DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

KEN FOLLETT

SONU OLMAYAN DÜNYA

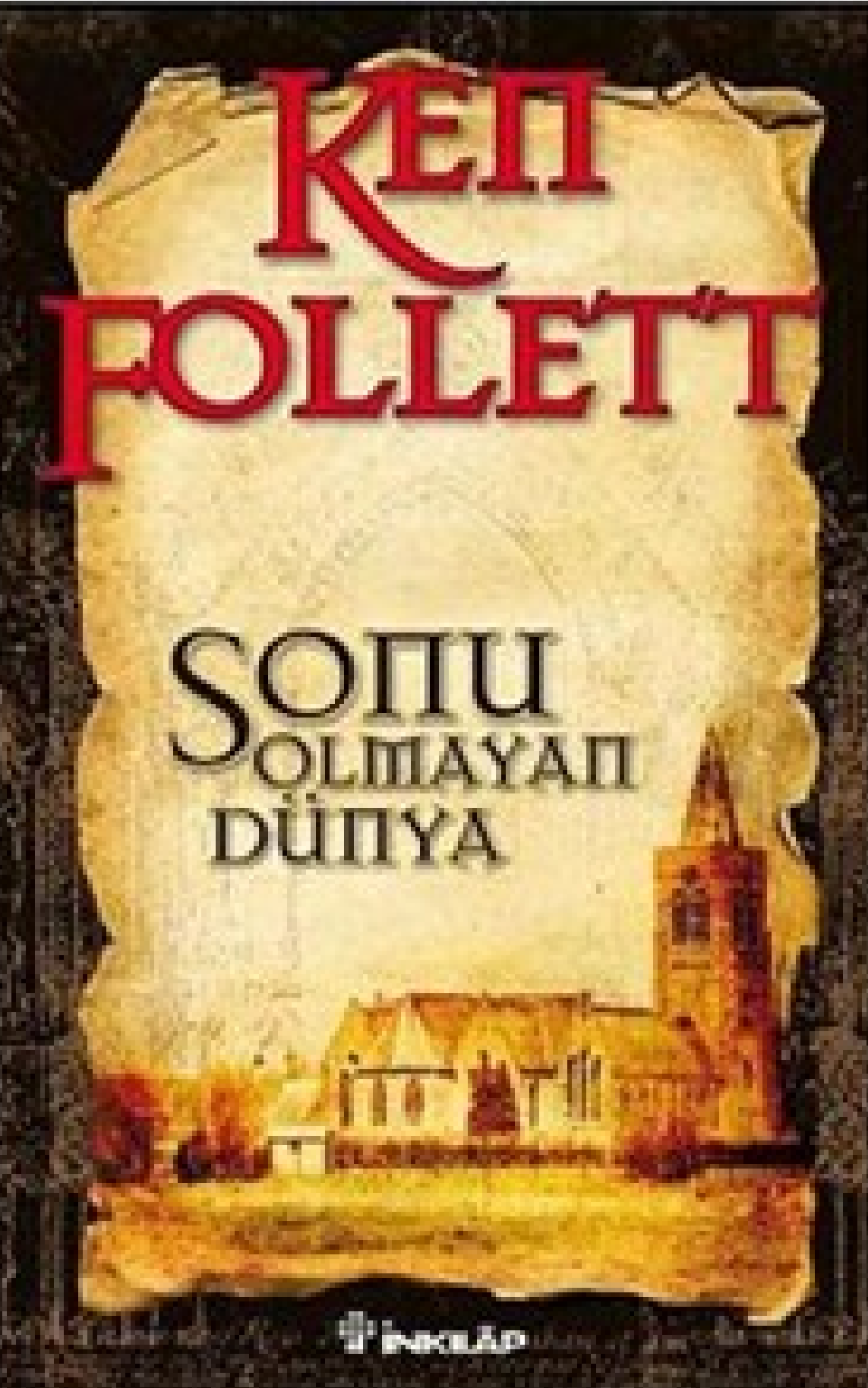

İNKILÂP

KEN FOLLETT

Sonu Olmayan Dünya / *World Without End*

© 2007, Ken Follett
Writers House, LLC. ve Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla
Türkiye'de yayın hakkı.
© 2010, İnkılâp Kitabevi
Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Sertifika No: 10614

Bu kitabın her türlü yayın hakkı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince İnkılâp Kitabevi Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir.

Sayfa tasarım Derya Balcı
Kapak tasarım Okan Koç
Yayıma hazırlayan Sibel Özer Üstünyer

ISBN 978-975-10-2984-3

10 11 12 13 14 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Baskı
İNKILÂP KİTABEVİ BASKI TESİSLERİ

İNKILÂP
Çobançeşme Mah. Sanayi Cad. Altay Sk. No. 8
34196 Yenibosna - İstanbul
Tel : (0212) 496 11 11 (Pbx)
Faks: (0212) 496 11 12
posta@inkilap.com
www.inkilap.com

SONU OLMAYAN DÜNYA

roman

İngilizceden çeviren
Ayşegül Uzer

İNKILÂP

Ken Follett

5 Haziran 1949'da Cardiff, Galler'de doğdu. University College London'da felsefe eğitimi aldı. Gerilim ve tarihi roman türünün usta yazarlarından olan Ken Follett'ın romanları, toplamda 100 milyondan fazla sattı. İlk romanı *İğnenin Gözü*'nü yazdığında henüz 27 yaşındaydı. *Sonu Olmayan Dünya* adlı kitabıyla *New York Times*'ın çok satanlar listesinde bir numaraya kadar yükseldi. 1979'da *İğnenin Gözü*'yle *Edgar Allan Poe Ödülü*'nü alan Ken Follett, ailesiyle birlikte Londra ve Stevenage'da yaşamaktadır. Yazarın yayınevimizden çıkan diğer kitapları: *Beyaz Kaos, Şifre: Freya, Üçüncü İkiz, Kara Para, Yıkılan Servet, İğnenin Gözü, Kartallar, Sıfıra Bir Kala, Bir Katedralin Öyküsü.*

Ayşegül Uzer

1983 yılında İstanbul'da doğdu. 2005 yılında İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olduktan sonra çeşitli yayınevlerinde çevirmenlik yapan Ayşegül Uzer, halen Yeditepe Üniversitesi'nde yüksek lisans öğrenimini sürdürmektedir.

I. BÖLÜM

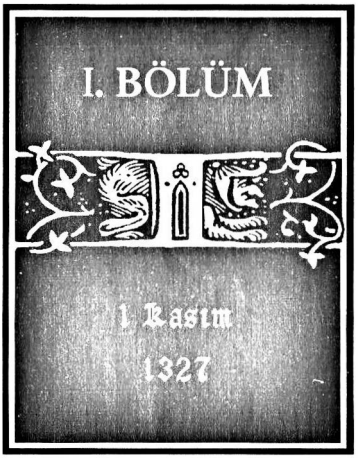

1

Gwenda sekiz yaşındaydı ama karanlıktan hiç korkmazdı.

Gözlerini açtığında hiçbir şey göremedi ama onu ürküten, bu değildi. Nerede olduğunu biliyordu. Kingsbridge Manastırı'nın "hastane" olarak adlandırılan uzun taş binasında, zemini örten samandan yatakta uzanmış haldeydi. Annesi yanında yatıyordu ve Gwenda ılık süt kokusundan annesinin yeni doğmuş, henüz adı bile olmayan bebeğe süt verdiğini anlayabiliyordu. Annenin yanında baba, onun yanında da Gwenda'nın ağabeyi, on iki yaşındaki Philemon vardı.

Hastane kalabalıktı ve Gwenda, ağılda birbirine sokulmuş koyunlar gibi sıkışıp yatan, öteki aileleri göremese bile sıcak bedenlerinden yükselen keskin kokuyu duyumsayabiliyordu. Şafak sökünce Tüm Azizler Günü olacaktı. Dini bayram, bu yıl pazara geldiği için bilhassa kutsaldı. Aynı şekilde Tüm Azizler Günü'nden önceki gece, kötü ruhların serbestçe dolaşabildikleri tehlikeli bir vakitti. Yüzlerce insan, Gwenda'nın ailesinin yaptığı gibi, Cadılar Bayramı'nı manastırın bu kutsanmış bölümünde geçirmek ve şafakta Tüm Azizler ayinine katılmak üzere çevre köylerden Kingsbridge Manastırı'na gelmişti.

Gwenda, aklı başında her insan gibi kötü ruhlardan çekinirdi ama ayin sırasında yapmak zorunda olduğu şeyler onu daha fazla ürkütüyordu.

Gözlerini karanlığa dikerek kendisini korkutan şeyleri düşünmemeye çalıştı. Karşısındaki duvarda camı olmayan kemerli bir

pencere bulunduğunun farkındaydı. Sadece çok önemli yapıların pencerelerinde cam olurdu fakat keten bir perde sonbaharın soğuk havasını içeri sokmuyordu. Gwenda, pencere olması gereken yerde ufak bir ışık sızıntısı dahi göremiyordu. Bu durumdan son derece hoşnuttu. Sabahın gelmesini hiç istemiyordu.

Hiçbir şey görünmüyordu oysa dinlenecek o kadar çok şey vardı ki... Yere serili samanlar, insanlar uykularında kımıldayıp dönerken fısıltı gibi sesler çıkarıyordu. Bir çocuk kâbus görmüş gibi haykırdı ve hemen arkasından sevgi dolu mırıltılarla sakinleşerek sustu. Ara sıra birilerinin yarım yamalak sözcüklerle uykuda konuştukları duyuluyordu. Az ilerde bir yerde iki kişi, hiç konuşmadan Gwenda'nın -başka sözcük bulamadığı için- "domuz homurtusu" dediği anne babaların yaptığı şeyi yapıyordu.

Çok geçmeden bir ışık göründü. Uzun odanın doğu ucunda, sunağın arkasından elinde tek bir şamdanla bir rahip içeri girdi. Şamdanı sunağın üzerine bıraktı, oradaki mumlardan bir tane alıp şamdanı yaktı. Sonra duvarlarda asılı duran lambalara teker teker dokunarak fitillerini ateşledi. Elindeki mum, gölgesiyle zaman zaman çakışarak ve uzun gölgesi duvara yansıyarak dolaştı.

Giderek güçlenen ışık, yerde gri paltolarına sarınıp dertop olmuş ya da birazcık ısınmak için yanındakine sokulmuş insan saflarını aydınlatmaya başlamıştı. Hastaların yattığı bez karyolalar mekânın kutsallığından azami fayda sağlayabilmeleri için sunağın yanına konmuştu. Odanın öteki ucunda, yukarı kata çıkan merdivenler vardı. Burada soylu ziyaretçiler için özel odalar bulunuyordu. Örneğin bu gece, aile üyelerinden birkaçıyla birlikte Shiring Kontu da oradaydı.

Rahip, başının üstündeki lambayı yakmak için Gwenda'ya doğru eğildi. Göz göze gelince gülümsedi. Gwenda, titreyen ışığın gölgesinde yüzüne dikkatle bakınca onun Peder Godwyn olduğunu fark etti. Genç, yakışıklı biriydi ve dün gece Philemon'a son derece şefkatli davranmıştı.

Gwenda'nın yanında kendisiyle aynı köyden başka bir aile daha vardı. Büyük toprakları olan ve işleri yolunda giden Samuel, karısı ve iki oğlu. Oğlanların en küçüğü olan Wulfric, kızlara meşe

palamutu atıp kaçmanın dünyanın en eğlenceli işi olduğuna inanan altı yaşında baş belası bir çocuktu.

Gwenda'nın ailesi varlıklı değildi. Babasının hiç toprağı yoktu. Bu yüzden de parasını ödeyen herkes için gündeliğe giderdi. Yazın daima iş olurdu ama hasat toplanıp içeri alındıktan ve havalar da soğumaya başladıktan sonra aile, çoğu kereler açlıkla karşı karşıya kalırdı.

İşte tam da bu yüzden Gwenda hırsızlık yapmak zorundaydı.

Sık sık yakalandığını düşlerdi; kolundan tutan güçlü bir el, çaresizce çırpınırken asla kurtulamayacağı "Vay vay, küçük bir hırsız!" diyen derin ve acımasız bir ses ve hepsinden kötüsü kesilmiş elinin yokluğu ve dayanılmaz acısı...

Babası da bu cezanın izlerini taşıyordu. Sol kolunun ucundan tiksinti uyandıracak derecede büzüşmüş bir et parçası sallanıyordu. Adam yine de tek eliyle bir sürü işi idare edebiliyordu. Kürek çekebilir, at eyerleyebilir, hatta kuş avlamada kullanmak üzere ağ bile örebilirdi. Buna rağmen o, daima baharda işe alınacak en son kişi ve sonbaharda da işten çıkarılacak ilk kişi olurdu. Köyden ayrılıp iş aramak üzere başka yerlere asla gidemezdi. Çünkü kesik eli herkese onun bir hırsız olduğunu ilan ederdi. Bu yüzden de kimse ona iş vermezdi. Bir yere gitmesi gerektiğinde, karşılaşacağı her yabancının kendisinden ürkeceğini bildiği için, koluna içi doldurulmuş bir eldiven takardı ama bu kandırmaca uzun süreli olmazdı.

Gwenda, babanın cezalandırılmasına tanık olmamıştı -bu iş o doğmadan önce olmuştu- ama sık sık zihninde canlandırmıştı ve şimdi aynı şeyin onun başına da gelebileceğini düşünmekten kendisini alamıyordu. Kafasında, baltanın keskin ağzının bileğine doğru indiğini, derisini ve kemiklerini bir uçtan bir uca keserek, elini bir daha birleştirilemeyecek bir biçimde kolundan ayırdığını kurar, yüksek sesle haykırmamak için dişlerini birbirine kenetlemek zorunda kalırdı.

İnsanlar yavaş yavaş ayağa kalkıyor, geriniyor, esniyor, yüzlerini ovuşturuyorlardı. Gwenda da kalktı, elbisesinin üstündeki samanları silkeledi. Üzerindekilerin tamamı ağabeyinin küçülmüşleriydi. Dizlerine kadar inen eskimiş, yünden iç gömleğinin üstünde bir tunik vardı. Beline kenevir lifinden yapılmış bir kuşak bağlamıştı.

Bir zamanlar bağcıklı olan ayakkabılarının artık delikleri yırtılmış, bağcıkları kaybolmuştu. Şimdiyse onları örülmüş buğday saplarıyla ayaklarına bağlamıştı. Saçlarını da sincap kuyruğundan yapılmış şapkasının içine tıkıştırdı. Artık giyinmiş sayılırdı.

Babasıyla göz göze geldi. Adam gizlice karşı taraftaki bir aileyi işaret ediyordu. Orta yaşlı çiftin Gwenda'dan biraz büyük iki oğlu vardı. Kıvırcık ve kızıl sakalı olan adam, ince ve kısa boyluydu. Elindeki kılıca dayanarak yürüyordu ki bu, onun ya ordudan biri ya da bir şövalye olduğunun işaretiydi. Aksi halde sıradan insanların kılıç taşımasına izin verilmezdi. Karısı sert tavırlı, hırçın yüzlü, zayıf bir kadındı. Gwenda onları dikkatle incelerken Peder Godwyn başını saygıyla eğdi ve: "Günaydın Sir Gerald, Lady Maud" dedi.

Gwenda birden babasının dikkatini çeken şeyi fark etti. Sir Gerald'ın belinde deriden kaytanla bağlanmış şişkince bir kese vardı. İçinde yüzlerce küçük, ince, gümüş ve yarım penilerle çeyrekliklerle babanın, o da ancak iş bulabilirse bütün bir yıl kazanabileceğinden daha çok para varmış gibi görünen bir keseydi bu. İlkbaharda toprağın işlenmesine kadar aileyi rahat rahat geçindirebilirdi. Kesede, Venedik Dukası, Floransa Florini gibi altın paralar da bulunabilirdi.

Gwenda'nın boynuna asılı kaytanın ucunda, içinde küçük bir bıçağın bulunduğu tahtadan bir kılıf vardı. Bıçağın keskin ağzı, deri kaytanı çabucak kesebilir ve şişman kese anında küçük avuçlarına düşebilirdi. Ama ya Sir Gerald tuhaf bir şey olduğunu fark edip işini beceremeden onu kolundan yakalarsa?

Godwyn kalabalığın gürültüsünü bastırmak için sesini yükseltti: "Bize yardımlaşmayı öğütleyen İsa aşkına Toplu Kutsama ayininden sonra kahvaltı dağıtılacaktır" dedi. "Bu arada bahçedeki çeşmeden su içebilirsiniz. Lütfen ihtiyaç halinde dışarıdaki helaları kullanın. İçeriye işemek yasaktır."

Rahip ve rahibeler temizlik konusunda çok titizdiler. Dün gece altı yaşlarında bir çocuğu bir köşeye çişini yaparken yakalamış, bütün aileyi dışarı atmışlardı. Eğer bir hana ödeyecek paraları yoksa o soğuk kasım gecesini katedralin kuzey kapısının sundurmasında, soğuk taşlar üstünde titreyerek geçirmek zorunda kalmışlardı. Ayrıca hayvan yasağı da vardı. Gwenda'nın üç bacaklı köpeği Hop da

kapıdan kovalanmıştı. Gwenda zavallının geceyi nerede geçirdiğini merak ediyordu.

Bütün lambalar yanınca Godwyn dışarıya bakan büyük tahta kapıyı açtı. Gecenin ayazı, Gwenda'nın kulaklarını ve burnunun ucunu ısırdı sanki. Gecenin yatılı misafirleri paltolarına sıkıca sarınıp ayaklarını sürüyerek dışarı çıkmaya başladılar. Sir Gerald ve ailesi yürümeye başladıkları zaman anne ve baba hemen arkalarına geçtiler. Gwenda ve Philemon da grubun peşlerine düştüler. Philemon şimdiye kadar birçok hırsızlık yapmıştı ama dün Kingsbridge pazarında az kalsın yakalanıyordu. Bir İtalyan tüccarın tezgâhından küçük bir kavanoz pahalı yağı avuçlamış fakat elinden düşürünce herkes onu görmüştü. Allah'tan kavanoz yere düşünce kırılmamıştı da Philemon kazara tezgâha çarpıp da düşürmüş gibi yaparak güçbela kurtulmuştu.

Son zamanlara kadar Philemon tıpkı Gwenda gibi ufak tefek, dikkat çekmeyen biriyken geçen yıl beş on santim birden uzamış, sesi kalınlaşmış, yeni ve irileşen vücuduna uyum sağlayamamış gibi becereksiz ve sakar biri olup çıkmıştı. Dün geceki yağ kavanozu olayından sonra baba, Philemon'un artık ciddi boyutlu hırsızlıklar için fazla büyük olduğunu, bundan böyle bu işleri Gwenda'nın yapacağını bildirmişti.

Bütün geceyi uykusuz geçirmesinin nedeni buydu.

Philemon'un adı aslında Holger'dı. On yaşındayken rahip olmaya karar vermiş ve daha "ilahi" olduğunu düşündüğü Philemon ismini almıştı. İnsanların çoğu şaşırtıcı bir şekilde onun bu isteğine uymuş, ama anne ve baba onu Holger diye çağırmaya devam etmişlerdi.

Kapıdan geçtiler, hastaneden Kingsbridge Katedrali'nin büyük batı kapısına uzanan patikayı aydınlatmak için ellerinde meşalelerle titreşen iki sıra rahibi gördüler. Meşalelerin titrek gölgeleri bir görünüp bir kaybolan ama rahibelerin kutsallığından korkup fazla yanaşamayan cinler, periler ve küçük şeytanlar gibiydi.

Gwenda, Hop'u kendisini beklerken bulmayı ummuştu. Ama köpek ortalarda yoktu. Belki uyumak için sıcak bir yer bulmuştu. Kiliseye doğru yürürlerken baba, Sir Gerald'a yakın kalmaya özen gösteriyordu. Arkadan birisi Gwenda'nın saçlarına hızla asıldı.

Kız -cin sandığı için- haykırarak arkasına döndüğünde komşularının altı yaşındaki oğlu Wulfric'i gördü. Oğlan kahkahalar atarak Gwenda'nın ulaşamayacağı bir yere kaçtı. Babası "Terbiyeli ol!" diye kafasına bir şaplak indirince çocuk ağlamaya başladı.

Geniş kilise birbirlerine sokulmuş kalabalığın üstünde biçimsiz, koca bir kütle gibi yükseliyordu. Sadece en aşağı kısımlar; kemerler ve pencere pervazları belli belirsiz turuncu-kızıl meşale ışıklarının altında biraz seçilebiliyordu. Kalabalık, katedralin girişine yaklaşırken yavaşladı. O sırada Gwenda karşı yoldan gelen bir grup şehirliyi fark etti. Yüzlerce diye düşündü Gwenda, belki de binlerceydiler. Aslında kaç kişinin bin ettiğini bile bilmiyordu. Çünkü daha bine kadar sayamıyordu.

Kalabalık yavaş yavaş kilisenin girişinden geçti, meşalelerin sürekli kıpırdayan ışıkları duvarlara oyulmuş figürlerin üstüne düşüyor, onları çılgınca dans ediyorlarmış gibi gösteriyordu. En altta şeytanlar ve canavarlar vardı. Gwenda huzursuz huzursuz ejderhalara, yarısı kartal, yarısı aslan olan canavarlara, insan başlı ayıya, iki gövdeli, tek kafalı köpeğe baktı. Şeytanların bazıları insanlarla boğuşuyordu. Şeytanın biri bir adamın boğazına ip geçirmiş, tilkiye benzeyen bir canavar bir kadını saçlarından çekiştirmiş, bir kartal pençelerini çıplak bir adamın boynuna dolamıştı. Bu görüntülerin üzerinde, gölgeliklerin altına sıra sıra oturmuş azizler, onların üzerinde tahtlarında oturan havariler, en üstte ana kapının kemerindeyse elinde anahtarıyla Aziz Peter, elinde bir tomar kâğıtla Aziz Paul hayran hayran yukarı, Hazreti İsa'ya bakarken resmedilmişlerdi.

Gwenda İsa'nın, günah işlememesi gerektiğini yoksa şeytanların gazabına uğrayacağını söylediğini biliyordu. Ama ne çare ki insanların gazabı onu şeytanlardan daha çok korkutuyordu.

Eğer Sir Gerald'ın kesesini çalmayı beceremezse babası onu kırbaçlayacaktı. Daha kötüsü bütün aile meşe palamudu çorbasından başka yiyecek bir şey bulamayacaktı. Sonuçta Gwenda ve Philemon haftalarca aç kalacaklardı. Annenin memeleri kuruyacak ve yeni bebek kendisinden önceki iki kardeşi gibi ölecekti. Baba günlerce kaybolacak, sonunda kemikleri çıkmış bir balıkçılla ya da bir çift sincapla dönecekti. Aç kalmak, kırbaçlanmaktan daha kötüydü, daha uzun süre can acıtıyordu.

Gwenda hırsızlığı küçük yaşta öğrenmişti. Tezgâhtan elma aşırmak, komşunun kümesinden taze yumurta araklamak ya da bir sarhoşun yanlışlıkla meyhane masasında unuttuğu bıçağı yürütmek... Ama para çalmak farklı bir şeydi. Sir Gerald'ın kesesini çalarken yakalanırsa gözyaşlarına boğulmanın ya da -yufka yürekli bir rahibenin zarif deri ayakkabılarını çaldığında yaptığı gibi- çocuk yaramazlığı olarak göstermenin hiçbir faydası olmazdı. Bir şövalyenin kesesini çalmak kesinlikle çocukça bir kabahat değildi. Gerçek bir yetişkin suçuydu ve ona göre cezalandırılırdı.

Bunları düşünmemeye çalıştı. Ufak tefekti, çevik ve hızlıydı. Keseyi gizlice, hayalet gibi sessizce alabilirdi, ah bir de şu titremesine engel olabilseydi...

Kalabalık kiliseyi doldurmuştu. Yanlardaki sıra aralıklarında rahipler titrek ışıklar saçan meşaleler taşıyarak duruyorlardı. Kilisenin ortasındaki sütunlar yukarı, karanlığa doğru yükseliyordu. Kalabalık onları sunağa doğru iterken Gwenda, Sir Gerald"ın yakınında kalmayı başardı. Kızıl sakallı şövalye ile zayıf karısı onun farkında bile değildiler. Oğulları da Gwenda'ya katedralin taş duvarlarından daha fazla ilgi göstermiyorlardı. Ailesi geride kalmış, Gwenda onları gözden kaybetmişti. Kilisenin orta bölümü hızla doldu. Gwenda hiç bu kadar insanı bir arada görmemişti. Ortalık pazarın kurulduğu günlerden daha cıvıl cıvıldı. İnsanlar birbirlerini neşeyle selamlıyor, bu kutsal yerde kendilerini kötü ruhlardan korunmuş gibi hissediyorlardı. Bütün bu konuşmaların gürültüsü gitgide uğultuya dönüşüyordu.

Sonra çanlar çaldı ve herkes sustu.

Sir Gerald, kasabadan bir ailenin yanında duruyordu. Hepsinin iyi cins kumaştan pelerinleri vardı, belki de hepsi zengin yün tüccarlarıydı. Şövalyenin hemen yanında on yaşlarında bir kız çocuğu duruyordu. Gwenda, kızla Sir Gerald'ın hemen arkasında durdu. Dikkat çekmemeye çalışıyordu, inadına kız ona döndü, korkacak bir şey olmadığını söylemek istercesine güvenle gülümsedi.

Kalabalığın çevresindeki rahipler birer birer meşalelerini söndürdüler, büyük kilise böylelikle karanlığa gömüldü.

Gwenda zengin küçük kızın sonradan kendisini hatırlayıp hatırlamayacağını merak etti. Gwenda'ya sadece bakmakla kalmamış,

sonrasında onu yok saymamıştı insanların çoğu gibi... Onu dikkatle incelemiş, hakkında düşünmüş, korkmuş olabileceğini varsayarak dostça gülümsemişti. Ama katedralde yüzlerce çocuk vardı. O loş ışıkta Gwenda'nın görünüşünü iyice bellemiş olamazdı... Yoksa olabilir miydi? Gwenda bu sıkıntılı düşünceyi kafasından kovmaya çalıştı.

Karanlıkta görünmeden öne bir adım attı, sessizce iki siluetin arasına kaydı, bir tarafında kızın pelerininin yumuşak kumaşını, öteki tarafında da şövalyenin cüppesinin sert kumaşını hissedebiliyordu.

Şimdi keseye doğru hamle etmenin tam zamanıydı. Boynuna uzanıp bıçağını tahta kınından çıkardı.

Sessizlik korkunç bir çığlıkla bozuldu. Gwenda bunu bekliyordu. Anne ayin sırasında neler olacağını anlatmıştı ama yine de şok oldu. Sanki birilerine işkence ediliyor gibiydi. Sonra sert bir davul sesi yükseldi. Birileri metal tabaklara vuruyordu sanki. Bunu öteki gürültüler izledi: feryatlar, çılgın kahkahalar, avcı borusu, kaynana zırıltısı, çatlak bir çan sesi... Bu kargaşanın içinde bir çocuk ağlamaya başladı, öteki çocuklar da ona katıldı. Yetişkinlerin bir kısmı sinirli sinirli güldüler. Bütün bu sesleri rahiplerin çıkarttığını biliyorlardı ama yine de cehennemi bir kakofoniydi kiliseyi dolduran.

Şimdi keseyi almanın zamanı değil, diye korkuyla düşündü Gwenda. Herkes gerilmişti, teyakkuzdaydılar. Şövalye herhangi bir dokunmaya karşı duyarlı olabilirdi.

Şeytani gürültü artarken yeni bir ses duyuldu: müzik... Başlangıçta o kadar hafifti ki Gwenda gerçekten işittiğine inanamamıştı. Sonra giderek güçlendi. Rahibeler şarkı söylüyordu. Gwenda tüm vücudunun gerildiğini hissetti. O an yaklaşıyordu. Ruh gibi kımıldayarak, hava gibi fark edilmeden Sir Gerald ile yüz yüze gelecek şekilde döndü.

Gwenda adamın ne giydiğini çok iyi biliyordu. Üzerinde geniş, zımbalı bir kemerle toplanmış ağır, yün bir giysi vardı. Kese, belindeki kemere meşin bir kaytanla bağlanmıştı. Kıyafetinin üstüne işlemeli, pahalı fakat eski bir pelerin giymişti. Önündeki sararmış kemik düğmeler aşağı kadar uzanıyordu. Düğmelerin bir kısmı

açıktı. Belki uyku mahmurluğundan belki de hastaneden kiliseye kadar olan yol kısa olduğu için hepsini iliklememişti.

Gwenda, olabildiğince hafif bir şekilde küçük elini adamın paltosunun üstüne koydu. Elinin bir örümcek olduğunu düşledi. O kadar ağırlıksızdı ki adam mümkün değil fark edemezdi. Örümcek elini pelerinin önüne doğru uzattı ve düğmeler arasındaki açıklığı buldu. Elini önce pelerinin kenarı, sonra da ağır kemer boyunca kaydırdı, ta ki keseye dokunana kadar.

Müzik yükseldikçe cehennem gürültüsü hafifledi. Kalabalığın ön tarafından huşu dolu mırıltılar yükseldi. Gwenda hiçbir şey göremiyordu ama sunakta yanmakta olan ışığın, içinde St.Adolphus'un kemikleri bulunan fildişi kakmalı altın kutuyu aydınlattığını biliyordu. Işıklar söndüğünde kutu orada yoktu. Kalabalık öne doğru dalgalandı, herkes kutsal emanetlere olabildiğince yaklaşmak istiyordu.

Gwenda, Sir Gerald'la önündeki adam arasında ezilirken sağ elini kaldırıp bıçağı kesenin bağcığına değdirdi. Deri sertti. İlk vuruşta kesilmedi. Bıçağı panik içinde testere gibi sürtmeye başladı, bir yandan da ümitsizce Sir Gerald'ın sunakta olup bitenlerle, burnunun dibindekileri göremeyecek kadar çok ilgilenmesini diliyordu. Gözlerini biraz yukarı kaldırınca etrafındaki insanların siluetlerinin fark edilmeye başladığını gördü; rahip ve rahibeler mumları yakmaya girişmişlerdi. Ortalık her saniye daha da aydınlanacaktı. Hiç zamanı kalmamıştı. Korkuyla bıçağı sertçe bir kez daha sürttü. Kaytanın kesildiğini hissetti. Tam o sırada Sir Gerald hafifçe homurdandı. Bir şeyler mi hissetmişti yoksa sunaktaki gösteriye mi tepki göstermişti?

Kese avucunun ortasına düştü, fakat küçük kızın tek eliyle tutamayacağı kadar büyüktü, kaydı. Dehşet dolu bir saniye içinde keseyi düşüreceğini ve kalabalığın dikkatsiz ayakları arasında kaybedeceğini düşündü, sonra hızlı bir hamleyle yakaladı. Keyifli bir rahatlama duydu bir an, keseyi almıştı ama tehlike hâlâ geçmemişti. Kalbi öylesine şiddetle çarpıyordu ki herkesin sesini duyabileceğinden korktu. Arkası şövalyenin arkasına gelecek şekilde çabucak döndü. Aynı anda ağır keseyi tuniğinin açık yakasından aşağı bıraktı. Kese dikkat çekici bir şişlik oluşturmuştu, kemerinin üstünden

yaşlı bir adamın göbeği gibi sarkıyordu. Birazcık yan tarafına doğru kaydırdı. Böylelikle kolu biraz olsun onu kapatabilecekti. Işıklar ortalığı iyice aydınlatınca kesinlikle herkes görecekti ama koyacak başka bir yeri yoktu.

Bıçağını kutusuna yerleştirdi. Artık yapılması gereken, Sir George kesesinin çalındığını fark etmeden, buradan uzaklaşmaktı.

Dua edenlerin gürültüsü keseyi çalarken dikkat çekmesine engel olmuştu ama şimdi de kaçmasını engelliyordu. Arkasındaki bedenlerin arasından kendine bir boşluk açmayı umarak geriye doğru bir adım atmayı denedi ama azizin kemiklerini görmek isteyen insanlar hâlâ öne doğru birbirlerini itiyorlardı. Kapana kısılmıştı, soyduğu adamın tam karşısında hareket edemeden öylece kalakalmıştı.

Kulağının dibinde bir ses "İyi misin?" diye sordu.

Şu zengin kızdı. Gwenda panikledi. Görünmez olmak istiyordu. Yardımsever bir abla en son istediği şeydi. Hiç cevap vermedi.

Kız etraftaki insanlara: "Dikkatli olun biraz" dedi. "Küçük kızı eziyorsunuz."

Gwenda çığlık çığlığa bağırabilirdi. Zengin kızın düşünceli davranışı elinin kesilmesine neden olacaktı.

Kaçmak için ümitsizce çırpındı, elleriyle adamı iterek kendini geri çekmek istedi. Başarabildiği tek şey Sir Gerald'ın dikkatini çekmek oldu. "Oradan hiçbir şey göremiyorsun değil mi?" dedi kurbanı müşfik bir sesle ve onu dehşet içinde bırakarak koltuk altlarından tutup havaya kaldırdı.

Çaresizdi. Adamın kolunun altındaki kocaman eli, kesenin birkaç santim uzağındaydı. Gwenda yüzünü ön tarafa çevirdi böylece adam sadece başının arkasını görebilecekti. Sunağın etrafındaki kalabalığa baktı, rahip ve rahibeler kalan mumları da ilahiler söyleyerek yakıyorlardı. Onların ilerisindeki büyük pencereden soluk bir ışık girmeye başlamıştı. Kötü ruhları kovalayarak şafak söküyordu. Gürültü azalırken ilahi sesleri yükseliyordu. Uzun boylu, iri yapılı birinin sunağa çıktığını gördü Gwenda. Kingsbridge Katedrali'nin başrahibi Anthony'di. Ellerini takdis edercesine kaldırarak yüksek sesle: "Evet, bir kez daha Hazreti İsa'nın inayetiyle Tanrı'nın kutsal kilisesinin ışığı ve uyumu bu dünyanın kötülük ve karanlığını kovdu."

Kalabalıktan önce zafer nidaları yükseldi, sonra gevşediler. Törenin en heyecanlı anları geçmişti. Gwenda huzursuzca kıpırdanınca Sir Gerald anladı ve onu yere indirdi. Kız yüzünü adamdan gizlemeye çalışarak önünden geçti, ilerleyen kalabalığın arkasına takıldı. İnsanlar artık sunağa yaklaşmak için birbirlerini ezmiyorlardı. Bundan faydalanan Gwenda kalabalığın arasından kendine yol açabildi. Geriye doğru gittikçe yol bulmak daha da kolaylaştı, sonunda kendini büyük batı kapısının önünde buldu ve ailesini gördü.

Baba ümit dolu bakışlarla ona baktı. Eğer başaramadıysa çok kızacaktı. Gwenda keseyi gömleğinin içinden çıkarıp -sonunda ondan kurtulmanın ferahlığıyla- babasına uzattı. Adam keseyi aldı, şöyle bir tarttı, çabucak içine baktı. Gwenda onun keyifle sırıttığını gördü. Sonra her şeyi anneye geçirdi, kadın da onu, bebeği sardığı battaniyenin katları arasına gizledi.

Ateşten gömleği çıkarmıştı sonunda ama tehlike daha bitmemişti. "Zengin bir kız beni gördü" dedi Gwenda. Sesindeki korkuyu kendisi bile duyabiliyordu.

Baba'nın küçük, kara gözleri öfkeyle parladı. "Ne yaptığını gördü mü?" diye sordu.

"Hayır ama etraftakilere beni ezmemelerini söyledi. Sir Gerald da daha iyi görebileyim diye beni havaya kaldırdı." Anne bir inilti koyuverdi.

Baba: "Yüzünü gördü öyleyse" dedi.

"Hep öteki tarafa çevirmeye çalıştım" diye cevap verdi Gwenda. "Yine de seni bir daha görmese iyi olur. Rahiplerin hastanesine dönmeyeceğiz, kahvaltı için hana gidiyoruz" dedi Baba.

Anne: "Bütün gün saklanamayız." dedi.

"Hayır, ama kalabalığın arasına karışabiliriz."

Gwenda kendini daha iyi hissediyordu. Baba gerçek bir tehlike kalmadığını düşünüyordu. Sonuçta babasının yeniden devreye girip sorumluluğu ondan alması çok güven vericiydi.

"Üstelik," diye devam etti adam, "rahiplerin sulu lapası yerine gerçek ekmek ve et istiyor canım. Artık ödeyecek paramız da var."

Kiliseden çıktılar. Şafağın aydınlığında gökyüzü inci grisine bürünmüştü. Gwenda annesinin elini tutmak istedi ama o sırada bebek ağlamaya başladı ve annesi onunla ilgilenmek zorunda kaldı.

Sonra üç bacaklı bir köpek gördü, kafası siyah, gövdesi beyazdı. Katedralin yanından o bildik aksak yürüyüşüyle geliyordu. "Hop!" diye bağırdı Gwenda ve onu yerden alıp sıkıca kucakladı.

2

Merthin on bir yaşındaki kardeşi Ralph'tan bir yaş büyük fakat geçirdiği şiddetli bir rahatsızlık yüzünden ondan daha kısa ve güçsüzdü. Bu durum aileyi çok üzüyordu. Babaları Sir Gerald askerdi. Merthin'in ağır mızrağı kaldıramaması, kesim işinde daha ağaç yere devrilmeden yorgunluktan tükenmesi, dövüşlerde dayak yiyip ağlayarak eve dönmesi karşısında düş kırıklığını gizleyemiyordu. Annesi Lady Maud ise hiç aldırmıyormuş gibi yapacağına onu kucaklayıp aşırı korumacı davranarak işlerin daha da kötüye gitmesine neden oluyordu. Baba, Ralph'ın gücüyle gururlandığı zaman anne hemen onun aptallığını eleştirerek bir şekilde dengeyi sağlamaya çalışıyordu. Ralph "anlama" konusunda biraz yavaştı ama elinde değildi ve bu konuda daima kusurlu bulunduğu için de çok kızar, gider öteki oğlanlarla kavgaya girişirdi.

Anne ve baba bu Toplu Kutsanma Günü'nde de çok gergindiler. Baba Kingsbridge'e gelmeyi hiç istememişti ama mecbur kalmıştı. Manastıra borcu vardı ve ödeyememişti. Anne topraklarının bir kısmını satmasını söylüyordu, sonuçta Kingsbridge yakınlarında üç köyün sahibiydi. Baba ise sürekli atalarından söz ediyordu. Sir Gerald, Başpiskopos Becket'in II.Henry tarafından öldürtüldüğü yıl Shiring Kontu olan Thomas'ın soyundan geliyordu. Kont Thomas, Kingsbridge Katedrali'nin mimarı Jack Builder ile Shiring Ladysi Aliena'nın oğluydu. Çiftin efsanevi aşkları uzun kış gecelerinde Charlemagne ve Roland destanlarıyla birlikte masal gibi anlatılır dururdu. Böyle ataları olan Sir Gerald, topraklarının herhangi bir insan, hele de şu yaşlı kocakarı Başrahibe Anthony tarafından ele geçirilmesine asla izin vermeyeceğini böğürerek anlatmıştı karısına. Adam bağırmaya başladığında Lady Maud'un yüzünü bıkkın bir teslimiyet ifadesi kapladı, arkasını dönerken -Merthin onun ne söy-

lediğini duyabilmişti- mırıldandı: "Lady Aliena'nın bir erkek kardeşi vardı Richard, hayatta savaşmaktan başka hiçbir işe yaramazdı."

Başrahibe yaşlı bir kadın olabilirdi ama Sir Gerald'ın ödenmeyen borçları hakkında şikâyetçi olabilecek kadar da yürekliydi. Gerald'ın derebeyi, şu andaki Shiring Kontu, aynı zamanda Gerald'ın ikinci dereceden kuzeni Kont Roland'a başvurmuştu. Kont da Başrahibe ile görüşüp bir çözüm yolu bulması için Gerald'ı Kingsbridge'e çağırmıştı. Babanın durumu hiç iyi değildi.

Sonra Baba soyulmuştu.

Gerald kesenin yokluğunu tören bittikten sonra fark etmişti. Merthin sergilenen olaydan çok hoşlanmıştı: karanlık, acayip sesler, yavaştan başlayıp yükselerek koca kiliseyi dolduran müzik, en sonunda da mumların verdiği aydınlık... Merthin mumlar yanmaya başlarken bazı insanların karanlıktan yararlanarak affedilebilir küçük günahlar işlemekte olduklarını da fark etmişti. İki rahip öpüşmelerini aceleyle kesmişler, kurnaz bir tüccar elini başkasının karısı olduğu besbelli olan gülümseyen kadının memelerinden hızla çekmişti.

Hastaneye döndüklerinde Merthin gördüklerinin etkisiyle hâlâ heyecan içindeydi. Onlar rahibelerin kahvaltı servisi yapmalarını beklerken aşçı yamaklarından biri, üzerinde koca bir sürahi bira ve koca bir tabak sıcak, tuzlu biftek bulunan bir tepsiyi taşıyarak odayı baştan başa geçti, merdivenlerden yukarı çıktı. Anne, "Şu senin akraban kontun bizi de özel odasına, kahvaltıya davet etmesini beklerdim doğrusu. Sonuçta senin büyükannen onun dedesinin kardeşi." diye huysuz huysuz söylendi.

Baba cevap verdi: "Eğer lapa yemek istemiyorsan hana gidebiliriz."

Merthin'in kulakları dikildi. Tuzlu tereyağlı, taze ekmekli han kahvaltısını çok severdi. Ama anne "Paramız yok, ödeyemeyiz." dedi. Baba "Ödeyebiliriz!" derken eliyle kesesine dokunmaya çalıştı. İşte o an paranın çalındığını anladı. Önce yere bakındı belki düşmüştür diye sonra deri kaytanın kesik uçlarını fark edince öfkeyle böğürdü. Arkasını dönen anneden başka herkes Gerald'a bakıyordu. Merthin annesinin mırıldandığını duydu. "Bütün paramız oydu!" Baba hastanedeki öteki konuklara suçlayarak bakıyor-

du. Sağ şakağından sol gözüne kadar uzanan yara izi, öfkesinden daha da kararmış gibiydi. Oda birden sessizleşti, kızgın bir şövalye her ne kadar talihi ters dönmüşse de her zaman tehlikeliydi. Anne: "Muhakkak kilisede çarpılmışsındır." dedi. Merthin bunun doğru olabileceğini düşündü. Karanlıkta insanlar öpücükten başka şeyler de çalıyorlardı demek.

"Bence o küçük kızı kaldırdığın zaman oldu." diye devam etti anne. Acı bir şey yemiş gibi yüzünü buruşturmuştu. "Hırsız muhtemelen arkadan beline sarılıp keseyi almıştır."

"Bulunması gerek!" diye kükredi Baba.

Godwyn adında genç bir rahip: "Olanlar için gerçekten çok üzgünüm Sir Gerald." dedi. "Hemen gidip Jandarma John'a haber vereceğim. Birdenbire zengin olan fakir bir köylüyü hemen bulacağından eminim." Bu Merthin'e pek akla yakın bir plan gibi gelmemişti. Etrafta binlerce köylü, dışarıdan gelmiş yüzlerce ziyaretçi vardı. Jandarma hepsini nasıl gözetleyebilirdi?

Baba yavaş yavaş yatışıyor gibiydi. "O sefil hırsız asılacak!" derken sesi biraz daha sakindi.

Godwyn: "Bu arada siz, Lady Maud ve iki oğlunuz sunağın önünde hazırlanan masada bizimle yemek yeme onurunu bağışlar mısınız?" Baba usulca homurdandı. Merthin, kendilerine, akşam yattıkları yerde sabah yemek yiyecek olan güruhtan daha yüksek bir statü sunulmasından babasının pek memnun kaldığını biliyordu. Olası şiddet anı geçmiş gibiydi ve Merthin biraz rahatlamıştı ama yine de dördü masanın etrafında otururken bundan sonra ailesine neler olacağını düşünmeden edemedi.

Babası cesur bir askerdi. Herkes bunu bilirdi. Sir Gerald eski Kral adına Boroughbridge'de savaşmıştı. Alnındaki yara izi Lancashire isyancılarından birinin armağanıydı. Fakat talihsiz bir adamdı. Şövalyelerin birçoğu savaştan büyük ganimetlerle eve dönmüşlerdi: yağma edilmiş mücevherler, arabalar dolusu Flaman kumaşları, İtalyan ipekleri ya da uğruna seve seve bin pound fidye ödenecek asil aile babaları... Gerald pek fazla ganimetle dönmemişti. Öte yandan silah ve zırh ile Kral'a karşı görevini en iyi şekilde yerine getirebilmesini sağlayacak pahalı savaş atları satın almak zorundaydı. Oysa arazilerinden elde ettiği gelir asla bu masrafları karşılamıyordu. Bu

yüzden annesinin bütün karşı koymalarına rağmen borç almaya başlamıştı.

Mutfak görevlileri dumanı tüten koca bir kazan getirdiler. Önce Sir Gerald ve ailesine servis yapıldı. Lapa arpadan yapılmış, biberiye ve tuzla tatlandırılmıştı. Ralph ailenin içinde bulunduğu krizi anlayamamıştı, heyecanla Toplu Kutsama Ayini hakkında konuşmaya başladı. Yorumları sıkıntılı sessizliğin ortasında, boşlukta kalınca çenesini kapattı.

Lapa yenildikten sonra Merthin sunağa gitti. Arkasına yay ve oklarını saklamıştı. İnsanlar sunaktan bir şey çalmaya kolay kolay cesaret edemezlerdi. Eğer ödül çok değerliyse korkularını yenebilirlerdi. Oysa bu el yapımı yayın fazla bir değeri yoktu, nitekim bıraktığı yerde duruyordu. Merthin onunla gurur duyuyordu. Ufaktı tabii. Normal boyutlarda 1.80 metrelik bir yayı germek için yetişkin bir erkeğin bütün gücünü kullanması gerekirdi. Merthin'inki ise 1.20 metre uzunluğunda ve inceydi ama diğer bütün özellikleri İskoç dağ eşkıyalarını, zırhlı Fransız şövalyelerini, Welsh isyancılarını öldüren standart İngiliz yaylarınki gibiydi.

Baba, daha önce yay hakkında hiçbir yorum yapmamıştı oysa şimdi hayatında ilk kez görüyormuş gibi baktı. "Bu çubuğu nereden buldun? Pahalıya benziyor."

"Hayır, değil. Çok kısa. Ok yapan biri verdi bana."

Baba başını salladı. "Yine de mükemmel bir çubuk." dedi. Porsuk ağacının iç kısmından alınmış, tam canlı dalın kökle birleştiği yerden." diye sürdürdü sözlerini iki farklı rengi işaret ederek.

"Biliyorum." dedi Merthin. Babasını etkileme şansını öyle pek sık yakalayamıyordu. "Yayın ön kısmı için en iyisi esnek, canlı daldır çünkü yay içe doğru eğildiğinde onu geri iter."

"Kesinlikle." dedi Baba. "Fakat unutma, bu asillerin silahı değildir. Şövalyelerin oğulları ok yapımcısı olamazlar. Ver bunu bir köylü çocuğuna."

Merthin çok bozulmuştu. "Ama daha bir kere bile denememiştim." Anne söze karıştı: "Bırak oynasınlar." dedi. "Onlar daha çocuk."

"Doğru." dedi Baba. İlgisini kaybetmişti. "Acaba şu papazlar bir sürahi şarap da getirecekler mi?"

"Hadi siz gidin." dedi anne ve ekledi: "Merthin, kardeşine dikkat et."

Baba homurdandı: "Aksini söylesen daha iyi olur bence."

Merthin'in canı sanki iğne batmış gibi acıdı. Baba olup bitenin farkında değildi. Merthin kendi kendine bakabilirdi ama Ralph'ın tek başına kalır kalmaz ilk işi kavga etmek olurdu. Merthin böyle durumlarda Baba ile tartışmanın anlamsız olduğunu çok iyi bildiğinden hiçbir şey söylemeden hastaneden ayrıldı, Ralph da arkasındaydı.

Açık ve soğuk bir kasım günüydü, gökyüzünde yüksek, açık gri bulutlar dolaşıyordu. Çabucak katedralden çıktılar, Fish Lane'i, Leather Yard'ı, Cookshop Caddesi'ni geçerek anayoldan aşağı yürüdüler. Tepenin eteklerinde, nehrin üstündeki tahta köprüyü geçtiler, eski şehri arkalarında bırakarak Newtown denilen dış mahallelere doğru yürüdüler. Bahçeler ve otlakların arasında, ahşap evlerin sıralandığı sokaklar bulunuyordu. Merthin yönünü Âşıklar Tarlası denilen otlağa çevirdi. Buraya jandarma komutanı ve yardımcıları ok atışları için hedef tahtaları koymuşlardı. Kral'ın emriyle, kiliseden sonra bütün erkekler burada atış talimi yapmak zorundaydı.

Aslında zorlamaya filan gerek yoktu. Bir pazar sabahı birkaç ok harcamayı kimse çok görmezdi. Nitekim daha şimdiden yüzden fazla genç sıraya girmişti bile. Etrafları kadınlar, çocuklar ve ok atmak için çok yaşlı olduklarını öne süren erkekler tarafından kuşatılmıştı. Bazılarının kendi silahları vardı. Yay alamayacak kadar fakir olanlar için John Constable fındık ya da dişbudak ağacından yapılmış ucuz talim yayları hazırlatmıştı.

Bayram günü gibiydi. Dick Brewer arabasının üstündeki fıçıdan doldurduğu maşrapalarla bira satıyor, Betty Baxter'ın yeniyetme dört kızı tepsilere doldurdukları baharatlı poğaçaları satmak için ortalıkta dolaşıyordu. Daha varlıklı kasabalılar kürk şapkaları ve yeni ayakkabılarıyla dolaşırken, fakir kadınlar bile saçlarını taramış, pelerinlerini yeni kurdelelerle süslemişlerdi.

Yayı olan tek çocuk Merthin'di. Bu, öteki çocukların dikkatini çekmişti. Hemen Ralph'la onun etrafında toplandılar. Oğlanlar kıskançlık dolu sorular sorarken kızlar da kişiliklerine göre hayran hayran veya küçümseyerek bakıyorlardı. Kızlardan biri "Nasıl yapılacağını nereden öğrendin?" diye sordu.

Merthin kızı tanımıştı, katedralde yanında duruyordu. Kendisinden bir yaş kadar küçük olduğunu düşündü Merthin. Kız güzel bir elbise giymişti, üzerinde sık dokunmuş yünlü kumaştan pahalı bir pelerin vardı. Merthin kendi yaşındaki kızları genellikle sıkıcı bulurdu. Habire kıkırdar, hiçbir şeyi ciddiye almazlardı ama bu kız apaçık bir merakla kendisine ve yayına bakıyordu ki bu da Merthin'in çok hoşuna gitmişti. "Kendim buldum." dedi.

"Ne kadar akıllısın. Çalışıyor mu?"

"Daha denemedim. Adın ne?"

"Caris, Wooler ailesinden. Sen kimsin?"

"Merthin. Sir Gerald'ın oğluyum." Merthin pelerininin kukuletasını geri çekip içinden halka halinde sarılmış bir parça ip çıkardı.

"İpi neden şapkanın içinde saklıyorsun?"

"Yağmur yağarsa ıslanmasın diye. Gerçek okçular böyle yapar." Sicimi çubuğun iki ucundaki çentiklere yerleştirdi ve yerinden çıkmasın diye yayı yavaşça büktü.

"Hedefe atış yapacak mısın?"

"Evet."

"Sana izin vermezler ki." dedi çocuklardan biri.

Merthin ona baktı. On iki yaşlarında, ince, uzun boylu, koca elli, koca ayaklı bir çocuktu. Merthin onu dün gece manastırın hastanesinde ailesiyle birlikte görmüştü, adı Philemon'du Rahiplerin etrafında dolaşıyor, sorular soruyor, yemek dağıtmalarına yardım ediyordu. "Elbette izin verirler." dedi Merthin: "Neden vermesinler?"

"Çünkü çok küçüksün."

"Çok aptalca bir şey." Böyle söyledi ama Merthin, fazla emin olmaması gerektiğini, yetişkinlerin çoğu zaman aptalca davrandıklarını biliyordu. Yine de Philemon'un bu çokbilmişliği canını sıkmıştı, özellikle Caris'in önünde, tam da kendine güvenini sergilemişken.

Çocuklardan ayrıldı, hedef tahtası için sıra bekleyen yetişkinlerin yanına gitti. İçlerinden birini, çok uzun boylu ve geniş omuzlu olan Mark Webber adındaki adamı tanıyordu. Mark dikkatle yaya baktı, hafif, tatlı bir sesle sordu: "Nereden buldun bunu?"

"Kendim yaptım." dedi Merthin gururla.

"Şuna bak, Elfric!" diye seslendi arkadaşına. "Güzel iş çıkarmış."

Elfric gelişmiş adaleli, şeytan bakışlı bir adamdı. "Çok küçük." dedi ilgisizce. "Bir Fransız şövalyesinin bile zırhını delemez bu."

"Belki delemez." dedi Mark yumuşak bir sesle. "Ama bu çocuğun Fransızlarla savaşmak için en azından iki senesi var.

John Constable seslendi. "Artık hazırız. Haydi başlayalım. Mark Weber, birinci sensin. Dev adam sıradan çıktı. Sağlam bir yay seçti, sert tahtayı zorlanmadan bükerek denedi.

Jandarma komutanı Merthin'i yeni fark etmişti. "Çocuklar olmaz." dedi.

"Niyeymiş?"diye karşı çıktı Merthin.

"Niyesini boş ver, çekil ayakaltından!"

Merthin çocuklardan bazılarının alay ederek güldüklerini işitti. "Hiçbir mantıklı nedeni yok. Çocuklara neden açıklamak zorunda değilim." dedi John. "Tamam Mark, yap atışını." Merthin küçük düşmüştü. Yağlı kafa Philemon, yanıldığını açıkça kanıtlamıştı. Hedeflere arkasını dönerek uzaklaştı.

"Demiştim sana ben." dedi Philemon."

"Of, kapa çeneni, git başımdan."

"Beni kovamazsın." dedi Merthin'den on santim kadar uzun olan Philemon.

"Evet, kovabilir. Ben de yanındayım." diye lafa karıştı Ralph.

Merthin içini çekti... Hiç kuşkusuz Ralph bunu ağabeyine bağlılığından yapıyordu, ne var ki Philemon'la kavga etmenin Merthin'i zayıf ve aptal durumuna düşüreceğini göremiyordu.

"Her neyse, ben gidiyorum." dedi Philemon. "Zaten Peder Godwyn'e yardım edecektim." Çocukların geri kalanı da başka heyecanlar aramak üzere uzaklaştılar.

Caris: "Yayını başka bir yerde deneyebilirsin." dedi Merthin'e. Neler olacağını görmeye kesin olarak kararlıydı.

Merthin etrafına bakındı. "Ama nerede?" Eğer başında bir büyük olmadan atış yaparken yakalanırsa yayını elinden alabilirlerdi.

"Ormana gidebiliriz."

Merthin şaşırmıştı. Çocukların ormana girmesi yasaktı. Orada kanun kaçakları ve yaşamlarını hırsızlık yaparak sürdüren kadınlarla erkekler yaşardı. Çocukların elbiselerini çalabilir, onları köle yapabilirlerdi. Anne babaların söyleyemeyip sadece ima ettikleri

daha kötü şeyler de vardı. Bütün bu tehlikelerden kurtulabilseler bile kuralları çiğnedikleri için babaları tarafından kırbaçlanabilirlerdi.

Caris hiç de korkmuş gibi görünmüyordu ve doğrusu Merthin de kızdan daha az cesur görünmek istemiyordu. Öte yandan jandarma komutanının ters davranışının da altında kalmak istemiyordu. "Tamam." dedi. "Ama bizi kimsenin görmediğinden iyice emin olmalıyız."

Kızın cevabı: "Ben bir yol biliyorum." oldu.

Nehire doğru yürümeye başladı. Merthin ve Ralph da onu izlediler. Üç bacaklı küçük bir köpek de yanlarında yürüyordu. "Köpeğinin adı ne?" diye sordu Merthin, Caris'e.

"O benim değil. Küflü bir salam paçası vermiştim, şimdi başımdan atamıyorum."

Nehrin çamurlu kıyısı boyunca yürüdüler. Depoları, iskeleleri, mavnaları geçtiler. Merthin hiç çaba sarf etmeden grubun lideri oluveren kızı dikkatle inceliyordu. Köşeli bir yüzü vardı. Ne çirkin ne de güzeldi. Kahverengi benekli yeşil gözlerinde hınzır bir ifade vardı. Açık kahverengi saçları, zengin kadınlar arasında çok moda olan bir biçimde ikiye ayrılıp örülmüştü. Elbiseleri pahalıydı ama ayaklarına asil leydilerin tercih ettiği işlemeli kumaştan yapılmış zarif ayakkabılar yerine harcıâlem deri botlar giymişti.

Kız nehirden ayrılarak onları ormanlık bir araziye getirdi, birden kendilerini bodur çalıların arasında buldular. Merthin aniden büyük bir huzursuzluk duydu. İşte ormandaydı. Meşe ağaçlarından birinin arkasından her an bir kanun kaçağı çıkabilirdi. Uyduruk kabadayılığından çoktan pişman olmuştu ama geri dönmeye de utanıyordu.

Biraz daha yürüyüp ok atmaya elverişli bir açıklık aradılar. Birden Caris esrarengiz bir tavırla: "Şu karşıdaki büyük çalıları görüyor musunuz?" diye sordu.

"Evet."

"Orayı geçer geçmez siz de benim gibi çömelin ve hiç ses çıkarmayın."

"Neden?"

"Görürsünüz."

Bir dakika sonra Ralph, Caris ve Merthin çalılığın arkasında çömelmiş durumdaydılar. Üç bacaklı köpek de onlarla birlikte oturmuş, gözlerini umutla Caris'e dikmişti. Ralph soru sormaya kalkışınca kız onu susturdu. Bir saniye sonra küçük bir kız göründü. Caris fırlayıp onu yakaladı. Kız bir çığlık attı.

"Sesini kes." dedi Caris. "Yoldan çok uzakta değiliz. Kimse bizi duysun istemiyoruz. Neden bizi takip ediyorsun?"

"Köpeğim sizin yanınızda ve geri gelmiyor." diye hıçkırdı çocuk.

"Seni tanıyorum, bu sabah kilisede karşılaşmıştık." dedi Caris yumuşak bir tonla. "Tamam, tamam, ağlayacak bir şey yok, sana zarar vermeyeceğiz. Adın ne?"

"Gwenda"

"Köpeğin?"

"Hop." Gwenda köpeği kucağına aldı, köpek de onun gözyaşlarını yaladı.

"Pekâlâ, işte buldun onu. Sen de bizimle gelsen iyi olur, yine kaçabilir çünkü. Hem tek başına dönüş yolunu bulamazsın.

Yola devam ettiler. Merthin sordu: "Sekiz kolu, on bir ayağı olan şey nedir?"

"Ben yokum." dedi Ralph hemen. Her zaman böyle yapardı.

"Ben biliyorum." dedi Caris sırıtarak: "Biz dört çocuk, bir de köpek." Güldü. Güzeldi.

Merthin çok sevinmişti. İnsanlar genelde onun şakalarını anlamazlardı, hele kızların hiçbiri. Bir dakika sonra Gwenda Ralph'a anlatmaya uğraşıyordu: "İki kol, iki kol daha, iki kol daha, iki kol daha sekiz kol eder." dedi. "İki bacak, iki bacak daha..."

Ormanda yasal olarak çalışma izni olan az sayıda insan yani ağaç kesenler, mangal kömürü yapanlar, demir madeni çıkaranlar bugün çalışmıyorlardı. Pazar günleri asillerin av partilerine de pek rastlanmazdı. Bu durumda, karşılaşacakları herkes kanun kaçağı olabilirdi, ancak o da düşük bir olasılıktı. Miller boyu uzanan kocaman bir ormandı. Merthin sonuna kadar hiç gitmemişti.

Nihayet geniş bir açıklığa geldiler. "Burası olur." dedi Merthin. Açıklığın sonunda, yaklaşık elli fit uzaklıkta geniş gövdeli kocaman bir meşe ağacı vardı. Merthin büyük erkeklerden gördüğü

gibi hedefe yan döndü. Üç okundan birini çıkardı, çentikli ucunu kirişe yerleştirdi. Okların yapılması da en az yay imali kadar zordu. Dişbudak ağacından yapılıyordu, üzerinde kaz tüyünden kanatçıklar vardı. Ucuna demir koyamadığı için sadece tahtayı sivriltmiş, sertleştirmek için de biraz yakmıştı. Ağaca nişan aldı, yayı büyük bir gayretle iyice gerdi ve sonra bırakıverdi. Ok hedefe ulaşamadan hayli önce yere düştü. Merthin çok şaşırmıştı. Okun havada uçarak ağaçta hedeflediği noktaya gömüleceğini ummuştu. Sonra yayı yeterince germediğini fark etti.

Bu sefer yayı sağ, oku sol eline alarak yeniden denedi. Bu konuda da alışılmışın dışındaydı biraz. Ne tam sağlak ne de tam solaktı. İkisini de kullanabiliyordu. İkinci oku da yerleştirdi, yayı gerdi bütün gücüyle bıraktı. Öncekinden biraz daha uzağa düşürebilmişti bu kez. Ok neredeyse ağaca ulaşmıştı.

Üçüncü atış için yayı biraz daha yukarı kaldırmayı planladı. Okun havada uçarken bir eğri çizerek ağacın gövdesine saplanacağını umuyordu. Ama ne yazık ki bu kez de iyi hesaplayamamıştı. Ok, dalların arasından geçip kahverengi kuru yaprak yığının ortasına, yere düştü.

Merthin çok utanmıştı. Oka eğim vermek düşündüğünden daha zor bir işti. Yayda bir sorun olmadığını biliyordu. Sorun kendi yetersizliğiydi.

Caris bir kez daha onun yenilgisini fark etmemiş gibi davranarak sordu: "Ben de deneyebilir miyim?"

"Kızlar ok atamaz." dedi Ralph ve yayı Merthin'in elinden çekip aldı. Tıpkı Merthin'in yaptığı gibi ağaca yan döndü, atış yapmadı ama yapacakmış gibi yayı birçok kez gerip bırakarak o duyguyu tattı. Merthin gibi o da ilk başta yayı çok sert buldu ama birkaç dakika sonra alıştı.

Hop, üç oku da bulup Gwenda'nın ayaklarının dibine bırakmıştı. Kız onları alıp Ralph'a uzattı.

Ralph, yayı hiç çekmeden, sadece okun ucuyla ağacın gövdesine nişan aldı. Kollarına fazla yük binmemişti. Merthin kendisinin de böyle yapması gerektiğini anladı. Bir bilmeceye bile cevap veremeyen Ralph, nasıl oluyor da böyle şeyleri doğal bir rahatlıkla başarabiliyordu Ralph yayı çekti. Çok fazla güç harcamamış, bü-

tün ağırlığını kalçalarına vermişti. Oku bıraktı, ok meşe ağacının gövdesine çarparak yumuşak dış kabuğundan üç-dört santim içeri girdi. Ralph keyifle güldü.

Hop, okun arkasından fırladı ama ağacın yanına geldiğinde şaşkınlıkla durakladı.

Ralph yayı yeniden germeye başladı. Merthin niyetinin ne olduğunu anlamıştı. "Yapma!" demesine fırsat kalmadan Ralph köpeği vurdu. Ok ensesinden girmiş, içerde saplı kalmıştı. Hop yere düştü. Bütün vücudu seğiriyordu.

Gwenda bir çığlık attı, Caris "Oh, hayır!" diye haykırdı. İkisi birden köpeğin başına koştular.

Ralph sırıtıyordu. "Ne var bunda?" dedi gururla.

"Köpeğini vurdun." dedi Merthin öfkeyle.

"Ne önemi var, zaten üç bacağı vardı."

"Küçük kız onu seviyordu aptal. Bak nasıl ağlıyor."

"Sen ağacı vuramadığın için kıskançlığından böyle yapıyorsun. Gözüne bir şey ilişmişti. Seri bir hareketle başka bir ok aldı, yerleştirdi, yayı gerdi, daha hareketlerini tamamlamadan oku fırlattı. Merthin hedefin ne olduğunu, ok ona ulaşmadan görememişti bile. Çalıların arasından butuna iyice saplanmış okla şişman bir tavşan önce havaya sıçradı, ardından yere düştü.

Merthin hayranlığını gizleyemiyordu. İdmanlı birisi için bile koşan bir tavşanı vurmak kolay bir iş değildi. Ralph doğal bir yetenekti. Her ne kadar kabul etmese de Merthin onu kıskanıyordu. Gözü pek, güçlü bir şövalye olmayı ve babası gibi Kral'ı uğruna savaşmayı dört gözle bekliyorken biraz önceki gibi başarısızlıklar bütün ümitlerini yerle bir ediyordu.

Ralph yerden aldığı taşla tavşanın kafasına vurarak çektiği acıya son verdi.

Merthin yere, Hop'un başındaki kızların yanına diz çöktü. Köpek nefes almıyordu artık. Caris yavaşça oku hayvanın ensesinden çıkartıp Merthin'e uzattı. Yaradan kan fışkırmamıştı. Hop ölmüştü.

Bir an için kimse konuşmadı, derin sessizlikte bir adamın bağırdığını duydular.

Merthin ayağa fırladı hemen, kalbi deli gibi çarpıyordu. Başka bir bağırma daha duydu; değişik bir ses, birden fazla adam vardı.

Her iki ses de öfkeli ve saldırgandı. Sanki kavga ediyorlarmış gibiydi. Merthin dehşet içindeydi, ötekiler de. Orada öylece donakalmış, sesleri dinlerken başka bir ses daha duydular, ormanın içinde koşmakta olan bir adam yere düşmüş, dalları kırarak, taze filizleri ezerek, ölü yaprakları çiğneyerek onlara doğru geliyordu.

Önce Caris konuştu: "çalılar" dedi yaz kış yeşil funda kümesini göstererek. Herhalde Ralph'ın vurduğu tavşanın yuvası da buralarda bir yerdedir, diye düşündü Merthin.

Bir dakika sonra Caris karnının üstüne yatmış, çalılığa doğru sürünüyordu. Hop'un ölü bedenini özenle taşıyan Gwenda da onu izledi. Ralph vurduğu tavşanı alıp onlara katıldı. Merthin tam dizlerinin üstündeyken kendilerini ele verecek kanıtı, oku ağaçta unuttuklarını fark etti. Hızla koşarak açıklığı geçti, oku çekip çıkardı, sonra koşa koşa geri dönüp kendini çalılıkların içine attı.

Adamı görmeden önce soluğunu duydular. Nefes nefeseydi. Sanki son nefesini alıyormuş gibi çekiyordu havayı içine. Onu kovalayanların bağırışları duyuluyordu. "Bu taraftan. İşte şurada..." Merthin biraz önce Caris'in yoldan çok uzak olmadıklarını söylediğini hatırladı. Kaçan adam haydutların kovaladığı bir yolcu muydu acaba?

Bir saniye sonra her şey açığa kavuşmuştu.

Yirmi yaşlarında genç bir şövalyeydi. Belinde kemerine bağlanmış bir kılıçla uzun bir hançer vardı. İyi giyimliydi. Deri bir seyahat tuniğiyle konçları kıvrılmış uzun çizmeler vardı üzerinde. Bir ara tökezledi ve düştü, yuvarlanarak hemen ayağa kalktı, sırtını meşe ağacına verdi, derin derin nefes almaya çalışırken silahlarını çekti.

Merthin arkadaşlarına baktı. Caris, korkudan bembeyaz kesilmiş, dudaklarını ısırıyordu. Gwenda sanki kendisini koruyacakmış gibi köpeğinin ölüsünü sımsıkı kucaklamıştı. Ralph da korkmuş görünüyordu ama çok fazla değil. Bu arada oku tavşandan çıkarmış, hayvanı gömleğinin içine atıvermişti.

Bir an için şövalye çalılığa doğru bakıyormuş gibi geldi. Merthin dehşetle adamın saklanan çocukları görmüş olabileceğini düşündü. Belki de kırılmış dalları, saklandıkları yere doğru uzanan ezilmiş yaprakları fark etmişti. Merthin Ralph'in yaya, yeni bir ok yerleştirdiğini göz ucuyla gördü.

Sonra kovalayanlar geldi. İki kişiydiler. Güçlü kuvvetli, haydut kılıklı, ellerinde kılıçları olan silahlı iki kişi. Üzerlerinde sol tarafı sarı, sağ tarafı yeşil tunikler vardı. Birisi ucuz kahverengi kumaştan bir pelerin, öteki toprak rengi eski bir palto giyiyordu. Üç adam nefeslerini tutmuş birbirlerine bakıyorlardı. Merthin şövalyenin öldürüleceğinden o kadar emindi ki gözyaşlarını güçlükle tutabiliyordu. Sonra birden şövalye, elindeki kılıcı ucundan tutup kabzasını adamlara uzatarak teslim oldu.

Silahşörlerin yaşlısı, siyah paltolu olanı yaklaştı, sol eliyle uzandı, kendisine sunulan kılıcı aldı, yorgun bir tavırla arkadaşına verdi. Sonra şövalyenin uzattığı hançeri aldı. "İstediğim şey silahlarınız değil Thomas Langley." dedi.

"Siz beni tanıyorsunuz ama ben sizi tanımıyorum." dedi Thomas. Korkuyorsa da hiç belli etmiyordu. "Giysilerinize bakılırsa Kraliçe'nin adamları olmalısınız."

Adamların daha yaşlıcası kılıcının ucunu Thomas'ın boğazına dayayarak onu ağaca yasladı. "Bir mektup varmış."

"Konttan şerife, vergi konularında bir mektup. İsterseniz okuyabilirsiniz." Şaka yapıyordu. Silahşörlerin hemen hiçbiri okuma yazma bilmezdi. Sinirleri çelik gibi diye düşündü Merthin. Bu durumda bile katilleriyle dalga geçebiliyordu. İkinci silahşör, birincinin kılıcının altından uzanıp Thomas'ın kemerine bağlı çantasını kavradı. Kılıcıyla kemeri kesti, bir tarafa fırlatarak çantayı açtı. İçinden yağlanmış kumaşa benzeyen bir şeyden yapılmış daha küçük bir çanta çıkardı. Onun da içinde rulo şeklinde sarılmış, kırmızı mumla mühürlenmiş bir kâğıt vardı.

Bütün bu kavganın nedeni sadece bir mektup olabilir miydi? Eğer öyleyse kâğıtta neler yazıyordu? Vergilerle ilgili her zamanki talimatlara benzemiyordu. Korkunç bir sır yazılı olmalıydı içinde.

"Eğer beni öldürürseniz," dedi şövalye "Şu çalılıklarda saklananlar her kimse onlar da cinayete tanıklık etmiş olacaklar."

Her şey bir anlığına dondu sanki. Siyah paltolu adam kılıcını şövalyenin boğazına bastırmayı sürdürürken omzunun üstünden arkaya bakma isteğine güçlükle engel olabildi. Yeşilli adam bir an duraksadı, sonra çalılığa baktı.

O anda Gwenda bir çığlık kopardı.

Yeşil pelerinli adam kılıcını kaldırdı, iki uzun adımda açıklığı geçerek çalılığın önüne geldi.

Gwenda yaprakların arasından fırlayarak koşmaya başladı ama silahşör bir sıçrayışta kızı kolundan yakaladı.

O sırada Ralph ayağa kalktı, tek bir hareketle yayını gerdi ve oku adama doğru fırlattı. Ok adamın gözüne, kafasının üç dört santim içine saplandı. Sol eli, oku tutup çıkarmak istercesine havaya kalktı sonra sendeleyerek bir iki adım attı ve çuval gibi yere yığıldı. Merthin, onun yere düştüğü anda çıkardığı sesi bulunduğu yerden duyabildi.

Ralph çalılıklardan çıkarak Gwenda'nın peşine düştü. Merthin gözünün ucuyla Caris'in de arkalarından koştuğunu görebildi. O da kaçmak istiyordu ama ayakları toprağa gömülmüş gibiydi.

Açıklığın öteki ucundan sesler yükseldi. Merthin, Thomas'ın boğazındaki kılıçtan bir vuruşta kurtulup elbisesinden bir karış uzunluğunda bir bıçak çıkardığını gördü. Ama siyahlı adam hazırlıklıydı, hemen bir adım geri sıçradı, kılıcını Thomas'ın başına doğru savurdu.

Thomas hemen yana çekildi ama yeterince hızlı değildi. Kılıç sol kolunun üstüne geldi, deri gömleğini keserek etini parçaladı. Acıyla böğürdü adam, sendeledi ama düşmedi. Son derece zarif ve hızlı bir hareketle sağ elini savurup bıçağı önce düşmanının boğazına sapladı, sonra da bir yay çizerek geri çekti. Adamın boynu neredeyse gövdesinden ayrılmıştı. Boğazından oluk gibi kan fışkırıyordu. Thomas, üstüne sıçramasın diye birkaç adım geriledi. Başı, boynundan sarkan deri parçasının ucundaki siyahlı adam sallanarak yere düştü.

Thomas sağ elindeki bıçağı bıraktı, yaralı sol kolunu sıkıca kavradı. Yere oturduğunda çok bitkin görünüyordu.

Merthin, yaralı bir şövalye, iki ölü silahşör ve üç bacaklı bir köpek leşiyle baş başa kalmıştı. Çocukların arkasından koşabilirdi ama merakı oradan ayrılmasını engelliyordu. Thomas'ın şu anda zararsız göründüğünü düşündü.

Keskin gözlü şövalye: "Artık çıkabilirsin." diye seslendi. "Bu durumda benden sana zarar gelmez."

Merthin kuşkuyla doğruldu, yavaş yavaş çalılıklardan çıktı, açıklığı geçerek yerde oturan şövalyenin birkaç metre berisinde durdu.

Thomas: "Ormanda oynadığınızı öğrenirlerse kırbaçlanırsınız."

Merthin başını salladı.

"Eğer sen benim sırrımı kimseye söylemezsen, ben de seninkini söylemem."

Merthin tekrar başını salladı. Pazarlığı kabul etmek, teslim olmak sayılmazdı. Çocukların hiçbiri gördüklerini kimseye söyleyecek değildi. Aksi halde başlarına büyük bir dert açmış olurlardı. Peki, Kraliçe'nin adamlarından birini öldüren Ralph'a ne olacaktı?

"Şu yarayı sarmama yardım eder misin lütfen?" Olan bunca şeye rağmen hâlâ çok kibar konuşmasına özellikle dikkat etti Merthin. Şövalyenin kendine hâkimiyetine hayran olmuştu.

Büyüdüğünde tam böyle biri olmak istiyordu.

Sonunda Merthin'in kurumuş gırtlağından bir ses çıkabildi: "Peki."

"Şu kesik kemer parçasını al, koluma sıkıca dola lütfen."

Merthin söylenildiği gibi yaptı. Thomas'ın iç gömleği kan içindeydi. Kolu kasap tezgâhındaki kanlı et dilimleri gibi görünüyordu. Bir ara midesi bulanır gibi oldu, sonra kendini zorlayarak kemeri, yaranın üstünü kapatıp kanamayı durdurana kadar sarmaya devam etti ve düğümledi. Thomas da sağ eliyle düğümü sıkılaştırdı.

Sonra Thomas ayağa kalkmaya çalıştı ve ölü adamlara bakarak: "Bunları gömemeyiz." dedi. "Mezarları kazana kadar kan kaybından ölürüm ben." Merthin'e bakış atarak ekledi: "Sen yardım etsen bile beceremeyiz bu işi." Bir an düşündü: "Öte yandan, baş başa kalmak için tenha bir yer arayan âşıkların görmesini de istemem. Hadi, şu leşleri sizin saklandığınız çalıların arkasına gizleyelim. Önce yeşil paltoluyu." Cesede yaklaştılar. "İkimiz birer bacağından tutalım." dedi Thomas. Sağ eliyle ölü adamın sol ayak bileğinden tuttu, Merthin de öteki ayağından iki eliyle kavradı.

İkisi birlikte cesedi çalıların arkasına, Hop'un yanına çektiler.

"Bu işimizi görür." dedi Thomas. Yüzü acıdan bembeyaz olmuştu. Bir süre sonra eğilerek cesedin gözündeki oku çekip çıkarttı. Kaşlarını kaldırarak Merthin'e sordu: "Senin mi?"

Merthin oku aldı, üstündeki kan ve beyin parçacıklarını toprağa sürerek temizlemeye çalıştı.

İkinci cesedi de açıklıktan sürükleyerek getirdiler. Neredeyse tamamen kopmuş olan başı, tozlu yol üzerinde hafif bir iz bırakmıştı.

Thomas iki adamın düşen kılıçlarını toplayıp çalıların arkasına fırlattı, sonra kendi silahlarını buldu.

"Şimdi," dedi Thomas, "Senden bir şey daha isteyeceğim." Hançerini uzatarak: "Bana küçük bir çukur kazabilir misin?"

"Tamam." dedi Merthin. Hançeri aldı.

"Tam şuraya, meşe ağacının tam önüne."

"Ne kadar büyük olsun?"

Thomas, kemerine bağlı deri keseyi gösterdi. "Bu keseyi elli yıl saklayacak kadar büyük olsun."

Bütün cesaretini toplayarak sordu Merthin. "Neden?"

"Sen kaz, ben de elimden geldiğince anlatayım."

Merthin yere bir dörtgen çizdi, donmuş toprağı kazıp çıkanları avucuyla dışarı attı.

Thomas, rulo kâğıdı aldı, yünden keseye sardı, sonra da çantanın içine yerleştirip iyice bağladı.

"Bu mektup, Shiring Kontu'na ulaştırılmak üzere bana emanet edildi." dedi. "O kadar tehlikeli bir sır içeriyor ki, taşıyanın ondan asla bahsedememesi için kesinlikle öldürüleceğini biliyordum. Bu yüzden ortadan kaybolmak zorundaydım, bir manastıra sığınıp keşiş olmaya karar verdim. Yeterince dövüşmüştüm, pişmanlık duyacak çok günahım vardı. Ben ortadan kaybolur kaybolmaz mektubu bana veren adamlar beni aramaya başladılar, çok şanssızdım. Bristol'da bir meyhanede yakalandım. Kraliçe'nin adamları beni neden takip ediyorlardı? Kraliçe neden mektuptaki sırrın duyulmasını istemiyordu?"

Merthin'in kazdığı çukur 40-45 santim olunca Thomas: "Bu kadarı yeter." dedi. Çantayı çukurun dibine yerleştirdi. Merthin kenara yığdığı toprağı tekrar çukurun içine, çantanın üstüne doldurdu. Thomas da yeni kazılmış toprağı yapraklar ve ince dallarla örterek etraftan fark edilemeyecek hale getirdi.

"Eğer bir gün öldüğümü duyarsan..." dedi Thomas, "...bu mektubu buradan çıkarıp bir rahibe vermeni istiyorum. Bunu benim için yapar mısın?"

"Evet yaparım."

"O zamana kadar hiç kimseye bundan söz etme. Mektubun bende olduğunu bilip nerede olduğunu bilmezlerse bana bir şey yapmaya cesaret edemezler. Ama eğer sırrımızı açıklarsan iki şey olur. Birincisi beni öldürürler; ikincisi sonra seni öldürürler."

Merthin korkudan donakalmıştı, sadece küçük bir çukur kazarak adamın birine yardım ettiği için bu kadar büyük bir tehlikeyle yüz yüze gelmesi haksızlıktı.

"Seni korkuttuğum için üzgünüm." dedi Thomas. "Ama hepsi benim suçum değil. Sonuçta seni buraya ben çağırmadım."

"Hayır." dedi Merthin. Bütün kalbiyle annesinin sözünü dinleyip ormandan uzak durmuş olmayı diliyordu içinden.

"Ben şimdi anayola geri döneceğim. Neden sen de geldiğimiz yoldan dönmüyorsun? Bahse girerim arkadaşların buralarda bir yerlerde seni bekliyorlardır."

Merthin gitmeye hazırlandı.

"Adın ne?" diye seslendi şövalye arkasından.

"Merthin, Sir Gerald'ın oğluyum."

"Gerçekten mi?" dedi babasını tanıyormuş gibi. "Evet, dediğim gibi tek bir kelime yok. Babana bile."

Merthin başını salladı ve uzaklaştı. 50-60 metre gitmişti ki durdu ve kustu, kendini kesinlikle daha iyi hissediyordu artık.

Thomas'ın da tahmin ettiği gibi arkadaşları onu ormanın hemen çıkışında, kereste deposunun yanında bekliyorlardı. Hemen etrafına toplandılar, iyi olduğundan emin olmak ister gibi orasına burasına dokunuyorlardı. Her ne kadar rahatlasalar da onu bırakıp gittikleri için biraz utanıyor gibiydiler. Hepsi çok sarsılmışlardı, Ralph bile. "O adam..." dedi "...hani benim vurduğum, çok mu kötü yaralanmış?"

"Öldü." dedi Merthin. Üzerinde hâlâ kan lekeleri duran oku Ralph'a gösterdi.

"Bunu adamın gözünden sen mi çıkardın?"

Merthin kendisinin yaptığını söylemeyi tercih ederdi ama gerçeği söylemeye karar verdi. "Şövalye çıkardı."

"Öteki silahşöre ne oldu?"

"Şövalye boğazını kesti. Sonra da cesedini çalıların arasına sakladık."

"Eee, bütün bu olanlardan sonra senin gitmene izin mi verdi?"

"Evet." Gömdükleri mektup hakkında hiçbir şey söylemedi.

"Bu sırrı saklamak zorundayız." dedi Caris. "Eğer birisi öğrenirse başımız çok kötü derde girer."

"Ben kimseye söylemem." dedi Ralph.

"Hepimiz yemin edelim." dedi Caris.

Küçük bir daire oluşturdular. Caris eli dairenin tam ortasına gelecek şekilde kolunu uzattı, Merthin elini kızınkinin üstüne koydu, Gwenda da aynısını yaptıktan sonra İsa'nın kanı üzerine and içtiler. Ardından hep birlikte kasabaya doğru yola koyuldular.

Okçuluk antrenmanı böylece sona ermişti, şimdi öğle yemeği zamanıydı. Köprüden geçerken Merthin, Ralph'a: "Büyüdüğüm zaman o şövalye gibi olmak istiyorum. Her zaman kibar, korkusuz ve dövüşürken ölümcül..."

"Ben de." dedi Ralph. "ölümcül..."

Eski mahalleye döndüklerinde hayatın normal bir şekilde sürdüğünü görmek Merthin'i şaşırttı; ağlayan çocukların sesi, kızaran et kokusu, meyhanenin önünde bira içen adamların görüntüsü...

Caris, anacaddenin üstündeki manastır külliyesinin giriş kapısının tam karşısında, büyük bir evin önünde durdu. Kolunu Gwenda'nın omzuna atarak: "Köpeğimin yeni yavruları oldu, görmek ister misin?" diye sordu.

Gwenda hâlâ korkmuş görünüyordu. Ağlamak üzereydi ama yine de karanlıkta başını salladı.

"Evet lütfen."

Bu teklifin cömertçe olduğu kadar zekice de olduğunu düşündü Merthin. Köpek yavruları küçük kız için hem bir rahatlama olacaktı hem de dikkatini başka şeylere çekecekti. Evine döndüğünde ailesine yavrulardan söz ederken ormandaki macerayı aklına bile getirmeyecekti belki de.

Birbirlerine hoşça kal dedikten sonra kızlar eve girdi. Merthin, Caris'i bir daha ne zaman göreceğini düşündü.

Sonra sıra öteki sorunları düşünmeye geldi. Babası borçları konusunda ne yapacaktı?

Merthin ve Ralph katedrale döndüler. Ralph'ın elinde hâlâ yay ve vurduğu tavşan vardı. Ortalık sessizdi. Misafirhane birkaç hasta dışında boş sayılırdı. Bir rahibe: "Babanız kilisede Shiring Kontu'yla birlikte." dedi.

Büyük katedrale girdiler. Anne ve babaları giriş holündeydiler. Anne, bir sütunun dibinde, yuvarlak direğin kare biçimindeki tabanla birleştiği yerdeki çıkıntıda oturuyordu. Uzun pencerelerden giren donuk ışıkta yüzü sakin ve ciddi görünüyordu öyle ki sanki başını dayadığı gri taştan oyulmuş gibiydi.

Baba, geniş omuzlarını tevekkülle bırakmış, öylece karısının yanında duruyordu. Karşılarında Kont Roland vardı. Babadan daha yaşlıydı ama siyah saçları ve canlı tavırlarıyla kesinlikle ondan daha genç görünüyordu. Başrahibe Anthony hemen onun yanında duruyordu.

İki çocuk hemen dönüp kapıdan dışarı çıkmak istediler ama anne onları çağırdı: "Buraya gelin!" dedi. "Kont Roland, Başrahibe Anthony ile sorunlarımızı çözüp anlaşmamız için bize çok yardımcı oldu."

Baba homurdandı, Kont'un yaptıkları için anne kadar minnettar görünmüyordu. "Ve manastır bütün topraklarıma el koyuyor." dedi. "Siz ikinize miras bırakacağım hiçbir şey kalmadı. Burada, Kingsbridge'de yaşayacağız artık." diye ekledi mutlulukla. "Manastırın sakinleri olacağız."

Merthin sordu: "Sakin ne demek?"

"Şu demek ki ömrümüzün sonuna kadar keşişler bize yaşayacak bir ev ve günde iki öğün yemek verecekler. Ne harika değil mi?"

Merthin annesinin gerçekte "ne harika" olduğunu düşünmediğini biliyordu. Sadece memnunmuş gibi yapıyordu. Baba ise alenen topraklarını kaybetmiş olmanın utancını yaşıyordu. Rezil olmanın çok ötesinde bir şeyler sezinledi Merthin.

Baba, Kont'a dönerek sordu: "Oğullarım ne olacak?"

Kont Roland dönüp onlara baktı: "Büyüğü gelecek vaat ediyor gibi görünüyor." dedi. "O tavşanı sen mi ölürdün evlat?"

"Evet Lord'um." dedi gururla. "Okla vurdum."

"Seni birkaç yıl içerisinde şövalye yardımcısı olarak yanıma alabilirim." dedi Kont hevesle. "Ona şövalyeliği öğretiriz."

Baba memnun olmuş görünüyordu. Merthin sersemlemişti. Çok kısa sürede son derece önemli kararlar veriliyordu. Ayrıca hiç kimse kendisinin adını bile anmazken küçük kardeşine ne kadar önem veriliyordu.

"Ama bu haksızlık!" diye patladı birden. "Ben de şövalye olmak istiyorum."

Annesi: "Hayır!" dedi.

"Ama o yayı ben yaptım."

Baba öfkeyle içini çekti ve ona iğrenerek baktı.

"Yayı sen yaptın öyle mi ufaklık?" dedi Kont yüzünde aşağılayıcı bir ifadeyle. "Bu durumda sen de marangoz çırağı olacaksın."

3

Caris'in evi tahta lambrili, yerleri taş döşeli, şöminesi de taştan olan kocaman ve gösterişli bir evdi. Zemin katta üç ayrı oda vardı. Büyük yemek masasının bulunduğu salon, babanın iş meselelerini özel olarak görüştüğü küçük oturma odası ve arkadaki mutfak. Caris ve Gwenda içeri girdiklerinde pişmekte olan domuz budunun ağız sulandıran kokusu bütün evi sarmıştı. Caris, Gwenda'yı salondan geçirerek merdivenlere doğru götürdü.

"Yavrular nerede?" dedi Gwenda.

"Önce annemi görmeliyim." diye cevap verdi Caris. "Hasta da."

Ön taraftaki yatak odasına girdiler. Anne oymalı karyolasında yatıyordu, çok kırılgan ve küçüktü; neredeyse Caris'le aynı kilodaydı. Her zamankinden daha solgun görünüyordu, henüz taranmamış saçları nemli yanaklarına yapışmıştı.

"Bugün nasılsın?" diye sordu Caris.

"Biraz güçsüzüm." Konuşurken sarf ettiği gayret anneyi nefessiz bırakmıştı.

Caris, o bildik acı dolu endişe ve çaresizlik duygularını yaşadı yeniden. Annesi bir yıldır hastaydı. Eklem yerlerinde ağrılarla başlamıştı hastalık. Kısa süre sonra ağzının içinde yaralar, vücudunun her yerinde sayısız çürükler oluşmuştu. Hiçbir şey yapamayacak kadar güçsüzdü. Geçen hafta da soğuk algınlığına yakalanmıştı. Şimdi çok ateşi vardı ve nefes almakta zorlanıyordu.

"Bir şeye ihtiyacın var mı?" diye sordu Caris.

"Hayır, teşekkür ederim."

Her zamanki cevaptı, Caris bu yanıtı her duyduğunda algıladığı güçsüzlükten nefret ediyordu.

"Rahibe Cecilia'yı çağırayım mı?"

Kingsbridge'in başrahibesi anneyi biraz olsun rahatlatabilen tek kişiydi. Bal ve ılık şarapla karıştırdığı gelincik özü annenin acısını kısa süreliğine de olsa azaltıyordu.

"Gerek yok hayatım." dedi anne. "Toplu Kutsama Ayini nasıl geçti?"

Kadının dudaklarının ne kadar beyaz olduğunu fark etti. "Korkutucuydu." dedi.

Anne durakladı, dinlendi ve devam etti. "Bu sabah ne yaptınız?"

"Ok atanları izledik." Caris nefesini tuttu, annesinin her zaman yaptığı gibi sırrını anlayacağından korkuyordu. Ama anne, Gwenda'ya bakarak sordu: "Bu küçük arkadaşın da kim?"

"Gwenda. Onu köpek yavrularını görmesi için getirdim."

"Ne kadar güzel..." Anne birden kendini çok yorgun hissetti, gözlerini kapatarak başını öteki tarafa çevirdi.

Kızlar usulca dışarı süzüldüler. Gwenda şok olmuş gibiydi. "Annenin nesi var?"

"Zayıflatan bir hastalık." Caris bu konuda konuşmaktan nefret ediyordu. Annesinin hastalığı hayata karşı bütün cesaretini kırıyor, hiçbir şeyin garantisi olmadığını, her şeyin bir anda değişebileceğini ve yeryüzünde güvenilecek bir şey olmadığını düşündürüyordu. Bu hastalık, ormanda tanık oldukları dövüşten çok daha korkutucuydu. Neler olabileceğini, annesini kaybedebileceğini düşündükçe içini kaplayan panik duygusu yüreğini sıkıştırıyor, çığlık çığlığa bağırmak istiyordu.

Ortadaki yatak odası yaz aylarında İtalyanlar, Floransa'dan gelen yün alıcıları ve babayla iş yapmaya gelenler tarafından kullanılıyordu. Şimdi boştu. Yavru köpekler, Caris ve kızkardeşi Alice'in kullandıkları en arkadaki yatak odasındaydı. Yedi haftalık olan yavrular gittikçe sabırsızlanan annelerinden ayrılmaya hazırdı. Gwenda bir sevinç çığlığı koyuvererek yere, onların yanına oturdu. Caris, yavruların en küçüğünü, kıpır kıpır ve dünyayı keşfetmek için alıp başını gitmeye can atan minik dişiyi kucağına aldı. "Bunu kendime saklayacağım." dedi. "Adı Scrap." Küçük köpeği kucaklamak onu yatıştırıyor, sıkıntılarını, dertlerini unutmasını sağlıyordu.

Öteki dört yavru Gwenda'yı koklayarak, elbisesini dişleyerek üzerine tırmanmaya çalışıyordu. Gwenda uzun burunlu, gözleri birbirine yakın, çirkin ve kahverengi yavruyu kucağına aldı. "Bunu çok sevdim." dedi. Yavru çoktan kucağına kıvrılmıştı bile.

Caris: "Onu almak ister misin?" diye sordu. Gwenda'nın gözleri yaşlarla doldu. Alabilir miyim?

"Tabii, onları verme iznimiz var."

"Gerçekten mi?"

"Babam daha fazla köpek istemiyor. Eğer sevdiysen onu alabilirsin."

"Ah evet." dedi fısıltıyla. "Evet, lütfen."

"Adını ne koyacaksın?"

"Hop'u hatırlatacak bir şey olmalı. Belki Skip olabilir."

"Güzel isim." Skip, Gwenda'nın kucağında uykuya dalmıştı bile.

İki kız sessizce köpeklerle birlikte oturmaya devam ettiler. Caris sabah tanıştığı çocukları düşünüyordu. Kızıl saçlı, ela gözlü, ufak tefek olanı ve onun uzun boylu, yakışıklı küçük kardeşi...

Neden onları ormana götürmüştü? Böylesine aptalca bir şekilde dürtülerine teslim oluşu ilk değildi. Ne zaman büyükler bir şeyleri yasaklasa onu çiğnemek için dayanılmaz bir istek duyardı.

Halası Petranilla en büyük "kural koyucu"ydu. "O kediye yemek verme, sonra başımızdan atamayız. Evin içinde top oynanmaz. O oğlandan uzak dur, ailesi köylü." Davranışlarını sınırlayan bu kurallar Caris'i deli ediyordu. Ama yine de şimdiye kadar hiç bu derece aptalca bir şey yapmamıştı. Düşündükçe ürperiyordu. İki

adam ölmüştü. Ama daha kötüsü de olabilirdi, dört çocuk da öldürülebilirdi.

Kavganın neden çıktığını, o iki silahşörün şövalyeyi neden kovaladıklarını merak ediyordu. Basit bir soygun olmadığı belliydi. Bir mektuptan söz etmişlerdi. Ama Merthin bunun hakkında hiçbir şey söylememişti. Onun da fazla bir şey bilmediği belliydi. Bu da yetişkinlerin yaşamının sırlarından biriydi işte.

Caris, Merthin'den hoşlanmıştı. Sıkıcı kardeşi Ralph, Kingsbridge'deki diğer tüm oğlanlar gibi kibirli, saldırgan ve aptaldı ama Merthin çok başkaydı.

Bir güne iki arkadaş diye düşündü Caris, Gwenda'ya bakarak. Küçük kız güzel değildi. Gaga gibi burnunun üstünde birbirine yakın, koyu kahverengi gözleri vardı. Caris, onun kendisine benzeyen köpeği seçtiğini hoşnutlukla fark etti. Gwenda'nın elbiseleri çok eskiydi. Kendinden önce birçok çocuk tarafından giyildiği belli oluyordu. Gwenda şimdi daha sakindi. Artık her an gözyaşlarına boğulacakmış gibi durmuyordu. Yavru köpekler onu da sakinleştirmişti.

Aşağıdaki holden önce aksak bir adamın tanıdık ayak sesleri, arkasından da bir böğürtü duyuldu: "Azizler aşkına biri bir sürahi bira getirsin. Araba atı gibi susadım."

"Babam." dedi Caris. "Gel seni tanıştırayım." Gwenda'nın kuşkuyla baktığını görünce ekledi: "Merak etme o her zaman öyle bağırır ama aslında çok iyi adamdır."

Kızlar kucaklarında yavru köpeklerle aşağı indiler. "Bütün hizmetçilere ne oldu?" diye gürledi baba. "Cinlere, perilere mi katıldılar?" Bütün ağırlığını bir bacağına verip sakat olan sağ bacağını sürükleyerek mutfaktan çıktı. Elinde ağzına kadar bira dolu tahta bir kupa vardı. "Merhaba küçük düğünçiçeğim." dedi Caris'e yumuşacık bir sesle. Yemek masasının başındaki büyük sandalyeye oturdu ve birasından koca bir yudum aldı. "Harika!" diyerek gömleğinin koluyla karmakarışık sakalını sildi. Birden Gwenda'yı gördü. "Ah düğünçiçeğimin yanında bir papatya." dedi. "Adın ne senin?"

"Weigleigh'den Gwenda, Lord'um." dedi huşu içinde.

"Yavrulardan birini ona verdim." diye açıkladı Caris.

"İyi yapmışsın." dedi baba. "Yavru köpeklerin sevgiye ihtiyacı var ve hiç kimse bir köpek yavrusunu küçük bir kız kadar sevemez."

Caris masanın yanındaki taburenin üstünde koyu kırmızı bir pelerin gördü. İthal olmalıydı çünkü İngiliz dokumacılar henüz böylesine parlak kırmızı renk üretemiyorlardı. Gwenda'nın nereye baktığını fark eden baba "Annen için aldım." dedi. "Hep İtalyan kırmızısı bir pelerini olsun isterdi. Bunu giyebilmek için bir an önce iyileşmeyi arzulayacağını umuyorum."

Caris pelerini eline aldı. Sık dokunmuş, yumuşacık yündendi. Sadece İtalyanlar yapabiliyordu bunu. "Çok güzel." dedi.

Petranilla Hala dışarıdan döndü. Babaya benziyordu biraz ama adam ne kadar içtense o da o kadar yapmacıktı. Öteki kardeşi olan Kingsbridge başrahibi Anthony'ye daha çok benzerdi. İkisi de uzun boylu ve heybetli yapıdaydılar oysa baba kısa boylu, fıçı göbekli ve topluydu.

Caris, Petranilla'yı hiç sevmezdi. Ne kadar akıllı ise bir o kadar da kötü huyluydu. Bu, bir yetişkin için ölümcül sayılabilecek bir birleşimdi. Caris onu şimdiye kadar hiç alt edememişti. Gwena, Caris'in halasına duyduğu sevgisizliği hissetmişti, bu yüzden yeni gelene endişeyle baktı. Bir tek baba onu gördüğüne sevinmişti. "Gel kardeşim." dedi. "Hizmetçiler nerede?"

"Sokağın öteki ucundaki evimden yeni gelmişken nasıl olup da bunu bilebileceğimi düşünüyorsun? Ama bir tahminde bulunmam gerekirse aşçın muhtemelen size puding yapabilmek için kümeste yumurta arıyordur, hizmetçi de yukarıda karının yanındadır. Her gün bu saatte yaptığı gibi onu sandalyeye oturtmaya çalışıyordur. Yamaklara gelince, umarım nehrin kenarındaki depoda nöbet başındadırlar. Sarhoş tatil piknikçilerinin yün balyalarını bir kıvılcım sıçratarak şenlik ateşi gibi yakma heveslerine engel oluyorlardır."

Genelde böyle konuşurdu; basit bir soruya böyle törensel cevaplar vermeyi severdi. Davranışları her zamanki gibi kibirliydi ama baba ona aldırmadı yahut aldırmaz göründü. "Benim saygıdeğer kız kardeşim." dedi. "Babamızın aklı sadece sana miras kalmış."

Petranilla kızlara döndü: "Babamız Kingsbridge Katedrali'nin mimarı Tom Builder'ın soyundan gelmektedir." dedi. "Babamız do-

ğacak ilk çocuğunu Tanrı'nın hizmetine vermeye yemin etmişti ama ne yazık ki ilk ben doğmuşum, bir kız. Adımı Saint Peter'in kızı Saint Petranilla'dan esinlenerek koymuş. Umarım adını duymuşsunuzdur. Babam bundan sonra bir oğlan çocuğu için dua etmeye başlamış. Fakat ilk erkek evladı sakat doğmuş, o da Tanrı'ya özürlü bir çoçuğu takdim etmek istemediği için Edmund'ı yün işinin başına geçirmişti. Nihayet üçüncü çocuğu kardeşimiz Anthony dünyaya gelmiş. İyi huylu, içinde Allah korkusu olan Anthony daha çocukken manastıra girmiş, hâlâ orada ve gururla söylüyorum ki manastırın başrahibi."

Petranilla erkek olsaydı mutlaka rahip olurdu. Kendisi olamadıysa da oğlu Godwin'i o şekilde yetiştirmeyi başarmış, manastırda rahip yapmıştı. Tıpkı büyükbaba Wooler gibi o da çocuğunu Tanrı'ya armağan etmişti. Caris her zaman büyük kuzeni Godwyn'e Petranilla gibi bir annesi olduğu için acırdı.

Petranilla birden kırmızı pelerini fark etti. "Bu kimin?" dedi. "En pahalı İtalyan kumaşından..."

"Rose için aldım." dedi baba.

Petranilla bir an ona baktı. Caris halasının, bir yıldır evden çıkmayan karısına böyle bir pelerin aldığı için kardeşinin koca bir aptal olduğunu düşündüğüne yemin edebilirdi. Fakat bütün söylediği: "Ona karşı çok iyisin." oldu.

Baba sarf ettiği bu söze aldırmadı. "Yukarı çıkıp onu görsene." diye ısrar etti. "Onu biraz neşelendirirsin."

Caris bundan kuşkuluydu ama Petranilla'nın umurunda değildi, yukarı çıktı.

Caris'in ablası Alice sokaktan geldi. On bir yaşındaydı, Caris'den sadece bir yaş büyüktü. Gwenda'ya bakarak sordu: "Bu kim?"

"Yeni arkadaşım Gwenda." dedi Caris. "Yavrulardan birini alacak."

"Ama benim en sevdiğim yavruyu almış." diye itiraz etti Alice. Oysaki öyle bir şey söylememişti daha önce.

"Ooof bir tane seçmemiştin ki!" dedi Caris öfkeyle. "Sırf huysuzluk olsun diye yapıyorsun."

"Neden yavru köpeklerimizden birini o alacakmış?"

Baba araya girdi: "Hey hey!" dedi. "Bakabileceğimizden de çok yavru köpeğimiz var."

"Hangisini istediğimi önce bana sormalıydı Caris."

"Evet, öyle yapmalıydı." dedi baba, oysa Alice'in sadece sorun çıkarmaya çalıştığını biliyordu. "Bir daha yapma Caris."

"Tamam baba."

Aşçı sürahiler ve bardaklarla dolu tepsiyi tutarak mufaktan içeri geldi. Caris yeni yeni konuşmaya başladığında ona "Tutty" derdi. Nedense o zamandan beri bu isim üstüne yapışıp kalmıştı.

"Teşekkürler Tutty. Masaya oturun kızlar."

Gwenda bir an duraksadı. Kendisinin de davet edilip edilmediğinden emin değildi ama Caris başıyla işaret edince babanın kendisini de masaya çağırdığını anladı. Zaten baba evde görebildiği herkesi yemeğe davet ederdi.

Tutty, babanın bardağını yeniden birayla doldurdu, kızlara da suyla karıştılmış bira verdi. Gwenda kendininkini hemen kafaya dikip afiyetle içti, Caris onun pek sık bira içmediğini tahmin etti. Fakir insanlar çoğunlukla çürük elmadan yapılmış elma şarabı içerlerdi.

Sonra aşçı herkesin önüne birer dilim çavdar ekmeği koydu. Gwenda aceleyle kendisininkini kapıp yemeye başlayınca Caris onun daha önce böyle bir masada yemek yemediğini anladı. "Bekle." dedi usulca. Gwenda ekmeğini yerine bıraktı. Tutty bir tepsi içinde domuz budu ile bir kâse de lahana getirdi. Baba büyük bıçağı aldı ve domuz budundan ince parçalar kesip ekmek dilimlerinin yanına yığmaya başladı. Gwenda kendisine verilen etin çokluğu karşısında gözleri fal taşı gibi açılmış halde bakmaya başladı. Caris kaşıkla etlerin üstüne lahanayı servis yaptı.

Oda hizmetçisi Elaine telaşla merdivenlerden inerek: "Hanımefendi çok kötü görünüyor." dedi. "Bayan Petranilla, Rahibe Cecilia'yı çağırmamız gerektiğini düşünüyor.

"Öyleyse hemen manastıra koş ve gelmesini rica et." Hizmetçi aceleyle çıktı.

"Yemeğinizi yiyin çocuklar." dedi baba, bıçağının ucuyla bir dilim et aldı. Ama Caris, onun yemekten hiç tat almadığının ve gözlerinin uzaklarda bir yerlere daldığının farkındaydı.

Gwenda tabağındaki lahanadan biraz aldı. "Bu yiyecekler cennetten gelmiş olmalı." dedi. Caris de tadına baktı. Lahana zencefille pişirilmişti. Muhtemelen Gwenda hiç zencefil tatmamıştı. Bu sadece zenginlerin alabileceği bir şeydi.

Petranilla aşağıya geldi, anne için tahtadan bir tabağa bir parça et koydu. Ama birkaç dakika sonra döndüğünde görüldü ki yemeğe el sürülmemişti. O da eti kendi yemek için sofraya oturdu, aşçı hemen ekmek sepetini getirdi.

"Ben küçük bir kızken Kingsbridge'de her gün et yiyen tek aileydik. Oruç günleri hariç tabii, zira babam çok dindar biriydi. Kasabada doğrudan İtalyanlarla iş yapan ilk yün tüccarıydı. Şimdi herkes yapıyor ama yine de kardeşim onların en önemlisi."

Caris'in iştahı kaçmıştı, lokmasını ağzında geveleyip duruyordu. Sonunda Rahibe Cecilia geldi. Ufak tefek, kıpır kıpır ve yönetici tavırlı bir kadındı. Yanındaki Rahibe Juliana yumuşak kalpli, basit biriydi. Onlar merdivenleri çıkarken Caris arkalarından baktı. Şen kırlangıçla arkasından badi badi yürüyen tavuk gibiydiler. Kendini şimdi bir nebze olsun iyi hissediyordu. Anneyi ateşini düşürmek için gül suyuyla yıkayacaklardı. Güzel kokular onu biraz olsun rahatlatacaktı.

Tutty elma ve peynir getirdi. Kafasının başka yerde olduğu her halinden belli olan baba bıçağıyla bir elma soydu. Caris daha küçücük bir çocukken babasının soyulmuş dilimleri nasıl ona yedirip kabukları da kendisinin yediğini hatırladı.

Hemşire Juliana ablak yüzüne yapışmış endişeli bir ifadeyle aşağıya indi. "Rahibe, Peder Joseph'ın gelip Bayan Rose'u görmesini istiyor." dedi. Joseph manastırın başhekimiydi. Oxford'da eğitim görmüştü.

"Şimdi gidip onu getireceğim." dedi Juliana ve kapıdan fırlayıp yola doğru koşmaya başladı.

Baba soyduğu elmayı dokunmadan tabağına bıraktı. Caris sordu: "Şimdi ne olacak?"

"Bilmiyorum düğünçiçeğim. Yağmur yağacak mı? Floransalılar kaç balya yün alacaklar? Koyunlar salgın hastalığa yakalanacak mı? Doğacak bebek kız mı yahut topal bacaklı bir oğlan mı? Bilemeyiz, değil mi? İşte bu..." dedi uzaklara bakarak.

"İşleri zorlaştıran işte bu." Elmayı Caris'e verdi Caris de Gwenda'ya uzattı. Gwenda bir anda sapıyla çöpüyle elmayı silip süpürdü.

Peder Joseph birkaç dakika sonra geldi. Yanında Caris'in Saul Whitehead olarak tanıdığı asistanı vardı. Ona Whitehead diyorlardı çünkü rahip modeli kesildikten sonra artakalan saçları kül rengiydi.

Cecilia ve Juliana, iki adamı rahat çalışabilmeleri için küçük yatak odasında yalnız bırakarak aşağı indiler. Cecilia masaya oturdu ama bir şey yemedi. Keskin hatlı küçük bir yüzü vardı; minicik nokta gibi bir burun, parlak gözler, kayık başı gibi çıkık bir çene... Merakla Gwenda'ya baktı. "Pekâlâ," dedi neşeyle "Kim bu küçük kız? İsa'yı ve onun kutsal annesini seviyor mu?"

"Adım Gwenda, Caris'in arkadaşıyım." dedi Gwenda. Kuşkuyla Caris'e baktı. Arkadaş olduklarını söylerek fazla mı ileri gitmişti?

"Bakire Meryem annemi iyileştirecek mi?" dedi Caris. Cecilia kaşlarını kaldırdı: "Çok açık bir soru. Edmund'ın kızı olduğun belli oluyor." dedi.

"Herkes ona dua ediyor ama her hasta iyileşemiyor." dedi Caris.

"Neden olduğunu biliyor musun peki?"

"Belki de o kimseye yardım etmiyordur, güçlü olanlar kendi kendilerine iyileşiyor, zayıflar da ölüyor."

"Hadi hadi, saçmalama." dedi baba. "Herkes kutsal annemizin bize yardım ettiğini bilir."

"Tamam tamam, sorun yok." dedi Cecilia babaya. Ardından ekledi: "Çocukların, özellikle de zeki olanların soru sormaları normaldir. Caris, azizler her zaman güçlüdürler ama bazı dualar diğerlerinden daha etkilidir. Anlıyor musun?"

Caris gönülsüzce başını salladı, pek ikna olmamıştı.

"Onu bizim okula göndermelisin." dedi Cecilia babaya. Rahibeler, soyluların ve varlıklı şehirlilerin kızları için bir okul açmışlardı. Rahipler de erkek çocuklar için ayrı bir okul işletiyorlardı.

Baba inatçı görünüyordu. Rose, kızların ikisine de harfleri öğretti." dedi. "Caris rakamlardan da en az benim kadar anlıyor, üstelik işte bana çok yardımcı oluyor."

"Bundan çok daha fazlasını öğrenmeli. Bütün hayatını sana hizmetçilik yaparak geçirmesini istemezsin değil mi?"

Petranilla lafa karıştı: "Caris'in öyle uzun boylu bir eğitime ihtiyacı yok. Zamanı gelince çok iyi bir kısmetle evlenecek. Her iki kız kardeş için de talipler sıraya girecek. Tüccar oğulları, şövalye oğulları bu aileden kız almak için can atacaklar. Ama Caris biraz inatçı bir çocuk. Beş parasız bir ozanla evlenip kendini ziyan etmesin diye ona dikkat etmemiz gerekecek.

Caris fark etti ki Petranilla'nın itaatkâr Alice'le bir sorunu yoktu, muhtemelen o, halasının kendi için seçtiği biriyle evlenecekti.

"Tanrı Caris'i hizmetine çağırıyor olabilir." dedi Cecilia.

Baba: "Tanrı zaten bizim aileden iki kişiyi hizmetine çağırdı: kardeşim ve yeğenim... Şimdilik bunların ona yeteceğini düşünüyorum." diyerek homurdandı.

Cecilia bu sefer Caris'e döndü: "Sen ne düşünüyorsun?" diye sordu. "Bir tüccarın yahut şövalyenin karısı olmak mı yoksa rahibe olmak mı istersin?"

Rahibe olma fikri Caris'i dehşete düşürüyordu. Günün her saatinde bir başkasının emirlerini uygulamak zorunda kalacaktı. Ömür boyu çocuk kalmak, annenin de Petranilla olması demekti bu.

Bir şövalyenin ya da başkasının karısı olmak da aynı derecede kötüydü çünkü kadınlar da kocalarına itaat etmek zorundaydılar. Babaya yardım etmek, o yaşlandığında işleri devralmak da cazip bir seçenek değildi, üstelik düşlerinde yaşattığı şey, bu değildi. "Bunlardan hiçbiri olmak istemiyorum." dedi. Gerçi Caris şimdiye kadar hiç kimseye söylememişti, hatta şu ana kadar kendisi bile fazla emin değildi ama şimdi, istediği şeyin kafasında tam anlamıyla şekillendiğini görüyordu. Birdenbire hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde kaderinin o olduğuna karar verdi. "Ben doktor olacağım."

Bir an sessizlik oldu, sonra herkes güldü.

Caris kıpkırmızı oldu. Komik olan şeyin ne olduğunu merak ediyordu.

"Sadece erkekler doktor olabilir düğünçiçeğim." dedi baba acıyarak. "Bunu bilmiyor muydun?"

Caris şaşırmıştı, Cecilia'ya dönerek: "Peki ama ya siz?" diye sordu.

"Ben doktor değilim." dedi Cecilia. "Biz rahibeler hastalarla ilgileniriz doğru ama hekimlerin talimatları doğrultusunda. Uz-

manların yanında eğitim gören rahipler insan vücudunun salgılarını tanır, hastalandıklarında dengelerin nasıl bozulduğunu anlar ve insanların sağlıklı kalabilmeleri için gereken doğru oranları bilirler. Migren için hangi damarı kanatmak gerektiğini, cüzamı, nefes darlığını... Nereler hacamat edilebilir ya da dağlanabilir, lapa mı koymalı yoksa yıkamak mı gerekir, hepsini bilirler.

"Kadınlar bunları öğrenemez mi?"

"Belki ama Tanrı böylesini uygun görmüş. Caris yetişkinlerin cevap vermekte zorlandıkları her soruda bu türden lafların ardına sığınmalarından nefret ediyordu. Daha ağzını açmadan Peder Saul elinde bir kâse kanla mutfaktan geçip, dökmek üzere arka bahçeye yöneldi. Bu görüntü Caris'in gözlerini yaşarttı. Bütün doktorlar, kan almayı tedavi yöntemi olarak kullandıklarına göre bir faydası vardır mutlaka diye düşündü ama yine de annesinin yaşam gücünün bir kâse içinde atılması kalbinin nefretle dolmasına neden oluyordu.

Saul hastanın odasına geri döndü, biraz sonra Joseph'la birlikte aşağı indiler.

"Elimden geleni yaptım." dedi ciddi bir sesle babaya. "Günah çıkarttı."

Günah çıkartmak! Caris bunun ne demek olduğunu biliyordu. Ağlamaya başladı.

Baba kesesinden altı gümüş peni çıkarıp rahiplere uzattı. "Teşekkürler Peder." dedi. Sesi boğuk boğuktu. Rahipler dışarı çıkarken rahibeler de yukarıya yöneldiler. Alice, babasının kucağına oturup yüzünü onun boynuna gömdü. Caris, Scrap'a sarılarak ağlıyordu.

Petranilla, Tutty'e masayı temizlemesini emretti. Gwenda olup biteni ağzı bir karış açık seyrediyordu. Herkes masanın etrafına oturdu. Beklemeye başladılar.

4

Peder Godwyn acıkmıştı. Akşam yemeğinde güveçte şalgam ve tuzlu balık yemişti ama doymamıştı. Oruç zamanı olmasa da keşişler neredeyse her akşam balık yer, sulandırılmış bira içerlerdi.

Hepsi değil tabii. Başrahip Anthony'nin ayrıcalıklı bir mönüsü vardı. Yemek, bilhassa bu akşam mükellef olacaktı çünkü başrahibe Cecilia yemeğin konuğuydu. O, zengin yemeklere alışıktı. Her zaman rahiplerden daha çok paraya sahip olan rahibeler birkaç günde bir domuz ya da koyun kestirerek Gaskonya şarabı eşliğinde mideye indirirlerdi.

Yemeklere Godwyn nezaret ediyordu. Kendi midesi açlıktan guruldarken bunu yapması çok zor oluyordu.

Manastırın aşçısıyla konuşmuş, fırındaki şişman kazı ve ocakta fokurdayan elma sosunu kontrol etmişti. Manastırın kilercisine fıçıdan bir sürahi elma şarabı doldurmasını ve bir somun çavdar ekmeği getirmesini söylemişti. (Ekmek bayattı çünkü pazarları ekmek yapılmazdı.)

Kilitli dolaptan gümüş tabakları ve kadehleri çıkardı, başrahibenin evinin salonunda bulunan masayı hazırlamaya başladı.

Başrahip ve Başrahibe ayda bir kez birlikte yemek yerlerdi. Manastır ve rahibe manastırı birbirinden ayrı kuruluşlardı, kendilerine ait yönetmelikleri ve farklı gelir kaynakları vardı. Başrahip ve Başrahibe birbirlerinden bağımsız olarak Kingsbrigde Piskoposluğu'na karşı sorumluydular. Buna rağmen her iki taraf da büyük katedrali ve rahiplerin doktor, rahibelerin hemşire olarak çalıştığı hastane de dahil olmak üzere birçok binayı ortaklaşa kullanırlardı. Bu yüzden de her zaman üzerinde tartışacak bir ayrıntı olurdu: katedral ayinleri, hastanenin ziyaretçileri, hastalar, kasaba politikası...

Anthony genellikle Cecilia'yı papaz evinin pencere camları, hastaneye alınacak karyolalar, katedralin içinin yeniden boyanması gibi masrafların aralarında eşit olarak paylaştırılması için ikna etmeye çalışır, sonunda da başarırdı.

Bugünkü konuşma nedense politika ağırlıklıydı. Anthony, ocakta tahtını, ekimde de hayatını kaybeden Kral II. Edward'ın defin töreninde yardımcı olarak görev aldığı Gloucester'a yaptığı seyahatten daha dün dönmüştü.

Rahibe Cecilia her ne kadar hiç ilgilenmiyormuş gibi görünse de dedikoduları duymak için can atıyordu.

Godwyn'in kafasında başka bir şey vardı. Geleceği konusunda Anthony'le konuşmak istiyordu. Başrahip eve döndüğünden beri

doğru anı yakalamak için sabırsızlıkla bekliyordu. Konuşmasını defalarca tekrarlamış ama sunma şansını henüz bulamamıştı. Bu öğleden sonra bir fırsat bulabileceğini umuyordu.

Godwyn büfenin üstüne peynir ve armut dolu kâseyi yerleştirirken Anthony içeri girdi. Başrahip, Godwyn'in yaşlı bir kopyasıydı sanki. Her ikisi de uzun boyluydular, düzgün çizgileri, açık kahverengi saçları, ailedeki herkeste olduğu gibi sarı benekli yeşilimsi gözleri vardı. Anthony ateşin yanında durdu, oda soğuktu ve eski binanın her yanından dondurucu hava cereyanı vardı. Godwyn ona bir kadeh elma şarabı doldurdu.

"Sayın Başrahip, bugün benim doğum günüm." dedi Godwyn şarabını yudumlarken. "Yirmi birime bastım."

"Öyle ya," dedi Anthony. "Doğumunu çok iyi hatırlıyorum. On dört yaşındaydım. Ablam Petranilla bağırsaklarına ok saplanmış yaban domuzu gibi böğürüyordu seni dünyaya getirirken." Şefkatle Godwyn'e bakarken kadehini "şerefe" der gibi kaldırdı. "Ve şimdi kocaman adam oldun." dedi.

Godwyn o anın geliğine karar vererek başladı:

"On yıldır manastırdayım."

"O kadar oldu mu?"

"Evet. Öğrenci, çırak, keşiş olarak geçen on yıl..."

"Aman Tanrım!"

"Umarım sizin ve annemin yüzünü kara çıkarmamışımdır."

"İkimiz de seninle gurur duyuyoruz."

"Teşekkür ederim." Godwyn yutkundu. "Şimdi Oxford'a gitmek istiyorum."

Oxford şehri uzun yıllardan beri ilahiyat, tıp ve hukuk alanlarında ünlü bir merkez olmuştu. Rahipler ve keşişler öğrenim görmek, öğretmen ve diğer öğrencilerle münazaralar yapmak için Oxford'a giderlerdi. Geçen yüzyılda bütün ustalar bir anonim şirket yahut üniversite çatısı altına toplanmışlar, sınavlar düzenleyip sertifika verme yetkisini elde etmişlerdi.

Kingsbridge Manastırı'nın da şehirde finanse ettiği bir Kingsbridge Üniversitesi vardı, burada sekiz keşiş bir yandan dini ve kendine hâkim olmaya yönelik eğitimlerini sürdürürken bir yandan da ders görüyordu.

"Oxford." dedi Anthony. Yüzünü gerginlik ve hoşnutsuzluk dolu bir ifade kaplamıştı. "Neden?"

"Öğrenim görmek için. Keşişlerden beklenen de budur."

"Ben hiç Oxford'a gitmedim ama bak, başrahibim."

Doğruydu ve bu yüzden Anthony hiyerarşik sıralamada dezavantajlıydı. Kilise mallarının koruyucusu, muhasebeci ve manastır görevlisi olan memurların tamamı doktorlar gibi üniversite mezunuydu. Çabuk düşünüyor, bilimsel tartışmalarda başarılı oluyorlardı ve Anthony bazen, özellikle de bütün keşişlerin katıldığı günlük bölüm toplantılarında onlara kıyasla acemi kalıyordu.

Godwyn, Oxford mezunlarının sahip olduğu keskin mantık ve kendinden emin olmanın getirdiği üstünlük duygusuna ulaşmak istiyordu. Dayısı gibi olmak istemiyordu. Ama bütün bunları söyleyemediğinden sadece: "Öğrenmek istiyorum." diyebildi.

"İnançlarımıza başkaldıran düşünceleri neden öğrenecekmişsin?" dedi Anthony aşağılayarak. "Oxford öğrencilerinin hepsi kilisenin öğretilerini sorguluyorlar."

"Onları daha iyi anlamak için."

"Anlamsız, üstelik tehlikeli."

Godwyn kendine Anthony'nin neden bu kadar yaygara koparddığını sordu. Başrahip daha önce hiç dini inançlarla ilgilenmemişti, Godwyn'in de kabul edilmiş doktrinlere karşı çıkmak gibi bir derdi yoktu. Kaşlarını çatarak: "Annemin ve sizin bana dair ideallerinizi olduğunu sanıyordum." dedi. "Benim başrahip olmamı istemez misiniz?"

"İlerde elbette. Ama bunun için Kingsbridge'den ayrılmak zorunda değilsin."

Çok hızlı ilerlememi istemiyorsun çünkü seni geçmemden korkuyorsun; şehirden ayrılmamı istemiyorsun çünkü üstümdeki kontrolünü kaybedeceğinden korkuyorsun, diye düşündü Godwyn kısacık bir an içinde. Keşke bu karşı çıkışları daha önceden hesaplayabilseydi.

"İlahiyat okumak istemiyorum." dedi.

"Öyleyse ne okuyacaksın?"

"Tıp. Buradaki işimizin çok önemli bir parçası bu." Anthony dudaklarını büzdü. Godwyn aynı onaylamayan ifadeyi annesinin suratında da görmüştü.

"Manastır senin için bu kadar parayı ödeyemez." dedi Anthony. "Farkında mısın bilmem, sadece bir kitap bile on dört şilin."

Godwyn çok şaşırmıştı. Öğrenciler kitapları kiralayabiliyorlardı, bunu biliyordu ama asıl sorun bu değildi.

"Peki şu anda orada bulunan öğrenciler ne oluyor?" dedi. "Onların paralarını kim ödüyor?"

"İkisini aileleri destekliyor, birisini de rahibeler. Manastır öteki üçünün ödemelerini yapıyor ama daha fazlasını yapamaz. Aslında burs bulunamadığından şu anda üniversitede iki kişilik boş yer var."

Godwyn manastırın mali zorluklar içinde olduğunu biliyordu. Öte yandan çok geniş gelir kaynakları vardı: binlerce dönümlük arazi, değirmenler, balık gölleri, ormanlar ve Kingsbridge pazarından büyük bir gelir... Dayısının, Oxford'a gitmesi için gereken parayı vermeyi reddetmesine inanamıyordu. Kendini ihanete uğramış gibi hissediyordu. Anthony onun akrabası olduğu kadar rehberiydi de. Her zaman Godwyn'i diğer keşişlerden üstün tutmuştu ama şimdi Godwyn'i engellemeye çalışıyordu.

"Doktorlar manastıra para kazandırıyor." diye tartışmaya devam etti Godwyn. "Genç insanlar yetiştirmezseniz yaşlılar ölecek ve manastır daha da fakirleşecek."

"Tanrı yardım eder."

Bu insanı çıldırtan basmakalıp laf Anthony'nin her zamanki cevabıydı. Her yıl düzenlenen yün panayırından elde edilen gelir birkaç yıldır azalmaktaydı. Kasabalılar Anthony'i gelen yün tüccarları için daha uygun düzenlemeler -çadırlar, satış pavyonları, seyyar tuvaletler ve hatta bir yün borsası binası- yapması için çok zorlamışlar ama o her zamanki gibi yine parasızlığı bahane ederek reddetmişti. Kardeşi Edmund panayırın giderek ortadan kalkacağını söylediğinde "Tanrı yardım eder." diye cevap vermişti.

Godwyn: "Peki madem öyle belki Oxford'a gitmek için gereken parayı bulmamda da yardım eder."

"Belki edecektir."

Godwyn'in hayal kırıklığı acı verici boyutlardaydı. Bu şehirden uzaklaşmak ve değişik bir hava solumak arzusu dayanılmaz gibiydi.

Kingsbridge Üniversitesi'nde yine aynı manastır disipliniyle yaşayacaktı elbette fakat asla dayısından ve annesinden uzak olmayacaktı, bu olasılık çok çekiciydi.

Tartışmayı bırakmaya niyeti yoktu. "Eğer gidemezsem annem büyük hayal kırıklığına uğrayacak."

Anthony huzursuz bir ifadeyle ona baktı. Korkunç kız kardeşinin gazabına uğramak istemezdi doğrusu.

"Öyleyse paranın bulunması için dua etsin."

"Belki ben bir yerlerden bulabilirim." dedi aniden.

"Nasıl yapacaksın?"

Çaresizlikle çıkış yolu ararken aklına bir şey geldi: "Aynen sizin yaptığınızı yapabilirim, Rahibe Cecilia'dan isteyebilirim." Bu, pekâlâ mümkündü. Cecilia her zaman onu sinirlendirirdi -ve en az Petranilla kadar sinir bozucu olabilirdi- ama o delikanlı havasına da karşı koyamayabilirdi. Onu parlak, genç bir keşişin eğitim masraflarını ödemeye ikna edebilirdi.

Önerilen şey Anthony'i şaşırtmıştı. Godwyn onun itiraz edecek bir şey aradığını anladı. Ama en önemli sorunun para olduğunu kendisi söylemişti, artık söylediğinden de vazgeçemezdi.

Anthony tereddüt edip dururken Cecilia içeri girdi. Üzerinde en iyi cins yünden kalın bir pelerin vardı. Tek zayıf noktası buydu, üşümekten nefret ederdi. Başrahibi selamladıktan sonra Godwyn'e döndü: "Yengeniz Rose, çok hasta." dedi. Sesinin tınısı mükemmeldi. "Bu geceyi çıkaramayabilir."

"Tanrı yardımcısı olsun." Godwyn'in içi sızladı. Herkesin lider olduğu bir ailede zavallı Rose, tek itaat edendi. Yaprakları dikenlerle çevrili olduğu için hepsinden daha kırılgandı. "Beklenmedik bir şey değil ama kuzenlerim Caris ve Alice çok üzülecektir."

"Neyse ki onları teselli etmek için anneniz var yanlarında."

"Evet." 'Teselli' Petranilla'nın uzmanlık alanı değil, diye düşündü Godwyn. Arkanızı destekleyip geriye kaymanızı önlemekte daha becerikliydi ama başrahibeye bunları söyleyemedi. Onun yerine bir kadeh elma şarabı doldurarak uzattı. "Burası biraz serin değil mi saygıdeğer efendim?"

"Buz gibi." dedi Cecilia lafını sakınmadan.

"Ateşi canlandırayım hemen."

Anthony sinsice: "Yeğenim Godwyn çok üzerinize düşüyor zira Oxford'a gitmek için gereken parayı sizin vereceğinizi umuyor."

Godwyn öfkeyle ona baktı, sözcükleri özenle seçecek ve konuşmasını en uygun zamanda kendisine sunacaktı. Oysa Anthony bu önemli ricasını en sevimsiz şekilde yumurtlamıştı.

Cecilia: "İki öğrenciye daha burs verebileceğimizi hiç sanmıyorum." dedi.

Şaşırma sırası Anthony'deydi. "Başka biri daha mı Oxford'a gitmek için sizden para istedi?"

"Belki söylememem gerek..." dedi Cecilia. "Kimsenin başını derde sokmak istemem."

"Önemi yok." dedi Anthony parlamaya hazır bir şekilde. Her zaman cömertliğinize minnettar olmuşuzdur."

Godwyn ateşe biraz daha odun atarak odadan çıktı. Başrahibin evi katedralin kuzey tarafındaydı. Manastır ve öteki binalar kilisenin güneyine bakıyordu. Godwyn katedralin çimenlerini geçerek manastırın mutfağına doğru yürürken titriyordu.

Anthony'nin biraz daha büyümeyi ya da şu anki öğrencilerinden birinin mezuniyetini beklemesini söylerken baştan savma konuştuğunu düşünüyordu. Çünkü Anthony yapı olarak tam da böyle biriydi. Ama yine de Anthony'nin koruması altındaydı ve eninde sonunda dayısının kendisini destekleyeceğinden emindi. Sadece bu denli sert karşı çıkması Godwyn'i şok etmişti.

Baş rahibeye parasal destek için kimin başvurduğunu kendi kendine sordu. Yirmi altı keşişten altısı aşağı yukarı Godwyn'in yaşlarındaydı, onlardan herhangi biri olabilirdi. Mutfakta kilerci yardımcısı olan Theodoric aşçıya yardım ediyordu. O olabilir miydi? Godwyn onu, kazı servis tabağına alıp üstüne elma sosu dökerken seyretti. Okumak için yeterli derecede zekası vardı. Onunla çekişmek zorunda kalabilirdi.

Godwyn yemeği başrahibin evine götürdü, endişeliydi. Eğer Cecilia, Theodoric'e yardım etmeye karar verirse ne yapacağını bilmiyordu. Henüz ikinci bir plan hazırlamamıştı.

Bir gün Kingsbridge'in başrahibi olmak istiyordu. Bu işi Anthony'den daha iyi yapacağından hiç kuşkusu yoktu. Eğer başarılı bir başrahip olursa daha da yükselebilir, piskopos, başpiskopos,

belki de saray memuru ya da danışmanı olabilirdi. Böylesine büyük bir gücün sahibi olunca neler yapacağı hakkında çok net fikirleri yoktu ama ilerde daha yüksek mevkilere layık olacağından kesinlikle emindi. Aslında böyle yüksek makamlara gelebilmek için iki yol vardı: asil bir ailede doğmak ve eğitimli olmak...

Godwyn yün tüccarı bir aileden geliyordu, bu yüzden tek şansı üniversiteydi. Ve yine bu yüzen Cecilia'nın parasına ihtiyacı vardı.

Yemeği masaya koydu. Cecilia: "Kral nasıl öldü?" diye sordu.

"Düşmüş." dedi Anthony.

Godwyn kazı kesmişti. "Size biraz göğüs verebilir miyim saygıdeğer rahibe?"

"Evet lütfen. Düşmüş mü?" dedi şüpheyle. "Siz de Kral'ı sarsak bir ihtiyar yaptınız canım. Daha kırk üç yaşındaydı."

"Hapishanedekiler öyle söylüyor."

Tahttan indirildiğinden beri eski Kral Kingsbridge'e atla iki gün mesafedeki Berkeley Şatosu'nda mahkum olarak tutuluyordu.

"Ah, evet gardiyanları." dedi Cecilia. "Mortimer'in adamları." March Kontu Roger Mortimer'in yaptıklarını hiç onaylamıyordu. Sadece II. Edward'a karşı isyan başlattığı için değil, aynı zamanda karısı Kraliçe Isabella'yı da baştan çıkardığı için...

Yemeğe başladılar. Godwyn servis tabağında yemek kalıp kalmayacağını merak etti.

Anthony: "Karanlık bir şeylerden şüpheleniyormuş gibisiniz." dedi Cecilia'ya.

"Tabii ki hayır, ben değil ama başkaları. Söylentiler var..."

"Öldürüldüğü yolunda mı? Biliyorum. Ama ben cesedi gördüm, çıplak. Hiçbir şiddet izi yoktu."

Godwyn sözlerini kesmemesi gerektiğini biliyordu ama dayanamadı. "Dedikodulara bakılırsa Kral'ın ölürken attığı çığlıklar Berkeley köyündeki herkes tarafından duyulmuş."

Anthony tedbirli olmaya çalışarak: "Bir kral ölünce böyle dedikodular hep olur." dedi.

"Bu Kral sadece ölmedi. Önce parlamento tarafından azledildi ki bu daha önce hiç olmamıştı." Anthony sesini alçaltarak: "Çok güçlü nedenler vardı, günahları vardı." dedi.

Bilmece gibi konuşuyordu ama Godwyn onun ne demek istediğini anlamıştı. Edward'ın gözdeleri vardı, doğal olmayan bir biçimde genç adamlara düşkündü. Önce Peter Graveston'a çok fazla güç ve imtiyaz verilmişti -ki bu baronlar arasında kıskançlık ve öfke yaratmıştı- sonunda da devlete ihanetten idam edilmişti. Sonra başkaları gelmişti. Muhakkak Kraliçe'nin de bir aşığı vardır, diyordu insanlar.

"Böyle bir şeye inanmam mümkün değil" dedi Cecilia. Tutkulu bir kralcıydı. "Ormandaki kanun kaçakları böyle aptalca şeyler yapabilirler ama kraliyet soyundan gelen hiç kimse bu kadar alçalamaz. Kazdan biraz daha var mı?"

"Evet." dedi Godwyn hayal kırıklığını gizlemeye çalışarak. Kalan son eti parçalayarak başrahibenin tabağına koydu.

Anthony: "Hiç olmazsa yeni Kral'a karşı ayaklanma yok şimdi" dedi. II. Edward'la Kraliçe Isabella'nın oğulları Kral III. Edward tahta oturmuştu.

"Daha on dört yaşında ve Mortimer tarafından tahta geçirildi" dedi Cecilia. "Gerçek yöneten kim olacak?"

"Asiller durumun sükûnete kavuşmasından memnun. Özellikle de Mortimer'in kafadarları."

"Shiring Kontu gibiler mi demek istiyorsunuz?"

"Bugün çok coşkulu görünüyordu."

"Yani demek istiyorsunuz ki..."

"Kral'ın düşmesiyle ilgili olduğunu mu? Kesinlikle hayır." Başrahibe etin son lokmasını da ağzına attı.

"Böyle bir düşünceden arkadaşlar arasında bile söz etmek tehlikeli olabilir."

"Gerçekten..."

Kapı vuruldu ve Saul Whitehead içeri girdi. Godwyn'le aynı yaştaydı. Rakibi o olabilir miydi? Çok zeki ve yetenekliydi üstelik Shiring Kontu'nun uzaktan akrabası olmak gibi bir avantajı vardı. Ama Godwyn onun Oxford'a gitmek gibi bir hırsı olduğundan pek emin değildi. Dinine bağlı ve çekingendi. Alçakgönüllülüğün sonradan edinilmiş bir erdem olmadığı, doğası gereği kendisinde bulunduğu türden bir adamdı Ama yine de her şey mümkündü...

"Hastaneye kılıçla yaralanmış bir şövalye geldi." dedi Saul.

"İlginç" dedi Anthony. "Fakat bu, başrahip ile başrahibenin yemeğini bölmeyi mazur gösterecek kadar önemli bir şey değil."

Saul korkmuştu. "Affınızı dilerim Sayın Başrahip" dedi kekeleyerek. "Ancak tedavisi konusunda bir anlaşmazlık var."

Anthony ayağa kalkarken içini çekti. "Kazın bütün keyfi kaçtı."

Cecilia da onunla gitti. Godwyn ve Saul onları izledi. Katedrale kuzey kanadından girdiler, mihrabı geçip güney kanadından çıktılar, kemerli yollardan ilerleyerek hastaneye geldiler.

Yaralı şövalye rütbesine uygun olarak sunağa en yakın yatakta yatıyordu. Başrahip Anthony'nin ağzından istemeden şaşkınlık dolu sözcükler döküldü. Bir an için korkuya kapıldı ama hemen kendini toparladı ve yüzü eskisi gibi anlamsızlaştı.

Cecilia'nın gözünden hiçbir şey kaçmamıştı. "Bu adamı tanıyor musunuz?"

"Evet, tanıyorum. Sir Thomas Langley, Monmouth kontlarından biri."

Geniş omuzlu, uzun bacaklı, yakışıklı, yirmilerinde genç bir adamdı. Beline kadar çıplaktı, adaleli gövdesinde eski savaşlardan kalma bir sürü yara izi vardı. Çok solgun ve bitkin görünüyordu.

"Yolda saldırıya uğramış" diye açıkladı Saul. "Saldırganları kaçırmayı başarmış ama sonra kasabaya ulaşmak için bir milden fazla kendini sürüklemek zorunda kalmış."

Şövalyenin kolu dirseğinden bileğine kadar yarılmıştı. Yara temiz, muhtemelen keskin bir kılıçla açılmıştı. Manastırın başhekimi Peder Joseph hastanın yanında ayakta duruyordu. Joseph otuzlarında, ufak tefek, koca burunlu, çirkin dişli bir adamdı.

"Yara açık tutulmalı ve merhemle iltihabı akıtılmalı. Bu yolla kötü salgılar dışarı akacak, yara içten dışa doğru iyileşecektir."

Anthony başını salladı. "Anlaşmazlık nerede öyleyse?"

"Matthew Barber'ın başka bir fikri var."

Matthew kasabalı bir berber-cerrahtı. Saygılı bir biçimde geride durmayı tercih etmişti. Şimdiyse içinde pahalı, keskin bıçaklarının bulunduğu keseyi taşıyarak bir adım öne çıktı. Ufak tefek, parlak mavi gözlü, ciddi yüz ifadeli bir adamdı.

Anthony, Mathew'u pek onaylamazdı, Joseph'a dönerek: "Burada ne işi var?" diye sordu.

"Şövalye onu eskiden tanıyormuş, kendisi çağırttı."

"Anthony Thomas'a döndü: "Madem kasap tarafından doğranmak istiyordunuz neden manastır hastanesine geldiniz?"

Şövalyenin bembeyaz yüzünden gülümsemeye benzer bir şey geçti, cevap veremeyecek kadar yorgundu. Mathew, Anthony'nin hakaretlerinden etkilenmemiş gibi odadakileri şaşırtan bir özgüvenle konuştu: "Savaş alanlarında bunun gibi çok yara gördüm Sayın Başrahip." dedi. "En iyi tedavi en basit olandır. Yarayı şarapla yıkamak, dikmek ve sarmak... İşte bu kadar." Sözleri, görüntüsü kadar saygılı değildi.

Rahibe Cecilia araya girdi: "İki keşişimizin bu sorun üzerinde farklı düşünceleri mi var?" Anthony sabırsızlanmış gibi görünüyordu. Godwyn, Cecilia'nın ne yapmak istediğini anlamıştı. Bu bir sınavdı. Belki para konusundaki rakibi Saul'du. Cevap kolaydı, Godwyn hemen atıldı. "Peder Joseph, eski ustalarından ders almıştır." dedi. "Bu yüzden onun en iyi olanı bilmesi gerekir. Mathew'un okuyabildiğini bile sanmıyorum."

"Okuyabilirim Keşiş Godwyn." Mathew itiraz etti. "Hatta yanımda bir kitabım var. "

Anthony güldü. Kitaplı bir berber, en az şapkalı bir at kadar gülünçtü. Ne kitabı?"

Büyük İslam hekimi Avicenna'nın *Canon* adlı kitabı. Arapçadan Latinceye çevrilmiş. Hepsini satır satır okudum."

"Peki senin bu tedavin Avicenna'nın önerisi mi?"

"Hayır ama..."

"Öyleyse?"

Mathew ısrarcıydı. "Orduyla birlikte katıldığım seferlerde yaralı askerleri tedavi ederek kitaplardan edindiğim bilgilerden çok daha fazlasını öğrendim."

Rahibe Cecilia: "Saul, sen ne düşünüyorsun?" diye sordu.

Godwyn onun da aynı cevabı vereceğini umuyordu, böylece yarışma şimdilik berabere kalacaktı. Fakat gergin ve utangaç görünümüne rağmen Saul, Godwyn'le çelişen bir cevap verdi.

"Berber haklı olabilir." dedi. Godwyn çok keyiflenmişti. Saul tartışmanın yanlış tarafındaydı.

"Peder Joseph'in önerdiği tedavi şekli daha çok inşaatlarda karşılaştığımız çarpmaya yahut darba yönelik yaralanmalarda çok iyi sonuç verebilir. Bunlarda yaranın etrafındaki et ve deri zedelendiğinden yarayı hemen kapatmak, hastalıklı salgıların vücudun içine akmasına neden olabilir. Ama bu yara temiz, ne kadar çabuk kapatılırsa o denli kısa zamanda iyi olacaktır."

"Saçma!" dedi Başrahip Anthony. "Eğitimli bir keşişin karşısında bir kasaba berberi nasıl haklı olabilir?"

Godwyn zafer çığlığını güçlükle zapt edebildi. Kapı ardına kadar açıldı ve rahip elbiseli genç bir adam içeri girdi. Godwyn, Kont Roland'ın küçük oğlu Shiring Kontu Richard'ı tanıdı.

Nezaketen Başrahip ve Başrahibe'yi başıyla selamladı. Doğrudan hastanın yanına yürüdü ve şövalyeye sordu. "Neler oldu?"

Thomas elini güçlükle kaldırıp Richard'a yaklaşmasını işaret etti. Genç rahip, hastanın üzerine eğildi. Thomas kulağına bir şeyler fısıldadı. Rahip Richard şok içinde geri çekildi. "Kesinlikle olamaz!" dedi.

Thomas yeniden işaret etti, aynı şeyler tekrarlandı, yeni fısıltılar ve öfkeli bir reaksiyon... Bu sefer Richard: "Ama neden?" dedi.

Thomas cevap vermedi.

Richard: "Bizden gücümüzün yetmeyeceği bir şey istiyorsunuz." dedi.

Thomas başını sert bir hareketle eğdi. "Evet!" demek istiyordu.

"Bize hiçbir seçme şansı vermiyorsun."

Thomas güçsüzce başını iki yana doğru salladı. Richard, Başrahip Anthony'e dönerek: "Sir Thomas bu manastırda keşiş olmak istiyor." dedi.

Odayı şaşkınlık dolu bir sessizlik kapladı. İlk tepki gösteren Cecilia oldu.

"Ama o bir şiddet adamı."

"Hadi ama, orasını bilemezsiniz." dedi Richard sabırsız bir sesle. "Bir savaşçı da bazen savaş hayatını terk edip günahlarının affedilmesini isteyebilir."

"İleriki yaşlarda belki." dedi Cecilia. "Ama bu adam daha yirmi beşinde bile değil. Bana kalırsa bir tehlikeden kaçıyor." Richard'a sert sert baktı. "Hayatını kim tehdit ediyor?"

"Merakınıza hâkim olun." dedi Richard kabaca. "O bir keşiş olmak istiyor, rahibe değil. Bu yüzden fazla sorgulamasanız iyi olur." Bunlar bir Başrahibeye söylenecek sözler değildi ama Kont'un oğullarının böyle kabalıklar yapmaya hakkı vardı. Anthony'e döndü: "Onu kabul etmelisiniz."

Anthony: "Manastır, bir keşişi kabul edemeyecek kadar fakir, ama eğer masrafları karşılayacak bir armağan söz konusu olursa..."

"Halledebiliriz."

"Bütün ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda..."

"Halledebiliriz dedim!"

"O zaman pekâlâ."

Cecilia kuşkuluydu. Anthony'e: "Bu adam hakkında bana anlattıklarından daha fazla ne biliyorsun?" diye sordu.

"Tekliflerini geri çevirmek için bir neden göremiyorum."

"Samimi bir tövbekâr olduğunu nereden biliyorsun?" Herkes Thomas'a baktı. Gözleri kapalıydı.

Anthony: "Samimiyetini herkes gibi çıraklık döneminde kanıtlaması gerekecek."

Kesinlikle tatmin olmamıştı ama mademki Anthony ondan para istemiyordu, öyleyse yapacak bir şey yoktu. "Şu yarayla ilgilenmeye başlasak iyi olur." dedi.

Saul, "Peder Joseph'in tedavisini kabul etmedi. Bu yüzden sayın başrahibi çağırmak zorunda kaldık." dedi.

Anthony hastaya doğru eğilerek sanki sağır biriyle konuşuyormuşçasına alçak bir sesle "Peder Joseph'in önerdiği tedaviyi kabul etmelisiniz. En iyisini o bilir." dedi.

Thomas bilincini kaybetmiş gibi görünüyordu.

Anthony, Joseph'a döndü: "Artık itiraz etmiyor." dedi.

Mathew: "Kolunu kaybedebilir!" diye atıldı.

"Gitseniz iyi olacak." dedi Anthony.

Mathew büyük bir öfkeyle dışarı çıktı.

Anthony, Richard'a dönüp: "Siz de benimle başrahip evine gelip bir kadeh şarap içmek ister misiniz?" diye sordu.

"Teşekkür ederim."

Çıkarken Anthony, Godwyn'e: "Burada kalıp başrahibeye yardım et. Akşam duasından önce yanıma gelip şövalyenin durumunu bildir." dedi.

Başrahip Anthony normalde hastaların sağlık durumlarıyla pek ilgilenmezdi. Ama bu hastaya özel ilgi gösterdiği kesindi.

Godwyn, Rahip Joseph'in bilinçsiz halde yatmakta olan hastanın koluna merhem sürmesini seyre daldı. Bir yandan da soruya doğru cevabı vererek Cecilia'nın parasal desteğini garantiye aldığını düşünüyordu, ama yine de kesin kararını öğrenmek zorundaydı.

Joseph işini bitirdikten sonra Cecilia, Thomas'ın alnını gülsuyuyla silerken dayanamadı: "Benim başvuruma öncelik tanıyacağınızı ümit ediyorum." dedi.

Cecilia ters bir bakış fırlattıktan sonra: "Sana şu kadarını söyleyebilirim, Saul'a bağışta bulunmaya karar verdim."

Godwyn şok olmuştu. "Ama doğru cevabı ben vermiştim."

"Öyle mi?"

"Evet. Berberle aynı fikirde değildiniz değil mi?"

Kaşlarını kaldırarak: "Senin soruna cevap vermek zorunda değilim Rahip Godwyn."

"Özür dilerim." dedi hemen. "Sadece anlayamıyorum."

"Biliyorum."

Eğer anlaşılmaz olmak istiyorsa yapacak bir şey yoktu. Godwyn öfkeyle dopdolu halde ve düş kırıklığından titreyerek döndü. Parayı Saul'e veriyordu. Kontla akraba olduğu için miydi? Godwyn öyle olduğunu düşünmüyordu. Çok bağımsız kafada bir kadındı. Göstermelik dindarlığının dengeyi kendi lehine çevirdiğine karar verdi. Fakat Saul asla herhangi bir şeyin öncüsü olamazdı. Ne kadar yazık. Godwyn bu haberi annesine nasıl vereceğini düşünüyordu. Öfkeden kuduracaktı, ama kimi suçlayabilirdi. Anthony'yi mi yoksa Godwyn'in kendisini mi? Annesinin gazabını gözünün önüne getirince tanıdık bir dehşet duygusu bütün vücudunu sardı. Böyle düşünürken annesinin çıkık göğüsleriyle öteki kapıdan hastaneye girdiğini gördü. Göz göze geldiler. Kapının ağzında durup oğlunun yaklaşmasını bekledi. Godwyn söyleyeceklerini toparlamak için yavaş yavaş yürüyordu. Yaklaşır yaklaşmaz: "Yengen Rose ölüyor." dedi.

"Tanrı ruhunu kutsasın, Rahibe Cecilia söyledi."

"Şaşırmış görünüyorsun, oysa uzun zamandır hastaydı."

"Sorun, Rose yenge değil. Sana başka kötü haberlerim var." Yutkundu. "Oxford'a gidemiyorum. Anthony amca ödeme yapmıyor, Cecilia da talebimi kabul etmedi."

Çok şükür hemen patlamamıştı ancak yine de ağzı ince bir çizgi halinde kasılmıştı. "Ama neden?" dedi.

"Anthony amcanın parası yok, Cecilia da Saul'u gönderiyor."

"Saul Whitehead? O hiçbir işe yaramaz."

"Öyle ama hiç değilse doktor olacak."

Gözlerine dik dik baktı, Godwyn ürperdi.

"Sanırım sorunu iyi anlatmayı beceremedin." dedi. "Bu konuyu daha önceden benimle konuşmalıydın. Ben onu yumuşatabilirdim."

"Yine de muhtemelen hayır diyecekti."

"Ayrıca Cecilia'ya açılmadan önce senden evvel bir başkasının ona başvurup başvurmadığını araştırman gerekirdi. Ancak o zaman Cecilia'yla konuşmadan önce Saul'un ayağını kaydırabilirdin."

"Nasıl?"

"Kesinlikle zayıf bir yönü vardır. Her neyse onu bulur Cecilia'nın fark etmesini sağlardın. Tam hayal kırıklığına uğramışken de ona yaklaşırdın."

Söylediklerinin mantığını anlayabiliyordu. "Ben bunu hiç düşünmemiştim." dedi. Başını öne eğdi.

Kızgınlığını frenleyerek: "Böyle şeyleri planlaman gerek, tıpkı kontların savaşları planladıkları gibi."

"Şimdi anladım!" dedi göz göze gelmekten kaçınarak. "Bir daha böyle bir hata yapmam."

"Umarım öyledir."

Tekrar annesine baktı. "Ne yapacağım ben şimdi?"

"Ben henüz pes etmedim." O bildik kararlılık ifadesi yüzünü kaplamıştı. "Parayı bulacağım."

Godwyn'in içinde bir an için umut ışığı yandı ama annesinin bu vaadini nasıl gerçekleştireceğini bilemiyordu.

"Nereden bulacaksın?"

"Evi satıp kardeşim Edmund'ın yanına taşınacağım."

"Ee, seni kabul eder mi?" Edmund cömert bir adamdı ama kız kardeşiyle anlaşmazlığa düştüğü olurdu.

"Sanırım eder. Çok yakında dul kalacak, evi çekip çevirecek birine ihtiyacı var. Zaten Rose bu konuda hiçbir zaman başarılı olamamıştı."

Godwyn başını sallayarak: "Senin de paraya ihtiyacın olacak." dedi.

"Niçin? Edmund bana yiyecek ve yatacak yer verecek, ufak tefek ihtiyaçlarımı karşılayacak, ben de onun hizmetkârlarını yönetecek ve kızlarını yetiştireceğim. Sen de, babamdan bana kalan mirasa sahip çıkacaksın."

Çok kesin konuşuyordu. Ama Godwyn kadının duyduğu pişmanlık acısını ağzının kenarlarındaki kıvrımlardan okuyabiliyordu. Bunun, onun için ne kadar büyük bir fedakârlık olduğunu biliyordu. Hep bağımsızlığıyla övünürdü. Kasabanın en önde gelen kadınlarından biriydi, zengin bir adamın kızı, önemli bir yün tüccarının kız kardeşiydi ve bu konumunun hakkını veriyordu. Kingsbridge'in güçlü kadın ve erkeklerini yemeğe davet eder, en iyi şarapları ikram ederdi. Şimdi kardeşinin evine taşınmayı teklif etmekle fakir bir akraba olarak yaşamayı, bir çeşit hizmetçi olmayı, her konuda ona bağımlı hale gelmeyi göze alıyordu. Korkunç bir düşüş olacaktı. "Her şeyden vazgeçemezsin." dedi Godwyn. "Bunu yapamazsın."

Kadının yüzü sertleşti, ağır bir yükü kaldırmaya hazırlanıyormuş gibi omuzlarını hafifçe silkeleyip: "Evet, yapabilirim." dedi.

5

Gwenda babasına her şeyi anlatmıştı. Bu sırrı saklayacağına İsa'nın kanı üzerine yemin etmişti, bu yüzden de cehennemde yanacaktı ama babasından, cehennemde yanmaktan daha fazla korkuyordu.

Baba, Skip'i nereden aldığını sormakla işe başladı. O zaman da Hop'un nasıl öldüğünü anlatmak zorunda kaldı ve sonunda bütün hikâye ortaya çıktı. Beklediğinin aksine kırbaçlanmamıştı. Hatta

baba memnun bile olmuştu. Kızı, kendisini cinayetlerin işlendiği açıklığa götürmeye zorlamıştı. O yere yeniden gitmek hiç kolay değildi ama Gwenda gitti. Sarı-yeşil üniformalı iki silahşörün ölü bedenlerini buldular.

Baba önce adamların keselerini açtı. İkisinden de yirmi-otuz peni çıktı. Birkaç peniden çok daha pahalı olan kılıçları görünce çok sevindi. Ölü adamların giysilerini çıkarmaya başladı, tek elle yapması çok zor olduğundan Gwenda'dan yardım istedi. Cansız bedenler oldukça ağırdı. Onlara dokunmak içinde çok garip bir his uyandırıyordu. Babanın talimatıyla Gwenda adamların bütün giysilerini çıkardı, hatta çamurlu çoraplarıyla kirli külotlarını bile.

Silahları elbiselere iyice sardılar, uzaktan bakıldığında bez bohça gibi görünüyordu. Ardından Gwenda ve babası çıplak bedenleri yine çalıların arkasına sürüklediler.

Kingsbridge'e yürürlerken babanın keyfi çok yerindeydi. Kızını 'Mezbaha Hendeği' denilen nehir kıyısındaki caddeye götürdü, White Horse adındaki büyük fakat kirli meyhaneye girdiler. Gwenda'ya bir bardak bira söyledikten sonra "Davey, oğlum" diye seslendiği hancı ile birlikte evin arka tarafında gözden kayboldu. Bu, Gwenda'nın gündüz vakti ikinci bira içişiydi. Baba, birkaç dakika sonra elinde bohça olmadan geri geldi.

Anacaddeye döndüler, anne, bebek ve Philemon'u manastırın kapısının yanındaki Bell Hanı'nda buldular. Baba neşeyle göz kırparak anneye, bebeğin kundağında saklaması için koca bir avuç dolusu para uzattı.

Öğleden sonraydı. Müşterilerin çoğu köylerine dönmek üzere ayrılmışlardı. Aile, Wigleigh'e dönmek için geç kaldığından geceyi handa geçirecekti. Baba: "Yatak ücretini ödeyecek paramız var" derken anne sinirli sinirli "Paran olduğunu kimse anlamasın." diye söyleniyordu.

Gwenda çok yorgun hissediyordu. Epey erken kalkmış, uzun bir yol yürümüştü. Bir sedire uzandı, çabucak uykuya daldı.

Hanın kapısının yumruklanarak açılmasıyla uyandı ve başını kaldırdı, iki silahşör görünce çok sarsıldı. Önce onların ormanda öldürülen o iki silahşörün hayaleti olduğunu sandı. Bir an tepeden

tırnağa kadar korkuyla titredi. Sonra, gelenlerin aynı üniformayı giyen başka kişiler olduğunu anladı. Bir tarafları yeşil öteki tarafları sarıydı. Genç adamın elinde iyi tanıdığı kilimden bohça vardı.

Yaşlı olanı doğrudan babaya yöneldi. "Wigleigh'li Joby sensin değil mi?"

Gwenda'nın yine ödü patladı. Adamın sesinden çok ciddi bir tehdit seziliyordu. Numara yapmıyordu. Çok kararlı ve istediğini elde etmek için her şeyi yapabilecek biri olduğu izlenimini veriyordu.

"Hayır!" diye cevapladı baba, otomatik olarak. Yalan söylüyordu. "Yanlış adama soruyorsunuz."

Aldırmadılar. İkinci adam elindeki bohçayı masanın üstüne koydu, açtı, içinde iki kılıç ve iki hançere asılmış sarı-yeşil tunik vardı. Babaya bakarak sordu. "Bunlar nereden geldi?"

"Onları daha önce hiç görmedim, Tanrı'nın adına yemin ederim!" İnkâr etmekle aptallık ediyor, diye düşündü Gwenda. Nasıl olsa gerçeği ağzından alacaklardı, tıpkı babanın Gwenda'dan aldığı gibi.

Silahşörlerden daha yaşlısı: "White Horse'un sahibi Davey bunları Joby Wigleigh'den aldığını söyledi." Sesi çatal çatal çıkıyordu. Handa kalan son bir avuç müşteri de oturduğu yerden kalkıp aceleyle dışarı sıvıştı. Şimdi sadece Gwenda ve ailesi kalmıştı.

"Joby biraz evvel ayrıldı buradan." dedi baba çaresizce. Adam başını eğdi: "Karısı, iki çocuğu ve bir de bebekle..."

"Evet!"

Adam aniden babayı gömleğinden kavradı ve duvara yapıştırdı. Anne haykırdı, bebek ağlamaya başladı. Gwenda adamın sağ elinde içi pamuk doldurulmuş, dışı zincirden zırhla kaplanmış bir eldiven gördü. Adam, kolunu geri çekip yumruğunu babanın midesine hızla gömdü.

Anne bağırıyordu. "İmdaaat! Adam öldürüyorlar!"

Philemon da ağlamaya başlamıştı.

Babanın yüzü acıdan bembeyaz olmuştu, sendeledi ama adam onu düşmeden yakalayıp duvara dayadı ve yumruğunu bu sefer suratının ortasına patlattı. Babanın ağzından burnundan kan fışkırıyordu.

Gwenda da çığlık atmak istedi, ağzı açıldı ama gırtlağından ses çıkmadı.

Babası her ne kadar kendini acındırmak veya öfke yatıştırmak için zaman zaman korkak ve zayıf rolü yapsa da Gwenda, onun her zaman güçlü biri olduğunu düşünürdü ve şimdi onu böyle çaresiz görmek kendisini dehşete düşürmüştü.

Evin arkasına açılan kapıda han sahibi adam göründü. Otuzlarında, iri yarı bir adamdı. Ablak yüzlü küçük bir kız çocuğu babasının arkasından içeriyi gözetliyordu.

" Neler oluyor burada?" diye bağırdı. Sesi otoriterdi.

"Sen bu işe karışma." dedi silahşör ona bakmadan ve babanın midesine bir yumruk daha indirdi.

Baba kan kustu.

"Kes şunu." dedi hancı.

Silahşör: "Sen kim olduğunu sanıyorsun?"

"Ben Paul Bell'im. Ve burası benim."

"Pekâlâ öyleyse Paul Bell, dinle, sen kendi işine bak, senin hayrına olur."

"Galiba bu üniformayı giymekle her şeyi yapabileceğinizi sanıyorsunuz?" Paul'ün sesi nefret doluydu.

"Öyle sayılır."

"Kimin üniforması bu?"

"Kraliçe'nin."

Paul omzunun üstünden: "Bessie koş, John Constable'ı çağır." dedi. "Eğer benim meyhanemde bir adam öldürülüyorsa jandarmanın da buna tanıklık etmesini isterim." diye ekledi.

"Burada adam öldürme falan yok" dedi silahşör. "Joby fikrini değiştirdi, beni iki ölü adamı soyduğu yere götürecek. Öyle değil mi Joby?"

Baba konuşamıyordu ama başıyla onayladı.

Adam onu bırakınca dizlerinin üstüne yığıldı, öksürüyor, öğürüyordu.

Adam ailenin diğer fertlerine baktı ve "Kavgayı gören çocuk..."

Gwenda haykırdı. "Hayır!"

Tatmin olmuş bir sesle: "Kesinlikle bu fare suratlı kız." dedi.

Gwenda annesine koştu. Kadın "Mary, Tanrı'nın annesi, çocuğumu kurtar."

Adam Gwenda'nın koluna sertçe yapışarak onu annesinden uzaklaştırdı. Kız yüksek sesle ağlıyordu. Adam öfkeyle söylendi: "Kes zırlamayı yoksa zavallı babanın yediklerinden sen de yiyeceksin."

Gwenda hıçkırıklarını tutmak için çenesini kilitledi.

"Ayağa kalk Joby." dedi adam. Babayı ayağının ucuyla dürterek: "Topla kendini, atla bir gezintiye çıkacağız."

İkinci adam giysileri ve silahları topladı. Hep birlikte handan ayrılırken anne çılgın gibi bağırıyordu. "Ne isterlerse yapın!"

Adamların atları vardı. Gwenda yaşlı adamın önüne oturdu. Baba aynı şekilde öteki ata bindirilmişti. Baba perişan bir şekilde inliyordu, bu yüzden yolu Gwenda tarif etmek zorunda kaldı. İki kez gittiği için çok net hatırlıyordu. Atla çok daha çabuk yol alıyorlardı ama yine de açıklığa vardıklarında hava kararmaya başlamıştı.

Genç olanı Gwenda ve babanın başında beklerken daha yaşlı olan silahşör yoldaşlarının cesetlerini çalıların dibinden çıkardı.

"Şu Thomas, Harry ve Alfred'i birlikte öldürebildiğine göre müthiş bir savaşçı olmalı." Adamlardan yaşlıca olanı cesetlere bakarken çok üzgün görünüyordu. Gwenda bu adamların öteki çocuklardan haberi olmadığını hatırladı birden.

Yalnız olmadığını, adamlardan birini Ralph'in öldürdüğünü itiraf etmesi gerekirdi ama konuşamayacak kadar korkmuştu.

"Neredeyse Alfred'in kafasını koparıyormuş." diye devam etti adam. Dönüp Gwenda'ya baktı. "Bir mektuptan söz edildi mi?"

"Bilmiyorum." dedi, sesine yeniden kavuşmuştu. "Çok korktuğum için gözlerimi kapamıştım, neler konuştuklarını duymadım. Bilseydim size söylerdim."

"Mektubu önce bizimkiler almış olsalar bile adam onları öldürdükten sonra geri almıştır mutlaka." dedi adam yoldaşına.

Açıklığın etrafındaki ağaçlara göz gezdirdi, sanki mektup kuru yaprakların arasında asılı olabilirmiş gibi.

"Şu anda mektup yanında, manastırda olabilir. Manastırın kutsal dokunulmazlığına saldırmadan içeri girmemiz de mümkün değil."

İkinci adam "En azından neler olduğunu rapor edebiliriz ve ölülerin de birer Hıristiyan gibi gömülebilmeleri için eve götürebiliriz."

Birden ortalık karıştı. Baba kıvrılarak kendisini tutan adamın pençesinden kurtuldu ve açıklığa doğru koşmaya başladı. Gardiyan arkasından kovalamaya kalkışınca yaşlı silahşör onu durdurdu.

"Bırak gitsin. Şimdi onu öldürmenin ne anlamı var?"

Gwenda sessiz sessiz ağlamaya başladı.

"Ya bu çocuğu ne yapacağız?" dedi genç olanı.

Gwenda kendisini öldüreceklerinden emindi. Gözlerinden akan yaşlar yüzünden etrafını göremiyordu, hayatını bağışlasınlar diye daha fazla hıçkırmaya başladı. Ölecek ve cehenneme gidecekti. Sonunun gelmesini bekledi.

"Onu da bırak gitsin." dedi yaşlı olan. "Ben küçük kızları öldüremem."

Genç adam kızı bıraktı ve itti. Gwenda sendeleyerek yere düştü. Ayağa kalktı, etrafını görebilmek için gözlerini sildi, sonra yine sendeledi.

"Durma, koş hadi." diye seslendi adam arkasından. "Bugün şanslı günün."

Caris uyuyamamıştı. Yatağından kalkıp annenin odasına gitti. Baba bir sandalyeye oturmuş, yataktaki hareketsiz vücuda gözlerini dikmiş öylece bakıyordu. Annenin gözleri kapalıydı, mum ışığında yüzü terden parlıyordu. Zor nefes alıyor gibiydi. Caris onun solgun elini tuttu, buz gibiydi, iki elinin arasına alıp ısıtmaya çalıştı.

"Neden kan aldılar?"

"Hastalığın, salgılardan birinin fazlalığından kaynaklandığını düşünüyorlar. Ve onu kanla dışarı atmayı umuyorlar."

"Ama bir işe yaramadı."

"Evet daha kötü görünüyor."

Caris'in gözleri yaşla doldu. "Neden bunu yapmalarına izin verdin öyleyse?"

"Rahipler ve keşişler eski filozofların eserlerini öğrenirler. Bizden daha çok şey bilirler."

"Onlara inanmıyorum."

"Neye inanacağını bilmek zordur düğünçiçeğim."

"Eğer doktor olsaydım sadece insanları iyi edecek şeyleri yapardım."

Baba dinlemiyordu. Gözlerini anneye dikmiş bakıyordu, üzerine doğru eğildi, elini battaniyenin altına sokup sol göğsünün altındaki noktaya dokundu. Caris yumuşak kumaşın altından kocaman elinin şeklini fark edebiliyordu. Boğuluyormuş gibi bir ses çıkartarak elini kımıldattı ve o noktaya daha sıkıca bastırdı. Birkaç dakika öylece kaldı.

Gözlerini kapadı.

Yavaşça kayarak yatağın yanına diz çöktü, geniş alnı annenin kalçasında, eliyse hâlâ göğsündeydi.

Gwenda onun ağladığını anladı. Bu, başına gelen en korkunç şeydi. Ormanda adamların öldürülmelerini görmekten bile daha korkunçtu. Çocuklar ağlar ama baba asla ağlamazdı. Dünyanın sonu gelmiş gibiydi.

Yardım gerekiyordu. Annesinin soğuk elini, avuçlarının arasından battaniyenin üstüne bıraktı, el öylece hareketsiz kaldı.

Yatak odasına dönüp uyumakta olan Alice'i omuzlarından sarsarak uyandırdı. "Kalk çabuk!" dedi.

Alice önce gözlerini açmadı.

"Babam ağlıyor." dedi Caris.

Alice yattığı yerden fırladı. "Olamaz!" dedi.

"Kalk!"

Alice yataktan kalktı. Caris kardeşinin elini tuttu ve birlikte annenin odasına gittiler. Baba şimdi ayaktaydı, yüzü gözyaşlarıyla sırılsıklam bir halde yastıkta yatan hareketsiz yüze bakıyordu. Alice dehşet içinde ona baktı. Caris fısıldadı. "Sana söylemiştim."

Yatağın öteki yanında Petranilla hala duruyordu.

Baba kızlarını kapıda görünce yatağın yanı başındaki yerinden ayrılıp onlara doğru yürüdü. Kollarıyla sararak ikisini de kendine çekti ve sevgiyle kucakladı.

"Anneniz meleklerin yanına gitti." dedi usulca. "Ruhu için dua edin."

"Metin olun kızlar." dedi Petranilla. "Bundan sonra sizin anneniz ben olacağım." Caris gözlerindeki yaşları silerek halasına baktı. "Ah, hayır olmayacaksın!" dedi.

II. BÖLÜM

8 Haziran - 14 Haziran

1337

6

erthin'in iki yaşına girdiği yılın Whitsunday'inde -Paskalya'dan sonraki yedinci pazar- Kingsbridge Katedrali'ne sağanak halinde yağmur yağıyordu. İri yağmur damlaları taştan ve tahtadan çatılarda trampet çalıyor, dereler yataklarından taşıyor, çeşmelerde sular aslan başlı oluklardan fışkırarak boşalıyor, yağmur suları blok halinde tahta payandaların üzerine dökülüyor, sel suları kemerlerin üstünden akıyor ve sütunlardan aşağıya inerek aziz heykellerini sırılsıklam ediyordu. Gökyüzü, büyük kilise ve kasabanın çevresi baştan aşağı ıslak griye boyanmış gibiydi.

Whitsunday'de Kutsal Ruh'un, İsa'nın havarilerine göründüğü an yâd edilirdi. Paskalya'dan sonraki yedinci pazar, mayıs sonu yahut haziran başında; İngiltere'deki bütün koyunların kırkılmasından hemen sonraya denk gelirdi. Bu yüzden de her zaman Kingsbridge yün panayırının açılış günü olurdu.

Merthin, sabah ayinine yetişmek için su birikintilerine bata çıka koşuyordu. Kukuletasını kaşlarına kadar çekmişti ve yüzünü yağmurdan korumak için beyhude yere çaba harcıyordu. Yolu panayırın ortasından geçiyordu. Kilisenin batısındaki geniş çimenliğe yüzlerce tüccar tezgâh kurmuştu, yağmurun başlamasıyla da alelacele balmumlu çarşaflarla yahut keçeyle üstlerini örterek yağmurdan korunmaya çalışmışlardı. Yün tacirleri, bağımsız birkaç köylünün ürünlerini toplayan en küçük kamyoncudan, Edmund gibi bir depo dolusu satılık yün çuvalı olan tüccarlara kadar panayırın kilit isimleriydi.

Onların etrafında paranın satın alabileceği hemen her şeyin satıldığı daha küçük tezgâhlar kümelenmişti. Rhineland'dan tatlı şarap, Venedik'ten cam kâseler, kimsenin ismini bile bilmediği doğu ülkelerinden zencefil ve karabiber...

Ve nihayet ziyaretçilere ve tezgâh sahiplerine günlük ihtiyaçlarını temin eden geçici esnaf, fırıncılar, biracılar, şekerciler, falcılar, fahişeler...

Tezgâh sahipleri birbirleriyle şakalaşıp bir karnaval atmosferi yaratmaya çalışarak, yağmura büyük bir yüreklilikle direniyorlardı. Kötü hava onların zararına oluyordu. Yağmur da yağsa, güneş de açsa işlerini yapmak zorunda olanlar vardı. Floransa ve Brugge'da çalışan binlerce tezgâha yumuşak İngiliz yünü temin etmek zorunda olan Halyan ve Flaman alıcılar gibi.

Ama daha sıradan müşteriler bu yağmurda evde kalmayı tercih edebilirdi. Bir şövalyenin karısı tarçın ve hindistancevizi olmadan birkaç gün daha idare edebilir, zengin bir köylü eski paltosunu yenilemeyi öteki kışa erteleyebilir, bir avukat metresinin şimdilik altın bir bileziğe ihtiyacı olmadığına karar verebilirdi.

Merthin bir şey satın almayacaktı. Zaten parası da yoktu. Ustası Elfric Builder'le yaşayan maaşsız bir çıraktı o. Ailenin masasında yemek yiyor, geceleri mutfakta yerde yatıyor, Elfric'in eskimiş elbiselerini giyiyor fakat hiçbir ücret almıyordu. Uzun kış gecelerinde gizli bölmeleri olan bir mücevher kutusu yahut kuyruğuna bastırıldığında dili dışarı çıkan bir horoz gibi usta işi oyuncaklar yapıyor, birkaç peniye satıyordu, ama yazları, ustalar hava kararana kadar çalıştıkları için hiç boş vakti kalmıyordu. Bütün bunlarla birlikte çıraklık dönemi sona ermek üzereydi. Altı aydan az bir süre sonra yani 1 aralıkta daha yirmi bir yaşındayken Kingsbridge marangoz loncasının asil üyesi olacaktı. Günler geçmek bilmiyordu.

Katedral'in batıya açılan büyük kapıları; ayine katılmak isteyen yerli ve yabancı binlerce ziyaretçiyle doldu. Merthin de üzerindeki yağmur damlalarını silkeleyerek içeri girdi. Taş zemin, su ve çamurdan kayganlaşmıştı. İyi havalarda kilisenin içi güneş ışıklarıyla pırıl pırıl olurdu ama bugün hava kasvetliydi, pencerelerin renkli camları donuktu. Cemaat koyu renkteki ıslak giysileriyle adeta kefenlenmiş gibiydi.

Bütün bu yağmur nereye gidiyordu? Kilisenin etrafında drenaj hendekleri yoktu. Binlerce, yüzbinlerce galon su tamamen toprak tarafından emiliyordu. Bu sular toprağın altından ilerleyerek cehenneme kadar ulaşıyor ve oraya da yine yağmur olarak mı yağıyordu? Hayır. Katedral, meyilli arazi üzerine yapılmıştı. Su, toprağın altından yol alarak kuzey-güney yönünde tepeden aşağı sızıyordu. Büyük taş binaların temeli suyun akışına uygun bir biçimde yapılmıştı, çünkü suyun bir yerde birikmesi çok tehlikeliydi. Sonunda bütün bu yağmur suları manastır topraklarının güney sınırındaki nehire ulaşıyordu.

Merthin, suyun yerin altında gümbürdeyerek akışını, temel taşları ve taş döşeli zeminin taşıdığı titreşimleri, ayak tabanlarında hissettiğini düşledi.

Küçük, siyah bir köpek kuyruğunu sallayarak üzerine atladı, onu neşeyle selamladı. "Merhaba Scrap." dedi Merthin sırtını okşayarak. Köpeğin sahibesini görmek için bakındı, Caris'in kalbi durdu sanki bir an.

Annesinden kalan parlak kırmızı pelerinini giymişti. Kasvetli kalabalığın içindeki tek canlı renkti. Merthin onu görmenin mutluluğuyla kocaman gülümsedi. Güzelliğinin nereden kaynaklandığını söylemek zordu.

Düzgün, zarif hatlı, yuvarlak ve küçücük bir yüzü, kumral saçları, altın benekli yeşil gözleri vardı. Diğer yüzlerce Kingsbridge'li kızdan çok farklı değildi. Şapkasını şık bir açıyla saçlarına oturtmuştu, gözlerinde alaycı zekâsının parıltıları vardı. Belli belirsiz zevkler vaat eden hınzır bakışlarla onu süzüyordu. Merthin, Caris'i on yıldır tanıyordu ama sadece birkaç ay önce ona âşık olduğunu anlayabilmişti.

Caris onu bir sütunun arkasına çekip öptü, dilinin ucu Merthin'in dudaklarında geziniyordu.

Her fırsatta öpüşüyorlardı: kilisede, pazar yerinde, sokakta karşılaştıklarında ve en güzeli de Caris'in evinde yalnız kalabildiklerinde... Sadece o anlar için yaşıyordu. Uykuya dalmadan önce ve uyanır uyanmaz düşündüğü ilk şey, onu öpmek oluyordu. Haftada iki ila üç kez onu, evinde ziyaret ediyordu. Babası Edmund,

Merthin'den hoşlanıyordu ama Petranilla halanın aynı hisler içinde bulunduğu pek söylenemezdi.

Keyifli bir adam olan Edmund sık sık Merthin'e yemeğe kalmasını teklif eder, Merthin de -Elfric'in evindeki yemekten çok daha güzel olacağını bildiğinden- bu teklifi memnuniyetle kabul ederdi.

Caris'le Merthin dama veya satranç oynar ya da oturup sadece sohbet ederlerdi. Merthin, onun bir hikâye anlatırken yahut bir şeyler açıklarken elleriyle havada resimler çizmesini, yüzünde şekillenen eğlence ve şaşkınlık ifadelerini ve anlattığı şeyin tüm parçalarını canlandırmasını izlemekten çok mutlu oluyordu. Tüm bunların yanında zamanının çoğunu Caris'ten bir öpücük çalabileceği anları kollamakla geçiriyordu.

Kiliseye şöyle bir göz gezdirdi, kendilerine bakan kimse yoktu. Elini paltosunun içine sokarak yumuşacık keten elbisesinin üstünden ona dokundu. Vücudu ateş gibiydi. Merthin küçük, yuvarlak göğsünü avuçladı. Caris'in etinin parmak uçlarının baskısına hemen teslim olmasına bayılıyordu. Onu hiç çıplak görmemişti ama göğüslerini yakından tanıyordu.

Düşlerinde daha ileri gidiyorlardı. Ormanın derinliklerindeki bir şatonun büyük yatak odasında, çırılçıplak halde, baş başa kaldıklarını görüyordu rüyasında. Ama ne garip ki her defasında bir dakika erken, Caris'in içine giremeden hemen önce uyanıyor ve bu, onu deli ediyordu. Bir gün diye düşünürdü, elbette bir gün.

Evlilik konusunu hiç konuşmamışlardı. Çıraklar evlenemezlerdi, bu yüzden beklemek zorundaydı. Caris de mutlaka bu dönem bittikten sonra ne yapacaklarını merak ediyordu ama bunu hiç dile getirmemişti. Hayatı günü gününe yaşamaktan memnun gibiydi. Ayrıca Merthin'in ortak geleceklerini konuşmaya dair batıl inançları vardı.

Seyyahların, yolculuklarını çok önceden planlamamaları, aksi halde öğrenecekleri olası sorunlar yüzünden gitmekten vazgeçebilecekleri söylenirdi her zaman.

Yanlarından bir rahibe geçti, Merhtin hemen elini suçlu suçlu Caris'in göğsünden çekti. Rahibe onlara dikkat bile etmemişti. Birçok insan katedralin tenhalıklarında böyle şeyler yapıyordu.

Geçen yıl Merthin, bir çiftin Noel ayininin gölgeleri arasında güney koridorunun duvarına dayanarak seviştiklerini gözleriyle görmüştü, gerçi çift hemen dışarı atılmıştı.

Caris'le burada ayinin sonuna kadar akıllı akıllı oynaşarak oturabilir miyiz acaba diye düşündü.

Ama Caris'in başka düşünceleri vardı. "Ön tarafa geçelim." dedi. Elinden tutup kalabalığın arasında yürümeye başladı. Merthin, herkesi olmasa da orada bulunan çoğu kişiyi tanıyordu. Kingsbridge, İngiltere'nin büyük şehirlerinden biriydi, yaklaşık yedi bin nüfusu vardı, bu yüzden herkesi tanımanın imkânı yoktu. Merthin ve Caris birlikte mihraba, ana koridorla yan koridorun keşiştiği noktaya geldiler. Burada doğu kanada, din adamları için ayrılan bölmeye girişi engelleyen tahta bir bariyer vardı.

Merthin kendini Buonaventura Caroli'nin yanında buldu. Kalın yünden, zengin işlemeli bir pelerin giymiş olan adam İtalyan tüccarların en önemlisiydi. Aslen Hıristiyan dünyasının -Kingsbridge'den on kat fazla- en büyük şehri olduğunu ileri sürdüğü Floransalıydı, ama Londra'da yaşıyordu. Ailesinin İngiliz yün üreticileriyle yaptığı büyük çaplı işleri ancak böyle yürütebiliyordu. Caroliler o kadar zengindi ki krallara bile borç veriyorlardı, ama Buonaventura son derece sevimli ve mütevazı bir adamdı. Ama iş konusunda son derece acımasız olduğu söylenirdi.

Caris adamı samimi bir şekilde selamladı; onun evinde kalıyordu ne de olsa. Buoneventura, yaşına ve kullanılmış elbiselerine bakarak Merthin'in sadece bir çırak olduğunu anlamış olmasına rağmen onu dostça selamladı.

Buonaventura kilisenin mimarisine bakıyordu. Havadan sudan söz açarak :

"Beş yıldır Kingsbridge'e geliyorum, ana koridoru kesen yan koridorun uçlarındaki pencerelerin, ötekilerden daha büyük olduğunu fark etmemiştim."

Toscana'nın İtalyan bölgesi şivesiyle karışık Fransızca konuşuyordu.

Merthin anlamakta zorluk çekmiyordu. Çoğu İngiliz şövalyelerinin çocukları gibi ailesiyle Normandiya Fransızcası, oyun arkadaşlarıyla ise İngilizce konuşarak büyümüştü. İtalyanca sözcüklerin

çoğunun anlamlarını da tahmin edebiliyordu, çünkü keşiş okulunda Latince öğrenmişti.

"Pencerelerin neden böyle olduğunu size açıklayabilirim." dedi.

Buonaventura kaşlarını kaldırarak ona baktı, bir çırağın böyle şeyleri bilebilmesi şaşırtıcıydı.

"Kilise iki yüzyıl önce yapıldı, o zamanlar ana koridordaki bu dik kavisli pencerelerle rahipler locası müthiş bir yenilikti."

Merthin devam etti :

"Yüz yıl sonra piskopos daha yüksek bir kule yapılmasını istedi, onunla birlikte yan koridorlar da, sonradan moda olacak bu büyük pencereler eklenerek yeniden inşa edildi."

Buoneventura çok etkilenmişti.

"Bütün bunları nereden biliyorsun?"

"Manastırın kütüphanesinde *'Timothy'nin Kitabı'* adında bu manastırın tarihçesine dair bir kitap var, katedralin binaları hakkında her şeyi anlatıyor. Kitabın büyük kısmı ünlü Piskopos Philip zamanında yazılmış, sonraki yazarlar da bazı şeyler eklemişler. Keşiş okulundayken okumuştum."

Buonaventura ezberlemek istercesine dikkatle, Merthin'in yüzüne baktı, sonra normal bir sesle :

"Çok güzel bir bina." dedi.

"Binalar İtalya'da çok mu farklı?"

Merthin yabancı ülkelerden söz ederken, onların günlük hayatlarından, özellikle de mimarisinden bahsedildiğinde adeta büyüleniyordu."

Buonaventura düşünceli görünüyordu.

"Bence binaların yapım prensipleri her yerde aynı. Ama İngiltere'de hiç kubbe görmedim."

"Kubbe de nedir?"

"Yuvarlak çatı demek, yarım top gibi."

Merthin şaşırmıştı.

"Hiç böyle şey duymadım, nasıl yapılıyor peki?"

Buonaventura güldü.

"Genç adam, ben yün tüccarıyım. Bir yünün; sadece parmaklarımın arasında ovuşturarak, Cotswold koyunundan mı yoksa

Lincoln koyunundan mı alındığını hemen anlarım, ama bir tavuk kümesinin bile nasıl yapıldığını bilemem, nerede kaldı kubbe..."

O sırada Merthin'in ustası Elfric geldi. Zengin bir adamdı, daima pahalı elbiseler giyerdi ama her nedense elbiseleri üzerinde başkasına aitmiş gibi dururdu. Her zamanki dalkavukluğuyla Merthin ve Caris'i görmezden gelip Bounaventura'yı yerlere kadar eğilerek selamladı:

"Sizi yine aramızda görmek ne büyük şeref efendim."

Merthin arkasını döndü.

Caris sordu :

"Kaç tane dil vardır sence?"

Her zaman böyle çılgınca şeyler söylerdi. Merthin hiç düşünmeden cevap verdi: "Beş."

"Ama ciddi ol biraz." dedi Caris.

"İngilizce, Fransızca, Latince eder üç. Floransalılarla, Venediklilerin ortak birçok sözcükleri olmasına rağmen farklı dilleri var."

"Haklısın." dedi. Merthin oyuna katılarak:

"Şimdiden beş oldu. Sonra Flamanca var."

Felemenk'in dokumacı şehirleri Ypres, Bruges ve Ghent'ten Kingsbridge'e gelen tüccarların dillerini çok az kişi anlayabilirdi.

"Ve Danimarkaca."

"Arapların da kendi dilleri var ve yazarken bizim kullandığımız harfleri kullanmıyorlar."

"Rahibe Cecilia bütün barbarların kendi dilleri olduğunu, hiç kimsenin nasıl yazıldığını bile bilmediğini söylemişti."

" İskoçlar, Galliler, İrlandalılar ve belki de birkaç tane daha."

"Hepsi on bir ediyor, Kim bilir daha hiç duymadığımız ne halklar var."

Merthin sırıttı. Caris bu oyunu oynayabildiği tek insandı. Akranı öteki arkadaşları arasında hiç kimse yabancı insanları ve onların değişik yaşam biçimlerini hayal ederken duyduğu bu heyecanı anlayamazdı. Caris durup dururken rastgele bir soru sorardı:

"Dünyanın kıyısında yaşamak nasıl bir şeydir? Rahipler Tanrı hakkında yanılıyorlar mı? Şu anda rüya görmediğini nereden biliyorsun?"

Böylece tehlikeli bir yolculuğa çıkar, en garip tasarıma ulaşmak için birbiriyle yarışırlardı.

Konuşmaların gürültüsü birden kesildi, Merthin, keşiş ve rahibelerin yerlerine oturmakta olduklarını gördü. Koro şefi Kör Carlus en son geldi. Gözleri görmemesine karşın kilisenin ve öteki manastır binalarının içinde hiç yardım almadan, yavaş yavaş fakat en az gören biri kadar güvenle yürürdü, her sütunu, her kaldırım taşını tanırdı.

Zengin bariton sesiyle ilk notayı söyledi ve koro ilahiye başladı.

Merthin din adamları hakkında biraz şüpheci düşünüyordu. Rahipler -tıpkı kendi işvereni Elfric gibi- bilgilerine göre değerlendirilmiyorlardı. Ama yine de kiliseye gitmeyi seviyordu. Ayinler bir çeşit transa sokuyordu onu. Müzik, mimari, Latince dualar onu büyülüyordu, kendisini gözleri açık halde uykuya dalmış gibi hissediyordu. Bu kez hayal ettiği, ayaklarının altında toprağın derinliklerinden akıp giden yağmur sularını hissedebildiği duygusu doldurdu için.

Bakışlarını ana koridorun üç bölümüne doğrulttu: kemerler, galeri ve pencereler... Sütunların, taşların üst üste konularak yapıldığını biliyordu ama tüm bunlar, onda her nedense farklı bir izlenim bırakıyordu.

Taş bloklar öyle bir biçimde oyulmuştu ki her sütun, bir demet dal gibi duruyordu. Mihrabın dev gibi dört payandasından birinin, üzerinde durduğu kare şeklindeki devasa ayağından yukarı doğru yükselişini izledi. Yukarıda bir dal, kuzeye doğru ayrılıp yan koridorun üzerinde bir kemer yaparak kürsünün hizasına kadar gidiyor, diğer bir dal ise batıya doğru yöneliyor ve galerinin kemerini oluşturarak daha batı tarafta, pencereli kemere kadar uzanıyordu. Kalanı, dört bir yana açılan çiçekler gibi birbirinden ayrılıyordu. Ve sonunda, çok yükseklerde tavan tonozları görünüyordu. Çatı kemerinin en yüksek noktasında bulunan destek payandasını gözleriyle aşağıya doğru takip ederek geçidin karşı tarafındaki izdüşümüne kadar geldi.

Bütün bunlarla oyalanırken garip bir şey oldu. Sanki görüşü bir an için bulanıklaştı, ana koridoru kesen geçidin sağ tarafı hareket ediyormuş gibi geldi.

Derinlerden bir uğultu duyuldu, öncesinde o kadar hafifti ki neredeyse işitmek imkânsızdı ve yer, ayaklarının altında, sanki yanı başına koca bir ağaç düşmüş gibi titredi.

İlahi sesleri kesildi.

Rahiplere ayrılan bölümün güney duvarında, Merthin'in biraz önce gözünü dikmiş olduğu yerde geniş bir çatlak oluştu. Hızla Caris'e döndü. Gözünün ucuyla oymalı taşların koronun bulunduğu alana ve geçit yerinin üstüne düştüğünü fark etti. Bunun ardından, inanılmaz bir gürültü dışında hiçbir şey kalmadı dünyada. Kadınlar çığlık atıyor, adamlar haykırıyor, devasa taşlar kulakları sağır eden bir gürültüyle düşüyordu. Çok uzun bir an sürdü bütün bunlar. Sessizlik yeniden hâkim olduğunda Merthin, Caris'e sarılmış olduğunu fark etti. Sol koluyla omuzlarından kendine bastırırken, sağ kolu koruma içgüdüsüyle başını kapatmıştı. Vücudu, Caris'le büyük kilisenin harabeye dönmüş kısmının arasında kalmıştı.

Kimsenin ölmemiş olması gerçekten bir mucizeydi. En büyük zarar, rahiplere ayrılan bölümün güney koridorunda olmuştu, Allah'tan ayin sırasında orada kimse yoktu. Cemaatin o bölüme girmesine izin verilmiyordu, din görevlilerinin hepsi de orta bölümde, korodaydı. Birkaç keşiş, mucize söylentilerini doğrularcasına canlarını kıl payı kurtarabilmiş, bazıları da uçuşan taş parçaları yüzünden kötü yaralanmıştı.

Ayine katılan halkta birkaç sıyrık haricinde bir şey yoktu. İnsanlar, kemikleri sunağın altındaki kutuda muhafaza edilen ve hastalara şifa dağıtarak onları ölümden kurtaran St. Adolphus tarafından doğaüstü bir şekilde korunmuştu. Herkes, Tanrı'nın Kingsbridge ahalisine bir uyarı gönderdiği konusunda hemfikirdi. Ama neye karşı uyardığı pek belli değildi.

Bir saat sonra dört adam hasarı inceliyordu.

Caris'in kuzeni Keşiş Godwyn, kiliseden ve hazinesinden sorumlu din görevlisiydi. Onun altında, binaların yapım ve onarım işleriyle ilgilenen bir sayman, Keşiş Thomas vardı. On yıl önce aynı konumu Sir Thomas Langley işgal ediyordu. Katedralin bakım iş-

leriyle ilgili düzenlemeleri, öğrenim görmüş bir marangoz ve ticari anlamda profesyonel bir inşaatçı olan Elfric yapıyordu. Ve Merthin de Elfric'in yanında çıraklık eğitimi görüyordu.

Kilisenin doğu ucu, sütunlarla "cumba" denen dört bölüme ayrılmıştı. Göçük en çok geçidin yakınındaki iki cumbayı etkilemişti. Güney koridorunun üstündeki kemer taşı birinci cumbada tamamen, ikincisindeyse kısmen tahrip olmuştu. Tribünlerin olduğu galeride çatlaklar vardı, taştan pencere tirizleri kilisenin pencereli üst kısmından aşağı dökülmüştü.

Elfric: "Sıvadaki çatlaklar kemerlerin dağılmasına ve ardından yüksek kısımlarda çatlakların oluşmasına neden olmuştur."dedi.

Bu açıklama Merthin'e hiç mantıklı gelmemişti, ama onun yerine söyleyebileceği başka bir sözü yoktu.

Merthin, ustasından nefret ediyordu. Önce Elfric'in babası Joachim'in yanında çırak olmuştu. Joachim'in inşaatçılıkta geniş tecrübesi vardı. Paris'te ve Londra'da birçok kilise ve köprünün inşasında çalışmıştı. Masonların "sır" dedikleri bilgileri Merthin'e açıklamaktan keyif alırdı. Bunlar, binanın yüksekliği ile temelinin derinliği arasındaki oran gibi daha çok matematik formüllerine dayanan bilgilerdi. Merthin'in sayılarla arası çok iyiydi, Joachim'in anlattıklarını yutarcasına öğrenirdi. Sonra Joachim öldü, işleri Elfric devraldı. Elfric, bir çırağın öğrenmesi gereken en önemli şeyin koşulsuz itaat olduğuna inananlardandı. Merthin için bu, kabul edilmesi çok zor bir şeydi ve bu yüzden de Elfric onu az yemek vererek ve dışarının dondurucu soğuğunda ince giysilerle görevlendirerek cezalandırırdı. En kötüsü de Elfric'in, Merthin'le aynı yaştaki, tombul, her zaman iyi beslenmiş ve sıcak tutan giysiler içindeki kızı Griselda'ydı.

Üç yıl önce Elfric'in karısı ölmüş ve Elfric, Caris'in ablası Alice'le evlenmişti. Herkes onun Caris'den daha güzel olduğunu düşünürdü. Gerçekten de daha muntazam hatlara sahipti ama Caris'in o büyüleyici havasından yoksundu, Merthin'e göre çok sıkıcıydı. Alice her zaman Merthin'i kız kardeşi kadar seviyor görünürdü, bu yüzden Merthin onun, Elfric'in kendisine daha iyi davranmasını sağlayabileceğini ummuştu, ama tam tersi olmuştu. Alice, Elfric'in

Merthin'e yaptığı işkencelere katılmayı "zevcelik" görevi olarak algılamıştı.

Merthin diğer birçok çırağın da aynı dertten mustarip olduğunun farkındaydı, ama hepsi de çıraklığın iyi para getiren bir işe sahip olmak için tek yol olduğunu bildikleri için buna katlanıyorlardı.

Meslek loncaları kendilerinden bağımsız olarak çalışan zanaatkârlara kesinlikle izin vermezlerdi. Bir loncaya kayıtlı olmayanın herhangi bir iş yapabilmesi mümkün değildi.

Bir sahip, bir keşiş, hatta yün işiyle yahut bira yapmakla meşgul olmak isteyen bir ev kadını bile bir loncaya girmek zorundaydı. Ve kasabanın dışında yapılacak çok az iş vardı. Köylüler kendi evlerini kendileri yapar, giysilerini kendileri dikerlerdi. Çıraklık eğitiminin sonunda, çocukların çoğu, ustalarıyla kalıp ücret karşılığında usta olarak çalışmaya devam ederlerdi. Sadece birkaçı, ustası öldükten sonra işletmeyi devralarak bu ortaklıktan kurtulabilirdi. Merthin'in kaderi kesinlikle bu olmayacaktı. Elfric'den nefret ediyordu. Eline geçen ilk fırsatta ondan ayrılacaktı.

"Bir de yukardan bakalım." dedi Godwyn.

Doğu ucuna doğru yürüdüler. Elfric:

"Oxford'dan döndüğünüzü görmek ne güzel Peder Godwyn." dedi.

"Ama o bilge kişilerin arkadaşlığını özlüyor olmalısınız."

Godwyn başını salladı.

"Ustalar gerçekten harika insanlar."

"Ve öteki öğrenciler de... Hepsi dikkate değer adamlardı sanırım. Gerçi kötü davranışlar hakkında da pek çok hikâye duyuyoruz ama..."

Godwyn sesinde pişmanlıkla:

"Korkarım hikâyelerin bazıları doğru. Genç bir keşiş veya rahip, evinden ilk kez ayrı kalınca yolunu şaşırabiliyor."

"Her neyse. Kingsbridge'de üniversite eğitimi almış insanların olması bizim için bir şans."

"Çok naziksiniz."

"Ama gerçek bu!"

Merthin: "Kapa çeneni Allah aşkına!" demek isterdi. Ama böyle şeyleri Elfric yapabilirdi ancak. O zavallı bir zanaatkârdı, yaptığı işler kusurlu, yargıları zayıftı ama kendisini sevdirmeyi iyi biliyordu. Merthin, Elfric'in bunu yaptığına defalarca tanık olmuştu. Çıkarı olduğu kişilere olağanüstü kibar ve büyüleyici davranırken, işinin düşmeyeceği insanlara karşı nasıl kabalaşabildiğini iyi biliyordu.

Merthin, Godwyn'e daha çok şaşırmıştı. Akıllı ve eğitimli bir adam, nasıl olur da Elfric gibi birini anlamakta yanılmış olabilirdi. Belki de iltifatlara boğulan kişi karşısındakini iyi değerlendiremiyordu.

Godwyn küçük bir kapıyı açarak üst kata çıkan heleroni merdivenlere yöneldi. Merthin heyecanlanmıştı. Katedralin gizli geçitlerine girmeyi çok severdi. Üstelik şimdi bu acıklı çöküşün nedenini de merak ediyor ve bulmak için sabırsızlanıyordu. Koridorlar asma kat gibi yapılmış ve kilisenin ana gövdesinin her iki tarafına çakılmıştı. Taş tavanlar tonoz destekliydi. Tonozların üst kısmındaysa eğimli çatı, koridorun dış kenarından başlayıp en üstteki pencereli kısma kadar yükseliyordu. Dökülen çatının altında üçgen biçiminde kullanılmayan bir yer vardı, zemin kemerlerinin gölgesinde pek fark edilmiyordu.

Dört adam enkaza yukarıdan bakabilmek için buraya tırmandılar. Kilisenin içine doğru açılan pencerelerden gelen ışıkla aydınlanıyordu burası ve Thomas da yanında bir gaz lambası getirmek akıllılığını göstermişti. Merthin'in dikkatini çeken ilk şey, yukarıdan bakıldığında kemerlerin her bölümünün birbirinden farklı oluşuydu.

En doğu uçtaki yanındakinden daha fazla dışa doğru eğimliyken, onun yanındaki farklı bir biçimdeydi.

Kemerlerin eğimli yüzünde yürüdüler, tonozun en güçlü olduğu kenar kısmındaysa cesaret edebildikleri ölçüde göçmüş bölüme yaklaştılar.

Tonoz, kilisenin diğer bölümlerinde olduğu gibi harçla örülmüş taşlardan yapılmıştı. Tavan taşları ise ince ve hafif görünüyordu. Tonoz, eğim noktasına dek dimdik uzanıyor, ilerledikçe de iç kısma doğru karşıdan aynı biçimde gelen taşla birleşinceye kadar eğim yapıyordu.

Elfric: "En önce yapmamız gereken şey, koridordaki ilk ek pencerenin üstünde bulunan tonozları yeniden inşa etmektir kesinlikle." dedi.

Thomas: "Kingsbridge'de destekli tonoz yapılmayalı uzun zaman olmuştur herhalde." dedi. Merthin'e dönerek: "Sen kalıp yapabilir misin?"diye sordu.

Merthin onun ne dediğini anlamıştı. Tonozun kenarında henüz dikine yükseliyorken, taşlar kendi ağırlıklarıyla birbirlerinin üstünde duruyorlardı. Ama biraz daha yükselip yatay bir görünüm vermek üzere kıvrılacakları noktada, harç kuruyunca taşların yerli yerinde kalmasını sağlamak için bazı desteklere ihtiyaç vardı. En bilinen metod "kalıp" denilen tahta çerçeveler yapmak ya da eğimin orta noktasını alarak taşları o noktadan yukarı doğru yığmaktı. Bir marangoz için zorlayıcı bir görevdi, çünkü eğimin tam yerinde olması gerekiyordu.

Thomas, Merthin'in ustalığını iyi biliyordu çünkü yıllardır o ve ustası Elfric'in kilisede yaptıklarına nezaret etmişti. Yine de Thomas'ın teklifi, ustadan önce çırağına yapması nazik bir davranış değildi. Zaten Elfric de hemen tepkisini koyarak: "Benim gözetimim altında evet, yapabilir." dedi.

"Kalıpları yapabilirim." dedi Merthin. Bir yandan da kalıpların iskeleyle nasıl destekleneceği, duvarcıların üzerinde duracağı platformun nasıl yapılacağını düşünüyordu.

"Fakat bu tonozlar kalıpla yapılmamışlar."

"Saçmalama evlat." dedi Elfric. "Elbette kalıpla yapılmışlar, hiçbir şey bildiğin yok."

Merthin, patronuyla tartışmanın aptallık olduğunu biliyordu. Öte yandan altı aydır iş konusunda Elfric'le yarışıyordu ve Peder Godwyn gibi insanların artık kendi yeteneğini fark etmelerini istiyordu. Üstelik Elfric'in sesindeki o aşağılayıcı ton onu fena halde kızdırmıştı. Ustasının yanıldığını kanıtlamak için karşı konulmaz bir istek duyuyordu.

"Kemerlerin üst yüzeylerine bakın." dedi hiddetle.

"Taşçılar bir köşeyi bitirdikten sonra, öteki köşede de aynı kalıpları kullanmış olmalılar. Bu yüzden aynı eğime sahip olması gereken tonozların görüyorsunuz ki hiçbiri diğerine benzemiyor."

Elfric sinirlenerek: "Belli ki aynı kalıbı yeniden kullanmışlar." dedi.

"Nedenmiş o?" diye üsteledi Merthin.

"Keresteden kâr sağlayıp marifetli marangozların ücretlerini ödemek için olabilir mi?"

"Her neyse, kalıpsız tonoz yapılamaz."

"Yapılabilir." dedi Merthin. "Bir yol."

"Bu kadar yeter." dedi. Elfric.

"Öğrenmek için buradasın, öğretmek için değil, unutma."

Godwyn söze karıştı:

"Bir dakika Elfric. Eğer delikanlı haklıysa manastır bu işte çok tasarruf etmiş olur."

Merthin döndü.

"Ne söyleyecektin?"

Merthin bu konuya girdiğine pişman olmuş gibiydi. Sonradan bedeli çok ağır olacaktı, biliyordu. Ama kafasına koymuştu bir kere. Eğer geri adım atarsa ne söylediğini bilmediğini düşüneceklerdi.

"Manastırın kütüphanesindeki bir kitapta anlatılıyor, çok basit." dedi.

"Her taş yerine konduğunda etrafına bir ip sarılıyor. İpin bir ucu duvara bağlanmış, öteki ucunda bir tahta parçası var. İp, taşın kenarında bir dik açı oluşturuyor böylece onun harç yatağından kayıp yere düşmesini engelliyor."

Etrafı bir sessizlik kapladı, Merthin'in anlattıklarını gözlerinde canlandırmaya çalışıyorlardı. Sonra Thomas başını salladı. "İşe yarayabilir." dedi.

Elfric çok kızmıştı.

Godwyn çok meraklanmıştı: "Hangi kitap bu?"

"*Timothy'nin Kitabı.*" dedi Merthin.

"Bu kitabı biliyorum ama hiç inceleyememiştim, anlaşılan gözden geçirmem gerekiyormuş." Godwyn ötekilere dönerek "Yeterince gördük mü?" dedi.

Elfric ve Thomas başlarını salladılar. Dört adam çatı boşluğundan ayrılırken Elfric alçak sesle Merthin'e: "Kaç haftalık işimize engel olduğunu gördün mü? Bahse girerim patron sen olsaydın böyle yapmazdın."

Merthin bunu düşünememişti. Elfric haklıydı; kalıpların gereksiz olduğunu kanıtlayınca kendi işine de mani olmuştu. Fakat Elfric'in düşünce tarzında fena halde yanlış şeyler vardı. Sadece kendine iş çıkarmak için birilerine gereksiz yere para harcatmak dürüstlük değildi. Merthin hayatını insanları kandırarak sürdürmek istemiyordu.

Heleronik merdivenlerden rahiplere ayrılan yere indiler. Elfric, Godwyn'e: "Maliyeti çıkarıp yarın size getiririm." dedi.

"İyi."

Elfric, Merthin'e döndü. "Sen burada kal ve bir koridor tonozundaki taşları say. Sonucunu da bana, eve getir."

"Peki."

Elfric ve Godwyn gittiler. Thomas biraz oyalandı.

"Başını derde soktum." dedi.

"Yok canım, bana yardımcı olmaya çalışıyordun."

Keşiş omuzlarını silkti, sağ koluyla "N'apalım, bizden bu kadar." işareti yaptı. On yıl önce sol kolu, dirseğinden kesilmişti. Merthin'in de tanık olduğu kavgada aldığı yara enfeksiyon kapmıştı.

Merthin ormandaki • garip olayı çok seyrek aklına getiriyordu. -Thomas'ın bu keşiş kıyafetli haline alışmıştı- ama şimdi yeniden hatırladı. Silahşörleri, çalıların arkasına saklanan çocukları, ok ve yayı, gömdükleri mektubu... Thomas kendisine karşı her zaman iyi davranmıştı, o gün olanlar yüzündendir diye düşünüyordu Merthin.

"O mektup hakkında kimseye bir şey söylemedim." dedi alçak sesle.

"Biliyorum." diye cevap verdi Thomas. "Aksi halde ölmüş olurdun."

Kasabaların çoğu, şehrin ileri gelen kişilerinin oluşturduğu "tüccar loncası" adındaki bir organizasyon tarafından yönetilirdi. Tüccar loncasının altında her biri özel bir mesleğe yönelik birçok meslek loncası bulunurdu: taşçılar, marangozlar, deri tabaklayıcılar, dokumacılar, terziler... Sonra din adamları loncaları gelirdi. Yerel

kiliselerde üslenen küçük gruplar, rahiplerin giysileri, yetimler ve dullar için para toplarlardı.

Katedral kasabaları ise farklıydı. Kingsbridge; St. Albans, Bury, St. Edmund gibi kasabaların içinde bulunan ve çevresindeki arazilerin hemen hepsinin sahibi olan manastır tarafından yönetilirdi. Başrahipler hiçbir zaman bir tüccar loncası kurulmasına izin vermemişlerdi, oysa zanaatkârların ve tüccarların çoğu St. Adolphus loncasına bağlıydılar. Bu iş çok eskiden, katedral için para toplamak amacıyla başlamıştı. Şimdiyse kasabanın en önemli organizasyonu haline gelmişti. İşlerin sorunsuz yürümesi için bir başkan ve altı memur görevlendirilirdi. Lonca binasında, yün çuvallarının ve bir kilerin standart hacim ölçüleri ile kumaş toplarının eni saklanırdı. Bu ölçüler Kingsbridge'de yapılan her türlü ticaret için geçerliydi.

Tüccarlar asla mahkeme kuramaz, belediyeli kasabalarda olduğu gibi adalet dağıtamazlardı. Kingsbridge başrahibi, bu ölçüleri kendi elinde tutuyordu.

Whitsunday günü öğleden sonra din adamları loncası, kendi binasında çok önemli alıcılara ziyafet vermekteydi. Edmund Wooler başkandı. Ev sahibeliğini de Caris yapıyordu. Bu yüzden Merthin yalnız başına dolaşmak zorundaydı o gün.

Şans eseri Elfric ve Alice de ziyafetteydi, böylece mutfakta oturup yağmurun sesini dinleyerek düşünebilirdi. Hava soğuk değildi, yemek pişirmek için yakılan küçük ateşin kırmızı parıltıları çok keyifliydi.

Elfric'in kızı Griselda'nın yukarda dolaştığını duyabiliyordu. Edmund'unkinden küçük olmasına rağmen güzel bir evdi. Alt katta sadece bir mutfak ve oda bulunuyordu. Merdivenlerin sonunda genişçe bir hol vardı. Griselda burada; efendi ve karısı da kapalı yatak odasında yatıyordu. Merthin mutfakta uyuyordu.

Üç dört yıl önce Merthin geceleri sık sık merdivenleri çıkıp, battaniyenin altından Griselda'nın tombul vücudunun yanına kaydığına dair hayale dalar, kendine boşu boşuna eziyet ederdi. Ama Griselda kendini daima ondan üstün görür, en ufak bir ümit bile vermezdi.

Merthin sedire oturarak yanan ateşe daldı. Katedralin yıkılan tonozlarını onaracak taş işçileri için kuracağı tahta iskeleleri düşün-

meye başladı. Tahta pahalıydı, uzun gövdeli ağaçlarsa pek sık bulunmuyordu. Orman sahipleri son zamanlarda keresteyi yeterince olgunlaşmadan satmaya meyletmişlerdi. Bu yüzden inşaatçılar, iskele sayısını en aza indirmeye çalışıyorlardı. Yerden iskele kurmak yerine onları var olan duvarlara asarak keresteden tasarruf ediyorlardı.

Merthin bu düşüncelere dalmışken Griselda mutfağa geldi, fıçıdan bir kupa bira doldurarak "Sen de ister misin?" dedi. Merthin bu nezaket karşısında bocalıyarak ikramı kabul etti. Griselda içkisini içmek için onun tam karşısındaki tabureye oturarak Merthin'i bir kez daha şaşırttı.

Griselda'nın sevgilisi Thurstan üç hafta önce ortalardan kaybolmuştu. Merthin'le arkadaşlık etmek istemesinin nedeni kuşkusuz kendini yalnız hissetmesiydi.

İçki Merthin'in içini ısıtmış, rahatlatmıştı. Söyleyecek bir şeyler aradı:

"Thurstan'a ne oldu?" diye sordu.

Griselda, yerine duramayan kısraklar gibi başını silkerek cevap verdi: "Onunla evlenmek istemediğimi söyledim."

"Neden?"

"Bana göre çok genç."

Hiç de doğru gibi gelmedi Merthin'e. Thurstan on yedi yaşındaydı, Griselda yirmi ama Griselda daha büyümemişti. İşin doğrusu Thurstan'ın aşağı tabakadan gelmesiydi. Bilinmeyen bir yerden iki yıl önce Kingsbridge'e gelmiş ve niteliksiz işçi olarak pek çok zanaatkârın yanında çalışmıştı. Belki Griselda'dan ya da Kingsbridge'den sıkılmıştı ve öylece bırakıp gitmişti.

"Nereye gitti?"

"Bilmiyorum, umrumda da değil. Kendi yaşımda, sorumluluk sahibi, belki ilerde babamın işini devralacak biriyle evlenmeliyim ben."

Merthin bir an için onun kendisinden söz ettiğini sandı. Ama olamaz, diye düşündü. O her zaman beni küçük görmüştür. Griselda tabureden kalktı, gelip sedire Merthin'in yanına oturdu.

"Babam sana çok kötü davranıyor" dedi. "Hep böyle düşünmüşümdür."

Merthin şaşırmıştı: "Gerçeği görmen epey sürmüş, altı buçuk yıldır buradayım."

"Benim için aileme karşı çıkmak çok zor."

"Gerçekten neden bana o kadar iğrenç davranıyor?"

"Çünkü senin her şeyi ondan daha iyi bildiğini düşünüyor ve sen de bunu hiç gizlemiyorsun."

"Belki daha iyi biliyorumdur."

"Ne demek istediğimi anladın mı şimdi?"

Güldü. İlk kez onu güldürüyordu. Sedirde daha yakınına kaydı, yünlü elbisesinin içindeki kalçaları Merthin'inkilere yaslandı. Merthin'in üstünde, kalçalarına kadar ancak inen eski, soluk bir gömlek ve bütün erkeklerin giydiği cinsten bir pantolon vardı. Elbiselerinin üstünden kızın vücudunun sıcaklığını hissedebiliyordu. Bu noktaya nasıl gelmişlerdi? İnanmayan gözlerle kıza baktı. Parlak koyu renkli saçları, kahverengi gözleri vardı. Tombul yüzü oldukça çekiciydi. Ağzı hep öpülmeyi beklermiş gibi duruyordu.

"Yağmurlu havalarda evde oturmayı çok seviyorum. Çok güzel oluyor." dedi.

Merthin uyarıldığını hissetti, ona bakmamaya çalışıyordu. Kendi kendine, Caris şimdi içeri girip bizi görse ne düşünürdü, diye sordu. Arzularını bastırmaya çalıştı ama daha da beter oldu.

Griselda'ya baktı yeniden, kızın dudakları ıslak ve hafifçe aralıktı, bütün vücuduyla ona yaslanmış duruyordu. Merthin dayanamadı, kızı öptü. Griselda dilini hemen delikanlının ağzına soktu. Bu çok ani ve şok edici samimiyet Merthin'i tepeden tırnağa titretti ve aynı biçimde cevap verdi. Caris'i öpmeye benzemiyordu.

Bu düşünce aklını başına getirdi, Griselda'dan zorlukla ayrılıp ayağa kalktı.

"Ne oldu?" diye sordu kız.

Ona gerçeği söylemek istemiyordu, sadece: "Daha önceleri benden hiç hoşlanmazdın." diyebildi.

Kız rahatsız olmuş gibiydi.

"Sana söyledim. Babamın tarafında olmak zorundaydım."

"Fikrini çok çabuk değiştirmişsin."

Griselda ayağa kalkıp ona yaklaştı. Sırtı duvara yaslanana kadar geriledi Merthin. Kız elini tutarak göğsüne bastırdı. Göğüsleri yuvarlak ve dolgundu, onlara dokunmak isteğine karşı koyamadı.

"Sen hiç o işi yaptın mı bir kızla? Gerçek anlamda demek istiyorum."

Konuşamadığı için başıyla onayladı.

"Peki, benimle yapmayı hiç düşündün mü?"

"Evet." demeyi becerebildi.

"Benimle yapabilirsin eğer istersen, şimdi, hazır evde kimse yokken. Yukarı çıkıp yatağa girebiliriz."

"Hayır."

Vücudunu onunkine yaslayarak: "Öpüşmek beni kızıştırdı, ıpıslak oldum." dedi.

Merthin onu itti, ama niyetlendiğinden biraz fazla itmiş olacak ki kız arka üstü tombul poposunun üstüne düştü.

"Git başımdan." dedi.

Aslında öyle demek istememişti, ama kız sözünü dinledi.

"Cehennemin dibine git." dedi, ayağa kalkıp hırsla merdivenlerden çıktı.

Merthin olduğu yerde soluk soluğa kalakalmıştı, kızı istememişti ve şimdi pişmandı.

Çıraklar genç kızlar için pek cazip kısmetler değildi, çünkü kızlar evlenmek için yıllarca beklemek istemezlerdi. Merthin daha önce birkaç Kingsbridge'li kızla flört etmişti. Biri Kate Brown'dı, bir yıl önce ılık bir yaz günü öğleden sonrası babasının meyve bahçesinde Merthin'in istediği kadar ileri gitmesine izin vermişti. Sonra babası aniden ölmüş ve annesi bütün aileyi Portsmouth'a götürmüştü. Merthin ilk kez bir kadınla birlikte olmuştu. Griselda'nın teklifini geri çevirmesi için deli olması gerekiyordu.

Sonra bu işten kurtulduğu için kendini şanslı olduğuna inandırmaya çalıştı. Griselda, aslında ondan hoşlanmayan kötü ruhlu bir kızdı. Kışkırtmalarına karşı koyabildiği için kendisiyle gurur duymalıydı. Aptal bir hayvan gibi içgüdülerine uymamış, bir erkek gibi davranmıştı.

Griselda ağlamaya başladı. Çok yüksek sesle olmasa da Merthin her şeyi duyabiliyordu. Arka kapıya doğru yürüdü. Elfric'in evinin arkasında Kingsbridge'deki her evde olduğu gibi tuvalet ve çöplerin durduğu uzun ve dar bir bahçe vardı. Ev sahiplerinin çoğu burada tavuk ve domuz besler, sebze ve meyve yetiştirirdi ama Elfric'inki

kereste yığınları, halat kangalları, el arabası ve merdivenlerle doluydu. Merthin bahçede yağmuru seyrederken bile Griselda'nın hıçkırıklarını duyabiliyordu.

Evden çıkmaya karar verdi, ön kapıya doğru yürürken gidecek bir yeri olmadığını fark etti. Caris'in evinde bugün sadece Petranilla vardı ki o da Merthin'i pek hoş karşılamazdı. Ailesinin yanına gitmeyi düşündü ama onlar da bu durumdayken görmek isteyeceği son insanlardı. Bir tek erkek kardeşi Ralph'la konuşabilirdi, o da hafta sonuna kadar Kingsbridge'e dönmeyecekti. Sonra paltosunu giymeden evden çıkamayacağını fark etti, yağmur değil -zira yağmurda ıslanmaya aldırmazdı- pantolonunun önündeki kolay kolay ineceğe benzemeyen kabarıklık yüzünden.

Caris'i düşünmeye başladı. Herhalde şu anda şarabını yudumluyor, kızarmış etle buğday ekmeğini yiyordu. Ne giydiğini tahmin etmeye çalıştı. En iyi elbisesi, ince uzun boynunu ve solgun tenini daha da vurgulayan kare yakalı, pembemsi kırmızı olandı. Griselda'nın ağlaması düşüncelerini bölüyordu hep. Onu teselli etmek, hislerini rencide ettiği için özür dilemek, onun aslında çekici bir kadın olduğunu ama birbirlerine uygun olmadıklarını açıklamak istiyordu.

Oturdu, sonra yeniden ayağa kalktı. Acı içinde ağlayan bir kadını dinlemek gerçekten korkunç bir şeydi. Bu ses bütün evi doldururken iskelelerin hesabını yapmak mümkün olmayacaktı.

Kalamadı, gidemedi, hiçbir şey yapamadan duramadı ve sonunda yukarı çıktı.

Griselda samandan yapılmış yatağında yüzükoyun yatıyordu. Elbisesi dolgun kalçalarına kadar sıyrılmıştı. Bacaklarının arkasındaki teni bembeyaz ve yumuşacık görünüyordu.

"Özür dilerim." dedi.

"Defol."

"Ağlama lütfen."

"Senden nefret ediyorum."

Dizlerinin üstüne çöküp kızın sırtını okşadı.

"Mutfakta öylece oturup ağlamanı dinlemeye dayanamıyorum." dedi.

Griselda yan dönerek ona baktı, yüzü gözyaşlarından sırılsıklamdı.

"Çirkin ve şişmanım diye benden nefret ediyorsun."

"Senden nefret etmiyorum." Elinin tersiyle gözyaşlarını kuruladı.

Kız bileğini tuttu, onu kendine çekerken "Etmiyor musun, gerçekten mi?" diye sordu.

"Hayır, ama..."

Griselda, Merthin'i ensesinden tutarak kendine çekti ve öptü.

Merthin inledi, çok tahrik olmuştu. Şiltenin üzerine yanına uzandı, şimdi kalkacağım diye tekrarlıyordu kendi kendine, onu biraz teselli edip kalkacağım, aşağı ineceğim diyordu.

Griselda, Merthin'in elini aldı, eteğinin altına sokup bacaklarının arasına yerleştirdi. Sert kılları altındaki yumuşacık teni ve ıslak yarığı keşfetti ve o an kendinden geçti. Parmaklarını sert bir hareketle içeri kaydırdı. Patlayacakmış gibi hissediyordu.

"Dayanamıyorum."

"Acele et." dedi nefesi kesilerek.

Griselda, delikanlının gömleğini çıkarttı, pantolonunu aşağı çekti ve adam kızın üzerine yuvarlandı, içine girerken bütün kontrolünü kaybetmişti.

"Ah, hayır!" dedi.

Boşalmaya başlamasıyla bitmesi bir olmuştu. Gözleri kapalı yana doğru yığılırken inledi.

"Aman allahım!" dedi.

"Keşke ölseydim."

7

Bounaventura Carli, lonca binasındaki büyük ziyafetin ertesi günü, pazartesi sabahı kahvaltıda herkesi şaşırtan açıklamasını yaptı. Caris, babasının evindeki yemek salonunda duran meşe masadaki yerine otururken kendini hiç iyi hissetmiyordu. Başı ağrıyor, midesi bulanıyordu. Midesini bastırmak için küçük bir kâse ılık süt

ile ekmek yiyebilmişti. Ziyafetteki şarabı çok beğenmişti, acaba fazla mı kaçırmıştı? Delikanlılar da ne kadar çok içtikleriyle övündükleri gecelerin sabahında böyle mi hissediyorlardı?

Babasıyla Bounaventura, soğuk koyun eti yiyor, Petranilla hala ise bir hikâye anlatıyordu.

"Ben on beş yaşındayken, Kont'un yeğenlerinden biriyle nişanlanmıştım." diye başladı.

"Herkes iyi bir evlilik olacağını düşünüyordu. Onun babası orta halli bir şövalye, benimki de zengin bir yün tüccarıydı. Sonra Kont ve tek oğlu İskoçya'da London Hill Savaşı'nda öldüler. Nişanlım Roland, kont oldu ve nişanı bozdu. Hâlâ kont. Eğer Roland'la savaştan önce evlenmiş olsaydım, şu anda Shiring Kontesi olacaktım."

Birasından kocaman bir yudum aldı.

"Belki Tanrı böyle uygun görmüştür." dedi Bounaventura.

Scrap'e bir kemik fırlattı, hayvan bir haftadır hiçbir şey yememiş gibi kemiğe saldırdı. Sonra babaya döndü: "Dostum, günlük işlerimize başlamadan önce sana söylemem gereken bir şey var."

Caris, sesinin tonundan haberlerin kötü olduğunu hissetti, babası da aynı şekilde düşünüyordu ki: "Uğursuz bir şeye benziyor." dedi.

"İşlerimiz son birkaç yıldır küçülüyor. Her geçen yıl ailem daha az kumaş satıyor ve İngiltere'den daha az yün alıyoruz."

"Bu işler hep böyledir."dedi Edmund.

"Bir batar bir çıkar, neden olduğunu kimse bilmez."

"Ama şimdi de Kral'ınız işe el attı."

Doğruydu. III. Edward yün işinde kazanılan parayı görünce Kral'ın payının arttırılmasına karar vermiş, çuval başına bir pound ek vergi koymuştu. Standartlara göre bir çuval yün, yüz otuz iki kilogram geliyor, dört pounda satılıyordu, bu durumda ek vergi kârın dörtte birini doğrudan götürüyordu, çok paraydı.

Bounaventura devam etti:

"Üstelik Kral yün ihracatını zorlaştıran kurallar da getirdi. Çok rüşvet vermek zorunda kaldım."

"İhracata beyanname zorunluluğu kısa sürede kalkar." dedi Edmund. "Yün şirketinden tüccarlar Londra'da kraliyet memurlarıyla pazarlık halindeler."

"Umarım haklısındır." dedi Bounaventura. "Ama yine de ailem ülkenin bu bölgesindeki iki ayrı yün fuarına birden katılmamı gereksiz buluyor."

"Tamamen haklılar." dedi Edmund.

"O zaman burada kal, Shiring fuarını boş ver."

Shiring kasabası Kingsbridge'e iki günlük yoldaydı. Kingsbridge'le aşağı yukarı aynı büyüklükteydi, manastır ve katedrali yoktu. Onun yerine şerifin şatosu ve belediye sarayıyla ünlüydü. Senede bir kez açılan yün fuarı ile Kingsbridge'in rakibiydi.

"Korkarım burada istediğim kalitede yünü de bulamıyorum artık. Siz de farkındasınız, Kingsbridge Yapağı Fuarı giderek küçülüyor. Satıcıların çoğu Shiring'e gidiyor. Oradaki fuar alıcıya daha çeşitli tip ve kalitede mal sunuyor."

Caris dehşete kapılmıştı. Bu babası için felaket olurdu. Söze karışarak: "Satıcılar neden Shiring'i tercih ediyorlar?" diye sordu.

Bounaventura omuzlarını silkti.

"Oradaki tüccarlar loncası fuarı daha cazip hale getirmek için her şeyi yapıyor. Şehrin kapısından girişte uzun kuyruklar yok artık; fuara katılanlar çadır ya da çardak kiralayabiliyorlar ve böyle yağmur yağdığında insanların rahat rahat işlerini görmelerini sağlamak için sığınacakları kocaman bir yün borsası binası var."

"Biz de bunları yapabilirdik."

Babası homurdandı. "Keşke."

"Neden baba?"

"Shiring, kraliyet imtiyazlı bağımsız bir kasaba. Tüccar loncası her şeyi tüccarların çıkarı doğrultusunda organize ediyor. Oysakingsbridge manastıra bağlı."

Petranilla atıldı: "Ulu Tanrı adına..."

"Kuşkusuz." dedi Edmund.

"Ama bizim bölge loncamız manastırın onayı olmadan hiçbir şey yapamaz ve başrahiplerimiz maalesef çok tedbirli ve tutucu insanlar, kardeşim de dahil. Sonuçta yenilikçi planların hepsi geri çevriliyor."

Bounaventura devam etti.

"Ailemin seninle ve daha önce de babanla kurduğu iyi ilişkiler nedeniyle Kingsbridge'e gelmeyi sürdürdük. Ancak böyle zor zamanlarda duygusallığın bedeli ağır oluyor biraz."

"O zaman bu uzun ve iyi ilişkimiz adına sizden rica ediyorum..." dedi Edmund.

"Kesin kararınızı hemen vermeyin. Açık kapı bırakın."

Bunun akıllıca olduğunu düşündü Caris. Babasının pazarlık konusundaki kurnazlığı Caris'i yine şaşırtmıştı. Bounaventura'ya fikrini değiştirmesi için ısrar etmiyordu çünkü bunun kendi kuyusunu kazmak olduğunu biliyordu. İtalyan da kesin kararını vermekte pek aceleci görünmüyordu. Herhangi bir bağlayıcı söz vermiş olmuyor, sadece açık kapı bırakıyordu.

Bounaventura bu teklifi reddedemedi:

"Tamam, ama ne zamana kadar?"

"Fuarı, özellikle de o köprüyü geliştirmek istiyorum." diye cevapladı Edmund.

"Eğer size burada, Kingsbridge'de Shiring'den daha iyi olanaklar sunabilir ve daha çok satıcı getirebilirsek, bizi ziyaret etmeye devam edersiniz değil mi?"

"Gayet tabii."

"Şimdi, hemen işe koyulalım."

Ayağa kalktı.

"Şimdi gidip kardeşimi göreceğim. Caris sen de benimle gel. Köprüde uzayıp giden kuyruğu göstereceğim ona. Yok, yok, Caris bekle, önce git, şu akıllı ve genç inşaatçı Merthin'i bul. Onun uzmanlığına ihtiyacımız olabilir."

"Şimdi çalışıyordur."

Petranilla:

"Ustasına git, kilise loncasının meclis üyesinin çocuğu çağırdını söyle, yeter." dedi.

Petranilla, kardeşi meclis üyesi olduğu için çok gururlanır ve her fırsatta bunu dile getirirdi. Ama bu kez haklıydı. Elfric'in Merthin'e izin vermesi gerekirdi.

"Gidip onu bulayım." dedi Caris.

Kapüşonlu pelerinini üstüne alarak çıktı. Dünkü kadar çok olmasa da hâlâ yağmur yağıyordu. Elfric, şehrin ileri gelenlerinin çoğu gibi, köprüden manastırın kapılarına uzanan anacaddede oturuyordu. Geniş cadde, fuara giden insanlar, çamurlar ve yağmur dereciklerine girdikçe etrafa su sıçratan yük arabalarıyla doluydu.

Her zamanki gibi Merthin'i görmeye çok hevesliydi. On yıl önce Merthin, kendi yaptığı yayla okçuluk çalışmalarına katıldığı o Toplu Kutsanma gününden beri ondan çok hoşlanıyordu. Çok akıllı ve komikti. O da Caris gibi dünyanın, Kingsbridge sakinlerinin çoğunun kavrayabileceğinden daha çok büyük ve büyüleyici olduğunu biliyordu. Altı ay önce arkadaş olmaktan daha eğlenceli bir şey keşfetmişlerdi.

Caris çok fazla olmasa da Merthin'den önce de öpüşmüştü ama asla gerçek öpüşmenin ne demek olduğunu anlayamamıştı. Onunla öpüşmek değişik, heyecan verici ve seksiydi. Öyle hınzır bir havası vardı ki yaptığı her şeye azıcık da olsa günahkâr bir görünüm veriyordu. Merthin'in bedenine dokunmayı da çok seviyordu, hatta daha fazlasını istiyordu ama bunu aklına getirmemeye çalışıyordu. "Daha fazlası" evlilik demekti, artık efendisi olan kocasına her konuda yardımcı olmak demekti ve Caris bu fikirden nefret ediyordu. Neyse ki henüz bu konuda ciddi ciddi düşünmek zorunda değildi çünkü Merthin çıraklık dönemi bitmeden evlenemezdi, buna da en azından altı ay vardı.

Elfric'in evine varınca içeri girdi. Ablası Alice, üvey kızı Griselda ile masanın başında oturuyordu. Ballı ekmek yiyorlardı. Alice, Elfric'le evlendikten sonraki üç yıl içinde çok değişmişti.

Karakteri zaten halası Petranilla gibi haşindi, kocasının da etkisiyle daha şüpheci, daha kızgın ve daha cimri olmuştu. Ama bugün her nasılsa keyfi yerindeydi.

"Otur kardeşim." dedi.

"Bu sabah ekmeğimiz çok taze."

"Yemeyeceğim. Merthin'i arıyorum."

Alice onaylamaz bakışlarla: "Bu kadar erken mi?" dedi.

"Babam çağırıyor."

Caris mutfaktan geçerek arka kapıya gitti, bahçeye baktı. Yağmurun altında ustanın hurda bahçesi daha kasvetli görünüyordu. Elfric'in işçilerinden biri el arabasına taş yüklüyordu. Merthin ortalarda yoktu. Tekrar içeri girdi.

Alice: "Belki katedraldedir. Bir kapının oymalarıyla uğraşıyordu." dedi Alice. Caris hatırladı, Merthin sözünü etmişti. Kuzey sundurmanın kapısı çürümüştü. Merthin onu yenilemeye çalışıyordu.

Griselda ekledi: "Bakireleri de oyuyordur belki." Öfkeyle soluyarak ağzına kocaman bir lokma ballı ekmek tıktı.

Caris bunu da biliyordu. Eski kapı, İsa'nın anlattığı zeytin dağı hikâyesindeki aptal ve akıllı bakireler hakkındaki bir olayı canlandıran oymalarla süslenmişti. Ve Merthin onun aynısını yapmak zorundaydı. Ama Griselda'nın sesinde hiç de hoş olmayan bir şeyler var diye düşündü Caris, sanki bakire olduğu için kendisiyle alay ediyormuş gibi geldi.

"Ben bir katedrale bakayım." dedi.

Elini formalite icabı sallayarak evden çıktı. Anacaddeyi geçerek kilisenin avlusuna girdi. Pazar tezgâhlarının önünden geçerken fuarın üstündeki kasvetli, keyifsiz havayı hisseder gibi oldu. Acaba Bounaventura'nın söylediklerinden etkilenerek hayal mi görüyordu? Sonra öyle olmadığını düşündü. Çocukluğundaki yün fuarlarını anımsadı, buraları daha kalabalık, daha işlekti sanki. O günlerde manastırın çevresi fuara yetmez ve çevredeki bütün sokaklar -genellikle yüzük, kolye, biblo gibi ıvır zıvırla dolu küçük masalardan oluşan-kaçak tezgâhlarla ellerinde tablolarıyla seyyar satıcılar, akrobatlar, falcılar, müzisyenler ve günahkârları tövbe etmeye davet eden gezici vaizlerle dolup taşardı.

Oysa şimdi kilisenin avlusunda bile birçok tezgâhı alacak kadar boş yer vardı.

"Bounaventura haklı galiba." dedi kendi kendine. Fuar giderek küçülüyordu.

Tüccarın biri garip garip bakınca yüksek sesle konuştuğunu fark etti. Kötü bir alışkanlığıydı bu, insanlar onun ruhlarla konuştuğunu düşünüyordu. Birçok kez bir daha yapmayaya karar vermişti ama bazen unutuyordu işte, özellikle de heyecanlı olduğu zamanlarda.

Büyük kilisenin etrafından dolanarak kuzeye doğru yürüdü. Merthin sundurmanın altında, çoğu kez insanların toplandığı yerde çalışıyordu. O oymaları yaparken hareketsiz dursun diye kapıyı sağlam bir tahta çerçeveyle dikey olarak sabitlemişti. Eski kapı, Merthin'in üstünde çalıştığı yeni kapının arka tarafında, çatlamış ve dökülmüş bir halde kemerin altındaki yolda duruyordu.

Merthin, arkası Caris'e dönük vaziyette duruyordu, böylece ışık omuzlarının üstünden önündeki tahtaya düşüyordu. Caris'i

görmedi, yağmurun sesi ayak seslerini boğduğu için birkaç dakika fark edilmeden Merthin'i izleyebildi.

Ufak tefek bir adamdı, Caris'den fazla uzun değildi. Sırım gibi bedeninin üstünde akıl dolu bir kafası vardı. Küçük elleri oymanın üzerinde ustalıkla dolaşıyor, figürleri oyarken, keskin bıçağıyla küçük, kıvrık yongalar döküyordu yere. Beyaz bir teni, çalı gibi gür, kızıl saçları vardı. Caris, Merthin'e âşık olduğunu itiraf ettiği zaman Alice, dudaklarında alaycı bir ifadeyle "Pek yakışıklı sayılmaz." demişti. Doğruydu, Merthin de kardeşi Ralph'in o çarpıcı yakışıklılığından eser yoktu ama Caris onun orantısız, tuhaf, akıllı ve komik yüzünün harikulade olduğunu düşünüyordu.

"Merhaba" dedi. Merthin yerinden sıçradı. Kız güldü: "Sen kolay kolay böyle hayaller görmüş gibi korkmazdın."

"Beni korkuttun."

Önce durakladı, ardından Caris'i öptü. Biraz şaşkın görünüyordu ama işine odaklandığında hep böyle olurdu.

Caris oymalara baktı. Kapının iki yanında beşer bakire vardı. Akıllı olanlar bir düğünde eğleniyor, aptallarsa dışarıda yağlarının bittiğini göstermek için lambalarını baş aşağı çevirmiş bekliyorlardı. Merthin eski kapının tasarımını küçük değişiklikler dışında aynen kopyalamıştı.

Eski kapıda bakireler kilisenin kemerleri gibi, kapının iki yanında beşerli sıra halinde duruyorlardı, yenisindekiler daha değişikti. Merthin her kıza ayırt edici kişisel bir özellik eklemişti. Birisi çok güzeldi, birisinin kıvırcık saçları vardı, bir diğeri yaramaz yaramaz göz kırpıyordu. Merthin kızları o kadar gerçekçi oymuştu ki, karşılaştırıldıklarında eski kapı çok cansız ve sıkıcı görünüyordu.

"Harika olmuş." dedi Caris.

"Ama merak ediyorum acaba keşişler ne diyecek."

"Rahip Thomas beğendi." diye cevapladı Merthin.

"Ya Başrahip Anthony?"

"O daha görmedi. Ama kabul edecektir. İki kere para ödemek istemez."

Doğru diye düşündü Caris. Amcası Anthony sadece macera sevmeyen biri değildi, aynı zamanda çok da pintiydi.

"Babam başrahip ve seninle köprüde buluşmak istiyor."

"Neden olduğunu söyledi mi?"

"Herhalde Anthony'den yeni bir köprü yaptırmasını isteyecek."

Merthin aletlerini deri bir çantaya doldurup tahta tozlarını ve yongaları çabucak sundurmadan süpürdü. Sonra Caris'le birlikte o yağmurda, fuardan geçip anacaddeden aşağı inerek tahta köprüye doğru yürüdü. Caris Merthin'e, Bounaventura'nın kahvaltı masasında söylediklerini anlattı. Merthin onu dinlerken gerçekten de son yıllardaki fuarların, çocukluğundan anımsadıkları kadar canlı olmadığını düşünüyordu. Buna karşılık, Kingsbridge'e girebilmek için uzun bir insan ve araba kuyruğu vardı. Köprünün kendi taraflarındaki ucundaki küçük bir kulübede bir keşiş oturmuş, mallarıyla içeri girip satış yapmak isteyen tüccarlardan bir peni giriş ücreti alıyordu. Köprü çok dardı, bu yüzden kuyruğun yanından geçmek bile mümkün değildi, bu durumda giriş ücreti ödemek zorunda olmayanlar da -ki bunları çoğunlukla kasaba sakinleri oluşturuyordu- sıraya girmek durumundaydı. Üstelik köprünün döşeme tahtalarından çoğu, göçmüş ve kırılmıştı, bu yüzden arabalar köprüyü geçerken son derece dikkatli ve yavaş hareket etmek zorundaydılar. Sonuçta kuyruk dış mahallelerin salaş evleri arasındaki sokaklara doğru uzanıyor, daha sonra yağmurun içinde kayboluyordu. Köprü aynı zamanda çok kısaydı. Kuşkusuz bir zamanlar iki ucu da kuru toprakta bitiyordu. Ama nehir genişlediğinden, üzerinden geçen araba ve insanların ağırlığından ve geçen yüzyılların nehrin iki yakasını aşındırmasından dolayı insanlar, artık köprünün her iki ucundan da ıslak ve çamurlu toprağa basarak geçiyordu.

Caris, Merthin'in köprünün yapısını incelediğini gördü. Gözlerindeki bu bakışı iyi tanıyordu; Merthin köprünün nasıl yükseltilebileceğini düşünüyordu. Onu sık sık bu ifadeyle bir şeylere bakarken yakalardı, genellikle katedralde, bazen bir evin önünde, hatta doğal bir şeye örneğin tomurcuklanmış dikenli bir bitkiye ya da üzerinde daireler çizerek uçan bir şahine... Tamamen sessizleşir, karanlık bir yere ışık tutarak orada ne olduğunu anlamaya çalışıyormuş gibi keskin ve parlak bakışlarını o nesneye dikerdi. Caris sorduğunda da varlıkların içini görmeye çalıştığını söylerdi.

Caris Merthin'in bakışlarını izledi ve şu eski köprüden neler algıladığını tahmin etmeye çalıştı. Bir uçtan diğerine yaklaşık altmış metreydi, gördüğü en uzun köprüydü.

"Yol yatağı iki sıra marif meşe payandalarını desteklemişti, tıpkı kilisenin orta kısmının iki yanında dizilen sütunlar gibi. Beş çift payanda vardı. Sondakiler, su bu kısımlarda sığ olduğu için oldukça kısaydı fakat orta kısımdaki üç çift, su yüzeyinden yaklaşık dört metreye kadar yükseliyordu. Her payanda, bir grup oluşturan dört meşe direkten oluşmuştu, direkler kalın tahtalarla birbirine bağlanmıştı. Efsaneye göre Kral, İngiltere'nin en iyi yirmi dört meşe ağacını, payandaların orta kısmındaki üç çift orta direğin yapılması için Kingsbridge Manastırı'na hediye etmişti. Tepeler iki hat halinde kirişlerle birleştirilmişti. Kısa kirişler, karşılıklı iki hattı enlemesine birleştirerek yol yatağını meydana getirirken, uzunlamasına kalaslar da bu kirişlerin üzerine döşenmiş, böylelikle yolun üst yüzeyi oluşturulmuştu. Köprünün her iki tarafında, pek de güvenli olmayan tahta parmaklıklar vardı. Her iki üç senede bir sarhoş köylünün biri arabasını parmaklıklara doğru sürer, kendisi de atı da nehirde boğulurdu.

"Neye bakıyorsun öyle?" diye sordu Caris.

"Çatlaklara."

"Ben göremiyorum."

"Ortadaki payandanın her iki tarafındaki kerestesler yarılmış. Elfric'in yaptığı demirden destek bağlarını görüyor musun?"

Ancak Merthin gösterdiği zaman, Caris çatlakların üstüne çakılmış düz metal şeritleri görebildi.

"Çok endişeli görünüyorsun?" dedi Merthin'e.

"Kerestelerin neden yarıldığını merak ediyorum."

"Fark eder mi?"

"Elbette eder."

Bu sabah pek konuşkan değildi. Tam nedenini soracaktı ki Merthin " Baban geliyor." dedi. Caris, yolun aşağısına doğru baktı. İki kardeş garip bir çift oluşturmuştu.

Uzun boylu Anthony, keşiş giysisinin eteklerini titizlikle toplamış, soluk yüzünde hoşnutsuz bir ifadeyle, su birikintilerinin etrafından dikkatle geçiyordu. Edmund daha büyük olmasına karşın

çok daha canlı görünüyordu. Kırmızı yüzü, uzun ve karmakarışık kır sakallarıyla topal bacağını çamurların içinde hiç aldırış etmeden sürüyerek, kollarını abartılmış hareketlerle sallıyor, bir şeyler tartışıyormuş gibi konuşarak yürüyordu.

Caris ne zaman babasını uzaktan görse -bir yabancının gözleriyle bile baksa- içinde bir sevgi dalgası yükselirdi. Tartışma köprüye vardıklarında bütün hızıyla sürüyordu, hiç duraklamadan devam ettiler.

"Şu kuyruğa bak!" diye bağırdı Edmund.

"Yüzlerce insan, fuara giremediği için alışveriş yapamıyor. Ve emin ol yarısı kuyrukta beklerken bir alıcı ya da satıcı ile tanışıp işlerini hallediyor ve kasabaya girmeye gerek bile kalmadan evlerine dönüyordur."

"Bu karaborsa sayılır ve yasalara aykırıdır." dedi Anthony.

"Git de onlara söyle, eğer köprüyü geçebilirsen. Geçemezsin çünkü çok dar. Dinle Anthony eğer Halyanlar ayaklarını buradan çekerlerse, Yün Fuarı asla eskisi gibi olamaz. Senin ve benim bütün varlığımız bu fuara bağlı. Elimizden kayıp gitmesine izin vermemeliyiz."

"Bounaventura'yı burada iş yapması için zorlayamayız."

"Ama fuarımızı Shiringk'inden daha cazip hale getirebiliriz. Halka örnek bir proje sunmalıyız. Şimdi, bu hafta; insanları yün fuarının tükenmediğine ikna etmeliyiz. Onlara bu eski köprüyü yıkıp yerine iki misli genişliğinde yeni bir köprü inşa edeceğimizi söylemeliyiz."

Hiçbir uyarıda bulunmadan Merthin'e döndü:

"Bu iş ne kadar sürer delikanlı?"

Merthin şaşırdı ama hemen cevapladı:

"En çok zamanı ağaçları bulmak alır. Çok uzun ve iyi kurutulmuş kerestelere ihtiyacınız var. Sonra kütükler nehir yatağına indirilerek buraya getirilecek, bu biraz güç çünkü hızla akan suyun içinde çalışılacak. Gerisi tamamen marangozluk işi. Noel'e kadar bitirirsiniz."

Anthony: "Yeni bir köprü yapsak bile Caroli ailesinin planlarını değiştireceği ne malum?" dedi.

"Değiştirecekler." dedi Edmund üstüne basa basa. "Ben garanti ediyorum."

"Her halükarda yeni bir köprü yaptırma masrafını karşılayamam. Param yok."

"Asıl yeni bir köprü yaptırmamanın bedelini karşılayamazsın. Kendinle birlikte bütün kasabayı da mahvedeceksin."

"Bu konuyu tartışmam bile. Ben şimdi kilisenin güney kanadının tamiri için parayı nereden bulacağımı düşünüyorum."

"Eee, ne yapacaksın?"

"Tanrı yardım eder."

"Tanrı'nın yardımına güvenenler, ancak tohum ekerlerse hasat toplamayı ümit edebilir. Sen tohum bile ekmiyorsun.

Anthony sinirlendi.

"Biliyorum senin için anlaması zor Edmund ama Kingsbridge Manastırı ticari bir işletme değil. Biz Tanrı'ya dua etmek için buradayız, para kazanmak için değil."

"Eğer yiyecek bir şeyin yoksa Tanrı'ya çok da fazla dua edemezsin."

"Allah versin."

Edmund'un kırmızı yüzü sinirden mosmor oldu.

"Sen daha çocukken babamızın işi seni besledi, giydirdi ve okuttu. Keşiş olduktan sonra da bu kasaba halkı ve çevredeki köylüler, kira, aşar, pazar tezgâhı ücreti, köprüden geçiş parası ve daha bir yığın şey için para ödeyerek seni ayakta tuttu. Bütün hayatın boyunca, çalışkan insanların ensesinde asalak bir bit gibi yaşadın. Ve şimdi utanmadan 'Allah versin' diyebilecek yüzün var."

"Tehlikeli bir şekilde günaha giriyorsun."

"Unutma, seni doğduğundan beri tanıyorum Anthony. Her zaman işten kaçma yeteneğin vardı."

Edmund'un şimdiye kadar bağırır gibi çıkan sesi, artık alçaldı, bu bir işaretti, Caris biliyordu ki bu, onun gerçekten öfkelendiğini gösteriyordu.

"Ne zaman tuvalet çukurunu boşaltmak gerekse, ertesi gün okula gideceğin için dinlenmen gerektiği bahanesiyle yatağa girerdin. Babanın Tanrı'ya armağanı olan oğul, her zaman her şeyin en iyisi senin oldu ve sen bunları elde etmek için parmağını bile oynatmadın. Güçlendirici yiyecekler, en sıcak oda, en iyi elbiseler hep senindi. Küçük kardeşinin eski, yıpranmış elbiselerini giyen tek çocuk bendim herhalde."

"Ve sen bunu bana hiç unutturmadın."

Caris, bu tartışmaya son vermek için bir fırsat kolluyordu, buldu da.

"Bir çözüm yolu olmalı."

İkisi birden Caris'e baktılar, sözleri kesildiği için şaşırmışlardı. Caris devam etti:

"Örneğin, kasabalılar kendileri bir köprü yapamazlar mı?"

"Saçmalama." dedi Anthony. "Kasaba manastırın malı. Hizmetçiler efendilerinin evini döşeyemezler."

"O zaman sizden izin istendiğinde reddetmeniz için bir sebep kalmayacak."

Anthony hemen karşı çıkmıştı ki bu cesaret vericiydi ama Edmund başını iki yana sallayarak:

"Onları para vermeye ikna edebileceğimi pek sanmıyorum." dedi.

"Uzun vadede onların çıkarına olacak bir iş bu, ama paracıklarından ayrılmak söz konusu olduğunda uzun vadeli düşünmeye gönülsüz olurlar."

"Ha!" dedi Anthony. "Ama benim uzun vadeli düşünmemi istiyorsun!"

"Sen ebedi hayat ile uğraşıyorsun değil mi?"

Edmund Anthony'nin hamlesini karşıladı. "Senin gibi insanlar bir hafta sonrasını görebilmeli. Ayrıca, köprüden geçen herkesten bir peni alıyorsun. Bu durumda hem paranı alır hem de açılan işlerden kâr edersin."

Caris: "Ama Anthony amca ruhani bir lider, toplumdaki rolünün böyle olmaması gerektiğini düşünüyor" dedi.

"Ama kasabanın sahibi o!" diye karşı çıktı baba. Bunu yapabilecek tek kişi odur."

Sonra soran gözlerle kızına baktı. Sebepsiz yere kendisine karşı çıkmazdı Caris.

"Ne düşünüyorsun?"

"Diyelim ki köprüyü kasabalılar yaptı, geçiş ücretlerini onlar mı toplayacak?"

Edmund itiraz etmek üzere ağzını açtı ama bir gerekçe bulamadı.

Caris Anthony'e baktı.

"Manastır yeni kurulduğunda tek geliri köprüden gelen paraydı. Bundan vazgeçemem." dedi Anthony.

"Yün Fuarı ve haftalık kurulan pazar eski günlerine döndüğünde elde edeceğiniz geliri düşünün. Sadece köprü parası değil, tezgâhların kirası, fuardaki her muameleden aldığınız yüzdeler ve katedrale bağışlanan armağanlar da cabası olacak."

Edmund ekledi: "Bir de kendi satışlarınızdan gelecek kârı düşün. Yün, tahıl, hayvan postu, aziz heykelleri..."

"Bütün bunları planlayıp geldiniz değil mi?" dedi Anthony.

Parmağını ağabeyinin yüzüne doğru sallayarak suçladı.

"Kızınla, delikanlıya ne söyleyeceklerini sen öğrettin. Çocuk böyle bir planı hayatta yapamaz, kızın ise sadece bir kadın. Bu işte senin parmağın var. Köprü paralarını elimden almak için uydurduğun bir hikâye. Pekâlâ, başaramadın. Tanrı'ya şükür ki o kadar aptal değilim."

Arkasını döndü, çamurları sıçratarak yürüdü, gitti.

Edmund: "Babam gibi bir adamın nasıl böyle duygusuz bir evladı olur, anlayamıyorum" dedi ve topal bacağını sürükleyerek o da uzaklaştı.

Caris Merthin'e döndü: "Bütün bu olanlar hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Bilmiyorum."

Gözlerini ondan kaçırarak uzaklara baktı.

"Ben işe dönsem iyi olacak."

Caris'i öpmeden gitti. Merthin duyamayacak kadar uzaklaşınca Caris söylendi: "Hangi şeytan girmiş içine bunun?"

8

Shiring Kontu, Yün Fuarı'nın açıldığı salı günü Kingsbridge'e geldi. Oğullarını, aile üyelerinin çoğunu, şövalyeler ve onların silahtarlarından oluşan maiyetini de beraberinde getirmişti. Öncü adamları köprüyü boşalttılar, o gelmeden önceki bir saat boyunca kimsenin köprüden geçmesine izin vermediler, aksi halde Kont, sı-

radan insanların arasında beklemek zorunda kalacak ve hakarete uğramış olacaktı.

Beraberindekiler Kont'un siyah-kırmızı üniformasından giyiyorlardı. Bayraklarını dalgalandırarak kasabaya girerken, atlarının toynakları ahaliye baştan aşağı yağmur suyu ve çamur sıçratıyordu.

Kont Roland son on yıl içinde, önce Kraliçe Isabella sonra da III. Edward sayesinde çok zenginleşmişti. Ve şimdi tüm varlıklı ve güçlü erkekler gibi bunu bütün dünyanın bilmesini istiyordu. Yanında Sir Gerald'ın oğlu, Merthin'in kardeşi Ralph vardı. Merthin Elfric'in babasının yanına çırak olarak girerken o da Kont Roland'ın maiyetine şövalye silahtarı olarak katılmıştı, o zamandan beri de hayatından çok memnundu. İyi besleniyor, iyi giyiniyordu, at sürmeyi ve savaşmayı öğrenmiş, zamanının büyük bir kısmını avlanarak, spor yaparak ya da oyun oynayarak geçirmeye başlamıştı. Bu altı buçuk yıl içinde kimse ondan tek bir kelime okuyup yazmasını istememişti. Yün Fuarı'nın sıkışık tezgâhlarının arasında Kont'un arkasından atını sürerken, herkesin ona kıskançlık ve korkuyla baktığını görebiliyordu. Üç kuruş para için çamurlarda didinen tüccarlarla öteki satıcılara acıyarak baktı.

Kont, katedralin kuzey tarafında bulunan başrahip evinin önünde atından indi. Küçük oğlu Richard da aynı şeyi yaptı. Richard, Kingsbridge piskoposuydu, teorik olarak bağlı olduğu kilise, katedraldi. Ama piskoposun sarayı Shiring'deydi, iki günlük yolda. Dini görevlerinin yanı sıra politik görevleri de olan piskopos ve gözetim altında bulunmaktan pek hoşnut olmayan bazı keşişler için çok uygun bir durumdu bu.

Richard daha yirmi sekiz yaşındaydı ama babasının, Kral'ın çok yakın dostu olması ona kıdemlilikten daha çok yarar sağlıyordu.

Kontun maiyetinin geri kalanı atlarını kilise avlusunun güneyine sürdüler. Kontun büyük oğlu Caster Lordu William, silahtarlara atları ahırlara koymalarını söylerken, altı şövalye de hastaneye girip yerleşti. Ralph aceleyle William'ın karısı Lady Philippa'ya attan inmesi için yardım etmek üzere koştu. Uzun boylu, muhteşem göğüslü, uzun bacaklı bir kadındı ve Ralph ona karşı ümitsiz bir aşk besliyordu.

Atlar yerine yerleştirildikten sonra Ralph anne babasını ziyarete gitti. Kasabanın güneybatısında, nehrin kıyısında, komşuları olan deri tabaklayıcılarının etrafa yaydığı pis kokular içinde kira ödemeden kaldıkları küçük bir evde yaşıyorlardı. Eve yaklaştıkça Ralph, kırmızı-siyah üniformasının içinde utançla eziliyordu. Lady Philippa ailesinin içinde bulunduğu bu sefaleti görmediği için Tanrı'ya şükretti.

Bir yıldır onları görmemişti, yaşlanmış gibiydiler. Annesinin saçlarındaki aklar çoğalmış, babası giderek daha az görmeye başlamıştı. Ralph'a keşişlerin yaptığı elma şarabı ve annenin ormandan topladığı yabani çileklerden ikram ettiler. Baba, üniformasına hayran kalmıştı.

"Kont daha seni şövalye yapmadı mı?" diye sordu hevesle.

Her silahtarın en büyük arzusu günün birinde şövalye olabilmekti, ama Ralph'in bu tutkusu ötekilerden çok daha fazlaydı. Babası on yıl önce kendi mülkünden çıkarılıp manastırın kiracısı durumuna düşürülmenin yarattığı aşağılanma duygusunu asla yenememişti. O gün Ralph'in yüreği paramparça olmuştu. Aile onurunu kurtarıncaya kadar da bu acı dinmeyecekti. Fakat bütün silahtarlar şövalye olacak diye de bir şey yoktu. Babaya bakılırsa Ralph için bu sadece an meselesiydi.

"Henüz değil" dedi Ralph.

"Ama kısa bir süre sonra Fransa'yla savaşa gireceğiz gibi görünüyor, bu savaş benim için bir şans olabilir."

Savaşta kendini gösterebilmeyi ne kadar çok istediğini hissettirmemek için çok dikkatli konuşuyordu.

Anne sinirlenerek: "Bu krallar niye hep savaş ister?" diye sordu.

Baba güldü: "Erkekler bu yüzden yaratılmıştır."

"Hayır efendim öyle değil." dedi hırsla.

"Ben Ralph'i onca acı ve sıkıntıyla, kafası bir Fransız kılıcıyla koparılsın ya da kalbi bir okla paramparça olsun diye doğurmadım."

Baba, eliyle sinek kovar gibi bir hareket yaparak Ralph'a döndü:

"Savaş çıkacağını nereden biliyorsun?" diye sordu.

"Fransa Kral'ı Philip Gaskonya'yı kendi topraklarına katmış." dedi.

"Ah, buna izin veremeyiz."

İngiliz kralları bir Batı Fransa eyaleti olan Gaskonya'yı nesillerden beri yönetmekteydiler. Londra'yla Paris'ten daha çok iş yapan Bordeaux ve Bayonne'lı tüccarlara birçok imtiyaz tanımışlardı ama yine de sorunların önüne geçilemiyordu.

Ralph: "Kral Edward, Flanderlarla antlaşma yapmak için elçiler gönderdi."

"Antlaşma için para isteyebilirler."

"Kont Roland onun için Kingsbridge'e geldi zaten. Kral yün tüccalarından borç para istiyor."

"Ne kadar?"

"Söylentiye göre ülke genelinde iki yüz bin pound, yün vergileri için avans olarak."

Anne buz gibi bir sesle: "Kral dikkat etsin de bu vergiler yün tüccarlarını ölüme sürüklemesin." dedi.

Baba: "Tüccarların çok parası var."

Bir an babasının giysilerine baktı ve yırtık bir iç gömleği ile eski ayakkabılar giydiğini fark etti.

"Her neyse, Fransız donanmasını, ticaretlerine engel olarak durdurmamızı istiyorlar. Geçtiğimiz yıl boyunca Fransız gemileri İngiltere'nin güneyindeki sahil kasabalarına saldırılar düzenlemiş, limanları yağmalamış ve limandaki gemileri ateşe vermişti."

"Fransızlar bize saldırıyor, bu yüzden biz de Fransızlara saldırıyoruz. Mantık bunun neresinde?" dedi anne.

"Kadınlar bu işi asla anlamayacaklar." diye cevapladı baba.

"Ama gerçek bu." dedi anne tiz bir sesle.

Ralph konuyu değiştirerek: "Kardeşim nasıl?" diye sordu.

"İyi bir zanaatkâr oldu." dedi babası.

Küçük midillilerin kadınlar için en iyisi olduğunu söyleyen bir at satıcısı gibiydi sesi ya da Ralph öyle sandı.

Anne: "Edmund Wooler'ın kızına âşık." dedi.

"Caris?"

Ralph gülümsedi. "Onu her zaman sevmişti. Çocukken beraber oynardık. Patronluk taslayan küçük, civelek bir kızdı ama Merthin hiç aldırmazdı."

"Onunla evlenecek mi?"

"Umarım evlenir." dedi anne.

"Çıraklığı biter bitmez..."

"İyi bir kısmet." Ralph ayağa kalktı.

"Nerede şimdi?"

"Katedralin kuzey sundurmasında çalışıyor." dedi babası. "Ama belki şu an yemek yiyordur."

"Ben onu bulurum." dedi Ralph ve her ikisini de öperek evden ayrıldı.

Fuarın içinde gezinerek manastıra döndü. Yağmur dinmiş, güneş yer yer parlıyor, güneş ışıkları su birikintilerine ve tezgâh sahiplerinin ıslak giysilerinden yükselen buharlara vuruyordu. Tanıdık bir profile rastladı ve kalbinin düzenli atışları birden alt üst oldu. Düz burnu, güçlü çenesiyle Lady Philippa'yı gördü. Ralph'dan biraz büyüktü, yirmi beşinde olduğunu düşünüyordu Ralph. Bir tezgâhın önünde durmuş, Halya'dan gelen ipek kumaş toplarına bakıyordu; ince yazlık elbisesi kalçasının kıvrımlarını şehvet uyandırıcı bir biçimde sarıyordu. Abartılı bir nezaketle, başıyla selamladı kadını.

Lady şöyle bir baktı, baştan savma bir selamla karşılık verdi.

"Çok güzel kumaşlar." dedi Ralph bir konuşma başlatmaya çalışarak.

"Evet."

O sırada karmakarışık havuç kafalı ufak tefek biri yanaştı, bu Merthin'di. Ralph onu gördüğüne çok sevindi.

"Bu benim akıllı ağabeyim." dedi Ralph Philippa'ya.

"Açık yeşili alın, gözlerinize çok yakışır."

Ralph birden telaşlandı. Merthin Lady ile böyle samimi bir tonda konuşmamalıydı.

Ama Lady pek aldırmış gibi görünmüyordu. Sesinde nazik bir paylama ifadesiyle konuştu: "Bir çocuğun fikirlerine ihtiyacım olsaydı kendi oğluma sorardım."

Böyle konuşuyorken neredeyse baştan çıkarıcı bir gülümsemeyle baktı Merthin'e.

Ralph: "Hanımefendi Lady Philippa, seni aptal. Abimin cüretini bağışlayınız lüften Lady'm."

"Adı nedir?"

"Ben Merthin Fitzgerald, ipekler konusunda tereddüte düştüğünüz her an hizmetinizdeyim efendim."

Ralph onu kolundan tutarak, saçma sapan konuşmasını engellemek için biraz ileri götürdü.

"Bunu nasıl yapabiliyorsun, bilmiyorum." dedi.

Sesinde hem öfke hem de hayranlık vardı.

"Gözlerinize çok yakışır."

"Öyle mi?"

Eğer ben böyle bir şey söylemiş olsaydım, inan beni kırbaçlatırdı. Biraz abartıyordu ama Philippa genelde küstahlığı hiç affetmezdi. Ralph, Philippa'nın Merthin'e gösterdiği hoşgörüye kızsın mı sevinsin mi bilemiyordu.

"İşte ben!" dedi Merthin. "Her kadının rüyası..."

Ralph onun sesindeki üzüntüye dikkat ederek:

"Bir şey mi oldu?" diye sordu. "Caris nasıl?"

"Çok aptalca bir şey yaptım." diye cevap verdi Merthin. "Sonra anlatırım, hadi hazır güneş çıkmışken biraz dolaşalım."

Ralph'in gözleri tezgâhların birinde peynir satan kül sarısı saçlı bir keşişe takıldı.

"Seyret şimdi" dedi Merthin'e, tezgâha yaklaştı ve sordu: "Çok nefis görünüyor dostum. Nereden geliyor bu?"

"Ormandaki St. John'da yapıyoruz. Burası Kingsbridge Manastırı'nın küçük bir şubesi veya dalı diyebilirsin. Ben başrahibim, adım Saul Whitehead."

"Peynire baktıkça ağzım sulanıyor. Keşke biraz alabilseydim ama Kont silahtarlara bir kuruş para vermiyor."

Keşiş, peynir tekerinden bir dilim keserek Ralph'a uzattı.

"O zaman ben bu dilimi yüce İsa'nın adına sana parasız veriyorum." dedi.

"Teşekkür ederim Rahip Saul."

Uzaklaşırken Ralph sırıtarak Merthin'e: "Gördün mü?"

"Hayranlık verici." dedi Merthin.

"Her acıklı hikâye anlatana bedavadan bir dilim peynir vermek ne aptallık ama."

"Belki de gerçekten açlıktan ölmek üzere olan bir adama bedava peynir vermeyi reddetmektense, aptal yerine konmayı tercih etmiştir."

"Bugün biraz tatsızsın galiba. Önce asil bir Lady'e küstahlık ediyorsun, şimdi de bana bedava peynir veren keşişin aptallığından söz etmeme kızıyorsun."

Merthin susarak cevap verdi.

"Çocukluğumuzdaki gibi ha?"

"Kesinlikle." dedi Ralph.

Kızsın mı gülsün mü bilemiyordu. Kafasını toparlayamadan güzel bir kız, elinde yumurta dolu bir tablayla yaklaştı. İnce bir kızdı, elde dokunmuş kumaştan elbisesinin altından küçük göğüsleri belli oluyordu. Ralph, göğüslerinin yumurta gibi beyaz ve yuvarlak olduğunu düşündü. Gülümseyerek sordu.

"Ne kadar?"

Oysa yumurtaya ihtiyacı yoktu.

"İki tanesi bir peni."

"İyi mi bari?"

Yanında durduğu tezgâhı işaret ederek, "Bu tavukların yumurtaları." dedi kız.

"Peki bu tavuklar, sağlıklı bir horozdan yeterli hizmet alabiliyorlar mı?"

Ralph, Merthin'in bu şaka üzerine yalancıktan üzülmüş gibi yaparak esefle gözlerini devirdiğini gördü.

Kız oyuna devam etti:

"Evet efendim." dedi gülümseyerek.

"Şanslı tavuklar ha?"

"Bilmem."

"Elbette bilmezsin. Senin gibi genç kızlar bu işlerden anlamaz."

Ralph konuşurken kızı dikkatle inceliyordu. Sarı saçları, ucu kolluk bir burnu vardı. On sekiz yaşlarında olduğunu tahmin etti Ralph.

Gözlerini kırpıştırarak:

"Bana öyle bakmayın efendim, lütfen."

Tezgâhın arkasından babası olduğu belli olan bir köylü seslendi:

"Annet, buraya gel."

"Demek adınız Annet?" dedi Ralph.

Kız babasının çağrısını duymazdan gelmişti.

Ralph sordu: "Babanız kim?"

"Perkin, Wigleigh'den."

"Sahi mi? Arkadaşım Stephen Wigleigh Lordu'dur. Stephen size iyi davranıyor mu?"

"Lord Stephen adil ve merhametlidir." dedi kız saygıyla.

Babası yeniden seslendi: "Annet, buraya lazımsın, gel!"

Ralph, Perkin'in kızını niye uzaklaştırmaya çalıştığını biliyordu. Eğer bir şövalye silahtarı kızıyla evlenmek istese adam hiç itiraz etmezdi, kızı için bir basamak üst sınıfa geçmekti bu. Ama Ralph'ın kızıyla bir süre gönül eğlendirip sonra bırakacağından korkuyordu. Haklıydı da.

"Gitme Annet Wigleigh." dedi Ralph.

"Sattıklarımı almazsanız giderim."

Yanıbaşlarındaki Merthin adeta inledi:

"İkisi de birbirinden beter."

Ralph: "Neden yumurtaları bırakıp benimle gelmiyorsun? Nehir kıyısında biraz dolaşırdık." dedi.

Nehirle manastır topraklarının duvarları arasında geniş bir şerit vardı; yılın bu zamanında yabani çiçekler ve çalılarla kaplı olurdu. Sevgililerin her fırsatta geldikleri geleneksel bir yerdi. Ama Annet öyle kolay lokma değildi.

"Babam bundan hiç hoşlanmaz." dedi

"Boş ver onu." dedi Ralph.

Bir silahtarın isteğine karşı koymak için yapacağı pek bir şey yoktu zavallı köylünün, hele silahtar böyle ünlü bir Kont'un üniformasını giyiyorsa. Hizmetkârlarından birine el kaldırmak Kont'un kendisine hakaret sayılırdı. Kızını fikrini değiştirmesi için ikna etmeye çalışabilirdi ama onu zor kullanarak engellemeye kalkması riskli bir şeydi.

Nasıl olduysa birileri Perkin'in yardımına geldi. Genç bir ses duyuldu: "Merhaba Annet, her şey yolunda mı?"

Ralph yeni gelene döndü. On altı yaşlarında görünüyordu ama en az Ralph kadar uzundu, omuzları geniş, elleri kocamandı. Çarpıcı bir şekilde yakışıklıydı, katedralin heykeltıraşı tarafından ayrılmış gibi muntazam hatları vardı. Gür saçları, yeni çıkmaya başlayan sakallarıyla aynı renk, koyu kumraldı.

"Sen de kimsin?"

"Ben Wulfric, Wigleigh'den efendim."

Wulfric saygılıydı ama asla korkmuş değildi. Annet'e dönerek: "Yumurtaları satmana yardım etmek için gelmiştim." dedi.

Delikanlının adaleli omuzları Ralph'la Annet'in arasına girmişti. Duruşuyla Annet'i koruyor, aynı zamanda Ralph'ı uzak tutuyordu. Kibarca küstahlık ediyordu, Ralph öfkesinin kabardığını hissetti: "Çekil şuradan Wulfric Wigleigh, sana burada ihtiyaç yok."

Wulfric yeniden Ralph'a döndü ve ölçülü bir bakış fırlatarak: "Bu hanımla nişanlıyım efendim." dedi.

Bir kez daha ses tonu saygılı fakat korkusuzdu. Perkin söze girdi:

"Doğrudur efendim. Evlenecekler."

"Şu köylü adetlerinizden söz etme bana." dedi Ralph aşağılayıcı bir tavırla.

"Şu ahmakla evli olsa bile beni ilgilendirmez."

Kendinden aşağı tabakadaki bu insanların bu şekilde konuşmalarına çok kızmıştı. Ona ne yapacağını söylemek hadlerine düşmemişti.

Merthin araya girdi:

"Hadi gidelim Ralph." dedi. "Çok acıktım ve Betty Baxter sıcak börek satıyor."

"Börek?" dedi Ralph. "Ben yumurtalarla daha çok ilgileniyorum."

Tabladan bir yumurta aldı, manalı manalı okşadı ve yerine bıraktı. Sonra kızın sol göğsüne dokundu, parmak uçlarının altında kızın göğsü yumurta biçiminde ve dipdiriydi.

"Ne yaptığını sanıyorsun sen?" dedi kız, sinirlenmiş gibiydi ama geri de çekilmedi.

Ralph kızın göğsünü hafifçe sıktı, çok keyiflenmişti: "Satışa sunulmuş malları inceliyorum." dedi.

"Çek ellerini üzerimden."

"Tabii, hemen."

Sonra Wulfric vahşi bir hayvan gibi üzerine atıldı. Ralph afallamıştı. Bir köylünün kendisine saldırabileceğini ummamıştı doğrusu. Geriye doğru bir iki adım attı, sendeledi ve gürültüyle yere düştü.

Birilerinin güldüğünü duydu, şaşkınlık yerini aşağılamaya bırakmıştı.

Öfkeden çıldırarak ayağa fırladı.

Kılıcı yanında yoktu fakat uzun bıçağı kemerindeydi. Ama silahsız bir köylüye silah çekmek, onurlu bir davranış olmazdı. Kontun silahşörlerinin ve öteki silahtar arkadaşlarının saygınlığına leke sürmüş olurdu. Wulfric'nin cezasını yumruklarıyla vermek zorundaydı.

Perkin, tezgâhın arkasından çıkarak aceleyle konuştu:

"Aptalca bir yanlışlık oldu efendim, kasti bir şey değil, çocuk çok özür diliyor, sizi temin ederim..."

Öte yandan kız hiç de korkmuş gibi görünmüyordu.

"Çocuklar, çocuklar!" dedi azarlıyormuş gibi yaparak, aslında olanlardan çok eğleniyordu.

Ralph ikisine de aldırmadı. Wulfric'e doğru bir adım atarak sağ yumruğunu kaldırdı. Wulfric yüzünü gelecek darbeden korumak için kollarını kaldırınca da, Ralph sol yumruğunu çocuğun karnına indirdi. Düşündüğünden de sert olmuştu. Wulfric öne doğru eğildi, yüzü acıdan kasılmış halde, elleriyle midesini tutuyordu, o sırada Ralph sağ yumruğunu suratına doğru savurdu; tam şakak kemiğinin ortasına geldi. Yumruk, elini fena halde acıtmıştı ama içi sevinçle dolmuştu.

Beklenenin aksine Wulfric de ona vurdu.

Köylü çocuğu, iki büklüm yere çöküp yattığı yerde tekmelenmeyi beklemek yerine, omuzlarının bütün gücünü sağ yumruğunda toplayarak Ralph'a vurmuştu. Ralph'ın burnu kan içinde kaldı, canı çok acıyordu. Öfkeyle kükredi. Wulfric bir adım geri çekildi, yaptığı şeyin korkunçluğunu ancak kavramış gibiydi, kollarını iki yana sarkıttı, avuç içleri yukarı dönüktü. Ama özür dilemek için çok geçti. Ralph, iki yumruğuyla birden çocuğun yüzüne ve vücuduna vurmaya başladı. Wulfric kollarını kaldırıp, başını içeri çekerek güçlükle yumruk yağmurunu savuşturmaya çalışıyordu. Ralph bir yandan çocuğu yumruklarken diğer taraftan da onun neden kaçmadığını merak etti, sonra, kaçarsa çok daha kötüsüyle yüz yüze geleceğini bildiğinden cezasını şimdi çekmeyi tercih ettiğini tahmin etti. Çok cesur bir çocuktu, Ralph bunun farkındaydı ve bu yüzden daha faz-

la öfkeleniyordu. Daha sert vurdu, tekrar, tekrar; kendinden geçme ve öfke ile karışık bir heyecan bütün vücudunu kaplamıştı. Merthin müdahale etmek istedi.

"İsa aşkına Ralph, yeter!" diyerek Ralph'ın omuzunu tutmak istedi, Ralph silkinerek ondan kurtuldu.

Sonra Wulfric'nin elleri iki yana düştü, yarı şuursuz, yakışıklı yüzü kan içinde, gözleri kapalı sendeledi ve yere yığıldı. Ralph bu sefer tekmelemeye başladı. O sırada iri yarı, deri pantolonlu bir adam belirdi ve otoriter bir sesle konuştu: "Tamam Ralph, çocuğu öldürme."

Ralph John'u tanıdı, kasabanın jandarmasıydı.

Kızgınlıkla: "Önce o saldırdı." dedi.

"Şimdi saldırmıyor ama değil mi, efendim? Gözleri kapalı öylece yatıyor yerde."

John, Ralph'ın karşısına geçti.

"Görevli memuru şüpheli ölüm soruşturmasıyla uğraştırmak istemiyorum."

Çevredeki insanlar, Perkin, yüzü heyecandan kıpkırmızı olmuş Annet, Lady Philippa ve birkaç seyirci Wulfric'nin etrafına toplanmışlardı.

Ralph'ın başını döndüren heyecan yavaş yavaş kaybolmuştu; üstelik burnu da korkunç bir şekilde acıyordu. Sadece ağzından nefes alabiliyordu. Ağzında kan tadı vardı.

"O hayvan herif burnumu yumrukladı." dedi. Sesi, ağır soğuk algınlığı geçiren bir adamınki gibiydi.

"Cezası verilecektir." dedi John.

Wulfric'e benzeyen iki adam, babası ve ağabeyi geldi. Ralph'a kötü kötü bakarak çocuğun ayağa kalkmasına yardım ettiler.

Tombul suratlı şişko Perkin yüksek sesle: "İlk yumruğu silahtar attı." dedi.

Ralph: "Kesinlikle önce o köylü saldırdı." dedi.

"Silahtar, Wulfric'nin müstakbel karısına hakaret etti."

Jandarma: "Silahtarın ne söylediği önemli değil, Wulfric'nin Kont Roland'ın adamlarına el kaldırılmayacağını bilmesi gerekirdi. Sanırım Kont Wulfric'den ciddiyetle hesap sorulmasını isteyecektir.

Wulfric'nin babası sesini yükselterek:

"John Constable, üniformalı birinin her istediğini yapabilmesine izin veren yeni bir kanun mu çıktı?"

Toplanan küçük kalabalıktan onaylayan mırıltılar yükseldi. Genç silahtarlar bir sürü sorun yaratıyorlar ve sırf herhangi bir baronun renklerini taşıdıkları için genellikle cezadan kurtuluyorlardı ve bu, yasalara saygılı olan köylüleri ve tüccarları rahatsız ediyordu.

Lady Philippa araya girerek:

"Ben Kont'un geliniyim, olanları baştan sona gördüm." dedi.

Sesi alçak ve ahenkliydi ama yüksek sınıfa has bir otorite ile konuşuyordu. Ralph onun kendi tarafını tutacağını umuyordu ama beklentilerinin aksine Lady devam etti:

"Çok üzgünüm ama olanların tamamen Ralph'ın suçu olduğunu söylemek zorundayım. Çok çirkin bir şekilde kızın vücudunu okşadı."

"Teşekkür ederim Lady hazretleri." dedi Constable saygıyla.

Sesini alçaltarak hatırlattı: "Sanırım Kont köylü çocuğun cezasız kalmasını isteyecektir."

Lady düşünceli bir şekilde başını salladı: "Uzun sürecek bir tartışmayı başlatmak istemeyiz. Çocuğu iki saatliğine "stocks"a* bağlayın. O daha genç, fazla zarar görmez ama herkes adaletin yerine getirildiğinden emin olur. Bu ceza, Kont'u da tatmin edecektir. Ben ona açıklarım."

John durakladı. Ralph onun, efendisi, manastırın başrahibinden başka kimseden emin olmaktan hoşlanmadığını görebiliyordu. Bununla beraber Philippa'nın kararı her iki tarafı da tatmin edecekti. Ralph'a kalsa Wulfric'nin kırbaçlanmasını tercih ederdi. Ama bu olay kendisini kahraman yapmamıştı ve daha sert ceza talebinde bulunursa daha kötü duruma düşeceğinden endişeleniyordu.

Birkaç dakika sonra John:

"Pekâlâ Lady Philippa, eğer sorumluluğu siz üstünüze alıyorsanız..."

"Alıyorum."

---

* Suçlunun el ve ayaklarının bir tahtanın üstündeki deliklerden geçirilerek bağlandığı, gelip geçenlerin istediklerini atabilecekleri bir cezalandırma akti, tomruk.

"Tamam." dedi John ve Wulfric'i kolundan tutarak götürdü.

Çocuk çabuk toparlanmıştı, kendi kendine yürüyebiliyordu. Ailesi arkalarındaydı. Herhalde Stocks'a bağlandığında ona yiyecek ve içecek getirecek, taşlanmasına engel olacaklardı.

Merthin Ralph'a: "Nasılsın?" diye sordu.

Ralph, yüzünün ortasının, hava basılmış top gibi şiştiğini hissediyordu. Görüşü bulanıklaşmış, konuşması burnundan boru gibi çıkmaya başlamıştı ve ağrısı vardı.

"İyiyim." dedi. "Hiç bu kadar iyi olmamıştım."

"Burnuna bakması için bir keşiş çağıralım."

"Hayır."

Ralph dövüşmekten korkmazdı ama doktorların yaptıkları kan alma, şişe çekme, çıbanları neşterle yarma gibi şeylerden nefret ederdi.

"İhtiyacım olan tek şey bir şişe sert şarap. Beni en yakın meyhaneye götür."

"Peki." dedi Merthin, ama yerinden kımıldamadı.

Ralph'a garip garip bakıyordu.

"Neyin var senin?" diye sordu Ralph.

"Hiç değişmeyeceksin değil mi?"

Ralph omuzlarını silkti: "Değişen kimse var mı?"

9

Timothy'nin Kitabı Godwyn'i büyülemişti. Kingsbridge Manastırı'nın tarihini anlatıyordu. Ve bütün tarih kitapları gibi Tanrı'nın cennet ve dünyayı yaratmasıyla başlıyordu. En çok da Başrahip Philip'in devrine ait hikâyeler anlatıyordu. Bu devir bugün rahiplerin "Altın Çağ" diye adlandırdıkları, iki yüz yıl önce, manastırın yeni yapıldığı çağdı.

Yazar, Rahip Timothy, efsanevi Philip'in merhametli olduğu kadar şiddetli bir disiplin yanlısı olduğunu da ileri sürüyordu.

Yün Fuarı haftasının çarşamba gününde, Sext ayininden önceki çalışma saatinde Godwyn manastırın kütüphanesinde yüksekçe bir tabureye oturmuş, önündeki kürsüde açık duran kitabı okuyordu.

Bütün manastırda en sevdiği yer burasıydı, yüksek pencerelerden dolan ışıkla pırıl pırıl aydınlıktı ve kilitli dolaplarda yüze yakın kitabıyla geniş, ferah bir odaydı. Genelde çok sessiz olurdu, ama bugün -pazarlık eden, tartışan, avaz avaz mallarını satmaya çalışan, horoz dövüşlerinde tezahürat yapan yüzlerce insanla dolu olan- fuarın boğuk gürültüsünü işitebiliyordu.

Kitabın arkasında yazarlar, katedralin kurucularının soyundan gelenleri bugüne kadar listelemişlerdi. Godwyn, -aslında şaşırsa da- annesinin Tom'un kızı Martha'dan dolayı, Tom Builder'ın soyundan geldiğini anlatan hikâyesinin doğrulanmasından çok mutlu olmuştu.

Tom'dan hangi özelliklerin kendilerine miras kaldığını merak etti. Bir masonun açıkgöz bir tüccar olması gerekiyordu ve Godwyn'in büyükbabası ve dayısı Edmund bu özellikleri taşıyorlardı. Kuzeni Caris'de de aynı yetenek vardı. Belki Tom'un da, ailenin hepsinde olduğu olduğu gibi sarı benekli yeşil gözleri vardı.

Godwyn, Tom Builder'ın üvey oğlu, Kingsbridge Katedrali'nin mimarı Jack hakkında yazılanları da okumuştu. Jack, Lady Aliena ile evlenmiş ve birlikte Shiring Kontları hanedanını kurmuşlardı. Jack, Caris'in sevgilisi Merthin Fitzgerald'ın atasıydı. Çok mantıklıydı. Genç Merthin bir marangoz olarak eşsiz kabiliyetini sergiliyordu. Timothy'nin Kitabı'nda, Jack'in kızıl saçlarından da söz ediliyordu. Bu kızıl saçların aynısı bugün Sir Gerald ve Merthin'de de vardı, sadece Ralph'da yoktu.

En çok ilgisini çeken de kadınlardan bahseden bölümde okuduklarıydı. Buna göre Başrahip Philip'in zamanında Kingsbridge'de hiç rahibe yokmuş. Kadınların manastır binalarına girmeleri kesinlikle yasakmış. Yazar, Philip'ten alıntı yaparak eğer mümkünse bir rahibin kendi aklının huzuru için asla bir kadına bakmaması gerektiğini yazıyordu. Philip manastırla, kadınlar manastırının birleştirilmesini onaylamıyordu çünkü ona göre tesisleri ortak kullanmanın birçok avantajları olsa da bu durum aynı zamanda şeytana da insanları günaha teşvik etmesi için daha fazla fırsat tanıyacaktı. Böyle ortak yaşam alanlarında da rahipler ve rahibelerin çok sıkı bir şekilde birbirlerinden ayrı tutulmaları gerekiyordu.

Godwyn çok eskiden beri var olan bir inanışın, otoriteler tarafından da desteklenmediğini keşfettiği için çok heyecanlanmıştı. Oxford'dayken Kingsbridge Üniversitesi'nin erkek öğrencileriyle birlikte okumaktan keyif alırdı. Üniversite hocaları ve öğrencilerin hepsi istisnasız erkekti. Orada kaldığı yedi yıl boyunca nadiren bir kadınla konuşmuştu. Şehirde yürürken gözlerini yerden kaldırmaz, kadınlara bakmaktan kaçınırdı. Manastıra döndüğünde etrafta bir yığın rahibe görmekten çok rahatsız olmuştu. Rahibelerin kendilerine ait manastırı, yemekhanesi, mutfağı ve daha başka binaları olmasına karşın, kilisede, hastanede ve diğer ortak alanlarda sık sık karşılaşmaları kaçınılmazdı. O esnada odada Mair adında genç bir rahibe vardı, resimli bir tıbbi bitkiler kitabının hazırlanmasına nezaret ediyordu. En kötüsü de kasabalı kızlardı. Üzerlerine sımsıkı oturan elbiseleri, göz alıcı saçlarıyla günlük işlerini yapmak üzere manastır bahçesinden geçen, mutfak için gerekli malzemeyi getiren ya da hasta ziyaretine gelen güzel kasabalı kızlar...

Manastır kesinlikle Philip'in zamanındaki standartlarını kaybetti diye düşündü. Godwyn'in amcası Anthony'nin idaresindeyken manastıra sızan gevşekliğin sonucuydu bu. Belki kendisi bu konuda bir şeyler yapabilirdi.

Sext ayinine çağıran çan çaldı, Godwyn kitabı kapattı. Rahibe Mair de aynısını yaparken gülümsedi. Kırmızı dudakları tatlı bir kıvrımla bükülmüştü. Godwyn hemen gözlerini kaçırdı, aceleyle odadan çıktı. Hava açıyordu, iki sağanak arasında güneş kendini iyice gösteriyordu. Kilisedeki renkli camlı pencereler, gökyüzünde hızla hareket eden şekilsiz bulutlara bağlı olarak bir aydınlanıyor bir kararıyordu.

Godwyn'in aklı da böyle karışık ve huzursuzdu. Manastırı yeniden canlandırmak için "Timothy'nin Kitabı"ndan ne fikirler çıkarılabileceği düşüncesi, duaya odaklanmasını engelliyordu. Bu konuyu bütün rahiplerin katıldığı günlük meclis toplantısında gündeme getirmeye karar verdi. İşçilerin, geçen pazarki göçük olayında yıkılan bölmenin tamirinde hayli yol aldığı görülüyordu. Bütün molozlar temizlenmiş, inşaat çevresi iple çevrilmişti. Ana koridorun iki yanında yığılmış ince, hafif taşlar göze çarpıyordu. Adamlar, rahipler ilahi söylemeye başlayınca bile çalışmalarını kesmediler, zaten nor-

mal bir gün içinde bile o kadar çok ayin vardı ki, hepsinde ayinin bitmesini beklemek çalışmaları ciddi bir şekilde geciktirirdi.

Merthin Fitzgerald, yeni kapı üzerindeki çalışmalarını yavaş yavaş bırakmış, şimdi güney koridorunda, taş işçilerinin tavan tonozlarını yenilemek için üstüne çıkacakları iskelenin ipler ve dallarla örümcek ağı gibi ördüğü parmaklıklarını yerleştirmekle meşguldu.

İşi, çalışanları denetlemek olan Thomas Langley, kilisenin güney koridorunda Elfric'le birlikte duruyor, bir koluyla çöken tonozu işaret ederek, Merthin'in çıkardığı işten söz ediyordu.

Thomas, bir eğitmen olarak çok etkileyiciydi, kesin tavırlıydı, gözünden hiçbir şey kaçmazdı. Ne zaman işçiler geç kalsalar -ki bu sık sık olurdu- Thomas gidip onları bulur ve sebebini öğrenmek isterdi.

Bir kusuru vardı, çok bağımsızdı, gelişmeleri nadiren rapor eder, Godwyn'in yardımcısı değil de sahibiymiş gibi işi kabullenir, canla başla çalışırdı. Godwyn'in kendisini rahatsız eden bir şüphesi vardı. Thomas'ın kendi yeteneklerine pek güvenmediğini düşünüyordu.

Godwyn, Thomas'dan biraz daha küçüktü. Kendisi otuz bir, Thomas otuz dört yaşındaydı. Belki de Thomas, Anthony'nin Godwyn'i ablası Petranilla'nın baskısıyla terfi ettirdiğini düşünüyordu. Ama her ne olursa olsun asla bir alınganlık belirtisi göstermez, işlerini kendi bildiği gibi yapardı.

Godwyn, ayin sırasında söylenecek olanları otomatik olarak mırıldanırken, bir yandan da Thomas'la Elfric'i izliyordu. Konuşmaları, o sırada uzun adımlarla kiliseden içeri giren Lord William Caster tarafından kesildi. Uzun boylu, siyah sakallı bir adamdı, babasına çok benziyordu, tıpkı onun gibi sert ve kaba olduğu söylenirdi. Onu sadece karısı Philippa yumuşatabilirdi. Elfric'i eliyle biraz itirek Thomas'a yaklaştı. Thomas William'a döndü. Duruşundaki bir şeyler onun bir zamanlar şövalye olduğunu hatırlattı; on yıl kadar önce manastıra kanayan bir kılıç yarası ile gelmiş, sonrasında kolunun dirseğinden kesilmesi gerekmişti.

Godwyn, Lord William'ın ne söylediğini duymak istedi. William öne doğru eğiliyor, parmağını sallaya sallaya saldırgan bir şekilde konuşuyordu. Thomas korkusuzca, aynı enerjiyle cevap veriyordu.

Godwyn birden Thomas'ın on yıl önce manastıra geldiği gün yaptığı gergin, hırçın konuşmayı hatırladı. O gün William'ın küçük kardeşi Richard'la tartışıyordu. Richard önce rahip olmuştu, şimdi de Kingsbridge Piskoposu'ydu. Belki biraz abartılı olacaktı ama Godwyn o ikisinin bugün de aynı konuyu tartıştıklarını düşünüyordu. Konu ne olabilirdi? Bir rahiple asil bir aile arasında on yıldır süregelen, hâlâ çözülemeyen sorun ne olabilirdi?

Lord William ayağını yere vurarak, aradığını bulamamış gibi çıktı, Thomas yeniden Elfric'e döndü.

On yıl öncesindeki tartışma Thomas'ın manastıra girmesiyle son bulmuştu. Godwyn, Thomas'ın manastıra kabul edilmesini garantiye almak için Richard'ın yüklü bir bağışta bulunduğunu da çok iyi hatırlıyordu. Bu bağıştan daha sonra hiç söz edilmemişti. Verildiği bile şüpheliydi.

Bunca yıldır kimse Thomas'ın daha önceki yaşamına dair bir şey öğrenememişti. Merak konusu olmuştu, rahipler sürekli dedikodu yapıyorlardı. Küçük gruplar halinde -ki şu anda yirmi altı kişiydiler- iç içe yaşayınca doğal olarak herkes bir diğerinin hayatı hakkında her şeyi bilmek istiyordu. Thomas hangi lorda hizmet ediyordu? Nerede yaşamıştı? Şövalyelerin çoğu genelde birkaç köy idare eder, onlardan aldığı kiralarla da at, zırh, silah gibi harcamalarını karşılardı. Thomas'ın karısı ve çocukları var mıydı? Varsa onlara ne olmuştu? Hiç kimse bilmiyordu. Geçmişindeki sır bir yana bırakılırsa Thomas iyi bir rahipti, inançlı ve çalışkandı. Şu andaki konumu ona şövalyelikten daha çok yakışıyordu. Geçmişteki şiddet dolu mesleğinin aksine Thomas'ın içinde birçok rahipte olduğu gibi kadınsı bir taraf vardı.

Kendisinden birkaç yaş küçük Rahip Matthias ile çok yakındı. Eğer o pis günahı işliyorlarsa da, bu konuda çok dikkatli davranıyorlardı ki şimdiye kadar haklarında herhangi bir dedikodu çıkmamıştı.

Ayinin sonlarına doğru Godwyn, kilisenin iyice loşlaşan orta kısmına baktı ve annesini gördü. Petranilla, o sırada çevresindeki sütunlar gibi hareketsiz duruyordu. Pencereden sızan bir tutam ışık gururlu ve gri saçlı başını aydınlatıyordu. Yalnızdı. Godwyn onun ne kadar zamandır orada durup, kendisini izlediğini merak etti.

Halktan insanlar hafta içi ayinlerine pek katılmazlardı. Godwyn annesinin kendisini görmeye geldiğini tahmin etti. Her zamanki memnuniyetle karışık endişe duygusunu hissetti içinde. Biliyordu, annesi onun için her şeyi yapardı. Sırf o, Oxford'a gidebilsin diye evini satmış, kardeşi Edmund'un kâhyası olmuştu, gururlu annesi için bu fedakârlığın ne demek olduğunu düşününce minnettarlığından ağlamak istedi. Yine de annesinin varlığı Godwyn'i her zaman rahatsız ederdi, işlediği bir kabahat yüzünden azarlanacakmış gibi hissederdi hep.

Rahipler ve rahibeler dışarı çıkarlarken Godwyn onlardan ayrılarak annesine yaklaştı.

"Günaydın anne."

Petranilla oğlunu alnından öptü.

"Zayıflamışsın." dedi annelere özgü bir kaygıyla. "Yeteri kadar yiyecek yok mu?"

"Tuzlu balıkla, lapa. İkisinden de bol bol var." dedi.

"Neden bu kadar heyecanlı görünüyorsun?"

Her zaman ruh halini bir bakışta anlardı.

Ona Timothy'nin Kitabı'ndan söz etti.

"Kitaptan bir bölümü meclis toplantısında okumak istiyorum." dedi.

"Ötekiler de seni destekleyecekler mi?"

"Theodoric ve genç rahipler destekler. Çoğu, her zaman her yerde kadınları görmekten rahatsız oluyor. Sonuçta hepsi de tamamı erkeklerden oluşan bir toplumda yaşamayı seçtiği için burada."

Petranilla başını sallayarak onayladı.

"Bu, seni lider konumuna getirecektir. Mükemmel."

"Ayrıca sıcak taşlar yüzünden de beni seviyorlar."

"Sıcak taşlar?"

"Kışın yeni bir kural uyguladım. Don olduğu gecelerde, gece yarısı ayine giderken her rahibe beze sarılmış sıcak bir taş parçası verildi. Böylelikle ayaklarında soğuktan yaralar açılmasını önlemiş oldum."

"Çok akıllıca. Ama yine de çıkışını yapmadan önce arkandaki destek oylarından iyice emin ol."

"Elbette. Hem bu Oxford'daki ustaların öğrettiklerine de uyuyor."

"Yani?"

"İnsanoğlu hata yapabilir, bu yüzden sadece kendi muhakememize güvenmemeliyiz. Tüm dünyayı anlayabilmeyi bekleyemeyiz, yapabileceğimiz tek şey Tanrı'nın yarattıkları karşısında hayranlık duymaktır. Gerçek bilgi vahiy yolu ile Tanrı'dan gelir ve bu bilgileri sorgulamamalıyız."

Eğitimli adamlar yüksek felsefeden bahsederken halktan insanların çoğu defa yaptığı gibi anne de biraz şüpheci görünüyordu.

"Piskoposlar ve kardinaller de mi böyle düşünüyor?"

"Evet. Paris Üniversitesi, öğretilerini imandan çok akılcılık üstüne kurdukları için Aristo ve Aquinas'ın eserlerini yasakladı."

"Bu düşünce biçimi, yüksek makamlarda bulunanların sana bir iyilik, kayırma yapmasını sağlayabilir mi?"

Önemsediği tek şey buydu. Oğlunun başrahip, piskopos, başpiskopos hatta kardinal olmasını istiyordu. Godwyn de aynı şeyi istiyordu ama annesi kadar ahlak dışı yollardan değil.

"Bundan eminim." diye cevap verdi.

"İyi o zaman. Ama seni görmeye gelmemin nedeni bu değil. Amcan Edmund'un başı belada. İtalyanlar onu, alışverişlerini Shiring'e kaydırmakla tehdit ediyorlar."

Godwyn şok olmuştu.

"Böyle bir şey bütün işlerini batırır."

Ama annesinin özel olarak bunu söylemek için gelmesine pek aklı yatmamıştı.

"Edmund, eğer Yün Fuarı'nı büyütüp geliştirebilirsek, müşterilerini geri alabileceğini düşünüyor. Özellikle de köprüyü yıkıp yerine daha geniş bir köprü yapmayı öneriyor."

"Dur tahmin edeyim. Anthony dayı reddetti."

"Ama Edmund pes etmedi."

"Anthony ile konuşmamı mı istiyorsun?"

Petranilla başını iki yana salladı.

"Onu ikna edemezsin. Ama eğer meclis toplantısında konu gündeme gelirse, öneriyi destekleyebilirsin."

"Anthony dayıya karşı mı geleyim?"

"Yaşlı başkan mantıklı bir öneriyi reddettiğinde, yenilikçilerin lideri olarak ön plana çıkabilirsin."

Godwyn hayranlıkla gülümsedi.

"Anne, politika hakkında nasıl bu kadar çok şey biliyorsun?"

"Anlatayım."

Uzaklara baktı, gözleri doğu kanadının en ucundaki pembe pencereye odaklanmıştı, aklıysa geçmişe.

"Babam İtalyanlarla ticaret yapmaya başladığı zaman Kingsbridge'in ileri gelenleri ona yeni yetme tüccar muamelesi yapmışlardı. Ona ve ailesine burun kıvırmışlar, yeni fikirlerini uygulamasını engellemek için ellerinden geleni yapmışlardı. O sıralarda annem ölmüştü, ben de yetişkin sayılırdım, böylece onun sırdaşı oldum. Bana her şeyini anlatırdı." Petranilla'nın normalde donuk, sakin ifadeli yüzü şimdi değişmiş, adeta bir acı ve öfke maskesine dönüşmüştü. Gözleri kısılmış, dudakları bükülmüş, yanakları hatırladığı o eski utançla kızarmıştı. "Sonunda babam, kilise loncasının kontrolünü eline almadıkça bu adamlardan kurtulamayacağına karar verdi. Ve işe koyuldu, ben de ona yardım ettim."

Derin bir nefes aldı, yine uzun bir savaş için gücünü toplamak ister gibiydi. "Yönetici grubu böldük, birbirimizin karşısına ötekini çıkardık, antlaşmalar yaptık, sonra onları değiştirdik, karşıtlarımızın ayağını acımasızcasına kaydırdık, bizi destekleyenleri işimize yaradıkları sürece tuttuk, sonra onları da dışladık. Bütün bunlar on yılımızı aldı, sonunda babam meclis başkanı ve kasabanın en zengin adamı oldu."

Annesi, büyükbabanın hikâyesini daha önce de anlatmıştı ama hiç böylesine açık ve dürüstçe değil.

"Yani sen ona yardımcı oldun, Caris'in Edmund'a olduğu gibi?"

Kısa, sert bir gülüşle karşılık verdi:

"Evet. Bir farkla, Edmund işleri devraldığında, biz zaten kasabanın en önemli kişileri olmuştuk. Babam ve ben dağa tırmanırdık, Edmund'a dağın öteki yanından inmek kaldı sadece."

Konuşmaları Philemon tarafından kesildi. Kiliseye manastır binasından gelmişti, uzun boylu, incecik boyunlu, yirmi iki yaşlarında bir adamdı, kuşlar gibi kısa güvercin adımlarıyla yürüyordu. Elinde

bir süpürge vardı, manastır tarafından temizlik görevlisi olarak işe alınmıştı. Heyecanlı görünüyordu.

"Sizi arıyordum Peder Godwyn."

Petranilla adamın gözle görülebilen telaşını fark etmemiş gibi yaparak: "Merhaba Philemon, seni daha keşiş yapmadılar mı?"

"Gerekli bağışı bir türlü toparlayamıyorum Bayan Petranilla. Ben yoksul bir aileden geliyorum."

"Ama aday derin bir bağlılık ve itaat gösteriyorsa manastır bu bağıştan feragat edebilir. Daha önce yapılmış bir iş bu. Ve sen yıllardır bazen ücretli bazen ücretsiz olarak bu manastıra hizmet edip duruyorsun."

"Peder Godwyn beni önerdi ama yaşlı keşişlerin bazıları karşı çıktılar."

Godwyn söze karışarak: "Kör Carlus Philemon'dan nefret ediyor. Neden bilmiyorum." dedi.

Petranilla: "Kardeşim Anthony ile konuşacağım. Carlus'un kararını iptal ettirecektir. Sen oğlumun yakın arkadaşısın, iyi anlaştığınızı görmek beni memnun ediyor."

"Teşekkür ederim hanımefendi."

"Pekâlâ, görüyorum ki Godwyn'e benim önümde söylenemeyecek bir şeyi anlatmak için acele ediyorsun. O zaman ben gideyim."

Godwyn'i öptü.

"Söylediklerimi unutma."

"Unutmam anne."

Godwyn rahatlamıştı. Sanki bir fırtına başının üstünden geçip başka kasabalara doğru uzaklaşmıştı. Petranilla söylenenleri duyamayacak kadar uzaklaşınca Philemon "Piskopos Richard." dedi.

Godwyn kaşlarını kaldırdı. Philemon ne yapar eder insanların sırlarını keşfederdi.

"Ne buldun yine?"

"Şu anda hastanede, yukardaki özel odalardan birinde, kuzeni Margery ile birlikte." Margery on altı yaşında güzel bir kızdı. Babası, Kont Roland'ın küçük kardeşi ve annesi Marr Kontesi'nin kız kardeşiydi. Her ikisi de ölmüştü ve kız Roland'ın vesayeti altındaydı. Monmouth Kontu'nun oğullarından biriyle evlenmesi kararlaştırılmıştı. Bu aynı zamanda Güneybatı İngiltere'nin önde gelen

soylularından olan Roland'ın durumunu güçlendirecek politik bir antlaşmaydı.

"Ne yapıyorlar" diye sordu Godwyn. Oysa tahmin edebiliyordu.

Philemon sesini alçaltarak:

"Öpüşüyorlar."

"Nereden biliyorsun?"

"Gel sana da göstereyim."

Philemon öne düştü, güney kanattan geçerek kilisenin dışına çıktılar, yatakhaneye çıkan merdivenleri tırmandılar. Yatakhane, kaba tahtadan yapılmış, üzerlerinde samandan şilteler duran karyolaların iki sıra halinde dizildiği basit bir odaydı. Bir duvarı hastaneninkine bitişikti. Philemon battaniyelerin konulduğu büyük dolaba doğru ilerledi. Biraz zorlanarak yana çekti. Arkasındaki duvarın orta kısmında yerinden oynamış bir taş vardı. Godwyn bir an için Philemon'un bu gözetleme deliğini nasıl düşündüğünü, hemen ardından da deliğe bir şeyler saklamış olabileceğini tahmin etti. Philemon taşı, gürültü yapmayaya dikkat ederek yerinden çıkardı ve fısıldadı:

"Bak çabuk."

Godwyn durakladı. Alçak sesle sordu:

"Kaç ziyaretçiyi daha gözetledin böyle?"

"Hepsini." diye cevapladı Philemon, kesin sayılarını biliyormuş gibi.

Godwyn ne göreceğini aşağı yukarı tahmin ediyordu, bakmaya da pek hevesli değildi. Bir piskoposun çirkin davranışlarını görmek onun için sorun olmayabilirdi ama kendisine utanç verici ve alçakça geliyordu. Ama yine de merakı ağır basıyordu. Sonunda, annesinin ne yapması gerektiğini önereceğini düşündü, hemen bakmasını söyleyeceğini biliyordu.

Duvardaki delik göz hizasından biraz aşağıdaydı, eğildi ve baktı.

Hastanenin üst kattaki iki özel ziyaretçi odasından birine bakıyordu şu an. Bir köşede çarmıha gerilmenin anlatıldığı bir duvar resmi vardı. Diğer taraftaysa iki rahat koltuk ve iki tabure duruyordu. Önemli ziyaretçilerin sayısı çok olduğunda bir odayı kadınlar alırdı, ötekini de erkekler. Bu oda kesinlikle kadınlarınki olmalıydı çünkü küçük bir masanın üstünde taraklar, kurdeleler, içinde ne ol-

duğu belli olmayan küçük kavanozlar ve küçük şişeler gibi tamamen kadınlara özgü bir yığın şey sıralanmıştı. Yerde iki saman yatak seriliydi. Richard ile Margery bunlardan birinin üzerine uzanmışlar, öpüşmekten çok daha fazlasını yapıyorlardı. Piskopos Richard düzgün hatları, dalgalı kumral saçlarıyla çekici bir adamdı. Margery adamın yarı yaşından bile küçük, ince uzun, beyaz tenli, kara kaşlı genç bir kızdı. Yan yana yatıyorlardı. Richard kızın yüzünü öpüyor, kulağına bir şeyler fısıldıyordu. Etli dudaklarında zevk gülücükleri dolaşıyordu. Margery'nin elbisesi beline kadar sıyrılmıştı. Bacakları uzun ve beyazdı. Adamın eli kızın bacaklarının arasında tecrübeli hareketlerle gidip geliyordu. Godwyn her ne kadar kadınlarla böyle şeyler yaşamamışsa da Richard'ın ne yaptığını biliyordu. Margery Richard'a hayranlıkla bakıyor, ağzı yan açık, yüzü şehvetten kızarmış bir şekilde heyecanla soluyordu. Belki tamamen bir önyargıydı ama Godwyn içgüdüsel olarak Richard'ın kızı anlık bir oyuncak gibi gördüğünü, Margery'ninse onun hayatının aşkı olduğuna inandığını sezinledi.

Godwyn dehşet içinde bir iki dakika onları izledi. Richard bir an elini kaldırınca Godwyn, Margery'nin kasıkları arasındaki beyaz teninin aksine kaşları gibi simsiyah gür kılların oluşturduğu üçgenle karşı karşıya geldi. Çabucak gözlerini kaçırdı.

"Ben de bakayım." dedi Philemon.

Godwyn duvardan uzaklaştı. Şok olmuştu. Bu konuda ne yapmalıydı, ne yapabilirdi?

Philemon delikten baktı ve heyecanla nefesini koyuverdi.

"Kızın şeyini görüyorum. Adam ovalayıp duruyor." diye fısıldadı.

"Çekil oradan." dedi Godwyn. "Yeterince gördük, fazlasını bile gördük."

Philemon büyülenmişti. Önce tereddüt etti sonra da isteksizce gevşek taşı yerine koydu.

"Piskopos zina yapıyor. Bunu hemen açıklamalıyız."

"Çeneni kapat da biraz düşüneyim." dedi Godwyn.

Eğer Philemon'un dediği gibi yapsaydı Richard ve güçlü ailesinin düşmanlığını kazanacaktı, hem de boşu boşuna. Ama böyle bir durumu kendi çıkarına kullanabilmenin bir yolu var mıydı acaba?

Godwyn annesi gibi düşünmeye çalışıyordu. Eğer Richard'ın günahını açık etmek ona bir yarar sağlamayacaksa, örtbas etmek daha mı akıllıca olurdu? Belki Richard sırrını sakladığı için Godwyn'e minnettar kalırdı.

Böylesi daha kârlı gibi görünüyordu. Fakat işe yarayabilmesi için, Richard'ın Godwyn'in kendisini korumak için yaptığı fedakârlığı bilmesi gerekliydi.

"Benimle gel." dedi Godwyn Philemon'a.

Philemon dolabı yerine çekti. Godwyn, döşemeye sürtünen tahtanın sesini yan odadakilerin duyup duymadıklarını sordu kendi kendine. Duyduklarından şüpheliydi, Richard ve Margery yaptıkları işe o kadar dalmışlardı ki yan odadan gelen sesleri fark etmeleri olası değildi.

Godwyn merdivenlerden inip manastıra doğru yürümeye başladı. Özel odalara çıkan iki merdiven vardı, biri hastanenin zemin katından, öteki de önemli ziyaretçilerin -sıradan insanların arasından geçmek zorunda kalmadan- gelip gitmelerini sağlamak üzere binanın dışından yapılmıştı. Godwyn aceleyle dıştaki merdivenlere yöneldi.

Richard ve Margery'nin bulundukları odanın önünde durdu, alçak sesle Philemon'a "Beni takip et." dedi.

"Hiçbir şey yapma, hiçbir şey söyleme, ben çıktığım zaman sen de çık."

Philemon süpürgesini bir kenara bıraktı.

"Hayır." dedi Godwyn. "Onu da yanına al."

"Tamam."

Godwyn kapıyı ardına kadar açıp uzun adımlarla odanın ortasına kadar yürüdü.

"Bu odanın tertemiz yapılmasını istiyorum." dedi yüksek sesle. "Her köşeyi süpür, aa özür dilerim, odanın boş olduğunu sanmıştım."

Godwyn ve Philemon yatakhaneden hastaneye gelene kadar âşıklar işi ilerletmişti. Şimdi Richard Margery'nin üstüne çıkmış, papaz elbisesinin önünü yukarı sıyırmıştı. Ne yaptıkları konusunda hiç şüphe yoktu artık.

Richard ileri geri hareketini keserek Godwyn'e baktı, yüzünden korkunç bir öfkeyle karışık suçluluk duygusu okunuyordu. Margery de utançla bir çığlık atıp korku dolu gözlerle Godwyn'e baktı.

Godwyn bir iki dakika oyalandı.

"Piskopos Richard!" dedi çok şaşırmış gibi yaparak.

Richard'ın tanındığından hiç şüphesi kalmamalıydı.

"Ve Margery... Ama nasıl?"

Olan biteni ancak anlamış gibi "Affedersiniz." dedi.

Topuklarının üstünde dönüp Philemon'a bağırdı.

"Çık dışarı, şimdi!"

Philemon elinde süpürgesi aceleyle seğirtti.

Godwyn de arkasından yürüdü, tam kapıya gelince döndü, Richard'ın kendisini iyice tanımasını istiyordu. İki âşık aynı pozisyonda cinsel birleşmeye kilitlenmiş vaziyette donmuş kalmışlardı, ama yüz ifadeleri değişmişti. Margery'nin eli suçüstü yakalananların klasik davranışıyla ağzının üstüne kapanmıştı. Richard'ın deli gibi ne yapması gerektiğini düşündüğü yüzünden okunuyordu. Konuşmak istedi ama ne diyeceğini bilemedi. Godwyn artık onları dertleriyle baş başa bırakmaya karar verdi. Yapması gereken her şeyi yapmıştı.

Tam dışarı adımını atmıştı ki kapıyı kapatmadan önce duyduğu ses onu olduğu yere çiviledi. Merdivenlerden yukarı bir kadın çıkıyordu. Bir an paniğe kapıldı. Gelen Philippa'ydı, Kont'un öteki oğlunun karısı.

Godwyn aniden Richard'ın suçlu sırrının başkaları tarafından da öğrenildiğinde hiçbir değeri kalmayacağının ayrımına vardı. Richard'ı uyarmalıydı.

"Lady Philippa!" dedi gereğinden yüksek bir sesle. "Kingsbridge Manastırı'na hoşgeldiniz."

Arkasından telaşlı hışırtılar geliyordu. Gözünün ucuyla Richard'ın ayağa fırladığını gördü.

Şans eseri Philippa yürüyüp gitmedi, durup Godwyn'le konuştu.

"Belki bana yardım edebilirsiniz."

Bulunduğu yerden odanın içini görmesi olanaksızdı.

"Bileziğimi kaybettim. Çok değerli değildi, tahtadan oymaydı ama ben çok seviyordum."

"Çok yazık." dedi Godwyn sevecenlikle. "Bütün rahip ve rahibelere aramalarını söylerim."

Philemon: "Ben görmedim." dedi.

Godwyn Philippa'ya: "Belki kolunuzdan düşmüştür." dedi.

Philippa kaşlarını çattı: "İşin garibi, burada hiç takmadım aslında. Geldiğimde kolumdan çıkarıp masanın üstüne bıraktım, şimdi bulamıyorum."

"Belki karanlık bir köşeye yuvarlanmıştır. Philemon şimdi arar. Zaten ziyaretçi odalarını temizliyor."

Philippa Philemon'a baktı.

"Evet, bir saat kadar önce çıkarken sizi görmüştüm. Odayı süpürürken görmediniz mi?"

"Daha süpürmedim. Tam başlayacakken Bayan Margery geldi."

Godwyn atıldı.

"Philemon odanızı temizlemek için gelmişti ama Bayan Margery..." odaya baktı "şu anda dua ediyor." diye bitirdi.

Margery diz çökmüş, gözleri kapalı, günahlarının bağışlanması için dua ediyordur umarım diye düşündü Godwyn.

Richard da onun arkasında duruyor, başı öne eğik, ellerini kavuşturmuş halde bir şeyler mırıldanıyordu.

Godwyn Philippa'nın içeri girmesi için yana çekildi. Odaya girince kayınbiraderine şüpheli gözlerle baktı.

"Merhaba Richard." dedi. "Hafta içi günlerde pek dua etmezdin sen."

Richard parmağını dudaklarına götürerek "sus" işareti yaptı ve dua sandalyesinde oturan Margery'i gösterdi.

Philippa sert bir sesle: "Margery istediği kadar dua edebilir ama burası kadınların odası ve ben senin dışarı çıkmanı istiyorum."

Richard rahatladığını gizleyerek odadan çıktı ve kapıyı iki kadının üstüne kapattı. Godwyn'le yüz yüzeydiler. Godwyn, Richard'ın ne yapacağını bilemediğinin farkındaydı.

"Ne cüretle kapıyı vurmadan bir odaya dalıyorsun?" diyebilirdi. Ama öyle kötü bir yanlışın içindeydi ki sinirleri böyle bir yaygara koparmaya dayanamayabilirdi. Öte yandan Godwyn'e, gördüklerini kimseye anlatmamasını ricada bulunmak, ona teslim olmak

demekti. Acı verici beceriksizlik anıydı. Richard böyle tereddütler içindeyken Godwyn:

"Hiç kimse benden bir şey duymayacak." dedi.

Richard biraz fenalaşmış gibiydi.

Philemon'a bakarak "Ya o?" dedi.

"Philemon keşiş olmak istiyor. Koşulsuz itaatin erdemlerini öğreniyor."

"Sana borçlandım."

"Bir erkek ancak kendi günahlarını itiraf edebilir, başkalarınınkini değil."

"Her neyse, sana minnettarım Rahip..."

"Godwyn, kilise sorumlusu. Başrahip Anthony'nin yeğeniyim."

Richard'ın başına ciddi dertler açmaya yetecek bağlantıları olduğunu bilmesini istiyordu. Ama tehditi biraz yumuşatmak için ekledi:

"Annem, yıllar önce babanız daha kont olmadan evvel kendsiyle nişanlıymış."

"Bu hikâyeyi duymuştum."

Godwyn: "Ve babanız tıpkı şimdi sizin zavallı Margery'e yapmayı düşündüğünüz gibi onu başından atmış." diye eklemek isterdi ama onun yerine eğleniyormuş gibi: "Sizinle kardeş olabilirdik." dedi.

"Evet."

Yemek çanı çaldı. Bu sıkıntılı durumdan kurtulmanın rahatlığıyla ayrıldılar. Richard Başrahip Anthony'nin evine, Godwyn keşişlerin yemekhanesine, Philemon da servise yardım etmek üzere mutfağa yollandı.

Godwyn manastır binalarının arasından yürürken çok düşünceliydi. Tanık olduğu hayvanca sahneden alt üst olmuştu, ama işi iyi idare ettiğini düşünüyordu. Sonunda Richard ona güvenmiş gibiydi.

Godwyn yemekhanede kendisinden birkaç yaş küçük parlak bir keşiş olan Theodoric'ın yanına oturdu. Theodoric Oxford'da eğitim görmemişti, bu yüzden Godwyn'e hürmeti sonsuzdu. Godwyn ise ona eşiti gibi muamele eder, bu da Theodoric'in koltuklarını kabartırdı.

"Seni ilgilendirecek bir şey okudum." dedi Godwyn.

Ve saygıdeğer Başrahip Philippe'in kadınlar, özellikle de rahibeler hakkındaki tutumunu özetledi.

"Senin her zaman söylediğin gibi." diye bitirdi.

Aslında Theodoric bu konuda asla bir fikir beyan etmemişti ama her zaman Godwyn'in, Başrahip Anthony'nin gevşekliği konusundaki şikâyetlerine katılırdı.

"Elbette." dedi Theodoric.

Mavi gözlü, açık renk tenliydi. Şimdi heyecandan kıpkırmızı olmuştu.

"Etrafta bizi sürekli rahatsız eden bu kadar dişi varken saf düşüncelere nasıl ulaşabilirsiniz?"

"Ama bu konuda ne yapabiliriz ki?"

"Başrahibe karşı durmalıyız."

"Meclis toplantısında demek istiyorsun herhalde." dedi Godwyn.

Sanki fikir kendisinden değil de Theodoric'ten çıkmış gibi davranıyordu.

"Evet, mükemmel bir plan. Ama diğerleri bizi destekler mi?"

"Genç keşişler destekler."

Gençler, üst makamları eleştiren fikirlerin aşağı yukarı hepsini desteklerler diye düşündü Godwyn. Fakat aynı zamanda birçok keşişin kendi hayat tercihini -kadınların hiç olmadığı, en azından ortalarda görünmediği bir hayattı bu- paylaştıklarını da biliyordu.

"Eğer toplantıya kadar keşişlerle bu konuyu konuşabilirsen, söylediklerini bana da anlat." dedi.

Bu sözler, Theodoric'i keşişler arasında dolaşıp destek sağlamaya çalışması için teşvik edecekti. Yemek servisi yapıldı. Bir tabak tuzlu balık ve fasulye. Yemeğe başlamasını Vaiz Murdo engelledi.

Friar'lar manastıra kapanmak yerine, yaşamlarını halkın arasında geçiren keşişlerdi. Onlar kendi feragatlarının, kurumsallaşmış keşişlerinkinden daha katı olduğunu ileri sürerlerdi. Çünkü keşişlerin mal edinme yeminleri, uçsuz bucaksız topraklar üzerindeki muhteşem binalarda yaşamak suretiyle bir anlamda telafi ediliyordu. Geleneksel olarak Friar'ların hiçbir şeyi yoktu, kiliseleri bile. Ama birçoğu da dindar müritlerinin bağışladığı, toprak ve parayla

ideallerinden vazgeçmekteydiler. Hala orijinal prensiplerle yaşayanlar ise, hayatlarını yiyecek çalarak, mutfak köşelerinde uyuyarak sürdürürlerdi. Pazar yerlerinde, meyhanelerin kapısında vaaz vererek birkaç kuruş kazanırlardı. Sıradan keşişlere yiyecek almak için yanaşmaktan, uygun olan her durumda onların olanaklarından faydalanmaktan tereddüt etmezlerdi. Bütün bunlardan dolayı da üstünlük taslamaları hiç hoş karşılanmazdı.

Friar Murdo, özellikle itici bir örnekti: şişman, pis, açgözlü, çoğu zaman sarhoş ve bazen de fahişelerle içli dışlı... Ama aynı zamanda renkli ve dini doğruluğu şüpheli vaazlarıyla yüzlerce kişilik bir kalabalığı avucunun içine alabilen karizmatik bir vaizdi.

Şimdi de davet edilmeden gelip başlarında durmuş ve dua etmeye başlamıştı bile.

"Cennetteki babamız, bizlere verdiğin bu yemekleri kutsa, iğrenç, çürümüş, kurtlarla dolmuş köpek leşi gibi günahlarla dolmuş bu vücudumuzu..."

Murdo'nun duaları asla kısa sürmezdi. Godwyn içini çekerek kaşığını bıraktı.

Meclis toplantısında; çoğunlukla *Aziz Benedict'in Kuralları* kitabından, sıklıkla *İncil*'den ara sıra da öteki din kitaplarından parçalar okurdu. Keşişler sekizgen toplantı salonundaki meyilli taş sıralarda yerlerini alırken Godwyn gözleriyle o günkü parçayı okumakla görevli genç keşişi aradı ve ona sakin fakat kesin bir ses tonuyla bugün okumayı kendisinin yapacağını söyledi. Ve zamanı geldiğinde, *Timothy'nin Kitabı*'ndan o can alıcı parçayı okudu.

Çok gergindi. Oxford'dan bir yıl önce dönmüştü ve o zamandan bu yana insanlarla manastırın yeniden yapılandırılması konusunda zaman zaman konuşmuş olsa da Anthony'e açık açık hiç karşı çıkmamıştı. Başrahip zayıf, tembeldi ve bu uyuşukluğundan bir şokla silkinip kurtulmaya ihtiyacı vardı. Üstelik, Aziz Benedict "toplantılara herkes çağırılmalıdır, çünkü Tanrı bazen sizi gençler vasıtasıyla bilgilendirir" diye yazmıştı. Godwyn toplantıda düşüncelerini açıkça söyleyebilecek ve din adamlarını manastır kurallarına daha özenle uymaya davet edebilecek yetki ve donanıma sahip-

ti. Ama yine de kendini riske attığını hissetti birden, *Timothy'nin Kitabı*'nı kullanmadaki taktikleri konusunda daha uzun ve dikkatli düşünmeliydi. Ama pişmanlıklar için çok geçti. Kitabı kapatarak: "Kendime ve bütün kardeşlerime soruyorum: Keşişlerle kadınların ayrılması meselesinde Başrahip Philip'in standartlarının altına mı düştük?"

Öğrenci münazaralarından şunu öğrenmişti, meseleyi soru biçiminde ortaya koyarsan, rakibine olabildiğince az karşı tez geliştirme kozu vermiş olursun.

İlk olarak Başrahip yardımcısı, Anthony'nin vekili Kör Carlus söz aldı.

"Bazı manastırlar nüfus yoğunluğundan uzak yerlerde, üzerinde kimsenin yaşamadığı bir adada, bir ormanın derinliklerinde yahut yalnız bir dağın tepesinde kurulmuş olabilir." dedi.

Telaşsız ve ağır ağır konuşması Godwyn'i sabırsızlıktan çatlatıyordu neredeyse.

"Böyle yerlerde, kardeşlerimiz dünyevi hayatla bütün bağlarını koparabilirler."

Sonra hiç acele etmeden devam etti:

"Kingsbridge hiçbir zaman böyle bir yer olmamıştır. Yedi bin ruhun evinde, büyük bir şehrin tam kalbindeyiz. Hıristiyan dünyasının en önemli katedrallerinden birine bakmakla görevliyiz. Çoğumuz doktor çünkü Aziz Benedict der ki: "Hastalara özel bir ihtimam gösterilmeli, her biri İsa'nın kendisiymiş gibi bağışlanmıştır bize. Tanrı bize farklı bir görev vermiştir."

Godwyn böyle bir şeyler olacağını tahmin etmişti. Carlus eşyaların yerlerinin değiştirilmesinden nefret ederdi, çünkü onlara takılıp düşme riski vardı, tıpkı bunun gibi her çeşit değişikliğe de karşı çıkardı. Sadece "eski" nin değişmesinden değil, alışılmadık yeni şeylere uyum sağlamaktan da ürkerdi.

Theodoric Carlus'a cevabı yapıştırdı.

"Kurallara titizlikle uymak bizim için en mantıklı şey." dedi.

"Meyhanenin bitişiğinde oturan bir kişi ayyaşlıktan korunmak için iki misli dikkatli olmak zorundadır."

Memnuniyetle onayladıklarını gösteren mırıltılar yükseldi topluluktan. Godwyn de beğendiğini ifade eden bir baş işareti yaptı.

Açık tenli Theodoric mutluluktan kıpkırmızı oldu. Olanlardan cesaret alan rahip adaylarından Luley alçak sesle fısıldadı: "Tabii kadınlar Carlus'u rahatsız etmez, adam onları göremiyor bile."

Keşişlerin bazıları gülerken bazıları da hiç onaylamadıklarını başlarını sallayarak ifade ettiler.

Godwyn işlerin yolunda gittiğini hissediyordu. Tartışmayı kazanmış gibi görünüyordu. Sonra Başrahip Anthony söze başladı:

"Tam olarak ne öneriyorsunuz Rahip Godwyn?"

Godwyn gibi Oxford'a gitmemişti, ama rahibinin gerçek gündemini açıklaması için nasıl baskı yapacağını biliyordu.

Godwyn istemeye istemeye kartlarını masaya açtı. "Başrahip Philip'in zamanındaki düzeni yeniden kurmayı düşünebiliriz belki." dedi.

Anthony ısrarını sürdürdü: "Tam olarak ne demek istiyorsun? Rahibeler olmayacak mı?"

"Evet."

"Ama nereye gidebilirler ki?"

"Rahibeler manastırı başka bir yere taşınabilir ve manastırın ayrı bir hücresi olarak yaşamaya devam edebilir, mesela Kingsbridge Üniversitesi'nde ya da ormandaki St.John Manastırı'nda..."

Bu öneri herkesi şok etmişti. Başrahibin güçlükle bastırabildiği bir uğultu yükseldi salondan. Onca gürültü arasında kıdemli doktor Joseph'in sesi duyuldu. Kibirli fakat zeki bir adamdı, Godwyn ondan çekinirdi.

"Hastaneyi rahibeler olmadan nasıl işletebiliriz?" dedi.

Kırık dişleri yüzünden bazı harfleri düzgün söyleyemediği için sesi sarhoş gibi çıkıyordu, ama bu onun konuşmasındaki otoriteyi azaltmıyordu.

"Rahibeler ilaçları ayarlıyor, çarşafları değiştiriyor, kendileri yiyemeyenlere yemeklerini yediriyor, bunak ihtiyarların saçlarını tarıyorlar."

"Bütün bunları keşişler de yapabilir." dedi Theodoric.

"Peki, doğumlarda ne olacak? Genellikle çocuğunu dünyaya getirirken zorlanan kadınlar gelir bize. O zaman keşişler, rahibeler olmadan doğum anında... çocuğu çıkarırken nasıl yardım edecekler?"

Birkaç kişi katıldığını bildirdi, Godwyn böyle bir soru geleceğini önceden tahmin etmişti, devam etti: "Mesela rahibeler, eski cüzamlılar evine taşınsalar?"

Cüzam kolonisi veya cüzamlılar evi, kasabanın güneyinde, nehrin ortasında küçük bir adaydı. Eskiden hastalarla doluydu fakat cüzam artık yok oluyordu, şu anda orada sadece iki görevli yaşıyordu ve ikisi de hayli yaşlıydı.

Esprili bir keşiş olan Cuthbert "Rahibe Cecilia'ya cüzamlılar evine taşınacağını söyleyecek kişinin yerinde olmak istemem doğrusu." diye mırıldandı. Bir kahkaha dalgası yükseldi.

"Kadınlar, erkekler tarafından yönetilir." dedi Theodoric. Başrahip Anthony ve Rahibe Cecilia, Piskopos Richard tarafından yönetiliyor. Böyle bir kararı onun vermesi gerekir." dedi.

"Tanrı esirgesin, inşallah böyle bir şey yapmaz." diyen bir ses duyuldu. Bu kilisenin muhasebecisi Simeon'du. Zayıf, uzun yüzlü, para harcamayı gerektiren her türlü öneriye hemen karşı çıkan bir adamdı.

"Rahibeler olmadan ayakta kalamayız." dedi.

Godwyn şaşırarak "Nedenmiş o?" diye sordu.

"Çünkü yeterince paramız yok." dedi Simeon çabucak.

"Katedralin onarılması gerektiğinde ustalara parayı kim ödüyor sanıyorsunuz? Biz değil, bizim buna gücümüz yetmez. Rahibe Cecilia ödüyor. Hastane malzemelerini, hattatların yazı odası için kâğıtları ve ahırlar için samanı hep o alıyor. Rahip ve rahibelerin ortak kullandığı her şeyin parasını o ödüyor."

Godwyn'in cesareti kırılmıştı. "Bu nasıl olabilir? Neden onlara bu kadar bağımlıyız?"

Simeon omuzlarını silkti.

"Yıllardan beri birçok cömert kadın, kadınlar manastırına toprak ve değerli daha birçok şey bağışlıyor."

Godwyn bütün hikâyenin bu olmadığından emindi. Rahiplerin de çok zengin kaynakları vardı. Kiralar topluyor, Kingsbridge'de oturan hemen herkesten bir şekilde vergi alıyorlardı, üstelik binlerce dönümlük çiftliklere sahiplerdi. Gelirin idareli kullanılması önemli bir faktör olabilirdi. Ama şimdi bunun üstüne gitmenin anlamı yoktu. Godwyn tartışmayı kaybetmişti. Theodoric bile susmuştu.

Anthony hoşgörülü bir tavırla: "Çok ilginç bir tartışma oldu. Böyle bir soruyu gündeme getirdiğin için çok teşekkür ederiz Godwyn. Şimdi dua edelim."

Godwyn dua edemeyecek kadar kızgındı. İstediği hiçbir şeyi elde edememişti ve işin kötüsü nerede yanlış yaptığını bilemiyordu.

Keşişler dışarı giderken Theodoric korka korka ona baktı:

"Rahibelerin bize bu kadar çok para verdiklerini bilmiyordum." dedi.

"Hiçbirimiz bilmiyorduk." dedi Godwyn.

Theodoric'e dik dik ve düşmanca baktığını fark ederek aceleyle telafi etmeye çalıştı:

"Fakat sen harikaydın. Birçok Oxfordludan daha iyi tartıştın."

Söylenecek en doğru sözleri bulmuştu. Theodoric çok mutlu oldu.

Şimdi keşişlerin kütüphanede kitap okuma veya binalar arasında gezinme saatiydi, fakat Godwyn'in başka planları vardı. Bütün yemek ve toplantı boyunca aklını kurcalayıp duran bir şeyler vardı, daha önemli şeyler araya girdiği için bunları ertelemişti ama şimdi tam zamanıydı. Lady Philippa'nın bileziğinin nerede olduğunu biliyordu galiba.

Bir manastırda bir şeyler saklayacak çok az yer vardı. Keşişler komün halinde yaşarlardı, başrahipten başka kimsenin kendi odası yoktu. Tuvalette bile, borudan gelen suyla devamlı yıkanan bir yalağın üstüne yan yana oturup işlerini görürlerdi. Kişisel herhangi bir şeye sahip olmalarına izin verilmezdi, hiç kimsenin kendi dolabı hatta bir kutusu bile yoktu.

Ama Godwyn bugün bir saklama yeri görmüştü. Yukarı, yatakhaneye çıktı. Boştu. Battaniye dolabını kenara çekti, gevşemiş taşı yerinden çıkardı, ama delikten içeri bakmadı. Onun yerine elini boşluğa sokup araştırmaya başladı. Deliğin tepesini, dibini, kenarlarını yokladı. Sağa doğru küçük bir yarık fark etti. Godwyn parmaklarını içeri doğru uzatınca ne taşa ne de harca benzeyen bir şeye dokundu. Parmak uçlarıyla çekerek o şeyi dışarı çıkardı:

Oymalı tahta bir bilezikti.

Godwyn bileziği ışığa tuttu. Sert bir cins tahtadan, muhtemelen meşeden yapılmıştı. İç yüzeyi düzgünce cilalanmış, dış yüzeyine inanılmaz bir dikkat ve özenle iç içe geçmiş kareler ve çapraz çizgiler oyulmuştu. Godwyn, Lady Philippa'nın bu bileziği neden bu kadar sevdiğini anlayabiliyordu.

Bileziği yerine bıraktı, gevşek taşı yerleştirdi ve dolabı her zamanki yerine çekti.

Philemon bunu ne yapacaktı ki? Belki bir iki peniye satabilirdi ama çok göze batan bir şey olduğu için tehlikeye atılmaya değmezdi, kendisi de kullanamazdı.

Godwyn yatakhaneden çıkıp merdivenlere, oradan da manastır bahçesine indi. Okuma yahut meditasyon yapacak hava da değildi. Günün olaylarını biriyle konuşmak ihtiyacındaydı. Annesini görmeliydi.

Bu düşünceyle yeniden endişeye kapıldı. Toplantıdaki başarısızlığı yüzünden onu azarlayabilirdi. Ama Piskopos Richard olayını halledişini takdir edeceğinden emindi. Hikâyeyi anlatmak için sabırsızlanıyordu. Onu aramaya karar verdi.

Doğrusunu söylemek gerekirse, böyle bir davranış kesinlikle yasaktı. Keşişler kendi istedikleri gibi, kasabanın sokaklarında dolaşamazlardı. Bir mazeretleri olması gerekirdi. Teorik olarak çevreden ayrılmadan önce başrahipten izin almaları zorunluydu. Fakat pratikte manastır çalışanlarının düzinelerce mazereti vardı. Manastır, tüccarlarla devamlı iş yapardı. Yiyecek, giysi, kâğıt, mum, bahçe için aletler ve atlar için yem satın alınırdı. Keşişler toprak sahibiydi, kasabanın neredeyse tamamı onlarındı. Ve doktorlardan herhangi biri yürüyemeyecek kadar ağır bir hasta için eve çağrılabilirdi, bu yüzden sokaklarda keşişlere rastlamak çok alışılmış bir şeydi ve Godwyn gibi kilise sorumlusu olan bir adama da manastırın dışında ne yaptığı ulu orta sorulamazdı.

Yine de tedbiri elden bırakmamak en iyisiydi. Manastırdan çıkarken kendisini kimsenin görmediğinden emin oldu. Kalabalık fuarın içinden geçti, anacadde boyunca hızlı hızlı yürüyerek amcası Edmund'un evine vardı.

Edmund ve Carisumduğu gibi dışarıda işleriyle uğraşıyorlardı, evde yalnızca annesi ve hizmetçiler vardı.

"Bir anne için ne büyük zevk!" dedi. "Seni aynı günde iki kez görebilmek..."

"Ben de bu fırsattan istifade karnını doyurayım bari." Koca bir maşrapayı sert bira ile doldurdu ve aşçıya bir tabak soğuk biftek getirmesini söyledi.

"Toplantıda ne oldu?" diye sordu.

Godwyn annesine bütün hikâyeyi anlattı.

"Çok acele ettim." dedi sonunda.

Kadın başını salladı.

"Babacığım der ki toplantıdan çıkan karar, eğer daha önceden belirlenmemişse o toplantı, toplantı değildir."

Godwyn gülümsedi.

"Bunu hatırlamalıyım."

"Neyse, yanlış bir şey yaptığını sanmıyorum."

İçi biraz rahatlamıştı. Annesi ona kızmayacaktı.

"Ama tartışmayı kaybettim." dedi.

"Olsun, sen yenilikçi genç grubun lideri olarak konumunu herkese ilan etmiş oldun."

"Kendimi aptal durumuna düşürmüş olsam bile mi?"

"Hiçbir şey olmamaktan daha iyidir."

Godwyn annesinin bu konuda haklı olduğundan pek emin değildi, ama onun zekâsından şüpheye düştüğü her durumda yaptığı gibi karşı çıkmayıp konuyu daha ayrıntılı biçimde düşünmek üzere sonraya bıraktı.

"Çok garip bir şey oldu bugün." dedi ve Richard ile Margery'nin hikâyesini -bazı fiziksel ayrıntıları atlayarak- baştan sona anlattı.

Petranilla çok şaşırmıştı.

"Richard aklını kaçırmış olmalı." dedi.

"Eğer Monmouth Kontu, Margery'nin bakire olmadığını anlarsa düğünü iptal eder. Kont çılgına dönecek. Richard rahiplikten atılabilir."

"Ama pek çok piskoposun metresi var, değil mi?"

"O başka. Bir rahibin, adını taşıyan karısının yanı sıra bir hizmetçisi olabilir. Bir piskoposun onlardan birkaç tane olabilir. Ama, asil bir genç kızın bekâretini düğünden hemen önce almak... Kont

oğlu bile olsa böyle bir olaydan sonra kilisede kalmaya devam etmesi çok zor."

"Ben ne yapmalıyım sence?"

"Hiçbir şey. Zaten işi mükemmel bir şekilde idare etmişsin."

Gururdan yüzü kıpkırmızı oldu.

Petranilla ekledi: "Günün birinde bu bilgi çok güçlü bir silah olacak. Bunu unutma."

"Bir şey daha var. Philemon'un o gevşemiş taşı nasıl keşfettiğini merak ettim, orayı bazı şeyleri saklamak için kullanıyormuş gibi geldi bana ki haklıymışım. Lady Philippa'nın kaybettiği bileziğini orada buldum."

"İlginç" dedi annesi. "Philemon'un ilerde senin için çok yararlı olacağına dair güçlü bir his var içimde. Her şeyi yapabilir, anlıyor musun? Ne vicdanı ne de ahlaki değerleri var. Babamın her türlü kirli işlerini yapmaya hazır bir tanıdığı vardı. Söylentileri başlatır, zehirli dedikodular yayar, tartışmaları körüklerdi. Böyle adamlar zamanı gelince çok kıymetli olabilirler."

"Yani, hırsızlığı ihbar etmemi istiyorsun, öyle mi?"

"Kesinlikle olmaz. Eğer çok önemli olduğunu düşünüyorsan, söyleyebilir. Çok kârlı çıkacaksın, bunu garanti ediyorum."

"Bu durumda onu himayeme mi alayım?"

"Davetsiz misafirlere saldıran çılgın bir köpeğe nasıl bakıyorsan öyle. Tehlikeli bir adam ama buna değer."

10

Perşembe günü Merthin oyma yaptığı kapıyı bitirdi. Güney koridorundaki işi de şimdilik bitmişti. İskele yerine yerleştirilmişti. Taşçılar için tahta kalıp yapmaya gerek kalmamıştı. Godwyn ve Thomas, Merthin'in inşaat planını uygulayarak paradan tasarruf etmeye kesin olarak kararlıydılar. Böylece kapısına dönme şansı bulmuş ve bitmesine çok az kaldığını fark etmişti. Akıllı bakirelerden birinin saçını ve aptal bakirelerden birinin komik gülümsemesini düzeltmek için birkaç saat harcadı ama şimdi daha iyi oldukla-

rından emin değildi. Karar vermekte çok zorlanıyordu çünkü aklı Caris ve Griselda'daydı.

Bütün hafta boyunca Caris'le konuşmak için kendini güçlükle toparlayabilmişti. Kendinden utanıyordu. Caris'i her gördüğünde, Griselda'ya nasıl sarıldığı, öptüğü aklına geliyordu. Âşık olmak şöyle dursun, hiç hoşlanmadığı bir kızla insan hayatında en sevgi dolu olması gereken şeyi yapmıştı. Daha önceleri Caris'le yapacağı anı hayal ederek mutlu saatler geçirmesine rağmen şimdi, düşüncesi bile içini korkuyla dolduruyordu. Griselda'nın bir kabahati yoktu, aslında vardı da, Merthin'i rahatsız eden bu değildi. Caris'ten başka hangi kadınla yatarsa yatsın aynı şeyleri hissedecekti demek. Griselda'yla yatarak "sevişmenin" büyüsünü bozmuştu. Ve şimdi sevdiği kadının yüzüne bakamıyordu. Gözlerini yaptığı kapıya dikmiş, Caris'i düşünmemeye çalışarak kapının bitip bitmediğine karar vermeye uğraşıyordu ki Elizabeth Clerk kuzey sundurmasından içeri girdi. Soluk yüzlü, yirmi beş yaşlarında, sarı kıvırcık saçları olan güzel bir kızdı. Babası Richard'dan önceki Kingsbridge piskoposuydu. Richard gibi o da Shiring'deki piskopos sarayında otururdu. Kingsbridge'e sık sık yaptığı ziyaretlerden birinde, Bell'deki hizmetçi kıza -Elizabeth'in annesine- vurulmuştu. Gayrimeşru olduğu için Elizabeth sosyal statüsü konusunda çok duyarlıydı, en ufak bir imaya tahammül edemez, hemen savunmaya geçerdi. Merthin ondan hoşlanırdı, çünkü akıllı bir kızdı, Merthin on sekiz yaşındayken onu öpmüş, göğüslerine dokunmasına izin vermişti; çok iyi hatırlıyordu, göğüsleri dik ve yuvarlak, göğüs uçları en ufak bir dokunuşta sertleşecek duyarlılıktaydı. Aralarındaki macera Merthin'e göre çok saçma, Elizabeth'e göre affedilmeyecek bir neden yüzünden bitmişti ama Merthin hâlâ ondan hoşlanıyordu.

Elizabeth omzuna dokundu ve işlediği kapıya baktı. Eliyle ağzını örttü, derin bir nefes alarak "Canlı gibiler." dedi.

Merthin ürperdi. Bu övgü laf olsun diye yapılmamıştı. Mütevazı olması gerektiğini düşünerek:

"Her birini ayrı ayrı yaptığım için herhalde. Eski kapıda bütün bakireler aynıydı."

"Hayır, ondan daha fazla bir şey var. Sanki bulundukları yerden yürüyüp, bizimle konuşacaklarmış gibi."

"Teşekkür ederim."

"Katedraldekilerin hepsinden farklı bu. Keşişler ne diyor?"

"Rahip Thomas beğendi."

"Kilise sorumlusu ne diyor?"

"Godwyn mi? Onun ne diyeceğini bilemiyorum. Ama eğer bir sorun olursa Başrahip Anthony'e başvuracağım. O, yeni bir kapı sipariş edip iki kez para ödemek istemez."

"Eh" dedi Elizabeth düşünceli bir ifadeyle.

"İncil'de de herkesin aynı olmadığı yazılı, kurul üyelerinin beşi yeniliklere açık ve ilerlemeye hazırken öteki beşi anlaşmayı son dakikaya kadar erteleyip sonunda fırsatı kaçırır. Elfric ne diyor?"

"Bu Elfric'in işi değil."

"Ama yine de senin patronun."

"O sadece parayı almaya bakar."

Elizabeth pek ikna olmamıştı. "Sorun, senin ondan daha iyi bir zanaatkâr olman. İki yıldır bu böyle ve herkes de biliyor. Elfric bunu asla kabul etmiyor ama senden nefret etmesinin nedeni bu. Bu yüzden seni pişman edebilir."

"Her zaman kötü tarafı görürsün."

"Öyle mi?"

Alınmıştı.

"Pekâlâ, haklı olup olmadığımı göreceğiz. İnşallah ben yanılıyorumdur."

Gitmek üzere döndü.

"Elizabeth?"

"Evet."

"Beğendiğine gerçekten çok memnun oldum."

Kız cevap vermedi ama biraz yatışmış gibiydi. Elini sallayarak gitti.

Merthin kapının bittiğine karar verdi. Eski bir çuvala sardı. Elfric'e göstermek zorundaydı, bunun için de en uygun zamandı, yağmur en azından bir süreliğine durmuştu. Kapıyı taşımasına yardım etmesi için işçilerden birini çağırdı. İnşaat işçilerinin ağır, hantal şeyleri taşımak için özel yöntemleri vardı. İki sağlam, kalın direği birbirine paralel olarak yere koyuyorlardı, sonra iki direğin arasına enlemesine tahtalar koyarak sağlam bir zemin oluşturuyorlardı. Ta-

şınacak şeyi tahtaların üstüne yerleştirdikten sonra, her iki ucu birer adam olmak üzere direklerin arasına geçip kaldırarak taşıyorlardı. Bu düzeneğe "sedye" deniyordu, hastaları hastaneye taşımak için de kullanılıyordu.

Bütün bunlara rağmen kapı çok ağırdı. Neyse ki Merthin ağır kaldırmaya alışkındı. Elfric hiçbir zaman onun ince yapısını mazeret olarak kabul etmemişti, bu yüzden de Merthin şaşırtıcı bir şekilde güçlü bir delikanlı olmuştu.

İki adam kapıyı Elfric'in evine getirip içeri taşıdı. Griselda mutfakta oturuyordu. Gün geçtikçe daha şehvetli görünüyordu, iri göğüsleri daha da büyümüş gibiydi. Merthin insanlara üstünlük taslamaktan nefret ederdi, bu yüzden arkadaşça davranmaya çalışarak:

"Kapımı görmek ister misin?" diye sordu önünden geçerken.

"Niye bir kapıya bakmak isteyeyim ki?"

"Oyma işi. Akıllı ve aptal bakirelerin hikâyesini anlatıyor."

Sinirli sinirli gülerek: "Bana bakirelerden bahsetme." dedi Griselda.

Adamlar kapıyı bahçeye taşıdılar. Merthin kadınları anlayamıyordu. Griselda seviştikleri günden bu yana çok soğuk davranıyordu. Eğer gerçek hisleri buysa neden onunla sevişmişti. Bir daha kesinlikle tekrarlamayacağı açıkça belli ediyordu. Merthin, kendisinin de aynı şekilde hissettiğini, aslında olması ihtimalinden bile nefret ettiğini söyleyebilirdi ama çok aşağılayıcı olacağını düşünerek hiçbir şey demedi.

Merthin'in yardımcıları sedyeyi bırakıp gittiler. Elfric bahçedeydi, adaleli vücuduyla bir kereste yığınının üzerine eğilmiş, tahtaları elindeki otuz-kırk santimetre uzunluğunda kare şeklinde kesilmiş tahta parçasıyla hafifçe vurarak sayıyordu. Fiziksel bir engelle karşılaştığı zamanlarda yaptığı gibi, dilini avurtlarına bastırıyordu. Merthin'e şöyle bir baktıktan sonra işine devam etti. Merthin hiçbir şey söylemeden kapının örtülerini açtı, taş bir sütuna dayadı. Yaptığı işten olağanüstü gurur duyuyordu. Geleneksel kalıplara uymuş ama aynı zamanda bakanların nefesini kesecek derecede orijinal şeyler yapmıştı. Kapının kiliseye yerleştirilmesini sabırsızlıkla bekliyordu.

"Kırk yedi." dedi Elfric ve Merthin'e döndü.

"Kapıyı bitirdim." dedi Merthin gururla.

"Ne düşünüyorsunuz?"

Elfric kısa bir an kapıya baktı. İri bir burnu vardı, burun delikleri şaşkınlıkla seğirdi. Sonra, aniden elindeki, tahta saymakta kullandığı sopayla Merthin'in suratına vurdu. Kalın ve sağlam bir tahta parçasıydı ve darbe çok şiddetli olmuştu. Merthin acıyla haykırdı, arkaya doğru sendeleyerek yere düştü.

"Seni pislik" diye bağırdı Elfric.

"Kızımı kirlettin."

Merthin itiraz etmek istedi ama ağzı kanla dolmuştu, konuşamadı.

"Nasıl cüret edersin!" diye böğürdü.

O sırada sanki çağrılmış gibi Alice evden bahçeye fırladı.

"Yılan!" diye haykırdı. "Evimize yılan gibi süzülüp küçük kızımızın bekâretini bozdun."

Her şey kendiliğinden oluşuyormuş gibi yapıyorlardı ama Merthin, bütün bunların planlanmış olduğunu düşünüyordu.

Ağzındaki kanı tükürürek: "Bekâretini bozmak mı? Bakire değildi ki."

Elfric, elindeki sopayla yeniden saldırdı, Merthin yuvarlanarak kaçmak istediyse de sopa bütün hızıyla omuzuna indi.

Alice: "Bunu Caris'e nasıl yapabildin? Zavallı kızkardeşim, öğrendiği zaman kalbi ne kadar kırılacak." dedi.

Merthin etine iğne batmış gibi cevap verdi:

"Ve sen hemen ona yetiştireceksin değil mi? Seni sürtük!"

"Eh, Griselda'yla gizlice evlenmeyeceksin herhalde." dedi Alice.

Merthin çok şaşırmıştı.

"Evlenmek mi? Onunla evlenmeyeceğim. Zaten benden nefret ediyor."

O sırada Griselda kapıda göründü.

"Seninle evlenmeyi kesinlikle istemiyorum." dedi. "Ama mecburum. Çünkü hamileyim."

Merthin bakakaldı. "Mümkün değil, sadece bir kere yaptık."

Elfric sinirle güldü: "Bir kere yeter zaten, seni aptal."

"Yine de onunla evlenmeyeceğim."

"Evlenmezsen kırbaçlanırsın." dedi Elfric.

"Bunu yapamazsınız."

"Nedenmiş?"

"Aldırmıyorum işte. Onunla evlenmeyeceğim."

Elfric elindeki sopayı bırakıp bir balta kaptı.

Merthin: "Yüce Tanrım!" diyebildi.

Alice bir adım öne gelerek: "Elfric, elini kana bulama."

"Çekil yolumdan kadın!" dedi Elfric baltayı kaldırırken.

Merthin, hâlâ yerdeydi ve can korkusuyla kaçmaya çalıştı.

Elfric baltayı indirdi ama Merthin'e değil, kapısına.

Merthin bir çığlık attı "Hayıır!"

Keskin balta, uzun saçlı bakirenin yüzüne saplandı ve kapıyı uzunlamasına yardı.

Merthin haykırdı.

"Kes şunu!"

Elfric baltayı tekrar kaldırdı, ilkinden daha şiddetle kapıya indirdi. Kapı ikiye ayrılmıştı.

Merthin ayağa kalktı, duyduğu dehşetin yanı sıra gözleri yaşlarla dolmuştu.

"Hiç hakkın yoktu!"

Bağırmaya çalışıyordu ama sesi fısıltı gibi çıktı.

Elfric baltayı kaldırdı ve Merthin'e dönerek

"Geri çekil evlat, beni daha fazla kızdırma."

Merthin Elfric'in gözlerindeki deli bakışından korkup geri çekildi. Elfric baltayı vurdu, vurdu... Merthin, gözlerinden boşanan yaşlarla öylece durdu ve izledi.

11

İki köpek Skip ile Scrap birbirlerini çoşkuyla selamladı. Skip kahverengi ve erkekti, Scrap küçük, siyah bir köpekti. Skip tipik bir köy köpeğiydi; zayıf ve şüpheci oysa şehirde oturan Scrap tombul ve mutlu bir köpekti. Gwenda Skip'i on yıl önce, Caris'in annesinin öldüğü gün, melez bir köpeğin Caris'in odasında doğurduğu birkaç yavrunun arasından seçip almıştı. O günden bu yana Gwenda ile Caris yakın arkadaş olmuşlardı. Senede iki ya da üç kez karşılaşsalar da bütün sırlarını paylaşırlardı. Gwenda, Caris'e her şeyini an-

latabilirdi ve anlattıkları asla ailesinin ya da Wigleigh'de herhangi birinin kulağına gitmezdi. Genç kız, Caris'in de aynı şekilde düşündüğüne emindi çünkü Gwenda Kingsbridge'li başka hiçbir kızla konuşmazdı, bu yüzden yanlışlıkla ağzından bir şey kaçırma olasılığı hiç yoktu.

Gwenda Yün Fuarı haftasının cuma günü Kingsbridge'e geldi. Babası Joby, Wigleigh yakınlarındaki ormanda avladığı sincap kürklerini satmak için pazar yerine gitmişti. Gwenda doğrudan Caris'in evine gitti, böylelikle iki köpek yeniden buluştu.

Kızlar her zamanki gibi oğlanlardan konuştular.

"Merthin son günlerde bir tuhaf oldu." dedi Caris. "Pazar günü her zaman yaptığı gibi beni kilisede öptüğü halde, pazartesi günü gözlerimin içine zorla bakıyor gibiydi."

"Belki bir şeyden dolayı suçluluk hissediyordur." dedi Gwenda hemen.

"Herhalde Elizabeth Clerc ile ilgili bir şeydir. Bir piç oluşuna ve yaşça ondan hayli büyük olmasına rağmen gözünü Merthin'den hiç ayırmaz."

"Merthin'le sen daha yapmadınız mı?"

"Neyi yapmadık mı?"

"Ee, biliyorsun işte. Ben küçükken "domuz hırıltısı" derdim çünkü yetişkinler o işi yaparken öyle ses çıkarırlardı."

"Ha, onu mu? Hayır, henüz değil."

"Neden?"

"Bilmem..."

"İstemiyor musun?"

"İstiyorum, ama... Hayatın boyunca bir adamın emirlerini yerine getirmek düşüncesi seni endişelendirmiyor mu?"

Gwenda omuz silkti. "Fikir olarak hoşuma gitmiyor, ama öyle pek kaygılanmıyorum da."

"Peki ya sen? Sen hiç yaptın mı?"

"Tam olarak sayılmaz. Komşu köyden bir çocuğa evet demiştim, yıllar önce, sırf nasıl bir şey olduğunu görmek için. Hoş bir sıcaklık duygusu, şarap içmişsin gibi. Bir tek o zaman işte, başka yok. Ama Wulfric ne zaman istese izin veririm."

"Wulfric? Bu da yeni biri..."

"Biliyorum. Aslında onu, ikimiz de daha çocukken, saçımı çekip kaçtığı zamanlardan tanırım. Sonra bir gün, Noel'den hemen sonra kiliseden içeri girerken gördüm ve o zaman gerçek bir adam olduğunu fark ettim. Hem de harika bir adam. Saçlarında karlar vardı, boynundaki hardal rengi atkısıyla ışık saçıyor gibiydi."

"Onu seviyor musun?"

Gwenda içini çekti. Hissettiklerini nasıl anlatacağını bilemiyordu. Sadece aşk değildi. Her an onu düşünüyor, onsuz nasıl yaşayacağını bilemiyordu. Rüyalarında, gündüz vakti onu kaçırıp ormanın derinliklerinde bir kulübeye hapsettiğini ve böylece kaçmasına asla izin vermediğini görüyordu.

"Yüzündeki ifade, sorumu çok güzel cevaplıyor." dedi Caris.

"O da seni seviyor mu?"

Gwenda başını salladı.

"Benimle konuşmuyor bile. Beni tanıdığını gösteren herhangi bir şey yapsa... Sadece saçımı çekse bile razıyım. Ama o Perkin'in kızı Annet'e âşık. Bencil bir inek, ama Wulfric ona tapıyor. Annet'in babası ile Wulfric'inki köyün en zengin iki adamı. Kızın babası tavuk yumurtası yetiştiriyor, oğlanınkinin elli dönüm toprağı var."

"Çok ümitsiz konuşuyorsun."

"Bilmiyorum. Aslında ümitsiz olacak ne var? Annet ölebilir, Wulfric, birdenbire yıllardan beri bana âşık olduğunu fark edebilir. Babam kont olabilir ve ona benimle evlenmesini emredebilir..."

Caris gülümsedi.

"Haklısın. Aşkta asla ümitsizlik yoktur. Şu delikanlıyı görmek isterdim doğrusu."

Gwenda ayağa kalktı.

"Bunu söylemeni bekliyordum. Hadi gidip onu bulalım."

Ayaklarının dibinde iki köpekle evden çıktılar.

Hafta başında kasabayı adeta kamçılayan yağmur fırtınası yerini ara sıra dökülen sağanak yağışlara bırakmıştı ama anacadde hâlâ bir çamur deryasıydı. Fuar yüzünden çamur, hayvan dışkıları, çürük sebzeler ve binlerce ziyaretçinin pisliği ve atıklarıyla karışmıştı.

Caris, iğrenç su birikintilerinin üzerinden atlayarak yürürken Gwenda'nın ailesini sordu.

"İneğimiz öldü." dedi Gwenda.

"Babam yeni bir tane almak istiyor ama nasıl yapacak bilmiyorum. Elinde satacak sadece birkaç tane sincap kürkü var."

"Bir inek yirmi şilin bu sene." dedi Caris ilgilenerek.

"Yüz kırk dört gümüş peni eder."

Caris daima kafasından hesap yapardı. Bounaventura Caroli'den Arap sayılarını da öğrenmişti ve çok kolay olduğunu söylüyordu.

"Son birkaç kıştır o inek bizi ayakta tutmuştu, özellikle de ufaklıkları."

Gwenda açlığın acısına yabancı değildi. Süt veren bir inekleri olmasına rağmen, annenin bebeklerinden dördü ölmüştü. Philemon boşuna rahip olmak istemiyor diye düşündü, her gün muntazaman önüne gelen doyurucu yemekler için feda edilmeyecek hiçbir şey yoktu.

"Baban ne yapacak?" diye sordu Caris.

"El altından bir şeyler yapacak herhalde. İnek çalmak zor iş biliyorsun, çaldıktan sonra gömleğinin içine saklayamıyorsun ama eminim şeytani bir formül bulacaktır."

Sesi, hissettiğinden daha güvenli çıkıyordu. Baba namussuz bir adamdı ama kurnaz değildi. Yasal ya da değil, bir inek sahibi olmak için her şeyi yapabilirdi, ama başarma ihtimali çok düşüktü.

Manastırın kapıları önünden geçerek geniş fuar alanına doğru yürüdüler. Altı gündür süren kötü hava yüzünden tüccarlar ıslak ve sıkıntılı görünüyorlardı. Mallarının çoğu yağmurda ıslanmış, çok az para kazanabilmişlerdi.

Gwenda kendini husursuz hissediyordu. İki aile arasındaki bu büyük zenginlik farkından şimdiye kadar hiç konuşmamışlardı. Gwenda ne zaman ziyarete gelse Caris ona eve götürmesi için bir şeyler armağan ederdi. Peynir, isli balık, bir top kumaş, bir kavanoz bal... Gwenda teşekkür ederdi, son derece minnettar olmasına karşın fazla bir şey söyleyemezdi. Baba Gwenda'ya Caris'in güveninden istifade ederek bir şeyler aşırması için ısrarda bulunduğunda, Gwenda itiraz eder, böyle bir şey yaptığı takdirde Caris'lerin evine bir daha gidemeyeceğini, oysa şimdi senede en az iki üç kez eli kolu dolu geldiğini anlatırdı. Baba bile bu mantığa itiraz edemiyordu.

Gwenda, Perkin'in tavuklarını sattığı sehpayı aradı. Muhakkak Annet de oradaydı. Annet neredeyse Wulfric oradan pek uzakta

olamazdı. Gwenda haklıydı. Perkin oradaydı; şişman, kurnaz, müşterilerine yapış yapış bir nezaket gösterirken, başkalarına karşı sert ve kaba bir adamdı. Annet'in elinde bir tabla dolusu yumurta vardı. Tabla elbisesini göğüslerine kadar sıyırmıştı. Hafifçe gülümsüyor, şapkasından kurtulabilen sarı saç tutamları pembe yanaklarına, uzun boynuna dökülüyordu ve Wulfric, yolunu kaybedip yanlışlıkla insanların arasında dolaşan bir başmeleğe benzeyen Wulfric...

"İşte orada." diye fısıldadı Gwenda.

"Uzun boylu..."

"Kim olduğunu söyleyebilirim." dedi Caris.

"Çok yakışıklı biri."

"Ne demek istediğimi anladın mı?"

"Biraz küçük değil mi?"

"On altı yaşında. Ben on sekizimdeyim. Annet de on sekiz yaşında."

"Tamam, tamam."

"Ne düşündüğünü biliyorum." dedi Gwenda. "Benim için fazla yakışıklı."

"Hayır!"

"Yakışıklı adamlar asla erişkin kadınlara düşmezler, değil mi?"

"Sen çirkin değilsin."

"Ben kendimi gördüm Caris."

Hatırladıkları canını acıtıyordu. Gwenda yüzünü buruşturdu.

"Neye benzediğimi fark edince ağlamıştım. Kocaman bir burnum var, gözlerim birbirine çok yakın, babama benziyorum."

Caris karşı çıktı.

"Çok güzel, yumuşacık, kahverengi gözlerin var, saçların da çok gür."

"Ama Wulfric'nin dengi değilim."

Wulfric Gwenda ile Caris'in yan tarafında öyle bir yerde duruyordu ki kızlar onun muhteşem profilini rahatlıkla ve zevkle izleyebiliyorlardı. İkisi de delikanlıya derin bir hayranlık duyuyordu. Sonra Wulfric döndü, Gwenda nefesini tuttu. Yüzünün öteki yanı tamamen farklıydı; berelenmiş, şişmiş ve tek gözü kapanmıştı. Gwenda ona doğru koştu.

"Ne oldu sana?" diye hıçkırdı.

Delikanlı şaşırmıştı.

"Ah, merhaba Gwenda. Kavga ettim de."

Hafifçe yan döndü, çok utanmıştı.

"Kiminle?"

"Kontun silahtarlarından biriyle."

"Yaralanmışsın."

Sabırsızlanmış gibiydi.

"Üzülme, bir şeyim yok."

Kızın neden bu kadar endişelendiğini anlamamıştı bile. Hatta başına gelen bu şanssızlıkla dalga geçtiğini düşünmüş olabilirdi. Sonra Caris "Hangi silahtarla?" diye sordu.

Wulfric ilgiyle Caris'e baktı, elbiselerinden zengin bir kadın olduğu anlaşılıyordu.

"Ralph Fitzgerald."

"Ah, Merthin'in kardeşi." dedi Caris. "O da yaralandı mı?"

"Burnunu kırdım." dedi Wulfric gururla.

"Seni cezalandırmadılar mı?"

"Boyundurukta bir gece kaldım."

Gwenda üzüntüyle küçük bir çığlık attı. "Vah zavallı."

"O kadar da kötü değildi. Kardeşim kimsenin bana taş atmasına izin vermedi."

"Ama yine de..."

Gwenda dehşete kapılmıştı. Ne şekilde olursa olsun hapsedilmek düşüncesi bile onun için işkencelerin en korkuncuydu.

Annet bir müşteriyle işini bitirip konuşmaya katıldı.

"Ah, sen misin Gwenda." dedi soğuk bir tavırla.

Wulfric, Gwenda'nın duygularından habersiz olabilirdi ama Annet her şeyin farkındaydı, bu yüzden de Gwenda'ya düşmanca ve hakaret eder gibi davranıyordu.

"Wufrie, bana hakaret eden bir silahtarla kavga etti." dedi.

Memnuniyetini gizleyemiyordu.

"Şiirlerdeki şövalyeler gibiydi."

Gwenda sert bir sesle "Benim için yüzünün böyle yaralanmasını asla istemezdim." dedi.

"Böyle bir ihtimal hiç yok, değil mi?"

Annet kazandığı zaferle gülümsedi.

Caris: "Geleceğin ne getireceğini kimse bilemez."

Annet, sözünün kesilmesinden şaşkın, Caris'e döndü ve Gwenda'nın arkadaşının çok pahalı giysileri olduğunu fark edince daha da çok şaşırdı.

Caris, Gwenda'nın koluna girerek: "Sizlerle tanışmak çok güzeldi Wigleigh'liler" dedi nezaketle. "Hoşçakalın."

Yürüyüp gittiler. Gwenda kıkırdadı.

"Annet'e karşı çok lütufkârdın."

"Beni çok kızdırdı. Bü türden insanlar kadınların adını lekeliyor."

"Wulfric kendisi yüzünden dayak yediği için çok mutluydu."

Caris düşünceli bir sesle sordu:

"Yakışıklılığından başka, nasıl bir adam bu?"

"Güçlü, gururlu, sadık, başkalarının adına savaşacak tipte biri. Aynı zamanda ailesi için yorulmadan, yıllarca, ölene kadar çalışabilecek bir adam."

Caris bir şey demedi.

Gwenda: "Sen pek hoşlanmadın ondan değil mi?" diye sordu.

"Senin anlattıklarına bakılırsa çok sıkıcı."

"Eğer sen de benim babamla yaşasaydın, ailesine sahip çıkan birine sıkıcı demezdin."

"Biliyorum." dedi Caris, Gwenda'nın kolunu sıkarak.

"Senin için biçilmiş kaftan olduğunu düşünüyorum ve bunu kanıtlamak için de Wulfric'i elde etmende sana yardım edeceğim."

Gwenda bunu hiç beklemiyordu.

"Nasıl?" diye sordu.

"Gel benimle."

Fuar alanından ayrılıp kasabanın kuzey ucuna doğru yürüdüler. Caris, Gwenda'yı Aziz Mark Kilisesi'nin yakınlarında, yan yollardan birindeki küçük bir eve götürdü.

"Çok bilge bir kadın yaşar burada." dedi.

Köpekleri dışarıda bırakarak alçak sokak kapısına yöneldiler.

Alt katta tek bir oda vardı, oldukça dardı ve bir perdeyle ikiye bölünmüştü. Ön tarafta bir sandalye ve bir sedir vardı. Ocak herhalde perdenin arka tarafındaydı. Gwenda, insanların mutfakta

olup bitenleri neden gizlemek istediklerini anlayamıyordu. Oda temizdi, şifalı ot ve hafif bir asit kokusu ortalığı kaplamıştı; parfüme pek benzemiyordu ama kötü de değildi. Caris seslendi.

"Mattie, ben geldim."

Bir dakika sonra kırk yaşlarında bir kadın perdeyi yana çekerek içeri girdi. Gri saçları ve güneş görmemekten solgunlaşmış bir cildi vardı. Caris'i görünce gülümsedi. Sonra Gwenda'ya dikkatle bakarak: "Görüyorum ki arkadaşın âşık, ama delikanlı onunla konuşmuyor bile."

Gwenda nefesi kesilmiş bir halde: "Nasıl bildiniz?" diye sordu.

Mattie sandalyeye yığılır gibi oturdu, şişman ve tıknefesti.

"İnsanlar buraya üç nedenden gelir: hastalık, intikam ve aşk. Sağlıklı görünüyorsun, intikam almak için çok gençsin, öyleyse âşık olmalısın. Oğlan da sana pek yüz vermiyor olmalı, aksi halde yardımıma ihtiyacın olmazdı."

Gwenda Caris'e baktı. Caris pek memnun görünüyordu. "Onun ne kadar akıllı olduğunu söylemiştim."

İki kız sedire oturup merakla kadına baktılar.

Mattie devam etti:

"Delikanlı sana yakın bir yerde yaşıyor, aynı köydesiniz belki de, fakat onun ailesi seninkinden zengin."

"Hepsi doğru."

Gwenda çok şaşırmıştı. Kuşkusuz Mattie sadece tahmin ediyordu ama tahminleri o kadar isabetliydi ve gözlem gücü öylesine müthiş görünüyordu ki..."

"Yakışıklı mı?"

"Çok."

"Ama o, köyün en güzel kızına âşık."

"Eğer öyle kızlardan hoşlanıyorsanız..."

"Kızın ailesi de seninkinden zengin."

"Evet."

Mattie başını eğdi.

"Bildik bir hikâye. Sana yardım edebilirim. Ama bir şeyi iyi anlamalısın. Benim ruhlar dünyasıyla hiçbir işim olmaz. Mucizeleri sadece Tanrı yaratabilir."

Gwenda şaşırmıştı. Herkes, ruhların insanların bütün hayatını etkilediklerini bilirdi. Eğer onları memnun edebildiyseniz, kısmetinizi açar, sağlıklı bebekler verir, ürünlerinizin güneşin tonlarında parlamasını sağlarlardı. Buna karşılık; onları kızdıracak bir şeyler yaptıysanız, o zaman da elmalarınızı kurtlandırır, ineğinizin sakat yavrular doğurmasını sağlar, kocanızı iktidarsız yaparlardı. Hastanedeki doktorlar bile, azizlere edilecek dualaların ilaçlardan daha etkili olduğunu kabul ederlerdi.

Mattie devam etti: "Ümitsizliğe kapılma, sana bir aşk iksiri satabilirim."

"Kusura bakmayın, hiç param yok."

"Biliyorum. Ama arkadaşın Caris, sana çok düşkün ve elbette senin mutlu olmanı ister. O gerekli parayı getirmiştir eminim. Yalnız, iksiri çok dikkatli kullanmalısın. Çocukla bir saat baş başa kalabilir misin?"

"Bir yolunu bulurum."

"İksiri, içkisine boşalt. Kısa bir süre sonra aşka hazır hale gelecektir. İşte o zaman onunla muhakkak yalnız olmalısın. Eğer etrafta başka bir kız varsa, senin yerine ona âşık olabilir. Bu yüzden onu öteki kadınlardan uzak tut ve ona çok iyi davran. Senin, dünyanın en arzulanacak kadını olduğuna inanacaktır. Onu öp, harikulade olduğunu söyle ve -eğer istersen- onunla seviş. Bir süre sonra uykuya dalacaktır. Uyandığında, hayatının en mutlu anlarını senin kollarında geçirdiğini hatırlayacak ve mümkün olan en kısa zamanda aynı şeyi yine yapmak isteyecektir."

"Peki, o zaman yeni bir doza gerek olmayacak mı?"

"Hayır, ikinci defasında senin sevgin, arzun ve dişiliğin yeterli olacaktır. Bir kadın, eğer kendisine şans verilirse her erkeği inanılmaz derecede mutlu edebilir."

Son söyledikleri Gwenda'nın arzularını kamçılamıştı.

"Bekleyemeyeceğim." dedi.

"O zaman hemen karışımı hazırlayayım."

Mattie oturduğu sandalyeden güçlükle kalktı.

"Perdenin arkasına geçebilirsiniz." dedi.

"Bu taraf hiçbir şeyden haberi olmayanlar için."

Zemini tertemiz taş döşeli mutfağın bir köşesinde ocak vardı, yemek pişirmekte, su kaynatmakta kullanılan ayaklıklar, kancalar asılıydı. Tek bir kadının yemek pişirmek için ihtiyacı olan her şeyden çok daha fazlası vardı. Mutfakta, üstü lekeli, yanık izleri taşıyan ama tertemiz silinmiş ağır bir masa, toprak çanakların dizili durduğu bir raf ve muhtemelen Mattie'nin iksir yapmak için kullandığı malzemelerin bulunduğu kilitli bir dolap göze çarpıyordu. Duvarda, üzerinde sayılar ve harfler yazılmış taş bir tahta asılıydı, herhalde bunlar da reçetelerdi.

"Niye bütün bunları perdeyle gizlemek gereğini duyuyorsunuz?" diye sordu Gwenda.

"Merhemler ve ilaçları yapan adamlara eczacı denir, oysa bir kadın bunları yapmaya kalkarsa cadı damgası yeme riskini göze almalıdır. Kasabada Deli Nell denilen bir kadın vardı, etrafta dolaşır, şeytan hakkında bağırır çağırırdı. Vaiz Murdo, onu dinsizlikle suçladı. Nell deliydi, bu doğruydu ama içinde bir kötülük yoktu. Buna rağmen Murdo, kadıncağızı mahkemeye sürükledi. Erkekler, arada sırada bir kadını öldürmekten zevk alırlar. Bunu bilen Murdo da onlara o şansı veriyor ve sonra da peniciklerini sadaka olarak topluyordu. İşte bu yüzden ben her zaman insanlara mucizelerin Tanrı'nın işi olduğunu söylerim. Ben büyüyle ruh çağırmam. Sadece ormandaki şifalı otları ve gözlem gücümü kullanırım."

Mattie konuşurken Caris, sanki kendi evindeymiş gibi mutfakta dolaşıyordu. Masanın üstüne bir karıştırma kâsesi ile küçük bir şişe koydu. Mattie'nin uzattığı anahtarla dolabı açtı. Mattie tarif ediyordu: "Üç damla gelincik esansı ile bir kaşık distile şarap koy. Karışımın fazla kuvvetli olmamasına dikkat etmemiz gerekiyor, yoksa delikanlı hemen uyur."

Gwenda şaşkınlıkla: "İksiri sen mi yapıyorsun Caris?"

"Bazen Mattie'ye yardım ediyorum. Petranilla'ya bir şey söyleme sakın, buna kesinlikle izin vermez."

"Saçları tutuşsa bile haber vermem ben ona."

Caris'in halası Gwenda'yı hiç sevmezdi, belki de aynı nedenden Mattie'yi de sevmezdi, ikisi de aşağı tabakadandı ve böyle şeyler Petranilla için çok önemliydi.

Neden Caris, zengin bir adamın kızı olmasına rağmen, ara sokaklarda ilaç yapan bir kadının mutfağında çırak gibi çalışıyordu acaba? Caris karışımı hazırlarken Gwenda, arkadaşının hastalıklara ve tedavi metotlarına her zaman ilgi duyduğunu hatırladı. Küçük bir kızken Caris, doktor olmak istemişti, ama sadece rahiplerin tıp fakültesine gidebileceğini bilmiyordu. Gwenda, annesinin ölümünden sonra:

"Neden insanlar hasta olmak zorunda?" dediğini hatırladı.

Rahibe Cecilia işlediğimiz günahlar yüzünden olduğunu anlatırken, Edmund, kimsenin neden olduğunu bilmediğini söylemişti. Cevapların ikisi de Caris'i tatmin etmemişti. Belki de cevabı burada, Mattie'nin mutfağında arıyordu.

Caris sıvıyı minik bir şişeye boşalttı, ağzını tıpa ile tıkadı, tıpayı iple sıkıca bağlayarak iki ucunu düğümledi. Sonra şişeyi Gwenda'ya verdi. Gwenda kemerine bağlı deri kesenin içine attı hemen. Acı acı Wulfric ile nasıl bir saat yalnız kalmayı başarabileceğini düşünüyordu. Fazla düşünmeden bir yolunu bulacağını söylemişti ama şimdi, aşk iksirini eline alınca bu olayın neredeyse imkânsız olduğu gerçeği ortaya çıkmıştı. Konuştukları o çok nadir zamanlarda bile Wulfric hep huzursuz olurdu. Çünkü sahip olduğu her boş anı Annet ile geçirmek isterdi. Gwenda baş başa kalabilmek için ne bahane uyduracaktı. "Gel sana, yaban ördeği yumurtalarını bulabileceğimiz bir yer göstereyim."

Niye babasına değil de ona göstersin ki? Wulfric biraz safça idi ama aptal değildi, bir şeyler çevirdiğini anlardı.

Caris, Mattie'ye on iki gümüş peni verdi. Baba'nın iki haftalık kazancı diye aklından geçirdi Gwenda.

"Teşekkür ederim Caris" dedi Gwenda. "Umarım düğünüme de gelirsin."

Caris güldü. "İşte görmeye bayıldığım şey, özgüven."

Mattie'nin evinden çıkıp fuar alanına doğru yürüdüler. Gwenda Wulfric'nin nerede kaldığını öğrenmekle işe başlamaya karar verdi. Ailesi o kadar varlıklıydı ki manastırda bedava olarak kalamazlardı. Herhalde bir handa kalıyorlardı. Gwenda sıradan bir şeymiş gibi ona ya da kardeşine nerede kaldıklarını sorabilir, kasabadaki hanların en iyisinin hangisi olduğunu araştırıyormuş gibi kaldıkları

hanın konaklama standartları hakkındaki sorularla sohbete devam edebilirdi.

O sırada yanından bir keşiş geçti ve o an Gwenda, büyük bir suçlulukla, kardeşi Philemon'u görmeyi aklına bile getirmediğini fark etti. Baba onu ziyaret etmezdi, çünkü yıllardan beri birbirlerinden nefret ediyorlardı. Ama Gwenda kardeşini severdi. Üçkâğıtçı, yalancı ve şiddet düşkünü olduğunu bilir ama yine de severdi. Pek çok uzun kış gecesinde açlığı paylaşmışlardı birlikte. Sonra kendince bir çözüm buldu ve onu Wulfric'i tekrar gördükten sonra aramaya karar verdi.

Caris'le fuar yerine varmadan önce Gwenda'nın babasıyla karşılaştılar. Joby, manastır kapılarının yakınında, Bell'in önündeydi. Yanında kaba görünüşlü, sarı tunikli, sırtında çıkın olan bir adam ve kahverengi bir inek vardı.

Gwenda'ya el sallayarak: "Bir inek buldum." dedi.

Gwenda daha yakından baktı. İki yaşında, zayıf, kötü bakışlı fakat sağlıklı bir hayvandı.

"İyi görünüyor." dedi.

"Bu, Sim Chapman." dedi baş parmağıyla sarı tunikliyi dürterek. "Chapman" köyden köye dolaşarak dikiş iğnesi, kopça, el aynası, tarak gibi ufak tefek ihtiyaç malzemelerini satan adam demekti. Adam ineği çalmış olabilirdi ama fiyatı uygun olduğu sürece baba için bir sakıncası yoktu.

Gwenda sordu: "Parayı nereden buldun?"

"Para ödemiyorum ki." diye cevap verdi, sinsi sinsi gülümsüyordu.

"Gwenda babasının bir planı olduğunu umuyordu. "Nasıl yani?"

"Değiş tokuş gibi bir şey."

"İneğin karşılığında ne veriyorsun peki?"

"Seni." dedi baba.

"Saçmalama!" dedi Gwenda ve aniden bir ip halkasının başından aşağı geçip kollarını iki yanına yapıştırarak vücuduna sımsıkı dolandığını hissetti. Son derece şaşırmıştı. Kurtulmaya çalıştı, Sim ipi daha da sıkıştırdı.

"Olay çıkarma şimdi." dedi baba.

Ciddi olduklarına inanamıyordu. "Ne yaptığınızı sanıyorsunuz siz?" diye çılgın gibi bağırdı Gwenda. "Beni satamazsın, seni aptal!"

"Sim'in bir kadına ihtiyacı var, benim de bir ineğe."dedi baba. "Bu kadar basit."

Sim ilk kez lafa karıştı. "Kızın da çok çirkinmiş."

"Bu saçmalık." dedi Gwenda.

Sim ona gülümseyerek: "Korkma Gwenda." dedi. "Akıllı olup söylenilenleri yaparsan sana kötü davranmam."

Ciddiydiler, Gwenda bunu görebiliyordu. Gerçekten bu değiş tokuşu yapabileceklerini düşünüyorlardı. Kararlı olduklarını anlayınca Gwenda'nın yüreğine buzdan bir ok saplandı sanki.

Tam o sırada Caris sesini yükseltti: "Bu şaka gereğinden fazla uzadı." dedi yüksek ve kararlı bir sesle. "Hemen Gwenda'yı bırakın."

Sim kızın bu buyurgan tavrından hiç etkilenmemişti. "Sen kim oluyorsun da böyle emirler yağdırıyorsun?"

"Babam, din adamları loncasının başkanıdır."

"Ama sen değilsin." dedi Sim. "Öyle olsan bile bana ve arkadaşım Joby'e emir veremezsin."

"Siz de bir genç kızı, inek karşılığında satamazsınız."

"Nedenmiş o? İnek benim, kız da onun kızı."

Yükselen sesleri yoldan geçenlerin dikkatini çekmişti. Durup iple bağlanmış kıza bakmaya başladılar. Birileri sordu: "Ne oluyor?" Birisi cevap verdi: "Adam kızını bir ineğe satmış."

Gwenda babasının yüzünden bir panik dalgasının geçtiğini gördü. Baba bu işi daha sakin bir yerde yapmış olmayı diliyordu. Ama hiçbir zaman yeterince akıllı olmadığı için etraftakilerin tepkisini hesap edememişti. Gwenda tek ümidinin o insanlar olduğunun farkındaydı.

Caris o sırada manastırdan çıkmakta olan bir keşişe el salladı. "Peder Godwyn!" diye seslendi. "Gelip şu sorunu çözer misiniz lütfen?" Yüzünde muzaffer bir ifade ile Sim'e baktı. "Manastır Yün Fuarı'ndaki bütün alışverişler üzerinde yetki sahibidir. Peder Godwyn kilise sorumlusudur. Herhalde otoritesini kabul edersiniz."

Godwyn: "Merhaba kuzen Caris, sorun nedir?" dedi.

Sim nefretle homurdandı. "Kuzenin, öyle mi?"

Godwyn ona buz gibi bir bakış fırlattı. "Konu her neyse bir din adamı olarak adil bir karar vermeye çalışacağım. Umarım bana güvenirsiniz."

Aniden dalkavukça bir tavır takınan Sim: "Bunu duyduğuma çok sevindim efendim." dedi.

Aynı yağcı tavırla Joby de: "Sizi tanıyorum Peder, oğlum Philemon sadık bir kulunuzdur. Ona fevkalade cömert ve merhametli davranırsınız daima."

"Tamam, bu kadar yeter." dedi Godwyn. "Neler oluyor?"

Caris: "Joby, Gwenda'yı bu inek karşılığında satmak istiyor. Ona böyle bir şey yapamayacağını söyle." dedi.

Joby: "O benim kızım efendim, on sekiz yaşında ve bakire, istediğimi yapabilirim."dedi.

Godwyn: "Yine de insanın çocuklarını satması utanç verici."

Joby dokunaklı bir sesle devam etti: "Ben de yapmazdım efendim ama evde üç tane daha var ve ben topraksız bir ameleyim, bütün kış çocuklarıma yedirecek hiçbir şeyim yok ve ne yazık ki ineğim de öldü."

Artan kalabalıktan, Joby'yi haklı bulan mırıltılar yükseldi. Hepsi kışın zorluklarını iyi biliyordu, bir erkeğin ailesini doyurmak için katlanması gerekenleri de. Gwenda ümitsizliğe kapılmaya başlamıştı.

Sim: "Utanç verici olduğunu düşünebilirsiniz Peder Godwyn ama günah mıdır?" diye sordu. Cevabı önceden biliyormuş gibiydi, Gwenda onun bu tartışmayı daha önceden başka bir yerde de yapmış olabileceğini tahmin etti.

Gönülsüz de olsa Peder Godwyn kararını bildirdi, "İncil, kızınızı köle olarak satmanıza izin veriyor. Exodus, bölüm yirmi bir."

"İşte buyrun!" dedi Joby. "Hıristiyanlığa uygun bir iş."

Caris öfkeden çıldırıyordu. "*Exodus Kitabı*'ymış!" dedi tükürür gibi.

Etraftakilerden biri atıldı: "Biz İsrail'in çocukları değiliz." Konuşan kısa boylu, tıknaz bir kadındı, çenesindeki yara izi yüzüne kararlı bir ifade veriyordu. Yoksul giyimli olmasına rağmen hayli

iddiacı görünüyordu. Gwenda onu tanıdı. Mark Webber'in karısı Madge'di.

"Günümüzde kölelik yok artık." dedi Madge.

Sim: "Peki, hiç para almadan çalışan üstüne de ustaları tarafından dövülen çıraklara ne demeli? Ya rahip ve rahibe adayları? Ya soyluların saraylarında boğaz tokluğuna çalışan hizmetçiler?"

Madge: "Hayatları çok zor olabilir ama asla alınıp satılamazlar, öyle değil mi Peder Godwyn?" diye sordu.

"Ben insan ticaretinin yasal olduğunu savunmuyorum." diye cevapladı Godwyn. "Ben tıp öğrenimi gördüm, hukuk değil. Ama ne Kutsal Kitap'ta ne de kilise derslerinde bu adamların yaptıkları şeyin günah olduğunu gösteren bir kayıt yok." Caris'e bakarak omuzlarını silkti: "Kusura bakma kuzen."

Madge Webber, kollarını göğsünde kavuşturarak: "Eee çerçi, bu kızı kasabadan nasıl götüreceksin?" diye sordu.

"Bir ipe bağlayıp götürürüm, ineği nasıl getirdiysem öyle."

"Ama ineği benim ve bütün bu insanların önünden geçirmek zorunda değildin o zaman."

Gwenda'nın umutla yüreği çarptı. Seyircilerden ne kadarının kendisini desteklediğini bilmiyordu ama bir kavga çıkarsa yabancı olan Sim'e karşı hemşehrilerinin Madge'in tarafını tutacakları kesindi.

"Daha önce de inatçı kadınlarla çok uğraştım." dedi Sim. "Bana hiçbir şey yapamadılar."

Madge eliyle ipe yapışarak "Çok şanslıymışsın o halde." dedi.

Sim ipi hızla çekerek: "Çek ellerini malımın üzerinden yoksa fena olur." dedi.

Madge inadına Gwenda'nın omzunu tuttu. Sim hızla itince Madge geriye doğru sendeledi; kalabalıktan protesto sesleri duyuldu. Seyircilerden biri: "Eğer kocasını görseydin böyle yapamazdın." dedi. Bir kahkaha koptu. Gwenda, Madge'in kocası Mark'ı gözünün önüne getirdi, kibar bir dev, ah şu anda bir geliverseydi...

Onun yerine John Constable geldi. Nerede olsa belanın kokusunu hemen alan hassas burnu sayesinde insanlar toplanmaya başlar başlamaz yanlarında bitiverirdi.

"Biz burada itiş kakış sevmeyiz." dedi. "Sorun mu çıkarıyorsun, çerçi?"

Gwenda yeni baştan ümitlendi. Chapman'ın kötü bir şöhreti vardı buralarda, bu yüzden jandarma, olayı Sim'in çıkardığını düşünüyordu.

Sim hemen yalakalığa başladı, bu dönüşümü şapka çıkartmaktan daha hızlı yapabiliyordu. "Özürler dilerim Sayın Constable. Ama bir adam istenilen bedeli ödeyerek alışverişini yapmışsa aldıklarına kimse elini sürmeden Kingsbridge'den çıkıp gidebilmeli."

"Elbette." John kabul etmek zorundaydı. Bir ticaret kasabasının ünü ziyaretçilere yapılan dürüst muameleye bağlıydı. "Ne satın aldınız?"

"Bu kızı."

"Yaa!" John düşünceli görünüyordu. "Kim sattı?"

"Ben sattım." dedi Joby. "Babasıyım."

Sim devam etti. "Ve bu koca çeneli kadın beni durdurup kızı elimden almakla tehdit etti."

"Evet, öyle yaptım." dedi Madge. "Çünkü Kingsridge pazarında kadınların alınıp satıldığını hiç duymamıştım, buradakiler de duymamıştır."

Joby: "Bir adam kendi öz çocuğuna istediği şeyi yapabilir." dedi. Sonra etraftaki kalabalığa bakarak sordu: "Benimle aynı fikirde olmayan var mı?"

Gwenda hiç kimsenin itiraz etmeyeceğinden emindi. Bazı aileler çocuklarına iyi, bazıları da sert davranırdı ama bir konuda kesinlikle aynı fikirdeydiler: Bir baba evladının üzerinde mutlak otorite sahibi olmalıydı. Öfkeyle patladı: "Eğer böyle bir babanız olsaydı hiçbiriniz sağır ve dilsizmiş gibi durmazdınız orada. İçinizde kaç kişi babası tarafından satıldı? Kaçınız daha küçücükken, elleriniz adamların cüzdanlarını hissettirmeden yürütebilecek kadar minik olduğu için hırsızlık yapmaya zorlandı?"

Joby endişelenmeye başlamıştı. "Saçmalıyor Efendi Constable." dedi. "Çocuklarımdan hiçbiri hırsızlık yapmamıştır."

"Onu boş ver şimdi." dedi John. Herkes beni dinlesin. Şimdi kararımı açıklayacağım. Beğenmeyen olursa başrahibe şikâyet edebilir. Eğer bir itiş kakış ya da kavga çıkarsa kim olursa olsun karışan

herkesi tutuklarım. İyice anladınız mı?" Etrafına her an kavgaya hazırmış gibi baktı. Kimse konuşmuyordu. Herkes kararı bekliyordu. Devam etti. "Bu alışverişin yasadışı olduğuna dair bir kayıt yok. Bu yüzden Sim Chapman kızla birlikte gidebilir."

"Ben de öyle demiştim efen..." diye başladı Joby.

"Kapa o lanet çeneni Joby, aptal herif!" dedi Constable. "Sim, haydi yoluna git, çabuk. Madge Webber, eğer parmağını kımıldatırsan seni boyunduruğa oturturum, kocan bile bana engel olamaz. Ve Caris Wooler, lütfen tek kelime bile istemiyorum, isterseniz sonra babanıza şikâyet edebilirsiniz."

John daha sözünü bitirmeden Sim elindeki ipi hızla çekti. Gwenda öne doğru yüzüstü kapaklanıyordu ki ayağının birini öne uzatarak düşmekten güçlükle kurtuldu. Sonra yarı tökezleyerek yarı koşarak yolun aşağısına doğru ilerledi. Göz ucuyla Caris'in yanı başında olduğunu görebiliyordu. John Constable kolundan yakaladı onu, Caris şiddetle karşı koydu ama bir dakika sonra Gwenda artık onu göremiyordu.

Sim çamurlu sokak boyunca ipi Gwenda'nın dengesini bozmak için çekiştirerek hızlı hızlı yürüyordu. Köprüye yaklaştıkça Gwenda'nın ümidi azalıyordu. İpe asılmayı denedi fakat adam o kadar büyük bir güçle çekti ki kız yere, çamurların içine yuvarlandı. Kolları hâlâ iki yanına bağlı olduğundan kendini korumak için hiçbir şey yapamıyordu. Göğsü incinmiş, suratı çamura gömülmüş halde öylece kaldı. Sonra karşı koymaktan vazgeçerek zorla ayağa kalktı. Hayvan gibi iple bağlanmış, canı yanmış, korkmuş ve iğrenç bir çamura bulanmış halde yeni sahibinin arkasından sendeleyerek köprüyü geçip ormana giden yolda yürümeye başladı.

Sim Chapman Gwenda'yı Newton'dan geçirip suçluların asıldığı Gallows Cross denilen kavşağa doğru sürükledi. Oradan güneye dönerek Whigley'e doğru devam ettiler. Kızın ipinin bir ucunu da kendi beline bağlamıştı. Böylece dikkati başka yere kaysa bile kız kaçamıyacaktı.

Gwenda'nın köpeği Skip de bir süre onları izlemiş ama Sim'in attığı taşlardan biri tam burnunun üstüne gelince can acısıyla kuyruğunu ayaklarının arasına sıkıştırıp uzaklaşmıştı.

Birkaç mil sonra, gün batmaya başlarken Sim ormana yöneldi. Gwenda yol kenarında nerede olduklarına dair herhangi bir işarete rastlamamıştı. Sim'in bu yolu özellikle seçtiği belliydi.

Ağaçların arasında birkaç yüz adım yürüdükten sonra bir patikaya vardılar. Gwenda toprağın üzerinde onlarca küçük toynak izi gördü ve ceylanların kullandığı bir patikada olduklarını anladı. Bu yolun bir su kaynağına gittiğini tahmin etti. Gerçekten de bir kaynağa geldiler, suyun etrafındaki otlar çiğnenmiş, çamur içinde kalmıştı.

Sim suyun kenarına oturdu, avuçlarını tertemiz suyla doldurup içti. Sonra kızın ipini boynuna dolanacak şekilde yukarı çekerek ellerini serbest bıraktı, suya doğru itti.

Akan suda ellerini yıkadı ve doya doya su içti.

"Yüzünü de yıka!" diye emretti. "Zaten yeterince çirkinsin."

Kız kendisine söyleneni yaptı, bir yandan da neden görünüşüne bu kadar taktığını merak ediyordu.

Patika suyun arkasına doğru uzayıp gidiyordu. Yürümeye devam ettiler. Gwenda güçlü bir kızdı, bütün gün yürüyebilirdi ama bu kez yenilmiş, üzülmüş ve korkmuştu, bu yüzden kendini çok bitkin hissediyordu. Varacakları yerde kendisini ne bekliyor olursa olsun, bundan daha beteri bile olsa bir an önce oraya ulaşmak istiyordu, böylece hiç olmazsa oturabilecekti.

Karanlık çöküyordu. Geyiklerin yolu ağaçların arasında birkaç mil daha gittikten sonra kıvrılıyor ve bir tepenin eteklerinde son buluyordu. Sim, kocaman bir meşe ağacının yanında durup ıslık çaldı.

Birkaç dakika sonra yarı aydınlık ağaçlık bölgeden biri çıkageldi. "Tamamdır Sim." dedi.

"Tamamdır Jed."

"Ne getirdin? Meyveli tart mı?"

"Merak etme sen de ötekiler gibi bir dilim yiyeceksin. Altı penin varsa tabii."

Gwenda Sim'in ne planladığını anlamıştı. Ona fahişelik yaptıracaktı. Bu düşünce kafasına balyoz gibi çarptı, sendeleyerek dizlerinin üzerine çöktü.

"Altı peni ha?" Jed'in sesi uzaktan geliyormuş gibiydi ama kız heyecanlandığını anladı.

"Kaç yaşında?"

"Babası on sekiz olduğunu söylüyor?" Sim ipi çekiştirerek: "Ayağa kalksana tembel inek, daha gelmedik."

Gwenda ayağa kalktı. Yüzümü yıkamamı bu yüzden istiyormuş diye düşündü ve ağlamaya başladı.

Ümitsizce hıçkırarak sendeleye sendeleye Sim'i takip etti. Gözyaşlarının arasından on beş yirmi kişinin ateşin etrafında uzanıp yattığını görebildi. Ateşin ışığında kendisini seyredenlerin hemen hepsi erkekti, aralarında beyaz bir kadın yüzünü seçer gibi oldu. Sert ifadeli fakat düzgün hatlı kadın Gwenda'ya şöyle bir baktıktan sonra yattığı çul yığınına geri döndü. Devrilmiş bir şarap fıçısı ve etrafa saçılmış tahta maşrapalar burada bir içki âlemi yapıldığını kanıtlıyordu.

Gwenda Sim'in kendisini kanun kaçaklarının inine getirdiğini anladı. İçlerinden kaçının arzularına boyun eğmek zorunda kalacaktı? Daha soruyu sorarken cevabın ne olduğunu biliyordu aslında: hepsinin...

Sim kızı çekiştirerek açıklığı geçti, sırtını bir ağaca dayamış oturan bir adamın önünde durdular. "Tamamdır, Tam." dedi Sim.

Tam de: "Tamamdır Sim." diye cevap verdi.

Gwenda birden adamın kim olduğunu hatırladı. Ülkenin en ünlü kanun kaçağıydı, adı Tam Hiding'di. Şimdi içkiden kıpkırmızı kesilmişti ama aslında yakışıklı bir yüzü vardı. Bazıları onun soylu olduğunu söylerdi -aslında bütün ünlü kaçaklar için aynı şey söylenirdi- Gwenda ona bakarken adamın ne kadar genç olduğunu fark etti. Yirmili yaşların ortalarındaydı. Kanun kaçaklarını öldürmenin cezası olmadığı için fazla bir ömrü kalmamıştı muhtemelen.

"Alwyn'in ineğine karşılık bu kızı aldım."

"Aferin." Tam'in dili hafifçe dolaşıyordu.

"Öteki çocuklarla altışar peniye anlaştık ama sana bu sefer bedava elbette. İlk sen olmak istersin diye düşündüm."

Tam kızı kanlanmış gözleriyle süzdü. Belki de çok iyi niyetli bir düşünceydi ama Gwenda onun gözlerinde bir acıma ifadesi sezdi. "Hayır, teşekkürler Sim." dedi. "Sen işine bak, bırak çocuklar

eğlensin. Belki de yarına bırakmak istersin. Kingsbridge'e giden iki papazdan aldığımız en iyisinden bir fıçı şarabı yeni bitirdik, çocukların hemen hepsi sızmış durumda."

Gwenda'nın yüreği ümitle çırpındı. Yoksa işkence ertelenecek miydi?

"Alwyn'e danışmam gerek." dedi Sim şüpheyle. "Teşekkürler Tam." Gwenda'yı arkasından çekerek yürümeye başladı.

Birkaç metre ötede geniş omuzlu bir adam ayaklarının üstünde durmaya çalışıyordu.

Sim: "Tamamdır Alwyn." Bu cümlecik kanun kaçakları arasında bir çeşit selamlaşma ya da parola olarak kullanılıyordu herhalde.

Alwyn içkinin kötü etkilediklerindendi. "Ne getirdin?"

"Tazecik, genç bir kız."

Alwyn Gwenda'nın çenesini gereksiz bir sertlikle sımsıkı tutarak yüzünü ateşin ışığına çevirdi. Gözlerinin içine bakmak zorunda kalmıştı. Tam Hiding gibi genç bir adamdı, o da sefahatin sağlıksız izlerini taşıyordu. Nefesi içki kokuyordu. "Tanrı aşkına ne kadar çirkin birini seçmişsin." dedi.

Gwenda ilk kez birisi ona çirkin dediği için mutlu olmuştu, belki Alwyn ona bir şey yapmak istemezdi.

"Ne bulabildiysem onu aldım" dedi Sim sinirli sinirli. "Eğer adamın kızı güzel olsaydı bir ineğe satar mıydı? Zengin bir yün tüccarının oğluyla evlendirirdi."

Babasını hatırlayınca Gwenda yine sinirlendi. Bütün bunların olacağını biliyordu, en azından kuşkulanmış olması gerekirdi. Bunu kızına nasıl yapabilmişti?

"Tamam, tamam, önemli değil." dedi Alwyn Sim'e. "Grupta sadece iki kadın var, çocukların işi zor."

"Tam çocukların bu gece çok sarhoş olduğunu, sabahı beklememizin daha doğru olacağını söyledi ama yine de sen bilirsin."

"Tam haklı. Yarısı çoktan uyudu bile."

Gwenda'nın korkusu biraz hafifledi. Gece boyunca çok şey olabilirdi.

"İyi." dedi Sim. "Zaten ben de köpek gibi yorulmuşum." Gwenda'ya baktı: "Hey, sen yere yat!" Adını hiç söylemiyordu.

Yere uzandı, Sim bu sefer iple ayaklarını ve ellerini arkasında bağladı. Sonra Sim ve Alwyn kızın iki tarafına, yere uzandılar. Birkaç dakika sonra ikisi de uyuyakaldı.

Gwenda da çok yorulmuştu ama uyumayı aklından bile geçirmiyordu. Elleri arkasında bağlıyken yaptığı her hareket canını acıtıyordu. Bileklerini kıpırdatmaya çalıştı ama Sim ipi o kadar sıkı sarmış, öylesine sıkı düğüm atmıştı ki becerebildiği tek şey derisini zedelemek oldu, şimdi de ip etini yakmaya başlamıştı.

Ümitsizlik yerini çaresiz bir öfkeye bıraktı, kendisini kaçıranlardan intikam aldığını hayal etti bir an. Elinde bir kırbaç, önünde yerlere kapananların hepsini acımasızca kırbaçlıyordu. Hepsi boş hayaldi. Kafasını işe yarayacak çözümler bulmaya zorladı.

Önce ellerini çözdürmenin bir yolunu bulmalıydı. Sonra da buradan kaçmak zorundaydı. Ama her şeyden önce peşine düşüp onu yeniden ele geçirmelerini engellemesi gerekiyordu.

Olacak iş değildi.

12

Gwenda uyandığında üşümüştü. Yaz ortası olmasına rağmen hava serindi ve üzerinde ince elbisesinden başka bir şey yoktu. Gökyüzü siyahtan griye dönüyordu. Alacakaranlıkta açıklığa göz gezdirdi, kimse kımıldamıyordu.

Çişi gelmişti. Olduğu yere yapıp üstünü başını kirletmeyi düşündü. Ne kadar iğrenç olursa o kadar iyiydi. Fikir aklına gelir gelmez vazgeçmişti. Bu, vazgeçmek demekti. Gwenda vazgeçmiyordu.

Ama ne yapacaktı?

Alwyn hâlâ kemerine bağlı kının içindeki hançeriyle yanında uyuyordu. Birden aklına parlak bir fikir geldi. Kafasında oluşmaya başlayan planı uygulamaya sinirleri dayanabilecek miydi, bilmiyordu. Ama ne kadar korktuğunu düşünmek istemiyordu. Sadece yapmak zorundaydı o kadar.

Ayak bilekleri bağlıydı ama bacaklarını oynatabiliyordu. Alwyn'i tekmeledi. İlk başta fark etmedi. Yeniden tekmeledi, adam biraz kımıldadı. Üçüncüsünde iyice uyanmıştı. "Sen miydin, ne var?"

"Çişimi yapmam lazım."

"Açıklıkta yapamazsın. Tam'in kurallarından biri. Çiş için yirmi adım, büyüğü için elli adım uzağa gideceksin."

"Hayret, kanun kaçaklarının bile kuralları var."

Hiçbir şey anlamadan baktı. Espriyi kavrayamamıştı. Akıllı biri olmadığı belliydi. Bu işine yarayabilirdi. Ama çok güçlü ve kötü bir adamdı. Çok dikkatli olması gerekiyordu.

"Böyle bağlıyken hiçbir yere gidemem." dedi Gwenda.

Alwyn homurdanarak kızın ayaklarındaki ipi çözdü.

Planın ilk bölümü gerçekleşmişti. Şimdi daha da çok korkuyordu. Bağlı geçen gecenin sonunda bütün adaleleri ağrıyordu. Bir adım attı, tökezleyerek düştü. "Ellerim bağlıyken çok zor olacak." dedi.

Adam duymazlıktan geldi.

Planın ikinci bölümü gerçekleşmemişti.

Denemeye devam edecekti.

Tekrar ayağa kalktı, ağaçlara doğru yürümeye başladı, Alwyn arkasından geliyordu. Kızın adımlarını parmaklarıyla sayıyordu. Ona kadar gelince yeniden başladı. İkincisinde: "Yeter bu kadar." dedi.

Gwenda çaresizlik içinde adama baktı. "Elbisemi kaldıramıyorum." dedi.

Bu yemi yutacak mıydı acaba? Aptal aptal suratına baktı. Gwenda neredeyse beyninin çalışmasını duyabiliyordu. Değirmen taşları gibi gümbürdüyordu adeta. Kızın eteklerini o çişini yaparken kaldırabilirdi ki bu, annelerin yeni yürümeye başlayan çocuklarına yaptıkları bir şeydi, ayrıca çok iğrençti. İkinci bir yol da kızın ellerini çözmekti. Elleri ayakları serbest kalınca kaçmaya kalkabilirdi ama çok zayıf ve yorgundu üstelik bacakları da tutulmuştu; uzun, kaslı bacakları olan bir erkekten kaçması mümkün değildi. Adam bu riski pek ciddiye almamış olacaktı ki kızın bileklerindeki ipi çözdü. Gwenda, adam gözlerindeki muzaffer bakışı görmesin diye başka yerlere baktı.

Kan dolaşımını sağlamak için kollarını sıkı sıkı oğuşturdu. İçinden gözlerini parmaklarıyla oymak isterken, gülümsedi ve olabildiğince tatlı bir sesle: "Teşekkür ederim." dedi sanki büyük bir lütuf yapmış gibi.

Eteğini kaldırıp çömelirken adamın başka yere bakmasını bekliyordu ama o inadına gözlerini daha bir dikkatle üzerine dikmişti. Gwenda bu bakışı yakaladı, aldırmadı. Çok doğal bir şeyi yaparken utanmış gibi görünmek istemiyordu. Alwyn'in ağzı hafifçe aralanmış, nefesleri sıklaşmış gibiydi.

Şimdi sıra en zor bölüme gelmişti.

Yavaşça ayağa kalkarken eteğini indirmeden önce kendisini iyice izlemesine izin verdi. Adam dudaklarını yaladı, Gwenda onu kazandığını anladı.

Yanına iyice sokulup: "Benim koruyucum olur musun?" diye sordu kendisine bile inandırıcı gelmeyen küçük kız çocuğu sesiyle.

Adam hiçbir şeyden kuşkulanmamıştı. Hiç konuşmadan uzandı, kızın memelerini avuçladı.

Gwenda acıyla inledi. "Öyle sert değil." dedi. Ellerini, ellerinin arasına aldı. Daha nazik ol."

Elini göğüslerine götürdü, göğüs uçlarını hafifçe okşayarak kabarmalarını sağladı. "Ne kadar nazik olursan o kadar güzel olur."

Alwyn homurdandı ama göğüs uçlarını yavaşça okşamaya devam etti. Sonra birden kızın yakasından kavradı, öteki eliyle de bıçağını çıkardı. Sivri uçlu, otuz santim kadar uzunlukta çok keskin bir bıçaktı. Aslında elbisesini keserek çıkarmak istemişti. Ama bu Gwenda'nın işine gelmezdi, giyecek başka bir şeyi yoktu çünkü. Bileğini yavaşça tuttu. "Bıçağa gerek yok, bak!" dedi. Bir adım geriledi, kemerini çözdü çabucak, elbiseyi başından çekip çıkardı. Üzerindeki tek şey oydu zaten.

Elbiseyi yere serdi ve üzerine uzandı. Zorla gülümsemeye çalıştı. Başına geleceklerin ne kadar iğrenç olduğunu biliyordu. Sonra bacaklarını iki yana açtı.

Adam sadece bir an durakladı.

Bıçağı sağ elinde tutarak öteki eliyle iç çamaşırlarını sıyırdı ve kızın bacaklarının arasına eğildi. Bıçağın ucuyla yüzünü dürterek: "Sorun çıkarırsan suratını doğrarım." dedi.

"Böyle davranmana gerek yok." dedi Gwenda. Ümitsizce böyle bir adamın kadınlardan ne duymak istediğini bulmaya çalışıyordu. "Benim büyük, güçlü koruyucum," dedi sonunda.

Adam bu sözlere hiçbir tepki vermedi.

Üzerine uzanmış, körlemesine içine girmeye uğraşıyordu. "Çok acele etme," derken adamın beceriksizce zorlamalarından duyduğu acıyla dudaklarını ısırıyordu. Elini bacaklarının arasına uzatıp içine girmesini sağladı, işi kolaylaştırmak için bacaklarını yukarı kaldırmıştı.

Alwyn ağırlığını kollarına vererek kendini biraz kaldırdı. Bıçağını yere, kızın başının yanına koyup kabzasını sağ eliyle tuttu. Yeniden içine girerken inledi. Gwenda da ne kadar istekli olduğunu göstermek için onunla birlikte hareket ediyor, bıçaktan tarafa bakmamaya çalışarak fırsat kolluyordu. Hem korkmuştu hem de midesi bulanıyordu ama aklının bir parçası hâlâ sakindi ve plan yapmaya devam ediyordu.

Adam gözlerini kapattı, rüzgârı koklayan hayvanlar gibi başını yukarı kaldırdı. Yere dayadığı kolları onu dengede tutuyordu. Kız korkarak bıçağa bir göz attı, adamın eli hafifçe yana kaymış, böylece kabzanın bir kısmı açıkta kalmıştı. Onu şimdi alabilirdi ama adam ne kadar hızlıydı acaba?

Yeniden yüzüne baktı. Adamın ağzı kendinden geçmiş gibi kasılmıştı. Hareketlerini hızlandırdı, Gwenda da ona uydu.

Dehşetle kasıklarına doğru bir sıcaklığın yayıldığını hissetti. Kendi kendinden utandı. Adam kanun kaçağı bir katildi, canavardan bir gömlek üstün, üstelik kendisini altı peniye önüne gelene satmaya hazırlanan bir pezevenkti. Bunu hayatını kurtarmak için yapıyordu, zevk için değil. Ama yine de içi sırılsıklam olmuştu ve adam giderek hızlanıyordu.

Gwenda adamın doyuma ulaşmak üzere olduğunu hissetti. Ya şimdi yapacaktı ya da asla. Alwyn teslim oluyormuş gibi inledi ve Gwenda harekete geçti.

Adamın elinin altındaki bıçağı kaptı. Adam hiçbir şeyin farkında değildi, yüzündeki kendinden geçmiş ifadede bir değişiklik olmamıştı. Ne yaptığını anlayıp son anda kendisini durduracağı korkusuyla bir an bile tereddüt etmeden yattığı yerden omuzlarını hızla kaldırıp bıçağı sapladı. Alwyn onun hareketlerini hissedip gözlerini açtı, yüzünde şaşkınlık ve korku vardı. Bıçağı sımsıkı tutarak boğazına, çenesinin tam altına sapladı. Sessizce küfretti; boynun en can alıcı yerini, nefes borusuyla atar damarın geçtiği bölgeyi ıskalamıştı.

Alwyn acı ve öfkeyle kükredi ama henüz gücünü kaybetmemişti, bu yüzden Gwenda ölüme her zamankinden daha yakındı.

İçgüdüsel olarak, düşünmeden hareket ediyordu artık. Sol elini kullanarak adamın dirseğinin iç kısmına vurdu. Kolunun bükülmesine engel olamayan Alwyn elinde olmadan çuval gibi yığıldı. Gwenda elindeki uzun bıçağı daha büyük bir güçle itti, adam koca vücudunun tüm ağırlığıyla bıçağın üstüne düştü. Bıçak aşağıdan yukarı doğru kafasına girerken ağzından kanlar boşandı. Yüzüne sıçrayan kanlardan sakınmak için başını hızla yana çevirdi ama bir yandan da bıçağı batırmaya devam ediyordu.

Bıçak, bir an engelle karşılaştı sonra yine yoluna devam etti. Adamın gözü patlayacakmış gibi dışarı çıktı ve bıçağın ucu göz yuvasından kan ve beyin parçacıklarıyla dışarı fırladı. Alwyn kızın üzerine yuvarlandı, ya ölmüştü ya da ölmek üzereydi. Ağırlığı Gwenda'nın nefesini kesti. Düşen bir ağacın altında kalmış gibiydi. Bir an için kımıldayamadı.

O sırada adamın içine boşaldığını dehşetle hissetti. Doğaüstü bir korkuyla irkildi. Şu anda eli bıçaklı halinden daha korkutucuydu. Panik içinde solucan gibi kıvrılarak altından kurtulmayı başardı.

Sonunda ayağa kalkmayı başarabildiğinde her tarafı titriyor, güçlükle nefes alıyordu. Adamın kanı göğüslerinde, tohumları rahmindeydi. Korkuyla kaçakların kampına doğru baktı. Alwyn'in haykırışlarını kimse duymuş muydu acaba? Eğer herkes uyuyorsa sesleri kimseyi uyandırmış mıydı?

Titreyerek elbisesini kafasından geçirdi, kemeri bağladı. Kesesi ve daha çok yemek yemek için kullandığı çakısı yanındaydı. Bir yandan da gözlerini Alwyn'den ayıramıyordu, hâlâ sağ olabileceğinden korkuyordu. İşini tam olarak bitirmesi gerektiğini biliyordu ama bir türlü kendini toparlayamıyordu. Açıklığın oralardan bir ses duydu. Bir an önce buradan uzaklaşması gerekiyordu. Etrafına bakındı, üstüne çekidüzen verdi ve yola doğru yürümeye başladı.

Büyük meşe ağacının yanında bir gözcü olduğunu ani bir korkuyla hatırladı. Ağaçların arasından dikkatle ilerledi, hiç ses çıkarmamaya gayret ederek meşe ağacına yaklaştı. Gözcüyü gördü -adı Led'di- yere uzanmış, uyuyordu. Ayaklarının ucuna basarak yanın-

dan geçti. Deli gibi koşarak oradan uzaklaşmak için dayanılmaz bir arzu vardı içinde. Neyse ki adam kımıldamadı. Geyiklerin patikasını buldu ve su kaynağına varana kadar yola devam etti. Arkasında hiç kimse yok gibi görünüyordu şimdilik. Yüzündeki ve göğsündeki kanları yıkadı. Sonra daha özel yerlerine soğuk su çarptı. Kana kana su içti, daha yürüyecek çok yolu vardı.

Delice korkusu biraz yatışmış gibiydi, geyik patikasından yürümeye devam etti. Yürürken etrafı dinliyordu. Kaçaklar, Edwin'i ne zaman bulurlardı? Cesedi saklamaya çalışmamıştı bile. Neler olup bittiğini anladıklarında kesinlikle peşine düşeceklerdi. Çünkü onun için bir inek vermişlerdi, bu da on iki şilin ederdi ki bu, babası gibi adamların altı aylık kazancı demekti.

Nihayet yola ulaştı. Yalnız seyahat eden bir kadın için yol da en az ormanın içi kadar tehlikeliydi. Tom Hiding'in grubu ormandaki tek kaçaklar grubu değildi, başka birçok adam vardı. Vaizler, köylüler, delikanlılar, silahlı çeteler, savunmasız bir kadından yararlanmaya kalkacak bir sürü pislik... Ama şu andaki önceliği Sim Chapman ve arkadaşlarından uzaklaşmaktı. Bu yüzden hız her şey demekti. Nereye gidecekti? Eve, Wigleigh'e gitse, Sim oraya gelebilir ve onu geri isteyebilirdi, babasının bu durumda ne yapacağını söylemeye bile gerek yoktu. Güvenebileceği dostlara ihtiyacı vardı. Caris ona yardım edebilirdi.

Kingsbridge'e yöneldi.

Açık bir gündü ama günlerdir yağan yağmur yüzünden yollar çamur içindeydi ve çamur yürümeyi gerçekten güçleştiriyordu.

Bir süre sonra bir tepe üstüne vardı. Geriye baktığında yolun bir millik kısmını görebildiğini fark etti.

Yolun sonunda yalnız bir adam silüeti belirdi. Sarı bir tunik giyiyordu.

Sim Chapman.

Deli gibi koşmaya başladı.

Çılgın Nell'e karşı açılan dava, pazartesi günü öğlende kilisenin kuzey kanadında görüşüldü. Dini mahkemeye Kardinal Richard

başkanlık ediyordu. Sağında Başrahip Anthony, solunda kişisel asistanı olan asık suratlı, siyah saçlı, kardinalliğin bütün işlerini yaptığını söyleyen Başdiyakoz Lloyd oturuyordu. Kasaba halkının büyük bir çoğunluğu da gelmişti. "Din kurallarına karşı gelme mahkemesi" çok eğlenceli olurdu ve Kingbridge'de yıllardır böyle bir davaya bakılmamıştı. Zanaatkârlar, işlerin çoğunu pazartesi günleri öğlende paydos ederlerdi. Dışarıda, yün panayırı sona ermek üzereydi, satıcılar tezgâhlarını boşaltıyor, satılmayan mallarını paketliyor, alıcılar evlerine dönmek üzere hazırlık yapıyor, aldıklarını nehir yoluyla Melcombe Limanı'na göndermek üzere gereken işlemleri tamamlıyorlardı.

Mahkemenin başlamasını beklerken Caris sıkıntıyla Gwenda'yı düşünüyordu. Ne yapıyordu şimdi? Sim Chapman mutlaka onu kendisiyle yatmaya zorlamış olmalıydı ama daha kötü şeyler de olabilirdi. Kölesi olarak onun için daha neler yapması gerecekti acaba? Caris'in, Gwenda'nın kaçmayı deneyeceğinden hiç kuşkusu yoktu yalnız başarabilecek miydi? Başaramazsa Sim onu nasıl cezalandıracaktı? Caris, bu soruların cevaplarını asla bulamayacağının farkındaydı.

Çok garip bir hafta olmuştu. Bounaventura kararını değiştirmemişti; Floransalı alıcılar bir daha Kingbridge'e gelmeyeceklerdi, en azından manastır, yün panayırını daha cazip hale getirene kadar.

Caris'in babası, öteki gün yün üreticileriyle birlikte haftanın yarısını Kont Roland'la toplantılar yaparak geçirmişti. Merthin garip davranışlarını, içine kapanık ve sıkıntılı halini sürdürmüştü. Ve yağmur yeniden başlamıştı.

Nell, John Constable ve Vaiz Murda tarafından sürüklenerek kiliseye getirilmişti. Üzerindeki tek şey, önden bağlı, kemikli omuzlarını açıkta bırakan bir cüppeydi. Ne şapkası ne de ayakkabısı vardı. İki adamın pençeleriyle ümitsizce savaşırken, lanetler okuyordu.

Onu sakinleştirip oturttuklarında, kasaba halkından birçok insan öne çıkıp Nell'in zaman zaman şeytanı çağırdığına tanık olduklarını söylediler. Doğru söylüyorlardı. Nell, her zaman insanları -sadaka vermedikleri, yolda önünde durdukları, güzel bir palto giydikleri için yahut hiç nedensiz olarak- şeytanla tehdit ederdi.

Tanıkların hepsi de lanetlendikten hemen sonra bir belaya uğramıştı. Bir kuyumcunun karısı değerli bir broşunu kaybetmiş, bir hancının bütün tavukları ölmüş, bir dulun poposunda kocaman ağrılı yaralar çıkmıştı. Bütün bu şikâyetler gülüşmelere yol açmıştı ama aynı zamanda cadıların kötü bir mizah anlayışına sahip olduğu yolundaki söylentileri de doğrular gibiydi.

Bütün bunlar olup biterken Merthin, Caris'in yanı başında belirdi. "Bu çok aptalca." dedi Caris hiddetle. "Buradaki tanıkların on kat fazlası da gelip Nell'in kendilerine çok beddua ettiğini fakat başlarına hiçbir kötülük gelmediğini söyleyebilir."

Merthin omuzlarını silkti. "İnsanlar sadece inanmak istedikleri şeylere inanır."

"Sıradan insanlar belki ama kardinal, başrahip... Bunlar okumuş insanlar, daha iyi bilmeleri gerek."

"Sana bir şey söylemek istiyorum." dedi Methin.

Caris başını dikleştirdi. Belki de kötü davranışlarının nedenini öğrenmek üzereydi. Merthin'e yandan bakıyordu, şimdi dönünce yüzünün sol tarafında kocaman bir morluk olduğunu gördü. "Ne oldu sana?"

Kalabalık, Nell'in söylediği bir şeyler yüzünden kahkahayla gülüyordu. Başdiyakoz Llyod birkaç kez halkı sessizliğe davet etti. Merthin, sesini yeniden duyurabildiğinde: "Burada olmaz." dedi. "Daha sakin bir yere gidebilir miyiz?"

Tam onunla gitmek üzere kalkacaktı ki bir şey Caris'i durdurdu. Bütün hafta boyunca Merthin soğuk davranışlarıyla kendisini şaşırtmış ve yaralamıştı. Şimdi, nihayet aklındakileri söylemeye hazır olduğuna karar vermiş ve Caris'den emirlerine koşulsuz uymasını bekliyordu. Niye her şey onun programına uygun olacaktı? O, Caris'i beş gün bekletmişti, neden Caris onu birkaç saat bekletmesindi?

"Hayır." dedi. "Şimdi olmaz."

Merthin şaşırdı. "Neden olmaz?"

"Çünkü şu anda müsait değilim." dedi. "Şimdi bırak da dinleyeyim."

Ona arkasını dönerken yüzündeki acıklı ifadeyi gördü. Aslında bu kadar soğuk davrandığı için pişman oldu, ama çok geçti ve kesinlikle özür dilemeyecekti.

Tanıkların konuşmaları bitmişti. Psikopos Richard: "Dünyayı şeytanın idare ettiğini mi söylüyorsun kadın?" dedi.

Caris çok sinirlendi. Kabul edilmiş doktrinlere karşı çıkanlar şeytana taparlardı çünkü dünyayı onun idare ettiğine inanırlardı, Tanrı sadece cennete hükmederdi. Çılgın Nell bu kadar karışık bir itikadı anlayamazdı bile. Richard'ın Vaiz Murdo'nun bu saçma sapan suçlamasını ciddiye alması bile utanç verici bir şeydi.

Nell: "İğnelerin kıçına batsın!" diye haykırıyor, kalabalık, piskoposa yapılan hakaretten keyif alarak kahkahalar atıyordu.

"Eğer savunması bittiyse..." dedi Richard.

Başdiyakoz söze karıştı: "Birileri onun adına konuşmalı." dedi. Konuşması gayet saygılıydı, amirinin hatasını düzeltmekten büyük rahatlık duyar gibi görünüyordu.

Hiç kuşkusuz tembel Richard kuralları hatırlatmayı da Lloyd'un üzerine yıkmıştı.

Richard kiliseyi dolduran kalabalığa göz gezdirdi: "Nell adına kim konuşmak ister?" diye bağırdı.

Caris bekledi ama kimse gönüllü olmadı. Buna izin veremezdi. Bütün bu olup bitenlerin ne kadar mantıksız olduğunu birisinin anlatması gerekliydi. Hiç kimse konuşmayınca Caris ayağa kalktı: "Nell, delidir." dedi.

Herkes, Nell'in tarafını tutan aptalı görmek için etrafına bakındı. Onu tanıdıklarını belli eden mırıltılar yükseldi -oradakilerin çoğu Caris'i tanırdı- kimse çok fazla şaşırmadı çünkü Caris beklenmedik şeyler yapmasıyla ünlüydü.

Başrahip eğilerek piskoposun kulağına bir şeyler söyledi.

Richard: "Caris, Edmund Wooler'ın kızı, suçlanan kadının bir deli olduğunu söylüyor. Onun yardımı olmadan da biz bu sonuca varmıştık."

Caris bu buz gibi alayla irkildi. "Nell, ne söylediğinin farkında değil. Şeytana, azizlere, aya, yıldızlara, her şeye yakarır o. Söylediklerinin bir köpek havlamasından daha fazla anlamı yoktur. O zaman atları da, Kral'a karşı kişnedikleri için asın."

Sesindeki hakaret dolu tona engel olamıyordu, oysa asillere yönelik nefretin açıkça belli edilmesinin ne kadar aptalca bir şey olduğunu iyi biliyordu.

Kalabalıktan bazıları onaylayan sözler söyledi. Böyle ateşli tartışmalara bayılırlardı.

Richard: "Ama tanıkların onun lanetlemesinden sonra başlarına gelen felaketleri anlatan ifadelerini siz de duydunuz." dedi.

"Dün bir peni kaybettim." diye yeniden söze başladı Caris. "Bir yumurta pişirdim bozuk çıktı, babam sabaha kadar öksürmekten uyuyamadı. Ama kimse bizi lanetlememişti. Böyle kötü şeyler her zaman olabilir."

Bu sefer çoğunluk başını salladı. İnsanların çoğu, büyük küçük her aksiliğin arkasında bir kötücül etkinin olduğuna inanırdı. Caris, kalabalığın desteğini kaybetmişti.

Başrahip Anthony, amcası, onun görüşlerini bilirdi, daha önce bu konuda çok tartışmışlardı. Öne doğru eğilerek sordu: "Hastalıklardan, felaketlerden ve kayıplardan Tanrı'nın sorumlu olduğuna kesinlikle inanmıyorsunuz değil mi?

"Hayır..."

"Kim sorumlu öyleyse?"

Caris, Anthony'in kadınsı ses tonunu taklit ederek: "Ya siz, bütün felaketlerin Tanrı'dan ya da Çılgın Nell'den geldiğine kesinlikle inanmıyorsunuz değil mi?"

Başdiyakoz Lloyd sertçe uyardı: "Başrahibe karşı saygılı olun lütfen." Anthony'nin Caris'in amcası olduğunun farkında değilmiş gibiydi. Kasabalılar gülüştüler. Onlar da ciddi Başrahip ile özgür kafalı yeğenini çok iyi tanırlardı.

Caris sözlerini bitirdi: "Nell'in zararsız olduğuna inanıyorum. Deli evet, fakat zararsız."

Vaiz Murdo birden ayağa fırladı: "Sayın Piskopos hazretleri, Kingsbridge halkı, dostlarım!" etkili vaiz sesiyle konuşuyordu. "Şeytan aramızda her yerde, bizi günaha teşvik ediyor, yalan söylemeye, çok yemeye, sarhoşluğa, gurura ve şehvete teşvik ediyor." Kalabalık böyle konuşmaları severdi. Çünkü bu günah tanımlamaları, akıllara zevkli sahneleri ve Murdo'nun bunlara şirretçe itirazlarını getirirdi.

"Fakat o şeytani varlık fark edilmekten kurtulamaz." dedi Murdo sesini heyecanla yükselterek. "Atın çamurda bıraktığı toynak izleri, mutfak farelerinin tereyağının etrafında bıraktığı ema-

reler, bir zamparanın kandırdığı hizmetçinin dölyatağına bıraktığı tohumlar gibi şeytan da işaretini bırakır."

Herkes haykırarak aynı fikirde olduğunu belirtti. Ne demek istediğini anlamışlardı, Caris de anlamıştı.

"Bu şeytanın hizmetkârları, onun kendi üzerlerinde bıraktığı işaretlerle tanınabilirler. Çünkü şeytan bir çocuğun anasının şişmiş göğüslerinden süt emmesi gibi onların sıcak kanlarını emer. Ve çocuk gibi emecek bir şeye, üçüncü bir meme başına ihtiyaç duyar."

Caris'in gördüğü kadarıyla dinleyiciler kendilerinden geçmişti. Adam her cümleye alçak, sakin bir sesle başlıyor, heyecan verici cümlecikleri üstüste koyarak doruk noktasına geliyor; dinleyiciler de o konuşurken hevesle, sessizlik içinde dinliyor ve sonunda haykırarak ona katıldıklarını belli ediyorlardı.

"Bu işaret, koyu renkli meme başı gibi kabarıktır ve etrafındaki sağlıklı dokunun ortasından yükselir. Vücudun her yanında ortaya çıkabilir. Bazen kadınların göğüslerinin ortasındaki o yumuşak vadide ortaya çıkar, doğal olmayan bir şeyin doğal olanı taklit etmesi gibi. Fakat şeytan en çok vücudun gizli yerlerinde olmayı sever; kasıklarda, en özel yerlerde, en çok da..."

Piskopos Richard yüksek sesle: "Teşekkür ederiz Vaiz Murdo, daha ileri gitmenize gerek yok. Kadının vücudunun şeytanın işaretini aramak için incelenmesini istiyorsunuz."

"Evet Piskopos hazretleri, çünkü..."

"Tamam, daha fazla tartışmanın anlamı yok, söylemek istediğiniz şey, tam olarak anlaşıldı."

Başrahibe, mahkeme heyetinin yanında, bir sıranın üzerinde oturuyordu. Yanında Hemşire Juliana ve daha kıdemli rahibeler vardı. Çılgın Nell'in çıplak vücudunu erkekler inceleyemezdi tabii bu yüzden rahibeler inceleyecek ve raporlarını sunacaklardı. Rahibeler bu konudaki tek seçenekti.

Caris onların bu görevine hiç özenmiyordu doğrusu. Kasaba halkının çoğu el ve yüzlerini her gün, vücutlarının koku yayan bölümlerini haftada bir kez yıkarlardı. Bütün vücudun yıkanması ise tehlikeli ve sağlığa zararlı sayıldığından en iyi ihtimalle senede iki kez yapılırdı. Hele Çılgın Nell hiç yıkanmazdı. Suratı pis, elleri iğrençti, her zaman gübre yığını gibi kokardı.

Cecilia ayağa kalktı, Richard: "Lütfen bu kadını alın, özel bir odaya götürün, elbiselerini çıkartın ve vücudunu dikkatle inceleyin ve sonra dönüp buldularınızı bize anlatın."

Rahibeler hemen kalktılar, Nell'e yaklaştılar, Cecilia deli kadınla yatıştırıcı bir tonla konuşarak nazikçe kolundan tuttu. Fakat Nell aptal değildi.

Kollarını sallayarak rahibelerden kurtuldu.

Tam bu esnada Vaiz Murdo bağırdı: "Gördüm, gördüm."

Dört rahibe ancak Nell'i tutmayı başarabilmişti. Vaiz: " Elbiselerini çıkarmaya gerek yok. Sağ kolunun altına bakın." dedi. Nell tekrar kıvranmaya başlayınca Murdo uzun adımlarla ona doğru yürüyüp kolunu tuttu, başının üstüne kadar kaldırdı. "İşte!" dedi koltuk altını işaret ederek.

Kalabalık öne doğru dalgalandı. "Gördüm!" diye bağırdı birileri ve ötekiler de aynı şeyi tekrarladı. Caris, normal koltuk altı kıllarından başka bir şey göremiyordu ve merakla gözlemeye de hiç hevesli değildi açıkçası. Herkesin gördüğünü söylediği şeyin, bir çeşit leke ya da sivilce olduğundan emindi. Birçok insanın özellikle yaşlıların cildinde böylesi lekeler vardı.

Başdiyakoz Lloyd düzeni sağlamaya uğraşıyordu ve John Constable elindeki sopayla kalabalığı geriye doğru itmeye çalışıyordu.

Sonunda kilise sessizliğe kavuşunca Richard ayağa kalktı. "Kingsbridge'in çılgın Nell'i, seni Tanrı'yı inkâr suçundan suçlu buluyorum!" dedi. "Şimdi bir arabanın arkasına bağlanacak, yol boyunca kırbaçlanarak kasabanın sokaklarından geçirileceksin sonra da Gallows Cross denen yere götürülüp orada boynundan asılacaksın!"

Kalabalık alkışladı. Caris iğrenerek döndü. Böyle bir adaletle hiçbir kadın güvende değildi.

Gözleri bir kenarda sabırla cevabını bekleyen Merthin'le karşılaştı. "Tamam." diye söylendi huysuz huysuz. "Neymiş bakalım söyleyeceklerin?"

"Yağmur durdu." dedi Merthin. "Nehir kenarına inelim."

Manastırda kıdemli bir rahip, rahibelerin seyahatlerinde kullandıkları bir grup midilli ve eşya taşımakta kullanılan araba atları vardı. Bunlar, katedral avlusunun güney ucundaki taş ahırlarda cömert ziyaretçilerin bağışlarıyla beslenip bakılıyordu. Yandaki mutfak bahçesi bu akınlardan alınan gübrelerle doldurulurdu."

Ralph, Kont Roland'ın vaziyetiyle birlikte ahırların önündeydi. Atları eğerlenmiş -Roland'ın Shiring yakınlarındaki Earlscastle malikanesine dönmek üzere- iki günlük yolculuk için hazırlıklarını tamamlamışlardı. Sadece Kont'u bekliyorlardı.

Ralph bir yandan Griff adlı doru atı tutuyor diğer yandan da anne babasıyla konuşuyordu. "Neden hiçbir şey olamazken Stephen'in Wigleigh Kontu ilan edildiğini bilmiyorum." dedi. "Aynı yaştayız, at binmede, at üstünde mızrak döğüşünde, eskrimde ben ondan daha iyiyim."

Her karşılaştıklarında Sir Gerald, aynı beklentiyle sorular sorar ve Ralph aynı yetersiz cevapları vermek zorunda kalırdı. Ralph, babasının kendi yükselişi ile ilgili hastalıklı ihtirası olmasa, hayal kırıklığına daha kolay tahammül edecekti.

Griff genç bir taydı. Av hayvanıydı. Sıradan bir silahla bu kadar değerli bir hayvanı haklayamazdı. Ama Ralph onu çok sevdi. Ralph, av sırasında onu zorladığında fevkalade iyi karşılık verirdi. Griff avludaki her hareketten heyecanlanır, gitmek için sabırsızlanırdı. Ralph kulağına mırıldandı: "Sakin ol güzel oğlum, biraz sonra bacaklarını istediğin kadar açacaksın." Sesinin tonu atı sakinleştirmişti.

"Kont'u memnun etmek için sürekli gözün açık olsun." dedi Sir Gerald. "Sonra doldurulacak bir makam olduğunda o da seni hatırlar."

Hepsi iyi de, diye düşündü Ralph gerçek fırsatlar sadece savaşta doğuyordu. Gerçi savaş bugün, geçen haftadan daha yakın görünüyordu. Ralph, Kont'la yün tüccarlarının yaptığı toplantılara katılmamıştı ama tüccarların Kral Edward'a borç para vermeye istekli olduklarını duymuştu. Tüccarlar Fransa'nın güney sahilindeki limanlarda yaptıklarına misilleme olarak Kral'ın Fransa'ya karşı kesin tavır koymasını istiyorlardı.

Bu arada Ralph bir şekilde kendini göstermek ve ailenin on yıl önce kaybettiği onuru yeniden kazanmak istiyordu, bu sadece babasınınkini değil, aynı zamanda kendi gururunu da onaracaktı.

Griff, ayaklarını yere vurup başını sallamaya başlamıştı. Ralph onu sakinleştirmek için avluda bir aşağı bir yukarı yürürken babası da onunla birlikteydi.

Annesi biraz uzakça duruyordu. Ralph'ın kırılan burnu kadını mahvetmişti.

Babayla Ralph yürürken, heyecanlı bir av köpeğinin tasmasını sıkı sıkıya tutarak kocası Lord Williams'la konuşan Lady Philippa'nın önünden geçtiler.

Üzerine sımsıkı oturan, uzun yola elverişli, aynı zamanda dolgun göğüslerini ve uzun bacaklarını iyice ortaya çıkaran bir kıyafet giymişti. Ralph her zaman onunla konuşmak için bahaneler arardı fakat şimdiye kadar hiç işe yaramamıştı, onun için sadece kayınpederinin maiyetinden biriydi ve gerekmedikçe asla onunla konuşmazdı.

Ralph onları izlerken Lady Philippa kocasına gülümsedi ve elinin tersiyle, şakayla karışık azarlar gibi göğsüne vurdu. Ralph'ın içini bir özlem kapladı. Onun, çok özel bir samimiyeti paylaştığı adam neden kendisi değildi?

Eğer o da William gibi kırk köyün lordu olsaydı, düşleri gerçek olabilirdi belki.

Ralph ömrünün hep böyle özlemlerle geçtiğinin farkındaydı. Ne zaman bir şeyler başarabilecekti?

Sir Gerald ve Ralph avlunun sonuna kadar yürüdükten sonra geri döndüler.

Tek kollu bir keşişin mutfaktan çıkıp bahçeyi geçtiğini gören Ralph, adamın tanıdık geldiğini fark etti. Bir dakika sonra bu yüzü nereden tanıdığını hatırladı. Tom Longley'di bu. On yıl önce ormanda iki silahlı adamı öldüren şövalye. Ralph o günden beri adamı görmemişti ama kardeşi Merthin'i görmüştü. Çünkü şövalye artık keşiş olmuş ve manastır binalarının yenilenmesinde danışmanlık yapıyordu.

Thomas şövalyelerin göz alıcı elbiseleri yerine koyu gri bir kıyafet giymişti ve kafası keşişlik kurallarına uygun olarak tıraş edil-

mişti. Beli biraz kalınlaşmıştı ama hâlâ savaşçı görüntüsünü taşıyabiliyordu.

Thomas yanlarından geçerken Ralph, sıradan bir şey söylüyormuş gibi "İşte, gizemli keşiş geçiyor." dedi Lord William'a.

William sertçe sordu: "Ne demek istiyorsun?"

"Peder Thomas eskiden şövalyeydi. Kimse onun neden manastıra girdiğini bilmiyor."

"Onun hakkında ne biliyorsun?" Ralph'in kötü bir şey söylememesine rağmen William çok kızmıştı. Güzel karısının sevgi dolu gülücüklerinin inadına iyi bir gününde değildi belki de.

Ralph konuşmaya hiç başlamamış olmayı diledi içinden. "Kingsbridge'e geldiğinde ben de buradaydım." diye başladı. O öğleden sonra öteki çocuklarla ettiği yemini hatırlayarak bir an durakladı. Hem ettiği yemin hem de William'ın sebepsiz huysuzluğu yüzünden hikâyenin tamamını anlatmaktan vazgeçti.

"Kasabaya geldiğinde yaralıydı, kolundaki kılıç yarasından kanlar akıyordu." diye devam etti. "Erkek çocukları böyle şeyleri iyi hatırlar."

Philippa "Ne kadar ilginç." dedi kocasına bakarak: "Sen Peder Thomas'ın hikâyesini biliyor musun?" diye sordu.

"Kesinlikle hayır." William parmaklarını şıklattı. "Ben böyle bir şeyi nerden bileyim?"

Kadın omuzlarını silkerek uzaklaştı.

Ralph da konunun kapanmasından memnun, babasıyla yürüyüşüne devam etti. "Lord William yalan söylüyor." dedi. "Neden bilmiyorum"

"O keşiş hakkında daha fazla soru sorma." dedi baba endişeyle. "Belli ki dokunulmaması gereken bir konu."

Sonunda Kont Roland göründü. Yanında Başrahip Anthony vardı. Şövalyeler ve silahtarlar toparlandı. Ralph anne ve babasını öperek eyere atladı. Griff, bir an önce yola koyulmaya hevesli, kıpırdanıp duruyordu. Onun bu hareketliliği Ralph'in kırık burnunu çok acıtıyordu. Dişlerini sıktı, dayanmaktan başka yapacak hiçbir şey yoktu.

Roland atına doğru yürüdü. Victoria, gözünün birinin üstünde beyaz lekesi olan siyah bir aygırdı. Ata binmedi, dizginlerini eline

alarak bir yandan yürüyüp bir yandan Başrahip'le olan konuşmasına devam etti. William seslendi: "Sir Stephen Wigleigh ve Ralph Fitzrgerald, önden gidip köprüyü boşaltın."

Ralph ve Stephen atlarını sürerek katedralin çimlerini geçtiler. Çimler çiğnenmiş, yer yün panayırından gelen çamurla batmıştı. Sadece birkaç tezgâh iş yapıyordu ama çoğu kapatıyordu, birçoğu da çoktan gitmişti.

Manastır kapısından dışarı çıktılar.

Anacaddede Ralph burnunu kıran delikanlıyı gördü. Adı Wulfricdi. Stephen köyü Wigleigh'den geliyordu. Yüzünün sol tarafı, Ralph'in ardı ardına attığı yumruklardan morarmış ve şişmişti. Wulfric, Bell Hanı'nın önünde annesi babası ve erkek kardeşiyle birlikte duruyordu. Handan ayrılıyorlarmış gibi bir halleri vardı. "Dua et de bir daha hiç karşılaşmayalım." diye düşündü Ralph. Tam o herife söylemek üzere uygun hakaret sözcükleri ararken bir kalabalığın uğultusu dikkatlerini çekti.

Stephen ve Ralph çamurların arasından dikkatle yürüyen atlarının sırtında caddeden aşağı doğru inerken önlerinde bir kalabalık gördüler. Tepeye giden yolun yarısında durmak zorunda kaldılar.

Sokak, yüzlerce kadın, erkek ve çocukla tıklım tıklımdı. Herkes bağırıyor, gülüyor, itişe kakışa kendisine yer açmaya uğraşıyordu. Hepsinin de arkası Ralph'a dönüktü. Ralph başlarının üzerinden bakıyordu.

Bu düzensiz alayın en önünde bir öküzün çektiği araba vardı. Arabanın arkasına yarı çıplak bir kadın bağlanmıştı. Ralph böyle bir şeyi daha önce de görmüştü. Kasabalıların gözü önünde kırbaçlanmak sıradan bir cezaydı. Kadının üstünde sadece belinden iple bağlanmış bir etek vardı. Yüzü kirli, saçları pislik içindeydi. Ralph önce onun yaşlı olduğunu sandı. Ama göğüslerini fark edince ancak yirmi yaşlarında olduğunu tahmin etti.

Elleri birbirine sıkıca bağlanmıştı, aynı ip arabanın arka ucuna da dolanmıştı. Arabanın arkasından sendeleyerek yürüyor, bazen yere düşüyor, yeniden ayağa kalkmayı becerene kadar çamurların içinde debeleniyordu. Kasabanın jandarması kadının arkasından yürüyor, büyük bir iştahla öküz sinisinden yapılmış bir kamçıyla kadının sırtını kırbaçlıyordu.

Kalabalık bir grup genç adamın önderliğinde, kadına alay ederek sataşıyor, hakaretler yağdırıyor, suratına çamur ve çöp atıyorlardı. Kadın beddualar ederek, yanına yaklaşanlara tükürerek cevap veriyor, bu da insanlara büyük keyif veriyordu.

Ralph ve Stephen atlarını kalabalığın içine doğru sürdüler. Ralph sesini yükseleterek:

"Yolu açın." diye bağırdı en yüksek perdeden. "Kont'a yol verin."

Stephen da aynısını yaptı.

Ama kimse onlara aldırmadı.

Manastırın güneyinde zemin, dik bir yokuş halinde nehre inerdi. Nehrin bu yakası kayalıktı, mavnaların yüklenmesine elverişli değildi, o yüzden bütün yük iskeleleri ulaşımı daha kolay olan Newtown'un güneyinde yer almıştı.

Daha sessiz olan kuzey tarafı ise yılın bu vaktinde yeşermiş çalılıklar ve yabani çiçeklerle donanmış olurdu.

Merthin'le Caris şehre bakan alçak bir kayalığın üzerine oturmuşlardı.

Nehir, son yağmurlardan iyice kabarmıştı. Her zamankinden daha hızlı aktığını fark etti Merthin, sonra da sebebini anladı; kanal öncekinden daha da daralmıştı. Bu da nehrin iki yakasında küçükken meydana gelen gelişmeler yüzündendi. O daha küçücükken güney kıyının bir kısmı geniş, çamurlu bir plajdı, arkasında bataklık halinde tarlalar uzanırdı. Çocukken bir kıyıdan karşı kıyıya sırtüstü yüzerek geçerdi. Fakat yeni yapılan yük iskeleleri, selden korunmak için taş duvarlar örünce aynı miktarda suyu daha dar bir mecrada akmaya zorladılar. Şimdi su, köprüyü bir an önce geçmek için çok hevesliymiş gibi aceleyle akıyordu.

Köprünün öteki tarafında nehir genişliyor ve Cüzam Adası'nın etrafından dolanarak yavaş yavaş akıyordu.

"Çok korkunç bir şey yaptım." dedi Merthin Caris'e.

Aksi gibi bugün Caris her zamankinden güzel görünüyordu. Koyu kırmızı keten bir elbise giymişti, teni capcanlı ve pırıl pırıldı.

Çılgın Nell'in mahkemesinde çok sinirlenmişti ama şimdi üzgün görünüyordu ve bu durum ona kırılgan bir hava verirken Merthin'in kalbini de parça parça ediyordu. Bütün hafta boyunca gözlerine bakmaktan kaçındığını anlamış olmalıydı. Ama şimdi ona söyleyeceği şeyi hayal bile edemezdi.

Griselda, Elfric ve Alice'le kavga ettikleri günden bu yana hiç kimseyle bu konuda konuşmamıştı. Hatta hiç kimse o kadar emek verdiği kapısının kırıldığını bile bilmiyordu. Yine de içindekileri döküp bu yükten kurtulmayı istiyor ama bir türlü beceremiyordu.

Ailesiyle de konuşmak istemiyordu çünkü annesi hemen onu yargılamaya kalkacak, babası da erkek gibi davranmasını isteyecekti. Ralph'la konuşabilirdi ama Wulfric ile ettiği kavgadan sonra aralarına biraz soğukluk girmiş gibiydi. Merthin, Ralph'ın azgın bir boğa gibi davrandığını düşünüyordu ve Ralph da bunun farkındaydı.

Gerçeği Caris'e anlatmaktan çok korkuyordu. Bir an nedenini sordu kendine. Korktuğu şey kızın ne yapacağı değildi. Hakaret edebilirdi -ve Allah için bu konuda çok başarılıydı- ama zaten kendi kendine hiç durmadan savurduklarından daha kötüsünü söyleyemezdi.

Gerçekte korktuğu şey, onu incitmekti. Azgınlığına katlanabilirdi ama acı çekmesine dayanamazdı.

"Beni hâlâ seviyor musun?" diye sordu Caris.

Böyle bir soruyu hiç beklemiyordu, hiç duraklamadan cevapladı. "Evet."

"Ben de seni seviyorum. Geri kalan her sorunu aramızda halledebiliriz."

Haklı olmasını ne kadar isterdi. Gözleri doldu. Kız görmesin diye başka taraflara baktı. O zaman bir insan kalabalığının yavaş yavaş giden bir arabanın arkasından köprüye doğru yürüdüğünü gördü.

Bunun, kırbaçlanarak kasaba sokaklarından geçirilen Çılgın Nell olduğunu, zavallı kadının Newton Gallows Cross'a götürüldüğünü anladı.

Köprü zaten panayırdan ayrılan satıcılarla ve onların arabalarıyla yeterince kalabalıktı. Gidiş geliş neredeyse durmuştu.

"Sorun nedir?" dedi Caris. "Ağlıyor musun?"

"Griselda'yla yattım." dedi Merthin birdenbire.

Caris'in ağzı açık kaldı. "Griselda?" dedi inanamayarak.

"Çok utanıyorum."

"Ben Elizabeth Clerk'le diye düşünmüştüm."

"O kendini bırakamayacak kadar kibirli."

Caris'in bu cevaba tepkisi Merthin'i şaşırttı: "Ooo, eğer teklif etseydi onunla da yatacaktın demek."

"Öyle demek istemedim."

"Griselda! Sevgili Aziz Meryem, ondan daha fazla ederim sanıyordum ben."

"Öylesin"

"Lupa!" dedi. Orospu sözcüğünün latincesini kullanmıştı.

"Ondan hoşlanmıyorum bile. Her saniyesinden nefret ettim."

"Beni rahatlatmak için mi böyle konuşuyorsun? Eğer zevk alsaydın, üzgün olmayacağını mı söylüyorsun?"

"Hayır!" dedi Merthin, dehşete kapılmıştı. Caris söylediği her şeyi yanlış anlamaya kararlıydı.

"Nasıl böyle bir şey yapabildin?"

"Ağlıyordu."

"Oh Tanrı aşkına! Gördüğün her ağlayan kızla yatar mısın sen?"

"Elbette hayır. Ben hiç istemediğim halde... Olayların nasıl geliştiğini anlatmak istiyorum sadece."

Hakaretleri, Merthin'in söylediği sözlerle daha da artıyordu.

"Saçma saçma konuşma!" dedi. "Eğer istemeseydin olmazdı."

"Lütfen beni dinler misin?" Sinirlenmeye başlamıştı. "Önce bana teklif etti. Ben hayır dedim. Sonra ağlamaya başladı. Onu teselli etmek için kolumu omzuna attım sonra..."

"Şu iğrenç ayrıntıları geç lütfen, duymak istemiyorum."

Merthin pişman olmuştu. Hatalı olduğunu kabul ediyordu, Caris'in çok kızacağını da tahmin etmişti·ama nefreti canını dayanılmaz derecede acıtıyordu.

"Pekâlâ." dedi ve sustu.

Ama Caris'in istediği şey sessizlik değildi, tatmin olmamış gözlerle Merthin'e baktı.

"Sonra ne oldu?"

Merthin omuzlarını silkti.

"Benim konuşmamın ne yararı var? Ne söylesem hakaretler yağdırıyorsun."

"Sadece aptalca mazeretler dinlemek istemediğimi söylemiştim. Ama senin bana söylemediğin bir şeyler var, hissedebiliyorum."

Merthin içini çekti: "O hamile."

Caris'in tepkisi Merthin'i yine şaşırttı. Bütün kızgınlığı geçmiş gibiydi. Şu ana kadar öfkeden kaskatı olan yüzü yumuşamıştı. Sadece üzüntü vardı gözlerinde.

"Bir bebek." dedi. "Griselda senin bebeğini doğuracak."

"Olmayabilir de." dedi. "Bazen..."

Caris başını salladı. Griselda iyi beslenen sağlıklı bir kızdı. Düşük yapması için hiçbir neden yoktu.

"Öyle olmasını istediğimden değil." dedi Merthin, doğru olduğundan çok emin değildi.

"Peki ne yapacaksın?" dedi kız. "Bir çocuğun olacak. Annesinden nefret etsen bile onu sevmek zorundasın."

"Onunla evlenmek zorundayım."

Caris nefesini tuttu. "Evlenmek mi? Ama bu, ömür boyu sürecek bir bağlılık demek."

"Bir çocuğa neden oldum, ona göz kulak olmam gerekir."

"Ama bütün hayatını Griselda ile geçireceksin."

"Biliyorum."

"Böyle yapmak zorunda değilsin." dedi kararlılıkla.

"Düşün. Elizabeth Clerk'in babası da annesiyle evlenmedi."

"O piskopostu."

"Sonra Maud Roberts... Slaughterhouse Ditch'den üç çocuğu var ve herkes onların babasının Edward Butcher olduğunu biliyor."

"Ama adam zaten evli, öteki karısından da dört çocuğu var."

"Demek istiyorsun ki her zaman evlenmek gerekmeyebilir. Böyle devam edebilirsin."

"Hayır edemem. Elfric beni parça parça eder."

Caris düşünceli görünüyordu. "Yani Elfric'le konuştun bile?"

"Konuşmak?" Merthin elini morarmış yanağına dokundurdu. "Beni öldürecekti neredeyse."

"Peki, karısı yani kız kardeşim? O da biliyor yani."

"Evet. Griselda'yla evlenmek zorunda olduğumu söyledi. Zaten hiçbir zaman seninle birlikte olmamı istememişti. Neden bilmiyorum."

"Seni kendine istiyordu da ondan." diye mırıldandı Caris. Merthin bunu ilk kez duyuyordu. Kendini beğenmiş Alice'in aşağı tabakadan bir çırağa âşık olması inanılır gibi değildi.

"Hiç böyle bir hissin varlığını sezinlememiştim."

"Çünkü asla ona bakmıyordun. Onu da çılgına çeviren buydu zaten. O kızgınlıkla Elfric ile evlendi. Önce kız kardeşimin kalbini kırdın, şimdi de benim kalbimi kırıyorsun."

Merthin uzaklara baktı. Kendini bir gönül hırsızı olarak görmeyi kabullenemiyordu. İşler nasıl bu kadar sarpa sarmıştı? Caris sessizliğini sürdürdü. Merthin dalgın dalgın köprüye doğru bakıyordu.

Kalabalığın hareket edemez hale geldiğini gördü. Yün çuvalları yüklü ağır bir araba, köprünün güney ucunda takılıp kalmıştı, belki tekerleği kırılmıştı. Nell'i sürüklüyen araba geçmesi mümkün olmadığından durmuştu. İki arabanın çevresi giderek kalabalıklaşıyor, bazıları daha iyi görebilmek için yün çuvallarının üzerine tırmanmaya çalışıyordu. Kont Roland da yola devam etmek istiyordu. Köprünün kasaba tarafındaki ucunda, at üstünde adamlarıyla birlikte bekliyordu. Onlar bile halkın geçmelerine izin vermesini sağlayamıyorlardı. Merthin uzaktan kardeşini buldu. Ralph, yelesi ve kuyruğu siyah, kestane rengi atının üstündeydi. Başrahip Anthony de sözde Kont'u geçirmeye gelmiş, Roland'ın adamlarının -kalabalığın arasında kendilerine yol açmak için- atlarını insanların üzerine sürmelerini izlerken endişeyle ellerini oğuşturuyordu.

Birden Merthin'in içgüdüleri tehlike çanları çalmaya başladı. Fena halde yanlış giden bir şey vardı, emindi, ama ilk bakışta ne olduğunu anlayamamıştı. Köprüye daha dikkatli baktı.

Pazartesi günü, köprünün bir sütundan diğerine boylamasına uzanan masif meşe tahtalarının, suyun en yüksek olduğu kısımda yer yer çatladığını ve bunların çatlaklara demir plakalar çakılarak

sağlamlaştırılmış olduğunu fark etmişti. Bu konu onun uzmanlık alanına girmiyordu, bu yüzden daha önce pek ilgilenmemişti. Pazartesi günü direklerin neden çatladığı hakkında epey düşünmüştü.

Zayıflık, dikmelerin arasındaki mesafenin yarısında bile değildi ki bu, kerestelerin zaman içinde eskidiği tezini çürütüyordu. Çatlaklar daha çok, zorlamanın en az olması gereken orta kısımdaki payandalara yakındı.

Pazartesi gününden beri bu konuyu hiç düşünmemişti -kafasında çok daha başka şeyler vadı- ama şimdi mantıklı bir açıklamasını bulmuştu işte. Merkez payandası tahtaları desteklemiyor, daha çok aşağı çekiyordu. Bu da demekti ki bir şey payandanın altındaki zeminin oymuştu. Bu düşünce aklına gelir gelmez nasıl olduğunu da anladı. Payandanın altındaki nehir yatağını sürükleyip götüren, hızla akan nehirdi.

Çocukken çıplak ayakla kumların üstünde yürürken denizin kıyısında durur, dalgaların önce ayaklarını yıkayıp sonra da denize dönerken parmaklarının arasındaki kumları nasıl sürüklediğini seyrederdi. Böyle olaylar hep büyülerdi onu.

Eğer haklıysa, orta payanda, altında kendisini destekleyen hiçbir şey kalmayınca, köprüden aşağı, boşlukta asılı olmalıydı. Çatlaklar işte bu yüzden oluşmuştu. Elfric'in demir bağları hiçbir işe yaramamıştı. Aslında sorunu daha da büyütmüştü çünkü bu eklenti yüzünden, köprünün yeni ve sabit bir pozisyona yavaşça oturmasına imkân kalmıyordu.

Merthin, çiftin öteki payandasının -akıntının aşağı tarafında- hâlâ yere gömülü olduğunu düşünüyordu. Akıntı, nehrin yukarısındaki payandaya yaptığı ilk saldırıda mutlaka gücünün çoğunu kaybetmişti ve ikinci payandaya daha az şiddetle saldırabilirdi. Sadece bir payanda etkilenmişti, yapının diğer kısımları birbirine sıkıca kenetlendiğinden köprü bütün olarak ayakta kalabilmişti, olağanüstü zorlamalara maruz kalmadığı sürece de...

Çatlaklar bugün, pazartesiye göre daha fazla genişlemiş görünüyordu. Neden olduğunu tahmin etmek o kadar zor değildi. Yüzlerce insan birden köprünün üstündeydi ve bu köprünün kaldırabileceğinden çok fazla bir yüktü. Ayrıca tepeleme yüklenmiş ağır bir yün arabası, bir de arabanın üstüne çıkmış yirmi otuz adamın

ağırlığı hesaba katılırsa durum çok ciddiydi.

Korku, Merthin'in kalbini menteşe gibi sıkıştırdı. Köprünün bu kadar ağırlığa uzun süre dayanacağını tahmin etmiyordu.

Caris'in konuştuğunu hayal meyal işitiyordu ama kız sesini yükseltip, "Beni dinlemiyorsun bile" diye bağırana kadar söylediklerini anlamamıştı.

"Korkunç bir kaza olacak" dedi.

"Ne diyorsun sen?"

"Herkesi köprüden aşağı indirmeliyiz."

"Sen deli misin? Hepsi birlikte Çılgın Nell'e işkence etmekle meşguller. Kont Roland bile geçmeye yol bulamıyor, seni dinlemezler."

"Bana kalırsa köprü yıkılacak."

"Ah, şuraya bak!" dedi Caris eliyle işaret ederek. "Ormandan çıkıp yol boyu koşarak köprünün güney ucuna yaklaşan birini görüyor musun?"

Merthin köprüyle ne alakası var şimdi bunun diye düşünse de kızın işaret ettiği yöne baktı. Gerçekten de koşan genç bir kadın silueti görünüyordu, kadının saçları uçuşuyordu.

Caris: "Gwenda'ya benziyor." dedi.

Arkasında onu takip eden sarı tunikli bir adam vardı.

Gwenda ömründe hiç bu kadar yorulmamıştı.

Uzun bir mesafeyi aşmanın en hızlı yolunun önce yirmi adım koşmak, sonra da yirmi adım yürümek olduğunu çok iyi bilirdi. Yarım gün önce, Sim Chapman'ın bir mil arkasında olduğunu fark edene kadar o da öyle yapıyordu. Bir süre onu gözden kaybetmişti ama sonra uygun bir yerde arkasına dönüp baktığında Sim Chapman'ın arkasında tıpkı kendisi gibi bir yürüyüp bir koşarak yaklaşmakta olduğunu görmüştü.

Miller milleri, saatler saatleri kovalarken adam aradaki mesafeyi kapatmaya başladı. Kuşluk vakti Gwenda, bu hızla giderse Kingsbridge'e varmadan yakalanacağını anladı.

Ümitsizlik içinde ormana dalmıştı fakat yolunu kaybetme korkusuyla yoldan pek uzaklaşamıyordu. Ara sıra koşan ayak sesleri ve hızlı hızlı soluklanmalar duyuyor, Sim'in hâlâ yolda olup olmadığını görebilmek için yerlerde sürünüyordu. Adam görüş alanı geniş bir yere gelir gelmez kızın ne yaptığını anlayacaktı. Nitekim kısa bir süre sonra adamın geri döndüğünü gördü.

Gwenda her beş dakikada bir durarak ve etrafı dinleyerek koşmaya bir süre devam etti. Uzun bir süre paçayı kurtarmış gibiydi. Adam yolun iki tarafındaki ormanlık arazide saklanmadığından emin olmak için kendisini aramak zorundaydı. Ama kendisi de yavaş ilerleyebiliyordu. Çünkü ağaç diplerindeki yaz çalılarıyla boğuşmak ve sürekli yoldan fazla uzaklaşıp uzaklaşmadığını kontrol etmek durumundaydı.

Çok uzaklardan bir insan kalabalığının gürültüsünü duyduğunda kasabadan fazla uzak olmadığını anladı ve sonunda kurtulduğunu düşündü.

Yola doğru yöneldi ve bir çalının arkasına gizlenerek etrafı kolaçan etti. Yol, iki taraftan da boştu ve kuzeye doğru çeyrek mil kadar uzakta bir katedralin kulesini gördü.

Neredeyse varmıştı.

Birden tanıdık bir havlama sesi duydu; köpeği Skip yolun kenarındaki çalıların arasına girmeye uğraşıyordu. Onu okşamak için eğildi, Skip neşeyle kuyruğunu sallıyor, Gwenda'nın ellerini yalıyordu. Gözleri yaşla doldu.

Sim görünürlerde yoktu, o yüzden anayola çıkmayı göze aldı. Yorgun bir şekilde yirmi adım yürü kuralını uygulamayı sürdürdü, yanında Skip, bunun yeni bir oyun olduğunu sanarak keyifle yürüyordu. Her yirmi adımda bir omzunun üzerinden arkaya bakmayı ihmal etmiyordu. Üçüncü dönüşünde Sim'i gördü. Yaklaşık iki yüz metre kadar gerisindeydi.

Ümitsizlik bir gelgit dalgası gibi yüzünü yaladı, yere uzanıp ölmek istiyordu yalnızca. Ama şehrin dış mahallelerine kadar gelmişti ve köprü iki yüz elli metre kadar uzaktaydı. Kendini zorlayarak yola devam etti.

Tabana kuvvet koşmaya çalıştı ama bacakları ona riayet etmeyi reddediyordu. Yalpalayarak en fazla yürümeyi becerebildi. Ayakla-

rı acımıştı. Aşağı baktığında eski ayakkabısının deliklerinden kan sızdığını gördü. Gallows Cross'un köşesini döndüğünde köprünün üstünde kendisine doğru gelen büyük bir kalabalık gördü.

Herkes dikkatle bir şeye bakıyordu. Ensesinde Sim'le canını kurtarmak için koşan kızın kimse farkında değildi.

Elinde yemek yemek için kullandığı bıçaktan başka silahı yoktu, o da ancak fırınlanmış bir tavşanı kesebilirdi, koca bir adamı devre dışı bırakması mümkün değildi. Keşke Alwyn'in uzun bıçağını kafasından çekip çıkaracak ve yanına alacak kadar sinirleri sağlam olsaydı. Şimdi gerçek anlamda savunmasızdı.

Bir tarafında sıra halinde küçük evler vardı -şehirde yaşayamayacak kadar fakir olanların evleri- öteki tarafında ise Âşıklar Tarlası diye bilinen manastıra ait çayırlık uzanıyordu. Sim o kadar yaklaşmıştı ki tıpkı kendisi gibi soluk soluğa nefes alışını duyabiliyordu. Duyduğu panik, kalan son gücünü toparlamasına yardımcı oldu. Skip havladı ama savunmaktan çok korkudan havlıyordu. Burnuna yediği taşı unutmamıştı.

Köprünün etrafı çizmeler, toynaklar, araba tekerlekleri tarafından iyice çiğnenip yayılan ıslak, yapışkan çamurla kaplıydı.

Gwenda çamurun içinde ağır ağır yürümeye başladı, bir yandan da kendisinden çok daha ağır olan Sim'in bu çamurda kendisinden çok daha fazla zorlanacağını umuyordu.

Sonunda köprüye ulaştı. Kalabalığın arasına daldı, bu kıyıda kalabalık daha azdı. Herkes, yün yüklü ağır bir arabanın bir öküz arabasının geçişini engellediği yolun öteki tarafına bakıyordu. Anacaddedeki -buradan bile görebildiği- Caris'in evine bir an önce varmalıydı.

"İzin verin, geçeyim!" diye haykırırken kendisine girebileceği bir boşluk arıyordu can havliyle. Sadece bir kişi sesini duydu. Ona baktı ve kardeşi Philemon'un yüzüyle burun buruna geldi. Ağzı korkuyla bir karış açıldı, kız kardeşine doğru yürümeye çalıştı fakat kalabalık hem ona hem de kız kardeşine izin vermedi.

Gwenda, öküzlerin çektiği arabanın yanında bir yol bulmaya çalışırken, öküzün biri koca kafasını kaldırdı ve kızın göğsüne vurdu. Birden ayakları yerden kesildi ve işte o anda kocaman bir el kolunu sımsıkı yakaladı. Yeniden yakalandığını anlamıştı.

"Yakalandın, seni piç." Sim burnundan soluyordu. Kızı kendisine çekip suratına olabildiğince sert iki tokat patlattı. Gwenda'nın artık karşı koyacak gücü kalmamıştı. Skip, ayaklarının dibinde boşu boşuna hırlayıp duruyordu. "Bir daha benden kaçamayacaksın." dedi.

Ümitsizlik Gwenda'yı girdap gibi içine çekmişti. Bütün gayretleri boşa gitmişti; Alwyn'i baştan çıkarması, adamı öldürmesi, millerce koşması... Her şey boşunaydı. Başladığı noktaya geri dönmüştü; yine Sim'in malıydı.

O sırada köprü sallanmaya başladı.

13

Merthin köprünün eğildiğini gördü.

Yan taraftaki orta direğin üstünde bütün yol yatağı, beli kırılmış at gibi sendeledi. O sırada Nell'e işkence etmekle meşgul olan insanlar ayaklarının altındaki zeminin kaydığını hissettiler. Sendeleyerek yanlarındakine tutunmaya çalıştılar. Birisi parmaklıklardan arka üstü nehire düştü, sonra biri daha, biri daha... Nell'e yöneltilen bağırmalar, yuhalamalar bir anda korku feryatları ve birbirini uyaran insanların çığlıkları arasında kayboldu, gitti.

Merthin: "Aman Tanrım, olamaz!" diye inledi.

Caris bir çığlık attı: "Neler oluyor?"

Merthin, bütün insanlar, birlikte büyüdüğümüz arkadaşlarımız, bize iyi davranmış olan kadınlar, nefret ettiğimiz adamlar, bize hayran olan çocuklar, anneler ve oğulları, amcaları ve yeğenleri, zalim patronlar, yeminli düşmanlar, soluk soluğa âşıklar... Hepsi, hepsi ölecek, demek isterdi. Ama ağzından tek bir söz bile çıkmadı.

Merthin bir an için umutlandı, belki köprü yeni durumuna adapte olup yerleşebilirdi ama hayal kırıklığına uğradı. Köprü yeniden sarsıldı. Bu kez birbirine geçmiş tahtalar bağlantı yerlerinden kopmuştu. Üzerinde insanların durduğu uzunlamasına döşenmiş kalın tahtalar tahta çivilerinden kurtuluyor, yol yatağını destekleyen çapraz bağlantılar yuvalarından çıkıyor, Elfric'in çatlakların üzerine çaktığı demir bağlantılar tahtadan kopuyordu.

Nehrin yukarı tarafında, Merthin'in bulunduğu yere yakın olan köprünün orta kısmı aşağı doğru sallanıyordu. Yün arabası yan yattı, üzerinde oturan ve ayakta duran seyirciler nehire yuvarlandılar.

Koca koca tahtalar koparak havada uçarken, önlerine gelen herkese çarpıp öldürdü. Dayanıksız parmaklıklar kırıldı ve araba kenara doğru kaydı, çaresiz öküzler dehşet içinde ölüyordu. Araba ve öküzler bir karabasan yavaşlığıyla havada süzülüp gök gürültüsü gibi ses çıkararak suya gömüldü. Birden onlarca insanın nehire atladığı ya da düştüğü görüldü, sonra bunları daha fazlası takip etti. Daha önceden suya düşmüş olanlar ya sonradan düşenlerin vücutlarının altında kaldılar ya da dağılan tahtaların irili ufaklı parçalarının altında.

Binicisi olan olmıyan tüm atlar düştü, arkalarından arabaları tepelerine indi.

Merthin'in ilk aklına gelen ailesi oldu. Hiçbiri Çılgın Nell'in duruşmasına gitmemişti, cezalandırılmasını izlemeye de hevesli değildi; annesi, böyle olayların asaletine yakışmadığını söylemişti, babası da kazığa oturtulmadıktan sonra deli bir kadının öldürülmesinin onu hiç ilgilendirmediğini belirtmişti.

Onun yerine Ralph'ı uğurlamak için manastıra gitmişti.

Aman Tanrım, Ralph köprüdeydi. Merthin, kardeşinin atını kontrol etmeye çabaladığını gördü. Griff şaha kalkıyor, ön ayakları ile havayı tekmeliyordu. "Ralph!" diye haykırdı, faydası yoktu. Sonra Griff'in altındaki tahtalar suya düştü. At ve binicisi suya gömülürken Merthin "Hayır!" diye bir çığlık attı.

O anda gözü köprünün öteki ucuna Caris'in Gwenda'yı gördüğü yere ilişti. Caris, sarı tunikli bir adamla boğuşuyordu. Sonra o kısım da çöktü ve köprünün her iki ucu da çöken orta kısım yüzünden sulara gömüldü.

Nehir, çırpınan insanlar, panik içindeki atlar, tahta parçaları, ezilmiş arabalar ve kanayan vücutlarla korkunç bir cehenneme dönmüştü. Merthin, Caris'in köprüye uzanan kıyıya doğru hızla yüzdüğünü, güçlükle kayalara tırmandığını, çamurlu sahil boyunca koştuğunu gördü. Caris geriye dönerek ona seslendi: "Çabuk ol, ne bekliyorsun? Gel de yardım et."

Meydan savaşı gibi bir şeydi diye düşündü Ralph. Haykırışlar, şiddet, düşen insanlar, korkudan çılgına dönmüş atlar... Bastığı yer ayaklarının altından kaymadan önceki son düşünceleriydi bunlar. Bir an büyük bir dehşete kapıldı. Ne olduğunu anlamamıştı. Bir dakika önce köprü orada, atının toynaklarının altında duruyordu, şimdiyse yoktu. Atıyla birlikte havada taklalar atarak düşüyordu. Sonra birden bacaklarının arasında Griff'in o bildik cüssesini hissedemez oldu, ayrılmışlardı. Bir süre sonra da kendisi soğuk sulara çarptı.

Suyun altına batınca nefesini tuttu. Panik duygusu kaybolmuştu. Korkuyordu ama daha sakindi. Çocukken denizde çok oynamıştı. Babasının mülkleri arasında deniz kenarında bir köy de vardı, bu yüzden suyun üstüne biraz zaman alsa da çıkılacağını biliyordu. Islandığı için daha da ağırlaşan kalın seyahat elbiseleri ve kılıcı onu dibe çekiyordu. Eğer zırh giyiyor olsaydı kesinlikle dibe batar ve sonsuza kadar orada kalırdı. Sonunda başı su yüzeyine değdi ve Ralph nefes alabildi.

Çocukken çok iyi yüzerdi ama bu yıllar önceydi. Fakat öğrendiklerini çabucak hatırladı ve başını suyun üzerinde tutmayı başardı. Kuzey kıyısına doğru yüzmeye çalıştı. Hemen yanı başında Griff, kestane rengi örtüsü ve siyah yelesiyle kendisiyle aynı şeyi yapıyor, en yakın sahile ulaşmaya çalışıyordu.

Atın hareketleri değişmişti, Ralph onun basacak bir yer bulduğunu anladı. O da ayaklarını nehrin yatağına doğru uzatıp kendine basacak bir yer buldu. Nehrin dibindeki yapışkan çamur Ralph'i akıntının ortasına geri çekmeye çalışıyor gibiydi. Griff, kendini manastır duvarlarının dibinde, dar bir sahil şeridine çekip sudan çıktı. Ralph de öyle yaptı.

Arkasını dönüp baktı. Suyun içinde en azından birkaç yüz kişi vardı, bir kısmından kanlar akıyor, bir kısmı haykırıyordu, çoğu da ölmüştü.

Kıyıya yakın bir yerde şehrin kontunun kırmızı siyah üniformasını giymiş birini gördü, suyun üstünde yüzüstü vaziyette yüzüyordu. Ralph tekrar geri döndü, adamı kolundan tutarak sahile çekti.

Ağır vücudu çevirdi ve yüreği ağzına geldi. Tanımıştı, bu arkadaşı Stephen'dı. Yüzünde hiçbir iz yoktu ama göğsü içine çökmüştü. Ardına kadar açık gözlerinde hiçbir yaşam belirtisi yoktu.

Nefes almıyordu. Vücudu o kadar zarar görmüştü ki Ralph bile kalp atışlarını duyamıyordu. Daha biraz önce onu kıskanıyordum diye düşündü Ralph. Şimdi, şanslı olan benim.

Mantıksız bir suçluluk duygusuyla Stephen'ın gözlerini kapadı.

Ailesini düşündü. Birkaç dakika önce onları ahırların yakınında bırakmıştı. Hemen arkasından gelseler bile, köprüye varmış olamazlardı. Güvende olmalıydılar.

Lady Philippa neredeydi? Çökmeden hemen önce köprünün durumunu gözünde canlandırdı. Lord William ve Philippa, Kont'un alayının hemen arkasındaydılar, henüz köprüye girmemişlerdi.

Ama Kont girmişti.

Ralph manzarayı bütün açıklığıyla görebiliyordu. Kont Roland hemen arkasında, Griff'in üstündeki Ralph'ın kalabalığın içinde zorla açtığı yolda atı Victory'yi, sabırsızlıkla ilerlemeye zorluyordu. Roland, Ralph'e yakın bir yerlerde suya düşmüş olmalıydı.

Babasının sözleri kulaklarında çınladı: Kont'u memnun edecek bir şeyler yapmak için sürekli tetikte ol. Belki de bu, aradığı o büyük fırsattı diye düşündü heyecanla. Savaşı beklemeye gerek kalmamıştı. Bugün kendini gösterebilirdi. Kont Roland'ı kurtaracaktı ya da sadece Victory'yi.

Bu düşüncelerle gücü tazelendi. Gözleriyle nehri taradı. Kont uzaktan fark edilebilen mor bir elbiseyle siyah renkte kadife bir pelerin giymişti. Karınca gibi kaynaşan vücut kalabalığının içinde ölü ya da sağ, birini bulmak çok zordu. Sonra tek gözünün üstündeki benzersiz beyaz lekesiyle siyah aygırı gördü, kalbi hızla çarpmaya başladı, bu Roland'ın atıydı.

Victory düzgün bir şekilde yüzmek yerine suları döverek dönüp duruyordu, belli ki ayaklarından biri ya da birkaçı kırılmıştı.

Atın hemen yanında uzun, mor elbiseli biri yüzüyordu.

Şimdi Ralph'ın sırasıydı.

Yüzmesini engelleyeceği için üstündekileri çıkardı. Sadece içgiyimleriyle suya atladı ve Kont'a doğru yüzmeye başladı.

Suyun üstündeki kadın, erkek ve çocuk bedenlerinden güçlükle yol alabiliyordu. Hâlâ hayatta olanların bir kısmı ümitsizce ona tutunmaya çalışıyor, ilerlemesini geciktiriyordu. Kendisine yaklaşanları acımasız yumruklarıyla zalimce uzaklaştırıyordu.

Sonunda Victory'ye ulaştı. Hayvanın çırpınmaları yavaşlıyordu, bir an hareketsiz kaldı ve sonra batmaya başladı, başı suyun altına girer girmez yeniden çabaladı. "Hadi oğlum, hadi!" dedi Ralph ama atın boğulacağından emindi.

Roland suyun üstünde sırtüstü yatıyordu, gözleri kapalıydı, kendinden geçmiş ya da ölmüştü. Ayağının biri üzengiye takılı kalmıştı, bu yüzden suyun dibine batmamıştı. Şapkası düşmüştü, kafasının tepesi kanlar içindeydi. Ralph böyle yaralanmış bir adamın hayatta kalabileceğine inanamadı. Yine de adamı kurtaracaktı, bir Kont'a aitse ceset için bile ödül verilebilirdi.

Roland'ın ayağını üzengiden çıkarmaya çalıştı fakat kayış, bileğinin etrafına sıkıca dolanmıştı. Elini, kemerine bağlı olan bıçağına uzattı ama sonra diğer giysileriyle birlikte onu da nehrin kıyısında bıraktığını hatırladı. Ama Kont'un silahları vardı. Ralph uzanıp Roland'ın hançerini kınından çıkardı.

Victory'nin çırpınmaları Ralph'in kayışı kesmesini zorlaştırıyordu. Ne zaman üzengiyi yakalasa, daha bıçağı değdirmeden ölmekte olan hayvan silkinerek üzengiyi elinden çekiyordu. Bu boğuşmada kendi elini kesti. Sonunda, ayaklarını atın yan tarafına dayayarak onun fazla yaklaşmasını önledi, böylece üzenginin kayışını kesebildi.

Şimdi baygın Kont'u kıyıya çıkarması gerekiyordu. Ralph iyi bir yüzücü değildi, şimdiden nefes nefese kalmıştı bile. Kırık burnundan nefes alamadığı için ağzına sürekli nehrin suyu doluyordu ve bu, işini daha da zorlaştırıyordu. Bir dakikalığına durdu, ağırlığını Victory'nin gövdesine vererek nefesini düzene sokmaya çalıştı ama Kont'un bedeni artık bir yere bağlı olmadığından batmaya başladı. Ralph, dinlenmeye zaman olmadığının farkındaydı.

Roland'ın bileğini sağ eliyle sıkı sıkı tutarak kıyıya doğru yüzmeye başladı. Tek elle yüzerken başını suyun üstünde tutmakta zorlanıyordu. Başını çevirip Roland'a bakmıyordu bile, eğer Kont'un kafası suyun altında kalıyorsa Ralph'in yapacağı bir şey yoktu.

Birkaç saniye sonra güçlükle nefes alıyor, bütün eklem yerleri ağrıyordu.

Böyle şeylere alışkın değildi. Genç ve güçlüydü. Bütün hayatı av, at üstünde mızrak dövüşü ve eskrimle geçiyordu. Bütün günü

at sırtında geçirip akşama da bir güreş müsabakasını kazanabilirdi. Ama şimdi hiç kullanmadığı kaslarına ihtiyacı vardı. Başını yukarıda tutmaya çalışmaktan boynu tutulmuştu. Suyun altında da nefes alıyor bu yüzden de öksürür, boğulur gibi oluyordu. Sol kolunu çılgın gibi vurarak suyun üstünde kalmayı başardı. Kont'un ıslak elbiselerinin daha da ağırlaştırdığı tombul bedenini güçlükle suyun üstünde tutabiliyordu. Çıldırtıcı bir yavaşlıkla kıyıya yaklaşıyordu.

Sonunda ayakları nehrin tabanına değdi. Havayı adeta yutarak Roland'ın vücudunu arkasından sürükleyip sığ, çamurlu suda yürümeye başladı. Su, bel hizasına geldiğinde döndü, Kont'un vücudunu kollarına alarak kıyıya taşıdı.

Vücudu yere bıraktı ve yanına yığıldı, tükenmişti. Son kalan gücüyle adamın göğsünü dinledi. Kuvvetli kalp atışları hissediliyordu.

Kont Roland hayattaydı.

Köprünün çöküşü Gwenda'yı korkudan felç etmişti. Ama buz gibi suya dalmanın yarattığı şokla çabuk normale döndü. Başı suyun üstüne çıkabildiğinde etrafının haykıran, feryat eden insanlarla çevrili olduğunu gördü. Kimi bir tahta parçasına tutunmuş yüzmeye çalışıyor, kimi de suyun üstünde kalmak için başkalarına sarılıyordu. Sarıldıkları insanlar da dibe battıkları için yumruklarını savurarak kendilerini kurtarmaya çalışıyorlardı. Yumrukların çoğu boşa gidiyordu ama bazıları da geri dönüyordu.

Bir gece yarısı Kingsbridge meyhanelerinden birinin önündeymiş gibiydi herkes. Sonunda insanlar ölmese, durumlarına komik bile denilebilirdi.

Gwenda derin bir nefes alıp yine suya battı. Yüzmesini bilmiyordu.

Tekrar yukarı çıktı. Her çıkışında dehşetle Sim Chapman'ı yanı başında görüyordu. Ağzından fıskiye gibi sular fışkırtarak orada, karşısındaydı. Sonunda o da dibe inmeye başladı, belli ki Gwenda gibi yüzme bilmiyordu. Çaresizlik içinde kızın omuzlarına tutunmaya çalıştı. Gwenda suya battı. Sim, kızın onu su üstünde tutamayacağını anlayınca bırakıverdi.

Suyun altında nefesini tutarak panikle baş etmeye uğraşırken Gwenda, boğulmam, bunca şey atlattıktan sonra şimdi ölemem! diye düşündü.

Suyun üstüne çıktığı son seferde, ağır bir gövdenin kendisini itelediğini hissetti, gözünün ucuyla baktığında, köprü yıkılmadan hemen önce kendisini boynuzlarıyla vuran öküzü gördü. Görünüşe göre yaralanmamıştı ve çok iyi yüzüyordu. Ayaklarını suya vurarak biraz yükseldi ve hayvanın boynuzlarından birini yakalamayı başardı. Öküzün başı o an için yana eğildiyse de hayvan güçlü boynuyla silkinerek başını hemen düzeltti.

Gwenda öküze tutunmayı başarmıştı.

Köpeği Skip, gücü tükenmişçesine yüzerek yanına geldi, onu görmekten duyduğu sevinçle havlamayı denedi.

Öküz, kenar mahallenin kıyısına doğru yüzüyordu. Gwenda boynuzuna sıkı sıkı yapışmıştı, kolu kopacakmış gibi geliyordu.

Aniden birinin omzundan kavradığını hissetti, başını çevirdi, Sim'di. Sim ondan destek alarak kendini su üstünde tutmak istediğinden kız yeniden battı. Öküzün boynuzunu bırakmadan öteki eliyle gücünün yettiği kadar Sim'i itti. Sim biraz geri gitti, şimdi Gwenda'nın ayaklarının hizasındaydı. Dikkatle nişan alarak kalan bütün gücüyle Sim'in suratına bir tekme attı. Adamın haykırışı, başı yine suya girdiğinden yarım kaldı.

Öküz nihayet ayaklarını basabileceği sığlığa kadar gelebilmişti, etrafına sular sıçratarak, burnundan garip sesler çıkartarak nehirden kurtuldu. Gwenda ayaklarının altında sağlam zemini bulur bulmaz boynuzunu bırakmıştı.

Skip korkuyla havlıyor, Gwenda yorgun gözlerle etrafa bakıyordu. Sim kıyıda değildi. Nehrin üzerine bakındı, yüzen tahtalar ve vücutlar arasında sarı renkli tuniği arıyordu.

Gördü. Kalın bir tahta parçasına tutunmuş, ayaklarını çırparak ona doğru geliyordu.

Kaçamadı. Hiç gücü kalmamıştı, elbisesi de iyice ağırlaşmıştı. Nehrin bu yakasında saklanacak bir yer de yoktu. Köprü yıkıldığına göre Kingsbridge tarafına geçmesi de mümkün değildi.

Ama onun kendisini götürmesine izin vermeyecekti.

Sim'in çırpındığını gördü, ümitlendi. Eğer adam hareketsiz kalsaydı tahta onu su üstünde tutabilirdi, ama kıyıya ulaşmak için habire tepiniyor, bu da dengesini bozuyordu. Tahtanın üstüne tırmanmaya çalışırken başı yine suya girdi, yeniden ayaklarını çırparak sahile yüzmeye uğraştı. Bu gidişle kıyıya varamayacaktı.

Gwenda kendini emniyete almak zorundaydı.

Çabucak etrafına bakındı. Suyun üstü tahta parçalarıyla doluydu, yük taşıyıcı kalın tahtalardan kopmuş sopalar. Biraz ileride, yaklaşık bir metre uzunluğunda sağlam bir tahta parçası gözüne ilişti. Suyun içinde birkaç adım atarak tahtayı aldı. Sonra, sahibini karşılamak üzere uzun adımlarla o tarafa doğru yürüdü.

Adamın gözlerindeki korku ifadesi Gwenda'yı keyiflendirmişti.

Sim elleriyle kürek çekmeye bir an ara verdi. Önünde, kölesi yapmaya kararlı olduğu kadın, kızgın ve kararlı bir halde, elinde mükemmel bir sopayla bekliyordu. Arkasında, boğularak ölme riski vardı.

Öne doğru ilerledi.

Gwenda, beline kadar suyun içinde, kendi sırasının gelmesini bekliyordu.

Sim'in yine çabaladığını gördü, hareketlerinden ayaklarıyla basacak bir yer aradığı belli oluyordu.

Ya şimdi, ya asla.

Gwenda sopayı başının üstüne kaldırarak ilerledi. Sim onun ne yapmak istediğini anlamıştı ve darbeden kaçınmak için ümitsizce debeledi ama dengesini yitirdi, ne yüzebiliyor ne de yürüyebiliyordu, sopadan kaçamadı. Gwenda tahta parçasını bütün gücüyle kafasına indirdi.

Sim'in gözleri kaydı ve kendinden geçti. Gwenda hemen uzanarak sarı tuniğinden yakaladı. Uzaklaşıp gitmesine izin veremezdi, yeniden canlanabilirdi. Adamı kendine doğru çekti, başını ellerinin arasına alarak suyun dibine doğru bastırdı.

Birini ölmüş bile olsa suyun altında tutmak düşündüğünden daha zordu. Yağlı saçları elinden kayıyordu. Adamın başını kolunun altına sıkıştırdı, sonra ayaklarını yerden kaldırıp bütün gücüyle üstüne abandı, ağırlığı ikisini de suya batırmıştı.

Onu altedeceğine giderek aklı yatıyordu. Bir adamın boğulması ne kadar sürerdi? Hiç fikri yoktu. Sim'in ciğerlerinin suyla dolmuş olması gerekirdi şimdiye kadar. Ne zaman bırakması gerektiğini nasıl anlayacaktı?

Aniden Sim kıpırdandı. Kafasındaki baskıyı arttırdı ve tutmaya çalıştı. Emin değildi, adam kendine mi geliyordu, yoksa bunlar ölüm kasılmaları mıydı? Titremeleri güçlü, fakat gelişigüzeldi. Gwenda ayaklarını yere bastı, kendini toparlayıp yeniden adamın başını suyun altında tutmaya devam etti.

Etrafına bakındı. Kimsenin onları izlediği yoktu, herkes kendi canının derdindeydi.

Birkaç dakika sonra Sim'in hareketleri zayıfladı, ardından tamamıyla hareketsiz kaldı. Gwenda yavaş yavaş baskısını hafifletti. Sim ağır ağır dibe indi. Ve bir daha da çıkmadı.

Gwenda nefes nefese sahile doğru yürüdü. Çamurlu kumların üstüne külçe gibi yığıldı. Kemerindeki deri kese aklına geldi birden, eliyle yokladı, oradaydı. Eşkıyalar onu fark edip alamamışlardı. Yaşadığı maceralar süresince yanında taşımıştı. Mattie Wise'ın yaptığı değerli aşk iksiri vardı içinde. Kontrol etmek için kesenin ağzını açtı, çömlek parçacıklarından başka bir şey yoktu. Küçük şişe bu kargaşada paramparça olmuştu.

Ağlamaya başladı.

Caris'in mantıklı bir şey yaparken gördüğü ilk adam Merthin'in kardeşi Ralph'di. Üzerinde sırılsıklam olmuş iç donundan başka bir şey yoktu. Kırmızı ve şiş burnundan başka bir yerinde de hasar bulunmuyordu, zaten o da daha önceden olmuştu. Ralph, Shiring Kont'unu sudan çıkardı ve kıyıya, kendi üniformasını taşıyan bir cesedin yanına uzattı. Başında ölümcül olabilecek ağır bir yara vardı. Ralph çok bitkindi, şimdi ne yapması gerektiğine karar veremiyor gibiydi. Caris ona ne söyleyebileceğini düşündü.

Etrafına bakındı. Nehrin bu yakasında kıyı şeridi, kayalarla birbirinden ayrılmış küçük, çamurlu kumsallardan oluşuyordu. Yaralıları ya da cesetleri koymaya fazla yer yoktu, başka bir yere taşınmaları gerekiyordu.

Birkaç yüz metre uzakta, nehirden manastıra akan taş merdivenler vardı. Caris kararını verdi. Eliyle işaret ederek Ralph'a:

"Kont'u şu merdivenlerden manastıra götür. Dikkatle katedralin içinde bir yere yatır, sonra hastaneye koş. Gördüğün ilk rahibeye, Rahibe Cecilia'yı oraya getirmesini söyle."

Ralph, birinin kendi adına karar verip ne yapacağını söylenmesinden çok memnundu, ikiletmeden söylenenleri yaptı.

Merthin, yeniden suya girmeye hazırlanıyordu ki Caris onu durdurdu.

"Şu aptal sürüsüne bak." dedi yıkılan köprünün kasaba tarafındaki ucunu göstererek.

Onlarca insan, orada öylece durmuş önlerindeki ceset yığınlarına aptal aptal bakıyordu.

"Koş, bütün güçlü adamları binaya getir!" diye devam etti. "İnsanları sudan çıkarıp katedrale taşısınlar."

Merthin durakladı: "Oradan binaya gelemezler." Caris onun ne demek istediğini anladı.

Enkazın üstüne tırmanıp bu tarafa geçmeleri gerekiyordu ki bu da yeni yaralanmalara neden olabilirdi.

Ancak, anacaddenin bu tarafındaki evlerin hepsinin bahçesi manastırın duvarlarına bakıyordu. Ben Wheeler'in köşedeki evinin bahçesinde doğrudan nehre açılan küçük bir kapı vardı.

Merthin de aynı şeyleri düşünüyordu. "Ben gidip onları getireyim. Ben'in evinin bahçesinden geçebilirler." Kayalara tırmandı, kapıyı açıp gözden kayboldu.

Caris tekrar nehre döndü. Uzun boylu bir adamın sudan dışarı çıktığını gördü. Philemon'u tanıdı. Delikanlı nefes nefese sordu: "Gwenda'yı gördün mü?"

"Evet, köprü yıkılmadan hemen önce." diye cevap verdi Caris. "Sim Chapman'dan kaçıyordu."

"Biliyorum, şimdi nerede acaba?"

"Onu göremedim. Şimdi yapman gereken tek şey insanları sudan çıkarmak olmalı."

"Kız kardeşimi bulmak istiyorum."

"Eğer sağsa, nehirden çıkarılmayı bekleyenlerin arasında olabilir."

"Peki." dedi Philemon ve yeniden suya atladı.

Caris de kendi ailesini bulamıyordu ama şu anda yapılacak çok şey vardı. İlk fırsatta babasını aramaya karar verdi.

Ben Wheeler bahçe kapısında göründü. Geniş omuzlu, kalın enseli, kısa boylu bir adamdı. Arabacıydı, ömrünü beyninden çok kaslarını kullanarak geçiriyordu. Aceleyle kıyıya indi, ne yapacağını bilemeden etrafına bakındı.

Yerde, Caris'in ayaklarının dibinde Kont Roland'ın kendi üniformasını giyen adamlarından biri yatıyordu. Görünüşe bakılırsa ölmüştü. Caris: "Ben, bu adamı katedrale götürün." dedi.

O sırada Ben'in karısı Lib geldi. Kucağında küçük bir çocuk vardı. Kocasından biraz daha fazla kafası çalışıyordu. "Önce yaşayanlarla ilgilense daha iyi olmaz mı?" diye sordu.

"Ölüp ölmediklerini anlamak için önce insanları sudan çıkarmamız gerek. Bu cesetleri burada bırakamayız çünkü kurtarmaya gelenlerin ayağına dolaşır. Onu kiliseye götür Ben."

Lib mantıklı buldu, "Caris'in dediğini yapsam iyi olur." dedi.

Ben, cesedi kolayca kaldırıp götürdü. Caris, duvar işçilerinin kullandığı türden sedyelerden yararlanırsa cesetleri daha çabuk taşıyabileceklerini hesapladı.

Keşişler bunu organize edebilirlerdi. Keşişler neredeydi? Ralph'a, Rahibe Cecilia'ya haber vermesini söylemişti ama görünürde kimseler yoktu.

Yaralıların sargı bezi, morfin ve antiseptik suya ihtiyaçları olacaktı, her keşişe, her rahibeye ihtiyaç vardı.

Birisi Mathew Barber'ı çağırmalıydı, tedavi edilecek birçok kemik olacaktı. Ve Mattie Wise'ı, yaralılara acılarını hafifletecek iksir vermesi için...

Caris'in herkesi harekete geçirmesi gerekiyordu ama kurtarma operasyonu, olması gerektiği gibi organize edilmeden buradan ayrılmak istemiyordu. Merthin de nerede kalmıştı?

Bir kadın kıyıya doğru emekliyordu, Caris suya girerek ayağa kalkmasına yardımcı oldu. Griselda'ydı. Giysileri üzerine yapışmıştı. Caris onun dolgun göğüslerini ve kalçalarının yuvarlaklığını görebiliyordu. Hamile olduğunu bildiği için endişeyle sordu: "İyi misin?"

"İyiyim sanırım."

"Kanaman var mı?"

"Hayır."

"Şükürler olsun." Caris etrafına bakındı ve minnetle Merthin'in Ben Wheeler'in bahçesinden geri geldiğini gördü. Arkasında bir sıra adam vardı, bazıları Kont'un üniformasını giyiyorlardı. Seslendi: "Griselda'nın kolundan tut. Manastırın merdivenlerinden çıkmasına yardım et. Bir süre oturup dinlenmesi gerek." Sonra güvence vererek ekledi. "Iyi iyi, merak etme."

Merthin ve Griselda ona garip garip bakıyorlardı, o an durumun acayip olduğunun farkına vardı.

Üçü, orada bir an donup kaldılar. Hamile bir kadın, çocuğun babası ve onun âşık olduğu kadın:

Sonra Caris büyüyü bozarak arkasını döndü ve adamlara emirler yağdırmaya başladı.

Gwenda orada bir süre ağlayarak oturdu, sonra sustu. Onu bu kadar üzen şey kırılan iksir şişesi değildi. Mattie yeniden bir aşk iksiri yapar, Caris de parasını öderdi, tabii ikisi de hâlâ sağsa. Gözyaşları, -babasının hainliğinden kanayan ayaklarına kadar- son yirmi dört saat içinde başına gelenler içindi.

Öldürdüğü iki adam için asla pişman değildi. Sim ve Alwyn onu önce köleleri sonra da fahişe yapmak istemişlerdi. Ölmeyi hak etmişlerdi. Onları öldürmek cinayet sayılmazdı çünkü kanun kaçaklarını öldürmek suç değildi. Yine de ellerindeki titremeyi durduramıyordu. Düşmanlarını yendiği, özgürlüğüne kavuştuğu için kendisiyle gurur duyuyordu ama aynı zamanda yaptıklarını düşünmek onu hasta ediyordu.

Sim'in can çekişen bedeninin seğirmelerini ömrü boyunca unutamayacaktı. Ve Alwyn'in, kendi bıçağının ucunun gözünün yuvasından fırlamış haliyle rüyalarına gireceğinden korkuyordu.

Böyle karmaşık, güçlü duyguların girdabında titremekten alıkoyamıyordu kendini.

Cinayetlerini kafasından atmaya çalıştı. Başka kimler ölmüştü? Ailesi Kingsbrigde'den dün ayrılacaktı. Ama ya kardeşi Philemon? Ya Caris, en iyi arkadaşı? Wulfric, sevdiği adam?

Nehrin karşı tarafına baktı ve içi rahatladı, Caris sağdı. Karşı tarafta Merthin'le birlikte insanları sudan çıkarmak için organizasyon yapmakla meşguldu. Gwenda içinde derin bir minnettarlık duydu, en azından dünyada yapayalnız değildi.

Ama Philemon'a ne olmuştu? Köprü yıkılmadan önce gördüğü son adamdı.

Kendisine yakın bir yerlere düşmüş olmalıydı. Yani şartları eşitti, ama onu göremiyordu. Wulfric, o neredeydi? Gwenda onun kırbaçlanarak kasabanın sokaklarından geçirilen, boyunduruğa bağlanmış bir cadıyla ilgileneceğini hiç tahmin etmiyordu. Ancak bugün ailesiyle birlikte Wigleigh'e, eve dönmeyi planladığını biliyordu, o zaman çökme olduğunda köprünün üstünde olma ihtimalleri yüksekti. Tanrı korusun diye geçirdi aklından.

Dikkatle nehrin yüzeyini taradı, koyu kumral saçlarını aramaya başladı. Yüzükoyun suyun üstünde sürüklenirken değil de kıyıya doğru sağlam kulaçlar atarak yüzdüğünü görmek için bütün kalbiyle dua etti. Ama Wulfric'den eser yoktu.

Karşıya geçmeye karar verdi. Yüzme bilmiyordu ama onu su üstünde tutacak uygun bir tahta bulabilirse ayaklarını vurarak kendini karşı tarafa atabilirdi. Sağlam bir tahta buldu, sudan çıkarıp eline aldı ve nehrin yukarısına doğru aşağı yukarı elli metre kadar yürüdü. Cesetlerin çok olmadığı bir yer bulmak istiyordu. Tekrar suya girdi. Skip korkmadan onu izledi. Umduğundan daha zor oldu, ıslak elbisesi çabuk yol almasını engelledi ama sonunda karşı kıyıya ulaştı.

Koşa koşa Caris'in yanına geldi. Birbirlerine saldırdılar. Caris sordu: "Neler oldu?"

"Kaçtım."

"Sim?"

"O bir kanun kaçağıydı."

"Kaçak mıydı?"

"Öldü."

Caris şaşırmıştı.

Gwenda aceleyle ekledi. "Köprü çöktüğünde öldü." En yakın arkadaşının bile tüm gerçeği öğrenmesini istemiyordu. Devam etti: "Ailemden kimseyi gördün mü?"

"Annenle baban kasabadan dün ayrıldılar. Biraz önce Philemon'u gördüm, seni arıyordu."

"Tanrı'ya şükür. Wulfric'den haber var mı?"

"Bilmiyorum. Şu ana kadar nehirden çıkmadı. Nişanlısı dün gitmişti zaten. Annesi, babası ve kardeşi bu sabah kilisede, Çılgın Nell'in mahkemesindeydiler.

"Onu bulmalıyım."

"İyi şanslar."

Gwenda koşarak manastırın merdivenlerini çıkıp çimleri geçti. Tezgâh sahiplerinin bir kısmı hâlâ eşyalarını toplamakla meşguldü. Dışarıda korkunç bir kaza olmuş, yüzlerce insan ölmüştü, bu adamların hiçbir şey olmamış gibi normal işlerine devam etmeleri inanılır gibi değil diye düşündü Gwenda. Ama sonra hatırladı ki -her ne kadar ona saatler geçmiş gibi gelse de- köprü yıkılalı daha birkaç dakika olmuştu. Adamların henüz haberi olmayabilirdi.

Manastırın kapısından anacaddeye çıktı. Wulfric ve ailesi Bell'de kalırlardı hep. İçeriye koştu. Bira fıçısının yanında yeni yetme bir delikanlı duruyordu.

Gwenda: "Wulfric Weigleigh'i arıyorum." dedi.

"Burada kimse yok." dedi çocuk. "Ben çırağım. Buranın başında durayım diye bıraktılar beni."

Birileri herkesi nehir kıyısına çağırmış diye geçirdi aklından. Tekrar dışarı fırladı. Tam kapıdan çıkarken Wulfric göründü.

O kadar rahatlamıştı ki kollarıyla sarılarak: "Hayattasın, Tanrı'ya şükür!" diye ağlamaya başladı.

"Birileri köprünün çöktüğünü söyledi." dedi. "Doğru demek?"

"Evet. Korkunçtu. Ailenin geri kalanı nerede?"

"Epey önce çıktılar. Ben bir alacağı tahsil etmek için geride kaldım." Küçük, deri bir para kesesi tutuyordu. "Çöktüğü sırada köprünün üstünde değillerdi."

"Nasıl öğreneceğimizi biliyorum." dedi Gwenda. "Benimle gel."

Elini tuttu, Wulfric elini çekmeden kızın kendisini manastır binalarının arasında çekerek götürmesine izin verdi.

Gwenda daha önce ona hiç bu kadar uzun süre dokunmamıştı. Wulfric'in eli kocamandı. Parmakları yaptığı işten dolayı sertti ama

avuç içi yumuşacıktı. Gwenda bütün olup bitenlere rağmen bedeninin titremesine engel olamadı.

Onu çimlerden geçirip katedralin içine götürdü. "İnsanları nehirden çıkarıp buraya getiriyorlar." diye açıkladı.

Daha şimdiden taş zeminin üstünde yirmi otuz ceset vardı, bir yandan da yenileri geliyordu. Etraflarındaki güçlü sütunların yanında cüce gibi görünen bir avuç rahibe, yaralılarla ilgileniyordu. Normalde koroyu yöneten kör keşiş bile görev başındaydı. Gwenda ve Wulfric kilisenin orta kısmına geldiklerinde bağırıyordu: "Ölüleri sol tarafa koyun, yaralıları sağa."

Wulfric birden şok ve acı içinde bir çığlık koyuverdi. Gwenda onun bakışlarını takip ettiğinde, kardeşi David'i gördü, yaralıların arasındaydı. İkisi birden yanına diz çöktüler. David, Wulfric'den iki yaş daha büyüktü ama cüsseleri aynı irilikteydi. Nefes alıyordu, gözleri açıktı ama onları görmüyormuş gibiydi. Wulfric "Dave" dedi usulca ve sevecen bir sesle. "Dave, benim Wulfric."

Gwenda dizlerinin altında yapışkan bir şeyler hissetti ve David'in bir kan gölü içinde yattığını anladı.

Wulfric: "Dave, annemle babam nerede?" diye sordu.

Cevap yoktu.

Gwenda etrafına bakındığında Wulfric'in annesini gördü. Kilisenin öteki ucundaydı, kuzey koridorunda, Kör Carlus'un ölülerin bırakılmasını istediği yerde.

"Wulfric." dedi yavaşça.

"Ne?"

"Annen!"

Ayağa kalkıp baktı: "Yo, olamaz!" dedi.

Geniş salonu geçtiler. Wulfric'in annesi, Wigleigh Lordu Sir Stephen'in yanında yatıyordu. Burada herkes eşitti şimdi.

Minicik bir kadındı. Bu kadar iri, iki oğlan doğurması çok şaşırtıcıydı. Yaşarken enerji dolu yorulmak bilmez bir kadındı ama şimdi son derece kırılgan bir bebek gibi görünüyordu, bembeyaz ve incecikti.

Wulfric kalp atışlarını kontrol etmek için elini göğsüne koydu. Biraz bastırınca ağzından bir miktar su boşaldı.

"Boğulmuş." diye fısıldadı.

Gwenda kolunu geniş omuzlarına attı, ona sarılarak teselli etmek istiyordu. Ama Wulfric'in farkında olduğundan emin değildi.

Kont Roland'ın kırmızı siyah üniformasını giymiş bir silahşör, iriyarı bir adamın cansız vücudunu taşıyarak içeri girdi. Wulfric nefesini tuttu yine; bu babasıydı.

Gwenda: "Onu buraya yatırın, karısının yanına." dedi.

Wulfric şaşkındı. Olanları tam kavrayamamış gibiydi, tek kelime konuşmuyordu.

Gwenda da çok şaşkındı. Böyle bir durumda sevdiği adama ne söyleyebilirdi. Aklına gelen her cümle aptalca kalıyordu. Onu bir şekilde rahatlatmak istiyor ama nasıl yapacağını bilemiyordu.

Wulfric annesi ile babasının cesetlerine dalmışken, Gwenda kilise salonunun karşı tarafında bulunan David'e baktı. Çok sakin duruyordu. Çabucak o tarafa yürüdü. Gözleri hiçbir şey görmeden öylece sabit bakıyordu, artık nefes almıyordu. Kız göğsüne dokundu, kalp atışları da yoktu.

Wulfric bütün bunları nasıl kaldıracaktı. Gözyaşlarını silerek Wulfric'in yanına döndü. Gerçeği saklamanın bir anlamı yoktu. "David de öldü." dedi.

Wulfric hiçbir şey anlamamış gibi boş boş bakıyordu. Gwenda bu kadar üzüntüyle Wulfric'in aklını kaybetmesinden korktu.

Sonunda konuşabildi: " Hepsi..." dedi fısıltıyla. "Üçü de... hepsi de öldü." Gwenda'ya baktı. Gözlerinden yaşlar boşanıyordu.

Kollarını erkeğe sardı, koca vücudunun çaresiz hıçkırıklarla sarsıldığını kendi vücudunda hissetti. Sıkıca sarılarak: "Zavallı Wulfric..." dedi. " Zavallı, sevgili Wulfric..."

"Tanrı'ya şükür hâlâ Annet'im var." dedi Wulfric.

Bir saat sonra kilisenin büyük salonu cesetler ve yaralılarla neredeyse tamamen dolmuştu. Başrahip yardımcısı Kör Carlus hepsinin ortasında duruyordu. Yanında gözleri vazifesi gören kilise saymanı küçük surat Simeon vardı.

Carlus, Başrahip Anthony bulunamadığı için bu görevdeydi. "Peder Theodoric siz misiniz?" dedi. Açık tenli, mavi gözlü keşi-

şi ayak seslerinden tanımıştı. "Mezar kazıcısını bulun. Yanına altı, güçlü adam alsın. En azından yüz yeni mezara ihtiyacımız olacak, bu mevsimde cesetlerin gömülmesini geciktiremeyiz."

"Hemen Peder." dedi Theodoric.

Caris, Carlus'un kör olmasına karşın her şeyi etkin bir biçimde organize etmesinden çok etkilenmişti.

Caris, Merthin'in insanların sudan kurtarılmalarını başarılı bir şekilde yürüttüğünden emin olduktan sonra nehrin kıyısından ayrılmıştı. Bütün keşiş ve rahibeleri felakete karşı hazırlıklı olmaları konusunda uyardıktan sonra Matthew Barber ve Mattie Wise'ı bulmuş, en sonunda da ailesini kontrol etmişti.

Köprü çöktüğünde sadece Anthony amca ve Griselda oradaydı. Babasını Buonaventura Canoli ile birlikte lonca binasında bulmuştu. Edmund: "Şimdi yeni bir köprü yapmaya mecbur olacaklar." demişti. Sonra da aksayan bacağıyla nehir kenarına, insanları sudan çıkaranlara yardım etmeye gitmişti. Ötekiler güvendeydi. Petranilla hâlâ evde yemek pişiriyordu. Caris'in kız kardeşi Alice, Elfric'le birlikte Bell Hanı'ndaydı, kuzeni Godwyn katedralde, din adamlarına ayrılan bölümün güney kısmında yapılan yenileme çalışmalarının başındaydı.

Griselda dinlenmek için eve gitmişti. Anthony hâlâ ortada yoktu. Caris her ne kadar amcasını pek sevmese de ölmesini istemezdi. Salona her yeni ceset getirildiğinde endişeyle o tarafa yöneliyordu.

Rahibe Cecilia ile öteki rahibeler yaraları temizliyor, antiseptik olarak bal sürüyor, bandaj yapıyor, kupalar dolusu sıcak baharatlı bira dağıtıyorlardı. Mattie West'den daha şişman olan Matthew Barber becerikli bir savaş cerrahıydı ve nefes nefese uğraşıyordu. Mattie ise Matthew'un uğraştığı kırık kol ve bacakların sahiplerine sakinleştirici ilaçlar veriyordu.

Caris, kilisenin güney koridoruna yürüdü. Burada, ana salonun kan kokusundan, koşuşturma ve gürültüsünden uzakta en kıdemli doktorlar olan keşişler, hâlâ bilinci yerine gelmemiş olan Shiring Kont'unun etrafına toplanmışlardı. Islak elbiselerini çıkartmışlar, üstüne kalın bir battaniye örtmüşlerdi.

"Yaşıyor." dedi Peder Godwyn.

"Fakat yarası çok ağır." Başının arkasındaki yarayı göstererek: "Kafatasının bir kısmı parçalanmış."

Caris, Godwyn'in omzunun üstünden dikkatle baktı. Kafatasını görebiliyordu, patlamış çörek kabuğu gibiydi. Kan içindeydi. Doktorların arasından kemiklerin altındaki gri nesneyi seçebiliyordu. Gerçekten bu korkunç yaraya hiçbir şey yapılamaz mıydı?

Doktorların en yaşlısı Peder Joseph de aynı şeyi düşünüyordu. İri burnunu ovuşturdu, çürük dişlerle dolu ağzının içinden konuştu: "Kutsal emanetleri getirmeliyiz." Her zaman olduğu gibi, sarhoş gibi konuşuyordu.

"İyileşmesi için artık ancak onlar yardımcı olabilir."

Caris, uzun zaman önce ölmüş azizlerin kemiklerinin bir adamın kırılmış kafasını tedavi edeceğine inanmıyordu. Elbette bir şey söylemedi, bu gibi konularda aykırı fikirli biri olarak görüldüğünü biliyordu ve bu yüzden de çoğunlukla fikirlerini kendine saklıyordu.

Kont'un oğulları Lord William ve Piskopos Richard orada öylece duruyorlardı. William, askeri duruşu, uzun boyu ve siyah saçlarıyla masada bilinçsiz yatan adamın genç bir kopyasıydı. Richard daha sarışın ve şişmandı. Merthin'in kardeşi Ralph de onlarla birlikteydi.

"Kont'u sudan ben çıkardım" dedi. Bu ikinci söyleyişiydi.

"Peki, aferin." dedi William.

William'ın karısı Philippa da Peder Joseph'in söylediklerinden en az Caris kadar tatmin olmamıştı.

"Kont'a yardım etmek için yapacağınız hiçbir şey yok mu?"

Godwyn cevapladı: "Dua en etkili tedavidir."

Emanetler büyük sunağın altında, kilitli bir bölmede saklanıyordu. Godwyn ve Joseph onları getirmek için uzaklaşır uzaklaşmaz, Matthew Barber, Kont'un üzerine eğilerek dikkatle başındaki yarayı inceledi:

"Bu yara asla iyileşmez." dedi. "Azizlerin yardımıyla bile iyileşmez."

William sertçe sordu: "Ne demek istiyorsun?"

Caris, tıpkı babası gibi konuştuğunu düşündü.

"Kafatası da ötekiler gibi bir kemiktir." diye cevap verdi Matthew. "Kendi kendini tamir edebilir fakat önce parçaların yerli yerine konması gerekir, aksi halde yanlış kaynar."

"Yani sen keşişlerden daha iyi mi bildiğini söylüyorsun?"

"Lord'um, keşişler ruhlar dünyasından nasıl yardım isteyeceklerini bilirler. Ben sadece kırık kemikleri onarırım."

"Nerede öğrendin bunu?"

"Yıllarca Kral'ın odasında cerrahlık yaptım. İskoç savaşlarında babanız Kont'un yanında savaşa katıldım. Daha önce de dağılmış kafatasları gördüm."

"Siz olsaydınız babama ne yapardınız?"

Matthew, William'ın saldırgan soruları karşısında sinirleniyordu. Caris bunu anlayabiliyordu, ama konuşurken kendinden çok emin değildi.

"Önce kırık kemik parçalarını beyinden çıkarır, temizler, sonra onları yeniden bir araya getirmeye çalışırdım."

Caris nefesini tuttu.

Bu kadar cüretkâr bir ameliyatı hayal bile edemiyordu. Böyle bir şeyi önerecek cesareti nereden buluyordu Matthew? Ya işler yolunda gitmezse ne olacaktı?

William sordu: "Peki, iyileşecek mi?"

"Bilmiyorum." diye cevapladı Matthew. "Başa alınan yaranın bazen garip etkileri olabilir, yürüme ya da konuşma yetilerini bozabilir. Yapabileceğim tek şey bu kafatasını tamir etmek. Mucize istiyorsanız azizlere başvurun."

"Yani, başaracağını garanti edemiyorsun."

"Yalnızca Tanrı bütün güçlere sahiptir. İnsanlar ellerinden geleni yapmalı ve en iyisini ümit ederek beklemelidir. Ama şuna inanıyorum ki eğer tedavi edilmezse babanız bu yaradan ölecek."

"Ama Joseph ile Godwyn eski tıp filozoflarının kitaplarını okuyarak eğitim gördüler."

"Ben de savaş alanlarında iyileşen ya da ölen adamlar gördüm. Kime güveneceğinize siz karar vereceksiniz."

William karısına baktı. Philippa: "Bırakalım Barber elinden geleni yapsın. Biz de Aziz Adolphus'a dua ederek ona yardımcı olalım."

William başını salladı: "Pekâlâ" dedi Matthew'a. "İşe başla."

"Kont'un masanın üstünde yatmasını istiyorum." dedi Matthew kararlı bir sesle. "Pencerenin önüne götürelim ki yarasına kuvvetli ışık vursun."

William parmaklarını şıklatarak oradaki iki keşiş adayına: "Bu adamın istediği her şeyi yapın!" diye emretti.

Matthew: "Bir kâse ılık şaraba ihtiyacım var." dedi.

Keşişler, hastaneden bir masa getirip güney koridorundaki büyük pencerenin önüne koydular. İki silahtar, Kont Roland'ı masanın üstüne yatırdı.

"Yüzüstü lütfen." dedi Matthew.

Yüzüstü çevirdiler.

Matthew'un, içinde berberlere adını veren birçok keskin aletin bulunduğu deri bir el çantası vardı. Önce küçük bir makas çıkardı. Kont'un başını eğerek yaranın etrafındaki saçları kesti. Kont'un saçları siyah ve yağlıydı. Matthew buklelerini kesip bir yana attı, hepsi yere düştü. Yaranın etrafındaki saçlar kesilince hasar daha net görülebilir hale geldi.

Godwyn, içinde Aziz Adolphus'un kafatası ile bir el ve bir kol kemiği bulunan fildişi kakmalı altın kutuyu taşıyarak geldi. Matthew'u Kont Roland'ın başında çalışırken görünce öfkeyle bağırdı:

"Neler oluyor burada?"

Matthew başını kaldırdı. "Eğer kutsal emanetleri Kont'un sırtına koyacaksanız lütfen mümkün olduğu kadar başına yakın olsun. Azizlerin ellerime güç katacağına inanıyorum." dedi.

Godwyn bir an durakladı, sıradan bir berberin bu işe karışmasına çok kızmıştı.

Lord William: "Söylediklerini yapın lütfen Peder, yoksa babamın ölümünün sorumlusu siz olursunuz."

Ama Godwyn itaat etmedi. Onun yerine birkaç metre uzakta duran Kör Carlus'la konuştu: "Peder Carlus, Lord William benim..."

"Lord William'ın ne dediğini duydum." diye sözünü kesti Carlus.

"Dediklerini yaparsanız iyi olur."

Godwyn'in beklediği cevap bu değildi. Yüzü öfkeyle karıştı. Gözle görünür bir hoşnutsuzlukla kutsal kutuyu Kont Roland'ın geniş sırtına koydu.

Matthew bir pens çıkardı. Bir kemik parçasının görünen ucundan dikkatle tutup altındaki gri maddeye dokunmadan çekip çıkardı. Caris büyülenmiş gibi bakıyordu. Kemik parçası doğrudan kafadan kopmuştu, üzerinde deri ve saçlar vardı. Matthew onu usulca sıcak şarap kâsesine bıraktı.

Aynı şeyi iki üç kemik parçasına daha yaptı. Kilisenin ana salonundan gelen yaralıların inleme ve arkada kalanların hıçkırık sesleri, kilisenin derinliklerinde uzaklaşıyor, kayboluyor gibiydi. Matthew'u izleyenler, baygın Kont'la Matthew'un etrafında hiç ses çıkarmadan, kımıldamadan duruyorlardı.

Sonra, kafatasına hâlâ bitişik olan öteki parçalar üzerinde çalıştı. Hepsinin üstündeki saçları kesti, şaraba batırılmış bir bez parçasıyla yaralı bölgeyi özenle yıkadı, sonunda pensi kullanarak, kemikleri, asıl yerleri olduğunu düşündüğü kısımlara yavaşça yerleştirdi.

Caris güçlükle nefes alıyordu, gerilim son haddindeydi. Hayatında kimseye şu anda Matthew Barber'a olduğu kadar büyük hayranlık duymamıştı. Öyle bir cesareti, yeteneği ve özgüveni vardı ki... Ve böylesine hassas bir operasyonu bir kontun üzerinde uyguluyordu. Eğer işler yolunda gitmezse onu asarlardı. Elleri, katedralin giriş kapısının üstüne oyulmuş meleklerinki kadar sağlam ve şaşmazdı.

En sonunda şarap kâsesinin içine koyduğu üç kopmuş parçayı da sanki kırık bir kavanozu yapıştırıyormuş gibi yerine yerleştirdi. Kafatasının derisini yaranın üzerine çekerek çabuk ve titiz hareketlerle dikti.

Şimdi Roland'ın kafatası tamamlanmıştı.

"Kont bir gün bir gece uyumalı." dedi. "Eğer daha önce uyanırsa Mattie Wise'ın uyku ilaçlarından kuvvetli dozda verin. Kırk gece yatmalı, gerekirse bağlayın" dedi. Sonra Rahibe Cecilia'dan yarayı sarmasını rica etti.

Godwyn katedralden çıkarak nehir kenarına koştu, çok öfkeliydi ve canı da sıkkındı.

Başlarında güçlü bir otorite yoktu. Caris herkesin istediğini yapmasına izin veriyordu. Başrahip Anthony çok zayıf biriydi, ama yine de Carlus'dan daha iyiydi. Onu mutlaka bulmalıydılar.

Cesetlerin çoğu suyun yüzeyine çıkmıştı artık. Sadece az yaralanmış olanlar ya da şok geçirenler yürüyerek gitmişti. Ölülerle, yaralıların çoğu katedrale taşınmıştı. Kalanlarsa bir şekilde enkaz parçalarıyla karışmıştı.

Godwyn, Anthony'nin ölmüş olabileceği düşüncesiyle hem heyecanlanmış hem de korkmuştu. Manastırda yeni bir sistemin uygulanmasını çok istiyordu. Benedict kurallarının daha sıkı bir yorumu ile son derece titiz bir mali yönetimin olmasını diliyordu. Ama aynı zamanda patronunun Anthony olduğunu ve başka herhangi bir rahibin emrinde olsaydı asla terfi edemeyeceğini de biliyordu.

Merthin, bir kayığa el koymuştu. O ve iki genç adam, bir zaman köprü olan şeylerin en kalabalık halde yüzdüğü yerde, akıntının ortasındaydılar. Üzerlerinde sadece iç donları vardı. Üçü birlikte altındaki insanları çıkarmak için ağır bir kütüğü kaldırmaya çalışıyorlardı. Merthin ufak tefekti ama öteki iki delikanlı güçlü kuvvetli görünüyorlardı. Godwyn onların Kont'un maiyetinden silahtarlar olduklarını tahmin etti.

Sağlam yapılı olmalarına karşın, onlar için bile küçük bir sandalın dibinde durup koca kütükleri itmek zor bir işti.

Godwyn bir grup kasabalıyla birlikte iki silahtarın ağır bir kütüğü kaldırmasını ve Merthin'in, kütüğün altından birini çekmesini ümitsizlik içinde ve korkudan perişan bir halde izliyordu.

Kısa bir incelemeden sonra Merthin seslendi: "Marguerite Jones ölmüş."

Marguerite orta yaşlı önemsiz biriydi. Godwyn sabırsızlıkla bağırdı: "Başrahip Anthony'i bulamadınız mı daha?"

Kayıktaki adamlar birbirine baktılar. Godwyn fazla buyurgan davrandığını fark etti. O sırada Merthin cevap verdi: "Bir keşiş elbisesi görüyorum."

"Öyleyse Başrahip'tir." diye bağırdı Godwyn.

Anthony şimdiye kadar bulunamayan tek keşişti.

"Nasıl olduğunu söyleyebilir misiniz?"

Merthin sandalın kenarından eğildi, oradan yetişemediği için suyun içine girdi ve bağırdı: "Hâlâ nefes alıyor."

Godwyn hem sevinmiş hem de hayal kırıklığına uğramıştı.

"Çabuk çıkarın onu!" diye bağırdı ve ekledi: " Lütfen!"

Sesinde bir rica ifadesi yoktu. Merthin, yarısı suya batmış ağır bir kalasın altına daldı ve ötekilere talimatlar vermeye başladı. Kayıktakiler tuttukları ağır kütüğü usulca yan tarafa doğru, suyun içine bıraktılar. Sonra da kayığın yanından eğilerek Merthin'in altında olduğu kalası tutmaya çalıştılar. Merthin, Anthony'nin giysilerini, takıldığı tahtalardan ve kıymıklardan kurtarmaya çalışıyordu.

Godwyn, işlemi hızlandırmak için yapabileceği hiçbir şey olmadığından öfkeyle onları izliyordu.

Yanındakilerden ikisine: "Manastıra gidin, iki keşiş ve bir sedye bulun. Godwyn'in gönderdiğini söylersiniz."

İki adam koşarak merdivenleri çıkıp manastıra girdi.

Sonunda Merthin enkazın içinden baygın adamı çekmeyi başardı. Onu iyice kendine çekti ve diğer iki adam başrahibi kayığa aldı. Sonra Merthin de tırmandı ve sahile doğru kürek çekmeye başladılar.

Hevesli gönüllüler Anthony'yi kayıktan alıp keşişlerin getirdiği sedyeye yatırdılar.

Godwyn çabucak başrahibi muayene etti. Nefes alıyordu ama nabzı çok zayıftı. Gözleri kapalı ve yüzü bembeyazdı. Kafası ve göğsü sadece berelenmişti ama leğen kemiği ezilmişti ve kanaması vardı.

Keşişler rahibi aldılar, Godwyn onları manastırın bahçesinden geçirip katedrale götürdü.

"Yol verin!" diye bağırıyordu.

Başrahibi ana salondan din adamlarına ayrılmış özel bölmeye, kilisenin kutsal yerine getirdi. Keşişlere vücudunu yüksek sunağın üzerine uzatmalarını söyledi. Parçalanmış giysisi Anthony'nin kalçalarını ve bacaklarını açıkta bırakmıştı. Bacakları kıvrılıp kırılmıştı. Sadece üst yarısı insana benziyordu.

Birkaç dakika içinde bütün keşişler başrahiplerinin baygın bedeni etrafında toplandı. Godwyn kutsal emanetler kutusunu alarak

Anthony'nin ayakucuna yerleştirdi. Joseph, göğsünden mücevher kakmalı bir haç çıkararak Anthony'nin ellerinin arasına koydu.

Rahibe Cecilia, Anthony'nin yanına diz çöktü. Ferahlatıcı bir sıvıya batırdığı bezle başrahibin yüzünü sildi. Joseph'a dönerek: "Kemiklerinin çoğu kırılmış gibi. Matthew Barber'ın bakmasını ister misiniz?" dedi.

Joseph sessizce başını iki yana salladı.

Godwyn memnundu. Barber, mabedin kutsallığını bozandı. Gerisini Tanrı'nın takdirine bırakmak en iyisiydi.

Peder Carlus son vazifelerini yerine getirdikten sonra keşişlerle birlikte ilahi söylemeye başladı.

Godwyn bu işten ne beklediğini bilmiyordu. Birkaç yıldır Başrahip Anthony yönetiminin gitmesini istiyordu. Ama son bir saatte, Anthony'den sonra neler olacağını az çok anlayabilmişti. Düğüm noktası Carlus ve Simeon'du. Onlar Anthony'nin eski dava arkadaşlarıydı. Bu yüzden işlerin daha iyiye gideceği beklenemezdi.

Birden, kalabalığın kenarında Matthew Barber'ı gördü, keşişlerin omuzları üzerinden Anthony'nin belden aşağısını inceliyordu. Godwyn onun derhal bu kutsal mekânı terk etmesini isteyecekti ki Barber, başını belli belirsiz sallayarak uzaklaştı.

Anthony gözlerini açtı.

Peder Joseph: "Tanrı'ya şükür!" diye haykırdı.

Başrahip bir şey söylemek istiyor gibiydi. Hâlâ yanında diz çökmekte olan Rahibe Cecilia ne dediğini anlamak için yüzüne doğru eğildi. Godwyn, Anthony'nin dudaklarının kıpırdandığını gördü, ne dediğini duymak isterdi. Cecilia şok olmuş gibiydi.

"Doğru mu bu?" diyebildi.

Hepsi şaşkınlıkla baktılar. Godwyn: "Ne dedi Rahibe Cecilia?" diye sordu.

Cecilia cevap vermedi.

Anthony'nin gözleri kapalıydı. Yüzü tamamen değişmişti. Hiç kıpırdamıyordu.

Godwyn üstüne eğildi. Nefes almıyordu. Elini Anthony'nin kalbinin üstüne koydu, atmıyordu. Nabzını kontrol etmek için bileğini kavradı, hiçbir hareket yoktu.

Ayağa kalktı.

"Başrahip Anthony aramızdan ayrıldı." dedi. "Tanrı ruhunu kutsasın, cennetine kabul etsin."

Bütün keşişler "Amin!" dedi.

Godwyn artık bir seçim yapılması gerektiğini düşünüyordu.

III. BÖLÜM

14

Kingsbridge Katedrali kıyamet yeri gibiydi. Yaralılar acıyla inliyor, Tanrı'dan, azizlerden ve annelerinden yardım diliyorlardı. Her dakika, sevdiklerini arayanların -onları ölü olarak bulduklarında- attıkları bir ıstırap çığlığı duyuluyordu. Yaşayanlarla ölüler kırık kemiklerden dolayı garip bir şekilde çarpılmış vücutlarıyla kan içinde, sırılsıklam ve parçalanmış giysileriyle karmakarışık bir durumda yatıyorlardı. Kilisenin taş zemini su, kan ve nehrin çamuruyla kayganlaşmıştı.

Bu dehşetin ortasında Rahibe Cecilia'nın etrafında bir sükûnet ve rahatlama halkası oluşmuştu. Küçük, hızlı bir kuş gibi yerde yatanların birinden ötekine koşuşturuyordu. Arkasından, başlarında kukuletalarıyla küçük bir grup rahibe geliyordu. Aralarında Cecilia'nın uzun süredir asistanlığını yapan, kendisine duyulan saygıdan dolayı da "İhtiyar Julie" denilen Rahibe Juliana vardı. Cecilia, her hastayı incelediğinde, yıkanması, merhem sürülmesi, sargı yapılması, bitkisel ilaçlardan verilmesi şeklinde direktifler yağdırıyordu. Daha ciddi vakalarda Matthew Barber, Mattie Wise ya da Rahip Joseph'i çağırıyordu.

Her zaman sakin fakat açık konuşurdu. Talimatları her zaman basit ve kararlı olurdu. Hastaların çoğunu sakinleştirmiş, akrabalarına güven ve ümit vermişti.

Bu manzara Caris'e daha dünmüş gibi annesinin öldüğü günü hatırlattı. O zaman da dehşet ve şaşkınlık vardı ama sadece kendi yüreğinde.

Rahibe Cecilia tıpkı bugün olduğu gibi o gün de ne yaptığını biliyormuş gibi görünüyordu. Annesi, Cecilia'nın bütün çabalarına

karşın ölmüştü, bugün de yaralıların birçoğu ölecekti, fakat etrafta, elden gelen her şeyin yapıldığına dair bir güven duygusu ve sonunda gelen ölüme bir boyun eğiş vardı.

Bazı insanlar, biri hasta olduğunda Bakire Meryem ve azizlerden medet umardı, bu Caris'i korkutur ve kafasını karıştırırdı çünkü ruhların yardım edip etmeyeceklerini, hatta onları işitip işitmediklerini bile anlamanın bir yolu yoktu. Rahibe Cecilia'nın azizler kadar güçlü olmadığını Caris on yaşındayken öğrenmişti, ama yine de onun karşısındakine güven veren ve iş bitiren varlığı Caris'e hep ümit ve tevekkül hissi aşılamış, ruhuna huzur getirmişti.

Şimdi Caris, kesin bir karar vermeden, hatta üzerinde fazla düşünmeden, Cecilia'nın maiyetinden biri oluvermişti.

Köprünün çökmesinin hemen ardından kimsenin ne yapacağını bilemediği o anda, insanlar nasıl Caris'in talimatlarına uymuşsa, şimdi o da Rahibe Cecilia'nın emirlerine uyuyordu.

Cecilia'nın canlı becerikliliği sâriydi, etrafındaki herkese bir şekilde bu soğukkanlı yeteneğini bulaştırmış gibiydi. Caris kendini, Mair adındaki güzel rahibe adayı için bir kâse sirkeyi tutarken buldu. Kız, sirkeye batırdığı bir bez parçasıyla kereste tüccarının karısı Susanna Chepstow'un yüzündeki kanları temizliyordu.

Bundan sonrası karanlıktan çok sonralara kadar süren aralıksız bir çalışmaydı. Yaz gecesinin uzunluğu sayesinde su üstündeki bütün insanlar karanlık basmadan nehirden çıkarılabilmişti, ama hiç kimse boğulan kaç insanın dibe çöktüğünü ya da nehrin aşağı kısmına sürüklendiğini bilemezdi. Çılgın Nell'den de bir iz yoktu. Bağlandığı araba onu suya sürüklemiş olabilirdi. Oysa Vaiz Murdo hiç de hak etmediği halde hayatta kalabilmişti, burkulmuş ayak bileğinden başka bir sıkıntısı yoktu. Sıcak köfte ve sert birayla gücünü yeniden toparlamak için soluğu Bell'de almıştı.

Öte yandan yaralıların tedavisi gece çöktükten sonra bile mum ışığında devam ediyordu. Rahibelerin bazıları bitkin düşmüş, işi bırakmak zorunda kalmıştı, diğerleri ise trajedinin büyüklüğünden bunalmış, dağılmış vaziyette kendilerine söylenenleri yanlış anlayarak sakarlıklar yapmaya başlayınca gönderilmişti. Ama Caris ve küçük çekirdek grup yapacak bir iş kalmayıncaya kadar çalışmaya devam ettiler.

Son sargının son düğümü atıldığında gece yarısı olmuştu. Caris sendeleyerek çimlerden geçip babasının evine doğru yürüdü.

Babası ve Petranilla yemek salonunda el ele oturmuş, kardeşleri Anthony'nin ölümüne yas tutuyorlardı. Edmund'un gözleri yaşlardan sırılsıklamdı, Petranilla teselli kabul etmez bir şekilde ağlıyordu. Caris ikisini de öptü, söyleyecek söz bulamıyordu. Otururşa sandalyesinde uyuyakalacağı kesindi. Onun için yukarı çıktı. Yatağa, Gwenda'nın yanına uzandı, kız her zamanki gibi onunla yatıyordu ve o kadar derin bir uykuya dalmıştı ki Caris'in geldiğini duymadı bile.

Caris gözlerini kapadı, kalbi üzüntüden ağrıyordu ve vücudu çok yorgundu. Babası sadece bir kişi için üzülüyordu ama o bütün ölenlerin ağırlığını üzerinde hissediyordu. katedralin soğuk taşlarında yatan ölü arkadaşlarını, komşularını, tanıdıklarını düşündü. Anne babalarının, çocuklarının, kız ve erkek kardeşlerinin ne kadar üzüldüklerini hayal etmeye çalıştı. Bütün benliğini dayanılmaz bir üzüntü kapladı. Başını yastığa gömerek hıçkırmaya başladı. Gwenda tek kelime etmeden kollarını sararak onu kucakladı, birkaç dakika sonra yorgunluğa yenilerek uyuyakaldı.

Şafakta uyandı. Gwenda'yı uyurken bırakıp katedrale, işinin başına döndü. Yaralıların çoğu evlerine gönderilmişti. Hâlâ baygın yatan Kont Roland gibi gözetim altında tutulması gerekenler hastaneye sevkedilmişti. Cesetler kilisenin ana salonunda, doğu ucunda düzenli sıralar halinde dizilmiş, gömülmeyi bekliyordu.

Birkaç dakika bile dinlenmeden zaman uçup gitti. Pazar günü öğleden sonra geç vakitlerde, Rahibe Cecilia Caris'e gidip biraz dinlenmesini söyledi. Etrafa bakındığında hemen her şeyin yapıldığını fark etti. Şimdi geleceği düşünme zamanıydı.

Şu dakikaya kadar Caris bilinçaltında normal hayatlarının bittiğini, artık yeni bir dünyada yaşamaya başladıklarını dehşetli ve trajik bir şekilde hissediyordu. Ama şimdi anlıyordu ki her şey gibi bu da geçecekti. Ölüler gömülecek, yaralılar iyileşecek ve bir şekilde kasaba normale dönmeye çalışacaktı. Sonra köprü çökmeden evvel başka bir trajedi yaşandığını hatırladı; kendi içinde korkunç ve yok edici bir trajedi...

Caris, Merthin'i nehrin kıyısında Elfric ve Thomas Langley'le birlikte enkaz kaldırma işlerini düzenlerken gördü. Yanlarında elli kadar gönüllü vardı. Merthin'le Elfric'in arasındaki sorun, acil durum nedeniyle şimdilik rafa kaldırılmıştı. Suyun üstünde başıboş gezen kütüklerin çoğu kıyıya çekilip, bir kenara istiflenmişti. Ama tahtaların büyük bir kısmı hâlâ bir aradaydı. Birbirine çakılmış kereste kütleleri suyun yüzünde, koca bir canavarın her şeyi yiyip yuttuktan sonraki masum dinginliğiyle suyun hareketine bağlı olarak bir aşağı bir yukarı kımıldayıp duruyordu.

Adamlar enkazı taşınabilir boyutlarda parçalamaya çalışıyorlardı. Çok tehlikeli bir işti bu. Köprünün geri kalanı da her an çökebilir, gönüllüleri yaralayabilirdi. Yarı yarıya suya gömülü köprünün orta kısmının etrafına bir ip bağlamışlardı ve bir grup adam kıyıdan ipe asılıyordu. Suyun ortasındaki bir kayıkta Merthin, koca Mark Webber ve bir de kürekçi duruyordu. Kıyıdakiler ara verdiğinde, kayık enkaza yaklaştırıldı ve Merthin'in talimatıyla Mark, kocaman bir oduncu baltasıyla kütüklere saldırdı. Sonra kayık daha güvenli bir yere çekildi. Elfric emir verdi ve kıyıdakiler yeniden ipe asıldılar.

Caris izlerken, köprünün büyük parçası serbest kaldı. Herkes alkışladı ve adamlar birbirine girmiş tahta yığınını sahile çektiler.

Bazı gönüllülerin eşleri ekmek ve sürahiler dolusu bira getirmişti. Thomas Langley mola verdi. Adamlar dinlenirken Caris, Merthin'le baş başa kaldı.

"Griselda'yla evlenemezsin." diyerek herhangi bir girişe gerek duymadan söze başladı.

Bu ani çıkış Merthin'i şaşırtmamıştı.

"Ne yapacağımı bilmiyorum." dedi. "Düşünüp duruyorum."

"Benimle yürür müsün?"

"Olur."

Kalabalığı arkalarında, nehir kıyısında bırakarak anacaddeye doğru yürüdüler. Yün panayırının kargaşasından sonra etraf ölüm sessizliğine bürünmüştü. Hiç kimse evinden dışarı çıkmıyor, herkes ya hasta bakıyor ya da ölülerine ağlıyordu.

"Ölü ya da yaralısı olmayan pek az aile vardır kasabada, herhalde" dedi Caris.

"Köprünün üstünde Çılgın Nell'e işkence eden ya da kasabadan ayrılmaya çalışan en az bin kişi vardı. Kilisede yüzden fazla ölü var, dört yüz kadar yaralıyı da tedavi edip gönderdik."

"Ve beş yüz kadar şanslı insan..." dedi Merthin.

"Biz de köprünün üstünde ya da yakınlarında bir yerde olabilirdik. Sen ve ben şu anda kilisenin soğuk taşlarında buz gibi ve hareketsiz yatıyor olabilirdik. Fakat bize bir armağan verildi, ömrümüzün geri kalanı bize bağışlandı. Ve biz bu armağanı bir hata yüzünden ziyan etmemeliyiz."

"Bir hata değil o." dedi Merthin. "O bir bebek, bir insan, canı, ruhu olan bir insan."

"Sen de ruhu olan bir insansın, hem de özel bir insan. Şu anda yaptığın işe bir bak. Aşağıda nehrin kıyısında üç kişi çalışıyor. Birisi şehrin en ünlü yapı ustası, öteki kilisede uzman ve üçüncüsü daha yirmi birine basmamış bir çırak. Ama kasabalılar sana, en az Elfric ve Thomas'a gösterdikleri kadar saygıyla itaat ettiler."

"Bu sorumluluklarımdan kaçacağım anlamına gelmez."

Manastır bahçesine döndüler. Katedralin önündeki yeşil alan panayırdan dönenlerin ayakları ve taşıtlarının tekerlekleri altında ezilmiş, yer yer bataklığa dönüşmüş, geniş su birikintileri oluşmuştu. Kilisenin üç büyük batı penceresinde Caris, ıslak güneşin, bulut kümelerinin yansımasını görebiliyordu, manzara üç taraflı sunakta olduğu için üçe bölünmüştü. Akşam duası çanı çalmaya başladı.

Caris: "Paris ve Floransa'daki binaları görmeyi ne kadar çok istediğini düşün. Hepsinden vaz mı geçeceksin?" diye sordu.

"Sanırım öyle. Bir erkek karısını ve çocuğunu terk etmemeli."

"Bakıyorum onu çoktan karın olarak kabul etmişsin bile."

"Onu hiçbir zaman karım olarak kabul etmeyeceğim." dedi acı acı. "Kimi sevdiğimi biliyorsun."

Bu kez zekice bir cevap veremedi Caris. Konuşmak için ağzını açtı, ama tek kelime edemedi. Boğazının düğümlendiğini hissetti. Gözlerini kırpıştırarak gözyaşlarına engel oldu, heyecanı yüzünden okunmasın diye başını öne eğdi.

Merthin, kollarından sıkıca tutarak Caris'i kendine çekti.

"Biliyorsun değil mi?"

Gözyaşları görmesini engelliyordu.

Merthin onu dudaklarında öptü. Şimdiye kadar denediği her şeyden farklıydı. Dudakları nazikçe fakat ısrarla kızın dudaklarında dolaşıyordu. Bu anı unutulmaz kılmaya uğraşıyor gibiydi.

Caris korkuyla anladı; Merthin bunun son öpüşmeleri olduğunu düşünüyordu.

O da bütün gücüyle Merthin'e sarılmıştı, bu an sonsuza dek sürsün istiyordu, ama Merthin hemen geri çekildi.

"Seni seviyorum." dedi. "Fakat Griselda ile evleneceğim."

Hayat ve ölüm devam etti. Çocuklar doğdu, yaşlılar öldü. Pazar günü Emma Butchers zina yapan kocası Edward'a bir öfke nöbeti sırasında, satırların en büyüğüyle saldırdı. Pazartesi günü Bess Hampton'un tavuklarından biri kayboldu ve Glynnie Thompson'un ocağında bir tencerenin içinde kaynarken bulundu. Bunun üzerine John Constable, Glynnie'yi boyunduruğa bağlayıp kırbaçladı.

Salı günü, Aziz Mark Kilisesi'nin çatısını tamir eden Howell Tyler, ayağının altındaki çürümüş tahtalar kırılınca tavandan aşağı yere düştü ve anında öldü.

Çarşamba günü köprünün enkazı tamamen kaldırılmıştı. Ana direklerden ikisinin kökleri ve sahildeki kereste yığını hariç su yolu açılmış, sallar, mavnalar ile yün panayırından satın alınıp Hollanda'ya gidecek yün ve diğer mallar gemilere yüklenmek üzere Melcombe'a doğru Kingsbridge'den yola çıkmıştı.

Caris ve Edmund nehrin kıyısına indiklerinde Merthin, insanları karşı kıyıya taşımak için açığa çıkmış tahtalardan sal yapıyordu.

"Kayıktan daha iyi." diye açıkladı.

"Çiftlik hayvanları rahatlıkla inip binebilir, arabalar da taşınabilir." diye ekledi.

Edmund ciddiyetle başını salladı.

"Haftalık pazar için çok gerekliydi. Neyse ki gelecek yün panayırına kadar yeni bir köprümüz olacak."

"Hiç sanmıyorum." dedi Merthin.

"Ama sen yeni bir köprü inşasının en çok bir yıl süreceğini söylemiştin."

"Tahta köprü için öyle. Ama köprüyü bir kez daha tahtadan yaparsak yeniden çökecektir."

"Neden?"

"Gelin size göstereyim."

Merthin onları bir kereste yığınının yanına götürdü. Sağlam durumdaki bir grup direği işaret ederek: "Bunlar ana direkleri teşkil ediyordu, muhtemelen ülkenin en iyi yirmi dört menteşesinden kesilip, Kral tarafından manastıra bağışlanmışlardı, sonlarına bakın."

Caris devasa direklerin uçlarının ilk başta sivri olduğunu, oysa şimdi, suyun altında geçen yılların sonunda düzleştiğini gördü.

Merthin: "Tahta köprülerin temeli yoktur. Direkler doğrudan nehir yatağına gömülürler ki bu da iyi bir şey değildir." dedi.

"Ama köprü yüzyıllardır dayanmış." dedi Edmund öfkeyle.

Daima kavga edermiş gibi tartışırdı.

Merthin onun bu hallerine alışkındı, onun için sesinin tonuna aldırmadı.

"Ama şimdi çöktü." dedi sabırla. "Her şey değişiyor. Tahta direkler bir zamanlar yeterince sağlamdı, fakat artık değil."

"Ne değişmiş olabilir, nehir aynı nehir."

"Eee, şöyle anlatayım: Bir ambar ve kıyıda bir dalgakıran yaptınız. Mülkünüzü bir duvarla korumaya aldınız. Daha başka tüccarlar da aynı şeyi yaptılar. Eskiden oynadığım güney kıyısındaki çamurlu plaj neredeyse kaybolmuş. Bu yüzden kumlara akamıyor. Bunun sonucu olarak da su eskisinden daha hızlı akıyor, özellikle bu yılki gibi yoğun yağmur yağdığında."

"Yani köprünün taştan yapılması gerekiyor?"

"Evet."

Edmund başını kaldırdı, yanı başında durup konuşmalarını dinleyen Elfric'e baktı.

"Merthin taş bir köprü yapmanın üç yıl süreceğini söylüyor."

Elfric başını salladı: "Üç inşaat sezonu."

İnşaatların çoğu sıcak aylarda yapılırdı.

Caris bunu biliyordu. Merthin ona açıklamıştı. Harcın kurumadan donma riski olduğu zamanlarda taş duvarlar yapılamaz.

Elfric devam etti: "Bir sezon temeli için, bir sezon kemerler için, bir sezon da yol yatağı için... Her aşamadan sonra harcın iyice ku-

ruması ve sertleşmesi için de üç ya da dört ay beklemek gerekir. Ancak ondan sonra öteki aşamaya geçilebilir."

"Köprüsüz üç sene..." dedi Edmund karamsarlıkla.

"Eğer hemen başlamazsanız dört yıl sürer."

"Harcamaların bir dökümünü hazırlamaya başlasanız iyi olur."

"Ben başladım bile. Ancak bu uzun bir iş, iki üç gün sürer."

"Olabildiğince çabuk olsun."

Edmund ve Caris nehir kenarından ayrılıp Edmund'un aksak yürüyüşüyle anacaddeye çıktılar. Edmund sakat bacağına rağmen kimsenin koluna girmezdi. Dengesini sağlamak için kollarını kısa mesafe koşucuları gibi savururdu. Kasabalılar yürürken ona herkesten fazla yer açmak gerektiğini bilirlerdi, özellikle de acelesi olduğu zamanlar.

"Üç yıl." diye söyleniyordu yürürken.

"Yün panayırına korkunç zarar verecektir. Normale dönmemiz kaç yıl alır bilmem. Üç yıl..."

Eve döndüklerinde Caris'in kız kardeşi oradaydı. Saçlarını, Lady Philippa'nınki gibi yeni modaya uygun olarak şapkasının altında toplamıştı. Petranilla hala ile masada oturuyorlardı. İkisinin bakışlarından, kendisinden bahsettiklerini hemen anladı.

Petranilla mutfağa gitti, taze tereyağı, ekmek ve bira ile döndü. Edmund'un kupasını doldurdu.

Petranilla pazar günü çok ağlamıştı, ama o günden bu yana ölen kardeşinin kaybı ile ilgili herhangi bir şey söylememişti. Kardeşini hiç sevmeyen Edmund ise şaşırtıcı bir şekilde ondan daha çok üzülüyordu, gün boyunca beklenmedik zamanlarda gözlerine yaşlar doluyor ama genellikle hemen kayboluyordu.

Şimdi köprü hakkında bir yığın yeni haberi vardı. Alice, Merthin'in kararı hakkında soru sormaya niyetlendi ama Edmund sabırsızca bu fiilleri geçiştirdi.

"Çocuk bir dahi." dedi. "Henüz çıraklık dönemini bile bitirmemişken işin uzmanı olan birçok ustadan çok daha fazla şey biliyor."

Caris acıyla mırıldandı: "Ne yazık ki bütün ömrünü Griselda ile geçirecek."

Alice hemen üvey kızını savunmaya geçti.

"Griselda'nın bir kabahati yok" dedi.

"Hayır efendim, var." diye itiraz etti Caris.

"Griselda Merthin'i sevmiyor. Erkek arkadaşı onu terk edip gittiği için Merthin'i baştan çıkarttı, hepsi bu."

"Merthin sana bu hikâyeyi mi uydurdu?"

Alice küçümseyen bir tavırla güldü. "Eğer bir erkek istemiyorsa yapmaz, bu sözümü unutma."

Edmund homurdandı: "Erkekleri ayartmak kolaydır."

"Ooo, Caris'in tarafını tutuyorsun yani baba?" dedi Alice. "Hiç şaşırmadım. Her zaman böyle yaparsın zaten."

"Taraf tutmak meselesi değil." dedi Edmund.

"Başlangıçta erkek bir şeyi yapmak istemeyebilir ve sonradan da pişman olabilir, ama kısa bir an için arzuları değişebilir, özellikle kadın hile yaparsa."

"Hile? Neden onun kendini Merthin'in kollarına attığını düşünüyorsun?"

"Ben öyle demedim. Ama anladığım kadarıyla her şey kızın ağlaması ve Merthin'in de onu teselli etmesiyle başlamış."

Bunları Caris anlatmıştı.

Alice horgören bir tavırla: "Her zaman bu asi çırak parçasına karşı yufka yüreklisindir." dedi.

Caris biraz ekmekle tereyağı yedi, ama hiç iştahı yoktu.

"Eminim yarım düzine şişman çocukları olur, Merthin Elfric'in işlerini devralır ve sıradan bir kasaba esnafı olup tüccarlar için evler yapar, kayınpederi gibi iş bağlantısı yapmak için de dalkavukluk eder."

Petranilla: "Eğer yapabilirse ne mutlu ona, kasabanın ileri gelenlerinden biri olur." dedi.

"Çok daha iyi kısmetlere layık."

"Gerçekten mi?"

Petranilla alaycı bir şaşkınlıkla:

"O, bütün varlığını kaybetmiş, karısına bir ayakkabı bile alamayan bir şövalyenin oğlu. Onun için nasıl bir gelecek düşlüyorsun acaba?"

Caris bu olaydan çok incinmişti. Doğruydu. Merthin'in ailesi yiyecek ve içeceklerini manastırdan alan yoksul insanlardı. Merthin için böyle başarılı bir işi miras olarak devralmak aslında sınıf atlamak demekti. Ama yine de Caris onun daha iyi şeyleri hak ettiğine inanıyordu. Kafasında onun için tasarladığı geleceğin nasıl bir şey olduğunu tam olarak bilmiyordu. Tek bildiği, onun kasabadaki herkesten farklı olduğu ve ötekiler gibi olmasına dayanamayacağıydı.

Cuma günü Caris, Gwenda'yı Mattie Wise'a götürdü.

Gwenda hâlâ kasabadaydı, çünkü Wulfric ailesinin cenaze törenine katılmak için buradaydı. Elaine, Edmund'un hizmetçisi, Gwenda'nın elbisesini ateşin önünde kurutmuş, Caris de ayaklarını sarmış ve bir çift eski ayakkabı vermişti.

Caris, Gwenda'nın ormandaki macerası hakkında tüm gerçeği anlatmadığını seziyordu. Sim'in kendisini kaçakların yanına götürdüğünü, oradan kaçtığını, Sim'in peşine düştüğünü ve köprünün çökmesi sırasında öldüğünü anlatmıştı.

John Constable hikâyeyi yeterli bulmuştu. Kanun kaçakları, adlarından da anlaşıldığı gibi kanundışı demekti. Sim'in varisleri filan da yoktu. Yani Gwenda özgürdü. Ama ormanda başka bir şeyler olduğundan emindi. Caris, Gwenda'nın anlatmak istemediği bir şeyler olduğunu hissetti bu yüzden arkadaşını zorlamadı. Bazen kimi şeylerin konuşulmaması daha iyiydi.

Bu hafta kasabanın en önemli olayı cenaze töreniydi. Ölülerin sıradışı durumlarından dolayı cenaze ritüellerinde bazı değişiklikler yapılmıştı. Mezarlar kazılmış, rahiplerin parası ödenmişti. Keşişlerin hepsi rahipler kadar ehil değildi, olanlar da bütün gün katedralin kuzeyindeki mezarlıkta cenaze törenlerini yönetmek için nöbetleşe çalıştılar. Kingsbridge'de altı tane küçük mahalle kilisesi vardı. Onların rahiplerinin de işleri başlarından aşkındı.

Gwenda, kadınlara düşen geleneksel görevleri yerine getirmiş -cesetleri yıkayıp, kefenleyerek- elinden geldiği kadar Wulfric'i rahatlatmaya çalışıyordu. Wulfric uyumuş gibiydi. Cenaze töreninin inceliklerini en iyi şekilde halletmişti ama hâlâ donmuşçasına boş-

luğa bakarak oturuyor, yarı şaşkın, yarı öfkeli dev bir bilmecenin cevabını arıyormuş gibi görünüyordu.

Cuma günü cenazeler kaldırılmıştı. Ama Carlus, bütün ölenlerin ruhu için pazar günü kilisede büyük bir ayin düzenleneceğini ilan etmişti. Bu yüzden Wulfric pazartesiye kadar burada kalacaktı. Gwenda Caris'e, Wulfric'in yanında birinin bulunmasından çok minnettar olduğunu ancak Annet hakkında konuşurken biraz canlanabildiğini anlatmıştı. Caris, yeni bir aşk iksiri önerdi.

Mattie Wise'ı mutfağında ilaç yaparken buldular. Küçük ev yağ, şifalı bitki ve şarap kokuyordu.

"Cumartesi ve pazar günü elimde ne varsa kullandım." dedi. "Şimdi yeniden stok yapmam lazım."

"Epey para kazanmışsındır." dedi Gwenda.

"Evet, eğer toplayabilirsem."

Caris şaşırdı.

"Ne yani insanlar aldıklarının ücretini ödemiyor mu?"

"Bazılarını ödüyor. Ben her zaman paramı peşin almaya çalışırım, dertleri, acıları henüz devam ederken. Ama o anda paraları yoksa yine de tedavi etmeyi reddedemem. Çoğu sonradan öder ama hepsi değil."

Caris arkadaşının adına öfkelenmişti:

"Ne diyorlar peki?"

"Bir sürü şey. Paralarının olmadığını, iksirin fayda etmediğini, ilacın kendileri istemediği halde verildiğini filan. Ama üzülme. Yaşamımı sürdürmemi sağlayacak yeterince dürüst insan var. Sen niçin geldin?"

"Gwenda kazada aşk iksirini kaybetmiş."

"Yeniden kolayca yapılabilir. Neden gidip arkadaşın için hazırlamıyorsun?"

Caris karışımı hazırlarken Mattie'ye sordu;

"Gebeliklerin kaçta kaçı düşükle sonlanır?"

Gwenda onun bu soruyu neden sorduğunu biliyordu. Caris, Merthin'in başındaki sıkıntıyı anlatmıştı. İki kız vakitlerinin çoğunu Wulfric'in umursamazlığı ya da Merthin'in prensipleri üzerine tartışmakla geçiriyorlardı. Caris Merthin'e uygulamak için kendisi

de bir aşk iksiri almaya heveslenmişti ama bir şeyler onu engellemişti.

Mattie kıza sert bir bakış fırlattıktan sonra tarafsız bir sesle cevap verdi:

"Kimse bilemez. Çoğu kere, kadın ilkinde çocuğunu düşürür, ama ötekinde bir sorun olmaz. Hamile kalıp bebeği mi kaybetti yoksa başka bir neden mi var? Bunu söylemek imkânsız."

"Ooo"

"Eğer derdiniz buysa ikiniz de hamile değilsiniz, merak etmeyin."

Gwenda aceleyle sordu: "Nerden biliyorsun?"

"Size bakarak. Bir kadın hamile kalır kalmaz değişir. Sadece karnı ve göğüsleri büyüdüğü için değil, yüzü, hareketleri, havası, her şeyi değişir. Bunları öteki insanlardan daha iyi fark edebilirim, onun için bana 'akıllı' diyorlar ya. Şimdi, kim hamile?"

"Griselda, Elfric'in kızı."

"O, evet. Gördüm. Üç aylık filan."

Caris şaşırdı.

"Kaç aylık?"

"Üç ay veya çok yakın. Kıza bir bak. Hiçbir zaman ince bir kız olmadı ve şimdi her zamankinden daha şehvetli. Eee, niye o kadar şaşırdınız? Sanırım Merthin'in bebeği değil mi?

Mattie böyle şeyleri her zaman iyi tahmin ederdi.

Gwenda Caris'e: "Bana çok yeni olduğunu söylemiştin." dedi.

"Merthin tam ne zaman olduğunu söylemedi ama ben çok fazla zaman geçmediğini ve sadece bir kez olduğunu anladım sözlerinden. Ama duruma bakılırsa bu iş aylardır sürüyormuş."

Mattie kızdı:

"Neden yalan söylesin?"

"Kendini çok kötü göstermemek için olabilir mi?" diye fikrini söyledi.

"Daha ne kadar kötü olabilir?"

"Erkekler garip yaratıklardır, düşünme biçimleri de öyle."

"Gidip ona soracağım." dedi Caris. "Hemen, şimdi."

Elindeki kavanozu ve ölçü kaşığını masaya bıraktı:

"Benim aşk iksirim ne olacak?" diye sordu Gwenda.

"Ben bitiririm." dedi Mattie. "Caris'in çok acelesi var."

Caris: "Teşekkür ederim." dedi ve dışarı fırladı.

Doğru nehrin kenarına indi, ama bu kez Merthin orada yoktu. Elfric'in evinde de bulamadı. Taşçıların yanında olmalıydı.

Katedralin batısında, kulelerden birinin içine özenle yerleştirilmiş bir atölye, usta taşçılara ayrılmıştı. Caris oldukça dar ve spiral bir merdiveni tırmanarak oraya ulaştı. Geniş bir odaydı. Uzun, sivri kavisli dar pencerelerden gelen ışıkla aydınlatılmıştı. Uzun duvar boyunca çok güzel şekillendirilmiş tahta kalıplar yığılmıştı; bunlar eski taş oymacılar tarafından kullanılmış, sonra da yeniden tamiratlarda kullanılmak üzere özenle saklanmıştı. Yerler çizgili tahta kaplamaydı. Döşeme tahtalar bir kat alçıyla kaplanmış ve ilk büyük usta taşçı Jack Builder planlarını üçlü kalemlerle bunun üzerine çizmişti. Çizgiler önce beyazmış ama yıllar geçtikçe silinmiş ve üzerlerine yeni çizimler yapılmış. Yenisini eskisinden ayırt edemeyecek kadar çok desen çizilince de en üste yeni bir alçı tabakası kaplanmış ve bu, böylece sürüp gitmişti.

Keşişlerin İncil'den bölümleri kopyaladıları parşömen çizimler de kullanılmayacak kadar pahalıydı. Caris'in zamanında yeni bir yazı materyali geliştirildi: Kâğıt. Fakat kâğıt Arabistan'dan geliyordu, bu yüzden keşişler kâfir müslümanların buluşunu kullanmayı reddettiler. Zorunlu olarak İtalya'dan ithal edilen kâğıt ya da parşömen de ucuz değildi. Ayrıca zeminin bir avantajı daha vardı. Bir marangoz çizimin tepesine bir parça tahta koyar ve usta, taşçının çizimlerini birebir tahtaya oyardı.

Merthin yere diz çökmüş, bir çizimi tahtaya oyarak aktarıyordu, ama kalıp çıkartmıyordu. On altı dişli bir tekerlek çizimi oyuyordu. Yerde, hemen yanı başında daha küçük bir tekerlek vardı. Merthin oymayı bıraktı. İkisini yan yana koyup tam oturup oturmadıklarına baktı. Caris, değirmenin çarkıyla, değirmen taşını birbirine bağlayan böyle çok sayıda dişli ve çark görmüştü.

Taş merdivenlerde ayak seslerini duymuş olmalıydı ama başını kaldırıp bakamayacak kadar işine yoğunlaşmıştı. Caris birkaç saniye onu izledi. Yüreği hem sevgi hem de öfke doluydu. Onun bu kendinden geçmiş halini çok iyi biliyordu. İnce bedeni işinin üstüne eğilmiş, güçlü elleri ve marifetli parmaklarıyla düzeltmeler yapıyordu. Yüzü hareketsiz, bakışları sabitti. Su içmek için dereye uzanan

genç bir ceylanın kusursuz zarafetini taşıyordu yüzünde. Hayatta en çok istediği şeyi yapan bir adama benziyor diye düşündü Caris. Mutluluk gibi bir şeydi bu, ama aslında daha fazlasıydı. Merthin yazgısını icra ediyordu.

Caris birden patladı:

"Neden yalan söyledin?"

Merthin'in elindeki keski kaydı. Acıyla bağırarak parmağına baktı.

"Ulu Tanrım!" dedi ve parmağını ağzına götürdü.

"Özür dilerim." dedi Caris. "Çok canın acıdı mı?"

"Çok değil. Ne zaman sana yalan söylemişim?"

"Bana, Griselda'nın seni sadece bir defa baştan çıkardığını söylemiştin. Oysa ikiniz aylardır birlikteymişsiniz."

"Hayır, değildik." dedi kanayan parmağını emerek.

"Griselda üç aylık hamile."

"Olamaz. O iş, üç hafta önce oldu."

"Evet, öyle. Görünüşüne bakarsan anlayabilirsin?"

"Anlaşıldı mı?"

"Mattie Wise söyledi. Neden yalan söyledin?"

Merthin, gözlerinin içine baktı:

"Ben yalan söylemedim" dedi.

"Yün panayırı haftasının pazar günüydü. İlk ve tek."

"Öyleyse sadece iki hafta sonra hamile olduğundan nasıl bu kadar emin olabildi?"

"Bilmiyorum. Kadınlar hamile olduklarını ne zaman anlarlar?"

"Bilmiyor musun?"

"Hiç sormadım. Her neyse, zaten üç ay önce Griselda Thurstan'la..."

"Aman Tanrım." dedi Caris. İçinde bir umut kıvılcımı parlamıştı.

"Hâlâ eski erkek arkadaşıyla birlikteydi, Thurstan'la."

Kıvılcım aleve dönüştü.

"O zaman Thurstan'ın bebeği, senin değil. Babası sen değilsin."

"Böyle bir şey mümkün mü?"

Merthin umutlanmaya korkuyor gibiydi.

"Elbette, bu her şeyi açıklıyor. Eğer birdenbire sana âşık olsaydı, her fırsatta senin peşinde olurdu. Oysa onun seninle zorla konuştuğunu söylüyorsun."

"Onunla evlenmeye istekli olmadığım için öyle davranıyor sanmıştım."

"Seni hiç sevmedi. Sadece doğacak bebeği için bir babaya ihtiyacı vardı. Thurstan muhtemelen kaçmıştı, eh elinin altında, evin içinde sen vardın, üstelik onun oyununa gelecek kadar da aptaldın. Oh, Tanrı'ya şükür!"

"Mattie Wise'a teşekkür et." dedi Merthin.

Merthin'in gözü sol eline ilişti. Parmağından kan fışkırıyordu.

"Ah, kendi kendini yaralamana sebep oldum." dedi.

Elini alıp yarayı inceledi, küçük fakat derindi.

"Çok özür dilerim."

"O kadar kötü değil."

"O kadar kötü." dedi, kesikten mi yoksa başka bir şeyden mi bahsettiğini kendisi de bilmiyordu. Caris, önce elini öptü. Merthin'in sıcak kanını dudaklarında hissetti. Parmağını ağzına alıp yarayı temizlemek için emdi. O kadar özel bir davranıştı ki bu sevişiyorlarmış gibi hissetti Caris. Doyuma ulaşmış gibi gözlerini kapadı, kanını yuttu ve bütün vücudu zevkten titredi.

Köprü yıkıldıktan bir hafta sonra Merthin bir feribot yapmıştı. Pazartesi sabahı şafak vakti, Kingsbridge'in haftalık pazar zamanı her şey hazırdı.

Bütün cuma gecesi boyunca lamba ışığında çalışmıştı. Caris, onun Griselda'yla konuşup çocuğun Thurstan'dan olduğunu bildiğini söylemeye vakit bulamadığını tahmin etmişti.

Caris ve babası yeni durumu görmek için nehir kenarına geldiklerinde ilk müşteriler sökün etti. Civar köylerden ellerinde yumurta sepetleriyle kadınlar, araba dolusu tereyağı ve peynir götüren köylüler ve koyun yapağılarıyla çobanlar...

Caris, Merthin'in çıkardığı işe hayran olmuştu. Sal, bir at ve araba hayvanının araba okundan ayrılmadan sığabileceği büyük-

lükteydi. Etrafı koyunların suya düşmelerini önlemek için yapılmış son derece sağlam, tahta parmaklıklarla çevriliydi. Nehrin iki kıyısında da su seviyesindeki yeni tahta platformlar, arabaların rahatlıkla sala inip binmelerini sağlıyordu. Yolcular, para toplayan keşişe bir peni ödüyorlardı. Sal da, köprü gibi manastırın malıydı. Bütün bunların içinde en dahice olanı Merthin'in salı bir kıyıdan ötekine götürmek için kurduğu sistemdi. Uzun bir ip salın güney ucundan çıkıp nehri geçiyor, bir direğin etrafında döndükten sonra tekrar nehrin bu tarafına geri geliyor ve bir silindirin etrafından dolaşarak yeniden sala dönüp sol ucuna bağlanıyordu. Silindir, tahta dişlilerle bir öküzün döndürdüğü tekerleğe bağlıydı. Caris Merthin'i dün, dişlilerin kalıbını oyarken görmüştü.

Bir manivela, dişlileri öyle bir şekilde ayarlıyordu ki silindir, salın gidiş-gelişine bağlı olarak her iki yöne de dönebiliyordu, değiştirmeye gerek kalmıyordu.

"Çok basit." dedi Merthin, Caris harika bir şey olduğunu söylediğinde. Yakından incelendiğinde gerçekten de bir harikaydı. Manivela, büyük dişliyi zincirden yukarı kaldırıyor, yerine iki tane daha küçük dişli oturtuyordu; böylece silindiri de döndürerek salın yönünü değiştiriyordu. Ne olursa olsun Kingsbridge'de kimse böyle bir şey görmemişti.

Sabah seferinde kasaba halkının yarısı Merthin'in harika, yeni makinesini görmeye geldi. Caris gururdan patlayacak gibiydi. Elfric orada durmuş, soran herkese mekanizmanın işleyişini anlatıyor. Merthin'in başarısından kendine pay çıkarmaya çalışıyordu.

Caris, Elfric'in geçen günkü sinirinin nereye gittiğini düşündü. Merthin'in kapısını parçalamıştı ki bu, köprünün yıkılma trajedisi olmasa bütün kasabayı saracak bir skandaldı. Merthin'i sopayla dövmüştü, yüzü hâlâ mosmordu. Merthin'in Griselda'yla evlenip başkasının çocuğunu yetiştirmesi için hazırlanan oyuna ortak olmuştu. Merthin, genel durumun aciliyetinin kendi kavgalarından daha önemli olduğunu düşündüğü için onunla çalışmaya devam etmişti. Caris, Elfric'in bundan sonra başını nasıl dik tutacağını merak ediyordu.

Feribot güzel ama yetersizdi.

Edmund bunu dile getirdi. Nehrin uzak yakasında arabalar ve insanlar, kenar mahalleler boyunca göz alabildiğince uzanan bir kuyruk oluşturmuştu.

"İki öküzle daha hızlı gidebilir." dedi Merthin.

"İki misli daha mı hızlı?"

"Tam olarak değil. Yeni bir feribot daha yapabilirim."

"İkinci bir tane daha var zaten." dedi Edmund eliyle işaret ederek.

Haklıydı, Ian Boatman yaya yolcuları karşıya geçiriyordu. Arabaları alamıyordu. Çiftlik hayvanlarını taşımayı da kabul etmemişti ve adam başı iki peni alıyordu. Normalde geçinecek parayı zor bulurdu. Keşişlerden birini Cüzam Adası'na günde iki kez götürüp getirirdi, bunun dışında pek iş bulamazdı. Ama bugün onun için de insanlar kuyruk olmuştu.

Merthin: "Evet, haklısınız. Sonuçta bu bir sal, köprü değil."

"Bu bir felaket." dedi Edmund.

"Bounaventura'nın haberleri yeterince kötüydü. Ama bu, bu bütün kasabayı öldürür."

"Öyleyse yeni bir köprü yapmalısınız."

"Sorun ben değilim. Sorun manastır. Başrahip öldü, yenisinin ne zaman seçileceği belli değil. Yapabileceğimiz tek şey başrahip vekiline baskı yapmak. Şimdi Carlus'u görmeye gidiyorum. Benimle gel Caris."

Anacaddeyi geçip manastıra girdiler. Ziyaretçiler genellikle önce hastaneye gidip hizmetlilerden birine bir keşişle görüşmek istediklerini söylerlerdi. Fakat Edmund çok önemli bir şahsiyetti ve bir görevliden böyle bir ricada bulunmayacak kadar da gururluydu. Başrahip Kingsbridge'in lorduydu, ama Edmund, esnaf loncasının başkanı yani kasabayı bugünkü haline getiren esnafların lideriydi. Ve başrahibi kasabanın yönetiminde eşit bir ortak gibi görüyordu. Bunun yanı sıra başrahip on üç yıldır kardeşiydi. O yüzden doğrudan katedralin kuzey tarafındaki başrahip evine gitti.

Edmund'unki gibi tahta kaplama bir evdi, giriş katında bir salon ve oturma odası, üst katta da iki yatak odası vardı. Başrahibin yemekleri manastırın mutfağında hazırlandığı için evde mut-

fak yoktu. Piskopos ve rahiplerin çoğu saraylarda yaşardı, nitekim Kingsbridge piskoposunun Shiring'de çok güzel bir evi vardı. Ama Kingsbridge rahibi son derece mütevazı yaşıyordu. Yine de sandalyeler rahat, duvarlarda İncil'den sahneleri sergileyen halılar asılıydı. Kışın, evi sıcak tutması için de büyük bir şöminesi vardı.

Caris ve Edmund manastıra kuşluk vakti gelmişlerdi, genç keşişlerin çalıştıkları, daha yaşlıların ise kitap okudukları saatlerde. Edmund ve Caris, Carlus'u başrahip evinin salonunda buldular. Hazinecibaşı Simeon'la derin bir sohbete dalmışlardı.

"Şu yeni köprü hakkında konuşmamız lazım." diye söze başladı hemen.

"Pekâlâ Edmund!" dedi Carlus, Edmund'u sesinden tanımıştı. Sıcak bir karşılama değildi. Caris, kötü bir zamanda gelip gelmediklerini merak etti.

Edmund da odadaki atmosfere en az kızı kadar duyarlıydı ama her zamanki gibi üstüne üstüne gitti. Bir sandalyeye oturup:

"Yeni başrahip seçimini ne zaman yapmayı düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"Sen de oturabilirsin Caris." dedi Carlus. Orada olduğunu nasıl bildiğini anlayamadı.

"Seçim için bir tarih saptanmadı." diye devam etti.

"Kont Roland'ın bir aday gösterme hakkı var ama henüz o da kendine gelemedi."

"Bekleyemeyiz." dedi Edmund.

Caris, babasının çok sert davrandığını düşündü ama huyu böyleydi, onun için hiçbir şey söylemedi.

"Yeni köprünün yapım çalışmalarına bir an evvel başlamalıyız." diye devam etti babası. "Tahta olmaz, köprüyü taştan yapmalıyız. En az üç yıl sürecek, eğer gecikirse dört yıl bile sürebilir."

"Taş bir köprü mü?"

"Kesinlikle. Elfric ve Merthin'le konuştum. Yapılacak bir tahta köprü eskisi gibi yıkılacaktır."

"Ama ya maliyeti?"

"Yaklaşık iki yüz elli pound, köprünün planına bağlı. Elfric'in çıkarttığı hesap böyle."

Peder Simeon: "Yeni bir tahta köprünün maliyeti elli pounddu ve Başrahip Anthony geçen hafta çok pahalı bulduğu için teklifi reddetmişti."

"Ve işte sonuca bak. Yüz kişi öldü, çok daha fazlası yaralandı, çiftlik hayvanları ve arabalar kayboldu, Başrahip öldü ve Kont da ölümün eşiğinde.

Carlus sert sert: "Umarım bütün bunların suçunu eski Başrahip Anthony'ye yüklemiyorsunuzdur." dedi.

"Çok doğru bir kararmış gibi yapamayız."

"Tanrı günahlarımızdan dolayı bizi cezalandırdı."

Edmund içini çekti. Caris müthiş öfkelenmişti. Keşişler ne zaman sıkışsalar Tanrı'nın adına sığınırlardı. Edmund: "Biz basit kullar için Tanrı'nın niyetini anlamak çok zor tabii, bildiğimiz tek bir şey var o da köprü olmadan bu kasabanın yok olacağıdır. Zaten her şeyi Shiring'e kaptırıyoruz. Mümkün olan en kısa zamanda taştan bir köprü yapamazsak, Kingsbridge çok geçmeden bir köy olacak." dedi.

"Belki de Tanrı'nın bizim için uygun gördüğü şey budur."

Edmund çileden çıkmaya başlamıştı.

"Sakın Tanrı, siz keşişlerden hiç memnun olmadığı için böyle yapıyor olmasın? Çünkü, inan bana eğer yün panayırı ve Kingsbridge pazarı biterse burada artık -yirmi beş keşişi, kırk rahibesi, elli çalışanı, hastanesi, korosu ve okuluyla- manastır diye bir şey kalmaz. Katedral bile kalmayabilir. Kingsbridge piskoposu zaten Shiring'de yaşıyor. Ya Shiring pazarından elde edecekleri kârla giderek zenginleşecek olan zengin tüccarlar kendi kasabalarında yeni ve görkemli bir katedral inşa etmeyi teklif ederlerse ne olacak? Kingsbridge pazarı yok, kasaba yok, katedral yok, manastır yok. İstediğiniz bu mu?"

Carlus dehşete düşmüş gibiydi. Köprünün yıkılmasının uzun vadede manastırın geleceğini bu kadar kötü etkileyeceğini öngörememişti aslında. Ama Simeon: "Eğer manastır tahta köprünün parasını bile karşılayamıyorsa, taş bir köprü yapmanın imkânı yok demektir." dedi.

"Ama yapmalısınız."

"Taş ustaları bedava mı çalışacak?"

"Elbette hayır. Onlar da ailelerini geçindirmek zorunda. Ama daha önce de anlatmıştım, halktan toplanan para manastıra ödünç verilecek, ilerde toplanacak köprü paralarıyla da borç ödenecek."

"Yani köprünün geliri elimizden alınacak" dedi Simeon sinirlenerek, "Dolandırıcı mısınız siz?"

Caris lafa karıştı: "Şimdi hiç köprü parası alamıyorsunuz ama"

"Buna karşılık feribottan ücret alıyoruz."

"Elfric'e ödemeye para buluyorsunuz."

"O para köprü için gerekenden çok daha az. Buna rağmen kasamız boşaldı."

"Ücretler çok bir şey tutmaz, feribot çok yavaş."

"İlerde elbet manastırın yeni bir köprü yaptıracak imkânlara kavuşacağı zaman gelecektir. Tanrı bir şey isterse o, olur. Ve o zaman biz de köprü paralarını toplamaya devam ederiz."

Edmund: "Tanrı o yolu zaten gösterdi size. Kızım şimdiye kadar kimsenin düşünmediği bir biçimde halktan para toplamanın yolunu buldu." dedi.

Carlus resmi bir tavırla: "Bırakın Tanrı'nın ne istediğine bizler karar verelim."

"Pekâlâ." dedi Edmund, ayağa kalktı. Caris de öyle yaptı.

"Böyle bir tavır takındığınız için çok üzgünüm. Bu, Kingsbridge ve içinde yaşayan bütün insanlar için bir felaket olacak, buna keşişler de dahil."

"Ben Tanrı'nın emirlerine göre hareket ederim, sizin değil."

Edmund ve Caris gitmeye hazırlandılar.

"Bir şey daha var izninizle." dedi Carlus.

Edmund kapıdan döndü.

"Tabii, buyrun." dedi.

"Kilise mensubu olmayanların her istedikleri zaman manastır binalarına girmesi yasaktır. Bir dahaki sefere beni görmek isterseniz lütfen hastaneye gelin veya bir çırak ya da manastır hizmetlisi ile bana haber gönderin, herkesin yaptığı gibi" dedi.

"Ben esnaf loncası başkanıyım." diye itiraz etti Edmund. "Başrahiple her zaman direkt bağlantım olmuştur."

"Başrahip Anthony kardeşiniz olduğu için istemeden de olsa kuralları zorlamış olabilir. Ama o günler geçti artık."

Caris babasının yüzüne baktı. Öfkesini kontrol etmeye çalışıyordu.

"Pekâlâ." dedi sıkılmış dişlerinin arasından.

"Tanrı sizi kutsasın."

Edmund dışarı çıktı, Caris de arkasından. Çamurlu yeşil alanda yürürlerken, acınacak kadar küçük bir pazar tezgâhı yığınının önünden geçtiler. Caris, babasının sorumluluklarının ağırlığını omuzlarında hissetti. İnsanların çoğu kendi ailelerini geçindirmenin derdindeydi, Edmund ise bütün kasabayı düşünüyordu. Caris babasına baktı, endişeyle kaşlarını çatmıştı. Carlus'un aksine ellerini havaya açıp, Tanrı'nın isteklerine boyun eğeceğini söyleyemezdi. Soruna bir çözüm bulmak için kafa patlatıyordu. Caris'in içinden babasına karşı bir şefkat dalgası yükseldi, zavallı adam güçlü manastırdan hiç yardım almadan doğru olanı yapmaya çalışıyordu. Asla sorumluluklarından şikâyet etmez, sadece üstlenirdi. Bu duygularla dolan Caris ağlamak istedi.

Manastır binalarından çıkıp anacaddeyi geçtiler. Evlerinin önüne geldiklerinde Caris: "Ne yapacağız?" diye sordu.

"Çok açık değil mi?" dedi babası. "Carlus'un başrahip seçilmesine kesinlikle engel olacağız."

15

Godwyn bütün kalbiyle Kingsbridge başrahibi olmak istiyordu. Manastırın mali işlerinde reform yapmayı, arazilerin ve diğer malların idaresini yeniden ele alıp keşişlerin artık rahibelerden para istemeye mecbur kalmamalarını sağlamak istiyordu. Rahiplerle rahibelerin birbirlerinden daha keskin çizgilerle ayrılmalarını istiyordu. Hatta kilise insanlarının kasaba halkından da uzak durmasını istiyordu. Böylece kutsallığın saf havasını doya doya soluyabileceklerdi. Bu kusursuz düşüncelerin yanında başka bir şey daha vardı. Güç ve etiketin getirdiği ayrıcalığı önüne geçilmez bir ihtirasla istiyordu. Geceleri rüyalarında çoktan başrahip olmuştu bile.

"Büyük salonu temizleyin hemen." diyordu keşişlerin birisine.

"Emredersiniz sayın başrahip, derhal."

Godwyn kendisine "sayın Başrahip" denmesine bayılıyordu.

"İyi günler Piskopos Richard." diyordu, dalkavukça değil, arkadaşça bir nezaketle.

Ve Piskopos Richard da eşiti bir din adamıyla konuşur gibi cevap veriyordu.

"Size de iyi günler Başrahip Godwyn."

"Umarım sizi memnun edebilmişizdir Sayın Başpiskopos." diyordu.

Bu kez daha saygılı ama yine de büyük adamın maiyetinden biri gibi değil de genç bir meslektaşı olarak konuşuyordu.

"Oh, evet Godwyn. Burada fevkalâde işler yapmışsınız."

"Saygıdeğer efendim çok lütufkârlar."

Ve bir gün manastırın bahçesinde Kral'la yan yana yürürken: "Majesteleri, âciz manastırımıza ziyaret ederek büyük onur bağışladınız."

"Teşekkür ederim Peder Godwyn. Ben size akıl danışmaya gelmiştim."

İşte böyle bir konum istiyordu. Ama konuma nasıl ulaşacağını bilmiyordu.

Bütün hafta boyunca bu soruyu kafasında tarttı durdu, bir yandan da yüz tane cenaze törenine nezaret etmiş, büyük pazar ayininin düzenlemelerini yapmıştı. Pazar günkü ayin hem Anthony'nin cenaze töreni hem de Kingsbridge kurbanlarını anma merasimi olacaktı.

Bu arada hiç kimseye beklentilerinden söz etmiyordu. Daha on gün önce riyasız samimiyetin bedelini öğrenmişti. Timothy'nin Kitabı'yla toplantıya katılmış ve reform konusunda sıkı bir tartışmaya girmişti. Ama eski muhafızlar, mükemmel bir koordinasyonla, sanki daha önceden prova edilmiş gibi üzerine gelmiş ve onu tekerlek altındaki kurbağa gibi ezmişlerdi.

Bunun yeniden olmasına izin vermeyecekti.

Pazar sabahı, keşişler kahvaltı için yemekhaneye giderken bir rahibe adayı Godwyn'e annesinin kendisini katedralin kuzey verandasında beklediğini fısıldadı. Kimseye görünmeden oradan uzaklaştı. Manastır binalarının arasından sessizce yürürken endişeliydi. Ne olduğunu tahmin edebiliyordu. Dün Petranilla'nın canını sıkan bir

şey olmuştu. Gece yarısına kadar uyuyamamıştı. Bu sabah şafakta bir hareket planıyla uyanmıştı ve Godwyn de bu planın bir parçasıydı. Son derece sabırsız ve hükmediciydi.

Planı muhtemelen iyi işleyecekti, işlemese bile oğlunun gerçekleştirmesi için ısrarcı olacaktı.

Verandanın gölgesinde ıslak pelerini ile bekliyordu, yağmur yeniden yağmaya başlamıştı.

"Kardeşim Edmund dün Kör Carlus'u görmeye geldi." dedi. "Carlus'un şimdiden başrahip gibi davrandığını ve seçimin sadece bir formalite olacağını söylüyor."

Sesinde suçlayıcı bir ton vardı. Sanki bu Godwyn'in kabahatiymiş gibi. Godwyn kendini savunmak zorundaymış gibi hissetti.

"Eski takım, Anthony dayının vücudu daha soğumadan Carlus'un arkasında yerlerini aldılar. Rahip adaylarının lafını bile etmek istemiyorlar."

"Hımın, peki ya gençler?"

"Onlar beni destekliyor elbette. Başrahip Anthony'ye Timothy'nin kitabıyla karşı çıkmam çok hoşlarına gitti. Ama ben bir şey söylemedim."

"Başka adaylar?"

"Thomas Langley bağımsız aday. Bazıları daha önceden şövalye olduğu ve kendi isteğiyle insan öldürdüğü için onu pek onaylamıyor. Fakat bence o, marifetli, işini en iyi şekilde yapan, rahibe adaylarına asla eziyet etmeyen..."

Annesi düşünceli görünüyordu.

"Onun hikâyesi ne? Neden keşiş olmuş?"

Godwyn'in endişesi azalmaya başlamıştı. Pasifliğinden dolayı onu azarlamayacak gibi görünüyordu: "Thomas her zaman bu kutsal hayatı yaşamak istediğini, kolunda bir kılıç yarasıyla manastıra gelince bir daha gitmemeye karar verdiğini söyler."

Hatırlamıyorum. On yıl önceydi. Ama nasıl yaralandığını hiç öğrenemedim."

"Ben de. Şiddet dolu geçmişinden hiç söz etmez."

"Manastıra giriş ücretini kim verdi acaba?"

"Çok garip ama onu da bilmiyorum."

Godwyn annesinin cevabı bulmaya yönelik soru sorma kabiliyetine hayrandı. Evet, biraz despottu ama ona olan hayranlığını kabul etmek zorundaydı.

"Piskopos Richard vermiş olabilir. Geleneksel bağışı yapmayı kabul ettiğini hatırlıyorum. Ama o zamanlar daha piskopos olmamıştı, sadece bir rahipti. Bu parayı kişisel kaynaklarından temin etmesi mümkün değildi. Belki de Kont Roland'ı kastetmiş olabilir."

"Öğren bakalım."

Godwyn durakladı. Manastır kütüphanesindeki bütün evrakları tek tek elden geçirmek zorunda kalacaktı. Kütüphaneci Peder Augustine rahiplere soru sormayı cüret edemezdi ama bir başkası sorabilirdi. O zaman da Godwyn orada yaptığını açıklayabilmek için beceriksizce uygun bir hikâye uydurmak zorunda kalacaktı.

Eğer bağış, toprak ya da mal olarak değil de nakit olarak ödenmişse alışılmadık fakat olabilecek bir şeydi. Bu sefer de muhasebe kayıtlarını incelemek durumunda kalacaktı.

"Ne oldu?" diye sordu annesi sertçe.

"Hiçbir şey. Haklısın."

Annesinin bu otoriter tavrının, kendisine olan sevgisinin bir belirtisi olduğunu, bu sevgiyi göstermek için bildiği tek yolun bu olduğunu kendi kendine hatırlattı.

"Bir kayıt olmalı. Şimdi düşününce..."

"Ne?"

"Böyle bir bağış genellikle herkese ilan edilir. Başrahip kilisede herkese duyurur ve bağışçının kutsanması için dua eder, sonra da manastıra toprak ya da mülk bağışlayanların cennette nasıl ödüllendirileceği üzerine vaaz verirdi. Ama Thomas'ın geldiği zamanlarda böyle şeylerin olduğunu hiç hatırlamıyorum."

"Kayıtları araştırmak için bir sebep daha. Bence Thomas'ın bir sırrı var. Ve bir sır daima zayıf nokta demektir."

"Bakacağım. Beni seçimlerde desteklemek isteyenlere ne söyleyeyim?"

Petranilla sinsice gülümseyerek:

"Bana kalırsa onlara aday olmayacağını söyle."

Godwyn annesinden ayrıldığında kahvaltı bitmişti. Çok eskiden beri var olan bir kurala göre geç gelenler yemek yiyemezlerdi. Ama mutfak görevlisi keşiş Reynand sevdikleri için bir parça bir şeyler ayarlayabilirdi. Godwyn mutfağa gidip bir parça peynir ile ekmek aldı. Bir kenarda ayakta durup kahvaltısını yerken, manastır hizmetlileri kirli kahvaltı kselerini yemekhaneden getirip içinde lapanın piştiği büyük demir kazanı temizlemeye başladılar.

Bir yandan yerken diğer yandan da annesinin öğüdünü düşünüyordu. Düşündükçe de zekice buluyordu. Bir kere seçime katılmayacağını açıklayınca artık söyleyeceği her şey bağımsız bir yorumcunun ağırlığını taşıyacaktı. Aslında kendi çıkarı için hazırladığı plan kimse fark etmeden, seçimi yönlendirebilirdi. Sonra da, son anda kendi hamlesini yapabilirdi. Annesinin hiç durmadan çalışan beyninin kurnazlığına ve inatçı yüreğinin sadakatine bir kez daha minnettar oldu ve sevgiyle doldu içi.

Keşiş Theodoric onu bulduğunda hâlâ oradaydı. Theodoric'in açık renkli suratı heyecandan kıpkırmızı olmuştu.

"Keşiş Simeon kahvaltıda Carlus'un başrahip olacağını söyledi." dedi.

"Bu Anthony'nin kurallarının devamı demekti. Carlus hiçbir şeyi değiştirmeyecektir."

Çok akıllıca diye düşündü Godwyn. Simeon, eğer Godwyn orada olsa kesinlikle karşı çıkacağı şeyleri söylemek için onun yokluğundan istifade etmişti. Anlayışla: "Hiç nazik bir davranış değil." dedi.

"Öteki adayların da kahvaltıda keşişlere hitap etmelerine izin verilecek mi diye sordum."

"Aferin sana." Godwyn sırıttı.

"Simeon, başka bir adaya gerek olmadığını söyledi. Okçuluk yarışı yapmıyoruz burada" dedi. "Ona bakılırsa karar çoktan verilmiş; Başrahip Anthony, Carlus'u başrahip yardımcısı yaparak kendisinden sonra kimin geleceğini seçmişti."

"Tamamen saçma."

"Kesinlikle. Keşişler çok kızgın."

Bu çok iyi bir şeydi. Carlus, kendisini destekleyenlerin bile oy kullanma hakkını ellerinden alarak herkesi aşağılamıştı. Kendi adaylığının altını oyuyordu.

Theodoric devam etti:

"Bence Carlus'a bu yarıştan çekilmesi için baskı yapmalıyız."

Godwyn: "Sen deli misin?" demek istedi. Dilini sararak Theodoric'in söylediklerini düşünüyormuş gibi yaptı.

"Yapılacak en iyi şeyin bu olduğundan emin misin?" diye sordu.

Theodoric soru karşısında şaşırdı: "Ne demek istiyorsun?"

"Keşişlerin Carlus ve Simeon'a çok kızdıklarını söyledin. Eğer böyle devam ederlerse Carlus'a oy vermeyeceklerdir. Ama Carlus kendisi çekilirse eski grup bu kez yeni bir aday ortaya çıkaracaktır. İkinci defasında daha iyi bir aday bulacaklarından eminim. Örneğin Keşiş Joseph."

Theodoric yumruk yemiş gibiydi.

"Hiç bu yönden düşünmemiştim."

"Belki de Carlus eski grubun adayı olarak kalsa daha iyi olur. Herkes onun her tür değişikliğe karşı olduğunu biliyor. Keşiş olmasının nedeni, burada her günün bir öncekinin aynısı olduğunu bilmesi. Aynı yollardan yürüyecek, aynı yerlere oturacak, yemek yiyip dua edecek ve aynı yerde uyuyacak... Belki kör olduğu için böyledir, ama kim bilir kör olmasa da aynı böyle olurdu herhalde. Neden önemli değil. Carlus, burada hiçbir değişikliğe gerek olmadığına inanıyor. Şimdilerde hayatından ve mevcut düzenden bu kadar memnun olan pek kalmadı, bu da Carlus'un kolaylıkla saf dışı edilmesine neden olabilir. Eski grubu temsil eden ama birkaç küçük değişiklik yapmayı savunan bir adayın kazanma şansı hayli yüksek."

Godwyn sadece olasılıkları konuşuyormuş gibi görünmeyi unuttuğunu fark etti birden, giderek yasaları çiğnemeye başlamıştı. Hemen keskin bir dönüş yaparak ekledi:

"Ben bilmem. Sen ne düşünüyorsun?"

"Ben senin bir dahi olduğunu düşünüyorum."

Ben dahi değilim diye düşündü Godwyn, ama çabuk öğreniyorum.

Hastaneye geçti, üst katta Philemon özel konuk odalarını süpürüyordu. Lord William da oradaydı, babasını izliyor, ölmesini ya da ayağa kalkmasını bekliyordu. Yanında Lady Philippa vardı. Piskopos Shiring'deki şatosuna dönmüştü ama bugünkü büyük ayin için geri gelmesi bekleniyordu.

Godwyn, Philemon'u kütüphaneye götürdü. Okuma-yazması pek iyi değildi ama sözleşme bulup çıkarabilirdi.

Manastırda yüzden fazla sözleşme vardı. Bunların büyük bir kısmı Kingsbridge yakınlarındaki mülklerle geri kalanlar İngiltere ve Galler'in uzak köşelerine dağılmış olanlarla ilgiliydi. Öteki sözleşmeler ise keşişlere manastırlarını kurmak, bir kilise inşa etmek, Shiring Kontu'nun topraklarındaki taş ocaklarından para ödemeden taş alabilmelerini sağlamak, manastırın etrafındaki toprakları parselleyip ev arsası olarak kiraya vermek, bahçelere bakmak, haftalık pazar ve köprüden geçiş ücretini tespit etmek, yıllık yün panayırını kurmak, nehrin geçtiği yerlerde mülk sahibi olan lordlara vergi ödemeden nehir yoluyla Melcomb'a yük göndermek için verilmiş imtiyazlarla ilgiliydi.

Belgeler, mürekkep kalemi ile parşömen üzerine yazılmıştı. Parşömen, ince derinin özenle temizlenip kazındıktan sonra ağartılıp, yazı yazılacak bir yüzey oluşturmak üzere gerilip düzeltilmesiyle oluyordu. Uzun olanları rulo yapılıp ince deriden bir şeritle bağlanırdı. Parşömenler demir köşebentlerle güçlendirilmiş bir sandıkta saklanıyorlardı. Sandık kilitliydi ama anahtarı kütüphanede küçük, oymalı bir kutunun içindeydi.

Godwyn sandığı açtığında karşılaştığı manzaraya hem şaşırmış hem de sinirlenmişti. Sözleşmeler, düzgün bir şekilde istiflenmemiş, düzensiz bir biçimde sandığın içine karmakarışık halde atılmıştı. Tarih sırasına göre düzenlenmeliydiler diye düşündü. Her birine numara verilmeli ve numaraların listesi de kapağın iç kısmına yapıştırılmalıydı. Böylece aranan her evrak kolayca bulunabilirdi. Eğer ben başrahip olursam...

Philemon sözleşmeleri teker teker çıkartıp tozlarını üfleyerek Godwyn için bir masanın üstüne koydu. İnsanların çoğu Philemon'u sevmezdi. Yaşlı keşişlerden birkaçı ona hiç güvenmezdi. Ama Godwyn öyle düşünmüyordu. İnsan kendisine Tanrı'ymış gibi davranan bir adama nasıl güvensizlik duyardı.

Uzun süredir etrafta olduğu için keşişlerin çoğu ona alışmıştı. Godwyn onun çocukluğunu hatırladı. Uzun boylu, hantal bir çocuktu, sürekli manastırın etrafında dolaşır ve keşişlere, dua edilecek

en iyi azizin kim olduğunu, hiçbir mucizeye tanık olup olmadıklarını sorup dururdu.

Sözleşmelerin çoğu bir sayfaya iki kez yazılır, iki kopyanın arasına büyük harflerle "KENDİ ELYAZISIDIR" ibaresi konur, sonra sayfa tam bu yazının ortasından geçmek üzere zikzak yaparak ortadan ikiye kesilirdi.

Taraflardan her biri sayfanın bir yarısını alır, iki parçadaki zikzakların örtüşmesi evrakın gerçek olduğunun kanıtı olarak kabul edilirdi.

Sayfaların bazılarında delikler vardı, muhtemelen koyun canlıyken onu ısıran böcekler tarafından yapılmıştı. Bazıları varlıklarının bir döneminde fareler tarafından kemirilmişti.

Elbette Latince yazılmışlardı. Yakın tarihli olanları okuması kolaydı, ama eski tarz elyazılarını çözmek Godwyn için bile çok zordu. Her birini dikkatle gözden geçirdi. Toplu kutsama gününden hemen sonra yazılmış bir evrak arıyordu.

Her sayfayı inceledi, hiçbir şey bulamadı.

En yakın tarihli belge, Kont Roland'ın Sir Gerald'a topraklarını manastıra bağışlaması karşılığında, borçlarının silinmesi ve karısıyla birlikte hayatlarının sonuna kadar manastırda kalmalarına izin vermesinden birkaç hafta sonra yazılmış olmalıydı.

Godwyn aslında hayal kırıklığına uğramamıştı. Aksine ya Thomas geleneksel bağış alınmadan -ki bu da yeterince garip bir olaydı- manastıra kabul edilmiş ya da belge meraklı gözlerden uzak bir yerde muhafaza ediliyordu. Her iki durumda da Petranilla'nın içgüdüleri doğruydu, Thomas'ın bir sırrı vardı.

Manastırda öyle çok özel yerler olmazdı. Keşişlerin hiçbir kişisel varlığı ve sırrı olmadığı varsayılırdı. Ama bazı zengin manastırlarda kıdemli keşişler için özel hücreler bulunurdu.

Kingsbridge'de ise başrahip hariç herkes büyük bir odada uyurdu. O zaman Thomas'ın manastıra kabul belgesinin başrahibin evinde olduğu hemen hemen kesindi.

Ve orada şimdi Carlus kalıyordu.

Bu da işleri zorlaştırıyordu. Carlus Godwyn'e evi araması için izin vermezdi. Belki de aramayı göz önünde yapmaya gerek yoktu. Mutlaka bir yerlerde bir kutu ya da bir el çantası vardı. İçinde

Anthony'nin kişisel evraklarının bulunduğu bir çanta. Rahip adayıyken tuttuğu bir defter, başpiskopostan gelen dostça bir mektup, bazı vaazlar...

Anthony'nin ölümünden sonra Carlus içindekileri mutlaka okumuş olmalıydı. Ama Godwyn'nin de aynı şeyi yapmasına izin vermesi için hiçbir mantıklı neden yoktu.

Godwyn kaşlarını çatarak düşündü. Araştırmayı başka biri yapabilir miydi? Edmund ya da Petranilla ölen kardeşlerinin eşyalarına bakmak isteyebilirdi. O zaman Carlus'un böyle bir isteği geri çevirmesi çok zor olurdu. Ama Carlus daha önce bütün belgeleri başka bir yere taşıtabilirdi. Hayır, araştırma gizlice yapılmalıydı.

Sabah duası çanı çaldı. Godwyn, Carlus'un başrahip evinde olmadığından ancak katedralde bir ayine katılmışsa emin olabilirdi.

Bu Terce ayinini kaçırmak zorunda kalacaktı. Makul bir mazeret uydurabilirdi. Gerçi pek kolay değildi. Çünkü o bir din adamıydı, ayinleri asla kaçırmamakla yükümlü biriydi ama başka bir seçeneği yoktu.

"Kilisede benim yanıma gelmeni istiyorum." dedi Philemon'a.

"Emredersiniz." dedi Philemon ama biraz endişeliydi çünkü manastır çalışanlarının ibadet sırasında, rahiplere ayrılan bölümlere girmesi yasaktı.

"Dua okunduktan hemen sonra yanıma gel, kulağıma bir şeyler fısılda. Ne dediğin önemli değil, benim nasıl tepki gösterdiğime hiç aldırmadan fısıldamaya devam et."

Philemon endişeyle kaşlarını çattı, yine de başını sallayarak kabul ettiğini belirtti. Godwyn için her şeyi yapardı.

Godwyn kütüphaneden çıkıp kiliseye giden kalabalığa karıştı. Kilisenin orta salonunda bir avuç insan vardı, kasabalıların çoğu günün ilerleyen saatlerinde köprü felaketinin kurbanları için yapılacak ekmek ve şarap ayinine katılacaktı.

Keşişler, kendilerine ayrılan bölmedeki yerlerini aldılar ve ayin başladı.

"Oh, yüce Tanrım dualarıma kulak ver..."

Godwyn de diğerlerine katıldı.

Duayı bitirdiler, ilk ilahiye başladıklarında Philemon göründü. Keşişler ayinde sıra dışı bir şey olduğunda bütün insanların yaptı-

ğı gibi gözlerini ona diktiler. Keşiş Simeon, hiç uygun görmediğini belirtmek için kaşlarını çattı. Koroyu yöneten Carlus yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu hissederek şaşırdı. Philemon, Godwyn'in oturduğu yere gelip eğildi.

"Tanrısal olmayan bir yolda yürümeyen insan kutsanmıştır..." diye fısıldadı.

Philemon Mezmurlar Kitabı birinci bölümü ezberden okumaya devam ederken Godwyn şaşırmış gibi yaptı. Birkaç dakika sonra bir isteği reddediyormuş gibi şiddetle başını salladı.

Sonra biraz daha dinledi. Bu pandomimi açıklayacak şık bir hikâye uydurmak zorundaydı. Belki, annesinin ölen kardeşi Anthony'nin cenaze töreni hakkında konuşmak için ısrar ettiğini, Philemon'u -Godwyn'e mesajını götürmezse, halka yasak bölüme kendisinin gireceğiyle- tehdit ettiğini söyleyebilirdi. Petranilla'nın zorba kişiliğinin aile içi yasla birleşmesi, hikâyeyi inandırıcı yapabilirdi pekâlâ. Philemon okuduğu bölümü bitirince Godwyn pes etmiş bir ifadeyle yerinden kalkıp Anthony'nin arkasından kiliseden çıktı.

Aceleyle katedralin etrafından dolaşıp başrahibin evine yürüdüler. Genç bir hizmetli yerleri süpürüyordu. Bir keşişe soru sormaya cüret edemezdi. En fazla Carlus'a Godwyn ve Philemon'un oradan geçtiklerini söyleyebilirdi, o zaman da çoktan iş işten geçmiş olurdu.

Godwyn başrahibin evinin bir yüz karası olduğunu düşünüyordu. Edmund dayının anacaddedeki evinden daha küçüktü.

Bir başrahibin evi, tıpkı piskoposunki gibi bulunduğu makama yakışır nitelikte bir şato olmalıydı. Bu binada muhteşem olan hiçbir şey yoktu. Duvarlarda çatlakları kapayan, İncil'den sahneleri canlandıran birkaç goblen işleme vardı. Ama evin bütün dekoru tıpkı merhum Anthony'i gibi can sıkıcı ve hayal gücünden yoksundu.

Evi çabucak araştırdılar ve aradıkları şeyi hemen buldular. Yukarıda yatak odasında etajerin yanındaki sandığın içinde büyük bir çanta vardı. Yumuşak, zencefil rengi, keçi derisinden yapılmış, kırmızı iplikle özenle dikilmişti. Godwyn, bunun kasabanın ünlü dericilerinden birinin armağanı olduğuna emindi. Philemon dikkatle izlerken, Godwyn çantayı açtı.

İçinde yaklaşık otuz kadar parşömen kâğıdı vardı ve hepsi de üst üste düzgünce konmuştu. Her bir sayfasının arasına ketenden koruyucular yerleştirilmişti. Godwyn çabucak bir göz attı.

Birkaçı "Mezmurlar Kitabı" üzerineydi. Anthony bir zamanlar, bir yorum kitabı yazmaya niyetlenmiş ama sonra vazgeçmişti. En şaşırtıcısı da Latince bir aşk şiiriydi. Başlığı "Virent Oculi"ydi. Yeşil gözlü bir adama yazılmıştı. Anthony dayının gözleri, ailenin diğer fertleri gibi sarı benekli yeşildi.

Godwyn şiiri kimin yazdığını merak etti. Latince şiir yazmayı becerebilecek fazla kadın yoktu. Acaba bir rahibe mi Anthony'e âşık olmuştu? Yoksa şiiri bir erkek mi yazmıştı?

Parşömen eski ve sararmaya yüz tutmuştu.

Bu aşk macerası -eğer öyleyse- Anthony'nin gençliğinde yaşanmış olmalıydı. Ama şiiri saklamıştı. Belki de Godwyn'in düşündüğü kadar duygusuz bir adam değildi.

Philemon: "Bu nedir?" diye sordu.

Godwyn kendini suçlu hissetti. Dayısının özel hayatının en kuytu köşelerine burnunu sokmuştu, keşke yapmasaydı.

"Hiçbir şey." dedi. "Sadece bir şiir."

Bir sonraki kâğıdı eline aldı ve altın vuruş!!!

On yıl önceki Noel tarihli bir kontrattı. Norfolk'ta, Lynn yakınlarında beş yüz dönümlük bir arazi ile ilgiliydi. Lord yeni ölmüştü. Senet, boşalan lordluk yetkilerini Kingsbridge Manastırı'na devrediyor, -tahıl, yün, büyükbaş hayvan ve tavuk gibi- yıllık payların toprağı işleyen ırgatlar ve kiracılar tarafından manastıra ödenmesi gerektiğini belirtiyordu.

Senet, her yıl mahsulü manastıra teslim etmek üzere bir köylüyü görevli tayin ediyordu. Aynı zamanda mahsulün yerine para ödemesi yapılabileceğini belirtiyordu ki bu uygulama son zamanlarda özellikle toprakların Lord'un oturduğu yere çok uzak olması halinde daha da yaygınlaşmaya başlamıştı.

Tipik bir kontrattı. Her yıl, hasattan sonra, onlarca küçük topluluğun temsilcileri borçlandıkları şeyleri teslim etmek için manastırın yollarına düşerlerdi. Yakınlardan gelenler sonbaharın başlarında, ötekiler kışın izin verdiği aralarda ulaşır, çok uzaktan gelenlerin varması ise Noel'i bulurdu.

Senet aynı zamanda, bu bağışın manastıra Sir Thomas Langley'in keşiş olarak kabul edilmesi karşılığında yapıldığını da vurguluyordu. Bu da olağan bir şeydi.

Bu belgenin olağan olmayan bir yönü vardı. Kraliçe Isabella tarafından imzalanmıştı.

Çok ilginçti. Isabella, Kral II. Edward'ın sadakatsiz karısıydı. Haşmetli kocasına baş kaldırmış, onun yerine on dört yaşındaki oğullarını tahta geçirmişti. Kısa süre sonra görevden azledilen Kral ölmüş, Başrahip Anthony de Gloucester'deki cenaze töreninde hazır bulunmuştu. Thomas da Kingsbridge'e hemen hemen aynı zamanlarda gelmişti.

Birkaç yıl İngiltere'yi Kraliçe ve aşığı Roger Mortimer yönetmiş, fakat çok geçmeden III. Edward genç yaşına rağmen otoriteyi ele geçirmişti. Yeni Kral şimdi yirmi altı yaşındaydı ve bütün gücü elinde tutuyordu. Mortimer ölmüştü. Şimdi kırk iki yaşında olan Isabella ise, refah içinde Lynn yakınlarındaki Norfolk'ta Rising Şatosu'nda inzivaya çekilmişti.

"İşte bu!" dedi Godwyn Philemon'a.

"Thomas'ın keşiş olmasını sağlayan Kraliçe Isabella'ymış."

Philemon sordu: "Ama neden?"

Eğitimsiz olmasına rağmen Philemon'un kafası çalışıyordu.

"Gerçekten neden?" diye cevap verdi Godwyn. "Belki onu ödüllendirmek istemiştir. Ya da susturmak. Belki de her ikisi birden. Ve bu Kraliçe'nin darbe yaptığı yıl olmuş."

"Thomas ona bazı hizmetlerde bulunmuş olmalı."

Godwyn başını salladı.

"Bir mesaj götürdü veya bir şatonun kapılarını açtı, Kral'ın planlarını Kraliçe'ye anlattı veya bazı önemli baronların Kraliçe'yi desteklemelerini sağladı. Ama bu neden bir sır olsun?"

"Değil." dedi Philemon.

Hazinedar ve Lynn'deki herkes bundan haberdar olmuş olmalıydı, çünkü temsilci saraydan döndüğünde birkaç kişiye de olanları anlatmış olmalı.

"Ama hiç kimse bu kontratı görmedikçe bütün düzenlemelerin Thomas'ın çıkarı doğrultusunda yapıldığını bilemez."

"Evet, sır bu. Kraliçe Elizabeth Thomas adına bağış yapmış."

"Kesinlikle."

Godwyn belgeleri toparladı, parşömen sayfalarını, aralarına keten kumaşları koyarak dikkatle üst üste koydu, sonra da çantayı sandığın içine yerleştirdi.

Philemon sordu:

"Ama bu neden bir sır olsun. Bu düzenlemede utanç verici bir şey yok, her zaman olur böyle şeyler."

"Neden bir sır olduğunu bilmiyorum, belki de bilmemiz gerekmiyor. İnsanların bunu saklı tutmak istedikleri bir gerçek, bu da bizim için yeterli zaten. Haydi bir an önce şu evden çıkalım."

Godwyn tatmin olmuştu. Thomas'ın bir sırrı vardı ve Godwyn bunu biliyordu. Bu durum Godwyn'e güç veriyordu. Artık gönül rahatlığıyla Thomas'ı başrahip adayı olarak öne sürebilirdi. Aynı zamanda şunu da anlamıştı: Thomas aptal değildi.

Katedrale döndüler. Birkaç dakika sonra Terce ayini bitti ve Godwyn kiliseyi büyük cenaze töreni için hazırlamaya başladı. Onun talimatıyla altı keşiş Anthony'nin tabutunu kaldırıp sunağın önünde bir katafalka koydular, etrafını mumlarla çevrelediler. Kasaba halkı yavaş yavaş ana salonda toplanmaya başladı. Godwyn, kuzeni Caris'i başıyla selamladı. Caris her gün giydiği başlığını siyah ipek bir örtüyle örtmüştü. Sonra Thomas'ı gördü. Büyük ve süslü bir koltuğu rahip adaylarından birinin yardımıyla içeri taşıyordu. Buna, başrahibin tahtı ya da resmi kürsü denebilirdi; kiliseye, özel katedral statüsü kazandırıyordu.

Godwyn, Thomas'ın koluna dokunarak:

"Bırakın, Philemon yapsın" dedi.

Thomas irkildi, Godwyn'in olmayan kolu yüzünden kendisine yardım etmeyi teklif ettiğini sanmıştı.

"Ben yapabilirim."

"Elbette yapabilirsiniz. Sizinle biraz konuşmak istiyorum."

Thomas otuz dört yaşında, Godwyn otuz bir yaşındaydı, ama manastır hiyerarşisine göre Godwyn daha üst düzeydi. Ama yine de Godwny, Thomas'dan biraz çekinirdi. Eğitimli papazların hepsi öteki din adamlarına karşı hep saygılı ve korumacı davranırlardı ama Godwyn'in Thomas'ın erdemlerine olan saygısı giderek artıyordu. Thomas, her bakımdan Aziz Benedict Kuralları'nın sadık

bir uygulayıcısıydı, ama manastıra kendisi ile birlikte bir özgürlük ve -hiçbir zaman kaybetmediği- kendi kendine yeterlilik duygusunu getirmişti.

Thomas'ı kandırmak kolay olmayacaktı oysa Godwny'in yapmayı planladığı şey tam da buydu.

Thomas, Philemon'un koltuğun kendi tarafını devralmasına izin verdi ve Godwyn onu kilisenin yan koridoruna doğru götürdü.

"Herkes yeni başrahibin siz olacağını söylüyor." dedi Godwyn.

"Sizin için de aynı şeyi söylüyorlar."

"Ben aday olmayacağım."

Thomas hayretle kaşlarını kaldırdı.

"Birincisi, sizin daha başarılı olacağınızı düşünüyorum."

Thomas daha da şaşırmış görünüyordu. Herhalde Godwyn'den bu kadar büyük bir alçakgönüllülük beklemiyordu. Haklıydı, Godwyn yalan söylüyordu.

"İkincisi..." diye devam etti Godwyn, "Siz kazanmaya daha yakınsınız."

Godwyn şimdi doğruyu söylüyordu.

"Gençler beni seviyor, ama siz her yaş grubunda seviliyorsunuz."

Thomas'ın yakışıklı yüzü çok eğleniyormuş gibi karışmıştı. Asıl konuyu bekliyordu.

"Size yardım etmek istiyorum." dedi Godwyn.

"Benim için en önemli şey, manastırı yeniden yapılandıracak, mali durumunu düzeltecek bir başrahip seçmek."

"Evet, sanırım ben bunu yapabilirim. Fakat bu desteğinize karşılık ne istiyorsunuz?"

Godwyn hiçbir şey istememenin pek mantıklı olmayacağını düşündü. Thomas zaten buna inanmazdı. Makul bir yalan uydu-ruverdi.

"Başrahip yardımcınız olmak istiyorum."

Thomas başını salladı, ama pek razı değil gibiydi.

"Bana nasıl yardım edeceksiniz?"

"Önce kasaba halkının oylarını size vermesini sağlayacağım."

"Edmund Wooler amcanız olduğu için mi?"

"O kadar basit değil. Kasaba halkı köprü konusunda rahatsız. Carlus, yeni köprünün yapılmasına ne zaman başlanacağını söylemiyor, tabii eğer yapılacaksa. Carlus'un başrahip olmasını önleyemeyeceklerinin farkındalar. Eğer Edmund'a başrahip seçilir seçilmez köprü yapımına başlayacağınızı söylersem, bütün kasabalıyı arkanızda bilin."

"Ama bu keşişlerden çok oy getirmez."

"O kadar emin olmayın. Keşişlerin seçiminin piskopos tarafından da onaylanması gerek. Piskoposların çoğu, halkın fikirlerine başvurmak gerektiğini bilecek kadar sağduyuludur. Hele Richard, başına dert açmayı hiç istemez. Eğer kasaba halkı sizi desteklerse bu, gereken değişikliği yaptırabilir."

Godwyn, Thomas'ın kendisine güvenmediğini hissediyordu. Thomas dikkatle onu inceliyordu. Godwyn bu keskin bakışlar altında yüzünün renk vermemesine çabalarken sırtından aşağı ter damlalarının süzüldüğünü hissetti. Oysa Thomas rahat bir tavırla tartışmayı sürdürdü.

"Yeni bir köprüye ihtiyacımız olduğu tartışılmaz bir gerçek." dedi. "Carlus kaçamak cevap vererek aptallık ediyor."

"Yani, insanlara, zaten daha önceden kafanıza koyduğunuz bir şeyi yapmayı vaat edeceksiniz."

"Çok ikna edicisiniz."

Godwyn kendini savunuyormuş gibi ellerini kaldırarak

"Hiç öyle bir niyetim yoktu." dedi.

"Neyin Tanrı'nın buyruğu olduğuna inanıyorsanız öyle yapın."

Thomas hâlâ şüpheci görünüyordu. Godwyn'in bu kadar tarafsız olabileceğine inanamıyordu. Sonunda " Pekâlâ." dedi ve ekledi: "Bunun için dua edeceğim."

Godwyn, bugün için Thomas'dan daha kesin bir karar beklemenin doğru olmayacağını, fazla üstelemenin amaca zarar getireceğini sezinledi.

Thomas, söz verdiği her şeyi mutlaka yapardı. Kişisel arzularına hiç önem vermezdi. Eğer Tanrı'nın isteği olduğuna inanırsa başrahipliğe adaylığını koyardı, yok değilse hiçbir şey yapmazdı. Godwyn'in şu anda yapabileceği hiçbir şey yoktu.

Anthony'nin tabutunun etrafındaki mumlar çevreyi aydınlatıyordu. Civar köylerden ve kasabadan gelen insanlar yavaş yavaş kilisenin salonunu dolduruyordu. Godwyn, birkaç dakika önce gördüğü Caris'i bulmak için kalabalığı aralamaya çalıştı. Çocukluğunda Caris'le çok güzel anıları olmuştu, o zamanlar Caris'in "her şeyi bilen" yetişkin kuzeniydi.

Köprünün yıkıldığı günden beri çok suratsızdı ama bugün keyifli görünüyordu. Memnun olmuştu. Onun yeri her zaman başkaydı. Dirseğine dokunarak:

"Çok mutlu görünüyorsun." dedi.

"Öyleyim." Caris gülümsedi. "Romantik bir düğüm, sonunda çözüldü. Ama sen anlamazsın."

"Tabii ki anlarım." Hiçbir fikrin yok, diye geçirdi aklından, burada, keşişler arasında kaç tane romantik sorun olduğunu tahmin bile edemezsin. Ama bir şey söylemedi. Sıradan insanların manastırda işlenen günahlardan haberdar olmaması daha iyiydi.

"Baban, Piskopos Richard'la köprünün yenilenmesi konusunda konuşacaktı."

"Gerçekten mi?" dedi şüpheyle.

Çocukken Godwyn taptığı kahramanıydı ama son günlerde onu pek takmıyordu.

"Mesele ne acaba?" Sorun kesinlikle köprü değil, diye düşündü.

"Keşişlerin seçtiği başrahibin piskopos tarafından onaylanması gerekiyor. Richard, köprünün yeniden yapılmasını kabul etmeyen adayları onaylamayacağını herkese ilan etmeli. Bazı keşişler karşı çıkacaktır ama ötekiler onaylanmayacağı kesin olan bir adaya oy vermek istemeyecektir."

"Anlıyorum. Babamın gerçekten faydası olacağını düşünüyor musun?"

"Kesinlikle."

"Peki öyleyse, onunla konuşurum."

"Teşekkür ederim."

Çanlar çaldı. Godwyn kimseye görünmeden kiliseden çıkıp manastırın önündeki alaya katıldı. Gün ortası olmuştu. İyi iş görmüştü bu sabah.

16

Wulfric ve Gwenda pazartesi sabahı erken saatlerde Kingsbridge'den ayrılıp köyleri Wigleigh'e doğru uzun yürüyüşlerine başladılar. Caris ve Merthin, onların Merthin'in yeni salıyla karşıya geçmelerini izlediler. Merthin feribotun bu kadar iyi çalışmasından çok memnundu. Tahta dişliler kısa zamanda aşınacaktı, bunu biliyordu. Demir dişliler daha iyi olurdu ama...

Caris'in aklı başka yerdeydi.

"Gwenda çok âşık." diyerek içini çekti.

"Wulfric ile hiç şansı yok." dedi Merthin.

"Belli olmaz. O çok kararlı bir kızdır. Sim Chapman'dan nasıl kaçtığını gördün."

"Ama Wulfric Annet'le nişanlı, üstelik Annet ondan daha güzel."

"Aşkta güzellik her şey demek değildir."

"Ah, bana verdiği aşk için her gün Tanrı'ya dua ediyorum."

Caris güldü. " Senin bu komik suratını çok seviyorum." dedi.

"Ama Wulfric, kardeşimle Annet için dövüşmüştü. Onu seviyor olmalı."

"Gwenda'da aşk iksiri var."

Merthin bunu hiç onaylamayarak Caris'e baktı:

"Sence bir kızın, başka birini seven bir erkeği böyle hilelerle evlilik için kandırması hoş bir şey mi?"

Caris suratına tokat yemiş gibi bir an durakladı. Boynunun yumuşacık derisi pembeleşti.

"Hiç bu yönden düşünmemiştim. Gerçekten Gwenda'nın yaptığı bu mu?"

"Aşağı yukarı."

"Ama Gwenda onu zorlamıyor ki. Sadece kendisine âşık olmasını istiyor."

"Bunu iksir kullanmadan yapmaya çalışması gerekir."

"Ona yardım ettiğim için çok utanıyorum şimdi."

"Çok geç."

Wulfric ve Gwenda, öteki kıyıda feribottan iniyorlardı. Dönüp el salladılar ve kenar mahallelerin arasından, ayaklarının dibinde köpekleri Skip'le yollarına devam ettiler.

Merthin ve Caris anacaddeye geri döndüler. Caris:

"Griselda'yla daha konuşmadın mı?"

"Şimdi gidip konuşacağım. Konuşmak istiyor muyum yoksa korkuyor muyum, bilmiyorum."

"Senin korkacak bir şeyin yok. Yalan söyleyen o."

"Doğru."

Merthin'in yüzüne dokundu. Morluk neredeyse geçmişti.

"Umarım babası yine şiddete başvurmaz."

"Ben de seninle geleyim, ister misin?"

Onun bu desteğinden çok mutlu olurdu fakat başını iki yana salladı.

"Bu kargaşaya ben sebep oldum, benim düzeltmem gerek."

Elfric'in evinin önünde durdular. Caris: "İyi şanslar" dedi.

"Teşekkür ederim."

Merthin kızı çabucak dudaklarından öptü, yeniden öpme arzusunu güçlükle bastırarak içeri girdi.

Elfric, masada oturmuş, peynir ekmek yiyordu. Önünde koca bir bardak bira duruyordu. Arkasında Alice ve mutfakta hizmetçi kız vardı. Griselda ortalarda yoktu.

Elfric sordu: "Nerelerdeydin?"

Merthin, korkacak bir şeyi olmadığına göre cesurca davranmaya karar verdi. Elfric'in sorusunu duymazlıktan gelerek sordu: "Griselda nerede?"

"Yatıyor hâlâ."

Merthin üst kata doğru seslendi:

"Griselda seninle konuşmak istiyorum."

Elfric: "Buna vakit yok. Yapacak işlerimiz var" dedi.

Merthin yine ona aldırmadan: "Griselda, hemen kalkıp buraya gelsen iyi olur." dedi.

"Hey!" dedi Elfric. "Sen kim oluyorsun da burada böyle emirler veriyorsun?"

"Onunla evlenmemi istiyorsun, değil mi?"

"Ee, ne olmuş?"

"Öyleyse, kocasının dediklerini yapmaya bir an önce alışsa iyi olur."

Sesini yeniden yükselterek: "Hemen aşağı in, yoksa söyleyeceklerimi başkalarından duyacaksın."

Griselda merdivenin başında göründü. Sinirli bir sesle:

"Geliyorum!" dedi.

"Bütün bu yaygara ne için?"

Merthin onun aşağı inmesini bekledi.

"Bebeğin babasının kim olduğunu buldum."

Kızın gözleri korkuyla doldu.

"Aptal olma, sensin tabii."

"Hayır, Thurstan."

"Thurstan'la hiç yatmadım." Babasına baktı. "Yemin ederim ki yatmadım."

Elfric: "Kızım yalan söylemez!" dedi.

Alice mutfaktan çıkıp gelirken: "Bu doğru." dedi.

Merthin: "Griselda'yla, yün panayırı haftasının pazar günü yattık, on beş gün önce. Griselda üç aylık hamile."

"Hayır, değilim."

Merthin sert sert Alice'e baktı: "Sen biliyordun değil mi?"

Alice gözlerini kaçırdı. Merthin devam etti: "Ve yine de yalan söyledin, kendi öz kardeşin Caris'e bile."

Elfric: "Ne kadarlık hamile olduğunu bilemezsin."

"Ona bir bakın." diye cevap verdi Merthin.

"Karnının ne kadar şiş olduğunu görüyorsunuz. Çok değil belki ama besbelli."

"Böyle şeyleri sen nereden biliyorsun. Sen daha çocuksun."

"Evet, hep benim cahilliğimden cesaret aldınız değil mi? Az kalsın başarıyordunuz."

Elfric parmağını sallayarak: "Griselda'yla yattın, şimdi onunla evleneceksin."

"Oo, hayır evlenmeyeceğim. O beni sevmiyor. Thurstan kaçtıktan sonra bebeğine bir baba bulmak için benimle yattı. Biliyorum, ben de hatalıyım ama onunla evlenerek kendimi ömür boyu cezalandırmayacağım."

"Evleneceksin, bunu biliyorsun değil mi?" dedi Elfric.

"Hayır!"

"Mecbursun."

" Hayır!"

Elfric'in yüzü kıpkırmızı kesildi, haykırdı: "Onunla evleneceksin."

Merthin: "Daha ne kadar hayır dedirteceksiniz bana?"

Elfric onun ciddi olduğunu anladı:

"Bu durumda, kovuldun!" dedi. "Evimden defol ve bir daha da gelme."

Merthin bunu bekliyordu, rahatladı. Bu, tartışma sona ermiş demekti. "Pekâlâ." diyerek Elfric'in önünden geçmeye kalktı.

"Nereye gittiğini sanıyorsun sen?"

"Mutfağa, eşyalarımı almaya."

"Aletlerini demek istiyorsun herhalde."

"Evet."

"Onlar senin değil. Parasını ben ödedim."

"Çıraklık döneminin sonunda aletleri çırağa veri..." Sesi giderek yavaşladı.

"Sen daha çıraklık dönemini bitirmedin, onun için de aletleri alamazsın."

Merthin bunu hiç beklemiyordu.

"Altı buçuk yıl çalıştım."

"Yedi yıl çalışman gerekiyordu."

Aletleri olmadan Merthin hayatını kazanamazdı.

"Ama bu hiç adil değil. Marangozlar loncasına başvuracağım."

"Hiç durma, bekliyorum." dedi Elfric kendinden emin.

"Patronun kızıyla yattığı için işten kovulan bir çırağın bedavadan bir alet takımıyla ödüllendirilmesi gerektiğini nasıl savunacağını merak ediyorum. Marangozlar loncasındakilerin hepsinin de çırakları var ve çoğunun da kızları... Seni anında kapının önüne koyacaklardır."

Merthin onu haklı olduğunu biliyordu.

Alice: "Buyrun bakalım. Başın asıl şimdi fena halde dertte değil mi?" dedi.

"Evet." dedi Merthin. Ama hiçbir şey Griselda ve ailesiyle birlikte bir ömür geçirmek kadar kötü olamaz.

O sabah geç saatlerde Merthin, Howell Tyler'ın cenazesine katılmak için Aziz Mark Kilisesi'ne gitti. Oraya, kendisine iş verebilecek birini bulmak umuduyla gitmişti aslında.

Taş kemerleri olmayan kilisenin ahşap tavanını incelerken Merthin, boyalı tahtada insan biçiminde bir delik fark etti, Howell'ın nasıl öldüğünün en belirgin kanıtıydı bu. Cenazeye katılan bütün yapı ustaları, buradaki her şeyin çürümüş olduğunu söylediler ama ancak Howell'ın kazasından sonra akılları başlarına gelmişti. Çatının tamir edilemeyecek kadar kötü olduğu, bu olayla iyice açığa çıkmıştı. Çatının tamamen yıkılıp, yeni baştan yapılması gerekiyordu. Bu da kilisenin kapatılması demekti.

Aziz Mark, fakir bir kiliseydi. Acınacak bir gelir kaynağı vardı; rahibin erkek kardeşinin işlettiği ve bu arada kendi ailesini ancak geçindirdiği on mil ötede bir çiftlikti bu.

Rahip, Peder Joffroi, kendi bölgesindeki yedi ila sekiz yüz kişiden topladıklarıyla geçinmek zorundaydı. Üstelik bu bölge kasabanın kuzey ucundaki en yoksul mahalleydi.

Aslında çok fakir olmayıp da öyleymiş gibi davrananların ondalık vergileri de çok az ediyordu. Hayatını takdis, evlendirme, defnetme gibi işlerden aldığı paralarla sürdürüyordu. Üstelik bu paralar katedraldeki keşişlerin aldığından çok daha azdı. Joffroi'nin bölgesinde insanlar çabuk evlenir, çok çocuk sahibi olur ve erken ölürlerdi. Bu yüzden rahibin her zaman yapacak bir işi vardı. Sonunda da durumunu hayli düzeltmişti. Ama eğer kiliseyi kapatırsa gelir kaynakları kuruyacak, yapı ustalarının ücretlerini ödeyemeyecekti.

Sonuç olarak çatıdaki çalışmalar durmuştu.

Kasabanın bütün yapı ustaları, Elfric de dahil, cenazeye gelmişlerdi. Merthin başını dik tutmaya gayret ediyordu ama çok zordu, kilisedeki hemen herkes onun kovulmuş olduğunu biliyordu. Haksızlığa maruz kalmıştı, evet, ama maalesef tamamen masum da değildi.

Peder Joffroi, ayini eski elbisesiyle yönetti. Merthin sürekli çatıyı düşünüyor, kiliseyi kapatmadan çatıyı sökmenin bir yolunu arıyordu.

Standart uygulama, tamiratın uzun bir süre için ertelendiği, tahtaların işçilerin ağırlığını taşıyamayacak kadar çürüdüğü du-

rumlarda kilisenin etrafına iskeleler kurarak tahtaları ana salona düşürmekti. Bir de bu durumda çatı üstü açık şekilde yapılıp, döşenene kadar dışarıdan gelecek her şeye maruz kalacaktı. Oysa, kilisenin kalın yan duvarından destek alan makaralı bir asansör yapmak mümkündü; bu düzenekle çatı tahtalarını tek tek kaldırıp, kilisenin içine atmak yerine duvarın üzerinden aşırıp mezarlığa indirmek daha kolaydı. Böylece tahta tavana hiç dokunulmamış olacaktı ve tavan bütün çatı tamir edildikten sonra yenilenecekti.

Mezarlıkta, adamlara tek tek baktı, içlerinde kim ona iş verebilirdi acaba? Bill Wathin'e yanaşmaya karar verdi. Bill kasabanın ikinci en iyi ustasıydı ve Elfric'den pek hoşlanmazdı. Bill'in başının tepesi keldi. Siyah saçları bu kelin etrafından saçak gibi sarkıyordu. Keşişlerin tıraş biçiminin doğal bir kopyasıydı sanki. Kingsbridge'deki evlerin çoğunu o yapmıştı. Elfric gibi o da yanında taş ustası, bir marangoz, birkaç işçi ve bir iki çırak çalıştırıyordu.

Howell zengin biri değildi. Bu yüzden cesedi mezara kefenle indirildi, tabutla değil.

Peder Joffroi ayrıldıktan sonra Merthin, Bill Wathin'e yanaştı.

"İyi günler Wathin Usta." dedi resmi bir tavırla.

Bill'in cevabı pek sıcak değildi.

"Ne vardı genç Merthin?"

"Elfric'in yanından ayrıldım."

"Biliyorum." dedi Bill.

"Niye olduğunu da biliyorum."

"Siz, Efric'in anlattıklarını biliyorsunuz."

"İşiteceğim kadarını işittim ben."

Merthin fark etmişti, Elfric ayinden önce ve ayin sırasında insanlarla konuşup durmuştu: Griselda'nın Merthin'i, Thurstan'ın yerine yedek baba yapmak istediği gerçeğini anlattığına emindi. Ama mazeret göstermenin kendisine bir fayda sağlamayacağının da farkındaydı. En iyisi hatasını kabul etmekti.

"Yaptığım hatanın farkındayım, bunun için çok üzgünüm ama hâlâ iyi bir marangozum." dedi.

Bill başını sallayarak kabul etti:

"Yeni bir feribot, ustalığının kanıtı." dedi.

Merthin cesaretlenmişti.

"Beni işe alır mısınız?"

"Ne olarak?"

"Marangoz olarak. İyi bir marangoz olduğumu kendiniz söylediniz."

"Aletlerin nerede?"

"Elfric onları bana vermedi."

"Ee haklı tabii, çünkü çıraklığını daha tamamlamadın."

"O zaman beni altı aylığına çırak olarak alın."

"Ve sonunda, yepyeni bir alet takımını sana boşu boşuna vereyim, öyle mi? Benim böyle bir cömertliğe gücüm yetmez."

Aletler ucuz sayılmazdı, çünkü demir ve çelik pahalıydı.

"İşçi olarak çalışıp, kendi aletlerimi almak için para biriktiririm."

Bu çok uzun sürerdi ama çaresizdi.

"Hayır."

"Neden hayır?"

"Çünkü benim de bir kızım var."

Bu çok acımasızcaydı.

"Ben genç kızların korkulu rüyası değilim, bunu biliyorsunuz."

"Sen çıraklar için örnek durumdasın. Eğer hiçbir şey olmamış gibi devam edersen, ötekilerin de şanslarını denemeye kalkmayacaklarını kim garanti edebilir?"

"Bu büyük haksızlık."

Bill omuzlarını silkti. "Sen öyle düşünüyor olabilirsin. İstersen kasabadaki bütün öteki marangoz ustalarına sor. Hepsi aynı şeyi söyleyecektir."

"Peki ben ne yapacağım?"

"Bilmem. Bunu o haltı yemeden önce düşünecektin."

"İyi bir marangozu kaybetmeye aldırmıyor musunuz?"

Bill yine omuzlarını silkti. "Olanlar bize yeter."

Merthin arkasını döndü. Loncaların sorunu diye acı acı düşündü. İyi ya da kötü bir sebepten insanları dışarıda tutmaya çalışıyorlardı. Marangozların sayısı azaldıkça ücretleri artıyordu. Adamların dürüst olmak için bir zorunluluğu yoktu.

Howell'in dul eşi annesinin kolunda kiliseden ayrıldı. Caris kadının kederini paylaşma görevini tamamlayarak Merthin'e doğru yürüdü.

"Neden bu kadar mutsuz görünüyorsun?" diye sordu. "Howell'ı iyi tanımazsın ki."

"Kingsbridge'den ayrılmak zorunda kalabilirim."

Caris'in rengi attı.

"Niye böyle bir şey yapasın ki?"

Merthin, Bill Wathin'in söylediklerini anlattı.

"Görüyorsun. Kingsbridge'de kimse bana iş vermiyor. Aletlerim olmadığı için kendi başıma da iş yapamam. Bu yüzden kimsenin Griselda'yı tanımadığı bir yer aramak zorundayım. Zamanla belki yeterli parayı biriktirip bir çekiçle keski alabilirim, sonra başka bir kasabaya gidip marangozlar loncasına girmek için başvuruda bulunabilirim."

Merthin bunları Caris'e anlatırken, durumun ne kadar acı verici olduğunu bir kez daha anladı. Kızın bütün güzel çizgilerini ilk kez görüyormuş gibi seyretti. Kıvılcımlar saçan yeşil gözleri, küçük muntazam burnu, çenesinin kenarlı şekli onu bir kez daha büyüledi. Ağzı, yüzünün diğer parçalarına hiç uymuyordu. Çok genişti, dudakları çok dolgundu. Bu, dış görünüşünün dengesini bozuyordu, tıpkı duygusal yapısının, aklını altüst ettiği gibi. Sevişmek için yaratılmış bir ağızdı. Uzaklara gitmek zorunda kalıp onu bir daha öpemeyeceğinin düşüncesi içini ümitsizlikle doldurdu.

Caris öfkeliydi.

"Bu haksızlık. Böyle bir şeye hakları yok."

"Ben de öyle düşünüyorum. Ama yapabileceğim bir şey yok gibi. Kabullenmek zorundayım."

"Bekle bir dakika. Biraz düşünelim. Ailenle yaşayabilir, yemeklerini de bizde yiyebilirsin."

"Babam gibi başkalarına bağımlı olmak istemiyorum."

"Olmak zorunda değilsin. Howell Tyler'in aletlerini satın alabilirsin. Dul karısı biraz önce bana onları bir pounda satacağını söyledi."

"Hiç param yok."

"Babamdan borç iste. O, her zaman seni sevmiştir, vereceğinden eminim."

"Ama, loncaya bağlı olmayan birine iş vermek yasaktır."

"Kurallar bozulmak içindir. Koca kasabada loncaya kafa tutacak kadar çaresiz biri mutlaka vardır."

Merthin, ihtiyar bunakların ruhunun ateşini söndürmelerine izin verdiğini fark etti birden ve yenilgiyi reddettiği için Caris'e sonsuz bir minnet duydu. Kesinlikle Caris haklıydı, Kingsbridge'de kalacak ve bu adaletsiz kurallarla savaşacaktı. Yeteneklerine ümitsizce ihtiyacı olan birini tanıyordu.

"Peder Joffroi." dedi.

"Çok mu zor durumda? Neden?"

Merthin ona çatının durumunu anlattı.

"Hadi gidip onu bulalım." dedi Caris.

Rahip kilisenin yanında küçük bir evde oturuyordu. Onu güveçte tuzlu balık ve mevsim sebzeleri hazırlarken buldular.

Joffroi otuz yaşlarında, asker görünüşlü, uzun boylu, geniş omuzlu bir adamdı. Hareketleri kaba sabaydı ama hep fakirlerin tarafını tutmasıyla ünlüydü.

Merthin: "Kilisenizi kapatmadan çatınızı tamir edebilirim." dedi.

Joffroi ihtiyatlı görünüyordu:

"Eğer yapabilirsen, dualarım kabul oldu demektir."

"Çatı tahtalarını kaldırmak için bir yük asansörü yapacağım, sonra tahtaları mezarlığın bahçesine koyacağım.

"Elfric seni işten kovmuş!"

Rahip, Caris'e doğru mahcup bir bakış fırlattı.

Caris: "Olanları biliyorum Peder." dedi.

Merthin: "Beni kovdu çünkü kızıyla evlenmeyi kabul etmedim. Çünkü taşıdığı çocuk benim değil." dedi.

Joffroi başını salladı.

"Bazıları senin haksızlığa uğradığını söylüyor, inanırım. Loncalara karşı pek muhabbetim yoktur, çünkü aldıkları her kararda kendi çıkarlarını gözetirler. Bir de daha çıraklık dönemini bitirmemişsin."

"Marangoz Loncası üyeleri içinden senin kiliseni kapatmadan çatısını onaracak bir tek kişi çıkar mı?"

"Aletlerin de yokmuş diye duydum."

"Sen o işi bana bırak. Ben halledeceğim."

Joffroi düşünceliydi.

"Ne kadar ücret istiyorsun?"

Merthin tehlikeyi göze alarak:

"Günlük dört peni ve malzeme masrafları." dedi.

"Dört peni ha. Usta bir marangoz ücreti bu."

"Eğer usta bir marangozun yeteneklerine sahip olmasaydım beni tutmazdın."

"Çok kendini beğenmişsin."

"Ben sadece yapabileceklerimi söylüyorum."

"Kibir günahların en kötüsü sayılmaz. Eğer kilisemi açık tutabilirsen sana günde dört peni ödeyebilirim. Şu asansörü yapmak ne kadar sürer?"

"En fazla iki hafta."

"Becerebileceğinden iyice emin olana kadar sana hiçbir ödeme yapmam."

Merthin derin bir nefes aldı. Beş parasız olabilirdi ama bir şekilde bunun üstesinden gelirdi. Ailesiyle yaşayabilir, yemeklerini Edmund Wooler'larda yerdi. Geçinip giderdi.

"Malzemelerin parasını ver ve ilk çatı tahtası kaldırılıp güvenle yere indirilene kadar da ücretimi ödeme."

Joffroi hâlâ kuşkuluydu.

"Benden pek hoşlanmayacaklar ama... başka şansım yok."

Elini uzattı. Merthin de elini sıktı.

17

Kingsbridge'den Wigleigh'e kadarki yirmi millik yol yani bir günlük yürüme mesafesi boyunca Gwenda aşk iksirini kullanmak için bir fırsat bekledi, ama hayal kırıklığına uğradı. Wulfric'nin tersliğinden değildi. Aksine son derece açık ve arkadaşça davranıyordu. Ailesinden söz etmiş, her sabah uyanıp onların ölümünün rüya olmadığını anladığında nasıl gözyaşı döktüğünü anlatmıştı. Çok düşünceliydi. Sık sık yorulup yorulmadığını, dinlenmek isteyip istemediğini sormuştu. Toprağın bir emanet, bir erkeğin yaşadığı sürece elinde tutup sonra varislerine devrettiği bir şey olduğunu ve

-tarlaları ekip, koyunların ağıllarını çitle çevirip, kırlardaki taşları temizleyerek- onu geliştirirse, görevini yerine getirmiş sayılacağını anlattı.

Skip'i bile okşadı.

Günün sonuna doğru Gwenda ona her zamankinden daha çok âşık olmuştu. Ama maalesef o Gwenda'ya basit bir yol arkadaşlığından daha fazlasını hissettiğine dair en ufak bir işaret vermemişti. Çok koruyucuydu fakat kesinlikle ihtiraslı değildi. Ormanda Sim Chapman'la birlikteyken erkeklerin böyle hayvan gibi davranmamalarını bütün kalbiyle dilemişti. Ama şimdi aynı içtenlikle Wulfric'nin içindeki hayvanı birazcık serbest bırakmasını diliyordu. Gün boyu onun ilgisini çekmek için türlü küçük şeyler yapmıştı. Kazayla olmuş gibi biçimli ve sıkı bacaklarını göstermişti. Yokuş çıkıyorlarken zorlanıyormuş gibi derin derin nefesler alıp göğsünü açmıştı. Her fırsatta ona sürtünmüş, koluna dokunmuş, elini omzuna koymuştu. Bunların hiçbirinin bir etkisi olmamıştı. Güzel olmadığını biliyordu, ama onda öyle bir şey vardı ki çoğu zaman erkekler manalı manalı bakıp iç geçirirlerdi ama Wulfric'e bulaşamıyordu.

Öğle vakti dinlenmek için bir yerde durdular, yanlarında getirdikleri ekmekle peynirden yediler, temiz bir dereden avuçlarını kullanarak su içtiler ve Gwenda Wulfric'e iksiri içirecek bir fırsat yakalayamadı.

Ama yine de çok mutluydu. Bütün gün Wulfric sadece onundu. Gwenda ona bakmış, onunla konuşmuş, onu güldürmüş, dertlerini paylaşmış hatta ara sıra ona dokunmuştu. Kendi kendine, onu istediği her an öpebilecekmiş ama o anda canı istemiyormuş gibi yapıyordu. Sanki evliymiş gibiydiler. Ve hepsi çabucak bitti.

Wigleigh'e akşamın erken saatlerinde vardılar. Köy bir tümseğin üstüne kurulmuştu. Tarlaları dört bir yana doğru uzanıyordu. Her zaman rüzgârlı bir yerdi. Kingsbridge'de koşuşturma ile geçen iki haftadan sonra bu tanıdık yer, kilise ve malikâneye giden yol boyunca serpilmiş kasaba evleriyle küçücük ve sessiz geliyordu.

Malikâne, Kingsbridge'deki tüccarların evi kadar büyük, üst katında yatak odaları bulunan bir yerdi. Rahibin evi de güzeldi, bir de köylülerden birkaçının dayanıklı evleri vardı. Ama evlerin çoğu iki odalı kulübelerden oluşuyordu, bir odası hayvanlarındı normal

olarak, öteki de hem mutfak hem de bütün ailenin yatak odası olarak kullanılıyordu. Bir tek kilise taştan yapılmıştı.

Doğru dürüst evlerin ilki Wulfric'nin ailesine aitti. Kapalı kapıları ve kepenkleri, terk edilmiş görüntüsü veriyordu. Wulfric onu geçerek ikinci büyük eve, Annet'in ailesiyle oturduğu eve yöneldi.

Gwenda elini sallayarak baştan savma veda ettikten sonra gülümseyerek içeri girdi.

İçini müthiş bir boşluk duygusu doldurdu, güzel bir rüyadan uyanmış gibiydi. Mutsuzluğunu içine atarak tarlaların arasından yürümeye başladı. Erken haziran yağmurları ürünlere çok faydalı olmuştu. Buğdaylar, arpalar yeşermiş, olgunlaşmak için şimdi de güneşi bekliyorlardı. Köylü kadınlar ekin sıralarının arasında dolaşıyor, öne eğilerek yaban otlarını temizliyorlardı. Birkaçı Gwenda'ya el salladı.

Eve yaklaştıkça Gwenda'nın içini öfke ve endişe dolduruyordu. Babasının kendisini Sim Chapman'a bir inek karşılığında sattığı günden beri ailesini görmemişti. Babası hâlâ onun Sim'le olduğunu düşünüyordu mutlaka. Birden karşısında görünce şok olacaktı. Onu gördüğünde ne söyleyecekti acaba? Asıl önemlisi Gwenda güvenine ihanet eden babasına ne söyleyecekti?

Annesinin bu satıştan haberi olmadığından emindi. Babası herhalde Gwenda'nın bir oğlanla kaçtığına dair bir hikâye uydurmuştu. Anne son derece kızacaktı şimdi.

Ufaklıkları, Cath, Joamie ve Eric'i göreceği için mutluydu. Onları ne kadar özlediğini şimdi anlıyordu.

Yüz dönümlük tarlanın en uzak tarafında, ormanın kıyısındaki ağaçların arasında yarı saklanmış gibi duran ev, Gwenda'nın eviydi. Irgatların kulübelerinden bile küçüktü. Geceleri inekle paylaştıkları tek bir odası vardı. Çamur ve çubuklardan yapılmıştı. Ağaç dalları, dikine toprağa sıkıca saplanmış, araları ince çubuklarla sepet örer gibi örülmüştü, boşluklar çamur, saman ve inek tersi karıştırılarak yapılmış, yapışkan bir harçla doldurulmuştu. Saz ve samandan yapılmış çatının ortasında, odanın toprak zemininde yanan ateşin çıkması için bir delik bırakılmıştı. Böylesi evler sadece birkaç yıl dayanabilir sonra yıkılıp yeniden yapılması gerekirdi. Şu anda

Gwenda'nın gözüne her zamankinden daha iğrenç görünüyordu. Ömrünü böyle bir yerde harcamamaya, her yıl ya da iki yılda bir çocuk doğurup, çoğunun gıdasızlıktan ölüp gitmesine izin vermemeye kesin kararlıydı. Asla annesi gibi yaşamayacaktı. Aksi halde ölsün daha iyiydi.

Eve yüz metre kadar yaklaştığında babasının kendisine doğru yürümekte olduğunu gördü. Elinde bir sürahiyle herhalde bira almak için köyün biracısı, Annet'in annesi Peggy Perkins'e gidiyordu. Yılın bu zamanlarında babanın her zaman parası olurdu çünkü tarlalarda yapılacak çok iş bulunurdu.

Önce kızını görmedi.

Gwenda, babasının ince vücudunu iki tarla şeridi arasındaki boşlukta yürürken uzun uzun seyretti. Üzerinde dizlerine kadar inen bir gömlek, eski püskü bir şapka ve evde yapılmış, ayaklarına buğday saplarıyla bağlanmış sandallar vardı. Yürüyüşü hem cakalı ve gösterişli hem de saklanmak ister gibiydi. Her zaman kendi evindeymiş gibi davranan küstah, sinirli bir yabancı gibi görünürdü. Gözleri koca burnunun iki yanında birbirine çok yakın duruyordu, geniş çene kemiklerinin ortasında yumruk gibi şiş bir çenesi vardı. Suratının yarısı yumru bir üçgen gibi görünüyordu: Gwenda bu yönden babasına çok benziyordu. Adam yan gözle tarlada çalışan kadınlara bakarak yürüyordu. Kendilerine baktığını fark etmelerini istemiyordu.

Daha yaklaşınca gözkapaklarının altından Gwenda'ya baktı. Önce hemen indirdi gözlerini sonra yine baktı. Gwenda çenesini kaldırdı ve mağrur bir tavırla babasına baktı.

Adamın suratı şaşkınlıktan karmakarışık olmuştu.

"Sen!" dedi.

"Ne oldu?"

"Sim Chapman tenekeci değil, o bir kanun kaçağı."

"Şimdi nerede?"

"Cehennemde baba. Orada görüşürsünüz artık."

"Onu öldürdün mü?"

"Hayır."

Bu konuda yalan söylemeye çok önceden karar vermişti.

"Tanrı öldürdü. Kingsbridge Köprüsü tam Sim üstünden geçiyorken yıkıldı. Tanrı günahları yüzünden onu cezalandırdı. Daha seni cezalandırmadı mı?"

"Tanrı iyi Hıristiyan kullarını affeder."

"Bana bütün söyleyeceğin bu mu? Tanrı iyi Hıristiyanları affedermiş."

"Nasıl kaçtın?"

"Aklımı kullandım."

Suratında şeytani bir ifadeyle babası:

"Sen iyi bir kızsın." dedi.

Gwenda kuşkuyla suratına baktı.

"Yine ne şeytanlıklar düşünüyorsun?"

" Sen iyi bir kızsın." diye tekrarladı.

"Haydi annene git şimdi. Yemekte bir bardak bira içebilirsin." Yürüdü gitti.

Gwenda donakalmıştı; baba, gerçeği öğrendiğinde annenin ne diyeceğinden hiç korkmuyor gibiydi. Belki de Gwenda'nın utancından hiçbir şey söylemeyeceğini zannediyordu. Ama yanılıyordu.

Cath ve Joamie evin önünde pislik içinde oynuyorlardı. Gwenda'yı görünce yerlerinden fırlayıp ona doğru koştular. Skip deli gibi havlıyordu. Gwenda kız kardeşini kucakladı, onları bir daha göremeyeceğini nasıl düşünmüştü. Şu anda Alwyn'in kafasına o uzun bıçağı sapladığına çok memnundu.

İçeri girdi. Annesi, bir taburenin üstüne oturmuş, bir damlası bile ziyan olmasın diye fincanı sıkı sıkı tutmasına yardım ederek Eric'e süt içiriyordu. Gwenda'yı görünce bir sevinç çığlığı attı. Fincanı yere koyup ayağa kalktı ve ona sarıldı. Gwenda ağlamaya başladı.

Bir kere ağlamaya başlayınca durması çok zordu. Sim onu bir ipin ucunda kasabanın dışına kadar bir hayvan gibi yürüttüğü için, Alwyn'in kendisini düzmesine izin verdiği için, köprünün yıkılmasıyla ölen insanlar için, Wulfric Annet'e aşık olduğu için ağladı, ağladı...

Hıçkırıkları konuşmasına izin verecek kadar azaldığında "Babam beni sattı anne. Beni bir ineğe sattı, kanun kaçaklarının yanına gitmek zorunda kaldım."

"Yanlış yapmış." dedi annesi.

"Yanlıştan öte bir şeydi. O adam iğrenç, korkunç, şeytan o."

Anne, şaşkınlığını yenerek: "Böyle şeyler söyleme!" dedi. "O senin baban!"

"Bir baba evlatlarını hayvan gibi satmaz, benim öyle babam yok."

"On sekiz yıl seni o büyüttü."

Gwenda hiçbir şey anlamadan baktı:

"Nasıl bu kadar anlayışsız olabilirsin. O beni kanun kaçaklarına sattı."

"Ve karşılığında bize bir inek getirdi. O prens değil, çiftçi bile değil. Toprağı bile olmayan bir ırgat. Ama nerdeyse yirmi beş yıldır bu aile için elinden gelen her şeyi yaptı. Bulabildiği zaman çalıştı, mecbur olduğunda çaldı. Seni ve erkek kardeşini büyüttü ve şimdi de şansı yaver giderse aynısını Joamie, Cath ve Eric'e yapacak. Kusurları ne kadar çok olursa olsun, onsuz hayatta kalamazdık. O yüzden ona şeytan deme."

Gwenda'nın şaşkınlıktan dili tutulmuş gibiydi. Babasının kendisine ihanet ettiği fikrine zar zor alışmıştı, şimdi de annesinin en az onun kadar kötü olduğu gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalmıştı. Aklı karmakarışıktı. Köprünün ayaklarının altında sallandığı anki durumdaydı, neler olduğunu anlamakta güçlük çekiyordu.

Babası elinde bira sürahisi ile eve döndü. Evin havasına hiç aldırış etmiyormuş gibi görünüyordu. Ocağın üstündeki raftan üç tahta kupa aldı.

"Şimdi." dedi neşeyle. "Büyük kızımızın eve dönüşü şerefine içelim."

Bütün gün yürüdükten sonra Gwenda aç ve susamıştı. Kupayı aldı ve sonuna kadar içti. Ama babasının bu halini çok iyi tanırdı. Sordu. "Ne planların var yine?"

"Eeee..." dedi.

"Önümüzdeki hafta Shiring Panayırı var değil mi?"

"Ne olmuş?"

"Eee, belki tekrar yapabiliriz."

Duyduklarına inanamıyordu.

"Neyi tekrar yapabiliriz?"

"Ben seni satarım, sen alıcıyla gidersin, sonra kaçıp yine eve dönersin. Hiçbir surette sana zarar gelmez."

"Zarar gelmez mi?"

"Bak, şimdi on iki şilinlik bir ineğimiz oldu. On iki şilini ben nereden baksan altı ayda kazanabilirdim."

"Peki sonra, sonra ne olacak?"

"Eee, sonra başka panayırlar var. Winchester'da, Gloucester'de, daha bir sürü yerde." Kupasını yeniden doldurdu.

"Sir Gerald'ın kesesini çaldığın yıldan bile daha kazançlı çıkabiliriz."

Gwenda birasını içemedi. Ağzında çürük bir şey yemiş gibi acı bir tat vardı. Onunla tartışmayı düşündü. Sert sözler, suçlamalar, beddualar dilinin ucuna kadar geldi ama konuşmadı. Hissettiği şeyler öfkenin çok ötesindeydi. Kavga çıkarmanın ne yararı olacaktı. Babasına bir daha asla güvenemezdi. Annesi de babasına karşı çıkmayı reddettiğine göre, ona da güvenmesi imkânsızdı.

"Ben ne yapacağım şimdi?" dedi yüksek sesle.

Odadaki hiç kimseden bir cevap beklemiyordu, sorusu kendineydi. Gwenda bu ailede, şehir panayırlarında satılacak bir mal haline gelmişti. Bunu kabul etmezse ne yapabilirdi?

Gidebilirdi. Bu evin artık kendi yuvası olmadığını dehşetle kavradı. Bu şok, bütün varlığını temelden sarstı. Hatırlayabildiğinden bile daha önceden beri burada yaşıyordu. Ama şimdi burada güvende değildi. Gitmek zorundaydı.

Gelecek hafta değil, hatta yarın sabah bile değil, şimdi gitmeliydi.

Gidecek bir yeri yoktu ama hiç önemli değildi. Burada kalmak, babasının getirdiği ekmeği yemek, onun otoritesine boyun eğmek demekti. Babasının kendisini satılık mal gibi gören anlayışını kabul etmek demekti. Bir bardak birayı bile içtiği için çok pişmandı. Tek şansı babasının teklifini hemen reddetmek ve çatısının altından defolup gitmekti.

Gwenda annesine baktı.

"Yanılıyorsun." dedi. "O bir şeytan. Ve eski hikâyeler de doğruymuş. Şeytanla bir anlaşma yaptığında, düşündüğünden de çok şey ödemek zorunda kalıyormuşssun."

Anne, kafasını başka yere çevirdi.

Gwenda ayağa kalktı. Yeniden doldurduğu kupa hâlâ elindeydi. İçindeki birayı yere döktü. Skip hemen dökülenleri yalamaya başladı.

Babası kızarak:

"Ben o biraya çeyrek peni ödedim." diye söylendi.

"Hoşçakalın." dedi Gwenda ve dışarı çıktı.

18

Ertesi pazar Gwenda, sevdiği adamın kaderinin tayin edileceği mahkemeye katıldı.

Malikâne mahkemesi, pazar ayininden sonra kilisede yapılacaktı. Bu mahkeme bütün köyün katıldığı bir çeşit forum gibiydi. Görülen davaların bir kısmı kavgalardı. Tarlalar arası tartışmalar, hırsızlık ya da ırza geçme suçlamaları, borç anlaşmazlıkları... Ama çoğunlukla ortak mal olan sekiz çift öküzle, çift sürme işlerinin ne zaman başlayacağı gibi işlevsel kararlar alınırdı.

Teoride, malikânenin lordu köleleri üzerinde karar vermek hakkına sahipti. Ancak, yaklaşık üç yüz yıl önce Fransız istilacıların İngiltere'ye kabul ettirdikleri Norman Yasası'na göre lordlar atalarından kalan geleneklere uymak zorundaydılar, bu geleneklerin hakkıyla uygulanması için de resmi olarak bir çeşit jüri durumundaki köyün en itibarlı on iki kişisine danışmak durumundaydılar. Bu yüzden pratikte davalar lordla köylüler arasında bir müzakere şeklinde cereyan ediyordu.

Bu özel pazar gününde Wigleigh'in Lord'u yoktu. Sir Stephan, köprünün yıkılması sırasında ölmüştü. Bu konudaki haberleri köye Gwenda getirmişti. Gwenda, Stephan'ın yerine geçecek olanı atama yetkisine sahip olan Kont Roland'ın ciddi şekilde yaralı olduğunu da anlatmıştı. Kingsbridge'den ayrılmadan bir gün önce, Roland ilk kez kendine gelir gibi olmuş fakat ateşi o kadar yükselmişti ki anlaşılabilir tek bir cümle bile söyleyememişti. O yüzden yeni Wigleigh Lordu konusunda hiçbir ümit yoktu.

Bu alışılmadık bir durumdu. Lordlar genellikle savaşmak, parlamentoda davalar üzerinde tartışmak ya da sadece kontun veya kralın yanında bulunmak için uzakta olurlardı. Kont Roland her zaman yerine bir vekil bırakırdı ki bu genellikle oğullarından biri olurdu. Ancak bu durumda öyle bir şey yapması mümkün değildi tabii. Lordun bulunamaması durumunda şatonun kâhyası elinden geldiğince mülkleri idare ederdi.

Kâhya ya da yüksek memurun işi, teoride lordun kararlarını uygulamaktı ve bu görev onlara öteki insanların üstünde bir güç veriyordu kaçınılmaz olarak. Bu gücün derecesi lordun kişisel seçimine bağlıydı, bazıları kontrolü elden bırakmaz, bazıları gevşek davranırdı. Sir Stephan dizginleri gevşek tutanlardandı, oysa Kont Roland katılığıyla ünlüydü.

Nate Reeve, önce Sir Henry'e ondan sonra da Sir Stephan'a kâhyalık yapmıştı, görünüşe bakılırsa yeni gelecek olana da yine o kâhyalık yapacaktı. Ufak tefek, zayıf, enerjik ve kamburdu. Kurnaz, açgözlü ve her fırsatta köylülerden rüşvet talep ederek, sınırlı gücünü sonuna kadar kullanan biriydi. Gwenda Nate'i hiç sevmezdi. Nate, fiziksel kusuru kadar, içindeki nefret duygusuyla da kötülüğe meyletmiş bir adamdı. Babası Shiring Kontu'nun kâhyasıydı ama Nate bu görkemli konumu babasından devralamamıştı. Bu küçük köyde tıkılıp kalması yüzünden kamburunu suçlayıp dururdu. Bütün genç, güçlü ve yakışıklı erkeklerden nefret ederdi. Boş zamanlarında daima içkilerin parasını ödeyen Annet'in babası Perkin'le bir şeyler içerdi.

Mahkemenin bugünkü gündemi, Wulfric'nin ailesinin topraklarının ne olacağıydı.

Geniş bir mülktü. Rençperler eşit olmadıkları için sahip oldukları araziler de denk değildi. İngiltere'nin bu yöresinde standart otuz dönüme tekabül eden "virtage"di. Teoride bir virtage, bir adamın işleyip ailesini geçindirebileceği toprak demekti. Oysa Wigleigh'li rençperlerin çoğunun ancak yarım virtage yani on beş dönüm kadar tarlası vardı. Bu yüzden ailelerinin geçimine katkıda bulunmak için bazı ek işler yapmak zorunda kalıyorlardı: Ormanda kuş avlamak, ırmaktan balık tutmak, ucuz deri kalıntılarından kemerler ya da

sandaletler yapmak ve -Kingsbridge'li tüccarlar için kumaş dokumak yasak olmasına rağmen- ceylanlarını avlamak gibi.

Sadece birkaçının toprağı bir virtageden büyüktü. Perkin'in toprakları yüz dönüm, Wulfric'nin babası Sammel'in doksan dönümdü. Böyle zengin rençperler topraklarını ekip biçmek için oğullarından, akrabalarından ve Gwenda'nın babası gibi gündelikçi amelelerden yardım alırlardı.

Bir toprak adamı öldüğünde topraklar dul karısına, oğullarına ve evli bir kızına kalırdı. Her durumda el değiştirme lordun iznine bağlıydı ve veraset vergisi denilen zorunlu bir paranın ödenmesi gerekirdi. Normal şartlarda Samuel'in toprakları otomatik olarak oğluna miras kalacak ve mahkeme ilanına gerek olmayacaktı. İki kardeş veraset vergisini ödemek için gereken parayı birlikte denkleştirdikten sonra isterlerse topraklarını ikiye bölerler yahut birlikte ekip biçerek anneleri için de uygun düzenlemeler yapabilirlerdi. Ama Samuel'in oğullarından diğeri de onunla birlikte ölmüştü, işleri karıştıran buydu.

Genelde köydeki her yetişkin mahkemeye katılırdı. Gwenda bugün özellikle ilgiliydi. Çünkü Wulfric'nin geleceğine kadar verilecekti. Onun bu geleceği başka bir kadınla paylaşmayı planlaması Gwenda'nın ilgisini azaltmıyordu. Belki de ona Annet'le birlikte sefalet içinde bir hayat dilemeliydi ama yapamazdı. Onun mutlu olmasını istiyordu.

Ayin sonra erdiğinde, malikâne sahibinin evinden iki sıra ve büyük tahta bir sandalye getirildi. Nate sandalyeye otururken jüri üyeleri de sıralara yerleştiler. Geri kalan herkes ayaktaydı. Wulfric basit bir dille konuştu:

"Babamın Wigleigh Lordu'nun topraklarından, doksan dönüm tarlası var." dedi. "Bunun elli dönümü, babası tarafından daha önce alınmış, kırk dönümü on yıl önce ölen amcasından kalmıştır. Annem ve erkek kardeşim öldükleri için ve kız kardeşim de olmadığından tek varis benim."

"Kaç yaşındasın?" diye sordu Nate.

"On altı."

"Daha erkek bile sayılmazsın."

Nate işi yokuşa sürmek istiyor gibiydi. Gwenda neden olduğunu biliyordu. Rüşvet istiyordu Nate. Ama Wulfric'nin beş parası yoktu.

"Yıllar her şey demek değildir." dedi Wulfric. "Birçok yetişkinden daha uzun ve daha güçlüyüm."

Aaron Appletree, jüridekilerden biri: "David Johns babasının mirasını aldığında on sekizindeydi." dedi.

Nate: "On sekiz, on altı değildir. On altı yaşında birinin mirasa konduğu hiçbir vaka hatırlamıyorum."

Yanında duruyordu.

"Bana doksan dönüm toprak kalmamıştı." dedi.

Etraftan gülüşmeler yükseldi. Oradakilerin çoğu gibi David'in de on beş dönüm kadar toprağı vardı.

Başka bir jüri üyesi konuştu:

"Doksan dönüm bir erkek için bile çok fazla, nerede kalmış bir çocuk. Şimdiye kadar üç aileyi geçindirmiş."

Konuşan Billy Howard'dı. Yirmili yaşlarının ortasındaydı, bir süre önce Annet'e kur yapmış ama başarılı olamamıştı. Nate'nin tarafını tutup Wulfric'nin yoluna engeller koymaya çalışması bu yüzden olabilirdi.

"Benim kırk dönüm toprağım var ve hasat zamanı işçi tutmak zorunda kalıyorum."

Adamlardan birkaçı başlarını salladı, onlar da öyle düşünüyordu. Gwenda karamsarlığa kapılmaya başlamıştı. İşler Wulfric'nin lehine gelişmiyordu.

"Ben de yardım alabilirim." dedi Wulfric.

"İşçilere ödeyecek paran var mı?" diye sordu Nate.

Wulfric ümitsiz görünüyordu biraz.

"Köprü yıkıldığında babamın kesesi kaybolmuş. Ben de bütün paramı cenaze masraflarına harcadım." dedi. "Ama işçilere hasattan pay vermeyi önerebilirim."

Nate başını salladı.

"Köydeki herkes bütün gün kendi tarlalarında çalışıyor. Toprağı olmayan işçiler de şimdiden işe alınmış durumdalar. Üstelik kimse nakit para kazanacağı işten, daha ortada olmayan bir üründen pay teklif eden bir iş için vazgeçmez."

"O zaman ürünü kendim toplarım."

Wulfric çoşkulu bir kararlılıkla konuşuyordu.

"Gerekirse gece gündüz çalışırım. Hepinize başarabileceğimi kanıtlayacağım."

Yakışıklı yüzünde öyle bir özlem vardı ki Gwenda ayağa fırlayıp arkasında olduğunu haykırmak istedi. Ama adamlar başlarını sallıyorlardı. Herkes tek bir kişinin doksan dönüm tarlanın hasadını tek başına yapamacağını biliyordu.

Nate, Perkin'e döndü.

"Çocuk senin kızının nişanlısı. Onun için bir şeyler yapamaz mısın?"

Perkin düşünceli görünüyordu.

"Belki toprakları bana devredersiniz bir süreliğine. O zaman veraset vergisini öderim. Annet'le evlenince de tekrar topraklarına sahip olur."

"Hayır!" dedi Wulfric hemen.

Gwenda onun bu fikre neden bu kadar karşı çıktığını biliyordu. Perkin şeytanın tekiydi. Şu anla düğün arasında geçecek her dakikayı Wulfric'nin topraklarını geri vermemek için bir yol bulmaya çalışarak geçirecekti.

Nate, Wulfric'e: "Eğer hiç paran yoksa veraset vergisini nasıl ödeyeceksin?"

"Ürünü kaldırdığımda param olacak."

"Eğer kaldırabilirsen. O bile yeterli olmayabilir. Baban, babasından kalanlar için üç, amcasından kalanlar için iki pound ödemişti."

Gwenda'nın nefesi kesildi. Beş pound bir servet demekti. Wulfric'nin bu kadar parayı bulması mümkün değildi. Ailesinin bütün birikimini götürecekti bu vergi.

Nate devam etti: "Üstelik veraset vergisi varis mirası devralmadan ödenir, hasattan sonra değil."

Aaron Appletree: "Bu durumda Nate, bu konuda biraz esneklik gösterebilirsin."

"Ben mi? Lord esneklik gösterebilir, çünkü kendi mülkünü istediği gibi yönetir, ama bir kâhya esneklik gösterirse başkasının altınlarını saçıyor demektir."

"Biz şu anda ancak tavsiyelerde bulunabiliriz. Son kararı ancak yeni Wigleigh Lordu her kim olacaksa o verecektir."

Doğrusunu söylemek gerekirse adam haklıydı diye düşündü Gwenda. Ama yeni lordun babadan oğula kalan bir mirası bozması pek olası değildi.

Wulfric: "Babamın ödediği veraset vergisi beş pound kadar çok değildi efendim." dedi.

"Kayıtlara bakmamız gerek."

Nate'nin cevabı o kadar çabuk olmuştu ki Gwenda onun Wulfric'den bir miktar önermesini beklediğini anladı. Nate genellikle oturumun ortalarında bir şekilde ara verilmesini ayarlardı diye düşündü Gwenda. Bu şekilde taraflara kendisine rüşvet teklif etmeleri için fırsat vermiş oluyordu. Belki de Wulfric'nin bir yerlerde para sakladığını düşünüyordu.

İki jüri üyesi yönetim kurulu odasından malikâne rulolarının bulunduğu sandığı getirdi. Mahkeme kararları alt alta uzun bir liste halinde parşömenlere yazılmış, sonra rulo yapılarak kaldırılmıştı. Nate okuyup yazabilirdi. Bir kâhyanın, Lord'un hesaplarını tutabilmesi için okur yazar olması gerekiyordu. Kutunun içini karıştırarak doğru ruloyu bulmaya çalıştı.

Gwenda Wulfric'in doğru yapmadığını düşünüyordu. Açık açık konuşması ve dürüstlüğü yeterli değildi. Nate her şeyden öte, Lord'un veraset vergisini kesinlikle tahsil etmek istiyordu. Perkin, Wulfric'nin topraklarını kendi üstüne almak istiyordu, Billy Howard ise sırf ona duyduğu kinden dolayı Wulfric'i yere sermek arzusundaydı. Ve Wulfric'in rüşvet verecek parası bile yoktu.

Üstelik çok saf ve dürüsttü. Eğer durumunu olduğu gibi ortaya koyabilirse adaletin işleyeceğini zannediyordu. Durumu idare etme becerisi hiç yoktu.

Belki ona yardım edebilirdi. Joby'nin evlatlarından birinin kurnazlığı öğrenmeden büyümesi imkânsızdı.

Wulfric, köylülerin kendilerini de ilgilendiren konuya değinmemişti. Bunu onun için Gwenda yapacaktı. Yanında duran David Johns'a döndü.

"Siz erkeklerin bu konuda pek endişelenmemenize şaşırdım doğrusu."

David kıza sert bir bakış fırlattı:

"Ne demek istiyorsun evlat?"

"Ölümü ne kadar ani olursa olsun sonuçta bu, babadan oğula kalan bir mirastır. Eğer şimdi Nate'nin bunu tartışma konusu yapmasına izin verirseniz, ötekileri de sorguya çekecektir. Her zaman bir miras konusunda tartışılacak bir bahane yaratabilir. Senin oğlunun haklarına da böyle karışmasından korkmuyor musun?"

David endişelenmiş gibiydi.

"Haklı olabilirsin kızım." diyerek öteki tarafta duran komşusuna döndü.

Gwenda, Wulfric'in kararın hemen bugün verilmesi isteğinin yanlış olduğunu hissediyordu. Onun yerine geçici olarak karar vermelerini istemek daha iyi olurdu, jüri üyeleri bunu seve seve kabul ederlerdi. Wulfric'le konuşmaya gitti. Perkin ve Annet'le tartışıyordu. Gwenda göründüğünde Perkin onu şüpheyle karşılarken Annet burun kıvırdı ama Wulfric her zamanki gibi nazik davrandı.

"Merhaba yol arkadaşım." dedi.

"Babanın evinden ayrıldığını duydum."

"Beni satmakla tehdit etti."

"İkinci kez mi?"

"Kaçabildiğim sürece kaç kere olursa. Dipsiz bir kâse bulmuş gibiydi."

"Şimdi nerede yaşıyorsun?"

"Dul bayan Huberts beni evine aldı. Lord'un topraklarında kâhya için çalışıyorum. Gün doğumundan gün batımına bir peni. Nate, çalışanların pestilini çıkarmayı çok seviyor. Sana istediğini vereceğini düşünüyor musun?"

Wulfric suratını buruşturdu.

"Pek istekli görünmüyor."

"Bir kadın olsa olayı başka türlü değerlendirirdi."

Şaşırmış gibiydi.

"Nasıl yani?"

Annet ona dik dik baktı ama Gwenda umursamadı.

"Bir kadın, kesinlikle bugün karar verilmesini istemezdi, üstelik de herkes bugün verilecek kararın son karar olmayacağını biliyorken. Belki şansının olduğu yerde 'hayır' riskini göze almazdı."

Wulfric düşünceli düşünceli sordu:

"Ne yapardı o kadın?"

"Sadece, şimdilik toprağı işlemesine izin verilmesini talep ederdi. Bağlayıcı kararın yeni lord atanana kadar beklemesini sağlardı böylece. Başında olmasına alışır, yeni lord geldiğinde de formalite icabı onay verirdi. İnsanlar hakkında konuşma fırsatı vermeyerek karşıtlarını da kazanırdı."

Wulfric emin değildi.

" Eee..."

" Biliyorum istediğin bu değil ama bugün için en fazla bunu elde edebilirsin. Ürünü toplayacak kimse yokken Nate seni nasıl reddeder?"

Wulfric başını öne eğdi. Seçenekleri tartıyordu.

"İnsanlar beni ekin biçerken görecekler ve bu fikre alışacaklar. Sonra beni manastırdan mahrum etmeyi doğru bulmayacaklar. Ve ben de veraset vergisini ödeyebileceğim ya da hiç olmazsa bir kısmını."

"O zaman hedefine şimdi olduğundan daha fazla yaklaşmış olacaksın."

"Teşekkür ederim. Çok akıllısın."

Kolunda dokundu ve Annet'e döndü. Annet sert bir şeyler söyledi, babası huzursuz olmuş gibiydi.

Gwenda arkasını döndü. Bana akıllı olduğumu söyleme diye geçirdi aklından. Bana çok... ne? Güzel mi? Asla. Hayatının aşkı mı? O Annet. Gerçek bir dost? Cehenneme kadar yolu var. Öyleyse ne istiyorum? Neden sana yardım etmeyi bu kadar çok istiyorum?

Verecek cevabı yoktu.

Dikkat etti, David Johns jüri üyelerinden Aaron Appletree'ye hararetli hararetli bir şeyler anlatıyordu.

Nate, malikâne rulolarının içinden çıkmayı başarabilmişti.

"Wulfric'in babası Samuel, babasından kalan miras için otuz şilin, amcasından kalan için bir pound ödemiş.

Bir şillin on iki peniydi. Madeni para olarak şilin yoktu ama herkes sanki varmış gibi şilinden söz ederdi. Yirmi şilin bir pounddu. Nate'ın şimdi ilan ettiği tutar, daha önce söylediğinin yarısı kadardı.

David Johns sesini yükselterek:

"Bu adamın toprakları oğluna miras kalmalı." dedi.

"Her kim olursa olsun yeni lordumuza, kimin varis olacağını seçme hakkının olduğu izlenimini vermemeliyiz."

Onaylama mırıltıları yükseldi.

Wulfric bir adım öne çıktı.

"Kâhya, bugün son kararı vermeyeceğinizi biliyorum ve yeni lord atanana kadar beklemekten memnuniyet duyacağımı söylemek istiyorum. Sizden ricam toprağı işlememe izin vermenizdir. Ürünü tarladan kaldıracağım, yemin ederim. Eğer başaramazsam sizin bir kaybınız olmaz. Ve eğer başarırsam bana hiçbir şey için söz vermenizi istemiyorum. Yeni lord gelince kendimi onun adaletine bırakacağım."

Nate köşeye sıkışmıştı. Gwenda onun bu olaydan biraz para koparabilmeyi umduğundan emindi. Belki de Perkin'den bir miktar rüşvet bekliyordu, Wulfric'in bu alçakgönüllü ricasını reddetmek için bahane bulmaya çalışan Nate'in yüzünü inceliyordu. O böyle oyalanırken bir iki köylü homurdanmaya başladı ve Nate gönülsüzlüğünü belli etmenin kendisine bir faydası olmayacağını anladı.

"Pekâlâ." dedi, pek de inandırıcı olmayan bir zarafet gösterisi yaparak.

"Jüri ne diyor?"

Aaron Appletree jürideki arkadaşlarıyla kısa bir süre görüştükten sonra: "Wulfric'in istediği mantıklı ve ılımlı. Babasının topraklarında Lord Wigleigh gelene kadar çalışabilir."

Gwenda rahatlayarak içini çekti.

"Teşekkürler jüri üyeleri." dedi Nate.

Oturum dağıldı, herkes yemek yemek için evinin yolunu tuttu. Köylülerin çoğunun haftada bir kez et yemeye yetecek parası vardı. Ve bunun için genellikle pazar günlerini tercih ederlerdi. Jobby ve Ethna bile bir sincap ya da kirpi yakalamayı başarırlardı. Yılın bu zamanında ormanda avlanacak bir sürü tavşan bulunurdu. Dul bayan Huberts ateşin üstündeki tencerede bir koyun boynu pişiriyordu.

Gwenda, kiliseden çıkarlarken Wulfric'le göz göze geldi.

"Aferin." dedi ağır ağır birlikte yürürken.

"Çok istemesine rağmen sana hayır diyemedi."

"Senin fikrindi." dedi hayranlıkla bakarak. "Tam da söylemen gerekenleri biliyormuş gibiydin. Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum."

Nasıl teşekkür edeceğini söylememek için kendini zor tuttu. Mezarlığın içinden yürümelerine devam ettiler.

"Hasadı nasıl halledeceksin?"

"Bilmiyorum."

"Neden gelip senin için çalışmama izin vermiyorsun?"

"Hiç param yok."

"Önemli değil. Boğaz tokluğuna çalışırım."

Mezarlığın kapısında durdu. İçtenlikle gözlerine baktı.

"Hayır Gwenda. Bunun iyi bir plan olduğunu sanmıyorum. Annet de bundan hoşlanmaz ve doğruyu söylemek gerekirse haklı da."

Gwenda kıpkırmızı olmuştu. Neyi ima ettiği çok açıktı. Çok zayıf olduğu için ya da başka bir şey nedeniyle reddetseydi öyle bakmasına yahut nişanlısının adını anmasına gerek yoktu.

Ve utançla fark etti ki Wulfric onun kendisine âşık olduğunu biliyor ve bu ümitsiz aşka ümit vermemek için yardım teklifini kabul etmiyordu.

"Peki." diye fısıldadı. "Nasıl istersen."

Sıcacık gülümsedi.

"Yine de teklif ettiğin için teşekkür ederim."

Gwenda cevap vermedi. Wulfric bir saniye sonra dönüp uzaklaştı.

19

Gwenda uyandığında ortalık hâlâ karanlıktı.

Dul bayan Huberts'in evinde yere serili samanların üzerinde uyuyordu. Nasıl oluyorsa biyolojik saati şafaktan önce kendisini uyandırıyordu. Gwenda battaniyesini açıp kalktığında yanında yatan dul bayan kımıldamadı bile. Duvarlara dokunarak yolunu buldu, arka kapıyı açıp bahçeye çıktı. Skip, silkinerek arkasından geldi.

Birkaç dakika hareketsiz durdu. Her zaman olduğu gibi taze bir esinti vardı. Gece kapkaranlık değildi, etraftaki şekilleri belli belirsiz seçebiliyordu; kümesi, tuvaleti, armut ağacını... Bitişikteki Wulfric'nin evini pek göremedi ama küçük koyun ağılının önüne bağlanmış köpeğin hırlamaya başladığını duydu, sesini tanıyıp yatışsın diye alçak sesle bir şeyler mırıldandı.

Huzurlu bir andı, son zamanlarda gün içinde pek çok kez böyle anlar yaşıyordu. Bütün hayatı boyunca bebeklerle ve çocuklarla dolu küçücük bir evde yaşamıştı, her an, en azından biri yiyecek için feryat eder, en küçük bir şeyden ağlar, hayır diye haykırır ya da önüne geçilemez bebek öfkelerinden biriyle çığlık çığlığa bağırırdı. Bütün bunları bir gün özleyebileceğini hayal bile edemezdi. Ama sessizliği seven fakat yeterince tatlı konuşmasını da bilen bu sakin ve tatlı dul kadınla yaşarken onları özlemişti işte. Bazen Gwenda bir çocuk ağlaması duymak istiyordu, ağlayan çocuğu kaldırmak, onu rahatlatmak istiyordu.

Eski tahta kovayı buldu, ellerini ve yüzünü yıkadı, sonra yine içeri girdi. Karanlıkta masayı buldu, üstündeki ekmek kutusundan ekmeği çıkardı ve bir haftalık ekmekten kalın bir dilim kesti. Sonra ekmeğini yiyerek yola koyuldu.

Köy sessizdi, ilk uyananlardandı. Rençperler güneşin doğuşundan batışına kadar çalışırlardı, yılın bu zamanında günler çok uzun ve yorucu geçerdi. Ellerine geçen her boş dakikayı dinlenmekle geçirirlerdi. Sadece Gwenda şafakla güneşin doğuşu arasındaki saatle günün sonundaki alacakaranlık saatini kullanıyordu.

Gwenda, evleri arkasında bırakıp tarlaların arasında yürümeye başladığında şafak sökmüştü. Wigleigh'de üç büyük tarla vardı: Hundredacre, Brookfield ve Longfield. Üçer yıllık dönüşümlerle çeşitli ürünler yetiştirilirdi. Buğday ve çavdar en değerli tahıllardı, ilk yıl onlar ekilirdi, sonra daha az değerli ürünler. Yulaf, arpa, bezelye ve fasulye ikinci yıl ekilir, üçüncü yılda toprak nadasa bırakılırdı. Bu yıl Hundredacre'da buğday ve çavdar, Brookfield'de birkaç ikincil ürün ekilmiş ve Longfield nadasa bırakılmıştı.

Her tarla yaklaşık bir dönümlük şeritlere ayrılmıştı; her rençperin toprağı, her üç tarlada ayrılmış olan bir miktar şeritten oluşurdu.

Gwenda, Hundredacre'a gitti ve Wulfric'in şeritlerinden birinin yabani otlarını temizlemeye başladı. Bir yandan da buğday saplarının arasından kadife çiçeği, it papatyası gibi yaban otlarını temizliyordu. Onun toprağında çalışmaktan, onun haberi olsa da olmasa da ona yardım etmekten çok mutluydu. Her eğildiğinde, onun sırtından bir parça yük aldığını, her bir yabani otu söktüğünde ürününün daha sağlıklı büyümesini sağladığını düşünüyordu. Çalışırken onun gülerkenki yüzünü gözünün önüne getiriyor, hâlâ yeni yetmeliğin izlerini taşıyan sesini kulaklarında duyuyordu. Yeşil buğday filizlerine dokunurken saçlarını okşuyormuş gibi hissediyordu.

Güneş yükselene kadar temizleme işine devam etti, sonra malikâne topraklarına -malikânenin lordu ya da işçileri tarafından ekilen topraklara- doğru yürüdü ve bu sefer para için çalışmaya başladı. Sir Stephan ölmüştü ama yine de ürünü biçmek gerekiyordu, ayrıca varisleri kazancın nereye gittiğinin ince ince hesabını soracaklardı. Gün batımında Gwenda ekmeğini kazandıktan sonra Wulfric'in başka bir tarlasına gidecek, karanlığa kadar, eğer mehtap varsa daha da geç vakitlere dek orada çalışmaya devam edecekti.

Wulfric'e hiçbir şey söylememişti. Ama iki yüz kişilik bir köyde çok az şey, uzun süre sır olarak kalabilirdi. Dul bayan Huberts, bir keresinde nazikçe, biraz da merakla bundan ne çıkar umduğunu sormuştu.

"Perkins'in kızıyla evleneceğini biliyorsun. Buna engel olamazsın."

"Ben sadece onun başarmasını istiyorum." diye cevap vermişti Gwenda. "O bunu hak ediyor. İyi kalpli, dürüst bir adam, yorgunluktan geberene kadar çalışmaktan vazgeçmez. Onun mutlu olmasını istiyorum, o sürtükle evlense bile."

Bugün malikânenin işçileri Brookfield'deydiler, Lord'un turfanda bezelye ve fasulyelerini topluyorlardı. Wulfric de hemen yanlarında fazla suyun toplanması için bir hendek kazmakla uğraşıyordu çünkü toprak haziran başlarındaki aşırı yağmurlardan bataklığa dönüşmüştü. Gwenda çalışırken onu izledi. Üzerinde sadece uzun iç donu ve çizmeleri vardı, geniş sırtı küreğin üzerine eğilmişti. Değirmen taşı gibi hiç yorulmadan çalışıyordu. Sadece teninde parlayan ter damlacıkları sarf ettiği çabayı göz önüne seriyordu. Öğlende,

saçlarındaki yeşil kurdelesiyle çok hoş görünen Annet geldi. Bir sürahi bira ile bir parça beze sarılmış peynir ve ekmek getirmişti.

Nate Reeve zili çaldı, herkes işini bırakarak tarlanın kuzey ucundaki ağaçların gölgesine çekildi. Nate işçilere elma şarabı, ekmek ve soğan dağıttı, yemek de ücrete dahildi. Gwenda, sırtını bir gürgen ağacına yaslayarak oturdu ve bir mahkumun dar ağacını kuran marangoza dikilmiş, büyülenmiş bakışlarıyla Wulfric ve Annet'i seyretti.

Annet önce, her zamanki işveli havasındaydı, başını yana eğiyor, gözlerini kırpıştırıyor, söylediği bir şeyden dolayı şakacıktan cezalandırıyormuş gibi Wulfric'e vuruyordu. Sonra birden ciddileşti. Wulfric bütün masumluğuyla karşı çıkarken, o ısrarla bir şeyler söylüyordu. İkisi birden Gwenda'ya bakınca, kendisinden söz ettiklerini anladı kız. Gwenda, onun sabah ve akşamları Wulfric'in tarlalarında çalıştığını keşfettiğini tahmin etti. Sonunda Annet gayet sinirli bir şekilde ayrıldı ve Wulfric düşünceli bir sakinlikle yemeğini bitirdi.

Yemek saatinin arda kalan kısmında herkes dinlenmeye çekildi. Daha yaşlı olanlar, boylu boyunca toprağa uzanıp hemen uykuya dalarken, gençler kendi aralarında sohbet etmeye başladılar. Wulfric, Gwenda'nın oturduğu yere gelip yanına çömeldi.

"Tarlalarımdaki yaban otlarını temizliyormuşsun." dedi.

Gwenda bunun için özür dileyecek değildi.

"Sanırım Annet canını sıktı."

"Senin benim için çalışmanı istemiyor."

"Ne yapmamı istiyor küçük hanım, söktüğüm yaban otlarını toprağa geri mi dikeyim?"

Wulfric etrafına bakınarak sesini alçattı, başkalarının duymasını istemiyordu oysa herkes Gwenda'yla onun ne konuştuklarını çok iyi biliyordu.

"Niyetinin iyi olduğunu biliyorum. Bunun için sana minnettarım. Ama sorun çıkarıyor."

Gwenda ona bu kadar yakın olduğu için mutluydu. Wulfric toprak ve ter kokuyordu.

"Yardıma ihtiyacın var." dedi. "Annet pek işe yaramıyor."

"Lütfen onu eleştirme, hatta onun hakkında hiç konuşma."

"Pekâlâ, ama sen de tek başına hasadı yapamazsın."

Wulfric içini çekerek: "Ah, hava biraz daha izin verse."

Gayriihtiyari gökyüzüne baktı, rençper refleksiyle. Ufukta yüklü bulutlar vardı. Bütün tahıl ürünü serin ve nemli havada titreşiyordu.

"Lütfen, bırak senin için çalışayım." diye yalvardı Gwenda. "Annet'e bana ihtiyacın olduğunu söyle. Bir erkekten karısının efendisi olması beklenir, aksi değil."

"Bunu düşüneceğim." dedi Wulfric.

Ertesi gün bir işçi tutmuştu.

Öğleden sonra ortaya çıkan bir seyyahtı. Köylüler alacakaranlıkta hikâyesini toplamak için etrafına toplandılar. Adı Gram'dı, Salisbury'den geliyordu. Karısı ve çocuklarının evleri yandığında öldüklerini söyledi. İş bulmayı umduğu Kingsbridge'e gidiyordu, manastırda da çalışabilirdi. Erkek kardeşi orada keşişti.

Gwenda: "Belki onu tanıyorumdur. Kardeşim Philemon da yıllardır manastırda çalışıyor. Kardeşinizin adı ne?"

"John."

Manastırda iki tane John vardı. Gwenda hangisinin onun kardeşi olduğunu soramadan adam devam etti.

"Yola çıktığımda, yol boyunca yiyecek alabilecek kadar param vardı. Ama eşkıyalar beni soydu ve şimdi beş parasızım."

Herkes adama acımıştı. Wulfric adamı geceyi geçirmesi için evine davet etti. Ertesi gün yani cumartesi günü adam Wulfric için çalışmaya başladı. Yemek ve yatacak yer, ücret olarak da hasattan pay alacaktı.

Gram bütün cumartesi çok çalıştı. Wulfric Longfield'deki topraklarını devedikenlerini sökmek için fazla derine inmeden sürüyordu. İki adamla yapılması gereken bir işti. Gram, sendelediği zaman kırbaçlayarak atı yönlendiriyor, Wulfric de sabanı idare ediyordu. Pazar günü dinlendiler.

Gwenda, pazar günü kilisede Cath, Joanie ve Eric'i gördüğü zaman gözyaşlarına boğuldu. Onları ne kadar özlediğini fark etmemişti. Ayin boyunca Eric'in elini bırakmadı. Sonra, annesi sert bir sesle:

"Şu Wulfric için kalbini kırıyorsun. Yaban otlarını temizlediğin için sana âşık olacak değil. O beş para etmez, Annet gözlerini kör etmiş onun." dedi.

"Biliyorum." dedi Gwenda. "Ama yine de ona yardım etmek istiyorum."

"Köyden ayrılmalısın, burada seni bağlayan hiçbir şey yok."

Annesinin haklı olduğunu biliyordu.

"Gideceğim." dedi.

"Düğünün ertesi günü gideceğim."

Annesi sesini alçaltarak: "Eğer kalacaksan babana dikkat et. Yeni bir on iki şilin ümidinden vazgeçmiş değil daha."

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Gwenda.

Anne sadece başını sallamakla yetindi.

"Şimdi beni satamaz." dedi Gwenda. "Onun evinde yaşamıyorum. Yiyeceğimi, yatacağım yeri o vermiyor. Wigleigh Lordu için çalışıyorum. Artık babamın satabileceği bir mal değilim."

"Sadece dikkat et diyorum, o kadar." dedi anne ve bir daha konuşmadı.

Kilisenin dışında seyyah Gram, Gwenda'ya kendisi hakkında bir sürü soru sordu ve önce yemek yemeyi sonra da birlikte gezinmeyi teklif etti. Gwenda onun "gezinme" ile ne kastettiğini tahmin etmişti, bu yüzden düşünmeden hemen reddetti. Daha sonra onu David Johns'un kızı, sarı saçlı Joanna ile gördü. Kız daha on beşindeydi ve bu gezgin adamın çekici davranışlarının tuzağına düşecek kadar aptaldı.

Pazartesi günü Wulfric tarlaların arasından koşa koşa ona doğru geldiğinde Gwenda Hundredacre'daki tarlaların otunu yakıyordu. Güneş henüz doğmamıştı. Wulfric öfkeden delirmiş gibiydi.

Her sabah ve akşamüstü tarlalarında çalışmaya devam ederek onun isteklerine karşı gelmişti ve görünüşe bakılırsa onu çok zorlamıştı. Wulfric ne yapacaktı? Onu dövecek miydi? Bu kadar üstüne varınca, herhalde cezasını vermek için Gwenda'ya şiddet uygulayacaktı. İnsanlar da Gwenda'nın bunu hak ettiğini söyleyeceklerdi. Baba evini terk ettiği için de onu koruyacak kimsesi yoktu. Korktu. Wulfric'in Ralph Fitzgerald'ın burnunu nasıl kırdığını görmüştü.

Sonra kendi kendine bu kadar aptal olmamasını söyledi. Birçok kavgaya karışmış olmasına karşın kimse onun bir kadına ya da bir çocuğa el kaldırdığını görmemişti. Yine de öfkesinin şiddetini görünce titremekten kendisini alamadı.

Ama korktuğu gibi bir şey olmadı. Sesini duyurabileceği uzaklığa gelir gelmez bağırdı:

"Gram'ı gördü mü?"

"Hayır, neden?"

Wulfric yaklaştı ve durdu. Nefes nefeseydi.

"Ne kadar zamandır buradasın?"

"Şafaktan önce geldim."

Wulfric'in omuzları çöktü.

"Eğer bu yoldan gittiyse çoktan iyice uzaklaşmıştır."

"Ne oldu?"

"Ortadan kayboldu, atımla birlikte..."

Bu, Wulfric'in öfkesinin nedenini açıklıyordu. At, önemli bir varlıktı. Sadece Wulfric'in babası gibi zenginler masrafının altından kalkabilirdi. Gwenda, Gram'in kardeşinin ismini sorduğunda konuyu nasıl çabucak değiştirdiğini hatırladı. Elbette ki manastırda bir kardeşi yoktu, ayrıca karısını ve çocuklarını da yangında kaybetmemişti. Hırsızlık yapmak amacıyla köylülerin güvenini kullananan koca bir yalancıydı.

"Hikâyesine inanmakla ne büyük aptallık yapmışız." dedi Gwenda.

"Ben büyük bir aptalım, ona evimi açtım." dedi Wulfric acı acı.

"Hayvanlar kendisine alışana kadar bekledi ki at onunla gitmekte sorun çıkarmasın ve giderken köpek de arkasından havlamasın."

Gwenda'nın Wulfric'e yüreği parçalandı. En çok ihtiyacı olduğu zamanda atını kaybetmişti.

"Bu yoldan geldiğini sanmıyorum." dedi düşünceli bir sesle.

"Benden önce geçmiş olamaz, çünkü geldiğimde ortalık çok karanlıktı. Hem eğer benden sonra gelseydi görürdüm."

Köye giriş çıkışı sağlayan tek bir yol vardı. O da malikâne sahibinin evinin önünde son bulan bir çıkmaz sokaktı. Fakat tarlaların arasından bir sürü patika geçiyordu.

"Muhtemelen Brookfield'le Longfield arasındaki açıklıktan gitmiştir. Ormana giden en kısa yol, o."

"At ormanda çok hızlı gidemez. Onu hâlâ yakalayabilirim."

Wulfric arkasını dönerek geldiği yoldan koşmaya başladı.

"İyi şanslar!" diye bağırdı Gwenda arkasından ve Wulfric başını çevirmeden el sallayarak yoluna devam etti.

Ama şansı hiç yaver gitmedi.

Öğleden sonra geç vakitlerde Gwenda bir çuval bezelyeyi Brookfield'den Lord'un ambarına taşırken Longfield'den geçti ve Wulfric'i gördü. Elinde kürek, nadasa bıraktığı topraklarını kazıyordu. Gram'e yetişemediği ve atını kurtaramadığı çok belliydi.

Sırtındaki çuvalı yere bırakarak, onunla konuşmak için tarlayı geçti.

"Bunu yapamazsın." dedi.

"Burada otuz dönüm toprak var. Ne kadarını sürmüştün, on mu? Hiç kimse yirmi dönümden fazla toprağı tek başına çapalayamaz."

Wulfric gözlerine bakamıyordu. Başı önünde kazmaya devam etti.

"Artık süremem, atım yok." dedi.

"Atın koşumlarını kendine tak." dedi. "Yeterince güçlüsün. Üstelik çok derinden sürmeyeceksin, sadece devedikenlerini sökecek kadar."

"Peki, ama sabanı tutacak kimsem yok."

"Evet var."

Kıza baktı.

"Ben yaparım." dedi Gwenda.

Wulfric başını iki yana salladı. Gwenda üsteledi.

"Bütün aileni kaybettin, şimdi de atın elinden gitti. Kendi başına üstesinden gelemezsin. Başka seçeneğin yok. Sana yardım etmeme izin vermek zorundasın."

Wulfric uzaklara, tarlaların ötesine, köye doğru baktı. Gwenda onun Annet'i düşündüğünü biliyordu.

"Yarın sabah önce ben kalkarım." dedi Gwenda.

Wulfric'in bakışları Gwenda'ya döndü. Yüzünde heyecan vardı. Toprağına duyduğu aşkla Annet'i memnun etmek arasında ikiye bölünmüş gibiydi.

"Sonra senin kapını çalarım." dedi Gwenda.
"Tarlanın geri kalanını birlikte süreriz."
Dönüp uzaklaştı, sonra durdu, arkasına baktı.
Wulfric "evet" dememişti.
Ama "hayır" da dememişti.

İki gün çift sürdüler, sonra otları biçip yığdılar. Daha sonra ilkbahar sebzelerini topladılar.

Bu durumda Gwenda, dul bayan Huberts'a yatacak yer ve yemek parasını ödeyemediği için yatacak başka bir yer bulmak zorunda kaldı, Wulfric'in inek ahırına taşındı. Durumu ona açıkladığında Wulfric hiç itiraz etmedi.

İlk günden sonra Annet öğlenleri Wulfric'e yemek getirmeyi kesti, bu yüzden Gwenda Wulfric'in dolabından her ikisi için de yemek hazırlamak zorunda kaldı. Ekmek, sürahi dolusu bira, haşlanmış yumurta ya da soğuk jambon, taze soğan ve pancar gibi şeylerle... Wulfric değişikliği hiç yorum yapmadan kabullenmişti. Aşk iksiri hâlâ yanındaydı. Küçük toprak şişecik bir şeridin ucunda, boynunda asılıydı. Göğüslerinin arasında kimseye görünmeden bekliyordu. Gwenda onu birasına katarak herhangi bir öğle yemeğinde Wulfric'e içirebilirdi ama göstereceği etkiden gün ortasında tarlanın göbeğinde faydalanamazdı.

Her akşam Perkin'in evine gidiyor, akşam yemeğini Annet ve ailesiyle yiyordu; Gwenda da mutfakta tek başına oturuyordu. Döndüğünde genellikle suratı asık olur ama Gwenda'ya bir şey söylemezdi ve kız da Annet'in itirazlarını kabul etmediğini düşünürdü. Sonra da hiçbir şey yiyip içmeden yatmaya giderdi, bu durumda Gwenda'nın iksiri kullanması imkânsızdı.

Gram kaçtıktan sonraki cumartesi Gwenda kendine tuzlu domuz etiyle çeşitli yeşil sebzeleri pişirerek bir akşam yemeği hazırladı. Wulfric'in evinde her şey dört yetişkine göre stoklanmıştı, onun için yiyecek çok şey vardı. Temmuz gelmesine karşın geceleri havalar hâlâ serindi, yemeğini yedikten sonra ocağa bir kütük daha atarak karşısına geçti, tutuşmasını izledi. Birkaç hafta öncesine kadar ne

kadar basit, dümdüz bir hayatı olduğunu ve bu hayatın tıpkı Kingsbridge Köprüsü gibi yıkılıp gittiğini düşünüyordu.

Kapı açıldığında Wulfric'in geldiğini sandı. Her zaman ahıra Wulfric döndükten sonra giderdi. Yatmadan önce biraz dostça sohbet etmekten çok hoşlanıyordu. Yakışıklı yüzünü görmek için kafasını kaldırdı ama hiç de hoş olmayan bir sürprizle karşılaştı.

Gelen Wulfric değil, babasıydı.

Yanında da kaba görünüşlü bir yabancı vardı. Hemen korkuyla ayağa fırladı:

"Ne istiyorsun?"

Skip düşmanca havlamaya başladı ama sonra korkuyla Joby'den uzaklaştı.

Joby:

"Ama güzel kızım, korkmana gerek yok, ben senin babanım."

Gwenda annesinin kilisedeki imalı uyarılarını hatırladı.

"O kim?" dedi yabancıyı göstererek.

"Abingdon'dan Jonah. Hayvan derisi işiyle uğraşıyor."

Jonah bir zamanlar tüccar olmuş olabilirdi diye düşündü Gwenda keyifsizce, Abingdon'lu da olabilirdi, ama şu anda, çizmeleri yırtılmıştı, giysileri iğrençti, keçeleşmiş saçları ve karmakarışık sakalıyla yıllardan beri kasaba berberinin yüzünü görmemişe benziyordu.

Hissettiğinden daha fazla cesaret sergileyerek:

"Benden uzak durun!" dedi Gwenda.

"Biraz dik başlı olduğunu söylemiştim." dedi Joby, Jonah'a. "Ama iyi kızdır, güçlüdür."

Jonah ilk kez konuştu: "Merak etme" dedi. Gwenda'yı süzerken dudaklarını yaladı. Gwenda ince yün elbisesinden başka bir şey giymiş olmayı diledi.

"Zamanında çok kızı yola getirdim ben."

Gwenda'nın artık hiç şüphesi kalmamıştı, babası tehditlerini gerçekleştirmiş ve onu yine satmıştı. Evden ayrılırsa güvende olacağını sanmıştı... Elbette köylüler kendi içlerinden biri için çalışan bir kızın kaçırılmasına göz yummazlardı ama şimdi her taraf karanlıktı. Biri onları fark ettiğinde o çoktan uzaklarda olacaktı.

Yardım edecek kimse yoktu.

Her zamanki gibi dövüşmeden teslim olmayacaktı.

Ümitsizce etrafına bakınarak bir silah aradı. Biraz önce ateşe attığı odun bir ucundan alev almıştı ama yaklaşık elli santim uzunluğundaydı ve öteki ucu davetkâr bir şekilde dışarı uzanmıştı. Çabucak eğilip odunu kavradı.

"Haydi ama, böyle şeylere ne gerek var" dedi Jobby. "İhtiyar babanın canını yakmak istemezsin, değil mi?"

Bütün vücudunu müthiş bir öfke kaplamıştı. Yaşlı babası olarak onu satmaya kalkışırken ne cesaretle böyle konuşabiliyordu? Birden, gerçekten canını yakmak istedi. Ona doğru atıldı, hırsla haykırarak odunun yanan ucunu suratına doğru savurdu.

Jobby geri sıçradı ama Gwenda öfkeden çıldırmış vaziyette üstüne yürümeye devam etti. Skip deli gibi havlıyordu. Jobby, kendini korumak için kollarını kaldırdı, yanan odunu uzaklaştırmaya çalıştı ama Gwenda da güçlüydü. Çırpınan kolları kızın atağını engelleyemedi ve Gwenda odunun kızıl ucunu babasının yüzüne yapıştırdı. Ateş yanağını kavururken Jobby acıyla haykırdı. Pis sakalı tutuştu ve ortalığı yanan etin iğrenç kokusu doldurdu.

Sonra birisi Gwenda'ya arkadan sarıldı. Jonah'ın kolları kendi kollarını iki yanına yapıştırarak beline dolanmıştı. Elindeki yanan odunu düşürdü. Alevler anında yerdeki samana sıçradı. Gwenda Jonah'ın kollarından kıvranarak kurtulmaya çalıştı, kendini oradan oraya attı ama adam şaşırtıcı derecede güçlüydü. Ayaklarını yerden keserek havaya kaldırdı.

O sırada kapıda uzun bir gölge belirdi. Gwenda sadece bir siluet görmüştü ama hemen kayboldu. Yere fırlatıldığını hissetti. Bir an için kendinden geçti. Kendine geldiğinde Jonah yanı başında diz çökmüş, bir iple ellerini bağlıyordu.

Uzun boylu siluet yeniden göründü ve Gwenda onun Wulfric olduğunu anladı. Bu sefer elinde büyük, meşe bir kova vardı. Elindeki kovayı çabucak samanların üstüne dökerek alevleri söndürdü. Sonra el değiştirerek kovayı savurdu ve diz çökmüş durumdaki Jonah'ın tepesine indirdi.

Jonah'ın Gwenda'nın üstündeki baskısı hafifledi. Bileklerini çekiştirerek iplerini gevşetti. Wulfric kovayla Jonah'a ikinci kez vur-

du, bu kez daha büyük bir güçle. Jonah'ın gözleri kapandı ve yere yığıldı.

Jobby yanan sakalının alevlerini, gömleğinin koluyla söndürdü, sonra dizlerinin üstüne çöktü, acıyla inliyordu.

Wulfric, baygın Jonah'ı yakasından tutup sordu:

"Kim bu Allah aşkına?"

"Adı Jonah. Babam beni ona satmak istedi."

Wulfric adamı kemerinden tutarak kaldırdı, kapıya kadar taşıdı ve dışarı, yolun ortasına fırlattı.

Jobby inledi.

"Bana yardım edin, yüzüm yandı."

"Yardım etmek mi?" dedi Wulfric.

"Evimi ateşe verdin, işçime saldırdın ve sana yardım etmemi mi istiyorsun? Defol!"

Joby ayağa kalktı, acınacak şekilde inleyerek kapıya doğru sendeleyerek yürüdü. Gwenda kalbini yokladı. İçinde hiçbir acıma duygusu yoktu. İçinde sevgi adına ne kalmışsa onlar da bu gece tükenmişti. Adam dışarı çıkarken Gwenda bir daha kendisiyle asla konuşmamasını diliyordu.

Perkin elinde bir sazmumuyla arka kapıya geldi.

"Ne oldu?" diye sordu.

"Sanki bağrışmalar duydum."

Gwenda Annet'in babasının arkasından içeri bakmaya çalıştığını gördü.

Wulfric soruyu cevapladı:

"Joby kendisi gibi başka bir alçakla buraya geldi, Gwenda'yı götürmeye çalıştılar."

Perkin homurdandı: "Meseleyi halletmişe benziyorsunuz."

"Hem de kolayca." dedi Wulfric.

Kovayı hâlâ elinde tuttuğunu fark ederek yere bıraktı.

Annet sordu:

"Bir yerin acıdı mı?"

"Hayır, hiç acımadı."

"Bir şeye ihtiyacın var mı?"

"Sadece uyumak istiyorum."

Perkin ve Annet neyi ima ettiklerini anlamışlardı. Başka hiç kimsenin olaylardan haberi yok gibiydi. Wulfric kapıyı kapattı.

Ocağın ışığında Gwenda'ya bakarak sordu:

"Nasılsın?"

"Titriyorum."

Tahta sıraya oturmuş, dirseklerini mutfak masasına dayamıştı.

Wulfric dolaba gitti.

"Biraz şarap iç rahatlatır." dedi.

Dolaptan küçük bir fıçı çıkarıp masanın üstüne koydu, raftan iki tahta kupa aldı.

Gwenda'nın beyninde bir şimşek çaktı. Bu an, onun beklediği fırsat olabilir miydi? Kendini toparlamaya çalışıyordu. Çok çabuk hareket etmesi gerekiyordu.

Wulfric kupalara şarap doldurduktan sonra fıçıyı dolaba geri götürdü.

Gwenda'nın bir ya da iki saniyesi vardı. Wulfric'nin arkası dönükken elini göğüslerinin arasına uzattı ve boynunda asılı duran deri şeritli keseyi çıkardı. Küçük toprak şişeyi kâseden çıkardı, titreyen elleriyle tıpasını açtı ve Wulfric'nin bardağına boşalttı. Gwenda keseyi yeniden göğsüne sıkıştırırken Wulfric döndü. Sanki elbisesini düzeltiyormuş gibi, yakasına çekidüzen verdi. Bütün erkekler gibi hiçbir şey fark etmeden Gwenda'nın karşısına oturdu.

Kupasını kaldırdı:

"Hayatımı kurtardın." dedi. "Teşekkür ederim."

"Ellerin titriyor. Kötü bir şok geçirdin."

İkisi de şaraplarını içtiler.

Gwenda iksirin tesirini ne zaman göstereceğini merak ediyordu.

Wulfric: "Tarlalarda bana yardım ederek sen de benim hayatımı kurtardın. Ben de sana teşekkür ediyorum."

Yeniden içtiler.

"Hangisi daha kötü bilmiyorum." dedi Gwenda. "Benimki gibi bir babaya sahip olmak mı yoksa senin gibi babasız olmak mı?"

"Senin için çok üzülüyorum."

Wulfric çok düşünceliydi.

"Benim hiç olmazsa ailemle güzel anılarım var."

Bardağını boşalttı.

"Ben genellikle şarap içmem. Sarhoş olmayı sevmiyorum. Ama bu çok iyi geldi."

Gwenda dikkatle izliyordu. Mattie Wise, aşka yatkın biri haline geleceğini söylemişti. Gwenda belirtileri aradı. Gerçekten de Wulfric, sanki onu ilk kez görüyormuş gibi bakmaya başlamıştı. Bir süre sonra:

"Biliyor musun çok hoş bir yüzün var." dedi. "Çok şefkatli bakıyorsun."

Şimdi onun erkeği baştan çıkarmak için kadınca hünerlerini sergilemesi gerekiyordu. Ama panik içinde bu konuda hiçbir tecrübesi olmadığını hatırladı. Annet gibi kadınlar bunu hep yapıyorlardı; Annet'in yaptıklarını -işveli işveli gülümsemelerini, saçına dokunmalarını, kirpiklerini kırpıştırmalarını- düşündükçe denemeye bile kalkışmadı. Kendini aptal yerine koymuş olacaktı.

"Sen de çok şefkatlisin." dedi zaman kazanmak için.

"Ama yüzünde başka bir şeyler de var."

"Ne gibi?"

"Güç. Sert adalelerden değil, kararlılıktan gelen bir güç."

"Bu gece kendimi çok güçlü hissediyorum."

Sırıttı.

"Hiçbir erkeğin yirmi dönümü kazamayacağını söylemiştin, ben kendimi kazabilirmiş gibi hissediyorum şimdi."

Gwenda elini masanın üzerine uzatarak onun elinin üstüne koydu.

"Dinlenmene bak." dedi. "Kazma yapmak için daha çok vaktin var."

Wulfric kızın, kendi elinin üstündeki küçük eline baktı.

"Derilerimizin rengi farklı." dedi.

Çok çarpıcı bir gerçeği fark etmiş gibiydi.

"Bak, seninki kahverengi, benimki pembe."

"Farklı tenler, farklı saçlar, farklı gözler. Çocuklarımız neye benzeyecek acaba?"

Wulfric bu düşünceye gülümsedi. Sonra yüzünün ifadesi değişti. Kızın söylediklerinde bir anormallik olduğunu fark etmişti.

Aniden değişerek ciddileşti. Eğer Wulfric'in kendi hakkındaki hislerine bu kadar önem vermeseydi, yüzünün bu ani değişikliği

Gwenda'ya komik bile gelebilirdi. Wulfric ciddiyetle: "Bizim çocuklarımız olmayacak." dedi ve elini çekti.

"Şimdi bunları düşünmeyelim." dedi kız ümitsizce.

"Hiç arada istemiyor musun..." Sustu.

"Neyi?"

"Hiç arada sırada dünyanın şimdi olduğundan daha farklı olmasını istemiyor musun?"

Gwenda ayağa kalktı, masanın etrafından dolaşıp yanı başına oturdu.

"Yapma." dedi.

"Yalnızız ve gece oldu. İstediğin her şeyi yapabilirsin."

Doğrudan gözlerinin içine bakarak: "Ne istersen..."

Wulfric hiç kımıldamadı.

Gwenda'ya dikti gözlerini. Kızın yüzündeki özlemi gördü ve bir zafer titremesiyle kendisini arzuladığını anladı. Gerçi açığa çıkması için aşk iksiri gerekmişti ama duyguları tartışmasız çok içtendi. Şu anda dünyada hiçbir şeyi onunla sevişmekten daha çok istemiyordu.

Ama yine de harekete geçmiyordu.

Gwenda elini tuttu, Wulfric elini dudaklarına götürürken hiç itiraz etmedi. Uzun, sert parmaklarını tutarak avucunu dudaklarına bastırdı. Öptü, sonra dilinin ucuyla dokundu. Sonra o eli göğsüne götürdü.

Eli göğsünü kavradı, küçücük kalana kadar sıktı. Ağzı yarı aralanmıştı, Gwenda onun zor nefes aldığını görebiliyordu. Kafasını arkaya doğru yatırarak öpülmeyi bekledi ama o hiçbir şey yapmadı.

Birden ayağa fırladı, elbisesini başından çıkarıp yere fırlattı. Ocağın ışığında erkeğin karşısında çırılçıplaktı. Wulfric gözleri ardına kadar açık, ağzı aralık, sanki bir mucizeyi seyrediyormuş gibi bakıyordu.

Kız tekrar erkeğin elini aldı. Bu sefer kasıklarının arasındaki yumuşak bölgeye götürdü. Oradaki tüylü üçgeni avuçladı. Gwenda o kadar ıslanmıştı ki Wulfric'nin parmakları içeri kaydı ve kız istençdışı bir zevk iniltisi koyuverdi.

Kendi iradesiyle hiçbir şey yapmıyordu, Gwenda onun kararsızlıktan kilitlendiğini anladı. Wulfric onu istiyor ama Annet'i aklından çıkaramıyordu. Kız onu bütün gece bir kukla gibi oynatabi-

lir, hatta hareketsiz vücuduyla sevişebilirdi bile, ama bu, hiçbir şeyi değiştirmezdi.

Elini hâlâ kasıklarında tutarak öne doğru eğildi:

"Öp beni." dedi.

Yüzünü yüzüne iyice yaklaştırmıştı.

"Lütfen." dedi.

Dudaklarından beş on santim uzaktaydı. Daha fazla ileri gidemezdi, arayı onun kapaması gerekiyordu.

Aniden Wulfric kıpırdadı.

Elini çekti, kızdan uzaklaştı ve ayağa kalktı.

"Bu çok yanlış bir şey." dedi.

O zaman Gwenda kaybettiğini anladı. Gözleri yaşla doldu. Yere attığı elbisesini aldı, önüne tutarak çıplaklığını örtmeye çalıştı.

"Özür dilerim." dedi Wulfric. "Böyle şeyler yapmamalıydım. Sana yanlış izlenim verdim. Çok zalim biriyim ben."

Hayır değilsin diye düşündü Gwenda.

Ben zalimim, ben seni yanlış yönlendirdim. Ama sen çok güçlüsün, çok sadık ve dürüstsün. Benim için fazla iyisin.

Ama bunların hiçbirini söylemedi.

Wulfric, gözlerini ondan kaçırarak: "Şimdi ahıra git." dedi.

"Uyu biraz. Yarın daha farklı hissedeceğiz. Her şey düzelecek."

Giyinmeyi filan boş verererek arka kapıdan koşarak çıktı. Saniyeler sonra ahırdaydı.

Tahta yapının bir ucunda temiz samanların yığıldığı bir yer vardı. Gwenda her gece burada yatıyordu. Merdivene tırmandı ve saman çöplerinin çıplak bedenini acıtmasına aldırmadan kendini saman yığınının üstüne bıraktı, acıyı hissetmeyecek kadar üzgündü. Utanç ve hayal kırıklığıyla hıçkırarak ağladı.

Biraz sakinleştiğinde kalktı, elbisesini giydi ve battaniyesine sarıldı. O sırada dışarda bir ayak sesi işitti.

Sazla çamur karışımı duvardaki bir delikten dışarı baktı.

Ay neredeyse dolunay olmuştu, etrafı rahatlıkla görebiliyordu. Dışarıdaki Wulfric'di. Ahırın kapısına doğru yürüdü. Gwenda'nın yüreği ağzına geldi. Belki her şey bitmemişti. Fakat kapıya gelince durakladı, sonra uzaklaştı. Sonra evine geri döndü, mutfak kapısından döndü, ahırın kapısına geldi, sonra tekrar geri döndü.

Gwenda, onun aşağı yukarı yürümesini izledi, kalbi hızla çarpıyordu ama yerinden kımıldamadı. Onu cesaretlendirmek için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Son adımı onun atması gerekirdi.

Mutfağın kapısında durdu. Profili ay ışığında çok net görünüyordu. Alnından çizmelerine kadar bütün hatlarını çizen gümüş bir çizgi gibiydi ay ışığı. Wulfric'in elini donunun önüne doğru uzattığını açıkça gördü. Ne yapacağını anlamıştı, ağabeyini aynı şeyi yaparken çok görmüştü. Wulfric'in kendini okşarken çıkardığı inleme seslerini duyabiliyordu. Hareketleri, sevişmenin karikatürize edilmiş kopyası gibiydi. Gwenda onu ay ışığının altında arzularını ziyan ederken uzun uzun seyretti. Kalbinin paramparça olduğunu hissetti.

20

Godwyn, Aziz Adolphus'un doğum gününden önceki pazar Kör Carlus'a karşı harekete geçti.

O pazar günü, her yıl Kingsbridge Katedrali'nde özel bir ayin düzenlenirdi. Aziz'in kemikleri başrahip tarafından kilisenin etrafında dolaştırılır, stajyer rahipler de onu takip eder ve hasat zamanı havanın iyi olması için dua ederlerdi.

Her zamanki gibi kiliseyi düzenlemek; mumları yerleştirmek, tütsüleri hazırlamak, sandalyeleri düzeltmek Godwyn'in göreviydi. Kendisine rahibe adayları ve Philemon gibi hizmetliler yardım ediyordu. Aziz Adolphus bayramında ikinci bir sunak gerekirdi, süslü oymalı bir masa, bir platformun üstüne oturtulur ve kilisede istenilen yere çekilebilirdi. Godwyn bu sunağı geçiş yerinin doğu kenarına koymuş, üzerine bir çift gümüş şamdan yerleştirmişti. Bütün bunları yaparken derin derin kendi durumunu düşünüyordu.

Thomas'ı başrahip seçimlerinde adaylığını koymaya ikna ettikten sonraki ikinci adım, muhalifleri bertaraf etmekti. Carlus kolay bir hedefti ama öte taraftan da bu bir dezavantajdı. Çünkü Godwyn duygusuz biri gibi görünmek istemiyordu.

Sunağın ortasına azizlerden kalma, mücevher işlemeli, üzerinde

çarmıha gerilmiş İsa bulunan bir haçla, gerçek çarmıhtan bugüne kalabilmiş bir tahta parçası koydu. Bu tahta parçası İsa'nın üzerinde öldürüldüğü tahtanın kalıntısıydı. Büyük bir mucize eseri Büyük Constantine'in annesi Helena tarafından bulunmuş ve parçaları Avrupa'nın her tarafındaki kiliselere dağıtılmıştı.

Godwyn, sunağın üzerindeki eşyalarını düzenlerken, Rahibe Cecilia'yı gördü ve onunla konuşmak için işini bıraktı.

"Kont Roland'ın kendine geldiğini duydum." dedi.

"Tanrı'ya şükürler olsun."

"Amin." dedi Cecilia.

"Yüksek ateş o kadar uzun sürdü ki hayatından endişe ettik. Kafatası parçalanınca bazı kötü salgılar içeri sızmış olmalı ki söylediği hiçbir şeyin bir anlamı yoktu. Neyse bu sabah uyandı ve normal bir şekilde konuştu."

"Onu siz iyileştirdiniz."

"Tanrı iyileştirdi."

"Yine de size minnettar olacaktır."

Gülümsedi.

"Daha çok gençsiniz Godwyn kardeş. Güç sahibi insanlar asla minnettarlık duymazlar. Siz de öğreneceksiniz. Onlara ne verirseniz verin hepsini hakları olarak görürler."

Sözde alçakgönüllüğü Godwyn'i rahatsız etmişti, ama sinirlerine hakim oldu.

"Bu durumda nihayet başrahip seçimlerini gerçekleştirebileceğiz."

"Kim kazanacak?"

"On rahip Carlus'a destekleyeceklerine kesinlikle söz vermiş, yedi tanesi de Thomas'a oy verecek. Adayların kendi oylarıyla birlikte sonuç on bire sekiz olur. Altı tane de kararsız var."

"Yani seçim her iki tarafa da gidebilir."

"Ama Carlus önde. Thomas ancak sizin desteğinizle kazanabilir Rahibe Cecilia."

"Ama benim oy hakkım yok."

"Ama nüfuzunuz var. Eğer manastırın daha sıkı bir kontrole ve reforma ihtiyacı olduğunu ve Thomas'ın bu programı uygulayabi-

leceğini hissettiğinizi söylerseniz, kararsızların bazılarını etkileyebilirsiniz."

"Ben taraf tutmamalıyım."

"Olabilir, ama daha iyi idare etmeyi öğrenmedikleri sürece papazlara para vermeyeceğinizi söyleyebilirsiniz. Bunda ne yanlış olabilir?"

Cecilia'nın parlak gözleri keyifle ışıldadı. Öyle kolay kolay ikna edilecek biri değildi.

"Bu, Thomas'ı desteklemek için gizli bir mesaj olur."

"Evet."

"Ben kesinlikle tarafsızım. Rahiplerin seçtiği kim olursa olsun ben kendisiyle memnuniyetle çalışırım. Bu da benim son sözüm kardeşim."

Godwyn başını eğerek hürmetle selamladı.

"Kararınıza elbette saygı duyuyorum." dedi.

Cecilia da başını eğdi ve uzaklaştı.

Godwyn memnun olmuştu. Hiçbir zaman onun Thomas'ı onaylamasını beklememişti. O bir muhafazakârdı. Herkes onun Carlus'u tercih ettiğini tahmin ediyordu. Ama Godwyn şimdi herkese Rahibe Cecilia'nın her iki adaya da eşit uzaklıkta olduğu haberini yayabilirdi. Böylece Carlus'a verdiği kesin desteği zayıflatmış olacaktı. Sözlerini nasıl kendi çıkarına kullandığını işitince belki ona çok kızacaktı ama tarafsızlık konusunda söylediklerini asla geri almazdı.

Çok akıllıyım diye düşündü, gerçekten de başrahip olmayı hak ediyorum.

Cecilia'yı tarafsızlaştırmak çok faydalı olacaktı ama Carlus'u devirmek için yeterli değildi. Godwyn Carlus'un onları yönetmek için ne kadar yetersiz olduğunu anlatacak canlı bir delil sunmak zorundaydı. Bugün böyle bir fırsatın çıkacağını umuyordu.

Carlus ve Simeon kilisede ayinin provasını yapıyorlardı. Carlus, başrahip yardımcısı olarak ayini yönetmek zorundaydı. Fildişi kakmalı altın kutuyu içinde azizlerin kemikleriyle birlikte o taşıyacaktı. Kilisenin mali işler sorumlusu ve Carlus'un yakın dostu Simeon da onunla birlikte yürüyordu.

Godwyn, Carlus'un sonradan kendi kendine yapabilmek için adımlarını saydığını fark etti. Böylece cemaat Carlus'un körlüğüne

rağmen kendinden emin bir şekilde etrafta dolaşmasından çok etkilenecekti.

Ayin her zaman kilisenin doğu ucundan başlardı, çünkü kutsal emanetler yüksek sunağın altındaydı. Başrahip dolabın kilidini açıp, kutsal emanetleri çıkaracaktı. Elinde emanetlerle mihrabın sol tarafında din adamlarına ayrılan yer boyunca yürüyüp kuzey kanadının etrafından dönecek, kilisenin orta bölümünün sol koridorunda ilerleyerek batı ucuna gelecek ve sonunda tekrar kilisenin ortasına, oradan da mihrabın önüne varacaktı. Burada, elindekileri Godwyn'in daha önceden yerleştirdiği ikinci sunağın üstüne koyması için iki basamak çıkması gerekiyordu. Kutsal emanetler cemaatin ayin süresince bakabilmeleri için orada kalacaktı.

Kilisede etrafına bakınırken Godwyn'in gözleri din adamları bölümünün güney koridorundaki yenileme çalışmalarına takıldı. İşlerin nasıl yürüdüğünü görmek için o tarafa doğru ilerledi. Elfric tarafından kovulduktan sonra Merthin artık bu işle ilgilenmiyordu. Fakat şu anda onun önerdiği şaşırtıcı basitlikteki yöntem uygulanmaktaydı. Harç dökülürken yeni taşları desteklemek için yapılan pahalı tahta kalıpların yerine taşın uzun kenarına sarılıp ucuna bir kaya parçası bağlanan basit bir ip kullanılıyordu. Bu sistemde, uç uca eklenen ince uzun taşlardan oluşan kemer destekler kullanılamıyordu. Bu yüzden o bölümlerde tahta kalıp yapmak gerekiyordu. Her şeye rağmen Merthin manastıra marangozluk işlerinden küçük bir servet kazandırmıştı.

Godwyn, Merthin'in dehasını kabul ediyordu ama onunla pek rahat edemiyor ve Elfric'le çalışmayı tercih ediyordu. Elfric daima her işe gönüllü, asla sorun çıkarmayan biriyken Merthin her zaman kendi dediği olsun isteyen bir adamdı.

Carlus ve Simeon çıktılar. Kilise ayin için hazırdı. Godwyn kendisine yardım edenlerin hepsini gönderdi. Bir tek, yerleri ve mihrabın önünü süpüren Philemon kaldı.

Birden büyük katedral boşalmış yalnızca ikisi kalmıştı.

Godwyn'in aradığı fırsat buydu. Kafasında yarı yarıya tasarladığı plan şimdi son şeklini bulmuştu. Bir an durakladı çünkü çok riskliydi. Fakat kumar oynamaya karar verdi.

Philemon'a işaret etti.
"Şimdi." dedi. "Çabucak platformu bir metre öne çek."

Çoğunlukla katedral Godwyn için bir işyeri olmaktan fazla anlam taşımazdı. Kullanılacak bir yer, tamir edilecek bir bina, bir gelir kaynağı aynı zamanda parasal bir yüktü. Ama böyle bir durumda heybeti, yüceliği yenilemiyordu. Mumların alevleri titriyor, altın şamdanlarda yansıyordu. Tören kıyafetleri içindeki rahip ve rahibeler tarihi taş sütunlar arasında süzülür gibi yürüyor ve koronun sesi yüksek kemerlere doğru yayılıyordu. Yüzlerce kasabalığın hiç ses çıkarmadan bu manzarayı huşu içinde izlemesine şaşmamak gerekirdi.

Ayini Carlus yönetiyordu. Rahip ve rahibeler ilahi söylerken, yüksek sunağın altındaki bölmeyi açtı ve fildişi kakmalı altın mahfazayı çıkardı. Yüksekte tutarak kilisenin etrafında dolaşmaya başladı. Görmeyen gözleri ve bembeyaz giysileriyle kutsal masumiyetin simgesi gibiydi.

Godwyn'in hazırladığı tuzağa düşecek miydi? Aslında tuzak çok basitti, çok kolay görünüyordu. Carlus'un birkaç adım arkasından yürüyen Godwyn dudaklarını ısırarak sakin olmaya çalıştı.

Cemaat, huşu içindeydi. Godwyn onların aldatılmaya ne kadar hazır olduklarını anlayabiliyordu. Kemikleri göremiyorlardı, eğer görebilselerdi, herhangi bir insanın kalıntılarından farklı olmadığını anlayacaklardı.

Ama kutunun aşırı değerli oluşu, ilahilerin ürkütücü güzelliği, rahip ve rahibelerin görkemli giysileri ve büyük bir ihtişamla göğe yükselen mimari, hepsini cüceleştiriyor ve insanlar kutsal bir şeylerin varlığını hissediyorlardı.

Godwyn dikkatle Carlus'u izliyordu. Kuzey koridorunun batı ucundaki o belirli noktaya gelince sert bir şekilde sola döndü. Philemon, bir aksilik olduğu takdirde düzeltmek için hemen arkasındaydı ama buna gerek kalmadı. Bu, iyi bir şeydi. Carlus kendine ne kadar güvenirse, o önemli anda tökezlemesi o kadar olasıydı.

Carlus adımlarını sayarak kilisenin tam orta kısmına yürüdü, sonra yeniden döndü, dosdoğru sunağa ilerledi. Bir işaret olarak, ilahiler durdu ve Carlus'un yürüyüşü saygı dolu bir sessizlik içinde devam etti.

Godwyn karanlığın ortasında tuvaletin yolunu bulmaya çalışmak gibi olmalı diye düşündü. Carlus ömrü boyunca bu yolu, yılda birçok kez yürümüştü. Şimdi de aynı şeyi, tören alayının başı olarak yapıyordu, bu durum onu gerginleştiriyor olmalıydı, ama çok sakin görünüyordu, sadece dudaklarının belli belirsiz kıpırdayışı adımlarını saydığını belli ediyordu. Godwyn hesabın yanlış çıkacağından emindi. Kendini aptal durumuna mı düşürecekti? Yoksa bir şekilde paçasını kurtaracak mıydı?

Kilisede bulunan insanlar, kutsal kemikler yanlarından geçerken korkuyla geri çekiliyorlardı. O küçücük kutuya dokunmakla mucizeler yaratacağını biliyorlardı, ama aynı zamanda kutsal emanetlere yapılan en küçük saygısızlığın çok korkunç sonuçlar doğuracağına da inanıyorlardı. Ölenlerin ruhları her yerdeydi. Geride kalanları izliyorlardı ve bu kutsal hayatı sürenler yaşayanları ödüllendirmek ya da cezalandırmak için sınırsız güçlere sahipti. Godwyn'in aklından, Aziz Adolphus'un Kingsbridge Katedarali'nde biraz sonra olacaklar yüzünden kendisine kızacağı geçti. Bir anlık korkuyla ürperdi. Sonra, kutsal kemiklere ev sahipliği yapan manastırın iyiliği için çalıştığını ve insanların kalplerini görebilen bütün azizlerin yapılabilecek en iyi şeyin bu olduğunu anlayacaklarını düşünerek kendi kendini teselli etti.

Carlus sunağa yaklaşırken yavaşladı, ama adımları hâlâ ölçülmüş gibi aynı uzunluktaydı. Godwyn nefesini tuttu. Carlus kendisini sunağın üzerinde durduğu platformun önüne götürecek adımını atmadan önce bir an durakladı. Godwyn çaresizlik içinde, planlarındaki bir son dakika değişikliğinden korkarak onu izliyordu.

Sonra, Carlus güvenle yürüdü. Ayağı, platformun kenarına beklediğinden bir metre önce çarpmıştı. O sessizlik içinde içi boş tahtaya çarpan sandaletinin sesi, kilisenin içinde yankılandı. Korku ve şaşkınlıkla küçük bir çığlık attı, öne doğru savruldu.

Godwyn'in yüreği bir zafer dalgasıyla kabardı ama bu bir an sürdü, sonra kıyamet koptu.

Simeon, Carlus'un kolundan yakalamak için uzandı. Ama çok geç kalmıştı. Kutu Carlus'un ellerinden uçtu. Cemaat aynı anda dehşetle nefesini tuttu. Değerli kutu taş zemine çarparak açıldı, azizlerin kemikleri etrafa saçıldı. Carlus, ağır tahta oymalı sunağa çarparak platformun arkasına doğru itti, üzerindeki eşyalar ve mumlar yere döküldü. Godwyn dehşet içinde kalmıştı. Bu onun istediğinden çok daha kötü bir şey olmuştu. Azizin kafatası, yerde yuvarlanarak Godwyn'in ayaklarının dibinde durdu.

Planı işlemişti ama fazla iyi işlemişti. O, Carlus'un düşmesini, âciz görünmesini istemişti, ama asla kutsal emanetlere saygısızlık edilmesini planlamamıştı.

Yerdeki kafatasına ve kendisine suçlarmış gibi bakan göz ayaklarına dehşet içinde bakakaldı. Ne büyük belalarla cezalandırılacaktı?

Böyle büyük bir günahın kefaretini nasıl ödeyecekti?

Olayı beklediği için diğerlerinden daha az sarsılmıştı, ilk kendini toparlayan o oldu. Kemiklerin başında durarak, kollarını havaya kaldırdı, gürültüyü bastırarak bağırdı:

"Herkes diz çöksün. Dua etmeliyiz."

Ön sıradakiler diz çöktü ve arkadakiler de hemen onları taklit ettiler. Godwyn herkesin bildiği bir duaya başladı, rahip ve rahibeler de ona katıldılar. Dua sesi kiliseyi doldururken Godwyn kutsal emanetlerin mahfazasını düzeltti, hasar görmemişti. Sonra teatral bir yavaşlıkta kafatasını iki eliyle yerden aldı. Batıl inançlardan gelen bir korkuyla titriyordu ama kendine hâkim olmayı başardı. Duanın Latince sözlerini mırıldanarak kafatasını götürdü ve kutunun içine yerleştirdi.

Carlus'un ayağa kalkmaya çalıştığını görünce, iki rahibeye işaret etti: "Başrahip yardımcısını hastaneye götürün." dedi.

"Keşiş Simeon, Rahibe Cecilia, siz de onunla gider misiniz?"

Başka bir kemiği yerden aldı. Olanların suçlusunun Carlus'tan çok kendisi olduğunu bildiği için korkmuştu ama niyeti kötü değildi, hâlâ azizi yatıştırabilmeyi umuyordu. Aynı zamanda, davranışlarının orada bulunan herkesin gözüne iyi görünmesi gerektiğinin farkındaydı, kriz anında işbaşındaydı, gerçek bir lider gibi.

Bu şaşkınlık ve dehşet anının fazla uzun sürmesine izin vermemeliydi. Kemikleri daha hızlı toplamalıydı.

"Rahip Thomas!" dedi. "Rahip Theodoric, bana yardım edin."

Philemon da öne atıldı ama Godwyn onu bir el hareketiyle geri gönderdi, o bir rahip değildi, sadece Tanrı'nın adamları bu kemiklere dokunabilirdi.

Carlus, Simeon ve Cecilia'nın yardımıyla topallayarak kiliseden çıktı. Olayın karşı gelinemeyen efendisi Godwyn'i arkada bırakmıştı.

Godwny, Philemon ve bir başka hizmetli Otho'ya işaret ederek sunağı düzeltmelerini söylediler. Adamlar sunağı platformun üstüne koydular. Otho şamdanları, Philemon da taşlı haçı yerden alıp saygıyla sunağın üzerine yerleştirdi. Sonra da kırılmış mumları düzelttiler.

Bütün kemikler toplanmıştı. Godwyn kutunun kapağını kapatmayı denedi ama kapak eğrildiği için bir türlü yerine oturmadı. Elinden geldiği kadar düzelttikten sonra törensel bir şekilde kutuyu sunağın üzerine koydu. Godwyn, kendisini değil de Thomas'ı manastırın lideri olarak -şimdilik- halka göstermek istediğini tam zamanında hatırladı.

Simeon'un taşıdığı kitabı alıp Thomas'a uzattı. Ne yapacağını söylemeye gerek yoktu. Thomas kitabı açtı, doğru sayfayı buldu ve okumaya başladı. Rahip ve rahibeler sunağın iki yanına sıralanmışlardı, sonra ilahi söylerken onları Thomas yönetti.

Bir şekilde ayini tamamladılar.

Godwyn kiliseden çıkar çıkmaz yine titremeye başladı. Neredeyse bir felaket olacaktı ama atlatmış gibiydi.

Tören alayı mihraba ulaşıp dağılırken rahipler heyecanla konuşmaya başlamıştı bile. Godwyn sırtını bir sütuna dayayarak sükûnetini muhafaza etmeye çalıştı. Rahiplerin yorumlarını dinledi. Bazıları, kutsal emanetlere yapılan bu saygısızlığın, Tanrı'nın Carlus'un başrahip olmasını istemediğinin işareti olarak düşünü-

yorlardı ki bu Godwyn'in umduğu reaksiyondu. Ama çoğu Carlus'a acımıştı. Godwyn'in istediği bu değildi. Adama kendi eliyle sempatik bir gerici görüntüsü kazandırmış olabilirdi.

Kendini toparladı ve aceleyle hastaneye koştu. Morali düzelmeden ve keşişlerin aklını çelmeden Carlus'a ulaşmalıydı.

Başrahip yardımcısı, kolu askıya alınmış, kafasında bir sargıyla yatağın içinde oturuyordu. Çok solgundu, sarsılmış görünüyordu, her birkaç dakikada bir yüzü sinirden seğiriyordu. Simeon yanında oturuyordu.

Simeon Godwyn'e pis pis baktı.

"Herhalde çok memnunsunuzdur." dedi.

Godwyn ona aldırmadan:

"Rahip Carlus, kutsal emanetlerin toplanıp ilahiler ve dualarla her zamanki yerine konuduğunu duymaktan mutlu olacağınızı umarım. Aziz, bu trajik kazadan dolayı bizi mutlaka affedecektir."

Carlus başını iki yana salladı.

"Kaza diye bir şey yoktur." dedi. "Her şey Tanrı tarafından planlaşmıştır."

Godwyn heveslendi. Ümit verici bir konuşmaydı.

Simeon da aynı şeyleri düşünüyordu bu yüzden Carlus'u engellemek istedi.

"Konuşmakta acele etmeyin, kardeşim." dedi.

"Bu bir işaret." dedi Carlus. "Tanrı benim başrahip olmamı istemediğini söylüyor."

İşte bu tam da Godwyn'in hasretle beklediği şeydi.

Simeon "saçma" dedi. Yatağın yanındaki masadan bir bardak aldı. Godwyn onun bal ve ılık şarap olduğunu tahmin etti, Rahibe Cecilia'nın hastaların çoğuna verdiği reçete. Simeon bardağı Carlus'un eline tutuşturarak:

"İçin." dedi.

Carlus içti. Sözüne kaldığı yerden devam etti.

"Böyle bir işareti görmezlikten gelmek günah olur."

"İşaretler bu kadar kolay yorumlanmaz" diye itiraz etti Simeon.

"Belki öyledir. Sen haklı olsan bile, keşişler kutsal emanetleri düşmeden taşıyamayan bir başrahip adayına oy verirler mi?"

Godwyn: "Aslında bazıları size bulaşmak yerine acıma duygusuyla yaklaşabilirler."

Simeon şaşırarak baktı; niyetinin ne olduğunu merak ediyordu.

Simeon şüphelenmekte haklıydı. Godwyn şeytanın avukatını -zayıf tarafı tartışma olsun diye savunan kimseyi- oynuyordu çünkü. Carlus'tan belirsiz şüphe ifadelerinden daha fazla şeyler bekliyordu. Adaylıktan kesin olarak çekilme sözü alabilir miydi ağzından?

Ümit ettiği gibi Carlus tartışmayı sürdürdü.

"İnsan, kardeşleri kendisine saygı gösterdikleri ve onun kendilerini akıllıca yöneteceğine inandıkları zaman başpiskopos olur, herkes ona acıdığı zaman değil."

"Sanırım haklısınız." dedi Godwyn.

Sanki bunları söylemeyi hiç istemiyormuş, "kabul" sözcükleri ağzından zorla çıkıyormuş gibi yapıyordu.

"Ama Simeon da haklı, belki son kararınızı ilan etmeyi kendinizi daha iyi hissettiğiniz bir zamana ertelemelisiniz."

"Olabileceğim kadar iyiyim ben." diye sert sert karşılık verdi.

Genç Godwyn'in önünde âcizliğini kabul etmek istemiyordu.

"Hiçbir şey değişmeyecek nasıl olsa, yarın da bugün hissettiklerimi hissedeceğim. Başrahip seçimlerinde aday olmayacağım."

Godwyn'in dört gözle beklediği sözcüklerdi bunlar. Aniden ayağa kalktı, başını, kararı saygıyla karşıladığını gösterecek şekilde öne eğdi. Bir yandan da kazandığı zaferden duyduğu mutluluğun yüzünden okunmasından korkuyordu.

"Her zamanki gibi çok açık ve netsiniz Rahip Carlus." dedi.

"İsteklerinizi bütün rahiplere ileteceğim."

Simeon, itiraz etmek ister gibi ağzını açtı ama Rahibe Cecilia'nın merdiven boşluğundan odaya girmesi, konuşmasını engelledi. Telaşlı görünüyordu.

"Kont Roland başrahip yardımcısını görmek istiyor." dedi.

"Bizi yataktan kalkmakla tehdit ediyor fakat yerinden kımıldamaması gerekiyor, kafatası henüz tam iyileşmemiş olabilir. Ama görüyorum ki Rahip Carlus'un da kımıldamaması gerek."

Godwyn Simeon'a bakarak:

"Biz gidelim." dedi.

İkisi birlikte merdivenleri çıkmaya başladılar.

Godwyn kendini çok iyi hissediyordu. Carlus bu noktaya kendi iradesi dışında yönlendirildiğini fark etmemişti.

Kendi iradesi ile yarışmadan çekildiğini ve meydanı Thomas'a bıraktığını sanıyordu. Ve Godwyn onu ne zaman istese saf dışı edebilirdi.

Plan şaşılacak kadar başarılı olmuştu. Şu ana kadar.

Kont Roland sırtüstü yatıyordu. Başında kalın bir sargı vardı. Ama bu haliyle bile güçlü bir adam gibi görünmeyi beceriyordu. Berber daha yeni ziyarete gelmiş olmalıydı. Yüzü tıraş edilmiş, sargının dışında kalan siyah saçları düzeltilmişti. Mor, kısa bir tunik, yeni bir pantolon giymişti, her iki paçası modaya uygun olarak ayrı renklere boyanmıştı; biri kırmızı, öteki sarı. Yatakta yatmasına rağmen belindeki kemerde bir hançer vardı, ayağına kısa, deri çizmeler giymişti. Büyük oğlu William, William'ın karısı Philippa yatağın yanında ayakta duruyorlardı. Genç sekreteri Jeroma, papaz kıyafetleri içinde, yatağın yanı başındaki bir yazı masasında, kalemleri ve mühür mumlarını hazırlamış oturuyordu.

Mesaj açıktı: Kont görevinin başına geri dönmüştü.

"Başrahip yardımcısı yok mu?" dedi kararlı ve güçlü bir sesle.

Godwyn her zaman Simeon'dan daha çabuk düşünebildiği için ilk önce o cevap verdi:"Başrahip yardımcısı Carlus düştü ve kendileri de şu anda bu hastanede yatıyorlar, Lordum." dedi.

"Ben kilisenin idari müdürü Godwyn, yanımdaki ise mali işler sorumlumuz Simeon. Mucizevi iyileşmeniz için, sizi tedavi eden doktora ve rahiplerin ellerini yukardan yönlendirdiği için Tanrı'ya teşekkür ediyoruz."

"Kırık kafamı tamir eden berberdi." dedi Roland. "Ona teşekkür edin."

Kont sırtüstü yatıp, tavana baktığı için Godwyn yüzünü iyi göremiyordu, ama onun boş boş baktığı izlenimini edinmişti, kaza kalıcı bir hasara mı yol açmıştı acaba?

"Rahat etmeniz için ihtiyacınız olan her şey var mı?"

"Olmazsa haberin olur. Şimdi dinle. Yeğenim Margery, Monmouth'un küçük oğlu Roger ile evlenecek. Sanırım biliyorsun."

"Evet."

Godwyn'in gözlerinin önünde aniden bir manzara canlandı. Margery tam da bu odada sırtüstü yatmış, beyaz bacakları havada kuzeniyle, Kingsbridge Piskoposu Richard'la zina yapıyordu.

"Düğün, benim başıma gelenler yüzünden boşu boşuna ertelendi."

Bu doğru değildi, Godwyn biliyordu. Köprü sadece bir ay önce çökmüştü. Kont, yaralarının gücünü eksiltmediğini, hâlâ Monmouth Kontu ile akrabalık kurmaya layık, güçlü bir adam olduğunu kanıtlamaya çalışıyor gibiydi.

Roland devam etti:

"Düğün, Kingsbridge Katedrali'nde üç hafta sonra yapılacak."

Doğruyu söylemek gerekirse Kont'un böyle emreder gibi konuşacağı yerde ricada bulunması gerekirdi, seçilmiş bir başrahip olsa onun bu amirlik taslayan tavırları karşısında öfkeden deliye dönerdi, ama ne yazık ki bir başrahip yoktu şu anda. Her neyse, Godwyn Roland'ın bu isteğini söylememesi için bir neden göremiyordu.

"Başüstüne Lord'um." dedi. "Gereken hazırlıkları yapacağım."

"Törene kadar yeni başrahibin seçilmiş olmasını istiyorum."

Simeon şaşkınlıkla homurdandı.

Godwyn çabucak hesapladı içinde: Bu acele onun planları için kesinlikle çok iyi olacaktı.

"Çok iyi." diye cevap verdi.

"İki aday vardı ama Başrahip yardımcısı Carlus adaylıktan çekilince sadece Rahip Thomas kaldı. Seçimleri, sizin de istediğiniz gibi en kısa zamanda yapabiliriz."

Bu kadar şanslı olduğuna inanamıyordu.

Simeon suratının allak bullak olduğunu biliyordu:

"Bir dakika durun..." dedi.

Ama Roland onu dinlemiyordu.

"Thomas'ı istemiyorum." dedi.

Godwyn işte bunu beklemiyordu.

Simeon sırıttı, bu son dakika ertelemesinden çok memnun olmuştu.

Godwyn şaşkınlık içinde: "Fakat Lord'um..."

"St.John In-the-Forest'dan yeğenim Saul Whitehead'i çağırın." dedi.

Godwny'in yüreği kötü bir önsezi ile sıkıştı. Saul yaşıtıydı. Stajyerlik döneminde iyi arkadaş olmuşlardı. Oxford'a birlikte gitmişler ama orada ayrılmışlardı. Saul sofulaşırken Godwyn daha maddeci olmuştu. Saul şimdi St.John'un uzak bir hücresinde yetkili başrahipti. Manastırın alçakgönüllülük erdemini fazla ciddiye alırdı ve kendi adını asla ön plana çıkarmazdı. Ama parlak, dindar ve herkes tarafından sevilen birisiydi.

"Onu mümkün olduğu kadar çabuk buraya getirin." dedi Roland. "Onu Kingsbridge'in yeni başrahibi olarak görevlendireceğim."

21

Merthin, Kingsbridge'in kuzey ucundaki kilisenin çatısında oturuyordu. Bulunduğu yerden bütün kasabayı görebiliyordu. Güneydoğuda nehir bir dönemeç yaparak, manastırı adeta dirseği yayın içinde korumaya almıştı. Manastır binaları ve etrafındaki topraklar -mezarlık, pazaryeri, meyve bahçeleri, sebze tarlaları ve ısırgan tarlasında bir meşe ağacı gibi etrafını çevreleyenler- arasında yükselen katedral, kasabanın dörtte birini oluşturuyordu. Merthin, manastır görevlilerinin sebze topladıklarını ve bir arabadan fıçıları indirdiklerini oturduğu yerden görebiliyordu.

Kabasanın merkezi, zenginlerin oturduğu mahalleydi, özellikle de anacadde.

Anacadde, yüzyıllarca önce ilk rahiplerin yaptığı gibi, nehirden yukarı tırmanıyordu. Birçok zengin tüccar bu caddede, hemen fark edilen renkleriyle kaliteli yün paltoları içinde piyasa yapardı, tüccarların her zaman çok işi vardı. Bir diğer geniş yol, kasabanın ortasından yani batı yönünden doğuya doğru uzanıyor, manastırın kuzeybatı köşesinde dik açılar yaparak anacaddeyi ikiye bölüyordu. Aynı köşede manastırdan sonra kasabanın ikinci büyük yapısı olan lonca binasının geniş çatısı görülüyordu.

Anacaddede Bell'in hemen bitişiğinde, Caris'in evinin tam karşısında yer alan manastır kapıları, kasabadaki diğer binaların

çoğundan daha yüksekti. Merthin Bell'in önünde Vaiz Murdo'nun etrafında toplanmış bir kalabalık gördü. Vaiz, hiçbir kardeşlik cemiyeti kuralına bağlıymış gibi görünmüyordu, köprünün yıkılmasından sonra Kingsbridge'de kalmaya başlamıştı. Büyük bir şok geçiren geride kalan insanlar, onun yol kenarında verdiği duygusal vaazlara şimdi daha duyarlı yaklaşıyor, adam da gümüş yarım peniler ve çeyrek penilerle ceplerini dolduruyordu.

Merthin onun sahtekârın biri olduğunu, gözyaşlarını, açgözlülüğünü ve ahlaksızlığını örtmek için kullandığını düşünüyordu ama Merthin azınlıktaydı.

Anacaddenin dibinde, köprünün parçalanan direklerinin kalıntıları hâlâ yer yer suyun dışına çıkıyor ve Merthin'in salı onların yanından geçerek suyun karşı kıyısına ağaç gövdeleri yüklü bir araba taşıyordu. Güneybatıya doğru sanayi bölgesi yer alıyordu. Burada geniş arsalara kurulmuş mezbahalar, deri tabakhaneleri, bira imalathaneleri, fırınlar ve her çeşit atölyeler bulunuyordu. Kasabanın ileri gelenleri burasını çok kirli ve pis kokulu bulurdu ama kesinlikle çok para kazanılan bir yerdi. Nehir burada genişliyor, Cüzam Adası'nın iki tarafından akan iki su yoluna bölünüyordu.

Merthin, Ian Boatman'ı görebiliyordu. Ian küçük kayığıyla adaya doğru kürek çekiyordu. Yolcusuz adada kalan tek cüzamlıya yiyecek bir şeyler götüren keşişti.

Nehrin güney kıyısında iskeleler ve depolar sıralanmıştı. Birkaçında sallar ve çatanalar yüklerini boşaltıyordu. Biraz ötede Newtown denilen kenar mahallesi başlıyordu. Burada, meyve bahçelerinin, otlakların ve manastır çalışanlarının rahip ve rahibeler için sebze yetiştirdiği bahçelerin arasında yıkık dökük evler sıralanıyordu.

St. Mark'ın bulunduğu kuzey ucu en fakir semtti. İşçilerin, dulların, başarısızların ve yaşlıların birbirine sokulmuş evleri kiliseyi adeta kuşatmıştı. St. Mark fakir bir kiliseydi ve bu Merthin için bir şanstı.

Dört hafta önce, çaresiz durumdaki Peder Joffroi Merthin'le bir yük asansörü yaparak çatıyı tamir etmesi için anlaşmıştı.

Caris, Edmund'ı aletlerini satın alabilmesi için Merthin'e borç vermeye ikna etmişti. Merthin, günlüğü yarım peniye on dört yaşındaki Jimmy'i işe almıştı. Ve bugün yük asansörü bitmişti.

O gün Merthin'in icat ettiği yeni bir makineyi deneyeceği haberi her nasılsa etrafa yayılmıştı. Herkes yaptığı feribottan çok etkilenmiş, onun nerelere kadar geldiğini görmekle büyülenmişti. Aşağıda, mezarlıkta küçük bir kalabalık toplanmıştı, çoğu işsiz takımındandı ama aralarında Peder Joffori, Edmund, Caris ve kasabanın yapı ustaları, özellikle Elfric bulunuyordu. Eğer Merthin bugün başarısızlığa uğrarsa hem dostlarına hem de düşmanlarına rezil olacaktı.

İşin en kötüsü bu değildi. Bu, onu iş aramak için kasabadan ayrılmak zorunluluğundan da kurtarmıştı. Ama kaderi hâlâ onu tehdit etmekteydi. Eğer asansör bugün düzgün çalışmazsa, insanlar Merthin'in uğursuzluk getirdiğine inanacaklardı. Ruhların onu kasabada istemediğini söyleyeceklerdi. Kasabadan ayrılması için ona çok fazla baskı yapacaklardı. Ve sonunda Kingsbridge'e, Caris'e veda etmek zorunda kalacaktı.

Dört haftadır tahtaları şekillendirip asansörün parçalarını birleştirirken, ilk kez ciddi olarak Caris'i kaybetme konusunda düşünmüştü ve bu olasılık onu dehşete düşürmüştü. Dünyasının bütün sevincinin Caris olduğunu fark etmişti. Ne zaman hava güzel olsa, onunla güneş ışığında el ele yürümek istiyordu, ne zaman güzel bir şey görse ona göstermek istiyordu, ne zaman komik bir şey duysa aklına gelen ilk şey onunla paylaşmak ve güzel gülüşünü görmek oluyordu. İşinden zevk alıyordu, özellikle de inatçı sorunlara akılcı çözümler bulduğu zamanlarda... Ama bu soğuk ve beyinsel bir tatmin oluyor ve Caris'siz bir hayatın uzun bir kış olacağına bir kez daha inanıyordu.

Ayağa kalktı. Marifetini denemenin zamanı gelmişti.

Aslında küçücük bir yenilik ekleyerek normal bir yük asansörü yapmıştı. Bütün benzerleri gibi, bir seri makaraya sarılmış iple çalışıyordu. Kilise duvarının tepesinde, çatının kenarında Merthin tahtadan darağacı gibi bir şey yapmıştı, çatının öteki tarafına kadar uzanan bir kolu vardı. İp, kolun sonuna kadar uzanıyordu. İpin öteki ucunda, mezarlıkta, yerde, bir çark vardı. Jimmy çalıştırdığı zaman ip bu çarka dolanıyordu. Buraya kadar hepsi bilinen şeylerdi. Yenilik iskelenin bir burgu ile çalışmasıydı. Böylece kol salınım yapabiliyordu.

Howell Tyler'in başına gelenlerden korktuğu için Merthin, kollarının altından bir kemerle kendisini sağlam kuleye bağlamıştı, düşse bile yere inemezdi. Kendini böyle sağlama almış olarak, çatıdaki taş tahtalardan birini yerinden oynattı, sonra iskelenin ipini tahtaya bağladı. Aşağıda bekleyen Jimmy'e seslendi: "Çarkı çevir."

Sonra nefesini tutup bekledi. Çalışacağından emindi -çalışmak zorundaydı- ama yine de çok endişeli ve heyecanlıydı.

Jimmy yerdeki büyük çarkın içine girdi, yürümeye başladı. Çark tek yönde hareket edebiliyordu. Asimetrik dişlerine baskı yapan fren vardı. Her dişin bir tarafı hafifçe köşelendirilmişti, böylece fren yavaş yavaş meyilli hat boyunca yol alıyordu, dişin öteki tarafı ise dikeydi, bu yüzden tersine yapılan her harekette sistem duruyordu.

Çark döndükçe çatı tahtası yükseldi.

Tahta, çatıdan tamamen ayrılınca Merthin seslendi: "Hoop."

Jimmy durdu, fren harekete geçti, tahta hafifçe sallanarak havada asılı duruyordu. Şimdiye kadar her şey yolundaydı. Ama bundan sonrasında bir terslik olabilirdi. Merthin iskeleyi çevirdi, iskelenin kolu salınmaya başladı. Merthin nefesini tutarak izliyordu. Yükün ağırlığı iskelenin duruşunu değiştirirken, başka yükler de binmişti üstüne. İskele çatırdadı, kol yarım daire çizerek döndü ve tahtayı çatının üstündeki konumundan mezarlığın üzerinde başka bir noktaya getirdi. Kalabalıktan şaşkınlık mırıtıları yükseldi, şimdiye kadar hiç böyle kendi etrafında dönebilen bir iskele görmemişlerdi.

"Aşağı indir!" diye seslendi Merthin.

Jimmy freni işletti ve yük sarsıla sarsıla çark döndükçe her defasında yarım metre kadar inmeye başladı.

Herkes büyük bir sessizlik içinde izliyordu. Tahta yere değdiğinde bir alkış koptu.

Jimmy tahtanın iplerini çözdü.

Merthin, kendisinin bu zafer anını içine sindirmesine izin verdi. Başarmıştı.

Merdivenlerden aşağı indi. Kalabalık onu alkışlarla karşıladı. Caris onu öptü. Peder Joffroi başını iki yana sallayarak:

"Bu bir mucize." dedi.

"Hayatımda böyle bir şey görmedim."

"Hiç kimse görmedi." dedi Merthin gururla. Ben icat ettim."

Daha başkaları da Merthin'i kutladı. Herkes böyle büyük bir olayın ilk tanıkları olmaktan çok memnundu. Elfric hariç, o kalabalığın arkasından kızgın kızgın bakıyordu.

Merthin ona aldırmadı. Peder Joffroi'ye dönerek:

"Eğer çalışırsa paramı ödeyeceğiniz konusunda anlaşmıştık." dedi.

Joffroi:

"Memnuniyetle." dedi.

"Şu anda sana beş şilin borcum var. Geri kalan tahtaları ne kadar çabuk indirip çatıyı yenilemeye başlarsan o kadar mutlu olacağım."

Belindeki keseyi açtı, içinden bir beze sarılmış paraları çıkardı.

Elfric yüksek sesle:

"Bir dakika!" dedi.

Herkes ona döndü.

"Bu çocuğa para filan ödeyemezsiniz, Peder Joffroi." dedi. "O ehliyetli bir marangoz değil."

Böyle bir şey olamaz diye düşündü Merthin. İşi yapmıştı, dolayısıyla ücretin ödenmemesi diye bir şey söz konusu olamazdı. Fakat Elfric'in dürüstlüğü düşünecek hali yoktu.

"Saçma!" dedi Joffroi. "Kasabadaki hiçbir marangozun yapamayacağı bir iş yaptı."

"Ne olursa olsun, loncaya kayıtlı değil."

Merthin atıldı:

"Ben üye olmak istedim. Siz kabul etmediniz."

"Bu loncanın bileceği iş."

Joffroi: "Ben bunun adil olmadığını söylüyorum ve kasabadaki birçok insanın da benim gibi düşündüğüne eminim. Çıraklık döneminin altı buçuk yılını bitirmiş, üstelik de beş kuruş almadan, sadece yemek ve mutfağınızda uyuma karşılığında çalışmış. Herkes yıllardır onun usta marangozlara taş çıkartacak işler yaptığını biliyor. Onu aletleri olmadan kapının önüne koymamalıydınız."

Etraflarında toplanan adamlardan onaylayan sesler yükseldi.

Elfric: "Affınıza sığınarak efendim, buna karar verecek olan loncadır, siz değil."

"Pekâlâ."

Joffroi kollarını kavuşturdu.

"Bu kasabada kilisemi kapatmadan tamir edecek tek adam olmasına rağmen Merthin'in parasını ödememi istiyorsunuz. Size meydan okuyorum."

Paraları Merthin'in eline verdi. "İsterseniz bu konuyu mahkemeye götürebilirsiniz."

"Manastır mahkemesi."

Elfric'in yüzü hırsla buruştu.

"Birisinin bir rahipten şikâyeti olsa, rahiplerin yönettiği bir mahkemeden adil bir karar çıkar mı acaba?"

Kalabalığın çoğu da öyle düşünüyordu. Manastır mahkemesinin haksız olduğu halde din adamlarını koruduğu, onların lehine karar verdiği birçok olaya tanık olmuşlardı.

Ama Joffroi lafı yapıştırdı:

"Ya bir çırak, ustaların yönettiği mahkemeden adil bir karar bekleyebilir mi?"

İnsanlar gülüştüler, böyle zekice tartışmalara bayılırlardı.

Elfric susmuştu. Ne mahkemesi, o kendisiyle Merthin arasındaki tartışmayı kazanabilirdi, ama bir rahibi yenmek, o kadar kolay değildi. Son derece içerlemiş olarak:

"Bugün, kasaba için utanç verici bir gün." dedi. "Çıraklar ustalarına meydan okuyor, rahipler de onları destekliyor."

Kaybettiğini anlamıştı, arkasını dönerek uzaklaştı.

Merthin paraların ağırlığını avucunda hissediyordu; sekiz şilin, doksan altı gümüş peni, iki çeyrek pound. Onları sayması gerektiğini biliyordu, ama hiçbir şeyi dert etmeyecek kadar mutluydu. İlk parasını kazanmıştı.

Edmund'a döndü:

"Bu sizin paranız." dedi. "Şimdilik bana beş şilini ver, gerisini daha sonra ödersin."

Edmund çok cömertti. "Kendine de biraz para ayır. Bunu hak ediyorsun."

Merthin gülümsedi. Kendisine istediği gibi harcaması için üç şilin kalıyordu. Hayatında bu kadar çok parası olmamıştı. Bu parayla ne yapacağını bilemiyordu. Belki annesine bir tavuk alırdı.

Öğlen vakti olmuştu. Kalabalık yemek için evlerine dağılmaya başlamıştı. Merthin, Caris ve Edmund'la birlikte yürüdü. Geleceğini güvencede hissediyordu. İyi bir marangoz olduğunu kanıtlamıştı, kendisine iş vermeye tereddüt edenlere, Peder Joffroi iyi bir örnek olmuştu. Artık hayatını kazanmaya başlamıştı. İlerde kendisine ait bir ev bile alabilirdi.

Evlenebilirdi.

Petranilla evde onları bekliyordu. Merthin Edmund'a olan borcunun beş şilinini ödediği için sofraya nefis kokulu, çeşitli baharatlarla fırında pişmiş bir tabak balık koydu.

Merthin'in zaferini kutlamak için, Edmund da herkesin bardağına tatlı ren şarabından koydu.

Ama Edmund geçmişle zaman kaybedecek biri değildi.

"Yeni köprü işine bir an önce başlamalıyız." dedi sabırsızlıkla. "Beş hafta geçti ve daha hiçbir şey yapılmadı."

Petranilla: "Kont'un sağlığı hızla normale dönüyormuş diye duydum. Bu yüzden keşişler seçimi bir an önce yapmak isteyebilirler. Godwyn'e sormam lazım ama onu da dünden beri -Kör Carlus'un ayin sırasında düşmesinden sonra- görmedim." dedi.

"Yeni köprünün planının hazır olması gerek." dedi Edmund. "Sonra yeni başrahip seçilir seçilmez işe başlarız."

Merthin'in kulakları dikildi.

"Nasıl bir şey düşünüyorsunuz?"

"Taştan bir köprü olması gerektiğini hepimiz biliyoruz. İki arabanın yan yana geçebileceği kadar geniş olmasını istiyorum."

Merthin başını salladı.

"Ve iki ucuna da rampalar koymalıyız ki insanlar köprüden iner inmez çamurlu sahile değil de kuru toprağa basabilsinler."

"Evet, fevkalade!"

Caris: "Ama nehrin ortasına nasıl taştan bir duvar öreceksiniz?" diye sordu.

Edmund: "Hiçbir fikrim yok, ama bir yolu olmalı. Bir sürü taş köprü var."

Merthin: "Bunun hakkında konuşulurken duydum.." Koferdam" denilen özel bir yapı inşa etmek zorundasınız önce. Bu koferdam

inşaat yaptığınız bölgeyi sudan koruyor. Çok basit ama dediklerine göre önce bunun su sızdırmaz olduğundan iyice emin olmak gerekiyor."

Godwyn içeri girdiğinde endişeli görünüyordu. Teorik olarak istediğin zaman kasabaya gelemezdi. Manastırdan ancak çok özel ve önemli bir çağrı aldığında ayrılabilirdi. Merthin ne olduğunu merak etti.

"Carlus seçimlerden adaylığını çekti." dedi.

"İyi haber." dedi Edmund.

"Al bir bardak şarap iç."

"Daha kutlanacak bir şey yok."

"Neden olmasın? Bu durumda tek aday Thomas kalıyor. Ve Thomas da yeni köprüyü yaptırmak istiyor. Sorunumuz böylece çözüldü."

"Thomas artık tek aday değil. Kont, Saul Whitehead'i aday gösteriyor."

"Ooo"

Edmund düşünceliydi.

"Bu çok mu kötü?"

"Evet. Saul herkes tarafından sevilen biri ve St. John in the Forest'da uzman başrahip olarak kendini kanıtlamış durumda. Eğer adaylığı kabul ederse Carlus'un destekçilerinin oylarını alabilir. Yani, kazanabilir. Sonra hem Kont'un adayı, hem de yeğeni olduğu için sayı sponsorunun isteklerini yerine getirecektir. Ve Kont da Shiring Pazarı'nın gelişmesini engelleyeceğini düşündüğü için yeni köprünün yapılmasına karşı çıkabilir."

Edmund iyice kaygılanmıştı.

"Yapabileceğimiz bir şey var mı?"

"Sanırım var. Birisinin St. John'a gidip Saul'a haber vermesi gerekiyordu. Ben gönüllü oldum. Onu bu teklifi reddetmeye ikna etmenin bir yolunu bulacağımı umuyorum."

Petranilla: "Bu sorunu çözmeyebilir." dedi.

Merthin dikkatle onu dinliyordu. Petranilla'yı hiç sevmezdi ama akıllı olduğunu kabul ediyordu. Kadın devam etti: "Kont bu sefer başka birini aday gösterebilir. Adayı her kim olursa olsun köprüye itiraz edecektir."

Godwyn başını sallayarak annesini onayladı.

"Saul'u yarışmada alıkoyabilirsem, Kont'un ikinci adayının seçilmesi çok zor biri olduğundan emin olmamız gerekecek."

"Aklından kim geçiyor?" diye sordu annesi.

"Vaiz Murdo."

"Harika!"

Caris: "Ama o korkunç biri." dedi.

"Kesinlikle haklısın." dedi Godwyn. "Açgözlü, sarhoş, asalak, sadece kendi doğrularını kabul eden, ayaktakımı kışkırtıcısı bir herif. Onun için Kont'un onu aday göstermesini istiyorum."

Godwyn'in annesi gibi bu konularda özel bir yeteneği olduğunu fark etti Merthin.

Petranilla: "Nasıl yapacağız?" diye sordu.

"Önce Murdo'yu adından söz ettirmeye ikna etmemiz gerekiyor."

"Bu hiç de zor olmaz. Herife sadece bir şansı olduğunu söyle yeter. Başrahip olmayı çok ister."

"Anlaştık. Ama ben yapamam. Murdo benim hareketlerimden hemen şüphelenir. Ayrıca herkes benim Thomas'ı desteklediğimi biliyor."

"Ben onunla konuşurum." dedi Petranilla.

"Seninle farklı düşündüğümü, Thomas'ı istemediğimi söylerim. Kont'un aday göstermek için birini aradığını ve Murdo'nun bu iş için en uygun adam olduğundan söz ederim. Kasabada tanınan biri, özellikle fakirler ve cahiller arasında. Onlar Murdo'nun kendilerinden biri olduğunu düşünüyorlar. Aday olabilmesi için yapması gereken tek şey, Kont'un piyonu olmaya gönüllü olduğunu ona açıkça hissettirmek."

Godwyn: "Güzel." diyerek ayağa kalktı. "Murdo, Kont Roland'la konuşurken burada olmaya çalışacağım."

Annesini yanağından öptü ve dışarı çıktı.

Balığın hepsi bitmişti. Merthin tabağındaki ekmeği suyuna batırarak bitirdi. Edmund biraz daha şarap teklif etti ama kabul etmedi. Eğer çok içerse öğleden sonra St.Mark'ın çatısından düşmekten korkuyordu. Petranilla mutfağa gitti, Edmund uyumak üzere odasına çekildi. Merthin ve Caris baş başa kalmışlardı.

Merthin kızın yanına oturarak onu öptü.

Caris: "Seninle gurur duyuyorum." dedi.

Gözleri parladı. Kendisi de gurur duyuyordu. Caris'i yeniden öptü, bu seferki uzun, ıslak bir öpücüktü, erkekliği uyanmıştı. Elbisesinin yakasından elini içeri soktu, parmak uçlarıyla hafifçe göğüs uçlarını okşadı. Caris, önündeki kabarıklığa dokunarak kıkırdadı.

"Gelmene yardım etmemi ister misin?" diye fısıldadı.

Birkaç kez, gece geç saatlerde, babası ve Petranilla uyuduğunda Merthin'le alt katta yalnız kalmışken yapmıştı. Ama şimdi güpegündüzdü ve her an biri gelebilirdi.

"Hayır." dedi Merthin.

"Çabucak yapabilirim."

Nefesi sıklaşmıştı. "Çok utanıyorum."

Merthin kalkarak masanın öteki ucuna geçti.

"Özür dilerim."

"Daha fazla böyle devam etmek zorunda kalmayacağız umarım."

"Nasıl yani?"

"Saklanarak, kapıdan girebilecek insanlardan çekinerek..."

Alınmış görünüyordu Caris.

"Hoşlanmıyor musun?"

"Elbette hoşlanıyorum. Ama ikimiz yalnız kalabilsek daha güzel olurdu. Bir ev alabilirim. Artık para kazanıyorum."

"Sadece bir kez para kazandın."

"Evet, doğru... Ama birdenbire karamsar oluverdin. Yanlış bir şey mi söyledim?"

"Hayır, ama... Neden her şeyi değiştirmek istiyorsun?"

Bu soruya çok şaşırmıştı.

"Bundan daha fazlasını istiyorum, bize özel bir yerde."

Caris karşı çıktı.

"Ben böyle mutluyum."

"Eh, bende... ama bu sonsuza dek böyle süremez."

"Neden sürmesin?"

Merthin kendini bir çocuğa bir şeyi anlatmaya çalışıyormuş gibi hissetti.

"Çünkü hayatımızın geri kalanını ailelerimizle birlikte yaşayarak, kimsenin bakmadığı zamanlarda gizli gizli öpüşerek geçiremeyiz. Kendi evimiz olmalı, karı koca olarak yaşamalıyız, her gece birlikte uyumalıyız, birbirimizi getirmek yerine gerçekten sevişmeliyiz ve bir aile kurmalıyız."

"Neden?" diye sordu Caris.

"Neden bilmiyorum." dedi sinirlenerek.

"Çünkü böyle olur bu işler. Sana daha fazla açıklama yapmak istemiyorum çünkü bence anlamamakta kararlısın ya da anlamıyormuş gibi yapıyorsun."

"Tamam."

"Ayrıca, işe dönmek zorundayım."

"Haydi git o zaman."

Anlaşılır gibi değildi. Son altı aydır Caris'le evlenemediği için çıldırmak üzereydi. Onun da aynı şeyleri hissettiğini tahmin ediyordu. Ama şimdi hiç de öyle görünmüyordu. Aslında Merthin, emredici tavırlarına sinirlenmiş olabilirdi.

Bu ergenlik çağı ilişkisini gerçekten sürdürebileceklerine inanıyor muydu?

Yüzünden bir şeyler anlamaya çalışarak Caris'e baktı. Huysuzca bir inatçılıktan başka bir şey göremedi. Arkasını döndü ve kapıdan çıktı.

Dışarıda bir an durakladı. Belki içeri gidip kafasında neler olduğunu anlatmasını isteyebilirdi. Sonra bakışlarını hatırladı. Şu anda onu herhangi bir şey yapmaya zorlamanın hiçbir yararı yoktu. Bu yüzden St. Marks'a doğru yoluna devam etti. Bu kadar harika bir günün nasıl berbat olduğunu düşünüyordu.

22

Godwyn, Kingsbridge Katedrali'ni büyük düğün için hazırlıyordu. Kilise olabildiğince güzel görünmeliydi. Monmouth ve Shiring kontlarının yanı sıra birçok baron ve yüzlerce şövalye de törene katılacaktı. Kırık kaldırım taşları yenileriyle değiştirilmiş, taşları kırılmış duvarlar tamir edilmiş, parça parça dökülen kor-

nişlere yeniden oyma yapılmış, duvarlar beyaza boyanmış, sütunlar yeniden renklendirilmiş ve her şey ovularak tertemiz yapılmıştı.

"Rahipler bölümünün güney koridorundaki tamiratın da bitirilmesini istiyorum." dedi Godwyn Elfric'e, kilisede dolaşıyorken.

"Bunun pek mümkün olacağını sanmıyorum."

"Bitmeli! Böyle önemli bir düğün sırasında rahipler bölümünde bir iskelenin varlığını kabul edemem."

O sırada Philemon'un kilisenin güney kanadındaki kapıdan kendisine telaşla işaret ettiğini gördü.

"Özür dilerim, izninizle."

"Yeterli adamım yok." diye seslendi Elfric arkasından.

"Onları kovmakta bu kadar acele etmeseydin sen de." dedi Godwyn omzunun üstünden.

Philemon çok heyecanlı görünüyordu.

"Vaiz Murdo, Kont'la görüşmek istiyor." dedi.

"Güzel!"

Petranilla dün gece vaizle konuşmuştu ve bu sabah Godwyn, Philemon'a hastanenin yakınlarında pusuya yatıp Murdo'yu izlemesini söylemişti. Böyle erken bir ziyareti tahmin ediyordu zaten. Yanında Philemon'la acele acele hastaneye yürümeye başladı. Giriş katındaki büyük odada Murdo'nun hâlâ beklediğini görünce rahatladı. Şişko vaiz, üstüne başına çekidüzen vermişti, yüzü ve elleri temizdi, beresinin altından çıkan saçları taranmıştı ve elbisesinin üstündeki lekelerin en kötülerini silmeye çalışmıştı. Hiç başrahip gibi durmuyordu ama pekâlâ bir keşişe benzemişti. Godwyn onu görmezlikten gelerek merdivenleri çıktı. Kont'un odasının kapısında nöbet tutan Merthin'in kardeşi Ralph'ı gördü. Ralph Kont'un silahtarlarından biriydi. Ralph, yakın zamanda kırılan burnu dışında yakışıklı bir delikanlıydı. Silahtarlar her zaman kemiklerini kırarlardı.

"Merhaba Ralph." dedi içtenlikle.

"Burnuna ne oldu?"

"Bir rençper piçi ile kavga ettim."

"Bunu daha düzgün söyleyebilirdin. Vaiz geldi mi?"

"Evet. Beklemesini söylediler."

"Kontun yanında kimler var?"

"Lady Philippa ve kâtip, Peder Jerome."

"Beni kabul edip etmeyeceklerini sor."

"Lady Philippa, Kont'un kimseyle görüşmemesi gerektiğini söylüyor."

Godwyn Ralph'a sırıttı.

"Ama o sadece bir kadın."

Ralph da sırıttı, sonra kapıyı açıp başını içeri uzattı.

"Peder Godwyn, idare müdürü?" dedi.

Bir sessizlik oldu, sonra Lady Philippa odadan çıkıp kapıyı arkasından kapattı.

"Sana ziyaretçi yok demiştim." dedi kızgın bir tonla.

"Kont Roland gerektiği kadar dinlenemiyor."

Ralph:

"Biliyorum Lady hazretleri, ancak Peder Godwyn çok önemli olmasaydı Kont'u asla rahatsız etmezdi."

Ralph'in sesindeki bir şeyler Godwyn'i ona bakmaya zorladı. Söyledikleri basit, sıradan şeyler olmasına rağmen yüzünde bir hayranlık ifadesi vardı. Godwyn ancak o zaman Lady Philippa'nın ne kadar seksi göründüğünü fark etti. Koyu kırmızı, belden kemerli bir elbise giymişti. Elbisenin ince yünlü kumaşı göğüslerine ve kalçalarına yapışmıştı. Baştan çıkarmayı simgeleyen bir heykel gibi durduğunu düşündü Godwyn ve bir kez daha kadınları bir an evvel manastırdan çıkarmanın bir yolunu bulabilmeyi diledi. Bir silahtarın evli bir kadına âşık olması yeterince kötü bir şeydi, ama aynı şeyi bir keşiş yaptığında kıyamet kopardı.

"Kont'u rahatsız etmek zorunda kaldığım için çok üzgünüm." dedi Godwyn. "Ama aşağıda onu görmek isteyen bir vaiz var."

"Biliyorum, Murdo. İşi çok mu acilmiş?"

"Hiç de değil. Ama Kont'u bu konuda önceden uyarmalıyım."

"Yani vaizin ne söyleyeceğini biliyor musunuz?"

"Bildiğimi sanıyorum."

"Peki o halde, bence en iyisi Kont'un yanına ikiniz birden girin."

Godwyn:

"Ama..." İtirazını zorla bastırıyormuş gibi yaptı.

Philippa Ralph'a dönerek. "Vaizi buraya getirin lütfen."

Ralph, Murdo'yu çağırdı ve Philippa Godwyn'le ikisini odaya soktu.

Kont Roland yataktaydı, daha önceki gibi tamamen giyinikti ama bu sefer oturuyordu. Sargılı başı kuş tüyü yastıklarla desteklenmişti.

"Bu da ne?" diye sordu her zamanki huysuzluğuyla. "Kilise toplantısı mı yapıyoruz? Siz keşişler ne istiyorsunuz?"

Köprünün yıkılmasından sonra ilk kez doğrudan doğruya yüzüne bakınca Godwyn şok oldu. Yüzünün sağ tarafı tamamen felç olmuştu, göz kapağı sarkmış, ağzı bir tarafa kaymıştı. En şaşırtıcı olan da yüzünün sol tarafının tamamen canlı olmasıydı. Roland konuştuğunda, alnının sol tarafı karışıyor, sol gözü açılıp kapanıyor ve otoriteyle ışıldıyor, ağzının sol tarafıyla ateşli ateşli konuşuyordu.

Godwyn'in içindeki doktor, büyülenmişti. Kafa travmalarının önceden tahmin edilemeyen etkileri olabileceğini biliyordu ama hiç böyle dikkat çekici bir olay işitmemişti.

"Öyle aptal aptal bana bakıp durmayın." dedi Kont sabırsızlanarak. "İkiniz de çitin üstünden bakan ineklere benziyorsunuz. Derdiniz neyse anlatın."

Godwyn kendini toparladı. Önündeki beş dakikada çok dikkatli davranması gerekiyordu. Roland, Murdo'nun başrahiplik için adaylığını koyma isteğine kesinlikle karşı çıkacaktı. Godwyn bunu biliyordu. Ama yine de Roland'ın aklına Murdo'nun, Saul Whitedhead'in alternatifi olabileceği fikrini sokmak istiyordu. Bu yüzden Godwyn'in işi Murdo'nun başvurusunu desteklemekti. Bunu, tam tersine Murdo'ya karşı çıkarak yapacaktı. Böylece Roland'a Murdo'nun keşişlere hiçbir sadakat borcu olmadığını gösterecekti. Çünkü Roland sadece kendisine hizmet edecek bir başrahip arıyordu. Ama öte yandan itirazı fazla kuvvetli olmamalıydı çünkü Kont o zaman Murdo'nun gerçekte ne kadar ümitsiz bir aday olduğunu anlayabilirdi. Çok tehlikeli bir patikada yürüyordu.

Önce Murdo, o yankılı vaiz sesiyle konuştu.

"Lordum, Kingsbridge Manastırı başrahipliği pozisyonu için beni aday göstermenizi rica etmeye geldim. İnanıyorum ki..."

"Azizler aşkına böyle yüksek sesle konuşma." diye itiraz etti Roland.

Murdo sesini alçaltarak yeniden başladı.

"Lordum, inanıyorum ki..."

"Neden başrahip olmak istiyorsun?" diye yine sözünü kesti Roland.

"Vaizlerin kilisesiz keşişler olduğunu düşünürdüm."

Bu bakış açısının modası geçmişti artık. Eskiden vaizler hiçbir varlığa sahip olmayan gezginlerdi, ama son günlerde kardeşlik örgütlerinin bazıları en az geleneksel keşişler kadar zengin olmuşlardı. Roland bunu biliyordu, sadece adamı kışkırtmak istiyordu.

Murdo standart cevabı verdi: "Tanrı her kesimden kendini adayanlara kucak açar."

"Yani fikirlerinden dönmeye hazırsın."

"Düşündüm ki Tanrı'nın bana bağışladığı yetenekleri manastırda daha iyi kullanabilirim, bu yüzden evet, Aziz Benedict'in kurallarını kucaklamaktan mutluluk duyacağım."

"İyi de neden seni düşüneyim?"

"Çünkü ben aynı zamanda atanmış bir papazım."

"Papaz eksiğimiz yok."

"Kingsbridge ve çevre köylerden sayısı hayli kabarık taraftarlarım var. Biraz böbürlenmeme izin verin, bu bölgedeki en etkili Tanrı adamı benim."

Peder Jerome ilk kez konuştu. Kendinden emin, akıllı bir genç adamdı. Godwyn onun hayli hırslı olduğunu seziyordu.

"Doğru." dedi.

"Vaiz buralarda olağanüstü sevilir."

Keşişler tarafından değil elbet. Ama ne Jerome ne de Roland bunu biliyordu ve Godwyn'in de onlara söylemeye hiç niyeti yoktu.

Murdo da söylemezdi.

"En içten teşekkürlerimi sunarım Peder Jerome."

Godwyn: "Cahil çoğunluk tarafından sevilir daha çok."

"Yüce kurtarıcımız da öyleydi." diye cevabı yapıştırdı Murdo.

"Keşişlerin bütün dünyevi varlıklardan uzak, kendinden fedakârlık ederek yaşamaları gerekir."

Roland: "Vaizin elbiseleri yeterince yoksul olduğunu kanıtlıyor zaten. Feragat konusuna gelince, Kingsbridge keşişleri birçok çiftçiden daha iyi yemek yiyor."

"Vaiz Murdo birçok kere meyhanelerde sarhoş olarak görülmüştür." diye itirazını sürdürdü Godwyn.

Murdo: "Aziz Benedict Kuralları keşişlerin şarap içmelerine izin verir." dedi.

"Sadece eğer hastaysalar ya da tarlada çalışıyorlarsa."

"Ben de tarlalarda vaaz veriyorum."

Murdo, bir tartışmada hayranlık duyulacak bir rahipti. Godwyn buna dikkat etti. İyi ki bu tartışmayı mutlaka kazanmak gerekmiyordu. Bunun için memnun oldu. Roland'a dönerek: "Bir kilise mensubu olarak söyleyebileceğim tek şey, Murdo'yu Kingsbridge'in rahip adayı olarak açıklarken siz Lord hazretlerinin çok ihtiyatlı olması gerektiğidir."

"Anlaşıldı." dedi Roland soğuk soğuk.

Philippa Godwyn'e garip bir şaşkınlıkla bakıyordu. Godwyn birden gerektiğinden fazla çabuk teslim olduğunu fark etti. Ama Allah'tan Roland buna dikkat etmemişti, böyle ince ayrıntılarla uğraşmazdı o.

Murdo daha bitirmemişti:

"Kingsbridge Başrahibi, Tanrı'ya hizmet etmelidir elbette ama geçici dünya işlerinde kral ve kralın lordları ve baronları tarafından yönlendirilir."

Godwyn bunun olabildiği kadar açık olduğunu düşündü. Murdo, "Ben sizin adamınız olacağım." dese bu kadar açık olmazdı. Çok rezilce bir deklarasyondu. Keşişler dehşete düşeceklerdi. Aralarında Murdo'nun adaylığına verilebilecek tek tük desteği de silip atacaktı.

Godwyn yorum yapmadı ama Roland soru sorar gibi baktı: "Buna karşı söyleyecek bir şeyin var mı?" dedi.

"Eminin vaiz, Kingsbridge Manastırı'nın dünyevi ya da ruhani herhangi bir sorununda Shiring Kontu'nun emirlerine uyacağını söylemek istememiştir. Öyle değil mi Murdo?"

"Ne dediysem odur." dedi Murdo yine o yankılanan sesiyle.

"Yeter!" dedi Roland, bu oyundan sıkılmıştı. "İkiniz de vaktinizi boşa harcıyorsunuz. Ben Saul Whitehead'i aday göstereceğim. Şimdi defolun."

St. John in the Forest, Kingsbridge Manastırı'nın minyatür bir kopyasıydı. Kilise küçüktü, taştan yapılmış yemekhaneler vardı, yatakhane de öyle. Binaların geri kalanı basit, tahta yapılardı. Sekiz keşiş vardı. Hiç rahibe yoktu. Meditasyon ve duadan geriye kalan zamanda kendi yiyeceklerinin çoğunu yetiştirir ve İngiltere'nin güneybatısında çok ünlü olan keçi peyniri üretirlerdi.

Godwyn ve Philemon iki gündür at sürüyorlardı. Sabahın erken saatlerinde yol ormandan çıktı ve ortasında kilise bulunan geniş ve temizlenmiş bir alanla karşılaştılar. Godwyn korkularında haklı olduğunu bir bakışta anladı. Saul Whitehead'in bu bölgenin başrahibi olarak burada çok iyi iş çıkardığı hakkındaki raporlar az bile söylemişlerdi. Her şeyde bir düzen, intizam hâkimdi. Tarlalar arasındaki çitler aynı boyda budanmış, hendekler dümdüzdü, meyve bahçesindeki ağaçlar eşit aralıklarla dikilmişti, olgunlaşan buğday tarlalarında yabani otlardan eser yoktu. Ayinlerin tam zamanında ve gereken saygıyla yapıldığından adı gibi emindi.

Saul'un liderliğe bu kadar yakışmasının onun ihtiraslarını kamçılamadığını ümit etmek zorundaydı.

Atlarını tarlalar arasındaki patikada sürerken Philemon:

"Kont, kuzenini Kingsbridge başrahibi yapmak için neden bu kadar ısrarlı?"

"Küçük oğlunu neden Kingsbridge piskoposu yaptıysa, aynı sebeptendir." diye cevap verdi Godwyn.

"Piskoposlar ve başrahipler güçlüdür. Kont, civarındaki etkili ve güçlü olan herkesin dostu olmasını ister, düşmanı değil."

"Başrahip ile ne için tartışabilirler ki?"

Godwyn, güç politikalarının satranç oyununun, genç Philemon'un ilgisini çektiğini fark etti.

"Toprak, vergiler, haklar, imtiyazlar... Örneğin Başrahip ve Kont Kingsbridge'de yün panayırında daha çok iş olsun diye, yeni bir köprü yapılmasını isteyebilirler. Böyle bir şey Shiring'deki kendi panayırının iş yapma şansını azaltacağı için bu projeye karşı çıkabilir."

"Ama ben yine de bir başrahibin bir konta nasıl savaş açabileceğini anlamış değilim. Başrahibin askeri yok..."

"Bir din adamı büyük insan kitlelerini etkileyebilir. Kontun aleyhine bir vaaz verir ya da azizleri Kont'un üzerine bela yağdırmaya çağırırsa insanlar Kont'un lanetlenmiş olduğuna inanır. Sonra Kont'un gücüne aldırmamaya başlar, ona güvenleri azalır ve teklif ettiği bütün projelere olumsuz bakarlar. Thomas Beeket'i öldürttükten sonra Kral II. Henry'nin başına gelenlere bir bak."

Tarlaların arasında bir süre daha yol aldıktan sonra atlarından indiler. Hayvanlar hemen yalağa, su içmeye koştu. Ortalıkta bir keşişten başka kimse görünmüyordu. Elbisesi iple bağlanmış keşiş, ahırların arkasındaki domuz ağılından gübreleri dışarı atıyordu. Böyle bir iş yaptığına göre kesinlikle genç hizmetlilerden biri olmalıydı. Godwyn seslendi:

"Hey, oğlum, baksana! Gelip şu atlarla ilgilen."

Keşiş: "Tamamdır." diye cevap verdi.

Birkaç tırmık hareketinden sonra ağılın temizliğini bitirdi ve yeni gelenlere doğru yürüdü. Tam Godwyn biraz çabuk olmasını söyleyecekti ki Saul'u sarı kâküllerinden tanıdı.

Godwyn bunu beğenmemişti. Domuz ahırından pislikleri dışarı atmak başrahibin işi olmamalıydı. Dikkati çekecek kadar fazla alçakgönüllülük aslında dikkat çekmenin ta kendisiydi. Ama yine de Saul'un mütavazılığı bu aşamada Godwyn'in işine yarayabilirdi.

Saul'a dostça gülümseyerek: "Merhaba kardeşim. Kesinlikle başrahipten atımın koşumlarını çözmesini istememiştim." dedi.

"Neden olmasın?" dedi Saul. "Biri bu işi yapacak nasıl olsa, e sizde bütün gün at üstünde yolculuk yaptınız, yorgunsunuzdur."

Saul atları ahıra götürdü.

"Öteki kardeşlerim tarladalar." diye seslendi. "Ama akşam duası için neredeyse dönerler."

Ahırdan çıktı.

"Mutfağa gelin."

Hiçbir zaman yakın arkadaş olamamışlardı. Godwyn hep Saul'un dindar bakış açısıyla kendisini eleştirdiğini hissederdi. Asla düşmanca davranmazdı fakat her şeyi kendi bildiği gibi değişik bir tarzda yapmaya devam ederdi. Godwyn sinirlenmemeye dikkat etmek zorundaydı. Ama daha şimdiden gerilmeye başlamıştı.

Godwyn'le Philemon, Saul'un arkasından avludan geçerek tek katlı, yüksek çatılı bir binaya girdiler. Tahtadan yapılmasına rağmen içinde taştan bir şömine ve ocak vardı. Yolcular minnetle, üstü temizlenmiş bir masanın başındaki sert tahta sıraya oturdular.

Saul, büyük bir fıçıdan onlara büyük birer kupa bira doldurdu.

Karşılarına oturdu. Philemon büyük bir susuzlukla birayı başına dikerken, Godwyn sadece bir yudum aldı. Saul yiyecek bir şeyler ikram etmemişti, Godwyn akşam ayinin sonuna kadar yiyecek bir şey bulamayacaklarını tahmin etti.

Godwyn sıkıntıyla çok hassas bir an olduğunu düşündü, Murdo'nun adaylığına Roland'ı vazgeçiremeyecek kadar karşı çıkmak zorunda kalmıştı. Şimdi de Saul'u kabul etmeyeceği bir biçimde göreve davet etmeliydi. Ne söyleyeceğini biliyordu ama en doğru biçimde söylemeliydi. Eğer yanlış bir adım atarsa, Saul şüphelenebilir ondan sonra da her şey mahvolabilirdi.

Saul onun daha çok endişelenmesine zaman bırakmadan: "Sizi buraya getiren şey nedir kardeşim?" dedi.

"Kont Roland kendine geldi."

"Tanrı'ya şükürler olsun."

"Bu başrahip seçimlerinin artık yapılabileceği anlamına geliyor."

"İyi. Bu şekilde başrahip olmadan uzun süre geçirilmemeli."

"Fakat kim başrahip olacak?"

Saul sorumluluktan kaçarak: "Henüz bir isim belirlenmedi mi?" diye sordu.

"Peder Thomas."

"İyi bir yöneticidir. Başka kimse yok mu?"

"Resmi olarak yok."

"Carlus'a ne dersiniz? Başrahip Anthony'nin cenaze töreni için Kingsbridge'e geldiğimde Carlus en şanslı adaydı."

"Kendini bu görev için yeterli bulmuyor."

"Kör olduğu için mi?"

"Belki."

Saul, Adolphus'un doğum günü için düzenlenen ayinde Carlus'un yere yuvarlandığını bilmiyordu.

"Her nasılsa çok düşündü, dua etti ve kararını verdi."

"Kont yeni bir aday belirlemedi mi?"

"Daha düşünüyor."

Godwyn duraksadı.

"Bizim burada olmamızın nedeni de bu. Kont... aday olarak sizi düşünüyor."

Yalan sayılmaz diye düşündü Godwyn, sadece yanlış yönlendirici bir vurgulama...

"Onur duydum."

Godwyn onu inceliyordu.

"Ama sizin için sürpriz olmadı herhalde?"

Saul kızardı.

"Bağışlayın. Büyük Philip, burada St. John'da görevliyken Kingsbridge başrahibi oldu, ondan sonra gelenler de aynı yolu izlediler. Onlar kadar değerli olduğumu söylemiyorum ama bu fikrin benimde aklımdan geçtiğini itiraf etmeliyim."

"Bunda utanılacak bir şey yok. Aday gösterilme konusunda ne hissediyorsunuz?"

"Ne mi hissediyorum?"

Saul çok şaşırmış görünüyordu. "Neden bunu sordunuz? Eğer Kont arzu ederse, beni aday gösterebilir, eğer kardeşlerim de beni isterlerse bana oy verirler ve ben Tanrı tarafından görevlendirilmiş olduğumu kabul ederim. Ne düşündüğümün hiç önemi yok."

Bu Godwyn'in istediği cevap değildi. O Saul'un kendi başına karar vermesini istiyordu. Tanrı'nın isteklerinden söz etmek Godwyn'in amacına zarar verebilirdi.

"O kadar basit değil." dedi. "Adaylığı kabul etmeyebilirsiniz. Kont bu yüzden beni buraya gönderdi."

"Emir vereceği yerde rica etmek pek Roland'ın tarzı değildir."

Godwyn neredeyse pes etmek üzereydi. Saul'un ne kadar zeki olduğunu unutmamak gerektiğini hatırlattı kendi kendine. Aceleyle sözlerini geri aldı.

"Gerçekten de öyle. Sadece, eğer reddetmeyi düşünürseniz bunu mümkün olduğu kadar çabuk bilmek istiyor, böylece başka birini aday gösterebilir."

Her ne kadar Roland bunu söylemediyse de aslında doğru olan buydu.

"İşlerin böyle yürüdüğünü bilmiyordum."

Böyle düşünüyor diye aklından geçirdi Godwyn.

"Son defasında, Başrahip Anthony seçildiğinde siz ve ben henüz çömezdik, o yüzden neler olup bittiğini bilemezdik." dedi.

"Doğru."

"Kingsbridge başrahipliği makamını doldurabilecek yeteneklere sahip olduğunuza inanıyor musunuz?"

"Kesinlikle hayır."

"Ah!"

Godwyn hayalkırıklığına uğramış gibi yapıyordu, oysa içinden Saul'un alçakgönüllüğünden dolayı böyle bir cevap verdiğinden emindi.

"Ama yine de..."

"Ne?"

"Tanrı'nın yardımıyla neler başarabileceğini kim bilebilir?"

"Ne kadar doğru söylediniz."

Godwyn hoşnutsuzluğunu gizlemeye çalışıyordu. O alçakgönüllü cevap sadece bir formaliteymiş demek ki. Saul işi yapabileceğini düşünüyordu. Gerçek buydu.

"Herhalde bu gece dua edip, iyice düşüneceksiniz."

"Başka bir şey düşünmeyeceğimden emin olun."

Uzaktan sesler duyuldu.

"Kardeşlerim işten dönüyorlar."

"Sabahleyin yine konuşuruz." dedi Godwyn.

"Eğer aday olmaya karar verirseniz bizimle Kingsbridge'e dönmeniz gerekiyor."

"Pekâlâ."

Saul'un teklifi kabul etmesi ciddi bir tehlike yaratabilirdi. Godwyn korkuyordu. Ama bir kozu daha vardı oynayacak.

"Dua ederken şunu aklınızdan çıkarmayın." dedi.

"Asiller asla boşu boşuna bir armağan sunmazlar insana."

Saul endişelenmiş gibiydi.

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Kontlar ve baronlar unvanlar, toprak, mevki, tekeller dağıtırlar, ama bütün bunların bir bedeli vardır."

"Peki ya bu durumda?"

"Eğer seçilirseniz Roland sizden bunun karşılığını bekleyecektir. Siz onun kuzenisiniz. Yine de mevkinizi ona borçlu olacaksınız. Toplantılarda onun sesi olacak, manastırın çalışmalarının onun çıkarlarıyla çatışmamasını sağlayacaksınız."

"Aday göstermek için bu şartları açıkça öne mi sürecek yani?"

"Açıkça? Hayır. Fakat benimle Kingsbridge'e döndüğünüzde sizi sorguya çekecektir ve sorular gerçek niyetinizin ne olduğunu anlamaya yönelik olacaktır. Eğer siz, bağımsız bir başrahip olmak, kuzeninize asla iltimas etmemek, ona maddi çıkar sağlamamak konusunda ısrar ederseniz başka birini aday gösterecektir."

"Bunu hiç düşünmemiştim."

"Tabii siz önce duymak istediği cevapları verir ve seçimden sonra fikirlerinizi değiştirebilirsiniz."

"Ama bu sahtekârlık."

"Bazıları öyle düşünecektir."

"Tanrı öyle düşünecektir."

"Bu gece düşünmeniz gereken bir başka konu da bu."

Bir grup genç keşiş, tarlalarda çamura bulanmış olarak ve yüksek sesle konuşarak mutfağa girdiler. Saul onlara bira vermek için kalktı, yüzünde hâlâ o endişeli ifade vardı. O ifade, duvarlarına "ilahi hesaplaşma günü" resmedilmiş küçük kiliseye girdikleri zaman da oradaydı, en sonunda akşam yemeği servisi yapılıp, Godwyn keşişlerin yaptığı nefis peynirle açlığını bastırdığı zaman da vardı.

Godwyn o gece sabaha kadar uyuyamadı, oysa at sırtında geçirdiği iki günden sonra her tarafı ağrıyordu. Saul'u ahlaki bir ikilemle karşı karşıya getirmişti. Başka keşişlerin çoğu Roland'la konuşurken kendi konumlarını ikinci plana atmaktan ve Kont'a niyetlerinden çok daha fazla itaat vaat eden sözler vermekten çekinmezlerdi.

Ama Saul öyle yapamazdı. Ahlaki kurallarla yetiştirilmişti. Bu ikilemi çözüp adaylığı kabul edecek miydi? Godwyn bunu nasıl becereceğini merak ediyordu.

Saul, sabahın ilk ışıklarında keşişler Lauds ayini için kalktıklarında bile aynı yüz ifadesini taşıyordu.

Kahvaltından sonra Godwyn'e adaylığı kabul edip etmeyeceğini açıkladı.

Godwyn Roland'ın yüzüne hâlâ alışamamıştı. Bakılacak en garip şeydi. Kont bugün, başındaki sargıları örten bir şapka giymişti, genel görünüşünü biraz daha normale çevirdiyse de, şapka, yüzünün sağ tarafındaki felci daha bir vurgulamıştı. Her zamankinden daha huysuz görünüyordu, Godwyn onun hâlâ ciddi baş ağrıları çektiğini tahmin etti.

"Kuzenim Saul nerede?" diye sordu Godwyn odadan içeri girer girmez.

"Hâlâ St. John'da Lordum. Mesajınızı kendisine ilettim..."

"Mesaj? O bir emirdi."

Yatağın yanı başında duran Lady Philippa yumuşacık bir sesle:

"Heyecanlanmayın efendim, biliyorsunuz, sonra hasta oluyorsunuz." dedi. Godwyn:

"Peder Saul açıkça adaylığı kabul etmediğini söyledi."

"Nedenmiş?"

"Düşündü, dua etti..."

"Elbette dua edecek, keşişlerin işi bu. Beni reddetmesinin nedeni neymiş?"

"Bu kadar iddialı bir görev için kendisini yeterli bulmadığını söyledi."

"Saçma. Ne iddialısı? Kimse ondan bin şövalyeyi savaşa götürmesini istemiyor, yapacağı sadece bir avuç keşişin günün belli saatlerinde ilahi söylemesini sağlamak."

Saçma olan buydu, Godwyn başını öne eğdi ve bir şey söylemedi.

Kontun sesi birden değişti:

"Senin kim olduğunu şimdi hatırladım. Sen Petranilla'nın oğlusun değil mi?"

"Evet efendim."

Aldattığın şu Petranilla diye düşündü Godwyn.

"O çok zekiydi, senin de öyle olduğun belli. Saul'un kabul etmemesini sağlamak için neler söyledin kimbilir. Sen Thomas Langley'in başrahip olmasını istiyorsun değil mi?"

Godwyn, benim planlarım bundan çok daha karmaşık aptal, diye geçirdi içinden.

"Saul aday gösterilmesi karşılığında ondan ne isteyeceğinizi sordu." dedi.

"Ahaa şimdi anlaşılıyor. Sen ne söyledin?"

"Kuzeni, destekçisi, kontu olan kişiyi dinlemesini beklediğinizi söyledim."

"Ve o da bunu kabul edemeyecek kadar inatçıdır. Tamam. Konu kapandı. O şişko vaizi aday göstereceğim. Şimdi gözümün önünden kaybol."

Godwyn sevincini gizlemek için başını önüne eğerek odadan çıktı. Planının sondan bir evvelki aşaması başarıyla tamamlanmıştı. Kont Roland seçilmesi en imkânsız adamı aday göstermeye nasıl yönlendirildiğinden zerre kadar şüphelenmemişti. Şimdi sıra son adımdaydı.

Hastaneden çıkıp kilisenin büyük salonuna gitti. Gün ortasındaki Sekt ayininden önceki ders çalışma saatiydi. Keşişlerin çoğu ayakta ya da oturarak okuyor, dinliyor yahut meditasyon yapıyorlardı. Godwyn gözleriyle Theodoric'i, genç yandaşını buldu ve bir baş işaretiyle yanına çağırdı.

Alçak sesle: "Kont Roland, Vaiz Murdo'yu başrahipliğe aday gösterdi." dedi.

Theodoric yüksek sesle: "Ne?" dedi.

"Hişşş."

"Mümkün değil, olamaz."

"Kimse ona oy vermez."

"Bu yüzden çok mutluyum."

Theodoric'in yüzü aydınlandı.

"Ooo... anladım. Bizim için gerçekten çok iyi oldu, gerçekten."

Godwyn, neden böyle şeyleri insanlara, hatta en akıllılarına bile açıklamak zorunda kaldığını düşündü. Annesi ve kendisinden başka hiç kimse görünenin altındakileri anlayamıyordu.

"Git herkese söyle, sakin ol. Kızgınlığını göstermene gerek yok. Zaten herkes, kışkırtılmaya gerek duymadan yeteri kadar öfkelenecek."

"Bunun Thomas'ın yararına olduğunu da söyleyeyim mi?"

"Kesinlikle olmaz."

"Peki." dedi Theodoric. "Anladım."

Anlamadığı çok belliydi ama Godwyn onun talimatlarına harfi harfine uyacağından emindi.

Godwyn onu bırakıp Philemon'u aramaya koyuldu. Onu yemekhaneyi süpürürken buldu.

"Murdo'nun nerede olduğunu biliyor musun?"

"Mutfaktadır."

"Onu bul ve bütün keşişler Sekt ayini için kilisedeyken, seninle başrahibin evinde buluşmasını söyle. Ama dikkat et. Kimsenin sizi orada birlikte görmesini istemiyorum."

"Peki. Ona ne diyeyim?"

"Önce, Murdo kardeş sana bir şey söyleyeceğim ama benden duyduğunu kimse bilmemeli dersin. Anlaşıldı mı?"

"Kimse bunu benden duyduğunu bilmemeli. Tamam."

"Sonra ona bulduğumuz sözleşmeyi göster. Nerede olduğunu hatırlıyor musun? Yatak odasında, yatağın yanındaki sandığın içinde zencefil renkli deri bir çanta var. Onun içinde."

"Hepsi bu mu?"

"Thomas'ın manastıra bağışladığı topraklar, aslında Kraliçe Isabella'ya ait ve bu sırrın on yıldır herkesten saklandığını iyice anlat."

Philemon şaşırmıştı.

"Ama Thomas'ın neyi saklamaya çalıştığını bilmiyoruz."

"Evet. Ama her sırrın bir nedeni vardır."

"Murdo'nun bu bilgiyi Thomas'ın aleyhine kullanacağından korkmuyor musun?"

"Elbette."

"Murdo ne yapacak sence?"

"Bilmiyorum ama ne yaparsa yapsın Thomas için hiç de iyi olmayacak."

Philemon kaşlarını çattı.

"Thomas'a yardım etmeye çalıştığımızı sanıyordum." dedi.

Godwyn gülümsedi.

"Herkes öyle sanıyor."

Sekt ayini için çanlar çalmaya başladı.

Philemon Murdo'yu aramak için çıkarken, Godwyn de kilisede öteki keşişlere katıldı. Ötekilerle birlikte. "Yüce Tanrım, sen dualarımızı duy."diye dua etmeye başladı.

Her ne kadar Philemon'a güveni tam olsa da kumar oynadığının farkındaydı. Bütün parasını Thomas'ın sırtına yatırmıştı, ama açtığında kartta ne göreceğini bilmiyordu.

Her durumda keşişlerin kafasını karıştırdığı belliydi. Huzursuzlanmışlardı. Sürekli konuşuyorlardı. Carlus, bölümlerin arasında iki kez sessiz olmaları için uyarmak zorunda kalmıştı. Keşişler genellikle dünyevi zenginlik üstüne ahkâm kesip aynı zamanda lanetledikleri bu şeylerden bol bol faydalandıkları için vaizlerden pek hoşlanmazlardı. Ve Murdo'dan da kibirli, açgözlü ve sarhoş olduğu için özellikle hoşlanmazlardı. Ondan başka kim olursa olsun destekleyebilirlerdi.

Ayinden sonra kiliseden çıkarken Simeon Godwyn'e: "Vaizi başrahip seçemeyiz" dedi.

"Katılıyorum."

"Carlus ve ben başka bir isim önermeyeceğiz. Eğer keşişler aralarında bölünürlerse, Kont uzlaşma adına kendi adayını dayatacaktır. Fikir ayrılıklarımızı bir kenara bırakıp Thomas'ın etrafında toplanmalıyız. Eğer biz tam bir birlik içinde olabilirsek Kont'un karşı çıkması zor olur."

Godwyn durdu, Simeon'un yüzüne baktı.

"Teşekkür ederim kardeşim." dedi.

Alçakgönüllü görünmeye ve sevincini saklamaya çalışıyordu.

"Bunu manastırın iyiliği için yapıyoruz."

"Biliyorum. Ruhunuzun cömertliğini takdir ediyorum."

Simeon başını eğdi ve uzaklaştı.

Godwyn zaferin kokusunu almaya başlamıştı. Keşişler, yemek için yemekhaneye indiler. Murdo da onlara katıldı. Ayinleri kaçırabilirdi, ama yemekleri asla. Bütün manastırlarda geçerli bir kural vardı. Yemek zamanı orada bulunan bütün keşişler ve vaizler sofraya davet edilirdi, ama Murdo gibi birkaç tanesi nezaketi kötüye kullanıyorlardı. Godwyn Murdo'nun yüzünü inceledi. Çok heyecanlıydı, paylaşmak için can attığı yeni haberleri varmış gibiydi. Yine de yemek servis edilirken kendini tutabildi ve yemek boyunca sessiz kaldı, bir çömezin okuduğu İncil'den bölümü saygıyla dinledi.

Bölüm Susanna ve Elder'ların hikâyesinden alınmıştı. Godwyn, böyle bir bekârlar topluluğunda bu kadar seksi bir hikâyenin okun-

masını hiç uygun bulmamıştı. Ama bugün, şehvet düşkünü iki ihtiyarın genç bir kadına kendileriyle yatması için şantaj yapmalarının hikâyesi bile keşişlerin dikkatini çekmeyi başaramamıştı. Arada sırada Murdo'ya yan yan bakarak kendi aralarında fısıldaşmaya devam ettiler. Daniel Peygamber, ihtiyarları ayrı ayrı sorgulayıp ifadelerindeki tutarsızlıkları göstererek Susanna'yı idamdan kurtardığında, yemek bitmişti. Keşişler gitmeye hazırlanıyorlardı. Murdo Thomas'la konuşuyordu.

"Buraya ilk geldiğinizde Thomas kardeş, sanırım bir kılıç yaranız vardı."

Herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle konuşmuştu, öteki keşişler de dinlemek için durdular. Thomas taşlaşmış bir ifadeyle: "Evet." dedi.

"Bu yaranın yüzünden sol kolunuzu kaybettiniz. Merak ediyorum, acaba bu yarayı Kraliçe Isabella için görev yaparken mi aldınız?"

Thomas bembeyaz kesildi.

"On yıldır Kingsbridge keşişiyim. Önceki hayatım tamamen unutuldu." dedi.

Murdo kafaları karıştırmaya devam etti: "Manastıra girdiğinizde bağış olarak verdiğiniz toprak parçasını soruyorum. Norfolk'ta çok verimli, küçük bir köy. Beş yüz dönüm. Kraliçe'nin yaşadığı Lynn'e çok yakın."

Godwyn çok sinirlenmiş gibi sözünü kesti.

"Bir yabancı mal varlığımızı nereden bilebilir?"

"Oo, sözleşmeyi okudum." dedi Murdo. "Böyle şeyler bir sır olarak kalmaz."

Godwyn yan yana oturan Simeon ve Carlus'a baktı. İki adam da çok şaşkın görünüyordu. Başrahip yardımcısı ve mali işler sorumlusu olarak bu sırrı biliyorlardı zaten. Murdo'nun sözleşmeyi nasıl gördüğünü merak ediyor olmalıydılar. Simeon konuşmak üzere ağzını açtı.

Murdo devam etti: "Ya da aslında bir sır değildi."

Simeon ağzını yeniden kapadı. Eğer Murdo'nun bu sırrı nasıl keşfettiğini öğrenmeye kalksaydı, bu sefer de kendisi bu sırrı neden bu kadar zamandır sakladığı konusunda sorulara muhatap olacaktı.

Murdo: "Ve... Lynn'deki çiftlik, manastıra..." Dramatik bir edayla durakladı. "Kraliçe Isabella tarafından bağışlanmış." diye bitirdi.

Godwyn etrafına bakındı. Olay keşişler arasında büyük bir hayret uyandırmıştı. Carlus ve Simeon hariç. İkisi de taş kesilmişlerdi.

Vaiz Murdo masaya yaslandı. Dişlerinin arasına yemekten kalan otlar yapışmıştı.

"Size yeniden soruyorum." dedi saldırgan bir ifadeyle.

"Siz bu yarayı Kraliçe Isabella için görev yaparken mi aldınız?"

Thomas: "Herkes benim keşiş olmadan önce ne yaptığımı biliyor, ben bir şövalyeydim, savaşlarda çarpıştım, adam öldürdüm. Günahlarımı itiraf ettim ve bağışlandım."

"Bir keşiş geçmişini arkada bırakabilir ama Kingsbridge başrahibi bunu ağır bir yük olarak taşır. Kendisine, kimleri, niçin öldürdüğü, daha da önemlisi karşılığında ne ödüller aldığı sorulabilir."

Thomas konuşmadan, gözlerini Murdo'ya dikmiş bakıyordu. Godwyn, Thomas'ın yüzündeki ifadeyi anlamaya çalışıyordu. Büyük bir heyecanla kaskatı kesilmişti. Hiçbir suçluluk ya da utanç belirtisi yoktu, sırrı her neyse Thomas yanlış bir şey yaptığını düşünmüyordu. Öfkelenmiş gibi de görünmüyordu. Murdo'nun alaycı tonu, birçok insanı çileden çıkarabilir, şiddete yöneltebilirdi, ama Thomas ani bir çıkış yapacakmış gibi değildi. Hayır, Thomas daha değişik bir şeyler hissediyor gibiydi, utançtan daha az, öfkeden daha sakin bir şeyler. Godwyn sonunda bunun korku olduğunu anladı. Thomas korkuyordu. Murdo'dan mı? Olacak iş değildi. Murdo yüzünden olabilecek şeylerden, Murdo'nun sırrını keşfetmesinin doğuracağı sonuçlardan korkuyordu.

Murdo, kedinin fareyle oynadığı gibi sözlerine devam etti: "Eğer bu soruyu burada, bu alanda cevaplayamazsanız, başka yerlerde de sorulacaktır."

Godwyn'in hesaplarına göre Thomas'ın bu noktada her şeyden vazgeçmesi gerekiyordu. Thomas çetin cevizdi. On yıldan beri kendini sakin, sabırlı ve esnek biri olarak göstermişti. Godwyn başrahipliğe aday olma fikrini kafasına soktuğunda, geçmişin gömülmüş olduğuna karar vermiş olmalıydı. Ve şimdi de yanıldığını anlıyordu.

Şimdi nasıl reaksiyon verecekti? Hatasını görüp geri mi çekilecekti? Yoksa dişlerini gıcırdatıp devam mı edecekti? Godwyn dudaklarını ısırarak bekledi.

Thomas sonunda konuştu.

"Sanırım, başka yerlerde de aynı sorunun sorulacağını söylerken haklıydınız." dedi. "En azından sizin ne kadar kardeşlik ruhuna aykırı ya da tehlikeli olursa olsun kehanetinizin gerçekleşmesi için elinizden geleni yapacağınızdan eminim."

"Neyi ima ettiğinizi anlaya..."

"Daha fazla konuşmayın." dedi Thomas hışımla ayağa kalkarken.

Murdo geriledi. Thomas'ın uzun boyu, güçlü fiziği, sesindeki keskin yükselişle birleşince, pek sık rastlanmayan bir şey oldu, vaiz sesini kesti.

"Geçmişimle ilgili sorulara hiçbir zaman cevap vermedim." dedi Thomas.

Sesi yine eski sükûnetine kavuşmuştu, odadaki bütün keşişler sakin ve sessiz bir şekilde konuşulanları duymaya çalışıyorlardı.

"Bundan sonra da vermeyeceğim."

Murdo'yu işaret ederek.

"Ama bu... sümüklü böcek sayesinde şunu anladım ki, eğer başrahibiniz olursam bu tür soruların ardı arkası kesilmeyecek. Bir keşiş geçmişini kendine saklayabilir ama bir başrahip için durum farklıymış bunu şimdi görüyorum. Bir başrahibin düşmanları olabilir ve bu yüzden herhangi bir gizlilik bir zayıflık sayılabilir. Ve sonra da tabii, liderin bu zayıf noktası dolayısıyla kurum tehdit altında kalabilir. Yani aklım beni vaiz Murdo'nun vardığı şu sonuca götürüyor. Geçmiş hakkında sorulan sorulara cevap vermek istemeyen biri başrahip olamaz. Bu yüzden..."

Genç Theodoric atıldı: "Hayır."

"Bu yüzden önümüzdeki seçimler için adaylıktan çekiliyorum."

Godwyn derin bir nefes aldı. Amacına ulaşmıştı. Thomas oturdu. Murdo çok mutluydu. Herkes bir ağızdan konuşmaya çalışıyordu.

Carlus eliyle masaya vurdu, yavaş yavaş herkes sakinleşti.

"Vaiz Murdo, bu seçimde oy kullanamayacağınız için bizi yalnız bırakmanızı istemek zorudayım." dedi.

Murdo yavaş yavaş yürüyerek zafer kazanmış bir tavırla odadan çıktı.

O gittikten sonra Carlus:

"Bu bir rezalet. Murdo tek aday." dedi.

Theodoric: "Thomas'ın çekilmesine izin vermemeliyiz." dedi.

"Ama çekildi bile."

Simeon: "Başka bir aday olmalı." dedi.

"Evet." dedi Carlus.

"Ben Simeon'u öneriyorum."

"Hayır." dedi Theodoric.

"İzin verin konuşayım."diye başladı Simeon.

"Bütün kardeşleri Murdo'ya karşı birleştireceği kesin olan birini seçmeliyiz aramızdan. Bu ben olamam. Gençler tarafından pek desteklenmediğimi biliyorum. Bütün kesimlerden en fazla oy alabilecek adayın kim olduğunu sanırım hepimiz biliyoruz.

Dönüp Godwyn'e baktı.

"Evet." dedi Theodoric.

"Godwyn!"

Genç keşişler alkışladılar, daha yaşlılar teslim olmuş görünüyorlardı. Godwyn sanki gönülsüzmüş gibi başını iki yana salladı. Keşişler masalara vurarak bağırmaya başladılar: "God-wyn! Godwyn!"

Sonunda ayağa kalktı. Kalbi mutluluktan çatlayacak gibiyken, yüzüne sakin bir ifade vermeye gayret etti. Sussunlar diye elini kaldırdı. Bütün oda sessizliğe büründü. Godwyn alçakgönüllü, yavaş bir sesle: "Kardeşlerimin arzularına boyun eğeceğim."

Oda alkışlarla inledi.

23

Godwyn seçimleri erteledi. Kont Roland sonuçlara çok kızacaktı. Godwyn ona düğünden önce seçim sonuçlarıyla uğraşması için mümkün olduğunca az vakit bırakmak istiyordu.

Gerçekte Godwyn korkuyordu. Kraliyetteki en güçlü adamlardan birine başkaldırıyordu. Sadece on üç kont vardı. Kırk kadar baron, yirmi bir piskopos ve bir avuç diğerleri ile birlikte İngiltere'yi onlar yönetiyordu. Kral parlementoyu toplantıya çağırdığında bir aristokrat grup olarak lordlar vardı, bir de onların karşısında şövalyeler, aydın kesim ve tüccarlar vardı. Shiring Kontu kendi sınıfının en güçlü ve en önemli adamıydı. Ve Rahip Godwyn, otuz bir yaşında, dul Petranilla'nın oğlu, Kingsbridge Manastırı'nın da idari işlerinden sorumlu bir görevliden daha fazla bir şey olamamış biriydi. Godwyn, bu Kont'la zıtlaşmıştı ve işin en tehlikeli tarafı, kazanıyordu.

Korkuyla titredi. Düğünden altı gün önce Roland ayağını yere vurdu ve açıkladı:

"Yarın."

Düğününün konukları teker teker gelmeye başlamıştı bile. Monmouth Kontu, hastane bölümüne yerleşmiş, Roland'ın bitişiğindeki odayı kullanıyordu. Lord William ve Lady Philippa, Bell Hanı'na geçmek zorunda kalmışlardı. Piskopos Richard, Carlus'la başrahip evini paylaşıyordu. Baron ve şövalyeler de karıları ve çocuklarıyla, seyisler, hizmetçiler ve atlarla birlikte meyhaneleri doldurmuşlardı. Kasaba halkı birdenbire açılan alışverişten çok memnundu, yağmurun perişan ettiği yün panayırından kazandıkları azıcık paradan sonra bu ilaç gibi gelmişti.

Seçim sabahı Godwyn ve Simeon hazine dairesine gittiler. Burası, kütüphanenin ağır meşe kapısının arkasında gizli, küçük, penceresiz bir odaydı. Özel ayinlerde kullanılan değerli eşyalar, demir çerçeveli bir sandığın içine kilitlenerek burada saklanırdı. Anahtarları hazinedar olan Simeon'da duruyordu.

Seçimin sonucu çoktan belliydi ya da Kont Roland hariç herkes öyle düşünüyordu. Hiç kimse Godwyn'in gizli sırrını bilmiyordu. Yalnızca bir kez bir gerginlik yaşamıştı. O da Thomas, Vaiz Murdo'nun Isabella sözleşmesini nasıl ele geçirebildiğini yüksek sesle dile getirdiği zaman.

"Kazayla keşfetmiş olamaz, çünkü asla kütüphanede bir şeyler okurken görülmemiştir, kontrat başkalarının eline geçmiş olmalı."

Thomas, Godwyn'e: "Bu sırrı ona birileri söylemiş olmalı. Ama kim? Sadece Carlus ve Simeon biliyordu. Onlar da neden bu sırrı ifşa etsinler ki? Murdo'ya yardımcı olmayı hayatta istemezler." demişti.

Thomas çok çaresiz kalmıştı.

Godwyn ve Simeon hazine sandığını kütüphanenin aydınlığına doğru çektiler. Katedralin mücevherleri mavi kadifelere sarılmış ve koruyucu deri tabakalarıyla desteklenmişti. Kutuyu karıştırırken Simeon eşyalardan bazılarının kadifelerini açtı, hayranlıkla bakarak bir zarar görüp görmediklerini kontrol ediyordu. İçlerinde yirmi beş otuz santim büyüklüğünde fildişinden bir tabak vardı. Üzerinde St.Adolphus'un çarmıha gerilişini gösteren oymalar bulunuyordu. Aziz bu resimde anısına saygı gösterenlere Tanrı'dan uzun ömür ve sağlık diliyordu. Bir sürü şamdan ve üzerinde çarmıha gerili İsa kabartması olan haç vardı. Hepsi de altından veya gümüştendi, çoğu değerli taşlarla bezenmişti. Kütüphanenin uzun pencerelerinden giren kuvvetli ışığın altında mücevherler ışıldıyor, altınlar parlıyordu. Bütün bunlar yıllar önce, dini bütün kişiler tarafından manastıra bağışlanmıştı. Toplam değerleri çok yüksekti. Burada birçok insanın ömründe bir arada görmediği bir servet yatıyordu.

Godwyn, piskoposların törenlerde kullandığı bir asa -çoban değneği- gördü, altın kaplı tahtadan yapılmıştı, tutacak yeri mücevherlerle zarif bir şekilde süslenmişti. Geleneklere göre seçimin sonucunda belli olacak yeni başrahibe verilecekti.

Asa, sandığın dibinde, on üç yıldır el değmeden duruyordu. Godwyn onu dışarı çıkarırken Simeon bir hayret nidası koyuverdi.

Godwyn, Simeon'a sert sert baktı. Simeon'un elinde bir tabla üzerinde çarmıh gerili bulunan büyük bir haç vardı. Altındaki tabla haçın bir sunağa konulmak üzere dizayn edildiğini gösteriyordu.

"Ne var, ne oldu?" diye sordu Godwyn.

Simeon haçın arkasını gösterdi. Haçın kollarının keşiştiği yerin hemen altında çukur bir yuva gibi boşluk vardı. Godwyn hemen bir yakutun eksik olduğunu anladı.

"Yere düşmüş olmalı." dedi.

Gözleriyle kütüphaneyi taradı, kimse yoktu, yalnızdılar.

İkisi de çok endişeliydi. Birisi hazinedar, öteki yetkili olarak sorumluluğu paylaşıyorlardı. Her türlü kayıp için onlar suçlanırdı.

Sandığın içindeki her şeyi tek tek elden geçirdiler birlikte. Her birinin kadifesini açtılar ve hepsini silkelediler. Bütün deri parçalarına baktılar. Deli gibi, boş kutuyu ve yerleri aradılar. Yakut, hiçbir yerde yoktu.

Simeon: "Bu haç en son ne zaman kullanılmış?"

"Carlus'un düştüğü, St.Adolphus bayramında. Düşerken masanın kenarına vurmuştu.

"Belki taş o zaman düşmüştü. Ama nasıl olmuş da kimse fark etmemiş?"

"Yakut, haçın arkasındaydı. Ama kimse yerde görmemiş mi?"

"Haçı yerden kim kaldırdı?"

"Hatırlamıyorum." dedi Godwyn çabucak.

"Durum karıştı."

Aslında pekâlâ hatırlıyordu.

Philemon'du.

Godwyn sahneyi gözünün önüne getirdi. Philemon ve Otto sunağı kaldırıp platformun üzerine yerleştirmişlerdi. Sonra Otto şamdanları kaldırırken Philemon da haçı yerden almıştı.

Gittikçe artan bir hoşnutsuzlukla Godwyn Lady Philippa'nın bileziğinin kaybolduğu günü hatırladı. Philemon yeniden çalmaya mı başlamıştı? Bunun kendisini nasıl etkileyeceğini düşününce ürperdi. Herkes Philemon'un Godwyn'in gayriresmi yardımcısı olduğunu biliyordu. Böylesine korkunç bir günah -kutsal bir eşyadan bir mücevher çalmak- bu işi yapanla ilişkisi olan herkese leke sürerdi. Seçimleri alt üst edebilirdi.

Simeon'ın kendisi de düşme sahnesini tam olarak anımsayamadığı için, Godwyn'in de haçı yerden kimin aldığını hatırlayamamasından hiç şüphelenmedi. Ama keşişlerin arasından haçı Philemon'un aldığını gören birkaç kişi vardı mutlaka. Godwyn kimse Philemon'dan şüphelenmeden bu işi hemen halletmeliydi. Ama Simeon'u ayakaltından çekmek zorundaydı.

"Yakutu kilisede aramalıyız." dedi Simeon.

"Ama ayin iki hafta önceydi." diye karşı çıktı Godwyn. "Bu kadar uzun süre taşın yerde kalması imkânsız."

"Evet, imkânsız gibi ama yine de biz bir bakalım."

Godwyn, Simeon'la birlikte gitmesi gerektiğini biliyordu, bu arada ondan ayrılıp Philemon'u aramak için bir fırsat kollayacaktı.

"Elbette." dedi.

Süs eşyalarını yerine koydular ve hazine odasını kilitlediler. Kütüphaneden çıkıyorken Godwyn: "Yakutun kaybolduğuna iyice emin olana kadar bundan kimseye söz etmesek diyorum. Daha ortada kesin bir şey yokken başımıza dert açmanın bir manası yok."

"Anlaştık."

Manastır binalarının arasından aceleyle geçerek kiliseye girdiler. Haç biçimindeki salonun ortasında durup etrafı dikkatle gözden geçirdiler. Bir ay önce olsaydı, yakutun kilisenin zemininde bir yerlerde sıkışıp kalmış olması mümkün olabilirdi. Ama birkaç gün önce zeminin taşları onarılmış, çatlak, kırıklar kapatılmıştı. Yakutun aralarda kalmış olması imkânsız gibiydi.

Simeon: "Şimdi hatırlıyorum da, haçı yerden kaldıran Philemon değil miydi?"

Godwyn Simeon'un yüzüne baktı. Bu yüzde bir suçlama mı vardı? Anlayamadı.

"Philemon olabilir." dedi.

Sonra bunu uzaklaşmak için bir fırsat sayarak, "Gidip onu bulayım." diye önerdi. "Belki o anda tam olarak nerede durduğunu hatırlayabilir."

"İyi fikir. Ben burada beklerim."

Simeon dizlerinin üzerine çöküp, elleriyle yeri yoklamaya başladı, sanki yakutu elleriyle, sadece gözle bakmaktan daha kolay bulabilecekmiş gibi.

Godwyn telaşla çıktı. Önce yatakhaneye gitti. Battaniye dolabı her zamanki yerindeydi. Onu duvarın önünden çekti, gevşemiş taşı buldu, yerinden çıkardı. Elini, Philemon'un Lady Philippa'nın bileziğini sakladığı deliğe soktu.

Orada hiçbir şey yoktu.

Küfretti. O kadar kolay olmayacaktı bu iş.

Manastır binaları arasında Philemon'u arayarak yürürken, onu manastırdan kovmak zorunda kalacağını düşünüyordu. Eğer bu yakutu o çaldıysa bu sefer örtbas edemem, işi biter.

Sonra, Philemon'u şimdi değil belki de asla kovamayacağını sıkıntıyla hatırladı. Isabella sözleşmesini Murdo'ya söyleyen Philemon'du. Eğer kovulursa Philemon yaptıklarını itiraf edecek ve bunu Godwyn'in teşvikiyle yaptığını açıklayacaktı. Ve kuşkusuz herkes ona inanacaktı. Godwyn Thomas'ın Murdo'ya bu sırrı kimin, neden açıkladığı konusundaki şaşkınlığını hatırladı, Philemon'un açıklaması bu soruların cevabını vereceği için her şey yerli yerine oturmuş olacaktı.

Bu kadar gizli kapaklı yürüttüğü planında bir açık vermiş olacaktı. Philemon'un ifşaatı seçimden sonra bile olsa Godwyn'in otoritesi sarsılacak, keşişleri yönetme kabiliyeti zedelenecekti. Şu andan sonra Philemon'u savunmak zorunda olduğu gerçeği, kâbus gibi üzerine çökmüştü.

Philemon'u hastanenin yerlerini süpürürken bul lu. İşaret ederek dışarı çağırdı ve onu mutfağın arkasına götürdü, burada onları kimse göremezdi.

Philemon'un gözlerinin içine bakarak: "Bir yakut kayıp." dedi.

Philemon gözlerini kaçırdı: "Ne korkunç!"

"Carlus düştüğü zaman elinden fırlayan haçtan kopmuş."

Philemon masummuş gibi davranıyordu. "Nasıl kaybolmuş olabilir." dedi.

"Haç yere çarptığında yakut yerinden çıkmış olmalı. Ama şimdi hiçbir yerde yok, her tarafa baktım. Birisi bulup saklamış."

"Olamaz böyle bir şey."

Godwyn Philemon'un bu sahte masumiyet gösterisine çok sinirlendi.

"Seni aptal herif, herkes haçı yerden senin aldığını gördü."

Philemon sesini yükseltti.

"Ben hiçbir şey bilmiyorum."

"Bana yalan söyleyerek boşuna zaman kaybettirme. Bu işi hemen halletmek zorundayız. Senin yüzünden seçimi kaybedebilirim."

Godwyn Philemon'u mutfağın duvarına yapıştırdı.

"Yakut nerede?"

Çok şaşırtıcı bir şey oldu. Philemon ağlamaya başladı.

"Azizler aşkına." dedi Godwyn nefretle. "Kes şu saçmalığı, koskocaman adamsın."

Philemon hıçkırmaya devam ediyordu.

"Özür dilerim!" dedi. "Çok üzgünüm!"

"Eğer şunu kesmezsen...."

Godwyn kendine güçlükle hâkim olabildi. Philemon'u azarlayıp durmanın bir faydası yoktu.

"Kendini toplamaya çalış, yakut nerede?"

"Sakladım."

"Evet...?"

"Yemekhanedeki ocağın içine."

Godwyn hızla dönerek yemekhaneye doğru yürümeye başladı.

"Kutsal Meryem, aklımı koru, ateşe düşebilirdi."

Philemon gözyaşlarını silerek arkasından geliyordu.

"Ağustos'ta ateş yanmaz. Havalar soğumadan oradan alacaktım."

Yemekhaneye girdiler. Uzun salonun bir ucunda geniş bir şömine vardı. Philemon, kolunu bacanın içine doğru uzatıp karıştırdı. Sonra kırlangıç yumurtası büyüklüğünde, isten kapkara olmuş taşı buldu. Yakutu koluna silerek temizledi.

Godwyn elinden aldı.

"Gel benimle." dedi.

"Şimdi ne yapacağız?"

"Simeon'un bunu bulmasını sağlayacağız."

Birlikte kiliseye gittiler. Simeon hâlâ elleri ve dizlerinin üstünde aramasını sürdürüyordu.

"Şimdi." dedi Godwyn Philemon'a.

"Haçı aldığın zaman tam olarak neredeydin, hatırlamaya çalış."

Simeon, Philemon'a baktı, yüzündeki heyecanı fark edince müthiş bir sesle,

"Korkma çocuğum, sen yanlış bir şey yapmadın." dedi.

Philemon büyük koridorun sağ tarafında rahiplerin bölmesine çıkan merdivenlerin yanında durdu.

"Sanıyorum burasıydı." dedi.

Godwyn iki basamağı çıktı. Koro standlarının altına, arıyormuş gibi baktı. Yakutu gizlice, oturma sıralarından birinin altına, en dibe yakın, üstünkörü aramayla bulunamayacak bir yere sakla-

dı. Sonra, fikrini değiştirmiş gibi rahipler bölümünün güney tarafına geçti.

Beklediği gibi Simeon kuzey tarafa yöneldi ve dizlerinin üstüne çökerek sıraların altına bakmaya başladı. Bir yandan da dualar mırıldanıyordu.

Godwyn Simeon'un taşı hemen bulacağını umuyordu. Bir yandan kuzey tarafında arıyormuş gibi yaparken diğer yandan da Simeon'un taşı bulmasını bekliyordu. Simeon'un gözlerinde bir sorun olduğundan şüphelenmeye başlamıştı. Belki oraya gidip kendisi bulmak zorunda kalacaktı. Ve sonunda Simeon seslendi.

"İşte, burada!"

Godwyn heyecanlanmış gibi yaptı.

"Buldunuz mu?"

"Evet, Tanrı'ya şükürler olsun."

"Neredeymiş?"

"Burada, koro stantlarının altında."

"Ulu Tanrı'ya şükürler olsun!" dedi Godwyn.

Godwyn kendi kendine Kont Roland'dan korkmamasını söyleyip duruyordu. Hastanenin konuk odalarına giden taş merdivenleri çıkarken kendine Kont'un ne yapabileceğini sordu. Yatağından kalkıp, kılıcını çekse bile manastır sınırları dahilinde bir keşişe saldıramazdı. Kral bile böyle bir şeyi zor yapardı.

Ralph Fitzgerald geldiğini haber verdi ve Godwyn odaya girdi.

Kont'un oğulları yatağın iki yanında ayakta duruyorlardı: Kahverengi kısa asker pantolonu, çamurlu çizmeleri, alnından itibaren şimdiden dökülmeye başlamış saçları ile uzun boylu William, zevk ve sefaya düşkünlüğünü kanıtlayan, gittikçe tombullaşan gövdesi ve zevke düşkünlüğünün göstergesi başka işaretlerle, piskoposlara özel morlar içinde Richard... William otuz yaşındaydı. Godwyn'den birkaç yaş küçüktü, babasının güçlü iradesi onda da vardı ama bazen karısı Philippa'nın etkisiyle yumuşuyordu. Richard yirmi sekiz yaşındaydı, herhalde annesine çekmişti, babasının heybetli tavırlarından ve güçlülüğünden eser yoktu.

"Evet, keşiş?" dedi Kont, ağzının sol tarafıyla konuşarak. "Şu küçük seçiminizi yaptınız mı?"

Godwyn adamın hitap tarzındaki kabalığa fena halde içerledi. Sessizce içinden yemin etti. Bir gün bu adam kendisine "Muhterem Başrahip" diye hitap edecekti. Öfkesi, Kont'a yeni haberleri iletmek gereken cesareti verdi ona.

"Yaptık Lordum." dedi.

"Kingsbridge keşişlerinin beni başrahip olarak seçtiklerini bildirmekten onur duyarım."

"Ne?" diye böğürdü Roland. "Seni mi?"

Godwyn yapmacık bir alçakgönüllülükle başını öne eğdi. "Kimse benim kadar şaşırmış olamaz." dedi.

"Sen daha çocuksun!"

Bu hakaret Godwyn'i ağır bir cevap vermeye zorladı.

"Oğlunuz Kingsbridge Piskoposundan daha büyüğüm efendim."

"Kaç oy aldın?"

"Yirmi beş."

"Friar Murdo'ya kaç oy çıktı?"

"Hiç. Keşişler oy birliğiyle..."

"Hiç mi?" diye kükredi Roland.

"Bu işte mutlaka bir hile olmalı. Bu bir ihanet!"

"Seçim kurallara harfiyen uyularak yapıldı."

"Kurallarınızın domuz boku kadar önemi yok. Bir grup kadın kılıklı keşişin beni yok saymasına izin verecek değilim."

"Ben, kardeşlerimin oylarıyla seçildim Lordum. Görevi teslim töreni önümüzdeki pazar, düğünden önce yapılacak."

"Keşişlerin her seçiminin Kingsbridge piskoposu tarafından onaylanması gerek. Ve sana garanti verebilirim ki o da onaylamayacaktır. Seçimi yeniden yap ve bu kez bana istediğim sonucu getir."

"PekâlâKont Roland."

Godwyn kapıya doğru yürüdü. Elinde birkaç tane daha kozu vardı ama hepsini aynı anda masaya açmak istemiyordu. Döndü ve Richard'a hitaben:

"Sayın Piskopos, benimle bu konuda konuşmak isterseniz, başrahip evinde olacağım."

Dışarı çıktı. Kapıyı kapatırken Roland'ın, arkasından "Sen başrahip değilsin!" diye haykırdığını duydu.

Godwyn sinirden titriyordu. Roland korkunç oluyordu, özellikle sinirliyken ve çoğu zaman da sinirliydi. Ama Godwyn davasından vazgeçmemişti. Petranilla onunla gurur duyacaktı.

Titreyen bacaklarıyla merdivenlerden indi ve başrahip evinin yolunu tuttu. Carlus çoktan oradan ayrılmıştı. On beş yıldır ilk kez Godwyn'in sadece kendisine ait bir yatak odası olacaktı. Keyfini gölgeyen tek şey evi piskoposla paylaşacak olmasıydı. Çünkü ziyaretleri sırasında piskoposun orada kalması âdettendi. Piskopos teknik olarak Kingsbridge'deki bütün memurların başıydı. Yetkileri sınırlı olmasına karşın statüsü başrahipten daha yüksekti. Richard, gündüzleri nadiren eve uğruyordu ama her gece mutlaka en güzel yatak odasında uyumak için eve dönüyordu.

Godwyn giriş katındaki salona girdi, büyük koltuğa oturarak bekledi. Çok geçmeden Piskopos da, kulakları babasının kavurucu talimatlarından kıpkırmızı, çıkageldi. Richard zengin ve güçlü bir adamdı, ama babası gibi korkutucu değildi. Godwyn bu yüzleşmede rakibinden daha avantajlıydı, çünkü Richard'ın utanç verici bir sırrını biliyordu ve bu da kesinlikle çok işine yarayacaktı.

Birkaç dakika sonra Richard aceleyle konuşmaya başladı. Godwyn'i aldatabileceğinden emin gibiydi.

"Senin için sıkı bir pazarlık yaptım." dedi.

"Murdo'nun altında başrahip yardımcısı olabilirsin. Manastırın bütün günlük işlerinden sorumlu olacaksın. Murdo yönetici olmak istemiyor nasıl olsa, o sadace prestij peşinde. Bütün güç sende olacak, böylece babamın da içi rahat edecek."

"Bakalım doğru anlamış mıyım." dedi Godwyn. "Murdo, yardımcısı olmamı kabul ediyor, sonra bütün keşişlere Murdo'nun sizin onaylayacağınız tek adam olduğunu söylüyoruz, sizce bunu kabul ederler mi?"

"Başka şansları yok."

"Benim başka bir önerim var. Kont'a, keşişlerin benden başka hiç kimseyi istemediklerini ve benim başrahipliğimin düğünden önce onaylanması gerektiğini söyleyin, aksi halde keşişler düğün törenine katılmayacaklar. Rahibeler de katılmayı reddedeceklerdir."

Godwyn keşişlerin bu fikrine katılıp katılmayacağını bile bilmiyordu, nerede kalmış Rahibe Cecilia ve öteki rahibeler, ama ihtiyatlı olamayacak kadar ileri gitmişti.

"Böyle bir şeye cesaret edemezler."

"Korkarım edecekler."

Richard paniğe kapılmıştı.

"Babama böyle zorbalık edemezler."

Godwyn güldü. "O biraz zor olur tabii. Ama en azından gerçekleri görmesini sağlayabilirler."

"Babam her durumda düğünün yapılmasını isteyecektir. Ben piskoposum, onları ben evlendirebilirim, keşişlerin yardımına ihtiyacım yok."

"Elbette. Ama ne şarkı, ne mumlar, ne ilahiler, ne de tütsüler olacak, sadece siz ve Başdiyakoz Lloyd."

"Yine de evlenecekler ama."

"Monmouth Kontu oğlunun bu kadar sönük bir törenle evlenmesine ne der acaba?"

"Belki çok öfkelenecek ama sonunda kabul edecektir."

Doğru olabilir diye düşündü Godwyn ve yaklaşan yenilginin soluğunu ensesinde duydu.

Gizli silahını kullanmanın zamanı gelmişti.

"Bana bir iyilik borçlusunuz."

Önce Richard neden bahsettiğini anlamamış gibi yaparak: "Öyle mi?" diye sordu.

"İşlediğiniz günahı herkesten gizledim. Unutmuş gibi yapmayın, daha iki ay önceydi."

"Ah, evet, çok nazik davranmıştınız."

"Sizi ve Margery'yi konuk odasındaki yatakta kendi gözlerimle gördüm."

"Hişşt, sessiz olun lütfen."

"Şimdi cömertliğimin karşılığını ödeme şansınız var. Babanızla görüşün. Vazgeçmesini söyleyin. Düğünün daha önemli olduğunu anlatın. Beni onaylamak için ısrar edin."

Richard ümitsizliğe kapılmıştı. Karşı güçlerin baskısı altında eziliyordu.

"Yapamam." dedi.

Sesinde panik vardı.

"Babam oldu bittiye gelemez. Nasıl biri olduğunu biliyorsunuz."

"Deneyin!"

"Denedim zaten. Sizin başrahip olmanızı kabul etmesi için zorladım."

Godwyn Roland'ın böyle bir şeyi kabul etmeyeceğini biliyordu.

"Bunun için teşekkür ederim." dedi ve ekledi: "Fakat yeterli değil."

"Lütfen biraz daha düşünün." diye yalvardı Richard. "Bütün ricam bu."

"Düşüneceğim. Ve siz de babanıza aynı şeyi yapmasını rica edin."

"Oh Tanrım!" diye inledi Richard. "Bu felaket olacak."

Düğünün pazar günü yapılması planlanmıştı. Cumartesi günü Sext ayininin yerine Godwyn görev teslim töreni ile başlayıp arkasından düğün töreninin provasının yapılmasını emretti. Dışarda güneşsiz bir gün daha başlamıştı, gökyüzü alçak, yağmur yüklü gri bulutlarla doluydu. Katedralin içi de karanlıktı. Provadan sonra keşişler ve rahibeler yemeğe giderken, rahibe adayları kiliseyi düzenlemeye başladılar. Bu sırada Carlus ve Simeon son derece ciddi bir ifadeyle Godwyn'e yaklaştılar.

"Her şey yolundaydı değil mi?" dedi Godwyn.

Simeon: "Gerçekten sizin için bu görev teslim töreni yapılacak mı?"

"Kesinlikle."

"Kontun seçimin yenilenmesi isteğini duyduk."

"Bunu yapmaya hakkı var mı sizce?"

"Aslında yok." dedi Simeon.

"Sadece aday göstermeye hakkı var, hepsi bu. Ama Kont, Piskopos Richard'ın sizin başrahipliğinizi onaylamayacağını söylüyor."

"Bunu size Richard mı söyledi?"

"Hayır, kendisi değil."

"Ben de öyle düşünmüştüm. Bana güvenin piskopos beni onaylayacaktır."

Godwyn sesinin içten ve kendinden emin çıktığını duyabiliyordu, keşke duyguları da öyle olsaydı.

Carlus merakla sordu: "Richard'a keşişlerin düğüne katılmayı reddedeceklerini mi söyledin?"

"Evet."

"Bu çok riskli bir iddia. Biz burada soyluların isteklerine karşı gelmek için bulunmuyoruz."

Godwyn, Carlus'un ilk ciddi engelde yelkenleri suya indireceğini tahmin edebiliyordu. Allah'tan planlarını keşişlerin oylarına güvenerek yapmamıştı.

"Bunu yapmak zorunda kalmayacağız, merak etmeyin. Sadece boş bir tehdit. Ama sakın piskoposa benim böyle söylediğimi anlatmayın."

"Yani keşişlerin düğünü boykot etmelerini planlamıyor musunuz?"

"Hayır."

Simeon: "Çok tehlikeli bir oyun oynuyorsunuz." dedi.

"Belki ama şu anda tehlikede olan sadece benim, başka hiç kimse değil."

"Başrahip olmayı istemiyordunuz bile. İsminizin ön plana geçmesine izin vermediniz. Her şey karışınca kabul ettiniz."

"Başrahip olmak istemiyorum." diye yalan söyledi Godwyn.

"Ama Shiring Kontu'nun bizim adımıza seçim yapmasına izin vermemeliyiz. Bu durum benim kişisel duygularımdan daha önemli."

Simeon ona saygıyla baktı.

"Çok şerefli bir insansınız."

"Sizin gibi kardeşim. Sadece Tanrı'nın arzularını yerine getirmeye çalışıyorum."

"Tanrı emeklerinizi boşa çıkartmasın."

İki yaşlı keşiş Godwyn'in yanından ayrıldılar. Godwyn onları bencil olmadığına inandırdığı için vicdan azabı duydu. Ama doğru dedi kendi kendine, sadece Tanrı'nın arzularını yerine getirmeye çalışıyordu.

Etrafa bakındı, kilise normale dönmüştü. Yemek için başrahip evine gitmek üzereyken kuzeni Caris göründü, açık mavi elbisesi, kilisenin alacakaranlığında adeta parlıyordu.

"Yarın görev teslim töreni olacak mı?" dedi.

Gülümsedi.

"Herkes aynı soruyu soruyor. Cevap evet."

"Kontun bir savaş başlatacağını duyduk."

"Başlattığı savaşı kaybedecek."

Zeki bakışlı yeşil gözleri, içini okuyormuş gibi bakıyordu.

"Seni çocukluğundan beri tanıyorum, ne zaman yalan söylediğini anlarım."

"Yalan söylemiyorum."

"Hissettiğinden daha emin görünmeye çalışıyorsun."

"Bir günah değil."

"Babam köprü için endişeleniyor. Vaiz Murdo Kont'un emirlerine uymaya Saul Whitehead'den daha hevesli görünüyor."

"Murdo Kingsbridge başrahibi olmayacak."

"Yine aynı şeyi yapıyorsun."

Godwyn kızın keskin zekâsından rahatsız olmuştu.

"Sana ne söyleyeceğimi bilmiyorum." dedi. "Başrahip seçildim ve o koltuğa oturmaya kararlıyım. Roland beni durdurmaya çalışacak ama bunu yapmaya hakkı yok. Ve ben kendi dönemimde bütün olanaklarımla onunla savaşacağım. Korkuyor muyum? Evet. Ama yine de onu yenmeye niyetliyim."

Caris sırıttı. "Ben de bunları duymak istiyordum."

Omzunu yumrukladı.

"Git anneni gör. Senin evde, seni bekliyor. Ben bunu söylemeye gelmiştim." dedi ve uzaklaştı.

Godwyn kuzey çıkışından dışarı çıktı. Hayranlık ve sinirlenmeyle karışık Caris'in ne kadar zeki olduğunu düşündü. Hiç fark ettirmeden, onu ayrıntılı bir durum değerlendirmesi yapmaya yönlendirmişti. Ona karşı şimdiye kadar kimseye olmadığı gibi içten ve dürüst konuşmuştu.

Annesiyle konuşma fırsatı bulduğuna memnundu. Herkes bu savaştaki gücünden şüpheliydi. O, Godwyn'e güvenirdi, hem belki bazı stratejik fikirler de verirdi.

Petranilla salonda, bir tabak tuzlu balık, bira ve ekmekle iki kişilik hazırlanmış masanın başında oturuyordu. Godwyn onu alnından öptü, şükran duasını okudu ve yemeye başladı. Bir an kendini kazandığı zaferin mutluluğuna bıraktı.

"Eee," dedi.

"En azından seçilmiş başrahibim ve şu anda ikimiz başrahip evinde yemek yiyoruz."

"Ama Roland hâlâ seninle uğraşıyor."

"Umduğumdan da dişli çıktı. Her şeyden önce onun sadece aday gösterme hakkı var, seçme değil. Dolayısıyla gösterdiği aday her zaman seçilecek diye bir kural yok."

"Birçok Kont bunu kabul edebilir ama o asla." dedi Petranilla.

Kendini etrafındaki herkesten üstün görüyor. Sesindeki acı tonun otuz sene önce bozulan nişanın anılarından kaynaklandığını biliyordu Godwyn. Öç alırcasına gülümsedi.

"Bizi bu kadar hafife almak neymiş çok yakında görecek."

"Senin oğlun olduğumu biliyor."

"Belki bu da bir sebepti. Belki sen ona, bana karşı nasıl şerefsizce davrandığını hatırlatıyorsundur. Senden nefret etmesi için yeterli bir neden."

"Ne ayıp."

Godwyn kapının arkasında bir hizmetçinin dinleyebileceğini düşünerek sesini alçalttı.

"Bu noktaya kadar planım gayet güzel işledi. Yarıştan çekilmem, ötekilere duyulan güveni sarsmak çok iyi fikirdi."

"Olabilir. Ama her şeyi kaybedebiliriz de. Piskopos'a başka bir şeyler daha söylemedin mi?"

"Söyledim. Margery ile olan ilişkisini bildiğimizi hatırlattım. Korktu, ama görünüşe bakılırsa babasına karşı çıkacak kadar korkmamış."

"Karşı çıkacak. Eğer yaptıkları duyulursa asla affedilmez. Statüsü Sir Gerald gibi en düşük şövalye seviyesine indirilir ve ömrünün geri kalanını kiracı olarak geçirmeye mahkum olur. Bunu anlamıyor mu?"

"Belki de bildiklerimi açıklamaya cesaret edemeyeceğimi düşünüyordur."

"O zaman sen de elindeki bilgileri doğrudan Kont'a anlatırsın."

"Aman Tanrım. Adam infilak eder."

"Sinirlerine hâkim olmalısın."

Her zaman böyle şeyler söylerdi. İşte bu yüzden onunla buluşmalarını endişeyle bekliyordu hep. Her zaman olabildiğinden daha cüretkâr olmasını, daha büyük risk almasını isterdi. Ve o da annesini hiçbir zaman reddetmezdi.

Devam etti.

"Margery'nin bakire olmadığı ortaya çıkarsa evlilik iptal edilebilir. Roland bunu istemez. Daha az kötüyü, senin başrahipliğini kabul edecektir."

"Ama bundan sonraki bütün hayatında benim düşmanım olacaktır."

"Ne olursa olsun düşman olacak zaten."

Küçük bir teselli diye düşündü Godwyn, ama tartışmadı çünkü annesinin haklı olduğunu görüyordu.

Kapıya vuruldu ve Lady Philippa içeri girdi.

Godwyn ve Petranilla ayağa kalktılar.

"Sizinle konuşmam gerek." dedi Philippa Godwyn'e.

"Size annem Petranilla'yı takdim edebilir miyim?"

Petranilla reverans yaptı, sonra: "Ben gitsem iyi olacak." dedi. "Kesinlikle bir anlaşmaya aracı olmaya gelmiş gibisiniz."

Philippa ona eğleniyormuş gibi baktı.

"Bu kadar çok şey biliyorsanız, bütün önemli şeylerden haberiniz var demektir. İsterseniz kalabilirsiniz."

İki kadın karşı karşıya duruyorken Godwyn birbirlerine ne kadar benzediklerini düşündü, aynı boy, aynı heykelimsi vücut, aynı hükmedici hava. Pek tabii Philippa daha gençti, yirmi yaş kadar, onun otoritesi Petranilla'nın sarsılmaz kararlılığıyla karşılaştırıldığında daha gevşek ve espriliydi. Belki Philippa'nın bir kocası olduğu ve Petranilla'nınkiyse öldüğü için böyleydi. Philippa, güçlü arzuları olan, gücünü bir adam -Lord William- vasıtasıyla kullanan bir kadındı. Petranilla da yetkisini bir adam -Godwyn- vasıtasıyla kullanıyordu. Godwyn bunu iyice anlamıştı.

"Oturalım." dedi Lady Philippa.

Petranilla: "Sizin şimdi yapacağınız öneriyi Kont onayladı mı?" diye sordu.

"Hayır."

Elleriyle çaresiz bir işaret yaparak: "Roland karşı tarafın reddetme ihtimali olan herhangi bir teklifte bulunmayacak kadar gururludur. Eğer şimdi yapacağım teklifi Godwyn kabul ederse, karşılığında Roland'ı ikna etme şansım olabilir."

Godwyn: "Bir şeyler yemek ister miydiniz Lady'm?" diye sordu.

Philippa teklifi sabırsız bir el hareketiyle reddetti. "İşler bu durumda kalırsa herkes kaybedecek." diye başladı.

"Düğün olacak ama olması gerektiği gibi şaşaalı bir törenle değil, böylece Roland'ın Monmouth Kontu'yla akrabalığı daha baştan zarar görecek. Piskopos sizin başrahipliğinizi onaylamayacak Godwyn, bu yüzden sorunu çözmek için başpiskoposun gelmesi gerekecek ve o da hem sizi hem de Murdo'yu kovarak yerinize yeni bir ismi, muhtemelen başından atmak istediği memurlardan birini aday gösterecek. Kimsenin istediği olmayacak. Haksız mıyım?"

Soruyu Petranilla'ya yöneltmişti. Petranilla hiçbir yorumda bulunmadı.

"Öyleyse neden başpiskoposun önerisini bekleyelim?"

Philippa devam etti. Şimdi bir üçüncü aday öne sürün, ama -parmağıyla Godwyn'i işaret ederek- adayı siz seçeceksiniz; o da sizi yardımcısı yapmaya söz verecek.

Godwyn düşündü. Bu durum onu Kont'un göze göz talebini göğüslemekten ve onu oğlunun yaptıklarını açıklamakla tehdit etmekten kurtaracaktı. Ama aynı zamanda bu uzlaşma kendisini belirsiz bir dönem için başrahip yardımcılığına mahkum edecekti, sonra, yeni başrahip ölünce, bütün bu savaşı yeniden yaşamak zorunda kalacaktı. Bütün endişesine rağmen reddetmeye karar verdi.

Annesine baktı. Belli belirsiz başını iki yana salladı. O da istemiyordu.

"Çok üzgünüm." dedi Godwyn Philippa'ya. "Keşişler bir seçim yaptılar, sonuç onların istediği gibi kalmalı."

Philippa ayağa kalktı.

"Bu durumda, buraya gelmemin resmi nedeni olan mesajı size açıklamalıyım. Yarın sabah Kont hasta yatağından kalkacak. Ka-

tedrali inceleyecek ve düğün için bütün hazırlıkların tamam olup olmadığına bakacak. Siz onu saat sekizde kilisede karşılayacaksınız. Bütün keşişler ve rahibeler özel kıyafetleriyle hazır bulunacaklar."

Godwyn, başını eğdi, sonra Philippa dışarı çıktı.

Godwyn kararlaştırılan saatte sessiz, çıplak kilisedeydi. Yalnızdı. Yanında keşiş ya da rahibelerden kimse yoktu. Ortada mobilya falan da yoktu. Sadece ayakları yerde sabit koro stantları görünüyordu. Ne mumlar ne haçlar ne kadehler ne de çiçekler vardı. Güneş yağmur bulutlarından geçerek kilisenin büyük salonuna zayıf soğuk ışıklar gönderiyordu. Godwyn ellerini sıkıca arkasına kavuşturmuş, titremelerine engel olmaya çalışıyordu.

Kont tam zamanında içeri girdi. Yanında Lord William, Lady Philippa, Piskopos Richard, Richard'ın asistanı Başdiyakoz Llyod ve Kont'un kâtibi Jerome vardı.

Godwyn kendi etrafında da böyle bir yandaş grubu olsun istedi. Ama keşişlerin hiçbiri bu işin ne kadar riskli olduğunu bilmiyordu. Eğer bilselerdi kesinlikle onu destekleyemezlerdi, bu yüzden Kont'un karşısına yalnız çıkmaya karar vermişti.

Roland'ın başındaki sargılar alınmıştı. Yavaş, fakat sağlam adımlarla yürüyordu. Yatakta geçirdiği bu kadar haftadan sonra her tarafı titriyor olmalı diye düşündü. Roland hiçbir şey belli etmemeye kararlıydı. Yüzünün yarısını etkileyen felç sayılmazsa, normal biri gibi görünüyordu. Bugün buradan dünyaya, tamamen iyileştiği ve işinin başına döndüğü mesajını verecekti. Bu düzeni bozan tek kişi Godwyn'di.

Diğerleri inanmayan gözlerle kiliseye bakıyorlardı, ama Kont hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermiyordu. "Sen küstah bir keşişsin." dedi Godwyn'e.

Her zamanki gibi ağzının sol tarafıyla konuşuyordu.

Godwyn her şeyi riske atıyordu; inatçı olmakla kaybedeceği daha fazla bir şeyi yoktu. Bu yüzden: "Siz de dik kafalı bir kontsunuz." dedi.

Roland elini kılıcının kabzasına koydu.

"Bu sözlerin için seni öldürmeliyim."

"Durmayın, öldürün."

Godwyn kollarını iki yana açarak çarmıha gerilmeyi bekliyormuş gibi bekledi.

"Kingsbridge'in başrahibini öldürün, burada katedralde, Kral Henry'nin şövalyelerinin Başpiskopos Thomas Becket'i Carterbury'de öldürdükleri gibi. Beni cennete gönderin, kendinizi de sonsuza, lanetlenmişliğe mahkûm edin."

Philippa'nın Godwyn'in bu saygısızlığı karşısında nefesi kesilmişti. William, Godwyn'i susturmak için hareketlendi. Roland bir el hareketiyle onu engelledi ve Godwyn'e: "Piskoposunuz kiliseyi düğün için hazırlamanızı emretmişti. Keşişler bağlılık yemini etmiyorlar mı artık?"

"Lady Margery bu kilisede evlenemez."

"Neden? Sen rahip olmak istiyorsun diye mi?"

"Çünkü o bakire değil."

Philippa'nın eli ağzına gitti. Richard inledi. William kılıcını çekti, Roland: "Bu bir ihanet!"

Godwyn: "Kılıcınızı yerine koyun Lord William. Margery'nin bekâretini onunla düzeltemezsiniz." dedi.

Roland: "Sen bunları nereden biliyorsun, keşiş?" diye sordu.

"Bu manastırdan iki kişi olaya tanıktır. Bu iş hastanenin özel bir odasında, şu anda Lordum sizin kaldığınız odada gerçekleşti."

"Sana inanmıyorum."

"Monmouth Kontu inanacaktır."

"Ona söylemeye cesaret edemezsin."

"Oğlunun neden Margery'le Kingsbridge Katedrali'nde evlenemeyeceğini kendisine açıklamam gerekir, en azından Margery günah çıkarıp bağışlanana kadar."

"Elinde hiçbir kanıt yok."

"İki tanığım var. Ama isterseniz önce kıza sorun. Eminim itiraf edecektir. Bekâretini verdiği âşığını, amcasının ayarladığı politik bir evliliğe tercih edeceğini düşünüyorum."

Bir kez daha Godwyn uçurumun kenarında yürüyordu. Ama Richard onu öperken Margery'nin yüzünü görmüştü ve o anda kızın ona sırılsıklam âşık olduğunu anlamıştı. Kontun oğluyla ev-

lenmek zorunda olması mutlaka kalbini kırıyordu. Eğer duyguları Godwyn'in tahmin ettiği gibi karmakarışıksa, bu genç kadın için inandırıcı yalanlar söylemek çok zor olacaktı.

Roland'ın yüzünün sağlam tarafı öfkeden çıldırıyordu.

"Peki, bu suçu işlemekle suçladığınız adam kim? Çünkü eğer iddianı ispat edebilirsen, yemin ederim o alçağı asacağım. Eğer edemezsen sen asılacaksın. Onun için hemen o adamı buraya gönder, bakalım ne söyleyecek?"

"Kendisi zaten burada."

Roland kulaklarına inanamayarak yanındaki dört adama baktı. İki oğlu, William ve Richard, bir de iki rahip Lloyd ve Jerome.

Godwyn gözlerini Richard'a dikti.

Roland, Godwyn'in bakışlarını takip etti. Bir saniye sonra herkes Richard'a bakıyordu.

Godwyn nefesini tuttu. Richard ne diyecekti? Olay mı çıkaracaktı? Godwyn'i yalan söylemekle mi suçlayacaktı? Öfkesine yenik düşerek kendisini suçlayan adama mı saldıracaktı?

Ama Richard'ın yüzünde kızgınlık değil bozgun vardı, bir dakika sonra başını öne eğdi ve "İnkâr etmenin faydası yok. Allah'ın belası keşiş doğru söylüyor. Margery sorgulanmaya dayanamaz."

Kont Roland bembeyaz kesildi.

"Sen mi yaptın?" dedi.

İlk kez bağırmıyordu, ama bu onu daha da korkutucu yapıyordu. "Bir Kont'un oğluna nişanladığım kızı, onu mu düzdün?"

Richard cevap vermedi, yere bakmaya devam etti.

"Seni aptal!" dedi Kont. "Hain! Sen..."

Philippa sözünü kesti: "Başka kim biliyor?"

Bu soru üzerine Kont tiradını kesti. Hepsi Philippa'ya baktılar.

"Belki hâlâ düğünü yapabiliriz." dedi.

"Tanrı'ya şükür ki Monmouth Kontu burada değil."

Sonra Godwyn'e baktı.

"Bu olayı buradakilerden ve olaya tanık olan iki kişiden başka kim biliyor?"

Godwyn deli gibi çarpan kalbini sakinleştirmeye çalışarak:

"Hiç kimse bilmiyor Lady'm." dedi.

Zafere o kadar yaklaşmıştı ki tadını ağzında duyabiliyordu.

"Kont'un yanındaki bizler sır tutabiliriz, ya senin adamların?"

"Seçilmiş başrahiplerine itaat edeceklerdir." dedi, "seçilmiş" sözcüğünü hafifçe vurgulamıştı.

Philippa Roland'a döndü.

"Öyleyse düğün yapılacak."

Godwyn ekledi: "Görev teslim töreninden sonra."

Herkes Kont'a döndü.

Kont bir adım öne çıktı ve Richard'ın suratına bir tokat patlattı. Bütün ağırlığını istediği noktaya toplamayı bilen eğitimli bir askerden gelen bu darbe çok kuvvetliydi. Açık avucuyla vurmasına rağmen Richard yere yuvarlandı.

Richard sessizce dehşete kapılmış durumda ağzından sızan kanla öylece yatıyordu.

Kont Roland'ın yüzü bembeyazdı, terliyordu, attığı tokatla bütün yedek güçlerini harcamıştı, şimdi her tarafı titriyordu. Sessizlik içinde birkaç saniye geçti. Sonunda kendini toparlamayı başardı, gücüne yeniden kavuşmuş gibiydi. Korkudan yere çökmüş, mor giysili şeye nefretle bakarak topuklarının üstünde döndü, yavaş fakat sert adımlarla kiliseden çıktı.

Caris, Kingsbridge Katedrali'nin önündeki çimenlikte kasabanın en az yarısıyla birlikte durmuş, gelinle damadın büyük batı kapısından çıkmasını bekliyordu.

Neden burada olduğunu kendisi de bilmiyordu. Merthin'in asansörünü bitirdiği gün yaptıkları yıpratıcı konuşmadan sonra evliliğe hiç sıcak bakmıyordu. Söyledikleri son derece mantıklı olsa bile Merthin'e çok kızmıştı. Elbette Merthin kendi evine sahip olmak ve o evde Caris ile yaşamak istiyordu, elbette her gece onunla uyumak ve çocuk sahibi olmak istiyordu. Herkes isterdi, Caris hariç.

Aslında Caris de bütün bunları istiyordu bir şekilde; her akşam onun yanına uzanmak, istediği her an ince vücuduna sarılmak ve her sabah uyandığında o marifetli ellerini teninde hissetmek, birlikte bakıp büyütecekleri onun küçük kopyalarını doğurmak istiyordu o da. Ama o bütün bunların evlilikle gerçekleşebilmesine karşıydı.

O bir âşık istiyordu, efendi değil; onunla birlikte yaşamak istiyordu, hayatını ona adamak değil. Ve kendisini bu ikilemle yüzleşmeye zorladığı için de Merthin'e kızıyordu. Neden kiliseye eskiden olduğu gibi devam edemiyorlardı?

Üç haftadır onunla neredeyse hiç konuşmamıştı. Yaz nezlesi olmuş gibi yaptı, gerçekten de dudağında çıkan ağrılı bir yarayı, onu öpmemek için bahane olarak kullandı.

Merthin hâlâ yemeklerini onların evinde yiyordu ve babasıyla dostça sohbet ediyordu. Ama Edmund ve Petranilla yatmaya gittikten sonra fazla oyalanmıyordu.

Şimdilerde Caris'in dudağındaki sivilce geçmiş, öfkesi soğumuştu. Hâlâ Merthin'in malı olmak istemiyordu ama artık onun yeniden öpmeye başlamasını arzuluyordu. Zaten şu anda da yanında değildi. Kalabalığın içinde kendisinden bir hayli uzakta Bell Hanı'nın sahibinin kızı Bessie Bell'le konuşuyordu. Ufak tefek bir kızdı, biçimli bir vücudu, erkeklerin arsız, kadınların mayhoş dediği bir gülüşü vardı. Merthin bir şeyler anlatarak onu güldürüyordu. Caris gözlerini başka tarafa çevirdi.

Kilisenin büyük ahşap kapısı açıldı. Kalabalıktan alkış sesleri yükseldi ve gelin göründü. Margery on altı yaşında sevimli bir kızdı, beyazlar giymişti, saçlarında çiçekler vardı. Damat da arkasından çıktı; uzun boylu, ciddi görünüşlüydü, Margery'den en az on yaş büyüktü.

İkisi de son derece dertli görünüyorlardı.

Birbirlerini neredeyse hiç tanımıyorlardı. Bu haftaya kadar sadece bir kez görüşmüşlerdi, o da altı ay önce, iki kont evliliğe karar verdikleri zaman. Margery'nin başka birini sevdiğine dair söylentiler dolaşıyordu ama Kont Roland'a itaatsizlik etmesi söz konusu olamazdı. Yeni kocasının okumayı çok seven bir havası vardı. Sanki kütüphanede bir yerlerde, geometri üzerine bir kitap okuyor olmayı tercih edermiş gibiydi. Birlikte hayatları neye benzeyecekti? Birbirlerine Caris ve Merthin'in çok sevdiği gibi ihtirasla yaklaşmalarını hayal etmek bile çok zordu.

Caris, kalabalığın arasından Merthin'in kendisine doğru geldiğini gördü. Ve birden ne kadar nankör olduğunu anlayarak sarıldı. Bir kontun yeğeni olmadığı için ne kadar şanslıydı. Kimse onu baş-

kaları tarafından ayarlanmış bir evliliğe zorlamayacaktı. O, sevdiği adamla evlenmekte özgürdü fakat şimdilik tek yaptığı evlenmemek için bahaneler bulmaktı.

Caris Merthin'i kocaman sarılarak ve dudaklarından öperek karşıladı. Merthin şaşırmıştı ama yorum yapmadı. Başka erkeklerin Caris'in durmadan değişen bu ruh hali karşısında cesaretleri kırılabilirdi ama Merthin'in öyle kaya gibi bir sükuneti vardı ki kolay kolay hiçbir şey onu sarsamazdı.

Birlikte durup Kont Roland'ın kiliseden çıkışını izlediler. Arkasında Monmouth Kontu ve Kontesi geliyorlardı, daha sonra da Piskopos Richard ve Başrahip Godwyn. Caris kuzeninin sanki damat oymuşçasına hem memnun hem de sıkıntılı olduğunu sezdi. Sebebi hiç kuşkusuz biraz önce başrahiplik görevini devralmış olmasıydı.

Biraz sonra şövalyeler sıralandılar. Roland'ınkiler kırmızı siyah, Monmouth'ınkiler sarı yeşil üniformalar içindeydiler. Alay lonca binasına doğru hareket etti.

Burada Kont Roland konuklar için bir ziyafet veriyordu. Edmund da gidiyor, Petranilla ona eşlik ediyordu ama Caris bu işten kurtulmayı becermişti.

Düğün alayı manastır binasından ayrılırken hafif bir yağmur başladı. Caris'le Merthin katedralin sundurmasına sığındılar.

"Benimle rahipler bölümüne gel." dedi Merthin, "Elfric'in yaptığı işlere bakmak istiyorum."

Düğünün konukları hâlâ kiliseden çıkmaya devam ediyorlardı. Çıkanların tersine hareket ederek, Merthin ve Caris ana salondaki kalabalığın arasından kendilerine yol açtılar ve rahipler bölümünün güney koridoruna ulaştılar. Kilisenin bu bölümü din adamlarına ayrılmıştı ve Caris'in burada bulunması doğru değildi ama keşişler ve rahibeler çoktan kiliseden ayrılmışlardı. Caris etrafına bakındı. Kendisini görecek kimse yoktu, yalnızca yüzü tanıdık gelen, iyi giyinmiş, kızı saçlı, otuzlarında bir kadın, muhtemelen düğün konuklarındandı ve birini bekliyor gibiydi. Merthin boynunu uzatarak koridorun üzerindeki kemerli tavana baktı. Tamirat henüz tam olarak bitmemişti, kemerin küçük bir kısmı hâlâ açıktı ve beyaza boyanmış bir çuval parçası bu açıklığın üstüne gerilmişti, böylece tavan sıradan gözlere, bitmiş gibi görünüyordu.

"Temiz iş çıkarıyor." dedi Merthin. "Ne kadar dayanacağını merak ediyorum."

"Neden sonsuza kadar dayanmıyor?"

"Çünkü kemerin neden parçalandığını bilmiyoruz. Böyle şeyler sebepsiz yere olmaz. Sen rahiplerin söylediklerine aldırma, Tanrı'nın işi değil bu. Taş kemerin ufalanıp dökülmesine sebep olan şey her ne ise, bunu ilerde yeniden yapacaktır."

"Sebebini bulmak mümkün mü?"

"Kolay değil. Elfric kesinlikle yapamaz. Ben olsaydım, yapabilirdim."

"Ama sen kovuldun."

"Evet..."

Merthin orada başı arkaya eğik birkaç dakika daha durduktan sonra, "Bir de yukardan bakmak istiyorum, ben çatı arkasına gidiyorum." dedi.

"Ben de seninle geliyorum."

İkisi birlikte etrafa bakındılar, ama hâlâ oralarda oyalanan kızıl saçlı düğün konuğundan başka kimse yoktu. Merthin Caris'i dar, spiral bir merdivene doğru açılan küçük kapıya doğru götürdü. Caris onu takip ederek yukarı çıkarken, keşişlerin, bir kadının gizli geçitlerinde dolaştığını bilseler neler düşüneceklerini merak ediyordu. Merdiven güney koridorunun üzerindeki tavan arasına açılıyordu.

Kemeri öteki taraftan görmek Caris'in ilgisini çekmişti.

"Şu anda baktığın şeye "extrados" denir." dedi Merthin.

Caris Merthin'in sıradan bir şeymiş gibi kendisine mimari bilgiler vermesine bayılıyordu. Onun ilgilendiğini varsayıyor ve anlayacağını biliyordu. Asla kadınların teknik konulardan anlamadıkları şeklinde şaka yapmazdı. Merthin dar geçit boyunca ilerleyip yeni konulan taşların işçiliğini daha yakından incelemek için yere uzandı. Caris de hınzırlık olsun diye yanına uzanıp kollarıyla ona sarıldı, sanki yataktalarmış gibi. Merthin yeni taşların arasındaki harca dokundu; sonra elini diline sürdü.

"Çok çabuk kırılıyor." dedi.

"Yarıklardaki ıslaklığın çok tehlikeli olduğunu duymuştum." dedi Caris.

Merthin ona baktı.

"Ben şimdi sana yarıklardaki ıslaklığı gösteririm."

"Zaten gösterdin bile..."

Merthin kızı öptü. Caris çok daha fazla zevk almak için gözlerini yummuştu.

Bir dakika sonra, "Hadi bizim eve gidelim. Baş başa kalabiliriz. Babamla halam düğün yemeğindeler," dedi.

Kalkmak üzerelerken aşağıdan gelen sesleri duydular. Bir kadınla bir erkek güney koridoruna gelmişler, tam tamirat yapılan yerin altında konuşuyorlardı. Sözcükleri, tavandaki deliği örten çuval yüzünden biraz boğuk geliyordu.

"Oğlun on üç yaşında oldu." dedi kadın. "Şövalye olmak istiyor."

"Bütün oğlan çocukları ister." diye geldi cevap.

Merthin fısıldadı: "Kıpırdama, bizi duyacaklar."

Caris kadın sesinin o düğün konuğuna ait olduğunu tahmin etti. Erkek sesi de tanıdıktı ve nedense onun bir keşiş olduğunu hissetti ama keşişlerin çocuğu olamazdı.

"Kızın da on iki yaşında. Çok güzel bir kız olacak."

"Annesi gibi."

"Biraz."

Bir an sessizlik oldu, sonra kadın devam etti: "Daha çok kalamam Kontes beni arayabilir."

Demek Monmouth Kontesi'nin maiyetinden biriydi. Kontes'in nedimelerinden biri olabilir diye düşündü Caris. Kadın, sanki onları yıllardır görmeyen babalarına çocuklarından haber veriyormuş gibiydi.

Adam: "Neden benimle buluşmak istedin Laureen?"

"Sadece seni görmek için. Kolunu kaybettiğin için çok üzgünüm."

Caris derin bir nefes aldı, sonra duyulmadığını umarak ağzını kapattı. Bir kolunu kaybetmiş tek bir keşiş vardı, Thomas. İsim aklına geldiğinde tanıdık gibi gelen ses sahibini bulmuştu. Bir karısı olması mümkün müydü? Ve iki çocuğu? Caris Merthin'e baktı, yüzü duyduklarına inanamayan bir ifadeyle maskelenmişti.

"Çocuklara benim için ne söylüyorsun?" diye sordu Thomas.

"Babalarının öldüğünü." diye cevap verdi Laureen ters ters. Sonra ağlamaya başladı. "Neden yaptın bunu?"

"Başka seçeneğim yoktu. Eğer buraya gelmeseydim, öldürülecektim. Şimdi ise manastır binalarından dışarı çıkamıyorum."

"Neden seni öldürmek istesinler?"

"Ben bir sırrı koruyorum."

"Eğer ölseydin benim için daha iyi olurdu. Bir dul olarak yeni bir koca, çocuklarıma baba olabilecek birini bulabilirdim. Oysa şimdi hem eş hem de anne olarak bütün yük omuzlarımda ama yardım edecek, geceleri kollarını bana saracak kimse yok ..."

"Hâlâ hayatta olduğum için özür dilerim."

"Ah, öyle demek istemedim. Senin ölmeni istemem. Bir zamanlar seni çok sevmiştim."

"Ve ben de seni benim gibi bir erkeğin bir kadını sevebileceği kadar çok sevdim."

Caris kaşlarını çattı. "benim gibi bir erkek" demekle neyi kastetmişti? Başka bir erkeği seven erkeklerden miydi yoksa. Keşişler arasında böyleleri çok vardı.

Her ne demek istediyse Laureen anlamıştı, yumuşak bir sesle: "Sevdiğini biliyorum." dedi.

Uzun bir sessizlik oldu. Caris ve Merthin bu kadar özel bir konuşmaya kulak misafiri olmamaları gerektiğini biliyorlardı ama orada olduklarını belli etmek için çok geçti.

Laureen: "Mutlu musun?" diye sordu.

"Evet. Ben koca ya da şövalye olmak için yaratılmamışım. Her gün çocuklarım ve senin için dua ediyorum. Tanrı'ya, ellerimdeki öldürdüğüm adamların kanlarını yıkaması için yalvarıyorum. Bu benim her zaman yaşamayı istediğim hayat."

"Bu durumda sana iyilikler diliyorum."

"Çok naziksin."

"Bir daha beni hiç göremeyebilirsin."

"Biliyorum."

"Öp beni ve güle güle de."

Uzun bir sessizlik oldu, sonra uzaklaşan hafif ayak sesleri duyuldu.

Caris olduğu yerde kıpırmadan, nefes almaya bile korkarak yatıyordu. Kısa bir süre sonra Thomas'ın ağladığını duydu. Hıçkırıkları boğuk boğuk geliyordu ama buradan bile derinlerden geldiği belliydi. Onu dinlerken Caris'in de gözleri yaşardı.

Thomas yavaş yavaş kendini toparladı. Burnunu sildi, öksürdü ve dua eder gibi bir şeyler mırıldandı, sonra Caris onun uzaklaşan ayak seslerini duydu.

Sonunda Merthin ve Caris kımıldayabildiler. Kalkıp tavan arası boyunca geri yürüdüler ve spiral merdivenlerden indiler. Büyük kilisenin orta salonuna geldiklerinde ikisinin de ağzını bıçak açmıyordu.

Caris, kendini bir trajedi resmini seyretmiş gibi hissediyordu. Figürler o anki dramatik durumlarında donmuş, geçmişleri ve gelecekleri seyredenlerin hayal gücüne bırakılmıştı.

Tıpkı bir resim gibi, izledikleri sahne her ikisinde de farklı izlenimler yaratmıştı. Merthin'in reaksiyonu Caris'inki gibi değildi. Islak yaz ikindisine çıktılarında Merthin: "Ne acıklı bir hikâye." dedi.

"Ben çok kızdım." dedi Caris. "Thomas bir kadının hayatını mahvetmiş."

"Onu suçlayamazsın. Sonuçta hayatını kurtarmak zorundaymış."

"Ve şimdi kadının hayatı sona ermiş. Kocası yok ama yeniden evlenmiyor. İki çocuğunu da yalnız başına yetiştirmek zorunda kalmış. Thomas'ın en azından manastırı var."

"Onun da kontesinin sarayı var."

"İkisini nasıl kıyaslarsın?" dedi Caris öfkeyle.

"Muhtemelen uzak bir akrabasıdır, iyilik olsun diye almışlardı, hizmetçinin görevlerini yapması istenmiştir, Kontes'in saçlarını yapmasına, giysilerini seçmesine yardım ediyordur. Başka bir seçeneği yok, kapana kısılmış durumda."

"Thomas da öyle. Manastırdan dışarı çıkamıyormuş. Sen de duydun."

"Ama Thomas'ın bir işlevi var, o bir din akademisyeni, kararlar veriyor, bir şeyler yapıyor."

"Laureen'in de çocukları var."

"Evet. Adam millerce karelik bir alanın en önemli binasını idare ediyor, kadın ise iki çocuğuna takılıp kalmış."

"Kraliçe Isabella'nın dört çocuğu vardı, bir süre için Avrupa'nın en güçlü insanlarından biriydi."

"Ama önce kocasından kurtulması gerekti."

Sessizlik içinde yola devam ettiler, manastır topraklarından çıkıp anacaddeye indiler, Caris'in evinin önünde durdular.

Caris farkındaydı, bu da başka bir tartışmaydı ve yine son defakiyle aynı konu üzerineydi: evlilik.

Merthin: "Yemek için Bell'e gideceğim." dedi.

Bessie'nin babasının hanıydı.

"Tamam." dedi Caris ümitsizce.

Merthin uzaklaşırken arkasından seslendi: "Laureen hiç evlenmeseydi şimdi daha mutlu olurdu."

Merthin omzunun üstünden cevap verdi.

"Başka ne yapabilirdi ki?"

Sorun buydu işte. Eve girerken derin derin düşünüyordu. Bir kadın başka ne yapabilirdi.

Ev boştu. Edmund ve Petranilla düğün davetindeydiler, hizmetçiler de öğleden sonra izinliydiler. Evde sadece kuyruğunu tembel tembel sallayarak Caris'e hoş geldin diyen Skip vardı. Caris dalgın dalgın köpeğin siyah kafasını okşadı, sonra masaya otururak derin düşüncelere daldı.

Hıristiyan dünyasındaki her kadın sevdiği erkekle evlenmeye can atarken neden Caris bunun düşüncesinden bile dehşete kapılıyordu? Böyle geleneklere aykırı fikirleri nereden almıştı acaba? Herhalde annesinden değil. Rose hayatta sadece Edmund'a iyi bir eş olmayı istemişti. Erkeklerin kadınların düşük seviyeli insanlar olduğu hakkında söyledikleri her şeye inanırdı. Hep böyle boyun eğişi, Edmund hiç şikâyet etmese bile Caris'i utandırırdı; Caris babasının bile bu durumdan sıkıldığından şüphelenirdi. Caris güçlü, sevinçsiz halası Petranilla'ya bile yumuşak başlı, itaatkâr annesinden daha çok saygı duyardı.

Petranilla bile hayatının erkekler tarafından şekillendirilmesine izin vermişti. Yıllarca babasının sosyal statüsünü yükseltmek için

çalışmış, onu Kingsbridge meclis üyesi yapana kadar her şeyi denemişti.

Kont Roland'a karşı hissettiği en güçlü şey dargınlıktı, ona kendisini aldattığı için çok kırılmıştı, bir de kocası öldüğü için. Bir dul olarak bütün yaşamını Godwyn'in kariyerine adamıştı.

Kraliçe Isabella da öyleydi. Kocası Kral II. Edward'ı tahttan indirmiş, ama sonuçta âşığı Roger Mortimer, oğlu büyüyüp onu sınır dışı edene kadar İngiltere'nin yönetiminde çok etkin bir rol oynamıştı.

Caris'in de yapacağı şey bu muydu? O da hayatını erkekler aracılığıyla mı yaşayacaktı? Babası yün işinde onunla birlikte çalışmasını istiyordu ya da Merthin'in kariyerini yönetebilirdi; garantili iş anlaşmaları yapmasına, kiliseler, köprüler inşa etmesine, İngiltere'nin en önemli ve en zengin inşaat ustası oluncaya kadar işlerini büyütmesine yardım edebilirdi.

Kapının vurulmasıyla düşüncelerinden sıyrıldı, minik kuş gürültüsüyle Rahibe Cecilia içeri girdi.

"İyi günler." dedi Caris şaşkınlıkla.

"Ben de tam kendi kendime bütün kadınların erkeklerin boyunduruğu altında yaşamaya mahkûm olup olmadıklarını soruyordum ve siz geldiniz, mükemmel bir karşı örnek."

"Tam olarak doğru değil." dedi Cecilia dostça bir gülümsemeyle.

"Ben de Hazreti İsa'ya bağlı olarak yaşıyorum, her ne kadar Tanrı'ysa da o da bir erkek."

Caris bunun sayılıp sayılmayacağından emin değildi. Dolabı açtı, en hakiki şaraplarından küçük bir fıçıyı çıkardı.

"Babamın ünlü Rhen şaraplarından biraz içmek ister misiniz?"

"Çok az lütfen, üzerine de biraz su ekle."

Caris iki kadehi yarısına kadar şarapla doldurdu, sonra sürahideki sudan ağzına kadar su koydu.

"Biliyorsunuz babam ve halam davetteler."

"Evet. Seni görmeye geldim."

Caris de öyle olduğunu tahmin etmişti. Başrahibe önemli bir amacı olmasa, köyün içinde dolaşıp böyle ziyaretler yapmazdı.

Cecilia şarabından bir yudum aldı, sonra devam etti.

"Bir süredir seni düşünüyorum, seni ve köprünün çöktüğü günkü davranışlarını."

"Yanlış bir şey mi yaptım?"

"Aksine. Her şey mükemmeldi. Yaralılara karşı çok nazik, ama kararlıydın, benim emirlerime uyarken aynı zamanda kendi insiyatifini de kullandın. Çok etkilendim."

"Teşekkür ederim."

"Ve, çok... tam olarak keyif almak değil de yaptığın işten tatmin olmuş gibi görünüyordun."

"İnsanlar ıstırap içindeydi ve biz onları rahatlatmaya çalıştık. Bundan daha tatmin edici ne olabilir?"

"Ben de aynı şeyleri hissediyorum ve bunun için rahibeyim."

Caris konun nereye geldiğini anladı. "Ben hayatımı bir manastırda geçiremem."

"Hastalara bakarken sergilediğin doğal yeteneğin dikkatimi çeken özelliklerinden sadece biri. İnsanlara ölü ve yaralıları taşıyarak kiliseye ilk geldiklerinde, ne yapmaları gerektiğini kimin söylediğini sordum. Cevap Caris Wooler'dı.

"Yapılması gereken şey belliydi."

"Evet, sana göre. Cecilia öne doğru eğildi. Organizasyon yeteneği çok az insanda vardır. Biliyorum, bende de var ve olanları da tanırım. Çevremizdeki herkes şaşırdığında, paniklediğinde ya da dehşete kapıldığında sen ve ben işlerin başına geliyoruz."

Caris bunun gerçek olduğunu fark etti; gönülsüzce.

"Öyle sanırım." dedi.

"On yıldır seni izliyorum, annenin öldüğü günden beri."

"Onun ıstıraplarına derman oldunuz."

"Daha o zamandan, seninle konuştuklarımızdan, sıra dışı bir kadın olacağını biliyordum."

"Bu duygularım rahibelerin okuluna başladığında doğrulandı. Şimdi yirmi yaşındasın. Hayatın boyunca ne yapmak istediğini düşünmelisin. Tanrı'nın sana verecek çok işi olduğundan eminim."

"Tanrı'nın ne düşündüğünü nereden biliyorsunuz?"

Cecilia'nın tüyleri diken diken oldu.

"Eğer bu soruyu kasabadan başka biri sorsaydı, hemen dizlerinin üstüne çöküp bağışlanmak için dua etmesini söylerdim. Ama

senin içten ve dürüst olduğunu biliyorum. Bu yüzden soruna cevap vereceğim. Tanrı'nın ne düşündüğünü biliyorum çünkü onun kilisesinin öğretilerine inanıyorum. Ve senin bir rahibe olmanı istediğini biliyorum."

"Ama ben erkeklerden çok hoşlanıyorum."

"Gençken benim için de sorundu ama seni temin ederim ki her yıl biraz daha azalır."

"Nasıl yaşayacağımın söylenmesine tahammül edemem."

"Beguine olma."

"O nedir?"

"Beguine'ler, hiçbir kural tanımayan ve yeminlerinin geçici olduğuna inanan rahibelerdir. Toplu halde yaşarlar, topraklarını kendileri işler, hayvanlarını kendileri otlatır, erkekler tarafından yönetilmeyi reddederler."

Kurallara başkaldıran kadınlar her zaman Caris'i büyülemişti.

"Nerede yaşıyorlar?"

"Daha çok Hollanda'da. Bir de liderleri var Mariguerite Pozete, bir kitap yazmış, '*Basit Ruhların Aynası*'."

"Okumak isterdim."

"Kesinlikle olmaz. Beguineler, "Özgür Ruh" -ruhsal mükemmelliğe dünyadayken ulaşabileceğimiz inancı- öğretilerine karşı çıktıkları için kilise tarafından lanetlendiler."

"Ruhsal mükemmellik? Ne demek bu?"

"Sadece bir deyim. Eğer aklını Tanrı'ya kapatmaya kararlıysan hiçbir şey anlayamazsın."

"Özür dilerim Rahibe Cecilia, ne zaman basit bir insan bana Tanrı hakkında bir şeyler söylese, düşünürüm: İnsanlar yanılabilir, öyleyse asıl gerçek farklı bir şey olabilir."

"Kilise nasıl yanılabilir?"

"Eee, Müslümanların farklı inançları var."

"Onlar putperest."

"Onlar da bize kâfir diyor, ikisi de aynı şey. Buonaventura Cardi, dünyada Hıristiyanlardan fazla Müslüman olduğunu söylüyor. Bu durumda birilerinin kilisesi yanılıyor."

"Dikkat et." dedi Cecilia ciddileşerek. "Tartışma hırsının seni küfre götürmesine izin verme."

"Özür dilerim Rahibe."

Caris, Cecilia'nın kendisiyle tartışmaktan hoşlandığını biliyordu, ama her seferinde öyle bir an geliyordu ki başrahibe tartışmayı kesiyor, vaaz vermeye başlıyordu, o zaman Caris de tartışmaktan vazgeçmek zorunda kalıyordu. Duygularına ihanet edilmiş gibi geliyordu.

Cecilia ayağa kalktı.

"Eğer istemiyorsan, seni ikna edemem, sadece düşüncelerimi bilmeni istedim. Rahibe manastırına katılıp hayatını şifa dağıtma işine adamaktan daha iyi bir seçim yapamazsın. Şarap için teşekkürler."

Cecilia çıkarken Caris, "Mariguerite Pozete'ye ne oldu? Hâlâ hayatta mı?"

"Hayır." dedi başrahibe.

"Kazığa bağlanarak yakıldı."

Kapıyı arkasından çekti ve sokağa çıktı.

Caris kapalı kapıya bakakaldı. Bir kadının hayatı, kapalı kapılardan oluşan eviydi; çırak olamazdı, üniversiteye gidemezdi, rahip ya da doktor olamazdı ya da ok atamaz, elde kılıç savaşamazdı. Ve kendini kocasının diktatörlüğüne teslim etmeden evlenemezdi.

Şu anda Merthin'in ne yaptığını merak etti. Acaba Bessie onun masasında oturup, babasının en iyi birasından içmesini mi seyrediyordu, davetkâr bir şekilde gülümsüyor muydu, ne kadar güzel göğüsleri olduğunu göstermek için elbisesinin önünü iyice sıyırmış mıydı?

Ya Merthin, ona karşı büyüleyici ve eğlendirici mi davranıyordu, onu güldürüyor muydu? Dudaklarını aralayarak düzgün dişlerini mi gösteriyordu? Başını arkaya atarak bembeyaz gerdanının yumuşacık tenini cömertçe sergiliyor muydu? Merthin, Bessie'nin babası Paul Bell'e işine dair saygılı ve ilgili sorular soruyor muydu? Sonra Paul Bell bundan etkilenerek, kızına Merthin'in iyi, yakışıklı bir genç adam olduğunu mu söylüyordu? Merthin sarhoş olup, kolunu kızın beline dolar mıydı acaba? Elini kalçalarına koyar, sonra parmak uçlarını yavaş yavaş kasıklarının arasındaki, kendisine dokunulmayı özleyen o hassas bölgeye doğru kaydırır mıydı, tıpkı bir zamanlar Caris'e yaptığı gibi?

Gözlerine yaşlar doldu. Kendini aptal gibi hissediyordu. Kasabadaki en iyi adama sahipken şimdi onu eliyle bir barmen kıza teslim ediyordu. Bunları kendine neden yapıyordu?

Tam o sırada Merthin içeri girdi. Caris gözyaşlarının arkasından baktı. Görüşü o kadar bulanıktı ki yüzündeki anlamı göremiyordu. Yeniden arkadaş olmaya mı gelmişti yoksa birkaç bardak biranın verdiği cesaretle onu azarlayacak mıydı?

Ayağa kalktı. Merthin kapıyı arkasından kapatıp yavaşça ona doğru yürürken, Caris ne düşüneceğini bilemedi. Merthin, "Ne yaparsan yap, ne söylersen söyle, ben seni hâlâ seviyorum." dedi.

Caris kollarını boynuna doladı, hıçkırarak ağlamaya başladı.

Merthin saçlarını okşadı. Hiçbir şey söylemiyordu.

Bir süre sonra öpüşmeye başladılar. Caris o eski açlığı, bu kez her zamankinden daha güçlü olarak hissediyordu, ellerini vücudunun her yanında, dilini ağzının içinde, parmaklarını içinde istiyordu. Bu sefer duyguları biraz farklıydı, aşklarının yeni bir anlam kazanmasını istiyordu.

"Elbiselerimizi çıkartalım." dedi.

Daha önce hiç böyle yapmamışlardı.

Merthin zevkle gülümsedi.

"Pekâlâ, ya birisi gelirse?"

"Birkaç saat daha davette olurlar. Hem yukarı çıkarız."

Caris'in yatak odasına çıktılar. Ayakkabılarını çıkardı. Birden kendini fena halde mahcup hissetti. Çıplak vücudunu görünce Merthin ne düşünecekti? Bedeninin her yerini sevdiğini biliyordu, göğüslerini, bacaklarını, boynunu... Onları teker teker öpüp okşarken ne kadar güzel olduklarını söylerdi hep. Ama ya şimdi kalçalarının fazlaca geniş, bacaklarının biraz kısa ve memelerinin bayağı küçük olduğunu fark ederse?

Merthin'in hiç öyle çekingenlikleri yoktu. Gömleğini çıkarttı, pantolonunu indirdi, hiç çekinmeden kızın önünde durdu. Vücudu ince fakat güçlüydü. Genç bir ceylan gibi, şimdiye dek bastırılmış bir enerjiyle doluydu. Caris ilk kez karşılaştıklarında tüylerinin sonbahar yapraklarının renginde olduğuna dikkat etti. Aleti istekle dikilmişti. Duyduğu arzu Caris'in utangaçlığını da yenmişti, çabucak elbisesini başından çıkardı.

Merthin onun çıplak vücuduna uzun uzun baktı, ama Caris artık utanmıyordu, bakışları çok özel okşayışlar gibi kanını ateşliyordu.

"Çok güzelsin." dedi Merthin.

"Sen de."

Caris'in saman doldurulmuş çuvaldan yapılan yatağında, yan yana yatıyorlardı. Öpüşüp, birbirlerine dokunurken Caris, bugün her zaman oynadıkları oyunla yetinmek istemediğini anladı.

"Ben bugün, olması gerektiği gibi yapmak istiyorum."

"Yani sonuna kadar gidelim mi demek istiyorsun?"

Bir an aklından gebe kalma ihtimali geçti, ama düşünmemeye çalışarak: "Evet." diye fısıldadı. Sonuçlarını düşünemeyecek kadar tahrik olmuştu.

"Ben de."

Kızın üzerine uzandı. Caris hayatının yarısı boyunca bu anın nasıl bir şey olacağını merak etmişti. Erkeğin yüzüne baktı. O çok sevdiği yoğun ifade vardı yüzünde: Çalışırken, parmaklarıyla tahtaya şekil verirkenki şefkatli ve becerikli o ifade. Parmak uçlarıyla organının dudaklarını araladı Caris, kaygan ve özlem doluydu.

Sordu:

"Emin misin?"

Bir kez daha gebe kalma korkusunu bastırarak: "Eminim." dedi.

Merthin içine girerken bir anlık korku hissetti. Elinde olmadan kasıldı, o zaman Merthin Caris'in vücudunun kendisine direndiğini fark ederek durakladı.

"Tamam, her şey yolunda." dedi.

"Daha sert girebilirsin. Canımı acıtmazsın merak etme."

Ama yanılıyordu. Merthin bastırdığında ani ve keskin bir acı duydu. Küçük bir çığlık atmasını engelleyemedi.

"Özür dilerim." diye fısıldadı Merthin.

"Bir dakika bekle lütfen."

Kımıldamadan yattılar bir süre. Merthin onun gözkapaklarını, alnını, burnunun ucunu öpüyordu. Caris yüzünü okşadı ve kahverengi gözlerinin içine baktı. Sonra acı geçti ve arzu geri geldi. İlk kez sevdiği adamı vücudunun derinliklerinde hissetmenin mutluluğuyla

kımıldamaya başladı. Merthin'in aldığı zevkin yoğunluğunu görünce ürperdi. Merthin dudaklarında hafif bir gülümsemeyle kıza baktı, gözlerinde derin bir açlıkla daha hızlı hareket etmeye başladılar.

"Duramıyorum." dedi nefes nefese.

"Durma, durma."

Caris dikkatle yüzünü izliyordu. Birkaç dakika içinde zevke teslim olmuş, gözleri sımsıkı kapalı, ağzı açık, vücudu yay gibi gergindi. Sonra erkeğin içinde kasılmalarını, içine fışkırmasını hissetti, hayatta hiçbir şeyin onu böyle bir mutluluk için hazırlamadığını düşündü. Bir saniye sonra bu kez kendinden geçerek sarsılmaya başladı. Bu duyguyu daha önce de yaşamıştı ama hiç bu kadar kuvvetli olmamıştı, gözlerini kapatıp kendini bıraktı, fırtınada bir ağaç gibi sallanırken erkeğin vücudunu kendine doğru bastırıyordu.

Her şey bittiğinde, uzunca bir süre yan yana yattılar. Merthin yüzünü onun boynuna gömmüştü, Caris onun sık sık aldığı nefesleri teninde duyuyordu. O da Merthin'in sırtını okşadı. Terden sırılsıklamdı. Yavaş yavaş kalp atışları yavaşladı ve bütün vücudunu yaz akşamlarının alacakaranlığı gibi derin bir huzur kapladı.

Bir süre sonra:

"Yani, bütün o yaygara bunun için miymiş?" dedi.

25

Godwyn'in Kingsbridge başrahibi olmasının kesinleştiğinin ertesi günü Edmund Wooler, sabahın erken saatlerinde Merthin'in ailesinin evine gitti.

Merthin, Edmund'a ona hep ailenin bir ferdi gibi davrandığı için onun ne kadar önemli bir şahsiyet olduğunu hep unuturdu ama Gerald ve Maud sanki kraliyet ailesinden beklenmedik bir ziyaretçi kabul ediyor gibiydiler. Edmund evlerinin ne kadar fakir olduğunu gördüğü için utanmışlardı. Sadece bir oda vardı. Merthin ve ailesi yerde saman şiltelerde yatıyorlardı. Bir şömine, bir masa ve arkada da bir bahçeleri vardı.

Allah'tan aile gün doğmadan kalkmış, yıkanıp giyinmişler, odayı toplamışlardı. Yine de, Edmund dengesiz yürüşüyle eve adım attığında Merthin'in annesi taburenin tozunu almış, saçlarını düzeltmiş, arka kapıyı kapatmış, sonra yine açmış ve ateşe bir odun daha atmıştı. Babası defalarca eğilmiş, üzerine bir pelerin almış ve Edmund'a bira teklif etmişti.

"Hayır, teşekkür ederim Sir Gerald." dedi.

Edmund, kuşkusuz ailenin fazla bir şeyleri olmadığını biliyordu. "Ama eğer mümkünse Lady Maud'un sebze çorbasından küçük bir kâse alayım."

Her aile bir çömlek yulafı ateşe koyar, içine kemik, elma çekirdekleri, bezelye kabukları ve başka artıkları ekleyerek yavaş yavaş pişmeye bırakırdı. Tuz ve çeşitli otlarla tatlandırırlardı. Sonuçta ortaya çıkan çorba, ikinci kez asla aynı tatta olmazdı. En ucuz yemekti.

Maud, memnuniyetle, bir kâseye biraz çorba koydu, bir kaşık ve bir tabak ekmekle birlikte masaya bıraktı.

Merthin hâlâ geçen öğleden sonra olanların sarhoşluğu içindeydi. Caris'in çıplak vücudunu düşünerek uykuya dalmış, gülümseyerek uyanmıştı. Birden Elfric'le Griselda konusundaki tartışmaları aklına geldi. İçinden kötü bir his Edmund'un: "Kızımı kirlettin." diyerek bu tahta parçasıyla suratına vuracağını söylüyordu.

Sadece bir anlık bir görüntüydü ve Edmund masaya oturduğunda kaybolup gitti. Edmund kaşığı eline aldı, yemeye başlamadan önce Merthin'e dönerek: "Artık bir başrahibimiz var. Yeni köprü çalışmalarına mümkün olduğu kadar çabuk başlamak istiyorum."

"Çok iyi." dedi Merthin.

Edmund, bir kaşık çorba içti, dudaklarını şapırdattı.

"Bu şimdiye kadar içtiğim en güzel çorba Lady Maud." dedi.

Merthin'in annesi çok mutlu olmuştu.

Merthin, Edmund'a, ailesine bu kadar iyi davrandığı için minnet duyuyordu. Düşürülen statülerinden dolayı aşağılık duygusu içindelerken, kasabanın meclis üyesinin evlerine gelip, masalarında yemek yemesi kendilerine Sir Gerald ve Lady Maud diye hitap etmesi yaralarına merhem gibi gelmişti.

Babası: "Neredeyse onunla evlenmiyordum Edmund, bunu biliyor muydun?"

Merthin, Edmund'un hikâyeyi daha önce duymuş olduğundan emindi, ama o: "Aman Tanrım, hayır, nasıl oldu?" dedi.

"Paskalya'ydı, pazar günü ayinde kilisede gördüm onu ve hemen âşık oldum. Kingsbridge Katedrali'nde bine yakın insan vardı ve içlerindeki en güzel kadın oydu."

"Hadi ama Gerald, fazla abartma." dedi Maud kırılıp dökülerek.

"Sonra kalabalıkta onu kaybettim ve bulamadım. Adını bile bilmiyordum. İnsanlara sarı saçlı güzel kızın kim olduğunu sordum, onlar da bütün kızların sarı saçlı güzel olduğunu söylediler."

Maud: "Ayinden sonra aceleyle dışarı çıktım. Holly Bush Hanı'nda kalıyorduk, annem pek iyi değildi, onu yalnız bırakmamak için geri döndüm." dedi.

Gerald: "Bütün kasabayı aradım ama bulamadım. Paskalya'dan sonra herkes evine döndü. Ben Shiring'de yaşıyordum, o da Casterham'da, -o zaman nerede yaşadığını bilmiyordum tabi- onu bir daha hiç göremeyeceğimi düşünmeye başlamıştım. Herkesin ayine katıldığından emin olmak için dünyaya gönderilmiş bir melek olduğunu hayal ediyordum." diye devam etti.

Maud: "Gerald, lütfen..." dedi.

"Kalbimi kaybetmiştim. Başka hiçbir kadına ilgi duymuyordum. Hayatımın geri kalanını Kingsbridge meleğini özlemekle geçirecektim. Bu böyle iki yıl sürdü. Sonra onu Winchester'de bir mızrak oyunları turnuvasında gördüm."

"Hiç tanımadığım bir adam yanıma gelip, işte, sensin! Bu kadar zaman sonra yine karşılaştık. Yeniden kaybolmadan lütfen benimle evlen, dedi. Aklını kaçırmış olduğunu düşündüm."

"Ne kadar ilginç." dedi Edmund.

Merthin adamın iyi niyetini yeterince zorladıklarını düşünerek konuşmalarını böldü.

"Her neyse." dedi. "Katedralde taşçıların kaldığı tavan arasındaki çizimlerin yapıldığı zemine, bazı projeler çizmiştim."

Edmund başını salladı."İki arabanın yan yana geçebileceği genişlikteki taş köprü çizimini mi söylüyorsun?"

"Sizin de özellikle belirttiğiniz gibi iki tarafında da rampalar var. Ayrıca maliyeti üçte bir oranında düşürmek için bir fikrim var."

"Çok şaşırtıcı. Nasıl?"

"Yemeğinizi bitirir bitirmez size gösteririm."

Edmund kâsenin dibinde kalan çorbayı kaşıkladı ve ayağa kalktı.

"Doydum. Hadi gidelim."

Gerald'a dönerek başını nezaketle eğdi,

"Konukseverliğiniz için çok teşekkür ederim." dedi.

"Sizi burada ağırlamak zevkti efendim."

Merthin ve Edmund dışarıya çıktıklarında yağmur çiseliyordu. Merthin Edmund'u katedral yerine nehire götürdü. Herkes Edmund'u yalpalayarak yürümesinden tanıyordu ve sokaktaki her iki kişiden biri onu ya dostça sözlerle ya da saygılı bir baş eğmesiyle selamlıyordu.

Merthin birden huzursuz oldu. Köprü projesi üzerinde aylardır çalışıyordu. St.Mark'ta, eskisi çökmek üzere olduğu için çatı yapmakta olan marangozları denetlerken, köprü konusundaki fikirlerinin daha iddialı olması için neler yapabileceğini derin derin düşünüyordu. Ve şimdi fikirler ilk kez bir başkası tarafından öğrenilecek, incelenecekti.

Edmund da Merthin'in planının ne kadar kökten değişiklikler getirdiğini bilmiyordu henüz.

Çamurlu sokak, evlerin ve atölyelerin arasında kıvrılarak yokuş aşağı iniyordu.

Şehir surları, sivil barışın sürdüğü son iki yüzyıldır tamir yüzü görmemişti, harabe halindeydi. Bazı yerlerde kalıntılar toprak yığınlarına dönüşmüş ve şimdi bahçe duvarlarının bir kısmını oluşturmuştu. Nehrin kıyısında, büyük miktarda su kullanan yün boyama ve deri tabaklama işletmeleri vardı.

Merthin ve Edmund, yoğun bir kan kokusu yayan mezbaha ile çekiçlerin demir dövdüğü demirhanenin arasındaki çamurlu kıyıya ulaştılar. Tam önlerinde, dar bir su şeridinin ötesinde, Cüzam Adası vardı. Edmund: "Neden buraya geldik? Köprünün yeri çeyrek mil yukarıda."

"Öyleydi." dedi Merthin.

Derin bir nefes alıp devam etti.

"Bence yeni köprüyü buraya yapmalıyız."

"Adaya bir köprü mü?"

"Ve adadan da öteki kıyıya bir başka köprü. Tek bir büyük köprü yerine iki küçük köprü çok daha ucuza mal olur."

"Ama o zaman insanlar bir köprüden ötekine gitmek için adayı boydan boya geçmek zorunda kalacaklar."

"Neden olmasın?"

"Ama burası bir cüzam kolonisi."

"Sadece tek bir hasta kalmış. Başka bir yere nakledilebilir. Hastalık artık kayboluyor gibi görünüyor."

Edmund düşünceliydi.

"Bu durumda Kingsbridge'e gelen herkes buraya, şu anda bulunduğumuz noktaya inecek."

"Yeni bir cadde inşa etmeliyiz ve bu kötü evlerden bazıları da yıkılmalı, buna rağmen maliyet, köprü yapımından tasarruf edilecek paraya kıyasla çok küçük kalacaktı."

"Ya öteki kıyıda..."

"Manastıra ait olan geniş bir otlak var. St.Mark'ın tepesine çıktığım zaman hepsi gözlerimin önüne seriliyor. Bu yüzden böyle düşünmeye başladım."

Edmund etkilenmişti.

"Çok akıllıca. Köprünün daha önce neden buraya yapılmadığını merak ediyorum."

"İlk köprü yüzyıllarca önce yapılmıştı. O zamanlar muhtemelen nehrin şekli değişikti. Yüzyıllar geçtikçe nehir kenarları durumlarını değiştirmiş olmalı. Adayla otlak arasındaki kanal belki bir zamanlar çok daha genişti. Bu yüzden köprüyü oraya yapmanın bir faydası olmazdı."

Edmund merakla nehrin karşısına baktı, Merthin bakışlarını izledi.

Cüzam kolonisi, üç dört dönüme yayılmış, yıkılmak üzere ahşap binalardan oluşuyordu. Ada tarım yapılamayacak kadar kayalıktı, ama birkaç ağaç ve bodur yeşillik görülebiliyordu. Bütün ada, tavşanlar tarafından istila edilmişti, kasabalılar, ölen cüzamlıların ruhlarını taşıdıklarına inandıkları için bu tavşanları avlayıp yiyemiyorlardı.

Bir zamanlar adanın sürgün edilmiş sakinleri kendi tavuk ve domuzlarını kendileri yetiştiriyorlardı. Ama zaman içinde manastır son kalan cüzamlı hastaya manastırdan yemek getirmenin daha kolay olduğunu düşünmüştü. Edmund:

"En az on yıldır kasabada yeni bir cüzam vakası olmadı." dedi.

"Ben hayatımda cüzamlı birini görmedim." dedi Merthin.

"Çocukken insanların "cüce" dediğini zannederdim, bu yüzden adanın cücelerle dolu olduğunu hayal ederdim."

Edmund güldü. Arkasını nehire dönerek çevredeki binaları incelemeye koyuldu.

"Bu arada bazı politik işlerin de yapılması gerekiyor."

Çok eğleniyormuş gibiydi.

"Evleri yıkılacak olanları, yeni ve daha iyi evlere taşınacakları için çok şanslı olduklarına, diğerlerinin bu şansı kaçırdıklarına ikna etmek lazım. Ayrıca adanın da, insanları güvenli olduğuna ikna etmek için kutsal sularla temizlenmesi gerekiyor. Ama bütün bunları halledebiliriz."

"Her iki köprüyü de sivri kemerli olarak çizdim, katedral gibi." dedi Merthin.

"Çok güzel olacaklar."

"Bana da göster."

Nehir kıyısından ayrılıp kasabanın içinde yokuş yukarı yürüyerek manastıra doğru yollandılar. Islak odunlardan çıkan duman gibi kalın bir alçak bulut tabakasının altındaki katedralin saçaklarından yağmur suları damlıyordu. Merthin çizimlerini yeniden görmeyi -bir haftadan fazladır çatı aralığına uğramamıştı- ve planlarını Edmund'a açıklamayı dört gözle bekliyordu. Akıntının eski köprünün altını nasıl oyduğunu ve yenisini de aynı kaderden korumak için neler yapabileceğini uzun uzun düşünmüştü.

Edmund'u batı sundurmasından geçirerek sarmal merdivenlere götürdü. Islak ayakkabıları aşınmış basamaklarda kayıp duruyordu. Edmund gayretle topal bacağını arkasından sürüklemeye çalışıyordu.

Çatı aralığında birkaç lamba yanıyordu. Merthin önce memnun oldu, böylece çizimlerini rahatça görebileceklerdi. Sonra Elfric'in proje çizim zemininde bir şeyler yapmakta olduğunu gördü.

Bir an için öfkeye kapıldı. Kendisi ile eski ustası arasındaki düşmanlık eskisi gibi devam etmekteydi. Elfric, kasabalıların Merthin'e iş vermelerini engelleyememişti, ama onun marangozluk loncasına üyelik başvurularının önünü kesmeye devam etmiş, Merthin'in garip bir şekilde yasadışı fakat kabul edilebilir bir konumda ortada kalmasını sağlamıştı. Elfric'in tavırları anlamsız ama hainceydi.

Elfric'in varlığı, Merthin'in Edmund'la konuşmasını kötü etkileyecekti. Sonra kendi kendine bu kadar duygusal olmaması gerektiğini söyledi. Neden Elfric rahatsız olmasındı?

Edmund'un geçmesi için kapıyı tuttu, birlikte çizim yapılan zeminin olduğu yere girdiler.

Merthin birden şok oldu.

Elfric, çizim yaptığı zeminin üzerine eğilmiş, elinde bir pergel, yeni sürülmüş bir alçı tabakanın üstüne bir şeyler çiziyordu. Zemini, yeniden alçıyla kaplayarak Merthin'in planlarını tamamen silmişti.

Merthin gözlerine inanamayarak: "Ne yaptın sen?..." diyebildi.

Elfric nefretle baktı ve hiçbir şey söylemeden çizimine devam etti.

"Bütün planlarımı silmiş." dedi Merthin Edmund'a.

"Bunu nasıl açıklayacaksın bakalım?" dedi Edmund.

Elfric kayınpederini duymazlıktan gelemezdi.

"Açıklanacak bir şey yok." dedi.

"Çizim tabanı zaman zaman yenilenir."

"Ama sen bizim çok önemli projelerimizin üstünü kapatmışsın."

"Öyle mi? Başrahip bu çocuğu herhangi bir çizim yapmakla görevlendirmedi, ayrıca bu çocuk, çizim tabanını kullanmak için kimseden izin almadı."

Edmund öfkelenmekte gecikmedi, Elfric'in buz gibi küstahlığı içine işledi.

"Bana aptal numarası yapma." dedi. "Merthin'e yeni köprünün planlarını hazırlamasını ben söyledim."

"Özür dilerim, ama bunu yapmaya sadece başrahibin yetkisi var."

"Allah kahretsin, parasını lonca veriyor."

"O geri ödenmek üzere alınan borç."

"Yine de köprünün planları hakkında konuşma hakkımız var."

"Öyle mi? Bu konuda başrahiple konuşmanız gerekecek. Ayrıca planları çizdirmek için tecrübesiz bir çırağı seçmenizi başrahibin hoş karşılayacağını hiç sanmıyorum."

Merthin, Elfric'in yeni alçı üzerine çizdiği planlara bakıyordu.

"Herhalde bu sizin köprü projeniz."

"Başrahip köprüyü inşa etme işiyle beni görevlendirdi." dedi Elfric.

Edmund çok şaşırmıştı.

"Bize sormadan mı?"

Elfric gücenmiş bir tavırla,

"Ne o, yoksa işin kendi kızınızın kocasına verilmesini istemiyor musunuz?"

"Yuvarlak kemerler." dedi Merthin Elfric'in çizimlerini inceleyerek. "Ve dar açıklıklar. Kaç tane payanda koyacaksın?"

Elfric cevap vermeye pek hevesli değildi fakat Edmund gözlerini cevap beklercesine ona dikmişti:

"Yedi." dedi.

"Tahta köprünün sadece beş payandası vardı." dedi Merthin.

"Neden bu kadar kalın ve neden açıklıklar bu kadar dar?"

"Taş köşeli yolun ağırlığını kaldırabilsin diye."

"Bunun için kalın payandalara gerek yok. Bu katedrale bakın, sütunlar çatının bütün ağırlığını taşıyor, ama yine de ince ve aralarında geniş boşluklar var."

Elfric hakaretle dudak büktü.

"Hiç kimse kilisenin çatısından araba geçirmiyor."

"Doğru ama..." Merthin durdu.

Katedralin geniş çatı boşluğundaki yağmurun ağırlığı, taş yüklü bir öküz arabasından daha fazlaydı ama neden bunu Elfric'e açıklayacaktı ki? Uzman olmayan bir inşaatçıyı eğitmek onun görevi değildi. Elfric'in çizimleri çok zayıftı ama Merthin onu geliştirmek istemiyordu, onların yerine kendininkileri koymak istiyordu, bu yüzden çenesini kapattı.

Edmund da nefesini boşa tükettiğinin farkındaydı.

"Bu kararı yalnızca siz ikiniz veremezsiniz." dedi ve ağırlığını tek ayağının üstüne vererek uzaklaştı.

John Constable'ın bebek kızı katedralde Başrahip Godwyn tarafından vaftiz edildi. Bu onur kendisine bağışlanmıştı çünkü manastırın önemli bir memuruydu. Kasabanın bütün ileri gelenleri oradaydı. John ne zengin idi ne de iyi bir aileden geliyordu -babası manastırın ahırlarında çalışırdı- Petranilla saygın kişilerin ona ilgi göstermeleri ve destek çıkmaları gerektiğini söylerdi. Caris'e göre John'a lütfediyorlardı çünkü varlıklarını koruması için ona gereksinimleri vardı.

Yine yağmur yağıyordu. Vaftiz kurnasının etrafında toplanmış insanlar, üzerine kutsal su püskürtülmüş bebekten daha ıslaktı. Caris küçücük çaresiz bebeği izlerken, tuhaf duygular kafasını karıştırıyordu. Merthin'le yattıktan sonra gebelik konusunda düşünmeyi kendisine yasaklamıştı, ama yine de bebeğe baktığında içinde yükselen korumacı duygu seline engel olamıyordu.

Adını, Abraham'ın yeğeninden esinlenerek Jesca koymuşlardı. Caris'in kuzeni Godwyn'in oldu olası bebeklerle arası iyi değildi. Bu yüzden, kısa tören biter bitmez gitmeye hazırlandı. Ama Petranilla, Benedict kıyafetinin kolundan tutarak:

"Köprü işi nasıl gidiyor?" diye sordu.

Alçak sesle sormuştu ama Caris duydu ve sonuna kadar dinlemeye karar verdi.

Godwyn: "Elfric'e çizimleri ve maliyet hesaplarını hazırlaması için talimat verdim." dedi.

"İyi. İşin aile arasında kalması daha iyi."

"Elfric manastırın inşaatçısı."

"Başkaları da burunlarını sokmak isteyeceklerdir."

"Köprüyü kimin yapacağına ben karar vereceğim."

Caris duyacağını duymuştu, atıldı.

"Nasıl böyle bir şeye cüret edersin?"

"Seninle konuşmuyordum ben." dedi halası.

Caris aldırmadı.

"Neden Merthin'in projeleri dikkate alınmıyor?"

"Çünkü o aileden değil."

"Ama hemen hemen bizimle yaşıyor."

"Ama onunla evli değilsin. Eğer evli olsaydın o zaman işler değişebilirdi."

Caris burada dezavantajlı olduğunu biliyordu, konumunu değiştirdi: "Her zaman Merthin'e karşı önyargılı olmuşssundur." dedi.

"Ama herkes onun Elfric'den çok daha iyi bir yapı ustası olduğunu biliyor."

Kız kardeşi Alice de konuştuklarını duyup tartışmaya katıldı: "Merthin'e her şeyi Elfric öğretti, şimdi ise Merthin her şeyi ondan daha iyi biliyormuş gibi yapıyor."

Caris bunun şerefsizlik olduğunu biliyordu, çok sinirlendi.

"Feribotu kim yaptı?" dedi sesini yükselterek. "St.Mark Kilisesi'nin çatısını kim onardı?"

"Merthin feribotu yaptığı zaman Elfric'le çalışıyordu ve kimse St.Mark için Elfric'e teklifte bulunmadı."

"Çünkü onun sorunu çözemeyeceğini biliyorlardı."

Godwyn sözünü kesti.

"Lütfen." dedi ellerini kendini korumak istermişçesine havaya kaldırarak.

"Biliyorum, benim ailemsiniz ama ben bir başrahibim ve burası bir katedral. Böyle halk arasında, kadın tiradları dinleyemem."

Gruba Edmund da katıldı.

"Şimdi ben de onu söylecektim. Sesinizi alçaltın biraz."

Alice suçlayan bir tavırla: "Damadınızı desteklemeniz gerekirdi." dedi.

Alice'in gitgide daha çok Petranilla'ya benzediğini düşündü Caris. Alice daha yirmi bir yaşında olmasına; Petranilla da onun iki katından daha yaşlı olmasına rağmen ikisi de aynı hoşnutsuz ve asık suratlı görünüşe sahipti. Aynı zamanda Alice giderek şişmanlıyor, göğüsleri elbisesinin önünü yelkeni şişiren rüzgâr gibi şişiriyordu.

Edmund ters ters Alice'e baktı.

"Bu karar aile ilişkilerine dayanılarak verilemez." dedi.

Elfric'in kızımla evli olduğu gerçeğinin, köprüsünün sağlam yapılmasına hiçbir faydası olmaz."

Bu konudaki düşünceleri kesindi, Caris biliyordu. Her zaman en güvenilir firma ile iş yapmak, dostluk ya da aile bağlarına önem vermeden en iyi adamla çalışmak gerektiğine inanırdı."Etrafını sa-

dık bendelerle doldurmak isteyen kişinin aslında kendine inancı yoktur." derdi.

"Ve eğer o kendine inanmıyorsa ben neden inanacakmışım?"

Petranilla: "Öyleyse seçim nasıl yapılacak?" diye sordu.

"Muhakkak bir planının vardır."

"Manastır ve lonca Elfric'in, Merthin'in, varsa başkalarının da planlarını inceleyecek."

Edmund çok kararlıydı.

"Bütün planlar çizilecek ve hesaplamaları yapılmış olacak. Maliyet hesapları diğer inşaatçılar tarafından bağımsız olarak incelenecek."

Alice söylendi: "Hiç böyle saçma şey duymadım. Okçuluk yarışması gibi. Elfric manastırın ustası, iş onun olmalı."

Babası ona aldırmayarak: "Sonunda projeleri çizenler, din adamları loncasında düzenlenecek bir toplantıda kasabanın ileri gelenlerince sorgulanacaklar. Ve sonra -karar verme yetkisinin ellerinden alınmasına şaşırmamış gibi yapan Godwyn'e baktı- Başrahip Godwyn seçimini yapacak." dedi.

Toplantı anacaddedeki lonca binasında yapıldı. Küçük bir taş avlusu olan ahşap binanın kiremit kaplı bir çatısı ve iki taş bacası vardı. Bodrum katında davetler için yemek pişirilen büyük bir mutfak, bir hapishane, bir de jandarma komutanının ofisi bulunuyordu. Üst kat, kilise kadar genişti, otuz beş metre uzunluğunda, boru genişliğindeydi. Salonun bir ucunda, şapel vardı. Çok geniş olduğu ve on metre yüksekliğindeki çatıyı destekleyecek ahşap direk bulmak hem zor hem de pahalı olduğu için ana salon, kirişleri destekleyen bir sıra ahşap sütunla ikiye bölünmüştü.

Gösterişsiz bir binaydı, en yoksul evlerde kullanılan malzemelerden yapılmıştı, kimseyi yüceltmiyordu. Ama Edmund'un her zaman söylediği gibi, buradaki insanların kazandığı bütün para katedralin kireçtaşı ve renkli camlarına gitmişti. Ve lonca binası böyle mütevazı haliyle çok rahattı. Duvarlarda goblenler, pencerelerde

cam vardı ve iki dev şömine kışın salonu ısıtıyordu. İşlerin çok olduğu zamanlarda yapılan yemek servisi üst düzeyde olurdu.

Manastır loncası yüzyıllarca önce kurulmuştu, o zamanlar Kingsbridge henüz küçük bir kasabaydı. Birkaç tüccar bir araya gelerek paralarını birleştirmiş, katedral için süs malzemeleri almıştı. Zengin insanlar birlikte yiyip içmeye başladıklarında kaçınılmaz olarak ortak sorunları hakkında konuşmaya başlarlardı, işte bu para toplama işi de giderek önemli olmaya başlamıştı. Başlangıçta lonca, yün tüccarlarının hâkimiyetindeydi. Salonun öteki ucundaki dev terazi ve bir çuval yünün standart ağırlığı olan yüz seksen iki kiloluk ağırlığın orada bulunmasının nedeni buydu. Kingsbridge büyüdükçe başka loncalar da kurulmaya başlandı: marangozlar, taşçılar, biracılar, demirciler... Ama başkanları da din adamları loncasına bağlı kaldılar. Bu lonca hâlâ birinciliğini koruyordu. Birçok İngiliz kasabası bu tüccarlar loncası modelinin daha az güçlü versiyonlarıyla yönetilebilmekteyken bu sistemin uygulanması burada kasabanın sahibi Kingsbridge Manastırı tarafından yasaklanmıştı.

Merthin, daha önce burada herhangi bir toplantı ya da davete katılmamıştı ama daha sıradan işler için birçok kereler içeri girmişliği vardı.

Başını arkaya atıp tavan kirişlerinin karışık geometrisini inceler, geniş çatı aralığının ağırlığının birkaç ince ahşap sütuna nasıl aktarıldığını anlamaya çalışırdı.

Elemanların çoğu gerekli ve olması gereken yerdeydi. Ancak Merthin bu iki tahtanın gereksizliğini hatta ağırlığın daha zayıf bölgeye aktarılmasında zararlı olduğunu düşünüyordu. Bina böyle yapılmıştı çünkü kimse gerçekten yapıları ayakta tutan şeyin ne olduğunu bilmiyordu. Yapı ustaları içgüdüleri ve deneyimleriyle iş yapıyor ve bazen de yanılıyorlardı.

Bu akşam Merthin çok heyecanlı ve endişeli, tahta işlemeleri doğru düzgün değerlendiremeyecek kadar da sinirliydi. Lonca, Merthin'in köprü projesi hakkındaki kararını açıklamak üzereydi. Elfric'inkinden çok daha üstün olduğu kesindi ama acaba onlar bunu görebilecekler miydi?

Elfric'in çizim tabanını kullanma avantajı vardı. Merthin de, orayı kullanmak için Godwyn'den izin isteyebilirdi ama Elfric'in

başka sabotajlar yapabileceğinden korktuğu için başka bir alternatif geliştirdi. Büyük bir parşömeni tahta bir çerçeveye iyice germiş, projesini bu ince derinin üstüne mürekkep ve kalemle çizmişti. Bu, bu gece Merthin'in yararına olmuştu. Çünkü Merthin çizimlerini salona getirip, üyelerin gözlerinin önüne sergilemişti, oysa Elfric'in çizimleri sadece hafızalarında kalandan ibaretti.

Merthin, çerçeveli çizimini bu iş için tasarladığı üç bacaklı sehpanın üstüne koyarak salonun ön tarafına yerleştirdi. Üyeler teker teker gelip incelediler, oysa son birkaç gündür en az birer kere daha görmüşlerdi. Ayrıca, spiral merdivenleri tırmanıp çatıya çıkmışlar, orada Elfric'in çizimlerine de bakmışlardı. Merthin, insanların çoğunun kendi tasarımlarını tercih edeceğini ama tecrübeli birine karşı bir çaylağı desteklemekte tereddüt edeceklerini düşünüyordu. Bir kısmı da fikirlerini kendisine saklıyordu.

Erkekler ve birkaç kadından oluşan grup salonu doldurduğunda gürültü arttı. Lonca için süslenip kilise için giyindiklerinden, erkekler bu ılık yaz gününde pahalı yün giysiler giymişler, kadınlar zarif baş süsleri takmışlardı. Herkes kadınların güvenilmezliği ve bayağılığı konusunda hemfikir olsa da, kasabanın en zengin ve en önemli kişilerinden bir kısmı kadınlardı. Örneğin Rahibe Cecilia vardı, kişisel asistanı Yaşlı Julie'yle en önde oturuyordu. Sonra Caris buradaydı, herkes onun Edmund'un sağ kolu olduğunu bilirdi. Merthin, yanında, kalçaları onunkine değerek aynı sırada otururken içinden yükselen arzu dalgasına engel olamadı. Kasabada, ticaretin herhangi bir dalıyla uğraşan herkes, bir loncaya bağlı olmak zorundaydı. Üye olmayanlar sadece kasabanın pazarında iş yapabilirlerdi. Keşişler ve rahipler bile eğer ticaret yapmak istiyorlarsa -ki çok sık rastlanan bir şeydi- loncaya kaydolmak zorundaydılar. Bir erkek öldüğünde, işini karısının yürütmesi sık rastlanan bir şeydi. Betty Baxter kasabanın en ünlü fırıncısıydı, Sarah Taverner, Holly Bush Hanını işletiyordu. Bu kadınların çalışarak hayatlarını kazanmalarını engellemek çok zalimce ve zor olurdu. Onları loncaya kaydetmek daha kolay ve akıllıcaydı.

Normal olarak bu toplantıları en önde yüksekçe bir platformun üstüne yerleştirilmiş büyük ahşap bir koltuğa oturarak Edmund yönetirdi.

Ama bugün her nasılsa platformun üstünde iki koltuk vardı. Edmund birine oturdu ve Başrahip Godwyn geldiğinde kendisini diğer koltuğa oturmaya davet etti. Godwyn'in yanında üst düzey keşişlerin tamamı vardı, Merthin aralarında Thomas'ı gördüğü için çok memnun oldu.

Philemon da uzun boyu ve hantal görüntüsüyle aralarındaydı. Merthin Godwyn'in o herifi neden getirdiğini merak etti.

Godwyn acı çekiyormuş gibi görünüyordu. Edmund oturumu açtıktan sonra, köprü işinden başrahibin sorumlu olduğunu ve projelerin seçimi konusunda son kararın kendisine ait olacağını öncelikle belirtti. Ama herkes aslında Edmund'un bu toplantıyı düzenlemekle karar yetkisini Godwyn'in elinden çoktan almış olduğunun farkındaydı. Bu gece kesin bir uzlaşmaya varılacaktı. Ama Godwyn'in tüccarların belirtilen arzularına karşı çıkması, konu dini olmaktan çok ticari olduğu için, hayli zor olacaktı.

Edmund, Godwyn'den bir dua okumasını istedi, Godwyn de dediğini yaptı. Bir dolap çevrildiğinden emin olduğu için suratı kötü bir koku almış gibi buruşmuştu.

Edmund ayağa kalktı ve: "Bu iki proje, Elfric ve Merthin tarafından aynı hesaplama sistemleri kullanılarak yapılmıştır." dedi.

Elfric söze karıştı: "Elbette aynı olacak, hepsini benden öğrendi." dedi.

Yaşlı adamların olduğu taraftan gülüşmeler duyuldu.

Doğruydu. Her metrekare duvarın, her metreküp dolgu maddesinin, köprü ayakları arasındaki açıklığın her metresinin ve daha karmaşık olan kemerler ve tonozların maliyetlerinin hesaplanması için belli formüller vardı. Bütün yapı ustaları, ara sıra kendi özel değişikliklerini de katarak aynı metodları kullanırlardı. Köprü hesaplamaları karışık ama kilise gibi bir binayı inşa etmekten daha kolaydı.

Edward Butcher seslendi: "Evet, bütün yapı ustaları aynı yüksek fiyatı söyler."

Kahkahalar yükseldi. Edward erkekler arasında bu hazırcevaplılığı, kadınlar arasında da yakışıklılığı ve çekici kahverengi gözleriyle tanınır ve sevilirdi. Ama karısı tarafından pek sevildiği söylenemezdi. Çünkü onun kendisine sürekli ihanet ettiğini biliyordu,

hatta kısa bir süre önce kocasının en büyük bıçaklarından biriyle ona saldırmıştı. O yüzden kasabın sol kolu hâlâ sargılıydı.

"Elfric'in köprüsü iki yüz seksen beş pounda mal olacak." dedi Edmund gülüşmeleri bastırarak.

"Merthin'inki üç yüz yedi pound tutuyor. Çoğunuzun benden çok daha hızlı hesaplayabileceği gibi, aradaki fark yirmi iki pound."

Alçak sesle kıkırdaşmalar duyuldu; Zaten Edmund'la, bütün hesap işlerini kızına yaptırdığı için öteden beri dalga geçerlerdi. Hâlâ eski latin rakamlarını kullanıyordu çünkü matematiği kolaylaştıran yeni Arap sistemine alışamamıştı.

Yeni bir ses yükseldi: "Yirmi iki pound iyi para."

Konuşan, kel kafasıyla keşişlere benzeyen ve daha önce Merthin'e iş verilmesini engelleyenlerden biri olan Bill Watlein'di.

Dick Brewer: "Ama Merthin'in köprüsü iki misli geniş. İki misli yüksek fiyat çıkması gerekirken, öyle olmamış çünkü çok akıllıca tasarlanmış."

Dick kendi ürettiği biraya çok düşkündü, bu yüzden de göbeği hamile kadınlarınki gibi şişmişti.

Bill tekrar söze katıldı: "Senede kaç gün, iki arabanın geçeceği genişlikte bir köprüye ihtiyacımız oluyor?"

"Her pazar kurulduğunda ve yün panayırı haftası boyunca."

"O kadar bile değil." dedi Bill.

"Sadece sabahları bir saat, öğleden sonraları bir saat."

"Bundan önce, bir araba dolusu arpa ile tam iki saat bekliyordum."

"Sen de arpanı daha tenha günlerde getirseydin."

"Ben her gün arpa getiriyorum."

Dick civarın en büyük bira imalatçısıydı. Beş yüz galonluk kocaman bir bakır kazanı vardı, o yüzden meyhanesinin adı "Bakır"dı.

Edmund tartışmayı kesti.

"Köprü üstündeki gecikmelerin neden olduğu başka sorunlar da var." dedi.

"Bazı tüccarlar, bir köprünün, dolayısıyla uzun kuyrukların olmadığı Shiring'i tercih etmeye başladılar. Diğerleri de, bütün alışverişlerini kuyrukta beklerken yapıyor, kasabaya girmeye ge-

rek kalmadan evlerine dönüyorlar, böylece köprü parası ve pazar yeri vergisinden de kurtulmuş oluyorlar. Bu, önceden satın almalar istifçilik ve yasadışıdır. Ama maalesef önüne geçemiyoruz. Bir de insanların Kingsbridge hakkında ne düşünecekleri sorunu var. Şu anda köprüsü yıkılmış bir kasabayız. Kaybetmekte olduğumuz ticaret potansiyelini geri almak istiyorsak bu görüntüyü değiştirmemiz gerek. İngiltere'nin en iyi köprüsüne sahip kasaba olarak bilinmek çok hoşuma gider doğrusu."

Edmund inanılmaz derecede etkileyiciydi, Merthin zaferin kokusunu almaya başlamıştı. Kırk yaşlarında, anormal şişman bir kadın olan Betty Baxter, ayağa kalktı ve Merthin'in projesindeki bir şeyi göstererek:

"Payandanın üstünde, köprü korkuluğunun tam ortasındaki şey nedir?" diye sordu.

"Şurada suyun üstünde manzara seyretme platformu gibi duran bir çıkıntı var, bu ne işe yarayacak, balık avlamaya mı?"

Diğerleri güldüler.

"Yayalar için sığınma yeri orası."diye cevap verdi Merthin.

"Eğer köprüyü geçerken, Shiring Kontunun yirmi atı ve şövalyesiyle gelmekte olduğunu görürseniz burada durup bekleyebileceksiniz."

Edward Butcher:

"Betty'nin sığacağı kadar büyüktür inşallah." dedi.

Herkes kahkahalarla gülerken Betty ısrarla sorusunu yineledi.

"Neden alttaki payanda suyun çıkış yönüne doğru çıkıntı yapıyor. Elfric'in payandaları öyle değil."

"Suyun üstündeki çerçöpün yönünü değiştirmek için. Herhangi bir köprüye bakın, payandalar hep çentikli ve çatlamıştır. Sizce bu zarara ne sebep oluyor? Nehirde başıboş yüzen tahta parçaları, ağaç gövdeleri ya da yakılan evlerden atılmış keresteler, akıntıyla gelip payandalara çarpıyor."

"Ya da sarhoş olduğu zamanlar kayıkçı Ian kayığıyla çarpıyor." dedi Edward.

"Kayık ya da döküntüler, benim çıkıntılı payandalarıma zarar veremezler. Elfric'inkilerin bu çarpmalardan çok zarar göreceği kesin."

Elfric: "Benim duvarlarım, tahta parçalarının yıkamayacağı kadar dayanıklıdır." dedi.

"Aksine." dedi Merthin. "Senin kemerlerin benimkilerden daha dar, bu yüzden su onların arasından daha büyük bir hızla geçecektir ve bu durumda suyun sürükledikleri, payandalara daha büyük bir şiddetle çarpacak ve daha büyük bir zarara sebep olacaktır."

Merthin, Elfric'in yüzündeki ifadeden yaşlı adamın bu konuyu aklına bile getirmediğini görebiliyordu. Ama izleyiciler inşaatçı değildi, her şeyin doğru olduğuna nasıl karar vereceklerdi?

Her payandanın dibine, inşaatçılarca riprap -bir çeşit girdap kesen- diye bilinen, sert kayalardan yığın çizmişti. Bu taş yığınları akıntının eski köprüye yaptığı gibi, payandaların altını oymasına engel olacaktı. Ama kimse riprap konusunda bir şey sormayınca o da ağzını açmadı.

Betty'nin soruları bitmemişti.

"Neden senin köprün bu kadar uzun? Elfric'inki suyun hemen kenarından başlıyor. Seninki birkaç metre içerden. Bu gereksiz masraf olmuyor mu?"

"Benim köprümün her iki ucunda da birer rampa var." diye açıkladı Merthin.

"Köprüden aşağı adım attığınızda çamura değil de kuru toprağa basmanız için. Hem, artık öküz arabaları köprüye girerken kıyıda devrilip köprüyü saatlerce geçişe kapatmayacak."

"Taş döşeli bir yol yapmak daha ucuza gelir." dedi Elfric.

Elfric giderek ümitsizliğe kapılıyordu. Sonra Bill Wathin ayağa kalktı.

"Kimin haklı kimin haksız olduğuna karar vermekte zorlanıyorum." dedi. "Bu ikisi tartıştıklarında kafam karışıyor. Ben inşaatçıyken bu durumdaysam, olmayanlar için durum daha da zor olacaktır."

Yükselen mırıltılardan herkesin aynı fikirde olduğu anlaşılıyordu. Bill devam etti: "Bu yüzden ben, projelere değil, adamlara bakalım derim."

Merthin de tam bundan korkuyordu. Giderek artan bir çaresizlikle dinliyordu:

"Hangisini daha iyi tanıyorsunuz?" dedi Bill. "Hangisine güvenebilirsiniz?"

"Elfric, daha çocukluğundan beri, yirmi yıldır bu kasabada inşaatçılık yapıyor. Yaptığı evlere baktığımızda hâlâ sapasağlam ayakta olduklarını görüyoruz. Katedralde yaptığı tamirat çalışmalarını görüyoruz. Öte yandan Merthin var. Hepimiz onun çok zeki bir çocuk olduğunun farkındayız. Ama aynı zamanda biraz çılgın olduğunu ve çıraklık süresini asla bitiremeyeceğini de biliyoruz. Kingsbridge'in, katedralin inşasından sonra göreceği en büyük yapı projesini üstlenebilecek yeteneğe sahip olduğunu gösteren fazla kanıt yok. Ben hangisine güveneceğimi biliyorum." dedi ve yerine oturdu.

Birkaç kişi doğru bulduklarını söyledi. Projeleri değil, kişilikleri değerlendiriyorlardı. İnsanı çileden çıkaracak kadar büyük bir adaletsizlikti.

Sonra Rahip Thomas konuştu.

"Kingsbridge'de kimse şimdiye kadar su seviyesinin altında bir inşaatla uğraştı mı?"

Merthin cevabın hayır olduğunu biliyordu. Birden ümitlendi. Bu kendisi için bir cankurtaran olabilirdi.

Thomas devam etti:

"Ben kendi adıma bu iki adamın, bu konuyu nasıl ele aldıklarını bilmek isterim."

Merthin bu çözüme çoktan razıydı. Ancak ilk önce kendisi konuşursa, Elfric'in kendi söylediklerinden kopya çekeceğinden korkuyordu. Dudaklarını ısırarak bekledi. Kendisine her zaman yardımcı olan Thomas'ın mesajı aldığını umuyordu.

Thomas, Merthin'le göz göze geldi ve: "Elfric, sizin öneriniz nedir?"

"Cevap sizin düşündüğünüzden daha basit." dedi Elfric.

"Payandaların dikileceği noktalarda nehire moloz dökmeniz gerekir. Molozlar nehrin tabanına döküldükten sonra yığın su yüzeyine çıkana kadar moloz dökülmeye devam edilir. Ondan sonra da payandanızı bu temel üstüne inşa edebilirsiniz."

Merthin'in tahmin ettiği gibi Elfric soruna en basit ve en kaba çözümü getirmişti. Şimdi sıra Merthin'deydi.

"Elfric'in metodunda iki önemli hata var. Birincisi moloz yığını suyun altında ancak toprağın üstünde olduğu kadar dayanır. Zaman içinde parçalanır ve dağılır. Bu durumda da köprü çöker. Birkaç yıllık bir köprü istiyorsanız tamam. Ama daha uzun vadeli bir şey yapmak istediğimizi sanıyordum."

Merthin'in söylediklerini onaylayan bir gürültü koptu.

"İkinci sorun ise moloz yığınının şekli. Doğal olarak molozlar, su yüzeyinin altında meyilli bir yığın oluşturacaktır, bu durum özellikle sular alçaldığında geçişini zorlaştıramayacaktır. Zaten Elfric'in kemerleri çok dar."

Elfric sinirlenerek sordu: "Sen ne yapardın?"

Merthin gülümsemesini bastırdı. İşitmek istediği şey buydu -Elfric'in daha tatmin edici bir cevap veremeyeceği anlamına geliyordu-.

"Anlatayım." dedi.

Aklından, herkese kapımı parça parça eden bu aptaldan daha iyi olduğumu kanıtlayacağım diye geçirdi. Etrafına bakındı. Herkes dikkatle dinliyordu. Verecekleri karar Merthin'in şimdi anlatacaklarına bağlıydı. Derin bir nefes aldı.

"Önce odundan sivri uçlu bir direk alır, nehrin yatağına balyozlarla iyice çakardım. Sonra bitişiğine de ona değecek şekilde bir tane daha, sonra bir tane daha çakardım. Böylece payandamı dikmek istediğim noktanın etrafında kazıklardan bir halka oluştururdum."

"Kazıklardan halka mı?" Elfric alay ediyordu. "Böyle bir şey asla suyun akışını engelleyemez."

Soruyu soran Rahip Thomas: "Dinleyin lütfen, o sizi dinledi." dedi.

Merthin devam etti. "Sonra, birincinin içine ikinci bir halka yapardım, aralarında on beş-yirmi santimetre boşluk bırakarak tabii."

Merthin izleyicilerin büyük bir dikkatle kendisini dinlediklerinin farkındaydı.

"Yine de su geçirmez olamaz." dedi Elfric.

Edmund: "Kapa çeneni Elfric, adam çok ilginç şeyler anlatıyor." dedi.

Merthin devam etti: "Sonra iki dairenin arasındaki boşluğa kil ve kireç karışımı bir harç doldururdum. Bu harç, ahşap kazıkların arasını iyice dolduracaktır. Buna, 'koferdam' denir."

Odada derin bir sessizlik hüküm sürüyordu.

"En sonunda içerdeki suyu kovayla boşaltır, nehir yatağını açığa çıkarır ve bu noktaya harçla karıştırılmış taşlardan bir temel atardım."

Elfric yumruk yemiş gibi şaşkındı, Edmund ve Thomas, Merthin'e bakıyorlardı.

Thomas: "İkinize de teşekkür ederim. Kendi adıma kolayca kararımı verebilirim."

"Evet." dedi Edmund. "Artık zamanıdır."

Godwyn'in köprü projesini çizme işini Elfric'e vermesine çok şaşırmıştı. Elfric'in projesinin daha güvenli ve sade olduğunu o da biliyordu ama Godwyn bir yenilikçiydi, tutucu değil ve Caris onun, Merthin'in akıllı ve radikal projesini heyecanla destekleyeceğini ummuştu. Onun yerine Thomas ürkekçe bir kararla daha ihtiyatlı olan seçeneği tercih etmişti.

Neyse ki Edmund bir manevrayla Godwyn'i alt etmişti de şimdi Kingsbridge sağlam inşa edilmiş, aynı zamanda iki arabanın geçebileceği genişlikte güzel bir köprüye sahip olma şansını yitirmemişti. Godwyn'in cesur ve atak, yetenekli bir adamın yerine hayal gücünden yoksun bir dalkavuğu atamak istemesi ilerisi için uğursuz bir işaret gibiydi.

Ancak Godwyn hiçbir zaman yenilgiyi kolay kabul edebilen bir insan olmamıştı. Daha çocukken Petranilla ona satranç oynamasını öğretmişti. Cesaretini kırmamak için genellikle ona yenilirdi. Fazla cesaretlenince dayısı Edmund'a meydan okumuş, iki kez yenilince de bir daha asla satranç oynamamıştı. Lonca salonundaki toplantıdan sonra da aynı duygular içindeydi. Elfric'in projesini özellikle beğendiği için değil, karar verme yetkisinin elinden alınmasına bozulduğu için seçmişti. Ertesi gün Caris ve babası başrahip evine gittiklerinde, burnuna bela kokusu geliyordu.

Godwyn onları soğuk bir şekilde karşıladı, içecek bir şeyler de teklif etmedi. Her zamanki gibi Edmund ayrıntılara dikkat etmiyor-

muş gibi davranarak, "Merthin'in köprü inşaatına hemen başlamasını istiyorum." dedi salondaki masaya otururken.

"Merthin'in tüm bütçesini karşılayacak para için sözler, taahhütler aldım."

"Kimlerden?" diye sözünü kesti Godwyn.

"Kasabanın en zengin işadamlarından."

Godwyn merakla Edmund'a bakmaya devam ediyordu.

Edmund omuzlarını silkerek,

"Betty Baxter'dan elli pound, Dick Brewer'dan seksen, kendimden yetmiş ve öteki on bir kişiden de onar pound." dedi.

"Hemşehrilerimizin bu kadar zengin olduğunu bilmiyordum." dedi Godwyn.

Hem şaşırmıştı hem de kıskanıyordu.

"Tanrı çok cömert."

Edmund ekledi: "Bütün bir ömür boyu çalışmış ve sıkıntı çekmiş insanları ödüllendirecek kadar cömerttir."

"Kuşkusuz."

"İşte bu yüzdendir ki bu insanlara paralarının geri ödeneceğine söz verdim. Köprü yapılıp, geçiş paraları manastıra gelmeye başlayınca, manastır borçlarını geri ödeyecektir."

"Ama yolcuların köprüden geçmek için ödeyecekleri paraları kim toplayacak?"

"Loncanın tayin edeceği bir görevli diye düşünüyorum ben."

"Ben aynı fikirde değilim." dedi Godwyn.

"Biliyorum. Onun için şimdiden dile getiriyorum konuyu."

"Ben, geçiş ücretlerinin loncaya verilmesini düşünmüyorum demek istedim."

"Ne?"

Caris dili tutulmuş gibi Godwyn'e bakıyordu. Elbette vermeyi kabul etmişti, ne diyordu bu adam? Hem Edmund'la hem kendisiyle ayrı ayrı konuşmuş ve Rahip Thomas'ın...

"Oo." dedi.

"Sen, eğer başrahip seçilirse Thomas'ın köprüyü yaptıracağına söz vermiştin. Sonra Thomas adaylıktan çekilip sen aday olunca biz de sandık ki..."

"Siz sandınız." dedi Godwyn.

Dudaklarından yılışık bir tebessüm geçti.

Edmund kendini güçlükle toparlayarak: "Bu dürüst bir pazarlık değil Godwyn." dedi boğuluyormuş gibi.

"Anlaşmanın nasıl olduğunu biliyordun."

"Ben öyle bir şey bilmiyordum. Hem lütfen bana Başrahip hazretleri deyin."

Edmund'un sesi yükseldi. "Demek ki üç ay önce Başrahip Anthony'le bulunduğumuz yere geri döndük. Üstelik o zaman yetersiz de olsa bir köprümüz vardı, şimdi ise hiç yok. Sakın beş para ödemeden bir köprü sahibi olacağınızı sanma. Vatandaşlar bir ömür boyu biriktirdikleri paraları köprü geçiş ücretlerinin gelirine güvenerek manastıra ödünç verebilirler. Ama bu paralarını sokağa attıkları anlamına gelmez... Başrahip hazretleri..."

"Öyleyse köprüsüz idare etmek zorunda kalacaklar. Daha yeni başrahip oldum, dört yüzyıldır manastırıma ait olmuş haklardan feragat ederek mi işe başlayacağım?"

"Ama bu geçici bir şey!" diye patladı Edmund.

"Eğer bunu kabul etmezseniz, kimse geçiş ücretlerinden para kazanamayacak çünkü lanet olası köprü hiç olmayacak."

Caris de çok öfkeliydi ama kendini tutarak Godwyn'in niyetinin ne olduğunu anlamaya çalıştı. Dün gecenin intikamını alıyordu, ama asıl amacı bu muydu?

"Sen ne istiyorsun?" diye sordu.

Edmund kızının sorusuna şaşırmış görünüyordu, ama sesini çıkarmadı. Caris'i toplantılara yanında getirmesinin nedeni, genellikle kendisinin gözden kaçırdığı şeyleri görebilmesi ve akıl edemediği soruları sormasıydı.

"Ne demek istediğini bilmiyorum." diye cevap verdi Godwyn.

"Bizi çok şaşırttın." dedi.

"Gafil avlandık. Pekâlâ. Garantisi olmayan teklifler yaptığımızı kabul ediyoruz. Ama amacın ne senin? Bizi aptal gibi hissettirmek mi?"

"Bu toplantıyı siz istediniz, ben değil."

Edmund parladı: "Sen dayın ve kuzeninle ne biçim konuşuyorsun?"

"Bir dakika baba." dedi Caris.

Godwyn'in gizli bir görülecek işler listesi olduğundan emindi, ama o bunu kabul etmek istemiyordu. Pekâlâ diye düşündü, o zaman ben tahmin edeyim.

"Bir dakika düşüneyim." dedi Godwyn..

Godwyn hâlâ köprünün yapılmasını istiyordu, istemek zorundaydı; başka türlüsü çok mantıksız olurdu. Manastırın yüzlerce yıllık haklarından vazgeçme konusu sadece bir polemikti. Bütün öğrencilere Oxford'da öğretilen cinsten süslü bir laf salatasıydı.

Edmund'un sözünden dönüp Elfric'in projesini mi desteklemesini istiyordu. Hiç sanmıyordu. Godwyn muhakkak Edmund'un onu çiğneyerek kasaba halkından yardım dilenmesine gücenmişti. Ama Merthin'in manastırın köprüden kazandığı paranın neredeyse iki mislini teklif ettiğini görüyor olmalıydı. Öyleyse, başka ne olabilirdi?

Belki sadece daha iyi şartlarda bir anlaşma istiyordu. Manastırın hesaplarını iyice incelemiş olduğunu tahmin ediyordu Caris. Yıllarca Anthony'nin yetersizliği hakkında ileri geri konuştuktan sonra şimdi kendisinin bu işi daha iyi yapacağını kanıtlamak zorundaydı. Belki umduğu kadar kolay olmayacaktı bu iş. Belki para ve yönetim konusunda düşündüğü kadar akıllı değildi. Ümitsizlik içinde, hem köprüyü hem de onda gelecek parayı istiyordu. Böyle bir şeyin olacağına nasıl inanabilirdi.

Caris: "Fikrini değiştirmen için sana ne gibi bir teklifte bulunabiliriz?" diye sordu.

"Ücretlere el koymadan köprüyü yapın." dedi anında.

Demek ki yapmayı planladığı ilk şey buydu. Her zaman böyle sinsiydin Godwyn diye düşündü Caris.

Birden, "Ne kadar paradan söz ediyoruz biz?" diye sordu.

Godwyn şüphelenmişti. "Neden bilmek istiyorsun?"

Edmund: "Belki bir çözüm yolu bulabiliriz. Geçiş ücreti ödemeyen kasabalılar hariç, her hafta pazar gününde köprüden aşağı yukarı yüz kişi geçer, arabalar da iki peni öder. Şimdi feribotla çok daha ucuz tabii."

Caris: "Haftada yüz yirmi peni ya da on şilin eder ki bu da yılda yirmi altı pound yapar."

"Yün panayırı haftası boyunca ilk gün yaklaşık bin, öteki günler ortalama iki yüz kişi geçer."

"O da iki bin iki yüz eder, arabalarını da eklersek iki bin dört yüz peni diyelim, on pound demektir. Yılda toplam otuz altı pound."

Caris Godwyn'e baktı.

"Doğru mu?"

Godwyn istemeye istemeye:

"Evet." dedi.

"Yani bizden istediğin yılda otuz altı pound."

"Evet."

"İmkânsız." dedi Edmund.

"Hiç de değil." dedi Caris.

"Manastır, köprüyü -bir an düşündükten sonra ekledi- artı köprünün iki tarafından birer dönümlük toprağı ve nehrin ortasındaki adayı kasaba loncasına yıllığı otuz altı pounda, sonsuza kadar kiralarsa..."

Köprü yapıldıktan sonra bu toprakların beş para etmeyeceğini biliyordu Caris.

"Bu size istediklerinizi sağlar mı Başrahip hazretleri?"

"Evet."

Godwyn, kesinlikle değersiz bir şeyi yıllığı otuz altı pounda kiraya verdiğini düşünüyordu. Köprünün ayağında bir parsel arsadan ne kadar kira gelebileceği hakkında hiçbir fikri yoktu. Dünyadaki en kötü pazarlıkçı, kendini en akıllı zannedendir diye düşündü Caris.

Edmund: "Ama lonca inşaatın parasını nasıl karşılayacak?"

"Merthin'in projesi uygulandığında, köprüyü geçen insan ve araba sayısı artacaktır. Teorik olarak ikiye katlanabilir. Otuz altı poundun üzerindeki her peni loncanın olacak. Sonra köprünün iki yanına yolculara hizmet etmek üzere binalar -ahırlar, tavernalar, aşçı dükkânları ki bunlar çok para kazanır- yapabilir ve bunlardan iyi kira toplayabiliriz."

"Bilmiyorum." dedi Edmund. "Bana çok riskli geliyor."

Bir an için babasına çok kızdı Caris. Parlak bir çözüm önermişti ve o gereksiz kusurlar bularak işi bozmaya çalışıyordu. Sonra

Edmund'un rol yaptığını fark etti. Gözlerindeki heyecan pırıltılarını görebiliyordu. Fikrini çok beğenmişti ama başrahibin daha fazla kâr sağlamak için pazarlığa kalkışmasından korkuyordu. Baba kızın, yün pazarlığında oynadıkları bir oyundu bu.

Niyetinin ne olduğunu anlayınca Caris de oyuna katılarak endişelerini paylaşıyormuş gibi yaptı.

"Biliyorum çok riskli bir şey." dedi üzüntüyle. "Her şeyimizi kaybedebiliriz. Fakat başka seçeneğimiz var mı? Eğer köprüyü yapamazsak işleriniz batacak."

Edmund kararsızlıkla başını salladı.

"Yine de, lonca adına bunu kabul edemem. Para yatıracak insanlara danışmam gerekecek. Cevapları ne olur bilmiyorum."

Göz ucuyla Godwyn'e baktı.

"Ama onları ikna etmek için elimden geleni yapacağım, eğer son teklifiniz buysa."

Godwyn aslında bir teklif yapmamıştı. Teklifi yapan Caris'di, ancak Godwyn bunu unutmuştu.

"Evet, son teklifim bu." dedi kesin bir tavırla.

İşin bitti diye düşündü Caris keyifle.

"Gerçekten çok zekisin." dedi Merthin.

Caris'in bacaklarının arasında yatıyor, başı kasıklarında, kasık tüyleriyle oynuyordu. İkinci kez sevişmişlerdi ve bu sefer birincisinden çok daha fazla zevk almıştı. Doyuma ermiş âşıkların mutlu hülyalarıyla şekerleme yapıyorlarken Caris Godwyn'le yaptığı pazarlığı anlatmıştı. Merthin çok etkilenmişti.

Caris: "En güzeli, zorlu bir pazarlık yaptığını düşünmesi. Aslında köprü ve etrafındaki toprağın sonsuza kadar kiralanması paha biçilemez bir şey."

"Yine de, Godwyn'in manastırı ve parasını amcan Anthony'den daha iyi yönetemeyecek olması biraz üzücü."

Caris ve Merthin ormanda böğürtlen çalılarıyla gizlenmiş uzun kayın ağaçlarının gölgelediği bir derenin kayalıkların üzerinden geçerek küçük bir havuz oluşturduğu bir açıklıktaydılar. Herhalde

yüzyıllardır aşıkların kullandığı bir yerdi. Önce çırılçıplak soyunup havuzda yıkanmış, sonra yemyeşil çimenlerin üzerinde sevişmişlerdi. Ormanda gizlice seyahat edenler bu sık çalılığın yanından geçerlerdi genellikle, bu yüzden yakalanma ihtimali pek yok gibiydi. Bir tek böğürtlen toplayan çocuklar yerlerini görebilirdi. Caris de Merthin'e anlattığı gib, o malum açıklığı böyle bulmuştu.

Merthin tembel tembel, "Adayı neden istedin?" diye sordu.

"Emin değilim. Kesinlikle köprünün iki ucundaki topraklar kadar değerli değil, tarıma elverişli de değil, ama yine de bir şekilde geliştirilebilir. Aslında, itiraz etmeyeceğini tahmin ettiğim için onu da anlaşmaya dahil ettim."

"Bir gün babanın yün işini devralacak mısın?"

"Hayır."

"Çok kararlı konuştun, neden?"

"Kral'ın yün ticaretini vergilendirmesi çok kolay. Zaten daha kısa bir süre önce çuval başına bir pound ekstra vergi geldi. Bu şu anda ödediğimiz bir poundun üçte ikisi kadar olan verginin üstüne eklendi. Yün fiyatları o kadar arttı ki İtalyanlar İspanya gibi ülkelerden yün alıyorlar. İşler tamamen krallığın insafına kaldı."

"Yine de para kazandırır. Başka ne yapabilirsin ki?"

Merthin, mevzuyu Caris'in asla açmadığı evlilik konusuna getirmeye çalışıyordu.

"Bilmiyorum." diye gülümsedi.

"On yaşındayken doktor olmak istiyordum. Eğer ilaçlardan anlamış olsaydım, annemin hayatını kurtarabilirdim diye düşündüm. Herkes bana gülerdi. Sadece erkeklerin doktor olabileceğini bilmiyordum."

"Mattie gibi bilgin kadın olabilirsin."

"Bu bütün aileyi mahveder. Petranilla'nın ne diyeceğini bir düşünsene. Rahibe Cecilia kaderimin rahibe olmak olduğunu düşünüyor."

Merthin güldü.

"Seni şu anda görebilseydi..."

Kasıklarının içini öptü.

"Senin şu anda yaptığını yapmak isterdi belki." dedi Caris.

"İnsanların rahibeler hakkında neler söylediğini biliyorsun."

"Neden manastıra katılmak istediğini düşünmüş?"

"Köprünün çökmesinden sonra yaptıklarım yüzünden. Yaralıları tedavi ederken ona yardım ettim. Bunun için doğal bir yeteneğim olduğunu söyledi."

"Evet, var. Ben bile görebiliyorum."

"Ben sadece Cecilia'nın dediklerini yaptım."

"Ama insanlar sen onlarla konuşur konuşmaz daha iyi hissetmeye başlamışlardı. Sonra sen her zaman, ne yapacaklarını söylemeden önce onların sana söylemek istediklerini dinledin."

Caris sevgiyle yanağını okşadı.

"Ben rahibe olamam, sana çok düşkünüm."

Kasık tüylerinin oluşturduğu üçgen altın ışıltılı, kızıl kahve rengiydi.

"Küçük bir benin var." dedi. "Tam şurada, solda."

"Biliyorum, küçüklüğümden beri orada. Çok çirkin bir şey olduğunu düşünürdüm. Sonra tüyle büyümeye başlayınca çok sevindim, kocam onu göremeyecekti. Kimsenin senin kadar dikkatli olacağını düşünememişim."

"Vaiz Murdo görse cadı olduğunu söyler kesin, sakın görmesine izin verme."

"Dünyadaki son erkek olsa bile göremez."

"Bu küçücük leke seni günahkâr olmaktan koruyor."

"Ne diyorsun sen?"

"Arap dünyasında, her sanat eserinde küçük bir kusur bulunur ki Tanrı'nın mükemmelliği ile yarışmasın."

"Sen nereden biliyorsun?"

"Floransalılardan biri anlatmıştı. Dinle, şehir loncasının o küçük adayı isteyeceğinden emin misin?"

"Neden soruyorsun?"

"Çünkü onu ben almak istiyorum."

"Dört dönüm kaya ve tavşanlar. Neden?"

"Oraya bir atölye ve bir de inşaatçılar için yer yapmak isterdim. Nehir yoluyla gelen taş ve kereste doğrudan benim tersaneme teslim edilebilirdi. Köprü bittikten sonra da adada kendime güzel bir ev yapardım."

"İyi fikir. Ama orayı sana bedava vermezler."

"Köprüyü yapma ücretimin bir kısmına ne dersin? İki yıl, diyelim ücretimin yarısını alırım."

"Sen günde dört peni kazanıyorsun... Adanın fiyatı beş pounddan fazla olur. Sanırım lonca burayı boş bırakmayı tercih eder."

"İyi bir fikir olduğunu düşünmüyor musun?"

"Bence, köprü biter bitmez burada evler yapıp kiraya verebilirsin. İnsanların adaya gidip gelmeleri kolay olur."

"Evet." dedi Merthin düşünceli bir sesle. "Bunu babanla konuşsam iyi olur."

26

Avla geçen günün sonunda şatoya dönen Kont Roland'ın maiyeti hallerinden çok memnundu, Ralph Fitzgerald da çok mutluydu. Şövalyeler, silahtarlar, köpekler yukarı doğru açılabilen köprüden geçmişlerdi. Terli ve yorgun adamlarla hayvanlar, hafifçe çiseleyen yağmur tarafından serinletici bir "hoş geldinle" karşılanmışlardı. Birkaç yaz şişmanı dişi geyik vurmuşlardı, -yemek için çok uygunlardı- bir de eti sadece köpeklere yemek olabilecek kadar sert ve yaşlı bir erkek geyik vardı, muhteşem boynuzları için avlanmıştı. Etrafı surlarla çevrili dış avluda atlarından indiler. Ralph, Griff'in eyerini çözdü, kulağına birkaç teşekkür sözcüğü fısıldadı, havuç yedirdi ve fırçalanması için bir seyise verdi. Mutfak yamakları geyiklerin kanlı vücutlarını sürükleyerek götürdüler. Adamlar gürültüyle o gün olanlardan söz ediyor, övünüyor, gülüyor, eğleniyor, kayda değer sıçrayışları, tehlikeli düşüşleri ve kılpayı kaçan avları anıyorlardı.

Ralph'in burun delikleri çok sevdiği o kokuyla doldu: terleyen atlar, ıslak köpekler, deri ve kan kokularının karışımı...

Ralph kendini Kont'un büyük oğlu Lord William'ın yanında otururken buldu.

"Müthiş bir av oldu." dedi.

"Olağanüstüydü." diye onayladı William.

Şapkasını çıkarıp saçsız başını kaşıdı.

"İhtiyar Bruno'yu kaybettiğimize üzüldüm."

Köpeklerin lideri Bruno avı almak için birkaç saniye erken gitmişti. Erkek geyik daha fazla koşamayacağını anlayınca, köpeklerle yüzleşmek için geri dönmüştü, omuzları kana bulanmıştı. Bruno boğazına saldırdığında, geyik son bir savunma gayretiyle başını eğmiş, adaleli boynunu kasmış, boynuzlarının uçlarını köpeğin yumuşak karnına saplamıştı. Bu son çabası hayvanı bitirmişti. Bir saniye sonra öteki köpekler parçalamak üzere üstüne saldırmışlardı. Hayvan can çekişirken Bruno'nun bağırsakları dışarı dökülmüş geyiğin boynuzlarına dolanmıştı. William zavallı Bruno'nun acısını dindirmek için uzun bıçağıyla boynunu kesmek zorunda kalmıştı.

"Çok cesur bir köpekti." dedi Ralph ve teselli etmek ister gibi elini William'ın omzuna koydu. "Aslan gibiydi."

William da aynı fikirdeydi. İşte o anda Ralph, William'a beklentilerinden söz etmeye karar verdi. Bundan daha iyi bir fırsat bulamazdı. Yedi yıldır Roland'ın emrindeydi, cesur ve güçlüydü ve köprü göçtüğünde efendisinin hayatını kurtarmıştı. Bunlara rağmen herhangi bir terfi verilmemişti, hâlâ silahtardı. Daha fazla ne yapabilirdi?

Dün, şans eseri Kingsbridge'den Shiring'e giden yol üstündeki bir meyhanede kardeşine rastlamıştı. Merthin manastırın taş ocağına gidiyordu, verilecek bir sürü haberi vardı. İngiltere'nin en güzel köprüsünü inşa edecekti. Zengin ve ünlü olacaktı. Anne ve babası çok heyecanlıydılar. Bu durum Ralph'i daha da çok kızdırıyordu.

Şimdi Lord William'la konuşurken aklındaki konuyu düzgün bir şekilde anlatmanın yolunu bilemiyordu. Bu yüzden balıklama daldı: "Kingsbridge'de babanızın hayatını kurtardığım günden bu yana üç ay geçti."

"Birçok kişi aynı şeyi iddia ediyor." dedi William.

Yüzünü kaplayan o haşin ifade Ralph'a Roland'ı hatırlattı.

"Onu sudan ben çıkardım."

"Ve Matthew Barber kafasını tedavi etti, rahibeler sargılarını değiştirdi, keşişler onun için dua ettiler. Sonuçta onun hayatını kurtaran Tanrı'ydı."

"Amin!" dedi Ralph.

"Ama yine de küçük bir teşekkür bekliyor insan."

"Babam memnun edilmesi güç biridir."

William'ın kardeşi Richard kıpkırmızı suratıyla terleyerek yanı başlarında, ayakta duruyordu. William'ın söylediklerini duydu.

"İncil kadar gerçek bir söz."

"Şikâyet etme!" dedi William. "Babamızın sertliği yüzünden böyle güçlü olduk." "Hatırladığım kadarıyla çok da üzüldük."

William, belki de bu konuyu alt seviyeden birilerinin önünde tartışmak istemediği için uzaklaştı.

Atlar ahırlara konduktan sonra adamlar avlunun karşı tarafında toplanıp birlikte mutfakları, barakaları, küçük kiliseyi geçip ufak bir iç avluya çıkan ve yukarı doğru da açılabilen ikinci köprüye geldiler. Burası Kont'un yaşadığı klasik bir kaleydi. Zemin katta kiler odaları, büyük bir salon ve en üstte Kont'un özel yatak odasının bulunduğu kat vardı. Kalabalık bir karga kolonisi kaleyi çevreleyen yüksek ağaçlarda yuva yapmıştı, kalenin burçlarında çavuşlar gibi kurumlanarak yürüyor, mutsuzluklarını haykırıyorlardı. Roland, kirli av elbiselerini çıkarmış, temiz, mor bir elbise giymiş büyük salonda oturuyordu. Ralph Kont'un yanına geldi, ilk fırsatta terfi sorunu hakkında konuşmaya kararlıydı.

Roland, sakin sakin William'ın karısı Philippa ile tartışıyordu. Philippa, ona karşı çıkabilen, onunla baş edebilen sayılı insanlardan biriydi. Şato hakkında konuşuyorlardı.

"Yüz yıldan beri bir değişiklik yapıldığını hiç sanmıyorum." diyordu Philippa.

"Ne kadar iyi bir planı olduğunu gösterir bu." dedi ağzının sol tarafıyla konuşarak.

"Düşman önce kuvvetlerinin çoğunu alt avluyu ele geçirmeye harcar, sonra iç kaleye ulaşmak için yeni bir savaşı göğüslemek zorunda kalır."

"Kesinlikle." dedi Philippa.

"Burası savunma amaçlı yapılmış, konfor için değil. Ama, İngiltere'nin bu bölgesinde bir kale en son kaç yıl önce saldırıya uğramıştı sizce? Benim yaşadığım sürece böyle bir şey olmadı."

"Benim de." dedi Kont.

Yüzünün hareket edebilen yarısıyla sırıttı.

"Belki savunmanız çok güçlü olduğundandır."

"Gittiği her yerde kendisini aslanlardan koruması için yollara meşe palamudu serpen bir piskopos varmış." diye anlattı Philippa.

"İngiltere'de hiç aslan olmadığını söylediklerinde düşündüğümden de daha etkiliymiş meğer demiş."

Roland güldü.

Philippa ekledi: "Asil ailelerin çoğu çok daha konforlu evlerde yaşıyor bugünlerde."

Ralph'ın lükse aldırdığı yoktu ama Philippa'yı düşünüyordu. Onun farkında bile olmadan konuşurken, Ralph seksi görünüşüne dikmişti gözlerini. Philippa'yı altında hayal etti, çıplak vücudu kıvranıyor, zevkten ya da acıyla ya da ikisiyle birden haykırıyordu. Bir şövalye olabilseydi, böyle bir kadını olabilirdi, belki.

"Bu eski kaleyi yıkıp yerine modern bir ev yaptırmalısınız" diyordu kayınpederine. "Büyük pencereli, bir sürü şöminesi olan bir ev. Salon giriş katında olabilir, bir uçta ailenin odaları... Böylece hepimizin sizi ziyarete geldiğimizde uyuyacak özel bir odası olur. Öteki uçta da mutfak olur, böylece yemekler masaya gelene kadar soğumaz."

Ralph birden bu konuşmaya bir katkıda bulunabileceğini fark etti.

"Sizin için böyle bir evin projesini çizebilecek birini tanıyorum." dedi.

İkisi de şaşırarak ona döndüler. Bir silahtar ev planından ne anlardı?

"Kim?" diye sordu Philippa.

"Kardeşim Merthin."

Kadın düşünceli görünüyordu.

"Gözlerime yakışsın diye yeşil ipek almamı söyleyen komik suratlı çocuk mu?"

"Saygısızlık etmek istememişti."

"Ne demek istediğinden pek emin değilim. Kendisi inşaat ustası mı?"

"En iyisidir." dedi Ralph gururla.

"Kingsbridge'e yeni bir feribot yaptı, sonra hiç kimsenin yapamadığı St.Mark Kilisesi'nin çatısını onardı, şimdi de İngiltere'nin en güzel köprüsünü yapmakla görevlendirildi."

"Nedense hiç şaşırmadım."

"Ne köprüsü?" dedi Roland.

"Yeni Kingsbridge Köprüsü, kilise gibi sivri kemerli ve iki arabanın yan yana geçebileceği kadar geniş olacak."

"Ben hiçbir şey duymadım bu konuda."

Ralph, Kont'un memnuniyetsizliğini fark etti. Onu rahatsız eden neydi?

"Köprünün yeniden yapılması gerek, değil mi?" dedi Ralph.

"Ben o kadar emin değilim." diye cevap verdi Roland.

"Son günlerde Kingsbridge ve Shiring gibi birbirine çok yakın iki pazar da yeterince yapılmıyor. Ama Kingsbridge pazarını kabul etsek bile, Shiring pazarından müşteri çalmak için manastır tarafından açıkça desteklenen bu teşebbüsü sineye çekmek zorunda değiliz."

O sırada Piskopos Richard içeri gitmişti. Roland ona saldırdı.

"Kingsbridge'in yeni köprüsü hakkında bir şey söylemedin bana?"

"Çünkü bir şey bilmiyorum." diye cevap verdi Richard.

"Bilmen gerekirdi, sen piskopossun."

Richard bu azarlama karşısında kıpkırmızı kesildi.

"Kingsbridge piskoposları iki yüzyıl önce imparatoriçe Maud ve Kral Stephen arasındaki sivil savaştan beri Shiring'in içinde ya da yakınında oturmuşlardır. Keşişler böyle olmasını istemişlerdir, piskoposların çoğu da öyle."

"Kulaklarını ve gözlerini açık tutmanı engellemez bu saydıkların. Orada olup bitenler hakkında en azından bir fikrin olmalıydı."

"Olmadığına göre, belki siz öğrendiklerinizi bana anlatmak lütfunda bulunursunuz."

Böyle soğukkanlı küstahlıklar Roland'a vız gelirdi.

"İki araba sığacak kadar genişmiş, benim Shiring pazarımın işini elimizden alacak."

"Yapabileceğim bir şey yok."

" Neden? Memuriyetinden dolayı başrahipsin sen. Keşişler senin dediklerini yapmak zorunda."

"Yapmıyorlar ama."

"Belki yaparlar, eğer ustalarını ellerinden alırsak. Ralph, kardeşini projesinden vazgeçirmeye ikna edebilir misin?"

"Deneyebilirim."

"Ona çok daha iyi bir teklif götür. Burada, Earlscastle da benim için, yeni bir saray inşa etmesini istediğimi söyle."

Ralph Kont tarafından böyle özel ve gizli bir görev verilmesinden çok heyecanlanmıştı ama açıkçası korkuyordu. Çünkü Merthin'e şimdiye kadar hiçbir şey yaptırabilmiş değildi, hep aksi olurdu.

"Emredersiniz efendim." dedi.

"Projeyi onsuz yürütebilmeleri mümkün mü?"

"İşi ona verdiler, çünkü Kingsbridge'de su altında inşaat yapmayı ondan başka bilen yok."

Richard: "Ama İngiltere'de köprü planı çizebilecek tek inşaat ustası o değil herhalde?" dedi.

William: "Ustalarını almak işlerini en azından geciktirecektir. Bir seneden önce başlayamazlar."

"Öyleyse denemeye değer." dedi Roland kararlılıkla.

Yüzünün sağlam tarafı nefretle kasıldı ve ekledi: "O kibirli başrahibe haddini bildirmek gerek."

Ralph, Gerald ve Maud'un hayatında bir şeylerin değiştiğinin farkındaydı. Annesi kiliseye gelirken yeşil bir yeni elbise, babası da deri ayakkabılar giymişti.

Birlikte eve döndüklerinde, ocağın üstünde kızaran elmalı kaz ağız sulandıran kokusuyla bütün evi doldurmuş, en pahalısından bir somun buğday ekmeği masada onları bekliyordu.

Ralph, paranın Merthin'den geldiğini hemen öğrendi.

"St. Marks'ta çalıştığı her gün için dört peni alıyor." dedi Maud gururlu.

"Şimdi de Dick Brewer için yeni bir ev inşa ediyor. Böylece yeni köprünün inşaatına hazırlık yapıyor."

Merthin, babası kazı dilimlerken köprüden alacağı ücretin şimdilik yarısını aldığını açıkladı çünkü Cüzam Adası'nın parasını bu şekilde ödemesini kararlaştırmışlardı.

Annesinin gözle görülür mutluluğu Ralph'in ağzında acı bir tat bırakıyordu. Çocukluğundan beri ailenin kaderinin kendi ellerinde olduğuna inanmıştı. On dört yaşındayken Shiring Kontu'nun evine ev işlerine yardımcı olarak gönderilmişti, o günden beri babasının yeniden şövalye yapılmamasının verdiği aşağılık duygusunu bir şövalye, belki bir baron, hatta bir kont olarak silmeyi kafasına koymuştu. Merthin ise aksine, bir marangozun yanında çıraklığa başlamış, kendisini sosyal yaşamın ancak alt tabakalarına götürebilecek bir yol seçmişti. İnşaat ustaları asla şövalye olamazlardı.

Babasının Merthin'in başarısından çok fazla etkilenmediğini görmek yüreğine su serpmişti. Maud inşaat projeleri hakkında konuşmaya başlayınca sabırsızlıkla sözünü kesmişti.

"Büyük oğlum, atalarım arasında aşağı tabakadan gelen tek adam olan Jack Builder'in yeteneklerini miras olarak almış." dedi.

Sesinde gururdan çok şaşkınlık vardı.

"Ralph, Kont Roland'ın sarayında işler nasıl gidiyor, anlatsana."

Maalesef Ralph neden bilinmez asillerin arasında yükselmeyi başaramamıştı. Oysa Merthin anne ve babasına yeni elbiseler, pahalı yiyecekler alabiliyordu. Ralph, içlerinden hiç olmazsa birinin başarılı olmasına şükretmesi gerektiğini biliyordu ve ailesinin rütbesi yükselmese bile en azından refah içinde olduklarını görüyordu.

Şimdi kardeşini köprü projesinden vazgeçmeye ikna etmesi gerekiyordu. Sorun Merthin'in hiçbir şeyi basit olarak algılamamasından kaynaklanıyordu. O, Ralph'ın yedi yıldır birlikte vakit geçirdiği şövalye ve silahtarlardan hiçbirine benzemiyordu. Arkadaşları savaşçıydılar. Onların dünyasında bağlılık esastı, cesaret, erdem... Varılacak son nokta ölüm ya da yaşamdı. Öyle derin düşüncelere gerek yoktu. Ama Merthin her şey hakkında derin derin düşünürdü. Dama oynarken bile kuralları değiştirmeye kalkmadan duramazdı.

Merthin, ailesine neden dört dönümlük kayalık araziyi köprüde çalışmasının karşılığında taksitle satın aldığını anlatıyordu.

"Herkes o toprağın, 'ada' olduğu için değersiz olduğunu düşünüyor." dedi. "Ama anlamadıkları şey şu, köprünün yapımı tamamlanınca artık o da kasabanın bir parçası haline gelecek, ada olmaktan çıkacak. İnsanlar anacaddede yürür gibi köprüden geçerek oraya ulaşabilecek. Ve şehir içinde dört dönüm arazi gerçekten

çok değerli bir yatırım olacak. Eğer oraya düşündüğüm gibi evler yaparsam, kiralar bir servet değerinde olacak."

Gerald: "Bunun için birkaç yıl beklemen gerekecek."

"Daha şimdiden para kazandırmaya başladı bile. Jake Chepstow, kereste deposu yapmak için yarım dönümlük araziyi kiralıyor. Galler'den kütük getiriyor biliyorsun."

"Neden Galler'den getiriyor?" diye sordu Gerald. "Yeni orman daha yakın, odunu oradan getirmek daha ucuz olmaz mı?"

"Olur ama Shaftesbury Kontu, kendi topraklarındaki her köprü ya da nehir geçidini kullanandan geçiş ücreti ya da vergi istiyor."

Çok bildik bir sıkıntıydı bu. Lordların çoğu topraklarından transit geçen mallara vergi uygulamanın bir yolunu bulmuştu.

Yemeğe başlarken Ralph, Merthin'e dönerek:

"Sana başka bir fırsat önerisi getirdim. Kont, Earlscastle'da yeni bir saray yaptırmak istiyor."

Merthin kuşkuyla baktı.

"Projeyi çizmemi teklif etmek için seni mi gönderdi?"

"Seni ben önerdim. Lady Philippa, kalenin ne kadar eski moda olduğunu söyleyerek başının etini yiyordu ve ben de onlar için doğru adamı tanıdığımı söyledim."

Merthin hala kuşkuluydu.

"Ve Kont beni istediğini mi söyledi?"

"Evet."

"Çok garip. Birkaç ay önce iş bulamıyordum. Şimdi işlerim başımdan aşıyor. Earlscastle iki günlük yolda. Aynı anda hem orada bir saray hem de burada bir köprüyü nasıl yapabilirim?"

"Ah, köprü projesinden vazgeçeceksin."

"Ne?"

"Doğal olarak, Kont için çalışmak her şeyden önce gelmeli."

"Buna inanamıyorum."

"Sözüme güven."

"Kendisi mi böyle söyledi?"

"Evet, aslında öyle."

Babaları araya girdi.

"Bu muhteşem bir fırsat Merthin." dedi. "Bir kont için saray yapmak."

"Evet, öyle." dedi Merthin. "Ama bu kasaba için bir köprü yapmak da en az onun kadar önemli."

"Aptallık etme!" dedi babası.

"Etmemek için elimden geleni yapmaya çalışıyorum." dedi Merthin alaycı bir tavırla.

"Shiring Kontu ülkenin en büyük adamlarından biri. Ona kıyasla Kingsbridge başrahibi solda sıfır kalır."

Ralph etinden ince bir dilim kesip ağzına attı ama yutamadı. Korktuğu başına gelmişti. Merthin güçlük çıkarıyordu. O babasından bile emir almazdı. Çocukken bile asla itaatkar bir evlat olmamıştı.

Ralph ümitsizliğe kapılmıştı.

"Dinle." dedi. "Kont, yeni köprünün yapılmasını istemiyor. Shiring'in ticaretini baltalayacağını düşünüyor."

"Aha!" dedi Gerald.

"Kont'a karşı gelmek istemezsin değil mi Merthin?"

"Asıl mesele bu, değil mi Ralph?" diye sordu Merthin. "Roland bana bu işi, sadece köprü yapımını engellemek için mi teklif ediyor?"

"Sadece o yüzden değil."

"Ama şartı bu. Eğer sarayı yapmayı kabul edersem, köprüden vazgeçmem gerekecek."

Gerald çileden çıkmıştı.

"Seçme şansın yok Merthin! Kont istemez, emreder."

Ralph, otorite baskısının Merthin'i ikna etmek için kullanılacak en son şey olduğunu babasına söylemiş olmayı diledi.

Merthin: "Ben onun Kingsbridge başrahibine emir verebileceğini sanmıyorum. Bu köprüyü yapmam için beni görevlendiren başrahiptir."

"Ama sana emir verebilir."

"Öyle mi? O benim efendim değil."

"Aptal olma evlat. Kont'la savaşırsan onu yenemezsin."

"Roland'ın savaşının benimle olduğunu düşünmüyorum baba. Bu savaş Kont'la başrahip arasında. Roland, avda av köpeğini kullanır gibi beni kullanmak istiyor ama ben bu savaşın dışında kalmayı tercih ederim."

"Bence Kont'un dediğini yapmalısın. Unutma, o senin akraban aynı zamanda."

Merthin konuya başka bir yönden yaklaştı.

"Bu, Başrahip Godwyn'e ihanet olmaz mı?"

Gerald aşağılayıcı bir ses çıkararak: "Manastıra ne sadakat borcumuz olacakmış? Bizi bu yoksulluğa sürüklüyenler keşişlerdi."

"Ya komşularınız? Aralarında on yıl yaşadığınız Kingsbridge halkı? Onların bu köprüye ihtiyaçları var; onlar için bir cankurtaran halatı bu köprü."

"Biz asil sınıftan geliyoruz." dedi babası. "Basit tüccarların ihtiyaçlarının hesabını tutmak bizim işimiz değil."

Merthin başını eğdi.

"Siz öyle düşünebilirsiniz. Ama basit bir marangoz olarak fikirlerinizi paylaşamayacağım."

"Seninle ilgisi yok." diye atıldı Ralph.

Artık itiraf etmenin zamanı gelmişti.

"Kont bana bir görev verdi. Başarırsam beni şövalye ya da küçük bir lord yapabilir. Eğer başaramazsam hep bir silahtar olarak kalacağım."

Maud: "Kont'u memnun etmeye çalışmak hepimiz için çok önemli."

Merthin sıkıntılı görünüyordu. Babası ile her zaman başabaş mücadele edebilirdi, ama annesiyle tartışmak istemiyordu.

"Köprüyü yapmak için anlaşma yaptım." dedi. "Kasaba halkı bana güveniyor. Ondan vazgeçemem."

"Elbette vazgeçebilirsin." dedi Maud.

"Adımın güvenilmeze çıkmasını istemiyorum."

"Herkes Kont'a öncelik tanımanı anlayışla karşılayacaktır."

"Onlar anlayabilir, ama bir daha asla bana saygı duymazlar."

"Ailen her şeyden önce gelmeli."

"Bu köprü için çok mücadele ettim anne." dedi Merthin inatla. "Çok güzel bir proje çizdim ve bütün kasabayı bana güvenmeleri için ikna ettim. Benden başka hiç kimse o köprüyü yapamaz."

"Eğer Kont'a karşı çıkarsan, bu Ralph'in bütün hayatını etkileyecek." dedi Maud. "Bunu göremiyor musun?"

"Bütün hayat böyle bir şeye bağlı olmamalı."

"Ama öyle. Bir köprü uğruna kardeşim. Hayatımı mahvetmek mi istiyorsun?"

Merthin: "Bu, benim ondan savaşa gitmeyerek insanların hayatını kurtarmasını istememe benziyor." dedi.

Gerald: "Hadi ama, bir marangozla bir askeri kıyaslayamazsın."

Bu çok patavatsızca bir şey oldu diye düşündü Ralph. Gerald'ın, tercihini küçük oğlundan yana kullandığının kanıtıydı. Merthin'in bunu hissettiğini anladı Ralph. Kardeşinin rengi kızardı, çok kırıcı bir cevap vermemek için dudaklarını ısırdı.

Kısa bir duraklamadan sonra Merthin sakin bir sesle konuşmaya başladı. Ralph onun kesin kararını vermiş olduğunu anladı.

"Marangoz olmayı ben seçmedim." dedi. "Ben de Ralph gibi şövalye olmak istiyordum. Benim için aptalca bir arzuydu, bunu şimdi anlıyorum. Her neyse, benim böyle olmam sizin kararınızdı. Ama her şey tersine döndü ve ben işimde başarılı oldum. Beni zorla yönlendirdiğiniz konuda daha büyük başarılar kazanıyorum. Bir gün İngitere'nin en yüksek binasını yapmayı düşlüyorum. Beni siz bu hale getirdiniz, bu yüzden bununla yaşamayı öğrenseniz iyi olur."

Ralph Earlscastle'a dönmeden önce yenilgiyi zafere döndürmenin bir yolunu bulmak için kafa patlattı. Kardeşini köprü yapımından vazgeçmeye konuşarak ikna etmenin imkânı olmadığına göre, projenin iptalini ya da ertelenmesini sağlayacak başka bir yol var mıydı acaba?

Başrahip Godwyn ya da Edmund Wooler'la konuşmanın bir anlamı yoktu, bundan emindi. Köprüye Merthin'den daha çok bağlandıkları kesindi, hem zaten basit bir silahtar tarafından ikna edilmeleri söz konusu bile olamazdı. Kont ne yapabilirdi? Bir grup asker gönderip köprüde çalışan işçileri öldürtebilirdi, ama bu sorunları çözeceğine arttırırdı.

Bulmuştu. Fikri veren de Merthin'in kendisiydi. Cüzam Adası'nın bir kısmını depo olarak kiralayan kereste tüccarı Jack Chepstow'un, Shaftesbury Kontu'nun koyduğu vergileri ödememek için Galler'den ağaç satın aldığını söylemişti.

Döndüğünde, Kont Roland'a "Kardeşim kendini Kingsbridge Başrahibi'nin otoritesini kabullenmek zorunda hissediyor." dedi. Kont'un sinirlenmesine vakit bırakmadan ekledi: "Ama köprünün yapımını geciktirecek daha iyi bir yol olabilir. Manastırın taş ocakları sizin kontluğunuzun tam ortasında, Shiring'le Earlscastle arasında."

"Ama orası keşişlere ait."

Roland homurdandı. "Kral yüzlerce yıl önce onlara bağışlamış. Taş çıkarmalarına engel olamayız."

"Ama vergi koyabilirsiniz." dedi Ralph.

Kendini suçlu hissediyordu. Kardeşi için çok önemli bir projeyi sabote ediyordu. Ama ne yapalım ki böyle olması gerekiyordu, vicdanının sesini bastırarak: "Taşları sizin topraklarınızdan geçirerek taşımak zorundalar. Ağır arabaları sizin yollarınızı aşındırıyor ve sizin nehir geçitlerinizi bulandırıyor. Öyleyse vergiyi ödemek zorundalar."

"Domuzlar gibi cıyaklayacaklar. Kral'a şikâyet ederler."

"Etsinler." dedi Ralph.

Hissettiğinden daha güvenli konuşuyordu.

"O iş çok uzun zaman alır. Bu yılın inşaat sezonunun bitmesine iki ay kaldı. İlk ayazdan önce işi durdurmaları gerekir. Şansımız yaver giderse, köprünün başlamasını gelecek yıla erteleyebilirsiniz."

Roland, Ralph'a sert bir bakış fırlattı.

"Seni iyi değerlendirememişim." dedi. "Belki boğulan kontları nehirden çıkarmaktan daha fazla işe yarayabilirsin."

Ralph zafer kazanmışçasına sevindi.

"Teşekkür ederim efendim."

"Ancak bu vergiyi nasıl uygulayacağız? Genellikle her yerde bir kavşak, bütün arabaların geçmek zorunda olduğu sığ nehir geçitleri var."

"Sadece taş bloklarıyla ilgilendiğimize göre, taş ocaklarının çıkışına bir grup adamımızı yerleştirebiliriz."

"Mükemmel!" dedi Kont. "Ve onları sen yönet."

İki gün sonra Ralph, atlı ve silahlı dört adam, çadırları ve bir haftalık yiyeceklerini taşıyan yük katırlarının iplerini tutan iki delikanlıyla birlikte taşocağına yaklaşıyordu. Kendisiyle gurur duyu-

yordu. Kendisine gerçekleştirilmesi imkansız bir görev verilmiş ve o bunu kendi lehine çevirmeyi başarmıştı. Kont artık onun nehir cankurtaranlığından daha iyi yerlere layık olduğunu düşünüyordu. İşler düzeliyordu.

Merthin'in yapmakta olduklarından büyük bir rahatsızlık duyuyordu. Birlikte geçen çocukluklarını anımsayarak geç saatlere kadar uykusuz kalıyordu. Her zaman, akıllı ağabeyine saygı duymuştu. Sık sık dövüşürlerdi. Ralph onu yendiğinde çok kötü hissederdi, ama başka bir zaman yenildiğinde daha kötü olurdu. Her dövüşten sonra yine arkadaş olurlardı. Ama yetişkinlerin kavgası kolay kolay unutulmuyordu.

Ralph, taşocağında çalışan keşişlerle yüz yüze gelmekten pek endişeli değildi açıkçası. Bir grup silahlı asker için fazla zorlayıcı bir iş değildi. Yanında şövalye yoktu -böyle işler onların şanına yakışmazdı- ama çok sıkı bir adam olduğunu bildiği Joseph Woodstock ve onun gibi üç adam daha vardı. Her neyse, bu iş bitip amacına ulaştığında rahat bir nefes alacaktı.

Şafaktan hemen sonraydı. Bir gece önce taşocağına birkaç mil uzaklıkta ormanın içinde konaklamışlardı. Ralph oraya, bu sabah ocaktan çıkacak ilk arabaya müdahele edebilmek için tam zamanında varmayı planlamıştı.

Atlar öküzlerin toynaklarıyla çamurlanmış, ağır yüklü arabaların tekerleklerinden derin yarıklar oluşmuş yolda zorlukla ilerliyorlardı.

Güneş, yağmur bulutlarıyla kaplı, ara ara mavi bir gökyüzünde yükselmeye başladı. Ralph ve adamlarının keyfi yerindeydi.

Güçlerini, kendilerini ciddi bir riske atmadan silahsız adamların üstünde denemeyi heyecanla bekliyorlardı.

Ralph önce yanan odun kokusunu hissetti, sonra ağaçların üstüne yükselen dumanları gördü. Birkaç dakika sonra, yol Ralph'in ömründe gördüğü en büyük çukurun önündeki geniş çamurlu açıklığa götürdü onları.

Açıklık yaklaşık dört yüz mil genişliğinde ve çeyrek mil uzunluğundaydı. Çamurlu bir rampayla ateşlerin etrafında toplanmış kahvaltı hazırlayan taş işçilerinin kaldığı ahşap kulübeler ve çadırlara iniliyordu. Birkaç tanesi oturdukları yerden epey uzakta işe başla-

mıştı bile. Ralph keskileri kayalardaki çatlaklara sokup, kayanın gövdesinden parçalar koparan balyozun monoton vuruşlarını olduğu yerden duyabiliyordu.

Taşocağı Kingsbridge'e bir günlük yoldaydı, bu yüzden arabaların çoğu akşam gelir, ertesi sabah ocaktan ayrılırlardı. Ralph taşocağında oraya buraya dağılmış birkaç araba görebiliyordu. Bazılarına taş yükleniyordu, bir tanesi kazı yerinden yavaş yavaş ayrılarak çıkış rampasına doğru yola koyulmuştu.

Taşocağındaki işçiler, atların sesinden huylanarak etrafa bakındılar ama yaklaşan kimse yoktu. İşçiler silahlı adamlarla muhabbet etmeye meraklı değillerdi. Ralph sabırla bekledi. Ocaktan dışarıya doğru gelen tek bir yol vardı, o da Ralph'in bulunduğu yere doğru gelen çamurlu, uzun yokuştu.

Araba hantal hantal yokuşu çıkmaya başladı. Arabacı uzun bir kamçıyla öküzü düz yürümeye zorluyor, zavallı öküz bir ayağını ötekinin önüne atarak sessiz bir küskünlük içinde yol almaya çalışıyordu. Dört büyük taş parçası yüklenmişti arkaya, kenarları kabaca yontulmuştu, üstlerinde kendilerini koparan adamların işaretlerini taşıyorlardı. Her işçinin çıkardığı taş önce taşocağında, sonra bir de inşaat sahasında sayılıyordu. İşçilere çıkarttıkları taş başına ücret ödeniyordu.

Araba yaklaşınca, Ralph arabacının Kingsbridge'den Ben Wheeler olduğunu gördü. Kendisi de biraz öküzüne benziyordu, kalın bir boynu ve güçlü omuzları vardı. Yüzü de aynı durgun düşmanlığı yansıtıyordu. Sorun çıkarabilir diye tahmin etti Ralph. Ama nasılsa hakkından gelinirdi.

Ben arabasını yolu kapatan atlara doğru sürdü. Biraz uzakta durmak yerine öküzünün ilerlemeye devam etmesine izin verdi. Atlar, savaş eğitimli değildi, günlük işler için kullanılan külüstür atlardı, yaklaşan öküzün karşısında burunlarından soluyarak geri çekildiler. Öküz kendi kafasına göre durdu.

Ben'in bu tavrı Ralph'i sinirlendirdi. Bağırdı: "Kendini beğenmiş budalanın tekisin sen. Neden yolumun üstünde duruyorsunuz?"

"Vergi toplamak için."

"Vergi filan yok."

"Shiring Kontu'nun topraklarında taş taşıyabilmeniz için araba başına bir peni ödeyeceksiniz."

"Hiç param yok."

"Öyleyse bul."

"Şimdi siz benim yolumu mu kesiyorsunuz?"

Aptal herifin gerektiği kadar korkmamış olması Ralph'i çılgına çevirdi.

"Bana soru sormaya kalkışma!" dedi. "Birileri gelip vergisini ödeyene kadar taşlar burada kalıyor."

Ben, uzun bir süre ona baktı, Ralph onun kendisini atından alaşağı etmeyi ne kadar istediğini hissedebiliyordu.

"Ama benim hiç param yok." dedi sakin sakin.

Ralph kılıcını adama saplamak için karşı konulmaz bir istek duydu ama bu isteğini bastırdı.

"Olduğundan daha aptalmış gibi görünmeye çalışma." dedi nefretle. "Hemen taşçıların şefine git ve Kont'un adamlarının seni bırakmadığını anlat."

Ben yine uzun uzun Ralph'e baktı, derin derin düşündükten sonra hiç konuşmadan yokuş aşağı inmeye başladı.

Ralph orada burnundan soluyarak öküze gözlerini dikti, beklemeye başladı.

Ben taşocağının ortalarında bir yerdeki tahta kulübeye girdi. Birkaç dakika sonra yanında kahverengi tunikli zayıf bir adamla dışarı çıktı. Ralph önce ikinci adamın taşocağının şefi olduğunu sanmıştı. Ama adamı bir yerden tanıyormuş gibiydi, ikisi birlikte yaklaştıklarında Ralph kardeşi Merthin'i tanıdı.

"Hayır, olamaz!" dedi yüksek sesle.

Böyle bir şeyi hiç beklemiyordu. Merthin'in uzun yokuşu çıkmasını izlerken utançtan kalbi sıkışıyordu. Burada bulunmakla kardeşine ihanet ettiğini biliyordu ama onu burada görmeyi hiç beklemiyordu.

"Merhaba Ralph." dedi Merthin yaklaşırken.

"Ben, geçmesine izin vermediğini söylüyor."

Merthin her zaman, her tartışmada Ralph'i yenerdi. Ralph bunu üzüntüyle hatırladı. Resmi davranmaya karar verdi. Böylece hem duygularını gizlemiş hem de talimatlarını tekrar ederken başı derde

girmemiş olurdu. Sert bir sesle:"Kont, yollarını kullanarak yapılan taş sevkiyatından vergi alma hakkını kullanmaya karar verdi."

Merthin duymazlıktan geldi. "Kardeşinle konuşurken atından inmeyecek misin?"

Ralph atının üstünde kalmayı tercih ederdi ama bir çeşit meydan okuma gibi görülen teklifi reddemeyerek aşağı indi. Şimdiden kendini yenik hissediyordu.

"Burada taştan vergi alınmıyordu." dedi Merthin.

"Şimdi alınıyor."

"Bu taşocağını yüzlerce yıldır keşişler işletiyor. Kingsbridge Katedrali bu taşlardan yapılmış. Hiçbir zaman vergi verilmemiştir."

"Belki Kont, kilisenin hatırına vergileri affetmiş olabilir." diye konuştu Ralph hiç düşünmeden.

"Sadece, kasabanın yeni bir köprüye sahip olmasını istemiyor. Bütün sebep bu. Önce beni kandırmak için seni yolladı, başaramayınca da yeni vergiyi icat etti."

Merthin düşünceli bir tavırla Ralph'a baktı. "Senin fikrindi değil mi?"

Ralph çok şaşırdı. Nasıl tahmin etmişti?

"Hayır!" dedi ama kızardığını kendi de hissediyordu.

"Öyle olduğunu yüzünden anlıyorum. Jake Chepstow'un Shaftesbury Kontunun vergilerinden kaçınmak için Galler'den kütük ithal ettiğini söylediğimde bu fikri senin verdiğine eminim."

Ralph, her geçen dakika; "Hiç alakası yok." diye inkârını inatla sürdürdü.

"Köprümü kardeşimden önce tuttuğum için beni azarladın ama şimdi de sen Kontunun uğruna benim ümitlerimi yok etmekten mutluluk duyuyorsun."

"Kimin fikri olduğunun bir önemi yok. Kont, taştan vergi almaya karar verdi."

"Ama buna hakkı yok."

Ben Wheeler, Merthin'in yanı başında, bacakları açık, elleri kalçalarında durmuş, konuşmayı dikkatle izliyordu. Merthin'e dönerek: "Sen şimdi bu adamların beni durdurmaya hakları olmadığını mı söylüyorsun?" dedi.

"Evet, tam olarak öyle söylüyorum."

Ralph, böyle bir adama akıllı muamelesi yapmanın yanlış olduğunu söylemek istedi. Ben, Merthin'in sözlerini gitmek için izin olarak algıladı. Kırbacını öküzünün omuzlarına doğru şaklattı. Hayvan tahta boyunduruğa yüklendi.

Ralph öfkeyle haykırdı:

"Dur!"

Ben öküzü yeniden kamçılarak: "Yürü!" diye bağırdı.

Öküz daha hızlı çekince araba şiddetli bir silkinmeyle öne doğru hareket etti. Arabanın ani hareketi atları şaşırttı. Joseph Woodstock'un atı kişneyerek, gözleri yerinden fırlamış halde şaha kalktı.

Joseph dizginlere asıldı ve güçlükle atını kontrol altına alabildi. Sonra eyerinden uzun, tahta bir sopa çıkardı.

"Sana söylendiği zaman duracaksın!" dedi Ben'e.

Atını öne doğru sürdü ve elindeki sopayla saldırdı.

Ben darbeyi savuşturup sopayı yakaladı ve çekti.

Joseph zaten eyerin üstünde öne doğru eğilmişti, bu ani çekişle dengesini kaybetti ve yere düştü.

Merthin: "Ah, hayır!" diye bağırdı.

Ralph Merthin'in neden endişelendiğini biliyordu. Bir silahlı adam, bu kadar aşağılanmayı göz ardı edemezdi. Bu durumda şiddetten kurtuluş yoktu artık. Ralph kendi adına üzgün değildi. Kardeşi, Kont'un adamlarına hak ettikleri saygıyı göstermemişti, o zaman çaresiz sonuçlarına katlanacaktı.

Ben, Joseph'in sopasına iki eliyle sımsıkı yapışmıştı. Ben'in sopayı savurduğunu görünce bıçağına uzandı. Ama Ben daha hızlıydı, arabacı daha önce savaş görmüşe benziyordu. Ben sopayı salladı ve Joseph'in kafasına güçlü bir darbe indirdi. Joseph yere düştü, hareketsiz kalakaldı.

Ralph öfkeyle gürledi, kılıcını çekerek arabacının üstüne yürüdü.

Merthin haykırdı: "Hayır!"

Ralph kılıcını Ben'in göğsüne sapladı, kaburgalarının arasına bütün gücüyle bastırdı. Kılıç Ben'in kalın vücudunu geçip öteki tarafından dışarı çıktı. Ben arka üstü düştü, Ralph kılıcını çekip çıkardı. Arabacıdan fışkıran kan, vücudunun etrafında göllenmişti. Ralph, zaferinden duyduğu tatminle sarsıldı.

Ben Wheeler bir daha küstahlık yapamayacaktı.

Joseph'in yanına diz çöktü. Adamın gözleri sabitleşmişti, kalbi atmıyordu. Ölmüştü.

Bir bakıma iyi olmuştu. Bu açıklamaları kolaylaştırırdı. Ben Wheeler, Kont'un adamlarında birini öldürmüş ve bunun için ölmüştü. Bunda bir adaletsizlik yoktu. Hele Kont Roland için hiçbir sakınca yoktu çünkü otoritesine karşı gelen herkese karşı inanılmaz zalimdi.

Merthin olaya öyle bakmıyordu. Yüzü acı çekiyormuş gibi buruşmuştu.

"Ne yaptın sen?" dedi inanmayarak. "Ben Wheeler'in iki yaşında Bennie adında bir oğlu vardı."

"Dul karısı yeni bir koca arasın o zaman. Bu sefer haddini bilen bir adam bulur umarım."

27

Verimsiz bir hasat oldu. Ağustosta çok az güneş çıktığı için buğdaylar ancak eylülde olgunlaşabildi. Wigleigh köyünde herkesin morali bozuktu. Her zamanki hasat neşesinden, danstan, yıldırım aşklarından eser yoktu. Hâlâ ıslak ürünler çürümeye terk edildi. Köylülerin çoğu bahardan önce aç kalmaya mahkûmdu.

Wulfric arpasını şiddetli yağmurun altında biçti. O ıslak sapları tırpanla keserken, Gwenda da arkasından demetleri bağlıyordu. Eylülün güneşli ilk gününde buğdayı, en değerli tahılı biçmeye başladılar, iyi havaların ürün kuruyuncaya kadar sürmesini ümit ediyorlardı.

Gwenda, öfkenin Wulfric'i kamçıladığının farkındaydı. Bütün ailesinin aynı anda yok olması onu öfkelendirmişti. Kayıplardan dolayı suçlanacak kimse yoktu, sonuçta köprünün çökmesi ender görülen bir olaydı, kötü ruhların bir gösterisi ya da Tanrı'nın cezanlandırmasıydı. Belki çalışmaktan başka hırsını çıkaracak bir şeyi yoktu. Oysa Gwenda'nın tek nedeni aşktı, herkesten, her şeyden daha önemli olan aşk.

Daha şafak sökmeden tarlaya gidiyorlar, karanlık çökene kadar orada kalıyorlardı. Gwenda her gece sırt ağrılarıyla uykuya dalıyor, sabah gün ağarmadan Wulfric'in mutfak kapısını yumruklamasıyla uyanıyordu. Yine de herkesten gerideydiler.

Gwenda, zamanla köylülerin Wulfric'le kendisine karşı tavırlarında bir değişiklik hissetmeye başladı. Bütün hayatı boyunca kötü şöhretli Jobby'nin kızı olarak hor görülmüş ve şimdi de kadınlar Wulfric'i Annet'ten ayırmak istediğini anladıklarında, ona daha beter davranmışlardı.

Wulfric nefret edilmesi çok zor biriydi, ama bazıları bu kadar büyük bir toprağı miras olarak devralmayı ısrarla istemesini açgözlülük ve mantıksızlık olarak değerlendirmişlerdi. Nasıl olduysa insanlar bu iki gencin kendi çabalarıyla ürünü hasat etmelerinden etkilendiler. Bir delikanlı ve bir kız, üç adamın yapacağı işi yapmaya çalışıyor ve herkesin beklediğinden daha iyi iş çıkarıyorlardı. Erkekler Wulfric'e hayranlıkla, kadınlar Gwenda'ya sempati ile bakmaya başladılar.

Sonunda köylüler onlara yardım etmek için toplanmaya başladılar. Rahip Gaspard onların pazar günleri de çalışmalarına göz yumdu. Annet'in ailesi, kendi hasatlarını bitirdikten sonra babası Perkin ve kardeşi Rob, Wulfric'in topraklarına Gwenda'ya yardım etmeye gittiler. Gwenda'nın annesi Ethna bile yardıma geldi. Son demetleri de arabayla Wulfric'in ahırlarına doğru yola çıkardıklarında, o geleneksel hasat ruhu yeniden canlanmış gibi oldu ve herkes birlikte eski şarkıları söyleyerek arabanın arkasından eve yürüdü.

"Hasat dansını yapmak istiyorsan önce saban sürmelisin." diye saygısızca söylenen Annet de oradaydı. Resmen nişanlısı olduğu için hakkı olan yerde, Wulfric'in yanında yürüyordu. Gwenda arkadan onu izliyordu, kalçalarını nasıl salladığını, başını nasıl cilveyle yana eğdiğini, söylediği her şeye nasıl güldüğünü görüyordu. Nasıl bu tuzağa düşecek kadar aptal olabiliyordu? Annet'in topraklarında hiçbir iş yapmadığına dikkat etmemiş miydi?Düğün için henüz gün saptanmamıştı. Perkin çok cin fikirliydi, miras meselesi tamamen halledilinceye kadar kızının bağlılık yemini etmesine izin vermiyordu.

Wulfric toprağı işlemekteki hünerini kanıtlamıştı. Bundan kimsenin kuşkusu yoktu artık. Yaşının önemi kalmamış gibiydi. Kalan

tek engel veraset vergisiydi. Vergiyi ödeyecek parayı toplayabilecek miydi? Ürününü kaça satacağına bağlıydı. Hasat azdı ama eğer kötü hava şartları her yerde aynı olmuşsa, buğday fiyatları yükselirdi. Normal şartlarda işleri yolunda çiftçi aileler bu vergi için bir kenara para ayırırlardı, ama Wulfric'in ailesinin bütün birikimleri Kingsbridge'deki nehrin dibinde yatıyordu. Bu durumda henüz hiçbir şey hallolmuş sayılmazdı. Ve Gwenda hayal kurmaya devam edebilir, Wulfric'in toprakları üstüne geçirdiğini ve her nasılsa sevgisini Gwenda'ya yönelttiğini düşleyebilirdi. Her şey olabilirdi.

Arabayı ambara boşaltırken Nathan Reeve geldi. Kambur kâhya çok heyecanlıydı.

"Çabuk kiliseye gelin, haydi!" dedi. "Herkes, ne yapıyorsa bıraksın!"

Wulfric: "Ürünümü dışarıda bırakamam, yağmur yağabilir" dedi.

Gwenda: "O zaman biz de arabayı içeri iteriz." dedi.

"Bu kadar acil olan ne Nat?"

Kâhya öteki eve varmıştı bile.

"Yeni Lord geliyor."

"Bekle."

Wulfric arkasından koştu.

"Benim mirası almama izin vermesini tavsiye edecek misin?"

Nathan isteksizce dönüp Wulfric'e baktı. Wulfric ondan çok uzun olduğu için başını kaldırmak zorundaydı.

"Bilmiyorum." dedi yavaşça.

"Toprağı işleyebileceğimi kanıtladım, bakabilirsin istersen. Ambara bir bak."

"Çok iyi iş çıkardın, bunda sorun yok. Ama veraset vergisini ödeyebilecek misin?"

"Buğday fiyatlarına bağlı."

Annet: "Baba!" dedi.

Perkin tereddüt ediyor gibiydi.

Annet onu dürterek: "Bana ne söz verdiğini hatırlıyor musun?" dedi.

"Evet, hatırlıyorum." dedi Perkin sonunda.

"Nate'ye söyle öyleyse."

Perkin kâhyaya döndü.

"Parayı ben garanti ediyorum, eğer Lord Wulfric'in mirası almasına izin verirse."

Gwenda elini ağzına kapattı.

Nathan: "Onun yerine sen mi ödeyeceksin? İki pound on şilin."

"Eğer parası yetmezse, eksik kalanı için borç veririm. Tabi önce evlenmeleri şart."

Nathan sesini alçalttı.

"Ve bir de..."

Perkin çok alçak sesle bir şeyler söyledi. Gwenda duyamadı, ama ne söylediğini tahmin edebiliyordu. Perkin, Nathan'a rüşvet teklif ediyordu, muhtemelen verginin onda biri kadarını ki bu da beş şilin ederdi.

"Pekâlâ." dedi Nathan. "Ben tavsiyede bulunacağım. Şimdi doğru kiliseye koşun, çabuk olun."

Koşarak uzaklaştı.

Wulric ağzı kulaklarında Annet'i öptü. Herkes elini sıkarak onu kutladı. Gwenda'nın kalbi kırılmıştı. Ümitleri yerle bir olmuştu. Annet çok zekiydi. Babasını Wulfric'e ihtiyacı olan parayı borç vermeye ikna etmişti. Toprağını devralacak ve Annet'le evlenecekti.

Gwenda, arabayı ahırdan içeri itmeye yardım etmek için kendini zorladı. Sonra da mutlu çiftin arkasından, köyün içinden geçip kiliseye yürüdü. Her şey bitmişti. Köyü ve insanlarını tanımayan yeni lordun kâhyasının böyle bir konuda tavsiyesine karşı çıkması mümkün değildi. Nathan'ın rüşvet pazarlığına oturması onun kendine güvenini gösteriyordu.

Elbette bunda Gwenda'nın da suçu vardı. Wulfric'in hasatı zamanında toplanıp içeri alınsın diye kendini helak etmişti. Kendisinin Annet'ten çok daha iyi bir eş olacağını nasıl olsa anlar diye boş ümitler içinde yaşamıştı. Mezarlıktan geçip kilisenin kapısına doğru yürürken bütün yaz boyunca kendi mezarını kazmış olduğunu düşünüyordu. Ama aynısını yine yapardı. Onun tek başına mücadele etmesine seyirci kalamazdı. Ne olursa olsun diye düşündü, sonuna kadar yanında olanın ben olduğunu her zaman hatırlayacak. Çok küçük de olsa bir teselliydi.

Köylülerin çoğu kiliseye gelmişlerdi bile. Nathan'ın fazla zorlanmasına gerek yoktu. Yeni lordlarına saygılarını ilk sunanlar arasında olmaya çok hevesliydiler, ayrıca nasıl biri olduğunu da merak ediyorlardı, genç mi, yaşlı mı, çirkin ya da yakışıklı mı, neşeli ya da sinirli mi, akıllı ya da aptal mı ve -hepsinden önemlisi- zalim mi yoksa müşfik mi?

Hakkında merak ettikleri her şey, lord olarak başlarında kaldığı sürece -bu yıllar ya da on yıllar sürebilirdi- hayatlarını etkileyecek şeylerdi. Eğer mantıklı ve akıllı olursa, Wigleigh'i mutlu ve varlıklı bir köy haline getirebilirdi. Eğer aptalsa, aptalca kararlar, adil olmayan yönetim, boğucu vergiler ve ağır cezalar köylüyü bekliyor demekti. Vereceği kararların ilki Wulfric'in mirasını alıp almayacağı olacaktı.

Konuşmalar kesildi ve bir atın koşum şıngırtısı işitildi. Gwenda önce Nathan'ın alçak ve dalkavukça sesini, sonra lordun otoriter sesini duydu. İri bir adam diye düşündü, kendinden emin ama genç. Herkes gözlerini kilisenin kapısına çevirdi. Kapı açıldı.

Gwenda nefesini tuttu.

İçeri giren adam yirmisinden fazla değildi. Pahalı bir yün pelerin giymiş, kılıç ve hançerle silahlanmıştı. Uzun boyluydu, gururlu bir yüz ifadesi vardı. Wigleigh Lordu olmaktan çok memnunmuş gibi görünüyordu. Bu mağrur görünüşünün altında bir çekingenlik olduğu seziliyordu. Dalgalı koyu renk saçları ve kırık burnunun bozduğu yakışıklı bir yüzü vardı.

Yeni Lord, Ralph Fitzgerald'dı.

Ralph, malikâneyle ilgili ilk mahkemeyi ertesi pazar günü topladı. Ara verildiğinde Wulfric çok sıkıntılıydı, Gwenda ona her bakışında içinden ağlamak geliyordu. Wulfric gözleri yerde, geniş omuzları çökmüş volta atıp duruyordu. Bütün yaz boyunca, bir çift sürme atının şikâyetsiz bağlılığıyla tarlalarında çalışmış, yorulmak nedir bilmemişti ama şimdi çok yorgun görünüyordu. Bir insanın yapabileceği her şeyi yapmıştı, ama kader onu kendisinden en çok nefret eden adamın insafına mahkûm etmişti.

Gwenda, ümit verici bir şeyler söylemek, onu neşelendirecek bir şeyler yapmak istiyordu, ama aslında o da en az Wulfric kadar kötümserdi. Lordlar genellikle adi ve kinci olurlardı, hele Ralph'da yüce gönüllü olabileceğine dair en ufak bir iz yoktu. Çocukken bile aptal ve zalimdi. Gwenda onun Merthin'in ok ve yayıyla köpeğini öldürdüğü günü asla unutamayacaktı.

O zamandan bu yana değişmiş gibi görünmüyordu. Belediye binasındaki mahkemeye yanında Alan Farrel adındaki iriyarı genç dostu ile birlikte gelmişti. İkisi birlikte, en iyi şarapları içerek, tavuk yiyerek, kadın hizmetçilerin memelerini avuçlayarak, sınıflarına özgü bir aldırmazlık içinde yaşıyorlardı.

Nathan Reeve'in tavırları da korkularını doğruluyordu. Kâhya, rüşveti arttırmak için pazarlık bile etmemişti, davanın ne kadar ümitsiz olduğunun bir işaretiydi bu.

Annet de Wulfric'in beklentilerinden ümidini kesmiş gibi görünüyordu. Gwenda'nın gördüğü kadarıyla Annet'e büyük bir değişiklik olmuştu son günlerde. Artık saçlarını neşeli bir şekilde kabartmıyor, kalçalarını sallamıyor, gülüşünün şelaleleri anımsatan sesi pek sık duyulmuyordu.

Gwenda, Wulfric'in bu değişikliği fark etmesine dua ediyordu, zaten üzülecek o kadar çok şey vardı ki. Ama Wulfric de artık akşamları Perkin'lerde çok geç vakitlere kadar oturmuyor, eve döndüğünde de ağzını bıçak açmıyordu.

Pazar sabahı Gwenda, Wulfric'in hâlâ küçük de olsa bir umut beslediğini öğrenince çok şaşırdı. Ayin bitince, Peder Gaspard Lord Ralph'a yerini bıraktı; Wulfric'in gözleri kapalıydı, dudakları kıpırdıyordu, muhtemelen en sevdiği azize olan Bakire Meryem'e dua ediyordu.

Jobby ve Ethna da dahil bütün köylüler kilisedeydi. Gwenda ailesinin yanında durmadı. Arada sırada, ancak babası etrafta olmadığı zaman annesiyle konuşuyordu.

Mahkemenin bugünkü konuları daha çok bir seri ilandan oluşuyordu. Nathan, Lord'un ekinlerinin ne zaman toplanacağının düzenlemelerini açıklıyor, gelecek haftanın hangi günleri, hangi köylülerin gelip Lord'un topraklarındaki zorunlu görevlerini yapacakla-

rını bildiriyordu. Herhangi bir tartışmaya kesinlikle yer verilmedi. Ralph'in topraklarını uzlaşma ile yönetmeyeceği kesindi.

İyi kalpli Nathan her gün yapılacak şeylerin ayrıntıları ile ilgilenmişti. Hundredacre'da başakların toplanması pazartesi gecesine kadar bitirilecekti ki hayvanlar salı sabahı anızları çiğnemek üzere tarlalara salınsın; Longfield'de güz çift sürmesi çarşamba günü başlayacaktı. Normalde, bu programa ufak tefek itirazlar olur, daha tartışma yanlısı köylüler değişik düzenlemeler önerirlerdi ama bugün kimseden ses çıkmıyordu, herkes yeni Lord'u daha iyi tanımak için dikkatle izliyordu.

Sıra kararlara gelince ortalık iyice gerginleşmişti. Nathan, sanki başka bir çalışma programını okurmuş gibi,

"Wulfric'in babasının mallarına varis olarak sahip olamayacağına karar verilmiştir çünkü henüz on altı yaşındadır."

Gwenda Ralph'a baktı. Sırıtmasını gizlemeye çalışıyordu. Eli yüzüne gitti ve bilinçsizce kırık burnuna dokundu.

Nathan devam ediyordu.

"Lord Ralph bu toprakları ne yapacağını düşünecek ve kararını daha sonra verecektir."

Wulfric herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle inledi. Bu kararı bekliyordu, ama kesinleşmesi çok acı gelmişti. Gwenda onun kilisedeki kalabalığa arkasını dönüp, yüzünü gizleyerek, düşmemek için bir duvara yaslanmasını üzüntüyle izledi.

"Bugünlük bu kadar." dedi Nathan.

Ralph ayağa kalktı. Koridordan yavaşça yürürken, gözleri sürekli aklı başından gitmiş Wulfric'e kayıyordu. Gwenda, bu nasıl bir Lord'du ki iş başına geldiğinde yaptığı ilk şey gücünü intikam almak için kullanmak olmuştu diye düşündü.

Nathan, yere bakarak Ralph'ı takip etti, bir haksızlık yapıldığını biliyordu. Onlar kiliseden çıkar çıkmaz herkes bir ağızdan yorum yapmaya başladı. Gwenda kimseyle konuşmuyor, yalnızca Wulfric'i izliyordu.

Wulfric dayandığı duvardan ayrıldı; yüzü çektiği üzüntünün aynasıydı sanki. Gözleri kalabalığı taradı ve Annet'i buldu. Çok öfkeli görünüyordu Annet. Gwenda onun Wulfric'le göz göze gelme-

sini bekledi ama o, Wulfric'e bakmamaya kesin kararlıydı. Gwenda aklından neler geçtiğini merak etti.

Annet başı yukarda kapıya doğru yürüdü. Babası Perkin ve ailesi arkasından geliyorlardı. Wulfric'le konuşmayacak mıydı yoksa?

Aynı düşünce Wulfic'in de aklından geçmiş olmalı ki arkasından seslendi.

"Annet, bekle!"

Etraf sessizleşti.

Annet döndü, Wulfric'in önünde durdu. "Biz yine evleneceğiz, değil mi?" dedi.

Gwenda, onursuzca yalvaran sesini duyduğunda kahroldu.

Annet, sanki konuşacakmış gibi baktı, sonra uzun bir süre hiçbir şey söylemedi, Wulfric yeniden konuşmaya başladı.

"Lordların tarlalarında çalıştırmak için iyi işçilere ihtiyacı olur. Belki Ralph bana da bir miktar toprak..."

"Burnunu kırdın." dedi hırçın bir tavırla. "Sana asla bir şey vermez."

Gwenda zamanında Annet'in iki adam kendisi için kavga ediyorken ne kadar mutlu olduğunu hatırladı.

Wulfric: "Ben de amele olurum. Güçlüyüm, iş bulmakta zorlanmam."

"Ama hayatın boyunca fakir olacaksın. Bana teklif ettiğin şey bu mu?"

"Ama birlikte olacağız, tıpkı düşlediğimiz gibi. O gün ormanda beni sevdiğini söylemiştin, hatırlamıyor musun?"

"Peki, toprağı bile olmayan bir ameleyle evlenirsem, benim hayatım ne olacak? "

Annet öfkeyle devam etti. "Ben söyleyeyim."

Kolunu kaldırıp üç çocuğu ve Jobby'nin yanında duran Gwenda'nın annesi Ethna'yı gösterdi.

"İşte ona benzeyeceğim, çektiği sıkıntılar yüzünden hep asık suratlı, süpürge sapı gibi zayıf..."

Jobby buna çok alınmıştı. Kesik kolunu Annet'e doğru sallayarak: "Ağzından çıkana dikkat et, kibirli şırfıntı."

Perkin kızının önüne geçip iki eliyle okşama işareti yaparak:

"Bağışla onu Jobby, sinirleri çok bozuk, kötü bir niyeti yoktu." dedi.

Wulfric: "Jobby'e saygısızlık etmek istemem, ama ben onun gibi değilim Annet." dedi.

"Ama öylesin." dedi Annet. "Toprağın yok. O da bu yüzden fakir, sen de fakir olacaksın, çocukların aç, karın pasaklı olacak."

Doğruydu. Zor zamanlarda en çok sıkıntıyı toprağı olmayanlar çekerdi. Tasarruf etmenin en kolay yolu, çalışanları kovmaktı. Yine de Gwenda, bir kadının hayatını Wulfric'le geçirme şansını tepeceğine inanamıyordu.

Ama Annet tam da bunu yapacakmış gibiydi.

Wulfric de öyle düşünüyordu. Açık açık sordu. "Artık beni sevmiyor musun?"

Bütün gururunu kaybetmişti, hasta gibiydi ama o anda bile Gwenda her zamankinden daha fazla istiyordu onu.

"Aşk karın doyurmuyor." dedi Annet ve kiliseden dışarı çıktı.

İki hafta sonra Billy Howard'la evlendi.

Gwenda düğüne gitti. Wulfric hariç köydeki herkes düğüne gitmişti. Ürünün az olmasına rağmen iyi bir şölen oldu. Bu evlilikle iki büyük mülk, Perkin'in yüz dönümü ile Billy'in kırk dönümü birleşmişti. Perkin Ralph'tan, Wulfric'in ailesinin topraklarını kendisine vermesini istemişti. Eğer Ralph kabul etseydi, Annet'in çocukları köyün neredeyse yarısının varisi olacaklardı. Ama Ralph Kingsbridge'e gitmişti, döner dönmez kararını bildirecekti.

Perkin, karısının en kuvvetli biralarından bir fıçı açmış ve bir inek kesmişti. Gwenda da doya doya yedi, içti. Geleceği, böyle bir yemeği reddedemeyecek kadar belirsizdi.

Küçük kız kardeşleri Cathie ve Joanie ile tahtadaki bir topu atıp tutarak bir süre oynadı, sonra bebek Eric'i dizlerine oturtup ona şarkı söyledi. Bir süre sonra annesi yanına oturarak sordu: "Şimdi ne yapacaksın?"

Gwenda, içinden annesiyle tamamen barışmamıştı, biraz konuştular, annesi ilgiyle sorular sordu. Gwenda Jobby'i affettiği için annesine hâlâ dargındı.

"Kalabildiğim kadar Wulfric'in ambarında kalacağım." dedi. "Belki de sonsuza kadar orada kalırım."

"Ya Wulfric çıkarsa, köyden ayrılırsa diyelim?"

"Bilmiyorum."

Şimdilik Wulfric, hâlâ bir zamanlar ailesine ait olan tarlalarda çalışıyor, anızları sürüyor, nadasa bırakılmış toprakları tırmıklıyor, Gwenda da ona yardım ediyordu. Nathan, onlara gündelikçi işçi ücreti ödüyordu çünkü gelecek hasattan pay alamayacaklardı. Nathan kalmalarında ısrar ediyordu, aksi halde toprağın hızla yozlaşacağını biliyordu. Ralph yeni toprak sahibinin kim olduğunu açıklayıncaya kadar çalışmaya devam edeceklerdi. O zaman geldiğinde de kendilerini pazara çıkaracaklardı.

"Wulfric nerede şimdi?" diye sordu Ethna.

"Düğün kutlamalarına katılmaya pek niyetli değil sanırım."

"Sana karşı ne hissediyor?"

Gwenda annesine içtenlikle baktı.

"Sahip olduğu en iyi arkadaşı olduğumu söylüyor."

"Ne demek bu?"

"Bilmiyorum. Ama 'seni seviyorum' demek değil, değil mi?"

"Hayır." dedi annesi.

"Hayır, o demek değil."

Müzik başladı. Aaron Appletra gayda çalıyordu. Bir aşağı bir yukarı gam yaparak çalacağı havaya hazırlanıyordu. Gwenda Perkin'in kemerine bağladığı iki küçük davulla evinden çıktığını gördü. Dans başlamak üzereydi.

Hiç dans edecek havada değildi. Yaşlı kadınlarla konuşabilirdi, ama onlar da annesi gibi aynı soruları soracaklardı ve o günün geri kalanını durumunu açıklayarak geçirmek istemiyordu. Son köy düğününü hatırladı. Wulfric hafifçe sarhoş olmuş, bütün kadınları en çok da Annet'i kucaklayarak geniş adımlarla dans ediyordu. Onsuz Gwenda'ya eğlenmek haramdı. Eric'i annesine verdi ve oradan uzaklaştı. Köpeği Skip arkada duruyordu, böyle partilerin, düşürülen yiyecekler ya da atılan kalıntılarla şölene dönüştüğünü çok iyi biliyordu.

Gwenda Wulfric'in evine gitti, orada olabileceğini umuyordu, ama ev boştu. Sağlam, ahşap bir binaydı. Direkli, kirişli olarak yapılmıştı ama şöminesi yoktu, böyle lüks şeyler zenginler içindi. Alt kattaki odalara ve üst kattaki yatak odalarına baktı. Ev, Wulfric'in

annesinin sağlığındaki gibi temiz ve düzenliydi çünkü o sadece bir odayı kullanıyordu.

Mutfakta yiyor ve uyuyordu. Mekân soğuktu, hiç ev havası yoktu.

İçinde aile olmayan bir aile eviydi.

Gwenda ambara gitti. Ambar kışlık yem saklanan kuru ot demetleriyle doluydu. Arpa ve buğday demetleri, harmana gitmeyi bekliyordu. Tavan arasına çıkan merdivenleri tırmandı ve kendini kuru otların üstüne attı. Kısa bir süre sonra uyuyakalmıştı.

Uyandığında ortalık karanlıktı. Saatin kaç olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu. Gökyüzüne bakmak için dışarı çıktı. Bulutların arkasında ay iyice alçalmıştı, çabucak gece yarısını bir ya da iki saat geçtiğini hesapladı. Ambarın kapısında yarı uyur halde dururken bir ağlama sesi işitti.

Wulfric olduğunu hemen anladı. Onu bir kez daha ağlarken görmüştü; o da anne ve babası ile kardeşinin ölü bedenlerinin Kingsbridge Katedrali'nin taş döşemelerinde yatarken gördüğünde... İçi parçalanırcasına hıçkırıyordu. Onun kaderine tanıklık ederken Gwenda'nın da gözlerinden yaşlar boşandı.

Bir süre sonra eve girdi.

Ay ışığında onu görebiliyordu, o zaman şiltenin üzerine yüzükoyun yatmış sırtı hıçkırıklarla sarsılıyordu.

Gwenda'nın kapıyı açtığını duymuş olmalıydı ama aldırış edecek durumda değildi, kafasını bile kaldırmadı.

Gwenda yanına diz çöktü, denemek için yele gibi saçlarına dokundu. Hiçbir tepki vermedi. Wulfric'e nadiren dokunurdu ve saçlarını okşamak gerçek bir zevkti. Gwenda'nın şefkati onu biraz yatıştırmış gibiydi, hıçkırıkları giderek azaldı.

Bir süre sonra, yanına uzanmaya cesaret edebildi. Kendisini itmesini bekliyordu ama yapmadı. Gözleri kapalı olarak yüzünü Gwenda'ya çevirdi. Gwenda, elbisesinin koluyla yanağını okşayarak gözyaşlarını sildi. Ona bu kadar yakın olduğu için, bu küçük özel dokunuşlarına izin verdiği için heyecandan titriyordu. Kapalı gözkapaklarını öpmeyi çok istiyordu ama fazla ileri gitmiş olacağını düşünerek bu isteğini bastırdı.

Birkaç dakika sonra Wulfric'in uyuyakaldığını fark etti.

Çok sevinmişti. Kendisini onun yanında ne kadar rahat hissettiğinin işaretiydi bu hem de hiç olmazsa uyuyana kadar yanında kalabilecekti.

Sonbahardı, geceler soğuk oluyordu. Wulfric'in nefesleri yavaşlayıp bir düzene girdiğinde, Gwenda çabucak kalktı, duvardaki kancada asılı duran battaniyeyi aldı, üzerine örttü. Hiç duymamıştı bile.

Havanın serinliğine rağmen elbisesini başından çıkardı, çırılçıplak Wulfric'in yanına uzandı. Battaniyeyi ikisini birden örtecek şekilde düzeltti.

Ona daha da çok yaklaşarak yanağını göğsüne yasladı. Kalbinin atışlarını duyuyor, nefesinin esintisini başının üstünde hissediyordu. Kocaman vücudunun sıcaklığı Gwenda'yı ısıtıyordu. Vakit geçti, ay battı ve oda zifiri karanlığa büründü. Gwenda sonsuza kadar böyle kalabileceğini geçirdi aklından.

Hiç uyumadı. Bu değerli zamanın bir dakikasını bile ziyan etmek istemiyordu. Bir daha hiç olmayacağını bildiği için bu anın tadını çıkartmaya baktı.

Usulcacık, uyandırmamaya dikkat ederek ona dokundu. İnce yün elbisesinin üstünden parmak uçlarıyla göğsünün ve sırtının adalelerini, kaburga kemiklerini, kalçalarını, omuzlarının yuvarlaklığını ve dirseğinin çıkıntısını tek tek keşfetti.

Birkaç kere uykusunda kımıldadı. Dönerek sırtüstü yattı, Gwenda o zaman başını omzuna, kolunu dümdüz karnına koydu. Sonra Wulfric arkasını döndü, o zaman da iyice yaklaşarak, vücudunu, Wulfric'in "S" şeklini almış vücuduna uydurarak, göğüslerini geniş sırtına bastırarak, kalçaları kasıklarında, dizleri onun dizlerinin arkasında yattı bir süre. Sonra Wulfric ona doğru döndü, kolunu omuzlarına, bacağının birini kalçalarının üzerine attı. Bacağı çok ağırdı, fakat Gwenda bu acıyı rüya görmediğinin kanıtı olarak algıladı.

Ama Wulfric rüya görüyordu. Gecenin yarısında aniden Gwenda'yı öptü, dilini sertçe ağzının içine soktu, koca ellerinden biriyle göğsünü avuçladı. Erkek beceriksizce ona sürtünürken Gwenda onun uyarıldığını anladı. Gwenda bir an şaşırdı, elbette ona nasıl isterse öyle sahip olabilirdi. Ancak Wulfric her şey olabilirdi, ama

nazik asla. Elini kasıklarına uzattı ve iç çamaşırından dışarı çıkan penisini kavradı. Sonra Wulfric aniden sırtüstü döndü ve sakin sakin nefes alıp vermeye devam etti. Gwenda o zaman onun hiç uyanmadığını, rüyasında ona dokunduğunu anladı.

Wulfric'in rüyasında Annet'i gördüğünü üzüntüyle anladı.

Uyumadı ama gözü açık rüyalar gördü. Bir yabancıya kendisini "Bu benim karım, Gwenda." diye tanıştırdığını hayal etti. Fantezisinde hamile olduğunu gördü ama hâlâ tarlada çalışıyordu, gün ortasında bayılıyordu, Wulfric onu kaldırıp kollarında eve taşıdı ve yüzünü soğuk suyla yıkadı. Wulfric ihtiyarlamış, torunlarıyla oynuyor, onlarla ilgileniyor, elma ve bal veriyordu.

Torunlar? Üzüntüyle düşündü Gwenda. Ağlaya ağlaya uyuyakalmış bir adam, uykusunda kolunu beline sarmasına izin verdi diye bu kadar imkânsız hayaller kurulur muydu?

Tam şafağın sökmekte olduğunu, cennette kalma izninin neredeyse bitmekte üzere olduğunu düşünürken Wulfric kımıldamaya başladı. Nefes alışı değişti. Sırtüstü döndü. Gwenda'nın kolu Wufric'in göğsünün üstünde, eli kolunun altında kaldı. Birkaç dakika sonra Gwenda onun uyandığını ve düşündüğünü hissetti. Konuşursa ya da kımıldarsa büyünün bozulacağından korkarak kımıldamadan, öylece yattı.

Wulfric yavaşça ona doğru döndü. Kollarıyla ona sarıldı ve Gwenda ellerini sırtının çıplak teninde hissetti. Sırtını okşuyordu, ama Gwenda bunun ne demek olduğunu anlayamadı. Bir şeyler arıyormuş gibiydi, tamamen çıplak olduğunu anlayınca çok şaşırdı. Eli, boynundan kalçalarına doğru her yerde geziniyordu.

Sonunda konuştu. Başkalarının duymasından korkar gibi fısıldayarak konuşuyordu.

"O evlendi." dedi.

Gwenda da fısıldayarak cevap verdi.

"Evet."

"Aşkı çok dayanıksızmış."

"Gerçek aşk asla dayanıksız değildir."

Eli, kalçasının üzerinde durakladı, Gwenda'nın dokunmasını istediği yerlere çok yakın.

"Onu sevmekten vazgeçebilecek miyim?"

Gwenda elini tuttu ve yukarı çekti.

"Memesi var, bunlar gibi." dedi hâlâ fısıldayarak.

Neden böyle yaptığını bilmiyordu. Sezgileri ona yol gösteriyordu, o da ne olursa olsun sonuna kadar gitmeye kararlıydı.

"Onun da aşağıda, burada tüyleri var, bunlar gibi." dedi tekrar elini götürerek.

Wulfric'in nefes alışları hızlanmıştı. Eli oradayken, Gwenda yün giysisinin altında vücudunun gerildiğini, erkekliğinin uyandığını anladı. Onu sıkıca kavradı ve "Onun ellerinin hissettirdiğini bunlar da hissettirebilir." Wulfric ritmik bir şekilde hareket etmeye başladı.

Gwenda birden her şeyin olması gerektiği gibi tamamlanmadan biteceğinden korktu. Böyle istemiyordu. Ya hep ya hiçti bu gece. Yavaşça onu arkaya itti, sonra bacaklarını açarak üzerinde yükseldi.

"İçerisi, sıcak ve ıslak." diyerek kendini erkeğin üzerine bıraktı.

Bunu daha önce de yapmıştı ama bu seferki hiçbirine benzemiyordu. İçinin dolduğunu hissediyor, ama daha fazlasını istiyordu. Wulfric kalçalarını kaldırırken Gwenda kendini aşağı bastırıyor, Wulfric kendini çekince o da yükseliyordu. Yüzünü onunkine yaklaştırarak dudaklarından öptü.

Wulfric yüzünü ellerinin arasında alarak öpücüğünü iade etti.

"O seni seviyor." dedi Gwenda fısıltıyla. "O seni çok seviyor."

Wulfric ihtirasla haykırırken Gwenda da kalçalarını vahşi bir midilli gibi sallayarak aşağı yukarı, aşağı yukarı hareket ediyordu. Sonunda içine boşaldığını hissetti ve Wulfric son bir çığlıkla "Oh, ben de seni seviyorum. Seni seviyorum Annet!" dedi.

28

Wulfric uyuyakaldı, ama Gwenda uyanıktı, uyuyamayacak kadar heyecanlıydı. Onun aşkını kazanmıştı, bunu biliyordu. Biraz Annet'i taklit etmiş olmasının fazla bir önemi yoktu. Büyük bir açlıkla onunla sevişmiş ve sonrasında minnet ve şefkatle öpmüştü. Gwenda Wulfric'in sonsuza kadar kendisinin olduğunu hissetmişti.

Kalbinin deli gibi çarpması durup kafası sakinleşince Gwenda Wulfric'in mirasını düşünmeye başladı. Vazgeçmeye niyeti yoktu, hele de şimdiden sonra. Dışarda şafak sökerken, o hâlâ mirası korumak için bir yol bulmaya uğraşıyordu. Wulfric uyandığı zaman,

"Ben Kingsbridge'e gidiyorum" dedi.

Wulfric şaşırmıştı.

"Neden?"

"Mirası alabilmen için başka çare var mı onu aramaya."

"Nasıl?"

"Bilmiyorum. Ama Ralph topraklarını daha kimseye vermedi, o yüzden daha hâlâ bir şansımız var. Ve sen bunu hak ediyorsun, çok çalıştın, çok sıkıntı çektin."

"Ne yapacaksın?"

"Kardeşim Philemon'u göreceğim. O bu konuları bizden daha iyi bilir. Ne yapmamız gerektiğini söyler."

Wulfric ona garip garip baktı.

Gwenda: "Ne var?" dedi.

"Beni gerçekten seviyorsun değil mi?"

Gwenda mutlulukla dopdolu gülümsedi ve: "Hadi bir daha yapalım, olur mu?" dedi.

Ertesi sabah Kingsbridge Manastırı'nda, sebze bahçesinin yanındaki taş banka oturmuş Philemon'u bekliyordu. Wigleigh'den buraya yaptığı uzun yolculuk boyunca pazar gecesinin her saniyesini kafasında yeniden yaşamış, aldığı fiziksel zevki ve konuşulan sözcükleri tek tek anımsamıştı. Wulfric hâlâ onu sevdiğini söylememişti, ama "Beni gerçekten seviyorsun" demişti. Kendisini sevdiği için çok mutlu olmuştu, ama yine de kızın ihtirasının gücü onu şaşırtmıştı.

Gwenda, Wulfric'in doğuştan sahip olduğu hakları geri kazanmayı çok istiyordu. En az onu istediği kadar çok istiyordu. Bunu her ikisi için de arzu ediyordu. Aslında babası gibi topraksız bir ırgat bile olsa onunla evlenirdi -eğer teklif ederse- ama her ikisi için de daha iyi şeyler istiyordu ve bunu elde etmeye kararlıydı.

Philemon, kardeşini karşılamak üzere manastırdan çıkıp bahçeye geldiğinde Gwenda onun keşiş adaylarının formasını giymiş olduğunu gördü.

"Holger." dedi, o şokla asıl ismini kullanarak. "Aday olmuşsun. Her zaman istediğin şey."

Philemon gururla gülümsedi ve hoşgörülü bir tavırla eski adının kullanılmasını duymazlıktan geldi.

"Godwyn'in başrahip olunca yaptığı ilk işlerden biri de bu oldu." dedi.

"Fevkalade bir adam. Ona hizmet etmek büyük bir şeref."

Banka, kız kardeşinin yanına oturdu. Yumuşak bir sonbahar günüydü. Bulutlu fakat kuru.

"Derslerin nasıl gidiyor?"

"Biraz yavaş. Yaş ilerledikçe okuma yazmayı öğrenmek daha zor oluyor." diye yakındı.

"Küçük çocuklar benden daha çabuk ilerleme gösteriyorlar. Ama şimdi ben de 'Lord' duasını Latince yazabiliyorum."

Gwenda kıskandı. Kendisi adını bile yazamıyordu.

"Çok harika!"

Kardeşi hayatının rüyasını gerçekleştirmek üzere yola koyulmuştu, artık keşiş oluyordu. Belki adaylık payesi onun bazen hilebaz ve sinsi olmasına neden olan o işe yaramazlık duygusunu hafifletebilirdi.

"Senden ne haber?" diye sordu. "Kingsbridge'e neden geldin?"

"Ralph'in Wigleigh Kontu olduğunu duydun mu?"

"Evet. O da burada bugün, Bell'de kalıyor, hayatını yaşamakla meşgul."

"Wulfric'in babasından kalan mallarını almasına izin vermedi."

Philemon'a bütün hikâyeyi anlattı.

"Karara itiraz edilebilir mi, bilmek istiyorum?"

Philemon başını salladı.

"Açıkçası hayır. Wulfric Shiring Kontuna başvurup Ralph'in kararını bozmasını rica edebilir aslında, ama Kont, kişisel bir çıkarı olmadan böyle işlere karışmak istemez. Kararın adil olmadığına inansa bile -ki kesinlikle adil değildi- yeni atanmış birinin otoritesini sarsacak bir şey yapmaz. Bütün bunlardan sana ne? Ben Wulfric Annet'le evlenecek sanıyordum."

"Ralph kararını açıkladığı zaman, Annet Wulfric'i terk etti ve Bill Howard ile evlendi."

"Ve şimdi sen Wulfric'le bir şansın olduğunu düşünüyorsun."

"Öyle düşünüyorum."

Gwenda'nın kızardığını hissetti.

"Nereden biliyorsun?"

Kurnazca bir soruydu.

"Ben ondan faydalandım." diye itiraf etti Gwenda. "Düğünden sonra çok perişan olmuştu, ben de koynuna girdim."

"Üzülme. Bizim gibi yoksul doğanlar, istediklerini elde edebilmek için böyle hileler kullanmak zorundadır. Vicdan, ayrıcalıklı insanlar içindir."

Gwenda kardeşinin böyle konuşmasından hiç hoşlanmıyordu. Her davranışının zor geçen çocukluğu yüzünden hoşgörülebilir olduğunu düşünüyordu bazen. Ama buna üzülmeyecek kadar hayal kırıklığına uğramıştı.

"Gerçekten yapabileceğim hiçbir şey yok mu?"

"Öyle bir şey demedim. Sadece itiraz edilemez dedim. Ama Ralph'la konuşulabilir."

"Eminim bunu yapacak son kişi benim."

"Bilmiyorum. Neden gidip Godwyn'in kuzeni Caris'i görmüyorsun? Küçüklükten beri arkadaşsınız. Eğer yapabilirse yardımını esirgemez. Ayrıca Ralph'in kardeşi Merthin'le de çok yakınlar. Belki o bir şeyler yapabilir."

Her şey hiçbir şeyden daha iyiydi. Gwenda gitmek üzere ayağa kalktı.

"Hemen gidip onu bulayım."

Kardeşini öpmek üzere eğildi, sonra böyle yakın temasların Philemon'a artık yasak olduğu aklına geldi. Onun yerine ellerini sıkı sıkı tuttu.

"Senin için dua edeceğim." dedi Philemon.

Caris'in evi manastır kapısının karşısındaydı. Gwenda içeri girdiğinde yemek salonunda kimse yoktu ama Edmund'un iş görüşmelerini yaptığı çalışma odasından sesler geliyordu. Aşçı Tutty, Caris'in içerde babasıyla birlikte olduğunu söyledi. Gwenda ayak-

larını sabırsızlıkla yere vurarak beklemeye başladı, birkaç dakika sonra kapı açıldı.

Edmund tanımadığı bir adamla dışarı çıktı. Uzun boyluydu, geniş burun delikleri yüzüne kibirli bir ifade veriyordu. Siyah bir rahip giysisi giymişti ama üzerinde haç ya da başka bir kutsal sembol yoktu. Edmund, Gwenda'ya dostlukla baktıktan sonra yabancıya döndü.

"Sizi manastıra geri götüreyim." dedi.

Caris, iki adamın arkasından odadan çıktı. Gwenda'yı görünce sevgiyle kucakladı.

"O adam kimdi?" diye sordu Gwenda.

"Adı Gregory Longfellow. Başrahip Godwyn'in avukatı."

"Neden avukat tuttu?"

"Kont Roland, manastırın taşocaklarından taş getirmesini durdurdu. Araba başı bir peni haraç istiyor. Godwyn Kral'a başvuracak."

"Sen de bu işin içinde misin?"

"Gregory, kasabanın köprü yapılmadan vergileri ödeyemeyeceğini savunmamız gerektiğini düşünüyor. Kral'ı ikna etmenin en iyi yolunun bu olduğunu söylüyor. Bu yüzden babam da tanıklık etmek üzere Godwyn'le birlikte Kraliyet Mahkemesi'ne gidecek."

"Sen de gidecek misin?"

"Evet. Ama şimdi boş ver bunu, sen neden buradasın?"

"Wulfric'le yattım."

Caris gülümsedi.

"Gerçekten mi? Sonunda. Nasıldı?

"Muhteşemdi. O uyurken bütün gece yanında yattım, sonra uyanınca....ben...onu baştan çıkardım."

"Daha fazlasını anlat. Bütün ayrıntıları duymak istiyorum."

Gwenda Caris'e bütün olanları anlattı. Sonunda, ziyaretinin asıl sebebini anlatmak için sabırsızlansa da.

"Ama senin de bana verecek türden haberlerin olduğunu hissediyorum." dedi.

Caris başını eğdi.

"Ben de Merthin'le yattım. Ben ona evlenmek istemediğimi söyleyince şişko Bettie Bell'le görüşmeye başladı. Koca meme başla-

rını ona dokundurduğunu düşündükçe deli oldum, sonra Merthin geri döndü. O kadar mutlu olmuştum ki onunla yatmak zorunda kaldım."

"Hoşuna gitti mi?"

"Bayıldım. Hayatta başıma gelen en güzel şey. Her seferinde daha iyi oluyor. Her fırsatta yapıyoruz."

"Ya gebe kalırsan?"

"Hiç aklıma getirmiyorum bile. Ölsem bile umrumda değil. Bir keresinde..."

Sesini alçaltarak devam etti.

"Bir keresinde, ormandaki bir gölette yıkandık, sonra her tarafımı yaladı, aşağısını da..."

"Ah, iğrençç. Nasıldı?"

"Çok güzeldi. O da çok sevdi."

"Sen de aynısını ona yapmadın herhalde!"

"Yaptım."

"Ama ya o?..."

Caris başını eğerek,

"Ağzımın içine boşaldı."

"İğrenmedin mi?"

Caris omuzlarını silkti.

"Garip bir tadı var. Ama çok heyecan vericiydi ve Merthin'in çok hoşuna gitti."

Gwenda şok olmuştu, ama çok da merak ediyordu. Belki o da Wulfric'e yapardı. Yıkanabilecekleri bir yer biliyordu. Bütün yollardan uzak ormanın içinde bir dere vardı.

Caris: "Bu kadar yolu sadece Wulfric'den bahsetmek için mi geldin?"

"Hayır, mirasından söz edecektim."

Gwenda Ralph'in kararını anlattı.

"Philemon, belki Merthin'in Ralph'ı kararını değiştirmeye ikna edebileceğini söylüyor."

Caris karamsarlıkla başını salladı.

"Hiç sanmıyorum. Fena halde kavga ettiler."

"Ah, olamaz!"

"Arabaları taşocağından çıkarken durduran Ralph'ti. Maalesef Merthin de oradaymış o anda. Kavga çıkmış, Ben Wheeler Kont'un adamlarından birini öldürmüş, Ralph'da Ben'i."

Gwenda:

"Ama Lib Wheeler'ın iki yaşında bir çocuğu var."

"Ve şimdi küçük Bennie babasız kaldı."

Gwenda Lib için olduğu kadar kendisi için de ümitsizliğe kapılmıştı.

"Yani kardeşten hayır yok."

"Yine de gidip Merthin'i görelim. Bugün Cüzam Adası'nda çalışıyor."

Evden çıkıp anacaddeden nehre doğru indiler. Gwenda'nın cesareti kırılmıştı. Herkes onun şanssız olduğuna inanıyordu, bu hiç adil değildi.

Adaya geçmek için Ian Boatman'ın kayığına bindiler. Caris eski köprünün yerine basamak olarak adayı kullanacak iki yeni köprü yapılacağını anlattı.

Merthin'i on dört yaşındaki yardımcısı Jimmie ile yeni köprünün ayaklarının yapılacağı yerleri hesaplarken buldular. Ölçme değneği, bir adam boyunun iki misli uzunluğunda demir bir çubuktu, Merthin temellerin nerede kazılacağını işaretlemek için, kayalık toprağa çekiçle sivri uçlu kazıklar çakıyordu.

Gwenda, Caris'le Merthin'in öpüşmelerini izledi. Vücutlarının arasında değişik bir uyum seziliyordu. Gwenda'nın Wulfric'e hissettikleri gibiydi aynı. Wulfric'in vücudu arzu verici değildi, kendi vücudu ondan zevk alıyordu. Kendi vücudunun yaptığı her şey ona aitti.

Gwenda ve Caris, Merthin'in işlerini bitirmesini beklediler. Kazıkların arasına sicimleri bağlayan Merthin biraz sonra Jimmie'ye aletleri toparlamasını söyledi.

Gwenda:

"Taş olmadan yapacak fazla bir şey yok sanırım." dedi.

"Yapabileceğimiz bazı ön hazırlıklar var. Bütün taş ustalarını ocağa gönderdim. Taşları burası yerine orada şekillendiriyorlar, orada stokluyoruz."

"Böylece, Kraliyet Mahkemesi'nde davayı kazanırsanız hemen işe başlayabilirsiniz."

"Öyle umuyorum. Davanın ne kadar süreceğine ve havaya bağlı tabii. Kışın ortasında inşaat yapamayız. Çünkü soğuk harcı dondurur. Zaten ekim geldi. Normal olarak kasımın ortalarında inşaatı durdururuz."

Gökyüzüne baktı.

"Bu yıl biraz daha uzun sürebilir, yağmur bulutları havayı ılık tutuyor."

Gwenda ona derdini anlattı.

"Keşke sana yardım edebilsem." dedi Merthin.

"Wulfric iyi bir adam ve o kavga da tamamen Ralph'in suçuydu. Ama kardeşimle çok kötü tartıştık. Ondan bir iyilik yapmasını isteyebilmem için önce dost olmamız gerek. Ve ben onun Ben Wheeler'ı öldürmesini asla affedemem."

Peşpeşe aldığı üçüncü olumsuz cevaptı. Belki de bu aptalca bir arabuluculuk çabasıydı.

Caris: "Bunu kendi başına halletmelisin." dedi.

"Evet, öyle yapacağım." dedi Gwenda.

Kesin kararlıydı. Başkalarının yardımını dilenmekten vazgeçip kendine güvenmenin zamanı gelmişti, bütün hayatı boyunca yaptığı gibi.

"Ralph burada kasabada, değil mi?"

"Evet." dedi Merthin. "Terfi hakkındaki güzel haberleri anne babamıza müjdelemek için gelmiş. Bütün bu civarda, bu durumu kutlayan tek aile onlar."

"Ama ailenin yanında kalmıyor, değil mi?"

"Bunu yapamayacak kadar yüksek bir makamda şimdi. Bell'de kalıyor."

"Onu ikna etmenin en iyi yolu nedir?"

Merthin birkaç dakika düşündü.

"Ralph babamın aşağılanmasını -şövalyelikten manastırın pansiyoneri durumuna düşürülmesini- hazmedemezdi. Sosyal statüsünü yükseltebilecek her şeyi yapar."

Ian Boatman onları kasabaya geri götürürken Gwenda bu konuyu düşünüyordu. Dileğini, konumunu yükseltebilecek bir biçim-

de nasıl arzedebilirdi? Anacaddede diğerleriyle birlikte yürürken öğlen olmuştu. Merthin yemek için Caris'in evine gidiyordu, Caris Gwenda'yı da davet etti ama o Ralph'i görmek için acele ediyordu. Bell'e doğru yürümeye devam etti.

Bulaşıkçı çocuklardan biri Ralph'in üst katta en iyi odada kaldığını söyledi. Kalanların çoğu ortak bir yatakhanede uyurlardı. Ralph bütün odayı kiralayarak yeni konumunu vurgulamak istemişti. Gwenda acı acı parasının Wigleigh çiftçilerinin zaten az olan ürünleriyle ödendiğini düşündü.

Ralph silahtarı Alan Fernhill'le birlikte odasındaydı. Fernhill, on sekiz yaşlarında, geniş omuzlu, küçük kafalı bir çocuktu. Aralarındaki masanın üzerinde bir sürahi bira, ekmek ve dumanları tüten sıcak bir kuzu budu vardı. Yemeklerini bitirmek üzereydiler ve hayatın kendilerine bahşettiklerinden son derece mutlu görünüyorlardı.

Ralph dikkatle süzdü, oda yeterince aydınlık değildi.

"İşçilerimden biri misin?"

"Hayır efendim ama olmak isterdim. Ben Gwenda ve babam Jobby de topraksız bir ırgattır."

"Köyden bu kadar uzakta ne yapıyorsun? Bugün pazar yok."

Gwenda, yüzünü daha iyi görebilmek için birkaç adım ilerledi.

"Efendim, ben merhum Samuel'in oğlu Wulfric için yalvarmaya geldim. Size vaktiyle çok büyük saygısızlık ettiğini biliyorum, ama o zamandan bu yana Eyüp'ün çektiği işkencelerden çekti. Köprü çöktüğünde annesi babası ve kardeşi öldüler. Ailenin bütün parası kayboldu. Şimdi de nişanlısı başkasıyla evlendi. Benim gibi siz de, Tanrı'nın, onu size yaptıkları yüzünden nasıl sert bir şekilde cezalandırdığını görüyorsunuz. Şimdi sizin yüce merhametinizi göstermenin zamanı."

Merthin'in söylediklerini hatırlayarak ekledi: "Merhamet soyluların en büyük özelliğidir."

Ralph geğirdi, içini çekerek sordu: "Wulfric'in mirasıyla neden bu kadar çok ilgileniyorsun?"

"Onu seviyorum Lord'um. Annet onu terk ettiğine göre benimle evlenir diye umuyorum, elbette yüksek müsaadeniz olursa efendim."

"Yaklaş!" dedi Ralph.

Gwenda odanın ortasına kadar ilerleyerek tam önünde durdu.

Gözleri vücudunun her tarafında gezindi.

"Güzel bir kız değilsin." dedi. "Ama sende değişik bir şeyler var. Bakire misin?"

"Efendim, ben...ben..."

"Elbette değilsindir. Wulfric'le yatmadın mı daha?"

"Hayır."

"Yalancı."

Kendinden hoşnut sırıttı.

"Pekâlâ, bir bakalım, eğer Wulfric'in babasının mirasını almasına izin verirsem -ki verebilirim- ne olacak sonra, ne olacak?"

"Wigleigh halkı ve bütün dünya tarafından gerçek bir soylu olarak anılacaksınız."

"Dünyayı boş ver. Sen minnettar olacak mısın?"

Gwenda konunun nereye gittiğini dehşetle fark etti.

"Elbette, çok minnettar kalacağım efendim."

"Eee, minnettarlığını nasıl göstereceksin?"

Kapıya doğru geriledi Gwenda.

"Beni utandırmayacak her şeyi yaparım."

"Elbiseni çıkarır mısın?"

Kalbi duracaktı neredeyse.

"Hayır efendim."

"Öyleyse o kadar minnettar değilsin."

Gwenda kapıya ulaştı, kolunu tuttu, ama dışarı çıkmadı.

"Ben,...benden ne istiyorsunuz Lordum?"

"Seni çıplak görmek istiyorum. Sonra karar vereceğim."

"Burada mı?"

"Evet."

"Onun önünde?" dedi Alan'a bakarak.

"Evet."

Kendini bu iki adama çıplak göstermenin sonunda kazanacağı ödülle, Wulfric'in mirasını geri almayla kıyasladığında çok fazla önemli olmadığını düşündü.

Çabucak kemerini çözdü ve elbisesini başından çıkardı. Bir eliyle elbisesini tutarken, öteki eli kapı tokmağının üzerindeydi ve

çaresiz bir halde Ralph'a bakıyordu. Ralph aç gözlerle vücuduna baktı, sonra muzaffer bir sırıtmayla arkadaşına bir göz attı. Gwenda bunun her şeyden çok bir güç gösterisi olduğunu görüyordu.

Ralph: "Çirkin bir inek, ama memeleri güzel ha Alan?..." dedi.

Alan cevap verdi.

"Sen istemesen bile ben buna dokunmam."

Ralph güldü.

Gwenda: "Şimdi benim dileğimi yerine getirecek misiniz?"

Ralph elini aletinin üstüne koyup kendini okşamaya başladı.

"Yat benimle!" dedi.

"Bu yatakta."

"Hayır."

"Hadi, zaten Wulric'le daha önce yapmışsın, bakire değilsin."

"Hayır."

"Toprakları düşün, doksan dönüm, babasının bütün mülkü."

Düşündü. Kabul ederse Wulfric hayatının amacına ulaşacaktı ve ikisi birlikte bolluk içinde bir hayata adım atabileceklerdi. Eğer reddetmeye devam ederse Wulfric Jobby gibi topraksız bir ırgat olacak, hayatı boyunca çocuklarını doyurmak için mücadele edecek, çoğu kez de başarısız olacaktı.

Yine de bu düşünce isyan ettiriyordu. Ralph iğrenç bir adamdı, adi ve intikam peşinde koşan bir zorbaydı, ağabeyine hiç benzemiyordu. Uzun boylu ve yakışıklı olmasının bir faydası yoktu. Bu kadar nefret ettiği birisiyle yatmanın çok iğrenç olacağını düşünüyordu.

Wulfric'le dünkü sevişmelerinin anısı, Ralph'la seks yapmayı daha da katlanılmaz kılıyordu. Wulfric'le o çok özel mutlu geceden sonra aynısını başka bir adamla yapmak düpedüz ihanetti.

Aptallık etme dedi kendi kendine. Beş dakikalık bir sıkıntı yüzünden kendini zorluklarla dolu bir hayata mı mahkum edecekti? Annesini düşündü ve ölen bebeklerini. Hırsızlık yapmaya zorlanan Philemon ve kendisini hatırladı. Kendinin bir kereliğine, birkaç dakikalığına Ralph'a orospuluk yapması, doğmamış çocuklarını yoksul bir hayata mahkûm etmesinden daha iyi değil miydi?

Ralph, Gwenda tereddüt ederken hiçbir şey söylemeden, yapmadan bekledi. Akıllılık ediyordu. Ağzından çıkacak her söz, kızın direncini arttıracaktı. Sessizlik onun daha çok yararınaydı.

"Lütfen." dedi Gwenda en sonunda. "Bana bunu yaptırmayın."

"Ah!" dedi.

"Kabul mü edeceksin?"

"Günah bu!" dedi ümitsizce.

Günahtan fazla söz etmezdi ama onu etkileyebileceğini umuyordu.

"İstemekle siz, kabul etmekle ben büyük bir günah işlemiş oluruz."

"Günahlar affedilebilir."

"Kardeşiniz duysa ne der?"

Ralph bir an durakladı. Bir an için tereddüt ediyormuş gibi oldu.

"Lütfen." dedi Gwenda.

"Lütfen Wulfric'in mirasını almasına izin verin."

Ralph'in yüzü yeniden sertleşti.

"Ben kararımı verdim. Değiştirmeyeceğim - eğer beni ikna etmeyi başaramazsan.- Durmadan lütfen demek de bir işe yaramaz."

Gözleri arzuyla parlıyordu; sık sık nefes almaya başlamıştı, ağzı aralanmış, sakalının altında dudakları ıslaktı.

Gwenda elbisesini yere bırakarak yatağa doğru yürüdü.

"Yatağın üstünde diz çök!" dedi Ralph. "Yüzünü bana çevirme."

Dediklerini yaptı.

"Bu tarafta manzara daha güzel." dedi.

Alan yüksek sesle güldü. Gwenda Alan'ın orada kalıp kendilerini izleyeceğinden korktu bir an, ama Ralph,

"Bizi yalnız bırak!" dedi.

Bir dakika sonra kapı çarparak kapanmıştı.

Ralph yatağın üstünde, Gwenda'nın arkasında diz çöktü. Gwenda gözlerini kapatarak bağışlanmak için dua etti. Kalın parmaklarının vücudunda dolaşmasını hissetti. Ralph eline tükürdü ve ıslak eliyle kıza dokundu. Bir dakika sonra içindeydi. Utançla inledi Gwenda. Ralph bu sesi yanlış yorumlayarak:

"Hoşuna gitti mi, ha?" dedi.

Gwenda bunun ne kadar süreceğini düşündü. Ralph üstünde düzenli hareketlerle gidip geliyordu. Rahatsızlığını azaltmak için o anda birlikte hareket ediyordu, Ralph zaferle güldü, Gwenda'nın arzularını harekete geçirdiğini sanıyordu. Gwenda'nın en büyük korkusu, bu ilişkinin bütün sevişme hayatını kötü etkilemesiydi. İlerde, Wulfric'le sevişirken bu anı düşünecek miydi?

Sonra, dehşetle kasıklarına doğru bir zevk dalgasının yayıldığını fark etti. Yüzü utançla kızardı. Bütün tiksinmesine rağmen vücudu ona ihanet etmiş, içindeki giderek artan ıslaklık Ralph'in içine girişlerini kolaylaştırmıştı. Adam değişikliği hemen sezdi ve hareketlerini hızlandırdı. Gwenda kendi kendinden iğrenerek onun hareketlerine uymayı bıraktı, ama Ralph kalçalarını sıkıca kavrayarak içine girip çıkmayı sürdürdü. Gwenda artık karşı koyamıyordu. Gwenda vücudunun kendisine, ormanda Alwyn'le olduğu zaman da aynı şekilde ihanet ettiğini hatırladı. Şu andaki gibi o zaman da vücudunun tahtadan bir heykel olmasını, hissiz ve hareketsiz kalmasını dilemiş ama dinletememişti.

Alwyn'i o gün, kendi bıçağıyla öldürmüştü.

Ne kadar istese de Ralph'a bunu yapamazdı çünkü adam arkasındaydı, onu göremiyor, kendi vücuduna hâkim olamıyordu. Tamamen onun ellerindeydi.

Doyuma ulaşmasına az kaldığını hissedince biraz rahatladı. Kısa bir süre sonra her şey bitmiş olacaktı. Kasıklarında yeni bir baskıyla irkildi. Vücudunu kasmaya, kafasını boşaltmaya çalıştı, eğer o da doyuma ulaşırsa çok iğrenç olacaktı. Birden Ralph'in içine boşaldığını hissetti ve titredi, zevkten değil, öfkeden.

Ralph, tatmin olmuştu, derin bir nefes alarak kendini kızın içinden çekti, yatağa sırtüstü uzandı.

"Beklediğimden de iyiydi." dedi.

Kompliman yapmaya çalışıyor gibiydi.

Gwenda dışarı çıkıp arkasından kapıyı şiddetle çarptı.

Ertesi pazar, kiliseden önce Nathan Reeve Wulfric'in evine geldi.

Gwenda ve Wulfric mutfakta oturuyorlardı. Kahvaltı etmişler, odayı süpürmüşlerdi, şimdi Wulfric deri bir pantolon dikiyorken Gwenda da liflerden kemer örüyordu. Daha aydınlık olsun diye pencerenin kenarında oturuyorlardı, yine yağmur yağıyordu.

Gwenda, Peder Gaspard'a ayıp olmasın diye ambarda yaşıyormuş gibi yapıyor, oysa her geceyi Wulfric'le geçiriyordu. Daha evlilikten söz etmemişti, Gwenda bu yüzden hayal kırıklığına uğramıştı. Ama yine de aşağı yukarı, karı koca gibiydiler, formaliteler tamamlanır tamamlanmaz evlenmeye kararlı çiftler gibiydiler.

Asi soylular ve okumuşlar arasında böyle gevşekliğe göz yumulmazdı, ama köylüler arasında olağandı.

Korktuğu başına geldi Gwenda'nın. Sevişirken kendini bir garip hissediyordu. Ralph'i aklında çıkarmaya çalıştıkça daha fazla düşünüyordu. Neyse ki Wulfric onun bu hallerinin farkında değildi, öyle bir çoşku ve sevinçle sevişiyordu ki Gwenda'yla, suçlu vicdanını daha zor durumda bırakıyordu.

Gwenda, sonunda onun ailesinin topraklarına kavuşacağını bildiği için biraz teselli buluyordu. Bu her şeyi telafi ediyordu. Olanları Wulfric'e anlatmamıştı, elbette bu durumda Ralph'in fikrini neden değiştirdiğini açıklamak zorunda kalacaktı. Gwenda, Philemon, Caris ve Merthin'le konuşmalarından bahsetmiş, Ralph'la görüşmelerinin bir kısmını aktararak, yeniden düşüneceğine söz verdiğini söylemişti yalnızca. Bu yüzden kazanamayacağından emin olmasa da ümitliydi.

"Malikâneye gelin, hemen, ikiniz de." dedi Nathan başını kapıdan uzatarak.

Gwenda:

"Lord Ralph ne istiyor?"

"Tartışma konusu seni ilgilendirmiyorsa gitmeyi red mi edeceksin?" dedi Nathan alay ederek. "Aptal aptal sorular sorma, sadece gel."

Büyük eve gitmek için başını bir battaniyeyle örttü. Hâlâ bir paltosu ya da pelerini yoktu. Wulfric ürünü satınca biraz para kazanmıştı, ona bir pelerin alabilirdi ama hepsini veraset vergisi için saklıyordu.

Aceleyle, yağmurun altında, malikâne konağına koşturdular. Asillerin şatolarının bir kopyası gibiydi konak. Ortasında uzun bir yemek masası bulunan bir salon, "günebakan" denilen küçük bir üst katı vardı; Lord'un özel odası da buradaydı. Ev, burada karısı olmayan erkeklerin yaşadığının işaretlerini taşıyordu, duvarlarda goblenler yoktu, yerdeki samanlar keskin kokular yayıyor, köpekler yeni gelenlere hırlıyordu, büfenin bir köşesini fareler kemirmişti.

Ralph masanın başına oturmuştu. Sağında, Gwenda'ya, kızın görmezden geldiği yılışık gülüşler gönderen Alan vardı. Bir dakika sonra Nathan içeri girdi. Arkasından, şişko, sinsi Perkin ellerini ovuşturarak, dalkavukluk etmek için başını eğerek geldi, saçları o kadar yağlıydı ki deri bir kep giymiş gibi duruyordu. Perkin'in yanında yeni damadı Billy Howard vardı. Billy, Wulfric'e zaferi o kazanmış gibi baktı; nişanlısını aldım, diye düşünüyordu şimdi de topraklarını alacağım.

Gelişi sürpriz olmuştu.

Nathan Ralph'in soluna oturdu, ötekiler ayakta kaldılar.

Gwenda ne zamandır bu anı bekliyordu. Yaptığı fedakârlığın ödülünü alacaktı. Mirasını alacağını duyduğunda Wulfric'in yüzünün ifadesini merak ediyordu. Sevinçten deliye dönecekti, kendisi de tabii. Gelecekleri güvende olacaktı ya da en azından, önceden tahmin edilemeyen yağmurların, bir inip bir çıkan tahıl fiyatlarının izin verdiği kadar güvende olacaktı.

Ralph: "Üç hafta önce Samuel'in oğlu Wulfric'in babasının mirasını alamayacağını, çünkü çok genç olduğunu söylemiştim." dedi.

Yavaş yavaş ve sıkıcı bir şekilde konuşuyordu. Böyle konuşmayı çok sever diye düşündü Gwenda. Masanın başında otururak, kararları ilan ederek, herkes onun sözlerini dikkatle dinlerken...

"Wulfric o zamandan beri tarlalarda çalışıyor, ben de bu arada merhum Samuel'in yerini kim alacak diye düşündüm."

Bir an durdu, sonra devam etti: "Wulfric'e verdiğim ret cevabı konusunda şüpheye düştüm doğrusu."

Perkin şaşırdı. Sonuçtan o kadar emindi ki bu sözler onu şok etti.

Billy Howard: "Neler oluyor? Ben sanmıştım ki Nathan..."

Perkin onu dürterek susturdu.

Gwenda dudaklarındaki gülümsemeye engel olamadı.

Ralph: "Gençliğine rağmen, Wulfric hünerlerini kanıtladı."

Perkin ateş saçan gözlerle Nathan'a bakıyordu. Gwenda, Nathan'ın toprakları Perkin'e vaat ettiğini tahmin etti. Belki de rüşvet çoktan ödenmişti.

Nathan da en az Perkin kadar şaşırmıştı. Ağzı yarı açık Ralph'a baktı bir an, şaşkın bir yüzle Perkin'e döndü, sonra şüpheci gözlerle Gwenda'ya baktı.

Ralph ekledi. "Bu konuda Gwenda'nın da çok etkisi oldu. Sadakatı ve güçlülüğünden çok etkilendim."

Nathan gözlerini sorgularmış gibi Gwenda'ya dikmişti. Gwenda onun ne düşündüğünü tahmin edebiliyordu. Nathan kızın işe müdahele ettiğini anlamıştı da, Ralph'in fikrini değiştirmeyi nasıl becerdiğini merak ediyordu.

Belki de gerçeği tahmin ediyordu. Bilse bile Wulfric'in haberi olmadığı sürece Gwenda'nın umurunda değildi.

Birden Nathan, bir karar vermiş gibi yerinden kalktı, güdük gövdesini masaya yaslayarak karşısındaki Ralph'in kulağına eğildi. Çok alçak sesle konuştuğu için Gwenda ne konuştuklarını duyamadı.

"Gerçekten mi?" dedi normal bir sesle. "Ne kadar?"

Nathan bu sefer Perkin'e dönerek bir şeyler fısıldadı.

Gwenda: "Bir dakika! Bu fısıldaşmalar da neyin nesi?"

Perkin kızdı, ama gönülsüzce: "Peki, tamam" dedi.

"Neye peki?" diye sordu Gwenda korkuyla.

"İki misli mi?" dedi Nathan.

Perkin başını eğdi.

Gwenda dehşet içindeydi.

Nathan yüksek sesle: "Perkin, normal veraset vergisinin iki mislini ödemeyi öneriyor, beş pound eder."

Ralph: "Bu, durumu değiştirir." dedi.

Gwenda panik içinde haykırdı: "Hayır!"

Wulfric ilk defa konuştu: "Veraset vergisi yasalarla belirlenmiştir, malikane kayıtlarında da yazılıdır." dedi sakin çocuk erkek sesiyle. "Bu konuda pazarlık edilemez."

"Veraset vergisinin miktarı değiştirilebilir. Domesday Kitabın da bununla ilgili bir kayıt yok." dedi Nathan çabucak.

Ralph: "Siz ikiniz avukat mısınız? Değilseniz kapatın çenenizi! Veraset vergisi iki pound, on şilindir. Bunun dışında el değiştiren para sizi ilgilendirmez."

Gwenda dehşetle anladı ki Ralph, anlaşmalarında verdiği sözden vazgeçiyordu. Alçak, suçlayan ve net bir sesle, "Bana söz vermiştiniz." dedi.

"Neden böyle bir şey yapayım ki?"

Bu Gwenda'nın asla cevap veremeyeceği bir soruydu.

"Çünkü size yalvarmıştım." diye cevap verdi.

"Ve ben de yeniden düşüneceğimi söylemiştim, ama söz vermedim."

Gwenda'nın Ralph'i verdiği sözü tutmaya zorlayacak hiçbir gücü yoktu. Onu öldürmek istiyordu.

"Evet, verdiniz!" dedi.

"Lordlar, köylülerle pazarlık etmez!"

Gwenda söyleyecek söz bulamadan öylece bakakaldı. Her şey boşa gitmişti, Kingsbridge'e kadarki uzun yürüyüş, onun ve Alan'ın önünde çırılçıplak durmanın verdiği aşağılanma duygusu, Ralph'in yatağında yaptığı o iğrenç şeyler, hepsi.

Wulfric'e ihanet etmişti ama o hâlâ hakkına sahip olamıyordu. Parmağını Ralph'a doğru uzatarak: "Tanrı seni cehenneminde yakacak Ralph Fitzgerald." dedi.

Ralph'in rengi attı; gerçekten hakkı yenmiş kadınların lanetinin çok güçlü olduğu bilinen bir şeydi.

"Söylediklerine dikkat et!" dedi. "Büyü yapan cadılar için bir cezamız var."

Gwenda geri çekildi. Hiçbir kadın böyle bir tehditi hafife alamazdı. Cadılık suçlaması yapması çok kolay ama çürütülmesi çok zor bir iddiaydı. Yine de söylemeden duramadı.

"Bu dünyada adaletin pençesinden kurtulanlar, öteki dünyada cezalarını mutlaka çekecektir."

Ralph ona aldırmayarak Perkin'e döndü.

"Para nerede?"

Perkin insanlara parasının nerede olduğunu söyleyerek zengin olamamıştı.

"Hemen getirebilirim Lordum." dedi.

Wulfric: "Gel Gwenda. Bize burada merhamet etmeyecekler." dedi.

Gwenda gözyaşlarını güçlükle zaptediyordu. Kızgınlık yerini üzüntüye bırakmıştı. Bütün bu yaptıklarından sonra savaşı kaybetmişlerdi.

Döndü, duygularını gizlemek için başı önünde uzaklaştı.

Perkin seslendi: "Bekle Wulfric. Senin işe ihtiyacın var, benim de yardıma. Benim için çalış, günde bir peni veririm."

Wulfric, kilisenin sahip olduğu topraklarda ırgat olarak çalışması teklifinin utancıyla kıpkırmızı olmuştu.

Perkin ekledi: "Gwenda da gelsin. İkiniz de genç ve isteklisiniz."

Kötü niyetli olmadığını Gwenda görüyordu. Kafası sadece kendi işleriyle meşgul, basit bir adamdı ve iki güçlü ve genç işçiyi, giderek büyüyen topraklarında çalışmaları için ikna etmek istiyordu. Aldırmıyordu ya da bilmiyordu ki bu Wulfric için son aşağılanmaydı.

Perkin: "İkiniz için haftada bir şilin eder. Çok para kazanırsınız."

Wulfric acı acı baktı.

"Ailemin onlarca yıldır sahip oldukları topraklarda gündelikçi olarak mı çalışacağım?" dedi. "Asla!"

Arkasını dönüp evden çıktı.

Gwenda da arkasından giderken, şimdi ne yapacağız diye düşünüyordu.

29

Westminster salonu birçok kilisenin içinden daha büyüktü. Ürkütücü boyutlarda uzun ve genişti. Yüksek tavanı iki sıra uzun sütunlarla desteklenmişti Westminster Sarayının en önemli odasıydı. Kont Roland burada kendini evinde gibi hissediyor diye düşündü Godwyn. Kont ve oğlu William, son moda kıyafetleri içinde kasılarak dolaşıyorlardı. Pantolonlarının bir parçası siyah, diğeri

kırmızıydı. Bütün kontların ve baronların çoğu birbirini tanıyordu, dostlarının omuzlarına vuruyor, birbirlerine garip şakalar yapıyor ve şakalarına katılarak gülüyorlardı. Godwyn onlara, bu salonda toplanan mahkemelerin, içlerinden herhangi birini soylu bile olsalar ölüme mahkûm edilebileceğini hatırlatmak istedi.

Godwyn ve beraberindekiler, gayet sakindiler, yalnızca birbirleriyle o da çok alçak tonda konuşuyorlardı. Bu saygıdan değil, gerginliklerindendi. Godwyn, Edmund ve Caris fena halde rahatsızlandı. Hiçbiri daha önce Londra'ya gelmemişti. Burada tanıdıkları tek insan Bounaventura Caroli idi, o da şehir dışındaydı. Nereye gideceklerini bilmiyorlardı, elbiseleri buradakilere göre çok eski modaydı ve fazla fazla yeter diye düşündükleri yanlarındaki para suyunu çekmek üzereydi. Edmund pek yılmış görünmüyordu ama Caris sıkıntılıydı. Kafası başka şeyle meşgulmuş gibiydi. Oysa Godwyn endişeden ölüyordu. Ülkenin ileri gelen soylularından birine başkaldıran yeni bir başrahipti. Kasabanın geleceği söz konusuydu. Köprü olmazsa Kingsbridge ölürdü. Şu anda İngiltere'nin en büyük şehirlerinden birinin çarpan kalbi olan manastır, giderek küçülecek, küçük bir köyde bir ileri karakol konumuna düşecekti. Ve keşişler ibadetlerini, parça parça dökülen bir kilisenin yankılanan boşluğunda yalnız başlarına yapacaklardı. Godwyn hayalleri tuz buz olsun diye başrahip olmaya çalışmamıştı.

Bu kadar riskli bir durumda, Godwyn olayların kontrolü elinde olsun istiyordu. Kingsbridge'de olduğu gibi burada da hemen herkesten daha akıllı olduğuna güveni tamdı. Ama bu salonda durum tersine dönmüştü. Güvensizlik duygusu çok rahatsız ediciydi.

Tek tesellisi Gregory Longfellow'du. Gregory Godwyn'in üniversite günlerinden arkadaşıydı, hukuka yatkın çok yönlü bir zekâsı vardı. Kraliyet Mahkemesi de yabancısı olduğu bir yer değildi. Saldırganlığı ve kendine aşırı güveni Godwyn'i hayrete düşürüyordu. Daha önce birçok kez yaptığı gibi manastırın dilekçesini de parlamentoya sunmuştu. Parlamentodan tartışılmadan geçmiş, şansölye tarafından yönetilen Kraliyet Konseyi'ne gelmişti. Şansölyenin avukat takımı -hepsi de Gregory'nin arkadaşları ya da tanıdıklarıydı.- konuyu kraliyet yüksek hâkimler heyetine de havale

edebilirlerdi. Bu mahkeme daha çok Kral'ın çıkarlarını ilgilendiren anlaşmazlıklara bakıyordu. Ama yine Gregory'nin öngörüsüyle, bu davanın Kral'ı rahatsız etmeye değmeyecek kadar küçük olduğunu düşünerek konuyu halk mahkemesi, halkın istekleri mahkemesine götürdüler.

Bütün bunlar altı hafta sürmüştü. Kasımın sonlarına gelmişlerdi ve hava giderek soğuyordu. İnşaat sezonu bitmek üzereydi.

Sonunda bugün Kral'ın da çok sevdiği söylenen tecrübeli hâkim Sir Wilbert Wheatfield'in huzuruna çıktılar. Sir Wilbert kuzeyli bir baronun küçük oğluydu. Ağabeyi mülk ve unvanı devralmış, Wilbert bir papaz olarak hukuk tahsil etmiş, Londra'ya gelmiş ve Kraliyet Mahkemesi'nde kendine bir yer edinmişti. Normal olarak eğilimi, bir keşişe karşı bir kontun yanında olmaktı, ama Kral'ın çıkarlarını her şeyin üstünde tutacağı kesindi, Gregory böylece uyardı.

Hâkim, sarayın doğu duvarının karşısında, Green Yard'la Thames Nehri'ne bakan pencerelerin arasında yüksek bir kürsüye oturdu. Önünde, uzun bir masaya oturmuş iki katip vardı. Davacılar için oturacak yer yoktu.

"Sir, Shiring Kontu Kingsbridge Manastırı'nın sahibi olduğu ocağını silahlı adamlarıyla abluka altına almıştır." dedi Gregory çabucak Sir Wilbert kendisine bakar bakmaz.

Sesi sanki sinirdenmiş gibi titriyordu.

"Lord'un topraklarının içindeki taşocağı iki yüz yıl önce Kral I. Henry tarafından manastıra bağışlanmıştır. Sözleşmesinin bir kopyası mahkemeye sunulmuştur."

Sir Wilbert'ın pembe bir yüzü ve beyaz saçları vardı. Konuşmak için ağzını açtığında çürük dişleri görünmese bayağı yakışıklı bir adamdı.

"Sözleşme önümde." dedi.

Kont Roland söz verilmesini beklemeden konuştu: "Taşocağı keşişlere kiliseleri inşa edilebilsin diye verilmiş."

Sözcükleri uzatarak yavaş yavaş konuşuyordu.

Gregory çabucak, "Fakat sözleşme, ocağın kullanımını kısıtlamıyor."

"Şimdi bir köprü yapmak istiyorlar."

"Paskalya'dan önceki yedinci pazar Whitsun'da çöken, yüzlerce yıl önce Kral'ın hediye ettiği tahtalarla yapılan köprünün yerine yenisini yapmak istiyorlar."

Gregory Kont'un her sözcüğüyle çileden çıkmış gibi yapıyordu.

"Artık var olmayan bir köprünün yerine yenisini yapmak için izin almaları gerekmiyor." dedi Sir Wilbert akıllıca.

"Ve sözleşme Kral'ın katedral inşaatını desteklemek istediğini söylüyor ama kilisenin inşası bittikten sonra haklarından vazgeçeceklerini ya da ocaktan çıkarılan taşların kilisenin yapımından başka amaçlarla kullanılamayacağını söylemiyor."

Godwyn yüreklendi. Hâkim tartışmada manastırın bakış açısını hemen görmüştü.

Gregory, avuç içleri yukarı dönük ellerini, sanki hâkim son derece açık bir gerçeği dile getirmiş gibi havaya açtı.

"Ve gerçekte sayın hâkim üç yüz yıldır Kingsbridge Manastırı ile Shiring kontları bu konuda karşılıklı anlayış göstererek yaşamıştır."

Godwyn bunun tam olarak doğru olmadığını biliyordu. Başrahip Philip zamanında bu sözleşme konusunda epey tartışmalar olmuştu, ancak bunu ne Sir Wilbert ne de Roland biliyordu.

Roland, avukatlarla tartışmaya tenezzül etmiyormuş gibi kendini beğenmiş bir tavır sergiliyordu, fakat bu aldatıcıydı, tartışmaya tamamen hâkimdi.

"Sözleşme manastırın vergiden muaf olduğunu söylemiyor."

Gregor: "Peki öyleyse neden şimdiye kadar hiçbir kont böyle bir vergi koymamış?" dedi.

Roland'ın cevabı hazırdı.

"Önceki kontlar katedrale bağış olsun diye vergiyi almamışlardır. Tamamen dindar bir davranış olarak. Ama hiçbir inanç beni bu köprü için açıktan para vermeye zorlayamaz. Hem keşişler para ödemeyi reddediyor."

Tartışma birden başka yöne dönmüştü. Ne kadar hızlı ilerliyor diye düşündü Godwyn, saatlerce süren keşiş bölmesindeki tartışmalara hiç benzemiyordu.

Gregor: "Ve Lord'un adamları taşların ocaktan dışarı çıkarılmasını engellemiş, bu arada zavallı bir arabacıyı da katletmişlerdir."

Sir Wilbert: "O zaman bu bağış sorununun mümkün olduğunca çabuk çözülmesi gerek. Manastır Lord'un, topraklarından geçen, kendisine ait olan yolları, köprüleri, nehir geçitlerini kullanan yükleri vergilendirmesine, bu hakkını daha önce kullanıp kullanmadığını dikkate almadan ne diyor?"

"Taşlar Lord'un topraklarından geçirilmiyor, yalnızca çıkarıldıkları ocak orada. Bu durumda vergi keşişleri taşlar yüzünden borçlandırmakla eş anlama gelir ki bu da I. Henry ile yapılan sözleşmeye aykırıdır."

Godwyn cesareti kırılarak, hâkimin bu sözlerden etkilenmediğini sezdi.

Ama Godwyn daha bitirmemişti.

"Kingsbridge'e bir köprü ve bir taşocağı bağışlayan kralların bunun için iyi bir nedenleri vardı. Manastırın gelişmesini ve zenginleşmesini istemişlerdi. Ve Kingsbridge'in belediye meclis başkanı da şimdi, burada Kingsbridge'in köprü olmazsa asla gelişemeyeceğine tanıklık edecek."

Edmund öne doğru ilerledi. Taranmamış saçları ve taşralı giysileriyle, çevredeki güzel giyimli asillerin yanında taşralı bir budala gibi görünüyordu. Ama Godwyn'in aksine hiç yılgınlık göstermiyordu.

"Ben bir yün tüccarıyım efendim." dedi. "Köprü olmadan ticaret olmuyor, ticaret olmadan da Kingsbridge Kral'a bir peni vergi ödeyemez."

Sir Wilfred öne doğru eğildi.

"Kasaba son onda birlik vergide ne kadar ödedi?"

Parlamentonun zaman zaman koyduğu her bireyin taşınabilir mallarının onda bir ya da on beşte birine tekabül eden vergiden söz ediyordu. Hiç kimse bu onda birleri ödememişti tabii -herkes servetini gizlemişti- bu yüzden her kasaba ya da köyün ödeyeceği sabit bir vergi saptanmıştı. Ve bu vergi yükü yoksullara, çok kötü durumdaki köylüler hariç kasaba halkına paylaştırılmıştı.

Edmund bu soruyu bekliyordu, hemen cevap verdi.

"Bin on bir pound efendim."

"Köprünün yıkılmasının etkisi ne olur?"

"Bugün, onda bir ödemelerimiz üç yüz pounda kadar artacak. Ama benim hemşehrilerim köprünün yeniden yapılacağı ümidiyle iş görmeye çalışıyorlar. Eğer bu beklenti bugün, bu mahkemede boşa çıkarılırsa, yıllık yün panayırı ve haftalık pazar hemen hemen kaybolacak ve onda bir ödentileri elli poundun altına düşecektir."

"Kral'ın ihtiyaçlarıyla karşılaştırıldığında neredeyse hiçbir şey" dedi yargıç.

Herkesin bildiği şeyi söylememişti: Kral'ın acilen paraya ihtiyacı vardı, çünkü son birkaç hafta içinde Fransa'ya savaş açmıştı."

Roland iğne batmış gibi sıçradı.

"Kral'ın mali durumunu mu ilan ediyorsunuz burada?" dedi.

Sesi hakaret doluydu.

Sir Wilbert sert sözlerden, bakışlardan kolay kolay yılacak bir adam değildi.

"Burası Kral'ın mahkemesi." dedi sakin sakin. "Ne bekliyorsunuz başka?"

"Adalet!" dedi Roland.

"Ve alacaksınız."

Yargıç söylememişti, ama ima etmişti.

"İsteseniz de istemeseniz de Edmund Wooler en yakın alternatif pazar nerede?"

"Shiring'de."

"Aah, sizin kaybettiğiniz işler, Lord'un kasabasına yönelecek yani."

"Hayır efendim. Bazıları yönelecektir ama birçoğu kaybolacaktır. Birçok Kingsbridge'li tüccar Shiring'e gidemeyecektir."

Yargıç Roland'a döndü.

"Shiring ne kadar onda bir ödüyor?"

Roland sekreteri Peder Jerom'la kısa bir konuşma yaptı, sona "Altı yüz yirmi pound."

"Shiring pazarında ticaret artacağına göre bin altı yüz yirmi pound ödeyebilecek misiniz?"

"Elbette hayır!" dedi Kont öfkeyle.

Yargıç sakin bir tonla devam etti: "O zaman bu köprüye itirazınız, Kral'a pahalıya mal olacak."

"Benim de yasal haklarım var." dedi Roland.

"Kral'ımın da var. Kraliyet hazinesine ödeyemeyeceğiniz yılda bin poundu telafi edecek başka bir öneriniz var mı?"

"Fransa'da yanında savaşırım ki hiçbir yün tüccarı ya da keşiş bunu yapamaz."

"Gerçekten?" dedi Sir Wilbert. "Ama şövalyeleriniz de maaş isteyeceklerdir."

"Ama bu çok ayıp." dedi Roland.

Tartışmayı kaybettiğini biliyordu. Godwyn sevincini göstermek istemedi.

Yargıç söylediklerinin ayıp diye adlandırılmasından hiç hoşlanmamıştı. Gözlerini Roland'a dikti, "Silahlı adamlarını manastırın taşocağını ablukaya almaları için gönderdiğinde, eminim Kral'ın çıkarlarına zarar vermek istemiyordun."

Cevap bekler gibi durakladı.

Roland bir tuzak kokusu sezdi ama verebileceği tek bir cevap vardı: "Kesinlikle hayır."

"Mahkeme ve sizler tarafından açıkça anlaşılmıştır ki köprü Kingsbridge Manastırı ve halkının olduğu kadar Kral'ın da çıkarlarına hizmet etmektedir. Bu durumda sizler de sanırım taşocağının yeniden açılması kararına katılacaksınız."

Godwyn Sir Wilbert'in çok akıllıca davrandığını görebiliyordu. Roland'ı kendi yargısını kabul etmeye zorlayarak aynı zamanda daha sonra Kral'a kişisel olarak başvurmasını da güçleştiriyordu.

Uzun bir sessizlikten sonra Roland: "Evet." dedi.

"Ve, sizin topraklarınızdan çıkan taşlara vergi uygulayamacaksınız."

Roland kaybettiğini biliyordu. Sesinde öfke vardı. Yeniden, "Evet ." dedi.

"Mahkeme bitmiştir!" dedi yargıç. "Sonraki dava!"

Büyük bir zaferdi, ama ne yazık ki çok geç kalınmıştı.

Kasım, aralık ayına dönmüştü. İnşaat normal olarak durmuştu. Havalar yağışlı gittiği için don olayı bu yıl daha geç başlayacaktı, buna rağmen en fazla iki haftaları vardı. Merthin taş ocağında yüz-

lerce taş stoklamıştı, hepsi de şekillendirilmiş ve yerine konmaya hazırdı. Ama yine de Kingsbridge'e taşınmaları aylar sürerdi. Kont Roland mahkemede davayı kaybetmiş olsa bile köprünün yapımını bir yıl erteletmeyi neredeyse başarmıştı.

Caris, Edmund ve Godwyn'le birlikte Kingsbridge'e döndü, sıkıntılı bir havası vardı. Nehrin varoşlar tarafındaki kıyısında atını sürerken, Merthin'in koferdamları şimdiden yapmış olduğunu gördü. Cüzam Adası'nın iki yanındaki kanalların sonunda, büyük bir daire oluşturacak şekilde, uçları sudan elli altmış santimetre yukarda tahtalar çakılmıştı. Merthin'in lonca salonunda yaptığı açıklamaları hatırladı. Merthin, kazıkları nehir yatağına iç içe iki daire şeklinde çakmıştı, sonra bu halkaların arasındaki boşluğu, su geçirmemesi için kille karışık harçla doldurcaktı. Ortadaki boşluğun suyunu boşaltıldıktan sonra işçiler nehir yatağına temel atacaklardı.

Merthin'in işçilerinden biri, Harold Mason da feribotla nehiri geçerlerken oradaydı. Caris koferdamların suyunun boşaltılıp boşaltılmadığını sordu.

"Henüz değil." dedi Harold.

"Ustamız, inşaata başlamaya hazır olana kadar öyle bırakmamızı istedi."

Caris mutlulukla fark etti ki artık genç yaşına rağmen Merthin'e "usta" diyorlardı.

"Ama neden?" dedi. "Hemen başlayabilmemiz için her şeyin hazır edileceğini düşünmüştüm."

"Suyun kuvveti daire şeklinde yapılmış baraja içi boşken daha çok zarar verir diyor."

Caris Merthin'in bunları nereden bildiğini merak ediyordu. Temel bilgileri, ilk ustası Elfric'in babası Joachim'den öğrenmişti. Her zaman kasabaya dışardan gelen, özellikle Floransa ve Roma'da yüksek binaları görmüş yabancılarla uzun uzun konuşurdu. Ve *Timothy'nin Kitabı*'ndan katedralin yapılarına ait her şeyi okumuştu. Ama aynı zamanda, bu konularda dikkate değer sezgileri vardı. Caris asla boş bir setin dolusundan daha zayıf olduğunu akıl edemezdi.

Kasabaya girdiklerinde çok yorgun olmalarına rağmen iyi haberi hemen Merthin'e müjdelemek, sezon sona ermeden neler ya-

pabileceğini öğrenmek istiyorlardı. Sadece atlarını seyislere vermek için durdular, sonra Merthin'i aramaya başladılar. Katedralin kuzeybatı kulesindeki taşçıların kullandığı tavan arasında birkaç lambanın ışığı altında, çizim odasının zeminine bir korkuluk projesi çizerken buldular.

Başını çiziminden kaldırdı, yüzlerini görünce gülümsemesi bütün yüzüne yayıldı.

"Kazandık mı?" diye sordu.

"Kazandık!" dedi Edmund.

"Gregory Longfellow'un sayesinde." dedi Godwyn.

"Bize çok pahalıya mal oldu, ama değdi doğrusu."

Merthin iki adamı da kucakladı. Godwyn'le tartışmasını unutmuştu, en azından şimdilik.Yavaşça Caris'i öptü.

"Seni özledim!" diye fısıldadı.

"Sekiz hafta oldu. Hiç dönmeyeceksin sandım."

Caris cevap vermedi. Elbette söyleyecek çok şeyi vardı, ama şimdi olmazdı, yalnız kaldıklarında.

Babası Caris'in suskunluğunu fark etmemiş gibiydi.

"Eee Merthin, inşaata hemen başlayabilirsin."

"Güzel."

Godwyn: "Yarından itibaren taşları ocaktan taşımaya başlayabilirsin. Ama sanırım kış ayazları bastırmadan fazla yol alamayacağız."

"Ben de onu düşünüyordum." dedi Merthin.

Pencerelere baktı. Akşama doğruydu. Aralık günü kararmaya başlamıştı bile.

"Bunu yapmanın bir yolu olabilir."

Edmund hemen heyecanlandı.

"Hadi söyle evlat, fikrin ne?"

Merthin Godwyn'e döndü.

"Taşocağından gönüllü olarak taş taşıyacak olanlar için bir af çıkarabilir misiniz?"

"Af" özel bir günahların bağışlanması eylemiydi. Para armağanı gibi, geçmiş borçlarınız için de verebilirsiniz, ilerde yapacağınız borçlar için de."

"Çıkarabilirim" dedi Godwyn.

"Yine ne var aklında?"

Merthin Edmund'a döndü bu kez.

"Kingsbridge'de kaç kişinin arabası var?"

"Bir düşüneyim..." dedi Edmund. "Bütün ileri gelen tüccarların arabası var...en az iki yüz olması gerek."

"Bu gece bütün kasabayı dolaşıp herbirine yarın taşocağına gidip taş yükleyebilir mi diye sorsak?"

Edmund Merthin'e baktı. Ve yüzü bir gülümsemeyle yavaş yavaş aydınlandı.

"İşte." dedi keyifle, "Ben fikir diye buna derim."

"Her birine herkesin geldiğini söyleyeceğiz ." diye devam etti Merthin.

"Piknik gibi bir şey olur. Ailelerini de götürebilirler, yanlarına yiyecek ve bira alırlar. Eğer her biri, iki gün içinde bir araba taş ya da moloz getirebilirse, köprünün ayaklarını dikmek için yeterli vaktimiz olur."

Çok parlak bir fikirdi. Caris tam onun tarzı olduğunu düşündü, hiç kimsenin hayal edemediklerini düşünebiliyordu, işe yarar mıydı acaba?

"Hava ne olacak? Yağmur çiftçiler için felaket olmuştu, ama aşırı soğukları erteledi. Bir iki haftamız daha var sanıyorum."

Edmund heyecanlanmıştı; bir yana eğik yürüyüşüyle tavan arasında bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu.

"Eğer ayakları önümüzdeki birkaç gün içinde dikebilirseniz... Önümüzdeki yılın sonuna kadar büyük kısmını bitirmiş oluruz."

"Ondan sonraki yıl köprüyü kullanabilecek miyiz?"

"Hayır. Ama bir dakika yün panayırı boyunca üstüne geçici bir yol yatağı koyabiliriz."

"Yani, gelecek yıldan sonraki yıl, kullanılabilir bir köprümüz olacak ve biz sadece bir yün panayırı kaçırmış olacağız."

"Taş yol yatağını yün panayırından sonra bitirmemiz gerek ki üçüncü yılda normal bir biçimde kullanılması için kurusun."

"Kahretsin, yapalım şu işi!" dedi Edmund heyecanla.

Godwyn biraz tedbirliydi.

"Koferdamlardaki suyu artık boşaltmalısın." dedi.

Merthin başını eğdi.

"O biraz zor iş. Benim orijinal planımda bu iş için iki hafta ayırmıştım. Ama onun için de bir fikrim var. Ama önce arabaları ayarlamalıyız.

Hepsi birden çoşkuyla kapıya yöneldiler. Godwyn ve Edmund dar spiral merdivenlerden inmeye başladıklarında Caris Merthin'i kolundan tutarak çekti. Kendisini öpmek istediğini sanarak ona sarıldı ama Caris onu itti.

"Sana haberlerim var." dedi.

"Daha mı?"

"Gebeyim."

Yüzünü izliyordu. Önce çok şaşırdı, sonra kızıl kahve kaşları kalktı. Sonra göz kırptı, kafasını bir yana eğerek omuzlarını silkti.

"Bunda şaşacak bir şey yok." demek istiyordu.

Önce pişmanlıkla katışıksız bir mutlulukla gülümsedi. Parlıyordu adeta.

"Bu harika bir şey!" dedi.

Caris bu aptal sözlerinden dolayı o an ondan nefret etti.

"Hayır, değil!" dedi.

"Neden değil?"

"Çünkü, bütün hayatımı kimsenin, kendi çocuğumun bile kölesi olarak yaşamak istemiyorum."

"Köle? Her anne köle mi?"

"Evet. Böyle düşündüğümü nasıl olur da bilmezsin?"

Şaşırmış ve kırılmıştı. Caris'in aklının bir parçası ona koşup sarılmasını söylüyordu, ama o kadar uzun sürdü, kızgındı ki yapamadı.

"Sanırım biliyordum." dedi.

"Sonra sen benimle yattın, o zaman ben de..." diyerek tereddüt etti.

"Bunun olacağını bilmen gerekirdi, er ya da geç olacaktı."

"Elbette biliyordum, ama bilmiyormuş gibi davrandım."

"Evet, anlıyorum."

"Ah, bırak bu kadar anlayışlı olmayı. Sen güçsüzün tekisin."

Merthin buz gibi oldu. Uzun bir suskunluktan sonra,

"Pekâlâ öyleyse. Anlayışlı olmayı bırakıyorum. Sen sadece bilgi ver bana. Planın ne?"

"Planım falan yok, aptal. Sadece çocuk sahibi olmak istemediğimi biliyorum."

"Yani, bir planın yok, ben de bir aptalım ve güçsüzüm. Benden bir şey istiyor musun?"

"Hayır!"

"Öyleyse burada ne işin var?"

"Bu kadar mantıklı olma."

Merthin içini çekti.

"Olmamı istediğin şeyi olmaya çalışmaktan vazgeçiyorum."

Odayı dolaşarak lambaları söndürdü.

"Bir bebeğimiz olacağı için çok mutluyum, evlenip çocuğa birlikte bakmayı çok isterim, bu tavırlarının geçici olduğunu varsayıyorum."

Çizimlerini deri bir çantanın içine koyup omzuna astı.

"Ama şu an o kadar huysuzsun ki hiçbir şey söylemesem daha iyi olur. Hem, işim de var."

Kapıya yürüdü, durdu.

"Öte yandan öpüşüp barışabiliriz."

"Defol!" diye haykırdı Caris.

Alçak kapıdan eğilerek geçti ve merdivenlerde kayboldu. Caris ağlamaya başladı.

Merthin'in Kingsbridge halkının söylediklerini yapıp yapamayacakları hakkında en ufak bir fikri yoktu. Hepsinin işi gücü ve bir sürü derdi vardı. Köprüyü yapmak için hep birlikte bir şeyler yapmanın ne kadar önemli olduğunu görebilecekler miydi? Emin değildi. *Timothy'nin Kitabı*'nda okumuştu; Kriz anında Başrahip Philip sık sık sıradan insanları güçlerini birleştirmeye çağırarak başarılı olurmuş. Ama Merthin Philip değildi. İnsanları yönlendirmeye hakkı yoktu. O sadece bir marangozdu.

Araba sahiplerinin bir listesini yapıp sokaklara böldüler. Edmund şehrin ileri gelenlerinden on tane adam seçti, Godwyn de on tane keşiş adayı getirdi. İkişerli gruplar halinde dolaşmaya başladılar. Merthin Peder Thomas'la birlikteydi.

Çaldıkları ilk kapı Lib Wheeler'ınkiydi. Tuttuğu işçilerle Ben'in işini sürdürüyordu.

"Arabalarımın ikisini de alabilirsiniz." dedi.

"Ve sürücülerini de. O lanet olası Kont'un gözünü oymak için ne isterseniz alabilirsiniz."

Fakat ikinci çaldıkları kapıda reddedildiler.

"Pek iyi değilim." dedi Peder Dyer.

Sarı, pembe, yeşile boyadığı yün kumaş balyalarını taşımakta kullandığı bir arabası vardı.

"Yolculuk yapamam."

Sapasağlam görünüyordu oysa. Belki Kont'un adamlarıyla karşılaşmaktan korkuyordu. Hiçbir çatışma olmayacaktı, Merthin emindi ama adamın korkusunu da anlıyordu. Ya herkes böyle hissederse?

Üçüncü olarak Harold Mason'a uğradılar. Harold köprü yapımında bir yıl çalışabileceğini uman genç bir marangozdu. Hemen kabul etti.

"Jake Chepstow da gelir." dedi. "Kesinlikle eminim."

Harold ve Jake çok iyi arkadaştılar.

Sonra uğradıkları hemen her yerden olumlu cevap aldılar.

Köprünün ne kadar önemli olduğunu anlatmaya gerek yoktu -arabası olan herkes ticaret yapıyor demekti- bir de ayrıca günahlar bağışlanacaktı. Ama en etkili faktör, beklenmedik tatil önerisiydi.

"Falanca da geliyor mu?" diye soruluyordu.

Arkadaşları ve komşularının da gönüllü olduğunu duyunca onlardan geri kalmak istemiyorlardı.

Bütün evlere uğradıktan sonra Merthin Thomas'tan ayrıldı ve feribota gitti. Bütün gece boyunca arabaları karşıya geçirmek zorundaydılar. Böylece güneş doğarken yola çıkmaya hazır olabilirlerdi. Feribot bir seferde bir araba taşıyabiliyordu. İki yüz arabayı karşıya geçirmek saatler sürerdi. İşte bu yüzden bir köprüye ihtiyaçları vardı.

Bir öküz büyük çarkı çeviriyordu ve arabalar karşıya geçmeye başlamışlardı bile.

Öte yandan, araba sahipleri hayvanlarını otlamak için çayıra salıyor, sonra feribotla geri dönüp yatmaya gidiyorlardı. Edmund,

John Constable ve altı yardımcısını Newtown'a, arabaların ve hayvanların başına nöbetçi dikmişti.

Gece yarısından bir iki saat sonra Merthin yatağına yattığında feribot hâlâ çalışıyordu. Bir süre Caris'i düşünerek yattı. Onun tuhaf hareketlerini, ne yapacağının önceden kestirilemeyişini seviyordu fakat bazen dayanılması imkânsız oluyordu. Merthin'e göre Kingsbridge'ın en zeki kızıydı, ama zaman zaman korkunç mantıksız oluyordu.

Her şeyden çok "güçsüz" diye niteledirilmekten nefret ederdi Merthin. Bu söyledikleri yüzünden Caris'i affedebileceğini hiç sanmıyordu. Kont Roland da, on yıl önce onun silahtar olamayacağını ancak marangoz çıraklığına uygun olduğunu söyleyerek onu aşağılamıştı. Ama o güçsüz değildi Elfric'in zorbalığına başkaldırmış, Başrahip Godwyn'i köprü projesi konusunda bozguna uğratmış ve şimdi de koca kasabayı kurtarıyordu. Ufak tefek olabilirim diye düşündü, ama Allah için güçlüyüm.

Yine de Caris'e nasıl davranacağını bilemiyordu, o sıkıntıyla uyuyakaldı.

Günün ilk ışıklarıyla Edmund onu uyandırdı. O zamana kadar neredeyse bütün arabalar karşıya geçmiş, dağınık sıra halinde Newtown varoşlarından geçip ormanın yarım mil içine kadar ulaşmışlardı. İnsanları karşıya geçirmek iki saatlerini daha aldı. Uzun bir hac yolculuğuna benzeyen bu organizasyonu düzenlemenin heyecanı bir süreliğine Merthin'i Caris ve gebeliğini düşünmekten alıkoymuştu. Kısa bir süre sonra karşı taraftaki çayırlık iyi huylu bir kaos manzarasına dönüşmüştü, düzinelerce insan atlarını ya da öküzlerini bulup arabalarına götürüyorlar, koşumlarını bağlıyorlardı. Dick Brewer koca bir fıçı bira getirmiş dağıtıyordu -maceracıları yüreklendirmek için diyordu- ama sonuçta işler biraz karıştı, bazıları o kadar cesaretlendiler ki yerlere uzanmak zorunda kaldılar.

Kalabalık bir izleyici grubu nehrin şehirden taraftaki kıyısına toplanmış seyrediyorlardı. Sonunda araba dizisi hareket edince bir alkış koptu.

Taşlar aslında sorunun yarısıydı.

Merthin bütün dikkatini bir sonraki soruna topladı. Eğer, taşları ocaktan gelir gelmez yerlerine koymaya başlamak istiyorsa,

koferdamların suyunu iki haftada değil bu iki gün içinde boşaltmalıydı. Alkışlar bitince, sesini yükselterek kalabalığa hitap etti. Şu an ilgilerini çekmek için en uygun zamandı, heyecanları sönüyor ve hemen sonraki yapacaklarını düşünüyorlardı.

"Kasabada kalanların en güçlülerine ihtiyacım var!" diye bağırdı.

Hepsi sessizleştiler.

"Kingsbridge'de güçlü adam yok mu?"

Bu bir çeşit tuzaktı. İş ağırdı, sadece güçlü adamları çağırması, özellikle gençlerin karşı koyamayacakları bir kışkırtma olacaktı.

"Yarın akşam, arabalar ocaktan gelmeden koferdamların suyunu boşaltmalıyız. Şimdiye kadar yaptığınız en zor iş olacak, onun için güçsüzler gelmesin lütfen."

Bunu söylerken kalabalığın arasındaki Caris'e baktı, göz göze geldiler ve onun çekingenliğini fark etti. Caris o sözcüğü kullanarak Merthin'e hakaret ettiğini anlamıştı.

"Erkeklerle eşit olduğunu düşünen bütün kadınlar da katılabilir." diye devam etti.

"Birer kova alıp Cüzam Adası'nın karşısındaki sahilde mümkün olduğu kadar çabuk beni bulun. Unutmayın, sadece en güçlüler."

Onları kazanıp kazanmadığından emin değildi. Sözlerini bitirirken Mark Webber'in uzun boyunu fark etti ve kalabalığı ona doğru iterek: "Mark, sen onlara biraz cesaret verebilir misin?" dedi.

Mark kasabada çok sevilen kibar bir devdi. Yoksul olmasına rağmen özellikle yeniyetmeler üzerinde çok etkiliydi.

"Ben çocukların katılmasını sağlarım." dedi.

"Teşekkür ederim."

Sonra, Merthin Ian Boatman'ı buldu.

"Sana bütün gün ihtiyacım olacak sanıyorum." dedi. "İnsanları koferdama götürüp getireceksin. Ian karısının küçük kız kardeşine fena halde tutulmuştu, bu yüzden geçmişte işlediği ya da muhtemelen yakında işlemeyi umduğu günah için bağışlanmaya ihtiyacı vardı. Merthin, köprüyü yapmaya hazırlandığı sahile inen sokaklardan yürümeye başladı. Koferdamlar iki günde boşaltılabilecek miydi? Gerçekten hiçbir fikri yoktu. Her birinde kaç galon su olduğunu

merak ediyordu. Binlerce? Yüzbinlerce? Hesaplamanın bir yolu olmalıydı.

Yunan filozofları muhakkak bu konuda da bir yöntem geliştirmiş olmalıydılar, ama öyle bile olsa bu yöntem manastır okulunda öğretilmiyordu. Bunu öğrenmek için Oxford'a gitmek zorunda kalacaktı belki. Godwyn'e bakılırsa orada dünyaca ünlü matematikçiler vardı.

Nehrin kıyısında gelip gelmeyeceklerini bilmediği insanları beklemeye başladı.

İlk gelen Megg Robbins'ti. Megg bir mısır satıcısının iriyarı kızıydı, adaleleri yıllardır mısır çuvallarını kaldırmaktan çok gelişmişti.

"Bu kasabadaki erkeklerin çoğunu yenebilirim." derdi ve Merthin'in bundan hiç şüphesi yoktu.

Sonra bir grup genç adam ve üç tane keşiş adayı geldiler.

Merthin on tane kovalı adamı toplar toplamaz, hep birlikte Ian'ın kayığına binip barajın yakınına kadar gittiler. Barajın yuvarlığının içinde Merthin su yüzeyinden biraz yukarda, bir adamı taşıyacak kadar dayanıklı bir çıkıntı yapmıştı. Bu çıkıntıdan aşağı dört merdiven nehir yatağına kadar uzanıyordu. Barajın ortasında suyun üstünde yüzen büyük bir raft vardı. Raftla çıkıntı arasında elli altmış santimetrelik bir boşluk bulunuyordu. Merdivenlerden çıkan tahta uzantılar neredeyse karşı duvara kadar uzayarak raftı ortada bir yerde tutuyor ve beş on santimetreden fazla kımıldamasını önlüyordu.

"Çiftler halinde çalışacaksınız." diye anlattı. "Birisi raftın, diğeri tahta çıkıntının üstünde duracak. Raftın üstündeki kovasını doldurup çıkıntının üstündekine verecek, o da suyu nehire boşaltacak. Boş kova geri verilirken dolusu uzatılacak."

Megg Robbins:

"İçerdeki su seviyesi düştüğünde ve birbirimize ulaşamadığımızda ne olacak?"

"Çok iyi düşündün Megg."

"Sen benim baş kadınım olmalısın burada. Yetişemediğiniz zaman, üç kişi çalışacak, bir kişi de merdivende duracak."

Megg çabuk anlıyordu.

"Sonra merdivende iki kişi olacak, dört kişi çalışacak böylece."

"Evet, ama bir süre sonra adamları dinlenmeye alıp yerlerine yenilerini koyacağız."

"Tamam."

"Başlayın. Ben gidip on tane daha adam getireyim, daha çok boş yeriniz var."

Megg dönerek bağırdı.

"Herkes eşini seçsin."

Gönüllüler kovaları doldurmaya başladılar. Merthin Megg'in dediklerini işitti.

"Bir ritim tutalım. Daldır, kaldır, geçir, boşalt. Bir iki üç dört. Bu ritim de bir şarkı söylemeye ne dersiniz?" Seksi kontralto sesini yükseltti.

"Oh, bir zamanlar yakışıklı bir şövalye vardı."

Herkes bu şarkıyı biliyordu. Sonraki dizeyi birlikte söylediler.

"Kılıcı dümdüz ve gerçekti oh..."

Merthin onları izliyordu. Adamlar birkaç dakika içinde terden sırılsıklam olmuşlardı. Oysa su seviyesinde gözle görülür bir alçalma yoktu. Çok zor ve uzun bir iş olacaktı.

Barajın kenarına tırmanıp Ian'ın kayığına bindi.

Kıyıya yanaştıklarında otuz gönüllünün daha ellerinde kovalarla beklediklerini gördü.

İki koferdamda da aynı işi başlattı, başlarına kalfabaşı olarak Mark Webber'i bıraktı, sonra iki yerdeki adam sayısını iki katına çıkararak yorulanları dinlemeye alıp yerlerine yenilerini yerleştirdi. Ian Boatman çok yorulmuştu. Kürekleri oğluna bıraktı. Barajın içindeki su seviyesi santim santim düşüyordu. Seviye düştükçe iş daha da yavaşlıyordu, çünkü kovalar her defasında biraz daha uzağa ulaştırılıyordu.

İnsanın bir elinde dolu, diğerinde boş kovayı tutarak merdivende dengesini sağlamasının çok zor olduğunu ilk önce Megg fark etti. Tek yönlü bir kova zinciri oluşturdu. Dolu kova bir merdivenden çıkarken, ötekinden boşlar geliyordu. Mark da kendi grubunda aynı sistemi uyguladı.

Gönüllüler bir saat çalışıp bir saat dinlendiler, ama Merthin hiç durmadı. Takımları organize ediyor, gönüllülerin barajlara gidiş

gelişlerine nezaret ediyor, kırılan kovaların yerine yenilerini getiriyordu. Adamların çoğu dinlendikleri sürede bira içiyorlardı ve bunun sonucu olarak da öğleden sonra bir sürü kaza olmaya başladı. İnsanlar ya kovayı düşürüyor ya da kendileri merdivenden düşüyorlardı. Rahibe Cecilia, Mattie Wise ve Caris'in yardımıyla yaralananları tedavi ediyordu.

Çabucak akşam oldu ve işi bırakmak zorunda kaldılar. Ama iki baraj da yarıdan fazla doluydu hâlâ. Merthin herkese sabah erkenden gelmelerini söyleyerek evine gitti. Annesinin çorbasından bir iki kaşık içtikten sonra masanın başında uyuyakaldı, sadece bir ara battaniyeye sarılıp yerdeki samanların üzerine uzanmak için kalktı. Ertesi sabah uyadığında aklına gelen ilk şey, gönüllülerin ikinci günde gelip gelmeyecekleri oldu.

Ortalık aydınlanır aydınlanmaz merakla sahile koştu. Mark Webber ve Megg Robbins gelmişlerdi bile. Mark gelirken başladığı kapı eşiği uzunluğundaki ekmeğini yemeye devam ediyor, Megg de ayağını kuru tutar ümidiyle bir çift uzun konçlu çizmeyi bağlamaya uğraşıyordu. Sonraki yarım saat içinde kimseler görünmedi. Merthin gönüllüler olmadan ne yapacağını kara kara düşünmeye başladı. Sonra gençlerden birkaçı ellerinde kahvaltılarıyla geldiler, arkalarından keşiş adayları ve daha sonra hepsi sökün ettiler.

Ian Boatman da ortaya çıktı.

Merthin ona Megg ve gönüllüleri götürmesini söyledi ve yeniden başladılar. İş bugün daha zordu. Dünkü çalışmadan sonra herkesin her yeri ağrıyordu. Her bir kova üç metre ya da daha fazla yukarı kaldırılıyordu. Ama işin sonu gelmişti. Su seviyesi sürekli alçalıyor ve gönüllüler nehir yatağını görebiliyorlardı.

Öğleden sonra, taşocağından çıkan ilk araba geldi. Merthin, arabacıya taşlarını çayırlığa indirip, arabasını feribotla karşıya, kasabaya geçirmesini söyledi.

Kısa bir süre sonra da Megg'in barajında, raft nehir yatağına oturdu.

Daha yapılacak şeyler vardı.

Son kova su çıkarıldığında rafta da, sopalardan kurtarılıp tahtalar teker teker sökülerek merdivenlerden yukarı çekildi. Sonra, düzinelerce balık ortaya çıktı, dipteki çamurlu su birikintilerinde

çırpınıp duruyorlardı, onları ağla toplayıp gönüllüler arasında paylaştırdılar. Bütün bunlar bittiğinde, Merthin tahta çıkıntının üstünden yorgun fakat çoşkulu bir şekilde aşağıya uzanan altı metrelik çukura ve dibindeki düz çamura uzun uzun baktı.

Ertesi gün her deliğe tonlarca moloz dökülecekti. Merthin molozu ıslatarak elde edeceği harçla sabit bir temel oluşturacaktı.

Ondan sonra, köprünün yapımına başlayabilirdi.

Wulfric depresyondaydı.

Neredeyse hiçbir şey yemiyor, yıkanmayı unutuyordu. Otomatik olarak şafak sökerken kalkıyor, sonra yeniden hava kararana kadar yatıyordu. Çalışmıyor, geceleri Gwenda ile sevişmiyordu. Gwenda sorunun ne olduğunu sorunca da, "Gerçekten bilmiyorum." diyordu. Bütün sorulanlara hiçbir şey söylemeyen cevaplar veriyor ya da sadece homurdanıyordu.

Tarlalarda yapılacak çok az iş kalmıştı. Bu mevsim, köylülerin ateşin başında oturup deri ayakkabılar diktikleri, meşeden kaşık yaptıkları, tuzlu domuz eti, yumuşak elma ve sirkede bekletilmiş lahanaları yedikleri mevsimdi. Gwenda nasıl geçineceklerinden korkmuyordu. Sattığı ürünlerden aldığı para hâlâ Wulfric'deydi. Onu ümitsizce endişelendiren tek şey Wulfric'in kendisiydi.

Wulfric her zaman işi için yaşardı. Bazı köylüler hep şikâyet eder, yalnızca tatil günlerinde mutlu olurlardı, Wulfric öyle değildi. İlgilendiği şeyler sadece tarlalar, ürün, hayvanlar ve hava durumuydu. Pazar günleri her zaman yasak olmayan yapacak bir iş buluncaya kadar huzursuz olurdu, tatil günlerinde de kuralları zorlayacak bir yol bulmak için elinden geleni yapardı.

Gwenda bir an önce onun akıl sağlığının normale dönmesini sağlamalıydı. Aksi halde hasta olacaktı, bu sefer fiziksel olarak. Ve parası da sonsuza kadar durmayacaktı. Er ya da geç ikisi de çalışmak zorunda kalacaklardı.

Her şeye rağmen dolu dolu iki ay geçip, iyice emin olana kadar yeni haberi vermedi.

Sonra, aralıkta bir sabah, "Sana söylemek istediğim bir şey var." dedi.

Wulfric homurdandı. Mutfak masasında oturuyordu, elindeki sopayı yontuyor, bu tembel işi meşguliyetten kafasını kaldırmıyordu.

Masanın karşısına geçip bileklerini tuttu, yontmaya devam etmesini engelledi.

"Wulfric, lütfen bana bakar mısın?"

Suratında ters bir ifadeyle dediğini yaptı, kendisine emir verdiği için gücenmişti ama karşı gelemeyecek kadar uyuşuklaşmıştı.

"Çok önemli." dedi Gwenda.

Sessizce ona bakıyordu.

"Bir bebeğim olacak."

Yüzünün ifadesi hiç değişmedi ama elindeki bıçakla sopayı düşürdü.

Gwenda uzun uzun ona baktı.

"Beni anlıyor musun?" dedi.

Başını salladı.

"Bir bebek." dedi.

"Evet, bir çocuğumuz olacak."

"Ne zaman?"

Gwenda gülümsedi. İki aydan beri sorduğu ilk soruydu.

"Gelecek yaz, hasattan önce."

"Çocuğa bakmak gerek. Sana da."

"Evet."

"Çalışmam lazım."

Yeniden depresyona girmiş görünüyordu.

Gwenda nefesini tuttu. Arkasından gelecek miydi?

Wulfric içini çekti, sonra çenesi açıldı.

"Gidip Perkin'le görüşmeliyim. Kış çifti için adama ihtiyacı vardır."

"Ve gübrelemeye. Ben de seninle geleceğim. İkimize de iş teklif etmişti."

"Tamam."

Hâlâ Gwenda'ya bakıyordu.

"Bir çocuk." dedi, bir mucizeden söz eder gibi. "Kız mı, oğlan mı acaba?"

Gwenda yeniden kalkıp masanın etrafından dolandı, Wulfric'in oturduğu sedire, onun yanı başına oturdu.

"Hangisini istersin?"

"Küçük bir kız. Bizim ailede hep oğlanlar vardı."

"Ben istiyorum, senin küçücük bir kopyan olsun."

"İkizlerimiz de olabilir."

"Her birinden bir tane."

Kolunu omzuna attı, "Peder Gaspard bizi usulune uygun olarak evlendirsin." dedi.

Gwenda mutlulukla içini çekti ve başını omzuna dayadı.

"Evet, evlensek iyi olur."

Merthin ailesinin evinden Noel'den hemen önce ayrıldı. Cüzam Adası'nda kendisine tek odalı bir ev yapmıştı. Ada artık kendisine aitti. Herkese adadaki değerli inşaat malzemelerinin - kereste, taş, kireç, ipler, demir aletler - başında beklemek zorunda olduğunu söylemişti. Çünkü stoklar giderek büyüyordu.

Bu arada yemek yemek için Caris'in evine gitmekten de vazgeçmişti.

Bir aralık günü Caris, Mattie Wise'ı görmeye gitti.

"Neden geldiğini söylemene gerek yok." dedi Mattie. "Üç aylık oldu değil mi?"

Caris göz göze gelmekten kaçınarak başıyla evetledi. Şişeler ve kavanozlarla dolu mutfağa göz gezdirdi. Mattie küçük demir tencerede bir şeyler ısıtıyordu. Etrafa, Caris'i hapşırtan keskin bir koku yayılıyordu.

"Çocuk sahibi olmak istemiyorum." dedi.

"Keşke bunu her duyduğumda bir tavuk yiyebilseydim."

"Çok mu kötüyüm?"

Mattie omuzlarını silkti.

"Ben iksir yaparım, insanları yargılamam. İnsanlar doğruyla yanlışı kendileri ayırt edebiliyor zaten, eğer edemezlerse rahipler ne güne duruyor?"

Caris, hayal kırıklığına uğramıştı. Biraz anlayış göreceğini ummuştu. Soğuk bir tavırla sordu:

"Bu gebelikten kurtulmak için bir ilacın var mı?"

"Var." Mattie kararsızdı.

"Bir sorun mu var?"

"Gebelikten kurtulmanın yolu kendi kendini zehirlemektir. Kızların bazıları bir galon şarap içer. Ben çeşitli zehirli otlardan bir ilaç hazırlarım. Bazen işe yarar, bazen yaramaz. Ama her iki durumda da kendini korkunç hissedersin."

"Tehlikeli midir? Ölebilir miyim?"

"Evet, her ne kadar doğum yapmak kadar riskli değilse de yine de ölebilirsin."

"Alacağım."

Mattie demir tencereyi ocaktan aldı, soğuması için bir taş parçasının üstüne bıraktı. Yıpranmış tezgâhına döndü. Dolaptan küçük bir toprak kâse aldı. İçine değişik tozlardan birer tutam attı.

Caris: "Bir sorun mu var?" diye sordu. "İnsanları yargılamadığını söylüyorsun, ama onaylamıyormuş gibi bir havan var."

Mattie başını salladı.

"Haklısın. Ben de yargılıyorum elbette, herkes yapar."

"Yani beni yargılıyorsun."

"Merthin'in iyi bir adam olduğunu ve senin onu çok sevdiğini düşünüyorsun. Ama onunla mutlu olabilecek gibi görünmüyorsun. Bu beni çok üzüyor."

"Benim de öteki kadınlar gibi olmamı ve kendimi bir adamın ayaklarının dibine atmamı istiyorsun."

"Ama onlar bundan mutluluk duyuyorlar. Ben değişik bir hayat yolu seçtim. Sanırım sen de öyle yapacaksın."

"Mutlu musun?"

"Ben mutlu olmak için doğmamışım. Ama insanlara yardım ediyorum, paramı kazanıyorum ve özgürüm."

Elindeki karışımı bir fincana boşalttı, üzerine biraz şarap ekleyip karıştırdı.

"Kahvaltı etmiş miydin?"

"Biraz süt içmiştim."

Fincanın içine biraz da bal damlattı.

"Bunu iç, yemeye de boşuna zahmet etme, kusarsın."

Caris fincanı aldı, bir anlık tereddütten sonra karışımı içti.

"Teşekkür ederim." dedi.

Balın bile değiştiremediği iğrenç, acı bir tadı vardı.

"Yarın sabah her şey bitmiş olacak."

Caris parasını ödedi ve dışarı çıktı. Eve doğru yürürken mutlulukla hüzün karışımı tuhaf bir duygu hissediyordu. Üç haftalık endişeden sonra nihayet bir karar verdiği için ruhu hafiflemiş gibiydi, ama aynı zamanda güçlü bir kayıp duygusu da yaşıyordu. Sanki birisine veda ediyormuş gibiydi -belki de Merthin'e- Ayrılıklarının kalıcı olup olmayacağını düşündü. Ayrılık olasılığını soğukkanlılıkla düşünebiliyordu, çünkü hâlâ ona çok kızgındı, yine de onu çok özleyeceğini biliyordu. Belki Merthin zamanla başka bir âşık bulurdu -Bessie Bell mesela- ama Caris başka kimseye âşık olamayacağından emindi. Hiç kimseyi Merthin'i sevdiği gibi sevmeyecekti.

Eve geldiğinde, içerde kızaran domuzun kokusu midesini bulandırdı; hemen kendini dışarı attı. Anacaddede öteki kadınlarla dedikodu yapmak ya da lonca binasında erkeklerle iş konuşmayı hiç istemiyordu, o yüzden manastırın bahçesine girdi. Kalın yün pelerini vücudunu soğuktan koruyordu, mezarlıkta bir mezar taşına oturdu, katedralin kuzey duvarını incelemeye başladı. Pervazlardaki oymaların mükemmelliğine ve uçuyormuş gibi duran payandaların zerafetine bir kez daha hayran kaldı.

Çok geçmeden kendini kötü hissetti. Bir mezarın üstüne koştu ama midesi boştu, bu yüzden ekşi bir sıvıdan başka bir şey çıkmadı. Başı ağrımaya başlamıştı. Biraz uzanmak istiyordu, ama eve dönmek de istemiyordu çünkü mutfak çok iğrenç kokuyordu. Manastır hastanesine gitmeye karar verdi. Rahibeler biraz uzanmasına izin verirlerdi. Mezarlıktan çıktı, katedralin önündeki çimenliği geçerek hastaneye girdi. Birden çok susamıştı.

Ablak suratlı Koca Julie onu şefkatle karşıladı.

"Oh, Hemşire Juliana!" dedi Caris minnetle. "Bana biraz su verebilir misiniz?"

Manastırın suyu yukardaki kaynaktan borularla geliyordu, temiz, soğuk ve güvenle içilebilecek bir suydu.

"Hasta mısın çocuğum?" dedi Koca Julie endişeyle.

"Biraz midem bulandı. Eğer izin verirseniz birkaç dakika uzanmak istiyorum."

"Elbette. Ben Rahibe Cecilia'yı çağırayım."

Caris, yere düzgünce sıralanmış saman şiltelerden birine uzandı. Birkaç dakika kendini daha iyi hissetti ama sonra baş ağrısı daha da kötüleşti. Julie elinde bir sürahi ve bardak, yanında Rahibe Cecilia ile birlikte döndü. Caris biraz su içti, hemen çıkardı, arkasından biraz daha içti.

Cecilia ona birkaç soru sorduktan sonra,

"Bozuk şeyler yemiş olmalısın? Sana müshil vermek gerek."

Caris'in canı o kadar acıyordu ki cevap bile veremedi. Cecilia gitti, birkaç dakika sonra elinde bir şişe ve kaşıkla döndü. Pekmez kıvamında, karanfil tadındaki ilaçtan Caris'e bir kaşık dolusu içirdi.

Caris gözleri kapalı, ağrının bir an önce bitmesini dileyerek yeniden yattı. Bir süre sonra dayanılmaz mide krampları ve arkasından kontrol edilemez bir ishal başladı. Müsil ilacının etkisiyle olduğunu zannetti. Bir saat sonra geçti. Julie onu soydu, yıkadı, kirli elbisesinin yerine giymesi için bir rahibe elbisesi giydirdi ve temiz bir yatağa yatırdı. Caris uzandı, gözlerini kapattı, bitkin düşmüştü.

Başrahip Godwyn onu görmeye geldi ve kan alınması gerektiğini söyledi. Bu işi yapmak için başka bir keşiş geldi. Keşiş Caris'i oturttu, dirseği büyük bir kâsenin üzerine gelecek şekilde kolunu uzattırdı. Sonra keskin bir bıçakla diresiğinin iç kısmındaki damarı kesti. Kesiğin acısını, kanının kâseye akışını hissetmedi bile. Bir süre sonra keşiş kesiğe biraz gazlı bez koyarak Caris'ten sıkıca bastırmasını istedi. Kan dolu kâseyi götürdü.

Kendisini ziyarete gelenleri, babası, Petranilla, Merthin yarı baygın bir halde zorlukla fark edebildi. Koca Julie ara sıra dudaklarına bir bardak uzatıyor ve Caris her defasında içiyordu, kanmak bilmez bir şekilde susamıştı. Bir ara mumları fark etti ve gece olduğunu anladı. Yavaş yavaş sıkıntılı bir rüyaya daldı ve kanla ilgili korkunç rüyalar gördü. Her uyandığında Julie ona su veriyordu.

Sonunda gözlerini açtığında etraf aydınlanmıştı. Acısı azalmış sadece hafif bir baş ağrısı kalmıştı. Sonra birisinin kasıklarını yıkadığını fark etti. Dirseğine dayanarak doğruldu. Melek yüzlü bir rahibe adayı yatağın yanına çömelmişti. Caris'in elbisesi beline ka-

dar sıyrılmıştı, rahibe ılık suya batırdığı bir bezle belinden aşağısını yıkıyordu. Bir saniye sonra kızın adını hatırladı.

"Mair." dedi.

"Evet." dedi kız gülümseyerek.

Elindeki bezi kâseye sıkınca Caris suyun kıpkırmızı olduğunu gördü.

"Kan!" dedi korkuyla.

"Meraklanma." dedi Mair.

"Aylık adet kanaman sadece. Biraz fazla ama normal."

Caris, elbisesinin ve yatağın kana bulanmış olduğunu gördü. Uzandı, gözlerini tavana dikti. Gözlerine yaşlar doldu. Kurtulduğu için mi yoksa üzüntüsünden mi ağladığını kendi de bilmiyordu.

Artık gebe değildi.

IV. BÖLÜM

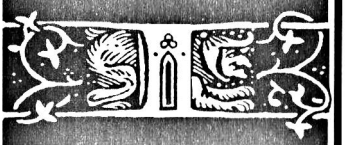

Haziran 1338 - Mayıs 1339

30

Haziran 1338 güneşli ve kurak geçiyordu, ama yün panayırı tam bir felaketti; genel olarak Kingsbridge için, özellikle de Edmund Wooler için. Haftanın ortalarına doğru Caris, babasının iflas ettiğini öğrenmişti.

Kasaba halkı panayır zamanı işlerin zor olacağını bekliyordu, bu yüzden de ellerinden geldiği kadar hazırlıklarını yapmışlardı. Feribot ve Ian'ın kayığına yardımcı olsun diye Merthin'i üç büyük sal yapmakla görevlendirmişlerdi. Merthin daha fazlasını da yapabilirdi, ama kıyıda salların yanaşacağı boş yer kalmamıştı. Manastır kapılarını bir gün önceden açmış, feribot bütün gece meşalenin ışığı altında çalışmıştı. Godwyn'i Kingsbridge'li satıcıların, varoşlar tarafına geçip orada uzayan kuyruktakilere satış yapmasına izin vermeye ikna etmişlerdi. Dick Brewer'ın birası ile Betty Baxter'ın poğaçalarının, bekleyen insanları biraz olsun yatıştıracağını umuyorlardı.

Ama bunlar yeterli olmadı.

Panayıra her zamankinden biraz daha fazla insan gelmişti ama kuyruklar her zamankinden çok daha kötüydü. Sonradan eklenen sallar bile yetersiz kalmıştı. Üstelik nehrin iki kıyısı da öylesine balçık haline gelmişti ki arabalar sürekli çamura saplanıyor ve öküzlerle çekilmek zorunda kalıyordu. En kötüsü, salları yönetmek çok zorlaşmıştı, bu yüzden meydana gelen iki çarpışmanın şiddetiyle yolcular nehire düşmüştü, neyse ki boğulan olmamıştı.

Tüccarların bazıları olacakları daha önceden tahmin ettikleri için biraz uzakta duruyorlardı. Diğerleri kuyruğun uzunluğunu görünce geri döndüler. Şehre girmek için yarım gün beklemeyi göze alanların bazıları kayda değer bir iş yapamadıkları için bir iki gün

sonra ayrıldılar. Çarşamba günü feribot, getirdiğinden daha çok insanı geri götürüyordu.

O sabah Edmund ve Caris, Londralı Guillaume ile birlikte köprü inşaatı alanında bir tur yaptılar, Guillaume, Buonaventura Caroli kadar büyük bir müşteri değildi, ama o yılki müşterilerin en iyisiydi. Bu yüzden ona aşırı ilgi gösteriyorlardı. Parlak kırmızı renkte ve pahalı İtalyan kumaşından bir pelerin giyen adam, uzun boylu ve şişmancaydı.

Yüksek bir güvertesi ve inşaat malzemelerini nakletmek için kullandıkları bir asansörü olan Merthin'in salını ödünç almışlardı. Salı uzun bir sopayla Merthin'in yardımcısı Jimmie yürütüyordu.

Merthin'in geçen aralık aceleyle yaptığı nehrin ortasındaki direkler hâlâ koferdamlarla çevrilmiş vaziyetteydi. Merthin, Edmund'la Caris'e bu küçük barajları, köprü inşaatı tamamlanana kadar yerlerinde bırakacağını, çünkü taş direkleri işçilerin kazayla verebilecekleri herhangi bir zarardan korumak istediğini anlatmıştı. Onları söktüğü zaman, yerlerine gevşek kümeler halinde temel taşlarını yığacağını, bunun da akıntının direklerin altını oymasını engelleyeceğini söylemişti.

Masif taş sütunlar oldukça büyümüştü, tıpkı ağaçların dallarını uzatması gibi kemerlerini iki yana, sahile yakın sığ sularda dikilmiş daha kısa direklere doğru uzatmışlardı. Kemerlerin yapımı, bir taraftan merkezdeki direklere öteki taraftan sahildeki köprü ayaklarına doğru ilerliyordu. On iki ya da daha çok taş ustası, bu taştan sütunlara yapışmış iskelelerin üstünde çalışıyorlardı. Uzaktan kayalıklardaki martı yuvaları gibi görünüyorlardı.

Cüzam Adası'na çıktılar ve Merthin'i buldular. Yanında nehrin kuzey kolunu geçecek olan köprünün başlayacağı ayakları inşa etmekte olan taş ustalarını denetleyen Peder Thomas vardı.

Manastır, tüccarlar loncasına kiralanmış olmasına karşın, halihazırda köprünün mülkiyetini ve kontrolünü elinde tutuyordu. Oysa köprü kasabalı işadamlarından alınan borç paralarla finanse ediliyordu. Thomas sık sık inşaat sahasına geliyordu.

Başrahip Godwyn, mal sahibi olarak köprüyle yakından ilgileniyor, en çok da köprünün bittiğinde nasıl görüneceğini merak ediyordu. Açıkçası onu, adına dikilen bir çeşit anıt gibi görüyordu.

Merthin açık kahverengi gözleriyle ziyaretçilere baktığında, Caris'in kalbi hızlı hızlı çapmaya başladı. Son günlerde çok az görüşebiliyorlardı. Karşılaştıklarında da konuştukları tek konu işti, ama yine de onun yanında kendini garip hissediyordu. Normal bir şekilde nefes almak, gözlerine hiçbir şey yokmuş gibi bakıp sakin sakin konuşabilmek için hayli zorlandı Caris.

Tartışmaları kesinlikle bir sonuca bağlanmamıştı, bebeği düşürmesi konusunda da ona hiçbir şey söylememişti, Merthin hâlâ gebeliğin kendiliğinden mi yoksa bir takım müdahalerle mi sonlandığını bilmiyordu. İkisi de bu konuya hiç değinmemişlerdi. O zamandan bu yana Merthin onunla ciddi ciddi konuşmaya gelmiş ve her şeye yeniden başlamak için yalvarmıştı. İkisinde de Caris, asla başka bir adama aşık olmayacağını ama hayatını bir erkeğin karısı ya da çocuklarının annesi olarak geçirmek istemediğini söylemişti.

"Öyleyse nasıl geçireceksin hayatını?" diye sormuştu ve Caris basitçe cevap vermişti, bilmiyordu.

Merthin, eskiden olduğu gibi yaramaz bir çocuk değildi artık. Saçları ve sakalı özenle kesilmişti.

Mathew Barber'in düzenli bir müşterisiydi artık. Öteki taşçıları gibi koyu kırmızı bir tunik giymişti. Bir usta olarak ayrıcalığını simgeleyen kürkle çevrili sarı bir pelerin vardı üstünde. Başındaki tüylü şapka boyunu biraz uzun gösteriyordu.

Merthin'e olan düşmanlığı hâlâ devam eden Elfric, onun böyle usta gibi giyinmesine, herhangi bir loncaya kayıtlı olmadan bu topraklar üstünde böyle dolaşmasına itiraz etmişti. Merthin cevap olarak; aslında bir usta olduğunu, sorunun tek çözüm yolunun herhangi bir lonca tarafından üyelik başvurusunun kabul edilmesi olduğunu söylemişti. Sonra da bu mesele çözülmeden öylece kalmıştı.

Merthin hâlâ yirmi bir yaşındaydı, Guillaume ona bakarak:

"Çok gençmiş." dedi.

Caris hemen savunmaya geçerek:

"On yedi yaşından beri bu kasabanın en iyi inşaatçısıdır." dedi.

Merthin, Thomas'la bir iki cümle daha konuştuktan sonra yanlarına geldi.

"Bir köprünün ayakları derin temeller üzerine kurulmalı ve ağır olmalı." dedi, yapmakta olduğu taş masif siperi açıklayarak.

Guillaume: "Neden gerekli bu, genç adam?" diye sordu.

Merthin böyle sözde alçakgönüllülük gösterilerine alışkındı, pek aldırmadı. Küçük bir gülümsemeyle,

"Size göstereyim. Bacaklarınızı yapabildiğiniz kadar açarak durun, böyle."

Merthin nasıl yapılacağını gösterdi, Guillaume da bir anlık tereddütten sonra aynısını yaptı.

"Ayaklarınız sanki kayarak ayrılacakmış gibi oldu değil mi?"

"Evet."

"Köprünün iki ucu da, sizin ayaklarınız gibi ayrılmaya yatkındır. Bu durum köprünün üstünde, şimdi sizin kasıklarınızda hissettiğiniz gibi bir gerilme yaratır."

Merthin ayaklarını topladı ve kendi botlu ayağını Guillaume'un yumuşak deriden ayakkabısına sıkıca dayadı.

"Şimdi ayağınız kaymıyor ve kasıklarınızdaki ağrı hafifledi değil mi?"

"Evet."

"Benim ayağımın sizin ayağınızı destekleyerek gerilimi azaltması gibi köprünün karadaki ayağı da köprüdeki gerilimi azalttı."

"Çok ilginç." dedi Guillaume toparlanırken, Caris onun kendi kendine Merthin'i küçümsememesi gerektiğini söylediğinden emindi.

"Size etrafı gezdireyim."

Ada son altı ayda tamemen değişmişti. Eski cüzam kolonisine ait bütün izler silinmişti. Kayalık arazinin büyük bir bölümünde şimdi depolar, düzgün taş yığınları, kireç fıçıları, kereste istifleri ve ip kangalları vardı. Mekân, hâlâ tavşanlarla doluydu ama artık yuva yapmak için işçilerle köşe kapmaca oynuyorlardı. Bir demirci atölyesi kurulmuştu, burada bir demirci eskiyen aletleri tamir ediyor, yenilerini dövüyordu. Ayrıca bir de bazı taş işçilerinin kaldığı yerler ve Merthin'in küçük fakat özenle yapılmış ve çok güzel tasarlanmış evi vardı. Marangozlar, taş kesiciler ve harç yapıcılar iskeledeki adamlara malzeme yetiştirmek için durmadan çalışıyorlardı.

Caris Merthin'in kulağına: "Her zamankinden daha çok adam çalışıyormuş gibi." diye fısıldadı.

Merthin sırıttı: "En çok görünen yerlere daha fazla adam koydum." diye cevapladı usulca.

"Bütün ziyaretçiler, yeni köprüyü bitirmek için ne kadar hızlı çalıştığımızı görsünler istedim. Gelecek yıl panayırın normale döneceğine inanmalarını umuyorum."

Adanın batı ucunda, iki köprüden uzakta, Merthin'in Kingsbridge'li tüccalara kiraladığı depolama alanları ve yerleri işaretlenmiş ambarları bulunuyordu. Kiralar, şehir duvarları içindeki kiracıların ödediğinden daha düşük olmasına rağmen, Merthin şimdiden her yıl ödediği kiradan çok daha fazlasını kazanıyordu.

Bu arada Elizabeth Clerk'le de sık sık görüşüyordu. Caris onun soğuk bir şıllık olduğunu düşünse de, Elizabeth beyniyle Merthin'e meydan okuyabilecek tek öteki kadındı. Piskopos olan babasından miras kalan bir sandık dolusu kitabı vardı ve Merthin birçok gecesini onun evinde okuyarak geçiriyordu. Başka şeyler de oluyor muydu, Caris bilmiyordu.

Tur bittiğinde Edmund, Guillaume'u suyun öteki yakasına geri götürdü. Caris Merthin'le konuşmak için kalmıştı. Merthin salın uzaklaşmasını izlerken sordu:

"İyi bir müşteri mi?"

"Sadece aldığımızdan daha aşağı fiyatla iki çuval ucuz yün sattık."

Bir çuval, yüz seksen iki kilo yıkanmış ve kurutulmuş yün ağırlığındaydı. Bu yıl ucuz yünün çuvalı otuz altı şilinden satılıyordu, iyi kalite yün de bunun iki misli fiyata.

"Neden?"

"Fiyatlar düşüyor, bu yüzden peşin para yünden daha iyidir."

"Sen herhalde panayırın kötü geçeceğini tahmin etmişsindir."

"Bu kadar kötüsünü beklemiyorduk."

"Şaşırdım. Eskiden babanın olacakları öngörmekte doğaüstü bir kabiliyeti vardı."

Caris durakladı. "Taleplerin durgunluğu ve köprünün olmayışı yüzünden hep."

Aslında o da şaşırmıştı. Babası, zayıf beklentilere rağmen her zaman aldığı kalitede yünlerden almıştı, neden satın almalarını azaltarak kendini garantiye almamıştı?

"Sanırım elinizde kalanları Shiring pazarında satmayı deneyeceksiniz." dedi Merthin.

"Kont Roland da herkesin aynen bunu yapmasını istiyor. Sorun şu ki biz oralı değiliz. Alışverişin kaymağını Shiring'in yerlileri yiyecek. Kingsbridge'de olsaydık, babam ve iki ya da üç kişi daha, en büyük alıcılarla büyük anlaşmalar yapar, yabancılara bırakırlardı. Eminim Shiring'li tüccarlar da aynı şeyi yapacaklardır. Belki birkaç çuval satabiliriz ama elimizdekilerin hepsini birden satma şansımız yok gibi."

"Ne yapacaksınız o zaman?"

"Seninle konuşmaya gelmemin nedeni de bu. Köprünün yapımını durdurabiliriz."

Merthin Caris'e bakakaldı.

"Olamaz." dedi yavaşça.

"Çok üzgünüm ama babamda hiç para kalmadı. Bütün parasını satamadığı yünlere yatırdı."

Merthin tokat yemiş gibiydi. Bir süre sonra: "Başka bir yol bulmalıyız" dedi.

Caris'in içi parçalandı ama ona ümit vermek için söyleyebileceği hiçbir şey yoktu.

"Babam köprü için yetmiş pound vermeyi taahhüt etmişti. Yarısını ödedi zaten şimdiye kadar. Kalanı korkarım yün çuvallarının içinde, deposunda duruyor."

"Beş parasız kalmış olamaz."

"Hemen hemen. Ve aynı şey köprüye para vermeye söz vermiş olan birçok insan için de söz konusu."

"İşi yavaşlatabilirim." dedi Merthin ümitsizce. "İşçilerden birazını işten çıkarır, malzeme stoklarını düşürebilirim."

"O zaman da köprüyü gelecek yılki panayıra yetiştiremezsin ve hepimiz için çok daha büyük felaket olur."

"Tamamen vazgeçmekten daha iyidir."

"Evet, olabilir." dedi Caris.

"Ama şimdilik hiçbir şey yapma sen. Yün panayırı bittiğinde yeniden düşünürüz. Ben sadece durumu bilmeni istedim."

Merthin hâlâ kendine gelememişti.

"Anlıyorum." dedi.

Sal geri geldi, Jimmie onu kıyıya götürmek için bekliyordu. Tam sala binecekken sıradan bir şeymiş gibi sordu: "Elizabeth Clerk nasıl?"

Merthin bu soruya biraz şaşırmış gibi yaptı.

"İyidir, sanırım."

"Epey sık görüşüyor gibisiniz."

"Özel bir şey yok. Biz her zaman arkadaştık."

"Evet, tabii." dedi Caris.

Öyle olmadığını biliyordu. Geçen yıl Merthin, Elizabeth'i tamamen yok saymıştı, o zaman Caris'le Merthin bütün vakitlerini birlikte geçiriyorlardı. Ama karşı çıkmak gurursuzluk olacaktı, o yüzden daha fazla konuşmadı.

Caris elini sallayarak veda etti, Jimmie salı karadan uzaklaştırdı. Merthin Elizabeth ile ilişkilerinin aşk olmadığı izlenimini vermeye çalışıyordu. Doğru olabilirdi. Ama, Caris'e bir başkasına âşık olduğunu söylemeye utanıyor da olabilirdi. Bilemiyordu. Bildiği tek şey Elizabeth'in tarafında "aşk" olduğuydu. Caris bunu Elizabeth'in Merthin'e bakışlarından anlıyordu. Elizabeth soğuk bir kız olabilirdi ama Merthin'e karşı çok sıcaktı.

Sal karşı sahile çarptı. Caris aşağı inip şehir merkezine giden yokuşu çıkmaya başladı.

Merthin Caris'in getirdiği haberlerle çok sarsılmıştı. Caris onun yüzündeki şok ve ümitsizliği hatırladıkça ağlamak istiyordu. Aşklarını yeniden canladırması teklifini reddettiğinde de yüzünde aynı ifade vardı.

Hâlâ hayatını nasıl geçireceğini bilmiyordu. Ne yaparsa yapsın, her zaman kârlı bir işin ona sağlayacağı rahat bir evde yaşayacağını varsaymıştı. Oysa şimdi bastığı toprak ayaklarının altından kayıyordu. Bu kaostan kurtulacak bir yol bulmak için kafa patlatıyordu. Babası şaşılacak bir şekilde soğukkanlıydı, kayıplarının büyüklüğünün farkında değilmiş gibiydi, ama Caris acele bir şeyler yapmak zorunda olduklarını biliyordu.

Anacaddede yürürken Elfric'in kızı Griselda'nın yanından geçti. Kucağında altı aylık oğlunu taşıyordu. Ona Merthin adını vermişti, kendisiyle evlenmediği için büyük Merthin'e hiç bitmeyen siteminin bir simgesi olarak. Ondan başka herkes artık Merthin'in çocuğun

babası olmadığını kabul etmişti, ama kimileri madem onunla yatmış öyleyse evlenmeliydi diye düşünüyordu hâlâ.

Caris eve geldiğinde babası dışarı çıkıyordu. Şaşkınlıkla bakakaldı. Üzerinde sadece iç çamaşırları vardı, uzun bir içgömleği, külotu ve çorapları.

"Elbiselerin nerede?" diye sordu.

Edmund üstüne bir baktı ve garip bir ses çıkararak:

"İyice unutkan oldum." dedi ve dönüp içeri girdi.

Tuvalete girmek için üstünü çıkarmış olmalıydı. Sonradan da giymeyi unutmuş diye düşündü Caris. Ama daha yaşı kaçtı ki? Daha kırk sekiz yaşındaydı ve durum basit bir unutkanlıktan daha kötüydü. Birden bütün cesareti kırıldı.

Biraz sonra Edmund giyinmiş olarak döndü. Anacaddeyi birlikte geçerek Manastır'ın bahçesine girdiler. Edmund: "Merthin'e para konusunu anlattın mı?" diye sordu.

"Evet, adeta şok oldu."

"Ne dedi?

"Çalışmaları yavaşlatarak daha az para harcayabileceğini söyledi."

"Ama o zaman köprü gelecek yıl zamanında açılamaz."

"Dediklerine bakılırsa, köprüyü yarım bırakmaktan daha iyiymiş."

Perkin Wigleigh'in tavuk yumurtalarını sattığı tezgâhın önüne geldiler. Civelek kızı Annet de boynuna bir şeritle asılmış tepsisinde yumurta satıyordu. Caris, tezgâhın arkasında arkadaşı Gwenda'yı gördü. Sekiz aylık gebeydi, kocaman göğüsleri, şiş karnıyla, sırt ağrısı çeken gebe kadınların klasik pozunda, bir eli kalçasında duruyordu.

Caris, Mattie'nin iksirini içmeseydi, kendisinin de şimdi sekiz aylık gebe olacağını hesapladı. Düşükten sonra göğüslerinden bir süre süt sızmıştı. O zaman Caris vücudunun kendisine böyle sitem ettiğini düşünmeden edememişti. Zaman zaman pişmanlık nöbetleri geçirmişti, ama mantıklı olarak düşündüğünde zamanı geri çevirmek mümkün olsaydı yine aynı şeyi yapacağından emin oluyordu.

Gwenda Caris'le göz göze gelince gülümsedi. Bütün olumsuzluklara rağmen istediğini elde etmişti. Wulfric kocası olmuştu. Şim-

di o da buradaydı. Bir at kadar güçlü, eskisinden iki misli yakışıklı, ağır bir tahta sandığı arabaya yüklüyordu. Caris, Gwenda adına heyecanlanıyordu.

"Bugün nasılsın?" diye sordu.

"Sabahtan beri sırtım ağrıyor."

"Az kaldı herhalde."

"İki hafta sanıyorum."

Edmund: "Bu kim tatlım?" diye sordu.

"Gwenda'yı hatırlamıyor musun?" dedi Caris.

"On yıldır, senede en az bir kez evine konuk oluyor."

Edmund gülümsedi.

"Seni tanıyamadım Gwenda, gebeliğinden dolayı herhalde. Çok iyi görünüyorsun."

İlerlemeye devam ettiler. Caris, Wulfric'in babasının mirasını alamadığını biliyordu. Gwenda görevini yapamamıştı. Caris, geçen eylülde, Gwenda'nın Ralph'la konuşmaya gittiği sırada tam olarak neler olduğundan emin değildi, ama Ralph'in bir söz verdiği ve sonra da bunu yerine getirmediği kesindi. Gwenda Ralph'tan insanı korkutan bir tutkuyla nefret ediyordu.

Yan taraftaki bir dizi tezgâhta yerel dokumacılar, kahverengi burel -gevşek dokumalı bir kumaş- satıyorlardı. Bu kumaş özellikle zenginler tarafından evde dikilen giysiler için çok kullanılıyordu. Yün tüccarlarının aksine iyi iş yapıyorlarmış gibi görünüyordu. İşlenmemiş yün toptan satılırdı, bu yüzden birkaç büyük alıcının eksikliği bile pazarın dengesini altüst ederdi. Ama kumaş parekende satılırdı. Herkesin ihtiyacı olan, herkesin satın aldığı bir şeydi. Zor zamanlarda biraz azalırdı belki ama sonuçta herkesin elbiseye ihtiyacı vardı.

Caris'in kafasında belli belirsiz bir fikir oluşmaya başladı. Tüccarlar yünlerini satamadıkları zaman, bazen yünleri dokuturlar ve kumaş olarak satarlardı. Ama uğraşmak gerekiyordu ve kahverengi burel işinde fazla kâr yoktu çünkü herkes en ucuzunu tercih eder, bu durumda da satıcılar sürekli fiyat düşürmek zorunda kalırlardı.

Kumaş tezgâhlarını farklı bir gözle incelemeye başladı.

"Acaba en çok parayı hangisi getirir." dedi.

Burelin metresi on iki peni idi. Ama normal ölçülerin en az yarısı kadar daha almak gerekiyordu, çünkü kumaş yıkandığında çekiyordu; ayrıca o donuk doğal kahverengi değil de başka renk istiyorsan daha fazla ödemen gerekiyordu. Peder Dyer'ın tezgâhında yeşil, sarı, pembe kumaşlar metresi yirmi dört peniye satılıyordu, renkleri hiç de parlak değildi.

Aklına gelenleri babasına anlatmak üzere döndüğünde, daha ağzını açmadan ilgisini çeken bir şey oldu.

Yeniden yün panayırında olmak, Ralph'a bir yıl önceki o nahoş olayı hatırlattı, eliyle biçimsiz burnuna dokundu. Nasıl olmuştu bu? Her şey kendisinin, köylü kızı Annet'e zararsızca takılmasıyla başlamıştı. Sonra saygı çerçevesi içinde ona aşk dersleri vermeye kalkmıştı ama nasıl olduysa olay Ralph'in aşağılanmasıyla sonuçlanmıştı.

Perkin'in tezgâhına yaklaşırken kendini o zamandan beri olanları düşünerek teselli etmeye çalıştı. Köprü çöktüğünde Kont Roland'ın hayatını kurtarmıştı, sonra taşocağı olayında sergilediği sinsice tavırlarıyla onu memnun etmişti. Sonunda nihayet bir lord olabilmişti, her ne kadar yönettiği yer Wigleigh gibi küçücük bir köy olsa da. Arabacı Ben Wheeler'ı öldürmüştü. Gerçi bunda övünülecek bir şey yoktu ama yine de yapabileceğini kendi kendine kanıtlamıştı.

Bunun tartışmasını daha sonra kardeşiyle çok yapmıştı. Anneleri, konunun üzerine gitmiş, ikisini de Noel günü yemeğe çağırarak el sıkışmalarını istemişti. Babaları bunun bir talihsizlik olduğunu, birbirine rakip efendilere hizmet etmekte olduklarını, sivil savaşta karşı cephelerde savaşmak zorunda kalan bütün öteki kardeşler gibi görevlerini en iyi şekilde yerine getirmek zorunda olduklarını söylemişti. Ralph memnun olmuştu, Merthin'in de öyle olduğunu sanıyordu.

Wulfric'nin hakkı olan mirası ondan almakla ve bu arada onu nişanlısından mahrum bırakarak intikamını yeterince almıştı. Göz

alıcı Annet, şimdi Bill Howard'la evliydi ve Wulfric çirkin ama ateşli Gwenda'yla yetinmek zorunda kalmıştı.

Wulfric'in daha ezik ve üzgün görünmemesi ne kötüydü. Köyün içinde uzun boyuyla, gururla dolaşıp duruyordu; sanki bütün bunlar Ralph'a değil de ona aitmiş gibi davranıyordu. Bütün komşuları onu seviyor, gebe karısı ona tapıyordu. Ralph'in neden olduğu bütün bozgunlara rağmen Wulfric bir kahraman olmayı başarmıştı. Belki karısı çok şehvetli olduğu içindi.

Ralph, Wulfric'in Gwenda'nın kendisine Bell'de yaptığı ziyaretten söz etmek istiyordu.

"Karınla yattım." demek istiyordu. "Ve o da bundan çok hoşlandı."

Bu cümle Wulfric'in suratındaki o mağrur ifadeyi anında yok ederdi. Ama o zaman da Wulfric, onun bir söz vermiş olduğunu ama ne kadar ayıp ki sözünün tutmadığını anlardı ki bu da yine Wulfric'in lehine bir puan olurdu. Ralph, Wulfric ve diğerlerinin bu ihaneti öğrendiklerinde duyacakları öfkeyi düşününce ürperdi. Hele kardeşi Merthin bu yüzden ondan nefret edecekti. Hayır, Gwenda'yla macerası bir sır olarak kalmalıydı.

Hepsi tezgâhın başındaydı. Ralph'in yaklaştığını ilk önce Perkin gördü ve her zamanki gibi lordunu dalkavukça selamladı: "İyi günler Lord Ralph." dedi eğilerek ve karısı Peggy arkada bir reverans yaptı. Gwenda da orada sırtını oğuşturarak duruyordu. Sonra Ralph, yumurta tepsisi boynunda Annet'i gördü, tepsideki yumurtalar gibi yuvarlak ve sert göğüslerine dokunmanın nasıl olduğunu hatırladı. Annet onun baktığını görmüş, gözlerini utanarak yere eğmişti. Yeniden göğüslerine dokunmak istiyordu. Neden olmasın diye düşündü. Sonuçta onun efendisiyim. Sonra tezgâhın arkasındaki Wulfric'e ilişti gözü. Çocuk, tahta sandıkları arabaya yüklüyordu ama şimdi durmuş, gözlerini Ralph'a dikmişti. Yüzü ifadesiz, bakışı ölçülü ve sabitti. Bakışının hakaret içerdiğini söylemek mümkün değildi ama Ralph tehdit dolu olduğunu düşürken yanılmıyordu. Eğer Wulfric kendi ağzıyla: "Ona dokunursan seni öldürürüm." deseydi, ancak bu kadar açık ifade etmiş olurdu kendini.

Belki de yapmalıyım diye düşündü Ralph. Bırakayım o bana saldırsın. O zaman kılıcımla işini bitiririm. Öfkeden gözü dönmüş

bir halde kendisine saldıran bir köylüyü, kendini savunmak için öldürmekte haklı olurdu. Gözlerini Wulfric'e dikerek, Annet'in göğsünü tutmak üzere elini kaldırdı tam o sırada Gwenda acı ve korkuyla keskin bir çığlık attı, herkes o tarafa döndü.

31

Caris acı çığlığı duyduğunda Gwenda'nın sesini tanıdı. Boğazı korkuyla düğümlendi. Kötü bir şey olmuştu. Koşarak birkaç adımda Perkin'in tezgâhına ulaştı.

Gwenda bir tabureye oturmuştu. Yüzü bembeyazdı, ardı ardına gelen acı dalgalarıyla kasılmıştı, eli yine kalçasına gitti. Elbisesi ıslanmıştı.

Perkin'in karısı Peg: "Suyu gelmiş. Doğum başlıyor!" dedi.

"Daha erken." dedi Caris endişeyle.

"Bilemem, bebek geliyor."

"Ama bu çok tehlikeli."

Caris hemen kararını verdi.

"Onu hemen hastaneye götürelim."

Kadınlar genelde doğum yapmak için hastaneye alınmazdı ama Caris ısrar ederse Gwenda'yı kabul ederlerdi. Erken gelen bebeklerde sorun çıkabileceğini herkes bilirdi.

Wulfric göründü. Caris onun ne kadar genç göründüğünü fark edince şaşırdı. On yedi yaşındaydı ve baba olmak üzereydi.

Gwenda: "Biraz sendeliyorum, bekleyin, şimdi toparlanırım." dedi.

"Ben seni taşırım." dedi Wulfric ve zorlanmadan Gwenda'yı kucağına aldı.

"Beni takip et." dedi Caris.

Wulfric'in önünde, tezgâhların arasında "Yol açın, lütfen, yol açın!" diye bağırarak ilerlemeye başladı. Bir iki dakika sonra hastanedeydiler.

Kapı ardına kadar açıktı. Gece konukları saatler önce ayrılmışlardı ve saman dolu şilteler bir duvarın önüne düzgünce yığılmıştı. Birkaç rahibe adayı ile hizmetli, ellerindeki paspas ve kovalarla

gayretle yerleri temizliyordu. Caris, hemen en yakınındaki çıplak ayaklı orta yaşlı temizlikçiye: "Koca Julie'yi çağır hemen, çabuk. Seni Caris'in gönderdiğini söyle."

Caris, nispeten temiz bir şilte bulup sunağın yanına, yere serdi. Sunakların, hastalara bir faydası olup olmadığından emin değildi ama âdetlere uymuştu.

Wulfric Gwenda'yı sanki camdan yapılmış gibi özenle yatağın üstüne bıraktı. Gwenda dizleri yukarda, bacakları iki yana açık yatıyordu.

Birkaç dakika sonra Koca Julie geldi. Caris, kırkından fazla olmayan, ama çok daha yaşlı gösteren bu kadının kaç kez yardımına koştuğunu düşündü.

"Bu Gwenda Wigleigh." dedi.

"İyi görünebilir, ama bebeği birkaç hafta erken geliyor, ben de onu doğruca buraya getirmenin mantıklı bir önlem olacağını düşündüm. Zaten hemen dışarıdaydık."

"Çok akıllıca." dedi Julie.

Caris'i hafifçe iterek, yatağın yanına diz çöktü.

"Nasıl hissediyorsun hayatım?" dedi Gwenda'ya.

Julie alçak sesle Gwenda'yla konuşurken Caris Wulfric'e bakıyordu. Yakışıklı, genç yüzü endişeyle kırışmıştı. Caris, onun Gwenda'yla evlenmeye hiç niyeti olmadığını, her zaman Annet'i istediğini biliyordu. Ama şimdi, sanki yıllardır onu seviyormuş gibi Gwenda için endişeleniyordu.

Gwenda acıyla haykırdı.

"Tamam, tamam!" dedi Julie.

Gwenda'nın bacakları arasına diz çöktü, elbisesini yokladı.

"Bebek gelmek üzere." dedi.

O sırada başka bir rahibe geldi. Caris onu tanıyordu, melek yüzlü rahibe adayı Mair'di.

"Rahibe Cecilia'yı çağırayım mı?" diye sordu.

"Onu rahatsız etmeye gerek yok. Hemen kilere git, üzerinde "doğum" yazan tahta kutuyu alıp bana getir."

Mair aceleyle gitti.

Gwenda: "Ah Tanrım, çok acıyor!" dedi.

"İtmeye devam et!" dedi Julie.

Wulfric: "Neler oluyor Tanrı aşkına?" dedi.

"Bir şey olduğu yok." dedi Julie.

"Tamamen normal. Bütün kadınlar böyle doğurur. Sen ailenin en küçüğüsün herhalde, aksi halde anneni bu halde görmüş olmalıydın."

Caris de ailenin en küçüğüydü. Doğumun çok acı veren bir şey olduğunu biliyordu, ama şimdiye kadar hiç izlememişti. Nasıl bir şey olduğunu gözleriyle görünce şok olmuştu.

Mair döndü ve elindeki tahta kutuyu Julie'nin yanına, yere bıraktı.

Gwenda inlemeyi bırakmıştı, gözleri kapalı adeta uyuyormuş gibiydi. Bir dakika sonra yeniden bağırmaya başladı.

Julie, Wulfric'e: "Yanına otur, elini tut." dedi.

Wulfric hemen dediğini yaptı.

Julie, hâlâ Gwenda'nın elbisesine bakıyordu.

"Şimdi itmeyi bırak." dedi bir süre sonra.

"Kısa kısa nefes al."

Ve Gwenda'ya nasıl yapılacağını gösterdi. Gwenda aynısını yapınca acısı birkaç dakikalığına azalır gibi oldu. Sonra yeniden haykırmaya başladı.

Caris seslere dayanamıyordu. Eğer normali buysa zor doğum nasıl olurdu kimbilir. Zaman duygusunu kaybetmişti. Her şey çabucak oluyordu, oysa Gwenda'nın işkencesi sonsuza kadar sürecek gibiydi. Caris şu anda duyduğu çaresizlik hissinden nefret ediyordu. Annesi öldüğünde de aynı şeyleri hissetmişti. Yardım etmek istiyor, ama ne yapmak gerektiğini bilmiyordu. O kadar bunalmıştı ki dudaklarını kanatana kadar ısırdı.

Julie: "Bebek geldi işte!" dedi ve Gwenda'nın bacakları arasına uzandı. Elbise düzleşmişti, Caris bebeğin başını görebiliyordu, yüzü aşağıya dönük, saçları ıslak, daha fazla esnemesi mümkün olmayan bir delikten çıkmaya uğraşıyordu.

"Tanrı yardımcımız olsun, ne kadar çok canı yanacak." dedi dehşetle.

Julie, bebeğin başını sol eliyle destekledi. Bebek yavaşça yan döndü ve küçücük omuzları dışarı çıktı. Cildi kan ve başka sıvılarla kayganlaşmıştı.

"Şimdi sakin ol." dedi Julie. "Neredeyse bitti. Bebek çok güzel."

Güzel mi, diye düşündü Caris, ona korkunç geliyordu.

Bebeğin vücudunun üst kısmı göbeğine bağlı kalın, nabız gibi atan, morumsu bir kordonla dışarı çıktı. Sonra bacakları ve ayakları geldi çabucak. Küçücüktü, başı Julie'nin avucundan büyük değildi.

Yolunda gitmeyen bir şeyler vardı. Caris bebeğin nefes almadığını fark etti.

Julie, bebeğin yüzünü, ağzına yaklaştırdı ve minyatür burun deliklerine üfledi.

Bebek aniden ağzını açtı, havayı içine çekti ve ağlamaya başladı.

"Tanrı'ya şükür!" dedi Julie.

Bebeğin yüzünü elbisesinin koluyla sildi, yumuşacık dokunuşlarla kulaklarını, burnunu, gözlerini ve ağzını temizledi. Sonra yeni doğmuş bebeği göğsüne bastırdı, gözlerini yumdu ve o anda Caris ömür boyu feragatın ne demek olduğunu gördü onun yüzünde. Bir dakika sonra Julie bebeği Gwenda'nın göğsüne bıraktı.

Gwenda ona bakarak:

"Kız mı, oğlan mı?" diye sordu.

Caris hiçbirinin bakmadığını fark etti. Julie eğilerek bebeğin minik dizlerini ayırdı, "Oğlan!" dedi.

Mavi kordonun nabız gibi atışı durmuş, büzüşmüş ve beyazlamıştı. Julie kutudan iki kısa ip çıkardı, kordonu göbeğe yakın kısmında iki yerden sıkıca bağladı. Sonra küçük keskin bir bıçakla kordonu iki düğümün arasından kesti.

Mair Julie'nin elinden bıçağı aldı ve sandıktan çıkardığı minik bir battaniyeyi uzattı. Julie, bebeği Gwenda'dan aldı, battaniyeye sardıktan sonra geri verdi. Mair bulduğu birkaç yastıkla Gwenda'nın sırtını destekleyerek doğrulmasına yardım etti. Gwenda gömleğinin yakasını aşağı çekti, şişman memesini çıkardı, ucunu bebeğin ağzına verdi ve bebek emmeye başladı. Bir dakika sonra uykuya dalmıştı.

Kordonun öteki ucu hâlâ Gwenda'nın içinden dışarı sarkıyordu. Bir süre sonra kımıldadı ve şekilsiz kırmızı bir kitle yere düştü. Bu plasentaydı.

Şilte kana bulanmıştı. Julie kitleyi kaldırıp Mair'e uzattı.

"Bunu yak" dedi.

Julie Gwenda'nın alt batın bölgesini dikkatle inceledi ve kaşlarını çattı. Caris onun bakışlarını izleyince kanamanın hâlâ devam ettiğini gördü. Julie Gwenda'nın vücudundaki kan izlerini temizliyor, ama kan sızıntıları hemen yeniden görünüyordu.

Mair döndüğünden Julie: "Rahibe Cecilia'yı buraya çağır lütfen" dedi.

Wulfric sordu: "Kötü bir şey mi var?"

"Kanamanın şimdiye kadar durması gerekirdi." diye cevap verdi Julie.

Birdenbire ortamda bir gerginlik oldu. Wulfric çok korkmuştu. Bebek ağlamaya başladı, Gwenda yine memesini ağzına verdi. Çok az emdikten sonra bebek yine uyudu. Julie sürekli kapıya bakıyordu.

Sonunda Cecilia göründü. Gwenda'ya bakarak,

"Plasenta düştü mü?"

"Birkaç dakika önce."

"Bebeği göğsüne koydunuz mu?"

"Kordonu keser kesmez."

"Gidip bir doktor getireyim." diyerek çabucak uzaklaştı Cecilia.

Birkaç dakika sonra döndüğünde elinde, içinde sarımsı sıvıyla dolu küçük cam bir kapla döndü.

"Peder Godwyn bunu tavsiye etti." dedi.

Caris kızmıştı: "Gelip Gwenda'yı muayene etmeyecek mi?"

"Tabii ki hayır." dedi Cecilia sertçe.

"O bir rahip ve keşiş. Onlar kadınların özel yerlerine bakamazlar."

"Podex!" dedi Caris öfkeyle, "budala"nın Latincesiydi.

Cecilia duymamış gibi yaptı. Gwenda'nın yanına diz çökerek: "Bunu iç hayatım." dedi.

Gwenda ilacı içti ama kanaması hâlâ devam ediyordu. Çok solgundu ve doğumdan hemen sonra olduğundan daha yorgun görünüyordu. Bebek mutlu bir şekilde annesinin göğsünde uyuyordu. Geri kalan herkes çok korkuyordu. Wulfric durmadan bir oturuyor,

bir kalkıyordu. Julie Gwenda'nın kasıklarındaki kanı temizlerken ağlamaklıydı. Gwenda içecek bir şeyler istedi, Mair bir kupa bira getirdi.

Caris Julie'yi bir kenara çekerek fısıldadı.

"Bu kanama onu öldürecek."

"Elimizden geleni yaptık." dedi Julie.

"Daha önce de böyle vakalar görmüş müydünüz?"

"Evet, üç tane."

"Ne oldu sonunda?"

"Kadınlar öldü."

Caris ümitsizlikle inledi. "Yapabileceğimiz bir şeyler olmalı."

"Şimdi o Tanrı'nın ellerinde. Dua edebilirsin."

"Bir şeyler yapmaktan kastım o değildi."

"Söylediklerine dikkat et."

Caris suçlandı. Julie gibi nazik biriyle kavga etmek istemiyordu.

"Özür dilerim hemşire. Duanın gücünü inkâr etmiyorum."

"Umarım öyledir."

"Ama Gwenda'yı Tanrı'nın ellerine teslim etmeye henüz hazır değilim."

"Ne yapılabilir ki?"

"Görürsünüz."

Caris aceleyle hastaneden çıktı. Panayırda dolaşan müşterileri sabırsızlıkla iterek aralarından geçti.

Birkaç metre ötede ölüm kalım savaşı veriliyorken, insanların burada hâlâ alışveriş yapabilmeleri hayret vericiydi. Ama gebe bir kadının ameleliğe gittiğini ve yaptığı işi son güne kadar sürdürdüğünü birçok kere duymuştu. O zaman sadece ona iyilikler dileyerek basıp gittiğini hatırlıyordu.

Manastır'dan çıkıp Mattie Wise'ın evine giden sokaklardan koşmaya başladı. Kapıya vurdu ve açtı. Neyse ki Mattie evdeydi.

"Gwenda biraz önce doğurdu." dedi.

"Sorun ne?" dedi Mattie hemen.

"Bebek iyi, ama Gwenda'nın kanaması sürüyor."

"Plasentası geldi mi?"

"Evet."

"Kanamanın durmuş olması lazım."

"Ona yardım edebilir misin?"

"Belki, denerim."

"Çabuk ol, lütfen."

Mattie ateşin üzerinden bir tencere aldı, ayakkabılarını giydi, ikisi birlikte çıktılar. Mattie kapıyı arkasından kilitledi.

Caris hiddetle: "Asla çocuk sahibi olmayacağım, yemin ederim" dedi.

Manastıra daldılar ve hastaneye girdiler. Caris, kuvvetli bir kan kokusu aldı.

Mattie Julie'yi selamlarken çok dikkatliydi.

"Tünaydın Hemşire Juliana." dedi.

"Merhaba Mattie."

Julie hiç memnun olmamıştı.

"Kutsal başrahibin ilaçları bile başarıyla taçlandırılmamışken, sen bu kadına yardım edebileceğine inanıyor musun?"

"Eğer benim adıma ve hasta için dua ederseniz hemşire, neler olacağını kim bilebilir?"

Diplomatik bir cevap olmuştu ama Julie'yi yatıştırmıştı.

Mattie anneyle çocuğun yanına diz çöktü. Gwenda'nın yüzü giderek daha solgunlaşıyordu. Gözleri kapalıydı. Bebek, körlemesine meme arıyordu ama Gwenda'nın ona yardım edecek gücü bile yoktu.

Mattie: "Sıvı almaya devam etmeli, ama kuvvetli şeyler değil. Lütfen, içine küçük bir bardak şarap karıştırılmış ılık su getirir misiniz? Sonra mutfak görevlisine çok sıcak olmayan çorbası olup olmadığını sorun."

Mair soran gözlerle Julie'ye baktı. Julie önce tereddüt ettiyse de sonra, "Git, ama kimseye bunları Mattie'nin istediğini söyleme."

Mattie Gwenda'nın elbisesini olabildiğince yukarı çekti. Şimdi bütün karnı açılmıştı. Birkaç saat öncesine kadar davul gibi gerilmiş olan derisi şimdi buruşuk ve kat kattı. Mattie gevşek deriyi tuttu, parmaklarını nazik fakat kararlı bir şekilde Gwenda'nın karnına batırdı. Gwenda inledi ama acıdan çok rahatsızlık duyduğu için.

Mattie: "Rahim yumuşak, toparlanmamış, bu yüzden kanaması var."

Ağlamak üzere olan Wulfric sordu: "Onun için bir şeyler yapabilir misiniz?"

"Bilmiyorum." dedi Mattie.

Parmaklarıyla göbeğinin derisine ve etine bastırarak masaj yapmaya başladı.

"Bazen bu, rahmin küçülmesine yardımcı olur."

Herkes büyük bir sessizlik içinde izliyordu. Caris nefes almaya bile korkuyordu.

Mair su ve şarap karışımıyla döndü.

"Biraz içirin ona lütfen."

Mattie konuşurken bile masajı bırakmıyordu. Mair, Gwenda'nın dudaklarına bir bardak uzattı, o da çok susamış gibi içti.

"Çok fazla değil." Mattie uyardı, Mair bardağı çekti.

Mattie masaja devam etti, zaman zaman Gwenda'nın pelvisine bakıyordu. Julie'nin dudakları sessiz bir dua ile kımıldıyor, kan ara vermeden gelmeye devam ediyordu.

Endişeli görünen Mattie pozisyon değiştirdi. Sol elini Gwenda'nın karnına, göbeğinin hemen altına koydu, sonra sağ elini solun üstüne. Baskıyı yavaş yavaş artırarak pres uyguladı. Caris hastanın canının acıyacağından korktu ama Gwenda yarı baygın gibi yatıyordu. Mattie bütün ağırlığını ellerine vererek Gwenda'nın karnına abandı.

Julie: "Kanama azalıyor." dedi.

Mattie durumunu değiştirmeden, "Burada beş yüze kadar saymayı bilen var mı?"

"Evet." dedi Caris.

"Yavaş yavaş say lütfen."

Caris yüksek sesle saymaya başladı. Julie yine Gwenda'nın kanlarını sildi, bu sefer hiçbir sızıntı görünmedi. Yüksek sesle dua etmeye başladı.

"Kutsal Mary, Hazreti İsa efendimin kutsal annesi..."

Herkes, bir grup heykel gibi hareketsizdi. Yataktaki anne ve çocuk, annenin karnına bastıran akıllı kadın, koca, dua eden rahibe ve saymaya devam eden Caris...

"Yüz on bir, yüz on iki..."

Caris kendisinin ve Julie'nin yanı sıra, panayırın seslerini de işitebiliyordu. Yüzlerce insanın bir ağızdan konuşması uğultu gibi içeri doluyordu. Aşağı doğru kuvvetle bastırırken, ne kadar güç harcadığı Mattie'nin yüzünden belli oluyordu. Ama o hiç kımıldamıyordu. Wulfric bir köşede sessizce ağlıyor, gözyaşları güneş yanığı yanaklarından sel gibi boşanıyordu.

Caris beş yüze geldiğinde, Mattie yavaşça ağırlığını Gwenda'nın karnından çekti. Herkes eğilip Gwenda'nın vajinasına baktı, kanın hâlâ fışkırmasından korkuyorlardı.

Ama, kanama durmuştu.

Mattie, rahatlayarak derin bir nefes aldı. Wulfric gülümsedi, Julie, "Şükürler olsun Tanrım!" dedi.

Mair, bir kez daha dolu kabı Gwenda'nın dudaklarına uzattı. Gwenda gözlerini açarak hepsini içti.

"İyileşeceksin." dedi Mattie.

Gwenda fısıldadı.

"Teşekkür ederim."

Ve yine gözlerini kapadı.

Mattie, Mair'e dönerek: "Gidip şu çorbayı getirsen iyi olur" dedi. "Kadın gücünü toplamalı yoksa sütü kesilir."

Mair başını eğerek çıktı.

Bebek ağlamaya başladı. Gwenda canlanmış gibiydi, bebeği öteki göğsüne götürdü ve emmesine yardım etti. Sonra Wulfric'e bakarak gülümsedi.

"Ne kadar güzel bir oğlan." dedi Julie.

Caris bebeğe bir daha baktı. İlk kez ona kendi başına bir varlık olarak baktı. Kime benzeyecekti acaba? Wulfric gibi güçlü ve dürüst mü ya da büyükbabası Jobby gibi zayıf ve ahlaksız mı olacaktı? İkisine de benzemiyor diye düşündü.

"Kime benziyor?" diye sordu.

Julie: "Annesinin ten rengini almış." dedi.

Doğru diye düşündü Caris. Bebeğin koyu renk saçları vardı, buğday tenliydi, oysa Wulfric'in teni beyaz, saçları yele gibi ve sarıydı. Bebeğin yüzü ona birisini hatırlatıyordu ve bir saniye sonra Merthin'e benzediğini fark etti. Aklına gelen aptalca düşünceyi hemen kovaladı. Ama benzerlik apaçık ortadaydı.

"Bana kimi anımsatıyor biliyor musunuz?" dedi.

Aniden, Gwenda'nın bakışını yakaladı. Gözleri büyümüş, yüzünden bir panik ifadesi geçmişti birden. Başını sadece Caris'in anlayabileceği şekilde iki yana salladı. Bir an sürmüştü, ama Caris mesajı almıştı.

"Kapa çeneni!" Caris dişlerini kenetledi.

"Kimi?" diye sordu Julie saf saf.

Caris durakladı, ümitsizce söyleyecek bir şeyler arıyordu. Sonunda ilham geldi.

"Philemon'u" dedi, " Gwenda'nın kardeşini."

"Tabii ya." dedi Julie.

"Birisi gidip yeğeninin doğduğunu haber versin."

Caris şaşkındı. Bebek Wulfric'in değilse?... O zaman kimindi? Merthin'in olamazdı. Merthin Gwenda'yla yatmış olabilirdi, -çünkü baştan çıkarılmaya hiç dayanamazdı- ama asla Caris'den sır saklamazdı. Merthin değilse...

Caris aklına gelen korkunç düşünceyle sarsıldı. Gwenda'nın Ralph'la Wulfric'in miras meselesini konuşmaya gittiği gün ne olmuştu? Bebek Ralph'in olabilir miydi? Düşüncesi bile iğrençti.

Gwenda'ya baktı önce, sonra bebeğe, sonra Wulfric'e. Wulfric keyifle gülümsüyordu, yüzü hâlâ gözyaşlarından sırılsıklamdı. Hiçbir şeyden şüphelenmemişti.

Julie: "Bebeğe ne isim vereceğinizi düşündünüz mü?" diye sordu.

"Ah, evet." dedi Wulfric. "Ben ismini Samuel koymak istiyorum."

Gwenda başını sallayarak bebeğe baktı.

"Samuel." dedi.

"Sammy, Sam!..."

"Babamın anısına." dedi Wulfric. Çok mutlu olmuştu.

Çok mutlu olmuştu.

32

Anthony'nin ölümünden bir yıl sonra, Kingsbridge Manastırı bambaşka bir yer oldu diye düşündü Godwyn. Yün panayı-

rından sonraki pazar günü katedralde durmuş, müthiş bir tatmin duygusu yaşıyordu.

En önemli değişiklik keşişlerle rahibelerin ayrılması olmuştu. Artık ne manastırda, ne kütüphanede ne de yazı odasında birlikte olamıyorlardı. Burada, kilisenin içinde bile, yeni oymalarla süslenmiş meşeden bir paravan, koro bölümünü tam ortadan ikiye ayırıyor, böylelikle ayin sırasında birbirlerine bakmalarını engelliyordu. Sadece hastanede bazen zorunlu olarak bir araya geliyorlardı.

Bugünkü vaazında Godwyn, bir yıl önce köprünün rahip ve rahibelerin fazla gevşek tavırları ve kasabalıların işlediği günahlar yüzünden çöktüğünü anlatmıştı. Yeni sıkı düzen, manastırdaki arınma, dindarlık ve kasabadaki itaatkârlığın insanları hem bu dünyada hem de öteki dünyada daha iyi bir yaşama kavuşturacaktı. Her şeyin pekâlâ kabullenildiğini hissediyordu.

Sonra, Peder Simeon'la başrahip evinde yemek yedi. Philemon her zamanki gibi güveç ve elma şarabı servisi yaptı.

"Yeni bir başrahip evi yaptırmak istiyorum." dedi Godwyn.

Simeon'un uzun, ince yüzü daha da uzamış gibiydi.

"Özel bir nedeni var mı?"

"Eminim bütün Hıristiyanlık âleminde, deri temizleyicilerininki gibi bir evde yaşayan tek başrahip benimdir. Geçtiğimiz on iki ay içinde buraya gelen konukları bir düşün -Shiring Kontu, Kingsbridge Piskoposu, Monmouth Kontu...- bu bina böylesi insanlar için uygun bir yer değil. Bizim ve yönetimin fakir olduğu izlenimini veriyor. Kingsbridge Manastırı'nın prestijini yansıtacak muhteşem bir binaya ihtiyacımız var."

"Siz bir saray istiyorsunuz." dedi Simeon.

Godwyn, Simeon'un sesinde onaylamayan, manastırdan çok kendini yüceltmeyi amaçladığını ima eden bir ton sezdi.

"İstersen 'saray' diyebilirsin." dedi.

"Neden olmasın? Piskoposlar ve başrahipler saraylarda yaşıyor. Kendi rahatları için değil, konuklarının rahatlığı ve temsil ettikleri kurumun ünü için."

"Tabii." dedi Simeon tartışmanın bu çizgisinden vazgeçerek; "Ama buna paramız yetmez."

Godwyn kaşlarını çattı. Teorik olarak kıdemli keşişler, başrahiple tartışmaya teşvik edilirdi, ama gerçekte Godwyn kendisine karşı gelinmesinden nefret ederdi.

"Çok saçma." dedi. "Kingsbridge, ülkenin en zengin manastırlarından biri."

"Hep öyle söylenir. Aslında çok geniş kaynaklarımız var. Ama bu yıl yün fiyatları çok düşüktü, beş yıldır olduğu gibi. Gelirimiz giderek küçülüyor."

Philemon aniden lafa karıştı:

"İtalyan tüccarların yünü artık İspanya'dan aldıklarını söylüyorlar."

Philemon değişiyordu. Emeline kavuşup, keşiş adayı olduğu günden beri, şapşal çocuk görüntüsü gitmiş ve kendine güveni o kadar artmıştı ki, başrahip ile kilise haznedarı arasındaki konuşmaya müdahele edebiliyor ve ilginç katkılarda da bulunabiliyordu.

"Olabilir." dedi.

"Üstelik yün panayırı köprü olmadığı için giderek küçülüyor, bu yüzden her zamankinden çok daha az vergi ve ücret toplayabildik."

Godwyn: "Ama binlerce dönümlük tarım arazimiz var." dedi.

"Ülkenin, bizim topraklarımızın bulunduğu bu bölümünde geçen yıl, o kadar yağmurdan sonra çok az ürün oldu. Çiftçilerin çoğu yaşamlarını sürdürmekte zorlanıyor. Karınları açken, kiralarını ödemeye zorlayamayız."

"Yine de ödemek zorundalar. Keşişlerin de karnı acıkıyor." dedi Godwyn.

Philemon yine söze karıştı:

"Eğer Kâhya, bir çiftçinin kirasını ödeyemeyecek durumda olduğunu söylerse ya da o topraklarda kimsenin kiracı olmadığını belirtirse vergi alınmaz. Doğru söyleyip söylemediğini kontrol etmenin hiçbir yolu yok. Çiftçiler kâhyaya bol bol rüşvet veriyor."

Godwyn çok öfkelendi. Geçen yıl da buna benzer birçok konuşma yapmıştı. Manastırın mali işlerini sıkı şekilde kontrol altına almaya kesin kararlıydı. Ama ne zaman bir şeyleri değiştirmeye kalksa önüne bir engel çıkıyordu.

"Bir önerin var mı?" diye sordu Philemon'a sinirli bir şekilde.

"Bütün köyleri dolaşmak üzere bir müfettiş gönderin. Kâhyalarla konuşsun, topraklara baksın, açlıktan öldükleri söylenen çiftçilerin kulübelerine gitsin."

"Eğer kâhyayı rüşvetle susturabiliyorlarsa, müfettişe de aynısını yaparlar."

"Eğer müfettiş bir keşişse yapamazlar. Para bizim ne işimize yarar ki?"

Godwyn Philemon'un eskiden hırsızlığa ne kadar yatkın olduğunu anımsadı. Keşişlerin para kullanmadığı doğruydu -en azından teorik olarak- ama bu onların baştan çıkarılamaz oldukları anlamına gelmezdi. Yine de manastır müfettişinin ziyareti kâhyaları hizaya getirirdi.

"İyi fikir." dedi Godwyn.

"Sen müfettiş olmak ister misin?"

"Onur duyarım."

"O zaman mesele halloldu."

Godwyn yine Simeon'a döndü.

"Her şeye rağmen yine de yüklü bir gelirimiz var."

"Ve de yüklü giderlerimiz." Simeon cevap verdi.

"Piskoposumuza tahsisatını ödüyoruz. Yirmi beş keşiş, yedi keşiş adayı ve manastırda kalan on dokuz pansiyonerin giyim, yiyecek ve barınak masrafları bizim üstümüzde. Temizlikçi, aşçı, seyis vs. olarak otuz kişi çalıştırıyoruz. Mumlara bir servet ödüyoruz. Keşişlerin giysileri..."

"Tamam, ne demek istediğini anladım." dedi Godwyn sabırsızlıkla. "Ama hâlâ bir saray yaptırmak istiyorum."

"Sarayı nereden bulacaksınız o zaman?"

Godwyn içini çekti.

"Sonunda her zaman olduğu gibi Rahibe Cecilia'dan isteyeceğim."

Onu birkaç dakika önce görmüştü. Normalde kilisedeki erkek egemenliğinin işareti olarak onu ayağına çağırabilirdi ama bu durumda en iyisinin onu pohpohlamak olduğunu düşündü.

Başrahibenin evi başrahip evinin birebir kopyasıydı ama farklı bir havası vardı. Yerde yastıklar, halılar, masanın üstünde kâse içinde çiçekler, duvarlarda İncil'den hikâyeler ya da metinlerin elle

işlendiği süslemeler ve şöminenin önünde uyuklayan bir kedi vardı. Cecilia kırmızı şarap ve fırında kuzudan oluşan yemeğini bitirmek üzereydi. Godwyn içeri geldiğinde -Godwyn'in keşişlerin rahibelerle konuşmak zorunda kaldıkları durumlarda uygulanmak üzere koyduğu kurala uyarak- hemen peçesini taktı.

Cecilia'yı peçeli ya da peçesiz anlamak çok zordu. Cecilia Godwyn'in başrahip seçilmesini resmen kutlamış, rahip ve rahibelerin ayrılması konusundaki katı kurallarına itiraz etmeden uymuştu. Sadece hastanenin iyi yönetilmesi için birkaç noktaya dikkat çekmişti. Fakat asla ona karşı gelmemişti, ama yine de Godwyn onun kendi tarafında olmadığını hissediyordu. Artık onu etkileyemiyormuş gibi görünüyordu. Daha gençken, onu bir genç kız gibi güldürürdü. Şimdi artık eskisi gibi kolay ikna edilemiyordu ya da Godwyn hünerini kaybetmişti.

Peçeli bir kadınla konuşmak kolay değildi, bu yüzden Godwyn doğrudan konuya girdi.

"Artık asil ve yüksek mevkilerdeki konuklarımızı ağırlamak için iki yeni bina yaptırmamızın zamanı geldi diye düşünüyorum." dedi.

"Biri erkekler, diğeri kadınlar için. Adları başrahip evi ve başrahibe evi olacak, ama asıl amaç, konuklarımızı alışkın oldukları şekilde barındırabilmek."

"İlginç bir fikir." dedi Cecilia.

Her zamanki gibi çok hevesli görünmeden boyun eğmişti.

"Çok etkileyici taştan binalar yapalım diyorum. Sonuçta siz on yıldan fazla bir süredir binanın başrahibesisiniz. Krallıktaki en kıdemli rahibelerden birisiniz."

"Konuklarımızın zenginliğimizden değil de, manastırımızın kutsallığından, keşişler ve rahibelerin dindarlığından etkilenmelerini isteriz tabii."

"Aslında zaten binalar da bunu sembolize edecek, tıpkı katedralin Tanrı'nın yüceliğini simgelediği gibi."

"Yeni binaların nereye yapılmasını düşünüyorsunuz?"

Bunun iyiye işaret olduğunu düşündü Godwyn, daha şimdiden ayrıntılarla ilgilenmeye başlamıştı.

"Eski evlere yakın bir yerde."

"Yani sizinki kilisenin doğu ucunda, papazlar meclisi binasının yanında, benimki burada, süs havuzunun yanında olacak."

Godwyn bir an onun kendisiyle alay ettiği kuşkusuna kapıldı. Yüzünün ifadesini göremiyordu. Kadınları peçe takmaya zorlamanın dezavantajları bunlar diye düşündü.

"Başka yer seçebilirsiniz isterseniz."

"Evet, öyle yapacağım."

Kısa bir sessizlik oldu. Godwyn konuyu paraya getirmekte zorlanıyordu. Peçe konusundaki kuralı değiştirmeliydi, belki de sadece başrahibeler için yasağı kaldırmalıydı. Böyle bir uzlaşma sağlanamıyordu.

Konuya tekrar girmek için zorlanarak,

"Ne yazık ki, binalar için harcamalara herhangi bir katkıda bulunamayacağım. Manastır çok fakir."

"Rahibe evinin parasına mı demek istiyorsunuz?" dedi Cecilia.

"Ben bunu beklemiyorum zaten."

"Aslında hayır, ben rahip evi için gerekli parayı kastetmiştim."

"Ah, rahibe okulunun, benimkinin yanı sıra sizinkini de yaptırmasını istiyorsunuz yani."

"Korkarım bunu sizden rica etmek zorundayım. Umarım fazla sorun olmaz."

"Eee, söz konusu Kingsbridge Manastırı'nın saygınlığı olunca..."

"Böyle düşüneceğinizi biliyordum."

"Bir düşünelim bakalım. Şu anda rahibeler için yeni binalar yaptırıyorum, binaları keşişlerle paylaşamadığımız için."

Godwyn hiçbir yorum yapmadı. Binaların planlarının çizilmesi işini Elfric daha ucuza yapacakken Merthin'e vermesi Godwyn'i sinirlendirmişti. Çok büyük bir savurganlıktı ama şimdi bunu söylemenin sırası değildi.

Cecilia devam etti: "Bundan böyle sizin kütüphanenizi kullanamayacağımız için, binalar bitince bir rahibe kütüphanesi yaptırmam ve birçok kitap almam gerekecek."

Godwyn sabırsızlıkla ayağını yere vuruyordu. Bunun konuştukları konuyla alakası yoktu.

"Sonra, artık keşişlerin yolunu kullanamayacağımız için, kiliseye giden üstü kapalı bir yola ihtiyacımız var çünkü kötü havalarda korunmak için hiçbir şeyimiz yok."

"Çok mantıklı." diye fikir yürüttü Godwyn, oysa "Bahane uydurmayı bırak!" demek istiyordu.

"Bu durumda." dedi final havasında, "Sanırım bu teklifinizi üç yıl kadar sonra gündeme alabiliriz."

"Üç yıl mı? Ben hemen başlamak istiyordum."

"Ah, bunu yapabileceğimizi hiç sanmıyorum."

"Neden?"

"Binalar için ayırdığımız bir bütçemiz var, biliyorsunuz."

"Ama bu daha önemli değil mi?"

"Bütçe planlarımıza uymam gerek."

"Neden?"

"Uymalıyım ki mali açıdan güçlü ve bağımsız kalabilelim." dedi.

Sonra üstüne basarak ekledi: "Ben başkalarından para dilenmekten hoşlanmam."

Godwyn ne diyeceğini bilemedi. Daha beteri, içinde Cecilia'nın peçesinin altından kendisine güldüğüne dair korkunç bir his vardı. Alay edilmeye dayanamazdı. Birdenbire ayağa kalktı.

"Teşekkür ederim Rahibe Cecilia." dedi buz gibi bir sesle. "Bu konuyu sonra yine konuşuruz."

"Evet." dedi Cecilia. "Üç yıl sonra. Sabırsızlıkla bekleyeceğim."

Bu sefer güldüğüne emindi. Arkasını dönüp olabildiğince çabuk oradan ayrıldı.

Evine döndüğünde kendini bir koltuğa attı, burnundan soluyordu.

"Şu kadından nefret ediyorum." dedi hâlâ orada olan Philemon'a.

"Hayır mı dedi?"

"Üç yıl sonra düşüneceğini söyledi."

"Bu hayırdan da kötü bir cevap." dedi Philemon. "Üç yıllık hayır demek."

"Her zaman ona karşı aşağıdan almak zorundayız, çünkü parası var."

"Yaşlıların konuşmalarını çok dinlerim." dedi konuyla alakasız bir şekilde.

"Ne kadar çok şey öğrendiğinize hayret edersiniz."

"Lafı nereye getirmek istiyorsun?"

"Manastır, ilk değirmenleri kurduğu, balık havuzları kazdığı, tavşan yuvalarını çitle çevirdiği zaman başrahipler bir yasa çıkarmışlar. Buna göre kasabalılar manastırın binalarını kullanmak ve karşılığında da para ödemek zorundaydılar. Evlerinde mısırlarını öğütemez, kumaşları evlerinde boyayamaz, kendi balık havuzlarını ya da tavşan kümeslerini yapamazlardı. Bizden satın almak zorundaydılar. Yasa, manastırın yaptığı yatırımları son kuruşuna kadar geri almasını teminat altına alıyordu."

"Ama bu yasa yürürlükten kalkmamış mıydı?"

"Hayır, ama değişti. Yasaklama yerine, insanların belli bir miktar para ödeyerek söz konusu haklara sahip olmalarına izin verildi. Sonra bu yasa da Başrahip Anthony'nin zamanında yürürlükten kalktı."

"Şimdi herkesin evinde bir el değirmeni var."

"Bütün balıkçıların kendi havuzları, altı yedi tane tavşan üreme merkezi var. Kumaş boyacıları, kumaşlarını manastırın yıkama değirmenine getireceklerine kiralama yoluyla ya da çocuklarına çiğneterek kendileri yıkıyorlar."

Godwyn heyecanlandı.

"Eğer bütün bu insanlar, kendi imkân ve tesisatlarına sahip olma ayrıcalığının bedelini ödeseler..."

"Epey bir para ederdi."

"Domuz gibi cıyaklayacaklar..."

Godwyn kaşlarını çatarak: "Bu söylediklerimizi kanıtlayabilir miyiz?"

"Bu cezaları hatırlayan birçok insan var. Ama manastırın kayıtlarında bir yerde yazılmış olmalı, muhtemelen Timothy'nin Kitabı'nda."

"Cezaların tam olarak ne kadar olduğunu araştır. Atalarımızın izinden yürüyorsak bunu doğru bir biçimde yapmalıyız."

"Bir öneride bulunabilir miyim?"

"Elbette."

"Yeni düzenlemeyi, pazar sabahı, katedral kürsüsünden ilan edebilirsiniz."

"İyi fikir." dedi Godwyn. "Öyle yapacağım."

33

"Bir çözüm buldum." dedi Caris babasına.

Edmund yüzünde geniş bir gülümsemeyle masanın başındaki kocaman tahta sandalyeye geri oturdu. Caris bu bakışı tanıyordu. Şüpheci fakat dinlemeye istekliydi.

"Devam et." dedi.

Caris biraz gergindi. Fikrinin işe yarayacağından, babasının servetini ve Merthin'in köprüsünü kurtaracağından emindi ama Edmund'u ikna edebilecek miydi?

"Elimizde kalan yünlerimizden kumaş dokutup boyatalım." dedi en basit bir anlatımla.

Sonra nefesini tutup babasının tepkisini bekledi.

"Yün tüccarları zaman zaman bunu denediler." dedi. "Ama söyler misin neden bunun işe yarayacağını düşünüyorsun? Ne kadara mal olur biliyor musun?"

"Temizlemesi, eğirmesi, dokuması için çuval başına dört şilin."

"Ne kadar kumaş yapılabilir?"

"Otuz altı şilin ödeyerek aldığınız bir çuval düşük kalite yünden -dokuma için çuval başı dört şilini de ekleyin- kırk sekiz metre kumaş dokunabiliyor."

"Kaça satmayı düşünüyorsun?"

"Boyanmamış kahverengi burel'in metresi bir şiline satılıyor; bu durumda kırk sekiz şilin ediyor ki ödediğimizden sekiz şilin fazla kazanmış oluruz."

"Sarf edeceğimiz emeği düşünürsen çok para değil."

"Ama daha sonunu dinlemedin."

"Devam etti."

"Dokumacılar, kahverengi burel'i olduğu gibi satıyorlar, çünkü hemen paraya ihtiyaçları var. Ama biz, kumaşların yıkanması için bir yirmi şilin daha harcarsak kumaş sıkılaşır, sonra da boyatır ve

cilalatırsak metresini iki şiline satabiliriz ki bu hepsi için doksan altı şilin eder, yani ödediğinden otuz iki şilin fazla."

Edmund bocaladı.

"Eğer bu kadar kolaysa neden öteki insanlar da yapmıyor?"

"Çünkü yatırım yapacak paraları yok."

"Benim de yok."

"Londralı Guillaume'dan aldığın üç pound var."

"Gelecek yıl yün almaya hiç param kalmasın mı?"

"Fiyatlara bakılırsa, bu işi bırakman daha iyi olacak gibi."

"Azizler aşkına, haklısın. Ucuz malzeme kullanarak bir dene bakalım. Elimde beş çuval adi kalite Devon yünü var, hiçbir İtalyan onları almak istemez. Onlardan bir çuval sana vereyim, bakalım söylediklerini yapabilecek misin?"

İki hafta sonra Caris, Mark Webber'i el değirmenini parça parça ederken buldu. Caris, fakir bir adamın değerli bir aletini böyle parçalamasına o kadar şaşırmıştı ki kendi derdini unuttu.

El değirmenlerinin her biri pürüzlü iki taş diskten oluşuyordu. Küçük olanı, pürüzlü tarafları yüz yüze gelmek üzere büyük taşın üstüne yerleştirilmişti. Yukarı doğru çıkan tahta bir sapla, alttaki taş sabit dururken üstteki taş çevrilebiliyordu. Böylelikle iki taş arasına yerleştirilen tahıl taneleri çabucak un haline geliyordu.

Aşağı tabakadan Kingsbridge'lilerin çoğunun evinde bu el değirmeninden vardı. Çok fakirlerin bir el değirmeni alacak gücü yoktu. Zenginlerin de böyle bir şeye ihtiyacı yoktu, çünkü onlar unlarını öğütülmüş olarak değirmenciden satın alırlardı. Ama Webberler gibi çocukları için kazandıkları her peniye ihtiyacı olan aileler bir el değirmeni para tasarruf etmek için Tanrı'nın gönderdiği bir lütuftu.

Mark kendisininkini küçük evinin önünde yere koymuştu. Birilerinden uzun saplı demir bir balyoz ödünç almıştı. Çocuklarından ikisi, biri yırtık pırtık giysiler içinde zayıf bir kız, diğeri yeni büyümeye başlamış çıplak bir bebek olan iki kardeş babalarını izliyorlardı. Mark balyozu başının üstüne kaldırdı, uzun bir yay çizerek indirdi. Görülmeye değer bir manzaraydı. Mark Kingsbridge'in en iriyarı adamıydı, omuzları araba atlarınınkine benziyordu. Taş, yumurta kabuğu gibi çatladı ve paramparça oldu.

Caris: "Allah kahretsin, ne yapıyorsun sen?"

"Bundan sonra mısırımızı manastır değirmeninde öğütecekmişiz ve ücret olarak da çuval başı yirmi dört peni ödeyecekmişiz."

Mark bunları söylerken çok soğukkanlıydı, ama Caris dehşete düşmüştü.

"Ben yeni kuralların, izin belgesi olmayan yel değirmenleri ve su değirmenleri için geçerli olduğunu sanıyordum."

"Yarın John Constable'la insanların evlerini arayacağız ve bulduğumuz yasak el değirmenlerini parçalayacağız. Onların, benim de bir tane el değirmenim olduğunu söylemelerine izin veremem. Onun için bu işi herkes görsün diye sokağın ortasında yapıyorum."

"Godwyn'in yoksulların lokmalarını ağızlarından almaya çalışmasını bir türlü anlayamıyorum." dedi Caris.

"Biz yine şanslıyız. Sizin sayenizde dokuma işimiz var, teşekkür ederim."

Caris aklını kendi işine yoğunlaştırdı.

"Nasıl gidiyor?"

"Bitti."

"Ne çabuk."

"Dokuma işi kışın uzun sürer. Yazın on altı saat güneş ışığı var. Ben kendim günde altı metre kumaş dokuyabiliyorum, tabii Madge'in yardımıyla."

"Harika!"

"İçeri gelin de göstereyim."

Karısı Madge, tek odalı evin arka tarafında ocağın başında duruyordu. Kucağında bir bebek, yanında utangaç bir oğlan çocuğu vardı. Madge kocasından yirmi-yirmi beş santimetre daha kısaydı, ama güçlü kuvvetliydi. Kocaman göğüsleri, fırlak kalçaları vardı. Caris'e şişko bir güvercini hatırlatıyordu. Çıkık çenesi, ona saldırgan bir hava veriyordu ki çok da yanlış değildi. Konuklarına bir kupa elma şarabı ikram etmek istedi ama Caris kabul etmedi, çünkü ailenin çok parası olmadığını biliyordu.

Mark'ın dokuma tezgâhı bir ayak üstüne oturtulmuş bir metrekareden biraz daha küçük, tahta bir çerçeveydi. Yaşam alanının çoğunu tezgâh kaplıyordu. Arkasında, arka kapıya yakın bir yerde,

iki tarafında birer tahta sıra ile masa duruyordu. Herhalde, bütün aile tezgâhın etrafında, yerde uyuyordu.

"Ben dar on ikilik kumaş dokuyorum." diye açıkladı Mark.

"Dar onikilik, bir metre eninde, on iki metre boyunda kumaş demektir. Geniş kumaş dokuyamıyorum, çünkü bunun için gereken tezgâhı koyacak yerim yok."

Dört top kahverengi burel duvara dayanmıştı.

"Bir çuval yünden dört tane dar onikilik çıkar." dedi.

Caris, işlenmemiş yünü standart bir çuvalda getirmişti. Madge yünün temizlenmesi, ayıklanması ve eğrilerek iplik haline getirilmesi işlerini ayarlamıştı. Yünü kasabanın yoksul kadınları yapmış, temizleme ve ayıklama işini de çocukları halletmişti.

Caris kumaşa dokundu. Heyecanlanmıştı. Planının ilk aşamasını gerçekleştirmişti.

"Neden bu kadar gevşek dokunuyor?" diye sordu.

Mark sinirlendi.

"Gevşek mi? Benim burelim Kingsbridge'in en sıkı dokumasıdır."

"Biliyorum, eleştirmek için söylemedim. Ama İtalyan kumaşları daha farklı oysaki onlar da yünden yapılıyor."

"Bu iş kısmen dokumacının gücüne ve yünü sıkılaştırmak için takozu ne kadar hızlı indirdiğine bağlıdır."

"İtalyan dokumacıların senden daha güçlü olduğunu sanmıyorum."

"O zaman tezgâhlarındadır iş. Tezgâh ne kadar iyiyse kumaş o kadar sık olur."

"Ben de bundan korkuyordum."

Öyle görünüyordu ki Caris'in yüksek kalite İtalyan kumaşlarıyla rekabet etmesi, İtalyan tezgahları satın almadıkça mümkün değildi. Bu da imkânsızdı.

Sorunları teker teker çöz, dedi kendi kendine. Mark'ın parasını ödedi. İki yün eğiren kadınlara verilmek üzere dört şilin saydı. Kâğıt üzerinde Caris sekiz şilin kâr etmişti. Sekiz şilin, köprü çalışmalarının fazla işine yaramazdı. Ayrıca, eğer bu hızla giderse, babasının satılmayan yünlerinin dokunması yıllar sürecek gibiydi.

"Kumaşı daha çabuk üretmenin bir yolu var mı?" diye sordu Mark'a.

Madge cevap verdi:

"Kingsbridge'de başka dokumacılar da var ama çoğu şimdiki kumaş tüccarlarına söz vermiş durumda. Ama ben size şehir dışından birilerini bulabilirim. Büyükçe köylerde genellikle tezgâhı olan bir dokumacı bulunur. O da daha çok köylülerin kendi ipliklerinden yine onlar için kumaş dokur. Eğer parası iyiyse kolaylıkla başka işler de yapabilir."

Caris'in endişesi azalmıştı.

"Pekâlâ." dedi. "Ben size haber veririm. Bu arada, bu kumaşları Peter Dyer'e teslim edebilir misiniz?"

"Elbette. Şimdi götürürüm."

Caris derin düşünceler içinde yemek için eve döndü. Gerçek bir değişiklik yapmak istiyorsa babasının bıraktığı paranın çoğunu harcaması gerekecekti. Eğer işler kötü giderse, bugünkünden bile kötü duruma düşerlerdi. Ama başka seçeneği var mıydı? Planı riskliydi, ama başkalarının hiç planı yoktu.

Eve vardığında Petranilla, sofrada haşlanmış koyun eti servisi yapıyordu. Edmund masanın başına oturmuştu. Yün panayırında işlerin ters gitmesi onu Caris'in düşündüğünden de fazla etkilemişti. Her zamanki çoşkusu durulmuştu, depresyonda değilse bile çok düşünceliydi. Caris onun için çok endişeleniyordu.

"Bugün Mark Webber'i el değirmenini kırarken gördüm." dedi sofraya otururken. "Sağduyu bunun neresinde?"

Petranilla hemen müdahele etti:

"Godwyn kesinlikle haklarını koruyor." dedi.

"Bu kuralların çoktan geçerliliği kalkmış, yıllardan beri uygulanmıyor. Başka nerede manastır böyle şeyler yapıyor?"

"St.Albans'da." dedi Petranilla zafer kazanmış gibi.

Edmund: "St.Albans'ı ben de işittim. Kasabalılar periyodik olarak manastıra isyan ediyor."

"Kingsbridge Manastırı'nın, yel değirmeninin yapılması için harcadığı parayı geri almaya hakkı var." dedi Petranilla.

"Tıpkı senin köprüye yatırdığın parayı geri almak istemen gibi Edmund. Başkaları ikinci bir köprü inşa etse sen ne hissedersin?"

Edmund cevap vermedi, ama Caris verdi:

"Manastırın yel değirmenleri yüzlerce yıl önce yapılmış, balık havuzları ve tavşan yuvaları gibi. Kimsenin bu kasabanın ilerlemesine sonsuza kadar engel olmaya hakkı yok."

"Başrahibin alacaklarını toplaması en doğal hakkı." dedi Petranilla inatla.

"Eğer böyle devam ederse, alacaklarını tahsil etmek için kimseyi bulamayacak. İnsanlar gidip Shiring'de yaşamaya başlayacaklar. Orada, evlerde el değirmeni bulundurmak yasak değil."

"Manastırın ihtiyaçlarının kutsal olduğunu anlamıyor musun?" dedi Petranilla kızarak.

"Keşişler Tanrı'ya hizmet ederler. Onlarla kıyaslanınca kasabalıların hayatı değersiz kalıyor."

"Oğlun Godwyn buna inanıyor mu?"

"Elbette."

"Ben de bundan korkuyordum."

"Başrahibin kutsal bir iş yaptığına inanmıyor musun?"

Caris cevap vermedi, sadece omuzlarını silkmekle yetindi. Petranilla sonunda kazanmıştı.

Yemek çok güzeldi, ama Caris fazla yiyemeyecek kadar gergindi. Ötekiler de bitirdiğinde Caris ayağa kalkarak: "Gidip Peter Dyer'ı bulmam gerek." dedi.

Petranilla karşı çıktı.

"Yine mi para harcayacaksın? Zaten Mark Webber'e babanın parasından dört şilin verdin."

"Evet, ama kumaşın değeri yünden on iki şilin fazla, şimdiden sekiz şilin kâra geçtim."

"Hayır, geçmedin." dedi Petranilla. "Daha kumaşı satmadın bile."

Petranilla Caris'in en karamsar anlarında yaşadığı endişelerini dile getiriyordu, ama Caris görmezlikten gelmeye kararlıydı.

"Ama satacağım, hele de kırmızıya boyanırsa..."

"Peter, senin şu dar onikiliklerini yıkamam ve boyamam için ne kadar istiyor?"

"Yirmi şilin. Ama kırmızı kumaş, kahverengi burel'in iki misli değerinde, böylece yirmi sekiz şilin daha kâr edeceğiz."

"Eğer satabilirsen tabii. Satamazsan ne olacak?"

"Satacağım."

Babası araya girdi.

"Bırak istediğini yapsın. Denemesini ben söyledim."

Shiring Şatosu bir tepenin üstündeydi. Bölge şefinin eviydi. Tepenin eteklerinde bir darağacı duruyordu. İdam cezası uygulanacağı zaman, mahkûm arabayla şatodan aşağı indirilir, kilisenin önünde asılırdı.

Daracağının durduğu meydan aynı zamanda pazar yeriydi. Shiring Panayırı, yün borsası denilen ahşap binayla lonca binasının arasında kuruluyordu. Meydanın etrafında piskoposun sarayı ile birkaç meyhane yer alıyordu.

Bu yıl Kingsbridge'de yaşanan olumsuzluklar yüzünden Shiring Panayırı'nda her zamankinden daha fazla tezgâh açılmıştı. Panayır, meydana açılan sokak içlerine taşmıştı.

Edmund on arabayla kırk çuval yün getirmişti. Gerekirse daha fazlasını hafta sonundan önce Kingsbridge'den getirtebilirdi.

Caris üzüntüyle gerekmeyeceğini anlamıştı. İlk gün on çuval yün satmış, panayırın son gününe kadar başka satış olmamıştı. Son gün Edmund fiyatları alış fiyatının da altına düşürerek bir on çuval daha satabilmişti. Caris onu daha önce hiç bu kadar üzgün görmemişti.

Caris, dört parça mat kahverengimsi kırmızı kumaşını babasının tezgâhına koymuş, hafta boyunca metre metre dört parçanın üçünü satmıştı.

"Şöyle düşün," dedi babasına panayırın son günü. "Daha önce, satılması mümkün olmayan bir çuval yünün ve dört şilinin vardı. Oysa şimdi otuz altı şilinin ve bir parça da kumaşın var."

Caris'in iyimserliği sadece babasını rahatlatmak içindi. Kendisi de son derece üzgündü. Büyük bir cesaretle kumaşlarını satabileceğini iddia etmişti. Sonuç tam bir fiyasko olmasa da büyük bir başarı da sayılamazdı. Kumaşları maliyetinden fazlasına satamazsa sorun

çözülmüş olmuyordu. Ne yapacaktı? Tezgâhtan ayrılarak öteki kumaş satıcılarını incelemeye gitti.

En iyi kumaşlar, her zamanki gibi İtalya'dan gelmişti. Caris Loro Fiorentino'nun tezgâhının önünde durdu. Loro gibi kumaş tüccarları yün satın almaz, alanlarla yakın ilişki kurarlardı. Caris Loro'nun İngiltere'deki alımları için Bounaventura'ya borç para verdiğini biliyordu. O da İngiliz tüccarlarından ham yün alıyordu. Sonra yün Floransa'ya vardığında Bounaventura'nın ailesi yünü satıyor ve Loro'nun ailesine borçlarını ödüyordu. Bu yolla fıçılar dolusu altın ve gümüş paranın Avrupa'ya getirilip götürülmesi sırasındaki tehlikelerden kaçınılmış oluyordu.

Loro'nun tezgâhında sadece iki top kumaş vardı, ama renkleri, buranın insanlarının asla yapamayacakları gibi parlaktı.

"Bütün getirdikleriniz bu kadar mı?" diye sordu.

"Tabii ki değil. Gerisini sattım."

Caris çok şaşırmıştı. "Herkes panayırın çok kötü geçtiğini söylüyor."

Loro omuzlarını silkti.

"İyi kumaş her zaman satılır."

Caris'in kafasında yeni bir fikir şekillenmeye başlamıştı.

"Şu kırmızı olanı ne kadar?"

"Metresi sadece yedi şilin."

Burelin fiyatının yedi katıydı.

"Ama kim alabilir ki bunu?"

"Piskopos bu kırmızıdan epey aldı. Lady Philippa da mavi ve yeşilinden. Biracıların kızları, kasabanın fırıncısı, civar kasabalardan birkaç Lord ve Lady... İşlerin kötü gittiği zamanlarda bile bazıları para kazanmasını biliyor. Bu kırmızı size çok yakıştı."

Hızlı bir hareketle topu açtı ve kumaşı Caris'in omuzlarına koydu.

"Harika oldu. Görüyor musunuz herkes nasıl da size bakıyor?"

Caris gülümsedi.

"Neden bu kadar çok mal satabildiğiniz belli oluyor" dedi.

Kumaşı eline aldı. Sık dokunmuştu. Bu İtalyan kırmızısından bir pelerini vardı zaten, annesinden kalmıştı. En sevdiği giysisiydi.

"Bu kırmızıyı bulmak için hangi boyayı kullanıyorlar?"

"Herkes gibi, kızıl kök boyası."

"Ama nasıl bu kadar parlak oluyor?"

"Bu bir sır değil. Şap kullanıyorlar. Şap boyaya parlaklık verir hem de sabitler, bu yüzden bu kumaşlar solmaz. Bu renk bir pelerin size fevkalade yakışır, ömür boyu keyifle giyersiniz."

"Şap." diye tekrarladı Caris. "Neden İngiliz boyacılar bunu kullanmıyor?"

"Çünkü çok pahalı. Türkiye'den geliyor. Bu lüks sadece özel kadınlar içindir"

"Ya mavi?"

"Gözleriniz gibi."

Gözleri yeşildi Caris'in ama düzeltmedi.

"Çok koyu bir renk."

"İngiliz kumaş boyacıları çivitotu kullanır ama biz Bengal'den çivit fidanı getiriyoruz. Faslı işadamları bunu Hindistan'dan Mısır'a getiriyor. Bizim İtalyan tüccarlar da İskenderiye'den satın alıyorlar."

Gülümsedi.

"Düşünün ne kadar uzak yollardan geliyor, sizin muhteşem güzelliğinizi tamamlamak için."

"Evet." dedi Caris. "Ben de onu düşünüyordum."

Peter Dyer'ın nehir kıyısındaki atölyesi Edmund'unki kadar büyük bir evdi, ama taştan yapılmıştı ve içinde duvarlar, katlar yoktu. Yalnızca dört duvar... Kocaman ateşlerin üzerinde iki demir kazan duruyordu. Her ikisinin de yanında Merthin'in inşaatlarında kullandığı gibi birer asansör vardı. Bunlar dev yün çuvallarını ya da kumaşları kaldırıp, boya kazanlarının içine bırakmak için kullanılıyordu. Yerler her zamanki gibi ıslaktı ve içerdeki hava buhardan ağırlaşmıştı. Çıraklar çıplak ayakla dolaşıyorlardı, sıcak yüzünden sadece iç donları vardı üzerlerinde. Yüzleri terden sırılsıklamdı, saçları nemden pırıl pırıl parlıyordu. Ekşi ve keskin bir koku Caris'in genzini yaktı.

Peter'a satılmayan kumaşını gösterdi.

"İtalyanlarınki gibi parlak bir kızıl istiyorum." dedi. "En çok onlar satılıyor."

Peter, ağlamaklı suratlı bir adamdı, ne söylerseniz söyleyin hep çok üzülüyormuş gibi görünüyordu. Şimdi de somurtarak başını eğdi, sanki haklı bir eleştirinin doğruluğunu kabul edermiş gibiydi.

"Kızıl boya ile yeniden boyayalım." dedi. "Ve şap ekleyelim, rengi sabitlesin ve daha parlak yapsın diye."

"Biz şap kullanmıyoruz. Hiç kullanmadık. Kullanan kimseyi de tanımıyorum."

Caris içinden lanetler okudu. Bunu kontrol etmeyi akıl edememişti. Bir boyacının boya hakkında her şeyi bildiğini varsaymıştı.

"Deneyebilir misin?"

"Elimde hiç şap yok."

Caris içini çekti. Daha önce yapmadıkları her şeyi imkânsız kabul eden zanaatkârlardandı.

"Farzet ki ben sana biraz buldum."

"Nereden?"

"Sanırım Winchester'dan ya da Londra'dan, belki de Melcombe'dan."

Melcombe buraya en yakın mesafedeki büyük limandı. Avrupa'nın her tarafından gelen gemiler Melcombe'a yanaşırdı.

"Elimde olsa bile, nasıl kullanılacağını bilmiyorum ki."

"Öğrenemez misin?"

"Kimden?"

"O zaman ben öğrenirim."

Peter karamsarlıkla başını salladı. "Bilmem ki..."

Caris onunla tartışmak istemiyordu. Kasabada büyük çapta iş çıkarabilecek tek kumaş boyacısıydı.

"Bir çözüm bulabilirsek bu sorunu aşarız." dedi onu yatıştırmak için. "Şimdi bunu tartışarak zamanınızı almak istemiyorum. Önce, bir miktar şap bulup bulamayacağıma bir bakayım."

Caris oradan ayrıldı. Bu kasabada şap hakkında bir şeyler bilen kim vardı? Keşke Loro Fiorentino'ya daha çok soru sorsaydı. Keşişler böyle şeyleri bilirlerdi belki ama onların da kadınlarla konuşması artık yasaktı. Mattie Wise'a gitmeye karar verdi. Mattie

sürekli garip malzemeleri karıştırıp duruyordu -belki içlerinde şap da vardı- daha da önemlisi, keşişler ya da aptal gibi görünmek korkusuyla bir şeyler uyduran eczacıların aksine, eğer bilmiyorsa cehaletini kabul ederdi.

Mattie'nin ilk sözleri: "Baban nasıl?" oldu.

"Yün panayırındaki hayal kırıklığıyla biraz sarsılmış durumda." dedi Caris. İlgilendiği şeyi hemen sorup öğrenmek tipik Mattie davranışıydı.

"Giderek daha unutkan oluyor. Daha yaşlı görünüyor sanki."

"Ona dikkat et." dedi Mattie. "Baban iyi adamdır."

"Biliyorum."

Caris Mattie'nin nereye varmak istediğinden emin değildi.

"Petranilla benmerkezci ineğin tekidir."

"Onu da biliyorum."

Mattie, havanda bir şeyler dövüyordu. Havanı Caris'e doğru iterek:

"Eğer bunu benim için yaparsan, ben de sana şarap getiririm."

"Teşekkür ederim."

Caris havandakileri ezmeye başladı.

Mattie taş bir küpten, iki tahta bardağa sarı bir şarap doldurdu.

"Neden geldin? Hasta değilsin."

"Şap nedir biliyor musun?"

"Evet. Küçük miktarlarda yaraların kapanması için sıkıştırıcı olarak kullanırız. Ama büyük miktarları zehirleyici olur. Çoğu zehirler gibi insanı kusturur. Geçen sene, sana verdiğim iksirin içinde şap vardı."

"Nedir şap? Bir bitki mi?"

"Hayır. Az bulunan bir alkalik metal. Faslılar, Türkiye ve Afrika'dan çıkarıyorlar. Bazen, deri tabaklamacıları deriyi işlerken kullanırlar. Sanırım sen kumaş boyama işinde kullanmak istiyorsun."

"Evet."

Her zamanki gibi Mattie'nin sezgileri olağanüstü bir şekilde doğruydu.

"Boya sabitleyicisi olarak iş görür. Boyanın yünün içine işlemesini sağlar."

"Nereden biliyorsun sen?"
"Melcombe'dan satın alıyorum." dedi Mattie.

Caris, yanına babasının çalışanlarından birini koruma olarak alıp, daha önce de birkaç kez gittiği Melcombe'a iki günlük yolculuktan sonra ulaştı.

Rıhtımın yakınlarında bir tüccar buldu. Adam baharat, kafes kuşları, müzik aletleri ve dünyanın uzak köşelerinden getirilmiş tuhaf şeyler satıyordu. Satıcı Caris'e hem Fransa'da yetişen kızıl ot kökünden yapılmış kırmızı boya hem de Habeşistan'dan geldiğini söylediği spiralum adı verilen bir çeşit şaptan sattı. Küçük bir fıçı kırmızı boya için yedi şilin, bir çuval şap için bir pound ödedi. Fiyatın normal olup olmadığını bile bilmiyordu. Adam bütün stoklarını bitirmişti ama limana gelecek ilk İtalyan gemisinden yine satın almaya söz verdi Caris'e. Caris satıcıya ne miktarlarda boya ve şap kullacağını sormuş o da bilmediğini söylemişti.

Eve döndüğünde, satılmayan yün parçalarını, bir tencere içinde boyamaya başladı. Petranilla kokuya isyan edince Caris arka bahçede ateş yaktı. Kumaşı boya eriyiğine batırıp kaynatması gerektiğini biliyordu. Peter Dyer, boya eriyiğinin doğru ölçüsünü öğretmişti. Ama yine de ne kadar şapa ihtiyacı olduğunu ve nasıl kullanılacağını bilmiyordu.

İnsanı çileden çıkaran bir deneme yanılma sürecine girmişti. Kumaşı, boyadan önce şapa batırmayı denedi, şapla boyayı aynı zamanda suyun içine atmayı denedi, boyanmış kumaşı daha sonra şap eriyiğinde kaynatmayı denedi. Önce şap ve boyayı aynı miktarlarda kullandı, sonra biraz daha fazla ekledi, sonra biraz daha az... Mattie'nin önerileriyle başka malzemeleri de denedi... mazı meşesi, tebeşir, kireç suyu, sirke, sidik...

Fazla vakit kalmamıştı. Bütün kasabalarda normal kuralların biraz esnetildiği panayır süresinin dışında, lonca üyesi olmadan hiç kimse kumaş satamıyordu. Ve bütün panayırlar yazları kuruluyordu. En sonuncusu St.Giles Panayırı'ydı. Eylülün on ikisinde St.Giles

gününde, Winchester'ın doğusundaki yüksek merada açılırdı. Şimdi temmuzun ortalarıydı, yaklaşık sekiz haftası kalmıştı.

Sabahları erkenden işe başlıyor, gecenin geç saatlerine kadar çalışıyordu. Sürekli kumaşı altüst etmekten, kazana sokup çıkartmaktan sırtı ağrıyordu. Elleri, sertleşmiş ve kıpkırmızı olmuştu, saçları bile kokuyordu. Ama, öfkelenmek şöyle dursun, ara sıra kendini mutlu bile hissediyor, çalışırken, çocukluğunda öğrendiği, sözlerini güçlükle hatırladığı eski şarkıları kimi zaman mırıldanıyor, bazen de yüksek sesle söylüyordu. Komşular, kendi çitlerinin arkasından merakla onu izliyorlardı.

Şimdi ve yine aklına o düşünce takılmıştı. "Bu benim kaderim mi?" Birkaç kez hayatında ne yapmak istediğini bilmediğini söylemişti. Ama belki hiç seçeneği yoktu. Doktor olmasına izin verilmeyerek yün tüccarı olmaya yönlendirilmesi kötü bir fikirdi. Bir kocanın ve çocuğun kölesi olmayı asla istememişti ama sonunda bir kumaş boyacısı olmayı da hiç hayal etmemişti doğrusu. Bu konuda düşündüğünde yapmak istediğinin bu olmadığını anladı. Bu işe başlamış olduğu için başarılı olmaya kararlıydı, ama bu onun kaderi olmayacaktı.

Başlangıçta kumaşlar ya kahverengimsi kırmızı ya da açık pembe oluyorlardı. Tam istediği kırmızı tonuna yaklaştığında, kumaşın güneşte kurutulunca solduğunu ya da yıkanırken renk verdiğini fark etti. İki kere boyamayı denedi. Ama o da ancak geçici bir iyileşme sağladı. Geç de olsa Peter eğer ipliği ham yünü dokuma işinden önce boyarsa, malzemenin boyayı daha iyi emeceğini söyledi, bu metot da kırmızı tona yaklaştırdı, ancak kalıcı olmadı.

"Kumaş boyamayı öğrenmenin tek bir yolu vardır, o da ustasından öğrenmektir." demişti Peter birçok kez. Herkesin de öyle düşündüğünün farkındaydı Caris. Godwyn tıbbı, yüzyıllar önce yazılmış kitaplardan öğrenmişti, şimdi hastaya bakmadan ilaç veriyordu. Elfric, bakirelerin hikâyesini yeni bir teknikle tahtaya işlediği için Merthin'i cezalandırmıştı. Peter, kumaşları kırmızıya boyamayı denememişti bile. Yalnızca Mattie kararlarını, saygı duyulması gereken otoritelerden çok, kendi düşüncelerine göre verebiliyordu.

Bir akşam geç saatlerde Alice, kız kardeşi Caris'i kollarını kavuşturmuş, dudaklarını büzerek izliyordu. Karanlık, bahçenin bü-

tün köşelerini kaplarken, Caris'in ateşi Alice'in yüzünde gölgeler oluşturuyordu. Alice hiç onaylamayan bir eda ile, "Bu aptallık için babamızın parasından ne kadar harcadın?" diye sordu.

Caris topladı:

"Yedi şilin kızıl ot için, bir pound şap için, yirmi şilin kumaş için... Otuz dokuz şilin harcamışım."

"Tanrı aklımı korusun."

Alice dehşete düşmüştü.

Caris'in kendisi de huzursuzdu. Bu para Kingsbridge'deki insanların çoğunun bir yıllık kazancından fazlaydı.

"Biliyorum çok, ama daha fazlasını kazanacağım." dedi.

Alice çok kızdı.

"Onun parasını böyle harcamaya hakkın yok."

"Hakkım yok mu?" dedi Caris.

"Ben ondan izin aldım. Daha başka neye gerek var?"

"Babam yaşlanmaya başladı. Muhakemesi eskisi gibi değil artık."

Caris bilmiyormuş gibi yaparak, "Muhakemesi gayet iyi, hatta seninkinden bile iyi."

"Mirasımızı boşa harcıyorsun."

"Seni rahatsız eden de bu mu? Merak etme. Senin için de para kazanıyorum."

"Ben risk almak istemiyorum."

"Riski sen almıyorsun, babam alıyor."

"Bize kalacak parayı böyle har vurup harman savuramaz."

"Bunu ona söyle."

Alice yenilgiyi kabullenerek uzaklaştı, ama Caris göründüğü kadar kendinden emin değildi. Yaptıkları doğru olmayabilirdi. O zaman babası ne yapacaktı?

Sonunda doğru formulü buldu. Şaşılacak kadar basitti. Üç onsluk yün için, bir ons kızıl ot, bir ons şap gerekiyordu. Yünü önce şapla kaynatmış, sonra suyu yeniden kaynatmadan kazana kızıl otu eklemişti. Fazladan biraz da kireç suyu katmıştı. Elde ettiği sonuca inanamıyordu. Umduğundan da çok başarılı olmuştu. Kırmızı, neredeyse İtalyan kırmızısı kadar parlak olmuştu. Rengin solacağından, kendisini bir kez daha hayal kırıklığına uğratacağından neredeyse

emindi. Ama kırmızı renk kuruma, yeniden yıkama, temizleme aşamalarında solmadı, hep aynı kaldı.

Hemen formülü Peter'a verdi. Ve Caris'in sıkı denetimi altında Peter kalan bütün şapı dev kazanlarından birinde on iki metre en iyi kalite yün kumaşı boyamak için kullandı. Her şey bittiğinde Caris, sonra işlemleri yapan adama para vererek kumaşın üzerinde kalan iplik parçalarını, yabani çiçeklerin dikenli başlarından yapılan bir tarakla temizleyip varsa küçük kusurlarını onarttı.

Caris yanında mükemmel parlaklıkta bir balya kırmızı kumaş ile St.Giles Panayırı'na gitti.

Kumaşı açarken, Londra aksanıyla konuşan bir adam yaklaşarak sordu.

"Ne kadar?"

Caris adama baktı. Giysileri gösterişsiz fakat pahalıydı, bu yüzden zengin fakat asil olmadığını tahmin etti. Sesindeki titremeyi gizlemeye çalışarak:

"Metresi yedi şilin, panayırdakilerin en iyisi..."

"Hayır, kumaşın hepsi ne kadar demek istemiştim."

"On iki metre, seksen dört şilin ediyor."

Kumaşı parmakları arasında oğuşturdu.

"İtalyan kumaşları kadar sık dokunmamış, ama hiç de fena değil. Sana yirmi yedi altın florin veririm."

Floransa'nın altın parası her yerde kullanılıyordu, çünkü İngiltere'nin kendi altın parası yoktu. Bir altın florin yaklaşık üç şilin ya da otuz altı gümüş peniye eşdeğerdi. Londralı, elindeki bütün kumaşa, onun metre metre satarak kazanacağı paradan sadece üç şilin eksiğini teklif ediyordu. Caris adamın sıkı pazarlık etmeye pek niyeti olmadığını sezinledi, aksi halde daha düşük fiyattan başlardı.

"Olmaz." dedi kendi cüretine kendi de şaşırarak. "Ben söylediğimin tamamını istiyorum."

Adam, Caris'in sezgilerini doğrularcasına hemen.

"Kabul." dedi.

Bir dakika sonra yirmi sekiz altın florin Caris'in avuçlarındaydı.

Birisini eline alıp dikkatle inceledi. Gümüş peniden biraz daha büyükçeydi. Bir yüzünde Vaftizci St.John, Floransa'nın koruyucu

azizi; diğer yüzünde Floransa'nın sembolü olan çiçek vardı. Altın parayı terazinin bir gözüne koydu, babasının bu amaçla sakladığı yeni basılmış bir florinle ağırlıklarını kıyasladı. Para sağlamdı.

"Teşekkür ederim." dedi.

Başarısına kendisi bile zor inanıyordu.

"Ben Cheapside, Londra'dan Harry Mercer." dedi. "Babam İngiltere'nin en büyük kumaş tüccarıdır. Bu kırmızı kumaştan yine yaparsanız lütfen Londra'ya gelin, ne kadar getirebilirseniz hepsini alırız."

"Hepsini dokutalım." dedi Caris eve döndüğünde, "Elimde satılmamış kırk çuval yün var. Hepsinden kırmızı kumaş yapalım."

"Çok büyük bir iş." dedi babası.

Düşünceliydi.

Caris planının işleyeceğinden emindi.

"Etrafta birçok dokumacı var, hepsi de çok fakir. Peter da Kingsbridge'deki tek kumaş boyacısı değil, ötekilere de şap kullanmasını öğretiriz."

"Sırrın ortaya çıktığında, ötekiler de seni taklit edeceklerdir."

Babasının çıkabilecek sorunları düşünmekte haklı olduğunu biliyordu Caris, ama her şeye rağmen sabırsızlanıyordu.

"Bırak taklit etsinler." dedi. "Onlar da para kazansın."

Hiçbir şey için zorlanmaya gelemezdi. Edmund.

"Satılık ne kadar çok kumaş olursa, fiyatlar da o kadar düşer." dedi.

"Daha uzun süre hepimiz bu işten para kazanırız."

Edmund başını eğdi.

"Haklısın. Ama yapacaklarının hepsini Shiring ve Kingsbridge'de satabilecek misin? Buralarda o kadar zengin yok."

"O zaman ben de Londra'ya götürürüm."

"Pekâlâ." Edmund gülümsedi.

"Çok kararlısın. İyi bir plan, ama kötü de olsa sen onu uygular ve istediğini elde ederdin."

Caris, hemen Mark Webber'in evine koştu ve onun yeni bir çuval yüne başlamasını ayarladı.

Aynı zamanda Madge'in babasının öküz arabalarından birine dört çuval yün yükleyip komşu köylerde dokumacıları aramaya çıkmasını da sağladı.

Caris'in ailesinin diğer fertleri hiç mutlu değildi. Ertesi gün Alice yemeğe geldi. Sofraya oturduklarında Petranilla Edmund'a: "Alice'le ben, şu kumaş dokuma projeni yeniden gözden geçirmeni istiyoruz." dedi.

Caris babasının kararın verildiğini, geri dönmek için çok geç olduğunu söylemesini istedi içinden. Onun yerine Edmund yumuşak bir şekilde, "Gerçekten mi? Neden?" diye sordu.

"Sahip olduğun her peniyi riske atıyorsun da ondan."

"Paranın çoğu zaten tehlikede. Bir depo dolusu yünüm var ve satamıyorum."

"Zaten kötü olan durumu daha da kötüleştireceksin."

"Ben bu şansı kullanmaya karar verdim."

Alice araya girdi:

"Ama bana haksızlık bu."

"Niçin?"

"Caris mirastan bana düşen payı da harcıyor."

Edmund'un yüzü gölgelendi.

"Ben daha ölmedim." dedi.

Petranilla, Edmund'un alçak sesle söylediklerinin altındaki imayı fark ederek çenesini kapadı, ama Alice babasının ne kadar kızdığına dikkat etmeden üsteledi.

"Geleceği düşünmek zorundayız." dedi. "Caris'in benim doğum hakkımı harcamasına neden izin veriliyor?"

"Çünkü henüz senin değil. Belki de hiç olmayacak."

"Bana kalacak parayı böyle etrafa saçamazsın."

"Kimse bana kendi paramı ne yapacağımı söyleyemez, özellikle de çocuklarım." dedi.

Sesi o kadar gergindi ki Alice bile fark etti.

Daha sakin bir sesle:

"Seni kırmak istemedim." dedi.

Edmund homurdandı. Özür dilemiş gibi olmak istemiyordu ama hırçınlığını fazla uzatmadı.

"Haydi yemeğimizi yiyelim ve bu konuda daha fazla konuşmayalım." dedi.

Caris planının bir gün daha kazandığını biliyordu.

Yemekten sonra Peter Dyer'ı görmeye gitti ve çok büyük bir işin yolda olduğunu haber verdi.

"Ama bu imkânsız." dedi.

Bu sözleri Caris'i çok şaşırtmıştı. Hep karamsar bir adamdı ama normalde Caris'in her dediğini yapardı.

"Merak etme, hepsini sen boyayacak değilsin." dedi. "İşin birazını başkalarına vereceğim."

"Sorun boyama değil." dedi. "Sorun yıkama."

"Neden?"

"Yünleri kendinizin yıkamasına izin yok. Başrahip Godwyn yeni bir emir çıkardı. Bundan böyle yün yıkamak için manastırın yıkama değirmenini kullanmak zorundaymışız."

"Eee, biz de onu kullanırız."

"Çok yavaş. Makineler eski, sürekli kırılıp duruyor. Defalarca tamir edildiler, o kadar ki, parçalar birbirine hiç uymayan eski ve yeni parçaların bir karışımı oldu adeta. Bir leğen suda yünleri çiğneyen bir adamdan daha hızlı değil. Üstelik sadece bir değirmen var. Sadece Kingsbridge'li dokumacıların ve boyacıların normal işlerine yetişebilir."

Çıldırmak işten değildi. Bütün planı, kuzeni Godwyn'in aptal kuralları yüzünden suya mı düşecekti? Öfkeyle, "Eğer değirmen işlere yetişmezse, başrahip yünlerimizi ayakla çiğneyerek yıkamamıza izin vermek zorunda." dedi.

Peter omuzlarını silkti.

"Bunu ona anlat."

"Anlatacağım."

Manastıra doğru hızlı hızlı yürümeye başladı. Oraya varmadan önce bir daha düşündü. Başrahip evinin salonu onun kasabalılarla görüşme yeriydi, ama yine de bir kadının önceden randevu almadan yalnız başına içeri girmesi alışılmadık bir şeydi ve Godwyn bu konularda giderek daha titiz davranıyordu. Üstelik yüz yüze görüşme fikrini değiştirmek için iyi bir yol olamayabilirdi. Bunu bir daha düşünmek için eve döndü, babasının yanına, çalışma odasına gitti.

"Genç Godwyn bu konuda yanlış yapıyor." dedi Edmund onu görür görmez. "Yıkama değirmenini kullanmak hiçbir zaman paralı olmamıştı. Efsaneye göre burası, sıradan bir kasabalı olan Jack Builder tarafından büyük Başrahip Philip için yapılmış; Jack öldüğünde Philip değirmeni kullanma hakkını sonsuza kadar kasabalılara bağışlamış."

"Neden insanlar bu hakkı kullanmaktan vazgeçmiş?"

"Çok bakımsız kalıp, tamire ihtiyaç duyulunca, tamir parasını kimin ödeyeceği konusunda anlaşmazlık çıkmış. Sorun asla çözülememiş ve insanlar kumaşlarını kendileri yıkamaya başlamışlar yeniden."

"Öyleyse ne kasabalıları değirmenini kullanmaya ne de herhangi bir ücret ödemeye zorlamaya hakkı var."

"Evet, gerçekten yok."

Edmund, manastıra bir haber göndererek Godwyn'in kendisiyle görüşmek için ne zaman uygun olacağını sordu, cevap hemen geldi: Şu anda uygundu, Edmund ve Caris caddeyi geçip başrahip evine gittiler.

Caris, Godwyn'in bir yıl içinde ne kadar değiştiğini fark etti. Artık o çocukça şevki kalmamıştı. Kurnazca davranarak onların saldırmasını bekliyordu. Başrahip olmak için yeterince güçlü olduğundan şüphe duymaya başlamıştı.

Yanında Philemon vardı, her zamanki gibi hastalıklı bir tutkuyla sandalye getiriyor, içki ikram ediyordu, ama davranışlarına buraya ait olduğunu bilmenin güveni gelmişti.

"Eee, Philemon, amca oldun sonunda." dedi Caris. "Yeğenin Sam hakkında ne düşünüyorsun?"

"Ben bir keşiş adayıyım." dedi kadınca bir titizlikle. "Bütün dünyevi ilişkilerden vazgeçtim."

Caris omuzlarını silkti. Onun kardeşi Gwenda'ya ne kadar düşkün olduğunu biliyordu, eğer değilmiş gibi davranmak istiyorsa, Caris tartışacak değildi.

Edmund, sorunu açık bir şekilde Godwyn'in önüne koydu.

"Eğer Kingsbridge'li tüccarlar yeterince para kazanamazlarsa köprünün yapımı durmak zorunda kalacak. Şükürler olsun ki yeni bir gelir kaynağı umudu doğdu. Caris yüksek kalite kırmızı kuma-

şın nasıl üretileceğini keşfetti. Bu girişiminin başarıya ulaşmasına tek bir engel var, yıkama değirmeni."

"Neden?" dedi Godwyn. "Değirmende kırmızı kumaş da yıkanabilir."

"Hiç öyle görünmüyor. Bir kere eski ve yetersiz. Şu andaki kumaş üretimine ancak yetişebiliyor. Ekstra işler için kapasitesi yok. Ancak, yeni bir değirmen yaptırırsanız..."

"Aklınızdan bile geçirmeyin." diye Edmund'un sözünü kesti Godwyn.

"Böyle şeylere ayıracak param yok benim."

"İyi o zaman." dedi Edmund.

"Bu durumda insanların eski usulle kumaş yıkamalarına izin vermek zorundasınız, eskiden olduğu gibi kumaşı leğenlere bastırıp, çıplak ayakla çiğneyerek yıkarlar yine."

Godwyn'in yüzünü kaplayan ifadeyi Caris iyi biliyordu. İçerleme, gururunun kırılması, katır gibi bir inadın birleşimiydi. Çocukluğunda da, ne zaman kendisine itiraz edilse tıpkı şimdiki gibi olurdu. Bu demekti ki öteki çocukları önce zorbalıkla boyun eğdirmeye çalışacak, başaramazsa ayağını yere vurup eve dönecekti. Kendi fikrinde ısrarcı olması işin sadece bir parçasıydı. Fikirlerine karşı çıkıldığında aşağılanmış hissediyordu. Sanki başkalarının onun hatalı olduğunu düşünmesi ölümden beterdi Godwyn için. Açıklaması ne olursa olsun Caris bu bakışı görür görmez, Godwyn'in mantıklı davranmayacağını anladı.

"Bana karşı çıkacağınızı biliyordum." dedi Edmund'a, ters ters. "Manastırın Kingsbridge'in çıkarlarına hizmet etmek için var olduğunu düşünüyorsunuz. Bunun tam tersi olduğunu siz de anlayacaksınız."

Edmund öfkeden deliye dönmüştü.

"Birbirimize bağımlı olduğumuzu neden anlamak istemiyorsun? Bu karşılıklı ilişkiyi anladığını sanıyorduk, bu yüzden seçilmene yardım etmiştik."

"Beni keşişler seçti, tüccarlar değil. Kasaba bir manastıra bağımlı olabilir, ama manastır burada bir kasaba yokken de vardı ve siz olmadan da biz varlığımızı sürdürebiliriz."

"Sürdürebilirsiniz belki, ama yaşayan bir kentin çarpan bir kalbi olarak değil de, karantinaya alınmış bir merkez gibi."

Caris taşı gediğine koydu: "Kingsbridge'in zenginleşmesini sen de istiyor olmalısın Godwyn, yoksa Kont Roland'a muhalefet etmek için neden Londra'lara kadar gidesin?"

"Ben Kraliyet Mahkemesi'ne manastırın eskiden beri sahip olduğu haklarını savunmak için gittim. Şimdi burada da aynı şeyi yapıyorum."

Edmund hiddetle: "Bu bir ihanettir. Sizin başrahip olmanızı desteklediğimiz, çünkü yeni bir köprü yaptıracağınıza inandırmıştınız."

"Size hiçbir şey borçlu değilim." diye cevap verdi Godwyn. "Annem beni üniversiteye gönderebilmek için evini sattığı zaman zengin dayım neredeydi?"

Caris, Godwyn'in on yıl önce olup bitmiş bir şey için hâlâ kin güttüğünü görerek şaşırdı.

Edmund'un yüzü iyiden iyiye düşmanca bir ifadeye bürünmüştü.

"İnsanlara yıkama değirmenini kullanmaları için baskı yapmaya hiç hakkınız yok."

Godwyn ile Philemon, gizlice bakıştılar ve o zaman Caris onların da bunu bildiğini anladı.

Godwyn: "Başrahibin, kasabalıların değirmeni ücretsiz kullanmalarına izin verdiği zamanlar olmuş olabilir."

"Başrahip Philip'in kasabaya armağanıydı o."

"Ben bu konuda bir şey bilmiyorum."

"Kayıtlarınız arasında mutlaka bununla ilgili bir evrak vardır."

Godwyn sinirlendi.

"Kasabalılar değirmeni onarılamaz hale getirdiler, bu yüzden manastır tamir ettirmek için dünyanın parasını harcamak zorunda kaldı. Bu bile armağanı iptal etmek için yeterli bir sebeptir."

Caris, Edmund'un haklı olduğunu kabul etti. Godwyn'in iddiaları sağlam temellere dayanmıyordu. Caris, onun Başrahip Philip'in hediyesini bildiğini, ama bilmiyormuş gibi yaptığını anladı.

Edmund yeniden denemeye çalıştı.

"Gerçekten, bu konuyu aramızda halledemez miyiz?"

"Kararımdan geri dönmeyeceğim." dedi Godwyn. "Bu beni halkın gözünde küçük düşürür."

Onu rahatsız eden tek şeyin bu olduğunu düşündü Caris. Eğer fikrini değiştirirse kasaba halkının ona eskisi gibi saygı göstermeyeceğinden korkuyordu. İnatçılığı, çelişkili bir şekilde çekingenliğinden kaynaklanıyordu.

Edmund: "Hiçbirimiz Kraliyet Mahkemesi'ne yeniden gitmenin getireceği sıkıntı ve masrafa katlanmak istemeyiz."

Godwyn irkildi.

"Beni Kraliyet Mahkemesi ile mi tehdit ediyorsunuz?"

"Etmemeye çalışıyorum, ama..."

Caris gözlerini kapadı, iki adamın tartışmayı dönüşü olmayan bir noktaya getirmemeleri için dua etti içinden. Ama duası kabul olmadı.

"Ama ne?" diye meydan okudu Godwyn.

Edmund içini çekerek: "Ama evet; eğer insanları yıkama değirmenini kullanmaya zorlamaya devam ederseniz, evde yıkamayı yasaklarsanız Kral'a başvuracağım."

"Başvurun öyleyse!" dedi Godwyn.

Geyik, bir-iki yaşında genç bir dişiydi, butlarının arası ipek gibi yumuşak ve parlak, yumuşacık derisinin altında adaleleri güçlüydü. Açıklığın uzak tarafında, boynunu çatıların dalları arasından uzatıp fırça gibi bir parça çayıra ulaşmaya çalışıyordu. Ralph Fitzgerald ve Alan Fernhill, atlarının üstündeydiler. Atların toynak sesleri, ıslak sonbahar yapraklarının içinde boğuluyor, köpekler eğitildikleri gibi sessizce bekliyorlardı. Biraz bu yüzden, biraz da yemeğine ulaşmaya yoğunlaştığından geyik onların yaklaştıklarını duyamadı. Duyduğunda da artık çok geçti.

Onu önce Ralph görmüş ve açıklığın karşı tarafını işaret etmişti. Alan uzun yayını almıştı yanına. Sol eliyle hem yayı hem de dizginleri sıkı sıkı tutuyordu. Uzun yıllar çalışmış olmanın verdiği çabuklukla, bir saniyede oku yaya yerleştirdi ve attı.

Köpekler daha yavaştı. Ancak yay kirişinin titreşimini ve okun havada uçarken çıkardığı ıslık sesini duyunca harekete geçtiler. Dişi köpek Barley olduğu yerde, başı yukarda, kulakları dikilmiş, don-

muş gibi dururken yavrusu Blade -annesinden daha iri olmuştu büyüdükçe- alçak sesle hafifçe havladı.

Ok, yarım metre uzunluğundaydı, kuğu tüyleriyle hafifletilmişti. Ucunda, yuvasına sıkıca oturmuş beş santimlik bir demir yekpare vardı. Ucu sivri bir avlanma okuydu. Savaş oklarının ucu, yolundan sapmadan zırhın içine girebilmesi için kare biçiminde durdu.

Alan'ın atışı iyiydi, ama mükemmel sayılmazdı. Geyiği boynunun alt tarafından vurdu. Hayvan dört ayağının üstünde zıpladı, herhalde bu acı veren ani darbeyle çok şaşırmıştı. Başını çalıların arasından çıkardı. Ralph bir an için onun ölü olarak yere düşeceğini zannetti, ama hayvan sıçrayarak uzaklaştı. Ok hâlâ boynunda saplıydı, ama yaradan kan fışkırmıyor, sadece hafif hafif sızıyordu; bu da okun ana damarları ıskalayıp adalenin içine saplandığını gösteriyordu.

Köpekler, kendileri de okla vurulmuş gibi yerlerinden fırladı ve iki at acele etmeden arkalarından yürüdü. Ralph en sevdiği av atının, Griff'in üstündeydi. Hayatının en önemli amacı olan heyecanın dalga dalga vücudunu kapladığını hissediyordu. Sinirleri karıncalaşıyor, boğazı sıkışıyor, sesinin en son perdesinde haykırmak için dayanılmaz bir istek duyuyordu. Bu titreşim o kadar çok cinsel heyecana benziyordu ki aradaki farkı ayırt etmek çok zordu.

Ralph gibi adamlar savaşmak için yaşarlardı. Kral ve baronları onları lord ya da şövalye yapıp yönetmeleri için onlara köyler ve topraklar vermelerinin bir nedeni vardı elbette. Böylece Kral'ın her ihtiyacı olduğunda onun için savaşmak üzere silahtarlar ve atlar besleyebilir, silah ve zırh satın alabilirlerdi. Ama her gün bir savaş olmuyordu. Bazen asi Galler'le asi İskoç sınırlarında bir iki küçük olayın dışında iki üç yıl hiçbir savaş olmadan geçerdi. Bu molalarda şövalyelerin bir şeyler yapması gerekirdi. Formda kalmak, biniciliklerini muhafaza etmek ve hepsinden önemlisi kana susamışlıklarını doyurmak zorundaydılar. Askerler öldürmek ihtiyacındaydılar ve bu işi en iyi öldürmeyi özledikleri zaman yaparlardı. Avlanmak en iyi çareydi. Kral'dan, Ralph gibi en küçük lorda kadar herkes fırsatını bulur bulmaz ava çıkardı, bu da haftada en az birkaç kez demekti. Bundan çok hoşlanırlardı, ayrıca avlanmak kendilerini göreve çağırdıkları her an savaşmaya hazır hissettirirdi. Ralph,

Earlscastle'a her gidişinde Kont Roland'la ava çıkar, sık sık da Lord William'ın Catherham'daki av partilerine katılırdı. Kendi köyü Wigleigh'deyken, silahtarı Alan ile birlikte çevredeki ormanları dolaşırdı. Genelde yaban domuzu vururlardı -yaban domuzlarında çok et olmazdı- ama avlanması çok heyecan verici olurdu, çünkü iyi savaşırlardı. Ralph zaman zaman tilkilerin peşine de düşerdi; hatta nadir bulunan kurtları bile kovalardı ara sıra. Ama en iyisi geyikti. Çevik ve hızlıydı, ayrıca eve götürmek için elli kilo et demekti.

Ralph, altındaki Griff'in titreşimlerini, atın ağırlığını, gücünü, adalelerinin güçlü kıpırdanışlarını ve ayak seslerinin gümbürtüsünü hissedebiliyordu. Geyik yeşilliklerin arasında gözden kayboldu ama Barley onun nereye gittiğini biliyordu, atlar da köpekleri takip etti. Ralph sağ elinde bir mızrağı hazır tutuyordu, mızrak dişbudaktan yapılmış, ucu yakılarak sivriltilmişti. Griff sıçrayıp yoldan ayrılınca, Ralph yukardan sarkan ağaç dallarının altından geçmek için başını eğiyor ve atla birlikte sarsılıyordu. Çizmelerini üzengiye sıkı sıkıya geçirmiş, eyerin üstünde dizlerinin baskısıyla fazla çaba harcamadan durabiliyordu.

Ağaçların altındaki çalılar yüzünden atlar geyik kadar hızlı hareket edemiyorlardı, biraz geri kaldılar, ama köpekler daha avantajlıydı. Ralph yaklaştıkça köpeklerin deli gibi havladıklarını duydu. Sonra sesler birden kesildi. Birkaç dakika sonra Ralph bu sessizliğin nedenini anladı. Geyik çalılardan kurtulmuş yola çıkmıştı ve arayı açıyordu. Yola çıkınca üstünlük atlara geçti, çabucak köpekleri arkada bırakarak geyikle arayı kapatmaya başladılar.

Ralph hayvanın giderek kuvvetten düştüğünü görebiliyordu. Bacağından kan akıyordu, herhalde köpeklerden biri ısırmıştı. Geyik uzaklaşmaya uğraşırken adımları düzensizleşmeye başladı. Zaten kısa mesafe koşabilirdi sadece ani çıkışlar yapabilir, ama koşma hızını uzun süre aynı tempoda sürdüremezdi.

Avına yaklaştıkça Ralph'ın damarlarında kan daha hızlı akıyordu. Mızrağı daha bir sıkı kavradı. Mızrağın ucunu, büyük bir hayvanın sert vücuduna batırmak, güç gerektirirdi; bu hayvanların derisi sert, adaleleri gergin, kemikleri kalın olurdu. Eğer omzuna saplamadan boyun toplardamarını vurabilirse... Boyun en yumu-

şak hedefti. En doğru zamanı seçip bütün gücüyle batırması gerekiyordu.

Atları neredeyse arkasında hisseden geyik ümitsizce bir dönüş yaparak kendini çalıların arasına attı. Bu ona birkaç saniye kazandırdı. Atlar, geyiğin duraklamadan üzerinden zıpladığı çalılara gelince yavaşladılar. Ama köpekler yetişti. Ralph, geyiğin fazla uzaklaşamayacağını anladı.

Normal şartlarda, köpekler geyiği defalarca ısırarak yaralar, böylece atlar yetişip avcı öldürücü darbeyi indirene kadar avı yavaşlatırlardı. Ama bu olayda bir kaza oldu.

Köpekler ve atlar neredeyse üzerine çullanıyordu ki geyik yan tarafa kaçtı. Blade, genç köpek, daha bir çoşkuyla arkasından gitti ama kendini Griff'in ayaklarının altında buldu. At o kadar hızla gidiyordu ki durması ya da köpekten kaçması mümkün değildi ve güçlü ön ayağıyla ona vurdu. Köpek kocamandı, yaklaşık otuz beş kırk kilo vardı, bu çarpışma yüzünden at dengesini kaybetti.

Ralph düştü. Havada uçarken mızrağını bıraktı. O anda en büyük korkusu atın üzerine düşmesiydi. Ama yere düşmeden hemen önce Griff kendini toparladı.

Ralph dikenli çalıların üstüne düştü. Elleri ve yüzü kötü çizildi, canı fena halde yanıyordu; neyse ki dallar, düşmenin şiddetini azaltmıştı. Ralph çok öfkelenmişti.

Alan atının dizginlerini çekip durdu. Barley bir süre geyiğin peşinden koştu, ama birkaç dakika sonra geri döndü, hayvan kaçmıştı. Ralph güçlükle ayağa kalkarken küfrediyordu. Alan Griff'i yakaladı, sonra atından indi. İki atın da dizginleri elindeydi.

Blade, kuru yaprakların üstünde hareketsiz yatıyor, ağzından kan damlıyordu. Griff'in demir nalı tam başına çarpmıştı. Barley ona doğru gitti, kokladı, burnuyla dürtüp yüzündeki kanları yaladı, sonra uzaklaştı, çok şaşkındı. Alan çizmesinin burnuyla köpeği dürtükledi, hiçbir tepki yoktu. Blade nefes almıyordu.

"Ölmüş." dedi Alan.

"Kahrolası aptal köpek, ölmeyi hak etti." dedi Ralph.

Dinlenecek bir yer arayarak ormanın içinde yürüdüler. Bir süre sonra Ralph akan bir su sesi duydu. Sesi izleyerek hızla akan bir de-

renin kıyısına geldi. Suyun akış yönünü takip ettiğinde Wigleigh'in tarlalarının biraz ötesinde olduklarını gördü.

"Biraz dinlenelim." dedi Alan.

Atları çözdü ve heybesinden ağzı kapaklı bir sürahi ile iki tahta kupa ve küçük bir torba yiyecek çıkardı.

Barley suya koştu, kana kana içti. Ralph bir ağaca sırtını dayayarak derenin kenarına oturdu. Alan da yanına oturmuştu. Bir kupa bira ve bir dilim peynir uzattı. Ralph birayı aldı, ama yiyecek bir şey istemedi.

Alan, patronun moralinin bozuk olduğunu biliyordu, o yüzden hiç sesini çıkarmadan Ralph'in içkisini bitirmesini bekledi ve bardağını yeniden doldurdu. Sessizce otururken bir yerlerden gelen kadın sesleri duydular. Alan bir kaşını kaldırarak Ralph'a baktı; Barley hırlamaya başlamıştı. Ralph ayağa kalkarak köpeği susturduktan sonra gürültü çıkarmadan sesin geldiği yöne doğru yürüdü. Alan da arkasından.

Nehrin aşağısına doğru birkaç metre ilerde durdu, yeşilliklerin içine baktı. Bir grup köylü kadın, nehrin bu taraftaki kıyısında, suyun yüzeye çıkmış kayalar üzerinden hızla aktığı yerde çamaşır yıkıyordu. Islak bir ekim günüydü, hava serindi fakat soğuk değildi. Giysilerinin kollarını yukarı kadar kıvırmışlar, ıslanmasın diye eteklerini kalça hizasına kadar sıyırmışlardı.

Ralph onları tek tek inceledi. Birisi Gwenda'ydı. Kaslı kol ve bacaklarıyla, şimdi dört aylık olan bebeğini sırtına sarmış çamaşır yıkıyordu. Ralph, Perkin'in karısı Peg'i fark etti, kocasının iç çamaşırlarını taşla ovuyordu. Kendi hizmetçisi Vira da oradaydı. Otuz yaşlarında, sert görünümlü kadın, bir keresinde poposunu elliğinde öylesine taş gibi bakmıştı ki Ralph bir daha asla ona dokunmamıştı. Duyduğu ses, dul bayan Huberts'a aitti. Herhalde yalnız yaşadığı için çok konuşuyordu. Kadın, suyun içinde durmuş, yüksek sesle ötekilerle uzaktan dedikodu yapıyordu.

Ve Annet de oradaydı.

Bir taşın üstüne oturmuş, elindeki küçük kumaş parçasını eğilerek suya batırıyor, sonra doğrulup çitilemeye devam ediyordu. Yukarı toplanmış eteklerinin arasında kaybolan uzun beyaz bacakları büyüleyiciydi. Her eğildiğinde yakası açılıyor, ağaçta saklanan baş-

tan çıkarıcı meyveler gibi küçük memelerini meydana çıkarıyordu. Sarı saçlarının uçları ıslanmıştı, güzel yüzünde sanki bu işler için yaratılmadığını düşünüyormuş gibi sinirli bir ifade vardı.

Epey bir süredir burada olduklarını tahmin etti Ralph. Eğer Dul Hubert sesini yükseltmeseydi, orada olduklarını fark etmeyecekti bile. Eğilerek diz çöktüğü yapraksız çalıların arasından gözetlemeyi sürdürdü. Alan da yanına çömelmişti.

Ralph, kadınları gözetlemeyi severdi. Ergenlik çağındayken bunu çok sık yapardı. Yayılıp, bacaklarını sere serpe açarak uzanırlar, bir erkeğin dinlediğini bilseler asla konuşmayacakları şeylerden konuşurlardı.

Kendi köyünün her şeyden habersiz kadınlarıyla gözlerine ziyafet çekiyor, ne konuştuklarını duymak için dikkatle dinliyordu. Gwenda'yı izledi, küçük güçlü vücuduna bakarken, onun çırılçıplak, yatağın önünde diz çökmüş hali gözlerinin önüne geldi ve kalçalarını tutup kendine çektiği anı yeniden yaşadı. Tavırlarının ne kadar değiştiğini anımsadı. Baştan son derece soğuk ve pasifti, yaptığı işten duyduğu tiksintiyi ve hoşnutsuzluğu gizlemeye uğraşıyordu, sonradan Ralph yavaş yavaş değiştiğini fark etmişti. Ensesinde teni kızarmış, hızla inip kalkan göğsü heyecanlandığını ele vermişti. Başını öne eğip gözlerini kapaması, utançla karışık zevk aldığını gösteriyordu. Bu anlar Ralph'in nefeslerini sıkılaştırmış, alnı serin havaya rağmen ter içinde kalmıştı. Gwenda'yla bir kez daha birlikte olma fırsatı çıkar mıydı acaba?

Çok geçmeden, kadınlar gitmek üzere hazırlanmaya başladılar. Islak çamaşırları katlayıp sepetlerin içine yerleştirdiler ya da başlarının üstünde dengede dursun diye bohçaladılar ve yavaş yavaş nehrin kıyısındaki patika boyunca yürümeye başladılar. Sonra Annet'le annesi arasında tartışma başladı. Annet getirdiği çamaşırların ancak yarısını yıkamıştı. Kalan kirlileri de eve götürmeyi öneriyordu, ama görünüşe göre Peg onun kalıp çamaşırları bitirmesini istiyordu. Sonunda Peg, ayağını yere vurarak uzaklaştı. Annet küskün bir suratla kaldı.

Ralph, şansına inanamıyordu.

Alçak sesle Alan'a:

"Biz Annet'le biraz eğleneceğiz. Sen etrafı gözetle ve kaçış yolunu kes."

Alan ortadan kayboldu.

Ralph, Annet'in kalan çamaşırları mekanik olarak suya bastırmasını, sonra kenara oturup üzgün bir suratla suya bakmasını izledi. Öteki kadınların, sesleri duyamayacakları kadar uzaklaştıklarından emin olunca ayağa kalkıp ilerledi.

Annet, ağaçların altındaki kuru yapraklarda çıkan sesleri duyup başını kaldırdı, şaşırdı. Ralph onun yüzündeki ifadenin şaşkınlık ve endişeden, -ormanda ikisinin yalnız olduklarını fark ettiğinde- korkuya dönüşmesini keyifle izledi. Kadın hemen ayağa sıçradı, ama bu arada Ralph yanına gelmişti bile, kolunu hafif fakat sıkıca tuttu.

"Merhaba Annet." dedi. "Burada ne yapıyorsun böyle... tek başına?"

Annet omzunun üstünden etrafa bakındı. Ralph'in yanında yapacaklarına engel olacak birilerinin olup olmadığını araştırdı, ortada bir tek Barley'in olduğunu görünce yüzü hoşnutsuzlukla buruştu.

"Eve gidiyorum." dedi. "Annem de şimdi gitti zaten."

"Acele etme." dedi Ralph. "Böyle çok çekici görünüyorsun, saçların ıslak, dizlerin çıplak..."

Annet aceleyle eteğini aşağı indirmeye çalıştı. Ralph boştaki eliyle çenesini tutup kendisine bakmaya zorladı.

"O kadar endişelenme. Sana zarar vermeyeceğim. Ben senin Lord'unum."

Gülümsemeye çalışarak: "Biraz şaşırdım da." dedi Annet. "Beni korkuttunuz."

Her zamanki cilvesiyle: "Belki beni eve siz götürürsünüz." dedi aptal aptal sırıtarak.

"Kızların ormadan korunmaları gerekir."

"Ah, ben seni korurum. Sana kocandan da, o aptal Wulfric'den de daha iyi bakarım."

Elini çenesinden aşağı kaydırarak göğsünü tuttu. Aynı hatırladığı gibi küçük ve sertti. Öteki eliyle de diğer göğsünü tutabilmek için kızın kolunu bıraktı.

Serbest kalır kalmaz Annet koşmaya başladı. Kız korkuyla patika boyunca koşup ağaçların arasına dalarken Ralph gülüyordu.

Bir dakika sonra dehşet içinde bir çığlık duydu. Olduğu yerde bekledi, Alan kızı getirdi. Kollarını arkasına doğru bükmüştü, göğsü davetkâr bir şekilde açılmıştı.

Ralph bıçağını çekti. Otuz santim uzunluğunda keskin bir bıçaktı.

"Elbiselerini çıkar." dedi.

Alan onu serbest bıraktı ama Annet'in Ralph'in söylediklerini yapmaya niyeti yoktu.

"Lütfen efendim!" dedi. "Size daima saygı duymuşumdur..."

"Elbiseni çıkar, yoksa yanaklarını kesip ömür boyu kalacak izler bırakırım."

Boş kafalı bir kadına söylenecek en etkili tehditlerden biriydi. Annet hemen itaat etti. Düz kahverengi yünlü elbisesini başından çıkarırken ağlamaya başladı. Önce buruşmuş giysiyi önünde tutarak çıplaklığını örtmeye çalıştı ama Alan uzanıp elbiseyi elinden çekti ve bir tarafa fırlattı.

Ralph, gözlerini çıplak vücudundan ayıramıyordu. Annet gözleri yerde, yüzü gözyaşları içinde öylece duruyordu. Muntazam kalçalarının arasında koyu sarı bir tüy yumağı duruyordu.

"Wulfric seni hiç böyle görmemiştir değil mi?" dedi Ralph.

Gözlerini kaldırmadan başını iki yana salladı.

"Hayır."

Elini bacaklarının arasına sokarak: "Hiç buraya dokundu mu?"

Annet: "Lütfen efendim, ben evli bir kadınım."

"Daha iyi ya... Kaybedecek bekâretin yok, yani endişelenecek bir şey yok. Uzan!..."

Annet geri kaçmak istedi, Alan'a çarptı. Alan ustaca bir ayak hareketiyle onu yere düşürdü. Ralph kalkmasın diye ayak bileklerini tutuyordu fakat kız ümitsizce debeleniyordu.

"Sıkı tut şunu!" dedi Ralph Alan'a.

Alan, başını yere bastırdı, dizleriyle kollarını, elleriyle omuzlarını tutarak hareketsiz bıraktı.

Ralph aletini çıkardı, sertleşsin diye bir iki ovuşturduktan sonra Annet'in bacaklarının arasına çöktü.

Annet bağırmaya başladı ama kimse onu duymadı.

35

Allah'tan, olaydan sonra Annet'i ilk gören Gwenda oldu. Gwenda ve Peg çamaşırları eve getirip kurutsunlar diye Perkin'in evinin mutfağında, ateşin etrafına serdiler. Gwenda hâlâ Perkin için işçi olarak çalışıyordu, ama şimdi sonbaharda işler azaldığı için ev işlerinde Peg'e yardımcı oluyordu. Çamaşırları hallettikten sonra Perkin, Rob, Billy Howard ve Wulfric için öğle yemeği hazırlamaya başladılar. Bir saat kadar sona Peg: "Annet'in başına bir şey gelmesin?" dedi.

"Ben gidip bakayım." diye karşılık verdi Gwenda.

Önce bebeğini yokladı, Sammy hasır bir beşikte, eski kahverengi battaniyeye sarılı, akıllı gözleriyle ocaktan çıkan dumanın tavanda kıvrımlar yaparak birikmesini izliyordu. Gwenda alnından öperek Annet'i aramak için çıktı.

Rüzgârlı tarlalardan geçerek geldikleri yolu geri gitmeye başladı. Lord Ralph ve Alan yanından geçerek dörtnala köye doğru uzaklaştılar. Bugünkü avları kısa sürmüşe benziyordu. Gwenda ormana girdi ve kadınların çamaşır yıkadıkları yere çıkan kestirme patikadan yürüdü. Oraya varmadan karşıdan gelen Annet'i gördü.

"İyi misin?" dedi Gwenda. "Annen çok merak etti."

"İyiyim." diye cevap verdi Annet.

Gwenda kötü bir şeyler olduğunu sezmişti.

"Hiçbir şey."

Annet gözlerine bakamıyordu.

"Hiçbir şey olmadı. Beni yalnız bırak."

Gwenda Annet'in karşısına geçip onu baştan aşağı süzdü. Yüzü, Gwenda'ya yanılmaya meydan bırakmayacak şekilde bir felaketin olduğunu söylüyordu. İlk bakışta fiziksel bir yara bere görünmüyordu -çünkü uzun yün elbisesi bütün vücudunu örtüyordu- ama Gwenda elbisesinde kan lekesine benzeyen koyu renk lekeleri fark etti.

Gwenda birden Ralph ve Alan'ın yanından dörtnala geçişlerini anımsadı.

"Lord Ralph sana bir şey mi yaptı?"

"Ben eve gidiyorum." dedi Annet, Gwenda'yı iterek geçmeye çalıştı.

Gwenda kolundan tutarak onu durdurmaya çalıştı. Çok sıkmamıştı, ama Annet, eliyle kolunun üst tarafını tutarak acıyla haykırdı.

"Yaralısın!" diye bağırdı Gwenda.

Annet gözyaşlarına boğuldu bir anda.

Gwenda kolunu Annet'in omuzlarına sararak.

"Eve gidelim." dedi. "Annene her şeyi anlatırsın."

Annet başını iki yana salladı.

"Kimseye bir şey anlatamam."

Bunun için çok geç diye düşündü Gwenda.

Annet'le birlikte Perkin'in evine doğru yürürken bütün olasılıkları tek tek aklından geçiriyordu. Annet'in bir çeşit saldırıya uğradığı kesindi. Bir ya da iki yolcunun saldırısına uğramış olabilirdi, ama yakınlarda öyle bir yol yoktu. Kanun kaçaklarının olma ihtimali her zaman vardı; ama çok uzun zamandır Wigleigh yakınlarında öyle birine rastlanmamıştı. En kuvvetli şüpheliler Ralph ve Alan oluyordu bu durumda.

Peg, uyanık kadındı. Annet'i bir tabureye oturtup giysisini omuzlarından aşağı sıyırdı. Her iki kolunun da üst kısımları şişmiş ve kızarmıştı.

"Birisi seni yere yatırmış." dedi Peg kızarak.

Annet cevap vermedi.

Peg ısrar etti.

"Haklı mıyım? Bana cevap ver çocuk yoksa başın daha büyük belaya girecek. Birisi seni yere mi yatırdı?"

Annet başını salladı.

"Kaç kişiydiler? Söyle hadi."

Annet konuşmadı, ama iki parmağını kaldırdı.

Peg öfkeden kıpkırmızı oldu.

"Sana şey yaptılar mı?"

Annet yine başını salladı.

"Kimlerdi?"

Annet bu sefer başını iki yana salladı.

Gwenda onun neden söylemek istemediğini biliyordu. Bir çiftçinin bir lordu herhangi bir suçla itham etmesi çok tehlikeliydi. Peg'e: "Ralph'la Alan'ı uzaklaşırken gördüm." dedi.

Peg'in sesi adeta bir fısıltı gibi çıkıyordu.

"Sanırım Ralph o işi yaparken, Alan da seni kollarından tuttu."

Annet başını salladı.

Peg yumuşamıştı. Gerçeği şimdi anlamıştı. Kızına sarılarak: "Zavallı çocuğum." dedi. "Benim zavallı bebeğim."

Annet hıçkırmaya başladı.

Gwenda evden çıktı.

Erkekler öğle yemeği için neredeyse eve gelmek üzereydiler ve gelir gelmez Ralph'in Annet'e tecavüz ettiğini anlayacaklardı. Annet'in babası, erkek kardeşi, kocası ve eski sevgilisi öfkeden deliye döneceklerdi. Perkin aptalca bir şey yapmak için çok yaşlıydı, Rob, Perkin ne derse onu yapardı, Billy Howard sorun çıkarabilecek kadar cesur değildi, ama Wulfric gerçekten çıldırırdı. Ralph'i öldürürdü.

Ve bu yüzden asılırdı.

Gwenda olayların akışını değiştirmek zorundaydı, aksi halde kocasını kaybedecekti. Aceleyle köye doğru yürümeye başladı. Kimseyle konuşmadan malikâneye ulaştı. Ralph ve Alan'ın yemeklerini bitirip tekrar dışarı çıktıklarını duymayı bekliyordu, ama bunun için vakit biraz erkendi ve pek memnun olmasa da hâlâ evde olduklarını öğrendi.

Onları evin arkasındaki ahırda buldu. Toynakları iltihaplanmış bir ata bakıyorlardı. Normalde Ralph ve Alan'ın bulunduğu yerde olmaktan huzursuz olurdu. Çünkü, ne zaman ona baksalar, Kingsbridge'de, Bell'deki yatağın üzerinde diz çökmüş halini hatırladıklarından emindi. Ama bugün bu düşünceyi aklına bile getirmiyordu. Bir şekilde onların köyden ayrılmasını sağlamak zorundaydı. Hemen, şimdi, Wulfric ne halt ettiklerini öğrenmeden önce. Onlara ne söyleyecekti?

Bir an dili tutulmuş gibi konuşamadı, sonra çaresizlikle:

"Lord'um, Kont Roland bir haberci göndermiş."

Ralph şaşırdı.

"Ne zaman?"

"Bir saat kadar önce."

Ralph, atın ayağını kaldırarak muayene eden seyise baktı.

Adam: "Buraya kimse gelmedi." dedi.

Doğal olarak habercinin önce malikâneye gelip lordun hizmetkârlarıyla konuşması gerekirdi. Ralph Gwenda'ya dönerek:

"Bu haberci neden haberi sana getirdi?"

Çaresizlikten, aklına gelen ilk yalanı söyledi.

"Köyün tam girişinde, yolda karşılaştık. Lord Ralph'ı sordu, ben de avda olduğunuzu ancak yemeğe döneceğinizi söyledim. Ama acelesi varmış, kalamazmış."

Bir haberci için alışılmış davranışlar değildi bunlar. Normalde haberciler yemek yer, içer ve atlarını dinlendirirlerdi. Ralph:

"Ne acelesi varmış böyle?"

Gwenda hemen bir mazeret uyduruverdi.

"Güneş batmadan Cowford'da olması gerekiyormuş. Daha fazla soru sormaya cesaret edemedim."

Ralph homurdandı. Son kısım kabul edilebilir doğruluktaydı. Kont Roland'ın habercisi bir köylü kadının kendisine ahiret sualleri sormasına izin vermezdi.

"Neden daha önce haber vermedin?"

"Sizi bulmak için tarlaların içinden geldim, ama siz beni görmediniz, dörtnala yanımdan geçip gittiniz."

"Ah, sanırım seni gördüm. Neyse, mesaj nedir?"

"Kont Roland sizi haberi alır almaz Earlscastle'a çağırıyor."

Derin bir nefes alıp inanılması güç bir yalan daha ekledi.

"Haberci, yemek yemek için bile beklememenizi, hemen yeni atlara binip buradan ayrılmanızı söylememi istedi."

İnanması biraz zor bir hikâyeydi, ama ne yapıp edip Ralph'i Wulfric gelmeden buradan uzaklaştırmalıydı.

"Sahi mi? Neden bana bu kadar acil ihtiyacı olduğunu da söyledi mi?"

"Hayır."

"Hmm.." Ralph düşünceli görünüyordu, bir dakika boyunca bir şey söylemedi.

Gwenda merakla sordu:

"Yani, şimdi gidiyor musunuz?"

Soğuk soğuk Gwenda'ya baktı,

"Orası seni ilgilendirmez." dedi.

"İşin önemini ve aciliyetini doğru olarak iletemediğimi sansınlar istemem."

"Öyle mi? Ne isteyip istemediğinden bana ne. Çık dışarı..."

Gwenda gitmek zorunda kalmıştı.

Perkin'in evine döndü. Tam eve varmıştı ki erkekler tarladan döndüler. Sam, beşiğinde sakin ve mutlu uyuyordu. Annet bıraktığı yerde oturuyordu hâlâ, elbisesi kollarındaki çürükleri göstermek için aşağı çekilmişti. Peg suçlar gibi sordu: "Neredeydin?"

Gwenda cevap vermedi. Zaten Peg de o an içeri giren Perkin'in sorusuyla ona dönmüştü: "Bu da ne? Annet'in nesi var?"

Peg: "Ormanda yalnızken Ralph ve Alan'la karşılaşmak talihsizliğine uğramış."

Perkin'in suratı öfkesinden morardı.

"Neden yalnızdı?"

"Benim hatam." dedi Peg ve ağlamaya başladı. "Her zamanki gibi çamaşır yıkama konusunda çok tembeldi, öteki kadınlar gittikten sonra kalıp çamaşırını bitirmesini istedim. O iki hayvan işte o zaman gelmiş olmalı."

"Onları görmüştük Brookfield'e doğru at sürüyorlardı." dedi Perkin.

"Herhalde oradan geliyorlardı."

Korkmuş gibiydi.

"Çok tehlikeli bir şey bu, bu aileyi mahvedecek kadar tehlikeli."

"Ama biz yanlış bir şey yapmadık." diye itiraz etti Peg.

"Ralph işlediği suç yüzünden bizim suçsuzluğumuzdan nefret edecek."

Doğru olabilirdi. Gwenda şimdi anlıyordu. Ralph, dalkavuk ve itaatkâr görünüşünün altında çok sinsi ve kurnazdı.

Annet'in kocası Billy Howard, çamurlu elbisesini gömleğine silerek içeri girdi. Annet'in kardeşi Rob da hemen arkasındaydı. Billy karısının kollarındaki çürükleri görünce sordu: "Ne oldu sana?"

Onun yerine Peg cevap verdi.

"Ralph ve Alan."

Billy karısına bakarak:

"Sana ne yaptılar?"

Annet gözlerini yere indirdi ve hiçbir şey söylemedi.

"İkisini de öldüreceğim." dedi Billy öfkeyle, ama boş bir tehdit olduğu çok açıktı. Billy yumuşak huylu bir adamdı, ince yapılıydı ve hayatında hiç kavga etmemişti, en sarhoş olduğu zamanlarda bile.

Kapıdan son giren Wulfric oldu. Çok geçti, Gwenda Annet'in şu anda bile ne kadar çekici olduğunun farkındaydı. Uzun bir boynu ve yuvarlak çok güzel omuzları vardı, üstelik göğüslerinin uçları bile görünüyordu. Çirkin çürükleri, onun diğer büyüleyici yanlarını daha çok vurguluyordu. Wulfric, gözlerini gerçek bir hayranlıkla ona dikti -hiçbir zaman duygularını gizleyemezdi zaten- bir dakika sonra da, o iğrenç çürükleri fark etti, kaşlarını çattı.

Billy sordu: "Sana tecavüz ettiler mi?"

Gwenda Wulfric'i izliyordu. Olayın vahametini kavrayınca yüzü geçirdiği şoktan allak bullak oldu, açık renk teni kızardı.

Billy ısrarla sordu: "Tecavüz ettiler mi, kadın?"

Gwenda'nın içinde, hiç sevmediği Annet'e karşı bir şefkat duygusu yükseldi. Neden herkes bu kıza böyle aşağılayıcı sorular sorma hakkına sahip olduklarını düşünüyordu?

Sonunda Annet, Billy'nin sorusuna sessizce bir baş eğmesiyle cevap verdi.

Wulfric'in yüzü kapkara kesildi.

"Kim?" diye hırladı.

Billy: "Bu seni ilgilendirmez Wulfric. Evine git!" dedi.

Perkin ürkek bir tavırla: "Ben bela istemiyorum. Bu olayın hepimizi mahvetmesine izin vermemeliyiz."

Billy öfkeyle kayınpederine baktı:

"Sen ne diyorsun? Hiçbir şey yapmayacak mıyız yani?"

"Eğer Lord Ralph'i kendimize düşman edersek, ömrümüzün sonuna kadar rahat yüzü görmeyiz."

"Ama Annet'e tecavüz etti."

Wulfric inanamayarak sordu: "Bunu Ralph mi yaptı?"

Perkin: "Tanrı onun cezasını verecektir."

"Ben de, İsa'nın yardımıyla." dedi Wulfric.

Gwenda: "Lütfen Wulfric, yapma!" diyebildi.

Wulfric çoktan kapıdan çıkmıştı.

Gwenda arkasından gitti, korkudan çıldırmış bir halde koluna yapıştı. Ralph'e o uydurma mesajı vereli sadece birkaç dakika

olmuştu. Ralph, söylediklerine inansa bile, bakalım acele etme konusunu yeterince ciddiye alacak mıydı. Henüz köyden ayrılmamış olma ihtimali de vardı.

"Malikâneye gitme!" diye yalvardı Wulfric'e. "Lütfen!"

Wulfric Gwenda'yı sertçe silkeleyerek: "Çekil yolumdan!" dedi.

"Bebeğime bir bak."

Beşiğinde uyuyan Sammy'i gösterirken Gwenda ağlıyordu.

"Onu babasız mı bırakacaksın?"

Wulfric dışarı çıktı.

Gwenda da arkasından, onun arkasından da öteki erkekler çıktılar. Wulfric seri adımlarla ölüm meleği gibi, yumrukları iki yanında sıkılmış, gözleri ileri dikilmiş, yüzü öfkesinden kasılmış bir halde köyün içinden geçti. Öğle yemeği için evlerine dönen köylülerden bazıları ona bir şeyler söyledi ama Wulfric hiçbirine cevap vermedi. Bazıları peşine düştü. Malikâneye giden birkaç dakikalık yolun sonuna geldiğinde Wulfric'nin arkasında küçük bir kalabalık toplanmıştı. Nathan Reeve evinden çıkarak Gwenda'ya sadece:

"Durdurun onu, birileri onu durdursun, lütfen!" diyebildi. Ama faydasızdı. Hiç kimse, denemeye kalkışsa bile, ona engel olamazdı.

Wulfric, malikânenin ön kapısını hızla açarak içeri daldı. Gwenda hemen arkasındaydı ve kalabalık da bir yandan onları öne doğru itiyordu. Evin kâhyası Vira öfkeyle:

"Kapıyı çalmanızı beklerdim." dedi.

"Efendin nerede?" diye sordu.

Vira, Wulfric'in yüzündeki ifadeyi görünce korktu.

"Ahıra gitti." dedi. "Earlscastle'a doğru yola çıkmak üzere."

Wulfric onu iterek önünden çekti, mutfaktan geçti. Wulfric ve Gwenda arka kapıdan çıktıkları anda Ralph ve Alan atlarına biniyorlardı. Gwenda bir çığlık atabilirdi, iki saniye erken gelmişlerdi.

Wulfric öne doğru atıldı. Çaresizliğin verdiği bir ilhamla Gwenda ayağını uzatıp Wulfric'in ayak bileğine çelme taktı.

Wulfric, yüzüstü çamurların içine düştü.

Ralph ikisini de görmemişti. Atını topuklayıp bahçeden çıktı. Alan onları görmüştü, durumu hemen anladı, olay çıkarmamaya karar vererek Ralph'in arkasından gitti. Bahçeden çıktıktan sonra

Alan atını erkin sürerek Ralph'in önüne geçti, Ralph'in atı da çoşkuyla hızını arttırdı.

Wulfric lanetler savurarak ayağa fırladı, onları kovalamaya başladı. Gwenda da arkasından koştu. Elbette atlara yetişemezdi, ama Gwenda Ralph'in arkasına bakıp, bu kargaşanın sebebini anlamak için dizginleri çekeceğinden korkuyordu.

Ama iki adam dinlenmiş olan atların enerjilerinin keyfini sürüyordu. Arkalarına bile bakmadan köyün çıkış yolu boyunca neşeyle yarışıyorlardı. Saniyeler içinde, gözden kayboldular.

Wulfric çamurun içinde dizlerinin üstüne çöktü.

Gwenda ona yetişerek ayağa kalkmasına yardım etmek için kolundan tuttu. Wulfric onu o kadar şiddetle itti ki sendeledi, neredeyse düşüyordu. Şok olmuştu. Ona sert davranmak Wulfric'in yapacağı iş değildi.

"Beni tuzağa düşürdün." dedi, yardım almadan ayağa kalkarken.

"Hayatını kurtardım."

Nefret dolu gözlerle ona baktı ve:

"Seni asla affetmeyeceğim!" dedi.

Ralph Earslcastle'a vardığında kendisine, Roland'ın onu acilen çağırmak şöyle dursun herhangi bir haber bile göndermediğini söylediler. Kale burçlarındaki kargalar bile haline gülüyorlardı.

Alan tahmini bir açıklama yaptı.

"Bence bu Annet'le ilgili bir şey." dedi.

"Tam biz çıkarken Wulfric'in malikânenin arka kapısından dışarı çıktığını gördüm. O zaman aklıma bir şey gelmemişti, ama şimdi düşünüyorum da belki seninle yüzleşmeye gelmişti."

"Bahse girerim öyledir." dedi Ralph.

Belindeki uzun hançere dokundu.

"Bana söyleseydin keşke, bıçağımı karnına gömmek için bahane olurdu."

"Kuşkusuz Gwenda da biliyordu, bu yüzden de seni katil kocasından uzaklaştırmak için bu hikâyeyi o uydurdu."

"Tabii ya." dedi Ralph.

"Şu haberciyi neden kimsenin görmediği şimdi anlaşıldı, öyle biri hiç olmadı. Düzenbaz fahişe."

Kesinlikle cezalandırılmalıydı ama biraz sorun çıkabilirdi. Muhtemelen, herkesin iyiliği için yaptığını söyleyecekti. Ve Ralph'ın, kocasının Lord'a saldırmasına engel olmakla suç işlediğini iddia etmesi zor olacaktı. Daha kötüsü, eğer onu yalancılıkla suçlayacak olsa bu sefer de onun kendisini zekâsıyla oyuna getirdiği gerçeğini ilan etmiş olacaktı. Hayır, resmi bir ceza olmayacaktı, ama nasıl olsa bunu gayriresmi olarak cezalandırmak için yine gayriresmi bir yol bulurdu.

Earlscastle'dayken Ralph, Kont ve maiyetiyle birlikte ava gitme fırsatı buldu ve Annet'i aklından çıkardı ta ki, ikinci günün sonunda Roland onu özel odasına çağırana kadar. Odada onlardan başka sadece Kont'un kâtibi Peder Jerome vardı. Roland Ralph'a oturmasını teklif bile etmedi:

"Wigleigh rahibi burada." dedi.

Ralph şaşırdı:

"Peder Gaspard mı? Earlscastle'da mı?"

Roland, bu anlamsız sorulara cevap vermeye bile tenezzül etmedi.

"Annet adında bir kadına tecavüz ettiğinden şikâyetçi. Kadın, çiftçilerinden Billy Howard'ın karısıymış."

Ralph'in kalbi durdu bir an. Köylülerin onu Kont'a şikâyet etme cesaretini gösterecekleri aklından bile geçmezdi. Bir çiftçinin bir lordu mahkemede suçlaması çok zordu. Ama bu kadar kurnaz olabiliyorlardı demek. Wigleigh'de birileri, rahibi, şikâyette bulunması için akıllıca ikna etmiş olmalıydı.

Ralph aldırmaz bir tavırla:

"Saçma!" dedi. "Tamam, onunla yattım, ama o da istedi."

Roland'a erkek erkeğe bir bakış attı.

"İstemekten de fazlası vardı."

Roland'ın yüzünden bir hoşnutsuzluk ifadesi geçti, soran bakışlarla Peder Jerome'a döndü.

Jerome, eğitimli, hırslı bir genç adamdı. Ralph, öyle tipleri özellikle sevmezdi. Konuşurken yüzünde kendini beğenmiş bir ifade vardı.

"Kız burada. Kadın demeliyim, ama daha on yedi yaşında. Omuzlarında çok belirgin morluklar ve elbisesinde kan lekeleri var. Onunla ormanda karşılaştığınızı, sonra silahtarınızın onu yatırmak için üstüne diz çöktüğünü söylüyor ve Wulfric adında bir adam da, olay yerinden atınızla ayrıldığınızı görenlerin olduğunu iddia ediyor."

Ralph, Rahip Gaspard'ı, Earslcastle'a gelmeye ikna edenin Wulfric olduğunu tahmin etti.

"Bu doğru değil!" derken sesine kendinden emin bir hava vermeye çalışıyordu.

Jerome kuşkuluydu.

"Neden yalan söylesin?"

"Belki birisi ikimizi bir arada görmüş ve kocasına söylemiştir. O çürükleri de kocası yapmış olabilir. Dayaktan kurtulmak için tecavüz hikâyesini uydurmak zorunda kalmıştır, sonra da elbisesini tavuk kanıyla lekelemiştir."

Roland içini çekti:

"Çok sersemce değil mi Ralph?"

Ralph onun ne demek istediğinden emin değildi. Adamlarının Allah'ın belası keşişler gibi yaşamasını bekliyordu.

Roland devam etti: "Beni bu konuda çok uyarmışlardı. Gelinim her zaman senin başıma dert açabileceğini söylerdi."

"Philippa mı?"

"Lady Philippa diyecektin herhalde."

Ralph birdenbire her şeyi anlamıştı. Kuşkuyla sordu: "Hayatınızı kurtardıktan sonra sırf bir kadın karşı çıktığı için mi beni terfi ettirmediniz? Adamlarınızı kadınlar seçerse o ordu neye benzer?"

"Elbette haklısın, bu yüzden sonunda onun kararına itiraz ettim. Kadınların asla akıl erdiremediği şey şu: içinde çift sürmekten başka işe yaramaz. Ödleklerle savaşa gidilmez. Ama senin sorun çıkarabileceğini söylerken haklıydı. Barış zamanında, kahrolası rahiplerin tecavüze uğramış çiftçi karılar hakkında sızlanmalarını dinleyerek rahatsız olmak istemiyorum. Bir daha olmasın. Köylü kadınlarla yatman umurumda bile değil, hatta erkeklerle yatman bile umurumda değil. Ama söz konusu evli bir kadınsa, kadının rızası ile ya da değil, fark etmez, kocasına bir şekilde bunun bedelini

ödemelisin. Köylülerin çoğunu satın alabilirsin. Yeter ki olayı benim sorunum haline getirme."

"Emredersiniz efendim."

Jerome: "Gaspard'a ne diyeceğiz?" diye sordu.

"Bir düşünelim bakalım." dedi Ralph.

"Wigleigh benim topraklarımın sınırında bir yerde, oğlum William'ın topraklarına yakın bir yerde değil mi?"

"Evet." dedi Ralph.

"Bu kızla karşılaştığınız yer sınırdan ne kadar uzakta?"

"Bir mil. Wigleigh'in hemen dışındaydık."

"Fark etmez." dedi Jerome'a dönerek.

"Herkes bunun uyduruk bir mazeret olduğunu anlayacak, ama Peder Gaspard'a olayın Lord William'ın topraklarında gerçekleştiğini, bu yüzden benim karar verme yetkimin olmadığını söyle."

"Çok güzel, efendim."

Ralph: "Ya William'a giderlerse?" dedi.

"Gideceklerini sanmam. Ama eğer ısrar ederlerse o zaman William'la bir şeyler ayarlaman gerekecek. Köylüler, zamanla şikâyet etmekten yorulacaktır."

Ralph içi rahatlamış bir şekilde başını salladı. Bir an için büyük bir yanlış yaptığını ve Annet'e tecavüz etmesinin bedelini ödeyeceğini düşünmüştü. Sonunda sorun ümit ettiği biçimde hallolmuştu.

"Teşekkür ederim Lordum." dedi.

Kardeşinin bu olay hakkında ne diyeceğini merak ediyordu. Düşüncesi bile içini utançla doldurdu. Belki de Merthin hiçbir zaman anlamazdı gerçeği.

"Lord William'a şikâyet etmeliyiz." dedi Wulfric.

Wigleigh'e geri dönmüşlerdi.

Bütün köy bu meseleyi tartışmak için kilisede toplanmıştı. Peder Gaspard ve Nathan Reeve de oradaydılar. Ama her nedense liderleri Wulfric gibi görünüyordu, oysa çok gençti. Gwenda ile bebek Sammy'i kalabalığın içinde bırakıp öne çıkmıştı.

Gwenda meseleyi kapatmaları için dua ediyordu. Ralph'in cezalandırılmasını istemediğinden değil, aksine onu diri diri haşlanırken

görmeyi isterdi. Kendisine tecavüze yeltenen iki kişiyi öldürmüştü. Tartışmalar boyunca ara sıra bu olayı hatırlayarak ürperiyordu. Ama Wulfric'in lider rolüne soyunmasını istemiyordu. Wulfric'in bu davranışı kısmen Annet'e duyduğu hislerin henüz küllenmemiş olması yüzündendi ki bu da Gwenda'yı derinden incitiyor ve üzüyordu. Ama her şeyden önemlisi Gwenda, onun için korkuyordu. Aralarındaki düşmanlık Wulfric'in mirasına mal olmuştu zaten. Ralph daha neyin intikamının peşindeydi.

Perkin: "Ben, kurbanın babasıyım. Ve artık bu konuda başka bela istemiyorum. Bir lordu davranışlarından dolayı şikâyet etmek çok tehlikeli bir iştir. Doğru ya da yanlış her zaman şikâyetçiyi cezalandırmanın bir yolunu bulur. Bu işi burada keselim." dedi.

"Artık çok geç!" dedi Wulfric. "Şikâyet ettik bile, en azından rahibimiz etti. Geri çekilmek bize hiçbir şey kazandırmaz."

"Yeterince ileri gittik." diye tartışmayı sürdürdü Perkin.

"Ralph, Kont'unun önünde küçük düştü. Bundan sonra canının her istediğini yapamayacağını anladı."

"Tam aksine." dedi Wulfric.

"Bir şekilde paçayı kurtardığını düşünüyor. Korkarım aynısını yine yapacaktır. Artık köydeki hiçbir kadın güvende değil."

Perkin'in bütün söylediklerini Gwenda da Wulfric'e anlatmıştı. Wulfric hiç cevap vermemişti. Malikânenin arka kapısında, ayağına çelme takıp düşürdüğünden beri hemen hemen hiç konuşmamıştı Gwenda'yla. Önceleri, kendini aptal gibi hissettiği için küstüğünü sanmıştı. Earslcastle'dan döndükten sonra her şeyi unutacağını ummuştu. Ama yanılmıştı. Bir hafta ne yatakta ne de dışarda ona dokunmuştu, çok nadir göz göze geliyorlardı, konuştuğu zaman da ya tek heceli kelimeler kullanıyor ya da homurdanıyordu. Gwenda bu yüzden çok üzülüyordu.

Nathan Reeve: "Ralph'a karşı asla kazanamazsın. Köleler efendilerini asla yenemezler." diye çıkıştı.

"Ben o kadar emin değilim." dedi Wulfric.

"Herkesin düşmanı vardır. Ralph'in dizginlerinin çekildiğini görmek isteyenler sadece biz değilizdir mutlaka. Belki hiçbir zaman onu mahkeme huzuruna çıkaramayız ama yeniden böyle bir şey

yapmadan önce en azından durup düşünmesini istiyorsak, verebileceğimiz en fazla dertle cezalandırmalı, onu şiddetle kınamalıyız."

Köylülerin bazıları Wulfric'in söylediklerine başlarını sallayarak katıldılar, ama hiç kimse onu destekleyen bir söz söylemedi ve Gwenda tartışmayı kaybedeceğini umduğu için Wulfric adına sevindi. Ama kocası çok kararlıydı, şimdi de rahibe dönüp:

"Siz ne düşünüyorsunuz Peder Gaspard?" diye sordu.

Gaspard genç, fakir ve dürüsttü. Asillerden korkusu yoktu. İhtiraslı değildi -piskopos olmak ya da yönetici sınıfına katılmak gibi bir derdi yoktu- bu yüzden de aristokratları memnun etmeye ihtiyaç duymuyordu.

"Annet zalimce şiddete maruz kaldı, köyümüzde barış bu suçla bozuldu. Lord Ralph son derece iğrenç ve aşağılık bir günah işlemiştir. Bence pişmanlık duymalı ve günah çıkarmalıdır. Kurbanın iyiliği için, kendi öz saygımız için Lord Ralph'i cehennem ateşinden kurtarmak için Lord William'a gitmeliyiz."

Kabul sesleri uğultu halinde yükseldi.

Wulfric, yan yana oturan Annet ve Bill Howard'a baktı. Sonuçta diye düşündü Gwenda, onlar ne isterse onu yapacaklardı.

"Bela istemiyorum ama köydeki bütün kadınlar için başladığımız işi bitirmeliyiz" dedi Billy.

Annet gözlerini yerden kaldırmadan başıyla onayladı ve Gwenda istemeye istemeye Wulfric'in kazandığını kabul etmek zorunda kaldı.

"Eee, istediğini elde ettin." dedi Wulfric'e kiliseden çıkarlarken.

Wulfric homurdandı.

Gwenda üsteledi.

"Kendi karınla tek bir kelime konuşmazken, Billy Howard'ın karısı için hayatını tehlikeye atmaya devam ediyorsun."

Wulfric hiçbir şey demedi. Sammy aralarındaki düşmanlığı sezerek ağlamaya başladı.

Gwenda bütün ümitlerini yitirmişti. Sevdiği adama kavuşmak için hem cenneti hem de cehennemi yaşamıştı, sonunda onunla evlenmiş, çocuğunu doğurmuştu. Bütün bunlara rağmen kocası ona düşmanıymış gibi davranıyordu. Babası asla annesine böyle davranmamıştı -Jobby'nin davranışları tabii ki kimseye örnek olamazdı-.

Gwenda ona nasıl davranacağını bilemiyordu. Sammy'i kullanmayı denemişti, bir kolunda oğlu, diğer eliyle Wulfric'e dokunarak o çok sevdiği bebekle kendini özdeşleştirerek, sevgisini geri kazanmaya çalışmıştı fakat Wulfric her ikisini de reddederek uzaklaşmıştı. Seksi bile denemişti göğüslerini sırtına dayayarak karnını ve penisini okşamıştı, ama hiçbir işe yaramamıştı. Annet, Billy ile evlenmeden önce geçen yaz ne kadar direndiğini hatırladı.

Şimdi de öfke içinde bağırıyordu.

"Neyin var senin? Sadece hayatını kurtarmak istedim."

"Bunu yapmayacaktın."

"Ralph'i öldürseydin, asılırdın."

"Hiç hakkın yoktu."

"Hakkım olup olmaması ne fark eder?"

"Bu senin babanın felsefesi, değil mi?"

Gwenda şaşırdı: "Ne demek istiyorsun?"

"Baban, bir şey yapmak için hakkı olup olmadığına bakmaz. En iyisi hangisiyse onu yapar. Tıpkı ailesine yiyecek almak için seni sattığı gibi."

"O adamlar bana tecavüz etsin diye sattı. Ben seni daracağından kurtarmak için çelme taktım. Bunlar tamamen farklı."

"Durmadan bunu söylemeye devam edersen, onu da, beni de anlayamazsın."

Gwenda, ona yanlış yaptığını kanıtlayarak, sevgisini geri kazanamayacağını anlamıştı.

"Pekâlâ, anlamıyorum herhalde..." dedi.

"Kendi kararlarımı verme hakkımı elimden aldım. Bana, babanın sana davrandığı gibi davrandın, bir insan gibi değil, kontrol edilebilecek bir şey gibi gördün. Haklı ya da haksız olmamın bir önemi yok. Önemli olan kararlarımı kendim vermem, senin değil. Ama sen bunu göremiyorsun, tıpkı babanın seni sattığı zaman, senden neler götürdüğünü görememesi gibi."

Gwenda hâlâ, iki olayın birbirinden tamamen farklı olduğunu düşünüyordu, ama tartışmaya girmedi çünkü onu kızdıran şeyin ne olduğunu anlamaya başlamıştı. Özgürlüğü konusunda son derece hassastı -bu konuda Gwenda da aynı şeyleri düşünüyordu- ve bunu ondan çalmıştı. Kekeleyerek, "Ben... sanırım anlıyorum." dedi.

"Gerçekten anlıyor musun?"

"En azından... bir daha böyle bir şey yapmamaya çalışacağım."

"Güzel."

Tamamen haksız olduğuna inanmıyordu, ama aralarındaki savaşa son vermeyi o kadar istiyordu ki, "özür dilerim" dedi.

"Tamam."

Çok fazla konuşmuyordu, ama Gwenda onun yumuşamakta olduğunu sezinledi.

"Ralph'i Lord William'a şikâyet etmeni istemediğimi biliyorsun, ama eğer kesin kararını verdiysen seni durdurmaya çalışmayacağım."

"Memnun oldum."

"Aslında, sana yardım bile edebilirim."

"Ah, nasıl?"

36

Lord William ile Lady Philippa'nın Casterham'daki evleri bir zamanlar kaleymiş. Yuvarlak taştan mazgalları olan bir zindan hâlâ duruyordu ama harabe halinde olduğu için ahır olarak kullanılıyordu şimdi. Bahçenin duvarlarına dokunulmamıştı, ama kalenin etrafındaki hendekler kurumuş ve dibindeki toprakta meyve ağaçları ve sebze yetiştiriliyordu. Bir zamanlar açılabilen olduğu yerde şimdi kapıcı odasına giden basit bir rampa yer alıyordu.

Gwenda Sammy'i kucağında taşıyarak Peder Gaspard, Billy Howard, Annet ve Wulfric ile birlikte kapıcı odasının kemerinin altından geçti. Genç bir asker -muhtemelen nöbetteydi- bir sıranın üstünde tembellik ediyordu, rahibin kıyafetini görünce geçmelerine ses çıkarmadı. Etraftaki huzurlu atmosfer Gwenda'yı biraz rahatlatmıştı. Lady Philippa ile özel olarak görüşmeyi planlıyordu.

Ana kapıdan içeri girdiler ve kendilerini kiliseninki gibi büyük pencereleri olan klasik tarzda büyük bir salonda buldular. Salon neredeyse evin yarısını kaplıyordu. Herhalde geri kalanlar da, kişisel

odalar olmalıydı. Onlar da modern tarzda yapılmış, askeri savunmadan çok soylu ailenin mahremiyetini vurguluyordu.

Deri tunikli, orta yaşlı bir adam, bir masaya oturmuş, uzunca bir sopaya dizilmiş boncukları sayarak hesap yapıyordu. Başını kaldırıp gelenlere baktı, hesaplamasını bitirdi, tahtaya bir şeyler yazdı, sonra, "İyi günler yabancılar!" dedi.

"İyi günler kâhya efendi!" dedi Gaspard.

"Lord William'ı görmeye geldik."

"Akşam yemeğine dönmesini bekliyoruz Peder." dedi kâhya kibarca. "Onunla ne işiniz var sorabilir miyim?"

Gaspard açıklamaya başladı, o arada Gwenda dışarıya sıvıştı. Evin etrafını dolaşıp hizmetçiler bölümüne gitti. Ahşap bir ek bina vardı, Gwenda buranın mutfak olduğunu tahmin etti. Bir hizmetçi kız kapının önünde bir tabureye oturmuş, yanındaki bir çuval lahananın çamurlarını kocaman bir kap dolusu suda yıkamaya uğraşıyordu. Kız çok gençti, Sammy ile çok ilgilendi.

"Kaç yaşında?" diye sordu.

"Dört aylık, beşe yakın. Adı Samuel. Biz ona Sammy ya da Sam diyoruz."

Bebek kıza gülümsedi ve kız: "ah..." dedi.

Gwenda: "Ben de senin gibi sıradan bir kadınım ama Lady Philippa'yla konuşmam gerek."

Kız kaşlarını çattı, rahatsız olmuştu.

"Ben sadece bir mutfak hizmetçisiyim." dedi.

"Ama ara sıra onu görüyorsundur. Benim için onunla konuşur musun?"

İşitilmekten korkmuyormuş gibi arkasına baktı: "Yapamam..."

Gwenda bu işin düşündüğünden daha zor olacağını anladı.

"Sadece ona benden bir mesaj veremez misin?"

Genç kız başını iki yana salladı.

O sırada, içerden bir ses duyuldu: "Bana mesaj göndermek isteyen kim?"

Gwenda gerildi, başını derde mi sokmuştu? Mutfak kapısına baktı.

Bir saniye sonra Lady Philippa dışarı çıktı.

Çok güzel ya da şirin değildi ama hoş bir kadındı. Düz bir burnu, kuvvetli bir çene yapısı vardı, yeşil gözleri büyük ve aydınlıktı. Yüzünde dostane, anlayışlı bir ifade vardı.

Gwenda soruyu cevapladı:

"Ben, Wigleigh'den Gwenda, Lady'm."

"Wigleigh."

Kaşları çatıldı.

"Onların bana söyleyecek neleri olabilir ki?"

"Lord Ralph hakkında."

"Ben de bundan korkuyordum. Peki, içeri gelin de bebek ocağın ateşinde ısınsın."

Birçok soylu bayan, Gwenda kadar düşük seviyede biriyle konuşmayı kabul etmezdi. Gwenda Philippa'nın korkutucu dış görünüşünün altında yumuşak bir yüreğin bulunduğunu anlamıştı. Philippa'nın arkasından içeri girdi. Sammy mızmızlanmaya başlayınca Gwenda onu emzirdi.

"Oturabilirsin." dedi Philippa.

Bu daha da alışılmamış bir şeydi. Bir ırgat, bir lady ile konuşurken normalde ayakta dururdu. Philippa bebekten dolayı bu kadar cömert davranıyordu herhalde.

"Pekâlâ konuya gelelim." dedi.

"Ralph ne yapmış?"

"Geçen yıl Kingsbridge Yün panayırındaki kavgayı bilmem hatırlıyor musunuz?"

"Evet, çok iyi hatırlıyorum. Ralph bir köylü kızına sarkıntılık etmiş, sonra da kızın yakışıklı genç nişanlısı Ralph'in burnunu kırmıştı. Çocuk öyle davranmamalıydı elbette ama Ralph da gerçek bir zalimdir."

"Gerçekten öyle. Geçen hafta aynı kızla, Annet'le ormanda yeniden karşılaşmış. Silahtarı kızın kollarını yere bastırırken, Ralph da kıza tecavüz etmiş."

"Oh, Tanrı bizi korusun!"

Philippa üzülmüş gibiydi.

"Ralph bir hayvan, bir domuz, yaban domuzu. Hiçbir zaman lord yapılmamalıydı. Kayınpederime onu terfi ettirmemesini söylemiştim."

"Kont'un tavsiyenizi dinlememesi ne kötü."

"Ve şimdi nişanlısı adalet istiyor, öyle mi?"

Gwenda durakladı. Bu karışık hikâyenin ne kadarını anlatmasının doğru olduğunu kestiremiyordu. Ama bir şey saklamanın da yanlış olacağını sezmişti.

"Annet evli, Lady hazretleri, fakat başka bir adamla."

"Öyleyse Bay Yakışıklıyı hangi şanslı kız kaptı?"

"Bu durumda, Wulfric benimle evlendi."

"Tebrikler."

"Ama şimdi o da burada, Annet'in kocasıyla birlikte, tanıklık etmek için geldi."

Philippa Gwenda'ya keskin bir bakış fırlattı, bir yorum yapmaya kalktı sonra fikrini değiştirerek; "Sözün kısası, neden buraya geldiniz? Wigleigh kocamın topraklarına dahil değil." dedi.

"Olay, ormanda gerçekleşti, Kont orası Lord William'a ait olduğu için hakkında hüküm veremeyeceğini söyledi."

"Bence bu bir bahane. Roland canının istediği herkesi yargılar. Yalnızca, daha yeni terfi ettirdiği birini cezalandırmak istememiştir."

"Her neyse, köy papazımız da olayları Lord William'a anlatmak üzere buraya geldi."

"Peki, benden ne yapmamı istiyorsun?"

"Siz de bir kadınsınız, anlarsınız. Erkeklerin, tecavüz için ne bahaneler bulduğunu bilirsiniz. Kızın kendisinin istekli olduğunu ya da baştan çıkarıcı hareketler yaptığını söylerler."

"Evet."

"Eğer Ralph bu işten kurtulursa, yeniden yapabilir -belki de bu sefer bana-?

"Ya da bana." dedi Philippa. "Bana nasıl baktığını bir görsen, havuzdaki ördeğe bakan köpek gibi."

Bu konuşmalar Gwenda'nın cesaretini arttırdı.

"Belki Lord William'ı, Ralph'in bu işten yakasını ucuz kurtarmamasının ne kadar önemli olduğuna ikna edebilirsiniz."

Philippa başını salladı.

"Sanırım bunu yapabilirim."

Sammy meme emmeyi bıraktı ve uykuya daldı. Gwenda ayağa kalktı.

"Teşekkür ederim Lady."

"Bana geldiğiniz için memnun oldum."

Lord William ertesi gün herkesi toplantıya çağırdı. Toplantı büyük salondaydı. Gwenda Lord'un yanında oturan Lady Philippa'yı görünce çok sevindi. Lady Philippa dostça gülümsedi ve Gwenda bundan, kocasıyla konuşmuş olduğu anlamını çıkarttı.

William, babası Kont gibi uzun boylu, siyah saçlıydı. Ama giderek kelleşiyordu. Siyah sakalıyla, kaşlarının üstündeki bu çıplak kubbe, şöhretine yakışan otoriter bir hava veriyordu. Kan lekeli elbiseyi inceledi. Sonra Annet'in çürüklerine baktı. Çürükler eski koyu kırmızılıklarını kaybetmiş eflatuna dönüşmüştü artık. Kafalarında oluşan, adaleli bir silahtarın, efendisi rahat tecavüz edebilsin diye bir kızın kollarına çöküp yatmaya zorladığı olayın resmi yanında bu çürüklerin fazla bir önemi olmadığını düşündü Gwenda.

"Buraya kadar yaptığınız her şey çok doğru." dedi William, Annet'e bakarak.

"Hemen en yakın köye koşup yaralarınızı o köyün ileri gelenlerine göstermişsiniz ve size saldıranın adını vermişsiniz. Şimdi, Shiring İlçe Mahkemesi, sulh hakimine bir dilekçe vermeniz gerekiyor."

"O ne demek?"

"Dilekçe, Latince yazılmış bir suçlama belgesidir."

"Ben İngilizce bile yazamam Lord'um nerede kalmış Latince..."

"Peder Gaspard size yardımcı olur. Hâkim bu ithamnameyi sorgulama jürisine sunacak ve sen de onlara başına gelenleri anlatacaksın. Bunu yapabilir misin?"

Annet kesin bir kararlılıkla başını salladı.

"Eğer sana inanırlarsa, Lord Ralph'i bir ay sonra yargılanmak üzere mahkemeye getirmesi için şerife talimat verecekler. İki tane kefile ihtiyacın olacak. Onlar da senin mahkemeye geleceğini garantilemek için bir miktar para taahhüt edecekler."

"Benim kefillerim kim olacak?"

"Biri Peder Gaspard olabilir, öteki de ben olacağım. Gereken parayı ben koyacağım."

"Teşekkür ederim Lord'um."

"Karıma teşekkür et. Topraklarımda Kral'ın barışının bir ırza geçme olayıyla bozulmasına izin vermememem için beni o ikna etti."

Gwenda Wulfric'e baktı. Lord'un karısıyla aralarında geçen konuşmayı kocasına anlatmıştı. Şimdi Wulfric, onunla göz göze gelmiş ve haklılığını belli belirsiz bir baş hareketiyle kabul etmişti.

William devam etti.

"Mahkemede hikâyeni yeniden anlatacaksın. Gwenda, seni kanlı elbiselerinle ormandan gelirken gördüğünü, Peder Gaspard bütün olanları kendisine anlattığını, Wulfric de Ralph ile Alan'ı olay yerinden hızla uzaklaşırken gördüğünü söyleyecek."

Hepsi büyük bir ciddiyetle başlarını salladılar.

"Bir şey daha var. Böyle bir şeye bir kere başlayınca sonra vazgeçemezsiniz. Başvuruyu geri çekmek hakaret sayılır ve ciddi bir şekilde cezalandırılırsınız, Ralph'in sizden intikam almak için yapacakları da cabası."

Annet: "Fikrimi değiştirmeyeceğim. Ama Ralph'a ne olacak? Nasıl cezalandırılacak?" diye sordu.

"Tecavüzün tek bir cezası var." dedi Lord William.

"Asılacak."

Hepsi geceyi büyük salonda William'ın hizmetçileri, silahtarları ve köpekleri ile birlikte, pelerinlerine sarılıp, yerdeki hasırların üzerinde kıvrılarak geçirdiler. Dev şöminedeki korlardan gelen ışık azalmaya başlayınca, Gwenda ürkek ürkek kocasına uzandı. Elini yavaşça koluna koyup pelerininin yumuşak yün kumaşını okşadı. Tecavüz olayından beri sevişmemişlerdi. Kendisini isteyip istemediğinden emin değildi. Çelme takıp düşürmekle Wulfric'i ciddi bir şekilde kızdırmıştı. Lady Philippa'yla görüşmekle yeteri kadar telafi etmiş olmuyor muydu?

Wulfric'in üstüne çıkmasını bekledi, ama öyle bir şey yapmadı. Gwenda onun da istediğini biliyordu. Çünkü çok müşfik ve sevgi

doluydu, penisi elinin altında sertleşmişti, ama belki bu kadar insanın içinde yapmaya çekiniyordu. Oysaki insanlar böyle salonlarda sevişiyorlardı hep, normal bir şeydi ve kimse de ilgilenmezdi. Herhalde Wulfric utanıyordu.

Ne olursa olsun Gwenda, aşklarının yenilenmesini mühürlemeyi istiyordu. Bir süre sonra, o Wulfric'in üstüne çıktı, pelerinini ikisinin birden üstüne örttü. Birlikte hareket etmeye başlamışlardı ki kendilerini gözetleyen koca gözlü bir çocukla göz göze geldi. Yetişkinler kibarca başlarını çevirirlerdi elbette, ama -seksin en önemli sır olduğu bu yaşlarda- bir çocuk gözlerini bir türlü onlardan ayıramıyordu. Gwenda o kadar mutluydu ki umursamadı bile. Çocukla göz göze geldiler, Gwenda hareketlerini sürdürerek oğlana göz kırptı. Çocuğun ağzı şoktan bir karış açık kaldı, çok da utanmıştı. Bu utançla yan tarafa yuvarlanıp koluyla gözlerini kapattı.

Gwenda pelerinini Wulfric'le kendisinin başına çekti, yüzünü boynuna gömerek kendini zevke bıraktı.

37

Caris ikinci kez Kraliyet Mahkemesi'ne gittiğinde kendinden çok emindi.

Ne hâkim kürsülerinin etrafına toplanan güçlü ve zengin insanlar ne de Westminster Salonu'nun geniş girişi Caris'i ürkütmüyordu artık. Buraya daha önceden de gelmişti. Bir yıl önce ona çok garip gelen şeyler, şimdi çok tanıdık görünüyordu. Elbisesi bile Londra modasına uygundu; sağ tarafı yeşil, sol tarafı maviydi. Çevresindekileri inceleyerek eğleniyordu; nasıl biri olduklarını yüzlerinden okuyordu adeta.

Kendinden fazla mı emin yoksa çaresiz mi, şaşkın mı, açıkgözmü, anlayabiliyordu. Başkente yeni gelenleri, şaşkınlıkla açılmış gözleriyle etrafa bakışlarından ve güvensiz tavırlarından hemen anlıyor, kendini bilgili ve üstün hissediyordu.

Tek korkusu avukatı Francis Bookman'a fazla yüklenmeleriydi. Genç ve iyi eğitim görmüş biriydi -avukatların çoğu gibi diye düşündü- ve kendinden çok emin görünüyordu. Kumrengi saçları olan

bu ufak tefek adam, hareketli ve her an tartışmaya hazırdı. Caris'e, pencere pervazına konmuş kırıntıları yerken, yaklaşan öteki kuşları saldırgan bir tavırla kovalayan arsız bir kuşu hatırlatıyordu. Francis onlara, davayı kesinlikle kazanacaklarını söylemişti.

Godwyn'in de Gregory Longfellow'u vardı tabii ki. Gregory, Kont Roland'a karşı açtıkları davayı kazanmıştı ve Godwyn doğal olarak bu davada da manastırı onun temsil etmesini istemişti. Yeteneğini kanıtlamış bir avukattı, oysa Bookman'ı kimse tanımıyordu. Nasıl olsa Caris'in kimsenin bilmediği, herkesten gizli bir silahı vardı, ortaya çıkardığında Godwyn şok olacaktı. Godwyn, Caris'e, babasına ve bütün Kingsbridge halkına ihanet etmiş olmasına pek aldırış etmiyordu. Her zaman kendisini yenilikçi, çamur bastonu kılıklı Başrahip Anthony'ye tahammül edemeyen, kasabanın ihtiyaçlarına duyarlı, keşişlerin ve tüccarların zenginleşmesine çabalayan biri olarak tanıtmıştı herkese. Sonra, başrahip olduğu bir yıl içinde tamamen başka birine dönmüş, hatta Anthony'den bile daha fazla gelenekçi olmuştu. Buna rağmen hiç utanç duymuyordu. Ne zaman aklına bunlar gelse hırsından kıpkırmızı oluyordu.

Kasabalıları yıkama değirmenini kullanmaya zorlamaya hakkı yoktu. Getirdiği öteki yükler -el değirmenlerinin yasaklanması, özel balık havuzları ve tavşan çiftlikleri için vergiler- teknik olarak doğru olsa da insafsızca ve çok sertti. Ama yıkama değirmeni parasız olacaktı, Godwyn de bunu biliyordu. Caris, Godwyn'in Tanrı için yapılan her işte söylenen yalanların ve kurulan tuzakların mübah olduğuna gerçekten inanıp inanmadığını merak ediyordu. Kendini Tanrı'ya adamışların sıradan insanlardan daha vicdanlı olmaları gerekmez miydi?

Duruşma sıralarının gelmesini bekleyerek dolaşırken bu konuyu babasına açtı. Edmund: "Ben, kürsüden ahlak dersleri verenlere asla güvenmem. Bu sözde yüce gönüllü insanlar her zaman kendi kurallarını çiğnemek için bir mazeret bulurlar. Her gün günah işleyen bir günahkârla iş yapmayı tercih ederim. Onlar hiç olmazsa en sonunda, doğruyu söyleyip sözlerini tutmanın kendi çıkarlarına olduğunu anlarlar. Ama Godwyn bu konuda fikrini değiştireceğe benzemiyor."

Böyle anlarda baba, eski baba olduğunda Caris onun ne kadar değişmiş olduğunu daha iyi anlıyordu. Son günlede babası çok akıllı ve hazırcevap değildi. Genellikle unutkan ve aklı başka yerdeymiş gibiydi. Caris bu çöküşün, kendisi fark etmeden birkaç ay önce başlamış olduğunu düşünüyordu. Belki de yün pazarındaki düşüşü önceden fark edememesine ve felaketi getiren hatalar yapmasına bu durum sebep olmuştu.

Birkaç günlük bekleyişten sonra pembe yüzlü, çürük dişli hâkimin, Sir Wilfred Wheatfield'ın huzuruna çağrıldılar. Bir yıl önce Kont Roland'a karşı açılan davada manastır lehine karar veren hâkimdi bu. Yargıç doğu duvarının karşısındaki kürsüsüne otururken, Caris'in kendisine güveni kaybolmaya başladı. Sıradan bir ölümlünün böylesine büyük bir güce sahip olması çok ürkütücüydü. Eğer yanlış bir karar verirse Caris'in kumaş dokuma teşebbüsü mahvolacak, babası her şeyini kaybedecek ve kimse köprü için para veremeyecekti.

Sonra, avukatı konuşmaya başlayınca daha iyi hissetmeye başladı kendini. Francis, yıkama değirmeninin tarihçesiyle başladı konuşmasına, efsanevi Jack Builder tarafından nasıl icat edildiğini, birincisini kimin inşa ettiğini ve Başrahip Philip'in köy halkına değirmenin ücretsiz kullanım hakkını nasıl verdiğini anlattı.

Sonra Godwyn'in karşı argümanlarına değindi. Başrahibi şimdiden silahlarından yoksun bırakmaya çalışıyordu.

"Evet, değirmenin fena halde tamire muhtaç, yavaş ve sık sık bozulmaya yatkın olduğu doğrudur." dedi. "Ama Başrahip bu yüzden insanların değirmendeki haklarını kaybettiklerini nasıl öne sürebilir? Değirmen manastırın mülkiyetindedir ve bu yüzden bakımı ve tamiri manastıra düşer. Kendisinin bu görevi yerine getirememiş olması hiçbir şeyi değiştirmez. İnsanların değirmeni tamir etme mecburiyeti yoktur. Başrahip Philip'in bağışı böyle bir şarta bağlı değildi."

Bu noktada, Francis gizli silahını çıkardı.

"Başrahip bağış şarta bağlıdır iddiasında ısrar ederse, mahkemeyi Başrahip Philip'in vasiyetini okumaya davet edeceğim."

Godwyn şaşırmıştı. Vasiyet kaybolmuş gibi yapmayı denedi. Ancak Thomas Langley Merthin'e iyilik olsun diye vasiyeti aramayı

kabul etmiş ve onu kütüphaneden bir günlüğüne gizlice dışarı çıkarmıştı. O bir gün de Edmund'un vasiyeti kopya etmesine yetmişti.

Caris, Godwyn'in yalanının ortaya çıktığını anladığı zaman yüzünde beliren şaşkınlık ve yenilgi ifadelerinden büyük bir keyif duydu. Bir adım öne çıkarak:

"Bu vasiyet nasıl ele geçirildi?"

Sorunun kendisi çok şey açıklıyordu. "Nereden bulundu?" diye sormamıştı. Eğer vasiyet gerçekten kayıp olsaydı, bu durumda en mantıklı sorunun bu olması gerekirdi.

Gregory Longfellow rahatsız olmuştu, eliyle susmasını işaret etti, Godwyn de çenesini kapatarak bir adım geriledi, kendi kendini ele verdiğini anlamıştı, ama çok geçti. Godwyn'in sinirlenmesinin tek nedeni kasabalılara bir ihsanda bulunulduğunun yazılı olduğunu bilmesine rağmen bunu gizlemeye kalkışmasının ortaya çıkmasıydı. Yargıç bunu görmüş olmalıydı.

Francis, bundan sonra konuşmasını çabucak toparladı. İyi bir karar diye düşündü Caris, çünkü Gregory savunma için söz aldığında, Godwyn'in ikiyüzlülüğü yargıcın hafızasından henüz silinmemiş olacaktı.

Ama Gregory'nin yaklaşımı herkesi şaşırttı.

Öne doğru yürüyerek yargıca:

"Efendim, Kingbridge imtiyazlı bir kasaba değildir." dedi.

Bütün söyleyeceği buymuş gibi durdu.

Teknik olarak doğruydu. Kasabaların çoğu kendisine ticaret yapma ve yerel kont ya da barondan izin almaksızın pazar açma özgürlüğü veren kraliyet anlaşmalarına sahipti. Oralarda yaşayanlar, özgür vatandaşlardı. Kral'dan başka hiç kimseye sadakat borçları yoktu. Her nasılsa Kingsbridge gibi birkaç kasaba hâlâ piskopos ya da başrahibin mülkiyetinde görünüyorlardı. St.Albans ve Bury St.Edmunds da bu statüde kasabalardı. Onların durumları çok belirgin değildi.

Yargıç: "O zaman işler değişir. Sadece özgür insanlar Kraliyet Mahkemesi'ne başvurabilir. Buna ne diyeceksiniz Francis Bookman? Müvekkilleriniz toprağa bağlı köle statüsündeler mi?"

Francis, Edmund'a döndü, alçak sesle, telaşla sordu: "Kasabalılar daha önce hiç bu mahkemeye başvurmuşlar mıydı?"

"Hayır. Başrahip başvurmuştu..."

"Yani. Cemaat loncası değil. Sizden önce böyle bir şey olmuş mu?"

"Hiç böyle bir kayıt yok."

"Öyleyse daha önce olmuş bir olayı örnek olarak ileri süremeyeceğiz. Kahretsin!"

Francis yargıca döndü. Yüzü karamsarlıktan aniden belirgin bir iyimserlik ifadesine bürünmüştü. Böyle saçma sapan şeylerle lütfen uğraşıyormuş gibi yaparak:

"Efendim, kasabalılar özgür insanlardır. Kasabalı olma imtiyazlarını kullanıyorlar." dedi.

Gregory hemen atıldı.

"Kasabalı olma imtiyazının uluslararası bir tanımı yok. Farklı yerlerde, farklı şekillerde yorumlanıyor."

Yargıç: "Bu geleneğin yazılı bir belgesi var mı?"

Francis Edmund'a baktı. Edmund başını iki yana salladı.

"Hiçbir başrahip böyle şeylerin kayda geçirilmesini istemez."

Francis yeniden yargıca döndü.

"Yazılı bir karar yok efendim, ama açıkçası..."

"Bu durumda bu mahkemenin önce kasabalıların özgür insanlar olup olmadığını karara bağlaması lazım." dedi yargıç.

Edmund doğrudan yargıca hitap ederek: "Efendim, kasabalılar evlerini alıp satma özgürlüğüne sahiptir." dedi.

Bu, lordlarının izni olmadan hiçbir şey yapamayan toprak kölelerine verilmeyen bir haktı.

Gregory: "Ama derebeyliğe karşı yükümlülükleriniz var. Manastırın balık havuzunu ve yıkama değirmenini kullanmak zorundasınız." dedi.

Sir Wilbert:

"Bırak balık havuzunu. Asıl önemli konu kasabalıların Kraliyet Mahkemesi sistemi ile ilişkisi. Kral'ın şerifi kasabaya serbetçe girip çıkabiliyor mu?" diye sordu.

Gregory cevap verdi buna: "Hayır, kasabaya girmek için izin alması gerek."

Edmund hiddetle atıldı: "Başrahibin kararı bu, bizim değil."

Sir Wilbert: "Çok güzel. Kasabalılar jürilerde görev alıyor mu, yoksa bu görevden muaf tutulmayı mı talep ediyor?"

Edmund durakladı. Godwyn sevinçten çoşmuştu. Jüride görev yapmak, herkesin mümkün olduğu kadar kaçmak istediği, tamamen zaman israfı, önemsiz bir işti. Kısa bir aradan sonra Edmund: "Görevden affımızı isteriz." dedi.

"Sorun halloldu." dedi yargıç. "Bağlı olduğunuz topraklarda size düşen görevleri yapmaktan kaçınırsanız, lordunuzu çiğneyerek Kral'ın adaletine başvuramazsınız."

Gregory zafer kazanmış edasıyla: "Bu durumda sayın yargıç, kasabalıların başvurularını reddetmenizi talep ediyorum." dedi.

"Karar verilmiştir." dedi yargıç.

Francis fena halde kızmış görünüyordu.

"Efendim konuşabilir miyim?" diye sordu.

"Kesinlikle hayır" dedi yargıç.

"Ama efendim..."

"Bir kelime daha ederseniz, sizi mahkemeye itaatsizlikten tutuklatırım."

Francis ağzını kapadı, başını eğdi.

Sir Wilbert: "Sonraki dava!" diye seslendi.

Başka bir avukat konuşmaya başladı.

Caris sersemlemişti.

Francis onu ve babasını suçlar bir tonla: "Toprağa bağlı sörfler olduğunuzu bana söylemeniz gerekirdi." dedi.

"Ama değiliz."

"Yargıç öyle olduğunuza karar verdi. Yarım yamalak bilgilendirmelerle dava kazanamam ben."

Caris sorun çıkartmak istemiyordu. Francis hata yaptığını asla kabul etmeyen genç adamlardandı.

Godwyn kendiyle o kadar gurur duyuyordu ki neredeyse patlayacaktı. Tam çıkacakken bir veda darbesi indirmek istedi. Parmağını Caris'le Edmund'un yüzüne doğru sallayarak, "Umarım ilerde, Tanrı'nın emirlerine boyun eğmenin ne büyük bir erdem olduğunu anlarsınız!" dedi büyük bir ciddiyetle.

Caris: "Hadi oradan, kaba herif!" diyerek arkasını döndü.

Babasına: "Bu durum tamamen elimizi kolumuzu bağladı. Yıkama değirmenini parasız kullanmaya hakkımız olduğunu kanıtladık, ama o bu hakkımızı hâlâ elimizden almak istiyor." dedi.

"Öyle görünüyor."

Francis'e döndü. "Mutlaka yapılacak bir şeyler olmalı." dedi öfkeyle.

"Eee..." dedi Francis.

"Haklarınızı ve özgürlüklerinizi açıkça ortaya koyan bir kraliyet sözleşmesi ile Kingsbridge'i resmen bir ilçe ilan ettirebilirsiniz. O zaman Kraliyet Mahkemesi'ne gidiş yolu açılabilir."

Caris küçük bir umut ışığı görmüştü.

"Nasıl yapacağız bunu?"

"Kral'a başvuracaksınız."

"Kabul eder mi?"

"Bunu, vergilerinizi ödeyebilmek için istediğinizi öne sürerseniz kesinlikle sizi dinleyecektir."

"Öyleyse deneyelim."

Edmund uyardı: "Godwyn öfkeden çıldıracak!"

"Çıldırırsa çıldırsın." dedi Caris.

"Meydan okumak o kadar kolay bir şey değildir, unutma." diye ısrar etti babası. "En ufak tartışmalarda bile ne kadar acımasız olduğunu biliyorsun. Böyle bir şey genel savaşa yol açar."

"Açarsa açsın." dedi Caris buz gibi bir sesle.

"Ah Ralph, nasıl yapabildin bunu?" dedi annesi.

Merthin ailesinin oturduğu evin, soluk ışıkları altında kardeşinin yüzünü inceliyordu. Ralph her şeyi inkâr etmekle kendini savunmak arasında bocalıyordu.

Sonunda "O beni kışkırttı." dedi.

Maud kızgınlıktan ziyade, büyük bir üzüntü duyuyordu.

"Ama Ralph, o başka bir adamın karısı."

"Bir köylünün karısı."

"Ne fark eder?"

"Üzülme anne, bir köylünün lafıyla bir lordu mahkûm edemezler."

Merthin o kadar emin değildi. Ralph henüz, küçük bir lorttu. Ve bir şekilde Caster'lı William'ın düşmanlığını kazanmıştı. Mahkemenin nasıl sonuçlandığına ait bir haber de yoktu henüz.

Babası açık yüreklilikle: "Seni mahkûm etmeseler bile -ki bunun için dua ediyorum- getirdiği utancı düşün. Sen bir şövalyenin oğlusun. Bunu nasıl unutabildin?"

Merthin dehşete düşmüş, yıkılmıştı ama hiç şaşırmamıştı. Bu şiddet özelliği Ralph'in doğasında vardı. Çocukken bile daima kavgaya hazırdı. Merthin onu yumruk yumruğa kavgalardan, yatıştırıcı bir söz ya da şakayla çok defalar kurtarmıştı. Bu korkunç tecavüzü yapan kardeşinden başka biri olsaydı, Merthin o herifin bir an önce asıldığını görmek isterdi.

Ralph Merthin'e bakmayı sürdürdü. Ağabeyinin tasvip etmeyişi, annesinkinden daha çok üzüyordu onu. Her zaman ağabeyine saygı duymuştu. Merthin, Ralph'in insanlara saldırmasını engelleyecek bir yol olmasını çok isterdi, hele şimdi, beladan uzak tutmaya çalışamayacağı kadar uzaktaydı.

Şaşkın ve üzgün olan anne babasıyla tartışmaları daha uzayacak gibi görünüyordu ama o sırada mütevazı evlerinin kapısı vuruldu ve Caris içeri girdi. Gerald ve Maud'a gülümsedi, ama Ralph'i görünce yüzü değişti.

Merthin Caris'in kendisiyle konuşmaya geldiğini anlamıştı. Ayağa kalktı.

"Londra'dan döndüğünden haberim yoktu." dedi.

"Şimdi geldim zaten." diye cevap verdi Caris.

"Biraz konuşabilir miyiz?"

Merthin sırtına bir pelerin atarak, Caris'le birlikte bu soğuk ve puslu aralık gününde dışarı çıktı. Caris aşk ilişkilerine son vereli bir yıl olmuştu. Hamileliğinin hastanede sonlandığını biliyordu. Zaten her şekilde kürtaj yaptırmaya kararlı olduğunu tahmin etmişti. Sonraki haftalarda iki kez kendisine dönmesini istemiş, ama o bunu kabul etmemişti. Çok garipti ama Caris'in hâlâ kendisini sevdiğini hissediyordu, ama çok sert bir kadındı. Artık beklemekten vazgeçmiş ve zaman içinde üzüntülerinin hafifleyeceğini ummuştu. Ama

bu da olmamıştı. Hâlâ, onu ne zaman görse kalbi daha hızlı atıyor ve onunla konuşmayı dünyadaki her şeyden daha çok seviyordu.

Anacaddeye doğru yürüdüler, sonra Bell'e girdiler. Meyhane öğleden sonranın bu geç saatlerinde çok tenhaydı. Sıcak şarap söylediler.

"Davayı kaybettik." dedi Caris.

Merthin şok oldu. Fena halde hayal kırıklığına uğramıştı Caris. Merthin bunu açıkça görebiliyordu. Açıklamaya devam etti: "Godwyn'in kurnaz avukatı Kingsbridge halkının, manastıra bağlı köleler olduğunu ve Kraliyet Mahkemesi'ne başvurmaya hakları olmadığını ileri sürdü. Yargıç da davayı reddetti."

Merthin çok kızdı.

"Ama bu çok aptalca, o zaman başrahip yasalara ya da antlaşmalara aldırmadan canının her istediğini yapabilir demek bu."

"Biliyorum."

Merthin, onun zaten kendi kendine defalarca tekrar ettiği şeyleri ona yeniden söylediğini fark etti. Öfkesini bastırarak çözüm aramaya çalıştı: "Ne yapacaksınız?"

"Kasaba olma sözleşmesi için başvuracağız. Bu, kasabayı başrahibin kontrolünden kurtaracak. Avukat davanın zor olacağını söyledi. Dinle beni, yıkama değirmeni davasını kazanacağımızı söylemişti. Nasıl olsa Kral, Fransa'ya açtığı savaş yüzünden müthiş bir para sıkıntısı içinde. Vergilerini tam ödeyebilen zengin kasaba ve köylere ihtiyacı var demişti."

"Bu sözleşmeyi yapmak ne kadar sürer?"

"Kötü haber... En az bir yıl ya da daha fazla."

"Bu süre içinde kırmızı kumaş imal edemeyeceksin."

"Bu eski yıkama değirmeni ile mümkün değil."

"O zaman köprüdeki çalışmaları da durdurmak zorunda kalacağız."

"Başka bir çıkış yolu göremiyorum."

"Kahretsin."

Çok büyük bir mantıksızlıktı bu. Kasabayı zenginleştirecek, kalkındıracak çözümler avuçlarının içindeyken, inatçı herifin teki kendilerine engel oluyordu.

"Hepimiz Godwyn'i nasıl da yanlış tanımışız." dedi Merthin.

"Hiç hatırlatma."

"Ne yapıp edip onun kontrolünden kurtulmalıyız."

"Biliyorum."

"Ama bir yıldan az sürmeli."

"Keşke bir yolu olsaydı."

Merthin bu konuda düşünürken bir yandan da Caris'i inceliyordu. Londra'dan aldığı son modaya uygun, rengarenk yeni bir elbise giymişti. Çok ciddi ve endişeli olmasına karşın, elbisesi ona neşeli bir hava veriyordu. Koyu yeşil ve mavi renkler gözlerini daha da belirginleştiriyor, cildinin pırıl pırıl parlamasını sağlıyordu. Son günlerde bunu çok sık yaşıyordu Merthin. Köprüyle ilgili bir sorun üstünde derin bir konuşmaya dalmışken -zaten köprüden başka bir şey konuşmuyorlardı- birden onun ne kadar güzel olduğunu düşünmeye başlıyordu.

Bunu düşünüyorken bile beyninin problem çözücü bölümü yeni bir öneri üretti.

"Kendi yıkama değirmenimizi yapalım."

Caris başını salladı.

"Bu yasadışı olur. Godwyn hemen John Constable'a yıktırır."

"Peki kasabanın dışında yapsak?"

"Ormanda mı demek istiyorsun. O da yasadışı. Kral'ın ormancıları ensene binerler."

Orman bekçileri, orman yasalarını uyguluyorlardı.

"O zaman ormanda da olmaz. Başka bir yer gerek."

"Nereye gidersen git bir lorddan izin almak zorundasın."

"Kardeşim de bir lord."

Ralph'in adı geçince Caris'in yüzünde bir hoşnutsuzluk ifadesi belirdi, sonra Merthin'in ne demek istediğini anlayınca suratı değişti.

"Değirmeni Wigleigh'de mi yapalım diyorsun?"

"Neden olmasın?"

"Değirmenin çarkını döndürebilecek kadar güçlü akıntı var mı orada?"

"Var sanıyorum, ama olmasa bile feribotta yaptığımız gibi öküzle çalıştırırız."

"Ralph izin verir mi?"

"Elbette. Ralph benim kardeşim. Ona söylersen kesinlikle evet diyecektir."

"Godwyn hırsından çatlayacak."

"Ralph Godwyn'e aldırmaz."

Caris, çok heyecanlı ve mutluydu. Merthin bunu görebiliyordu da kendisine karşı ne hissettiğini keşfedemiyordu. Sorunlarına bir çözüm buldukları için çok memnundu, Godwyn'i alt etmeye çok hevesliydi. Bunun ötesinde aklında neler olduğunu anlayamıyordu Merthin.

"Çok sevinmeden önce şu işi bir daha gözden geçirelim." dedi Caris.

"Godwyn kumaşların yıkanmak üzere Kingsbridge'den çıkarılmasını yasaklayabilir. Birçok kasabada böyle kanunlar var."

"Bir meslek loncasının desteği olmadan böyle bir kararı yürürlüğe koyması biraz zor. Eğer yaparsa, sen de başka bir yol bulursun. Kumaşların çoğu komşu köylerde dokunuyor, değil mi?"

"Evet."

"O zaman dokunan kumaşları kasabaya getirme. Dokumacılardan alıp doğru Wigleigh'e gönder. Orada boyansın, yeni değirmende yıkansın, sonra da Wigleigh'den Londra'ya götürürsün. O zaman Godwyn'in yargılama hakkı kesinlikle doğmaz."

"Bir değirmen yapmak ne kadar sürer?"

Merthin düşündü: "Ahşap bina iki günde yapılır. Mekanizma da tahtadan olacak, ama o biraz daha vakit alır, çünkü çok dikkatli ölçülmesi gerek. En fazla zamanı adamları ve malzemeyi oraya götürmek alır. Noelden bir hafta sonra bitirmiş olurum."

"Harika!" dedi Caris. "Hemen başlayalım."

Elizabeth zarları attı ve son taşını da tahtanın üzerindeki bitiş noktasına götürdü.

"Ben kazandım." dedi. "Üçte üç. Paramı ver bakalım."

Merthin gümüş bir peni çıkarıp verdi. Ocak ayında soğuk bir cumartesi öğleden sonrasıydı ve hava hemen hemen kararmıştı. Elizabeth'in annesi, ateşin başında bir sandalyede uyuyakalmış,

ağzı yarı açık, hafif hafif horluyordu. Aslında Bell'de çalışıyordu, ama ne zaman Merthin kızını ziyarete gelse o da evde olurdu. Bu, Merthin'in de işine geliyordu. Böylece Elizabeth'i öpeyim mi, öpmeyeyim mi diye düşünmesine gerek kalmıyordu. Yüz yüze gelmek istemediği bir soruydu bu. Elbette onu öpmek isterdi. Dudaklarının serin dokunuşunu, küçük göğüslerinin sertliğini hatırlıyordu. Ama bu, Caris'le aşkının sonsuza kadar bittiğini kabul etmek demekti ve henüz buna hazır değildi.

"Wigleigh'deki yeni değirmen nasıl gidiyor?" diye sordu Elizabeth.

"Bitti ve dönüyor." dedi Merthin gururla. "Caris kumaşlarını bir haftadır orada yıkıyor."

Elizabeth kaşlarını kaldırdı.

"Kendisi mi?"

"Hayır. Lafın gelişi söyledim. Aslında Mark Webber çalıştırıyor değirmeni, bir yandan da işi devretmek üzere kasabadan birkaç kişiyi yetiştiriyor."

"Caris'in başyardımcısı olmak Mark için çok iyi bir şey."

"Caris'in bu yeni teşebbüsü hepimiz için iyi olacak. Her şeyden önemlisi, köprüyü bitirebileceğim demektir."

"Çok akıllı bir kız." dedi Elizabeth ölçülü bir sesle. "Ama Godwyn ne diyecek bakalım."

"Hiçbir şey. Henüz haberi olduğundan bile emin değilim."

"Yine de bir şeyler yapacaktır."

"Yapabileceği bir şey olduğuna inanmıyorum."

"Çok gururlu bir adamdır. Onu bir şekilde yendiyseniz, sizi asla affetmeyecektir."

"Bu üzüntüyle yaşayabilirim."

"Peki köprü ne olacak?"

"Bütün sorunlara karşın, programdan sadece iki hafta gerideyiz. Bitirebilmek için para harcamak gerekiyor. Ama önümüzdeki yün panayırı zamanı, geçici bir yol yatağı ile köprüyü kullanabileceğiz."

"Sen ve Caris, birlikte kasabayı kurtardınız."

"Daha değil, ama kurtaracağız."

Kapı vuruldu, Elizabeth'in annesi korkarak uyandı.

"Bu saatte kim olabilir ki?" dedi. "Dışarısı karanlık."

Gelen Edmund'un çıraklarından biriydi. Merthin Usta, cemaat loncası toplantısına sizi de bekliyorlar."

"Ne için?"

"Edmund Usta, toplantıya beklendiğinizi söylememi istedi." dedi çocuk. Mesajı ezberlediği ve başka bir şey bilmediği kesindi.

"Köprüyle ilgili bir şey herhalde." dedi Merthin Elizabeth'e. "Harcamalar konusunda çok endişeliler."

Pelerinini aldı.

"Şarap ve oyun için teşekkürler."

"Ne zaman istersen yine oynarız."

Merthin çırağın yanı sıra anacaddedeki lonca binasına doğru yürüdü. Lonca, bir iş toplantısı yapıyordu, davet değil. Kingsbridge'in yirmiden fazla önemli adamı uzun bir masanın etrafında oturmuşlardı, bazıları şarap veya bira içiyor, bazıları da alçak sesle konuşuyordu. Merthin havadaki gerginliği ve kızgınlığı hissetti ve dikkat kesildi.

Masanın başına Edmund oturmuştu. Yanında Başrahip Godwyn vardı. Başrahip lonca üyesi değildi, burada bulunması Merthin'in şüphelerini doğruluyordu, toplantı köprü hakkındaydı.

Philemon bile oradayken Thomas'ın bulunmaması çok garipti.

Merthin kısa bir süre önce Godwyn'le tartışmıştı. Kontratına göre, ilk yıl Cüzam Adası'nın kirasının üstüne günde iki peni alacaktı. Yenilenme zamanı gelmişti ve Godwyn ona yine günde iki peni ödemeyi sürdürmeyi önermişti. Merthin dört peni diye ısrar etmiş, sonunda Godwyn kabul etmişti. Acaba bunu mu loncaya şikâyet etmişti?

Edmund kendine özel hızlı konuşmasıyla başladı.

"Seni buraya çağırdık, çünkü Başrahip Godwyn seni köprü inşaatının baş ustalığından kovmak istiyor."

Merthin suratına yumruk yemiş gibi oldu. Hiç böyle bir şey beklemiyordu.

"Ne?" dedi.

"Ama beni Godwyn atamıştı bu işe."

Godwyn: "Bu yüzden de seni kovma hakkına sahibim." dedi.

"Ama neden?"

"İş, programın gerisinde ve bütçeyi aştı."

"Programın gerisinde kaldık, çünkü Kont taş ocaklarını kapattı. Bütçeyi aştı, çünkü işi yetiştirmek için fazla para harcamam gerekti."

"Bahane bunlar."

"Arabacının ölümünü ben mi uydurdum."

Godwyn cevabı yapıştırdı:

"Senin öz kardeşin öldürdü."

"Bunun işimizle ne alakası var?"

Godwyn soruyu duymamazlıktan geldi.

"Tecavüzle suçlanan bir adam!" diye ekledi.

"Bir ustabaşını kardeşinin hareketleri yüzünden işten kovamazsınız."

"Sen kimsin ki bana ne yapacağımı söylüyorsun?"

"Ben, köprünüzün mimarıyım."

Birden Merthin, mimarbaşı olarak işin büyük bir kısmını bitirdiğini fark etti. En karışık parçaların projelerini çizmiş, taşçı ustalarına örnek olsun diye tahtadan kalıplar imal etmişti. Hiç kimsenin nasıl yapıldığını bilmediği koferdamları yapmıştı. Ağır taşları nehrin ortasındaki yerlerine yerleştirmek için yüzer vinç ve kaldıraç inşa etmişti. Bundan sonrasını artık herhangi bir yapı ustası bile bitirebilirdi. Bütün bunları büyük bir üzüntüyle anladı Merthin.

"Kontratının yenileneceğinin garantisi yok."

Doğruydu. Merthin destek arar gibi etrafına bakındı. Kimse onunla göz göze gelmek istemiyordu. Onların bu konuyu daha önce Godwyn'le tartışmış oldukları düşüncesine kapıldı. Ümitsizlik kâbus gibi üzerine çökmüştü.

Bütün bunlar neden olmuştu? Kesinlikle köprü inşaatının programın gerisinde kalması ya da bütçeyi aşması yüzünden olamazdı, çünkü gecikme Merthin'in kabahati değildi, hem yine de arayı kapatıyordu. Gerçek sebep neydi? Soruyu sorar sormaz cevabı aklına geldi.

"Bu olanların hepsi Wigleigh'deki değirmen yüzünden." dedi .

Godwyn fazla resmi bir tavırla: "Bu iki şeyin birbiriyle ne alakası var?"

Edmund yavaş fakat duyulabilecek bir sesle: "Yalancı keşiş."

Philemon ilk kez konuştu:

"Sözlerine dikkat et Başkan!"

Edmund vazgeçmedi: "Merthin ve Caris, seni yendiler öyle değil mi Godwyn? Wigleigh'deki değirmenleri tamamen yasal. Bu yenilgiyi açgözlülüğün ve inadınla kendin hazırladın. Ve işte intikamını böyle alıyorsun."

Edmund haklıydı. Bu kasabada Merthin kadar yetenekli bir başka yapı ustası daha yoktu. Godwyn de bunun biliyordu, ama aldırmıyordu.

"Benim yerime kimi getireceksin?" diye sordu Merthin.

Sonra kendi sorusunu kendisi cevapladı. "Elfric sanırım."

"Daha karar verilmedi."

Edmund: "Bir yalan daha!" dedi.

Philemon yeniden konuştu, bu kez sesi daha tiz çıkıyordu.

"Böyle konuştuğunuz için Kilise Mahkemesi'nde yargılanabilirsiniz."

Merthin, bunun da Godwyn'in kontratını yenilemek için hazırladığı oyunun bir parçası olduğunu düşündü. Edmund'a dönerek: "Halk loncası bu konuda başrahiple aynı fikirde mi?" dedi.

Godwyn cevapladı: "Bu konuda olumlu ya da olumsuz fikir beyan etmek onların işi değil."

Merthin onu duymazlıktan gelerek ümitle Edmund'a bakıyordu.

Edmund mahcup bir tavırla: "Karar verme yetkisinin başrahipte olduğunu inkâr edemeyiz. Lonca mensupları köprüyü borç olarak verdikleri paralarla finanse ediyor, ama başrahip bütün kasabanın sahibi. Bu başından beri böyleydi."

Merthin Godwyn'e dönerek: "Bana söyleyecek başka bir şeyiniz var mı sayın Başrahip?" dedi.

İçinden Godwyn'in gerçek amacını açıklaması için dua ederek bekledi.

Ama Godwyn buz gibi bir sesle: "Hayır." dedi.

"İyi geceler öyleyse."

Bir saniye daha bekledi. Kimse konuşmuyordu. Salondaki sessizlik her şeyin bittiğini gösteriyordu.

Odadan çıktı.

Binanın dışında gecenin soğuk havasını derin derin içine çekti. Olanlara inanamıyordu. Artık köprü inşaatının başında değildi.

Karanlık sokaklar boyunca yürüdü. Hava açıktı, yıldızlara bakarak yolunu bulabilirdi. Elizabeth'in evinin önünde biraz durakladıktan sonra, onu da geçti ve nehrin kıyısına indi. Küçük kayığı Cüzam Adası'nın karşısında bağlıydı. Kayığa atlayarak, adaya doğru kürek çekmeye başladı.

Evine vardığında, dışarıda durdu ve yıldızlara baktı, gözleri yaşlarla dolmuştu. Gerçek şuydu ki sonunda Godwyn'i yenememiş, tam tersi olmuştu. Başrahibin kendisine karşı çıkanları cezalandırmak için ne kadar ileri gidebileceğini iyi değerlendirememişti. Merthin kendini akıllı sanırdı ama Godwyn kendisinden de akıllı çıkmıştı, en azından çok daha acımasızdı.

İncinen gururunun intikamını almak için manastıra, gerekirse bütün kasabaya zarar vermeye hazırdı. Ve bu kararlılık ona zaferi getirmişti.

Merthin içeri girip yatağına uzandı. Yenilmiş ve yapayalnızdı.

38

Ralph duruşmadan önceki gece hiç uyuyamadı.

Asılarak ölen birçok insan görmüştü. Her yıl yirmi ya da otuz erkek ve birkaç kadın, şerifin arabasıyla Shiring Şatosu'nun zindanlarından alınıp darağaçlarının kurulu beklediği pazar alanına götürülürdü. Sıradan bir olaydı ama o adamlar Ralph'in hafızasında yer etmiş, bu gece de ona işkence etmek için geri dönmüşlerdi.

Bazıları, düşmenin etkisiyle boyunları kırılarak, çabucak ölürlerdi, ama bunların sayısı çok değildi. Çoğu yavaş yavaş, can çekişerek ölürdü. Havayı tekmeler, ağızlarını hiç ses çıkarmadan açıp, sessiz çığlıklar atarak kıvranırlardı. Büyücü olduğu gerekçesiyle asılan bir kadını hatırladı. Altındaki tabure çekildiğinde düşerken dilini ısırıp kopartmıştı. Darağacının etrafındakiler dehşet içinde havada uçan kanlı et parçasından kaçışmışlardı, neyse ki tozlu toprağa düşmüştü.

Herkes Ralph'a asılmayacağını söylüyordu. Ama o, bu sahneleri bir türlü kafasından atamıyordu. İnsanlar Kont Roland'ın lordlarından birinin köle bir kadının sözlerine dayanarak idam edilmesine izin vermeyeceğini düşünüyorlardı. Ama Kont, olayların gelişmesine hiçbir müdahalede bulunmamıştı.

Ön jüri, Shiring Sulh Mahkemesi'ne, Ralph aleyhinde bir rapor sunmuştu. Bütün öteki jüriler gibi bu da Kont Roland'a bağlılık yemini etmiş şövalyelerden oluşuyordu. Buna rağmen üyeler, Wigleigh'li köylülerin ifadeleri doğrultusunda davranmışlardı.

Kadınlar asla jüri üyesi olamazlardı ama erkekler de kendi hemcinslerini suçlamaktan kaçınmamışlardı. Aslında jüri üyeleri sordukları sorularla Ralph'in yaptıklarını onaylamadıklarını belli etmişlerdi, hatta birkaçı sorgulamadan sonra elini bile sıkmamıştı.

Ralph, Annet'in yeniden tanıklık etmesini engellemeye çalışmıştı bu durumda. Bunun için de Shiring'e doğru yola çıkmadan Wigleigh'de zindana atmayı planlamıştı. Ama, tutuklamak için evine gittiğinde onun çoktan ayrılmış olduğunu görmüştü. Ralph ne yapacağını tahmin ettiğinden, onu yanıltmak için daha önceden yola çıkmış olmalıydı.

Bugünkü duruşmada başka bir jüri vardı, en azından dört tanesi ön jüride de görevliydi. Her iki tarafında da tanıkları ve ifadeleri eskisinin aynı olduğuna göre Ralph, bu yeni jürinin nasıl değişik bir karar vereceğini anlayamıyordu. Ancak jüri üyelerine herhangi bir baskı yapılırsa bu mümkün olabilirdi ve bunu yapmak için de zaman giderek daralıyordu.

Günün ilk ışıklarıyla kalktı, Shiring'in pazar yerinde bulunan Courthouse Hanı'nın zemin katına indi. Soğuktan titreyen bir çocuğun arka bahçedeki kuyunun buzlarını kırdığını gördü ve kendisine ekmek ve bira getirmesini söyledi. Sonra hanın genel yatakhanesine gidip kardeşi Merthin'i uyandırdı.

Soğuk odada, dün geceden kalan şarap ve bira kokuları içinde iki kardeş birlikte oturdular.

Ralph: "Korkarım beni asacaklar." dedi.

"Bence de." dedi Merthin.

"Ne yapacağımı bilmiyorum."

Çocuk kapaklı büyük bir maşrapayla bira ve yarım somun ek-

mek getirdi. Ralph birayı alarak titreyen elleriyle büyük bir yudum aldı.

Merthin, otomatik olarak bir parça ekmek attı ağzına. Kaşlarını çatmış, beynini düşünmeye zorladığı anlarda yaptığı gibi gözucuyla köşelere bakıyordu.

"Aklıma gelen tek şey, Annet'i davadan vazgeçmeye ve bir anlaşma yapmaya ikna etmek. Ona tazminat olarak bir şeyler teklif etmelisin."

Ralph başını sallayarak:

"Vazgeçmez. Vazgeçerse cezalandırılır." dedi.

"Biliyorum. Ama ifadesini değiştirebilir, şüphe uyandıran şeyler söyleyebilir, sanırım genellikle böyle yapılıyor."

Ralph'in yüreğinde bir ümit kıvılcımı parladı.

"Acaba kabul eder mi?"

Lokantanın bulaşıkçısı, bir kucak odun getirip şöminenin önüne eğildi, ateşi yaktı.

Merthin düşünceli bir tavırla: "Annet'e ne kadar para teklif edeceksin?"

"Yirmi florinim var."

Yirmi florin, üç pound değerinde gümüş İngiliz Penisi ediyordu.

Merthin elini karmakarışık kızıl saçlarının arasından geçirdi.

"Çok değilmiş."

"Bir köylü kızı için çok bile. Öte yandan kızın ailesi diğer köylülere nazaran zengin."

"Wigleigh sana fazla para getirmiyor ha?"

"Zırh almak zorundayım. Lord olduğunda, her zaman savaşa gitmek üzere hazır olmalısın."

"Ben borç verebilirim."

"Senin ne kadar paran var?"

"On üç pound."

Ralph o kadar şaşırdı ki bir an kendi derdini unuttu.

"Bu kadar parayı nereden buldun?"

Merthin biraz içerleyerek: "Çok çalışıyorum ve insanlar bana iyi para ödüyor."

"Ama köprünün mimarbaşılığından kovuldun."

"Daha başka bir sürü iş var. Ayrıca Cüzam Adası'ndaki topraklarımı da kiraya veriyorum."

Ralph sinirlenmişti.

"Yani marangoz, lorddan daha zengin?"

"Öyle olduğu için şanslısın. Annet ne kadar para ister sence?"

Ralph asıl önemli engeli unutmuştu, yine morali bozuldu.

"Mesele o değil, mesele Wulfric. Bu işin elebaşısı o."

"Tabii ya!"

Merthin, yıkama değirmenini kurmak için uzunca bir süre Wigleigh'de kalmıştı ve Wulfric'in Annet'in kendisini terk etmesinden hemen sonra Gwenda'yla evlendiğini biliyordu.

"Öyleyse onunla konuşalım."

Ralph bunun bir işe yarayacağını sanmıyordu, ama kaybedecek hiçbir şeyi yoktu nasıl olsa.

İki kardeş, soğuk şubat rüzgârından korunmak için pelerinlerini iyice sararak puslu gri gün ışığına çıktılar. Pazar yerini geçerek Bell'e girdiler. Wigleigh'liler bu handa kalıyorlardı. Ralph hepsinin parasının Lord William tarafından ödendiğini zannediyordu. Zaten, William'ın yardımları olmasa bu işe kalkışamazlardı. Ama Ralph'in, asıl düşmanının William'ın safahat düşkünü, kötü niyetli karısı Philippa olduğundan hiç kuşkusu yoktu. Philippa, Ralph kendisini çok çekici ve büyüleyici bulmasına rağmen yahut tam da bu yüzden Ralph'dan nefret ediyordu.

Wulfric kalkmıştı. Onu çorba ve pastırma yerken buldular. Ralph'i görür görmez gözlerinde şimşekler çaktı ve olduğu yerden doğruldu.

Ralph elini kılıcına götürdü; her durumda, her yerde dövüşebilirdi. Merthin çabucak ilerledi, ellerini iki yana genişçe açarak: "Bir dost olarak geldim Wulfric." dedi. "Sinirlenme, yoksa kardeşimin yerine mahkemeyi sen boylayacaksın."

Wulfric elleri iki yanında öfkeyle sıkılmış öylece kaldı. Ralph hayal kırıklığına uğramıştı. Suçlanmasının acısı ancak bir döğüşle azalabilirdi.

Wulfric bir pastırma parçasını yere tükürdü, sonra: " Sorun çıkarmak istemiyorsanız, ne için geldiniz?"

"Bir anlaşma yapmak için. Ralph, yaptıklarının teminatı olarak on pound ödemeyi teklif ediyor."

Ralph miktarı duyunca şaşırdı. Bu durumda paranın çoğunu Merthin ödeyecekti ama hiç tereddüt göstermedi.

Wulfric: "Annet şikâyetini geri alamaz... Yasak." dedi.

"Evet, ama ifadesini değiştirebilir. Önce kendisinin de rızası olduğunu, sonra çok ileri gitmeden fikrini değiştirdiğini söylerse jüri Ralph'i mahkûm etmez."

Ralph olumlu bir işaret görebilmek için Wulfric'in yüzünü dikkatle inceliyordu, ama o taş gibi ifade yerinde duruyordu.

"Yani Annet'e davadan vazgeçmesi için rüşvet mi teklif ediyorsunuz?"

Ralph ümidini kaybetmeye başlamıştı. Gördüğü kadarıyla Wulfric Annet'in para almasını istemiyordu. Onun amacı intikamdı, uzlaşma değil. Bir idam istiyordu.

Merthin mantıklı bir şekilde açıklamaya çalıştı: " Ben sadece başka bir yönden adalet teklif ediyorum."

"Senin tek istediğin kardeşini ipten kurtarmak."

"Sen de olsan aynı şeyi yapmaz mıydın? Bir zamanlar senin de bir erkek kardeşin vardı."

Ralph, köprü çöktüğünde Wulfric'in erkek kardeşinin, anne ve babasıyla birlikte öldüğünü anımsadı. Merthin devam etti: "Onun hayatını kurtarmaya çalışmaz mıydın, yanlış bir şey yapmış olsa bile?"

Wulfric, ailesiyle ilgili sözlerle sarsılmış görünüyordu. Ralph'i bu cemaat içinde sevenlerin de bulunabileceğini hiç sanmıyordu. Birkaç dakika içinde toparlanıp: "Kardeşim David, asla Ralph'in yaptıklarını yapmazdı." dedi.

"Elbette yapmazdı." dedi Merthin. "Ama yine de Annet'e haksızlık yapmadan kurtarmaya çalıştığım için beni suçlayamazsın."

Ralph kardeşinin konuşmasındaki düzgünlük ve açıklığa hayran kalmıştı. Ağaçtaki kuşu bile büyüleyebilir diye düşündü.

Ama Wulfric kolay kolay ikna olacak gibi görünmüyordu.

"Köylüler Ralph'in boyunun ölçüsünü almasını istiyor. Aynı şeyi yeniden yapmasından korkuyorlar."

Merthin bu konuyu çabucak geçiştirdi.

"Bence teklifi Annet'e götürmelisin. Sonuçta kararı verecek olan o."

Wulfric düşünceli görünüyordu.

"Parayı ödeyeceğinizden nasıl emin olabiliriz?"

Ralph'in yüreği ağzına geldi. Wulfric yumuşuyordu.

Merthin cevap verdi.

"Parayı duruşmadan önce Caris Wooler'a vereceğiz. Ralph'in suçsuz olduğu açıklanınca o da Annet'e teslim edecek. Herhalde siz de bizim gibi Caris'e güveniyorsunuzdur."

Wulfric başını eğdi.

"Dediğim gibi son kararı ben verecek değilim. Teklifinizi Annet'e ileteceğim" diyerek üst kata çıktı.

Merthin, büyük bir rahatlamayla nefesini koyuverdi.

"Ne kadar öfkeli bir adam Tanrı aşkına."

"Konuşmanla onu çok etkiledin." dedi Ralph hayranlıkla.

"Sadece mesajı iletmeyi kabul etti."

Wulfric'in kalktığı masaya oturdular. Çalışanlardan biri kahvaltı isteyip istemediklerini sordu, ikisi de istemediler. Salon domuz budu, peynir ve bira ısmarlayan müşterilerle doluydu. Kasabadaki bütün hanlar mahkemeye katılacak insanları ağırlıyordu. İyi bir mazeretleri olmadıkça bölgedeki bütün şövalyelerin mahkemeye gelmesi mecburiydi, köyün diğer bütün ileri gelenleri gibi. Kıdemli memurlar, zengin tüccarlar ve yıllık geliri kırk pounddan fazla olan herkes duruşmalara katılırdı. Bunlara Lord William, Başrahip Godwyn ve Edmund Wooler da dahildi. Ralph ve Merthin'in babaları Sir Gerald da gözden düşmeden önce bu mahkemelerin düzenli müdavimlerindendi. Vergi ödemek, parlamento üyelerini seçmek kadar jüri üyesi olmak da asli görevleriydi. Bunlara ek olarak suçlanan kişi, kurbanlar, tanıklar ve kefiller de hazır bulunuyorlardı.

Wulfric hâlâ dönmemişti. Ralph, "Yukarda ne konuşuyorlar sence?" diye sordu.

Merthin: "Annet parayı almaya yatkın olabilir. Babası ve belki kocası Billy Howard da onu destekleyebilirler. Ama Wulfric, gerçeği söylemenin paradan daha önemli olduğunu düşünenlerden. Karısı Gwenda, ona olan sadakati nedeniyle, Peder Gaspard da prensipleri yüzünden onu destekleyecektir. En önemlisi Lord William'a danı-

şacaklar ve o da Lady Philippa'nın istekleri doğrultusunda hareket edecektir. Bir sebepten senden nefret ediyor. Öte yandan bir kadın olarak uzlaşmayı, yüzleşmeye tercih edebilir."

"Yani karar iki şekilde de verilebilir."

"Kesinlikle."

Hanın müşterileri kahvaltılarını bitirip çıkmaya başladılar. Mahkemenin yapılacağı Adliye Binası'nın bulunduğu meydana yürüdüler. Biraz sonra her şey için çok geç olacaktı.

Sonunda Wulfriç göründü.

"Annet hayır diyor." dedi ve geri döndü.

"Bir dakika!" diye seslendi Merthin.

Wulfric aldırmadı ve merdivenlerin başında gözden kayboldu.

Ralph küfretti. Bir süreliğine de olsa cezadan kurtulacağını ummuştu. Şimdi artık jürinin insafına kalmıştı her şey.

Dışarda, kuvvetli bir çan sesi duydular. Şerif yardımcılarından biri, bütün ilgilileri mahkemeye davet ediyordu. Merthin ayağa kalktı. Ralph da istemeye istemeye onu takip etti.

Adliye binasına geri döndüler, arkadaki büyük odaya geçtiler. Odanın uzak köşesinde yargıcın sırası yüksekçe bir kürsünün üstüne konmuştu. "Sıra" deniliyordu, ama aslında "taht"a benzeyen oymalı tahtadan yapılmış bir koltuktu. Yargıç henüz gelmemişti. Ama kâtip kürsünün önündeki masada oturmuş elindeki kâğıt tomarını okuyordu.

Bir tarafta jüri üyeleri için hazırlanmış iki uzun sıra duruyordu. Odada başka oturacak yer yoktu. Herkes istediği yerde ayakta durabilirdi. Yargıç, kurallara aykırı davrananları anında cezalandırarak mahkemenin düzenini sağlıyordu. Yargıcın bizzat tanıklık ettiği suçlarda herhangi bir yargılamaya gerek yoktu. Ralph, dehşet içinde etrafına bakınan Alan Fernhill'i buldu ve hiç konuşmadan yanı başında durdu.

Ralph buraya hiç gelmemesi gerektiğini düşünüyordu. Bir mazeret uydurabilirdi, hastalık, mahkeme tarihini yanlış anlama, yolda ayağı sakatlanan atı... Ama bu, olacakları bir süre ertelemekten başka bir işe yaramazdı. O zaman, şerif silahlı yardımcılarıyla tutuklamak için evine gelecek, karşı koyduğu takdirde de kanun kaçağı ilan edilecekti.

Her halükârda asılmaktan iyiydi. Şu anda buradan kaçabilir miyim, diye düşündü. Kavga dövüş meyhaneden çıkabilirdi, ama yaya olarak fazla uzaklaşamazdı. Kasabanın en az yarısı peşine düşerdi. Onlar yakalayamazsa, şerifin atlı yardımcıları arkasından gelirdi. Ayrıca bu kaçma teşebbüsü, suçluluğunu kabul ettiği anlamına gelirdi. Şu durumda hâlâ beraat etme ihtimali vardı. Annet'in doğru ifade verme konusunda gözü korkmuş olabilirdi, belki en önemli tanıklar ifade vermeye gelmemiş olabilirdi. Kont Roland'ın bir son dakika müdahalesi bile mümkündü.

Mahkeme salonu ağzına kadar dolmuştu. Annet, köylüler, Lord William ve Lady Philippa, Edmund Wooler ve Caris, Başrahip Godwyn ve yapışık asistanı Philemon, herkes yerini almıştı. Kâtip susmaları için masasına vurdu ve yargıç yan taraftaki kapıdan içeri girdi. Sir Guy de Boris, büyük toprak sahibi bir adamdı. Kafası kel, göbeği kocamandı, Kont'un eski bir silah arkadaşıydı ki bu Ralph'in yararına olabilirdi. Ama öte yandan Lady Philippa'nın amcasıydı. Muhtemelen Philippa bütün düşündüklerini kulağına fısıldamıştı. Kahvaltıda tuzlu et yemiş ve bira içmiş biri gibi yüzü kızarmıştı. Yerine oturdu, yüksek sesle osurdu, halinden memnun bir tavırla iç geçirdi ve: "Eveet. Haydi başlayalım." dedi.

Kont Roland gelmemişti.

İlk dava Ralph'inkiydi. Yargıç da dahil herkesi en çok ilgilendiren dava buydu. İddianame okundu ve tanıklık etmek üzere Annet çağrıldı.

Ralph garip bir şekilde bir türlü mahkemeye yoğunlaşamıyordu. Hepsini daha önceden duymuştu elbette, ama Annet'in bugün anlattığı hikâyede herhangi bir farklılık, bir belirsizlik işareti, bir tereddüt ya da dil sürçmesi var mı diye çok dikkatle dinlemesi gerekirdi. Ama kadere boyun eğmişti artık. Düşmanları, bütün güçleriyle oradaydı. Tek güçlü dostu Roland ortalarda yoktu. Yanında sadece kardeşi Merthin vardı. O da yardım etmek için elinden geleni yapmış fakat başaramamıştı. Ralph'in cezası çoktan kesilmişti.

Gwenda, Wulfric, Peg, Gaspard sırayla tanıklık yaptılar. Ralph, bu insanların mutlak hâkimi benim, ama bir şekilde beni ele geçirdiler, alt ettiler diye aklından geçirdi. Jüri sözcüsü Sir Herbert Montain, Ralph'in elini sıkmayı reddedenlerdendi, suçun dehşetini

daha da vurgulamaya yönelik sorular sormuştu. Ne kadar acımıştı? Ne kadar kan vardı? Annet ağlamış mıydı?

Konuşma sırası Ralph'a geldiğinde, suçlamayı yapan jürinin hiç de inanmadığı hikâyesini anlattı ve bunu da alçak bir sesle, dili dolaşarak yaptı. Alan Fernhill daha başarılıydı. Annet'in Ralph'la yatmaya istekli olduğunu, iki âşığın dere kenarında oynaşırken, kendisine kaybolmasını söylediklerini açık ve kesin bir dille anlattı. Ama jüri ona da inanmadı. Ralph bunu yüzlerinden okuyabiliyordu. Mahkemeden sıkılmaya başlamıştı, her şeyin bir anda bitip, kararın verilmesini istiyordu.

Alan yerine dönerken, Ralph omzunun üstünde yeni birinin varlığını hissetti. Alçak bir sesle: "Beni dinle." diyordu.

Ralph arkasına bir göz attığında Kont'un kâtibi Peder Jerome'u gördü. Böyle bir mahkemenin rahipler üzerinde, suç işlemiş bile olsalar herhangi bir yaptırım gücü yoktu.

Yargıç jüriye dönerek kararlarını sordu.

Peder Jerome mırıldandı:

"Atın dışarda, eğerli, gitmeye hazır."

Ralph donakaldı. Doğru mu duyuyordu? Döndü ve sordu: "Ne?"

"Koş."

Ralph arkasına döndü, çoğu silahlı yüz kadar adamın kapıyla arasında durduğunu gördü.

"Mümkün değil."

"Yan kapıdan çık." dedi Jerome.

Başının hafif bir işaretiyle yargıcın salona girdiği kapıyı gösterdi. Ralph yan kapıyla arasında sadece Wigleigh'li insanların durduğunu fark etti.

Jüri sözcüsü, Sir Herbert ayağa kalktı, kendini çok önemli biriymiş gibi hissediyordu. Ralph yanı başındaki Alan Fernhill'le göz göze geldi. Alan her şeyi duymuştu ve emrini bekliyordu.

"Şimdi!" diye fısıldadı Jerome.

Ralph eliyle kılıcını kavradı.

"Lord Ralph Wigleigh'i tecavüzden suçlu bulduk." diye açıkladı sözcü.

Ralph kılıcını çekti, havada sallayarak kapıya doğru hamle etti.

Bir saniye, dehşet dolu bir sessizlik oldu sonra herkes bir ağızdan bağırmaya başladı. Ama odada elinde silah olan tek adam Ralph'ti, ötekilerin kılıçlarını çekmelerinin en az bir dakika süreceğini biliyordu.

Sadece Wulfric onu durdurmaya çalıştı hiç korkmadan, son derece pervasızca ve kararlı bir şekilde önüne atıldı. Ralph kılıcını kaldırdı, Wulfric'in kafasını ikiye yarmak amacıyla hızla indirdi. Ama Wulfric çok çevik bir hareketle arkaya doğru yan tarafa çekildi. Buna rağmen kılıcın ucu suratının sol tarafını şakağından çenesine kadar derin bir şekilde kesti. Wulfric, bu ani acıyla haykırdı, elini yanağına götürürken Ralph yanından geçerek uzaklaştı.

Kapıyı ardına kadar açarak dışarı çıktı, döndü. Alan Fernhill telaşla yanından geçti. Jüri sözcüsü, kılıcını çekip havaya kaldırmış, Alan'ın hemen arkasındaydı. Ralph'in içi saf mutlulukla doldu bir an. İşte işler böyle halledilirdi, dövüşerek, tartışarak değil. Kaybetse de kazansa da Ralph bu yolu tercih ediyordu.

Bir sevinç haykırışı ile Ralph kılıcını Sir Herbert'e sapladı. Kılıcın ucu, sözcünün deri tüniğini delerek göğsüne değdi. Ama adam kılıcının kaburgalarının arasına giremeyeceği kadar uzaktaydı, bu yüzden kılıç sadece derisini kesip, kemiklerini sıyırdı. Herbert acıdan çok korkuyla bağırdı, geriye doğru sendeledi, arkasından gelenlerin üstüne yıkıldı. Ralph kapıyı hızla üstlerine kapadı.

Birden kendini bina boyunca uzanan bir geçitte buldu. Biri pazar yerine, diğer ucu da ahırlara açılan bir kapı vardı. Atlar neredeydi? Jerome sadece dışarda olduklarını söylemişti. Alan arka kapıya doğru koşmaya başlamıştı bile, Ralph da arkasından gitti. Bir bahçeye daldılar, arkalarındaki uğultu, mahkeme salonunun kapısının açıldığını ve milletin peşlerinde olduğunu gösteriyordu.

Bahçede atlardan eser yoktu.

Ralph, kemerin altından geçip ön tarafa koştu.

Orada dünyanın en güzel ve sıcak görüntüsü duruyordu, eğerlenmiş toynaklarıyla yere vurup duran Griff. Yanında da Alan'ın iki yaşındaki atı Fletch vardı. İkisinin de ağzı ekmek dolu, çıplak ayaklı bir seyis çocuk tutuyordu.

Ralph hemen dizginleri tuttu ve atına atladı. Alan da aynısını yaptı. Kiliseden boşalan kalabalık kemerin altına geldiğinde, ikisi de hayvanlarını topukladılar. Seyis çocuk korkuyla kendini yana attı. Atlar ileri atılıp uzaklaştılar.

Kalabalıktan birisi bıçağını fırlattı. Bıçak Griff'in böğrüne çarptı, ancak birkaç santim kadar çizip yere düştü. Griff'i mahmuzlamaktan başka işe yaramamıştı.

Erkek, kadın, çocuk, koyun ayırt etmeden önlerine çıkan kasaba halkını dağıtarak dörtnala caddelerden geçtiler. Eski duvardaki bir kapıdan, aralarına bahçeler, meyvelikler serpiştirilmiş varoş evlerine geçtiler. Ralph arkasına baktı, görünürde onları takip eden kimse yoktu.

Şerifin adamları mutlaka peşlerine düşerlerdi, ama önce atlarını bulup, eğerlemeleri gerekirdi. Ralph'la Alan, pazar yerinden şimdiden bir mil kadar uzaklaşmışlardı ve atlar henüz bir yorgunluk belirtisi göstermiyordu. Ralph'in içi sevinçle doluydu. Beş dakika önce kendini asılmaya hazırlıyordu. Şimdi özgürdü.

Yol ikiye ayrılıyordu. Rastgele birini seçerek sola döndü Ralph. Bir mil kadar uzakta tarlaların öte tarafında ormanı görebiliyordu. Bir oraya varabilse izini kaybettirir, ortadan kaybolurdu.

Ama sonra ne yapacaktı?

39

"Kont Roland çok akıllı biri." dedi Merthin, Elizabeth Clerk'e. Mahkemenin, sonuna kadar olağan seyrinde gitmesine izin verdi. Yargıca rüşvet vermedi, jüriyi etkilemeye ya da tanıklara baskı yapmaya kalkışmadı. Oğlu Lord William ile tartışmaya bile girmedi. Ama sonunda adamlarından birinin asılmasına dayanamadı."

"Kardeşin nerede şimdi?"

"Hiçbir fikrim yok. O günden beri kendisiyle hiç konuşmadım, görmedim bile."

Pazar günü öğleden sonra, Elizabeth'in mutfağında oturuyorlardı. Elizabeth ona, haşlanmış domuz eti, elma püresi ve mevsim

yeşilliklerinden güzel bir yemek hazırlamıştı. Yanında da annesinin çalıştığı handan aldığı -ya da çaldığı- bir sürahi şarap vardı.

Elizabeth: "Şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Ölüm cezası hâlâ geçerli. Wigleigh'e dönemez, buraya, Kingsbridge'e de gelemez, tutuklanır. Kısacası kendi kendini "kanun kaçağı" ilan etti."

"Yapabileceği hiçbir şey yok mu?"

"Kral tarafından bağışlanabilir, ama bu bir servete mal olur. Ne ben ne de o bu kadar parayı çıkarabiliriz."

"Peki, sen ona karşı ne hissediyorsun?"

Merthin çekinerek: "Eee, yaptığı şeyden dolayı cezalandırılmayı hak ediyor tabii. Ama yine de ona kıyamıyorum. Umarım her neredeyse iyidir."

Son birkaç gündür, Ralph'in mahkeme hikâyesini birçok kez anlatmıştı ama en kurnazca soruları Elizabeth sormuştu. Çok akıllı ve sempatikti. Her pazar, öğleden sonralarını onunla bu şekilde hiç sıkılmadan geçirebilirdi.

Elizabeth'in annesi Sairy, ateşin başında her zamanki gibi uyukluyordu, birden gözlerini açtı,

"Ah benim akılsız başım! Böreği nasıl unuttum!" dedi. Ayağa kalktı, eliyle karışmış gri saçlarını düzeltti.

"Betty Baxter'a deri tabaklayıcıları loncası için yumurtalı börek yapmasını rica edecektim, Lent'den önceki son yemeklerini yarın Bell'de verecekler."

Omuzlarına bir battaniye sararak dışarı çıktı.

İkisinin baş başa kalmaları sıradan bir şeydi, Merthin hafiften rahatsız olmuştu, ama Elizabeth yeterince rahat görünüyordu.

"Artık köprüde de çalışmadığına göre sen ne yapacaksın?"

"Başka şeylerin yanı sıra Dick Brewer için bir ev yapıyorum. Dick, işten el çekip, her şeyi oğluna devretmeye hazırlanıyor, ama Copper'da yaşarken bile çalışmaktan asla vazgeçmeyeceğini söylüyor, bunun için eski şehir duvarlarının dışında bahçe içinde bir ev istedi.

"Ah, Âşıklar Çayırı'nın ötesindeki inşaat mı?"

"Evet, Kingsbridge'in en büyük binası olacak."

"Bir bira imalatçısı asla parasız kalmaz."

"Görmek ister misin?"

"İnşaat alanını mı?"

"Evi. Daha bitmedi, ama dört duvarı ve bir çatısı var."

"Şimdi mi?"

"Hava bir saatten önce kararmaz."

Elizabeth, başka bir planı varmış gibi bir an tereddüt etti ve sonra: "Çok sevinirim." dedi.

Başlıklı, kalın pelerinlerini giydiler ve dışarı çıktılar. Martın ilk günüydü. Onlar anacaddede yürürken kar taneleri havada uçuşuyordu. Varoşların tarafına geçmek için feribota bindiler.

Yün ticaretindeki iniş çıkışlarına rağmen kasaba her yıl biraz daha büyüyor, manastır giderek çayırlığa dönüşüyor, meyve bahçeleri parsellenerek kiraya veriliyordu.

Merthin on iki yıl önce küçük bir oğlan çocuğuyken buraya ilk geldiğinden bu yana, en az elli mesken yapılmıştı.

Dick Brewer'in yeni evi yoldan içerde, iki katlı olarak yapılmıştı. Henüz pencere panjurları ve kapıları takılmadığı için, duvarlardaki boşluktan geçici olarak parmaklıklarla kapatılmış, tahta çerçevelerin içi saman ve sapla doldurulmuştu.

Ön giriş de böyle kapatıldığı için Merthin Elizabeth'i üzerinde bir kilit asılı, geçici bir tahta kapının bulunduğu arka tarafa götürdü.

Merthin'in on altı yaşındaki çırağı Jimmy mutfaktaydı. Mekânı hırsızlardan koruyordu. Çok fazla batıl inancı olan bir çocuktu, sürekli haç çıkarır, omzundan arkaya tuz serperdi. Büyük bir ateşin karşısında, bir sedirin üstünde oturuyordu, biraz endişeli gibiydi.

"Merhaba usta!" dedi. "Siz geldiğinize göre gidip yemek yiyebilir miyim? Sözde Lol Turner yemek getirecekti ama gelmedi."

"Karanlık olmadan geri dön."

"Teşekkür ederim." dedi ve aceleyle çıktı.

Merthin, kapı olması planlanan yerden geçerek evin içine doğru ilerledi.

"Alt katta dört oda var." dedi Elizabeth'e göstererek.

"Ne yapacaklar bu kadar odayı?" diye sordu Elizabeth gözlerine inanamıyormuş gibi.

"Mutfak, oturma odası, yemek odası ve salon."

Yukarı çıkan merdivenler henüz yapılmamıştı. Merthin bir bahçe merdiveninden üst kata tırmandı, Elizabeth de arkasından. Üst kata çıktıklarında: "Dört yatak odası." dedi Merthin.

"Kim yaşayacak burada?"

"Dick'le karısı, oğlu Danny ve karısı ile muhtemelen sonsuza kadar bekâr kalmayacak olan kızı."

Kingsbridge'de ailelerin çoğu tek odada yaşarlardı ve anne, baba, çocuklar, büyükanne ve büyükbaba, damatlar, gelinler, hepsi yan yana, yere uzanarak bu tek odada uyurlardı.

"Bu evin odaları bir sarayınkinden daha fazla." dedi Elizabeth.

Doğruydu. Bir soylu, maiyetiyle birlikte en fazla iki odada yaşıyordu. Kendisi ve karısı için bir yatak odası, geri kalanların hepsi için de büyük bir salon.

Son günlerde Merthin, zengin Kingsbridge'li tüccarlar için birkaç ev yapmıştı. Hasretini çektikleri en büyük lüks, mahremiyetti. Yeni moda bu, diye düşündü Merthin.

"Herhalde pencerelerinde de cam olacak." dedi Elizabeth.

"Evet."

Bu da başka bir yeni modaydı.

Merthin Kingsbridge'de hiç camcının olmadığı zamanları hatırladı. Sadece bir yılda ya da iki yılda bir uğrayan gezgin bir satıcı vardı. Oysa şimdi kasabanın yerleşik bir camcısı bulunuyordu.

Alt kata geri döndüler. Elizabeth, Jimmie'nin oturduğu ateşin önündeki sıraya oturarak ellerini ısıttı. Merthin de yanına oturdu.

"Bir gün, kendim için de böyle bir ev yapacağım." dedi.

"Meyve ağaçlarıyla dolu bir bahçenin içinde olacak."

Elizabeth başını Merthin'in omzuna yaslayarak: "Ne güzel bir düş." dedi.

Merthin bunu hiç beklemiyordu.

İkisi de gözlerini ateşe dikerek oturdu. Kızın saçları Merthin'in yanaklarını gıdıklıyordu. Bir süre sonra, Elizabeth elini onun dizine koydu. Merthin, sessizlikte, onun ve kendisinin kalp atışlarını duyabiliyordu, tabii bir de yanan kütüklerin çıtırtısını.

"Rüyanda, evin içinde kim var?"

"Bilmiyorum."

"Tam bir erkek cevabı. Ben evimi göremiyorum, ama içinde kimlerin olacağını biliyorum. Bir koca, birkaç tane bebek, annem, yaşlı kayınpeder ve kayınvalidem ve üç tane de hizmetçi olacak."

"Kadınlarla erkeklerin düşleri farklı."

Elizabeth başını kaldırdı ve ona baktı, sonra yüzüne dokundu.

"Ve onları bir araya getirdiğin zaman, bir hayatın olur."

Merthin'i dudaklarından öptü.

Merthin gözlerini kapadı. Yıllar öncesinden bu dudakların yumuşak dokunuşunu hatırladı. Elizabeth'in dudakları, onunkilerin üstünde hafifçe dolaştı bir an ve geri çekildi.

Merthin garip bir şekilde kopmuştu olaydan, sanki kendini odanın bir köşesinden izliyormuş gibiydi. Ne hissettiğin bilmiyordu. Kıza baktı ve bir kez daha ne kadar güzel olduğunu düşündü. Onu bu kadar çarpıcı kılan şeyin ne olduğunu sordu kendi kendine, sonra hemen anladı. Her şeyi, güzel bir kilisenin bölümleri gibi muhteşem bir uyum içindeydi. Ağzı, çenesi, çene kemikleri, alnı... Kadını yaratan Tanrı olsaydı, o da tıpkı böyle çizerdi...

Duru mavi gözleriyle Merthin'e baktı.

"Dokun bana!" dedi.

Pelerininin önünü açtı. Göğsünü yavaşça avucunun içine aldı. Bunu yaptığını da hatırlıyordu. Göğüsleri sert ve küçücüktü. Uçları erkeğin dokunuşuyla, sakin duruşunun aksine tomur tomur olmuştu.

"Senin düş evinin içindeki ben olmak istiyorum." dedi ve onu bir kez daha öptü.

O anın heyecanıyla böyle davranıyor değildi. Elizabeth asla böyle bir şey yapmazdı. Bunu uzun zamandır düşünüyordu. Merthin ara sıra kendisini ziyaret ettiğinde, ilerisini düşünmeden arkadaşlığından keyif alırken o, birlikte bir hayatın hayallerini kuruyordu. Belki de bu sahneyi o planlamıştı. Bu da annesinin neden böreği bahane edip onları yalnız bıraktığını açıklıyordu. Dick Brewer'in evini göstermeyi teklif etmekle neredeyse kızın planlarını bozuyordu. Neyse ki Elizabeth bir çaresini bulmuştu.

Böyle heyecansız bir ilişkinin kötü bir tarafı yoktu. Elizabeth mantıklı bir kızdı. Merthin'in onda en beğendiği özelliklerden biriy-

di bu. Merthin, her şeye rağmen görünenin altında yanan ihtirasını görebiliyordu.

Kötü olan taraf, Merthin'deki duygu eksikliğiydi. Kadınlar söz konusu olduğunda soğukkanlı ve hesaplı olmak onun tarzı değildi, tam tersi biriydi o. Âşık olduğunda, bu duygu onu teslim alır, öfke ve gücenmenin yanı sıra şehvet ve şefkat duygularını da aynı zamanda yaşatırdı. Şimdi ilgilenilmiş, gururu okşanmış, içi gıcıklanmıştı ama kontrolü hiç kaybetmemişti.

Elizabeth, Merthin'in öpücüğüne kayıtsız kaldığını fark edince geri çekildi. Merthin, yüzünden korkuyla bastırılmış da olsa bir heyecan gölgesi geçtiğini sezdi, ama bu maskenin altında korku olduğunu biliyordu. Doğası gereği o kadar temkinliydi ki bu kadar ileri gitmek ona çok şeye mal olmuş olmalıydı, ayrıca reddedilmekten de öleyise korkuyordu.

Elizabeth Merthin'den uzaklaştı, ayağa kalktı ve elbisesinin eteğini kaldırdı. Gözle görülmeyecek kadar ince, yumuşak sarı tüylerle kaplı uzun, biçimli bacakları vardı. Uzun boylu ve zayıf olmasına karşın, vücudu, kalçalarının hemen altında son derece zarif ve kadınsı bir biçimde genişliyordu. Merthin'in gözleri elinde olmadan cinsel organının üçgenine takıldı. Tüyleri o kadar inceydi ki Merthin, dudaklarının kabarıklığını ve aralarındaki hassas çizgiyi görebiliyordu.

Gözlerini kaldırınca, yüzündeki ümitsizliği gördü. Elizabeth, her şeyi denemişti, ama hiçbir işe yaramadığını anlamıştı.

Merthin: "Özür dilerim." dedi.

Elizabeth eteklerini indirdi.

"Dinle." dedi Merthin. "Bence..."

Kız sözünü kesti.

"Konuşma."

Arzusu kızgınlığa dönüşüyordu. "Söyleyeceğin her şey yalan olacak."

Haklıydı. Yarı yarıya doğru bazı sözcüklerle onu teselli etmeye çalışacaktı. Kendini iyi hissetmediğini ya da Jimmie'in her an geri gelebileceğini filan. Fakat Elizabeth, yatıştırılmak istemiyordu. Reddedilmişti ve saçma bahaneler onu daha da çok aşağılayacaktı.

Güzel yüzünde üzüntü ve öfke savaşırken, Merthin'e baktı. Hırsından gözleri yaşlarla dolarak sordu:

"Ama neden?"

Ama daha Merthin ağzını açmadan: "Cevap verme, çünkü söyleyeceklerin doğru değil." dedi ve yine haklıydı.

Gitmek üzere döndü ve sonra tekrar geri geldi.

"Caris'in yüzünden." dedi. "O cadı sana büyü yapmış. Seninle evlenmiyor, ama kimseye de bırakmıyor. O bir şeytan."

Sonunda uzaklaştı, kapıyı hızla açıp dışarı çıktı. Merthin onun hıçkırdığını duydu, sonra gitti.

Merthin gözlerini ateşe dikti.

"Allah kahretsin!"

Bir hafta sonra katedralden çıkarken Merthin Edmund'a: "Sana açıklamam gereken bazı şeyler var." dedi.

Edmund'un yüzünde yumuşak, eğleniyormuş gibi bir ifade belirdi. Merthin bu ifadeye hiç yabancı değildi. "Senden otuz yaş büyüğüm." diyordu bakışları. "Senin beni dinlemen gerekir, bana ders vermen değil. Ama bu gençlik heyecanlarını seviyorum. Ayrıca yeni bir şeyler öğrenemeyecek kadar da yaşlı değilim."

"Olur." dedi.

"Ama Bell'de açıkla. Bir kadeh şarap içmek istiyorum."

Meyhaneye gittiler ve ateşe yakın bir yere oturdular. Elizabeth'in annesi şaraplarını getirdi, ama yüzlerine bile bakmadı, onlarla konuşmadı.

Edmund: "Sairy sana mı, yoksa bana mı kızgın?"

"Aman aldırma." dedi Merthin. "Sen hiç okyanusun kıyısında çıplak ayaklarla durup dalgaların ayak parmaklarını yıkamasını izledin mi?"

"Gayet tabii. Bütün çocuklar suda oynamayı sever. Ben de çocuktum bir zamanlar."

"Dalgaların hareketini hatırlıyor musun? Gelirler, giderler ve ayağının altındaki kumları çekip götürerek küçük kanallar oluştururlar?"

"Evet. Çok uzun zaman önceydi, ama ne demek istediğini biliyorum."

"Eski köprüye olan şey tam da buydu. Akan nehir ortadaki direklerin altındaki toprağı sürükleyip götürdü."

"Nereden biliyorsun?"

"Köprünün ahşap kısımlarındaki çatlaklardan."

"Ne demek istiyorsun?"

"Nehir değişmedi. Yeni köprünün de altını, eskisine yaptığı gibi oyacak, eğer önlem almazsak."

"Nasıl?"

"Ben yeni köprünün ana ayaklarının etrafına büyük moloz taşlardan oluşan yığınlar çizmiştim projemde. Bu taş yığınları akıntının şiddetini kesecek ve etkisini hafifletecekti. Aradaki fark, gevşek bir iple gıdıklanmakla, sıkı örülmüş bir iple kırbaçlanmak arasındaki kadar büyük."

"Bunu nereden öğrendin?"

"Köprünün çökmesinden hemen sonra Bounavertura'ya sordum. Daha Londra'ya dönmemişti. O da, İtalya'da köprü payandalarının etrafında böyle taş yığınları gördüğünü, ama ne işe yaradıklarını anlayamadığını söylemişti."

"Büyüleyici bir şey bu. Sen bana bütün bunları genel kültür olsun diye mi anlatıyorsun, yoksa özel bir amacın mı var?"

"Godwyn ve Elfric gibi adamlar bunu anlamaz, anlatsam da dinlemezler. Eğer olur da Elfric planlarımı aynen uygulamamayı o aptal kafasına koyarsa, kasabada hiç olmazsa bir kişinin, bu taş yığınlarının sebebini bilmesini istiyorum."

"Ama zaten bir kişi biliyor, sen."

"Ben Kingsbridge'den ayrılıyorum."

Edmund şok oldu: "Ayrılmak mı?" dedi.

"Sen?"

O sırada Caris göründü. "Burada fazla oyalanmayın." dedi babasına. "Petranilla hala yemek hazırlıyor. Sen de bize katılmak ister misin Merthin?"

"Merthin Kingsbridge'den ayrılıyormuş." dedi Edmund.

Caris'in tepkisini görünce Merthin bir tatmin duygusuyla sarsıldı. Onu reddetmişti, ama kasabayı terk edeceğini duyunca çok

üzülmüştü. Bu kadar değersiz duygular hissettiği için kendinden utandı. Onu, acı çekmesine dayanamayacak kadar çok seviyordu. Yine de bu haberi soğukkanlılıkla karşılamış olsaydı, kendini çok daha kötü hissedecekti.

"Neden?" diye sordu Caris.

"Burada benim için yapacak bir şey kalmadı. Ne inşa edeceğim? Köprüde çalışamam, kasabada zaten bir katedral var. Hayatımın geri kalanını tüccarlara ev yaparak geçirmek istemiyorum."

Caris sakin bir sesle: "Nereye gideceksin?" diye sordu.

"Floransa'ya. Her zaman İtalyan mimarisini görmek isterdim. Bounaventura Caroli'den referans mektubu isteyeceğim. Hatta onun gönderdiği mallarla birlikte de gidebilirim."

"Ama Kingsbridge'de sahip olduğun bu kadar mülk var."

"Ben de seninle bu konuyu konuşacaktım. Onları benim için yönetebilir misin? Kiraları toplar, içinden komisyonunu alır, kalanını Bounaventura'ya verirsin. O parayı mektupla Floransa'ya transfer eder."

"Ben komisyon falan istemiyorum." dedi Caris öfkeyle parlayarak.

Merthin omuzlarını silkti.

"İş iştir, neden almayacakmışsın?"

"Nasıl bu kadar sakin olabiliyorsun?" dedi. Sesi tiz ve yüksek çıkmıştı. Bell'in salonundaki birkaç kişi onlara baktı. Caris aldırmadan devam etti:

"Bütün dostlarından ayrılacaksın."

"Hiç soğukkanlı değilim. İnsanın arkadaşları çok önemli, ama ben evlenmek istiyordum."

Edmund atıldı: "Kingsbridge'de seninle evlenmek isteyecek birçok kız var. Yakışıklı değilsin ama varlıklısın ve bu da iyi bir görünümden daha değerli."

Merthin zoraki gülümsedi, Edmund bazen sözünü hiç sakınmıyordu. Caris de bu özelliğini babasından almıştı herhalde.

"Bir ara Elizabeth Clerk'le evlenmeyi düşündüm." dedi.

Edmund: "Ben de öyle düşünmüştüm." dedi.

Caris: "Bayat balık gibi o kız."

"Hayır, değil. Ama bana evlenme teklif ettiğinde onu geri çevirdim."

Caris: "Ah, son zamanlarda neden o kadar huysuz olduğu anlaşılıyor."

Edmund: " Ve annesinin neden Merthin'in suratına bile bakmadığı da..." dedi.

"Onu neden reddettin?" diye sordu Caris.

"Kingsbridge'de evlenebileceğim tek bir kadın var, o da kimsenin karısı olmak istemiyor."

"Ama, o seni kaybetmek istemiyor."

Merthin kızdı.

"Öyleyse ne yapacağım ben?"

Sesi o kadar yüksekti ki etraftakiler kendi aralarında konuşmayı bırakıp onları dinlemeye başladılar.

"Godwyn beni işten kovdu, sen beni istemiyorsun, kardeşim bir kanun kaçağı. Tanrı aşkına burada neden kalayım?"

"Çünkü gitmeni istemiyorum." dedi Caris.

"Bu yeterli değil!" diye bağırdı Merthin.

Oda tamamen sessizliğe bürünmüştü. Oradaki herkes Merthin'le Caris'i tanıyordu; mal sahibi Paul Bell ve kıvırcık saçlı kızı Bessie, kır saçlı barmen Sairy, Elizabeth'in annesi, Merthin'e iş vermeyen Bill Watkin, adı zinacıya çıkmış Edward Butcher, Merthin'in kiracısı Jack Chepstow, Vaiz Murdo, Matthew Barber ve Mark Webber. Hepsi Caris'le Merthin'in hikâyesini biliyor, bu yüzden de ağızları açık halde tartışmayı izliyorlardı.

Merthin aldırmadı. Dinlerlerse dinlesinlerdi. Öfkeyle: "Ömrümü senin etrafında dolaşarak harcayamam; köpeğin Skip gibi, dikkatini çekebilmek için soytarılık yapamam. Ancak kocan olabilirim, köpeğin değil!"

"Peki öyleyse." dedi Caris alçak sesle.

Sesindeki ani değişiklik Merthin'i şaşırtmıştı, bir an ne dediğini kavrayamadı.

"Peki, ne?"

"Peki, seninle evleneceğim."

Şaşkınlıktan bir an nutku tutuldu. İnanamayarak yeniden sordu.

"Gerçekten mi?"

Caris mahcup mahcup gülümseyerek baktı.

"Evet, gerçekten." dedi.

"Sadece sorman yeterli."

"Pekâlâ."

Merthin derin bir nefes alarak: "Benimle evlenir misin?" diye sordu.

"Evet, evlenirim."

Edmund haykırdı: "Yaşasın!"

Meyhanedeki herkes çoşkuyla alkışladı.

Merthin ve Caris gülmeye başladılar.

"Gerçekten evlenecek misin?"

"Evet."

Öpüştüler, sonra Merthin sımsıkı sarıldı. Ayrıldıklarında, Caris ağlıyordu.

"Nişanımın şerefine şarap getir!" diye seslendi.

"Hatta bir fıçı getir, herkese birer kadeh ver, şerefimize içelim."

"Şimdi geliyor!" dedi meyhaneci ve sonra hep beraber gülüşüp konuşmaya başladılar.

Bir hafta sonra Elizabeth Clerk rahibe adayı oldu.

40

Ralph ve Alan çok perişandılar. Sadece geyik eti ve soğuk suyla yaşıyorlardı. Ralph zaman zaman, normalde yüzüne bile bakmayacağı -soğan, elma, yumurta, süt gibi-yiyeceklerin hayalini kuruyordu. Her gece farklı bir yerde uyuyorlardı ama muhakkak ateş yakıyorlardı. İkisinin de kalın birer pelerini vardı, ama açık havada yeterli olmuyordu. Her şafak titreyerek uyanıyorlardı. Yolda rastladıkları neredeyse her adamı soyuyorlardı; elde ettikleri ganimetin çoğu ya değersiz ya da yararsız şeylerdi: lime lime giysiler, hayvan yemi ve ormanda hiçbir işe yaramayan para...

Bir keresinde büyük bir fıçı şarap çalmışlardı. Yüz metre kadar yuvarlayarak ormana götürmüşler, içebildikleri kadar içip sızmışlardı. Uyandıklarında akşamdan kalma ve hasta gibiydiler, dörtte

üçü dolu fıçıyı beraberlerinde götüremeyeceklerinden, olduğu yerde bırakıp yola devam etmişlerdi.

Ralph, bazen eski günlerini, malikâne evinin gürül gürül yanan ateşini, hizmetçileri, yemekleri... hasretle anıyordu. Ama gerçekçi düşündüğünde o hayatı da istemediğini anlıyordu. Çok monotondu. Belki de o kadına bu yüzden tecavüz etmişti. Heyecana ihtiyacı vardı.

Ormanda geçen bir ayın sonunda, Ralph artık organize olmaları gerektiğine karar verdi. Kendileri için bir barınak ve yiyecek stoklayacak bir yere ihtiyaçları vardı. Taze yiyecek ve sıcak tutacak giysiler gibi gerçekten değerli şeyleri çalmaya yönelik soygunlar planlamak zorundaydılar. Böyle dolaşmaları onları sonunda Kingsbridge'den birkaç mil uzakta bir tepenin eteklerine getirdi. Ralph buraları tanıyordu. Tepenin yamaçlarının kışın çıplak ve rüzgâra açık olduğunu hatırlıyordu. Çobanlar burada yazları hayvanlarını otlatmaya getirirlerdi; kuytu yerlerde taşlardan kaba saba kulübeler yapmışlardı. Yeni yetmelik dönemlerinde Merthin ve Ralph bu kulübeleri keşfetmişlerdi, ava çıktıklarında buraya gelir, okla avladıkları keklik ya da tavşanları yaktıkları ateşte pişirerek yerlerdi.

Çok iyi hatırlıyordu, o günlerde bile, korkudan çılgına dönmüş bir hayvanı kovalayarak vurmaktan korkunç bir heyecan duyardı. Bir can almanın gücü onu kendinden geçirirdi.

Yeni mevsimin otları büyüyünceye kadar buralara kimse uğramazdı. Geleneksel gün Whitsunday'di, o gün aynı zamanda yün panayırının da açılış günüydü ve daha iki ay vardı. Ralph taş kulübelerden birini seçti. Artık burası onların evi olmuştu. Ne kapısı ne de pencereleri vardı, alçak bir delikten içeri giriliyordu. Tepesindeki delik, içerdeki dumanın dışarı çıkabilmesi içindi. Hemen bir ateş yaktılar ve bir aydır ilk kez sıcak bir yerde uyudular.

Kingsbridge'e yakınlığı Ralph'in aklına parlak bir fikir getirdi. İnsanları soymanın en uygun zamanı, onlar pazara giderkendi. O zaman insanlar peynir, kapaklı büyük şişelerde elma şarabı, bal ve yulaflı kek gibi köylülerin ürettiği, kasabalıların ve kanun kaçaklarının ihtiyaç duyduğu şeyleri pazara satmaya götürürlerdi.

Kingsbridge pazarı pazar günleri kurulurdu. Ralph haftanın hangi gününde olduğunu şaşırmıştı, ama bir kaz ve üç şilini çal-

madan önce gezginci bir vaize sorarak öğrendi. Ertesi cumartesi Alan'la birlikte Kingsbridge yoluna yakın bir yerde kamp kurmuşlar, sabaha kadar ateşin başında uyumadan oturmuşlardı. Şafakta yola çıkıp beklemeye başladılar.

Gelen ilk grup arabalarla hayvanlar için saman taşıyordu. Kingsbridge'de yüzlerce at vardı fakat çok az ot bulunuyordu, bu yüzden kasabanın sürekli kuru ota ihtiyacı olurdu. Ama bu, Ralph'in işine yaramazdı. Griff'le Fletch ormanda sonsuza kadar beslenebilirlerdi.

Ralph beklemekten sıkılmazdı. Bir pusu hazırlamayı, soyunan bir kadını izlemeye benzetirdi. Ne kadar çok beklersen heyecanı o kadar çok olurdu.

Kısa bir süre sonra bir şarkı sesi duydular. Ralph'in ensesindeki tüyler diken diken oldu, melekler şarkı söylüyor gibiydi. Sisli bir sabahtı, Ralph şarkıları ilk gördüğünde başlarının üstünde ışıktan halkalar taşıyorlarmış gibi geldi. Alan da tıpkı Ralph gibi düşünüyordu; hatta korkmuştu bile. Oysaki, cılız kış güneşinin yolcuların arkasındaki sisi aydınlatmasından kaynaklanan bir yansımaydı bu. Şarkı söyleyenler, ellerinde yumurta sepetleri taşıyan köylü kadınlardı -soygun yapmaya değmezdi- Ralph, kendisini göstermeden geçip gitmelerine izin verdi.

Güneş biraz daha yükselmişti. Ralph, az sonra yol pazara gidenlerle yeterince kalabalık olacağı için soygun yapmanın zorlaşmasından endişe ediyordu. Sonra bir aile göründü, otuz yaşlarında bir kadın ve bir erkek, buluğ çağında biri kız öteki oğlan iki çocuklarıyla yaklaşıyorlardı. Tanıdık birileri gibi görünüyorlardı, muhtemelen Ralph onları Kingsbridge'de yaşadığı sıralarda pazarda görmüştü. Çeşitli mallar taşıyorlardı. Erkeğin sırtında sebze dolu ağır bir sepet vardı. Karısı, kanadı kırılmış birkaç canlı tavuğun bağlı olduğu bir sopayı omzunda dengelemeye çalışıyordu. Oğlan omuzunda ağır bir domuz budu, kız da içinde muhtemelen tuzlu tereyağı bulunan bir çömlek taşıyordu. Domuz budunu görünce Ralph'in ağzı sulandı. Heyecandan karnına ağrılar girerek başıyla Alan'a işaret etti.

Aile tam hizalarına geldiğinde Ralph ve Alan çalıların arkasından fırladılar.

Kadın bir çığlık attı, oğlan korkuyla haykırdı.

Adam sepeti sırtından indirmeye çalıştı, ama daha sepet yere değmeden Ralph ona doğru koştu, kılıcıyla adamın karnını kaburgalarının altından yukarı doğru yardı, kılıcın ucu kalbine saplandığında zavallının acı dolu çığlığı kesildi.

Alan da kılıcını savurarak kadının boynunun neredeyse yarısını kesti, bir tarafı kopmuş boynundan kan, oluk gibi fışkırdı.

Ralph çoşkuyla oğlana döndü. Çocuk çok hızlıydı, domuz budunu omzundan çoktan atmış, bıçağını çekmişti. Ralph'in kılıcı daha havadayken çocuk yaklaştı ve bıçağını sapladı. Çok amatörce bir vuruştu, fazla zarar vermeyecek kadar öfkeyle yapılmıştı. Bıçak Ralph'in göğsünü ıskaladı, ama ucu sağ kolunun üst kısmını yaraladı. Bu ani acıyla Ralph kılıcını elinden düşürdü. Bu fırsattan yararlanan çocuk, Kingsbridge'e doğru hızla kaçmaya başladı.

Ralph Alan'a baktı. Kıza dönmeden önce Alan annenin işini bitirmişti ve bu oyalanma neredeyse hayatına mal oluyordu. Ralph, kızın elindeki yağ çömleğini Alan'a doğru fırlattığını gördü. Ya iyi nişan aldığından ya da tamamen şans eseri çömlek tam başının arkasına çarptı ve Alan baltayla vurulmuş gibi yere düştü.

Sonra kız da kardeşinin arkasından koşmaya başladı.

Ralph eğildi, sol eliyle kılıcını yerden aldı ve arkalarından koştu.

Çocuklar genç ve hızlıydılar, ama Ralph'in da bacakları uzundu, kısa sürede onlara yetişti. Çocuk omzunun üstünden arkaya baktığında, Ralph'in yaklaştığını gördü. Ralph'i çok şaşırtarak durdu ve avucunda bıçağıyla bağırarak Ralph'in üstüne doğru koşmaya başladı.

Ralph de durdu, kılıcını kaldırarak bekledi. Çocuk, ona doğru koştu, ulaşamayacağı bir uzaklıkta durdu. Ralph öne doğru bir hamle yaptı kılıcıyla, ama vurmadı. Çocuk darbeyi savuşturdu ve Ralph'in dengesini bozmak için gardının içine girip bıçağını omzuna yakından saplamak istedi. Bu, tam da Ralph'in beklediği şeydi. Çevik bir hareketle bir adım geriye gitti, ayak parmaklarının ucunda yükselerek kılıcını çocuğun boynunun tam ortasına sapladı ve ucu ensesinden çıkana kadar bastırdı.

Çocuk, anında öldü. Ralph kılıcını geri çekerken, vurduğu ölümcül darbenin etkisi ve mükemmelliğinden çok keyif almış gibi görünüyordu.

Uzakta gözden kaybolmak üzere olan kıza baktı. Bir bakışta ona yaya olarak yetişemeyeceğini anladı ve o atını bulana kadar da kız çoktan Kingsbridge'e varmış olurdu.

Döndü ve arkasına baktı. Alan'ın ayağa kalkmaya çabaladığını görünce çok şaşırdı.

"Kız seni öldürdü sanmıştım." dedi.

Kılıcını ölen çocuğun tüniğine sürerek temizledi, kınına soktu ve sol elini, kanı durdurmak için sağ kolundaki yaranın üstüne sıkıca bastırdı.

"Başım çatlayacak gibi ağrıyor." dedi Alan.

"Hepsini öldürdün mü?"

"Kız kaçtı."

"Bizi tanımış mıdır?"

"Beni tanımış olabilir. Bu aileyi daha önce görmüştüm."

"Bu durumda katil damgasını yedik demektir."

Ralph omuzlarını silkti.

"Asılmak, açlıktan ölmekten daha iyidir."

Yerde yatan üç cesede baktı.

"Her neyse, birileri gelmeden şunları yolun üstünden çeksek iyi olur."

Sol eliyle adamı yolun kenarına sürükledi. Alan cesedi alarak çalıların arasına attı. Aynı şeyi kadın ve çocuğa da yaptılar. Ralph, cesetlerin yoldan geçenler tarafından görülmeyeceğinden iyice emin oldu. Yerdeki kan çoktan koyulmaya başlamış, çamurun rengine karışmıştı.

Ralph kadının elbisesinden bir parça keserek kolundaki yarayı sardı. Hâlâ acıyordu, ama kanaması azalmıştı. İçinde her dövüşten sonra olduğu gibi hafif bir keder vardı, tıpkı sevişmeden sonraki hüzün gibi.

Alan ganimetleri toplamaya başladı.

"İyi bir parti oldu." dedi. "Domuz budu, tavuklar, tereyağı..."

Adamın taşıdığı sepete baktı.

"Ve soğan! Geçen senenin tabii, ama hâlâ iyi durumda."

"Eski soğan, hiç olmamasından daha iyidir. Annem öyle derdi."

Ralph, Alan'ı yere düşüren tereyağı çömleğini almak için eğildiğinde, kıçına sivri, demir bir ucun battığını hissetti. Alan önündeydi, kanatları kırılmış tavuklarla meşguldu.

Ralph:

"Kim?..."

Sert bir ses: "Kımıldama!" dedi.

Ralph böyle emirlere aldırmazdı. İleri doğru sıçrayarak sesten uzaklaştı, hızla arkasını döndü. Altı yedi adam sanki yoktan var olmuş gibi, orada duruyorlardı. Çok şaşırmıştı. Ama sol eliyle kılıcını çekmeyi becerebildi. Ona en yakın olan adam da -muhtemelen poposunu dürten adamdı- çarpışmak üzere kılıcını çekmişti, ama diğerleri, ganimeti ele geçirmeye uğraşıyor, domuz budunu çekiştiriyor, tavukları kapmaya çalışıyorlardı. Ralph elebaşıları ile ilgilenirken Alan da tavuklarını korumak için kılıcını çekmişti. Ralph başka bir grup kanun kaçağının kendisini soymaya çalıştığını anlamış, öfkeden deliye dönmüştü. Bunlar için adam öldürmüştü, şimdi de elinden almak istiyorlardı. Hiç korkmuyordu, hissettiği tek şey öfkeydi. Öfkenin verdiği güçle rakibine saldırdı; oysa sol eliyle çarpışmakta zorlanıyordu. Birden bir son derece otoriter bir ses duydular.

"Sizi aptallar, bırakın silahlarınızı!"

Yeni gelenlerin hepsi donup kaldılar. Ralph kılıcı elinde, bunun bir tuzak olduğundan şüphelenerek, hazır bekliyordu, sesten yana baktı. Asil görünüşlü, yirmi yaşlarında, yakışıklı bir adam gördü. Pahalı gibi görünen, ama son derece kirli bir elbisesi, üzerine kuru yaprak ve dallar yapışmış İtalyan kırmızısından bir pelerini, üzerinde yemek lekeleri olan pahalı bir ceketi, kestane renkli pahalı deriden, üstü çizilmiş ve çamurlanmış tozlukları vardı.

"Hırsızlardan bir şey çalmak beni her zaman çok eğlendirmiştir." dedi yeni gelen.

"Biliyorsunuz bu bir suç değil."

Ralph çok zor bir durumda olduğunu biliyordu, ama yine de merakını yenemedi.

"Sen Tam Hiding dedikleri adam mısın?"

"Ben çocukken de Tam Hiding hakkında hikâyeler anlatılırdı." diye cevap verdi adam.

"O günlerden bu yana zaman zaman birileri çıkıp Tam Hidingmiş gibi yapar, tıpkı dini piyeslerde şeytanı canlandıran bir keşiş gibi."

"Sıradan bir kanun kaçağına benzemiyorsun."

"Siz de. Sanırım Ralph Fitzgerald'sınız."

Ralph başını eğdi.

"Firarınız hakkında çok şey duydum, o günden beri, ne zaman size rastlayacağımı merak ediyordum."

Tam, yolun bir aşağısına bir yukarısına bakarak sordu:

"Karşılaşmamız tamamen tesadüf oldu. Neden bu noktayı seçtiniz?"

"Önce günü ve zamanı seçtim. Bugün pazar ve günün bu saatinde köylüler ürünlerini bu yoldan geçerek Kingsbridge pazarına götürürler."

"Vay canına. On yıldır kanun kaçağı olarak yaşıyorum, hiç böyle bir şey aklıma gelmemişti. Belki iyi bir takım olabiliriz. Silahınızı yerine koymayacak mısınız?"

Ralph durakladı ama Tam silahsızdı, onun için bir sakınca görmedi. Aslında adamlar o kadar kalabalıktı ki çatışmadan kaçınmak en iyisi olacaktı. Yavaşça kılıcını kınına soktu.

Tam: "Böyle daha iyi." diyerek bir kolunu Ralph'in omuzlarına attı, o zaman aynı boyda olduklarını fark etti. Ralph kadar uzun çok insan yoktu. Birlikte ormanın içlerine yürürken Tam: "Çocuklar ganimeti getirirler. Siz böyle gelin. Bu konuda konuşacak çok şeyimiz var. Sizin ve benim..."

Edmund elini masaya vurarak:

"Halk loncasını acilen toplantıya çağırmamın nedeni, kanun kaçakları konusunda tartışmaktır." dedi.

"Ama, yaşlandıkça tembelleşiyorum, bu yüzden durumu özetlemesini kızımdan rica ettim."

Caris de kırmızı kumaş üretimindeki başarısından dolayı artık bir lonca üyesiydi. Yeni işi babasının servetini kurtarmıştı. Kingsbridge'de birçok insan, özellikle de Webber ailesi, bu iş yüzünden zengin olmuştu. Babası, köprünün yapılması için ödünç para verme taahhüdünü gerçekleştirebilmiş ve maddi durumlardaki bu genel iyileşme sayesinde öteki tüccarlar da vaat ettikleri ödemele-

ri yapabilmişlerdi. Köprü inşaatı, ne yazık ki Merthin'in değil de Elfric'in denetiminde hızla ilerliyordu.

Babası son günlerde işlere çok az karışıyordu. Eski keskin zekâlı Edmund'un geri döndüğü anlar giderek seyrekleşiyordu. Caris onun için çok endişeleniyordu ama elinden bir şey gelmiyordu. Annesinin hastalığı sırasındaki öfke ve isyan duyguları içindeydi yine. Neden bu duruma bir çare yoktu? Ona neler olduğunu kimse anlayamıyor, hastalığına kimse bir tanı koyamıyordu. İhtiyarlıktan olduğunu söylüyorlardı ama daha ellisine bile gelmemişti.

Hiç olmazsa düğününü görecek kadar yaşamasını çok istiyordu. Yün panayırından sonraki pazar, yani bir ay sonra, Merthin'le Kingsbridge Katedrali'nde evlenecekti. Kasaba meclisi üyesinin kızının düğünü büyük bir olay olacaktı. Şehrin ileri gelenleri için lonca salonunda bir davet verilecek, Âşıklar Çayırı'nda da birkaç yüz kişilik bir piknik düzenlenecekti. Babası bazı günler mönüyü ve eğlenceleri programlamak için saatler harcıyor, sonra ertesi gün, söylediklerinin hepsini unutup yeniden başlıyordu.

Bütün bunları kafasından uzaklaştırıp, dikkatini daha çözülebilir olduğunu umduğu bir soruna yoğunlaştırmaya çalıştı.

"Son bir aydır, kanun kaçaklarının saldırılarında büyük bir artış oldu." dedi. "Bu saldırılar genellikle pazar günleri, Kingsbridge'e mal götüren her çeşit insana yapılıyor."

Elfric sözünü kesti: "Bütün bunları nişanlının kardeşi yapıyor." dedi. "Bize değil Merthin'e söyle."

Caris öfkesini güçlükle dizginleyebildi. Kız kardeşinin kocası onu iğnelemek fırsatını asla kaçırmazdı. Ama kendisi de Ralph'in bu işlerle alakalı olduğunun üzülerek farkındaydı. Aynı sorun Merthin için de bir üzüntü kaynağıydı. Elfric de bunun tadını çıkarıyordu.

Dick Brewer: "Bence bu işi yapan Tam Hiding."

"Belki ikisi yapıyordur."

"Bence askeri eğitim görmüş olan Ralph Fitzgerald, zaten var olan bir kanun kaçakları çetesine katılmış ve sadece onları daha iyi örgütleyip daha etkili olmalarını sağlamış olabilir."

Şişko Betty Baxter, kasabanın en başarılı fırıncısı:

"Her kimse kasabanın mahvolmasına sebep olacak. Artık kimse pazara gelemiyor korkudan." dedi.

Biraz abartıyordu ama haftalık pazara gelenlerin sayısında belirgin bir azalma olmuş ve bu durum fırıncılıktan geneleve kadar her türlü iş kolunu etkilemişti.

"Daha da beteri var." dedi Caris.

"Dört hafta sonra yün panayırı var. Birçok insan yeni köprüye dünyanın parasını yatırdı. Köprü, geçici bir yol yatağıyla panayırın açılışına yetiştirilecek. Çoğumuz para kazanmak için yıllık panayırı bekliyoruz. Kendi adıma şunu söyleyebilirim ki benim satılmayı bekleyen bir depo dolusu pahalı kırmızı kumaşım var. Eğer Kingsbridge'e gelen insanların yolda soyulduğu söylentisi iyice yayılırsa, hiç müşterimiz kalmaz."

Caris aslında göründüğünden daha da karamsardı. Ne kendisinin ne de babasının beş kuruş nakit parası kalmamıştı. Sahip oldukları bütün para ya köprüye yatırılmış ya da ham yün ve kırmızı kumaşa bağlanmıştı. Yün panayırı, paralarını geri almak için tek şanslarıydı. Eğer panayıra katılım az olursa, başları çok büyük belada demekti. Ötekilerin yanı sıra, düğün masraflarını kim ödeyecekti?

Sıkıntıda olan tek kişi Caris değildi. Kuyumcular loncasının başı Rick Silvers:

"Bu üçüncü kötü yıl olacak." dedi. Çok ciddi görünüşlü, titiz bir adamdı, giysileri neredeyse kusursuzdu.

"Böyle giderse birçok üyemiz iflas edecek." diye devam etti.

"Biz her zaman bütün yıl yaptığımız işin yarısını panayırda yapardık."

Edmund: "Evet, bütün kasabanın mahvolmasına sebep olacak. Buna izin veremeyiz."

Başkaları da tartışmaya katıldı. Gayriresmi olarak başkanlık yapan Caris, kendi aralarında konuşmalarına izin verdi. Onların bu şekilde konuşmaları, işin aciliyetini daha da belirginleştirecek ve Caris'in sunmaya hazırlandığı radikal çözümü kabullenmeleri için bir çeşit ön hazırlık olacaktı.

Elfric: "Shiring şerifi bir şeyler yapmalı. Ne için para alıyor, güvenliğimizi korumak için değil mi?" diye sordu.

Caris: "Bütün ormanı karış karış arayamaz. Bunun için yeterli adamı yok."

"Kont Roland'ın var."

Biraz iyimser bir düşünceydi ama Caris yine de tartışmalarına izin verdi. Böylece kendi çözümünü önerdiğinde daha iyi bir seçenek olmadığını kavrayabileceklerdi.

Edmund, Elfric'e: "Kont bize yardım etmeyecek, ben onunla konuştum bile."

Edmund'un Roland'a gönderdiği mektubu yazan Caris: "Ralph, Roland'ın adamıydı. Hâlâ da öyle. Dikkat ederseniz eşkıyalar Shiring Pazarı'na gidenlere saldırmıyor."

Elfric, öfkeyle söylendi:

"Şu Wigleigh'li köylüler de Kont'un tek bir silahtarını bile şikâyet etmezler, kendilerini ne sanıyorlar?"

Caris cevap verecekti ki Betty Baxter atıldı:

"Yani, lordların canları kimi isterse tecavüz etmelerine izin mi verecekler?"

Edmund müdahale etti:

"O başka bir konu." dedi eski otoritesinden kalma bir canlılıkla.

"Olan oldu ve Ralph başımıza dert oldu, şimdi ne yapacağız? Şerif bize yardım edemez, Kont da etmeyecek."

Rick Silvers: "Mal sahibinizin manastır olmasından kaynaklanıyor bu sorunlar. İhtiyacınız olduğunda sizi korumuyorsa başrahibin faydası nedir?"

Caris: "Bağımsız bir ilçe olmak için Kral'a başvurmamızın nedenlerinden biri de bu. O zaman kraliyet korumasında olacağız." dedi.

Elfric: "Jandarmamız var, o ne yapıyor?"

Mark Webber konuştu. Jandarma yardımcılarından biriydi.

"Gereken her şeyi yapmaya hazırız. Sadece görev verin yeter."

Caris: "Kimsenin sizin cesaretinizden şüphesi yok. Ama sizin göreviniz kasabada sorun çıkaranlarla uğraşmak. John Constable'ın kanun kaçaklarını avlama tecrübesi pek yok." dedi.

Caris'in yıkama değirmenini çalıştırdığı için ona hayli yakın olan Mark, hiddetlendi:

"Peki başka kim var?"

Caris, tartışmayı başından beri bu soruya yönlendiriyordu.

"Aslında bize yardım etmek isteyen tecrübeli bir asker var." dedi.

"Bu akşam buraya çağırdım kendisini affınıza sığınarak. Şimdi şapelde bekliyor."

Sesini yükseltti:

"Thomas, bize katılır mısın?"

Thomas Langley salonun sonundaki küçük şapelden dışarı çıktı.

Rick Silvers kuşkuyla sordu:

"Bir keşiş?"

"Keşiş olmadan önce, o bir askerdi." diye açıkladı Caris. "Kolunu da o sırada kaybetmiş."

Elfric homurdandı: "Adam davet edilmeden önce lonca üyelerinin izni alınmalıydı."

Kimse ona aldırmadı. Caris, herkesin Thomas'ın söyleyecekleriyle ilgilendiğini anlayınca çok memnun oldu.

"Önce bir milis gücü oluşturmalısınız." dedi.

"Neresinden baksanız yirmi ya da otuz kanun kaçağı var. Çok fazla değil. Kasabalı erkeklerin çoğu pazar sabahları yapılan antrenmanlar sayesinde uzun yayı etkin bir biçimde kullanabiliyor. Aramızdan seçilen yüz kişi, iyi hazırlanır, akıllıca yönetilirse bu kaçakları kolayca yenebilir."

"Buraya kadar çok güzel." dedi Rick Silvers. "Ama önce o adamları bulmak lazım."

"Elbette." dedi Thomas. "Ama eminim Kingsbridge'de birileri onların nerede olduğunu biliyordur."

Merthin kereste tüccarı Jack Chepstow'dan kendisine Galler' den bir parça taş getirmesini rica etmişti -bulabildiği en büyük taşı- Jack, ondan sonraki ağaç kesme seferinden döndüğünde, bir buçuk metrekare büyüklüğünde, gri, ince bir tabakla bal taşı getirmişti. Merthin, bu taş tabakasını ahşap bir çerçeve içine almış ve planlarını onun üzerine çizmeye başlamıştı.

Bu akşam, Çaris halk loncası toplantısındayken Merthin, Cüzam Adası'ndaki evinde, adanın bir haritası üzerinde çalışıyordu.

Adanın bir kısmını iskelelere ya da depolara kiralamak en son istediği şeylerden biriydi. O, bir köprüden ötekine adayı geçen, iki tarafı hanlar ve dükkânlarla dolu koca bir cadde hayal ediyordu. Binaları kendisi yapacak ve girişimci Kingsbridge tüccarlarına kiraya verecekti. Kasabanın gelecekteki halini düşünmek, ilerde ihtiyacı olacak binaları ve caddeleri hayal etmek, onu heyecanlandırıyordu. Aslında bütün bunları manastır yapmalıydı ama maalesef iyi yönetilmiyordu.

Kendisi ve Caris için de yeni bir ev yapmayı planlıyordu. Yeni evlendikleri zaman bu küçük ev ikisine de rahatlıkla yeterdi ama zaman içinde, özellikle de çocukları olduğunda daha fazla odaya ihtiyaçları olacaktı. Güney kıyısında, nehirden temiz hava alabilecekleri bir alanı işaretlemişti. Adanın büyük bir kısmı kayalıktı, Merthin'in kafasına koyduğu yer birkaç meyve ağacı da dikebileceği, tarıma elverişli küçük bir toprak parçasıydı. Evi planlarken, ikisinin yan yana, gün gün, daima birlikte yaşayacaklarını düşünmekten büyük bir zevk alıyordu.

Kapının vurulması, Merthin'in hayallerini böldü. Şaşırmıştı. Normalde geceleri adaya kimse gelmezdi. Bir tek Caris gelirdi, o da kapıyı çalmazdı.

"Kim o?" diye sordu sinirli sinirli.

Thomas Langley içeri girdi.

"Keşişlerin bu saatte uykuda olmaları gerekmiyor mu?"

"Godwyn benim burada olduğumu bilmiyor." dedi.

Thomas taş tahtaya baktı.

"Sol elinle mi çiziyorsun?"

"Sol ya da sağ fark etmez. Bir kadeh şarap içer misiniz?"

"Hayır, teşekkür ederim. Birkaç saat sonra gece yarısı ayini için kalkmak zorundayım, o yüzden uykulu görünmek istemem."

Merthin, Thomas'dan hoşlanırdı. On iki yıl önceki o günden beri aralarında çok sıcak bir bağ oluşmuştu. Orada söz vermişti, eğer Thomas'a bir şey olsaydı, rahiplerden birini mektubun gömülü olduğu yere götürecekti. Sonra katedralin tamiratı sırasında birlikte çalışmışlardı. Thomas'ın talimatları kesin, çıraklara davranışları nazikçeydi. Dini toplantılarda da tepeden bakmaz, içtenlikle dav-

ranırdı. Bütün din adamlarının böyle olması gerekir diye düşündü Merthin.

Thomas'a ateşin başındaki sandalyeyi işaret etti:

"Sizin için ne yapabilirim?"

"Kardeşin hakkında konuşacağım. Durdurulması gerekiyor artık."

Merthin, sanki bir yeri acımış gibi irkildi.

"Elimden bir şey gelseydi, kesinlikle yapardım. Ama onu hiç görmedim, görsem bile beni dinleyeceğini hiç sanmıyorum. Bir zamanlar akıl danışmak için beni arardı, ama o günler geçti."

"Halk loncasının toplantısından geliyorum şimdi. Benden bir milis gücü organize etmemi istediler."

"Benden bu işin bir parçası olmamı beklemeyin lütfen."

"Hayır, bunun için gelmedim."

Thomas hafifçe gülümsedi.

"Teşekkürler."

"Ama, eğer istersen, bana yardım etmek için yapabileceğin bir şey var."

Merthin huzursuzlandı.

"Pekâlâ, söyleyin."

"Kanun kaçakları Kingsbridge'den fazla uzak olmayan bir yerde saklanıyor olmalılar. Senden kardeşinin nerede olabileceğini düşünmeni istiyorum. Belki ikinizin de bildiği bir yerdir, bir mağaradır belki ya da ormanda terk edilmiş bir korucu kulübesidir."

Merthin tereddüt ediyordu.

Thomas: "Biliyorum, ona ihanet etmekten nefret ediyorsun. Ama, saldırdığı ilk aileyi düşün, sıradan çalışkan bir köylü, güzel karısı ve on dört yaşındaki oğulları ile küçük bir kız çocuğu. Şu anda üçü öldü, küçük kız da kimsesiz kaldı. Kardeşini ne kadar seversen sev, onu yakalamamıza yardım etmelisin."

"Biliyorum."

"Nerede olabileceğine dair bir fikrin var mı?"

Merthin, bu soruya cevap vermeye hazır değildi.

"Onu canlı mı yakalayacaksınız?"

"Yapabilirsem, evet."

Merthin başını salladı.

"Yeterli değil bu. Güvence istiyorum."

Thomas, birkaç dakika bir şey söylemedi. Sonunda,

"Pekâlâ, tamam. Onu canlı ele geçireceğim. Nasıl bilmiyorum, ama bir yolunu bulacağım. Söz veriyorum."

"Teşekkür ederim."

Merthin durakladı. Bunu yapmak zorunda olduğunu biliyordu, ama yüreği isyan ediyordu. Bir süre sonra konuşmaya zorladı kendini.

"On üç yaşlarındayken, bizden daha büyük çocuklarla ava giderdik. Bütün gün dışarda kalır, ne vurduysak onu yerdik. Bazen Chalk Hills'e kadar gider, yaz boyunca orada koyunları otlatan ailelerle tanışırdık. Çoban kızlar çok özgür ve rahattı, bazen kendilerini öpmemize izin verirlerdi."

Kısaca gülümsedi.

"Kışın, onlar olmadığı zaman, kulübelerini sığınak olarak kullanırdık. Ralph orada saklanıyor olabilir."

"Teşekkür ederim." dedi Thomas ve kalktı.

"Sözünüzü unutmayın."

"Unutmam."

"On iki yıl önce bana bir sır emanet etmiştiniz."

"Biliyorum."

"Size hiç ihanet etmedim."

"Farkındayım."

"Şimdi ben de size güveniyorum."

Merthin bu sözlerin iki anlama çekilebileceğini biliyordu. Bir anlaşma teklifi ya da gizli bir tehdit olarak algılanabilirdi. Olsun. Thomas istediği gibi kabul etmekte özgürdü.

Thomas tek elini uzattı. Merthin sıkıca kavradı.

"Sözümü tutacağım." dedi Thomas.

Sonra dışarı çıktı.

Ralph ve Tam, atlarıyla yan yana tepeyi tırmanırken, Alan Fernhill de atının üstünde onları takip ediyor, öteki kaçaklar da yaya olarak arkalarından geliyordu. Ralph kendini çok iyi hissediyordu.

Yine çok verimli bir pazar sabahı işi görmüşlerdi. Bahar gelmişti, köylüler yeni mevsim ürünlerini pazara götürmeye başlamışlardı. Çete üyeleri altı kuzu, bir kavanoz bal, ağzı kapalı bir kavanozda kaymak, deri tulumlar içinde şarap taşıyorlardı. Her zamanki gibi kaçakların yaraları çok hafifti: birkaç kesik, delice cesaret gösterisinde bulunan bir kurbanın sebep olduğu birkaç çürük...

Ralph'in Tam'le ortaklığı olağanüstü başarılıydı. İki saatlik kolay bir çatışma, lüks içinde bir hafta geçirmeye yetecek kadar malzemeyi sağlıyordu onlara. Günün geri kalanında avlanıyor, akşam da içki içiyorlardı. Etraflarında, kendilerini sınır sorunları ya da kira ödeme konusunda taciz eden hantal görünüşlü köleler de yoktu. Tek eksikleri kadındı, bugün onun da çaresini bulmuşlar; on üç on dört yaşlarında iki tombul kız kardeşi kaçırmışlardı.

En büyük üzüntüsü Kral adına hiç savaşamamış olmasıydı. Çocukluğundan beri en büyük tutkusu buydu, hâlâ da aynı hissediyordu. Kanun kaçağı olmak çok kolaydı. Silahsız köleleri öldürmekten gurur duymuyordu. İçindeki çocuk hâlâ şanlı zaferleri özlüyordu. İçinde gerçek bir şövalye ruhu taşıdığını ne kendine ne de başkalarına kanıtlayabilmişti.

Yine de bu düşüncelerin moralini bozmasına izin vermedi. Saklandıkları yerin bulunduğu otlaklara doğru çıkarken, bu akşam yapacakları şenliği düşlüyordu. Kuzulardan birini çevirecekler, kaymakla bal yiyecekler, kızları... Ralph kızları, bir diğerine çok sayıda adam tarafından arka arkaya tecavüz edildiğini görebilsinler diye yan yana yatırmaya karar verdi. Bunun düşüncesi bile kalbinin daha hızlı atmasına yetmişti.

Taş barınakların yanına geldiler. Ralph burayı uzun süre kullanamayacaklarını düşündü. Otlar büyüyorlardı, çok sürmez çobanlar hayvanlarını otlatmaya gelirlerdi. Paskalya bu yıl erken olmuştu, bu yüzden Whitsun da mayıstan hemen sonraya rastlıyordu. Kanun kaçakları saklanacak başka bir yer bulmak zorundaydılar.

Kulübelere elli metre kadar yaklaştıklarında birisinin içerden çıktığını görerek şok oldu.

Tam ve Ralph aynı anda dizginlere asıldılar, ötekiler, elleri silahlarında, etraflarında toplandılar.

Adam onlara yaklaştı ve Ralph onun bir keşiş olduğunu gördü. Ralph'in yanında duran Tam: "Tanrı aşkına bu da nesi?" dedi.

Keşişin giysisinin tek kolu boştu; o an Ralph, onun Kingsbridge'li Keşiş Thomas olduğunu fark etti. Sanki anacaddede yürürken tesadüfen karşılaşmışlar gibi, Thomas onlara doğru yürüyerek:

"Merhaba Ralph." dedi. "Beni hatırladın mı?"

Tam Ralph'a: "Bu adamı tanıyor musun?" diye sordu.

Thomas, Ralph'in atının sağ tarafına yaklaşarak sağlam olan sağ kolunu el sıkışmak için yukarı uzattı. Ne yapıyordu bu herif burada? Öte yandan tek kollu bir keşişten kime ne zarar gelebilirdi ki? Ralph biraz şaşışarak aşağı eğilip uzatılan eli tuttu. Thomas elini yukarı kaydırarak Ralph'in dirseğini kavradı.

Ralph göz ucuyla kulübelerin yakınında bir hareketlilik fark etti. O yana baktığında birinin en yakın binanın kapısından dışarı çıktığını gördü. Hemen arkasından bir adam daha, sonra üç adam daha sonra... Bütün kulübelerden insanlar boşalıyor, ellerindeki uzun yaylara oklarını yerleştiriyorlardı. Anladı ki o ve çetesi pusuya düşürülmüştü, tam o sırada Thomas'ın dirseğini kavrayan eli aniden artan bir güçle Ralph'i aşağı çekti.

Kaçaklar bağrıştılar. Ralph sırtüstü yere düştü. Atı Griff ürkerek yana kaçtı. Ralph ayağa kalkmaya çabalarken Thomas kesilmiş bir ağaç gibi üstüne düştü, onu iyice yere yapıştırdı. Sonra üzerine otururak: "Kıpırdamazsan seni öldürmem." dedi Ralph'in kulağına.

Bir saniye sonra Ralph, uzun yaylardan aynı anda fırlatılan onlarca okun sesini duydu. Aniden patlak veren bir fırtına sesi gibi, ölümcül hışırtılarını tanımamak imkânsızdı. Gürültü korkunçtu. Yüzden fazla okçu olmalı diye düşündü. Herhalde barınaklara gizlenmişlerdi ve Thomas'ın Ralph'in kolunu kavraması, onların dışarı çıkıp, silahlarını kullanmaları için bir işaretti.

Bir an Thomas'la dövüşmeyi düşündü ama harekete geçemedi. Oklar vücutlarına saplandıkça eşkıyaların attığı çığlıkları duyuyordu. O yattığı yerden çok fazla bir şey göremiyordu, ama adamlarından bir kısmı kılıçlarını çekiyorlardı. Ancak, okçulardan çok uzaktaydılar; düşmanlarının üstüne doğru koşsalar, daha ulaşamadan vurulacakları kesindi. Bu bir savaş değil, katliamdı. Atların toynak-

ları toprağı dövüyordu. Ralph, Tam'in okçularla dövüştüğünü mü yoksa kaçtığını mı merak ediyordu.

Her tarafa bir kargaşa hâkimdi ama uzun sürmedi. Dakikalar içinde, eşkıyalar tamamen bozguna uğramışlardı.

Thomas onu serbest bıraktı. Benedict tarzı giysisinin altından uzun hançerini çıkararak:

"Kılıcını çekmeyi aklından bile geçirme." dedi.

Ralph ayağa kalktı, okçulara baktı, çoğunu tanıyordu: şişko Dick Brewer, çapkın Edward Butcher, neşeli Paul Bell ve huysuz Bill Watkin... Her biri Kingsbridge'in yasalara saygılı sade vatandaşlarıydı. Ralph tüccarlara esir düşmüştü. Ama en şaşırtıcısı bu değildi.

Merakla Thomas'a baktı.

"Hayatımı kurtardınız keşiş!" dedi.

"Sadece kardeşin rica ettiği için." diye cevap verdi Thomas.

"Bana kalsaydı, daha yere düşmeden ölmüş olurdun."

Kingsbridge zindanı, lonca binasının bodrumundaydı. Hücrede pencere yoktu, sadece taş duvarlar ve çok kirli bir zemin vardı. Ateş de yoktu ve kışın mahkûmların bazısı soğuktan ölürdü ama şimdi aylardan mayıstı. Ve Ralph'in geceleri kendisini sıcak tutacak yün bir pelerini vardı. Odada birkaç parça eşya vardı: bir sandalye, bir sıra, küçük bir masa... Bunlar Merthin tarafından John Constable'dan kiralanmış ve parası ödenmişti. Kalın meşe kapının öteki tarafında John Constable'in ofisi vardı. Pazar kurulduğu günlerde ve panayır süresince John ve yardımcıları burada oturur, bir problem olduğunda çağrılmayı beklerlerdi.

Alan Fernhill de hücrede Ralph'le birlikteydi. Kingsbridge'li bir okçu onu kalçasından okla vurmuş, yarası önemli olmamasına rağmen kaçamamıştı. Ancak Tam Hiding kaçmıştı.

Bugün buradaki son günleriydi. Şerif öğlende onları Shiring'e götürmek üzere gelecekti. Zaten Annet'e tecavüz ettikleri, yargıcın gözü önünde mahkemede işledikleri suçlar için jüri sözcüsünü ve

Wulfric'i yaraladıkları ve kaçtıkları için gıyablarında ölüm cezası verilmişti. Shiring'e gidince asılacaklardı.

Öğleden bir saat önce, Ralph'in ailesi, sıcak domuz eti, taze ekmek ve bir maşrapa dolusu en kuvvetlisinden bira getirmişlerdi. Merthin de onlarla birlikteydi. Ralph bunun bir veda ziyareti olduğunu tahmin etti.

Nitekim babası da doğruladı:

"Seninle Shiring'e kadar gelmeyeceğiz." dedi.

Annesi ekledi: "Seni görmek istemiyoruz..."

Fazla konuşmadı ama Ralph onun ne söyleyeceğini biliyordu. Oğullarının asılmasını izlemek için Shiring'e gelmeyeceklerdi.

Ralph bütün birayı içti, ama bir şey yiyemedi. Daracağına gidiyordu, yemeğin ne önemi vardı? Zaten hiç iştahı yoktu. Alan bütün yemeklerden tıka basa yedi. Kendisini bekleyen ölümden haberi yokmuş gibi görünüyordu.

Aile şaşkın bir sessizlik içinde oturuyordu. Birlikte geçirdikleri son dakikalar olmasına karşın kimse ne diyeceğini bilemiyordu. Maud sürekli ağlıyordu. Gerald patlamaya hazır bir bomba gibi duruyor, Merthin bir köşede başını ellerinin arasına almış oturuyordu. Alan Fernhill ise sadece canı sıkılmış gibiydi.

Ralph'in kardeşine soracak bir sorusu vardı. Bir yanı bu yapmayı hiç istemiyordu, ama bunun son şansı olduğunun da bilincindeydi.

"Peder Thomas beni kolumdan çekerek atımdan düşürdüğü zaman oklardan kurtulmuştum. Hayatımı kurtardığı için kendisine teşekkür ettim." dedi.

Sonra kardeşine bakarak devam etti.

"Thomas, bunu senin için yaptığını söyledi Merthin."

Merthin sadece başını salladı.

"Bunu ondan sen mi istedin?"

"Evet."

"Yani olacaklardan haberin vardı."

"Evet."

"Öyleyse... Thomas beni nerede bulacağını nasıl bildi?"

Merthin cevap vermedi.

Ralph: "Sen söyledin, değil mi?" dedi.

Babaları şoktaydı.

"Merthin!" dedi. "Nasıl yapabildin?"

Alan Fernhill: "Seni hain domuz!" dedi.

Merthin, Ralph'a: "İnsanları öldürüyordun. Masum köylüleri, karılarını ve çocuklarını katlediyordun. Birinin seni durdurması gerekiyordu."

Çok şaşırtıcı, ama Ralph kızmamıştı. Boğazına bir yumruk tıkanmıştı. Yutkundu ve: "Ama neden Thomas'dan hayatımı bağışlamasını istedin? Asıldığımı görmeyi mi tercih ediyordun?" dedi.

Maud: "Ralph yapma!" diye hıçkırdı.

"Bilmiyorum." dedi Merthin. "Belki biraz daha yaşamanı istedim."

"Ama bana ihanet ettin."

Ralph çözülmenin eşiğinde olduğunu hissediyordu. Gözyaşları gözlerini yakıyor, başı zonkluyordu.

"Bana ihanet ettin!" diye tekrarladı.

Merthin ayağa kalkarak öfkeyle: "Tanrı da biliyor, sen bunu hak ettin!" dedi.

Maud: "Kavga etmeyin!" diye yalvardı.

Ralph üzüntüyle başını iki yana salladı.

"Kavga etmeyeceğiz." dedi. "O günler geçmişte kaldı."

Kapı açıldı, John Constable içeri girdi.

"Şerif dışarıda." diye bildirdi.

Maud Ralph'a sıkı sıkı sarıldı, ağlıyordu. Birkaç dakika sonra Gerald onu yumuşak bir hareketle uzaklaştırdı oğlundan.

John dışarı çıktı, Ralph da arkasından. Elleri bağlanmadığı ya da zincire vurulmadığı için çok şaşırmıştı. Bir kere kaçmayı başarmıştı, aynı şeyi yine yapmasından korkmuyorlar mıydı? Constable'ın ofisini geçerek açık havaya çıktı. Ailesi arkasından geliyordu.

Erken saatlerde yağmur yağmış olmalıydı, güneş ıslak caddede parlıyordu. Ralph, parlak ışıktan gözlerini kısmak zorunda kaldı. Aydınlığa alıştığında, kendi atı Griff'in eğerlenmiş olarak beklediğini seçebildi. Bu görüntü içini ısıttı. Dizginleri aldı ve atının kulağına: "Sen bana hiç ihanet etmedin, değil mi oğlum, ha?" diye fısıldadı.

At, sahibinin geri dönmesinden duyduğu mutlulukla nefesini burun deliklerinden koyuvererek, toynaklarıyla yeri dövüyordu.

Şerif ve birkaç yardımcısı, tepeden tırnağa silahlanmış halde atlarının üstünde bekliyorlardı. Ralph'in kendi atıyla Shiring'e gitmesine nezaret edeceklerdi ama bütün tedbirleri almışlardı. Bu kez kaçamayacaktı, Ralph anlamıştı.

Etrafına bakındı. Ama diğer silahlı atlılar onun yardımcıları değildi. Kont Roland'ın adamlarıydı. Ve Kont'un kendisi de oradaydı. Siyah saçları, siyah sakalıyla gri bir savaş atına binmişti. Onun burada ne işi vardı?

Kont atından inmeden eğildi ve John Constable'a rulo yapılmış bir parşömen uzattı.

"Okuma biliyorsan, bunu oku." dedi, her zamanki gibi ağzının bir tarafıyla konuşuyordu.

"Bu Kral'dan gelen bir ferman. Bu bölgedeki bütün mahkûmların benimle gelip orduya katılmaları şartıyla affedildiklerini bildiriyor."

Gerald mutlulukla haykırdı.

"Yaşasın!"

Maud gözyaşlarına boğuldu. Merthin jandarmanın omzunun üstünden uzanarak fermanı okudu.

Ralph,"Bu ne demek?" diye soran Alan'a baktı.

"Özgürüz demek!" dedi.

John Constable: "Ancak ben okuduktan sonra" dedi.

Şerife dönerek, "Siz de doğruluyor musunuz?"

"Evet."

"O zaman söylenecek bir şey yok. Bu adamlar Kont'la birlikte gitmekte özgürdür."

Jandarma kâğıdı rulo yaptı yeniden.

Ralph kardeşine baktı. Merthin ağlıyordu. Bunlar sevinç mi yoksa öfke gözyaşları mıydı?

Oyalanmaya vakit yoktu.

"Haydi!" dedi Roland sabırsızlanarak.

"Formaliteleri tamamladık, haydi yola koyulalım. Kral Fransa'da. Gidecek çok uzun bir yolumuz var."

Atını mahmuzladı ve anacaddeden aşağı doğru uzaklaştı.

Ralph da Griff'in sağrılarını topukladı ve at çoşkuyla ileri atılıp Kont'u takip etti.

41

"Kazanamazsınız." dedi Gregory Longfellow, salondaki büyük koltukta oturmakta olan Başrahip Godwyn'e.

"Kral, Kingsbridge'e bağımsız ilçe olma hakkını bağışlayacak."

Godwyn adama baktı. Bu adam Kraliyet Mahkemesi'nde kendisi adına iki davayı kazanmıştı. Biri Kont'a, diğeri de meclis üyelerine karşı. Eğer böyle bir şampiyon yenildiğini kabul ediyorsa, hezimet kaçınılmaz demekti.

Olacak şey değildi. Kingsbridge kraliyet kasabası olursa, manastır bir kenara atılacak, önemini kaybedecekti. Yüzlerce yıldır kasabayı bu manastır yönetmişti. Godwyn'in gözünde kasabanın var olmasının tek nedeni, Tanrı'ya hizmet eden manastıra hizmet etmekti. Bundan böyle manastır, para tanrısına kulluk eden tüccarlar tarafından yönetilen kasabanın önemsiz bir parçası olacaktı. Ve tarih kitabı, bunun olmasına izin veren Başrahip Godwyn'i gösterecekti.

Huzursuz bir tavırla: "Emin misiniz?" diye sordu.

Godwyn fena halde darılmıştı. Gregory'nin kibirli tavırları rakipleriyle alay etmek için kullandığında gayet iyiydi de, kendisini hedef aldığında sinir bozucu oluyordu.

Öfkeyle sordu: "Bu kadar yolu istediğim şeyi yapmadığınızı söylemek için mi geldiniz?"

"Ve ücretimi tahsil etmek için." dedi Gregory keyifle.

Godwyn adamın, şu süslü Londralı elbiseleriyle balık havuzuna düşüp boğulmasını diledi içinden.

Yün panayırının açılışından bir gün önceki cumartesiydi. Dışarıda, katedralin batısındaki çayırlıkta yüzlerce tüccar tezgâhlarını kuruyor, konuşmaları ve birbirlerine seslenmeleri, bir uğultu halinde -başrahip evinin salonundaki masanın iki ucunda oturan- Godwyn ve Gregory'nin kulaklarına doluyordu.

Bir kenardaki sırada oturan Philemon Gregory'e: "Belki başrahip hazretlerine bu karamsar sonuca nasıl ulaştığınızı açıklamak istersiniz?" diye sordu.

Hem aşağılayıcı hem de dalkavukça bir ton vardı sesinde. Godwyn ondan hoşlandığından pek emin değildi.

Gregory bu ses tonuna hiç tepki vermedi.

"Elbette." dedi.

"Kral Fransa'da."

Godwyn: "Kral neredeyse bir yıldır orada, ama değişen fazla bir şey yok" dedi.

"Bu kış harekete geçileceğini göreceksiniz."

"Neden?"

"Fransızların güney limanlarımıza yaptığı baskınları işitmişsinizdir."

"Ben işittim." dedi Philemon.

"Canterbury'de Fransız denizcilerin rahibelere tecavüz ettikleri söyleniyor."

"Biz her zaman düşmanın rahibelerin ırzına geçtiğini iddia ederiz." dedi Gregory lütfedermiş gibi.

"Sıradan insanları savaşmak için galeyana getirir. Ama Portsmouth'u yaktılar gerçekten ve gemiciliğe ciddi bir darbe vurdular. Yünden kazandığınız paranın giderek azaldığını fark etmişsinizdir."

"Gerçekten de öyle."

"Kısmen Flanders'a mal göndermenin zorluğundan böyle. Bordeaux'dan aldığınız şarapların fiyatı da aynı nedenle yükseliyor."

"Eski fiyattan şarap almaya da gücümüz yetmiyordu zaten." diye düşündü ama bir şey söylemedi.

Gregory devam etti: "Bu saldırılar daha başlangıç. Fransızlar saldırı için donanma topluyorlarmış. Casuslarımız, Zwyn ırmağının ağzında daha şimdiden iki yüzden fazla geminin demirlediğini söylüyorlar."

Gregory'nin konuşurken "casuslarımız" demesi Godwyn'in dikkatini çekti. Sanki kendisi de hükümetin bir parçasıymış gibi davranıyordu. Aslında sadece ortalıkta dolaşan dedikoduları aktarıyordu. Ama çok inandırıcı geliyordu insana.

"Fransa'yla savaşın, Kingsbridge'in kraliyet ilçesi olmasıyla ne ilgisi var?" dedi Godwyn.

"Vergiler. Kral'ın paraya ihtiyacı var. Halk loncası, kasabanın daha zengin olacağını ve böylece daha fazla vergi verebileceklerini söyledi. Ancak bunun için tüccaların manastırın kontrolünden kurtulmaları, özgür olmaları gerektiğini vurguladılar."

"Kral da buna inandı mı?"

"Doğruluğu daha önce de kanıtlanmıştı. Bu yüzden krallar bağımsız ilçe sistemini yarattılar. Bağımsız ilçeler özgürce ticaret yapar, ticaret de daha fazla vergi geliri yaratır."

Yine para diye düşündü Godwyn iğrenerek.

"Yapabileceğimiz bir şey yok mu?" diye sordu.

"Londra'da yok. Ben, Kingsbridge'e yoğunlaşmanızı öneririm. Halk loncasını başvurularını geri çekmeye ikna edebilir misiniz? Yaşlı başkan nasıl bir adamdır? Rüşvet verilebilir mi?"

"Amcam Edmund mu? Sağlığı hiç iyi değil, hızla kötüleşiyor. Ama kızı, kuzenim Caris, onun arkasındaki asıl yönetici güç Caris'tir."

"Ah, mahkemeden hatırlıyorum. Kendini beğenmişin biri gibi geldi bana."

Tencere dibin kara, seninki benden kara hesabı, Godwyn suratını ekşiterek: "O bir cadıdır." dedi.

"Hâlâ öyle mi? Bu işimize yarayabilir."

"Lafın gelişi öyle söyledim."

Philemon: "Aslında sayın Başrahip bu konuda söylentiler var." dedi.

Gregory kaşlarını kaldırarak: "İlginç!" dedi.

Philemon devam etti: "Mattie denilen, saf köylüler için iksirler hazırlayan o bilgiç kadının çok yakın arkadaşıdır."

Godwyn bu cadılık fikrine karşı çıkacakken susmaya karar verdi. Özgür ilçe sözleşmesini vuracak her silah Tanrı tarafından gönderilmiş bir lütuftu. Belki Caris de büyü kullanıyordu, kim bilir? diye düşündü.

Gregory: "Tereddüt ettiğinizi görüyorum."

"Elbette, eğer kuzeninize karşı bir ilginiz varsa..."

"Vardı, daha gençken." dedi Godwyn.

Ve eski saflıklarından duyduğu ani bir pişmanlık içini sızlattı.

"Ama üzülerek söylüyorum ki hiçbir zaman içinde Tanrı korkusu taşıyan bir kadın olmadı."

"Eee, bu durumda..."

"Bunu araştırmalıyım." dedi Godwyn.

Gregory: "Bir şey önerebilir miyim?" dedi.

Godwyn Gregory'nin önerilerinden bıkıp usanmıştı, ama bunu söyleyecek kadar cesur değildi.

"Gayet tabii." dedi abartılmış bir nezaketle.

"Kâfirlik soruşturmaları biraz... pis bir iştir. Siz ellerinizi kirletmeyin. Görevi daha az göz korkutan birine verin. Bu genç keşiş adayı mesela. Tavırları bana ee... akıllıca geliyor."

Godwyn, Piskopos Richard'ın zayıf noktasını -Margery ile ilişkisini- Philemon'un keşfettiğini hatırladı. Kesinlikle pis işlerin adamıydı.

"Tamam." dedi.

"Bakalım neler bulacaksın Philemon."

"Teşekkür ederim Sayın Başrahip." dedi Philemon. "Hiçbir şey beni bu kadar mutlu edemezdi."

Pazar sabahı, insanlar hâlâ Kingsbridge'e akın ediyorlardı. Caris insanların, Merthin'in eskisinden iki misli geniş köprüsünden, yaya ya da atlı olarak ya da iki veya dört tekerlekli at arabalarıyla ve panayır için getirilen mallarla yüklü öküz arabalarıyla akın akın gelişini izledi. Bu manzara içini mutlulukla doldurdu. Öyle büyük bir açılış töreni yapılmamıştı -köprü gerçek anlamda bitmemişti fakat geçici tahta yol yatağı sayesinde kullanılabilir haldeydi- ama her yerde köprünün açıldığı, yolların kanun kaçaklarından temizlendiği söylentileri dolaşıyordu. Bounaventura Caroli bile oradaydı.

Merthin, köprü geçiş ücretlerinin toplanması için, halk loncasının çok beğenip hemen uygulamaya koymak istediği yeni bir yol önermişti. Köprünün sonuna, tek bir para alma kulübesi koymak yerine -çünkü tek kulübe insanların bu noktada birikmelerine neden oluyordu- Cüzam Adası'nda iki köprünün arasındaki yol üzerine on

adam ve geçici bir kulübe yerleştirmişlerdi. İnsanların çoğu yürüyüş tempolarını bile bozmadan ellerindeki peni uzatıp geçiyorlardı.

"Kuyruk bile yok." dedi Caris yüksek sesle kendi kendine konuşarak.

Hava güneşli ve ılıktı, yağmur belirtisi de yoktu. Panayır tam bir başarı olacaktı.

Ve sonra, bu günden bir hafta sonra Caris Merthin'le evlenecekti.

Hâlâ kuşkuları vardı. Bağımsızlığını kaybetme ve başka birinin malı olma düşüncesi onu hâlâ dehşete düşürmeye devam ediyordu. Oysa biliyordu ki Merthin, karısından zorbalıkla faydalanacak adamlardan değildi. Ara sıra Gwenda ya da Mattie Wise'a bu duygularını itiraf ettiğinde bir erkek gibi düşündüğünü söylerlerdi. Olsun, o böyle hissediyordu.

Merthin'i kaybetme düşüncesi ona ölümden beter geliyordu. Arkasında, kendisini çok da mutlu etmeyen kumaş imalatı işinden başka ne bırakacaktı? Sonunda Merthin kasabadan ayrılacağını söylediği zaman geleceği kapkara kesilmişti birden. Caris için, onunla evli olmaktan daha kötü olan tek şey onunla evli olmamaktı.

En azından, keyifli olduğu zamanlarda kendi kendine böyle söylüyordu. Bazen, gece yarısı gözleri açık yatarken, son dakikada kararından vazgeçtiğini düşlüyordu, hem de düğünün ortasında, yemin etmeyi reddediyor, bütün davetlilerin şaşkın bakışları altında kiliseden kaçıyordu.

Gün ışığında Caris, bütün bu düşündüklerinin ne kadar saçma olduğunu fark ediyordu. Her şey yolundaydı. Merthin'le evlenecek ve mutlu olacaktı.

Nehrin kenarından ayrılarak, kasabanın içinden katedrale doğru yürüdü. Katedral şimdiden sabah ayinini bekleyen inanmışlarla dolmuştu bile. Merthin'in kendisini sütunun arkasına çekip sarılmasını hatırladı. İlişkilerinin başındaki düşüncesizce ihtiraslarını, uzun ve yoğun konuşmalarını, kaçamak öpücükleri özlemle andı.

Caris Merthin'i cemaatin ön tarafında, iki yıl önce gözlerinin önünde çöken koro yerinin güney koridorunu dikkatle incelerken buldu. Merthin'le birlikte kemerlerin üstündeki boşluğa çıkışlarını, istemeden Peder Thomas'la ayrı yaşadığı karısı arasındaki konuş-

maya kulak misafiri oluşlarını, bu konuşmanın bütün korkularını doğrulayarak Merthin'i reddetmesine sebep olduğunu hatırladı. Sonra bütün bunları kafasından atarak Merthin'e döndü: "Tamir edilen yerler tutmuş gibi." dedi, onun ne düşündüğünü tahmin edebiliyordu.

Merthin ikircikli görünüyordu.

"İki yıl, bir katedralin hayatında az bir süre." dedi.

"Dökülme, bozulma izin filan yok."

"Zaten işi zorlaştıran da bu. Gözle görünmeyen bir kusur yıllar boyunca büyümeye devam eder, ta ki hiç beklenmedik bir zamanda yukardan bir şeyler düşene kadar."

"Belki hiçbir kusur yoktur."

"Olması gerek." dedi Merthin sabırsızlıkla. "İki yıl önceki çökmenin bir nedeni olmalıydı. Ne olduğunu bulamamış, bu yüzden de onu düzeltememiştik. Eğer düzeltilmemişse, kusur devam ediyor demektir."

"Belki de kendi kendini düzeltmiştir."

Caris sırf tartışma olsun diye konuşuyordu, ama Merthin onu ciddiye alıyordu.

"Yapılar kendi kendini tamir edemezler ama haklısın, bu mümkün olabilir. Belki bir su sızıntısı -hayvan başlı olukların birinden mesela- olmuştur, sonra bu sızıntı bir şekilde daha az zararlı bir yöne doğru ilerlemeye başlamıştır."

O sırada keşişler, tören düzeninde, ilahi söyleyerek içeri girdiler. Herkes sustu. Rahibeler kendilerine ayrılan özel girişte göründüler. Rahibe adaylarından -kukuletalı kafalar dizisinden güzel ve soluk yüzlü- biri başını kaldırdı. Elizabeth Clerk'ti. Merthin'le Caris'i birlikte görünce gözlerinde beliren nefret Caris'i ürpertti. Sonra Elizabeth başını öne eğerek rahibe üniformasının içinde kayboldu.

"Senden nefret ediyor." dedi Merthin.

"Seninle evlenmesine ben engel oldum sanıyor."

"Eee, haklı."

"Hayır değil. Kiminle istersen evlenebilirdin."

"Ama ben sadece seni istedim."

"Elizabeth'le oynadın."

"Ona öyle geliyor olabilir." dedi Merthin üzüntüyle.

"Ben sadece onunla konuşmaktan hoşlanıyordum. Özellikle de sen bir buzdağına dönüştükten sonra."

Caris rahatsız olmuştu.

"Biliyorum. Ama Elizabeth kendini aldatılmış gibi hissediyor. Bakışları beni sinirlendiriyor."

"Korkma, o şimdi bir rahibe, sana bir zarar veremez."

Bir süre, yan yana omuzları birbirine değerek sessizce ayini izlediler. Piskopos Richard doğu ucunda, tahtında oturuyor, ayini yönetiyordu. Caris, Merthin'in böyle şeyleri sevdiğini biliyordu. Her zaman ayinden sonra kendini çok iyi hisseder ve kiliseye gitmenin kendisi için anlamı olduğunu söylerdi. Caris kiliseye başkalarının dikkatini çekeceğinden korktuğu için gidiyordu, aslında bu konularda çok ciddi şüpheleri vardı. Tanrı'ya inanıyor ama onun isteklerini, özellikle de kuzeni Godwyn gibi adamlar kanalıyla insanlara açıklamasını şüpheyle karşılıyordu. Tanrı neden hep kendisine şükredilmesini istesin ki? Krallar ve kontlar, kendilerine sonsuz saygı duyulmasını beklerler; mevkileri alçaldıkça daha fazla itaat isterlerdi.

Caris, mutlak gücün sahibi olan Tanrı'nın, Kingsbridge halkının ilahileri nasıl söylediğine aldırdığını pek sanmıyordu. Ormandaki bir geyik, onu Tanrı'dan daha fazla korkutabilirdi. Ara sıra bu düşüncelerini dile getirse de kimse onu ciddiye almazdı.

Düşünceleri geleceğe yöneldi. Kral'ın Kingsbridge'le bağımsız ilçe sözleşmesi yapacağına dair olumlu işaretler vardı. Babası belki de ilk belediye başkanı olacaktı, eğer sağlığı düzelirse. Kumaş işi büyümeye devam edecekti. Mark Webber zengin olacaktı. Halk loncası, zenginleşince yün borsası binası yaptıracak, böylece insanlar kötü havada bile rahatlıkla işlerini görebileceklerdi. Binanın projesini Merthin çizebilirdi. Hatta manastır bile Godwyn'e rağmen daha iyi bir duruma gelebilirdi.

Ayin bitti, keşişler ve rahibeler dışarı çıkmaya başladılar. Bir keşiş adayı sırayı bozarak cemaatin arasına karıştı. Philemon'du bu. Caris'i şaşırtarak yanına yaklaştı.

"Size bir şey söyleyebilir miyim?" dedi.

Caris ürperdi. Gwenda'nın kardeşinde tiksindirici bir şeyler vardı.

"Ne hakkında?" diye sordu nazik olmaya çalışarak.

"Gerçekten tavsiyenize ihtiyacım var." dedi.

Philemon etkileyici bir biçimde gülümsemeye çalışıyordu.

"Mattie Wise'ı tanırsınız."

"Evet."

"Onun yöntemleri hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Caris sert sert baktı. Nereye varmak istiyordu? Mattie'yi her şekilde savunmaya karar verdi.

"Eskilerin kitaplarından eğitim görmemiştir tabii. Buna karşın, ilaçları bazen keşişlerinkinden daha çok işe yarar. Çünkü tedavileri daha önceden edindiği deneyimlerine dayanır, salgılar hakkındaki teorilere değil."

Yanlarındaki insanlar merakla konuşmalarını dinliyordu, bazıları davetsiz olarak konuşmaya katılmışlardı bile.

Madge Webber: "Nora'ma verdiği ilaç hemen ateşini düşürdü." dedi.

John Constable: "Kolum kırıldığında, Mathew Barber kemiği yerine oturturken, verdiği ilaçla ağrımı geçirdi." dedi.

Philemon: "Karışımlarını hazırlarken ne çeşit büyü yapıyor?" diye sordu.

"Büyü filan yok!" dedi Caris öfkeyle.

"İnsanlara, ilaçlarını alırken Tanrı'ya dua etmelerini söyler hep. Çünkü sadece Tanrı kullarını iyileştirebilir der."

"Sizce o bir cadı olabilir mi?"

"Hayır. Ne saçma bir düşünce."

"Ama din adamları kurulunca hakkında bir şikâyette bulunulmuş."

Caris ürperdi.

"Kim şikâyet etmiş?"

"Bunu söyleyemem. Ama beni araştırma yapmakla görevlendirdiler."

Caris çok merak etmişti. Mattie'nin düşmanı kim olabilirdi? Philemon'a: "Mattie'nin kıymetini sen herkesten daha iyi bilmelisin, Sam'i doğurduğu zaman kız kardeşinin hayatını o kurtarmıştı. Eğer Mattie olmasaydı, Gwenda kanamadan ölecekti." dedi.

"Öyle görünüyor."

"Görünüyor mu? Gwenda yaşıyor, değil mi?"

"Evet, elbette. Yani, siz Mattie'nin şeytanı çağırmadığından eminsiniz öyle mi?"

Caris, Philemon'un bu soruyu, sanki dinleyenlerin iyice duymasını istiyormuş gibi sesini yükselterek sorduğuna dikkat etti. Biraz şaşırmıştı, ama hiç tereddüt etmeden cevapladı: "Elbette eminim. İstersen yemin bile edebilirim."

"Gerek yok." dedi Philemon. "Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederim."

Başını bir yana eğerek bir çeşit selam verdi ve hemen uzaklaştı.

Caris ve Merthin çıkışa doğru yürüdüler.

"Ne büyük saçmalık!" dedi Caris. "Mattie büyücüymüş."

Merthin'in canı sıkılmış gibiydi.

"Philemon'un Mattie aleyhine bir kanıt aradığını anladın değil mi?"

"Evet."

"Öyleyse neden sana geldi? Bütün bu insanların arasında en çok senin böyle bir şeye karşı çıkacağını tahmin etmesi gerekirdi. Neden onun adını temize çıkarmaya bu kadar özen gösterdi?"

"Bilmiyorum."

Büyük batı kapısından çıkıp çimenliğe doğru yürüdüler. Güneş, rengârenk mallarla dolu yüzlerce tezgâhın üstünde pırıl pırıl parlıyordu.

"Hiçbir anlam veremiyorum." dedi Merthin. "Ve bu beni rahatsız ediyor."

"Neden?"

"Güney koridorundaki zayıflığın sebebi gibi eğer vaktinde göremezsen sinsice, görünmeden kuyunu kazmak için çalışır ve her şey parçalanıp etrafa saçılana kadar hiçbir şey fark etmezsin."

Caris'in pazardaki tezgâhında sattığı kırmızı kumaş, Loro Fiorentino'nunki kadar kaliteli değildi ama aradaki farkı ancak keskin bir göz anlayabilirdi. Dokuması Loro'nunki kadar sık değildi çünkü İtalyan dokuma tezgâhları her nasılsa mükemmeldi. Renk

öteki kadar parlaktı ama bütün top boyunca aynı tonda değildi, çünkü İtalyan boyamacılar daha yetenekliydiler. Sonuçta, Loro'dan daha az satış yapabildi.

Her şeye rağmen Kingsbridge'de şimdiye kadar görülmüş en iyi kırmızı İngiliz kumaşıydı. Ve satışlar hareketliydi. Mark ve Madge perakende olarak, metre metre ölçüp keserek müşterilere satarken, Caris toptan alıcılarla ilgileniyor, bir top ya da altı topta yapılabilecek indirim konusunda Winchester, Gloucester, hatta Londra'dan gelen kumaşçılarla pazarlık ediyordu. Pazartesi öğlene doğru Caris malların hepsini hafta sona ermeden satabileceğinden emindi.

Yemek molası sırasında işler biraz hafiflediğinde Caris panayırda dolaşmaya çıktı. Müthiş bir tatmin duygusuyla doluydu. Bütün zorlukları yenmişti, Merthin de öyle. Perkin'in tezgâhının önünde, Wighleigh'li tanıdıklarla konuşmak için durdu. Gwenda bile zaferi kazanmıştı. İşte buradaydı. Wulfric'le evlenmişti -ki imkânsız gibi görünüyordu- ama işte bir yaşındaki bebeği Sammy, tombul ve mutlu bir şekilde yerde oturuyordu. Annet, her zamanki gibi bir tablada yumurta satıyordu. Ve Ralph, Kral için savaşmak üzere Fransa'ya gitmişti, muhtemelen asla geri dönmeyecekti.

Biraz ilerde Gwenda'nın babası Jobby'i gördü, sincap kürklerini satıyordu. Bir zamanlar kötü bir adamdı ama şimdi Gwenda'yı incitecek kadar güçlü değildi.

Caris babasının tezgâhının önünde durdu bu kez. Bu yıl daha az miktarda yün almaya ikna etmişti onu. Uluslararası yün ticareti, Fransa ve İngiltere birbirlerinin limanlarına saldırıp gemilerini yakmaya devam ettiği müddetçe, gelişemezdi.

"İşler nasıl?" diye sordu.

"Durgun." dedi Edmund. "Sanırım doğru karar vermişim."

Onu tedbirli olması için uyaran fikrin kendisine değil de Caris'e ait olduğunu unutmuştu. Ama hiç önemli değildi.

Aşçıları Tutty elinde Edmund'un yemeği ile göründü. Güveçte koyun yahnisi, bir somun ekmek ve bir sürahi bira getirmişti. Zengin görünmek iyiydi ama aşırıya kaçmamak gerekiyordu. Edmund yıllarca önce Caris'e öğretmişti. Müşteriler her ne kadar başarılı bir işadamından mal aldıklarına inanmak isterlerse de, para içinde yü-

züyormuş gibi görünen birinin servetine katkıda bulunmaktan hiç hoşlanmazlardı.

"Aç mısın?" dedi kızına.

"Açlıktan ölüyorum."

Edmund yahni güvecine uzanmak için kalktı. Sonra sendeledi, homurdanma ile çığlık arası garip bir ses çıkararak yere düştü.

Aşçı bir çığlık attı.

Caris: "Baba!" diye haykırdı.

Ama cevap veremeyeceğini biliyordu. Onun kendinden geçtiğini, bir soğan çuvalı gibi yere düşüşünden anlamıştı. Çığlık atmamak için kendini zor tutuyordu. Babasının yanına diz çöktü. Yaşıyordu ve boğuk bir sesle nefes alıyordu. Bileğini tuttu ve nabzını buldu, güçlü fakat yavaş atıyordu. Yüzü kızarmış gibiydi. Her zaman kırmızımsı gibiydi ama şimdi çok daha fazla kırmızıydı.

Tutty: "Ne oluyor? Ne oluyor?" dedi.

Caris sakin olmaya çalışarak: "Bir kriz geçiriyor" diye karşılık verdi.

"Mark Webber'i çağır. Babamı hastaneye taşısın."

Aşçı koşarak uzaklaştı. Komşu tezgâhlardakiler, etraflarına toplanmıştı. Dick Brewer göründü.

"Zavallı Edmund, ben ne yapabilirim?" dedi.

Dick, Edmund'u kaldırabilmek için çok şişman ve yaşlıydı. Caris: "Mark geliyor şimdi, babamı hastaneye götürmek için."

Birden ağlamaya başladı.

"Umarım iyileşir." dedi.

Sonunda Mark göründü. Edmund'u kolaylıkla kaldırarak, güçlü kollarının arasına yerleştirdi ve hastaneye doğru yürümeye başladı. Kalabalığın arasında yol açmak için:

"Dikkat edin! Çekilin yoldan lütfen! Yaralı var! Yaralı var!" diye bağırıyordu.

Caris perişan bir şekilde onları takip etti. Gözyaşlarından önünü zor görüyordu, bu yüzden Mark'ın geniş sırtına yakın duruyordu. Hastane binasına ulaştılar ve içeri girdiler. Koca Julie'nin tanıdık yüzünü görünce içi minnetle doldu.

"Rahibe Cecilia'ya haber verin hemen." dedi Caris.

Yaşlı rahibe aceleyle uzaklaşırken Mark, Edmund'u sunağın yanında bir sedyeye yatırdı.

Edmund hâlâ gözleri kapalı, boğuk boğuk nefes alarak, baygın yatıyordu. Caris alnına dokundu. Ne ateşi vardı ne de çok soğuktu. Sebep neydi acaba? Birdenbire olmuştu. Bir dakika önce normal bir şekilde konuşuyorken, bir sonraki dakika baygın yere düşmüştü. Böyle bir şey nasıl olabilirdi?

Rahibe Cecilia geldi. Aceleyle gelip duruma el koyması insanın içini rahatlatıyordu. Ot şiltenin yanına diz çöktü, kalbini sonra nabzını kontrol etti. Nefesini dinledi, yüzüne dokundu.

"Bir yastıkla battaniye getirin!" dedi Julie'ye. "Sonra doktor keşişlerden birine haber verin."

Ayağa kalkıp Caris'e baktı. "Bir kriz geçiriyor." dedi.

"İyileşebilir. Yapacağımız tek şey onu rahat ettirmek. Belki doktor kan alma tavsiye edebilir, bundan başka yapılacak tek şey dua etmek."

Caris için yeterli değildi.

"Ben Mattie'ye gidiyorum." dedi.

Koşarak hastaneden çıktı, panayırın içinden telaşla geçerken, bundan tam bir yıl önce aynı şeyleri yapmış olduğunu hatırladı. O zaman da kanamadan ölmek üzere olan Gwenda için bu şekilde Mattie'ye koşmuştu. Babasının ölebileceği korkusu bazen kâbuslarında hissettiği o korkunç duyguyu anımsatıyordu. O kâbuslarda Caris kendini Kingsbridge Katedrali'nin çatısında bulurdu ve aşağıya atlamaktan başka seçeneği olmadığı için ölesiye korkardı.

Sokaklarda koşarken harcadığı fiziksel güç, onu biraz sakinleştirmişti ve Mattie'nin evine geldiğinde duygularını kontrol altına alabilmişti. Mattie mutlaka ne yapılması gerektiğini bilirdi. "Böyle bir olayı daha önce de görmüştüm, bir sonraki aşamada ne olacağını biliyorum, işte ilacı." diyecekti.

Caris kapıyı yumrukladı. Cevap alamayınca sabırsızlıkla mandalı zorladı, kapı açıktı. İçeri dalarak:

"Mattie, çabuk benimle hastaneye gel, babam kriz geçiriyor." dedi.

Ön oda boştu. Caris, mutfağı ayıran perdeyi kenara çekti, Mattie burada da yoktu. Caris yüksek sesle: "Ah, dışarı çıkmanın zamanı mıydı şimdi?" dedi.

Mattie'nin nereye gitmiş olabileceğine dair bir ipucu bulmak için etrafına bakındı. Birden odanın ne kadar boş olduğu dikkatini çekti. Bütün küçük kavanozlar ve şişeler gitmişti, raflar bomboştu. Malzemelerini ezdiği havanlar ve havanelleri, eritme ve kaynatma için kullandığı küçük tencereler, şifalı otları kesmek için kullandığı bıçaklar, her şey ortadan kaybolmuştu. Caris yine ön taraftaki odaya döndü ve Mattie'nin kişisel eşyalarının da yerine yeller estiğini gördü; dikiş kutusu, cilalı tahtadan şarap maşrapaları, süs olsun diye duvara astığı işlemeli şalı, en büyük hazinesi oymalı kemik tarakları... Hiçbiri ortada yoktu.

Mattie toparlanıp gitmişti.

Caris nedenini tahmin edebiliyordu. Mattie, Philemon'un dün kilisede sorduğu sorulardan bir şekilde haberdar olmuş olmalıydı. Geleneksel olarak dini mahkeme, toplantısını Yün panayırının cumartesisi yapardı. Daha iki yıl önce Çılgın Nell'i o komik kâfirlik suçlamasıyla tutukladıkları mahkemeyi de o zaman yapmışlardı.

Mattie, din kurallarına karşı gelen bir kadın değildi, ama birçok yaşlı kadının iyi bildiği gibi bunu kanıtlaması çok zordu. Mahkemede aklanma şansını hesaplayıp, sonucun ümitsiz olduğunu anlayınca, kimseye söylemeden eşyalarını toplayıp kasabadan ayrılmıştı. Muhtemelen, ürünlerini sattıktan sonra evine dönen bir köylüyü, kendisini de arabasına alması için ikna etmişti. Caris onu sabahın ilk ışıklarında, kutusu öküz arabasının yanı başında, kapüşonunu yüzünü gizlemek için iyice indirmiş halde hayal edebiliyordu. Nereye gittiğini kimse tahmin bile edemezdi.

"Ne yapacağım ben?" dedi Caris, bomboş odada.

Mattie hastaları nasıl tedavi edeceğini Kingsbridge'deki herkesten daha iyi bilirdi. Edmund'un hastanede baygın yattığı şu an ortadan kaybolmak için en kötü zamandı. Caris ümitsizliğe kapıldı.

Mattie'nin sandalyesine oturdu, harcadığı efordan hâlâ soluk soluğaydı. Hastaneye geri koşmak istiyordu ama bunun bir anlamı yoktu. Nasıl olsa babasına yardımcı olamayacaktı. Hiç kimse ona yardımcı olamazdı.

Kasabada mutlaka bir şifacı olmalı diye düşündü, dualara ve kutsal suya ya da kan almaya bel bağlamayan, işe yaradığı daha önceden kanıtlanmış basit tedavi yöntemlerini kullanan akıllı biri. Mattie'nin bomboş evinde öylece otururken, kasabada onun boşluğunu dolduracak, yaptıklarını devam ettirecek, Mattie'nin yöntemlerini bilen ve pratik felsefesine inanan bir kişinin var olduğunu fark etti. O kişi Caris'in kendisiydi.

Bu düşünce kafasının içini kör edici bir aydınlanmayla doldurdu; verdiği sonucun şaşkınlığıyla hareketsiz kalakaldı. Mattie'nin belli başlı iksirlerinin formüllerini biliyordu; birisi ağrıyı dindirmek için, birisi kusturmak için, biri yaraları temizlemek için, biri de ateş düşürmek içindi. Bilinen bütün şifalı otların faydalarını da öğrenmişti. Dereotu sindirim sistemine, rezene ateş düşürmeye, sedefotu mide gazlarına, suteresi kısırlığa iyi geliyordu. Caris Mattie'nin asla açıklamadığı tedavi yöntemlerini de biliyordu. Bokböceğinden yapılan lapaları, altın ve gümüş içeren ilaçları, parşömene yazılarak vücudun hasta bölgesine bağlanan ayetleri... hepsini biliyordu.

Ve bu konuda doğal bir yeteneği de vardı. Rahibe Cecilia da Caris'e rahibe olmasını teklif ettiğinde öyle söylemişti. Eh, manastıra girmeyeceğine göre belki Mattie'nin yerini doldurabilirdi. Neden olmasın? Mark Webber nasıl olsa kumaş işini yürütebilirdi, zaten işin çoğunu o yapıyordu şimdi de.

Öteki bilge kadınları da araştıracaktı -Shiring'de, Winchester'da, belki Londra'da- ve onlara kullandıkları yöntemler hakkında sorular soracak, hangilerinin başarılı, hangilerinin başarısız olduğunu öğrenecekti. Erkekler meslek sırları konusunda çok ketum olurlardı, "gizemli sırlarımız" diyerek, sanki deri tabaklamanın ya da at nalı yapmanın doğaüstü bir tarafı varmış gibi davranırlardı ama kadınlar bildikleri her şeyi öteki kadınlarla paylaşmaktan çekinmezlerdi.

Caris, keşişlerin eski kitaplarını da okuyabilirdi. İçlerinde doğru bir şeyler mutlaka vardı. Belki de Rahibe Cecilia'nın Caris'de gördüğü bu içgüdü onun pratik tedavi tohumlarını rahiplerin karmakarışık, anlamsız laf saplarından ayırmasına yardım edecekti.

Ayağa kalkarak evden çıktı. Hastanede karşılaşabileceklerinden korktuğu için yavaş yavaş yürüyordu. Artık her şeyi kadere

bırakmıştı. Babası ya iyileşir ya da iyileşemezdi. Yapabileceği tek şey kararlılığını sürdürmekti. Böylece ilerde sevdiği insanlar hastalandığında onları iyileştirmek için gereken her şeyi yaptığından emin olacaktı.

Manastıra gitmek için panayırın içinden geçerken Caris gözyaşlarıyla boğuşuyordu. Hastaneye girdiğinde, babasına bakmaktan korkuyordu. İnsanların etrafına toplandığı yatağa yaklaştı, Rahibe Cecilia, Koca Julie, Birader Joseph, Mark Webber, Petranilla, Alice, Elfric... Herkes oradaydı.

Ne yapmalı, ne yapmalı diye düşünerek kız kardeşi Alice'in omzuna dokundu. Alice biraz yana çekilerek ona yer açtı. Sonunda Caris babasını görebildi.

Yaşıyordu, bilinci yerindeydi ancak biraz solgun ve yorgun görünüyordu. Gözleri açıktı. Dosdoğru Caris'e bakarak gülümsemeye çalıştı.

"Korkarım ödünüzü patlattım." dedi. "Özür dilerim canım."

"Ah, Tanrı'ya şükür!" dedi Caris ve ağlamaya başladı.

Çarşamba sabahı Merthin, dehşet içinde Caris'in tezgâhına geldi.

"Betty Baxter biraz önce garip bir soru sordu." dedi. "Meclis başkanlığı seçimlerinde Elfric'in karşısında kimin aday olacağını sordu."

"Ne seçimi?" dedi Caris.

"Meclis başkanı babam... ah!"

Neler olduğunu o zaman anladı. Elfric herkese Edmund'un konumunun gereklerini yerine getiremeyecek kadar yaşlı ve hasta olduğunu söylüyor ve kendisini yeni başkan adayı olarak tanıtıyordu.

"Hemen babama söylemeliyiz."

Caris ve Merthin, panayır yerinden ayrılarak anacaddeyi geçip eve vardılar. Edmund, manastır hastanesinden önceki gün çıkmıştı. Keşişlerin kendisi için kan almaktan -zaten o da daha kötü hissetmesine neden oluyordu- başka bir şey yapmadıklarını söyleyerek

kendisi ayrılmak istemişti ki çok doğruydu. Giriş katındaki çalışma odasında bir yatak hazırlayarak Edmund'u oraya taşımışlardı.

Bu sabah geçici yatağında, arkasındaki yastıklara dayanarak biraz doğrulmuştu. O kadar zayıf görünüyordu ki Caris getirdiği haberle onu rahatsız etmeye çekindi. Ama Merthin yanına oturarak bütün olanları açık açık anlattı.

"Elfric haklı." dedi Edmund Merthin bitirdiğinde. "Bana bir bakın. Güçlükle oturabiliyorum. Halk loncası kuvvetli bir lider ister. Hasta adam işi değil bu."

"Ama yakında iyileşeceksin." diye karşı çıktı Caris.

"Belki. Ama yaşlanıyorum artık. Ne kadar unutkan olduğumu fark ediyorsun sanırım. Her şeyi unutuyorum. Ham yün piyasasında alımları azaltmak için yeterince çabuk davranamadım. Geçen yıl bu yüzden çok para kaybettim. Şükürler olsun, kırmızı kumaş sayesinde servetimizi yeniden çoğalttık. Ama bütün bunlar senin sayende oldu Caris, benim değil."

Caris bunların hepsini biliyordu elbette, ama yine de kızıyordu.

"Başkanlığı Elfric'e mi devredeceksin?"

"Elbette hayır. Bu bir felaket olurdu. Godwyn'e çok bağlı. Bağımsız ilçe olduktan sonra bile, manastırın karşısında dikilebilecek güçlü bir başkana ihtiyacımız olacak."

"Bu işi başka kim yapabilir?"

"Dick Brewer'la konuşun. Kasabanın en zengin adamlarından biri. Öteki tüccarların saygısını kazanmak için başkanın zengin olması gerek. Dick ne Godwyn'den ne de öteki keşişlerden korkar. İyi bir lider olur."

Caris babasının dediklerini yapmaya pek gönüllü değildi. Sanki öleceğini kabul etmiş gibi geliyordu. Babasının başkan olmadığı bir zamanı hatırlamıyordu. Hep öyle kalsın, dünyası hiç değişmesin istiyordu.

Merthin, onun bu isteksizliğini anlamıştı, ama zorladı.

"Bunu kabul etmek zorundayız." dedi. "Eğer olanları görmezden gelirsek bir de bakarız ki Elfric başkan seçilmiş. Bu tam bir felaket olur bizim için. Bağımsız ilçe sözleşmesi için yaptığımız başvuruyu bile geri çekebilir."

Bu sözler karar vermesine yardımcı oldu.

"Haklısın." dedi. "Dick'i bulalım."

Dick Brewer'in, panayırın çeşitli yerlerinde arabaları duruyordu. Her birinde birer kocaman fıçı vardı. Çocukları, torunları, damatları fıçılardan ellerinden geldiğince çabuk boşalttıkları biraları satıyorlardı. Caris ve Merthin, Dick'i herkese örnek olsun diye koca bir maşrapa birayı içerek ailesinin kendisi için para kazanmasını seyrederken buldular. Onu bir kenara çekip olanları anlattılar.

Dick, Caris'e: "Baban öldüğünde sanırım mirası seninle kız kardeşin arasında eşit olarak pay edilecek?"

"Evet."

Edmund vasiyetinde böyle yazdığını Caris'e çoktan söylemişti.

"Alice'in mirası, Elfric'in şu andaki servetine eklenince adam çok zengin biri olacak."

Caris, kırmızı kumaş işinden kazandığı paranın yarısının kız kardeşine gideceğinin farkındaydı. Daha önce hiç aklına getirmemişti çünkü babasının öleceğini hiç düşünmemişti. Bu bir şok olmuştu. Para Caris için o kadar önemli değildi ama Elfric'in başkan seçilmesine kendi eliyle yardım etmek istemiyordu.

"En zengin adam meselesi değil bu. Bize tüccarların arkasında duracak bir adam lazım."

"O zaman rakip bir aday göstermelisiniz."

"Sen olur musun?" dedi Caris doğrudan.

Dick başını iki yana salladı.

"Beni ikna etmek için hiç boşuna zahmet etmeyin. Bu haftanın sonunda her şeyi büyük oğluma devrediyorum. Ömrümün geri kalanını bira yaparak değil içerek geçirmeyi planlıyorum."

Maşrapasından kocaman bir yudum aldı, keyifle geğirdi.

Caris, Dick'in kesin kararlı olduğunu kabul etmek zorundaydı.

"Başka kime teklif edebiliriz?"

"Tek bir olasılık var." dedi Merthin.

"Sen!"

Caris şaşırmıştı.

"Ben! Neden?"

"Bağımsız ilçe kampanyasının arkasındaki itici güç sensin. Nişanlının köprüsü Yün panayırını batmaktan kurtardı, senin kumaş

işin yün piyasasındaki durgunlukta kasabalıların varlıklarının büyük bir kısmını kurtardı. Şu andaki başkanın kızısın, her ne kadar babadan oğula geçen bir unvan olmasa da liderlerin lider çocukları olduğu düşünülür. Aslında haklılar. Neredeyse bir yıldır, baban güçten düşmeye başladığından bu yana, gerçek başkan senmişsin gibi davrandın.

"Bu kasabada daha önce hiç kadın başkan görülmüş mü?"

"Bildiğim kadarıyla hayır. Hatta senin kadar genç olanı da görülmemiştir. Bu iki özelliğini sana karşı kullanacaklardır kuşkusuz. Sana kesinlikle kazanacaksın diyemem. Ama senden başka kimsenin Elfric'i yenme şansının olmadığını söyleyebilirim."

Caris'in başı dönüyordu. Bu mümkün olabilir miydi? Bu işin altından kalkabilir miydi? Ya şifacı olmak için ettiği yemine ne olacaktı? Koca kasabada başkanlığı ondan daha iyi yapacak kimse yok muydu?

"Mark Webber'e ne dersin?" diye sordu.

"İyi olurdu derim, özellikle de akıllı karısının desteğiyle. Ama bu kasabada herkes onun hâlâ fakir bir dokumacı olduğunu düşünüyor."

"Şimdi zengin ama..."

"Senin kırmızı kumaşın sayesinde..."

Godwyn panayır haftasının cuma günü Elfric'i yemeğe davet etmiş, pahalı bir yemek hazırlatmıştı. Zencefil ve balla pişirilmiş kuğu. Yemekleri Philemon servis yapmış ve onlarla birlikte sofraya oturmuştu.

Kasabalılar yeni bir başkan seçmeye karar vermişlerdi ve çok kısa bir sürede iki aday ortaya çıkmıştı: Elfric ve Caris.

Godwyn Elfric'i sevmezdi, ama işine yarayabilirdi. Aslında yetenekli bir usta değildi. Ama bir şekilde kendini Başrahip Anthony'e sevdirmiş ve katedralin onarım işlerini o üstlenmişti. Godwyn göreve başladığında Elfric'in gurursuz bir dalkavuk olduğunu anlamış ve bundan hep yararlanmıştı. Elfric pek sevilen bir adam değildi ancak kasabadaki zanaatkârlara ve malzeme sağlayanlara iş verdiği ya da taşeron olarak sözleşme imzaladığı için herkes ona iş bulma ümidiyle nazik davranırdı. Özgüvenini yeniden kazanınca, herkes

Elfric'in kendilerine torpil yapabileceği bir konumda kalmaya devam etmesini istedi ve bu Elfric'e güçlü bir taban kazandırdı.

"Ben belirsizlikten hoşlanmam." dedi Godwyn.

Elfric, kuğudan bir parça tattı ve beğeniyle homurdandı:

"Hangi bağlamda?"

"Yeni bir halk meclisi başkanının seçilmesi bağlamında."

"Doğası gereği seçimler belirsizdir; tabii sadece bir tek aday varsa durum değişir."

"Ben öylesini tercih ederim."

"Ben de, hele önerilen aday ben olursam."

"Ben de şimdi onu önerecektim."

Elfric başını yemeğinden kaldırarak: "Gerçekten mi?" dedi.

"Söyle Elfric, başkan olmayı ne kadar çok istiyorsun?"

Elfric ağzındakileri yuttu, "Başkan olmayı istiyorum." dedi.

Sesi biraz kısık çıkmıştı, şarabını yudumladı.

"Ben bunu hak ediyorum." diye devam etti.

Öfkelenmiş gibiydi.

"Bağımsız ilçe olmak için yapılan başvuruyu takip edecek misin?"

Elfric ona baktı ve düşünceli bir tavırla:

"Başvuruyu geri çekmemi mi istiyorsunuz?"

"Evet."

"Ama nasıl?"

"Rakip adayı eleyerek."

Elfric kuşkuluydu.

"Bunu nasıl yapacağımı merak ediyorum."

Godwyn Philemon'a başıyla işaret etti. O da açıkladı.

"Caris'in Tanrı'nın emirlerine karşı gelen bir kâfir olduğunu düşünüyorum."

Elfric elinden bıçağı düşürdü.

"Caris'i büyücülükten mi yargılayacaksınız?"

"Bu konudan kimseye söz etme." dedi Philemon. "Önceden haberi olursa kaçabilir."

"Mattie Wise'ın yaptığı gibi."

"Kasabalılardan bazılarına Mattie'nin yakalandığını söyledim, dini mahkemede pazar günü yargılanacak kişinin o olduğuna inanmalarını sağladım. Fakat son dakikada başka biri suçlanacak."

Elfric başını eğdi. "Ve söz konusu Kilise Mahkemesi olduğu için de iddianame ya da jüriye ihtiyaç olmayacak." dedi, sonra Godwyn'e dönerek, "Ve yargıç da siz olacaksınız."

"Maalesef hayır." dedi Godwyn. "Oturuma Piskopos Richard başkanlık edecek. O yüzden hedefimizi açıkça belirlemeliyiz."

"Kanıtınız var mı?" diye sordu Elfric.

Godwyn: "Birkaç tane ama daha çok olsun istiyoruz. Söz konusu kişi Çılgın Nell gibi ailesi ve dostları olmayan yaşlı bir kadın olsaydı, elimizdeki kanıtlar yeter de artardı bile. Ama Caris herkesin tanıdığı, zengin ve etkili bir aileden geliyor, sana anlatmama gerek yok tabii."

Philemon araya girdi.

"Babasının, yatağından kalkamayacak kadar hasta olması -Tanrı kızını koruyamayacak halde olmasını uygun görmüş- bizim için büyük şans."

Godwyn başını salladı.

"Ama yine de birçok arkadaşı var. Bu yüzden kanıtlarımızın çok kuvvetli olması gerekiyor."

"Aklında ne var?" diye sordu Elfric.

Philemon cevap verdi:

"Eğer aileden biri öne çıkarak onun şeytan çağırdığını, haçı baş aşağı koyduğunu söyleyip boş bir odada birisi varmış gibi konuştuğuna tanıklık ederse, çok işe yarar doğrusu."

Bir an Elfric hiçbir şey anlamadı, sonra fark etti: "Ah!" dedi Elfric,

"Beni mi ima ediyorsunuz?"

"Cevap vermeden önce iyice düşün."

"Benden baldızımı darağacına göndermenize yardım etmemi istiyorsunuz."

Godwyn: "Senin baldızın, benim kuzenim, evet."

"Pekâlâ, düşüneyim bir."

Godwyn Elfric'in yüzünde hırs, açgözlülük, aşırı bir kendini beğenmişlik görüyordu. Ve Tanrı'nın kendi kutsal amaçları için, sıradan insanların zayıflıklarını nasıl kullandığına hayret etti. Meclis başkanlığı makamı, Edmund gibi bütün gücünü kasaba tüccarlarının yararı için harcayan adamlar için külfetli bir işti. Oysa, gözü

daha yükseklerde olanlar için sonsuz çıkar fırsatları ve yüksek rütbeler demekti.

Philemon yumuşak, güven verici bir sesle devam etti:

"Eğer şüpheli bir şey görmemişseniz bu, konunun kapanması demektir. Ama rica ediyorum, hafızanızı iyice yoklayın."

Godwyn bir kez daha Philemon'un iki yılda ne çok şey öğrendiğini düşündü. O beceriksiz manastır hizmetlisi yoktu artık. Başdiyakoz gibi konuşuyordu.

Öyle olaylar olmuş olabilir ki zamanında tamamen zararsız gibi görünmüştür ama bugün konuştuklarımızın ışığı altında, aslında ne kadar kötülük saçan, uğursuz olaylar olduğunu fark edersiniz. Olgun bir adamın gözünden baktığınızda, bu olayların ilk göründükleri kadar masum olmadıklarını anlarsınız."

"Ne demek istediğinizi anlıyorum kardeşim" dedi Elfric.

Uzun bir sessizlik oldu. Kimse yemek yemiyordu. Godwyn sabırla Elfric'in kararını vermesini bekliyordu.

Philemon: "Ve tabii ki Caris ölürse Edmund'un bütün serveti öteki kızı Alice'e, karına kalacak."

"Evet."dedi Elfric. "Bunu düşünmüştüm."

"Eee?" dedi Philemon. "Bize yardımcı olacak herhangi bir şey aklına geliyor mu?"

"Ah, evet" dedi Elfric sonunda. "Birçok şey gelebilir."

42

Caris, Mattie Wise hakkındaki gerçeği bir türlü öğrenemiyordu. Bazıları, yakalanıp manastırda bir hücreye kapatıldığını söylüyordu. Bazıları gıyabında yargılanacağını anlatıyordu. Bir üçüncü söylenti de Tanrı'yı inkâr suçuyla tamamen başka birinin mahkemeye çıkacağıydı. Godwyn, Caris'in sorularına cevap vermeyi reddetmiş, diğer keşişler de hiçbir şey bilmediklerini söylemişlerdi.

Caris cumartesi sabahı, Mattie orada olsa da olmasa da onu savunmaya veya bu gülünç suçlamayla yargılanacak herhangi başka bir kadına destek olmaya kararlı bir şekilde katedrale gitti. Neden keşişler ve rahipler kadınlardan bu kadar çok nefret ediyorlardı?

Kutsal Bakire'ye tapıyorlar ama öteki kadınların her birine şeytanın dünyadaki temsilcisi muamelesi yapıyorlardı. Ne dertleri vardı kadınlarla?

Dini olmayan mahkemelerde bir iddianame jürisi, bir de ön duruşma olurdu, bu durumda Caris'in Mattie aleyhindeki kanıtları öğrenme şansı olabilirdi. Ama kilisenin kuralları kendine özgü ve farklıydı.

Onlar ne kanıt gösterirlerse göstersinler, Caris yüksek sesle ve net bir şekilde sadece şifalı bitkiler ve kökler kullanan, iyileşmek için de Tanrı'ya dua etmelerini söyleyen Mattie'nin Tanrı vergisi bir iyileştirici gücü olduğunu söyleyecekti. Mattie'nin iyileştirdiği birçok insandan hiç olmazsa bir kısmı da mutlaka onun lehinde tanıklık edecekti.

Caris, Merthin'le birlikte kuzey bölümünde otururken, iki yıl önce Çılgın Nell'in burada nasıl yargılandığını hatırladı. Nell'in deli fakat zararsız olduğunu söylemişti, ama hiçbir yararı olmamıştı.

Bugün de o zamanki gibi kasabalılar ve ziyaretçilerden oluşan büyük bir kalabalık vardı. Hepsi de suçlamalar, karşı suçlamalar, tartışmalar, isteri nöbetleri, lanetlemeler ve sonunda caddelerden kırbaçlanarak geçirilip darağacı kavşağında asılacak bir kadının dramını izlemeye gelmişlerdi. Vaiz Murdo da oradaydı. Böyle heyecanlı davaların hepsinde hazır bulunurdu. Bu tür davalar, en iyi yaptığı şeyi, halkı galeyana getirme şansını veriyordu ona.

Kâtiplerin gelmesini beklerken Caris'in aklı başka yerlerdeydi. Yarın bu kilisede Merthin ile evlenecekti, Betty Baxter ve dört kızı şimdiden şölen için ekmek ve pasta yapmaya başlamışlardı bile. Yarın gece Caris ve Merthin Cüzam Adasındaki evlerinde birlikte uyuyacaklardı.

Evlilik konusunda endişelenmekten vazgeçmişti artık. Şimdiye kadar başına gelen en güzel şeydi bu. Kararını vermişti ve sonuçlarına katlanmaya hazırdı. Aslında çok mutluydu. Bazen, neden bu kadar korkmuş olduğunu anlayamıyordu. Merthin kimseyi kölesi yapmaya niyetli değildi, böyle bir şey doğasına aykırıydı. Çocuk işçisi Jammie'ye bile son derece iyi davranıyordu.

Hepsinden çok seksüel yakınlaşmalarını seviyordu. Bir evi, kendilerine ait bir yatakları olmasını, yatarken, uyandıklarında, ge-

cenin bir yarısında ya da günün ortasında, canları ne zaman isterse o zaman sevişebilmeyi dört gözle bekliyordu.

Sonunda keşişler ve rahibeler önlerinde Piskopos Richard ve asistanı Başdiyakoz Lloyd ile salondan içeri girdiler. Yerlerine oturduklarında, Başrahip Godwyn ayağa kalkarak: "Bugün burada Edmund Wooler'ın kızı Caris'i Tanrı'yı inkâr suçuyla yargılayacağız." dedi.

Kalabalık nefes bile almıyordu.

Merthin: "Hayır!" diye bağırdı.

Herkes dönüp Caris'e baktı. Korkudan midesi bulanıyordu. Böyle bir şeyden hiç ama hiç kuşkulanmamıştı. Karanlıkta atılan bir yumruk gibi vurmuştu haber Caris'i. Son derece şaşkın sordu: "Neden?"

Hiç kimse cevap vermedi.

Babasının, Godwyn'in bağımsız ilçe sözleşmesine aşırı tepki göstereceğini söylediğini hatırladı. "En küçük anlaşmazlıklarda bile ne kadar acımasız olduğunu biliyorsun." demişti Edmund. "Böyle bir şey topyekûn savaşa dönüşebilir." Caris ürpererek, verdiği cevabı da hatırladı. "Öyleyse bırakalım savaş çıksın."

Öyle bile olsa, babasının sağlığı yerinde olsaydı, Godwyn'in başarı şansı çok düşük olurdu. Edmund, Godwyn'i durdurur hatta mahvedebilirdi bile. Ama Caris'in tek başına kalması işi değiştiriyordu. Babasının gücü, otoritesi veya halkın desteği -şimdilik- arkasında değildi. O olmadan Caris, çok korumasız kalmıştı.

Kalabalığın içinde halası Petranilla'yı gördü. Caris'e bakamayan birkaç kişiden biriydi. Nasıl oluyor da öyle suskun kalabiliyordu? Oğlu Godwyn'i desteklemesi genelde normal sayılırdı ama onun Caris'i ölümle yargılamasını durdurmaya çalışması gerekmez miydi? Bir keresinde Caris'e, ona annesi kadar yakın olmayı istediğini söylemişti. Hatırlıyor muydu acaba? Nedense Caris aklına bile getirmediğini düşündü. Oğluna bağlılığı çok büyüktü. Bu yüzden Caris'in gözlerine bakamıyordu. Godwyn'e engel olmamayı çoktan kafasına koymuştu.

Philemon ayağa kalktı.

"Saygıdeğer Piskopos." dedi, kurallara uygun olarak yargıca hitap ediyordu.

Ama hemen sonra kalabalığa döndü: "Herkesin bildiği gibi Mattie Wise, suçlu olduğundan mahkeme önüne çıkmaktan son derece korktuğu için firar etmiştir. Caris, birkaç yıldır sürekli Mattie'nin evine ziyarete gidiyordu. Daha birkaç gün önce, bu katedralde tanıkların önünde Caris o kadını savunmuştur."

Demek bu yüzden Philemon onu Mattie hakkında sorguya çekmişti diye düşündü Caris. Merthin'le göz göze geldiler. Merthin son derece endişeliydi. Philemon'un nereye varmak istediğini bir türlü hesaplayamamıştı. Endişelenmekte haklıymış, şimdi anlıyordu.

Aynı zamanda aklının bir tarafı Philemon'daki dönüşümü takdirle izliyordu. Dünkü o beceriksiz, mutsuz çocuk şimdi kendinden emin ve kibirli bir adam olmuştu, piskoposun ve kasabalıların önünde, sokmaya hazırlanan bir yılan gibi kinle dolu olarak konuşuyordu.

Philemon: "Mattie'nin büyücü olmadığına kutsal kitap üzerine yemin etmeyi teklif etti. Kendi suçunu örtmek istemiyorsa neden böyle bir şey yapsın?"

Merthin bağırdı: "Çünkü o suçsuz, Mattie de suçsuz. Sen ikiyüzlü bir yalancısın."

Bu söylediklerinden dolayı boyunduruğa bağlanabilirdi, ancak onun gibi birçok insan da bağırdığı için hakaretleri yorumsuz geçiştirildi.

Philemon devam etti: "Son zamanlarda Caris, mucizevi bir şekilde tıpkı kırmızı İtalyan kumaşları kalitesinde kumaş boyamaya başladı. Bu, Kingsbridge boyacılarının şimdiye kadar yapamadıkları bir şeydi. Bunu nasıl başarabildi? Büyüyle."

Caris, Mark Webber'in bas sesinin gümbürdediğini duydu.

"Yalan bu!"

"Doğal olarak bunu gündüz gözüyle yapamayacağını bildiği için evinin arka bahçesinde geceleyin ateş yakmıştır. Çevredeki komşuları buna tanıktır."

Philemon çok iyi çalışmıştı, Caris kötü bir önseziyle kavradı. Komşularıyla tek tek görüşmüştü.

"Ve garip tekerlemeler söylemiştir. Neden?"

Oysa Caris, boyaları kaynatıp kumaşları kazanlara daldırırken can sıkıntısından kurtulmak için kendi kendine söylemişti o tekerle-

meleri. Ama en masum ve önemsiz şeyleri bile şeytanlığın kanıtları olarak yorumlamakta Philemon'un özel bir yeteneği vardı. Sesini, titrek bir fısıltıya dönüşecek şekilde alçaltarak: "Çünkü karanlıkların prensini gizlice yardıma çağırıyordu."

Sonra sesini iyice yükselterek haykırdı.

"İblisten yardım diliyordu!"

Kalabalık korkuyla inledi.

"O kumaşlar, şeytan kırmızısıdır."

Caris Merthin'e baktı. Merthin donakalmıştı.

"Aptallar, ona inanmaya başladılar." dedi.

Caris yeniden cesaretini topladı.

"Ümitsizliğe kapılma." dedi. "Ben daha son sözümü söylemedim."

Merthin uzanıp elini tuttu.

"Yaptığı tek büyü bu değil." diye devam etti Philemon daha normal bir sesle.

"Mattie Wise aynı zamanda aşk iksirleri de yapıyordu." dedikten sonra suçlayan bakışlarla kalabalığa göz gezdirdi.

"Hatta, şu anda, bu kilisede, erkekleri büyülemek için Mattie'nin gücünden yararlanmış birçok ahlaksız kız bulunabilir."

Kız kardeşin de dahil, diye düşündü Caris. Philemon bunu biliyor muydu acaba?

Philemon: "Bir rahibe adayı bu konuda tanıklık edecek."

Elizabeth Clerk ayağa kalktı. Gözleri yerde, tipik rahibe alçakgönüllüğüyle ve alçak bir sesle konuştu.

"Söyleyeceklerimin doğruluğuna yemin ederim." diye başladı. "Merthin Builder ile nişanlıydım."

Merthin bağırdı: "Yalancı!"

"Birbirimize âşıktık ve çok mutluyduk."

Elizabeth devam etti.

"Merthin birdenbire değişti. Bir yabancı gibi davranıyordu. Çok soğuktu.

Philemon sordu: "Normal olmayan bir şeyler sezdiniz mi hemşire?"

"Evet efendim. Bıçağını sol eliyle tuttuğunu gördüm."

Kalabalık nefesini tutmuştu. Bu, büyünün çok bilinen işaretlerinden biriydi. Oysa Caris onun iki elini de kullanabildiğini biliyordu.

Elizabeth: "Sonra Caris'le evleneceğini söyledi." dedi.

Çok garip diye düşündü Caris. Gerçek biraz çarptırılarak nasıl meşum bir yalana çevrilebiliyordu. Gerçekten neler olduğunu biliyordu Caris. Merthin'le Elizabeth, Elizabeth arkadaşlıktan daha öteye gitmek istediğini açıkça belirtene kadar iyi birer dosttular. Merthin, onun duygularını paylaşmadığını söylediğinde ayrılmışlardı. Bu kadar basitti. Ama şeytani bir büyü her zaman hikâyeyi daha ilginç gösterirdi.

Elizabeth kendi kendini doğru söylediğine inandırmıştı. Ama Philemon onun yalan söylediğini biliyordu. Ve Philemon Godwyn'in maşasıydı. Godwyn nasıl olur da bu alçakça iftiralar karşısında vicdanının sesini bastırabilirdi? Manastıra hizmet için her şey mübahtır diye mi teselli ediyordu kendini?

Elizabeth sözlerini bitirdi.

"Ben artık başka bir erkeği sevemem. Bunun için hayatımı Tanrı'ya adamaya karar verdim."

Ve yerine oturdu.

Çok güçlü bir tanıklık olduğunun farkındaydı Caris'in ümitleri, kış seması gibi kararadı. İşin gerçeği, Elizabeth'in rahibe olmuş olması, tanıklığını daha da inandırıcı kılmıştı. Resmen romantik bir şantaj sahnelemişti. Ben bu kadar büyük bir fedakârlıkta bulunmuşken siz bana nasıl inanmazsınız der gibiydi.

Kasabalılar biraz yatışmıştı. Bu, suçlanan yaşlı ve deli bir kadının eğlenceli davası değildi. Bir hemşehrilerinin yaşam savaşını izliyorlardı.

Philemon: "En mahkûm edici delilimiz sayın Piskopos, son tanığımız, suçlanan kadının yakın aile bireylerinden biri, enistesi Elfric Builder."

Caris'in nefesi kesilir gibi oldu. Kuzeni Godwyn, en iyi arkadaşının kardeşi Philemon ve Elizabeth tarafından suçlanmıştı, ama bu en kötüsüydü. Kızkardeşinin kocasının aleyhinde konuşması inanılmaz bir hainlikti. Bundan sonra kimse Elfric'e saygı duymayacaktı, bundan emindi.

Elfric ayağa kalktı. Yüzünün bozuk ifadesinden Caris, onun kendinden utandığını anladı.

"Söyleyeceklerimin doğruluğuna yemin ederim." diye başladı.

Caris, kız kardeşi Alice'i aradı gözleriyle, ama göremedi. Eğer burada olsaydı kesinlikle Elfric'e engel olurdu. Kuşkusuz Elfric bir bahane uydurup evde kalmasını sağlamıştı. Bunların hiçbirinden muhtemelen haberi yoktu.

Elfric: "Caris, boş odalarda görünmeyen varlıklarla konuşuyor." dedi.

"Ruhlarla mı?" diye sordu Philemon.

"Korkarım öyle."

Kalabalıktan dehşet mırıltıları yükseldi.

Caris sık sık kendi kendine konuştuğunun farkındaydı. Biraz şaşırtıcı da olsa zararsız bir alışkanlık olduğunu düşünürdü bunun her zaman. Babası, hayal gücü kuvvetli olan herkesin aynı şeyi yaptığını söylerdi. Şimdi kendisini suçlamak için kullanılıyordu. Dilinin ucuna gelen itiraz sözcüklerini yuttu. Olayları akışına bırakmak ve sonra bütün suçlamaları teker teker çürütmek en iyisiydi.

"Ne zaman yapıyor bunu?" diye sordu Philemon.

"Yalnız olduğunu sandığı zamanlar."

"Ne söylüyor?"

"Kelimeleri anlamak imkânsız. Yabancı bir dilde konuşuyor olabilir."

Kalabalık buna da tepki gösterdi, büyücüler ve arkadaşlarının konuştuklarını kimse anlamasın diye kendilerine özel bir dil kullandıkları söylenirdi.

"Ne söylüyor olabilir?"

"Sesinin tonundan anlayabildiğim kadarıyla, yardım istiyor, iyi şans diliyor, kendisine zarar verenleri lanetliyor, böyle şeyler işte."

Merthin kendini tutamadı.

"Böyle kanıt olmaz!"

Herkes ona bakıyordu, devam etti.

"Sözcükleri anlayamadığını söylemişti, hepsini uyduruyor."

Kasabalılardan daha aklı başında olanlar aynı fikirde olduklarını mırıldanarak belli ettiler ama Caris'in istediği kadar yüksek sesle ya da öfkeyle değil.

Piskopos Richard ilk kez konuştu.

"Sakin olun. Mahkemenin düzenini bozan herkes jandarma tarafından dışarı atılacaktır. Devam edin lütfen Philemon ama gerçeği bilmediklerini kabul ettikleri halde kanıt uydurmaya kalkışan tanıkları çağırmayın bir daha."

Hiç olmazsa tarafsız adam diye düşündü Caris. Margery'nin düğününde olanlardan sonra Richard ve ailesi Godwyn'i hiç sevmiyorlardı. Öte yandan, bir kilise mensubu olarak Richard, kasabanın manastırın kontrolünden çıkmasını istemeyebilirdi. Bu yüzden en azından tarafsız kalabilirdi. Ümitleri biraz olsun yeşermeye başlamıştı.

Philemon, Elfric'e: "Sizce arkadaşları ona bir şekilde yardımcı olurlar mı?"

"Kesinlikle." diye cevap verdi Elfric.

"Caris'in yakın arkadaşları çok şanslı. Merthin başarılı bir inşaatçı oldu, marangozluk stajını bitiremediği halde; Mark Webber fakir bir adamdı, şimdi ne kadar zengin, Caris'in arkadaşı Gwenda, Wulfric başka biriyle nişanlı olmasına rağmen onunla evlendi. Bütün bunlar nasıl oldu, gizli güçlerin yardımı olmadan mı?"

"Teşekkür ederim."

Elfric yerine oturdu.

Philemon kanıtları toparlarken, Caris içinden yükselen dehşet duygusunu engelleyemedi. Çılgın Nell'in bir arabanın arkasında kırbaçlanarak sürüklenirkenki görüntüsünü kafasından kovmaya çalışıyordu. Kendini savunmak için söyleyeceklerine odaklanmaya uğraşıyordu. Hakkında söylenilen her iddiayı dalga geçe geçe çürütebilirdi, ama neden yalan söylediğini, kimin onları bu işe teşvik ettiğini açıklamak zorundaydı.

Philemon sözlerini bitirdiğinde Godwyn, Caris'e söyleyeceği bir şey olup olmadığını sordu. Hissettiğinden daha fazla özgüvenliymiş gibi çıkan sesiyle cevap verdi.

"Elbette var."

Kalabalığın önüne çıktı, üstünlüğün kendisini suçlayanların tekelinde olmasına izin veremezdi. Herkesi bilerek biraz bekletti. Tahtaya doğru yürüyerek Richard'ın gözlerinin içine baktı.

"Saygıdeğer Piskopos hazretleri, söyleyeceklerimin doğruluğuna yemin ederim." dedi, sonra kalabalığa döndü.

"Ama Philemon'un yemin etmediğine dikkatinizi çekerim."

Godwyn sözünü kesti.

"Bir keşiş olduğu için yemin etmesine gerek yoktur."

Caris sesini yükseltti:

"İyi ki keşiş olmuş, aksi halde bugün burada söylediği yalanlar yüzünden cehennemde yanardı."

Lehime bir puan diye düşündü ve ümitleri bir basamak daha yükseldi. Caris kalabalığa dönerek konuşuyordu.

Kararı verecek olan piskopos olmasına karşın kasabalıların tepkilerinden etkileneceği kesindi. Çok yüksek prensipleri olan bir adam değildi.

"Mattie Wise, bu kasabada birçok insanı sağlığına kavuşturmuştur." diye başladı.

"Bundan iki yıl önce, eski köprü çöktüğünde, yaralılara yardıma koşanların arasında o da vardı. Rahibe Cecilia ve öteki rahibelerle omuz omuza çalıştı. Bugün kiliseye şöyle bir baktım da, o korkunç günlerde onun yardımlarından faydalanmış birçok insan gördüm. O gün, Mattie'nin şeytandan yardım dilediğini gören var mı içinizde? Varsa çıksın konuşsun."

Söylediklerinin dinleyicileri iyice etkilemesi için bir süre sustu.

Madge'e işaret etti.

"Mattie, çocuğunun ateşini düşürmek için bir iksir hazırlamıştı. Verirken sana ne demişti?"

Madge korkmuş gibi görünüyordu. Bir büyücü lehinde tanıklık etmesi beklenen hiç kimse rahat olamazdı zaten. Ama Madge, Caris'e çok şey borçluydu. Omuzlarını dikleştirdi, küstah bir tavırla:

"Mattie bana, Tanrı'ya dua et, çünkü yalnızca o şifa verebilir." dedi.

Caris jandarma komutanına döndü.

"John Matthew Barber, kırılan kemiklerini yerine koyarken senin ağrılarını dindirdi. Ne demişti sana?"

John, iddia makamında olmaya alışkındı, buna rağmen o da husursuz görünüyordu, ama gerçeği söylemekten de çekinmedi.

"Tanrı'ya dua et, çünkü yalnızca o şifa verebilir." dedi.

Caris tekrar kalabalığa döndü.

"Herkes Mattie'nin bir büyücü olmadığını biliyor. Şimdi Philemon kardeşimiz soruyor, öyleyse neden kaçtı diye. Kolay bir soru. Kendisi hakkında söylenecek yalanlardan korktuğu için kaçtı. Şimdi aynı yalanlar benim için söyleniyor. Kadınlar, hanginiz yalan yere Tanrı'yı inkârla suçlansanız, rahipler ve keşişlerin mahkemesinde suçsuzluğunuzu kanıtlayabileceğinizden emin olabilirsiniz?"

Etrafa bakındı, kasabanın ileri gelen kadınları, Lib Wheeler, Sarah Taverner, Susanna Chepstow'un üzerinde özellikle oyalandı.

"Neden boyaları geceleri karıştırdım?" diye yeniden başladı.

"Çünkü günler kısaydı. Çoğunuz gibi babam da geçen yıl elindeki yünlerin hepsini satamamıştı, ben de bu kalıntı yünleri pazarlayabileceğim bir şeye dönüştürmek istedim. Formülü bulmak çok zor oldu ama çok çalıştım, saatlerce, gece gündüz çalıştım ve sonunda buldum ama bunu yaparken şeytandan yardım almadım."

Nefes almak için durakladı. Yeniden başladığında sesi, daha bir değişikti, oyun oynuyormuş gibiydi.

"Merthin'e büyü yapmakla suçlanıyorum. Kabul etmeliyim ki çok güçlü bir iddia. Hemşire Elizabeth'e bir bakmanızı istiyorum. Ayağa kalkar mısınız Elizatbeth lütfen?"

Elizabeth istemeye istemeye ayağa kalktı.

"Çok güzel, değil mi?" dedi Caris.

"Ayrıca akıllı da. Ve kendisi bir piskoposun kızı. Ah, bağışlayın sayın piskopos, saygısızlık etmek istemedim."

Kalabalık bu hayli cüretkâr laf dokundurmalar karşısında kıkırdaştı. Godwyn çok öfkelenmişti, ama Piskopos Richard zorla da olsa gülümsedi.

"Hemşire Elizabeth, herhangi bir adamın neden onun yerine beni tercih ettiğine akıl erdiremiyor. Ben de öyle. Anlaşılması güç ama Merthin beni seviyor, ben de onu. Nedenini ben de bilmiyorum."

Gülüşmeler arttı.

"Eğer Tevrat'ın geçerli olduğu zamanlarda yaşasaydık, Merthin ikimizle birden evlenirdi, böylece herkes mutlu olurdu."

İnsanlar kahkahayla güldüler. Bir süre gürültünün dinmesini bekledi, sonra ciddi bir tavırla devam etti.

"Benim asıl üzüldüğüm şey, hayal kırıklığına uğramış bir kadının sıradan kıskançlığının, kesinlikle güvenilmez bir keşiş adayının ağzından, Tanrı'yı inkâr etme gibi ciddi bir suçlamada iftira olarak ortaya atılması oldu."

Philemon, güvenilmez olduğu suçlamasına itiraz etmek için ayağa fırladı ama Piskopos Richard eliyle işaret ederek onu durdurdu.

"Bırakın konuşsun, bırakın konuşsun."

Caris, Elizabeth konusunu hallettiğine karar vererek devam etti.

"İtiraf ediyorum, bazen, yalnızken çirkin sözler kullanıyorum, özellikle ayağımı bir yere vurduğum zaman. Ama enişteme, neden benim aleyhime tanıklık ettiğini ve kendi kendime söylenmelerimi neden kötü ruhlara dua etme olarak size yansıttığını sorar mısınız? Cevabını ben verebilirim."

Bir an durdu ve ağır ağır devam etti.

"Babam hasta. Eğer ölürse, mirası kız kardeşimle benim aramda bölüştürülecek. Ama ben de ölürsem hepsi kardeşime kalacak. Ve kız kardeşim Elfric'in karısı."

Kalabalığa soru sorar gibi göz gezdirdikten sonra:

"Çok mu şaşırdınız?" dedi. "Ben de. Ama insanlar bunun daha azı için adam öldürüyorlar."

Sanki sözlerini bitirmiş gibi biraz uzaklaştı. Philemon oturduğu sıradan ayağa kalktı. Caris etrafında dönerek Philemon'a Latince: "Caput tuum in ano est." dedi.

Keşişler yüksek sesle güldüler, Philemon kıpkırmızı oldu.

Caris Elfric'e döndü: "Anlamadın değil mi Elfric?"

"Hayır." dedi Elfric somurtarak.

"Onun için, uğursuz cadı dilinde konuştuğumu sanmış olabilirsin."

Yeniden Philemon'a döndü.

"Hangi dilde konuştuğumu biliyorsun değil mi?"

"Latince." diye cevapladı Philemon.

"Belki, ona ne söylediğimi anlatabilirsin."

Philemon yardım bekler gibi piskoposa baktı. Ama Richard çok eğleniyormuş gibiydi, sadece: "Soruya cevap ver." dedi.

Philemon kızgın bir suratla itaat etti.

"Senin başın kıçının üstünde dedi, efendim."

Kasabalılar kahkahalarla gülerken Caris yerine geçti.

Gürültü yatışınca Philemon konuşmaya başladı, ama Richard sözünü kesti.

"Artık seni dinlemek istemiyorum." dedi.

"Caris'e karşı önemli suçlamalarda bulundun ve o da çok etkili bir savunma yaptı. Bu suçlama hakkında bir şey söylemek isteyen var mı?"

"Ben sayın piskopos."

Vaiz Murdo öne doğru ilerledi. Kasabalıların bazıları alkışlarken, bazıları homurdandı. Murdo böyle birbirine zıt tepkiler alabiliyordu toplumdan.

"Tanrı'yı inkâr etmek günahtır." diye başladı, sesi vaaz verme tonundaydı. "Kadın ve erkeklerin ruhlarını çürütür ve..."

"Teşekkür ederim kardeşim, ben Tanrı'yı inkâr etmek ne demek biliyorum." dedi Richard.

"Başka söyleyeceğiniz bir şey var mı? Eğer yoksa..."

"Sadece bu." diye cevap verdi Murdo.

"Katılıyorum ve tekrar ediyorum ki..."

"Daha önce söylenmişse..."

"Suçlama ve savunma aynı derecede güçlüydü."

"Bu durumda..."

"Tamam Vaiz Murdo, nedir? Lütfen çok kısa olsun."

"Şeytanın işareti aranmalı kadında."

Caris'in kalbi duracaktı.

"Tabii ya." dedi piskopos.

"Daha önceki bir mahkemede de aynı öneride bulunmuştunuz."

"Gerçekten efendim, şeytan, kendisine hizmet edenlerin sıcak kanını özel hortumuyla açgözlü bir şekilde emer, annesinin memesini emen bebekler gibi."

"Evet, teşekkür ederim vaiz, fazla ayrıntıya gerek yok. Rahibe Cecilia, iki rahibe alıp suçlanan kadını muayene odasına götürür müsünüz?"

Caris Merthin'e baktı. Merthin duyduğu dehşetten sapsarı olmuştu. Aynı şeyi düşünüyorlardı.

Caris'in bir beni vardı.

Küçücüktü, ama rahibeler bulabilirlerdi. Şeytanın en çok ilgilendiği söylenen noktada, vulvanın sol tarafındaydı, koyu kahverengiydi, etrafındaki tüyler onu gizleyemiyordu. Merthin onu ilk fark ettiğinde şaka yapmıştı.

"Vaiz Murdo görse seni büyücü ilan eder, onun için ona göstermezsen iyi edersin" demişti.

Caris de gülerek cevap vermişti.

"Dünyada en son erkek o kalsa o iş olmaz."

Nasıl da kaygısızca söz etmişlerdi ondan. Ama şimdi onun yüzünden ölüm cezasına çarptırılacaktı.

Çaresizlikle etrafına bakındı. Kaçabilirdi ama etrafını saran yüzlerce insandan hiç olmazsa bir kısmının onu durdurması işten değildi. Merthin'in belindeki bıçağın üstündeydi gözleri. Eğer bıçağı kılıç, Merthin de büyük bir savaşçı olsaydı bile -ki değildi- bu kalabalığın içinde yol açması imkânsızdı.

Rahibe Cecilia gelip elini tuttu.

Caris, kiliseden çıkar çıkmaz kaçmaya karar verdi. Manastır binalarını geçebilirse özgürlüğüne kavuşabilirdi.

Godwyn: "Constable, yardımcılarından birini al, kadına muayene odasına kadar eşlik edin ve iş bitene kadar dışarda bekleyin."

Cecilia Caris'i tutamazdı ama iki adam tutabilirdi.

John, Mark Webber'e baktı, yardımcılarının arasında normalde ilk önce onu seçerdi. Caris hafiften ümitlendi. Mark onun sadık bir arkadaşıydı. Ama Constable da aynı şeyleri düşünmüş olmalı ki Mark'ı atlayıp Christopher Blacksmith'e işaret etti.

Cecilia yavaşça Caris'in elinden çekti.

Sanki uykuda geziyormuş gibi Caris, kendisini kiliseden çıkarmalarına izin verdi. Kuzey kapısından çıktılar. Önde Cecilia ve Caris, arkalarında Koca Julie ve Hemşire Mair, onların da hemen arkasında John Constable ve Christopher Blacksmith yürüyorlardı. Manastır binalarını geçtiler, rahibelerin bölümüne girdiler ve yatakhaneye doğru yürüdüler. İki adam dışarda kaldılar.

Cecilia kapıyı kapattı.

"Muayene etmenize gerek yok." dedi Caris. "Bende bir işaret var."

"Biliyoruz." dedi Cecilia.

Caris kaşlarını çattı.

"Nasıl?"

"Seni yıkamıştık."

Mair ve Julie'yi gösterdi.

"Üçümüz birden. İki Noel önce hastaneye yattığın zaman. Yediğin bir şeyden zehirlenmiştin."

Cecilia, Caris'in gebeliğini sonlandırmak için iksir içtiğini ya bilmiyor ya da bilmiyormuş gibi yapıyordu.

Devam etti: "İshal olmuştun. Kusuyor, her yeri kirletiyordun, bu arada kanaman da vardı. Birçok kez temizlenmen gerekmişti. Hepimiz o beni gördük."

Ümitsiz bir çaresizlik Caris'i karşı konulmaz bir şekilde dibe çekiyordu.

"Öyleyse beni ölüme mahkûm edeceksiniz." dedi neredeyse fısıltıyla.

"Öyle olması gerekmiyor." dedi Cecilia. "Başka bir yol bulunabilir."

Merthin üzüntüden çılgına dönmüştü. Caris kapana kısılmıştı. Ölüme mahkûm edilecekti ve elinden hiçbir şey gelmiyordu. Geniş omuzları, kılıcı ve şiddet düşkünlüğüyle Ralph bile olsaydı onu kurtaramazdı. Dehşet içinde gözlerini Caris'in kaybolduğu kapıya dikmişti. Caris'in beninin nerede olduğunu biliyordu ve rahibelerin onu hemen bulacağından emindi çünkü en dikkatle inceleyecekleri yerdeydi.

Etrafındaki kalabalıktan heyecanlı konuşmalar yükseliyordu. İnsanlar Caris'in lehinde ya da aleyhinde fikirler ileri sürüyor, mahkemeyi yeniden yaşıyorlardı, ama Merthin cam bir balonun içindeymiş gibiydi. Söylenenleri doğru dürüst işitmiyordu bile. Konuşmalar kulaklarında yüzlerce davul birden çalıyormuş gibi yankılanıyordu.

Gözleri Godwyn'e takıldı. Ne düşündüğünü merak ediyordu. Merthin diğerlerini anlayabiliyordu; -Elizabeth kıskançlıktan aklını kaçırmış gibiydi, Elfric'i açgözlülük ele geçirmişti ve Philemon tepeden tırnağa kötü niyetliydi- ama başrahip onu hayrete düşürmüştü. Godwyn kuzeni Caris'le birlikte büyümüştü ve kendisi de Caris'in büyücü olmadığını biliyordu. Ama yine de öldüğünü görmeye hazırlanıyordu. Bu kadar aşağılık bir şeyi nasıl yapabilmişti? Kendi kendine ne bahaneler uyduruyordu acaba? Bütün bunları Tanrı için yaptığına mı inandırmıştı kendini? Godwyn bir zamanlar Merthin'e nazik bir bilim adamı, Başrahip Anthony'nin dar muhafazakârlığının panzehiri gibi görünmüştü. Ama şimdi Anthony'den de beter olmuş, aynı modası geçmiş amaçların peşinde, ondan daha acımasız davranmaya başlamıştı.

Caris ölürse, diye düşündü Merthin, Godwyn'i öldüreceğim.

Anne ve babası yanına geldiler. Bütün mahkeme boyunca kilisedeydiler. Babası bir şeyler söyledi ama Merthin anlayamadı.

"Ne?" dedi.

Sonra kuzey kapısı açıldı, kalabalık sessizliğe büründü. Rahibe Cecilia odadan yalnız başına çıktı, kapıyı arkasından kapattı. Meraklı bir mırıltı yükseldi kalabalıktan. Şimdi ne vardı?

Cecilia piskoposun koltuğuna doğru yürüdü.

Richard: "Eee, Başrahibe? Mahkemeye ne söyleyeceksiniz?"

Cecilia yavaşça: "Caris günah ..."

Kalabalıktan bir şaşkınlık uğultusu yükseldi.

Cecilia sesini yükseltti.

"Günah çıkarttı."

Herkes sustu. Ne demekti bu?

"Ve bağışlandı."

"Kim bağışladı?" diye sözünü kesti Godwyn.

"Rahibelerin bağışlama yetkisi yoktur."

"Peder Joffroi bağışladı."

Merthin, Joffroi'yi tanıyordu. Joffroi, Merthin'in çatısını tamir ettiği St.Marks Kilisesi'nde rahipti. Joffroi Godwyn'i hiç sevmezdi.

Neler oluyordu? Herkes Cecilia'dan bir açıklama yapmasını bekliyordu.

Cecilia: "Caris rahibe adayı olmak için manastırımıza başvurdu ve..."

Sözleri bir kez daha kalabalıktan yükselen bağırışlarla kesildi.

Sesleri bastırmak için haykırdı:

"Ve ben de kabul ettim."

Ortalık birbirine girdi. Merthin Godwyn'in avaz avaz bağırdığını görüyor ama ne söylediğini anlayamıyordu. Elizabeth öfkeden çıldırmıştı, Philemon gözlerini zehirleyici bir nefretle Cecilia'ya dikmişti. Elfric şaşkındı, Richard eğleniyormuş gibiydi. Merthin'in aklı karışmıştı. Piskopos bunu kabul edecek miydi? Mahkeme bitmiş miydi? Caris idamdan kurtulmuş muydu?

Gürültü yavaş yavaş azaldı. Godwyn sesi duyulabilecek hale gelince, yüzü öfkeden bembeyaz halde konuştu.

"Tanrı'yı inkâr ettiğini kabul etti mi, etmedi mi?"

"Günah çıkarılırken edilen itiraflar kutsal sırlardır." diye ağırbaşlılığını koruyarak cevap verdi.

"Rahib'e ne söylediğini bilmiyorum, bilsem bile ne size ne de bir başkasına söylerim."

"Şeytanın işaretini taşıyor mu?"

"Onu muayene etmedik."

Merthin bunun kaçamak bir cevap olduğunun farkındaydı.

Cecilia çabucak ekledi: "Bağışlandıktan sonra artık bir gereği kalmadı."

"Bu kabul edilemez!" diye kükredi Godwyn.

Philemon'un sözde davacı olduğunu unutuvermişti birden.

"Başrahibe mahkemenin kurallarını bu şekilde bozamaz."

Piskopos Richard: "Teşekkür ederim sayın Başrahip."

"Mahkemenin düzeni devam etmeli."

Richard bu kez sesini yükseltti: "Bu yapılıyor."

Godwyn itiraz etmek için ağzını açtı, sonra susmanın daha iyi olduğuna karar verdi.

Richard: "Daha fazla tartışma duymak istemiyorum. Ben kararımı verdim, şimdi açıklayacağım."

Ortalık sessizleşti.

"Caris'in rahibeler manastırına girmesine izin verilme önerisi çok ilginç. Büyücü olsa bile çevresindeki kutsallık içinde kimseye

bir zarar veremez. Buraya şeytan giremez. Öte yandan, eğer büyücü değilse, masum bir kadını ölüme mahkûm etme yanlışından kurtulmuş olacağız. Hayat tarzı olarak manastır Caris'in kişisel tercihi olmayabilir ama tesellisi Tanrı hizmetine adanmışlık olacaktır. Sonuçta, bunu tatminkâr bir çözüm olarak görüyorum."

Godwyn: "Sonradan manastırdan ayrılırsa ne olacak?"

"İyi bir soru." dedi piskopos.

"Bu yüzden Caris'i resmen ölüme mahkûm ediyorum, ancak karar rahibe olarak kaldığı sürece uygulanmayacak. Eğer ettiği yemini bozarsa, ölüm kararı yürürlüğe girecek."

Bu kadarmış diye düşündü Merthin bir ölüm kararı gözleri öfke ve acı dolu yaşlarla...

Richard ayağa kalktı.

Godwyn: "Mahkeme sona ermiştir!" dedi.

Piskopos arkasında keşişler ve rahibelerle salondan ayrıldı.

Merthin bastığı yeri bilmeden yürüyordu. Annesi, ona teselli edici bir şeyler söylüyordu ama o duymamazlıktan geldi. Kalabalıkla birlikte katedralin büyük batı kapısına, oradan da dışarı çimenlere sürüklendi. Satıcılar kalan mallarını topluyor, tezgâhları söküyorlardı. Yün panayırı bir dahaki sene açılmak üzere kapanıyordu. Godwyn'in istediğini elde ettiğini anlıyordu. Edmund ölüyor, Caris yolundan çekiliyordu, Elfric başkan olacak ve bağımsız ilçe olma başvurusu geri çekilecekti.

Manastır binalarının gri taş duvalarına baktı. Caris içerde bir yerlerdeydi. Geri döndü, akın akın gelen kalabalığın aksi yönünde, hastaneye doğru yürümeye başladı.

Hastane boştu. Temizce süpürülmüş, gecelik misafirlerin kaldığı saman şilteler düzenli bir şekilde duvarın önüne yığılmıştı. Doğu ucundaki sunakta bir mum yanıyordu. Merthin, ne yapacağını bilmeden salon boyunca yürüdü.

Timothy'nin Kitabı'nda, atası Jack Builder'in bir süreliğine keşiş adayı olduğunu okumuştu. Yazar, Jack'in gönülsüz bir aday olduğunu manastır disiplinine alışamadığını belirtmişti. Sonunda Jack'in adaylığı birdenbire sona ermiş ama Timothy sebep olan durumları nezaketle geçiştirmişti.

Ama Piskopos Richard, Caris'in manastırı terk etme durumunda, idam cezasını uygulama kararını almıştı.

Genç bir rahibe içeri girdi. Merthin'i tanıyınca biraz korktu.

"Ne istiyorsunuz?" diye sordu.

"Caris'le konuşmalıyım."

"Gidip sorayım." dedi rahibe ve çabucak uzaklaştı.

Merthin sunağı, haçı, duvardaki Macaristanlı Elizabeth'i gösteren üç bölümlük resmi inceledi. Elizabeth hastanelerin koruyucu azizesiydi. Üç bölümden birinde azize, başında tacıyla, yoksulları doyuran bir prenses olarak resmedilmişti. İkincisinde hastanesini inşa ederken, üçüncüsünde ise pelerininin altında taşıdığı yiyeceklerin güllere dönüşmesi gösteriliyordu. Caris burada ne yapacaktı? Şüpheci bir insandı, kilisenin öğrettiği her şeye kuşkuyla bakardı. Bir prensesin ekmeği güle çevirdiğine asla inanmazdı. "Nereden biliyorlar?" diyerek, herkesin sorgulamadan kabul ettiği hikâyelere itiraz ederdi. Âdem ile Havva, Nuh'un gemisi, David ile Goliath, Hazreti İsa'nın doğumu... Burada kafese kapatılmış vahşi bir kedi gibi olacaktı.

Onunla konuşmalı, aklından geçenleri öğrenmeliydi. Kendisinin tahmin edemediği bir plan yapmış olmalıydı mutlaka. Rahibenin dönmesini sabırsızlıkla bekledi. Gelen, o değildi. Koca Julie'ydi.

"Tanrı'ya şükür!" dedi. "Julie, hemen Caris'i görmem gerek."

"Çok üzgünüm genç Merthin." dedi.

"Caris seni görmek istemiyor."

"Komik olma." dedi Merthin.

"Biz nişanlıyız, hesapta yarın evlenecektik. Beni görmek zorunda."

"Şimdi o bir rahibe adayı. Artık evlenemez."

Merthin sesini yükseltti.

"Eğer doğruysa, bana bunu kendisinin söylemesi gerekmez mi?"

"Bunu söylemek bana düşmez. Caris senin burada olduğunu biliyor ve seni görmek istemiyor."

"Sana inanmıyorum."

Merthin yaşlı rahibeyi bir kenara iterek biraz önce onun çıktığı kapıdan içeri girdi. Kendini küçük bir lobide buldu. Daha önce

buraya hiç gelmemişti. Zaten çok az erkek manastırın rahibelere ayrılan bu bölümüne girebilirdi. Başka bir kapıdan geçince kadınlar manastırının bir bölümünde olduğunu anladı. Birkaç rahibe vardı içerde. Bazıları okuyor, bazıları huzur içinde ortada dolaşıyor, bazıları da alçak sesle konuşuyorlardı.

Sıra kemerler boyunca koştu. Bir rahibe onu gördü ve bir çığlık attı. Merthin aldırmadı. Merdivenleri görünce koşarak yukarı çıktı ve önüne gelen ilk odaya daldı. Burası yatakhaneydi. Yerde iki sıra halinde dizilmiş şilteler, üstlerinde özenle katlanmış battaniyeler duruyordu. İçerde kimse yoktu. Koridorda bir iki adım atıp başka bir kapıyı denedi. Kilitliydi.

"Caris!" diye haykırdı. "Orada mısın? Konuş benimle."

Kapıyı yumrukladı. Eklemlerinin derisi yüzülmüş, kanamaya başlamıştı, ama acısını duymuyordu bile.

"Bırak içeri gireyim!" diye seslendi.

"Bırak içeri gireyim!"

Arkasından bir ses: "Ben seni içeri sokacağım." dedi.

Arkasını döndüğünde Rahibe Cecilia ile burun buruna geldi.

Belinden bir anahtar çıkardı ve sakin sakin kapıyı açtı. Merthin kapıyı ardına kadar açtı. Burası tek penceresi olan küçük bir odaydı. Duvarlarda çepeçevre, katlanmış giysilerle dolu raflar vardı.

"Burası kışlık giysilerimizi sakladığımız oda ." dedi Cecilia. "Bir çeşit depo."

"O nerede?" diye bağırdı Merthin.

"Kendi arzusuyla kapısı kilitlenmiş bir odada. Odayı bulamazsın, bulsan bile içeri giremezsin. Seni görmeyecek."

"Ölmediğini nereden bileyim?"

Merthin kendi sesinin heyecandan çatlak çatlak çıktığını fark etti, ama aldırmadı.

"Beni tanırsın." dedi Cecilia. "Ölmedi."

Merthin'in eline baktı.

"Canını acıtmışsın." dedi sevecenlikle. "Benimle gel, yaralarına merhem süreyim."

Merthin önce eline baktı, sonra Cecilia'ya.

"Sen bir şeytansın!" dedi.

Ondan uzaklaşarak, geldiği yoldan geri, hastaneye doğru koşmaya başladı, açık havaya çıkarken korku dolu gözlerle kendisini izleyen Koca Julie'nin yanından geçti. Kendini panayır -sonu- kaosunun hüküm sürdüğü katedralin önüne attı, oradan da hızla anacaddeye çıktı. Edmund'la konuşmayı düşündü önce ama sonra vazgeçti; korkunç gerçeği Caris'in hasta babasına başka biri söylemeliydi. Kime güvenebilirdi? Aklına Mark Webber geldi.

Mark ve ailesi anacaddede büyük bir eve taşınmışlardı. Taştan yapılmış geniş giriş katında, kumaş balyalarının konduğu depolar vardı. Mutfaklarında dokuma tezgâhı yoktu artık. Bütün dokuma işlerini, kendi organize ettikleri kişiler tarafından yapılıyordu. Mark ve Madge, bir sırada oturmuşlardı, çok ciddi görünüyorlardı. Merthin içeri girdiğinde Mark ayağa fırladı.

"Onu görebildin mi?" diye sordu.

"İzin vermediler."

"Çok saçma." dedi Mark.

"Evleneceği adamı görmesine engel olmaya hakları yok."

"Rahibeler beni görmek istemediğini söylediler."

"Onlara inanmam ben."

"Ben de. Onun için içeri girip Caris'i aradım, ama bulamadım. Pek çok kilitli kapı vardı."

"Oralarda bir yerde olmalı."

"Biliyorum. Benimle birlikte oraya gelir misin? Bir de balyoz al yanına ve onu buluncaya kadar bütün kilitli kapıları kırmama yardım et."

Mark, huzursuzlandı. Her ne kadar güçlü bir adamsa da şiddet kullanmaktan nefret ederdi.

Merthin: "Onu bulmam gerek, ölmüş olabilir."

Mark ağzını açmadan, Madge atıldı:

"Benim daha iyi bir fikrim var."

İki adam da ona baktı.

"Manastıra ben gideceğim." dedi Madge. "Rahibeler bir kadından rahatsız olmazlar. Belki Caris'i benimle görüşmeye ikna edebilirler."

Mark başını salladı.

"En azından hayatta olup olmadığını öğreniriz."

Merthin: "Ama benim daha fazlasına ihtiyacım var. Ne düşünüyor? Patırtının bitmesini bekleyip ondan sonra mı kaçacak? Onu kaçırmayı deneyeyim mi? Yoksa sadece bekleyeyim mi? Eğer öyleyse ne kadar? Bir ay? Bir yıl? Yedi yıl?"

"Ben ona sorarım, eğer içeri girmeme izin verirlerse."

Madge ayağa kalktı.

"Sen burada bekle."

"Hayır. Ben de seninle geliyorum" dedi Merthin. "Dışarda beklerim."

"Bu durumda Mark, neden sen de gelmiyorsun? Merthin'e arkadaşlık edersin."

Merthin'i beladan uzak tutarsın demek istemişti. Merthin hiç itiraz etmedi. Yardım etmelerini kendisi istemişti. Güvendiği iki insana yanında oldukları için minnettardı.

Aceleyle manastıra döndüler. Madge içeri girerken, Mark ve Merthin dışarda bekledi. Merthin, Caris'in yaşlı köpeği Scrap'i gördü, kapıya oturmuş, sahibini bekliyordu.

Madge gittikten yarım saat kadar sonra Merthin: "Onu içeri bıraktılar herhalde, aksi halde şimdiye kadar dönmüş olurdu."

"Göreceğiz." dedi Mark.

Son satıcıların da toparlanıp katedralin önündeki çayırdan ayrılmalarını izlediler. Çayır, çamur deryasına dönmüştü. Merthin bir aşağı bir yukarı volta atarken, Mark, Samson heykeli gibi oturuyordu. Bir saat, sonra iki saat geçti. Bütün sabırsızlığına rağmen Merthin bu gecikmeden memnundu, demek ki Madge Caris'le konuşuyordu.

Nihayet Madge dışarı çıktığında güneş kasabanın batısında batmak üzereydi. İfadesi ciddi, yüzü gözyaşlarından sırılsıklamdı.

"Caris yaşıyor." dedi. "Fiziksel ya da ruhsal hiçbir şeyi yok. Aklı başında."

"Ne söyledi?" Merthin heyecanla sordu.

"Söylediği her kelimeyi sana aktaracağım. Gel, bahçede oturalım."

Sebze bahçesine gidip taş bir sıraya oturarak günbatımına baktılar. Madge'in sükûneti Merthin'in aklına kötü şeyler getiriyordu.

Öfkeyle bağırıp çağırmasını tercih ederdi. Tavırlarından haberlerin kötü olduğunu anlıyordu. Çok ümitsizdi.

"Beni görmek istemediği doğru, değil mi?"

Madge içini çekti.

"Evet."

"Ama neden?"

"Ben de sordum. Kalbinin paramparça olacağını söyledi."

Merthin ağlamaya başladı.

Madge alçak ve net bir sesle devam etti.

"Rahibe Cecilia bizi yalnız bıraktı, böylece işitilmek korkusu olmadan her şeyi açık açık konuştuk. Caris, Godwyn'le Philemon'un, bağımsız ilçe başvurusu yüzünden kendisinden kurtulmaya kararlı olduklarına inanıyor. Manastırda güvende, eğer bir şekilde oradan çıkarsa, onu bulup öldüreceklerini düşünüyor."

"Kaçabilirdi, onu Londra'ya götürebilirdim." dedi Merthin. "Godwyn bizi asla orada bulamazdı."

Madge başını salladı.

"Bunu da söyledim. Uzun bir süre tartıştık. Bu durumda sizin ikinizin, hayatınızın sonuna kadar kaçak olarak yaşamak zorunda kalacağınızı düşünüyor. Seni buna mahkûm etmek istemiyor Merthin. Kuşağının en büyük mimarı olmanın yazgın olduğuna, çok ünlü biri olacağına inanıyor. Ama Caris seninle birlikte olursa, daima kimliğin hakkında yalan söylemek, gün ışığından saklanmak zorunda kalacaksın."

"Umurumda değil."

"Caris bunları diyeceğini söylemişti. Ama aslında umurunda olduğuna, dahası olması gerektiğine inanıyor. Sen belki aldırmıyorsun, ama o aldırıyor. Sen istesen bile o senin kısmetini elinden almayacak."

"Bütün bunları bana kendisi söyleyebilirdi."

"Kafasını karıştıracağından korkuyor."

Merthin Madge'in doğru söylediğini biliyordu. Cecilia da doğru söylüyordu. Caris onu görmek istememişti. Çok şaşırmıştı. Yutkundu, gözyaşlarını koluyla sildi ve konuşmaya çalıştı.

"Ama ne yapacak?" diye sordu.

"Elinden gelenin en iyisini. İyi bir rahibe olmaya çalışacak."

"Kiliseden nefret eder."

"Ruhban takımına saygı duymadığını biliyorum. Bu kasabada, şaşırtıcı değil. Ama Caris, kasabalı kadınları ve erkekleri tedavi etmeye adanmış bir yaşamın onun için bir teselli kaynağı olacağına inanıyor."

Merthin düşünceye daldı. Mark ve Madge onu sessizce izliyorlardı. Caris'i hastanede çalışırken, hasta insanlarla ilgilenirken hayal edebiliyordu. Ama gecenin yarısını ilahi söylemek ve dua etmekle geçirmeye başlayınca nasıl hissedecekti?

"Kendini öldürebilir." dedi uzunca bir suskunluktan sonra.

"Hiç sanmam." dedi Madge ikna edici bir tonla.

"Son derece üzgün ama o yolu seçeceğini hiç sanmıyorum."

"Birilerini öldürebilir."

"Bu daha akla yakın."

"O zaman..." dedi Merthin yavaşça. "Bu şekilde mutlu olabilir."

Madge hiçbir şey demedi. Merthin sert sert ona bakıyordu. Madge başını eğdi.

Korkunç ama gerçek olduğunu anlamıştı Merthin. Caris mutlu olabilirdi. Evini, özgürlüğünü, müstakbel kocasının kaybediyordu ama yine de mutlu olabilirdi.

Söylenecek bir şey kalmamıştı.

Merthin ayağa kalktı.

"Arkadaşlarım olduğunuz için teşekkür ederim." dedi ve yürüyerek uzaklaştı.

Mark: "Nereye gidiyorsun?" diye sordu.

Merthin durdu ve geri döndü. Kafasında dolaşıp duran bir fikir vardı ve onun netleşmesini bekliyordu. Netleştiğinde Merthin şaşırdı. Düşüncesi doğruydu, sadece doğru değil, aynı zamanda mükemmeldi de.

Gözyaşlarını sildi, batmakta olan güneşin kızıllığında dostlarına baktı.

"Floransa'ya gidiyorum. Hoşça kalın." dedi.

V. BÖLÜM

Mart 1346 -
Aralık 1348

43

Hemşire Caris, rahibelerin binasından çıkarak canlı adımlarla hastaneye yürüdü. Yataklarda yatan üç hasta vardı. Koca Julie, artık ayinlere katılamayacak ve yatakhane merdivenlerini çıkamayacak kadar güçsüzdü. Dick Brewer'ın oğlu Danny'nin karısı Bella Brewer sorunlu bir doğumdan sonra yeni yeni toparlanıyordu. Ve on üç yaşındaki Rickie Silvers kolunu kırmış, Matthew Barber kırığı yerine yerleştirmişti.

Bir kenarda iki kişi bir sıraya oturmuş konuşuyorlardı. Biri Nellie adındaki rahibe adayı, diğeri manastır hizmetlilerinden Bob'du.

Caris'in deneyimli gözleri odayı şöyle bir taradı. Yatakların yanında kirli yemek tabakları duruyordu. Yemek zamanı geçeli saatler olmuştu.

"Bob!" diye seslendi.

Bob hemen yerinden fırladı.

"Şu tabakları kaldır. Burası bir manastır ve temizlik bir erdemdir. Çabuk ol."

"Özür dilerim hemşire." dedi Bob.

"Nellie, Koca Julie'yi tuvalete götürdün mü?"

"Henüz değil efendim."

"Her yemekten sonra gitmek zorunda. Annem de aynıydı. Bir kaza yapmadan, çabuk götür."

Nellie, yaşlı rahibeyi kaldırmaya çalıştı.

Caris, hasta bakımının kalitesini yükseltmeye çalışıyordu ama rahibe olarak geçirdiği yedi yıldan sonra hâlâ istediği kadar başarılı olamamıştı, aynı talimatları tekrar tekrar söylemekten usanmıştı.

Bob, yemekten hemen sonra ortalığı toplaması gerektiğini biliyordu, Caris bunu defalarca söylemişti. Nellie, Julie'nin ihtiyaçlarını farkındaydı. Ama yine de bir sıraya oturup dedikoduyla vakit öldürebiliyorlardı. Sıklıkla olduğu gibi bu kez de Caris'in zorlu denetiminden kaçamamışlardı.

El yıkamak için kullanılmış bir su kâsesini yerinden aldı ve dışarı dökmek için oda boyunca yürüdü. Tanımadığı bir adam dışardaki duvarın dibinde ihtiyacını gideriyordu. Yatacak yer arayan bir yolcu olduğunu tahmin etti.

"Bir dahaki sefere ahırın arkasındaki tuvaleti kullanın lütfen." diye çıkıştı.

Adam penisi elinde, yan yan bakarak, "Sen de kimsin?" diye sordu hakaret edercesine.

"Ben bu hastanede görev yapıyorum ve eğer bu gece burada kalmak istiyorsan hareketlerine çekidüzen vermen gerekiyor."

"Ah!" dedi adam. "Patronlık taslıyorsun ha?"

Bir süre penisini sallayarak kalan damlaları düşürmekle oyalandı.

"O hastalıklı düdüğünü çek gözümün önünden çabuk, yoksa bırak manastırı, kasabada bile bir tek gece kalamazsın."

Caris elindeki su dolu kâseyi adamın üstüne boşalttı. Adam şaşkınlıkla geri sıçradıysa da, pantolonunu ıslanmaktan kurtaramadı.

Caris aşağıya inip kâseyi çeşmeden bir daha doldurdu. Manastırın altında, binadaki çeşmelere, mutfaklara ve hastaneye kasabanın yukarısındaki kaynaktan temiz su getiren büyük bir yeraltı borusu vardı. Yeraltı sularından alınan ayrı bir boruda tuvaletlere su taşınıyordu. Bir gün Caris, Julie gibi hastaların fazla yürümemesi için hastanenin hemen yanına bir tuvalet yaptırmak istiyordu.

Yabancı onu takip etti. Caris su dolu kabı uzatarak: "Ellerini yıka!" dedi.

Adam bir an durakladıysa da sonra kâseyi aldı.

Caris onu süzdü. Kendi yaşlarında -yirmi- gibi görünüyordu.

"Kimsin sen?"

"Hereford'lu Gilbert; bir gezgin. St.Adolphus'un kutsal kalıntılarına saygılarımı sunmaya geldim."

"Bu durumda bu geceyi hastanede geçirebilirsiniz, ancak bana ve buradaki herkese saygılı davranmaya dikkat edin."

"Tamam hemşire."

Caris manastıra geri döndü. Sakin bir ilkbahar günüydü, güneş kilise bahçesinin eski taşları üzerinde parlıyordu. Batı tarafında, Hemşire Mair, kızlar okulunun öğrencilerine yeni bir ilahi öğretiyordu. Caris biraz durup onları izledi. İnsanlar Mair'in bir meleğe benzediğini söylüyorlardı. Tertemiz bir cildi, parlak gözleri ve yay gibi kıvrık dudakları vardı. Okul teknik olarak Caris'in sorumluluğundaydı. Dış dünyadan manastıra giren herkesle o ilgileniyordu. Yaklaşık yirmi yıl kadar önce kendisi de bu okula gelmişti.

Yaşları on ila on beş arası on tane öğrenci vardı. Bir kısmı Kingsbridge'li tüccarların kızlarıydı, diğerleri asillerin çocuklarıydı. Tanrı'nın iyiliğinden bahseden ilahi nihayet bitince kızlardan biri sordu:

"Hemşire Mair, eğer Tanrı iyiyse, neden anne ve babamın ölmesine izin verdi?" diye sordu.

Bütün ergenlik çağındaki akıllı gençlerin er ya da geç soracakları klasik sorunun çocuk versiyonuydu. Kötü şeyler nasıl olabilir? diye çok sormuştu Caris kendi kendine. İlgiyle soruyu soran çocuğa baktı. Tilly Shiring'di. Kont Roland'ın on iki yaşındaki yeğeni, cin gibi bir kızdı. Tilly'nin annesi, Tilly'i doğurduktan hemen sonra kanamadan ölmüştü, babası da çok geçmeden bir av kazasında boynunu kırmıştı. Bu yüzden Kont'un evinde büyüyordu.

Mair Tanrı'nın gizli yöntemleri hakkında yumuşak bir cevap verdi. Açıkçası Tilly hiç tatmin olmamıştı ama kuşkularını açıkça anlatamadığı için susmayı tercih etti. Sorunun tekrar sorulacağından emindi Caris.

Mair, ilahiyi yeniden söyletmeye başladı, sonra Caris'le konuşmak için yanına geldi.

"Çok zeki bir kız." dedi.

"Sınıfın en iyisi. Bir iki yıl içinde benimle başabaş tartışabilir hale gelecek."

"Bana birilerini hatırlatıyor" dedi Caris kaşlarını çatarak.

"Annesini anımsamaya çalışıyorum..."

Mair, hafifçe Caris'in koluna dokundu. Böyle sevgi gösterileri, rahibeler arasında yasaktı, ama Caris bu konularda çok katı değildi.

"Size, kendinizi hatırlatıyor." dedi Mair.

Caris gülerek: "Ben, asla bu kadar güzel olmadım." dedi.

Aslına bakılırsa Mair haklıydı. Daha küçük bir çocukken bile Caris böyle şüpheci sorular sorardı. Sonra, rahibe adayı olduğu zaman da her ilahiyat dersinde yeni bir tartışma başlatırdı. Bir hafta içinde kaç kez Rahibe Cecilia onu derslerde sessiz olması için uyarmak zorunda kalmıştı.

Sonra Caris, manastır okulu kurallarını çiğnemeye başladı. Rahibe manastırlarında uyulan disiplinin arkasındaki mantığı sorgulayarak uyarılara karşı çıkıyordu. Bir kez daha sessiz olması için ikaz edildi.

Çok geçmeden Rahibe Cecilia ona bir anlaşma teklif etti. Caris vaktinin çoğunu hastanede geçirebilecek, -çünkü bunun rahibelerin görevinin bir parçası olduğuna inanıyordu- gerektiğinde ayinlere katılmayacaktı. Buna karşılık disiplini bozmayacak ve Tanrı'ya dair fikirlerini kendine saklayacaktı. Caris öneriyi biraz gönülsüzce ve hoşnutsuzlukla kabul etmişti ama Rahibe Cecilia çok akıllıydı ve bu yeni düzenleme işe yaradı. Hâlâ da yarıyordu. Caris şimdi vaktinin büyük bir kısmını hastaneyi denetlemekle geçiriyordu. Ayinlerin yarısından çoğunu kaçırıyor, açıkça yıkıcı ya da bölücü bir şey yapmıyor, söylemiyordu.

Mair gülümsedi:

"Şimdi çok güzelsiniz." dedi. "Özellikle gülümsediğiniz zaman."

Caris bir an için Mair'in mavi gözlerinin büyüsüne kapıldı. O sırada bir çocuk çığlığı duydu. Hemen o tarafa döndü. Çığlık, manastırın içindeki gruptan değil, hastaneden geliyordu. Küçük lobiden hızla geçti. Christopher Blacksmith sekiz yaşlarında küçük bir kızı kollarında taşıyordu. Caris'in tanıyabildiği kadarıyla Christopher'ın kızı Minnie acıyla haykırıyordu.

"Hemen bir yatağa yatır." dedi Caris.

Christopher çocuğu şiltenin üzerine bıraktı.

"Ne oldu?"

Christopher, böyle panik durumlarda güçlü bir adamdı, garip bir şekilde tiz sesle konuştu.

"Dükkânda ayağı takıldı ve düştü, kolu kızgın demir çubuğun üstüne geldi. Çabuk, onun için bir şeyler yapın hemşire, çok acı çekiyor."

Caris kızın yanağına dokunarak:

"Tamam, tamam Minnie, şimdi acılarını geçireceğiz." dedi.

Gelincik tohumu ekstresi çok kuvvetli olur diye düşündü, bu kadar küçük çocuğu öldürebilir bile. Daha hafif bir iksir gerekliydi.

"Nellie, benim ecza dolabıma git ve üzerinde 'kenevir esansı' yazan şişeyi getir. Çabuk yürü, ama koşma. Eğer ayağın takılır da şişeyi kırarsan yenisini hazırlamak saatler sürer."

Nellie hızla uzaklaştı.

Caris Minnie'nin kolunu inceledi. Kötü bir yanıktı ama şükürler olsun ki sadece kolundaydı. Çoğu ev yanıklarında olduğu gibi bütün vücudu yanmamıştı. Kızın dirseğinin altında bir sürü kocaman, içi su dolu kabarcık vardı, ortasındaki deri yanmış, altındaki dağlanmış et ortaya çıkmıştı.

Caris yardım istemek için etrafına bakındı.

"Mutfağa git, bir bardak kadar şarapla bir o kadar da zeytinyağını iki ayrı kaba koyup getir lütfen. İkisi de ılık olsun, sıcak değil."

Mair gitti.

Caris çocuğa: "Minnie, bağırmamaya çalış. Biliyorum canın çok acıyor, ama beni dinle. Şimdi sana bazı ilaçlar vereceğim. Acını hafifletecek."

Minnie'nin çığlıkları biraz azaldı, çocuk hıçkırmaya başladı.

Nellie, kenevir esansı ile döndü. Caris şişeden bir kaşık doldurup, ilacı Minnie'nin burnunu sıktığında açılan ağzına boşalttı. Çocuk zorlukla yuttu, yeniden haykırdı ama bir iki dakika sonra sakinleşmeye başladı.

"Bana temiz bir havlu ver." dedi Caris Nellie'ye. Hastanede çok havlu kullanıyorlardı. Sunağın arkasındaki dolap, Caris'in talimatlarıyla her zaman temiz havlularla dolu olurdu.

O sırada Mair şarap ve zeytinyağı ile mutfaktan döndü. Caris yere, Minnie'nin yatağının yanına havluyu serdi ve yanık kolu havlunun üzerine aktardı.

"Nasıl hissediyorsun?" diye sordu.

"Acıyor." diye inledi Minnie.

Caris başını eğdi hoşnutlukla. Bunlar hastanın söylediği ilk anlamlı sözcüklerdi. En kötü kısmı bitmişti.

Minnie, kenevir tesirini gösterdikçe uyuklamaya başladı. Caris, "Şimdi koluna iyileşsin diye bir şeyler süreceğim. Sakin olmaya çalış tamam mı?"

Minnie başını salladı.

Caris, Minnie'nin yanığın nispeten az olduğu bileğine ılık şaraptan bir parça döktü. Çocuk kolunu çekti biraz ama yerinden oynatmadı. Bundan cesaret alan Caris, şişeyi kolun yukarısından aşağısına doğru yanığın en derin olduğu yerlere boşalttı, yarayı temizlemek istiyordu önce. Sonra aynı işi zeytinyağı ile yaptı. Yağ yanık yerleri yumuşatacak ve eti havadan gelecek etkilerden koruyacaktı. Sonunda temiz bir havlu alarak sineklerden korumak için kolun etrafına gevşekçe sardı.

Minnie yarı uykulu bir halde inliyordu. Caris endişeyle görünüşünü inceledi. Yüzü pespembe olmuştu. Bu iyiydi eğer rengi solsaydı, ilacın dozu fazla gelmiş demekti.

Caris ilaçlar konusunda çok tedirgindi. Etkileri, verilen miktara göre değişirdi, ama bunu ölçmenin kesin bir yolu yoktu. Az gelirse ilaç az etki eder, fazla kuvvetli olursa tehlikeli olurdu. Özellikle de çocuklara yüksek doz vermekten korkardı. Oysa aileler hep güçlü ilaçlar vermesi için baskı yaparlardı çünkü çocuklarının acı çekmesine dayanamazlardı.

Bu sırada Peder Joseph içeri girdi. Artık yaşlanmıştı -ellili yaşların sonundaydı- bütün dişleri dökülmüştü, ama hâlâ manastırın en iyi doktor keşişiydi. Christopher Blacksmith hemen ayağa fırladı.

"Ah Peder Joseph, Tanrı'ya şükür buradasınız." dedi. "Küçük kızım feci şekilde yandı."

"Bir bakalım." dedi Joseph.

Caris sinirlendiğini güçlükle saklayarak geri çekildi. Herkes, keşişlerin iyi doktor olduğuna, mucize gibi işler yaptığına inanırdı, oysa rahibeler ancak hastaların yemeğini yedirir ve temizliğini yaparlardı. Caris bu anlayışla savaşmaktan yıllar önce vazgeçmişti ama hâlâ onu rahatsız ediyordu.

Joseph, havluyu aldı ve hastanın koluna baktı. Parmaklarıyla yanığa dokundu. Minnie ilaçlı uykusunda inledi.

"Kötü bir yanık, ama ölümcül değil." dedi.

Sonra Caris'e döndü: "Üç ölçü tavuk yağı, üç ölçü keçi pisliği, bir ölçü beyaz kurşundan bir lapa yapın ve yanık yeri bununla kapatın. Bu iltihabı akıtır."

"Peki, Peder." dedi Caris.

Lapaların yararı konusunda şüpheleri vardı. Dikkat etmişti, birçok yaralanmalar, iltihap alınmadan da iyileşebiliyordu, oysa keşişler irin akmasını iyileşme belirtisi olarak görüyorlardı. Kendi deneyimleriyle de görmüştü ki yaraların çoğu böyle merhemlerin altında çürüyordu. Ama Thomas hariç, hiçbir keşiş bunu kabul etmiyordu. Çünkü Thomas, yirmi yıl önce Başrahip Anthony'nin reçetesiyle hazırlanan lapa, açık yarasının üzerine konduğu için kolunu kaybetmişti. Bütün bunlara karşın Caris bu konudaki savaşından da vazgeçmişti. Keşişlerin kullandığı yöntemler tıp üzerine kitaplar yazmış eski yazarlar Hippocrates ve Galen'den kaynaklanıyordu ve herkes onların doğru olanı yaptığında hemfikirdi.

Joseph çıktı.

"Uyandığında susamış olacaktır. Çok sıvı almasına özen gösterin, sulandırılmış bira ya da şarap olabilir."

Lapayı yapmak için hiç acelesi yoktu. Joseph'in önerdiği tedaviye başlamadan önce birkaç saatini Tanrı'yla geçirmek istiyordu. Doktor keşişin hastasını kontrol etmek için yeniden gelmesi küçük bir olasılıktı. Nellie'yi katedralin batısındaki çayıra keçi pisliği toplaması için gönderdi, kendi de ecza odasına gitti.

Eczane, keşişlerin kütüphanesinin bitişiğindeydi. Maalesef kütüphanedekiler gibi geniş pencereleri yoktu. Oda küçük ve karanlıktı. Ama yine de bir çalışma tezgâhı, kavanoz ve şişeleri için birkaç raf ve malzemeleri ısıtmak için küçük bir ocağı vardı.

Dolapta küçük bir not defteri saklıyordu. Parşömen pahalıydı ve kâğıt sadece kutsal yazılar için kullanılıyordu. Buna rağmen Caris, bir yığın şekilsiz kâğıt kırpıntısını toplamış ve bir araya getirerek dikmişti. Ciddi şikâyetleri olan bütün hastaları bu deftere kaydediyordu. Tarihi, hastanın adını, belirtileri ve uygulanan tedaviyi yazıyor, daha sonrada sonuçları, hastanın kesinlikle kaç saat ya da

kaç gün sonra iyileşmeye veya kötüleşmeye başladığını ekliyordu. Sık sık hafızasını tazelemek için eski vakalara yeniden bakıyor ve farklı tedavilerin nasıl sonuç verdiğini hatırlıyordu.

Minnie'nin yaşını yazarken Mattie Wise'ın iksirini içmeseydi kendi çocuğunun da şimdi sekiz yaşında olacağını düşündü. Hiç nedensiz, kızının olacağını tahmin etmişti. Kendi çocuğu böyle bir kaza geçirseydi nasıl tepki vereceğini merak etti. Acil müdahele etmek durumunda kalsaydı yine böyle soğukkanlı olabilir miydi? Yoksa Christopher Blacksmith gibi korkudan neredeyse sinir krizi mi geçirirdi? Vakayı deftere kaydetmeyi henüz bitirmişti ki akşam duası için çanlar çalmaya başladı, o da ayine katılmaya gitti. Daha sonra rahibeler akşam yemeği yediler. Sonra yattılar, sabahın üçündeki ayin için kalkmadan önce birkaç saat uyudular.

Caris yatacağı yerde lapayı hazırlamak için keçi pisliğine dokunmaya aldırmıyordu, çünkü hastanede çalışanlar çok daha kötülerine alışkındı. Ama, Joseph'in yanık et üzerine o nesneyi koymanın iyi bir şey olduğuna nasıl inandığına hayret ediyordu.

Bu durumda yarın sabaha kadar lapayı uygulayamayacaktı. Minnie, sağlıklı bir çocuktu, o zamana kadar toparlanacağından emindi.

Caris çalışırken Mair içeri girdi.

Caris merakla ona bakarak sordu.

"Sen ne yapıyorsun burada?"

Mair, tezgâhın önünde durdu.

"Size yardım etmeye geldim." dedi.

"Lapa yapmak için iki kişiye gerek yok. Hemşire Natalie ne dedi?"

Natalie, başrahibe yardımcısıydı, disiplinden sorumluydu ve onun izni olmadan hiç kimse geceleyin yatakhaneden dışarı çıkamazdı.

"Çoktan uyudu bile. Gerçekten güzel olmadığınızı mı düşünüyorsunuz?"

"Bunu sormak için mi yatağından kalktın?"

"Merthin sizin çok güzel olduğunuzu düşünmüştür."

"Evet, öyle düşünürdü."

"Onu özlüyor musunuz?"

Caris lapayı karıştırmayı bitirdi ve ellerini kâsede yıkamak için döndü.

"Her gün onu düşünüyorum." dedi. "Şimdi Floransa'nın en zengin mimarı oldu."

"Nereden biliyorsunuz?"

"Her Yün panayırında Bounaventura Caroli'den onun hakkındaki haberleri öğreniyorum."

"Merthin de sizden haber alıyor mu?"

"Ne haberi? Söyleyecek bir şey yok ki. Ben bir rahibeyim."

"Hâlâ hasretini çekiyor musunuz?"

Caris geri dönerek doğrudan Mair'in gözlerine baktı.

"Rahibelerin bir erkeğin hasretini çekmeleri yasaktır."

"Ama kadınların değil." dedi Mair, öne doğru eğilerek Caris'i ağzından öptü.

Caris o kadar şaşırmıştı ki bir an donakaldı. Mair, onu öpmüştü. Bir kadının dudaklarını dokunuşu yumuşaktı, Merthin'inkine benzemiyordu. Caris dehşete kapılmadıysa da şok olmuştu. Yedi yıldır ilk kez biri onu öpmüştü ve birden bunu ne kadar özlediğinin farkına vardı.

Gecenin sessizliğinde, bitişikteki kütüphaneden bir gürültü geldi.

Mair, suçluluk duygusuyla irkildi.

"O da neydi?"

"Yere düşen bir kutu sesi gibiydi."

"Kim olabilir?"

Caris kaşlarını çattı.

"Bu saatte kütüphanede kimsenin olmaması gerekir. Keşişler ve rahibeler yattılar."

Mair korkmuş gibiydi.

"Ne yapacağız?"

"Gidip baksak iyi olur."

Eczaneden çıktılar. Kütüphane bitişikte olmasına rağmen, kapısına ulaşmak için rahibelerin binasından çıkıp keşişlerin binasına geçmek zorundaydılar. Karanlık bir geceydi, ama her ikisi de yıllardır burada yaşadıkları için yollarını gözü kapalı bulabilirlerdi. Hedeflerine ulaştıklarında yüksek pencerelerde titrek bir ışık gördüler. Normalde geceleri kiliti olan kapı, aralıktı.

Caris kapıyı iterek açtı.

Bir an için gördüklerine bir anlam veremedi. Açık bir dolap kapağı, masanın üstünde bir sandık, yanında bir mum ve gölgeler içinde bir silüet. Bir saniye sonra Caris dolabın, sözleşmelerin ve diğer değerli eşyaların saklandığı hazine odası ve kutunun içinde, özel ayinlerde kilisede kullanılan mücevher kakmalı altın ve gümüş aksesuarların muhafaza edildiği sandık olduğunu kavradı. Gölge, eşyaları kutudan çıkarıyor, bir çeşit çantanın içine dolduruyordu.

Silüet başını kaldırdı ve o an Caris, Hereford'lu gezgin Gilbert'i tanıdı. Bugün erken saatlerde kasabaya gelmişti. Gezgin olmadığı gibi, muhtemelen Hereford'lu bile değildi. Adi bir hırsızdı.

Bir süre kımıldamadan birbirlerine baktılar.

Sonra Mair bir çığlık attı.

Gilbert mumu söndürdü hemen.

Caris, el yardımıyla kapıyı arkasından kapattı, hiç olmazsa birkaç saniye gecikmesini sağlamak istiyordu. Mair de arkasında binalardan koşarak geçtiler ve bir girintiye saklandılar.

Keşişlerin yatakhanesine çıkan merdivenlerin başındaydılar. Mair'in çığlığı erkekleri uyandırmış olmalıydı, ama yavaş tepki veriyorlardı herhalde.

"Keşişlere neler olduğunu anlat." diye bağırdı Caris Mair'e. "Durma, koş."

Mair hızla merdivenlere atıldı.

Caris bir çıtırdı duydu. Kütüphanenin kapısının açıldığını tahmin etti. Binanın taşları üzerinde adamın ayak seslerini duymayı bekledi, ama Gilbert tecrübeli bir soyguncu olmalıydı ki yürürken hiç ses çıkarmıyordu. Nefesini tutarak dinlemeye devam etti. Sonra yukarda üst katta bir gürültü koptu.

Hırsız, kaçmak için ancak birkaç saniyesi olduğunu anlamıştı bu yüzden koşmaya başladı. Caris ayak seslerini duyabiliyordu.

Caris, değerli kilise aksesuarları için çok üzülmüyordu açıkçası. Çünkü ona göre altın ve mücevherler Tanrı'dan çok piskopos ve başrahibi mutlu ediyordu ama Gilbert'den hiç hoşlanmamıştı ve manastırı soyarak zengin olabileceği ihtimalinden nefret ediyordu. Bu yüzden gizlendiği yerden dışarı çıktı.

Etrafı güçlükle görebiliyordu ama kendisine doğru koşan ayak seslerini gayet net bir şekilde seçebiliyordu. Caris kendini korumak için kollarını önünde kavuşturdu ve o anda adam gülle gibi çarptı. Dengesini kaybetti ama adamın elbisesini yakalamayı başardı, ikisi birlikte yere yuvarlandılar. Çuvalın içindeki haçlar ve ayin kadehleri tangırdayarak taşlara çarptı.

Canının acısı Caris'i o kadar öfkelendirmişti ki adamın elbisesini bıraktı, ellerini adamın yüzünün olması gereken yöne doğru uzattı. Parmak uçları adamın yüzüne değer değmez, tırnaklarını geçirip, derin izler bırakarak aşağı doğru çekti. Adam acıyla böğürdü. Caris parmak uçlarında adamın kanının sıcaklığını hissetti.

Ama adam daha güçlüydü. Boğuşmaya başlayınca hemen üste çıktı. O sırada keşişlerin yatakhane merdivenlerinin başında bir ışık belirdi ve Caris Gilbert'i görebildi. O da Caris'i görmüştü, üzerine oturarak yüzünü yumrukladı, önce sağ, sonra sol, sonra yine sağ yumruğunu arka arkaya Caris'in yüzüne indirdi. Caris acıyla haykırıyordu.

Işık biraz daha yaklaştı. Keşişler paldır küldür merdivenlerden aşağı iniyorlardı. Caris Mair'in bağırdığını duydu.

"Bırak onu iblis!"

Gilbert ayağa fırladı, torbasını aradı ama geç kalmıştı. Mair elindeki ne olduğu belli olmayan cisimle adamın üstüne adeta uçtu. Gilbert darbeyi tam kafasına yedi, karşılık vermek üzere arkasını döndüğünde yetişen keşişlerin ayaklarının dibine düştü.

Caris ayağa kalktı, Mair yanına koştu, kucaklaştılar.

Mair: "Ne yaptın adama?"

"Önce yere düşürdüm, sonra yüzünü tırmaladım. Ya sen neyle vurdun ona?"

"Yatakhanenin duvarında asılı tahta haçla."

"Eh." dedi Caris. "Öteki yanağını uzatamayacak kadar ağır bir darbe."

44

Gilbert Hereford, dini mahkeme tarafından yargılandı, suçlu bulundu ve Başrahip Godwyn tarafından kilise soyguncuları-

na uygun bir cezaya mahkûm edildi. Canlı canlı derisi yüzülecekti. Derisi, aklı tamamen başındayken yüzülecek ve kan kaybından ölecekti.

İnfaz günü Godwyn, Cecilia ile haftalık olağan toplantısını yapıyordu. Yardımcıları başrahip yardımcısı Philemon ve başrahibe yardımcısı Natalie de oradaydılar. Başrahip evinin salonunda rahibelerin gelmesini beklerken Godwyn Philemon'a: "Ortak kullanımlı bir yer mi olacak?" diye sordu düşünceli bir tavırla.

"Öyle olmak zorunda. Bizim kendi başımıza o binayı yaptıracak paramız yok."

Godwyn, genç bir adamken sahip olduğu manastırın mali durumunda reform yapıp yeniden zengin olma ihtirasını pişmanlıkla hatırladı. Hayallerini gerçekleştirememişti ve hâlâ neden olduğunu anlayamıyordu. Kasabalıları, manastırın değirmenlerini, balık havuzlarını ve tavşan çiftliklerini kullanmaya ve parasını ödemeye zorlarken çok katı davranmıştı, ama onlar kuralları çiğnemenin bir yolunu bulmuşlar, örneğin komşu köylerde kendi değirmenlerini kurmuşlardı. Yasak bölgede avlanan ya da manastır ormanlarından yasadışı olarak ağaç kesen kadın erkek herkese ağır cezalar uygulamıştı.

Kendisini manastırın parasını yeni değirmenler yapmak için harcaması ve manastırın ağaçlarının odun kömürü yapımcılarına ve demir tasfiyecilerine peşkeş çekilmesi için ikna etmeye çalışan yağcıların ısrarlarına kahramanca karşı koymuştu. Kendi yaklaşımının doğru olduğundan emindi, ancak hak ettiğine inandığı gelir artışını bir türlü gerçekleştirememişti.

"Yani Cecilia'dan para isteyeceksiniz?" dedi Philemon.

"Hazinemizi, rahibelerin de bulunduğu bir yerde saklamamız daha avantajlı olabilir."

Godwyn, Philemon'un sinsi zekâsının kendisini nereye götürmek istediğini anlamıştı.

"Ama bunu Cecilia'ya söylemeyeceğiz."

"Elbette söylemeyeceğiz."

"Tamam, o zaman teklifimi yapacağım."

"Hazır bekliyorken..."

"Evet?"

"Long Ham köyünde bilmeniz gereken bir sorun var."

Godwyn başını salladı. Long Ham, manastıra bağlı ve toprak vergilerini ödeyen bir düzine köyden biriydi.

Philemon açıkladı: "Mary Lynn adında dul bir kadının toprak mülkiyetiyle ilgili bir konu. Kocası öldüğünde, komşusu olan bir çiftçinin -John Nott- topraklarını ekmesine izin vermiş. Sonra kadın yeniden evlenmiş. Şimdi yeni kocası, işleyebileceği için toprakları geri istiyor."

Godwyn'in kafası karışmıştı. Tipik bir köylü kavgasıydı. Kendi müdahalesine gerek bırakmayacak kadar önemsiz bir şeydi.

"Kâhya ne diyor?"

"Geçici bir anlaşma yapıldığı için, toprağın kadına geri verilmesi gerektiğini söylüyor."

"Eee, olması gereken de bu."

"Burada bir karışıklık var. Hemşire Elizabeth'in Long Ham'da bir erkek, iki kız, üç üvey kardeşi var.!"

"Aha..."

Godwyn'in Philemon'un ilgisini çekecek bir neden olduğunu bilmesi gerekirdi. Hemşire Elizabeth, daha önceki Elizabeth Clerk rahibelerin eğitmeni ve bina sorumlusuydu. Genç ve parlak bir rahibeydi, hiyerarşisinin üst kademelerine çıkacağı belliydi. Çok değerli bir müttefik olabilirdi.

"Bell'de çalışan annesi dışında sahip olduğu tek aile, kardeşleri." diye devam etti Philemon.

"Elizabeth köylü akrabalarına çok düşkün, onlar da onu ailenin kutsal varlığı olarak kabul ediyorlar. Kingsbridge'e her geldiklerinde manastır okuluna meyve, bal, yumurta gibi hediyeler getirirler."

"Yani..."

"John Nott, Hemşire Elizabeth'in baba bir kardeşi."

"Elizabeth senden aracı olmanı mı istedi?"

"Evet. Ve bundan rahibe Cecilia'ya bahsetmememi istedi."

Godwyn, Philemon'un böyle işleri çok sevdiğini biliyordu. Bir tartışmada, ağırlığını taraflardan birinden yana koyarak sonucu etkileyecek güçlü bir adam muamelesi görmek Philemon'u çok mutlu ediyordu. Böyle şeyler, hiç tatmin olmayan egosunu besliyordu ve nedense böyle gizli kapaklı işler hep Philemon'u buluyordu. Aslın-

da Elizabeth, Philemon'un çok hoşlandığı bu ricasını, bir amirin bilmesini istemezdi. Böylece utanç verici sırrını öğrenmiş oluyordu. Ve öğrendiklerini cimrinin altınları gibi gizli bir köşede saklayacağı kesindi.

"Ne yapmak istiyorsun?" diye sordu Godwyn.

"Tabii, kararı verecek olan sizsiniz, ama ben tarlaların John Nott'a kalmasına izin verelim derim. Hem böylece Elizabeth bize borçlu kalır ve ilerde bir şekilde bunu kullanabiliriz."

"Ama dul kadına haksızlık olacak." dedi Godwyn huzursuzca.

"Katılıyorum. Ama manastırın çıkarları söz konusu olduğunda çok da önemli değil."

"Ve Tanrı'nın işleri her zaman daha önemlidir. Tamam. Kâhyaya söyleyebilirsin."

"Dul kadın, bunun mükâfatını ilerde görecektir."

"Kesinlikle."

Godwyn, zaman zaman Philemon'un bu gizli kapaklı işlerine otoritesiyle el koymayı düşünmüştü. Ama bu yıllar önceydi. Philemon çok işe yaradığını kanıtlamıştı. Godwyn'in annesi Petranilla bunu yıllar öncesinden tahmin etmişti.

Kapı vuruldu ve Petranilla içeri girdi.

Şimdi Candle Court'da tam anacaddenin üstünde küçük, rahat bir evde yaşıyordu. Kardeşi Edmund, ona hatırı sayılır bir miras bırakmıştı, ömrünün sonuna kadar ona yeterdi. Şimdi elli sekiz yaşındaydı, uzun bedeni artık eğilmiş ve bozulmuştu. Ancak bir sopa yardımıyla yürüyebiliyordu ama kafası hâlâ zehir gibi çalışıyordu.

Her zamanki gibi Godwyn hem onu görmekten memnun olmuş hem de canını sıkacak bir şeyler yapmasından endişe duymuştu.

Ailenin en büyüğü Petranilla'ydı şimdi. Anthony köprünün çökmesi sırasında ölmüştü. Edmund öleli yedi yıl oluyordu. Kendi kuşağının son temsilcisiydi şimdi. Godwyn'e akıl öğretmekten asla çekinmezdi. Yeğeni Alice de ona benziyordu. Alice'in kocası Elfric meclis başkanıydı ama ona ne yapması gerektiğini Alice söylüyordu. Petranilla'nın otoritesi, üvey torunu Griselda'ya kadar uzanıyordu, hatta Griselda'nın sekiz yaşındaki oğlu Merthin'in ondan ödü koparıyordu. Yargılarında eskiden beri olduğu gibi hâlâ haklı çıktığı için herkes onun sözünü dinliyordu çoğunlukla. Herhangi bir se-

bepten işe karışmamışsa, ötekiler gidip yine de ondan akıl alırlardı. Godwyn, o olmadan ne yapacaklarını bilmiyordu. Çok nadir de olsa onu karıştırmadıkları durumlarda, gerçeği saklamak için çok uğraşırlardı. Yalnızca Caris ona karşı çıkabiliyordu. "Sakın bana ne yapacağımı söylemeye kalkma!" demişti birçok kez Petranilla'ya. "Neredeyse beni öldürmelerine izin verecektin."

Petranilla oturdu ve etrafına bakındı.

"Yeterince güzel değil." dedi.

Genellikle haşin biri olduğunu bildiği halde Godwyn yine de böyle konuştuğunda sinirlenmekten kendini alamıyordu.

"Ne demek istiyorsun?"

"Daha güzel bir evin olmalı."

"Biliyorum."

Sekiz yıl önce Godwyn, rahibe Cecilia'yı yeni bir şato yaptırmak için para vermeye ikna etmeye çalışmıştı. Cecilia, üç yıl sonra verebileceğini söylemişti ama zamanı geldiğinde fikrini değiştirdiğini açıklamıştı. Caris'e yaptıklarından dolayı böyle davrandığına emindi Godwyn. O kâfirlik mahkemesinden sonra, Cecilia'nın üzerindeki büyüleyici etkisi bitmiş ve ondan para koparmak çok zor olmaya başlamıştı.

Petranilla: "Piskoposları, başpiskoposları, baronları ve kontları ağırlamak için bir saraya ihtiyacın var senin." dedi.

"Bugünlerde fazla uğramıyorlar buraya. Son birkaç yıldır Kont Roland ve Piskopos Richard Fransa'da."

Kral Edward Fransa'nın kuzey doğusunu 1339'da işgal etmiş ve bütün 1340 yılını orada geçirmişti, sonra 1342'de ordusunu Kuzeybatı Fransa'ya sürerek Britanny'de savaşmıştı. 1345'te İngiliz birlikleri, güneybatıdaki şarap bölgesi Gaskonya'da birçok savaşa katılmıştı. Şimdi Edward İngitere'ye dönmüştü, ama yeni fetihler için yeni bir ordu topluyordu.

"Tek soylular Richard ve Roland mı?" diye sordu Petranilla.

"Ötekiler asla buraya uğramaz."

Petranilla'nın sesi sertleşti. "Belki de onları umdukları gibi ağırlayamadığın içindir. Bir ziyafet salonu, özel bir şapel ve geniş, ferah yatak odaları lazım."

Herhalde bütün gece bunları düşünmüş diye aklından geçirdi Godwyn. Onun tarzı buydu, derin derin düşüncelere dalar sonra fikirlerini ok gibi fırlatırdı. Bu özel şikâyetin arkasında ne olduğunu merak ediyordu.

"Çok abarttın." dedi.

Zaman kazanmak istiyordu.

"Anlamıyor musun?" diye çıkıştı.

"Manastır olabileceği kadar etkili değil, çünkü bölgenin en güçlü adamlarını görmüyorsun bile. Kendileri için hazırlanmış güzel odaları olan bir sarayın olsa, bak o zaman nasıl gelirler."

Bir bakıma haklıydı. Durham ve St.Albans gibi zengin manastırlar, ağırlamak zorunda kaldıkları asiller ve kraliyet mensuplarının çokluğundan şikâyet ediyorlardı.

Petranilla devam etti: "Dün babamın ölüm yıldönümüydü."

Bu konuyu gündeme getiren neden belli olmuştu. Petranilla babasının zamanındaki şaşaalı günlerini hatırlıyordu.

"Neredeyse dokuz yıldır bu manastırın başrahibisin." dedi. "Senin buraya tıkılıp kalmanı istemiyorum. Başpiskoposlar ve Kral senin için bir piskoposluk düşünüyor olmalılar; Durham gibi daha büyük bir manastır ya da Papa'nın yanında bir görev olabilir."

Godwyn her zaman Kingsbridge'i daha yüksek mevkiler için bir atlama taşı olarak düşünmüştü ama şimdi, o ihtirasının kaybolduğunu görüyordu. Başrahiplik seçimini kazanması daha dün gibiydi. O zaman mesleğinin en tepesine çıktığını hissetmişti. Ama annesinin de dediği gibi sekiz yıldan fazladır aynı yerdeydi.

"Neden seni daha önemli görevler için düşünmüyorlar?" diye sordu cevabını bildiği halde. "Çünkü varlığından haberleri bile yok. Büyük bir manastırın başrahibisin, ama kimseye bundan bahsetmiyorsun bile. İhtişamını ser gözler önüne. Bir saray yaptır. Canterbury Başpiskoposu'nu ilk konuğun olarak davet et. Yeni yapılacak şapeli onun en sevdiği azize ithaf et. Kral'a belki ziyaret eder umuduyla kendisi için muhteşem bir oda hazırladığını söyle."

"Dur bir dakika, teker teker söyle." diye itiraz etti Godwyn. "Ben de büyük bir saray yaptırmak isterim, ama param yok."

"Bul öyleyse."

Nasıl bulacağını sormak isterdi annesine ama o anda rahibeler manastırının iki yöneticisi içeri girdi. Petranilla ve Cecilia, birbirlerini yapmacık bir nezaketle selamladılar, sonra Petranilla odadan ayrıldı.

Rahibe Cecilia ve Hemşire Natalie oturdular. Cecilia elli bir yaşına gelmişti, saçlarında tek tük aklar belirmişti, görmesi de zayıflamıştı. Çalışkan bir kuş gibi manastırın her tarafında geziniyor, gagasını her odaya sokuyor, rahibelere, rahibe adaylarına ve hizmetçilerine emirler şakıyordu. Ancak yıllarla birlikte yumuşamış ve olgunlaşmıştı ve açıkçası artık beladan uzak durmaya çalışıyordu.

Cecilia'nın elinde bir kâğıt tomarı vardı.

"Rahibe manastırına bir miras kaldı." dedi yerine iyice yerleşerek.

"Thornbury'li dini bütün bir hanımdan."

Godwyn sordu.

"Ne kadar?"

"Yüz elli pound, altın para olarak."

Godwyn çok şaşırmıştı. Çok büyük bir miktardı bu. Orta halli bir saraya yetecek kadardı.

"Rahibe manastırı mı alacak parayı yoksa bütün manastır mı?"

"Rahibe manastırı." dedi kesin bir ses tonuyla.

"Bu kâğıtlar vasiyetnamenin kopyası."

"Neden bu kadar çok parayı size bıraktı?"

"Görünüşe bakılırsa, Londra'dan evine dönerken hastalanmış, biz de ona bakmışız."

Natalie söz aldı. Cecilia'dan birkaç yaş daha büyüktü, yuvarlak yüzlü, yumuşak huylu bir kadındı.

"Bizim sorunumuz, parayı nerede saklayacağımız."

Godwyn Philemon'a baktı. Natalie, kendilerinin gündeme getirecekleri konuyu açmaları için iyi bir fırsat hazırlamıştı.

"Şu anda para nerede?"

"Başrahibenin odasında, oraya ancak yatakhaneden geçilerek gidilebilir."

Sanki ilk defa aklına gelmiş gibi: "Belki mirasın küçük bir kısmıyla yeni bir hazine dairesi yapabiliriz diyorum."

"Sanırım bu gerekli." dedi Cecilia. "Pencereleri olmayan basit bir taş bina ve sağlam meşe bir kapı yeterli olur."

"Yapılması da çok uzun sürmez." dedi Godwyn.

"Beş ya da on pounddan fazlasına da mal olmaz."

"Güvenlik açısından, katedralin bir parçası olması gerektiğini düşünüyoruz."

"Aha!" dedi Godwyn.

Demek bu yüzden planı Godwyn'le tartışmak zorunda kalmışlardı. Manastırın kendilerine ait bölümü içindeki bir bina yapımı için Godwyn'e danışmaları gerekmiyordu, ama kilise, rahiplerle rahibelerin ortak kullanım alanıydı.

"Katedral duvarına bitişik olarak yükselebilir, kilisenin kuzey kanadı ile koro yerinin köşesinde; ama girişi kilisenin içinden olmalı."

"Evet. Benim de kafamdaki tam da böyle bir şeydi."

"Ben bugün Elfric'le konuşurum; bize bir hesap çıkarır."

"Evet, lütfen."

Godwyn, Cecilia'nın beklenmeyen parasından bir kısmını koparabildiği için çok memnundu ama daha tatmin olmamıştı. Annesiyle yaptığı konuşmadan sonra bu paranın daha fazlasını ele geçirmek istiyordu. Aslında hepsine sahip olmak istiyordu. Ama nasıl?

Katedralin çanları çalmaya başladı. Dördü birden kalkıp dışarı çıktılar.

Mahkûm, kilisenin batı ucunda, dışardaydı. Çıplaktı, kapı çerçevesi gibi tahta bir dikdörtgene ellerinden ve ayaklarından sıkıca bağlanmıştı. Yüzden fazla kasabalı cezanın infazını izlemek için bekliyordu. Normal rahibe ve keşişler davet edilmemişlerdi, kan dökülmesini izlemeleri uygun görülmemişti.

İnfazı Will Tanner gerçekleştirecekti. Will elli yaşlarında cildi, yaptığı işten dolayı kahverengiydi. Temiz çuvaldan bir önlük takmıştı. Üzerine bıçaklarını dizdiği küçük bir masanın yanında duruyordu. Bıçaklardan birini bir taşa sürterek biliyordu. Çeliğin granite sürtünmesinden çıkan ses Godwyn'in tüylerini ürpertti.

Godwyn birkaç dua okudu, hepsini de İngilizce bir dilekle bitirdi: Hırsızın ölümü, diğerlerini aynı günahı işlemekten caydırarak Tanrı'ya hizmet etmiş olsun. Sonra Will Tanner'e başıyla işaret etti.

Will, elleri ve ayakları bağlı hırsızın arkasına geçti. Ucu sivri küçük bir bıçak aldı. Gilbert'in ensesinin ortasına batırdı. Sonra, uzun düz bir hat halinde omurganın bitimine kadar çizdi. Gilbert acıyla böğürdü ve kesiklerden kan fışkırmaya başladı. Will adamın omuzları arasına bir çizgi daha çizdi, bir "T" şekli oluşturdu.

Will, sonra bıçağını değiştirdi. Uzun ince bir bıçak seçti bu kez. İki kesiğin birleştiği yere dikkatle soktu ve deriyi köşesinden kaldırdı. Gilbert yine haykırdı. Sonra o köşeyi sol elinin parmaklarıyla tutarak Will, dikkatle Gilbert'in derisini etinden ayırmaya başladı.

Gilbert çığlık çığlığa bağırıyordu.

Hemşire Natalie'nin boğazından garip bir ses çıktı, sonra geri dönüp kaçarak manastıra girdi. Cecilia gözlerini kapatıp, dua etmeye başladı. Godwyn'in midesi bulandı. Kalabalıktan birkaç kişi bayılarak yere düştü. Sadece Philemon'un kılı bile kıpırdamadı.

Willy hızlı çalışıyordu. Keskin bıçak deri altı yağlarını keserek altındak kas dokusunu meydana çıkarmıştı. O kadar çok kan akıyordu ki, Will birkaç saniyede bir durup ellerini önlüğüne silmek zorunda kalıyordu. Gilbert dinmek bilmeyen bir acıyla durmadan haykırıyordu. Çok geçmeden sırtının derisi, iki geniş kanat halinde arkasında asılı kaldı.

Will yere diz çöktü. Dizleri beş santim kadar yerdeki kanın içine gömülmüştü, bacakları üzerine çalışmaya başladı.

Feryatlar birden kesildi. Gilbert kendinden geçmiş gibiydi. Godwyn biraz rahatladı. Adamın bir kiliseyi soymaya kalkıştığı için acı çekmesini; ötekilerin de hırsızın çektiği işkenceye tanıklık etmesini izlemişti ama yine de feryatlarına dayanmak çok zordu.

Will, kurbanın kendinde olup olmadığıyla ilgilenmeden, bütün sırt derisi, beden, kollar ve bacaklar yüzülene kadar soğukkanlılıkla işine devam etti. Sonra ön tarafa geçti. Dirseklerle bileklerin etrafını kesti, deriyi yağ dokusundan ayırdı, öyle ki deri kurbanın omuzlarında ve kalçalarında asılı kaldı. Pelvisden yukarı doğru çalıştı. Godwyn, onun bütün deriyi tek parça halinde çıkarmaya çalıştığını anladı. Kısa bir süre sonra başından başka hiçbir yerinde deri kalmamıştı.

Gilbert hâlâ nefes alıyordu.

Will, kafatasının çevresine başarılı bir seri kesik yaptıktan sonra bıçaklarını bıraktı ve bir kez daha ellerini sildi. En sonunda, Gilbert'in derisini omuzlarından tutup ani bir hamleyle yukarı çekti. Yüz ve kafatası derisi başından ayrılmış, ama derinin diğer kısımlarından kopmamıştı.

Will, Gilbert'in kanlı derisini av ganimeti gibi havaya kaldırdı ve kalabalıktan büyük bir alkış koptu.

Caris, yeni hazine dairesini keşişlerle paylaşacakları için huzursuzdu. Paralarının güvende olması ile ilgili sorularıyla Beth'i o kadar taciz etti ki sonunda Beth, onu sakladıkları yeri görmeye götürdü.

Godwyn ve Philemon da sanki tesadüfmüş gibi oradaydılar; rahibeleri görünce peşlerine takıldılar.

Koro bölümünün güney duvarındaki yeni kemerin altından geçip küçük bir lobiye girdiler. Kabartmalarla süslü müthiş bir kapının önünde durdular. Hemşire Beth, büyük demir bir anahtar çıkardı. Rahibelerin çoğu gibi o da alçakgönüllü, gösterişsiz bir insandı.

"Burası bizim." dedi.

"Hazine odasına her istediğimizde girebiliriz."

"Ben de öyle düşünüyordum, parasını biz ödediğimize göre."

Küçük, kare biçiminde bir odaya girdiler; içerde üzerinde bir yığın kâğıt rulosu olan bir yazı masası, iki tabure ve büyük, demir çemberli bir sandık vardı.

"Sandık kapıdan sığmayacak kadar büyük." diye belirtti Beth.

Caris: "Öyleyse içeri nasıl soktunuz?"

Godwyn cevap verdi:

"Parçalar halinde. Marangoz onu burada, odada birleştirdi."

Caris Godwyn'e buz gibi bir bakış fırlattı. Bu adam onu öldürmeye çalışmıştı. Büyücülükle yargılandığı mahkemeden bu yana ona hep nefretle bakmış ve mümkün olduğu kadar onunla konuşmaktan kaçınmıştı. İfadesiz bir sesle:

"Rahibelerin sandığın anahtarına ihtiyacı var." dedi.

"Gerekmez." dedi Godwyn hemen.

"Katedralin mücevher kakmalı aksesuarları var içinde. Her zaman bir keşiş onlardan sorumludur."

Caris: "Öyleyse bana da gösterin." dedi.

Godwyn'in sesinin tonundan alındığını ve hatta isteğini reddetmeyi aklından geçirdiğini görebiliyordu. Ama Godwyn açık ve samimi görünmek istiyordu, bu yüzden kabul etti. Kemerindeki bir keseden bir anahtar çıkardı ve sandığı açtı. Kilise aksesuarlarının yanı sıra, içinde onlarca manastır sözleşmesi vardı.

"Sadece aksesuarlar değilmiş demek." dedi Caris, şüpheleri doğru çıkmıştı. "Kayıtlar da var."

"Rahibelerin sözleşmeleri de dahil" diye vurguladı Caris.

"Evet."

"Bu durumda bizim de bir anahtarımız olmalı."

"Ben diyorum ki bütün sözleşmelerin birer kopyasını çıkartalım ve bunları kütüphanede saklayalım, ne zaman bir sözleşmeye bakmamız gerekse kütüphanedeki kopyaya başvururuz. Değerli orijinalleri kilit altında, güven içinde kalsınlar."

Beth, münakaşadan nefret ederdi. Sinirli bir şekilde araya girdi.

"Oldukça mantıklı bir fikir Hemşire Caris." dedi.

Caris istemeye istemeye: "Rahibeler her zaman bir şekilde dokümanlara ulaşabileceklerse, sorun yok." dedi.

Sözleşmeler ikinci planda bir konuydu. Caris Godwyn'den çok Betty'e hitap ederek:"Daha önemlisi parayı nereye sakladık?"

Beth: "Döşemenin altındaki gizli kasalarda. Dört tane var bunlardan, ikisi keşişler, ikisi de rahibeler için. Eğer dikkatle bakarsan yerinden oynamış taşları fark edebilirsin."

Caris yeri dikkatle inceledi, bir süre sonra:

"Söylemeseydin hiç fark etmezdim, ama şimdi görebiliyorum. Bu kasalar kilitlenebiliyor mu?"

"Sanırım evet." dedi Godwyn.

"Ama o şekilde nerede oldukları belli olur, o zamanda döşeme taşlarının altına saklamamızın bir anlamı kalmaz."

"Ama böyle olunca da rahipler ve keşişler birbirlerinin parasına kolayca ulaşabilirler."

Philemon çekinmeden, Caris'e suçlar gibi bakarak konuştu: "Sen neden buradasın? Sen konuk öğretmensin, hazineyle ne alakan var?"

Caris'in Philemon'a karşı tavrı tamamen nefret doluydu. Onun tam anlamıyla bir insan olmadığını düşünüyordu. Doğru-yanlış

duygusu, prensipleri ve vicdanı yoktu. Caris, Godwyn'i günah işlerken bunun bilincinde olan, ahlaksız bir adam olduğu için hakir görüyordu, Philemon ise onun gözünde kudurmuş bir köpek ya da yabani bir domuz gibi kötücül bir hayvandı.

"Ayrıntılara dikkat ederim." dedi.

"Çok şüphecisin." dedi Philemon alınmış gibi.

Caris buz gibi bir gülümsemeyle: "Bunu sen söylediğinde çok ironik oluyor Philemon."

Philemon incinmiş gibi yaparak: "Ne demek istediğini anlamadım." dedi.

Beth tartışmayı önlemek amacıyla yeniden araya girdi.

"Caris'in gelip odaya bakmasını ben istedim. Çünkü kimsenin aklına gelmeyen şeyler sorar o." dedi.

Caris: "Örneğin, keşişlerin, rahibelerin paralarını almayacağından nasıl emin olabiliriz?"

"Sana göstereyim." dedi Beth.

Duvarda, bir kancaya asılı uzun bir meşe sopası vardı. Onu kaldıraç gibi kullanarak döşeme taşını yerinden kaldırdı. Altında derin bir boşluk vardı, içinde de demir çemberli bir sandık vardı.

"Bu sandıkların her birinde uygun boyutlarda kilitli kutular var." dedi.

Uzanıp kutuyu sandıktan çıkardı.

Caris kutuyu dikkatle inceledi. Sağlam bir şeye benziyordu. Kapak menteşeliydi ve tokası demir bir asma kilitle güçlendirilmişti.

"Kilitleri nereden aldık?" diye sordu.

"Christopher Blacksmith yaptı."

O zaman iyiydi. Christopher, Kingsbridge'de iyi tanınan bir adamdı, anahtarın bir kopyasını hırsızlara satarak bu iyi şöhretini riske atmak istemezdi.

Caris düzenlemelerde bir kusur bulamadı, belki de boşuna endişelenmişti. Gitmeye hazırlandı.

Elfric, yanında bir çırakla göründü. Çırağın elinde bir torba vardı.

"Artık uyarı işaretimizi asabilir miyiz?"

"Evet, lütfen. Sen devam et."

Elfric'in yardımcısı elindeki torbadan büyük bir parça deriye benzer bir şey çıkardı.

Beth: "O nedir?" diye sordu.

"Bekleyin." dedi Philemon.

"Göreceksiniz."

Çırak, o nesneyi kaldırarak kapının üstüne tuttu.

"Kurumasını bekliyordum. Gilbert Hereford'un derisi." dedi Philemon.

Beth, dehşetle haykırdı.

Caris: "İğrenç bir şey bu!" dedi.

Derinin rengi sarıya dönmüştü, kafatası derisinin üstündeki saçlar dökülüyordu, ama yüzün şekli açıkça belliydi: kulaklar, göz yerlerinde iki delik, sırıtıyormuş gibi duran ağzının yerindeki yarık...

"Bu, hırsızları korkutup kaçıracak." dedi Philemon kendinden emin bir sesle.

Elfric, bir çekiç alıp deriyi hazine dairesinin kapısına çakmaya başladı.

İki rahibe çıktılar. Godwny ve Philemon Elfric'in işini bitirmesini beklediler, sonra yine hazine odasına geri döndüler.

Godwyn: "Sanırım artık güvendeyiz." dedi.

Philemon başını salladı: "Caris şüpheci bir kadın, ama sorduğu bütün sorulara tatmin edici cevap verebildik biz de."

"Bu durumda..."

Philemon kapıyı kapatıp, kilitledi. Sonra rahibelere ait iki çukurdan birinin üstündeki taşı kaldırdı ve sandığı çıkardı.

"Hemşire Beth, günlük harcamalar için gereken az miktarda parayı rahibelerin binasında bir yerlede saklıyor." diye açıkladı Godwyn'e.

"Buraya sadece büyük miktarları çekmek ya da koymak için geliyor. O zaman da hep öteki çukura gidiyor. O sandıkta daha çok gümüş peniler var. Bu sandığa neredeyse hiç dokunmuyor, içinde kendilerine kalan miras var."

Kutuyu çevirip arkasındaki menteşeye baktı. Dört çiviyle tahtaya tutturulmuştu. Cebinden ince bir keski ile kerpeten çıkardı.

Godwyn bunları nereden bulduğunu merak ettiyse de bir şey sormadı. Bazen ayrıntıları bilmemek en iyisiydi.

Philemon, keskinin sivri ucunu demir menteşenin altına soktu ve itti. Menteşe tahtadan hafifçe ayrıldı; keskinin ucunu biraz daha itti, son derece sıradan bir bakışla fark edilmesini istemiyordu. Menteşenin düz plakası, yavaş yavaş tahtadan ayrıldı, çivileri de çıktı. Yeterli boşluk oluşunca, kerpetenle çivi başlarını tutup çekti. Sonra menteşeyi tümden söktü ve kapağı kaldırdı.

"İşte Thornbury'li dini bütün kadınların paralarının hepsi burada."

Godwyn sandığın içine baktı. Para, Venedik Dukasıydı. Bir yüzünde Venedik Dukası, Aziz Mark'ın önünde diz çökmüş olarak, öteki yüzünde Bakire Meryem cennette olduğunu işaret eden yıldızlarla çepeçevre kuşatılmış halde gösteriliyordu Dukalar, Floransa florinleriyle değiş tokuş edilebilsin diye, aynı büyüklükte, aynı ağırlıkta ve aynı ayardaydı.

Üç şilin ya da otuz altı İngiliz gümüş penisi bir duka altını ediyordu. Artık İngiltere'nin de kendi altın parası vardı, Kral Edward'ın icadı olan -ve bir altın, yarım altın, çeyrek altın gibi katları bulunan- yeni bir para iki seneden az bir süredir kullanımdaydı ve henüz yabancı altın paraların yerini tamamen alamamıştı.

Godwyn elli duka altını aldı. Bu yedi pound, on şilin ediyordu. Sonra Philemon sandığın kapağını kapattı, çivilerin her birini ince deri parçalarına sararak sıkıca oturmasını sağladıktan sonra menteşeyi yeniden yerine taktı. Sandığı, çukurun içine koyduktan sonra çukurun üstüne döşeme taşını yerleştirdi.

"Er ya da geç eksilen parayı fark edeceklerdir." dedi.

"Fark etmeleri yıllar sürmez." dedi Godwyn.

"Anladıkları zaman biz çoktan köprüyü geçmiş olacağız."

Dışarı çıktılar, Godwyn kapıyı kilitledi.

"Elfric'i bul, mezarlıkta beni bekleyin." dedi.

Philemon çıktı. Godwyn mezarlığın doğu ucuna, şu andaki başrahip evinin biraz ötesine doğru yürüdü. Rüzgârlı bir mayıs günüydü öyle ki giysisinin etekleri bacaklarına dolanıyordu. Tembel bir keçi mezar taşlarının arasında otluyordu. Godwyn huzur bulmak için bir süre onu izledi.

Rahibelerle korkunç bir kavgayı göze aldığını biliyordu. Her ne kadar bir yıl ya da daha fazla bir süre paranın kaybolduğunu anlamayacaklarını biliyorsa da emin olamazdı. Anladıkları zaman, korkunç bir bedel ödemek zorunda kalacaktı.

Ama tam olarak ne yapabilirlerdi? O, Gilbert Hereford gibi, kendisi için çalmıyordu ki parayı. Dini bütün bir kadının mirasını kutsal amaçlar için kullanmak üzere almıştı.

Kaygılarını bir yana itti. Annesi haklıydı. Eğer daha yükselmek istiyorsa, Kingsbridge başrahibi konumunu taçlandırmak zorundaydı.

Philemon Elfric'le birlikte geri döndüğünde Godwyn:

"Başrahip Sarayı'nın buraya, şimdiki binanın tam doğusuna yapılmasını istiyorum."

Elfric başını eğdi: "Çok güzel bir yer seçimi, bana sorarsanız Sayın Başrahip. Papazlar Meclisi Binası'na ve katedralin doğu kanadına yakın, ama mezarlıkla pazar yerinden ayrılmış, gürültüden uzak bir yer. Özel ve sessiz bir yapı olacak."

"Alt katta, davetler için büyük bir yemek salonu istiyorum." diye devam etti Godwyn.

"Yaklaşık otuz-otuz beş metre uzunluğunda olmalı. Asilleri ve hatta Kraliyet mensuplarını ağırlayabileceğimiz gerçekten prestijli ve etkili bir salon olmalı."

"Çok güzel."

"Ve zemin katın doğu ucunda bir şapel olmalı."

"Ama katedralden ancak birkaç adım uzaklıkta olacaksınız."

"Soylu konuklar, bazen kendilerini halka göstermek istemezler. Eğer isterlerse özel bir yerde ibadet edebilmeliler."

"Ya üst kat?"

"Başrahip için bir oda önce, içine bir sunak ve yazı masası sığabilmeli. Ve konuklar için üç büyük yatak odası."

"Şahane!"

"Ne kadara çıkar aşağı yukarı?"

"Yüz pounddan fazla, belki iki yüz pounda. Önce bir çizimlerini yapayım, sonra size daha kesin bir rakam verebilirim."

"Yüz elli pounddan fazla olmasın. Ancak o kadarını karşılayabiliriz."

Elfric, Godwyn'in bu kadar parayı birdenbire nereden bulduğunu merak ettiyse de hiçbir şey sormadı.

"Hemen taş stoklamaya başlasam iyi olur."dedi.

"İşe başlamak için biraz para verebilir misiniz?"

"Ne kadar istiyorsun, beş pound yeter mi?"

"On daha iyi olur."

"Sana yedi pound on şilin veriyorum, duka olarak." dedi Godwyn ve rahibelerin kasasından aldığı elli altın parayı Elfric'e verdi.

Üç gün sonra, rahibeler ve keşişler yemekten sonraki None ayininin ardından katedralden dışarı çıkarlarken, Hemşire Elizabeth Godwyn'le konuşmak istedi.

Normalde rahipler ve rahibeler birbirleriyle konuşamazlardı, bu yüzden Elizabeth bir bahane uydurmak zorunda kalmıştı. Bu sırada nasılsa kiliseye girmiş bir köpek, bütün ayin boyunca havlamıştı. Köpekler her zaman böyle kiliseye girer ve biraz rahatsızlık verirdi, ama kimse onlara aldırmazdı.

Ama her nedense Elizabeth bu kez ayin sırasında yerinden ayrılarak köpeği kiliseden dışarı kovalamıştı. Bunu yapmak için zorunlu olarak keşişlerin arasından geçmişti, yolunu öyle ayarlamıştı ki tam Godwyn'in önünden geçmek durumunda kalmıştı. Özür diler gibi gülümseyerek: "Affınızı dilerim Sayın Başrahip." dedi.

Sonra sesini alçattı ve: "Benimle tesadüfmüş gibi kilisede buluşur musunuz?" deyip köpeği batı kapısından dışarı attı.

Godwyn meraklanmıştı, kütüphaneye gidip St. Benedict Yasaları'nı okumaya başladı. Kısa bir süre sonra Elizabeth geldi ve St. Mathew İncili'ni eline aldı. Godwyn, başrahip olduktan sonra kadınlarla erkekler arasındaki ayrılığı güçlendirmek için manastır kütüphanesine girmelerini yasaklayınca rahibeler kendi kütüphanelerini kurmuşlardı. Ancak, kendi kitaplarını götürdükleri zaman keşişlerin kütüphanesi bomboş kalmıştı. Bu durumda Godwyn kararını değiştirmişti. Rahibelerin kütüphanesi şimdi soğuk havalarda sınıf olarak kullanılıyordu.

Elizabeth, sırtı Godwyn'e dönük olarak oturdu. Böylece görenler onların konuştukları izlenimine kapılmayacaklardı ama Godwyn'in kendisini rahatça duyabileceği kadar yakınındaydı.

"Size hissettiğim bazı şeyleri söylemek istiyorum." dedi.

"Hemşire Caris, rahibelerin parasının yeni hazine odasında saklanmasından hoşlanmıyor."

"Biliyordum zaten." dedi Godwyn.

"Hemşire Beth'i hepsinin yerli yerinde olduğundan emin olmak için paraları saymaya ikna etti. Bilmek istersiniz diye düşündüm. Yani... yani... belki borç almak zorunda kalmış olabilirsiniz diye..."

Godwyn'in kalbi duracak gibi oldu. Basit bir kontrol, paranın elli dukasının eksik olduğunu ortaya çıkarırdı. Oysa sarayın yapılması için gerisine de ihtiyacı vardı Godwyn'in. Bu kadar çabuk anlaşılacağını düşünmemişti. Caris'e küfretti içinden. O kadar gizli yaptığı şeyi nasıl tahmin etmişti?

"Ne zaman?" diye sordu. Sesinde bir panik havası seziliyordu.

"Bugün. Tam saatini hatırlamıyorum. Herhangi bir saat olabilir. Ama Caris, sizin kulağınıza gitmesin diye sıkı tembih etti."

Dukaları yerine koyması gerekiyordu, hem de hemen.

"Çok teşekkür ederim." dedi. "Bunları bana anlattığınız için çok minnettarım."

"Siz de benim Long Ham'daki ailem için bir iyilik yapmıştınız." dedi, ayağa kalkıp dışarı çıktı.

Godwyn de aceleyle arkasından çıktı. Elizbeth'in kendisine borçlu olması ne şanstı! Philemon'un karışık işleri konusundaki içgüdüleri inanılmaz güçlüydü. Bunlar aklından geçerken, binaların arasında Philemon'u gördü.

"Şu aletlerini al, hazine odasında beni bekle." diye fısıldadı.

Sonra manastırdan ayrıldı. Aceleyle çayırı geçip anacaddeye çıktı. Elfric'in karısı Alice, kasabanın en büyük evlerinden biri olan Edmund Wooler'ın evini miras olarak almıştı, buna ek olarak Caris'in kumaş boyamadan kazandığı bütün para da ona kalmıştı. Elfric şimdi lüks içinde yaşıyordu.

Godwyn kapıyı vurdu ve içeri girdi. Alice masada, yemek kırıntılarının arasında oturuyordu, yanında üvey kızı Griselda ve Griselda'nın oğlu küçük Merthin vardı. Artık kimse Mertin Fitzgerald'ın küçük oğlanın babası olduğuna inanmıyordu. Tıpkı, Griselda'nın kaçak erkek arkadaşı Thurstan'a benziyordu çocuk.

Griselda, babasının yanında çalışanlardan Harold Mason ile evlenmişti. Kibar insanlar sekiz yaşındaki çocuğa Harold'un oğlu Merthin derken, diğerleri "Merthin'in piçi" diyordu.

Alice Godwyn'i görünce hemen ayağa fırladı.

"Ee, kuzen başrahip, seni evimizde görmek ne zevk! Biraz şarap alır mısın?"

Godwyn bu nazik ev sahipliğini duymazdan gelerek,

"Elfric nerede?" diye sordu.

"Yukarda, işe dönmeden önce biraz kestiriyor. Odaya geç, ben onu çağırayım."

"Çok çabuk, lütfen."

Godwyn yandaki odaya girdi. Odada rahat görünüşlü iki koltuk vardı ama Godwyn oturmadı, bir aşağı bir yukarı odayı arşınlamaya başladı.

Elfric gözlerini oğuşturarak içeri girdi.

"Kusura bakmayın." dedi.

"Ben sadece..."

"Sana üç gün önce verdiğim elli duka," dedi. "Onları bana geri vermeni istiyorum."

Elfric şaşırmıştı. "Ama taşlar içindi o para."

"Ne için olduğunu biliyorum. Şu anda onlara ihtiyacım var."

"Birazını harcadım, taş ocağından taş getirmeleri için arabacılara verdim."

"Ne kadarını?"

"Yaklaşık yarısını."

"Pekâlâ, kendi kaynaklarından parayı tamamlayabilirsin değil mi?"

"Yeni bir saray istemiyor musunuz?"

"Elbette istiyorum. Ama o paraya ihtiyacım var! Neden olduğunu sorma, sadece bana geri ver."

"Peki, satın aldığım taşları ne yapacağım?"

"Sakla. Parayı yeniden sana vereceğim. Sadece birkaç günlüğüne gerekli. Çabuk ol."

"Pekâlâ. İsterseniz burada bekleyin."

"Hiçbir yere gitmiyorum."

Elfric dışarı çıktı. Godwyn, parasını nerede sakladığını merak etti. Ocağın ateşe dayanıklı taşlarının altı, herkesin bildiği bir yerdi. Bir yapı ustası olarak Elfric'in daha akıllıca bir zulası olmalıydı. Her neredeyse, Elfric birkaç dakika sonra döndü.

Elli dukayı Godwyn'in avucuna saydı.

Godwyn:

"Ben sana duka verdim. Bunların bir kısmı florin." dedi.

Florin, duka ile aynı büyüklükteydi ama üzerinde farklı resimler vardı. Bir yüzünde Vaftizci John, öteki yüzünde bir çiçek resmedilmişti.

"Aynı paralar yok bende, söylemiştim, bir kısmını harcadım. İkisi de aynı değerde değil mi?"

Öyleydi. Acaba rahibeler bu değişikliği fark ederler miydi?

Godwyn paraları kemerindeki keseye doldurdu ve tek laf etmeden odadan ayrıldı.

Çabucak katedrale döndü. Philemon onu hazine odasına bekliyordu.

"Rahibeler paralarını kontrol edeceklermiş." diye açıkladı nefes nefese.

"Parayı Elfric'den geri aldım. Çabuk şu sandığı aç, çabuk!"

Philemon yerdeki çukuru açtı, sandığı aldı ve çivilerini çıkarttı. Kapağını kaldırdı.

Godwyn paraları karıştırdı. Hepsi dukaydı.

Yapılacak bir şey yoktu. Para kümesinin ortasını açtı, florinleri en dibe yerleştirdi. Üstünü dukalarla örttü.

"Kapağı kapat ve sandığı yerine koy."

Philemon dediklerini yaptı.

Godwyn bir an için rahatladığını hissetti. Suçunu kısmen örtebilmişti. En azından önceki kadar belirgin değildi.

"Paraları sayarken ben de burada bulunmak istiyorum." dedi Philemon'a. "Dukalarıyla karışık florinleri fark edecek mi diye çok kaygılanıyorum."

"Ne zaman geleceklerini biliyor musunuz?"

"Hayır."

"Koro yerini süpürmesi için bir keşiş görevlendireyim. Beth'i görür görmez gelip bize haber verir."

Philemon'un her dediğini yapmaya hazır, kendisine hayran küçük bir keşiş adayı grubu vardı.

Ama buna gerek kalmadı. Tam hazine odasından çıkmak üzereydiler ki Hemşire Beth ve Hemşire Caris geldiler.

Godwyn, hesaplar hakkında bir konuşmanın ortasındalarmış gibi.

"Daha önceki kayıtlara bakmamız gerekecek kardeşim." dedi Philemon'a. "Ah, iyi günler hemşireler."

Caris, rahibelere ait iki çukuru da açarak sandıkları çıkardı.

"Yardım edebileceğim bir şey var mı?" diye sordu Godwyn.

Caris duymazdan geldi.

Beth: "Bir şeye bakıyoruz sadece, teşekkür ederiz Peder. Çok uzun sürmez."

"İşinize bakın, işinize bakın." dedi yardımsever bir tavırla. Oysa kalbi göğsünden fırlayacakmış gibi atıyordu.

Caris sinirlenerek: "Hemşire Beth, burada olduğumuz için kimseden özür dilemek zorunda değiliz. Burası bizim hazine odamız ve bizim paramız sonuçta."

Godwyn, rastgele bir hesap rulosunu açtı, Philemon'la onu inceliyorlarmış gibi yaptılar.

Beth ve Caris önce birinci sandığı açtılar, içindeki gümüş penileri, yarımları, çeyrek penileri birkaç Luxemburg'un düşük ayarlı gümüşünden dövülerek yapılmış, bozuk para olarak kullanılan dövme penileri saydılar. Birkaç tane de altın florin, duka ve benzeri -Genova parası genovino, Napoli riyali- paralar vardı aralarında. Beth, toplamı, defterdekilerle karşılaştırdı. Bittiğinde:

"Tamam, eksik yok." dedi.

Bütün paraları yerleştirdikleri sandığı kilitleyip döşemenin altındaki gizli deliğe geri koydular.

Sonra, öteki sandıktaki altın paraları saymaya başladılar, onları kümeler halinde dizdiler, sandığın dibine yaklaştıklarında Beth kaşlarını çattı ve şaşırmış gibi bir ses çıkardı.

"Ne oldu?" dedi Caris.

Godwyn suçluluk duygusuyla irkildi.

Beth: "Bu sandıkta sadece o dini bütün Thornbury'li kadından kalan paralar var. Ben onları ayrı koymuştum."

"Ve?..."

"Kocası Venedik'le ticaret yapıyordu. Bu yüzden bütün paranın duka olduğunu sanıyordum. Ama aralarında florinler de var."

Godwyn ve Philemon korkudan donmuş gibi dinliyorlardı.

"Bu çok garip." dedi Caris.

"Belki ben yanılıyorumdur."

"Biraz şüpheli gibi geldi bana."

"Değil aslında." dedi Beth. "Hırsızlar kasana para koymazlar değil mi?"

"Haklısın, koymazlar." dedi Caris gönülsüzce.

Saymayı bitirdiler, onluk kümelerden yüz tane vardı, tam yüz elli pound ediyordu.

"Defterimdeki rakam da aynen bu." dedi Beth.

"Öyleyse her pound ve peni tamamdır." dedi Caris.

"Sana söylemiştim."

45

Caris Hemşire Mair hakkında saatlerce düşündü.

O öpücükle çok sarsılmış, şaşırmıştı, ama bu olaya gösterdiği tepki daha da şaşırtıcıydı. Heyecanlanmıştı. Şimdiye kadar ne Mair'e ne de başka bir kadına farklı duygular hissetmemişti. Aslında ona; dokunulmayı, öpülmeyi, sevilmeyi arzu ettiren tek bir insan vardı. O da Merthin'di. Kadınlar manastırında, fiziksel temas olmadan yaşamayı öğrenmişti. Cinsel anlamda vücuduna dokunan tek el kendininkiydi. Yatakhanenin karanlığında, âşık olduğu günleri hatırlarken, öteki rahibeler nefes alışlarını duymasın diye yüzünü yastığına gömerdi.

Mair'e karşı, Merthin'in içinde uyandırdığı o mutlu şehvet hissi gibi bir şeyler duymuyordu. Ama Merthin şu anda, binlerce mil uzakta ve yedi yıl öncesinde kalmıştı. Mair'den hoşlanıyordu. Biraz meleksi yüzünden, biraz mavi gözlerinden, hastane ve okuldaki nazik tavırlarından kaynaklanıyordu bu hoşlanma.

Mair, her zaman Caris'le çok tatlı konuşuyordu, kimsenin görmediği zamanlarda koluna, omzuna yanağına dokunuyordu. Caris onu hiç terslememişti, ama asla karşılık da vermemişti. Bunun bir günah olduğunu düşündüğünden değildi. Tanrı'nın, kadınların, zarar vermeden kendi kendilerini ya da birbirlerini mutlu etmelerini yasaklamayacak kadar akıllı olduğundan emindi. Ama Mair'i hayal kırıklığına uğratmaktan korkuyordu. İçgüdüleri, Mair'in duygularının güçlü ve kesin olduğunu söylüyordu, oysa kendininkiler belirsizdi. Mair bana âşık diye düşündü Caris, ama ben ona âşık değilim. Eğer onu öpersem, ikimizin ömür boyu ruh eşi olacağımıza inanacak ki ben böyle bir şeye söz veremem.

Yün Panayırı haftasına kadar hiçbir şey yapmadı.

Kingsbridge Panayırı 1338'deki çöküşten bu yana toparlanmıştı. Ham yün ticareti hâlâ Kral'ın müdahalesinden rahatsızdı. İtalyanlar ancak iki yılda bir geliyordu, ama yeni dokumacılık ve boyamacılık işi zararı telafi ediyordu. Kasaba, olması gerektiği kadar zenginleşememişti daha, çünkü Başrahip Godwyn özel değirmenleri yasaklamış ve bu yasak sanayiyi şehrin dışına, çevre köylere kaydırmıştı. Her şeye rağmen pazarda satılan kumaşların en büyük kısmı, artık Kingsbridge kırmızısı diye tanınmaya başlamıştı. Elfric Merthin'in köprüsünü bitirmiş ve insanlar çift yoldan yük hayvanları ve arabalarıyla rahatlıkla akın akın gelmeye başlamışlardı. Panayırın resmi açılışından önceki cumartesi gecesi hastane, ağzına kadar doluydu.

Ve içlerinden biri hastaydı.

Adı Maldwyn Cook'du. Küçük et ya da balık parçalarını karıştırarak tuzlu çerezler yapıyor, onları ateşin üzerinde tereyağıyla çabucak kızartıyor ve altı tanesini bir çeyreğe satıyordu. Geldikten hemen sonra ani karın ağrısı hissetmiş, arkasından kusma ve ishal başlamıştı. Caris, ona kapının yanında bir yatak vermekten başka bir şey yapmamıştı.

Çok uzun süredir hastaneye ait özel bir tuvaletin yapılmasını istiyordu. Böylece temizliğini denetleyebilirdi. Bu, düşlediği yeniliklerden sadece biriydi. Hastaneye bitişik, geniş, iyi aydınlatılmış, ilaçlarını rahatlıkla hazırlayıp not alabileceği yeni bir eczaneye ihtiyacı vardı. Bir yandan da hastalara daha fazla gizlilik hakkı vermenin

yollarını arıyordu. Şu durumda, odadaki herkes doğum yapan bir kadını, sara nöbeti geçiren bir adamı, kusan bir çocuğu izleyebiliyordu. Oysa ıstırap içindeki hastaların kendilerine ait küçük odaları olmalıydı. Büyük bir kilisenin yanındaki şapel gibi. Ama bunu nasıl gerçekleştireceğini bilemiyordu Caris. Hastane yeterince büyük değildi. Bu konuyu birçok kez Jeremiah Builder'la -Merthin'in yıllar önceki çırağı Jimmie- konuşmuş ancak o da tatmin edici bir çözüm getirememişti.

Ertesi sabah üç kişi daha Maldwyn Cook'la aynı hastalık belirtilerini gösterdi.

Caris, konukların kahvaltılarını verdikten sonra onları pazara yolcu etti. Sadece hasta olanların kalmalarına izin veriliyordu. Hastanenin zemini her zamankinden daha kirliydi, yerleri süpürdü ve sildi. Sonra katedraldeki ayine gitti.

Piskopos Richard yoktu. Kral'la birlikte Fransa'ya sefer hazırlıkları yapıyordu. Zaten piskoposluğu, daha çok aristokratik yaşam biçimini destekleyen bir araç olarak görüyordu. Yokluğunda piskoposluk bölgesi Başdiyakoz Lloyd tarafından yönetiliyordu. Lloyd, piskoposun ondalıklarını ve kiralarını topluyor, çocukları vaftiz ediyor, yaratıcılıktan yoksun ayinler yönetiyordu. Tanrı'nın neden paradan daha önemli olduğu konusunda verdiği vaaz İngiltere'nin en büyük ticaret fuarlarından birinin açılışı törenindeki tuhaf notu gibi...

Her şeye rağmen, herkesin morali yüksekti ki panayırın ilk günü için normaldi. Yün panayırı kasabalılar ve çevre köylerdeki insanlar için yılın en önemli olayıydı. İnsanlar panayırda para kazanır, sonra onları hanlarda kumar oynayarak kaybederlerdi. İriyarı köylü kızları, parlak şehirli oğlanların kendilerini baştan çıkarmalarına izin verirlerdi. Zengin çiftçiler, karılarından istemeye cesaret edemedikleri şeyleri yaptırmak için kasabanın fahişelerine avuç dolusu para öderlerdi. Genellikle bir, bazen de birkaç cinayet olurdu.

Caris cemaatin arasında iri yapılı, pahalı giysili Bounaventura Caroli'yi gördü. Kalbi hızla atmaya başladı. Merthin'le ilgili haberler getirmiş olabilirdi. Huzursuz bir şekilde dualar mırıldanarak ayine katıldı. Dışarı çıkarken Bounaventura'yla göz göze gelmeyi başardı. Caroli ona gülümsedi. Caris de başıyla işaret ederek onun-

la buluşmak istediğini anlatmaya çalıştı. Mesajı aldığından emin değildi.

Böylece hastaneye gitti -manastırda bir rahibenin dışardan bir erkekle görüşebileceği tek yer hastaneydi- çok geçmeden Bounaventura da geldi. Muhteşem, mavi bir palto ve benekli ayakkabılar giymişti.

"Sizi son gördüğümde Piskopos Richard tarafından rahibe olarak henüz takdis edilmiştiniz."

"Şimdi konuk öğretmenim."

"Tebrikler. Asla, rahibe hayatına uyum sağlayacağınızı ummazdım."

Bounaventura onu çocukluğundan beri tanıyordu.

"Ben de." dedi Caris gülerek.

"Manastırın durumu iyi görünüyor."

"Neden böyle düşünüyorsunuz?"

"Godwyn'in yeni bir saray yaptırdığını gördüm."

"Evet."

"Epey zenginleşmiş olmalı."

"Sanırım öyle. Sizden ne haber? İşler nasıl?"

"Bazı sorunlarımız var. İngiltere ile Fransa arasındaki savaş taşımacılığı zorlaştırıyor. Kralınız Edward'ın koyduğu vergiler yüzünden İngiliz yünü, İspanyol yününden daha pahalı. Ama daha kaliteli elbette."

Her zaman vergilerden yakınırlardı. Caris kendisi için asıl önemli olan konuya geldi.

"Merthin'den bir haber var mı?"

"Aslında var." dedi Bounaventura, tavırları her zamanki gibi nazik olmasına rağmen Caris tereddüt ettiğini anladı.

"Merthin evlendi."

Caris suratının ortasına yumruk yemiş gibi şaşkınlıkla sersemledi. Bunu hiç beklemiyordu, aklına bile getirmemişti. Merthin bunu nasıl yapabilmişti? O... Onlar...

Evlenmemesi için bir sebep yoktu aslında. Onu birçok kez reddetmişti. En sonunda manastıra girerek onu son kez hayal kırıklığına uğratmıştı. Bu kadar beklemesi bile takdir edilecek bir şeydi. Gücenmeye hakkı yoktu.

Zorla gülümsemeye çalıştı.

"Ne güzel." dedi. "Lütfen tebriklerimi iletin. Kız kim?"

Bounaventura, Caris'in rahatsızlığını fark etmemiş gibi yaparak: "Adı Silvia." dedi. Sanki kimseye zararı olmayan bir dedikodu anlatıyormuş gibiydi.

"Şehrin ileri gelenlerinden Alessandro Christi'nin ortanca kızı. Birçok gemisi olan Christi, uzak doğuyla baharat ticareti yapıyor.

"Kaç yaşında?"

Adam sırıttı.

"Alessandro mu? Yaklaşık benim yaşımda olmalı."

"Benimle dalga geçmeyin."

Caris Bounaventura'ya ortamı yumuşattığı için minnettardı.

"Silvia kaç yaşında?"

"Yirmi üç."

"Benden altı yaş daha genç."

"Güzel bir kız..."

Bir şeylerin söylenmediğini fark ederek: "Ama?..."

Başını, özür diler gibi bir yana eğerek: "Sivri dilli olmasıyla meşhur. Tabii insanlar her şeyi söylerler... ama bu kadar uzun süre bekâr kalmasının nedeni bu olabilir. Floransa'da kızlar genellikle on sekizlerine varmadan evlenirler."

"Doğru olduğuna eminim." dedi Caris.

"Merthin'in Kingsbridge'de ilgilendiği iki kız vardı. Biri bendim, diğeri de Elizabeth Clerk'ti ve ikimiz de çok huysuzduk."

Bounaventura güldü.

"Öyle değil, öyle değil."

"Düğün ne zaman oldu?"

"İki yıl önce. Sizi son gördüğümden kısa bir süre sonra."

Caris, Merthin'in kendisi rahibe olana kadar kimseyle evlenmediğini anladı. Son attığı adımı, Bounaventura'nın kanalıyla öğrenmiş olmalıydı. Dört yıldan fazla bir süre, yabancı bir ülkede ümitle beklemiş olan Merthin'i düşündü. Neşeli dış görünüşünü daha fazla muhafaza edemeyeceğinden korkuyordu.

Bounaventura: "Ve bir de bebekleri var. Lolla adında bir kız bebek."

Bu kadarı da çok fazlaydı. Yedi yıl önce çektiği bütün üzüntüler -artık o acının sonsuza kadar geçtiğini düşünüyordu ki- aniden kafasına üşüştü. Demek ki 1339'a kadar Merthin'i gerçek anlamda kaybetmiş sayılmazdı. Merthin yıllarca onun anısına sadık kalmıştı. Ama şimdi onu gerçekten kaybetmişti, hem de sonsuza kadar.

Yumruk yemiş gibi sarsılmıştı. Daha fazla dayanamayacağını biliyordu. Titreyerek: "Sizi görmek ve yeni haberleri öğrenmek çok güzeldi, ama şimdi işe dönmek zorundayım."

Bounaventura kaygıyla: "Umarım sizi çok üzmemişimdir. Bilmeyi tercih edersiniz diye düşündüm."

"Bana iyi davranmayın, buna dayanamam." diyerek hızla adamın yanından uzaklaştı.

Hastaneden, kendi binalarına doğru yürürken yüzünü saklamak için başını önüne eğmişti. Yalnız kalabileceği bir yer arıyordu, yatakhanenin merdivenlerini koşarak çıktı. Gündüz vakti burada kimse yoktu. Boş odada yürürken hıçkırmaya başladı. Odanın sonunda Rahibe Cecilia'nın yatak odası vardı. Hiç kimse davet edilmeden oraya giremezdi. Ama Caris'in gözü hiçbir şey görmüyordu, içeri girdi, arkasından kapıyı çarparak kapattı. Rahibe şapkasının yere düşmesine aldırmadan kendini Cecilia'nın yatağına attı. Yüzünü saman şilteye gömerek ağladı, ağladı...

Bir süre sonra bir elin saçları kısa kesilmiş başını okşadığını hissetti. Birinin içeri girdiğini fark etmemişti bile. Kim olduğuna da aldırmıyordu. Ne olursa olsun, yavaş yavaş sakinleşti. Hıçkırıkları seyrekleşti, gözyaşları kurudu, duygusal fırtınası şiddetini kaybetmeye başladı. Yattığı yerden yan dönerek, kendisini kimin rahatlattığına baktı. Mair'di.

Caris: "Merthin evlenmiş, bir de kız bebeği varmış."

Yeniden ağlamaya başladı.

Mair de yatağa uzandı, Caris'in başını kolları arasına aldı. Caris, yüzünü Mair'in yumuşacık göğsüne bastırdı. Mair'in yünlü elbisesi gözyaşlarından ıslanmıştı.

"Geçti, geçti." dedi.

Bir süre Caris sakinleşti. Daha fazla üzülemeyecek kadar tükenmişti. Kollarında siyah saçlı bir İtalyan bebeği tutan Merthin'in görüntüsü gözünün önüne geldi ve onun ne kadar mutlu olduğunu

düşündü. Merthin'in mutlu olduğuna çok seviniyordu, sonra derin, yorgun bir uykuya daldı.

Maldwyn Cook'la başlayan hastalık yaz ateşi gibi yün panayırındaki insanlar arasında hızla yayıldı. Pazartesi günü hastaneden tavernalara sıçradı, sonra salı günü ziyaretçilerden kasabalılara bulaştı.

Caris malum defterine not etti: Mide ağrısıyla başlıyordu, hemen arkasından kusma ve ishal geliyordu, yirmi dört ila kırk sekiz saat arası sürüyordu. Yetişkinlerde çok tahribat yapmıyorsa da yaşlıları ve küçük bebekleri öldürüyordu.

Çarşamba günü rahibeleri ve okuldaki çocukları çarptı. Mair ve Tilly de etkilendiler. Caris, Bounaventura'yı Bell'den aradı ve endişeyle İtalyan doktorların bir tedavi yöntemi var mı diye sordu.

"Tedavisi yok!" dedi.

"İşe yarayan bir yöntem yok demek istedim. Doktorlar daha fazla para kazanmak için hep bir şeyler tavsiye ediyorlar. Ama bazı Arap doktorlar böyle hastalıkların yayılmasının engellenebileceğini söylüyorlar."

"Gerçekten mi?"

Caris çok ilgilenmişti. Tüccarlara göre Müslüman doktorlar, Hıristiyan rakiplerinden çok daha üstündüler, ancak rahip-doktorlar buna şiddetle karşı çıkıyorlardı."

"Nasıl?"

"Hastalığın, hasta birinin bakışlarıyla bulaşabileceğine inanıyorlar. Görme eylemi, gözlerden çıkan ışınların baktığımız nesnelerin üzerine düşmesiyle gerçekleşir. Tıpkı bir şeyin sıcak mı, soğuk mu, yaş mı, kuru mu olduğunu anlamak için parmağımızla dokunmamız gibi. Işınlar, aynı zamanda hastalık da taşıyabilir. Bu yüzden, hasta biriyle aynı odada bulunmayarak, hastalıktan korunabilirsiniz."

Caris, hastalıkların bakışlarla bulaşabileceğini düşünmüyordu. Eğer bu doğru olsaydı, katedralde önemli bir ayinden sonra, piskoposun herhangi bir hastalığının cemaatteki herkese bulaşması lazımdı. Kral hasta olduğu zaman, kendisini gören yüzlerce kişi-

ye hastalığını bulaştırırdı. Hem öyle olsaydı, birileri şimdiye kadar mutlaka anlardı.

Her şeye rağmen, hasta biri ile aynı odayı paylaşmama fikri mantıklı olabilirdi. Burada hastanede, Maldwyn'in hastalığı, bir hastadan yanındaki bir diğerine geçmişti. Hastanın karısı ve ailesi, hastalığa ilk yakalananlar olmuş, daha sonra da bitişik yataktakiler hastalanmışlardı.

Caris dikkat etmişti, bazı hastalıklar -mide bozuklukları, öksürük, soğuk algınlığı, her çeşit frengi gibi- pazar ve panayır günlerinde daha bir alevleniyordu. Yani, bir şekilde bir insandan diğerine geçtiği çok açıktı.

Çarşamba akşamı yemekte, hastanede kalan konukların yarısı hastalanmıştı, perşembe sabahı hastalığı kapmayan hiç kimse kalmamıştı. Manastır hizmetlilerinin birkaçı da hastalanınca, Caris temizlik yapacak eleman sıkıntısı çekmeye başladı.

Kargaşa kahvaltı saatinde de sürdü. Rahibe Cecilia hastaneyi kapatmayı önerdi.

Caris her öneriyi düşünmeye hazırdı. Hastalıkla mücadelede çaresiz kalışı keyfini kaçırmıştı, üstüne üstlük hastanesinin pisliği utanç vericiydi.

"Ama insanlar nerede uyuyacak hastaneyi kapatırsak?" dedi.

"Hanlara gönderelim."

"Oralarda da aynı sorun var. Katedrale yerleştirebiliriz."

Cecilia başını salladı.

"Godwyn, ön tarafta ayin devam ederken arkada köylülerin kilisenin ortasına kusmalarına asla izin vermez."

"Nerede uyurlarsa uyusunlar, hastaları sağlıklı olanlardan ayırmalıyız. Bounaventura'ya göre salgını durdurmanın tek yolu bu."

"Mantıklı görünüyor."

Caris'in aklına parlak bir fikir geldi. Neden şimdiye kadar bunu düşünmemişti.

"Belki hastaneyi restore etmekle vakit kaybetmemeliyiz "dedi.

"Sadece hastalar için ayrı bir bina yaptırsak ve eski hastaneyi de gezginler ve diğer sağlıklı ziyaretçiler için kullansak nasıl olur?"

Cecilia biraz düşündü.

"Ama çok pahalıya patlar."

"Yüz elli poundumuz var."

Caris'in hayal gücü çalışmaya başlamıştı.

"İçine yeni bir eczane de yapabiliriz. Kronik hastalar için özel odalarımız olur."

"Ne kadara mal olacağını öğren. Elfric'e sor istersen."

Caris Elfric'den nefret ediyordu. Aleyhinde tanıklık etmeden önce de ondan nefret ederdi. Yeni hastanesini onun yapmasını asla istemiyordu.

"Elfric şu sıralar Godwyn'in sarayını yapıyor." dedi.

"Jeremiah'yla konuşsam daha iyi olur."

"Nasıl istersen."

Caris, içinden Cecilia'ya karşı büyük bir sevgi dalgasının yükseldiğini hissetti.

Cecilia sert bir yönetici olup disiplin konusunda çok titiz davranmasına rağmen, yardımcılarına kendi kararlarını vermelerinde her zaman bir şans tanırdı. Caris'in kendisini yönlendiren karmakarışık ihtiraslarına karşı her zaman anlayışlı olmuştu. Bu ihtiraslarını bastırmak yerine, Cecilia onlardan yararlanmanın yollarını bulmuştu. Caris'e onu meşgul edecek işler vermiş, isyankâr enerjisini boşaltması için kapılar hazırlamıştı. Ben burada, diye düşündü Caris, önümdeki krizle baş edemiyorken benden yeni ve uzun vadeli bir projenin başına geçmemi istiyordur.

"Teşekkür ederim Rahibe Cecilia." dedi.

Günün ilerleyen saatlerinde Jeremiah ile birlikte manastır topraklarını dolaşırken, ne istediğini açıklıyordu. Jeremiah her zamanki gibi batıl inançlıydı. Günlük olayların en basitlerinde bile mutlaka azizlerin ya da şeytanın parmağı olduğunu düşünürdü. Ama her şey bir yana, yaratıcı bir ustaydı. Yeni fikirlere her zaman açıktı. Bildiği her şeyi Merthin'den öğrenmişti. Yeni hastane için en uygun yer konusunu çabucak hallettiler. Şimdiki mutfak blokunun hemen güneyindeydi. Öteki bütün binalardan ayrı inşa edilecekti, böylece hastaların sağlıklı insanlarla teması en aza indirgenmiş olacaktı, ama aynı zamanda yemeklerin çok uzağa taşınmak zorunda kalınmayacağı bir yerde yapılacaktı. Yeni binaya rahibelerin binalarından uygun noktalardan girilebilecekti. Eczane, yeni tuvaletler ve özel odaların bulunduğu ikinci bir kat... Jeremiah hesapladı ve

yaklaşık yüz poundluk bir maliyet çıkardı. Bu para, kendilerine kalan mirasın yarısından çoğu demekti.

Caris, inşaat alanını Rahibe Cecilia ile tartıştı. Burası ne rahiplere ne de rahibelere aitti, bu yüzden bu konuyu konuşmak için Godwyn'i görmeye gittiler.

Godwyn, kendi projesinin, yeni sarayının inşaatındaydı. Binanın iskeleti yükselmiş, çatısı kapanmıştı. Caris haftalardır buraya gelmemişti. Ne kadar büyüdüğünü görünce şaşırdı. Neredeyse yeni hastanesi kadar büyük olacaktı. Bounaventura'nın neden "etkileyici" dediğini şimdi anlamıştı. Yemek salonu, rahibelerin yatakhanesinden büyüktü. İnşaatta işçiler arı gibi çalışıyorlardı, sanki Godwyn sarayın bir an önce bitirilmesi için acele ediyormuş gibiydi. Taşçılar, yerlere geometrik şekilli, renkli karolar döşüyor, marangozlar kapıları imal ediyor, bir cam ustası ocağını kurmuş, pencereler için cam yapıyordu. Godwyn çok para harcıyordu.

Philemon'la Godwyn, piskopos yardımcısı Başdiyakoz Lloyd'a yeni binayı gösteriyorlardı. Rahibeleri görünce Godwyn, onlardan ayrıldı.

"Size engel olmayayım, işiniz bittiğinde, benimle hastanenin önünde buluşur musunuz? Size göstermem gereken bir şey var."

"Elbette." dedi Godwyn.

Caris ve Cecilia katedralin önündeki pazar yerinin içinden geçerek geri döndüler. Cuma günü, yün panayırında indirimli satışlar olurdu. Satıcılar, geri götürmemek için ellerinde kalan malları indirimli fiyatlarla satarlardı. Caris, Mark Webber'i gördü. Yuvarlak yüzü ve şimdilerde kocaman olmuş göbeğiyle, kendi imalatı olan parlak kırmızı kumaştan bir palto giymişti. Dört çocuğu da tezgâhta kendisine yardım ediyorlardı. Caris içlerinden Dora'yı özellikle severdi. Dora, on beş yaşındaydı, ince annesinin özelliklerini taşıyordu.

"Çok zengin görünüyorsun." dedi Caris Mark'a gülümseyerek.

"Zenginlik senin hakkındı." diyerek cevap verdi Mark. "Kumaş boyama işini sen icat ettin. Ben sadece senin söylediklerini yaptım. Bazen seni dolandırmış gibi hissediyorum kendimi."

"Çok çalıştığın için mükâfatını da aldın." dedi.

Mark ve Madge'nin kendi icadından bu kadar para kazanmış olmalarına aldırmıyordu. İş konusunda meydan okumayı, yenilikçi

olmayı her zaman çok sevmişti ama asla para hırsı içinde olmamıştı. Belki de babasının zengin evinde her şeye sahip olduğu içindi. Sebep ne olursa olsun, kendisinin olabilecek bir servete, Webberlar sahip olduğu için asla pişmanlık duymamıştı. Manastırda para kullanmadan geçen hayat ona çok uymuştu. Webberların çocuklarını sağlıklı ve iyi giyimli görmekten de ayrıca mutluluk duyuyordu. Dokuma tezgâhının neredeyse hepsini kapladığı tek odada altısının güçlükle uyuyarak yer bulabildiği günleri hatırladı.

Caris ve Cecilia, manastır topraklarının güney ucuna gittiler. Ahırların etrafındaki arazi çiftlik gibi görünüyordu. Birkaç küçük bina vardı: bir güvercinlik, bir kümes, bir alet kulübesi... Tavuklar pislik içinde eşeleniyor, domuzlar mutfak çöplerini karıştırıyorlardı. Caris buraları bir düzene koymayı çok istiyordu.

Godwyn ve Philemon çok geçmeden onlara katıldılar. Cecilia, mutfaklara bitişik parseli göstererek: "Ben yeni bir hastane yaptırıyorum ve burada olmasını istiyorum. Siz ne dersiniz?"

"Yeni bir hastane mi?" diye sordu Godwyn.

"Neden?"

Caris onun çok kaygılı olduğunu fark ederek şaşırdı.

Cecilia: "Hastalar için bir hastane ve sağlıklı ziyaretçiler için bir konuk evi istiyoruz."

"Ne kadar ilginç bir fikir."

"Maldwyn Cook'la başlayan mide rahatsızlığı yüzünden kalkıştık bu işe. Bu, özellikle çok tehlikeli bir örnek ama hastalıklar pazar ve panayır zamanlarında artıyor. Bu kadar yayılmalarının sebebi de hastalarla sağlıklı insanların aynı yerde yemek yemesi, aynı yerde uyuyor ve aynı tuvaletleri kullanması."

Godwyn gücenmiş gibi:

"Ohoo." dedi. "Demek artık rahibeler de doktorluk yapıyor."

Caris kaşlarını çattı. Böyle müstehzi konuşmak Godwyn'in tarzı değildi. Özellikle Cecilia gibi güçlü insanlarla konuşurken istediğini yaptırmak için cazibesini kullanırdı. Bu gücenmiş numarasının altında başka şeyler yatıyordu.

"Elbette değil." dedi Cecilia. "Ama hepimiz bazı hastalıkların insandan insana bulaştığını biliyoruz."

Caris: "Müslüman doktorlar, hastalığın, hastaya bakmakla bile bulaşabileceğine inanıyorlarmış." dedi.

"Ah, öyle mi? Ne enteresan!"

Godwyn'in sesinde yoğun bir istihza vardı.

"Yedi yılını üniversitede tıp okuyarak geçirmiş bizler, hastalıklar konusunda çıraklık dönemlerini yeni bitirmiş genç rahibelerden konferans dinlemekten çok memnun olduk."

Caris hiç umursamadı bile. Kendisini öldürmeye çalışmış ikiyüzlü bir yalancıya saygı göstermek zorunda değildi.

"Eğer hastalığın bulaşıcı olmadığından bu kadar eminseniz, samimiyetinizi kanıtlamak için neden bu gece hastaneye gelip, mide bulantısı ve ishalden şikâyetçi yüz hastanın yanında geçirmiyorsunuz geceyi?"

Cecilia: "Hemşire Caris, bu kadarı yeter."

Godwyn'e dönerek: "Onu bağışlayın Sayın Başrahip. Amacım sizi basit bir rahibeyle hastalıklar konusunda bir polemiğe sokmak değildi. Ben sadece inşaat için seçtiğim yere bir itirazınız olmadığından emin olmak istemiştim."

"Zaten şu anda inşaat yapamazsınız." dedi Godwyn. "Elfric benim sarayımı yapıyor, çok meşgul."

Caris: "Biz Elfric'i istemiyoruz, Jeremiah ile anlaştık."

Cecilia ona döndü: "Caris, sakin ol. Haddini bil. Başrahiple konuşmamı da bir daha bölme."

Caris o zaman böyle davranarak Cecilia'ya yardımcı olmadığını fark etti -istemeyerek de olsa- başını eğip: "Özür dilerim Sayın Başrahibe." dedi.

Cecilia, Godwyn'e: "Sorun inşaatı ne zaman yapacağımız değil, nerede yapacağımız."

"Korkarım, bunu onaylayamayacağım." dedi Godwyn sinirle.

"Öyleyse yeni binanın nereye yapılmasını tercih edersiniz?"

"Yeni bir hastaneye ihtiyacımız olduğunu düşünmüyorum."

"Kusura bakmayın ama kadınlar manastırının yönetiminden ben sorumluyum." dedi Cecilia öfkeyle. "Kendi paramızı nasıl harcayacağımı size soracak değilim. Her ne kadar siz sarayınızı yaptırırken bize danışma nezaketini esirgediyseniz de normalde yeni bir

bina yapmadan önce birbirimize danışırız. Her neyse, size sadece binanın yeri konusunda danışıyorum."

Lloyd'a döndü: "Eminim Başdiyakoz da benimle aynı fikirdedir."

"Sonuçta bir uzlaşmaya varmanız gerekir." dedi yorumsuz kalmaya çalışarak.

Caris rahatsız olmuş gibi kaşlarını çattı. Godwyn neden karışıyordu bu kadar? O kendi sarayını katedralin kuzeyinde yaptırıyordu. Rahibelerin burada, güney tarafında bir bina yaptırmasının ne sakıncası vardı. Üstelik keşişlerin çoğu buraya uğramazdı bile. Neden bu kadar kaygılanıyordu?

Godwyn: "Ne yeni binayı, ne de yerini onaylamıyorum. Mesele kapanmıştır."

Caris birden Godwyn'in davranışlarının nedenini anladı. O kadar şok olmuştu ki çenesini tutamadı.

"Sen paramızı çaldın!" dedi.

Cecilia: "Caris! Ben sana demedim mi..."

"Thornbury'li kadının mirasını çaldı." dedi Caris.

Öfkesinden Cecilia'ya aldırmıyordu bile. "Yeni sarayı için parayı oradan aldı elbette. Şimdi de binayı yapmamıza engel olmaya çalışıyor çünkü hazine odasına gittiğimizde paranın kaybolduğunu anlayacağımızı biliyor."

O kadar kızmıştı ki hırsından patlayacak gibiydi.

Godwyn: "Saçmalama!" dedi.

Öyle saçma bir tepkiydi ki Caris, tam üstüne bastığını hissetti. Düşündüklerinin doğrulanması onu daha da kızdırdı.

"Kanıtla o zaman!" diye bağırdı.

Kendi kendini sakinleştirmeye çalıştı.

"Hemen şimdi, hazine odasına gideceğiz ve sandıkları kontrol edeceğiz. Buna da bir itirazınız yoktur herhalde sayın Başrahip, öyle değil mi?"

Philemon söze karıştı:

"Bu son derece aşağılayıcı bir davranış olur. Başrahip bunu yapmak zorunda değil kesinlikle."

Caris ona aldırmadı.

"Rahibelerin kasasında tam yüz elli pound olması gerekiyor."

"Sözü bile edilemez!"dedi Godwyn.

Caris: "Böyle bir suçlama da yapıldığına göre rahibeler herhalde parayı kontrol etmek zorundalar."

Cecilia'ya baktı; Cecilia olur anlamında başını eğdi. "Eğer başrahip orada bulunmayı kabul etmezse, kuşkusuz Başdiyakoz tanık olarak bize katılmaktan mutluluk duyacaktır."

Lloyd, bu konuya hiç karışmak istemiyor gibiydi ama hakem rolü oynamayı reddetmesi de imkânsız görünüyordu, bu yüzden mırıldandı.

"İki tarafa da yardımım olacaksa... elbette." dedi.

Caris'in kafası hızla çalışıyordu.

"Sandığı nasıl açabildiniz?"diye sordu.

"Kilidi Christopher Blacksmith yapmıştı, anahtarının bir eşini size verip, paramızı çalmanıza yardım etmeyecek kadar dürüst bir adamdır o. Kutuyu kırarak açmış olabilirsiniz, sonra da bir şekilde tamir etmişsinizdir. Menteşeyi yerinden nasıl söktünüz?"

Caris, Godwyn'in gayriihtiyarı yardımcısına baktığını gördü.

"Ah, evet," dedi Caris zafer kazanmış gibi.

"Menteşeyi Philemon söktü. Ama parayı başrahip aldı ve Elfric'e verdi."

Cecilia: "Bu kadar spekülasyon yeter. Şimdi meseleyi halledelim. Hepimiz birlikte hazine odasına gidelim ve kutuyu açalım. Böylece bu konuya bir son verelim."

Godwyn: "Hırsızlık değildi." dedi.

Herkes ona döndü. Ortalığı şaşkınlık dolu bir sessizlik kaplamıştı.

Cecilia sordu: "Yani kabul mü ediyorsunuz?"

"Hırsızlık sayılmaz." diye tekrarladı Godwyn.

"Para, manastır ve Tanrı'nın adını yüceltmek için kullanılıyor."

Caris: "Hiçbir şey fark etmez. Sizin paranız değildi."

"Tanrı'nın parası." dedi Godwyn inatla.

Cecilia: "Para kadınlar manastırına vasiyet edilmişti. Bunu biliyorsunuz. Vasiyetnameyi siz de görmüştünüz."

"Ben vasiyetname filan bilmiyorum."

"Elbette biliyorsunuz. Size ben verdim, siz de bir kopyasını çıkarmak..."

Cecilia'nın sesi giderek yavaşladı.

Godwyn tekrarladı: "Ben, vasiyetname hakkında bir şey bilmiyorum."

Caris: "Vasiyetnameyi yok etti. Bir kopyasını çıkarttıracağını, aslını da kasanın içine kilitleyip, hazine odasında saklayacağını söylemişti. Ama yapmadı, evrakı yok etti."

Cecilia, şaşkınlıktan ağzı açık Godwyn'e bakıyordu.

"Bilmeliydim." dedi. "Caris'e yapmaya çalıştıklarından sonra sana asla güvenmemem gerektiğini bilmeliydim. Ama ruhunun kurtarılmış olabileceğini düşünmüştüm. Çok yanılmışım."

Caris: "İyi ki sana vermeden önce vasiyetnamenin bir kopyasını çıkarmışız."

Bunu çaresizlikten uyduruyordu.

Godwyn: "Ama bu açıkça sahtekârlık "dedi.

Caris: "Eğer para gerçekten sizin olsaydı, kutuyu kırarak açmanız gerekmezdi. O zaman haydi gidip bakalım. Bu, sorunu şu veya bu şekilde çözecektir." dedi.

Philemon: "Menteşenin kurcalanmış olması bir şeyi ispat etmez." dedi.

"Demek ki haklıyım." dedi Caris.

"Ama sen menteşeyi nereden biliyorsun? Hemşire Beth, hesapları kontrol ettikten sonra bir daha kutuyu açmadı, o zaman kutuda bir sorun yoktu. Eğer suç ortağı sensen, kutuyu çukurdan sen çıkarmış olmalısın."

Philemon çok şaşırmıştı, verecek bir cevabı yoktu.

Cecilia, Lloyd'a döndü.

"Başdiyakoz, siz piskoposun temsilcisisiniz. Sanırım, başrahibe bu parayı rahibelere geri ödemesini gerektiğini söylemek sizin göreviniz."

Lloyd endişeliydi. Godwyn'e: "Bırakılan paradan hiç aldınız mı?" diye sordu.

Caris öfkeyle: "Hırsızı yakaladığınızda yasadışı yollardan kazandıklarını geri verip vermeyeceğini sormazsınız."

Godwyn: "Yarısından fazlası saray için harcandı bile." dedi.

"İnşaat hemen durdurulmalı." dedi Caris. "İşçiler hemen bugün işi bırakmalı, bina sökülmeli ve çıkan malzeme satılmalı. Her peniyi geri vermelisiniz. Saray söküldükten sonra kalan borcunuzu toprak ya da değerli eşya olarak ödersiniz."

"Kabul etmiyorum!" dedi Godwyn.

Cecilia yine Lloyd'a hitap ederek: "Başdiyakoz, lütfen göreviniz yapın. Piskopos yardımcılarından birinin, diğerinden para çalmasına izin veremezsiniz, Tanrı için bile olsa."

Lloyd: "Böyle bir davada tek başıma karar veremem. Bu çok ciddi bir konu."

Caris, öfkeden konuşamıyordu, Lloyd'un zayıflığından da hiç memnun kalmamıştı.

Cecilia itiraz etti: "Ama vermelisiniz."

Kapana kısılmış gibiydi, ama başını inatla salladı.

"Hırsızlık suçlaması, bir vasiyetnamenin yok edilmesi, sahtecilik suçlaması... Bu konuyu Piskopos kendisi ele almalı."

Cecilia: "Piskopos Richard Fransa yolunda ve ne zaman döneceği belli değil. Bu arada Godwyn çaldığı parayı harcamaya devam edecek."

"Korkarım elimden bir şey gelmez." dedi Lloyd. "Richard'a başvurmalısınız."

"Peki öyleyse "dedi Caris.

Sesindeki bir şey herkesin ona bakmasına sebep oldu.

"Bu durumda yapacak tek bir şey var. Gidip, piskoposumuzu bulacağız."

46

Temmuz 1346'da Kral III. Edward, Portsmouth'da İngiltere'nin şimdiye kadarki en büyük donanmasını topluyordu: yaklaşık bin gemi... Ters rüzgârlar donanmanın yola çıkmasını biraz geciktirdiyse de, sonunda 11 Temmuz da yelkenlerini açtılar. Nereye gittikleri bilinmiyordu.

Caris ve Mair Portsmouth'a iki gün sonra ulaştılar. Kral'la birlikte denize açılan Richard'ı kıl payı kaçırmışlardı.

Orduyu Fransa'ya kadar takip etmeye karar verdiler.

Portsmouth'a gelmek için bile izin almak kolay olmamıştı. Rahibe Cecilia, öteki rahibeleri bu öneriyi tartışmak üzere toplantıya çağırmıştı. Bazıları Caris'in maddi manevi tehlikede olacağını düşündüler ama rahibeler sadece kutsal yerleri ziyaret etmek için değil, Londra, Canterbury, hatta Roma'ya iş gezileri için de manastırdan ayrılabiliyorlardı. Ayrıca Kingsbridge rahibeleri, çalınan paralarını geri istiyorlardı.

Caris, Kanal'ı geçmesine izin verileceğini hiç sanmıyordu. Neyse ki izin isteyebileceği bir durumda değildi.

Caris ve Mair, ordunun arkasından hemen hareket edemediler, Kral'ın hedefini biliyorlardı oysa. Çünkü İngiltere'nin güneyindeki işe yarar bütün deniz taşıtları sefer için ordunun emrine alınmıştı. Bu yüzden, Portsmouth'un hemen dışındaki bir manastırda sabırsızlıkla, sıkılarak haber beklemeye başladılar.

Caris, daha sonra, Kral Edward ve ordusunun Fransa'nın kuzey sahilinde St. Vaast la Hague adındaki geniş kumsalda karaya çıktıklarını öğrenecekti. Ama donanma, orduyu karaya boşalttıktan sonra hemen geri dönmedi. Gemiler istilacı orduyu Caen'a kadar, iki hafta boyunca doğu sahillerinde takip etti. Burada ambarlarını mücevher, pahalı kumaşlar, -Edward'ın ordusunun Normandy'nin zengin kasabalarında yaptıkları yağmalarda ele geçirdikleri- altın ve gümüş tabaklardan oluşan ganimetlerle doldurdular. Sonra geri döndüler.

Geri dönenlerden ilki Grace adlı bir gemiydi. Yuvarlak başı ve kıçı ile büyük bir yük gemisiydi. Kaptanı, suratı tuzdan meşine dönmüş suratıyla Rollo'ydu. Kral'dan büyük bir övgü ile söz ediyordu. Adamları ve gemisi için mahrumiyet ödeneği almış, ayrıca yapılan talandan da kendisine iyi pay düşmüştü.

"Hayatımda gördüğüm en büyük ordu." diyordu Rollo keyifle.

Yarısı okçu en az on beş bin askerle yaklaşık beş bin at vardı.

"Onlara yetişmeniz için kestirmeden gitmeniz gerek." dedi.

"Ben sizi Caen'a, onları en son gördüğüm yere kadar götürürüm, oradan izlerini takip edebilirsiniz. Ne yöne gitmiş olurlarsa olsunlar, sizden bir hafta önde olacaklardır."

Caris ve Mair, Rollo ile ücret konusunda pazarlık ettikten sonra, güçlü kuvvetli midilli ile Grace'e bindiler. Midillilerin adı Blackie

ve Stamp'di. Ordunun atlarından daha hızlı yol alamazlardı ama ordu sık sık durup savaşmak zorunda olduğu için Caris onlara yetişebileceklerini düşünüyordu.

Güneşli bir ağustos günü, erken saatlerde Fransız sahillerine ulaştılar, nehrin denize döküldüğü Orne köyünden içeri girdiklerinde Caris hafif rüzgârı zevkle içine çekti; eski küllerin kokusu genzini doldurdu. Nehrin iki kıyısındaki toprakları incelediğinde, tarlaların simsiyah olduğunu gördü. Tarlalardaki bütün ürün yakılmıştı.

"Standart uygulama." dedi Rollo. "Ordunun yanında götüremediği her şey yok edilmeli, aksi halde düşmanın işine yarar."

Caen Limanı'na yaklaşırken gördükleri gemi kalıntıları da muhtemelen bu yüzden yakılmıştı.

"Kimse Kral'ın planlarını bilmiyor." diye anlattı Rollo.

"Güneye inip Paris'e gidebilir ya da kuzeydoğuya kayıp Calais'de Flaman müttefikleri ile buluşabilir. Nereye giderse gitsin, siz onun izlerini takip edebilirsiniz. Sadece iki yanınızdaki kararmış tarlaları izlemeniz yeterli."

Gemiden ayrılmadan Rollo onlara bir parça domuz jambonu verdi.

"Teşekkür ederiz ama heybelerimizde tütsülenmiş balık ve sert peynirimiz var." dedi Caris.

"Ayrıca paramız da var, ihtiyacımız olan her şeyi alabiliriz."

"Para çok işinize yaramaz." diye cevap verdi kaptan.

"Satın alacak bir şey bulamayabilirsiniz. Ordu, çekirge sürüsü gibidir, bütün ülkeyi çıplak bırakabilir. Onun için siz bunu alın."

"Çok iyisiniz, hoşça kalın."

"Benim için dua edin, hemşire. Zamanında çok günah işledim."

Caen, birkaç bin evlik bir kasabaydı. Tıpkı Kingsbridge gibi. Eski şehir ve yeni şehir, Odan Nehri tarafından ikiye bölünüyordu. Nehrin üstünde St. Peter Köprüsü vardı. Nehrin kıyısında, köprünün yakınlarında birkaç balıkçı tuttukları balıkları satıyorlardı. Caris bir yılan balığının fiyatını sordu. Balıkçının cevabını anlamakta güçlük çekti çünkü adam Caris'in hiç duymadığı bir Fransız lehçesi ile konuşuyordu. Sonunda ne söylediğini anlayabildiğinde fiyat, nefesini kesti. Yiyeceğin çok az bulunduğunu, bu yüzden de mücev-

herden daha pahalı olduğunu görüyordu Caris. Rollo'nun cömertliğine minnettardı.

Eğer biri bir şey sorarsa, Roma'ya gitmekte olan İrlandalı rahibeler olduklarını söylemeye karar verdiler. Ama yine de Caris huzursuzdu. Mair ile birlikte nehir kıyısından uzaklaşırken acaba yerli halktan birileri aksanından onun İngiliz olduğunu anlar mıydı?

Ortalıkta yerli halktan kimse yoktu gerçi. Kırılmış kapılar, parçalanmış panjurlar, evlerin bomboş olduğunu gösteriyordu. Ölüm sessizliği hüküm sürüyordu her yerde. Ne mallarını yüksek sesle satmaya çalışan çerciler ne kavga eden çocuklar ne de kilise çanları duyuluyordu. Yaptıkları tek iş cesetleri gömmekti. Savaş bir hafta kadar önce olmuştu. Ama üzgün suratlı adamlar hâlâ evlerden ceset çıkararak arabalara yüklüyorlardı. Öyle görünüyordu ki İngiliz ordusu, kadın, erkek, çocuk demeden katliam yapmıştı. Bir kilisenin önünden geçtiler. Bahçesinde kocaman bir çukur kazılmıştı. Cesetler bu toplu mezara tabutsuz, hatta kefensiz olarak konuyordu. Bu arada, bir rahip de bu devamlı cenaze töreni için dua okuyordu. Tarifsiz bir leş kokusu her tarafı sarmıştı.

İyi giyimli bir adam onları selamladı ve yardımcı olup olamayacağını sordu. Mal mülk sahibi birine benziyordu. Tavırlarından, bu Tanrısal ziyaretçilere herhangi bir zarar gelmesini istemediği anlaşılıyordu. Caris adamın yardım teklifini reddetti. Adamın Norman Fransızcasına dikkat etti. İngiltere'deki bir asilin aksanından farkı yoktu. Herhalde diye düşündü Caris, aşağı tabakadan insanlar kendi değişik yerel lehçelerinde konuşurken, yüksek sınıf, uluslararası bir aksan kullanıyordu.

İki rahibe kasabadan çıkıp doğuya doğru ilerlemeye başladılar. Hayaletlerin gezindiği sokaklar arkada kaldığı için çok memnundular. Şehir dışı da terk edilmiş vaziyetteydi. Acı kül tadı, Caris'in dilindeydi hâlâ. Yolun iki tarafında birçok meyve bahçesi ve tarla yakılmıştı. Her birkaç milde bir, bir zamanlar köy olan, kömürleşmiş tepeciklere rastlıyorlardı. Köylüler ya ordu gelmeden hemen önce kaçmışlar ya da yangından ölmüşlerdi. Çok az hayat belirtisi vardı. Sadece kuşlar ve ordunun piyade askerlerinin gözünden kaçabilmiş birkaç domuz ve tavuk vardı. Arada sırada köpek, şaşkın

şaşkın burnunu enkazın içine sokuyor, artık soğumuş kor yığınlarının arasından sahibinin kokusunu almaya çalışıyordu.

Varmaları gereken ilk hedef, Caen'dan yarım günlük mesafedeki bir kadınlar manastırıydı. Geceleri, mümkün olduğu kadar, dini bir yerde -manastır, kadınlar manastırı, hastane gibi- geçirmeye kararlıydılar. Kingsbridge'den Portsmouth'a gelene kadar da aynı şeyi yapmışlardı. Caen ile Paris arasında böyle yirmi bir yerin ismini almışlardı. Eğer bulabilirse, yatacak yer ve yemekleri bedavaya gelecekti, hırsızlardan ve Rahibe Cecilia'nın söylediği gibi, kuvvetli içki ve erkeklerin arkadaşlığı gibi tensel kışkırtmalardan da korunmuş olacaklardı. Cecilia'nın içgüdüleri çok güçlüydü ama Caris ile Mair arasındaki farklı elektriklenmeyi sezememişti. Caris ilk önce Mair'in kendisiyle birlikte gelme teklifini reddetmişti. Bütün varlığıyla çabuk hareket etmeye odaklanmıştı, bu yüzden üstlendiği görevi, ihtiraslı bir maceraya dalarak ya da böyle bir teklifi reddederek karıştırmak istemiyordu. Öte yandan yanında ona arkadaşlık edecek kişinin cesur ve becerikli biri olmasını istiyordu. Şimdi, seçiminden çok memnundu. Bütün rahibelerin içinde, İngiliz ordusunu Fransa'da takip edebilecek gözü peklikte tek kişi oydu.

Caris, manastırdan ayrılmadan önce Mair'le açık açık konuşmaya karar vermişti. Uzaklardayken, aralarında herhangi bir fiziksel yakınlığın kesinlikle olamayacağını söyleyecekti. Her şey bir yana, görülürlerse gerçek bir felaket olurdu. Ama şu açık seçik konuşmayı bir türlü yapamamıştı. Ve işte Fransa'daydılar. Aralarındaki mesele hâlâ hiç konuşulmamıştı. İkisinin arasında sessiz, bir atın üstünde görünmeyen üçüncü bir yolcu gibi yola devam ediyordu.

Öğle vakti, bir ormanın kıyısında akan bir derenin kenarında durdular. Midillilerini otlatabilecekleri her nasılsa yakılmamış bir çayır da vardı. Caris Rollo'nun jambonundan birkaç dilim kesti, Mair heybelerinden, Portsmouth'dan aldıkları bayatlamış ekmeği çıkardı. Yediler. Dereden içtikleri su is kokuyordu.

Caris yola devam etme arzusunu bastırarak, hayvanların günün bu en sıcak saatinde biraz dinlenmelerine hiç istemese de izin vermek zorunda kaldı. Tam gitmeye hazırlanırken Caris, birinin kendilerini izlediğini fark ederek irkildi. Bir elinde jambon, bir elinde bıçak öylece dondu kaldı.

Mair: "Ne oldu?" diye sordu.

Sonra Caris'in bakışlarını fark edince anladı.

Birkaç metre ötede iki adam, ağaçların gölgesinde oturmuş, kendilerine bakıyordu. Oldukça genç görünüyorlardı ama emin olmak zordu, çünkü yüzleri isten kapkara, giysileri çok kirliydi.

Bir dakika sonra Caris, Norman Fransızcası ile sordu.

"Tanrı sizi kutsasın çocuklarım." dedi.

Hiç cevap vermediler. Caris ne yapacaklarına karar veremediklerini tahmin etti. Acaba ne yapmayı düşünüyorlardı. Soygun? Tecavüz? Soyguncuya benziyorlardı.

Korkmuştu ama sakin olmaya çalışıyordu. İstedikleri ne olursa olsun, açlıktan ölmek üzere oldukları kesindi. Mair'e:

"Çabuk şu ekmekten iki dilim ver." dedi.

Mair, büyük somundan iki kalın dilim kesti. Caris de jambondan aynı büyüklükte dilimler kesti, jambonları ekmeklerin üstüne koyarak Mair'e uzattı.

"Her birine bir tane ver." dedi.

Mair dehşete kapılmış gibiydi ama otların üzerinden, durakşamadan yürüdü ve ekmekleri adamlara uzattı. Adamlar dilimleri elinden kaparak kurt gibi yemeye başladılar. Caris, doğru tahmin ettiği için yıldızlarına şükretti.

Çabucak jambonu heybesine, bıçağını kemerine koydu ve Blackie'nin üstüne atladı. Mair de ekmeği heybesine tıkarak Stamp'a bindi. Caris at üstünde kendini daha güvende hissediyordu.

Adamların daha uzun boylu olanı, çabucak onlara doğru geldi. Caris, midillisini topuklayıp kaçmayı düşündü, ama vakti yoktu. Adam yaklaşarak Blackie'nin dizginlerini tuttu. Ağzı ekmekle dolu olarak konuştu: "Teşekkür ederiz." dedi koyu bir yerel aksanla.

Caris: "Tanrı'ya teşekkür edin, bana değil. Size yardım etmem için beni o gönderdi. O sizi yukardan izliyor. O her şeyi görüyor."

"Çantanızda daha çok et var."

"Kime vereceğimi Tanrı söyler bana."

Bir sessizlik oldu. Adam söylediklerini düşündü, sonra: "Beni takdis edin." dedi.

Caris, sağ elini, geleneksel takdis işaretini yapmak için uzatmaya hiç gönüllü değildi, bu elini kemerindeki bıçaktan çok fazla

uzaklaştırmak demekti. Gerçi bıçak, her kadın ve erkeğin kemerinde bulunan cinsten küçük bir yemek bıçağıydı, ama yine de dizginleri tutan ele saplayarak, adamdan kurtulabilirdi.

Sonra: "Pekâlâ." dedi. "Diz çök."

Adam tereddüt etti.

"Seni takdis edebilmem için diz çökmelisin." dedi sesini hafifçe yükselterek.

Adam yavaşça diz çöktü, ekmeği hâlâ elindeydi.

Caris bakışlarını öteki adama çevirdi. Bir an sonra ikinci adam da aynısını yaptı.

Caris ikisini de takdis etti, sonra Blackie'yi topuklayarak çabucak uzaklaştı. Arkasına baktı. Mair hemen arkasındaydı. Açlıktan ölmek üzere olan iki adam arkalarından bakakalmışlardı.

Caris bütün öğleden sonra yol alırken bu olayı düşündü. Güneş neşeyle parlıyordu. Hava cehennem gibiydi. Bazı yerlerde ormanlık bir yerden, ya da için için yanmaya devam eden bir samanlıktan dumanlar yükseliyordu. Kırsal bölge tamamen terk edilmiş değildi. İngiliz meşalelerinden nasılsa kurtulabilmiş bir fasulye tarlasında hamile bir kadın fasulye topluyordu. Suratları korku dolu iki çocuk, çiftlik evinin kararmış taşları arasından bakıyorlardı. Birkaç küçük erkek grubu, ormanlık bölgenin kıyısında oradan oraya gidip geliyorlardı. Adamlar Caris'i endişelendirmişti. Aç görünüyorlardı ve aç insanlar tehlikeli olurlardı. Caris hız konusunda kaygılanmaktan vazgeçip can güvenlikleri için endişelenmeye başladı.

Gecelemeyi planladıkları manastırın yolunu bulmak Caris'in düşündüğünden de zordu. İngiliz ordusunun arkasında bu kadar büyük bir yıkıntı bırakacağını asla düşünmemişti. Etrafta, yol sorabilecekleri köylüler bulabileceklerini sanmıştı. Normal zamanda bile, en yakın pazarın olduğu kasabadan öteye gitmemiş insanlardan yol konusunda bilgi almak yeterince zordu. Şimdi ise, Caris'in muhatap olacağı insanlar dehşete kapılmış veya yağmaya hazır soyguncular olacaktı.

Güneşe bakarak doğuya doğru gittiklerini anlamıştı, yoldaki kurumuş çamurlardaki derin tekerlek izleri de, anayolda olduklarını gösteriyordu. Bu geceki varış noktaları, kasabanın ortasındaki manastıra atfen "Hopital-des-Soeurs" denilen kasabaydı. Gölgeler

önünde uzarken giderek artan bir acelecilikle yönlerini sorabileceği birilerini arıyordu yol kenarında.

Yaklaştıklarında çocuklar korkarak kaçıyorlardı. Caris, aç bakışlı adamlara yaklaşma riskini göze alacak kadar çaresiz değildi henüz. Bir kadına rastlamayı umuyordu. Etrafta hiç genç kadın yoktu. Caris, onların, yağmacı İngilizlerin eline düşmüş olmalarından korkuyordu. Ara sıra, çok uzaklarda, birkaç yalnız silüetin, yakılmaktan kurtulmuş tarlalarda hasat yaptığını görüyordu ama anayoldan o kadar uzaklaşmayı da göze alamıyordu.

Sonunda, bir elma ağacının altında oturan buruşuk yüzlü yaşlı bir kadın gördü. Olgunlaşmadan çok önce toplanmış küçük ham elmalardan yiyordu. Çok korktu. Caris, daha korkutucu görünmemek için atından indi. Yaşlı kadın, azıcık yemeğini eteğinin kıvrımları arasına saklamaya çalışıyordu. Kaçmaya mecali yoktu.

Caris, nezaketle: "İyi akşamlar teyze, bu yol bizi Hospital-des-Soeurs'a götürür mü diye soracaktım."

Kadın, kendini toparlamış gibiydi ve akıllı akıllı cevap verdi. Gitmekte oldukları yolu işaret ederek: "Ormanın içinden geçin, tepenin arkasında."

Caris kadının ağzında diş olmadığını gördü. Olmamış bir elmayı sadece damaklarıyla yemenin ne kadar zor olduğunu düşünerek kadına acıdı.

"Ne kadar uzaklıkta?"

"Uzun bir yol."

Onun yaşında bütün mesafeler uzun gelirdi.

"Gece olmadan oraya varabilir miyiz?"

"Aha, evet."

"Teşekkür ederim."

"Bir kızım vardı." dedi yaşlı kadın.

"İki tane de torunum. On dört ve on altı yaşlarında. Çok iyi çocuklardı."

"Ah, çok üzüldüm."

"İngilizler." dedi. "Dilerim hepsi cehennemde yanar."

Görünüşe bakılırsa Caris'le Mair'in İngiliz olduğunu anlamamıştı. Bu Caris'in sorusunu cevaplıyordu. Yerel insanlar, yabancıların milliyetini anlayamıyorlardı.

"Çocukların adları neydi?"

"Giles ve Jean."

"Ekmeğin var mı?"

Caris etrafına bakındı. Etrafta pusuya yatmış, üstüne atlamaya hazır birinin olmadığından emin olmak istiyordu, kimseler yoktu. Mair'e işaret etti, o da heybesinden ekmekten geri kalanları çıkarıp yaşlı kadına verdi.

Kadın, Mair'in elinden kaptı ve hemen dişsiz ağzında gevelemeye başladı.

Caris ve Mair yola devam ettiler.

Mair: "Eğer yiyeceğimizi böyle dağıtmaya devam edersek, yakında aç kalacağız." dedi.

"Biliyorum." dedi Caris. "Ama nasıl reddedebilirim?"

"Eğer ölürsek, görevimizi tamamlayamayız."

"Ama bizler rahibeyiz sonuçta." dedi Caris sert bir şekilde. "İhtiyacı olanlara yardım etmeli ve ne zaman öleceğimize karar vermeyi Tanrı'ya bırakmalıyız."

Mair biraz şaşırmıştı. "Daha önce hiç böyle konuştuğunu duymamıştım." dedi.

"Babam, ahlak üzerine vaaz verenlerden nefret ederdi. Şartlar bize uyarsa, hepimiz iyi oluruz derdi. Ama bu sayılmaz."

"Kötü bir şey yapmayı çok istediğinde -dürüst olmayan yollardan servet kazanma şansı doğduğunda, komşunun karısının güzel dudaklarını öpmek istediğinde ya da başını beladan kurtarmak için yalan söylemek gerektiğinde- işte o zaman kurallara ihtiyaç vardır. Dürüstlük kılıç gibidir derdi babam, bir kere çekti mi, bir daha yerine koyana kadar sallamaya devam edemezsin."

Mair bir süre sustu. Caris'in söylediklerini düşünüyor da olabilirdi, tartışmadan vazgeçmiş de, Caris anlayamamıştı.

Caris ne zaman Edmund'dan söz etse, onu ne kadar özlediğinin farkına varıyordu. Annesinin ölümünden sonra hayatının temel taşı babası olmuştu. Her zaman oradaydı, sevgi ve anlayışa ya da akıllıca bir öğüde veya sadece bilgiye ihtiyacı olduğu zaman hep yanı başındaydı. Dünya hakkında ne çok şey biliyordu. Şimdi, o tarafa döndüğünde sadece bir boşluk görüyordu.

Ağaçlık bir araziden geçtiler, sonra yaşlı kadının söylediği gibi bir yokuş tırmandılar. Aşağıda uzanan vadiye bakarken başka bir yanmış köy gördüler. Ötekilerden tek farkı, küçük bir manastıra benzeyen bir grup taş bina olmasıydı.

Caris: "Tanrı'ya şükür!" dedi Caris. "Burası 'Hospital-des-Soeurs' olmalı."

Yaklaştıkça manastır hayatına ne kadar alışmış olduğunu anlıyordu. Tepeden aşağı inerlerken, törensel el yıkamalarını, sessizlik içinde yenen yemeği, gece olunca uyku saatini, sabahın üçündeki Matin ayinlerinin uykulu huzurunu özlerken yakaladı kendini. Bugün gördüklerinden sonra bu gri taş duvarların güvenilirliği çok çekici görünüyordu. Bu duygularla, yorgun Blackie'yi topukladı.

Etrafta kımıldayan hiçbir canlı yoktu ama bu çok şaşırtıcı bir şey değildi, burası köyün içinde küçük bir evdi. Kingsbridge gibi büyük bir manastırın telaşlı koşuşturmaları burada olmazdı. Ama yine de günün bu saatinde, akşam yemeğinin hazırlanma vaktinde mutfaktan biraz duman yükselmeliydi en azından. Buraya yaklaştıkça uğursuz işaretleri fark etmeye başladı, bir huzursuzluk duygusu yükselmeye başladı içinden. Kendilerine en yakın bina bir kiliseye benziyordu, çatısı yoktu. Pencereler boş oyuklar gibiydi, ne panjurları ne de camları vardı. Taş duvarların bir kısmı dumandan kararmıştı.

Ortalık sessizdi, ne bir çan sesi ne de seyislerle mutfak yamaklarının bağrışmaları duyuluyordu. Burası terk edilmiş diye düşündü Caris içeri girerken taş duvarların çoğu yerinde duruyordu, ama ahşap tavanlar parçalanmış, kapılar ve diğer tahta eşyalar yanmış ve köydeki diğer binalar gibi yakılmıştı ve pencerelerdeki camlar sıcaktan parçalanmıştı.

Mair, gördüklerine inanamayarak sordu: "Manastırı ateşe mi vermişler?"

Caris de şok olmuştu. İstilacı orduların dini binalara dokunmadıklarını sanıyordu. İnsanlar bunun çiğnenmeyen bir kural olduğunu söylerlerdi. Kutsal bir yere saygısızlık eden bir asker komutanı tarafından hemen ölüme mahkûm edilirdi. Caris de bunları sorgulamadan kabul etmişti.

"Şövalyeliğe sığmaz bu." dedi.

Atlarından inip ilerlediler, kömürleşmiş direklerle kavrulmuş molozların etrafından dikkatle geçerek içerlere yürüdüler. Mutfak kapısına yaklaştıklarında Mair bir çığlık atarak, "Ama Tanrım, bu da ne?" diye bağırdı.

Caris cevabı biliyordu.

"Ölü bir rahibe." dedi.

Yerdeki ceset çırılçıplaktı ve saçları rahibelerinki gibi kesilmişti. Nasıl olduysa yangından etkilenmemişti. Kadının cesedi neredeyse bir haftalıktı. Kuşlar çoktan gözlerini yemişlerdi ve yüzünün birçok kısmı kemirgen hayvanlarca yenmişti.

Göğüsleri bıçakla kesilmişti.

Mair şaşkınlıkla: "Bunu İngilizler mi yapmış?"

"Fransızlar olmadığı kesin."

"Ordunun içinde bizimkilerin yanında savaşan yabancılar da var, değil mi? Galliler, Almanlar filan. Belki onlar yapmıştır?"

"Hepsi bizim Kral'ımızın emri altındadır." dedi Caris.

"Onları buraya getiren o, yaptıkları her şeyden Kral sorumlu."

Cesedin öteki tarafına baktılar, o sırada ağzından bir fare çıktı. Mair bir çığlık atarak dışarı kaçtı.

Caris ona sarılarak: "Sakin ol." dedi sert bir sesle, ama bir yandan da rahatlatmak için sırtına vuruyordu hafifçe.

Bir dakika sonra "Hadi." dedi. "Hemen buradan uzaklaşalım."

Atlarının yanına döndüler. Caris ölen rahibeyi gömme isteğine zor engel oldu.

Gecikirlerse, gece çöktüğünde hâlâ burada olacaklardı. Ama nereye gideceklerdi? Geceyi burada geçirmeyi planlamışlardı.

"Elma ağacının altındaki kadının yanına dönelim." dedi.

"Caen'den ayrıldığımızdan beri gördüğümüz tek sağlam bina onunki."

Endişeyle batmakta olan güneşe baktı.

"Eğer atları biraz zorlarsak karanlık olmadan oraya varabiliriz."

Yorgun midillileri zorlayarak yola koyuldular ve geldikleri yolu geri gitmeye başladılar. Tam önlerinde güneş hızla ufuk çizgisinin

altına doğru alçalıyordu. Elma ağacının yanındaki eve ulaştıklarında son ışıklar da kaybolmuştu.

Yaşlı kadın onları gördüğüne çok sevinmişti, yine yiyeceklerini paylaşacaklarını umuyordu. Adı Jeanne'dı. Ateş yanmıyordu, ama hava yumuşaktı. Üç kadın battaniyelerine sarınıp yan yana yere uzandılar. Ev sahiplerine güvenemedikleri için Caris ve Mair yiyeceklerinin bulunduğu heybelerine sıkı sıkı sarılmışlardı.

Caris bir süre uyuyamadı. Portsmouth'da o kadar vakit kaybettikten sonra yolda olmaktan memnundu, son iki gündür hayli yol kat etmişlerdi. Eğer Piskopos Richard'ı bulabilseydi onun Godwyn'i rahibelerin parasını geri ödemeye zorlayacağından emindi. Bir dürüstlük sembolü sayılmazdı ama açık fikirliydi ve o ilgisiz uyuşuk tavrıyla, tarafsızlıkla adalet dağıtırdı.

Godwyn büyücülük mahkemesinde bile dürüst davranmamıştı. Richard'ı kendisine, içinde Godwyn'e çalınan paraları yerine koymak için manastıra ait malların bir kısmını satmasını yazan bir mektup vermeye ikna edeceğinden emindi.

Ama Caris, kendisinin ve Mair'in güvenliği konusunda endişeliydi. Askerlerin, rahibeleri rahat bıraktıklarına dair düşüncesinde yanılmıştı. Hopital-des-Soeurs'da gördükleri manzara bunu kanıtlamıştı. Mair ile ikisinin kılık değiştirmesi gerekiyordu.

Sabahın ilk ışıklarıyla uyanır uyanmaz Jeanne'a sordu.

"Torunlarınızın giysileri hâlâ duruyor mu?"

Yaşlı kadın tahta bir sandığı açtı.

"Ne istiyorsanız alın." dedi. "Onları verecek kimse yok."

Eline bir kova alıp su getirmeye gitti.

Caris sandığın içindekileri karıştırdı. Jeanne karşılığında herhangi bir şey istememişti. O kadar insan öldükten sonra, giysilerin bir parasal değeri kalmamıştı artık.

Mair: "Ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sordu.

"Rahibeler güvende değil." dedi Caris.

"Bir lordun hizmetindeki uşaklar olacağız. Lordun adı Pierre, Britanya Longeham kasabasından. Pierre çok rastlanan bir isim ve Longeham adında bir sürü yer olmalı Fransa'da. Efendimiz İngilizler tarafından esir alınmış ve Lady'miz bizi, onu bulup fidye için pazarlık etmeye gönderiyormuş."

"Pekâlâ." dedi Mair, hevesle.

"Giles ve Jean, on dört ve on altı yaşlarındaymış. İnşallah giysileri bize uyar."

Caris bir tünik seçti, tozluklar ve kukuletalı bir pelerin buldu. Hepsi de boyanmamış yünden, mat kahverengiydi. Mair de ona benzer yeşil kısa kollu dış giyimler ve bir de iç gömleği buldu. Kadınlar genellikle iç çamaşırı giymezlerdi, ama erkekler giyerdi. Şans eseri Jeanne, ölmüş ailesinin bütün giysilerini sevgiyle yıkamıştı. Caris ve Mair kendi ayakkabılarını giymeye devam ettiler. Rahibelerin bu pratik ayakkabılarının erkeklerinkinden farkı yoktu.

"Giyelim mi?" dedi Mair.

Rahibe giysilerini çıkarttılar. Caris, Mair'i hiç soyunurken görmemişti, gizlice bir göz atmaktan kendini alamadı. Arkadaşının çıplak bedeni nefesini kesti. Mair'in teni pembe inciler gibi parlıyordu. Göğüsleri dolgun, uçları genç kız memesi gibi soluk renkliydi. Püpik kılları açık renkli ve gürdü. Caris aniden kendi vücudunun bu kadar güzel olmadığını hatırladı ve seçtiği giysileri çabucak giymeye başladı.

Tüniği başından aşağı geçirdi. Tıpkı bir kadın giysisi gibiydi. Sadece ayak bilekleri yerine dizlerinde bitiyordu. Keten pantolonunu da giyip tozlukları taktı, sonra ayakkabılarını giyip kemerini bağladı.

Mair sordu.

"Nasıl görünüyorum?"

Caris onu inceledi, Mair kısa sarı saçlarının üstüne bir oğlan çocuğu şapkası geçirmişti. Sırıtıyordu.

"Çok mutlu görünüyorsun." dedi Caris şaşkınlıkla.

"Ben her zaman oğlanların giysilerini çok sevmişimdir." diyerek odanın içinde bir aşağı bir yukarı yürüdü.

Mair: "Böyle yürüyorlar." dedi. "Her zaman ihtiyaçlarından daha fazla yer kaplıyorlar."

O kadar başarılı bir taklitti ki Caris kahkahalara boğuldu.

Birden Caris'in aklına geldi: "Ayakta mı işeyeceğiz?"

"Ben yapabilirim, ama bu külotlarla değil."

Caris kıkırdadı.

"Külotları çıkaramayız. Ani bir rüzgâr bütün foyamızı meydana çıkarır."

Mair güldü. Sonra Caris'e bakmaya başladı. Biraz garip, ama kesinlikle yabancı olmayan bir tavırla onu yukardan aşağı süzüyor, göz göze geliyor ve bakışlarına hapsediyordu.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu Caris.

"Erkekler, kadınlara tıpkı böyle bakarlar. Sanki bizim sahiplerimizmiş gibi. Ama dikkat et, eğer sen bir erkeğe böyle bakarsan hemen saldırırlar."

"Bu benim düşündüğümden de zor olmalı."

"Fazla güzelsin." dedi Mair. "Yüzünü kirletmemiz lazım."

Ocağa gitti, ellerini ocaktaki küllere batırıp karartti, sonra Caris'in yüzüne sürdü. Dokunuşu, okşama gibiydi. Yüzüm güzel değildir diye düşündü Caris. Hiç kimse de öyle olduğunu söylememiştir, Merthin hariç tabii.

"Çok fazla oldu." dedi Mair bir dakika sonra, birazını öteki eliyle sildi. "Böyle daha iyi". dedi.

Caris'in ellerini de boyadı. Sonra, "Şimdi sen de bana yap." dedi.

Caris, Mair'in çenesine ve boynuna, sanki hafif bir sakalı varmış gibi kül sürdü. Çok mahrem bir andı, yüzüne bu kadar dikkatle ve yakından bakmak ve yumuşak tenine dokunmak... Mair'in alnını ve yanaklarını da biraz kirlettikten sonra onu sevimli bir oğlan çocuğuna benzetti, ama eskiden bir kadına benzemiyordu.

Birbirlerini incelediler iyice. Mair'in kırmızı dudaklarında bir tebessüm uçuştu, Caris sanki çok ciddi bir şeyler olmak üzere olduğunu sezinledi. Tam o sırada bir ses duydular.

"Rahibeler nerede?"

İkisi birden suçlu suçlu döndüler. Jeanne kapıda durmuş, elinde bir kova su şaşkın şaşkın bakıyordu.

"Rahibelere ne yaptınız?"

Caris ve Mair kahkahalarla gülünce Jeanne onları tanıdı.

"Nasıl bu kadar değiştirdiniz kendinizi?" diye sordu.

Getirdiği sudan biraz içtiler ve Caris tuzlu balıklarından kalanları kahvaltıda paylaştırdı. Yemeklerini yerken Caris Jeanne'nın kendilerini tanıyamamasının iyiye işaret olduğunu düşündü. Eğer dikkat ederlerse, bununla kurtulabilirlerdi.

Jeanne'dan ayrılıp yola koyuldular. Hopital-des-Soeurs'a çıkan tepeyi tırmanırken güneş tam karşılarından yükselmeye başladı. Manastırın üzerine düşen ışık, harabeyi hâlâ yanıyormuş gibi gösteriyordu. Caris ve Mair, köyün içinden aceleyle geçerken rahibenin enkazın içinde yatan çürümüş cesedini düşünmemeye çalışıyorlardı. Güneşe doğru yolculuklarına devam ettiler.

47

22 Ağustos Salı günü İngiliz ordusu geri çekilmeye başladı. Ralph Fitzgerald, bunun nasıl olduğuna akıl erdiremiyordu. Normandiya'da batıdan doğuya fırtına gibi esmişlerdi. Yağmalamışlar, yakıp yıkmışlar, kimse de onlara karşı duramamıştı. Ralph tam havasını bulmuştu. Ordunun yürüyüşü sırasında askerler gördüğü her şeye sahip olabilirlerdi: yiyecek, mücevher, kadın... Ve önlerine çıkan her adamı öldürebilirlerdi. Bu hayat ancak böyle çekilirdi.

Ralph, Kral'ı herkesten çok seviyordu. III. Edward savaşmayı seven bir kraldı. Savaşta olmadığı zamanlar, vaktinin çoğunu, ayrıntılı turnuvalar organize etmekle geçirirdi. Örneğin, özel üniforma yaptırdığı şövalye ordularıyla savaş oyunları düzenlerdi. Sefer sırasında her an bir yarma harekatı ya da yağma eğlencesine öncülük etmeye hazırdı.

Asla hayatına değer vermez, harekete geçmeden uzun uzun düşünmezdi. Kıdemli şövalyeler ve kontlar, onun zalimliğini eleştirmişler, Caen'li kadınların düzenli bir şekilde tecavüze uğramalarını protesto etmişlerdi, ama Kral Edward aldırmamıştı. Bazı Caen'lilerin evlerini yağmalayan askerlere taş attıklarını duyunca kasabadaki bütün insanların öldürülmesini emretmişti. Ancak Sir Godfrey de Harcourt ve diğerlerinin etkili ısrarı sonucu vazgeçmişti.

Seine Nehri'ne vardıklarında her şey ters gitmeye başlamıştı. Rouen Köprüsü tahrip edilmişti, nehrin uzak tarafındaki kasaba iyice güçlendirilmişti. Fransa Kralı G. Philip de bizzat orada, güçlü ordusunun başındaydı.

İngilizler, nehrin yukarısına doğru yürüyüşe geçmişti. Karşıya geçebilecekleri uygun bir yer arıyorlardı. Ama Philippe'in buralar-

dan, onlardan önce geçtiği belliydi, köprüler ya çok iyi korunuyor ya da çoktan yıkılmış oluyordu.

Poissy'ye kadar gittiler. Poissy Paris'ten sadece yirmi mil uzaktaydı. Ralph, başkente saldıracaklarından emindi, fakat daha tecrübeli askerler başlarını sallayarak bunun imkânsız olduğunu söylüyorlardı. Paris elli bin kişilik bir şehirdi. Şimdiye kadar Caen'de olanları duymuş ve ölümüne savaşmaya karar vermiş olmalıydılar. Çünkü karşı taraftan merhamet bekleyemeyeceklerini biliyorlardı.

Eğer Kral Paris'e saldırmaya niyetli değilse, planı neydi diye soruyordu Ralph kendi kendine. Kimse bir şey bilmiyordu. Ralph Edward'ın yağma ve tahripten başka planı olmadığından şüpheleniyordu.

Poissy kasabası boşaltılmıştı. İngiliz mühendisler, bir yandan Fransız saldırılarıyla boğuşurken diğer yandan köprüyü yeniden inşa etmeyi başarmışlardı. Böylece ordu nehri geçebildi.

O zaman Philippe'in İngilizler'den çok daha büyük bir ordu topladığı iyice anlaşıldı. Bu durumda Edward, kuzeye doğru ilerlemeye karar verdi, amacı kuzeydoğudan gelen Anglo-Flaman kuvvetleriyle buluşmaktı.

Philippe peşlerine düştü.

Bugün İngilizler başka bir büyük nehir olan Somme'un kenarında kamp kurmuşlardı, Fransızlar, Seine'de oynadıkları oyunun aynısını burada da yapıyorlardı. Araştırma ve keşif grupları, bütün köprülerin tahrip edildiğini ve nehir kıyısındaki kasabaların son derece iyi tahkim edildiğini bildirmişlerdi. Sonra daha uğursuz bir haber geldi. Bir İngiliz keşif kolu karşı kıyıda Philippe'in en ünlü ve korkutucu müttefiki Bohemia'nın kör kralı John'un sancağını görmüştü.

Edward'ın başlangıçta on beş bin askeri vardı. Altı haftalık sefer sırasında çoğu ölmüş, bir kısmı da, heybelerini altınla doldurarak memlekete dönmek için ordudan ayrılmıştı. Geriye yaklaşık on bin asker kalmıştı diye hesapladı Ralph. Casusların verdiği bilgilere göre, nehrin yukarısına doğru birkaç mil ilerde Amiens'de Philippe'in altmış bin piyade askeri, on iki bin atlı şövalyesi vardı. Sayıca büyük bir avantaja sahiplerdi. Ralph Normandiya'ya ayak bastığı günden çok daha endişeliydi. İngilizlerin başı dertteydi.

Ertesi gün nehrin aşağısına, Abbeville'e doğru yürüyüşe geçtiler. Burası, Somme Nehri'nin genişleyerek denize döküldüğü yerden önceki, köprünün bulunduğu yerdi. Kasaba halkı yıllar boyunca şehir duvarlarının güçlendirilmesi için çok para harcamıştı. Şimdi İngilizler bu duvarların aşılamaz olduğunu anlıyorlardı. Kasabalılar kendilerinden o kadar emindi ki, kalabalık bir grup şövalyeyi İngilizlerin öncü kuvvetlerine saldırmak için göndermişlerdi. Yerliler, şövalyeleri duvarla çevrili kasabalarına çekmeden önce, hayli korkutucu bir çatışma yaşanmıştı.

Philippe'in ordusu Amiens'den ayrılıp güneyden ilerlemeye başlayınca, Edward kendini bir üçgenin içinde kapana kısılmış buldu, sağında nehrin denize döküldüğü delta, solunda deniz, arkasında barbar istilacıların kanını dökmeye kararlı Fransız ordusu.

O öğleden sonra Kont Roland, Ralph'i görmeye geldi. Ralph yedi yıldır Roland'ın maiyetinde çarpışıyordu. Kont, artık onu tecrübesiz bir delikanlı gibi görmüyordu. Hâlâ Ralph'tan fazla hoşlanmasa da, ona çok saygı duyuyordu; saflarda ne zaman zayıf bir nokta görse hemen Ralph'i orayı doldurmak üzere gönderiyordu. Ani bir hücumu yönetmek ya da bir yağmayı organize etmek için aklına gelen ilk isim Ralph oluyordu.

Ralph sol elinin üç parmağını kaybetmişti ve 1342'de Nantes önlerinde, bir Fransızın kargısıyla incik kemiğinden yaralandıktan sonra, yorulduğu zaman topallıyordu. Bütün bunlara rağmen Kral hâlâ onu şövalye yapmamış, bu ihmal Ralph'te acı bir güceniklik yaratmıştı. Topladığı bütün ganimete -büyük bir kısmı saklaması için Londralı bir kuyumcuya emanet edilmişti- rağmen Ralph amacına ulaşamamıştı. Babasının da aynı tatminsizliği duyacağını biliyordu. Gerald gibi Ralph de şan ve şeref için savaşıyordu, para için değil. Ama bütün bu süre içinde, onu yüksek sınıfa çıkaracak merdivenlerden tek bir basamak bile çıkamamıştı.

Roland geldiğinde, Ralph ordunun ayakları altında çiğnenmiş, olgunlaşmak üzere bir buğday tarlasının üzerinde oturuyordu. Yanında Alan Fernhill ve altı yoldaşı ile birlikte sıkıntılı sıkıntılı bezelye çorbası ile soğan yiyorlardı. Yiyecekler suyunu çekiyordu ve hiç et kalmamıştı. Ralph da ötekiler gibi sürekli yürümekten yorulmuş, yıkılmış köprüler ve iyi savunulan kasabalarda sürekli tekrarlanan

çatışmalardan dolayı morali bozulmuştu. Fransız ordusu onlara yetiştiğinde neler olacağından korkuyordu açıkçası.

Roland artık yaşlanmıştı. Saçları ve sakalı kırlaşmıştı, ama hâlâ dimdik yürüyor ve adamlarıyla otoriter bir şekilde konuşuyordu. Yüzünü taş gibi ifadesiz göstermeyi öğrenmişti, böylece insanlar sağ tarafının felçli olduğunu anlamıyorlardı. Roland: "Somme deltasında medcezir var. Cezir zamanı su yer yer azalabilir, ama dibi kalın bir çamur tabakası ile kaplı ki bu da oradan geçmeyi imkânsız kılıyor."

"Öyleyse karşıya geçemeyiz." dedi Ralph.

Ama Roland'ın sırf kötü haberler vermek için gelmeyeceğini biliyordu, biraz morali düzelir gibi oldu. "Ama, zeminin daha sağlam olduğu bir yer var." diye devam etti Roland.

"Eğer böyle bir yer varsa Fransızlar da mutlaka biliyordur."

"Benim öğrenmemi istiyorsunuz."

"Mümkün olduğu kadar çabuk ol. Yandaki tarlada birçok esir var."

Ralph başını salladı.

"Askerler Fransa'nın her tarafından, hatta başka ülkelerden geliyor olabilir. Bu türlü bilgiler, kasabanın yerlilerinde bulunur. Kimi sorgulayacağın beni ilgilendirmez. Gece olmadan, cevapla birlikte Kral'ın çadırına gel."

Ralph yemek kâsesini bir güzel sıyırdıktan sonra ayağa fırladı. Yapacak hareketli bir şeyler bulduğu için çok memnundu.

"Atlarınızı eğerleyin çocuklar!" dedi.

Ralph hâlâ Griff'e biniyordu. En sevdiği atı mucizevi bir şekilde yedi yıllık savaştan sağ çıkmayı başarmıştı. Griff aslında bir savaş atından daha küçüktü ama şövalyelerin çoğunun tercihi olan iri atlardan çok daha çevikti. Artık savaş tecrübesi de kazanmıştı, demir nallı toynakları birçok meydan kavgasında Ralph için fazladan bir silah görevini yapıyordu. Ralph onu, insan yoldaşlarının çoğundan daha çok seviyordu. Aslında, kendini yakın hissettiği tek canlı yaratık, kardeşi Merthin'di, onu da yedi yıldır görmüyordu, belki de hiç göremeyecekti çünkü Merthin Floransa'ya gitmişti.

Kuzeydoğuya, nehir ağzına doğru yol aldılar. Buraya yarım günlük mesafede yaşayan her köylü, nehrin karşıya geçmeye elve-

rişli noktasını bilirdi -eğer öyle bir yer varsa- diye düşündü Ralph. Sürekli küçükbaş hayvan alıp satmak ve düğünlere, cenazelere katılmak amacıyla pazarlara, panayırlara, dini törenlere gitmek için arabalar nehri bu noktadan geçiyor olmalıydı. İstilacı İngilizlere bilgi vermek istemeyecekleri kesindi. Ama Ralph bu sorunu çözmeyi iyi bilirdi.

Ordu kampından uzaklaştılar, henüz binlerce insanın istilasına uğramamış, koyunların çayırlarda otladığı, ürünlerin tarlalarda olgunlaştığı topraklarda at sürüyorlardı. Nehrin denize döküldüğü yeri uzaktan gören bir köye geldiler. Köye giden otlu yolda atlarını dörtnala kaldırdılar. Tek odalı, iki odalı kulübeler Ralph'a Wigleigh'i hatırlattı. Beklediği gibi, insanlar dört bir yana kaçışmaya başladılar, kadınlar bebeklerini ve çocuklarını taşıyordu, erkeklerin çoğunun ellerinde baltalar ya da oraklar vardı.

Ralph ve arkadaşları bu dramayı, geçen birkaç hafta içinde yirmi ya da otuz kez yaşamışlardı. Artık bilgi toplamakta uzmanlaşmışlardı. Ordu komutanları çoğunlukla köylülerin yiyeceklerini nereye stokladığını öğrenmek isterlerdi. İngilizlerin geldiğini duyunca, kurnaz köylüler sığırları ve koyunları ormana sürüyor, un çuvallarını yere kazdıkları çukurlara gömüyor, saman balyalarını kilisenin çan kulesine saklıyorlardı. Eğer yiyeceklerin yerini söylerlerse muhtemelen açlıktan öleceklerini biliyorlardı, ama er ya da geç mutlaka itiraf ediyorlardı.

Bazı durumlarda da, ordu, önemli bir kasaba, stratejik bir köprü ya da tahkim edilmiş bir kalenin yönünü sormak zorunda kalıyordu. Köylüler genellikle bu sorulara hiç duraksamadan yanıt veriyorlardı, ancak yalan söylemediklerinden emin olmak gerekiyordu. Çünkü içlerinden bazı akıllılar, askerlerin geri dönüp onları cezalandırmayacaklarını bildikleri için orduyu kandırmaya çalışıyorlardı.

Ralph'la adamları, kaçışan köylüleri bahçelerde, tarlalarda kovalarken erkeklerden çok kadınlar ve çocukları yakalamaya çalışıyorlardı. Çünkü Ralph, eğer onları yakalarsa kocalarının ya da babalarının geri döneceğini biliyordu.

On üç yaşlarında bir kıza yetişti. Birkaç saniye atını onun yanı sıra sürdü, dehşet dolu ifadesini izleyerek. Siyah saçlı, esmer, sade,

gösterişsiz, genç ama bir kadın vücudunun yuvarlak hatlarını taşıyan bir kızdı. Tam onun beğendiği tipti. Ona Gwenda'yı hatırlattı. Daha değişik şartlarda, onunla zevkle seks yapabilirdi, son birkaç haftadır onun gibi bir sürü kızla yaptığı gibi.

Ama bugün daha başka öncelikleri vardı. Yolunu kesmek için Griff'i döndürdü. Kız yana kaçmak istedi, ama kendi ayaklarına takılarak bir sebze tarlasının içine düştü. Ralph, atından aşağı atladı, yerden kalkarken kızı yakaladı. Kız çığlıklar atarak Ralph'in yüzünü tırmaladı; Ralph onu sakinleştirmek için midesine bir yumruk attı. Sonra uzun saçlarını eline doladı, arkasından sürükleyerek köye doğru yürümeye başladı. Kız sendeleyerek yere düştü, ama Ralph yürümesini kesmeden, kızı saçlarından sürümeye devam etti. Kız, zorlukla ayağa kalktı, acısından ağlıyordu. Ondan sonra bir daha düşmedi.

Küçük ahşap kilisede toplanmışlardı. Sekiz İngiliz askeri, dört kadın, dört çocuk ve kucakta iki bebek yakalamışlardı. Hepsini sunağın önünde yere oturttular. Birkaç dakika sonra adamın biri Fransızca anlaşılmaz bir şeyler söylerek içeri daldı, yalvarıyor, özür diliyordu. Sonra dört adam daha geldi.

Ralph durumdan hoşnuttu.

Sadece beyaza boyalı bir masadan oluşan sunağa çıktı,

"Susun!" diye bağırdı.

Kılıcını çekmiş sallıyordu. Herkes sustu. Genç bir adama işaret ederek:

"Sen!" dedi.

"Ne iş yaparsın?"

"Deri işçisiyim efendim. Lütfen karıma ve çocuğuma zarar vermeyin. Onlar size hiçbir şey yapmadı."

Başka bir adama işaret etti.

"Sen?"

Yakaladığı kız korkuyla soludu. Ralph onların akraba olduklarını sonucuna vardı, baba kızdılar belki.

"Yalnızca fakir bir inek çobanıyım efendim."

"İnek çobanı mı?"

İşte bu iyiydi.

"Hayvanları ne sıklıkta nehrin öte yakasına götürüyorsun?"

"Senede bir ya da iki kez efendim, pazara gittiğim zaman."

"Nehrin geçit yeri nerde?"

Adam tereddüt etti. "Geçit yeri mi? Öyle bir yer yok. Abbeville'deki köprüden geçiyoruz."

"Emin misin?"

"Evet efendim."

Etrafına bakındı.

"Siz, hepiniz, doğru mu bu?"

Herkes başını salladı.

Ralph düşündü. Korkmuşlardı -dehşet içindeydiler hatta- ama yine de yalan söylüyor olabilirlerdi.

"Eğer papazı buraya getirirsem, o da İncil'ini getirirse, hepiniz, nehirde sağlam bir geçit olmadığına kutsal kitap üzerine yemin eder misiniz?"

"Evet efendim."

Ama bu sürerdi. Ralph yakaladığı kıza baktı.

"Buraya gel." dedi.

Kız bir adım geriledi.

İnek çobanı dizlerinin üzerine çökerek: "Lütfen efendim, masum bir çocuğa zarar vermeyin, daha on üç yaşında." dedi.

Alan Fernhill, kızı yerden bir patates çuvalı gibi alıp Ralph'a attı, Ralph yakaladı.

"Bana yalan söylüyorsunuz, hepiniz! Burada geçit var. Tam olarak nerede olduğunu bilmek istiyorum." dedi.

"Tamam." dedi inek çobanı. "Söyleyeceğim, ama çocuğu bırakın."

"Geçit nerede?"

"Abbreville'den bir mil kadar aşağıda."

"Köyün adı ne?"

Çoban, soru karşısında bir an afalladı. Sonra:

"Köy yok, ama biraz ötede bir han var." dedi.

Yalan söylüyordu. Belli ki hayatında hiç seyahat etmemişti, etseydi böyle geçitlerin yanında her zaman bir köy olduğunu bilirdi.

Ralph kızın elini aldı ve sunağın üstüne koydu. Bıçağını çekti ve hızlı bir hareketle parmaklarından birini kesti. Kız acıyla haykırdı. Kesilen parmağından fışkıran kan beyaz sunağı kırmızıya boyadı.

Bütün köylüler dehşet içinde bağrıştılar. Çoban, öne doğru bir adım atmak istedi, Alan Fernhill'in kılıcı onu durdurdu.

Ralph bir eliyle kızı tutarken, ötekiyle bıçağın ucundaki kesik parmağı havaya kaldırdı.

"Sen şeytanın ta kendisisin." dedi çoban dehşetten titreyerek.

"Hayır, değilim."

Ralph bu suçlamayı daha önce de duymuştu, ama hâlâ canı acıyordu.

"Ben burada binlerce adamın hayatını kurtarmaya çalışıyorum." dedi. "Mecbur kalırsam bütün parmaklarını teker teker keserim."

"Hayır! Hayır!"

"Öyleyse geçidin gerçekte nerede olduğunu söyle."

Bıçağını savurdu.

Çoban haykırdı:

"Blanchetaque, köyün adı Blanchetaque, şimdi lütfen bırakın onu." dedi.

"Blanchetaque?" dedi Ralph.

İnanmamış gibi yapıyordu, ama aslında doğru olduğundan neredeyse emindi. Çok rastlanan bir isim değildi, beyaz taş gibi bir manası olabilirdi belki, ama şurası kesindi ki dehşet içindeki bir adamın bu kadar kısa bir süre içinde uydurabileceği bir kelime değildi.

"Evet efendim, adını, nehrin dibindeki beyaz taşlardan alıyor. Bu taşlar sayesinde karşıdan karşıya çamura saplanmadan geçmek mümkün."

Adam panik içindeydi, gözyaşları yanaklarından süzülüyordu, doğru söylüyor gibiydi. Ralph tatmin olmuştu. Çoban ağzında bir şeyler gevelemeye devam ediyordu.

"Bu taşların Romalılar tarafından oraya konduğu söylenir, lütfen kızımı bırakın."

"Nerede?"

"Abreville'den on mil kadar aşağı doğru."

"Bir mil değil mi yani?"

"Bu sefer doğruyu söylüyorum efendim ve bağışlanmayı bekliyorum."

"Köyün adı ne?"

"Saignville."

"Bu geçitten her zaman geçilebilir mi, yoksa sadece suların alçaldığı zaman mı?"

"Sadece sular alçaldığında efendim, özellikle de küçükbaş hayvanlar ve arabalar için."

"Ama alçalmanın ne zaman olduğunu biliyorsundur."

"Evet."

"Şimdi sana son bir soru soracağım, ama çok önemli bir soru. Eğer bana yalan söylediğinden bir parça şüphelenirsem kızının bütün elini keserim."

Kız bir çığlık attı.

Ralph: "Dediğimi yapacağımı biliyorsun, değil mi?"

"Evet efendim. Ne isterseniz söylerim."

"Yarın sular ne zaman alçalacak?"

Çoban panikledi.

"Ah, ah, ee, biraz düşüneyim."

Adam o kadar korkmuştu ki düşünemiyordu bile.

Deri işçisi, "Ben söyleyebilirim, kardeşim dün oradan geçtiği için biliyorum. Sular yarın kuşluk vakti, öğleden iki saat önce alçalacak." dedi.

"Evet, evet." dedi çoban.

"Doğru. Ben de hesaplamaya çalışıyordum. Kuşluk vakti ya da biraz sonrası. Sonra akşamüstü yeniden alçalır."

Ralph, kızın kanayan elini tutmaya devam ediyordu.

"Ne kadar eminsin?"

"Ah efendim. Adım gibi eminim. Yemin ederim."

Adama şu an sorulsa, muhtemelen bilemeyecekti, o kadar aklı başından gitmişti. Ralph deri işçisine baktı. Yüzünde yalan söylediğine dair bir işaret yoktu; ne nefret, ne yalakalık, sadece biraz kendinden utanmış gibiydi, kendi iradesinin dışında yanlış bir şey yapmaya mecbur edilmişti.

Gerçeği söylüyorlar diye düşündü Ralph, başardım.

"Blanchetaque, Abbreville'den on mil aşağıda, Saignevill köyünde. Nehrin dibinde beyaz taşlar var. Sular yarın kuşluk vakti alçalacak."

"Evet efendim."

Ralph, kızın bileğini bıraktı, çocuk hıçkırarak babasına koştu, babası kollarını sevgiyle doladı kızına. Ralph beyaz sunak masasının üstündeki kan birikintisine baktı. Bu kadar küçük bir kız için çok fazlaydı.

"Tamam beyler." dedi. "Burada işimiz bitti."

Günün ilk ışıklarında Ralph'ı boru sesleri uyandırdı. Ateş yakıp kahvaltı etmek için vakit yoktu, ordu kampı çabucak boşalttı. On bin adam, çoğu yaya olarak, kuşluk vaktine kadar altı millik yolu yürümek zorundaydı.

Yürüyüşün önünde Galler prensinin grubu vardı. Arkasından Kral ve adamları, ordu ağırlıkları, en arkada da artçı birlikler geliyordu. Fransız ordusunun ne kadar uzakta olduğunu öğrenmek için keşif kolları çıkarılmıştı. Ralph, babası ile aynı adı taşıyan on altı yaşındaki prensle birlikte öncü kolundaydı.

Fransızları, Somme Nehri'ni geçitten geçerek şaşırtmak istiyorlardı. Bir gece önce Kral, "Aferin Ralph Fitzgerald" demişti.

Ralph böyle sözlerin hiçbir anlam ifade etmediğini öğreneli çok olmuştu. Kral Edward, Kont Roland ve öteki soylular için bir sürü faydalı ve cesaret isteyen görev yerine getirmişti, fakat hâlâ şövalye olamamıştı. Bu durumda biraz küskün hissediyordu kendini. Hayatı bugün, şimdiye kadar olmadığı biçimde tehlikedeydi. Kendisini teselli edecek bir kaçış yolu bulduğu için mutluydu, bütün orduyu kurtardığı için kimsenin onu ödüllendirmeyecek olmasına aldırmıyordu bile.

Ordu yürüyüş halindeyken komutanlar ve yardımcıları sürekli devriye geziyorlar, orduyu doğru yöne yönlendiriyor, gerekli düzenlemeleri yapıyor, bölükler arasındaki mesafeyi koruyor ve sağa sola dağılanları toparlıyorlardı. Komutanlar emir verme yetkisine sahip asillerdi. Kral Edward düzenli yürüyüş konusunda aşırı titizlik gösteriyordu.

Kuzeye doğru ilerlediler. Arazi, hafifçe meyilli bir tepeye ulaşıyordu, buradan nehrin denize döküldüğü deltayı görmek mümkün-

dü. Tepeden aşağı mısır tarlalarına doğru yürüdüler. Köylerin içinde geçerken komutanlar, herhangi bir yağma olmamasına dikkat ediyorlardı, çünkü nehri geçerken fazladan yük taşımak istemiyorlardı. Geçtikleri yerlerdeki ürünleri ateşe vermekten de kaçındılar çünkü duman, yerlerini düşmana belli edebilirdi.

Öncüler Saignville'e ulaştığında güneş yükselmek üzereydi. Köy nehirden yaklaşık üç metre yukarda, kayalıklar üstünde kurulmuştu. Ralph nehrin kıyısından baktığında, önlerinde uzanan müthiş bir engeli gördü, bir buçuk millik su ve bataklık arazi. Bulunduğu yerden nehrin dibinde, güvenli geçiş yerini işaret eden beyazımsı taşları görebiliyordu. Öte yanda, nehrin denize döküldüğü yer yemyeşildi. Sağ tarafından güneş yükselmeye başladığında Ralph uzakta metal yansımaları ve ateş görüntüleri fark etti ve içini büyük bir korku sardı.

Ortalık iyice aydınlanınca şüphelerinde haklı olduğunu gördü, düşman onları bekliyordu. Ama sular, hâlâ adamların geçemeyeceği kadar derindi. Beklemek zorundaydılar.

İngiliz ordusu kıyıya yığılmaya devam ediyordu, her dakika yüzlerce asker daha geliyordu. Kral, orduyu çevirip geri götürmeye kalksa, ortaya kâbus gibi bir karmaşa çıkacaktı.

Gözcülerden biri geri döndü ve haberler Galler prensi ile ilgili olduğu için Ralph ilgiyle dinledi. Kral Philippe'in ordusu Abreville'den hareket etmiş, nehrin bu yakasında, kendilerine doğru yaklaşıyordu.

Gözcüyü, Fransız ordusunun ne kadar hızlı hareket ettiğini öğrenmesi için geri gönderdiler.

Ralph, geri dönemeyeceklerinin, İngiliz ordusunun bir şekilde nehri geçmek zorunda olduğunun bilincindeydi.

Kuzey yakasında kaç Fransız askeri olduğunu tahmin etmeye çalışarak uzun uzun uzakları inceledi. Birden fazla olmalılar diye tahmin etti. Ama asıl tehlike Abbreville'den gelmekte olan on binlerce kişilik orduydu. Ralph, Fransızlarla girdiği daha önceki çatışmalardan şunu öğrenmişti. Fransızlar olağanüstü cesurdu -bazen aptallık derecesinde- ama çok disiplinsizdi. Yürüyüşleri düzensizdi, emirlere itaat etmezlerdi, tam da beklemeleri gereken yerde, bir cesaret gösterisi olarak saldırıya geçerlerdi. Ancak, bu düzensizlik

alışkanlıklarından vazgeçer de birkaç saat içinde buraya ulaşabilirlerse, Kral Edward'ın askerlerini nehrin tam ortasında yakalayacaklardı. Önlerinde ve arkalarında düşman ordularıyla kuşatılan İngiliz ordusu, ortadan silinecekti.

Son altı haftadır Fransız topraklarında yaptıkları bunca tahribattan sonra onlardan merhamet bekleyemezlerdi.

Ralph zırhını düşündü. Kendisinin yedi yıl önce Cambrai'de bir Fransız cesedinden aldığı çok güzel madeni bir zırhı vardı, ama o da yük katarındaki arabalardan birindeydi. Üstelik, üzerinde o kadar yükle bir buçuk millik su ve çamuru geçebileceğinden emin değildi. Başında çelik bir başlık, üzerinde zincir örgü, kısa bir zırh vardı, böyle bir yürüyüşte ancak bu kadarını taşıyabiliyordu. Ötekilerin de tıpkı bunlar gibi hafif zırhları vardı. Piyadelerin çoğunun miğferleri kemerlerinden sarkıyordu, ancak düşmanla karşılaştıkları zaman başlarına takacaklardı. Kısacası kimse tepeden tırnağa zırhlı olarak yürümüyordu.

Güneş doğuda iyice yükseldi. Su seviyesi diz boyuna kadar indi. Kral'ın maiyetindeki soylulardan biri karşıya geçme emri verdi. Emri Ralph'ın bölüğüne Kont Roland'ın oğlu Caster getirdi.

"Okçular önden gidecek ve karşı kıyıya yaklaşır yaklaşmaz ok atmaya başlayacaklar." dedi William.

Ralph buz gibi baktı ona. İngiliz ordusunun yarısının altı haftadır yaptığı bir şey için William'ın onu astırmaya uğraştığını unutmamıştı daha.

"Sonra, karşı kıyıya geçer geçmez, okçular sağa ve sola ayrılıp şövalyelerin ve süvarilerin geçmesini güvenceye alacaklar."

Söylemesi kolay diye düşündü Ralph. Emir vermek hep kolay olurdu. Ama çok kan dökülecekti. Düşman mükemmel bir şekilde nehrin üstündeki tepede mevzilenmiş, nehirden geçmeye uğraşan İngiliz askerlerini tek tek avlayacaktı.

Hugh Despender'in adamları, onun uzaktan bile fark edilebilen beyaz üstüne siyah sancağını taşıyarak öne geçtiler. Okçuları suya girdiler, yaylarını ıslanmasın diye havaya kaldırmışlardı. Şövalyeler ve süvariler de suları sıçratarak arkalarından geliyorlardı.

Onların arkasında Roland'ın adamları vardı ve hemen sonra Ralph ve Allan atlarını suya sürdüler.

Bir buçuk mil, yürümek için uzun bir yol sayılmazdı. Ama Ralph şimdi anlıyordu ki suyun içinde yürümek, atlar için bile çok zor bir şeydi. Suyun derinliği yer yer değişiyordu. Bazı yerlerde su yüzeyinin üstüne çıkmış bataklıklarda yürüyorlardı, bazı yerlerde su, piyadelerin beline kadar yükseliyordu. Askerler ve hayvanlar çabuk yoruldu. Ağustos güneşi tepelerini kızdırırken, ıslak ayakları soğuktan donuyordu. Ve ne zaman ileri doğru baksalar, kuzey yakasında düşmanın kendilerini beklediğini net bir şekilde görebiliyorlardı.

Ralph düşman kuvvetlerini gittikçe artan bir ürpermeyle inceliyordu. Sahil boyunca konuşlanmış ön sırada okçular vardı. Onların Fransız olmadığını biliyordu. "Genovalı" denen, ama aslında İtalya'nın farklı bölgelerinden gelen, paralı İtalyan askerleriydi bunlar. Kullandıkları tatar yayı, uzun yaydan daha az hızlıydı, ama Genovalıların hedefleri sığ sulardan geçmeye çabalarken, yeni ok takmak için yeterli zamanları olacaktı. Okçuların arkasında yeşilliklerin içindeki yamaçta piyadeler ve atlı şövalyeler saldırıya hazır bekliyorlardı.

Arkasını dönen Ralph, binlerce İngiliz askerinin nehri geçmekte olduğunu gördü. Bu manzara karşısında bir daha anladı ki geri dönüş diye bir şey yoktu aslında, arkadakiler öndekileri sıkıştırarak öne doğru itiyorlardı.

Bulunduğu yerden düşman saflarını gayet net görebiliyordu. Nehir boyunca "pavis" denilen kalın tahta kalkanlar dizilmişti, okçular bunların arkasındaydı. İngiliz askerleri menziler girer girmez Genovalılar oklarını atmaya başladılar.

Üç yüz metre uzaktan, hedeflerini tam göremeden attıkları oklar hız kaybederek yere düşüyorlardı. Ama yine de bir avuç at ve asker bu atışlardan isabet aldı. Yaralananlar suya düştüler, nehrin aşağısına doğru sürüklenirken boğuldular. Yaralı atlar suların içinde çırpınırken, suyu kana buladılar. Ralph'in kalp atışları hızlandı.

İngilizler kıyıya yaklaştıkça, Genovalıların atışları mükemmelleşti, oklar daha büyük bir güçle hedefe isabet etmeye başladılar. Tatar yayı yavaştı, ama çelik uçlu demir okları müthiş bir güçle fırlatıyordu. Ralph'in her tarafında atlar, adamlar yere düşüyorlardı, bazıları hemen ölüyordu. Ölüm korkusuyla, kendini korumak için

yapacağı hiçbir şeyin olmadığını anladı. Ya şansı yaver gidecekti ya da ölecekti. Öldürücü okların hışırtısı, yaralanan askerlerin küfürleri, ıstırap içindeki atların haykırışları kısacası savaşın korkunç gürültüsü bütün havayı doldurmuş gibiydi.

İngiliz öncü kolunun önündeki okçular da ok atışlarına karşılık vermeye başladılar. Yaklaşık iki metrelik uzun yaylarının uçları suya değiyordu, bu yüzden yayları alışkın olmadıkları bir açıyla tutmak zorunda kalan okçular, ayaklarının altındaki kaygan zemin yüzünden dengede duramıyorlardı. Her şeye rağmen ellerinden gelenin en iyisini yapıyorlardı. Tatar yaylarının okları, yakın mesafeden metal zırhları bile delebilirdi, oysa İngilizler'in hiçbirinin üstünde doğru dürüst zırh bile yoktu. Miğferlerinden başka bu ölümcül ok yağmurundan onları koruyacak hiçbir şeyleri yoktu.

Ralph, mümkün olsaydı, geri dönüp kaçabilirdi. Oysa, arkasındaki on bin adamla, beş bin kadar at onu ileri doğru itiyordu, eğer geri dönmeye çalışacak olsa, ayaklarının altında ezer ve boğarlardı. Başını Griff'in boynuna eğip ileri sürmekten başka seçeneği yoktu.

İngiliz okçularından sağ kalanlar sonunda sığ sulara ulaştılar ve yaylarını daha etkin biçimde kullanmaya başladılar. Okları öyle bir eğimle atıyorlardı ki tahta kalkanların arkasına düşüyorlardı. Bir kere başladı mı İngiliz okçular dakikada on iki ok atabilirlerdi, oklar tahtadan -genellikle dişbudaktan- yapılmıştı, ama uçları çeliktendi, yağmur gibi yağdığında dehşet saçardı.

Birden düşman tarafının ok atışları azaldı. Kalkanların bir kısmı düştü, Genovalılar geri çekildiler ve İngilizler karaya çıkmaya başladılar.

Okçular toprağa ayak basar basmaz sağlı sollu ikiye ayrıldılar, arkalarından karaya çıkan şövalyeler için sahili boşalttılar. Ralph hâlâ nehri geçmeye uğraşıyordu. Fransızların savaş taktiklerini anlayacak kadar çok savaş görmüştü. Saflarını bozmadan okçuların İngilizleri suyun içinde ve kıyıda katletmeye devam etmelerine izin vermeleri gerekirdi. Ama şövalyelik ruhu, Fransız asilzadelerinin aşağı tabakadan okçuların arkasına sığınmalarına izin vermemişti, böylece safları bozdular ve İngiliz şövalyeleriyle karşı karşıya gelmek üzere at sürmeye başladılar, böylece ellerindeki fırsatı tepmiş oluyorlardı. Ralph'in içinde bir ümit kıvılcımı alevlendi.

Genovalılar arkada kaldılar ve sahil ana baba gününe döndü. Ralph'in kalbi korku ve heyecanla güm güm atıyordu. Fransızlar hâlâ avantajlı durumdaydı. Bir kere tepeden aşağı hızla iniyorlardı ve baştan ayağa zırhlıydılar. Hugh Despenser'in adamlarının hepsini öldürdüler. Hücumun öncü kolu suya dalmış, buradaki adamları doğruyorlardı.

Kont Roland'ın okçuları Ralph ve Alan'ın hemen önünden karaya ulaştılar. Sağ kalanlar kenara çıkıp, ikiye ayrıldılar. Ralph İngilizler'in kaybetmekte olduğunu, kendisinin de kesinlikle öleceğini sanmıştı, ama ön taraftan başka gidecek hiçbir yer yoktu. Ve birden kendini başı Griff'in boynuna eğilmiş, kılıcı havada dosdoğru Fransız mevzilerine hücuma kalkarken buldu. Başını eğerek savrulan bir kılıçtan kurtuldu, artık kuru toprağa ulaşmıştı. Kılıcını çelik bir miğfere batırmaya çalıştı, faydasızdı, sonra Griff başka bir ata çarptı. Fransız at, daha büyük, ama daha gençti, sendeledi, sürücüsünü suya attı. Ralph, Griff'in başını çevirerek geri döndü ve yeniden saldırmaya hazırlandı. Kılıcı, madeni zırh karşısında fazla işe yaramayacaktı, heyecanlı şevkli bir atın üstünde kocaman bir adamdı o ve bu durumda yapabileceği en fazla şey, düşman askerlerini atlarından düşürmekti. Yeniden saldırdı. Bu noktadan sonra hiçbir korku hissetmiyordu. Aksine, çoşku veren bir öfkeye teslim olmuş, yapabildiği kadar çok düşman askeri öldürmeye kilitlenmişti. Bir kere savaşmaya başlayınca zaman duruyordu ve Ralph, bir saniye durmadan dövüşüyordu. Sonra, çatışma bittiğinde eğer hâlâ hayattaysa güneşin batmakta olduğunu ve bütün bir günün geçmiş olduğunu fark ederek şaşıracaktı. Ama şimdi, düşmana tekrar tekrar saldırıyor, kılıç darbelerini savuşturuyor, her fırsat bulduğunda kılıcını saplıyordu. Asla yavaşlamıyordu çünkü yavaşlamak ölümcül bir hata olurdu.

Bir ara -birkaç dakika sonra da olabilirdi, birkaç saat de- gözlerine inanamayarak fark etti ki İngilizler artık katledilmiyordu, aslında görünüşe göre mevzi bile kazanıyorlardı, bu da cesaretlerini arttırıyordu. Çatışmanın içinden sıyrıldı, nefes nefese olanların dökümünü yapmak için bir kenarda durdu.

Sahil cesetlerle kaplanmıştı, İngilizler kadar Fransızlar da kayıp vermişlerdi. Ralph, Fransız hücumunun ne kadar aptalca olduğunu

düşündü. İki tarafın şövalyeleri karşı karşıya gelince, Genovalılar ateşi kestiler, kendi adamlarını vurmaktan çekiniyorlardı. Bu durumda artık Fransızlar İngilizleri suyun içinde, havuzdaki ördekler kadar kolay kolay avlayamayacaklardı. İngilizler, kalabalık gruplar halinde sudan çıkmaya başladıklarından bu yana hep aynı düzeni sürdürmüşlerdi; okçular ikiye ayrılıyor, şövalyeler ve piyadeler aman vermez bir şekilde öne doğru ilerliyorlardı, öyle ki Fransızlar sayıca üstünlüğün altında eziliyorlardı. Ralph geri dönüp nehre baktığında suların yükselmekte olduğunu gördü, hâlâ suyun içinde olan İngilizler bir an önce kıyıya çıkabilmek için ümitsizce çırpınıyorlardı. Bu arada kendilerini kıyıda bekleyen tehlikeye aldırdıkları yoktu.

Ralph nefesini tutmuş beklerken Fransızlar tüm cesaretlerini kaybettiler. Kıyıdan sürülmüş, tepeye doğru yükselen sulardan panik içinde kurtulmaya çalışan bir ordu tarafından zora sokulmuşlardı. Çekilmeye başladılar. İngilizler bastırdılar, şanslarının döndüğüne inanamıyorlardı, birçok kereler olduğu gibi, geri çekilmenin kaçmaya dönüşmesi çok sürmezdi, herkes kendi canının derdine düşerdi.

Ralph, nehrin denize döküldüğü yere bir kez daha baktı. Yük katarı nehrin tam ortasındaydı, atlar ve öküzler ağır arabaları, sürücülerinin de kırbaç darbeleri altında, delice bir gayretle sudan çıkarmaya uğraşıyorlardı. Nehrin kıyısında savaş yer yer devam ediyordu. Kral Philippe'in ordusunun öncüleri yetişmiş ve geride kalan az sayıda İngiliz askeriyle çatışmaya girmiş olmalıydılar. Ralph gün ışığında, Bohemya'nın hafif süvari alayının renklerini tanıdı. Ama çok geç kalmışlardı.

Ani bir rahatlamayla eğerinin üstüne yığıldı. Savaş bitmişti. İnanılmaz bir şekilde bütün beklentilerin aksine İngilizler, Fransızların tuzağından kurtulmuşlardı.

Bu günlük güvendeydiler.

48

Caris ve Mair, 25 Ağustos'ta Abbreville yakınlarına ulaştılar. Ve Fransız ordusunun da oraya gelmiş olduğunu gördüler. On binlerce piyade ve okçu kasabanın etrafındaki tarlalarda kamp kur-

muştu. Yolda sadece yerel Fransızca değil, bir sürü farklı dil konuşulduğunu duydular. Flemenk, Bohemya, İtalya, Savay, Mayorka...

Fransızlar ve müttefikleri, Caris ve Mair gibi İngiltere Kralı Edward ve askerlerini kovalıyorlardı. Caris, bu yarışta nasıl öne geçeceklerini düşündü kaygıyla.

Şehrin kapılarından geçip içeri girdiklerinde akşamüstü olmuştu. Sokaklar Fransız asilzadeleri ile doluydu. Caris hayatında bu kadar pahalı giysiyi, güzel silahı, muhteşem atı, yeni ayakkabıları bir arada görmemişti, Londra'da bile. Fransa'nın bütün aristokratları buradaydı sanki. Hancılar, fırıncılar, sokak şarkıcıları ve kasabanın fahişeleri, saygıdeğer konuklarının ihtiyaçlarını karşılamak için hiç durmadan çalışıyorlardı. Bütün hanlar kontlarla, bütün evler yerlerde uyuyan şövalyelerle doluydu.

St.Peter Kilisesi, Caris ve Mair'in kalmayı planladıkları dini mekânlardan biriydi. Hâlâ rahibe kıyafetleri içinde olsalardı bile, buralarda kalmaları çok zordu, Fransa Kral'ı burada kalıyordu ve maiyeti, işe yarayacak her yeri doldurmuştu.

İki Kingsbridge'li rahibe, Christopher de Longehamp ve Michel de Longehamp kılığında kiliseye gittiler. Burada Kral'ın yüzlerce silahtarı, seyisi ve öteki görevlileri, geceleri kilisenin büyük salonunun soğuk taşlarında uyuyorlardı. Nitekim görevli onlara yatacak hiç yer kalmadığını, herkes gibi kırlarda uyumak zorunda olduklarını söyledi.

Kilisenin kuzey kanadı yaralılar için hastane olarak ayrılmıştı. Dışarı çıkarken Caris, bir cerrahın acıdan inleyen bir askerin yanağındaki derin kesiğe dikiş atmasını seyretmek için durakladı. Cerrahın eli çabuk ve yetenekliydi, işi bitirdiğinde Caris hayranlıkla:

"Elinize sağlık." dedi. "Çok iyi iş çıkardınız."

"Teşekkür ederim." dedi adam. "Ama sen nereden biliyorsun çocuk?"

Biliyordu, çünkü birçok kez Mathew Barber'ı çalışırken izlemişti ama şimdi hemen bir hikâye uydurmak zorundaydı. Bu yüzden: "Longehamp'de babam, efendimin yanında cerrah olarak çalışıyordu."

"Şimdi efendinle birlikte misin?"

"İngilizler tarafından esir alındı ve hanımefendi, beni ve kardeşimi fidye pazarlığı yapmamız için gönderdi."

"Hmm. Doğrudan Londra'ya gitseniz daha iyi olurdu. Eğer orada değilse de, çok geçmeden orada olur. Her neyse şimdi buradasın, bana yardım edersen sana yatacak bir yer bulurum."

"Memnuniyetle."

"Babanın yaraları ılık şarapla yıkadığını görmüş müydün?"

Caris, yara temizleme işini gözü kapalı yapabilirdi. Birkaç dakika içinde, Mair'le birlikte hayatlarında en iyi bildikleri işi yapıyorlardı. Hastalara yardım ediyorlardı. Askerlerin çoğu önceki gün Somme Nehri üzerinde bir geçit yerindeki savaşta yaralanmışlardı. Yaralı asilzadeler daha önceden tedavi edilmişlerdi. Cerrah şimdi, sadece askerlerle ilgileniyordu. Hiç durmadan saatlerce çalıştılar. Uzun yaz akşamı, alacakaranlığına dönünce mumlar getirildi. Sonunda bütün kemikler yerlerine oturtulmuş, bütün ezilmiş el ve ayaklar kesilmiş ve yaralar dikilmişti ve cerrah Martin Chirurgien onları yemek için yemekhaneye götürdü.

Onlara Kral'ın maiyetindenmiş muamelesi yaptılar, soğanlı koyun yahnisi ikram ettiler. Bir haftadır ağızlarına et sürmemişlerdi. Sofrada iyi cins kırmızı şarap bile vardı. Mair büyük bir zevkle içti. Caris, güçlerini toparlama fırsatını buldukları için memnundu ama hâlâ İngilizler'e bir an önce yetişme derdindeydi.

Masalarındaki bir şövalye:

"Farkında mısınız, başrahibin bitişikteki yemek odasında dört Kral ve iki Başpiskopos yemek yiyorlar?"

İsimlerini söylerken parmaklarıyla da sayıyordu.

"Fransa, Bohemia, Roma ve Mayorka kralları ile Rouen ve Sens başpiskoposları."

Caris onları mutlaka görmeye karar verdi. Mutfağa açılıyormuş gibi görünen kapıdan dışarı çıktı. Hizmetçilerin başka bir odaya gümüş servis tabakları taşıdığını gördü ve aralık kapıdan içeriyi gözetlemeye başladı.

Masanın etrafındaki erkekler kesinlikle en yüksek tabakadandılar. Önlerinde kızarmış tavuk, kocaman biftekler, haşlanmış et, pudingler, tepeleme dolu şekerli meyveler yığılıydı. En başta oturan adam herhalde Kral Philippe'di. Kral elli üç yaşında, sarı sakalına

aklar serpilmiş bir adamdı. Yanında oturan ve kendisine çok benzeyen bir adam nutuk atıyordu.

"İngilizler asilzade değiller kesinlikle." dedi.

Yüzü öfkeden kıpkırmızı kesilmişti.

"Geceleri çalıp kaçan hırsızlara benziyorlar."

Caris'in arkasında beliren Martin, kulağına fısıldadı.

"İşte bu benim patronum Charles, Alençon Kontu, Kral'ın da kardeşi."

Yeni bir ses: "Ben katılmıyorum." dedi.

Caris adamın kör olduğunu hemen anladı ve onun Bohemia Kralı Jean olduğu sonucunu çıkardı.

"İngilizler çok uzağa gidemezler. Yiyecekleri azalıyor ve yorgunlar."

Charles: "Edward, Fransa'nın kuzeybatısını istila eden Anglo-Flaman ordusu ile güç birliği yapmak istiyor." dedi.

Jean başını salladı.

"Bugün o ordunun çekilmeye başladığını öğrendik. Sanırım Edward tek başına dayanmak ve savaşmak zorunda. Ve bunu ne kadar çabuk yaparsa o kadar iyi olacak, çünkü adamlarının morali gün geçtikçe bozuluyor."

Charles heyecanla: "Öyleyse yarın onları yakalayabiliriz. Normandiya'da yaptıklarından sonra hepsi teker teker ölmeyi hak ediyor, şövalyeler, asilzadeler hatta Edward."

Kral Philippe, elini Charles'ın koluna koyarak onu sakinleştirmeye çalıştı.

"Kardeşimizin kızgınlığını anlayabiliyorum." dedi. "İngilizlerin işlediği suçlar iğrenç. Ama unutmayın, düşmanla karşı karşıya geldiğimizde, en önemli şey aramızdaki fikir ayrılıklarını bir kenara koyabilmek -çatışmalarımızı, kavgalarımızı unutmamız gerek- ve en azından savaş süresince birbirimize güvenmektir. Biz İngilizlerden sayıca fazlayız, onları kolaylıkla yeneriz, ama birlikte, tek ordu olarak savaşmalıyız. Beraberliğe içelim."

Çok ilginç bir kadeh kaldırma diye düşündü Caris sessizce geri çekilirken. Kral müttefiklerinin bir takım halinde savaşacaklarından kuşku duyuyordu. Ama konuşmanın Caris'i en çok endişelendiren

kısmı, çok yakında, belki yarın bir savaş olması ihtimaliydi. Mair ve kendisi, bu savaşa karışmamalıydılar.

Yemekhaneye döndüklerinde Martin: "Senin de Kral gibi asi bir kardeşin var." dedi.

Caris Mair'in sarhoş olmaya başladığını gördü. Oğlan çocuğu rolünü iyice abartmış, bacakları açık, dirseklerini masaya dayamış oturuyordu.

"Azizler aşkına çok güzel bir haşlamaydı, ama beni şeytan gibi osurtuyor." dedi erkek kılığına girmiş melek yüzlü rahibe. "Kokudan dolayı özür dilerim çocuklar." dedi ve kadehini yeniden doldurup kafasına dikti.

Masadaki adamlar, hoşgörüyle gülüştüler; hayatında ilk kez sarhoş olan çocuğun görüntüsüyle eğleniyorlardı. Kuşkusuz kendi geçmişlerinde buna benzer utanç verici olayları hatırlıyorlardı.

Caris koluna girerek: "Yatma vakti geldi küçük kardeşim." dedi. "Haydi, gidiyoruz."

Mair: "Ağabeyim bir kocakarı gibi davranıyor." dedi yeni arkadaşlarına.

"Ama beni çok sever, değil mi Christopher?" dedi.

"Evet Micher, seni seviyorum." dedi Caris, adamlar yine gülüştüler.

Mair Caris'e sıkıca tutundu. Caris onu kiliseye kadar yürüttü ve battaniyeleri bıraktıkları yeri buldu. Mair'i yatırdı ve battaniyeyi üzerine örttü.

"Bana bir iyi geceler öpücüğü ver Christopher."

Caris onu dudaklarından öptü.

"Sarhoşsun, uyu şimdi. Yarın sabah erkenden yola çıkmalıyız."

Caris bir süre uyuyamadı. Şansı hiç yaver gitmemişti. Tam İngiliz ordusunu neredeyse yakalayacaklardı ki aynı anda Fransızlar da onlara yetişmişti. Savaş alanından uzak durması gerekiyordu. Öte yandan eğer Fransız artçılarının arasında sıkışıp kalırlarsa, İngilizlerle asla görüşemezlerdi.

O zaman, sabahleyin çok erken çıkıp Fransızların önüne geçmeliydiler. O büyüklükte bir ordu hızlı hareket edemezdi. Yürüyüş düzenine geçmeleri bile saatler sürerdi. Eğer Mair ile birlikte çabuk davranabilirlerse, Fransızlardan önce oraya varabilirlerdi. Evet çok

riskliydi, ama Portsmouth'dan ayrıldıktan bu yana yaptıkları her şey riskliydi zaten.

Uykuya daldı, sabah saat üçte, Matin ayini için çalan çanların sesi ile uyandı. Mair'i kaldırdı. Mair başı çok ağrıdığı için somurtuyordu. Kilisede kesişler sabah dualarını okurken, Caris ile Mair ahırlara gidip atlarını buldular. Gökyüzü berraktı, yıldızların ışığı etrafı aydınlatıyordu.

Kasabanın fırıncıları sabaha kadar çalışıyorlardı, onun için birkaç ekmek aldılar. Ama şehrin kapıları hâlâ kapalıydı, şafak sökene kadar sabırsızlıkla beklediler, soğuk havada titreşerek taze ekmeklerini yediler.

Saat dört buçuk sularında Abbreville'den çıkıp Somme Nehri'nin sağ kıyısını takip ederek kuzey batıya doğru yol aldılar. İngilizlerin orada konuşlandığı söyleniyordu.

Çeyrek mil kadar uzaklaşmışlardı ki şehir duvarlarının üstüne kalk borularının çaldığını duydular. Caris gibi Kral Philippe de erken yola çıkmaya karar vermişti demek. Kırlarda yatan askerler ve süvariler toparlanmaya başladılar. Komutanlar, gereken emirleri geceden vermiş olmalıydılar ki herkes ne yapacağını biliyordu. Çok geçmeden ordunun bir kısmı yolda Mair'le Caris'e yetişti.

Ama Caris hâlâ İngilizlere bu gruplardan önce ulaşmayı umuyordu. Fransızlar savaşa başlamadan önce durup yeni gruplar oluşturmak zorundaydılar. Bu oyalanma, Caris'le Mair'in vatandaşlarına yetişip, savaş alanından uzak güvende bir yer bulmaları için gereken zamanı kazandıracaktı. İki tarafın ortasında savaşa yakalanmak istemiyordu. Bu işe kalkışmakla ne büyük bir çılgınlık yaptığını düşünmeye başlıyordu artık. Savaş hakkında hiçbir şey bilmediği gibi, zorluklarını ve tehlikelerini hayal bile edemiyordu. Ama pişman olmak için çok geçti. Ve bir şekilde buraya kadar herhangi bir zarar görmeden gelebilmişlerdi.

Yoldaki askerler Fransız değil İtalyandı. Çelik tatar yayları ve demir ok sadakları taşıyorlardı. Dostça davrandılar. Caris Normandiya Fransızcası, Latince ve Bounaventura'dan öğrendiği birkaç kelime İtalyanca ile onlarla sohbet etti. Askerler, savaşlarda daima ön safı oluşturduklarını ve kalın tahta kalkanların -pavislerin- arkasından ateş ettiklerini, kalkanların şu anda arkada bir yerlerde bir yük

arabasında gelmekte olduğunu anlattılar. Aceleye gelen kahvaltılardan yakındılar biraz, Fransız şövalyelerinin savaş düşkünlüğü ve aceleciliğini eleştirdiler ve başkanları Ottone Doria'dan hayranlıkla söz ettiler. Ottone, kendilerinden birkaç mil ötedeydi.

Güneş gökyüzünde yükseldi ve herkes sıcaktan bunalmaya başladı. Okçular, bugün savaşacaklarını bildikleri için, kalın kapitone ceketlerini giymiş, ağır demir miğferlerini ve dizliklerini takmışlardı, bir de okları ve yaylarını taşıyorlardı. Öğlene doğru Mair, mola vermezlerse bayılacağını söyledi. Caris de çok yorulmuştu, şafaktan bu yana at sürüyorlardı, atların da dinlenmeye ihtiyacı olduğu açıktı. Bu yüzden çok istemese de bir kenarda durmak zorunda kaldı. O sırada binlerce okçu önlerinden geçti.

Caris ve Mair midillilerini Somme Nehri'nden suladılar, biraz daha ekmek yediler. Yeniden yola çıktıklarında Fransız şövalye ve süvarilerinin kendilerine yetişmiş olduğunu fark ettiler. Caris, Philippe'in çabuk parlayan kardeşi Charles'ın grubun başında olduğunu gördü. Fransız ordusunun en kalabalık grubunun ortasına düşmüşlerdi. Ama yola devam etmek ve öne geçmek için bir fırsat kollamaktan başka yapacak bir şey yoktu.

Öğleden hemen sonra yürüyüş koluna bir emir geldi. İngilizler, önceden zannettikleri gibi batıda değil kuzeydelermiş ve Kral Philippe ordusunun hemen o yöne dönmesini istiyordu. Sadece bu kolun değil bütün ordunun aynı anda yön değiştirmesini emrediyordu. Mair ile Caris'in etrafındaki Kont Charles'ın adamları, nehir kenarındaki yoldan bir patikaya sapıp, kırlara doğru inmeye başladılar. Caris de yüreği ağzında onları takip etti.

Tanıdık bir ses selam verdi, Martin Chirurgien yanlarına yaklaştı.

"Tam bir kargaşa." dedi. "Yürüyüş talimatı tamamen bozuldu."

Hızlı atların üstünde küçük bir grup tarlaların arasından gelerek Kont Charles'ı selamladılar.

"Öncüler!" dedi Martin ve söyleyeceklerini duymak için biraz ilerledi.

Atların birbirine yapışık durma içgüdüsüyle Caris ve Mair'in midillileri de onunla birlikte ilerledi.

"İngilizler durmuşlar." dediğini işittiler. "Crecy kasabası yakınlarında bir tepenin üstünde bir savunma konumuna geçmişler."

Martin: "Bu Henri Le Moine, Bohemya Kralı'nın eski bir yoldaşı." dedi.

Charles duyduklarına memnun oldu.

"Öyleyse bugün savaşacağız." dedi.

Çevresindeki şövalyeler çoşkuyla alkışladılar.

Henri elini kaldırarak onları susturdu. "Bütün birliklerin durup, yeniden gruplaşmalarını öneriyoruz." dedi.

"Şimdi durmak mı?"

Charles gürledi. "Hem de tam İngilizler durup savaşmaya niyetlenmişken mi? Bence hemen üzerlerine saldıralım."

"Askerlerimizin ve atlarımızın dinlenmeye ihtiyacı var." dedi Henri sakin bir sesle.

"Kral çok arkada kaldı. Ona, bize yetişip savaş bölgesini kontrol etmesi için fırsat tanımamız gerek. Bugün bütün düzenlemeleri yapar, yarın da dinlenmiş adamlarımızla saldırıya geçeriz."

"Düzenlemelerin canı cehenneme. Sadece birkaç bin İngiliz var. Hemen üstlerine gidelim."

Henri çaresizliğini gösteren bir işaret yaptı. "Size emir vermek benim haddim değil Lordum. Ama bunu kardeşiniz Kral'a sorup emirlerini almak zorundayım."

"Sor bakalım. Sor bakalım." dedi Charles ve uzaklaştı.

Martin Caris'e sordu. "Patronumun neden bu kadar gergin olduğunu anlamıyorum." dedi.

Caris düşünceli bir sesle: "Belki de bu ülkeyi yönetecek kadar cesur olduğunu kanıtlamaya çalışıyordur. Sonuçta sadece biraz daha geç doğduğu için kral olamamış."

Martin keskin bakışlarla Caris'i süzdü. "Sıradan bir çocuk için fazla akıllısın." dedi.

Caris gözlerini kaçırdı ve sahte kimliğini bir daha unutmamaya yemin etti. Martin'in sesinde kötülük yoktu ama şüphelenmişti. Bir cerrah olarak kadınlarla erkeklerin kemik yapısı arasındaki ince farkı biliyor olması gerekirdi ve bu açıdan Christopher ve Michel de Longehamp'in anormal olduklarına dikkat etmiş olmalıydı. Neyse ki konuyu fazla kurcalamadı.

Gökyüzü bulutlanmaya başladı ama hava hâlâ ılık ve nemliydi. Sol taraflarında bir ormanlık alan gördüler. Martin burasının Crecy ormanları olduğunu söyledi. İngilizler'den fazla uzak olamazlardı. Caris şimdi de Fransızlar'dan nasıl kurtulup da İngilizler'in yanına gideceğini düşünüyordu. Arada kalıp Fransızlar ya da İngilizler tarafından vurulmaktan korkuyordu.

Sol tarafta ormanın başlaması yürüyüş halindeki orduyu sıkıştırdı, o zaman Caris'in atını sürdüğü yol, iğne atsan yere düşmeyecek kadar kalabalıklaştı. Değişik gruplar, kaçınılmaz şekilde birbirlerine karışıyordu.

Kuryeler, Kral'dan yeni emirler getirdiler. Ordunun hemen durması ve kamp kurması emrediliyordu. Caris ümitlendi. Şimdi Fransızlar'ın önüne geçmek için bir fırsat yakalamıştı. Charles'la habercilerden biri arasında tartışma çıkmıştı. Martin dinlemek için yeniden uzaklaştı. Biraz sonra kulaklarına inanamamış gibi geri döndü.

"Kont Charles emirlere uymayı reddediyor "dedi.

"Neden?" diye sordu korkuyla.

"Kardeşinin aşırı tedbirli olduğunu düşünüyor. Charles, bu kadar zayıf bir düşmana karşı saldırmadan bekleyecek kadar yüreksiz olmadığını söylüyor."

"Ben savaşta herkesin Kral'ın emirlerine uymak zorunda olduklarını sanırdım."

"Öyledir. Ama Fransız asilzadeleri için şövalyelik ruhu her şeyden önemlidir. Korkaklık göstereceklerine ölmeyi tercih ederler."

Ordu, Kral'ın emirlerine karşı çıkarak yürüyüşe geçti.

"İkinizin de burada olduğuna çok sevindim." dedi Martin.

"Yardımlarınıza ihtiyacım olacak... Kazansak da kaybetsek de güneş batmadan çok yaralımız olacak."

Caris, kurtuluş olmadığını anladı. Ama her nedense artık gitmeyi istemiyordu. Hatta kalmak için garip bir heves bile duyuyordu. Eğer bu adamlar birbirlerini oklarla, kılıçlarla sakatlayacak kadar çılgınsalar, kendisi de en azından onlara yardım edebilirdi.

Çok geçmeden okçuların başı Ottone Doria kalabalığı yara yara Alanson'lu Charles'la konuşmaya geldi.

"Adamlarını durdur!" diye bağırdı Kont'a.

Charles çok sinirlendi.

"Sen bana emir vermeye nasıl cürret edersin?"

"Emirleri Kral verir. Durmamız gerek, adamlarım durmuyor çünkü seninkiler arkadan itiyor."

"Öyleyse bırak yürüsünler."

"Düşmanın görüş alanı içindeyiz. Biraz daha ilerlersek savaşmak zorunda kalacağız."

"Eee, savaşın öyleyse."

"Ama adamlarım bütün gündür yürüyorlar. Aç, susamış ve yorgunlar. Ayrıca okçularımın kalkanları da henüz gelmedi."

"Kalkansız savaşamayacak kadar ödlekler mi?"

"Sen benim adamlarıma korkak mı diyorsun?"

"Eğer savaşmazlarsa, evet!"

Ottone bir saniye sessiz kaldı. Sonra sesini alçalttı. O kadar ki Caris söylediklerini güçlükle işitebiliyordu.

"Sen bir aptalsın Alençon. Gece olmadan önce cehennemde yanacaksın."

Sonra atının başını çevirerek mahmuzladı.

Caris, yüzünün ıslandığını hissetti. Başının kaldırıp gökyüzüne baktı. Yağmur yağmaya başlamıştı.

49

Sağanak çok kuvvetliydi ama kısa sürdü. Dindiğinde Ralph aşağıya, vadiye doğru baktı ve korkudan ürpererek düşmanın geldiğini gördü.

İngilizler, güneybatıdan kuzeybatıya uzanan bayırı tutmuşlardı. Arkalarında, kuzeybatıya doğru bir orman vardı. Önlerinde ve iki yanlarında tepe, aşağı doğru uzanıyordu. Sağ kanatları Crecyen Ponthien kasabasına tepeden bakıyordu. Kasaba Maye Nehri vadisinde yer alıyordu.

Fransızlar güneyden yaklaşıyorlardı.

Ralph sağ kanattaydı, yanında genç Galler prensinin yönetimindeki Kont Roland'ın adamları vardı. İskoçlara karşı başarısı kanıtlanmış olan "tırmık" pozisyonunda dizilmişlerdi. Sağ ve sol

taraflarda tırmığın iki dişi gibi okçular üçgen şeklinde yerlerini aldılar. Dişlerin arasına atlarından inmiş olarak şövalyeler ve süvariler yerleşti. Çok köktenci bir yenilikti, birçok şövalye hâlâ kabullenememişti. Onlar atlarını istiyor, atları olmadan kendilerini çok korunmasız hissediyorlardı. Ama Kral'ın dediği dedikti. Herkes yaya olacaktı, atlı değil. Şövalyelerin önündeki yere tuzaklar kazılmıştı. Otuz santim derinliğinde, otuz santimetrekarelik bu çukurlar Fransız atlarının takılıp düşmeleri için yapılmıştı.

Ralph'ın sağında, yamacın bittiği yerde yeni bir icat vardı. "Top" denilen bu üç makinede, yuvarlak taşları fırlatmak için barut kullanılıyordu. Normandiya'dan bu tarafa çekilerek getirilmiş ama yol boyunca hiç kullanılmamıştı. Kimse çalışıp çalışmadığını bile bilmiyordu tam olarak. Bugün Kral Edward, elindeki bütün olanakları kullanmayı planlamıştı. Çünkü düşmanın üstünlüğü dörde bir ile yediye bir arasında bir yerdeydi.

İngilizlerin sol kanadında Northampton Kontunun adamları da aynı tırmık biçiminde dizilmişlerdi. Ön sıranın hemen arkasında, Kral'ın komutasında üçüncü bir tabur asker yedekte bekliyordu. Kral'ın arkasında geri çekilme sırasında işe yarayacak iki grup vardı. Birinci grupta malzeme arabaları bir daire oluşturacak şekilde dizilmişlerdi. Dairenin içinde aşçılar, mühendisler, seyisler ve atlar duruyordu.

İkincisi ormandı. Bir bozgun durumunda İngiliz askerlerinin sağ kalanları oraya kaçabilirlerdi, atlı Fransız şövalyelerinin onları ormanda kovalaması çok zordu.

Sabahın erken saatlerinden beri buradaydılar, soğanlı bezelye çorbasından başka hiçbir şey yememişlerdi. Ralph zırhını giymişti ve sıcakta müthiş terliyordu, o yüzden sağanak yağmur çok iyi gelmişti. Yağmur Fransızların çıkmak zorunda oldukları yokuşu da çamurlaştırmış ve biraz kaygan hale getirmişti.

Ralph, Fransızların taktiklerini aşağı yukarı tahmin edebiliyordu. Genovalı okçular kalkanlarının arkasından ok atacaklar, İngiliz saflarını zorlayacaklardı. Yeterince zarar verdikten sonra bir kenara çekilecekler, ondan sonra Fransız şövalyeler atlarının üstünde devreye gireceklerdi.

İşte bu saldırıdan daha korkutucu bir şey olamazdı. "Fransız gazabı" denilen bu atak Fransız asilzadelerinin son silahıydı. Onlar doğal şifreleri yüzünden, can güvenliklerini hiçe sayarlardı. O kocaman atlar, baştan aşağıya zırhlı, adeta demir adama dönmüş binicileriyle birlikte okçuların, kalkanların, kılıçların ve süvarilerin üzerinden atlarlardı.

Tabii, bu her zaman işe yaramazdı. Hücum püskürtülebilirdi, özellikle şimdi burada olduğu gibi toprak karşı tarafa yardımcı olabilirdi. Ama yine de Fransızların cesareti kolay kolay kırılmazdı, yeniden atağa kalkarlardı. Üstelik o kadar büyük bir sayısal üstünlükleri vardı ki Ralph İngilizler'in onlarla nasıl başa çıkacaklarını bilemiyordu.

Korkmuştu ama yine de orduda olmaktan pişman değildi. Yedi yıldır, o çok istediği hareketli hayatı yaşıyordu. Bu hayatta güçlüler kral, güçsüzler ise hiçbir şeydi. Yirmi dokuz yaşındaydı ve böyle adamlar çok uzun süre yaşamazlardı. Çok iğrenç günahlar işlemişti, ama hepsi bu sabah bizzat Shiring Piskoposu tarafından bağışlanmıştı. Piskopos, şu anda babası olan Kont'un yanında duruyordu. Elinde korkunç görünüşlü bir topuz vardı. Rahiplerin kan dökmesi yasaktı, bu kural bir şekilde kitabına uydurulmuştu, rahipler savaş meydanında ancak kör silahlar kullanabilirlerdi.

Okçular beyaz giysileriyle yokuşun eteklerine ulaşmışlardı.

İngiliz okçuların, diz çökmüş olarak attıkları oklar önce Fransızlar'ın ayaklarının dibine düştü, şimdi yavaş yavaş ayağa kalkıyor ve yaylarını geriyorlardı. Ralph çoğunun kendisinin ne yapmak istediğini anladığını sanıyordu. Uzun süre bekledikten sonra nihayet harekete geçmenin ferahlığını ve kendilerine karşıt olan şartların verdiği korkuyu onların da hissettiğinden emindi.

Ralph, daha çok vakitlerinin olduğunu düşündü. Genovalıların kalın tahta kalkanlarının henüz gelmediğini -ki taktiklerinin temel unsurlarından biriydi- görebiliyordu. Kalkanlar getirilene kadar savaşın başlamayacağından emindi.

Okçuların arkasında, binlerce şövalye güneyden vadiye akın ediyor, sağa ve sola ayrılarak saf tutuyorlardı. Güneş, parlak renkli sancaklarını ve atların örtülerini aydınlatarak yine yükseldi.

Ralph, hanedan armasından Kral Philippe'in kardeşi, Aleçon Kontu Charles'ı tanıdı.

Fransız okçuları bayırın eteklerinde durdular. Binlerceydiler. Sanki bir işaretmiş gibi hepsi birlikte korkunç bir sesle haykırdılar, bazıları havaya sıçradı. Borular çaldı.

Bu onların savaş çığlığıydı. Düşmanı ürkütmek için atılırdı. Belki başka düşmanlarda işe yarayabilirdi, ama İngiliz ordusu altı haftalık bir seferin sonuna gelmiş tecrübeli savaşçılardan oluşuyordu. Onları korkutmak için çığlıktan fazlası gerekiyordu. Hiç etkilenmeden Fransızlara baktılar.

Sonra Ralph'ın şaşkın bakışları önünde okçular yaylarını kaldırıp oklarını fırlattılar.

Ne yapıyorlardı bunlar? Kalkanları gelmemişti henüz.

Beş bin demir çubuğun havada uçarken çıkardığı ses çok korkunçtu ve çok ani olmuştu. Ama okçular menzil dışındaydılar. Belki, yukarı doğru atış yaptıkları gerçeğini hesaba katmamışlardı. Öğleden sonra güneşi İngiliz saflarının arkasındaydı, gözlerini kamaştırıyor olabilirdi. Sebep ne olursa olsun oklar hiçbir işe yaramadan kısa düştü.

Birden İngilizlerin en ortasındaki safta bir alev göründü ve hemen arkasından gök gürültüsü gibi bir çatırdı duyuldu. Ralph şaşırarak dumanın yeni topların bulunduğu yerden yükseldiğini gördü. Sesi çok etkileyiciydi ama gözlerini düşman saflarına çevirdiğinde verdiği zararın fazla olmadığını gördü. Yine de okçuların çoğu paniğe kapılmış ve yeniden ok takmaları gecikmişti.

Tam o anda, Galler prensi okçularına ateş emri verdi. İki bin uzun yay havaya dikildi, yere paralel düzgün bir çizgi halinde atış yapamayacak kadar uzakta olduklarını bildikleri için okçular gökyüzüne nişan aldılar, okları sezgiyle sığ bir açı yapacak şekilde hesaplayarak fırlattılar. Bütün yaylar eş zamanlı olarak ani bir yaz rüzgârıyla hışırdayan buğday başakları gibi eğildi; sonra, sanki bir kilise çanı çalıyormuş gibi kollektif bir ses çıkararak okları bıraktılar. Oklar havada en hızlı kuştan daha hızlı uçarak göğe doğru yükseldi. Sonra aşağı dönerek İtalyan okçuların üstüne dolu gibi döküldü.

Düşman safları çok sıktı ve Genovalıların kapitone yelekleri fazla bir koruma sağlamıyordu. Önlerindeki kalkanları olmadan okçular korkunç derecede korumasızdılar. Yüzlercesi aynı anda öldü ve yaralandı.

Ama bu daha başlangıçtı.

Sağ kalan okçular toparlanıp yaylarını hazırlarken İngilizler bir daha atış yaptılar. Bir okçunun, eğilip yerden oku alması, yaya yerleştirmesi, yayın gerilmesi, nişan alıp atması ve bir diğer oka uzanması sadece dört ya da beş saniyesini alıyordu. Tecrübeli, antrenmanlı adamları daha da kısa sürede yapabilirlerdi. Bir dakika içinde, korumasız Veronalı okçuların üstüne yirmi bin ok yağdı.

Bu bir katliamdı ve sonuç kaçınılmazdı, geri dönüp kaçtılar.

Genovalılar menzil dışına çıktıktan sonra İngilizler ateşi kestiler. Beklenmedik zaferlerine gülüyor, düşmanla alay ediyorlardı. Geri çekilen Genovalı okçular dönüşte başka bir sıkıntı ile karşılaştılar. Fransız şövalyeleri ileri doğru geliyorlardı. Kaçan kalabalık okçu grubu, saldırmaya hazırlanan daha kalabalık atlılarla kafa kafaya geldi. Bir anda ortalık karıştı.

Ralph, düşmanın kendi aralarında savaştığını görerek şaşırdı. Şövalyeler, kılıçlarını çekip okçuları doğramaya başlamışlardı. Okçular da oklarını şövalyelerin üstüne boşalttıktan sonra bıçaklarıyla dövüşmeye devam ediyorlardı. Fransız asilzadeleri kan dökülmesini durdurmaya çalışıyor olmalıydılar ama Ralph'in görebildiği kadarıyla, en pahalı zırhları giymiş, en büyük atlara binmiş olanlar, savaşın en önünde yer almışlar, kendi adamlarına görülmemiş bir öfkeyle saldırıyorlardı.

Şövalyeler okçuları yeniden yokuşun başına, uzun yayların menziline girene kadar kovaladılar. Galler prensi bir kez daha okçularına ateş emri verdi. Ok yağmuru bu kez sadece okçuların değil şövalyelerin de üzerine yağdı. Yedi yıllık savaş macerasında Ralph böyle bir şey görmemişti. Yüzlerce düşman ölü ya da yaralı yere düşmüşken tek bir İngiliz askerinde bile tek bir çizik yoktu.

Sonunda Fransız şövalyeler geri çekildi ve okçular dağıldı. İngiliz mevzilerinin altındaki alanı, cesetlerle dolu olarak İngilizlere terk ettiler. Galli ve Cornwalli silahşörler İngiliz mevzilerinden savaş alanına fırladılar, yaralı Fransızların işini bitirdiler, bu arada

zarar görmemiş okları okçuların yeniden kullanması için yerden topladılar ve elbette hazır gelmişken cesetleri de soydular. O sırada malzemeci çocuklar, malzeme arabasından yeni ok stoklarını alıp İngiliz saflarına taşıdılar.

Bir sessizlik olmuştu, ama uzun sürmedi. Fransız şövalyeleri yeniden gruplara ayrıldılar, yüzlerle, binlerle yeni gelenler güçlendiler. Safları gözetlerken Ralph, Flamanlarla Normandiyalıların da katıldığı Alençon'un renklerini fark etti. Kont Alençon'un sancağı öne geçti. Borazanlar öttü ve atlılar yürüyüşe geçtiler.

Ralph, miğferinin kapağını indirdi, kılıcını çekti. Annesini düşündü bir an. Kiliseye her gidişinde kendisi için dua ettiğini biliyordu ve sıcacık bir minnettarlık duydu. Sonra düşmanı izlemeye başladı.

Büyük atların hareketleri zaten yavaştı. Şimdi üzerlerindeki, tepeden tırnağa zırhlı sürücülerinin ağırlığıyla daha da yavaşlamışlardı. Batan güneş Fransızlar'ın miğferlerinde parlıyor, bayraklar akşam rüzgârında dalgalanıyordu. Yavaş yavaş atların ayak sesleri yaklaştı ve saldırı başladı. Şövalyeler birbirlerine ve öteki süvarilere, mızrak ve kılıçlarını sallayıp, cesaret verici sözlerle haykırıyorlardı. Kıyıya çarpan dalgalar gibi geldiler, yaklaştıkça daha hızlı ve daha büyük görünüyorlardı. Ralph'ın ağzı kurumuştu, kalbi koca bir davul gibi vuruyordu.

Ok menziline girdiler ve prens bir kez daha ateş emri verdi. Bir kez daha oklar havaya yükseldi ve düşmanın üstüne ölümcül bir yağmur gibi düştü.

Saldırının başını çeken şövalyeler, tepeden tırnağa zırhlıydılar. Plakaların birleştiği yerlerde zayıf bir nokta bulup içeri saplanmak gerçekten büyük bir şans işiydi. Diğer atlıların ise sadece yüz koruyucuları ve zincirden örülmüş boyun tasmaları vardı. Yani tamamen korumasız olanlar sadece atlardı. Oklar omuzlarını ya da sağrılarını parçaladığı zaman bazıları ölüyor, bazıları sendeleyerek yere düşüyor, bazıları da geri dönüp kaçmaya çalışıyordu. Atların acı dolu çığlıkları bütün havayı doldurmuştu. Atların birbirine çarpması daha fazla şövalyenin yere düşüp Genovalı okçuların cesetleri arasına katılmasına sebep oluyordu. Arkadakiler o kadar hızla geliyordu

ki kaçınmak için hiçbir şey yapamadan, düşenlerin üstüne basarak ilerlemeye devam ediyorlardı.

Ama daha binlerce şövalye vardı ve aralıksız gelmeye devam ediyorlardı.

Okçular için hedefle aralarındaki mesafe kısalmıştı, artık okların eğimi neredeyse düzlemişti. Şövalyeler yüz metre kadar yaklaştıklarında, başka bir çeşit ok kullanmaya başladılar. Bu özel okların ucu zırhları delip geçebilmeleri için kütleştirilmiş çeliktendi, sivri değildi. Şimdi sürücüleri de vurabilirdi, oysa bir at vurmak da en az o kadar iyiydi.

Toprak yağmurdan ıslanmıştı zaten, saldırganlar şimdi de daha önceden İngilizlerin kazdığı tuzaklarla karşı karşıyaydılar. Atlar o kadar hızlı geliyordu ki ancak birkaçı kazılmış çukurlara girmeden yola devam edebildi. Geri kalanların çoğu, üstlerindeki binicilerini arkadan gelen atların ayakları altına fırlatarak yere düştü.

Gelmekte olan şövalyeler okçulardan sakınıp yana çekilince, İngilizlerin planladığı gibi dar bir alana sıkıştılar ve burası sağ ve sol taraftan gelen okların altında tam bir ölüm alanına döndü.

İngilizlerin taktiğinin püf noktası buydu. İşte bu noktada İngiliz şövalyelerinin atlarından inmesini zorlayan emrin altındaki savaş zekâsı ortaya çıkıyordu. Eğer şövalyeler at sırtında olsalardı, saldırma güdülerine karşı koyamayacak, o zaman da okçular kendi adamlarını vurmamak için atışları durdurmak zorunda kalacaklardı. Ama atlarından indirilmiş şövalyeler ve süvariler saflarında kaldığı sürece, düşman son askerine kadar öldürülebilir, İngilizler'de en ufak bir kayıp olmazdı.

Ama bu yeterli değildi. Fransızlar çok kalabalıktı ve çok cesurdu. Hâlâ üzerlerine gelmeye devam ediyorlardı. Sonunda şövalyelerle süvarilerin bulunduğu, iki yanlarında okçuların kümelendiği çatalın ortasına kadar geldiler.

Atlar, İngilizlerin ön sıralarını ayakları altında çiğnediler, ancak çamurdan kayganlaştırılmış yokuştan yukarı çıkarken hızları kesilmiş, sımsıkı saf tutmuş İngilizler artık ilerlemelerini durdurmuştu.

Ralph birden savaşın en ortasında kalmıştı, bir yandan atlı şövalyelerin öldürücü kılıç darbelerinden sakınmaya çalışırken, öbür yandan da kılıcını atların bacaklarına doğru savuruyordu. Amacı

hayvanları en kolay ve en garantili yolla, diz arkasındaki bağlarını keserek sakatlamaktı. Savaş korkunç bir hal almıştı. İngilizlerin gidecek bir yeri yoktu, Fransızlar da eğer geri çekilirlerse, o öldürücü ok sağanağına yeniden yakalanacaklarını biliyorlardı.

Ralph'ın çevresindeki adamlar, kılıç ve savaş baltalarının darbeleriyle yaralanıp düşüyor ve güçlü savaş atlarının demir nallarının altında çiğnenip eziliyorlardı. Kont Roland da bir Fransız kılıcı tarafından yere düşürüldü. Piskopos Richard elindeki topuzu sallayarak yere düşen babasını korumaya çalıştı ama bir savaş atı, bir omuz darbesiyle Richard'ı yana savurunca Kont ayaklar altında ezildi. İngilizler püskürtülmüştü. Ralph Fransızların Galler prensini hedef aldıklarını anladı.

Ralph, tahtın on altı yaşındaki bu ayrıcalıklı varisini pek sevmezdi. Ama prens esir düşer ya da öldürülürse bunun askerlerin moralini sıfıra indireceğini biliyordu. Ralph sola doğru biraz geri çekildi ve prensin etrafında canlı kalkan oluşturan öteki savaşçılara katıldı. Fakat Fransızlar saldırılarını yoğunlaştırmışlardı, üstelik at üstündeydiler.

Bir dakika sonra Ralph kendini prensle omuz omuza savaşırken buldu. Onu mavi zemin üzerine beyaz zambaklı ve kırmızı zemin üzerine hanedan aslanlı pelerininden tanımıştı. Bir saniye sonra Fransız bir atlı elindeki baltayı prense savurdu ve prens yere düştü.

Korkunç bir andı.

Ralph öne atıldı ve uzun kılıcını adamın zırhının açıkta bıraktığı tek yer olan koltuk altına sapladı. Kılıcının ete gömüldüğünü ve yaradan fışkıran kanı görünce içi rahatladı.

Birisi yere düşen prensin üzerinde ayaklarını açarak durmuş, kılıcını iki eliyle tutarak prense yaklaşmak isteyen asker ve atlara doğru savuruyordu. Ralph onun prensin bayraktarı Fritz Simon olduğunu gördü, elindeki bayrağı sırtüstü yatmakta olan efendisinin üstüne örtmüştü. Birkaç dakika Richard ve Ralph yaşayıp yaşamadığını bilmedikleri Kral'ın oğlunu savunmak için vahşice savaştılar.

Destek kuvvetleri yetişti. Arundel Kontu, büyük bir süvari gücünden oluşan taze kuvvetle yardıma geldi. Yeni gelenler büyük bir canlılıkla savaşa katıldılar ve savaşın gidişatını değiştirdiler. Fransızlar gerilemeye başladılar.

Galler Prensi dizlerinin üstünde doğruldu. Ralph miğferinin siperini kaldırdı ve prensin ayağa kalkmasına yardım etti. Çocuk yaralıydı ama ciddi bir şeyi yoktu. Ralph döndü ve yeniden savaşmaya devam etti.

Kısa bir süre sonra Fransızlar çözüldü. Taktikleri çok çılgıncaydı ama yine de neredeyse İngiliz saflarını dağıtıyorlardı. Şimdi kaçıyorlardı. Kaçarken birçoğu okçuların eldivenlerine takılarak düşüyor ve kanlı, çamurlu yokuştan aşağı sendeleyerek inip kendi saflarına dönüyorlardı. Bu sırada İngilizlerden yorgun fakat çoşkulu bir alkış koptu.

Ralph kılıcını toprağa silerek temizledi ve bir maşrapa bira içmek için miğferinin siperini yukarı kaldırdı. Galler Prensi yanına yaklaştı.

"Adın ne?" dedi.

"Wigleigh'den Ralph Fitzgerald efendim."

"Çok cesurca savaştın. Eğer Kral da kabul ederse yarın Sir Ralph olacaksın."

Ralph keyifle gülümsedi.

"Teşekkür ederim Lordum."

Prens nezaketle başını eğdi ve uzaklaştı.

50

Caris savaşın ilk aşamalarını vadinin uzak ucundan izledi. Kaçmak isteyen Genovalı okçuları ve onların kendi şövalyelerinin kılıçlarıyla nasıl katledildiklerini gördü. Sonra ilk büyük atağa tanık oldu. Alençon Kontu Charles'ın binlerce şövalye ve süvariyi nasıl yönettiğini gördü.

Hayatında hiç savaş görmemişti. Yüzlerce şövalyenin İngiliz oklarıyla yere düşüp iri savaş atlarının ayaklarının altında ezilmesi onu hasta etmişti. Göğüs göğüse savaşı göremeyecek kadar uzaktaydı ancak kılıçların parıltısını, adamların yere düşmesini fark edebiliyordu. Ağlamak istiyordu. Bir rahibe olarak çok ciddi yaralar görmüştü. Yüksek iskeleden düşen adamlar, keskin aletlerle kendilerini yaralayanlar, av kazalarından getirilenler... Her defasında,

kesilen bir elin, kırılan bir bacağın, hasar gömüş bir beynin ıstırabını kendi içinde duymuştu. İnsanların birbirlerine böyle bilerek ve isteyerek acı vermeleri karşısında isyan ediyordu.

Uzun bir süre savaşı hangi tarafın kazandığı belli değildi. Eğer memlekette olsaydı, uzaktan savaş haberlerini aldıkça, İngilizler'in zaferi için dua edebilir, merakla bekleyebilirdi, ama şu son iki haftadır gördüklerinden sonra iki taraftan da eşit miktarda iğreniyordu. İngilizler'in köylüleri öldürüp cesetlerini yakmalarını bir türlü kabullenemiyordu. Bu canavarlığın Normandiya'da yapılmış olması bir şey değiştirmiyordu. Elbette Fransızlar'ın bunu hak ettiğini çünkü onların da Portsmouth'u yaktığını ileri sürenler olabilirdi. Ama bu aptalca bir düşünceydi. O kadar aptalcaydı ki böylesine dehşet dolu sahnelere yol açıyordu.

Fransızlar geri çekilince, Caris onların yeni gruplar oluşturarak yeniden organize olacaklarını tahmin etmiş ve krallarının yeni bir savaş planı geliştireceğini ummuştu. Hâlâ sayıca çok üstündüler, bunu görebiliyorlardı. Vadide on binlerce tabur vardı ve gelmeye de devam ediyordu. Ama Fransızlar yeniden organize olmadılar. Onun yerine yeni gelen her tabur doğrudan doğruya saldırıya geçerek, kendilerini İngiliz mevzilerinin önüne adeta intihar edercesine atmaya başladı. İkinci ve onu takip eden hücumlar, birincisinden daha başarısızdı. Bazıları daha İngiliz mevzilerine ulaşamadan okçular tarafından püskürtüldü, geri kalanlar piyadeler tarafından etkisiz kılındı. Tepenin altındaki bayır, yüzlerce insan ve atın kanlarıyla parlıyordu.

Birinci ataktan sonra Caris savaşa çok az bakabildi. Çünkü savaş meydanından kurtulmayı başarabilen yaralı Fransız askerlerini tedavi etmekle meşguldu. Martin Chirurgien, onun en az kendisi kadar iyi bir cerrah olduğunu anlamıştı. Aletlerini istediği gibi kullanmasına izin vererek onu ve Mair'i özgür bırakmıştı. Saatlerce yaraları temizlediler, diktiler ve sardılar.

Ön saflardan ölü ve yaralı sayısının ciddi boyutlarda olduğu haberleri geliyordu. Alençon'lu Charles ilk yüksek rütbeli kayıp oldu.

Caris onun bu sonu hak ettiğini düşünüyordu. Aptalca coşkusuna ve hiçbir şeyi umursamayan disiplinsizliğine kendi gözleriyle

tanık olmuştu. Saatler sonra Bohemya Kralı Jean'ın öldüğü haberi geldi, o zaman da Caris nasıl bir çılgınlığın kör bir adamı savaş meydanına sürüklediğini merak etti.

"Tanrı aşkına neden durmuyorlar?" diye sordu Martin'e.

O sırada Martin bir maşrapa bira getirmişti serinlemesi için.

"Korkudan." diye cevap verdi.

"Rezil olmaktan korkuyorlar. Savaş meydanını bir hamle yapmadan terk etmek ayıp sayılır. Ölmeyi tercih ederler."

"Birçoğu bu dileklerine kavuştu." dedi Caris öfkeyle, maşrapayı kafasına dikti ve işine geri döndü.

İnsan vücudu hakkındaki bilgi ve görgüsü büyük bir hızla artıyordu. Bir adamın içinde ne varsa hepisini görmüştü: Parçalanmış kafataslarının arasından beyinleri, boğazından geçen nefes ve yemek borularını, doğranmış kol adalelerini, ezilmiş göğüs kafesinin içindeki akciğerleri ve kalbi, düğümlenmiş bağırsakları, kalça, diz ve bilek kemiklerini, hepsini görmüştü. Savaş meydanında geçirdiği bu bir saatte, manastır hastanesinde bir yıl öğreneceğinden daha çok şey öğrenmişti. Matthew Barber da böyle öğrenmişti bildiği her şeyi, neden kendinden o kadar emin olduğu anlaşılıyordu.

Katliam gece olana kadar devam etti. İngilizler karanlıktan istifade edebilecek bir saldırıdan korktukları için meşaleler yakmışlardı. Ama Caris onlara güvende olduklarını garanti edebilirdi. Fransızlar bozguna uğramışlardı. Caris, Fransız askerlerinin savaş alanında yaralı bir tanıdık ya da arkadaş bulmak umuduyla bağrışan seslerini duyabiliyordu. Son ümitsiz ataklara katılmak için tam zamanında yetişen Kral da savaş alanını terk etmişti. Ondan sonra herkes ayrıldı.

Yoğun bir sis nehirden yükselerek vadiyi doldurdu; uzaktaki meşalelerin ışıkları görünmüyordu. Caris ve Mair alevlerin ışığında gece geç vakitlere kadar yaralıları tedavi etmeye bir kez daha devam ettiler. Yürüyebilenler, topallayanlar ellerinden geldiğince çabuk savaş alanını terk etmeye, İngilizler'le arayı açmaya çalışıyorlardı. Amaçları, yarınki kana susamış temizlik operasyonundan kaçmaktı. Caris ve Mair yaralılar için ellerinden gelen her şeyi yaptıktan sonra gizlice sıvıştılar.

Bu onların tek şansıydı.

Atlarını buldular, yanan bir meşalenin ışığında yedeğe alıp uzaklaştılar. Vadinin eteklerine ulaştıklarında bulundukları yer sahipsiz bir alandı. Sis ve karanlıktan yararlanarak üstlerindeki oğlan çocuğu kıyafetlerini çıkarttılar. Bir an için son derece korumasızdılar. Savaş alanının ortasında iki çıplak kadın. Ama onları kimse göremezdi, bir saniye sonra rahibe kıyafetlerini başlarından geçiriyorlardı. Erkek kıyafetlerini de yine ihtiyaçları olabileceği düşüncesiyle yanlarına aldılar, eve daha çok yolları vardı.

Caris meşaleyi söndürmeye karar verdi. Bir İngiliz okçusunun önce ok atıp sonra soru sormasını istemezlerdi. Birbirlerinden ayrılmamak için el ele tutuşarak ilerlediler, atları da yanlarından yürüyordu. Hiçbir şey göremiyorlardı. Sis, ay ve yıldızlardan gelen bütün ışığı karartmıştı. İngiliz mevzilerinin bulunduğu tepeye tırmandılar. Her taraf kasap dükkânı gibi kokuyordu. Yerde o kadar çok insan ve hayvan ölüsü vardı ki kenarından dolaşmak mümkün değildi. Dişlerini sıkıp cesetlerin üzerine basarak yürüdüler. Çok geçmeden ayakkabıları çamur ve kan içinde kalmıştı.

Cesetler seyrekleşti ve kısa bir süre sonra hiç kalmadı. Caris, İngiliz ordusuna yaklaştıkça derin bir rahatlama hissi duydu. Mair'le ikisi yüzlerce mil yol kat etmişler, iki hafta çok kötü şartlar altında yaşamışlardı. Şimdi de hayatlarını tehlikeye atmışlardı. Buralara gelmesinin asıl nedeni olan Başrahip Godwyn'in rahibelerden çaldığı yüz elli poundu çoktan unutmuştu bile. Zaten bu kadar kan dökülmesinin yanında önemi de kalmamıştı. Yine de Piskopos Richard'a başvuracak ve kadınlar manastırı için adaleti sağlayacaktı.

Geldikleri yol, Caris'in düşündüğünden de uzundu. Gün ışığında vadiye bakınca anladı bunu. Acaba yönümüzü mü şaşırdık diye düşündü, sinirleri gerildi. Yanlış bir yöne sapmış, İngilizler'i görmeden geçmiş olabilirlerdi. Belki şu anda ordu arkalarında bile kalmış olabilirdi. Bir ses duyabilmek için kulak kesildi. On bin adam ne kadar sessiz olabilirdi ki? Gerçi büyük bir kısmı yorgunluktan sızmış olmalıydı, ama sis, bütün sesleri örtüyordu.

Birdenbire Kral Edward'ın kuvvetlerini tam tepenin üstüne yerleştirdiği ve kendileri de bu kadar zamandır yokuş çıktıklarına göre, orduya yaklaşmakta oldukları aklına geldi. Ama hiçbir şey

görememek sinirlerini bozuyordu. Önünde bir uçurum olsaydı, aşağı yuvarlanacaktı.

Şafağın aydınlığı, sisi inci rengine boyarken bir ses işitti. Durdu. Birisi alçak sesle bir şeyler söylüyordu. Mair korkuyla elini sıktı. Başka bir adam cevap verdi. Konuştukları dili çıkaramadı. Büyük bir daire çizerek yürüdüklerinden ve yeniden Fransız tarafına geldiklerinden korktu bir an.

Sese doğru yürüdü. Hâlâ Mair'in elini sıkı sıkı tutuyordu. Ortada yanan bir ateşin ışıkları gri dumanların arasından seçilebiliyordu, Caris minnetle ilerledi. Yaklaştıkça konuşmaları daha net işitiyordu ve sonunda büyük bir rahatlamayla adamların İngilizce konuştuklarını anladı. Bir saniye sonra da ateşin etrafındaki bir grup askeri gördü. Bir kısmı battaniyelere sarınarak uzanmış uyuyordu, üç tanesi ayaklarını çaprazlayarak oturmuş, alevleri seyrederek konuşuyorlardı.

Caris, adamlardan birinin ayağa kalkarak sisin içini gözetlemeye çalıştığını fark etti, herhalde nöbet tutuyordu. Ama onun yaklaştığını anlayamamıştı, yani görevini yapamamıştı.

Dikkatlerini çekmek için Caris alçak sesle: "Tanrı sizi korusun, İngiltere'nin evlatları." dedi.

Onları ürkütmüştü. Birisi korkuyla hafif bir çığlık attı, iş işten geçtikten sonra nöbetçi seslendi.

"Kim var orada?"

"Kingsbridge Manastırı'ndan iki rahibe." dedi Caris.

Adamlar doğaüstü bir korkuyla onlara baktılar. Caris hayalet gördüklerini sandıklarını anlamıştı.

"Korkmayın, et ve kemikten yapılmış insanlarız, midillilerimiz de öyle."

"Kingsbridge mi dediniz?" dedi içlerinden biri şaşırarak. "Sizi tanıyorum."

Ayağa kalktı, "Sizi daha önce görmüştüm."

Caris onu tanıdı.

"Caster Lordu William!" dedi.

"Şimdi Shiring Kontuyum." dedi. "Babam yaraları yüzünden bir saat önce öldü."

"Huzur içinde yatsın. Biz buraya kardeşiniz Piskopos Richard'ı görmeye geldik, başrahibinizi."

"Çok geç kaldınız." dedi William.

"Kardeşim de öldü."

Sabahın ilerleyen saatlerinde sis kalkmıştı, savaş alanı güneş ışığında mezbaha gibi görünüyordu. Kont William, Caris ve Mair'i Kral Edward'ın yanına götürdü.

Herkes, Normandiya'dan bu yana İngiliz ordusunu takip eden iki rahibenin hikâyesine şaşıp kalmıştı. Daha dün ölümle burun buruna gelmiş askerler, onların bu macerasından büyülenmişlerdi. William, Kral'ının bu hikâyeyi kendi ağzından duymak isteyeceğini söylemişti Caris'e.

III. Edward, on dokuz yıldır kraldı; ama henüz otuz üç yaşındaydı. Uzun boylu, geniş omuzlu, yakışıklıdan çok çekiciydi. Yüzünün güçlü bir ifadesi vardı, büyük bir burun, yüksek elmacık kemikleri, geniş alnının hemen üstünden seyrekleşmeye başlamış muhteşem uzun saçlarıyla etkileyici bir adamdı. Caris insanların ona neden "aslan" dediğini anlıyordu.

Çadırın önünde bir tabureye oturmuştu. Üzerinde modaya uygun iki renkli bir pantolon ve kenarları işlemeli bir pelerin vardı. Zırhı yoktu, silahsızdı. Fransızlar kaybolmuşlardı. İntikam ateşiyle yanan gruplardan oluşan bir müfreze, arkada kalan Fransızlar'ı yakalayıp öldürmek üzere gönderilmişti. Bir avuç baron, Kral'ın etrafında ayakta duruyordu.

Caris, Mair'le kendisinin, Normandiya'nın yağmalanmış topraklarında nasıl yiyecek ve yatacak yer aradıklarını anlatırken, Kral'ın alınıp alınmadığını merak etti. Aslında Kral'ın ona hatalarını söyleyen kişilerin çektiklerine pek aldırdığı yoktu. Caris'in maceralarını, bir gemi kazasında gösterdiği kahramanlıkları anlatan biriymiş gibi zevkle dinliyordu.

Caris, çektiği bunca zorluklardan sonra, kendisinden adalet istemek için yollara düştüğü Piskopos Richard'ın öldüğünü öğrendiğinde uğradığı hayal kırıklığını anlatarak sözlerini bitirdi.

"Size yalvarıyorum Majesteleri, lütfen Kingsbridge başrahibine rahibelerden çaldığı parayı geri tanzim etmesini emrediniz."

Edward esefle gülümsedi.

"Çok cesur bir kadınsın, ama politikadan hiç anlamıyorsun." dedi.

"Kral, kiliseyi ilgilendiren böyle bir konuya karışmaz. Aksi halde bütün piskoposlar protesto için kapımızı yumruklarlar."

Öyle olabilirdi belki ama bu, Kral'ın kendi çıkarları söz konusu olduğunda kilisenin işlerine karışmasına engel olmuyordu diye düşündü Caris. Yine de bir şey söylemedi.

Edward devam etti: "Ayrıca bu sizin başınıza da dert açar. Kilise, rütbesine bakmadan her ülkedeki din görevlisinin yönetimimize karşı çıkmasına son derece öfkelenecektir."

Bu işin içinde bir iş olduğuna karar verdi Caris. Görünmek istediği kadar güçsüz olmadığını bilmiyordu.

"Kingsbridge'in haksızlığa uğrayan rahibelerini unutmayacağınızı biliyorum." dedi. "Kingsbridge'in yeni piskoposunu atadığınızda hikâyemizi ona da anlatır mısınız?"

"Elbette." dedi Kral ama nedense Caris onun hemen unutacağını sezinledi.

Görüşme bitmiş gibi görünüyordu, o sırada William: "Majesteleri, siz, lütfettiniz beni babamdan boşalan lordluğa terfi ettirdiniz. Şimdi, yeni Caster Lord'u kim olacak?"

"Ah, evet. Oğlumuz Galler Prensi, Sir Ralph Fitzgerald'ı öneriyor. Dün hayatını kurtardığı için şövalye payesi verildi kendisine."

Caris mırıldandı: "Ah, hayır!"

Kral onu işitmedi ama William işitti ve kesinlikle aynı şeyleri hissetti.

"Ralph bir kanun kaçağıydı, çeşitli hırsızlıklardan, cinayetten ve ırza geçmeden suçlu bulunmuştu ancak ordunuza katılmak suretiyle kraliyet affından faydalanarak hayatını kurtardı." derken hoşnutsuzluğunu saklayamıyordu.

Kral, Caris'in beklediği kadar etkilenmedi bu sözlerden.

"Ne olursa olsun Ralph, yedi yıldır bizimle birlikte savaşıyor. İkinci bir şansı hak ediyor."

"Gerçekten de ediyor." dedi William politik bir ağızla.

"Ama geçmişte onun yüzünden çektiklerimize baktığımızda, bu bir ya da iki yıl olay çıkarmadan yaşadığına ikna olmak isterim, asalet unvanı verilmeden önce."

"Eh, kıdemli lordu sen olacaksın, artık onunla biraz ilgilenirsin." dedi Edward.

"Ralph'ı size, itirazınıza rağmen kabul ettirecek değiliz. Ama Prens onun bir terfi ödülü alması konusunda çok ısrarlı."

Kral birkaç dakika düşündü.

"Sizin evlenme çağında bir kuzeniniz yok mu?"

"Evet, Matilda." dedi William. "Biz ona Tilly diyoruz."

Caris Tilly'i biliyordu, manastır okulundaydı.

"Tamam." dedi.

"Babam Roland'ın koruması altındaydı. Babasının Shiring yakınlarında üç köyü vardı."

"Majestelerinin ayrıntılar konusunda çok güçlü bir hafızası var."

"Lady Matilda'yı Ralph'la evlendirip babasının köylerini ona verelim."

Caris aptallaşmıştı.

"Ama o sadece on iki yaşında." diye patladı.

William: "Hsssh!" dedi.

Kral Edward, soğuk bir bakış fırlattı.

"Soyluların çocukları çabuk büyür Hemşire. Ben kendisiyle evlendiğim zaman Kraliçe Philippa on dört yaşındaydı."

Caris, çenesini kapatması gerektiğini biliyordu. Ama yapamadı. Eğer Merthin'in bebeğini doğursaydı şimdi Tilly'den sadece dört yaş küçük olacaktı.

"On iki ile on dört arasında çok büyük fark var." dedi ümitsizce.

Genç Kral daha da buz gibi bir sesle:

"Kral'ın huzurunda insanlar ancak kendilerine sorulduğu zaman fikir beyan ederler. Ve Kral asla kadınların fikrini sormaz."

Caris, yanlış yerden başlamıştı. Bu evliliğe itirazı, Tilly'nin yaşı kadar Ralph'ın da kişiliği yüzündendi.

"Ben Tilly'yi tanıyorum." dedi. "Onu o zalim Ralph'le evlendiremezsiniz."

Mair korku dolu bir fısıltıyla: "Caris! Kiminle konuştuğuna dikkat et." dedi.

Edward, William'a dönerek: "Onu götür buradan Shiring, ağzından affedilmeyecek bir şey çıkmadan, götür şunu." dedi.

William Caris'in kolunu sıkıca tutarak Kral'ın huzurundan uzaklaştırmaya çalıştı. Mair de onları takip etti. Arkalarından Kral'ın: "Normandiya'da nasıl hayatta kaldığı belli oluyor. İnsanların bundan ödü kopmuştur." diye bağırdığı işitildi.

Etrafındaki soylular gülüştüler.

"Deli misin sen!" diye söylendi William.

"Ben mi?" dedi Caris.

Kral'ın konuştuklarını duyamayacağı kadar uzaklaşınca sesini yükseltti.

"Şu son altı haftada Kral binlerce erkek, kadın ve çocuğun ölümüne sebep oldu, cesetlerini ve evlerini yaktırdı. Oysa ben sadece on iki yaşında bir çocuğun bir katille evlendirilmesine karşı çıkıyorum. Şimdi bana yeniden söyle William, hangimiz deliyiz?"

51

1347 yılında Wigleigh köylüleri çok az ürün alabildiler. Köylüler böyle zamanlarda daima yaptıkları gibi daha az yediler, yeni şapka, kemer satın almadılar, ısınabilmek için birbirlerine sarılarak uyudular. Yaşlı dul bayan Huberts beklediğinden de çabuk öldü. Janey Jones havalar iyi olsaydı kolayca atlatabileceği bir öksürüğe yenildi. Joanne David'in yeni bebeği başka bir zaman olsa belki bir şansı olabilirdi, ama birinci doğum gününü göremedi.

Gwenda iki oğluna gözü gibi bakıyordu. Sekiz yaşındaki Sam, yaşına göre iri ve güçlüydü. İnsanlar Wulfric'in vücut yapısını aldığını söylüyorlardı, oysa Gwenda aslında gerçek babası olan Ralph Fitzgerald'a benzediğini biliyordu. Öyle bile olsa şu anda çok zayıftı. Wulfric'in köprü çöktüğünde ölen kardeşinin adını taşıyan David altı yaşındaydı. Gwenda'ya benziyordu, ufak tefek ve esmerdi. Kötü beslenme yüzünden zayıflamıştı. Sonbahar boyunca ufak tefek de

olsa pek çok hastalık geçirmişti. Soğuk algınlığı, isilik, öksürük gibi.

Buna rağmen Gwenda, Perkin'in tarlalarında kış buğdayı eken Wulfric'e yardım etmek için gittiğinde çocuklarını da götürüyordu. Acı bir rüzgâr açık tarlalarda esip duruyordu. Tohumları tarlalara serpiyor, Sam ve David de, Wulfric tohumların üstüne toprak atmadan onları yemeye kalkışan cüretkâr kuşları kovalıyorlardı. Onlar koşup oynayıp bağrıştıkça Gwenda bu iki minyatür insanın kendi bedeninden çıktıklarını düşünüp bu mucizeye hayran oluyordu. Çocuklar kuş kovalama işini bir çeşit yarışa çevirmişlerdi ve Gwenda onların hayal gücünü inanılmaz buluyordu. Bir zamanlar onun bir parçasıyken, şimdi kendisinin bile bilmediği düşüncelere sahiptiler.

Aşağı yukarı koştururken ayakları çamura batmıştı. Hızla akan bir dere büyük tarlanın kenarından geçiyor ve derenin öbür yakasında, Merthin'in dokuz yıl önce yaptığı yıkama değirmeni duruyordu. Tahta çekiçlerinin çıkardığı gümbürtü, işlerine eşlik ediyordu. Değirmen şimdi iki değişik tipli kardeş Jack ve Eli ile çırak olarak çalışan yeğenleri tarafından işletiliyordu. Adamların ikisi de bekâr ve topraksızdı. Hasatın kötü gitmesinden etkilenmeyen tek köylüler onlardı. Mark Webber onlara kış boyunca aynı ücreti ödemeye devam ediyordu.

Kış ortasında, kısa bir gündü. Gri gökyüzü kararmaya başlarken ve alacakaranlık uzaktaki ormanları örterken Gwenda ve ailesi tohum ekme işini bitirmişlerdi. Hepsi de çok yorulmuştu.

Geriye yarım çuval tohum kalmıştı, onu da Perkin'in evine götürdüler. Eve yaklaşırken karşıdan Perkin'in geldiğini gördüler. Kızı Annet'in sürdüğü arabanın yanında yürüyordu. Perkin'in ağaçlarından topladıkları armutları ve yılın son elmalarını satmak için Kingsbridge'e gitmişlerdi. Annet şimdi yirmi sekiz yaşında olmasına ve bir çocuk doğurmasına karşın genç kız formunu koruyordu hâlâ. Eteği hayli kısa olan elbisesi ve çok hoş bir şekilde dağınık duran saçları dikkatleri genç görünümüne çekiyordu. Çok rüküş görünüyor diye düşündü Gwenda. Köydeki kadınların hepsi Gwenda'yla aynı fikirdeyken, erkekler hiç de öyle düşünmüyorlardı.

Gwenda, Perkin'in arabasının meyveyle dolu olduğunu görünce çok şaşırdı.

"Ne oldu?" diye sordu.

Perkin'in yüzü asıktı.

"Kingsbridge halkı tıpkı bizim gibi kötü bir kış geçiriyor." dedi. "Elma alacak paraları yok. Bunlardan şarap yapmamız gerekecek."

Bu kötü haberdi. Gwenda Perkin'in şimdiye kadar pazardan satılmamış malla döndüğünü görmemişti.

Annet hiç aldırmıyormuş gibi görünüyordu. Elini, kendisine arabadan inmesi için yardım eden Wulfric'e uzattı. Tam yere basacakken sendeledi ve Wulfric'in üstüne düşerken ellerini göğsüne yasladı.

"Oops!" dedi ve dengesini bulurken Wulfric'e gülümsedi.

Wulfric kıpkırmızı kesildi.

Seni kör budala diye düşündü Gwenda.

İçeri girdiler. Perkin masanın başına oturdu, karısı Peggy ona bir kâse çorba getirdi. Perkin masanın üstündeki ekmekten kalın bir dilim kesti. Peggy ailenin diğer üyelerine servis yaptı sonra. Annet, kocası Billy Howard, Annet'in kardeşi Rob ve Rob'un karısı. Biraz da Annet'in dört yaşındaki kızı Annabel ve Rob'un iki küçük oğluna verdi. En sonra da Wulfric ve ailesini davet etti.

Gwenda çorbayı büyük bir iştahla kaşıkladı. Kendi yaptığı çorbadan daha koyuydu. Peggy içine bayat ekmek de koymuştu. Oysa Gwenda'nın evinde ekmek bayatlayana kadar kalmazdı. Perkin'in ailesi bira içerken kimse Wulfric ve Gwenda'ya teklif bile etmedi, böyle zor zamanlarda konukseverlik buraya kadardı.

Perkin müşterilerine karşı son derece şakacı ve güler yüzlüydü. Ama evde, hep asık suratlı ve mızmız olurdu, bu yüzden evin havası her zaman çok kasvetli ve sönüktü. İç karartıcı bir biçimde Kingsbridge pazarından bahsetti. Satıcıların çoğu kötü bir gün geçirmişti. Alışveriş yapabilenler de sadece temel ihtiyaç maddeleri satanlardı, mısır, et ve tuz gibi. Şimdi Kingsbridge kırmızı kumaşı diye tanınan kumaştan satın alan kimse yoktu.

Peggy bir lamba yaktı. Gwenda eve gitmek istiyordu ama o ve Wulfric ücretlerini bekliyorlardı. Çocuklar yaramazlık yapmaya, odanın içinde koşturmaya ve büyüklere çarpmaya başlamışlardı.

"Yatma zamanları geldi de." dedi Gwenda, aslında değildi.

Sonunda Wulfric: "Paramızı verirsen, gideceğiz Perkin." dedi.

"Hiç param yok."dedi Perkin.

Gwenda şaşkınlıkla baktı. Şimdiye kadar, -Wulfric ve kendisinin Perkin için çalıştığı dokuz yıldır- hiç böyle bir şey dememişti.

Wulfric: "Ücretlerimizi almalıyız. Bizim de karnımızı doyurmamız gerek." dedi.

"Çorba yediniz, değil mi?"

Gwenda köpürdü. "Biz para karşılığında çalışıyoruz, çorba değil." dedi.

"Eh, hiç param yok." diye tekrarladı Perkin.

"Elmalarımı satmak için pazara gittim, ama kimse almadı. Şimdi, yiyebileceğimizden de çok elmamız var, ama hiç param yok."

Gwenda öylesine şok olmuştu ki ne söyleyeceğini bilemedi. Bir gün gelip Perkin'in paralarını ödeyemeyeceği hiç aklına gelmemişti. Yapacak hiçbir şey olmadığını anlayınca korku bir bıçak gibi içine saplandı.

Wulfric ağır ağır: "Peki ne yapalım şimdi. Longfield'e gidip ektiğimiz tohumları geri mi toplayalım?"

"Bu haftanın ücretini size borçlanırım." dedi Perkin. "İşler düzeldiğinde öderim."

"Ya gelecek hafta?"

"Gelecek hafta da hiç param olmayacak. Nereden para gelecek sanıyorsun?"

Gwenda: "Mark Webber'e gidelim. Belki yıkama değirmeninde bize bir iş verir."

Perkin başını salladı.

"Dün Kingsbridge'de konuştum onunla, sizi işe alıp almayacağını sordum. Hayır, dedi. O da yeterli miktarda kumaş satamıyor. Ancak Jack, Eli ve o çocuğu çalıştırmaya devam edecekmiş, kumaşları da işler açılana kadar stok yapacakmış, başka işçiye ihtiyacı yokmuş."

Wulfric şaşkındı. "Peki biz nasıl yaşayacağız? Sen ilkbahar çiftini nasıl süreceksin?"

"Boğaz tokluğuna çalışabilirsiniz." diye önerdi Perkin.

Wulfric Gwenda'ya baktı. Dilinin ucuna gelen ağır sözleri zorla yuttu. O ve ailesinin başı büyük dertteydi. Şimdi kimseyle kavga edecek zaman değildi. Çabucak düşündü. Fazla seçenekleri yoktu. Ya yemek ya da açlıktan ölmek.

"Boğaz tokluğuna çalışırız, sen de bize ücretimizi borçlanırsın."

Perkin başını salladı.

"Önerdiğin şey hiç adil..."

"Adil!"

"Pekâlâ adil, ama yine de yapamam. Ne zaman paramın olacağını bilmiyorum. Neden Whitsun geldiğinde size bir pound borçlu olayım? Ya boğaz tokluğuna çalışırsınız ya da hiç çalışmazsınız."

"Dördümüze de yemek vereceksiniz."

"Tamam."

"Ve sadece Wulfric çalışacak."

"Bilmem ki..."

"Bir ailenin yiyecekten başka şeylere de ihtiyacı var. Çocuklara giysi lazım. Babanın çizmeleri olması lazım. Eğer siz bana para ödeyemeyecekseniz, bunları almak için benim başka bir yol bulmam gerekiyor."

"Nasıl?"

"Bilmiyorum."

Gwenda durakladı. Gerçekten bilmiyordu. İçinden yükselen panik duygusunu bastırmaya çalışarak: "Babamdan nasıl idare edileceğini öğrenirim."

Peggy: "Yerinde olsam böyle bir şey yapmazdım. Jobby'nin sana öğreteceği tek şey çalmak olacaktır."

Gwenda çok bozuldu. Peggy'nin böyle kibirli davranmaya ne hakkı vardı? Jobby asla insanlara iş verip, hafta sonunda paralarını ödeyemeyeceğini söylemezdi. Ama dilini ısırdı ve yumuşak bir sesle: "Beni on sekiz kış besledi, her ne kadar sonunda kanun kaçaklarına sattıysa da on sekiz yıl besledi beni."

Peggy başını önüne eğdi ve aceleyle masadan kâseleri toplamaya başladı.

Wulfric: "Biz gidelim artık." dedi.

Gwenda yerinden kımıldamadı. Ne koparabilecekse şimdi koparabilirdi. Bu evi terk ettikleri an, Perkin pazarlığın yapıldığını ve

yeniden bu konuda görüşme yapılamayacağını düşünecekti. Kafasını çalışmaya zorluyordu. Peggy'nin nasıl yalnızca kendi ailesine bira verdiğini hatırladı.

"Bizi tuzlu balık ve sulu bira ile başınızdan savmayacaksınız. Kesinlikle senin ve ailenin yediği yemekten yiyeceğiz biz de, ekmek, et, bira, her ne varsa...

Peggy itiraz edecek gibi oldu. Görünüşe bakılırsa, tam da Gwenda'nın korktuğu şeyi yapmayı planlıyordu.

Gwenda ekledi: "Wulfric'nin seninle ve Rob'la aynı işi yapmasını kabul edeceksiniz."

"Tamam!" dedi Perkin.

Hepsi de pekâlâ biliyorlardı ki, Wulfric her zaman Rob'dan daha fazla iş yapar, hele Perkin'in iki misli çalışırdı.

"Ve bu kesinlikle acil durum düzenlemesidir. Paran olur olmaz eski ücretimizden ödemeye başlayacaksın, yani günlüğü bir peni."

"Evet."

Kısa bir sessizlik oldu. Wulfric: "Tamam mı?" diye sordu.

"Sanırım evet." dedi Gwenda. "Perkin'le el sıkışın."

El sıkıştılar.

Çocuklarını da alarak evden ayrıldılar. Ortalık zifiri karanlıktı. Bulutlar yıldızları örtmüştü, yollarını ancak kepenklerin çatlaklarından ve kapıların etrafındaki boşluklardan sızan ışıklara bakarak bulacaklardı. Neyse ki Perkin'in evinden kendi evlerine belki bin defa yürümüşlerdi.

Wulfric lambayı yakıp, ateşi canlandırırken Gwenda da oğlanları yatırdı. Üst katta yatak odaları olmasına rağmen hâlâ Wulfric'in ailesinin bir zamanlar oturduğu büyük evde yaşıyorlardı ve hepsi birden ısınmak için mutfakta uyuyorlardı.

Gwenda çocukları battaniyelere sarıp ateşin yanında yere yatırırken morali çok bozuktu. Büyürken, asla annesinin yaşadığı gibi sürekli yokluk ve sıkıntı içinde yaşamamaya ant içmişti. Hep bir parça toprağı, çalışkan bir kocası ve mantıklı bir lordu olsun istemişti. Wulfric de babasının işlediği toprakları geri almak istiyordu. İkisi de isteklerinin hiçbirini elde edememişlerdi. Gwenda fakirdi, kocası da işverenin günde bir penisini bile ödeyemediği topraksız bir köylüydü. Sonu tam annesi gibi olmuştu, gözleri yaşlarla doldu.

Wulfric raftan bir toprak kap aldı ve tahta bir maşrapaya bira doldurdu.

"Afiyet olsun. Keyfini çıkar, çünkü bir süre sonra bira alacak paramız olmayacak." dedi üzüntüyle.

Wulfric konuşma olsun diye; "Perkin'in hiç parasının olmaması çok garip. Köyün en zengin adamı, Nathan Reeve'den sonra tabii." dedi.

"Perkin'in parası var." diye karşılık verdi Gwenda.

"Ocağın taşlarının altında bir çömlek dolusu gümüş peni var. Gözlerimle gördüm."

"Öyleyse neden bizim paramızı ödemiyor?"

"Biriktirdiklerine dokunmak istemiyor."

Wulfric şaşırmıştı: "Yani isteseydi paramızı ödeyebilirdi, öyle mi?"

"Elbette."

"Öyleyse ben neden boğaz tokluğuna çalışıyorum."

Gwenda sabırsızlıkla homurdandı. "Çünkü başka seçeneğin yok."

Wulfric aldatıldığını hissediyordu. "Ödeme konusunda ısrar etmeliydik."

"Neden etmedin?"

"Ocağın altındaki peni çömleğinden haberim yoktu o zaman."

"Tanrı aşkına, Perkin kadar zengin bir adamın, bir araba elmayı satamadığı için fakirleşmesi mümkün mü? On yıl önce babanın topraklarını ele geçirdiğinden beri Kingsbridge'in en büyük toprak sahibi. Elbette birikimleri vardır."

"Evet, anlıyorum."

Gwenda, Wulfric birasını içerken gözlerini ateşe dikerek oturdu, sonra yattılar.

Wulfric ona sarıldı, o da başını göğsüne koydu ama canı sevişmek istemiyordu. Çok kızgındı. Bütün suçu Wulfric'ye yüklememeye çalışıyordu. Sonuçta onları mahveden Perkin'di, Wulfric değil. Ama o yine de Wulfric'e kızgındı, öfkeliydi. Wulfric'in uykuya daldığını hissettiğinde, kızgınlığının tek sebebinin para olmadığını fark etti. Para konusu, kötü hava, arpa küfü gibi herkesin başına zaman zaman gelebilecek sıradan bir sorundu.

Eee, neydi öyleyse?

Annet'in arabadan inerken Wulfric'in üzerine düşmesi aklından çıkmıyordu. Annet'in o cilveli gülümsemesi ve Wulfric'in kıpkırmızı olmasını hatırladıkça suratına bir tokat atası geliyordu. Sana çok kızgınım diye düşündü, çünkü o değersiz, boş kafalı şırfıntı seni hâlâ aptala çevirebiliyor.

Noel'den önceki pazar, ayinden sonra kilisede bir mahkeme vardı. Hava çok soğuktu, köylüler pelerinlerine ve battaniyelerine sarınıp birbirlerine sokulmuşlardı. Başkanlığını Nathan Reeve yapıyordu. Bölgenin sahibi Ralph Fitzgerald yıllardan beri Wigleigh'e uğramıyordu. Böylesi daha iyi diye düşündü Gwenda. Öte yandan kendisi şu anda sir olmuş, sahibi olduğu köylere üç tane daha eklemişti, bu yüzden çift öküzleri ya da inek otlakları ile pek ilgilenemezdi.

Alfred Shorthouse o hafta içinde ölmüştü. On dönüm arazi sahibi, çocuksuz bir duldu.

"Doğal varisleri yok." dedi Nathan Reeve. "Perkin onun topraklarını satın almak istiyor."

Gwenda şaşırmıştı. Perkin daha fazla toprak edinmeyi nasıl düşünebilirdi? Gayda çalgıcısı Aaron Appletree konuştu ilk önce.

"Ne sonbahar çiftini sürebildi ne de kış buğdayını ekebildi. Yapılacak çok iş var. Perkin de yeterince meşgul."

Nate saldırgan bir biçimde sordu.

"Yani toprakları sen mi almak istiyorsun?"

Aaron başını iki yana salladı.

"Birkaç seneye kadar, oğullarım yardım edecek kadar büyüyünce böyle bir fırsatı kaçırmam." dedi. "Ama şu anda altından kalkamam."

"Ben kalkabilirim." dedi Perkin.

Gwenda kaşlarını çattı. Nate, besbelli toprakları Perkin'in almasını istiyordu. Kuşkusuz rüşveti de ayarlamıştı. Perkin'in parası olduğundan hiç şüphesi yoktu zaten. Ama şu anda Perkin'in ikiyüzlülüğünü ortaya çıkarmakla ilgilenmiyordu. Bu durumu nasıl kendi

lehine kullanabileceğini ve ailesini nasıl refaha kavuşturabileceğini düşünüyordu.

Nate: "Bir işçi daha tutabilirsin Perkin." dedi.

"Bir dakika!" diye başladı Gwenda. "Perkin şu andaki işçilerinin parasını ödeyemiyor. Nasıl daha fazla toprak alacak?"

Perkin çok şaşırdı, ama Gwenda'nın söylediklerini inkâr edemeyeceği için sessiz kaldı.

Nate: "Pekâlâ, kim bu işle başa çıkabilir?"

Gwenda: "Biz!" dedi.

Nate şaşırdı.

Gwenda çabucak ekledi: "Wulfric boğaz tokluğuna çalışıyor. Benim işim yok. Toprağa ihtiyacımız var."

Başlarını sallayarak kendisini destekleyenleri gözucuyla fark etti Gwenda. Köydeki hiç kimse Perkin'in yaptıklarını onaylamıyordu. Bir gün kendilerinin de aynı duruma düşmesinden korkuyorlardı.

Nate planının bozulmak üzere olduğunu görünce hemen müdahale etti.

"Ama siz bu parayı ödeyemezsiniz."

"Zaman içinde azar azar öderiz."

Nate başını salladı.

"Paranın tamamını hemen ödeyebilecek bir kiracı arıyorum ben."

Oradaki köylülere göz gezdirdi, hiç kimse gönüllü olmadı.

"David Johns?"

David orta yaşlı, çocukları kendi topraklarını işleyen bir köylüydü.

"Bir yıl önce olsaydı hemen evet derdim." dedi. "Ama hasat zamanı yağan yağmur beni mahvetti."

Fazladan bir on dönümlük toprak teklifi açgözlü birçok köylüyü birbirine düşürebilirdi ama bu yıl çok kötü geçmişti. Gwenda ile Wulfric'in durumları farklıydı. Wulfric, bir zamanlar kendisinin olan toprakları geri istemekten asla vazgeçmemişti. Alfred'in toprakları, Wulfric'in babasının toprakları değildi ama hiç yoktan iyiydi. Gwenda ve Wulfric gerçekten de çaresiz bir durumdaydı.

Aaron Appletree: "Toprakları Wulfric'e ver Nate. Çok çalışkandır, zamanında çiftini sürer. Karısı da biraz rahat etmeyi hak ediyor. Şimdiye kadar başlarına gelmeyen kalmadı."

Nate kötü kötü bakıyordu ama kalabalıktan yükselen destek sesleri uğultuya dönmüştü. Gwenda ve Wulfric zengin olmamalarına rağmen herkesten sevgi ve saygı görüyorlardı. Gwenda ve ailesinin daha iyi bir hayata adım atmaları için kolay bulunmayacak bir fırsattı. İşin gerçekleşme ihtimali büyüdükçe Gwenda'nın heyecanı artıyordu.

Ama Nate hâlâ ikna olmamıştı.

"Sir Ralph, Wulfric'den nefret eder." dedi.

Wulfric'in eli yanağına gitti ve Ralph'in kılıcının açtığı yara izine dokundu.

"Biliyorum!" dedi Gwenda. "Ama Ralph burada değil."

52

Kont Roland, Crecy Savaşı'nın ertesi günü ölünce bazıları merdivenin bir üst basamağına çıktı. Büyük oğlu William, kont oldu. Shiring kırsalının sahibi olarak Kral'a karşı sorumlu mevkiye geldi. William'ın kuzenlerinden biri Sir Edward Courthouse, Caster Lordu oldu, bu kırk köyün yönetimini üstlenerek Kont'un kiracısı durumuna geldi ve William'la Philippa'nın Casterham'daki evlerine yerleşti. Ve Sir Ralph Fitzgerald, Teneh Lordu oldu.

Takiben on sekiz ay içinde kimse evine dönemedi. Kral'la seyahat edip Fransızlar'ı öldürmekle çok meşgulduler. Sonra 1347'de iki taraf da kımıldayamaz duruma geldi. İngilizler çok değerli bir liman şehri olan Calais'yi ele geçirmişlerdi. On yıldır süren savaştan bundan fazla bir şey geçmemiş gibiydi ellerine, tabii bir de yüklü miktarda ganimet vardı. Ocak 1348'de Ralph, yeni mallarının mülkiyetini üzerine geçirdi. Tench yüz kadar ailenin yaşadığı büyük bir köydü, yanındaki daha küçük iki köyü de kapsıyordu. Yarım günlük mesafedeki Wigleigh'e gitmeye çekiniyordu.

Ralph Teneh'den geçerken gururla ürperdi. Bu anı çok beklemişti. Toprak işçileri başlarını eğdi, çocukları gözlerini ona dikti. Köydeki herkesin efendisi ve her şeyin sahibiydi.

Ev, etrafı duvarlarla çevrili bir bahçenin içindeydi. Ralph atı ve -arkasından gelen- Fransızlar'dan alınan ganimet yüklü bir arabay-

la birlikte içeri girerken bahçe duvarlarının bakımsızlıktan yıkılmak üzere olduğunu gördü. Bunları tamir ettirsem mi diye düşündü. Normandiya halkı genellikle savunmayı ihmal etmişlerdi, işte bu huylarından dolayı III. Edward kolaylıkla onları yenebilmişti. Öte yandan Güney İngiltere'ye bir sefer olasılığı çok küçüktü. Savaşın başlarında Fransız donanmasının büyük bir kısmı Sluys limanında yok edilmişti. O zamandan beri iki ülkeyi ayıran kanalın kontrolü İngilizler'in elindeydi. Serbest çalışan korsanların yaptığı ataklar hariç Sluys'dan sonraki bütün savaşlar Fransız topraklarında olmuştu. Bu hesabın sonunda bahçenin savunma duvarlarını tamir etmeye gerek olmadığı görülüyordu.

Birkaç seyis göründü, atlarını aldı. Ralph arabayı boşaltma işini Alan Fernhill'e bıraktı ve yeni evine doğru yürüdü. Biraz aksıyordu, yaralı ayağı böyle at üstünde uzun yolculuklardan sonra çok ağrıyordu. Teneh Malikânesi, taş bir binaydı. Biraz tamire ihtiyacı olsa da çok etkileyici bir ev olduğunu görerek tatmin oldu. Tamire ihtiyacı vardı, çünkü Lady Matilda'nın babasının ölümünden bu yana kimse oturmamıştı. Modern bir planda yapılmıştı. Eski tip evlerde lordun özel odası, sonradan düşünülmüş gibi evlerin olmazsa olmazı büyük salonun en sonuna bitişik olarak yapılırdı. Ama Ralph'ın dışardan da gördüğü gibi burada ev halkına ait özel odalar evin neredeyse yarısını kaplıyordu.

Ralph salona girdi, Kont William'ın orada olduğunu görünce rahatsız oldu.

Odanın uzak ucunda koyu renk tahtadan yapılmış büyük bir koltuk duruyordu, üzerinde incelikle işlenmiş güçlü semboller yer alıyordu. Arkasında ve kollarında melekler ve aslanlar, bacaklarında yılanlar ve canavarlar vardı. Malikânenin sahibi lorda ait olduğu açıktı. Ama üstünde William oturuyordu.

Ralph'ın keyfi kaçmıştı. Derebeyinin kontrolü altındayken, yeni mülk sahibi olmanın tadını çıkaramıyordu. Kapıda kocası beklerken, bir kadınla yatmaya benziyordu.

Hoşnutsuzluğunu maskeleyerek resmi bir şekilde Kont William'ı selamladı. Kont yanında duran adamı tanıştırdı.

"Bu Daniel, yirmi yıldır buranın kâhyasıdır, Tilly'nin küçüklüğünde babamın adına bu evi başarıyla o çekip çevirmiştir."

Ralph kâhyayı gergin bir şekilde selamladı. William'ın mesajı açıktı. Ralph'tan Daniel'in işine devam etmesine izin vermesini istiyordu. Ama Daniel, Kont Roland'ın adamıydı ve doğal olarak şimdi de Kont William'ın adamı olmuştu. Kendi mülkünün Kont'un adamı tarafından yönetilmesine izin vermeye hiç niyeti yoktu. Kâhyası sadece ona sadık biri olmalıydı.

William sabırla Ralph'ın Daniel hakkında bir şey söylemesini bekledi. Oysa Ralph bu konuyu tartışmak bile istemiyordu. On yıl önce olsaydı, tartışmanın her türlüsüne balıklama dalardı, ama Kral'la geçirdiği yıllarda çok şey öğrenmişti. Kâhya seçiminde, Kont'un onayını almak zorunda değildi, o da almayacaktı zaten. William gidene kadar hiçbir şey söylemeyecek, sonra Daniel'e başka bir göreve atanacağını bildirecekti.

William ve Ralph inatla suskun kaldı bir süre. Sonra bu ölüm sessizliği bozuldu. Salonun özel odalara açılan ucundaki büyük kapı aralandı ve ince, uzun görüntüsüyle Lady Philippa içeri girdi. Ralph yıllardan beridir onu hiç görmemişti. Gençlik aşkı ve ihtirası midesine yediği bir yumruk gibi geri dönmüştü, nefesi kesilmişti adeta. Şimdi biraz daha yaşlıydı -kırk yaşlarında olmalı diye tahmin etti- ama en güzel çağındaydı. Belki hatırladığından biraz daha kiloluydu, kalçaları daha yuvarlak, göğüsleri daha dolgundu, ama bunlar onu daha da çekici kılıyordu. Hâlâ bir kraliçe edasıyla yürüyordu. Her zaman olduğu gibi, onu gördüğünde böyle bir kadınla evlenememiş olmanın pişmanlığı içini yakıyordu.

Eskiden Philippa varlığının farkında bile olmazdı ama bugün gülümsedi, elini sıktı ve "Daniel'le tanıştınız mı?" diye sordu.

O da Kont'un eskisinin işine devam etmesine izin vermesini istiyordu, bu kadar nazik olmasının nedeni buydu. Adamı kovmak için bir sebep daha diye düşündü gizli bir keyifle.

"Daha yeni geldim." dedi tarafsız bir tavırla.

Philippa burada bulunma nedenlerini açıkladı.

"Tilly'le tanıştığınızda burada olmak istedik. O, ailemizin bir parçasıdır."

Ralph, Kingsbridge Manastırı'ndaki rahibelere nişanlısını bugün buraya onunla tanışmaya getirmelerini emretmişti. Her şeye

burunlarını sokan rahibeler de neler olduğunu Lord William'a söylemişlerdi kesinlikle.

"Lady Matilda, Kont Roland'ın -huzur içinde yatsın- vesayeti altındaydı." dedi Ralph vasiliğin Roland'ın ölümüyle bittiğini vurgulayarak.

"Evet ve ben Kral'dan, onun vesayetini Roland'ın varisi olarak kocama vermesini bekledim." Philippa'nın bunu tercih ettiği açıktı.

"Ama vermedi." dedi Ralph. "Evlenmek üzere onu bana verdi."

Daha nikâh yapılmamıştı, ama kız birden Ralph'ın sorumluluğu altına girivermişti. Açık söylemek gerekirse William ve Philippa'nın sanki Tilly'nin ana babasıymış gibi bugün burada bulunmalarının hiç anlamı yoktu. Ama William, Ralph'ın üstüydü ve canı ne zaman isterse ziyarete gelebilirdi.

Ralph William'la tartışmak istemiyordu. Çünkü William kolaylıkla dünyasını zindan edebilirdi. Öte yandan yeni kont, belki de karısının baskısıyla yetkilerinin ötesine geçiyordu. Ama kimse Ralph'ı aptal yerine koyamazdı. Son yedi yıl, kendisine tanınmış olan özgürlükleri sonuna kadar savunabilme güvenini kazandırmıştı.

Yine de Philippa'yla karşılıklı kılıçlarını çekmekten çok hoşlanmıştı. Bu durum ona istediği kadar gözlerini dikip bakma hakkını da veriyordu. Bakışlarını iddiacı çenesi ve dolgun dudaklarında gezdirdi. Bütün kibirliliğine rağmen kendisiyle muhatap olmak zorundaydı. Bu şimdiye kadar onunla yaptığı en uzun konuşmaydı.

"Tilly daha çok küçük." dedi Philippa.

"Bu yıl on dört yaşında olacak." dedi Ralph. "Kraliçemiz de Kral'la evlendiğinde on dört yaşındaymış. Bunu Kral'ın bizzat kendisi bana ve Kont William'a söyledi, Crecy Savaşı'ndan sonra."

"Bir genç kızın kaderine karar vermek için hiç de uygun bir zaman değil bu." dedi Philippa alçak sesle.

Ralph, bunu geçiştiremezdi.

"Kendi adıma konuşmak gerekirse, ben kendimi majestelerinin kararlarını uygulamakla yükümlü sayarım."

Philippa: "Hepimiz öyle." diye mırıldandı.

Ralph kadını mağlup etmişti. Sanki onunla yatmış gibi cinsel bir doyum hissetti. Keyfi yerine gelmiş bir edayla Daniel'e döndü:

"Müstakbel eşim yemek zamanı burada olacak." dedi. "Bir şölen hazırlansın."

Philippa: "Ben o işi hallettim." dedi.

Ralph ağır ağır bakışlarını ona çevirdi. Mutfağına girip emirler vererek nezaket sınırlarını aşmıştı.

Philippa da bunu biliyordu, kıpkırmızı kesildi.

"Ne zaman burada olacağınızı bilmiyordum da..." dedi.

Ralph hiçbir şey demedi. Özür dilemesini beklemiyordu, ama en azından onu açıklama yapmak zorunda bırakmıştı. Onun kadar gururlu bir kadın için geri adım sayılırdı bu.

Kısa bir süre sonra dışarda at sesleri duyuldu ve Ralph'ın anne ve babası içeri girdiler.

İkisi de elli yaşlarındaydı ama annesi daha çabuk yaşlanmış gibi geliyordu Ralph'a. Saçları beyazlamış, yüzünde çizgiler oluşmuştu. Yaşlı kadınlar gibi hafiften kamburu çıkmıştı. Babası daha genç görünüyordu. Belki şu anın heyecanındandı. Gururdan yüzü kıpkırmızı olmuştu, Ralph'ın elini tulumbayla su çekiyor gibi aşağı yukarı sallayıp duruyordu. Kızıl sakalında bir tel bile beyaz yoktu, ince vücudu hâlâ çevik görünüyordu. İkisi de yeni giysiler giymişlerdi. Parasını Ralph göndermişti. Sir Gerald kalın yünden bir pelerin, Lady Maud da kürk bir ceket giymişti.

Ralph parmaklarını şıklatarak Daniel'e: "Şarap getir." dedi.

Bir an için kâhya kendisine orta hizmetçisi gibi davranılmasına itiraz edecek oldu, sonra gururu bir kenara bırakıp mutfağa doğru aceleyle yürüdü.

Ralph: "Kont William, Lady Philippa. Size babam Sir Gerald ve annem Lady Maud'u takdim edebilir miyim?"

William'la Philippa'nın anne ve babasına yukardan bakacaklarından korkmuştu, ama ikisi de nazik bir şekilde kabul ettiler.

Gerald William'a: "Huzur içinde yatsın, babanızın silah arkadaşıydım. Aslında Lord William ben sizin çocukluğunuzu biliyorum, tabii siz beni hatırlamazsınız."

Ralph, babasının şanlı geçmişinden söz etmesini hiç istemiyordu. Bu, onun ne kadar büyük bir düşüş yaşadığını gösterecekti.

Ama William hiç aldırış etmedi.

"Eee, biliyor musunuz ben de sizi hatırlıyorum sanırım." dedi.

Belki sadece nazik olmaya çalışıyordu ama Gerald'ın çok hoşuna gitmişti.

"Tabii ya." diye ekledi William. "Sizi en az iki metre boyunda bir dev olarak hatırlıyorum."

Kısa boylu olan Gerald keyifle güldü.

Maud etrafına bakındı ve: "Çok güzel bir ev bu Ralph!" dedi.

"Her yeri Fransa'dan getirdiğim hazinelerle süslemek istiyorum, ama daha yeni geldim." dedi Ralph.

Bir mutfak hizmetçisi, tepside bir sürahi şarap ve kadehleri getirdi. Hepsi birer kadeh aldı. Şarap iyi cins Bordeaux'ydu, temiz ve tatlı. Daniel'in sayesinde diye düşündü başta. Adam evin her şeyini hazır bir halde tutmayı başarmıştı, sonra düşündü ki burada çok uzun yıllardır şarap içecek kimse yoktu, Daniel hariç.

Annesine: "Kardeşim Merthin'den haber var mı?" diye sordu.

"Gayet iyiymiş." dedi Maud gururla.

"Evli, bir çocuğu var ve zengin. Bounaventura Caroli'nin ailesi için bir saray yapıyor."

"Ama hâlâ onu bir "kont" bile yapmamışlar sanırım?"

Ralph şaka ediyor gibi yapıyordu ama Merthin'in bütün başarısına rağmen bir asalet unvanına sahip olmadığını vurgulamak istemişti aslında. Babalarının ümitlerini boşa çıkarmayan, aileyi tekrar asillerin arasına alan, o, Ralph olmuştu.

"Henüz değil." dedi babası neşeyle, sanki Merthin'in bir İtalyan Kontu olabilme ihtimali varmış gibi. Bu bile Ralph'i rahatsız etmişti, ama sadece birkaç saniyeliğine.

Annesi: "Odalarımızı görebilir miyiz?" diye sordu.

Ralph duraksadı. "Odalarımız" derken ne demek istiyordu? Ailesinin burada kendisiyle birlikte yaşayacaklarını düşündüklerini fark edince paniğe kapıldı. Buna izin veremezdi. Sürekli ailenin utanç yıllarını hatırlayacaklardı. Öte yandan şimdi daha iyi anlıyordu ki bir asilzade için ailesinin bir odalı küçük bir evde manastırın pansiyoneri olarak yaşamasına izin vermek çok ayıp bir şeydi.

Bu konuda biraz daha düşünmeliydi. Şimdilik, "Özel bölümlere bakma şansım olmadı henüz. Umarım sizi birkaç geceliğine rahat ettirebilirim."

"Birkaç gece mi?" dedi annesi.

"Kingsbridge'deki kulübeye geri mi göndereceksin bizi?"

William ve Philippa'nın önünde böyle konuşarak küçük düşürmüştü onu annesi.

"Korkarım, burada yaşayabileceğiniz uygun odalar yok."

"Henüz bakmadınsa nereden biliyorsun?"

Daniel sözünü kesti: "Wigleigh'den bir köylü gelmiş Sir Ralph, adı Perkin. Saygılarını sunmak ve bir konuda acilen sizinle konuşmak istiyor."

Ralph normalde böyle konuşmanın ortasına daldığı için çok kızardı, ama bu durumda kendisine teşekkür borçluydu.

"Sen odalara bak anne." dedi. "Benim şu adamla ilgilenmem lazım."

William ve Philippa da anne ve babasıyla evin aile fertleri için ayrılan bölümlerine bakmak üzere çıktılar. Daniel Perkin'i masaya getirdi. Perkin her zamanki gibi dalkavukluk yapıyordu.

"Siz, Lord hazretlerini, Fransız savaşlarından sonra böyle sağ salim ve tastamam görmek ne mutluluk." dedi.

Ralph sol eline baktı, üç parmağı eksikti.

"Eh, neredeyse tastamam." dedi.

"Bütün Wigleigh halkı yaralarınız için çok üzgün. Ama ödülleriniz? Bir şövalyelik, üç tane daha köy ve Lady Matilda ile evililik."

"Kutlamalarınız için teşekkür ederim ama konuşmak istediğiniz acil konu neydi?"

"Lordum. Çok zamanınızı almaz. Alfred Shorthouse öldü, doğal varisi yoktu. Ben de onun on dönümünü almayı teklif ettim. Halbuki ağustostaki sağanak yağışlardan sonra işler bu sene kötü gitti. Buna rağmen..."

"Boş ver şimdi havayı."

"Tabii efendim. Kısacası, Nathan Reeve, sizin onaylamayacağınızı hissettiğim bir karar verdi."

Ralph sabırsızlandı. Gerçekten Alfred'in topraklarını hangi köylü işleyecekmiş umurunda değildi.

"Nathan neye karar verdiyse..."

"O toprakları Wulfric'e verdi."

"Ah!"

"Köylülerin bir kısmı Wulfric'in bunu hak ettiğini, çünkü hiç toprağı olmadığını söylediler, ama Wulfric ihtiyat akçesini bile yatıramıyor ve nasıl olsa..."

"Beni ikna etmek zorunda değilsin." dedi Ralph. "O baş belası herifin benim sınırlarım içinde toprak sahibi olmasına asla izin vermem."

"Teşekkür ederim Lordum. Nathan Reeve'e o on dönümü benim almamı istediğinizi söyleyebilir miyim?"

"Evet." dedi Ralph.

Kont'la Kontes'in anne ve babasıyla birlikte özel bölümden çıktıklarını gördü.

"Önümüzdeki iki hafta içinde oraya gelip kendim bizzat açıklama yapacağım."

Bir el hareketiyle Perkin'e gitmesini söyledi.

O sırada Lady Matilda geldi.

İki tarafında birer rahibeyle salona girdi. Birisi Merthin'in eski kız arkadaşı Caris'ti. Caris Kral'a Tilly'nin evlenmek için çok genç olduğunu anlatmaya çalışmıştı. Öteki ise Crecy'ye kadar Caris'le birlikte giden, Ralph'ın adını bilmediği melek yüzlü rahibeydi.

Arkalarından, -muhtemelen muhafız olarak- tek kollu bir keşiş geliyordu, dokuz yıl önce Ralph'ı yakalayan rahip Thomas'dı bu.

Hepsinin ortasında Tilly vardı. Ralph rahibelerin onu neden evlilikten korumak istediğini anladı. Yüzünde bir çocuk masumiyeti vardı. Burnunun üzeri çilliydi. İki ön dişinin arasında boşluk vardı. Etrafına korkmuş gözlerle bakıyordu. Caris Tilly'nin çocukca görünüşünü dümdüz, beyaz bir rahibe elbisesi ve basit bir başlıkla daha da ön plana çıkarmak istemişti, ama bu giysiler vücudunun kadınca kıvrımlarını gizlemekten çok uzaktı. Caris kızın evlenmek için çok küçük olduğunu vurgulamak istemişti. Oysa Ralph'ın üzerindeki etkisi, niyetlendiğinin tam tersi olmuştu.

Ralph'ın Kral'ın hizmetindeyken öğrendiği şeylerden birisi de şuydu. Eğer dizginleri ele geçirmek istiyorsan, ilk konuşan sen olmalısın. Yüksek sesle: "Buraya gel Tilly!" dedi.

Kız öne çıkarak ona doğru yaklaştı. Yanındakiler önce biraz tereddüt etseler de oldukları yerde kaldılar.

"Ben senin kocanım!" dedi Ralph kıza. "Adım Ralph Fitzgerald, Teneh Lorduyum."

Kız dehşet içinde: "Sizinle tanışmaktan onur duydum efendim!" dedi.

"Burası, artık senin evin; baban lordken ve sen çocukken olduğu gibi. Şimdi Teneh Lady'sisin, bir zamanlar annenin olduğu gibi. Aile evine yeniden dönmekten mutlu musun?"

"Evet Lord'um."

Her şey olabilirdi, ama mutlu değildi.

"Eminim rahibeler sana itaatkâr bir eş olman ve kocanı, aynı zamanda lordun ve efendin olan erkeği memnun etmek için elinden geleni yapman gerektiğini anlatmışlardır."

"Evet Lord'um."

"Bunlar da benim annem ve babam. Artık senin de annen ve baban."

Tilly, Gerald ve Maud'a hafif bir reverans yaptı.

Ralph: "Gel buraya." diyerek ellerini uzattı.

Tilly robot gibi ilerledi, sonra Ralph'ın parmaksız elini gördü. Korkuyla bir çığlık atarak geri kaçtı.

Ralph dilinin ucuna kadar gelen küfrünü zorlukla bastırdı. Yumuşak bir ses tonuyla konuşmaya çalışarak:"Yaralı elimden korkma." dedi. "Onunla gurur duymalısın. Ben bu parmakları Kral'a hizmet ederken kaybettim."

Sonra iki kolunu ileri doğru uzattı, bekledi.

Kendini zorlayarak ellerini tuttu Tilly.

"Şimdi beni öpebilirsin Tilly."

Ralph oturuyor, Tilly önünde ayakta duruyordu. Öne doğru eğilerek yanağını uzattı. Ralph sakat elini başını arkasına koyup yüzünü çevirdi ve onu dudaklarından öptü. Kızın şaşkınlığını sezince onun daha önce bir erkekle hiç öpüşmediğini tahmin etti. Ağzını kızın dudaklarında gezdirmeyi sürdürdü; kısmen çok tatlı olduğu için kısmen de izleyenleri kızdırmak için. Sonra biraz çekinerek sağlam elini göğsüne bastırdı, memelerini elinin altında hissetti. Dolgun ve yusyuvarlaktı. Hayır, o bir çocuk değildi.

Memnunlukla içini çekerek Tilly'i bıraktı.

"En yakın zamanda evlenmeliyiz." dedi.

Öfkesini bastırmaya uğraşan Caris'e dönerek: "Kingsbridge Katedrali'nde, dört hafta sonraki pazar günü." dedi.

Philippa'ya bakarak, William'a konuştu: "Majeste Kral Edward'ın arzuları üzerine çok hızlı bir şekilde evleniyorken, düğünüme katılırsanız beni onurlandırırsınız Lord William."

William nezaketle başını eğdi.

Caris, ilk kez konuştu.

"Sir Ralph, Kingsbridge başrahibi size selamlarını gönderdi. Düğünü tabii yeni piskopos arzu ederse kilisede yapmaktan şeref duyacağını söyledi."

Ralph zarif bir hareketle eğildi.

Sonra, Caris ekledi.

"Fakat, bu çocukla ilgilenen bizler hâlâ onun karı koca hayatı yaşamak için çok küçük olduğunu düşünüyoruz."

"Aynı fikirdeyim." dedi Philippa.

Ralph'ın babası da söze girdi.

"Biliyorsun evlat, ben de annenle evlenmek için yıllarca beklemiştim."

Ralph bu hikâyeyi yeni baştan dinlemek istemiyordu.

"Aynı şey değil baba. Lady Matilda'yla evlenmemi Kral emretti."

"Belki beklersen daha iyi olur, oğlum." dedi annesi.

"Bir yıldan fazladır bekliyorum. Kral onu bana verdiğinde daha on iki yaşındaydı."

Caris: "Çocukla evlenin, tamam, bütün törenleri usulüne uygun yapalım. Ancak, sonra rahibe okuluna geri dönmesine izin verin. Bir yıl daha kalsın. Bırakın büyüyüp kadınlığa erişsin. Sonra evinize getirirsiniz."

Ralph, burnundan soluyordu.

"Bu bir yıl içinde ölebilirim, hele de Kral Fransa'ya dönmeye karar verirse. Bu arada, Fitzgeraldlar'ın bir varise ihtiyacı var."

"O daha çocuk!"

Ralph sesini yükselterek Caris'in sözünü kesti.

"Hayır, çocuk değil. Ona bir bakın. Şu aptal rahibe kıyafeti bile göğüslerini saklayamıyor."

"Çocuk şişman ol..."

"Kadın gibi kılları var mı?" diye sordu Ralph.

Tilly bu kaba açıksözlülük karşısında nefesini tuttu. Utançtan yanakları kızardı.

Caris durakladı.

Ralph: "O zaman biri benim adıma gidip baksın ve bana söylesin."

Caris başını iki yana salladı. "Gerek yok. Tilly çocuklarda olmayan, yalnızca kadınlarda olan tüylere sahip o özel yerinde."

"Biliyordum zaten. Daha önce de gör..."

Ralph hemen sustu. Burada bulunanların, Tilly'nin yaşındaki kızların çıplak vücutlarını nasıl gözetlediğini öğrenmelerini istemezdi.

"Vücut yapısından tahmin ettim." dedi annesinin gözlerinden kaçınarak.

Caris, sesinde çok nadir görülen yalvaran bir tavırla: "Ama Ralph!" dedi. "Beyni hâlâ çocuk."

Beyninden bana ne diye düşündü Ralph, ama öyle söylemedi tabii. Caris'e bilmiş bilmiş bakarak, "Eminim ona gereken her şeyi öğretebilirsin." dedi.

Caris kızardı. Rahibelerin evlilik hayatı hakkında hiçbir şey bilmedikleri varsayılırdı, ama o bir zamanlar Ralph'ın ağabeyinin kız arkadaşıydı.

Annesi: "Belki bir uzlaşmaya ..."

"Hiç anlamıyorsun anne, değil mi?" dedi kabaca sözünü keserek. "Kimsenin onun yaşına aldırdığı yok. Eğer Kingsbridge'li kasabın kızıyla evlenecek olsaydım, kız dokuz yaşında bile olsa kimsenin sesi çıkmazdı. Tilly bir soylu olduğu için bütün bu kıyamet, görmüyor musun? Kendilerini bizden üstün görüyorlar."

Bağırdığının farkındaydı ve etrafındakilerin yüzünde beliren şaşkınlığı da görüyor, ama aldırmıyordu.

"Shiring Kontu'nun kuzeninin, gözden düşmüş bir şövalyenin oğluyla evlenmesini istemiyorlar. Evliliği de, belki daha önce savaşta öldürülürüm ümidiyle ertelemek istiyorlar."

Ağzını sildi.

"Ama, gözden düşmüş şövalyenin bu oğlu, Crecy Savaşı'nda dövüştü ve Galler prensinin hayatını kurtardı. Kral için önemli olan bu."

Sırayla, hepsine teker teker baktı: kendini beğenmiş William, tepeden bakan Philippa, öfkeli Caris ve şaşkın anne ve babası...

"Bu yüzden gerçekleri kabul etseniz iyi olur. Ralph Fitzgerald bir şövalye ve bir lorddur ve Kral'ın silah arkadaşıdır. Kont'un kuzeni Lady Matilda ile evlenecektir. Siz isteseniz de istemeseniz de..."

Bir süre derin bir sessizlik oldu.

Sonunda Ralph Daniel'e dönerek: "Yemek servisine başlayabilirsin." dedi.

53

1348 ilkbaharında Merthin sanki tam olarak hatırlayamadığı bir kâbustan uyandı. Son derece zayıftı ve korkmuştu. Yarı açık panjurların arasından çubuk çubuk giren güneş ışığının aydınlattığı bir odaya açtı gözlerini. Yüksek bir tavan, beyaz duvarlar ve kırmızı kiremitleri gördü. Hava ılıktı. Yavaş yavaş gerçek hayata dönüyordu. Kendi yatak odasındaydı, evinde, Floransa'da. Çok hastalanmıştı.

Hastalık ilk ona geçmişti. Önce isilik gibi başlamıştı, sonra göğsünde morumsu daha büyük lekeler görüldü, ardından kollarına geçti, ondan sonra da her yerine... Çok geçmeden koltuk altında ağrılı bir şişlik belirdi. Ateşi çok yüksekti, yatağında ter içinde çarşafları karmakarışık ederek debeleniyordu. Sonra kusmaya başladı. Ağzından kan boşandı. Öleceğini sandı bir ara. Hepsinin en kötüsü dayanılmaz bir susuzluk duygusuydu. O kadar güçlüydü ki kendini ağzı açık Arno nehrine atmak istiyordu.

Bu hastalığa yakalanan tek kişi o değildi. Binlerce, on binlerce İtalyan vebaya yakalanmıştı. İnşaatlarda çalışanların yarısı kaybolmuştu, hizmetkârların da öyle. Hastalananların hemen hepsi beş gün içinde ölüyorlardı. İtalyanlar ona bir isim takmışlardı: "La Noria Grande" yani büyük ölüm.

Ama Merthin yaşıyordu.

Hastalığı sırasında çok önemli bir karar verdiğine dair bir his içini kemiriyordu, ama o karar neydi hatırlayamıyordu. Hatırlamak için çok uğraştı. Düşünmeye çalıştıkça hafızası daha da karıştı, sonunda tamamen kayboldu.

Yatağında doğrulup oturdu. Kolları ve bacaklarında derman yoktu, bir an başı döndü. Temiz bir gecelik elbisesi vardı üstünde, bunu kimin giydirdiğini merak etti. Biraz dinlendikten sonra ayağa kalktı.

Arka bahçesi olan dört katlı bir evi vardı. Planını kendisi yapmış, kendisi inşa etmişti. Evin dış yüzü, geleneksel çıkıntılı katların aksine dümdüzdü; klasik sütunlar, yuvarlak pencereler gibi klasik mimari unsurlar kullanılmamıştı. Komşular eve "palagetto", mini saray diyorlardı. Yedi yıl önceydi. Floransalı zengin tüccarlar, ondan kendileri için saray yapmasını istemişlerdi ve buradaki kariyeri böyle başlamıştı.

Floransa bir cumhuriyetti. Ne bir prensin ne de bir dükün idaresi altındaydı, aralarında husumet olan seçkin tüccar aileleri tarafından yönetiliyordu. Şehirde binlerce dokumacı vardı ama parayı kazanan hep tüccarlardı. Kazandıkları parayı büyük evler yapmak için harcıyorlardı. Bu da şehri, genç ve yetenekli bir mimar için mükemmel bir yer yapıyordu.

Yatak odasının kapısına yürüdü ve karısına seslendi:

"Silvia, neredesin?"

Dokuz yıldan sonra, mükemmel bir Toskana lehçesiyle konuşabiliyordu.

Sonra Silvia'nın hastalanmış olduğunu hatırladı, üç yaşındaki kızları da. Adı Laura idi, ama onun çocukça teleffuzunu kullanarak Lolla diyorlardı. Kalbi müthiş bir korkuyla sıkıştı. Silvia yaşıyor muydu? Ya Lolla?

Ev çok sessizdi. Birden, şehrin de çok sessiz olduğunu fark etti. Odaya giren gün ışığının eğiminden kuşluk vakti olduğunu tahmin etti. Bu saatlerde sokakları seyyar satıcıların bağırışları, atların nal sesleri, arabaların tahta tekerleklerinin gıcırtısı ve fonda binlerce konuşmanın oluşturduğu bir uğultu doldururdu genellikle. Ama şimdi hiçbir şey yoktu.

Merdivenlerden yukarı çıktı. Çok halsizdi, harcadığı efor, nefesini kesmişti. Çocuk odasının kapısını iterek açtı. Oda boş görünüyordu. Bütün vücudu terden sırılsıklam oldu. Odada, Lolla'nın karyolası, giysi sandığı, oyuncak kutusu, minyatür bir masa ve iki minik sandalye vardı. Sonra, bir ses işitti. Bir köşede Lolla temiz giysiler içinde yere oturmuş, eklem yerleri oynayan küçük bir tahta atla oynuyordu. Merthin'in gırtlağından, boğazlanıyormuş gibi bir ses çıktı. Lolla onu duydu ve seslendi.

"Baba!"

Merthin onu yerden kaldırarak kucakladı.

"Yaşıyorsun!" dedi İngilizce.

Yan odadan bir ses geldi ve Maria içeri girdi. Kır saçlı kadın, elli yaşlarındaydı. Lola'nın bakıcısıydı.

"Beyefendi!" dedi.

"Kalkmışsınız. Daha iyi misiniz?"

"Hanımın nerede?"

Maria'nın yüzü karıştı.

"Çok üzgünüm efendim." dedi. "Hanımefendi öldü."

Lola: "Anne gitti." dedi.

Merthin suratına yumruk yemiş gibi oldu. Sersemlemiş bir halde Lolla'yı Maria'ya uzattı. Dikkatle ve yavaş yavaş dışarı çıktı, sonra merdivenlerden aşağı "piano nobile", birinci kata indi. Uzun masaya, boş sandalyelere, yerdeki halılara ve duvardaki resimlere uzun uzun baktı. Sanki başka birinin evindeymiş gibiydi.

Bakire Meryem'in annesiyle gösterildiği bir resmin önünde durdu. İtalyan ressamlar İngilizlerden ve öteki ülkelerin ressamlarından da iyiydiler. Bu ressam da Azize Anne'a Silvia'nın yüzünü vermişti. Son derece mağrur bir güzelliği vardı; pürüzsüz esmer teni, soylu hatlarının yanı sıra ressam onun mesafeli kahverengi gözlerindeki cinsel ihtirası da resmetmişti.

Acı içinde mezarı nerede diye düşündü. Sonra Floransa'da artık cenaze töreni yapılmadığını anımsadı, çünkü insanlar evlerinden dışarı çıkmaya korkuyorlardı. Cesetleri kapının önüne sürükleyerek çıkarıyor, öylece sokağa bırakıyorlardı. Şehrin hırsızları, dilencileri ve sarhoşları yeni bir meslek edinmişlerdi: Onlara ölü taşıyıcı ya da "becchini" diyorlardı. Cesetleri taşımak ve toplu mezarlara koy-

mak için çok yüksek ücretler alıyorlardı. Merthin, Silvia'nın nerede yattığını muhtemelen hiçbir zaman öğrenemeyecekti.

Dört yıllık evliydiler. Azize Anne'ın geleneksel kırmızı elbisesi içinde yapılmış resmine bakarken, can acıtıcı bir dürüstlükle onu gerçekten sevip sevmediğini sordu kendi kendine. Özgür ruhlu biriydi, sivri dilliydi, babasının zenginliğine rağmen Floransa'da onunla flört etmeye cesaret eden tek erkek Merthin'di.

Karşılığında kusursuz bir bağlılık sunmuştu karısı ona. Ama zaman zaman onun aşkını ölçmeye kalkmıştı.

"Ne düşünüyorsun?" diye sorardı bazen, o zaman Merthin suçlu suçlu bir şeyler söylerdi, çünkü Kingsbridge'i hatırlıyor olurdu mutlaka.

Kısa bir süre sonra soru değişirdi.

"Kimi düşünüyorsun?"

Asla Caris'in adından söz etmemişti, ama Silvia, "Bir kadın var muhakkak, yüzünden belli." derdi.

Zamanla senin İngiliz kızından diye söz etmeye başladı. Ne zaman, "Şu senin İngiliz kızını hatırladın yine." dese mutlaka haklı çıkardı.

Onu kabullenmiş gibiydi. Merthin ona her zaman sadık olmuştu, üstelik Lolla'ya tapıyordu.

Bir süre sonra Maria ekmek ve çorba getirdi.

"Bugün günlerden ne?" diye sordu Merthin.

"Salı."

"Ne kadardır yataktayım ben?"

"İki hafta. Çok hastaydınız."

Neden yaşıyorum ki diye düşündü. Bazı insanlar hastalıktan hiç etkilenmemiş gibiydiler, sanki doğal bir bağışıklıkları varmış gibi. Ama hastalananların hemen hepsi ölüyorlardı. Hastalanıp da iyileşenler iki misli şanslıydılar çünkü ikinci bir defa hastalanma riskleri yoktu.

Yemeğini yedikten sonra biraz canlandı. Hayatını yeniden kurmak zorundaydı artık. Bu kararı hastayken bir kez daha verdiğini hatırlıyor gibiydi ama hafızasının yeniden silinmesiyle büyük hayal kırıklığına uğradı.

İlk iş olarak ailesinden kimlerin kaldığını araştıracaktı.

Kirli tabakları mutfağa götürdü. Mutfakta Maria, Lolla'yı keçi sütüne batırdığı ekmekle besliyordu. Sordu: "Silvia'nın anne ve babasına ne oldu? Yaşıyorlar mı?"

"Bilmiyorum." dedi Maria. "Ben bir şey duymadım. Sadece yiyecek almak için sokağa çıkıyorum."

"Gidip baksam iyi olur."

Giyinip aşağı indi. Evin zemin katı, atölye gibiydi. Arkadaki bahçeyi taş ve kereste deposu olarak kullanıyordu. Ne içerde ne de dışarda çalışan biri vardı.

Evden çıktı. Etraftaki binaların çoğu taştan yapılmıştı. Bazıları çok heybetliydi. Kingsbridge'de bunlarla kıyaslanabilecek bir bina yoktu. Kingsbridge'in zengin adamı Edmund Wooler bile ahşap bir evde oturuyordu. Burada, Floransa'da ise ancak fakirler öyle yerlerde otururlardı.

Sokak terk edilmiş gibiydi. Normalde gece yarısından sonra bile bu kadar tenha olmazdı. İnsanı ürkütüyordu. Kaç kişinin öldüğünü merak etti, nüfusun üçte biri olabilir miydi? Ya yarısı? Hayaletleri boş sokaklarda, kuytu köşelerde dolaşıyor, sağ kalan şanslılara kıskançlıkla bakıyorlar mıydı acaba?

Chirsti'lerin evi bir sonraki sokaktaydı. Merthin'in kayınpederi Alessandro Christi, onun Floransa'daki ilk ve en iyi dostu olmuştu. Bounaventura Caroli'nin okul arkadaşı olan Alessandro, Merthin'in ilk işvereniydi. Bir depo yapmasını istemişti. Kendisi Lolla'nın büyükbabasıydı.

Alessandro'nun küçük sarayının kapısı kilitliydi. Bu hiç normal değildi. Merthin ahşap kapıyı yumrukladı ve bekledi. Bir süre sonra Alessandro'nun çamaşırcısı, ufak tefek şişman bir kadın olan Elizabetta kapıyı açtı. Merthin'i görünce şok oldu.

"Siz! Yaşıyorsunuz!" dedi.

Arkasını dönüp içerdekilere seslendi.

"İngiliz Lordu geldi."

Merthin onlara lord olmadığını söylemişti, ama hizmetçiler ona inanmamıştı.

İçeri girdi.

"Merhaba Betta. Sen de yaşıyor olduğun için çok memnun oldum."

"Alessandro?" diye sordu.

Kadın başını iki yana sallayarak ağlamaya başladı.

"Ya hanımın?"

"İkisi de öldüler."

Girişten üst kata çıkan merdivenleri tırmanmaya başladı yavaş yavaş, hâlâ kendini ne kadar güçsüz hissediyordu. Birinci katın salonunda biraz soluklanmak için oturdu. Alessandro aileden zengindi. Salon; halılar, duvarları kaplayan kumaşlar, tablolar ve mücevher kakmalı aksesuarlarla adeta bir müze gibiydi.

"Senden başka kim var?" diye sordu Elizabetta'ya.

"Sadece Lela ve çocukları."

Lena Asyalı bir köleydi. Floransa'da böyle şeylere tek tük de olsa rastlanıyordu. Alessandro'dan iki çocuğu vardı, bir kız, bir oğlan ve Alessandro onlara yasal evlatları gibi muamele ederdi. Silvia kinayeli bir şekilde babasının onlara, kendisi ve erkek kardeşinden daha düşkün olduğunu söylemişti bir kez. Kültürlü Floransalılar bu konuyu kendi aralarında "skandal" değil de "eksantrik" diye kabul etmişlerdi.

Merthin: "Sir Gianni nasıl?" diye sordu.

Gianni Silvia'nın erkek kardeşiydi.

"Öldü. Karısı da öldü. Bebek benimle, burada."

"Aman Tanrım!"

Betta korkarak sordu."Ya sizin aileniz Lord'um?"

"Karım öldü."

"Çok üzüldüm."

"Ama Lolla yaşıyor."

"Tanrı'ya şükürler olsun."

"Maria bakıyor şimdi ona."

"Maria iyi kadındır. Bir şeyler içmek ister misiniz?"

Merthin başını salladı, kadın uzaklaştı.

Lena'nın çocukları ona bakmaya geldiler, yedi yaşında, Alessandro'ya benzeyen kara gözlü bir oğlanla, annesinin Asyalılara özgü çekik gözlerini almış, dört yaşında sevimli bir kız. Arkalarından Lena girdi içeri. Altın renkli teni, çıkık elmacık kemikleriyle yirmili yaşlarında çok güzel bir kadındı. Merthin'e gümüş bir

kadehte koyu kırmızı Toskana şarabıyla, bir tepsi içinde badem ve zeytin getirmişti.

"Burada mı yaşayacaksınız efendim?" diye sordu.

Merthin şaşırmıştı.

"Hiç sanmıyorum, neden?"

"Bu ev artık sizin."

Eliyle Christi'lerin servetini göstererek.

"Her şey sizin."

Merthin onun haklı olduğunu fark etti. Kendisi Alessandro Christi'nin yaşayan tek yetişkin akrabasıydı. Bu yüzden yasal varis ve üç çocukla birlikte bir de Lola'nın koruyucusuydu artık.

"Her şey!" diye tekrarladı Lena, gözlerinin içine bakarak.

Merthin onun içten bakışlarıyla karşılaşınca, kendisini teklif etmekte olduğunu anladı.

Kadının ne umduğunu düşündü. Ev çok güzeldi. Lena'nın çocuklarının yuvasıydı, Lolla'nın hatta Gianni'nin bebeğinin bile alışık oldukları bir mekândı; çocukların hepsi birlikte burada mutlu olabilirlerdi. Hayatının geri kalanında rahat rahat geçinebileceği kadar miras kalmıştı. Lena da akıllı ve tecrübeli bir kadındı; Merthin onunla yakınlaşmanın vereceği zevkleri tahmin edebiliyordu.

Kadın onun aklından geçenleri okumuş gibi elini tutup göğsüne bastırdı. Göğüsleri yumuşacıktı. İnce yün elbisesinin altından sıcaklığını hissedebiliyordu.

Ama Merthin'in istediği bu değildi. Lena'nın elini alıp dudaklarına götürerek öptü.

"Senin ve çocukların hayatını garanti altına alacağım." dedi. "Hiç merak etme."

"Teşekkür ederim Lordum." dedi, biraz hayal kırıklığına uğramış gibiydi, gözlerindeki bir şeyler Merthin'e bu teklifin sadece laf olsun diye yapılmadığını anlatıyordu. İçtenlikle, Merthin'in sadece yeni sahibi olmakla kalmayacağını ümit ediyordu. Sonunda buradaydı. Merthin sahibi olduğu bir kadınla asla sevişemezdi. Düşüncesi bile tatsızdı.

Şarabını yudumladı. Şimdi kendini daha güçlü hissediyordu. Bu lüks içindeki hayat ve duygusal doyum da onu cezbetmiyorsa, ne istiyordu o zaman? Ailesinin hemen hemen hepsi ölmüştü. Bir

tek Lolla kalmıştı. Ama hâlâ bir işi vardı. Şehrin yakınlarında üç inşaatta, onun yaptığı projeler hayata geçiriliyordu. Sevdiği mesleğinden vazgeçmek istemiyordu. Tembellik etmek için kurtulmamıştı bu salgından. İngiltere'nin en yüksek binasını yapmayı ihtirasla düşlediği gençlik günleri geldi aklına. Hayallerine bıraktığı yerden devam edebilirdi. Silvia'nın kaybından duyduğu acıyı, kendini inşaat projelerine vurarak biraz hafifletebilirdi belki.

Gitmek üzere ayağa kalktı. Lena kollarını ona dolayarak: "Teşekkür ederim." dedi. "Çocuklarımla ilgileneceğinizi söylediğiniz için teşekkür ederim."

Merthin sırtını sıvazladı.

"Onlar Alessandro'nun çocukları." dedi.

Floransa'da kölelerin doğurduğu çocuklar köle olmuyorlardı. "Büyüdüklerinde zengin olacaklar."

Kadının kollarından yavaşça sıyrıldı ve merdivenlerden inmeye başladı.

Bütün evlerin panjurları kapalı ve kilitliydi. Bazı evlerin kapıları önünde kefene sarılı cesetler duruyordu. Sokakta fakir görünüşlü birkaç kişi vardı sadece. Şehrin bu terk edilmiş görüntüsü çok sinir bozucuydu. Floransa Hıristiyan dünyasının en büyük şehriydi. Her gün binlerce metre iyi kalite yünlü kumaşın üretildiği, sadece Antwerp'den gelen bir mektup ya da bir prensin sözüyle büyük miktarlarda paranın el değiştirdiği, gürültülü bir ticaret başkentiydi. Bu sessiz ve boş sokaklarda yürümek, yere düşmüş ve ayağa kalkamayan bir ata bakmaya benziyordu, o muhteşem güç aniden kaybolmuştu.

Tanıdık hiç kimseye rastlamamıştı. Dostları herhalde evden çıkmıyorlardı, tabii sağ kalabilmişlerse.

Önce yakınlardaki bir meydana gitti. Şehrin bu eski bölümünde belediye için bir çeşme yapıyordu. Floransa'nın uzun ve kurak yazlarında, bütün suyu kendi içinde döndürerek kullanan çok ayrıntılı yeni bir sistem icat etmişti.

Ama, meydana vardığında, inşaatta hiç kimsenin çalışmadığını gördü. Yeraltı boruları yerleştirilmiş ve üzerleri kapatılmıştı hastalanmadan önce, çeşmenin etrafındaki merdivenlerin ilk taşları da döşenmişti. Yine de taşların tozlu ve bakımsız görünüşü günlerdir

burada hiçbir iş yapılmadığını gösteriyordu. Daha da kötüsü, tahta bir tablanın üstünde küçük bir piramit halinde bıraktıkları harç, sertleşmiş katı bir kitleye dönüşmüştü, vurulduğu zaman bir toz bulutu çıkararak dağılıyordu. Bazı aletler oraya buraya serpilmiş halde duruyordu yerde. Çalınmamış olmaları bir mucizeydi.

Çeşme, akıllara durgunluk veren bir şey olacaktı. Merthin'in atölyesinde şehrin en iyi taş oymacısı, çeşmenin ortasına konacak parçayı işliyordu, vebadan önce. Çalışmalar durduğu için Merthin hayal kırıklığına uğramıştı. Bütün ustaları ölmemişti ya. Belki de Merthin'in iyileşip iyileşemeyeceğini görmek için bekliyorlardı.

Bu çeşme Merthin'in üç büyük projesinden en küçük olanıydı. Çok prestijli bir eser olacaktı. Meydandan ayrılıp diğer projesini kontrol etmek üzere yürüdü. Ama yürüdükçe endişesi artıyordu. Olanlar hakkında geniş bilgi verebilecek birine rastlamamıştı henüz. Şehir yöneticilerinden kimler kalmıştı? Veba salgını yavaşlıyor mu yoksa giderek kötüleşiyor muydu? İtalya'nın öteki bölgeleri ne alemdeydi?

Teker teker, yavaş ol, diye uyardı kendi kendini.

Giulielmo Caroli, Bounaventura'nın ağabeyi için bir ev yapıyordu. Gerçek bir saray olacaktı. Çift girişli, şehrin bazı sokaklarından bile daha geniş bir merdivenle çıkılması planlanmış yüksek bir bina olacaktı. Giriş katının duvarları çıkmıştı. Binanın dış yüzü, giriş katında hafif eğimliydi. Bu çıkıntılar binayı güçlendiriyormuş izlenimi veriyordu. Üstte, sivri kemerli zarif pencereler ile yonca şeklinde süsler yer alıyordu. Bu dizayn, bu evin içinde yaşayanların hem güçlü hem de zarif olduklarını sembolize ediyordu. Caroli ailesi tam da bunu istiyordu.

İkinci hat için iskeleler kurulmuştu ama çalışan yoktu. Taşları döşeyen baş taşçının da burada olması gerekiyordu. İnşaat alanındaki tek canlı, arka taraftaki küçük tahta kulübede yaşayan, orta yaşlı inşaat bekçisiydi. Merthin onu yaktığı ateşin üstünde tavuk kızartırken buldu. Aptal herif, ocak taşı olarak en kıymetli mermerleri kullanmıştı.

"Herkes nerede?" diye sordu Merthin ters ters:

Bekçi ayağa fırladı.

"Sinyor Caroli öldü ve oğlu Agustino adamlara paralarını ödeyemeyince onlar da gittiler. Gitmeyenler de kendiliğinden öldüler zaten." dedi.

Gerçekten büyük bir felaketti bu. Caroli ailesi Floransa'nın en zenginlerinden biriydi. Eğer onlar da inşaatın parasını ödeyemiyorlarsa, durum gerçekten vahimdi.

"Yani Agustino yaşıyor mu?"

"Evet efendim, bu sabah gördüm."

Merthin genç Agustino'yu tanıyordu. Babası ya da amcası Bounaventura kadar akıllı değildi, bu eksikliğini aşırı tedbirli ve tutucu davranarak telafi etmeye çalışıyordu. Ailenin maddi durumu vebanın etkisinden kurtulup toparlanıncaya kadar inşaat için duka bile vermezdi.

Merthin, her şeye rağmen üçüncü ve son projesinin devam edeceğini umuyordu. Şehrin tüccarları en çok sevdikleri vaizlerin isteği üzerine bir kilise inşa ediyordu. İnşaat nehrin güneyindeydi, bu yüzden yeni köprüden karşıya geçti.

Bu köprü iki yıl önce tamamlanmıştı. Aslında Merthin'in de, mimarbaşı Taddeo Gatti'nin yardımcısı olarak köprüye katkıları olmuştu. Köprünün karlar eridiği için olağandan daha hızlı akan nehre dayanması gerekiyordu. Merthin köprü ayaklarının çiziminde yardımcı olmuştu. Şimdi, üstünden geçerken, dükkânların kapalı olduğunu fark etti üzülerek. Bu kötüye işaretti.

Sant Anne dei Frari Kilisesi Merthin'in şimdiye kadarki en tutkulu projesiydi. Büyük bir kiliseydi, katedral kadar büyük -vaizler çok zengindi- ama Kingsbridge Katedrali'yle alakası yoktu. İtalya'da daha çok Gotik tarzı katedraller vardı, Milano Katedrali en büyüklerinden biriydi ancak modern görüşlü İtalyanlar, Fransız ve İngiliz mimarilerini beğenmiyorlardı. Onlar çok daha büyük pencerelere ve yabancı bir fetiş olarak uçuşan payandalara meraklıydılar. Işık takıntısı, her zaman yarı karanlık olan Kuzeybatı Avrupa için anlaşılabilir bir şeydi, oysa güneşli İtalya'da tam tersiydi. İnsanlar burada gölge ve serinlik arıyorlardı. İtalyanlar, etraflarında bol bol gördükleri Antik Roma'nın klasik mimarisiyle adeta özdeşleşmişlerdi. Sivri tepelikleri, yuvarlak kemerleri seviyor, çeşitli renk-

te taş ve mermerden dekoratif amaçlı yapılmış çok süslü dış mekân heykellerini sevmiyorlardı.

Ama Merthin, bu kiliseyle Floransalıları bile şaşırtacaktı. Plan, her biri bir kubbe ile kapatılan bir seri kare mekândan oluşuyordu, her sırada beş tane, mihrabın iki yanında birer tane kubbe vardı. İngiltere'deyken kubbelerden söz edildiğini duymuştu ama Siena Katedrali'ni ziyaret edene kadar hiç kubbe görmemişti. Floransa'da da hiç yoktu Kilisenin üst katındaki pencereli kısımda bir sıra yuvarlak pencere vardı. Gökyüzüne yükselen dar sütunların yerine bu kilisede daireler bulunuyordu, kendi içlerinde birer bütündüler. Toprağa bağlı özgüvenli havasıyla Floransa'nın ticaret erbabını temsil ediyorlardı.

Merthin, iskelelerde de taş ustalarını göremeyince şaşırmaktan çok hayal kırıklığına uğradı. Taş ustalarının yanı sıra, ne büyük taşları taşıyan işçiler ne de dev kürekleriyle harç karan kadınlar vardı. Bu inşaat da diğer ikisi gibiydi. Ama Merthin bu üçüncü projenin yeniden başlayacağından hemen hemen emindi. Dini siparişlerin bir şeylerden bağımsız kendine özel bir yaşamı vardı. İnşaatı şöyle bir dolaşıp, manastıra girdi.

Her taraf sessizdi. Manastırların zaten öyle olmaları gerekiyordu, ama bu sessizlikte insanın sinirlerini bozan bir şeyler vardı. Antreden geçip bekleme odasına girdi.

Burada her zaman görevli bir keşiş bulunurdu, bir yandan metinlere çalışırken bir yandan da gelen ziyaretçilerle ilgilenirdi, ama bugün oda bomboştu.

Ciddi bir endişeyle Merthin bir başka kapıdan geçti ve kendini manastırın içinde buldu. Avlu, terk edilmişti.

"Merhaba!" diye seslendi. "Kimse yok mu?"

Sesi taş kemerlerde yankılandı.

Etrafı araştırdı. Bütün rahipler gitmişti. Mutfakta masanın başına oturmuş jambon yiyip şarap içen üç adam buldu. Üzerlerinde, zengin tüccarların pahalı giysileri vardı, saçları keçeleşmiş, sakalları karmakarışık, elleri kirliydi. Ölü adamların giysilerini giymiş fakir insanlardılar, ama küstahça bakmaktan da geri kalmadılar.

"Kutsal kardeşlerimiz neredeler?"

"Hepsi öldü." dedi adamlardan biri.

"Hepsi mi?"

"Hepsi. Bilirsin işte hastalara bakıyorlardı ve kendileri de hastalık kaptılar."

Adam sarhoştu, yine de gerçeği söylüyor gibiydi. Bu üçü, manastırda oturmuş rahiplerin yiyeceklerini yiyip şarabını içerken fazla rahattılar. Çünkü kendilerine engel olacak birinin kalmadığını biliyorlardı.

Merthin tekrar, yeni kilise inşaatına döndü. Koro bölümü ile kanatların duvarları yükselmişti. Kilisenin üst kısmındaki yuvarlak pencereler ortaya çıkmıştı. Kilisenin haç şeklindeki planının ortasına, taş yığınlarının arasına oturarak eserine baktı. Proje daha ne kadar bekleyebilirdi? Bütün rahipler öldüyse, paraları kime kalacaktı? Bildiği kadarıyla onlar daha büyük bir düzenin parçası değillerdi. Piskopos mirasa sahip çıkmak isteyebilirdi; Papa da. Öyle bir yasal karışıklık olmuştu ki çözülmesi yıllar sürebilirdi.

Bu sabah, kendini işe vererek Silvia'nın ölümünün açtığı yarayı sağaltmaya karar vermişti. Ama açıkça görülüyordu ki en azından şimdilik, işsiz kalmıştı. Kingsbridge'deki St.Marks Kilisesi'nin çatısını tamir etmeye başladığı günden beri, elinde her zaman için en azından yürütülecek bir projesi olmuştu. Yapacak hiçbir şeyi yoksa Merthin mahvolmuş demekti. Bu düşünce onu korkuttu.

Sanki bütün hayatının nasıl mahvolduğunu görmek için iyileşmişti. Birdenbire çok zengin olması bile yaşadığı kâbusu arttırıyordu. Elinde kalan tek şey Lolla'ydı.

Buradan nereye gideceğini bile bilmiyordu. Eve gidebilirdi, ama bütün gününü üç yaşındaki kızıyla oynayarak ve Maria ile konuşarak geçiremezdi. Bu yüzden oturduğu yerde kaldı. Sütun olmak üzere işlenen taş bir diskin üstünde oturuyordu, yapılabilseydi kilisenin orta bölmesi olacak bölüme gözlerini dikmişti.

Güneş alçalmaya başladığında hastalığını hatırlamaya başladı. Öleceğinden o kadar emindi ki. Bu hastalıktan çok az kişi iyileşebilmişti, Merthin de bu şanslı azınlık içinde olmak istemiyordu. Nispeten aklı başında olduğu anlarda, sanki bitmiş gibi hayatını gözden geçirmişti. Çok büyük bir şey atlamıştı, biliyordu, ama iyileştiğinden bu yana ne olduğunu kesinlikle hatırlayamıyordu. Şimdi, tamamlanamamış kilisenin sessizliği içinde hayatında çok büyük

bir hata yaptığını anladığını hayal meyal hatırlıyordu. Neydi bu hata? Elfric'le kavga etmişti, Griselda ile yatmıştı, Elizabeth Clerk'i reddetmişti. Bütün bunlar başına iş açmıştı, ama hiçbiri hayatının hatası değildi.

Yatağında, terleyerek, öksürerek, susuzluk çekerek yatarken hep, neredeyse ölmeyi istemişti, ama tam olarak değil. Bir şeyler onu hayatta tutmuştu ve şimdi onu hatırlıyordu.

Caris'i görmek istemişti.

Yaşamasının nedeni buydu. Kriz geçirdiği sıralarda hep onun yüzünü görmüş, buralarda, ondan binlerce mil uzakta öleceği için ağlamıştı. Hayatının hatası, onu bırakmaktı.

Sonunda o belirsiz anıyı yakaladığında ve o kör edici gerçeği hatırladığında garip bir mutlulukla dolmuştu içi.

Hiçbir anlamı yok diye düşündü. Caris manastıra girmişti. Onu görmeyi ve düşündüklerini anlatmayı reddetmişti. Ama Merthin'in ruhu mantıklı değildi ve yerinin onun yanı olduğunu söylüyordu.

Caris'in şimdi ne yaptığını merak etti, kendisi burada, vebanın harabeye çevirdiği şehirde yarım kalmış bir kilise inşaatının ortasında oturuyordu. Ya o ne yapıyordu? En son, piskopos tarafından takdis edildiğini ve manastıra katılmaya karar verdiğini biliyordu. Bu karar değiştirilemezdi ya da öyle söylüyorlardı. Caris, başkalarının kendisine dayattığı kuralları asla kabul etmezdi. Öte yandan, bir kere kendi kararını verdi mi, fikrini değiştirmek asla mümkün olmazdı. Kuşkusuz yeni hayatına kuvvetle bağlanmıştı.

Hiç önemi yoktu. Onu yeniden görmek istiyordu. Eğer bunu yapmazsa hayatının ikinci büyük hatasını işlemiş olacaktı.

Şimdi özgürdü. Floransa ile bütün bağları kopmuştu, karısı ve evlilik, dolayısıyla sahip olduğu bütün akrabaları -üç çocuk hariç- ölmüştü. Buradaki tek yakını kızı Lolla'ydı ve onu da beraberinde götürecekti. O kadar küçüktü ki ülkeden ayrıldıklarını bile fark etmeyecekti.

Çok büyük bir karar, dedi kendi kendine. Önce Alessandro'nun miras işlerini halletmeli, çocukları için yeni düzenlemeler yapmalıydı. Bu konuda Agostino'nun kendisine yardım edeceğini umuyordu. Sonra da kendi servetini altına çevirecek ve bir şekilde İngiltere'ye transferini sağlayacaktı. Bunu da Caroli ailesi yapabilirdi, ta-

bii uluslararası bağları hâlâ devam ediyorsa. İşin en sıkıntılı yanı Floransa'dan çıkıp Avrupa üzerinden Kingsbridge'e uzayan bin millik bir yolculuğu göze almak zorunda olmasıydı ve bütün bunları, oraya vardığında Caris'in kendisini nasıl karşılayacağı hakkında en ufak bir fikri olmadan yapıyordu.

Kesinlikle üzerinde dikkatle düşünülmesi gereken bir karardı.

Birkaç dakika içinde kararını verdi.

Eve dönüyordu.

54

Merthin, Floransa ve Lucca'dan on-on iki tüccarla birlikte ayrıldı. Genova'dan en eski Fransız limanlarından biri olan Marsilya'ya giden bir gemiye bindiler. Oradan kara yoluyla son kırk yıldır papanın oturduğu, Avrupa'nın savurgan şehri olarak kabul edilen ve Merthin'in hayatında gördüğü en pis kokulu şehir olan Avignon'a geçtiler. Burada kalabalık bir din adamı ve hac ziyaretinden kuzeye dönen hacı grubuna katıldılar.

Herkes gruplar halinde seyahat ediyordu, ne kadar kalabalık olurlarsa o kadar iyiydi. Tüccarlar yüklü miktarda para ve pahalı ticari eşya taşıyorlardı yanlarında ve kendilerini eşkıyalardan korumak için silahlı atlı adamlar tutmuşlardı. Hep birlikte olmaktan mutluydular. Rahip kıyafetleri, hacı rozetleri bir dereceye kadar hırsızları caydırabilirdi, hatta Merthin gibi sıradan yolcular bile grubun sayısını arttırarak bir şekilde yardımcı oluyorlardı.

Merthin, servetinin büyük bir kısmını Floransa'da Caroli ailesine emanet etmişti. Onların İngiltere'deki akrabaları parasını Merthin'e nakit olarak ödeyeceklerdi. Caroliler bu tür uluslararası transferleri hep yapıyorlardı ve Merthin dokuz yıl önce Kingsbridge'den Floransa'ya gelirken de şimdikinden daha az olan parasını bu hizmetlerinden yararlanarak İtalya'ya getirtebilmişti. Yine de sistem yüzde yüz şaşmaz diye bir şey yoktu. Böyle aileler de bazen -özellikle krallar ve prensler gibi güvenilmez kişilere borç veriyorlarsa- iflas edebilirdi. Bu yüzden altın florinin bir kısmını iç gömleğine dikmişti.

Lolla, yolculuktan çok hoşlanıyordu. Kervandaki tek çocuk olduğu için herkes üstüne titriyordu. At sırtında geçen uzun günlerde, eyerin üstünde Merthin'in önüne oturuyor, Merthin de kollarıyla kızını sımsıkı tutarken elleriyle dizginleri idare ediyordu. Yol boyunca ona şarkılar, tekerlemeler söylüyor, hikâyeler anlatıyor, gördüğü ağaçlar, değirmenler, köprüler, kiliselerden söz ediyordu. Belki çocuk söylediklerinin yarısını bile anlamıyordu, ama babasının sesinin tonu onu mutlu ediyordu.

Daha önce kızıyla hiç bu kadar uzun vakit geçirmemişti. Bütün gün boyunca, her gün, haftalardır birlikteydiler. Merthin bu yakınlığın annesinin kaybını biraz olsun unutturacağını umuyordu. Ama tam tersi oldu. Merthin onsuz ne kadar yalnız olduğunu bir kez daha anladı. Lolla artık annesinden söz etmiyordu, ama her fırsatta kollarını babasının boynuna dolayıp, sanki bırakıp gitmesinden korkuyormuş gibi sıkı sıkı sarılıyordu.

Merthin sadece, Paris'in altmış mil dışındaki Chartre Katedrali'nin önünde durduğu zaman pişmanlık hissetti. Batı ucunda iki kule vardı. Kuzey kulesi daha bitmemişti, ama güney kulesi on beş metre yüksekliğindeydi. Bir zamanlar böyle binalar çizmek istediğini hatırlattı ona. Kingsbridge'de bu arzusunu yerine getirebilmesi mümkün değildi.

Paris'te iki hafta oyalandı. Veba henüz buraya gelmemişti ve büyük bir şehrin normal hayatını görmek müthiş bir rahatlama duygusu vermişti. Kapı önlerindeki cesetlerle boş sokakların yerine, alışveriş yapan insanların dolaştığı caddeleri görmek ne kadar güzeldi. Morali düzeldi, ancak o zaman, Floransa'da, arkasında bıraktığı dehşetin kendisini nasıl yaraladığını anladı. Paris'in katedrallerini, saraylarını inceledi, çok ilgilendiklerinin ayrıntılı taslaklarını çizdi. Son günlerde İtalya'da çok popüler olan kâğıttan yapılmış küçük bir not defteri vardı.

Paris'ten ayrılırken, Cherbourg'a dönen asil bir aileye katıldı. Lolla'nın konuşmasına bakarak insanlar Merthin'in, İtalyan olduğunu tahmin ediyorlardı. Merthin de onları düzeltmedi, çünkü Kuzey Fransa'da İngilizler'den nefret ediyorlardı. Merthin, Fransız aile ve maiyetiyle birlikte acele etmeden Normandiya'yı geçti. Her zamanki gibi Lolla eyerin üstünde, önünde oturuyor, eşyalarını taşı-

yan at da arkalarından -dizginleri öndeki ata bağlı bir halde- geliyordu. Yaklaşık iki yıl önce Kral Edward'ın yaptığı talandan ayakta kalabilmiş kilise ve manastır binalarını seyrederek yol alıyorlardı. Merthin daha hızlı gidebilirdi. Ama aslında bir daha eline geçmeyecek bir fırsattı bu; böyle zengin bir mimari çeşitliliğini izleyerek yol almak şansını bir daha yakalayamayabilirdi. Ama, kendi kendine dürüstçe itiraf etmesi gerekiyordu ki biraz da Kingsbridge'e döndüğünde nelerle karşılaşacağından korkuyordu.

Eve, Caris'e gidiyordu. Ama Caris'i dokuz yıl önce arkasında bıraktığı gibi bulamayabilirdi. Hem fiziksel hem de kafa yapısı açısından değişmiş olabilirdi. Bazı rahibeler, hayattaki tek zevkleri yemek yemek olduğu için anormal derecede şişmanlıyorlardı. Caris'in şeffaflık derecesinde zayıflamış olması da mümkündü, dünyevi zevklerden vazgeçeceğim diye kendini açlığa mahkum etmiş bile olabilirdi. Saplantı halinde dine takılmış, bütün gün dua ediyor hatta hayali günahları için kendisini kırbaçlıyor olması bile mümkündü. Ya da ölmüş olabilirdi.

Bunlar Merthin'in en korkunç karabasanlarıydı. Kalbinin derinliklerinde, Caris'in ne anormal şişman ne de fanatik dindar olmayacağını biliyordu. Eğer ölmüş olsaydı, babası Edward'ın ölümünü nasıl duyduysa onunkini de duyardı mutlaka. Kesinlikle aynı Caris olarak kalmıştı, ufak tefek, düzenli, zeki, organize ve kararlı. Asıl ciddi sorun onun Merthin'i nasıl karşılayacağıydı. Dokuz yıl aradan sonra onun hakkında ne düşünecekti. Tıpkı kendisinin Griselda hakkında düşündüğü gibi geçmişinin hatırlamaya değmeyen uzak bir parçası olarak görüp hiç önemsemiyor muydu? Yoksa, ruhunun derinliklerinde bir yerde hâlâ onu özlüyor muydu? Hiçbir fikri yoktu. Ve endişesinin asıl sebebi buydu.

Gemiyle Portsmouth'a geçtiler ve bir grup tüccarla yola devam ettiler. Mudeford kavşağında onlardan ayrıldılar. Tüccarlar Shiring'e gidiyorlardı. Lolla ve Merthin, sığ nehri at üstünde geçip Kingsbridge yoluna girdiler. Ne yazık diye düşündü Merthin. Kingsbridge'i gösteren herhangi bir işaret yoktu. Kimbilir kaç yolcu sadece Kingsbridge'in daha yakın olduğunu bilmedikleri için Shiring'e gitmişti.

Ilık bir yaz günüydü. Yolculuklarının son durağını gördüklerinde güneş parlıyordu. Merthin'in gördüğü ilk şey, katedral kulesinin ağaçların arkasından yükselen tepesiydi. Hiç olmazsa o yıkılmamış diye düşündü Merthin. Elfric'in tamiratı, on bir yıldır kiliseyi ayakta tutuyordu. Kulenin Mudeford kavşağından görülememesi ne kötüydü, kasabayı ziyaret edenlerin sayısında bir değişiklik yapar mıydı acaba?

Kasabaya yaklaştıkça hissettiği korkuyla karışık heyecandan midesi bulanmaya başladı. Bir an attan inip kusacakmış gibi oldu. Kendi kendini sakinleştirmeye çalıştı. Ne olabilirdi ki? Eğer Caris onu artık önemsemiyor bile olsa ne olurdu, ölmezdi ya.

Şehrin varoşlarının eteklerinde birkaç yeni bina gördü. Dick Brewer için inşa ettiği o muhteşem yeni ev artık Kingsbridge'in eteklerinde değildi, şehir onu geçerek ileriye doğru genişlemişti.

Köprüsünü gördüğü zaman bütün korkuları bir anda yok oldu. Köprü, zarif bir kıvrımla nehrin ortasındaki adada son buluyordu. Adanın uzak ucundan tekrar yükseliyor ve ikinci kanalı da geçerek karşı tarafa ulaşıyordu. Beyaz taşları güneşin altında pırıl pırıl parlıyordu. İnsanlar ve arabalar çift yönlü olarak üzerinden geçiyorlardı. Bu manzara yüreğini gururla doldurdu. Köprüden beklediği her şey gerçekleşmişti, güzel, faydalı ve güçlü bir eser olmuştu. Ben yaptım ve çok güzel oldu, diye düşündü.

Ama yaklaştığı zaman şok oldu. Köprünün orta payandasının etrafındaki taş direkler zarar görmüştü. Merthin taştaki çatlakları ve bunların Elfric'in alametifarikası demir çemberlerle tamir edildiğini gördü. Dehşete düşmüştü. Kahverengi pas lekeleri, o çirkin demir çemberleri direğe rapteden tırnakların dibinden aşağı doğru iniyordu. Bu manzara Merthin'i on bir yıl geri götürdü, Elfric'in eski tahta köprüye yaptığı tamirata. Herkes hata yapabilir diye düşündü Merthin, ama ya hatalarından ders almayan ve aynısını yeniden yapanlar,

"Allah'ın belası aptallardır." dedi yüksek sesle.

"Allah'ın belası aptallar." diye tekrarladı Lolla.

İngilizce'yi öğreniyordu.

Atını köprüye doğru sürdü. Yol yatağı olması gerektiği gibi bitirilmişti, bundan dolayı çok mutlu oldu. Ayrıca korkuluk duvarının

dizaynı da çok hoşuna gitti. Dayanıklı bariyerin üstünde, katedralin pervazlarını hatırlatan oymalı kapak taşı yer alıyordu.

Cüzam Adası hâlâ tavşanların egemenliğindeydi. Merthin onlar için boş bir yer ayırmaya her zaman özen göstermişti. Yokluğunda Mark Webber kiracılardan manastıra, tespit edilen kiraları topluyor, içinden üzerinde anlaştıkları gibi kendi komisyonunu alıp geri kalanını her yıl Floransa'daki Merthin'e Caroli ailesi yoluyla gönderiyordu. Bütün gerekli ödemeler yapıldıktan sonra kalan para az bir şeydi, ama giderek artıyordu.

Merthin'in kendisi için yaptığı adadaki evde birileri yaşıyor gibi duruyordu. Panjurlar açık, merdivenler süpürülmüştü. Giderken burayı Jimmie'nin kalabilmesi için düzenlemişti. Oğlan şimdi koskoca adam olmuştur diye aklından geçirdi Merthin.

İkinci açıklığın yanında Merthin'in tanımadığı yaşlı bir adam güneşe oturmuş geçiş ücretlerini topluyordu. Merthin ona bir peni verdi. Adam ona dikkatle baktı, bir yerden hatırlayacakmış gibi ama hiçbir şey söylemedi.

Kasaba hem tanıdık hem de yabancıydı. Hemen hemen aynıydı; değişiklikler Merthin'e mucize gibi geldi, sanki bir gecede oluşmuş gibiydiler. Bir sıra kulübe yıkılmış, yerine güzel evler yapılmıştı, zengin dul bir kadının büyük kasvetli evi işlek bir han olmuştu, bir kuyu kurutulmuş, üzeri taş döşenmişti, gri bir ev beyaza boyanmıştı.

Manastır kapılarının bitişiğindeki Bell Hanı'na gitti. Hiç değişmemişti. Böyle bir yerde meyhane muhtemelen yüzyıllar boyunca ayakta kalırdı. Atını ve çantalarını bir seyise bırakarak Lolla ile el ele içeri girdi. Bell, her yerde görülen cinsten bir meyhaneydi. Ön taraftaki büyük oda, kaba masalar ve sıralarla döşenmişti. Arka bölmede ise bira ve şarap fıçıları duruyor ve yemek pişiriliyordu. Çok popüler ve para kazandıran bir mekân olduğu için yerdeki hasır sık sık değişir, duvarlar badanalanır, kışın kocaman bir ateş yanardı. Şimdi, yaz sıcağında bütün pencereler açıktı, hafif bir rüzgâr ön odayı dolduruyordu.

Bir dakika sonra arka taraftan Bessi Bell çıkageldi. Dokuz yıl önce kıvırcık saçlı bir kız çocuğuydu, şimdi şehvetli görünümlü bir kadın olmuştu. Merthin'i tanımamıştı, ama Merthin Bessie'nin el-

biselerini inceleyerek zengin bir müşteri olduğuna karar verdiğini anlamıştı.

"İyi günler yolcu." dedi. "Sizi ve çocuğunuzu rahat ettirebilmek için ne yapabiliriz?"

Merthin sırıttı.

"Özel odanızı istiyorum, lütfen Bessie." dedi.

Konuşur konuşmaz Bessie onu tanımıştı.

"Aman Tanrım!" diye feryat etti. "Merthin Bridger!"

Merthin tokalaşmak için elini uzattı ama Bessi kollarıyla sararak kucakladı onu. Her zaman ona karşı yufka yürekli olmuştu. Merthin'i serbest bıraktıktan sonra yüzünü inceledi.

"Sakal bırakmışsın. Yoksa seni hemen tanırdım. Bu senin küçük kızın mı?"

"Adı Lolla."

"Ne şeker şeysin sen öyle. Annen çok güzel olmalı."

Merthin: "Karım öldü." dedi.

"Ne kadar acı. Ama Lolla daha çok küçük, kolay atlatır. Benim kocam da öldü."

"Evlendiğini bilmiyordum."

"Sen gittikten sonra tanıştık, Richard Brown, Gloucester'den. Bir yıl önce onu kaybettim."

"Bunu duyduğuma üzüldüm."

"Babam Canterbury'ye hac ziyaretine gitti, bu yüzden şu aralar meyhaneyi ben tek başıma idare ediyorum."

"Babanı her zaman sevmişimdir."

"O da seni severdi. Cesur insanlardan hoşlanırdı. Benim Richard'ımla arası hiçbir zaman iyi olmadı."

"Ah!..."

Merthin konuşmanın hızla çok özel konulara gitmekte olduğunu fark etti.

"Annemle babamdan ne haber?"

"Onlar Kingsbridge'de değillller artık. Kardeşinin Teneh'deki yeni evinde kalıyorlar."

Merthin, Ralph'ın Teneh lordu olduğunu Bounaventura'dan duymuştu.

"Babam çok mutludur herhalde."

"Tavus kuşu gibi böbürleniyor." diyerek gülümsedi Bessie, sonra birden konuklarıyla ilgilenmesi gerektiğini hatırlayarak,

"Aç ve yorgun olmalısınız. Çocuklara çantalarını yukarı çıkarmalarını söyleyeyim, sonra size bir sürahi bira ile biraz çorba getiririm."

Arka odaya gitmek için döndü.

"Çok iyisin ama..."

Bessi kapıda durakladı.

"Sen Lolla'ya biraz çorba verirsen minnettar olurum, benim yapacak bir işim var."

Bessi başını sallayarak:

"Elbette." dedi.

Lolla'ya doğru eğilerek:

"Bessie teyzeyle gelmek ister misin? Biraz ekmek yemek istersin sanırım. Taze ekmek sever misin?" dedi.

Merthin soruyu İtalyanca çevirdi, Lolla mutlulukla başını salladı.

Bessie Merthin'e baktı. "Hemşire Caris'i görmeye gideceksin değil mi?"

Komik bir şekilde kendini suçlu hissetti.

"Evet." dedi. "Hâlâ orada değil mi?"

"Ah, evet. Şimdi manastır hastanesinin yöneticisi. Bir gün başrahibe olursa hiç şaşırmayacağım."

Bessi, Lolla'nın elini tutarak onu arka odaya götürdü.

"İyi şanslar!" diye seslendi omzunun üzerinden.

Merthin dışarı çıktı. Bessi biraz bunaltıcı olabilirdi ama sevgisinin içten olduğuna emindi ve geri döndüğü ilk gün böyle çoşkuyla karşılanmak yüreğini ısıttı.

Manastır topraklarına girdi. Katedralin gökyüzüne doğru yükselen batı yüzüne bakmak için durdu; neredeyse iki yüz yaşındaydı ve hâlâ insanda derin bir huşu uyandırıyordu.

Kilisenin kuzeyinde mezarlığın ötesinde yeni bir bina dikkatini çekti. Orta boy bir saraydı, etkileyici bir girişi ve üst katı vardı. Başrahibin eski ahşap evinin hemen yakınına yapılmıştı ve Godwyn'in "rezidansı" olarak eskisinin yerini almıştı. Godwyn'in parayı nereden bulduğunu merak etti.

Yaklaştı. Saray pek heybetliydi ama Merthin planı pek beğenmedi. Yatay hatların hiçbiri, üzerine gölgesi düşen katedralle uyum içinde değildi. Ayrıntılar özensizdi. Gösterişli olmasına gayret edilmiş kapı girişinin tepesi, üst kat pencerelerinden birinin bir kısmı tarafından kapatılmıştı. Hepsinden kötüsü saray kiliseden ayrı bir eksende yapıldığı için biçimsiz bir açıda duruyordu.

Elfric'in işiydi bu. Hiç kuşku yoktu.

Şişko bir kedi güneşte, kapının merdivenlerinde oturmuştu. Kuyruğunun ucu beyaz lekeli kara bir kediydi. Merthin'e kötü kötü baktı.

Merthin oradan uzaklaşarak hastaneye doğru yürüdü. Katedralin çimleri sessiz ve terk edilmiş gibiydi, bugün pazar yoktu. Heyecan ve endişe yine midesinden yukarı yükselmeye başlamıştı. Her an Caris'le karşılaşabilirdi. Giriş kapısına geldi, içeri girdi. Uzun oda, hatırladığından daha aydınlık ve temiz kokuluydu. Her şey ovulmuş, temizlenmişti. Yerde şiltelerin üzerinde yatan çoğu yaşlı birkaç kişi vardı. Sunağın önünde genç bir rahibe adayı yüksek sesle dua ediyordu. Bitirmesini bekledi. O kadar kaygılıydı ki yataklarda yatan hastalardan daha kötü hissediyordu kendini. Sırf bu an için bin mil yol gelmişti. Boşuna mıydı?

Sonunda rahibe: "Amin." dedi son kez ve döndü.

Merthin onu tanımıyordu. Yaklaşarak kibarca:

"Tanrı seni korusun, yabancı." dedi.

Merthin derin bir nefes aldı. "Rahibe Caris'i görmeye geldim." dedi.

Rahibelerin ruhani meclis toplantısı artık yemekhanede yapılıyordu. Eskiden, katedralin kuzeydoğu köşesindeki şık, sekizgen toplantı odasını rahiplerle paylaşırlardı. Maalesef, keşişlerle rahibeler arasındaki güvensizlik o kadar artmıştı ki rahibeler tartışmalarına keşişlerin kulak misafiri olmasını istemiyorlardı. Bu yüzden de toplantılarını yemek yedikleri bu uzun ve boş salonda yapıyorlardı. Rahibe okulu yöneticileri bir masaya oturmuşlardı. Rahibe Cecilia ortadaydı. Başrahibe yardımcıları yoktu. Natalie birkaç hafta önce ölmüştü, elli yedi yaşındaydı, Cecilia yerine yenisini atamamıştı he-

nüz. Cecilia'nın sağında mali işlerle uğraşan Beth ve Elizabeth, bir zamanların Elizabeth Clerk'i vardı. Solunda da manastırın kilercisi, her türlü malzemeden sorumlu Margaret ve yardımcısı ile yöneticisi Caris oturuyordu. Otuz rahibe dizi dizi sıralarda, yüzleri kıdemli yöneticilerine dönük oturmuşlardı.

Dua ve İncil'den bir parça okunmasından sonra Rahibe Cecilia duyurusunu yaptı: "Başrahip Godwyn'in paramızı çalması üzerine Piskopos hazretlerine yaptığımız şikâyete cevap mektubu geldi." dedi.

Rahibeler ümitle mırıldandılar.

Cevabın gelmesi çok uzun sürmüştü. Kral Edward, Piskopos Richard'ın yerine bir yıl kadar yenisini atamamıştı. Kont William, babasının becerikli yöneticisi Jerome için çok kulis yaptıysa da, sonunda Edward, Kuzey Fransa'da Hainauit'dan karısının akrabası Henri Mons'u seçmişti. Piskopos Henri, tören için İngiltere'ye gelmiş, sonra Papa'nın onayını olmak üzere Roma'ya gitmiş, dönüşünde de Shiring'deki sarayına yerleşmişti. Cecilia'nın resmi şikâyet mektubuna cevap yazmaya ancak sıra gelmişti.

Cecilia devam etti:

"Piskopos hırsızlık konusunda bir şey yapmayı reddediyor ve olayların Piskopos Richard'ın zamanında olduğunu söylüyor. Geçmiş, geçmiştir diyor."

Rahibeler öfkeyle soludular. Sonunda adaletin tecelli edeceğine güvendikleri için gecikmeyi sabırla kabul etmişlerdi. Ama bu şok edici bir karardı.

Caris, mektubu daha önceden görmüştü. Öteki rahibeler kadar şaşırmamıştı. Piskoposun kendi yönetimine, Kingsbridge başrahibi ile çatışarak başlamak istememesi anlaşılabilir bir şeydi. Bu mektup Henri'nin ilkeli biri değil, pragmatik bir yönetici olacağının kanıtıydı. Bu açıdan, kilise politikalarında başarılı olmuş diğer erkeklerden hiç de farklı değildi.

Şaşırmaması, hayal kırıklığına uğramadığı anlamına gelmiyordu. Bu kararla Caris, yakın bir gelecekte, hastaların sağlıklı konuklardan ayrı olarak kalabilecekleri yeni hastane hayallerine veda etmek zorunda bırakılıyordu. Kendi kendine üzülmemesini, manastırın yüzyıllardır böyle bir lüksü olmadan da ayakta durabildiğini,

onun için bir on yıl daha bekleyebileceklerini söyleyip duruyordu. Öte yandan, evvelki yıl Maldwyn Cook'un getirdiği bulantı ve ishal gibi hastalıkların çok çabuk yayılması Caris'i çok kızdırıyordu. Hiç kimse hastalığın nasıl bulaştığını kesin olarak bilemiyordu -hastaya bakarak, ona dokunarak ya da sadece aynı odada bulunarak olabilirdi- ama şurası kesinlikle belliydi ki hastalık bir kurbandan diğerine atlıyordu ve yakın temas da başlıca sebeplerden biriydi. Her neyse şimdilik bunların hepsini unutmalıydı.

Öfkeli bir uğultu yükseldi rahibelerden. Mair'in sesi ötekileri bastırarak yükseldi: "Keşişlerin kurumlarından yanlarına yanaşılmaz artık."

Haklı diye düşündü Caris. Godwyn ve Philemon gündüz gözüyle yaptıkları soygundan paçayı sıyırmışlardı. Sonuçta Tanrı'yı yüceltmek için kullanıldığından rahiplerin, rahibelerin paralarını kullanmalarının hırsızlık olmadığını savunmuştu her zaman Godwyn ve Philemon. Çok acı bir yenilgiydi, özellikle de Caris ve Mair için.

Ama Rahibe Cecilia, pişmanlıkla vakit geçirecek tipte bir kadın değildi.

"Hiçbirimizin suçu değil bu, belki ben hariç." dedi.

"Tek suçumuz karşımızdakine güvenmek oldu."

Siz Godwyn'e güvendiniz, ama ben güvenmedim diye düşündü Caris fakat ağzını açmadı. Cecilia'nın daha sonra söyleyeceklerini bekledi. Başrahibenin rahibeler manastırının yönetim kadrosunda bazı değişiklikler yapacağını biliyordu, ama alınan kararları kimse bilmiyordu.

"Neyse, ilerde daha dikkatli olmalıyız. Kendimize özel bir hazine odası yaptıracağız. Buraya keşişler giremeyecek, umarım nerede olduğunu bile öğrenemezler. Hemşire Beth, muhasebecilikten istifa edecek, dürüst ve uzun yıllar süren hizmetleri için kendisine teşekkür ediyoruz, yerini Hemşire Elizabeth alacak. Elizabeth'e güvenim tamdır."

Caris, nefreti yüzünden belli olmasın diye duygularını kontrol etmeye çalışıyordu. Elizabeth, Caris'in bir büyücü olduğuna tanıklık etmişti. Dokuz yıl önceydi. Cecilia Elizabeth'i affetmişti ama Caris asla bağışlamayacaktı. Caris'in antipatisinin tek nedeni bu değildi. Elizabeth huysuz ve dönekti, duyguları daima kararlarını

etkiliyordu. Caris'e göre bu tür insanlara asla güvenilmezdi; her zaman önyargılı karar vermeye eğilimli olurlardı.

Cecilia devam etti:

"Hemşire Margaret görevinden ayrılmak için izin istedi ve Hemşire Caris, kilercibaşı olarak onun yerini alacak."

Caris hayal kırıklığına uğramıştı. Cecilia'nın vekili, başrahibe yardımcısı olmayı bekliyordu. Memnun olmuş gibi gülümsemeye çalıştı, ama çok zorlandı. Cecilia, yeni bir başrahibe yardımcısı atamayacaktı herhalde. İki başrahibe yardımcısı olacaktı, Caris ve Elizabeth, bırakacaktı kendi aralarında didişsinler. Caris, Elizabeth'le göz göze geldi ve gözlerinde bastırmaya çalıştığı nefreti gördü.

Cecilia konuşmayı sürdürdü:

"Caris'in denetmenliğinde Hemşire Mair hastane yöneticisi olacak."

Mair mutluluktan ışıl ışıldı. Terfi etmekten ve Caris'in altında çalışacak olmaktan çok memnundu. Caris de bu karara çok sevinmişti. Mair kendisinin temizlik sıkıntısını ve rahiplerin kan alma gibi saçmalıklarına güvensizliğini paylaşıyordu.

Caris istediğini elde edememişti, ama Cecilia daha alt kademelerin atamalarını açıklarken mutlu görünmeye çabaladı. Toplantı bittikten sonra Cecilia'ya gidip teşekkür etti.

"Kolay bir karar olduğunu sanma." dedi başrahibe.

"Elizabeth çok zeki ve kararlı, sen çok çabuk parlıyorsun, o daha soğukkanlı. Ama sen de yaratıcısın ve insanlardan yararlanmasını iyi biliyorsun. Her ikinize de ihtiyacım var."

Caris, Cecilia ile kendisi hakkında karakter analizi hakkında tartışamazdı. Beni gerçekten iyi tanıyor diye düşündü, dünyadaki herkesten daha iyi tanıyor. Şimdi babam öldü ve Merthin gitti. İçinden bir sevgi dalgası yükseldi. Cecilia anne kuş gibiydi, hep hareketli, meşgul ve civcivlerine sahip çıkan bir anne kuş.

"Ümitlerinizi boşa çıkarmamak için elimden gelen her şeyi yapacağım." diye söz verdi.

Odadan çıktı. Koca Julie'yi kontrol etmesi gerekiyordu. Genç rahibelere ne derse desin, hiç kimse Koca Julie'ye kendisi gibi bakamıyordu. Sanki, ümit kesilmiş yaşlı bir insanın rahat etmeye ihtiyacı olmadığına inanıyor gibiydiler. Sadece Caris, Julie'nin soğuk hava-

larda yeterli battaniyesi olup olmadığını düşünüyor, susadığı zaman içecek bir şeyler götürüyor, günün belli zamanlarında tuvalete gitmesine yardımcı oluyordu.

Caris ona içecek bir şeylerle yaşlı kadını keyiflendirecek bitkisel bir karışım götürmeye karar verdi. Eczanesine gitti ve küçük bir tencere suyu kaynaması için ateşin üzerine koydu.

Mair içeri girip kapıyı kapattı.

"Ne harika değil mi?" dedi. "Yine birlikte çalışacağız."

Kollarını boynuna dolayarak Caris'i dudaklarından öptü.

Caris onu kucakladı, sonra kollarından kurtularak:

"Beni bir daha böyle öpme!" dedi.

"Seni sevdiğim için..."

"Ben de seni seviyorum, ama senin gibi değil."

Doğruydu. Caris Mair'e çok düşkündü. Fransa'da çok içli dışlı olmuşlardı, çünkü birlikte hayatlarını riske atmışlardı. Hatta Caris Mair'in güzelliğinden etkilenmişti. Calais'de bir handa, kapısı kilitlenebilen bir odada ikisi yalnız kaldıklarında, Caris Mair'in ısrarlarına yenilmişti. Mair vücudunun en mahrem yerlerini okşamış, öpmüştü. Caris de aynısını Mair'e yapmıştı. Mair o gecenin hayatının en mutlu gecesi olduğunu söylemişti daha sonra. Maalesef Caris öyle hissetmemişti. Bu deneme eğlenceliydi fakat onu çok etkilememişti, bu yüzden bir daha tekrarlamak istememişti.

"Tamam." dedi Mair. "Beni biraz olsun sevdiğin sürece ben mutluyum. Beni sevmekten vazgeçmeyeceksin, değil mi?"

Caris, kaynayan suyu otların üstüne döktü.

"Sen de Julie kadar yaşlandığında söz veriyorum sana da böyle sağlıklı içecekler getireceğim."

Mair'in gözleri yaşardı.

"Bana şimdiye kadar söylenen en güzel şey bu."

Caris ona ebedi aşk sözü vermek niyetinde değildi.

"Duygusallaşma." dedi yumuşak bir tavırla. Yaptığı karışımı tahta bir kupaya doldurdu.

"Hadi gidip Julie'ye bakalım." dedi.

Manastır binalarını geçerek hastaneye geldiler. Sunağın yanında çalı gibi kızıl sakallı bir adam duruyordu.

"Tanrı seni korusun, yabancı." dedi Caris.

Adam tanıdık gibi geldi. Selamına karşılık vermedi, ama gözlerinin içine, sarı kahverengi gözleriyle derin derin baktı. Ve Caris onu tanıdı. Elindeki kupayı yere düşürdü.

"Aman Tanrım!" dedi. "Sen!"

Caris onu görmeden önceki birkaç dakika mükemmeldi, Merthin bu dakikaları ne olursa olsun ömür boyu unutamayacağını biliyordu. Dokuz yıldır görmediği yüze büyük bir açlıkla baktı ve sıcak bir günde soğuk sulara atlamış gibi bir şokla, bu yüzün kendisi için ne kadar değerli olduğunu hatırladı. Caris hiç değişmemişti, boşuna korkmuştu. Daha yaşlanmış gibi bile durmuyordu. Şimdi otuz yaşında olmalıydı, ama yirmi yaşındaki kadar ince ve canlıydı. Hastanede, otoriter bir havayla elinde ilaç dolu tahta bir kupayla yürüyordu ki ona bakıp duraklamış ve elindekini yere düşürmüştü.

Mutlulukla gülümsedi Caris'e.

"Buradasın." dedi Caris. "Floransa'da olduğunu sanıyordum."

"Geri döndüğüme çok memnunum."

Caris yere dökülen sıvıya baktı. Yanındaki rahibe hemen atıldı.

"Merak etme sen, ben hemen temizlerim, git konuş onunla." dedi.

İkinci rahibe çok güzeldi ve gözleri yaşlarla dolmuştu. Merthin fark etti, ama hiçbir şeye dikkat edemeyecek kadar heyecanlıydı.

Caris sordu: "Ne zaman döndün?"

"Bir saat önce geldim. Çok iyi görünüyorsun."

"Ve sen de... tam bir erkek gibi görünüyorsun."

Merthin güldü.

"Dönmeye nasıl karar verdin?"

"Uzun hikâye." diye cevapladı Merthin. "Ama sana anlatmayı çok isterim."

"Dışarı çıkalım." dedi Caris hafifçe koluna dokunarak ve onu binadan dışarı çıkardı.

Rahibelerin insanlara dokunması, bir erkekle özel olarak konuşması yasaktı ama Caris için bu kurallar her zaman bozulabilirdi.

Merthin, Caris'in otoriteye karşı tutumunda dokuz yılda bir değişiklik olmamasından memnundu.

Merthin sebze bahçesinin yanındaki bankı işaret ederek: "Bu sırada, Mark ve Madge Webber'la, dokuz yıl önce manastıra girdiğin gün saatlerce oturdum. Madge senin beni görmek istemediğini söylemişti."

Caris başını öne eğdi.

"Hayatımın en zor ve en mutsuz günüydü, ama seni görürsem her şeyin çok daha kötü olacağından emindim."

"Ben de öyle hissediyordum. Ancak beni ne kadar mutsuz edersе etsin yine de seni görmek istiyordum."

Caris doğrudan gözlerine baktı. Sarı benekli yeşil gözleri her zamanki gibi içtendi.

"Biraz sitem var gibi gözlerinde." dedi.

"Belki vardır. Sana çok kızmıştım. Neye karar verirsen ver bana bir açıklama borcun olduğunu düşünüyordum."

Konuşmanın bu yola dökülmesini istememişti, ama kendine hâkim olamıyordu.

Caris de hiç özür dileyecekmiş gibi görünmüyordu.

"Açıklaması son derece basit. Seni bırakmaya zaten çok zor dayanabiliyordum, bir de konuşsaydım, sanırım kendimi öldürürdüm."

Merthin çok şaşırmıştı. Dokuz yıldır, o ayrılık gününde Caris'in bencilce davrandığını düşünmüştü. Oysa şimdi, ondan böyle şeyler beklediği için asıl kendisinin bencilce davranmış olduğunu anlıyordu. Caris'in her zaman, onu, düşüncelerini yeniden gözden geçirmeye ikna ettiğini hatırladı. Çok hoş bir durum değildi, ama çoğunlukla haklı çıkardı.

Bankta oturmadılar, katedralin bahçesinde yürüdüler. Gökyüzü bulutlanmış, güneş kaybolmuştu.

"İtalya'da korkunç bir veba salgını var." dedi. "Büyük ölüm" diyor İtalyanlar.

"Duymuştum." dedi Caris. "Güney Fransa'da da varmış değil mi? Çok korkunç bir şey olmalı."

"Ben de hastalığa yakalandım. Ama nasıl olduysa iyileştim. Karım Silvia öldü."

Caris şok oldu. "Çok üzüldüm." dedi. "Çok üzülmüşsündür."

"Bütün ailesi öldü, bütün müşterilerim de öldü. Eve dönmek için en uygun zaman diye düşündüm ben de. Ya sen neler yapıyorsun?"

"Manastırın kilercibaşılığına terfi ettim, daha çok yeni." dedi gururla.

Tanık olduğu katliamdan sonra Merthin'e bu olay çok önemsiz geldi. Oysa böyle şeylerin manastır hayatındaki anlam ve önemi büyüktü. Büyük kiliseye baktı.

"Floransa'da muhteşem bir katedral var." dedi. "Birçok bölümü renkli taşlardan yapılmış. Ama ben böylesini tercih ediyorum, hepsi aynı tonda, oyulmuş figürler."

Gri gökyüzüne yükselen gri taştan yapılmış kuleyi incelerken yağmur yağmaya başladı.

Korunmak için kilisenin içine girdiler. Büyük salonda on on iki kişi vardı, kiliseyi görmek için kasabaya gelen birkaç ziyaretçi, dua etmekte olan dini bütün birkaç kasabalı, yerleri süpüren iki keşiş adayı...

"Şu sütunun arkasında sana sarılırken duyduklarımı hatırlıyorum." dedi Merthin gülümseyerek.

"Ben de hatırlıyorum." dedi Caris.

Ama gözlerine bakamıyordu.

"Hâlâ, o gün duyduklarımı hissediyorum sana karşı. Eve dönmemin asıl sebebi sensin."

Caris gözlerinde müthiş bir öfkeyle ona döndü.

"Ama sen evlendin!" dedi.

"Sen rahibe olmuştun."

"Madem beni seviyordun Silvia ile nasıl evlenebildin?"

"Seni unutabilirim sandım. Ama unutamadım. Sonra ölmek üzere olduğumu sandığımda, senden hiç vazgeçemediğimi anladım."

Kızgınlığı geldiği gibi çabucak geçmişti Caris'in, gözleri yaşlarla doldu.

"Biliyorum." dedi uzaklara bakarak.

"Sen de aynı şeyleri hissediyorsun."

"Ben hiç değişmedim."

"Hiç unutmayı denedin mi?"

Gözlerine baktı.

"Bir rahibe var."

"Hastanede yanında olan o güzel kadın mı?"

"Nasıl tahmin ettin?"

"Beni görünce ağlamaya başladı. Neden olduğunu merak etmiştim."

Caris suçlu suçlu duruyordu. Merthin, Caris'in ne hissettiğini çok iyi anlıyordu. Silvia, "İngiliz kızını düşünüyorsun yine" dediği zaman kendisi de aynen böyle hissederdi.

"Mair benim için çok değerli." dedi Caris. "Ve beni seviyor, ama ben..."

"Ama sen beni unutamadın."

"Evet!"

Merthin zafer kazanmış gibiydi, ama belli etmedi.

"Bu durumda, yeminini geri alacak, manastırdan ayrılacak ve benimle evleneceksin."

"Manastırdan ayrılmak mı?"

"Önce, şu büyücülük mahkûmiyetinin affedildiğine dair bir belge almak lazım. Zor olduğunu biliyorum, ama bir şekilde halledebileceğinden eminim, ne bileyim Piskopos'a, Başpiskopos'a gerekirse Papa'ya bile rüşvet verebiliriz. Bunu yapacak param var."

İşlerin Merthin'in düşündüğü kadar kolay olmayacağını biliyordu Caris. Ama onun asıl derdi bu değildi.

"Bunu istemediğimden değil, ama Cecilia'ya bana olan güvenini boşa çıkarmayacağıma söz verdim. Mair'e hastaneyi yönetmesinde yardımcı olmam gerek... Yeni bir hazine odasına ihtiyacımız var... ve Koca Julie'ye olması gerektiği gibi bakan tek kişi benim."

Merthin çok şaşırmıştı.

"Bütün bunlar çok mu önemli?"

"Elbette önemli!"

Caris kızmıştı.

"Ben manastırın sadece yaşlı kadınların ibadet ettiği bir yer olduğunu sanırdım."

"Ve hastaların iyileştirildiği, fakirlerin doyurulduğu, binlerce dönüm toprağın yönetildiği bir yer. En az köprüler ya da kiliseler yapmak kadar önemli."

Bunu hiç beklemiyordu Merthin. Caris her zaman dini geleneklere karşı şüpheci yaklaşırdı. Hayatını kurtarmak için başka bir yol olmadığından zorunlu olarak manastıra girmişti. Ama şimdi cezasından hoşnut gibi görünüyordu.

"Kapılar ardına kadar açık olsa bile zindanı terk etmek istemeyen bir mahkûm gibisin." dedi.

"Kapı ardına kadar açık değil. Yeminimden vazgeçmek zorundayım. Rahibe Cecilia..."

"Bütün bu sorunları teker teker tartışmak zorundayız. Hemen başlayalım."

Caris üzgündü. "Emin değilim." dedi.

Merthin onun iki arada kaldığını görebiliyordu. Bu da onu şaşırtıyordu.

"Bu sen misin?" diye sordu inanamayarak.

"Sen, manastırda gördüğün ikiyüzlülükten ve yalandan nefret ederdin. Tembel, açgözlü, namussuz, baskıcı..."

"Bu söylediklerinin hepsi Godwyn ve Philemon için hâlâ geçerli."

"Öyleyse ayrıl."

"Sonra ne yapacağım."

"Benimle evleneceksin tabii."

"Hepsi bu mu?"

Merthin yine şaşırdı.

"Benim bütün istediğim bu." dedi.

"Hayır değil. Saraylar, şatolar çizmek istiyorsun, İngiltere'nin en yüksek binasını yapmak istiyorsun."

"Eğer ille de birine bakmak istiyorsan..."

"Ne...?"

"Küçük bir kızım var. Adı Lolla. Üç yaşında."

Şimdilik her şey Caris'in kafasında yerli yerine oturuyordu. İçini çekti.

"Otuz beş rahibesi, on rahibe adayı, yirmi beş çalışanı, bir okulu, bir hastanesi ve bir de eczanesi olan bu manastırın kıdemli yöneticisiyim, sen bütün bunları bir kenara bırakıp, hayatımda hiç görmediğim küçük bir kıza bakıcılık etmemi istiyorsun."

Merthin tartışmaktan vazgeçti.

"Bütün bildiğim şu: Seni seviyorum, seninle olmak istiyorum."

Caris gülümsedi.

"Başka hiçbir şey demeden sadece bunu söyleseydin, beni ikna edebilirdin."

"Kafam karıştı." dedi.

"Kabul ediyor musun, etmiyor musun?"

"Bilmiyorum."

55

Merthin neredeyse bütün gece uyuyamadı. Hanlarda uyumaya alışmıştı, Lolla'nın uykusunda çıkardığı sesler onu sakinleştirirdi hep, ama bu gece Caris'i düşünmeden duramıyordu. Dönüşüne gösterdiği tepki karşısında şaşkına dönmüştü. Kendisini yeniden görünce Caris'in neler hissedeceğini hiç mantıklı bir şekilde oturup düşünmemişti. Ne kadar değişmiş olabileceği hakkında kâbuslar görmüş ve kalbinin derinliklerinde, mutlu bir barışma hayal etmişti. Elbette onu unutmamıştı, ama Caris'in dokuz yılını arkasından ağıtlar yakarak geçirmeyeceğini tahmin etmeliydi. O tip bir kadın değildi.

Her şeye rağmen bir rahibe olarak kendini işine bu kadar adayacağını tahmin bile edemezdi. Az ya da çok her zaman kiliseye düşmanlık beslemişti. Herhangi bir şekilde kiliseyi eleştirmenin ne kadar tehlikeli olduğu gerçeğini kabul edince, şüpheciliğinin gerçek derinliğini herkesten hatta Merthin'den bile saklıyor olabilirdi. Bu yüzden manastırdan ayrılmaya gönüllü olmaması Merthin'i çok üzmüştü. Piskopos Richard'ın kendisi hakkındaki ölüm kararından korkmasını, rahibelik yemininden vazgeçmesine izin verilmeyeceğinden kaygılanmasını kabul edebilirdi, ama manastırdaki hayatı son derece doyurucu bulduğu için, kendisiyle evlenmek üzere oradan ayrılmakta tereddüt etmesine inanamıyordu.

Caris'e çok kızmıştı. Keşke "Sana evlenme teklif etmek için binlerce millik yoldan geldim, emin olmadığını nasıl söyleyebilirsin?" deseydi. Daha iğneleyici şeyler söylemiş olmayı diliyordu, ama bir yandan da bunlar konuşma sırasında aklına gelmediği için de memnundu. Konuşmalarının sonunda Caris, ani dönüşün yarat-

tığı şaşkınlıktan kurtulmak ve ne yapmak istediğine karar vermek için Merthin'den kendisine zaman tanımasını istemişti.

Merthin de kabul etmişti -başka seçeneği yoktu- ama çarmıha gerilmiş bir adamın tarfsiz acıları içindeydi.

Yavaş yavaş husursuz bir uykuya daldı.

Lolla onu her zamanki gibi erkenden uyandırdı ve birlikte kahvaltı odasına indiler. İçinden yükselen, hastaneye gidip Caris'le yeniden konuşma arzusunu güçlükle bastırabiliyordu. Caris zaman istemişti, onu sıkboğaz etmenin anlamı yoktu. Öyle sanıyordu ki bir yerlerde onu bekleyen daha birçok şaşırtıcı sürpriz vardı. Bu yüzden kalkıp, bir an önce yokluğunda Kingsbridge'de olup bitenleri öğrenmeye karar verdi. Kahvaltıdan sonra Mark Webber'i görmeye gitti.

Webber ailesi, Caris onları kumaş işine soktuktan hemen sonra anacaddede satın aldıkları büyük bir evde oturuyordu. Merthin, karıkoca Webberlerin, dört çocukları ile birlikte Mark'ın tezgâhından fazla büyük olmayan bir odada yaşadıkları günleri anımsadı. Yeni evlerinin taştan, geniş bir giriş katı vardı, burasını hem depo hem de dükkân olarak kullanıyorlardı. Yaşama alanları, tahtadan yapılmış üst kattaydı. Merthin, Madge'i dükkânda buldu, şehir dışındaki değirmenlerden yeni gelen bir araba dolusu kırmızı kumaşı kontrol ediyordu. Neredeyse kırk yaşına gelmişti, simsiyah saçlarında tek tük aklar vardı. Kısa boyluydu, hayli şişmanlamıştı. Heybetli bir göğsü, geniş bir poposu oluşmuştu. Merthin onu hep, çıkık çenesi ve iddiacı tavırları yüzünden saldırgan bir güvercine benzetirdi.

İki küçük çocukları oradaydı. On yedi yaşlarında güzel bir kız ve ondan iki yaş büyük, uzun boylu bir oğlan. Merthin daha büyük olan öteki iki çocuğu hatırladı. Bir zamanlar yırtık pırtık elbiseler içinde dolaşan Dora ve mahcup bir çocuk olan John artık iyice büyümüştü. John ağır kumaş toplarını hiç zorlanmadan kaldırıyor, Dora da topları sayıyordu. Merthin birden kendini yaşlanmış hissetti. Daha otuz iki yaşındayım diye düşündü ama John'a göre bu bile yaşlıydı.

Madge, onu gördüğünde hayret ve memnuniyet dolu bir çığlık attı. Sımsıkı kucaklayarak sakallı yanaklarından öptü, sonra Lolla'ya çoşkulu bir sevgi gösterisiyle hoş geldin dedi.

"Buraya gelip senin çocuklarla oynayabilir diye düşünmüştüm." dedi üzülürek. "Ama seninkiler çok büyümüş."

"Dennis'le Noah manastır okuluna gidiyorlar." dedi.

"Biri on bir, diğeri on üç yaşında. Ama Dora onunla ilgilenir, çocukları çok sever."

Genç kadın Lolla'yı kucağına alarak: "Yandaki odada kedi yavruları var." dedi. "Görmek ister misin?"

Lolla İtalyanca cevap verdi, Dora onun kabul ettiğini varsayarak, çocuğu yan odaya götürdü.

Madge, arabanın boşaltılmasını bitirmeyi John'a bırakarak Merthin'i üst kata çıkardı.

"Mark Melcombe'a gitti." dedi.

"Kumaşların bir kısmını Britanya ve Gaskonya'ya ihraç ediyoruz. Bugün ya da yarın döner."

Merthin odada oturarak kendisine ikram edilen birayı aldı.

"Kingsbridge çok zenginleşmiş." dedi.

"Ham yün ticareti neredeyse bitti." dedi Madge. "Savaş vergileri yüzünden hep. Kral, kendi payını alabilsin diye bütün malımız bir avuç büyük tüccar aracılığıyla satılmak zorunda. Gerçi Kingsbridge'de hâlâ birkaç komisyoncu var. Petranilla, Edmund'un işini devam ettiriyor mesela ama hiçbir şey eskisi gibi değil. Neyse ki işlenmiş kumaş ticareti giderek ham yün ticaretinin yerini alıyor, en azından bu kasabada."

"Godwyn hâlâ başrahip mi?"

"Maalesef evet."

"Hâlâ güçlük çıkarıyor mu?"

"O çok tutucu biri. Her değişikliğe itiraz ediyor, her ilerici hareketi veto ediyor. Örneğin Mark, kasabanın pazarını cumartesi günleri de açmayı önerdi, bir süre denemek için..."

"Godwyn buna hangi gerekçeyle itiraz etti?"

"Bunun, insanların kiliseye uğramadan pazara gitmelerini kolaylaştıracağını ileri sürdü. Çok kötü bir şey olurmuş."

"İsteyenler cumartesi günü de kiliseye gidebilir."

"Godwyn'in bardağı her zaman yarı boştur, yarı dolu değil."

"Peki, halk loncası hiç karşı çıkmıyor mu Godwyn'e?"

"Çok nadir. Şimdi Elfric başkan. O ve Alice, Edmund'un neredeyse bütün mirasına kondular."

"Meclis başkanının kasabanın en zengini olması şart değil."

"Ama genellikle öyledir. Hatırlasana, Elfric bir sürü zanaatkâra iş veriyor. Marangozlara, taş ustalarına, harç ustalarına, iskele kurucularına... Ayrıca inşaat malzemesi satan hemen herkesten mal alıyor. Bu kasaba, az ya da çok Elfric'e bağımlı insanlarla dolu."

"Ve Elfric her zaman Godwyn'e yakın biri olmuştur."

"Kesinlikle. Manastırın bütün inşaat işlerini o yapıyor, bu da halka açık projelerin hepsi demek."

"Ve, son derece kötü bir mimar."

"Garip, değil mi?" dedi Madge.

"Sen Godwyn'in bu iş için en iyi olanı istediğini sanıyordun. Ama öyle değil. Onun için en iyisi ve en uyumlusu, kendi isteklerine sorgulamadan boyun eğecek biri demek."

Merthin'in canı iyice sıkıldı. Hiçbir şey değişmemişti. Düşmanları hâlâ çok güçlüydüler. Eski hayatına yeniden dönmesini zorlaştırabilirlerdi.

"Burada benim için hiç iyi haber yok." diyerek ayağa kalktı. "Bari gidip adama bakayım."

"Mark, Melcombe'dan döner dönmez seni arar muhakkak."

Merthin Lolla'yı almak için yan odaya geçti, ama o kadar iyi vakit geçiriyordu ki onu Dora'yla bıraktı ve kasabanın içinde dolaşarak nehir kenarına indi. Köprüsündeki çatlakları yeniden gözden geçirdi. Ama fazla incelemesine gerek yoktu, sebebi açıktı. Cüzam adasında bir tur attı, batı ucunda birkaç iskele ve depo ile bir tane de ev vardı. Doğu ucunda, iki köprüyü birleştiren yolun kenarında, Jimmie'ye ödünç verdiği kendi evi.

Adayı ilk aldığı zamanlarda, onu geliştirmek için bir sürü plan yapmıştı. Kendisi yokken hiçbir şey olmamıştı tabii. Şimdi bir şeyler yapabileceğini düşünüyordu. Adayı adımladı, kabaca ölçümler yaptı, binaları hatta sokakları gözünün önünde canlandırdı, bu sırada öğle yemeği zamanı gelmişti.

Lolla'yı alarak Bell'e döndü. Bessie, nefis bir arpalı domuz haşlaması yapmıştı. Han sakindi, Bessie de yemekte onlara katıldı, en iyi kırmızı şarabından da getirmişti. Yemek bittikten sonra Bessie

Merthin'e bir bardak şarap daha doldurdu ve Merthin ona planlarından söz etmeye başladı.

"Bir köprüden diğerine uzanan, adanın ortasından geçen yol, dükkânlar için en uygun yer." dedi.

"Ve meyhaneler için." diye ekledi Bessie.

"Burası ve Holly Bush, sadece katedrale çok yakın oldukları için, kasabanın en işlek hanları. İnsanların sürekli geçtiği bir yer meyhane açmak için en iyi yerdir."

"Eğer Cüzam Adası'nda bir meyhane açarsam sen işletirsin."

Bessie doğrudan gözlerine bakarak:

"Belki ikimiz birlikte işletiriz." dedi.

Merthin ona gülümsedi. Hazırladığı yemeklerle karnını doyurmuş, şarabını içmişti. Merthin'in yerinde kim olsa Bessie'yle yatağa yuvarlanıp yumuşacık toparlak vücudunun tadını çıkarırdı, ama Merthin bunu yapamazdı.

"Karım Silvia'yı çok seviyordum." dedi. "Ama evli kaldığımız yıllar boyunca hep Caris'i düşündüm. Bunu Silvia da biliyordu."

Bessie gözlerini kaçırarak:

"Ne acı!" dedi.

"Biliyorum. Ve bunu asla başka bir kadına yapmayacağım. Caris'ten başka hiç kimseyle evlenmeyeceğim. İyi bir adam değilim, ama o kadar da kötü sayılmam."

"Caris seninle hiç evlenmeyebilir."

"Biliyorum."

Bessie ayağa kalktı, masadaki tabakları topladı.

"Sen iyi bir adamsın." dedi. "Fazla iyi."

Sonra mutfağa döndü.

Merthin, biraz kestirsin diye Lolla'yı yatağına yatırdı sonra çıkıp meyhanenin önünde bir sıraya oturdu. Bulunduğu yerden aşağı Cüzam Adası'na bakarak, büyük bir tahta üzerine adanın krokisini çizmeye başladı. Bir yandan da eylül güneşinin tadını çıkarıyordu, çok fazla bir iş yapamadı, çünkü önünden geçen herkes, ona hoş geldin demek ve dokuz yıldır neler yaptığını öğrenmek istiyordu.

Akşama doğru, üstünde kocaman bir fıçı taşıyan arabasını süren Mark Webber koca bedeniyle göründü. Mark her zaman dev gibiydi, ama şimdi şişko bir dev olmuştu.

Merthin onun kocaman elini sıktı.

"Melcombe'daydım." dedi Mark. "Birkaç haftada bir gidiyorum."

"Fıçıda ne var?"

"Bordeaux şarabı. Doğrudan gemiden aldım. Bu arada yeni haberleri de duydum. Prenses Joan'ın İspanya'ya gitmekte olduğunu biliyor muydun?"

"Evet."

Avrupada kulağı delik herkes Kral Edward'ın on beş yaşındaki kızının, Kastilya tahtının varisi Prens Pedro'yla evleneceğini duymuştu. Bu evlilik, İngiltere ile İber yarımadasındaki krallıkların en büyüğü arasında bir anlaşma sağlayacaktı. Böylece Edward Fransa'ya karşı açtığı bitip tükenmez savaşlarıyla uğraşırken güneyden gelebilecek herhangi bir saldırı için endişelenmeyecekti.

"Eee," dedi Mark.

"Joan, Bordeaux'da vebadan ölmüş?"

Merthin iki kere şok oldu. Birincisi Edward'ın Fransa'daki durumu tehlikeye düştüğü, ikincisi de veba oralara kadar yayıldığı için.

"Bordeaux'da veba mı varmış?"

"Cesetler sokaklarda yığılıymış, Fransız denizciler söylediler."

Merthin'in sinirleri bozuldu. "Büyük Ölümü" gerilerde bıraktığını sanıyordu. İngiltere'ye geçmeyeceğini kim garanti edebilirdi ki? Kendisi için korkmuyordu, çünkü kimse bu hastalığa ikinci kez yakalanmıyordu. Lolla'da bir şekilde bu hastalığın bulaşmadığı insanlardan biriydi. Yani ikisi de güvencedeydi. Buradakiler için korkuyordu, özellikle de Caris için.

Mark'ın kafasında başka şeyler vardı.

"Tam zamanında döndün. Genç tüccarların çoğu, başkan olarak Elfric'den çok şikâyetçi. Çoğu zaman Godwyn'in bekçi köpeği gibi davranıyor. Ona meydan okumayı planlıyorum. Sen etkili olabilirsin. Halk meclisinin toplantısı var bu akşam. Sen de gel, hemen seni üyeliğe kabul edelim."

"Çıraklık süremi tamamlamamış olmamın bir sakıncası olmaz mı?"

"Burada ve yurtdışında yaptığın bu kadar binadan sonra mı? O biraz zor."

"Pekâlâ," dedi Merthin.

Eğer adasında bir şeyler yapmak istiyorsa, herhangi bir loncanın üyesi olmalıydı. İnsanlar yeni binalara itiraz etmek için her zaman bir bahane bulurdu, bu durumda kendi kendini desteklemek zorunda kalabilirdi. Ama kabul edileceğinden Mark kadar emin değildi.

Mark fıçısını eve götürdü, Merthin de akşam yemeğini yedirmek üzere Lolla'nın yanına çıktı. Gün batımında Mark, Bell'e döndü ve Merthin'le birlikte anacaddede yürümeye başladılar. Ilık öğleden sonra, serin bir akşama dönüyordu.

Lonca binası, burada köprü projesini meclis üyelerine sunduğu zaman Merthin'e güzel bir bina gibi gelmişti. Ama şimdi, İtalya'daki halka ait o muhteşem binaları gördükten sonra son derece beceriksizce ve çirkin görünüyordu gözüne. Bounaventura Caroli ve Loro Fiorentino gibi adamlar, taş bodrum katında bir hapishane ve bir mutfak olan ve üst kattaki büyük salonu, çatıyı desteklemek için dizilmiş bir sıra sütunla dolu bu kaba saba bina hakkında ne düşünüyorlardı acaba? Mark, Merthin'i Kingsbridge'e yeni gelmiş ya da onun yokluğunda meşhur olmuş bir grup adamla tanıştırdı. Çoğunun yüzü, biraz yaşlanmış olsalar da tanıdık geliyordu. Merthin, iki gündür karşılaşamadığı birkaç eski ahbapla da selamlaştı. Aralarında Elfric de vardı. Elfric, gösterişli, brokar kumaştan gümüş ipliklerle dikilmiş bir pelerin giymişti. Hiç şaşırmış görünmüyordu, birileri Merthin'in döndüğünü söylemiş olmalıydı. Düşmanlığını gizlemeye çalışarak bakıyordu.

Başrahip Godwyn ve yardımcısı Rahip Philemon da oradaydı. Merthin, kırk iki yaşındaki Godwyn'in giderek dayısı Anthony'ye benzediğini fark etti. Ağzının kenarlarındaki, hiçbir şeyden memnun olmayan, somurtkan çizgileri bile aynıydı. Kendisini tanımayanları kandıran, sahte bir nezaket ifadesi oturtmuştu yüzüne. Philemon da değişmişti. Artık eskisi gibi zayıf ve beceriksiz değildi. Zengin bir tüccar gibi şişmanlamıştı. Küstahca bir kendine güven havası taşıyordu. Oysa Merthin onun dış görünüşünün altındaki kaygılarını ve yağcı bir dalkavuk olduğu için kendinden nefret etti-

ğini anlayabiliyordu. Philemon elini yılana dokunurmuş gibi sıktı. Merthin eski nefretinin bu kadar uzun ömürlü olduğunu görmekten çok üzüntü duydu.

Yakışıklı, siyah saçlı bir genç adam, Merthin'i görünce istavroz çıkardı ve Merthin'in eski çırağı Jimmie olduğunu, ama şimdi herkesin kendisine Jeremiah Builder diye hitap ettiğini anlattı. Merthin onun bir lonca üyesi olacak kadar iyi işler çıkartmasına çok memnun oldu. Jimmie her zamanki gibi batıl inançlıydı hâlâ.

Mark önüne gelen herkese, Prenses Joan hakkında duyduklarını anlattı. Merthin, veba hakkında bir iki meraklı soruya cevap verdi. Fakat Kingsbridge'li tüccarlar daha çok Kastilya ile anlaşmanın bozulmasının Fransız savaşını kötü etkileyeceğinden ve bunun da iş hayatı için kötü sonuçlar doğuracağından endişeleniyorlardı.

Elfric dev yün çuvalı terazisinin önündeki büyük koltuğa oturdu ve toplantıyı açtı. Mark hemen Merthin'in üyeliğe kabul edilmesini önerdi.

Beklendiği gibi Elfric itiraz etti.

"Daha önce de hiçbir lonca onu üyeliğe kabul etmemişti. Çünkü çıraklık süresini tamamlamadı."

"Kızınla evlenmediği için böyle düşünüyorsun." dedi biri, herkes kahkahalarla güldü. Merthin'in konuşanı tanıması birkaç dakikasını aldı, Bill Watkin'di, inşaat ustası, saçsız tepesinin etrafındaki saçları kırlaşmaya başlamıştı.

"Hayır efendim. Aranılan standartlara sahip olmayan bir zanaatkâr olduğu için." diye inatla ısrarını sürdürdü.

"Bunu nasıl söylersin? Evler, kiliseler, saraylar inşa etti." diye itiraz etti Mark.

"Ve köprümüzü, daha sekiz yıl dolmadan çatlamaya başlayan köprümüzü..."

"Onu sen yaptın Elfric."

"Merthin'in planlarına harfiyen uydum. Kemerlerin, yol yatağını ve üzerindeki trafiği taşıyamadığı besbelli. Benim monte ettiği demir çemberler, çatlakların genişlemesini önleyemiyor. Bu yüzden, orta direğin iki tarafındaki kemerleri, -ikinci bir taş yığınıyla kalınlıklarını ikiye katlayarak- güçlendirmeyi öneriyorum. Ben, bu gece

bu konuyu tartışacağımızı umduğum için maliyet hesaplarını da yapmıştım."

Elfric saldırı planını, Merthin'in kasabaya döndüğünü duyar duymaz hazırlamış olmalıydı. Merthin'i her zaman can düşmanı olarak görmüştü, şimdi de değişen bir şey yoktu. Oysa köprüdeki sorunu anlayamadığı için Merthin'e hayatının fırsatını verdiğinin farkında bile değildi.

Alçak sesle Jeremiah'a:

"Bana bir iyilik yapar mısın?" diye sordu.

"Benim için yaptığın bunca şeyden sonra mı? Ne istersen."

"Manastıra koş, Hemşire Caris'le konuş acilen. Benim çizdiğim orijinal köprü planlarını bulmasını söyle. Manastırın kütüphanesinde olmalılar. Hemen buraya getir."

Jeremiah anında odadan kayboldu.

Elfric devam ediyordu:

"Bütün lonca üyelerine şunu söylemeliyim ki ben Başrahip Godwyn'le bu konuda görüştüm, kendisi manastırın bu masrafı karşılayamayacağını söyledi. Bu tamiratı bizim finanse etmemiz lazım. Köprü ilk yapıldığında olduğu gibi, paralarımızı sonradan toplanan geçiş ücretlerinden geri alırız."

Hepsi homurdandı. Sonra uzun ve gergin bir tartışma başladı. Lonca üyelerinin her birinin ne kadar para koyması gerektiğini tartışıyorlardı. Merthin odada kendi aleyhine bir düşmanlık duygusunun oluşmaya başladığını hissetti. Elfric'in de amacı buydu zaten. Merthin bu arada gözü kapıda Jeremiah'ın gelmesini bekliyordu.

Bill Watkin: "Eğer hata onun çizdiği planlardaysa, tamirat parasını Merthin ödemeli."

Merthin daha fazla tartışmanın dışında kalamadı. İhtiyatlı olmanın canı cehennemeydi.

"Kabul ediyorum." dedi.

Şaşkınlık dolu bir sessizlik oldu.

"Eğer çatlaklara benim planımdaki bir hata sebep olmuşsa, bütün tamirat masrafını ben ödeyeceğim." diye devam etti hiçbir şeyi umursamadan.

Köprüler pahalı yatırımlardı; eğer sorun konusunda yanılıyorsa bu, servetinin yarısına mal olurdu.

Bill: "Çok cömertçe bir teklif." dedi.

Merthin:

"Ama, eğer üyeler izin verirse bir şey söylemem gerek." diyerek Elfric'e baktı.

Elfric duraksadı, reddetmek için bir sebep bulmaya çalıştı. Ama Bill atıldı.

"Bırakın konuşsun!" Arkasından neredeyse bir koro ona eşlik etti.

Elfric istemeye istemeye kabul etti.

"Teşekkür ederim." dedi Merthin.

"Eğer bir kemer zayıfsa, kendine özel bir şekilde çatlar. Kemerin üstündeki taşlar, aşağı doğru bastırılır, böylece alt kenarları yanlara doğru açılır ve çatlak, kemerin üst kısmında, iç kaviste oluşur, yol yatağının altında."

"Doğru." dedi Bill Watkin.

"Ben böyle çatlakları daha önce görmüştüm. Genellikle çok tehlikeli olmaz."

Merthin devam etti:

"Köprüde gördüğünüz çatlaklar, benim anlattığım türden değil. Elfric'in iddia ettiğinin aksine kemerler yeterince güçlü. Kemerlerin kalınlığı, temelde çapının yirmide bir oranında ki bu da her ülkede standart orandır."

Odadaki inşaat ustaları başlarını salladılar. Hepsi bu oranı biliyorlardı.

"Kemerin üst kısmında bir sorun var. Çatlaklar, yatay olarak, merkez payandanın her iki yanında, kemerin yükseldiği yerlerde oluşmuş."

Bill yeniden konuştu.

"Bazen dört cepheli tonozlarda da görülür."

"Evet, ama köprüde öyle değil." diye belirtti Merthin. "Tonozlar temiz."

"Öyleyse çatlakların sebebi ne?"

"Elfric benim asıl planımı uygulamadı."

"Uyguladım!" diye atıldı Elfric.

"Ben planımda payandaların ikisinin de diplerine büyük moloz taşlardan birer yığın yapılmasını özellikle belirtmiştim."

"Taş yığını mı?" diye sordu Elfric alay ederek.

"Yani köprünü o taş yığınlarının mı ayakta tuttuğunu söylüyorsun?"

"Evet, öyle söylüyorum." dedi Merthin.

Odadaki bütün ustaların Elfric'le aynı şüpheciliği paylaştıklarını sezdi Merthin. Ama onlar köprü yapımı hakkında bir şey bilmiyorlardı. Suyun içinde oldukları için öteki binalardan farklı teknikler kullanmak gerekiyordu.

"Taş yığınları planın temel parçalarından biriydi."

"Çizimlerde onlar yoktu."

"İddianı ispatlamak için çizimlerimi hepimize göstermeye ne dersin Elfric?"

"Çizim döşemesi çoktan yok oldu."

"Ben parşömen üzerine bir çizim yapmıştım. Manastırın kütüphanesinde duruyor olmalı."

Elfric Godwyn'e baktı. İşte o anda, iki adam arasındaki işbirliği meydana çıktı; Merthin ötekilerin de bunu görebilmiş olmalarını diledi içinden.

Godwyn: "Parşömen çok pahalı. Uzun zaman önce çizim silindi ve kâğıt yeniden kullanıldı." dedi.

Merthin, Godwyn'in söylediklerine inanmış gibi başını salladı. Hâlâ Jeremiah'dan bir haber yoktu. Bu durumda Merthin tartışamıyordu, orijinal planlar olmadan kazanmak zorundaydı.

"Taşlar, çatlaklara sebep olan soruna engel olabilirdi." dedi.

Philemon atıldı:

"Bunu sadece sen söylüyorsun, değil mi? Neden sana inanalım? Elfric'in sözüne karşılık senin sözün."

Merthin, son kozunu oynaması gerektiğini anladı. Ya hep ya hiç diye düşündü.

"Size sorunun ne olduğunu söyleyeceğim ve yarın şafak vakti benimle nehir kenarında buluşursanız, bunu size kanıtlayacağım."

Elfric bu meydan okumayı reddetmeye hazırlanıyordu ki Bill Watkin, "Son derece adil bir çözüm. Orada olacağız." diye atıldı.

"Bill, iyi yüzebilen ve dalabilen iki delikanlı da getirebilir misin?"

"Kolay."

Elfric toplantının kontrolünü kaybetmişti. Godwyn kukla başkan olduğunu kanıtlar gibi müdahale etti.

"Sen bizimle alay mı ediyorsun?" diye sordu öfkeyle.

Ama geç kalmıştı. Ötekiler iyice meraklanmışlardı.

"Bırakın iddiasını ispat etsin." dedi Bill. "Eğer bizimle dalga geçiyorsa, nasıl olsa anlarız."

Tam o sırada Jeremiah içeri girdi. Merthin elindeki, tahta bir çerçeveye gerilmiş olan büyük parşömen kâğıdını görünce rahatladı. Elfric panik içinde Jeremiah'a baktı.

Godwyn bembeyaz kesilmişti.

"Kim verdi onu sana?" diye sordu.

"Bu soru her şeyi açıklıyor." diye yorumladı Merthin. "Başrahip, o çizimin ne olduğunu ya da nereden geldiğini sormadı bile, öyle görünüyor ki zaten biliyor. Sadece kimin verdiğini merak ediyor."

Bill: "Boş ver bunları. Çizimi göster bize Jeremiah."

Jeremiah, terazinin önünde durdu ve herkes iyice görebilsin diye çerçeveyi sağdan sola gezdirdi. Tonozların dibinde, Merthin'in sözünü ettiği taş yığınlarının çizimi yapılmıştı.

Merthin ayağa kalktı.

"Sabahleyin ne işe yaradıklarını göstereceğim size."

Yaz, sonbahara dönüyordu artık ve şafak vakti köprü kenarı nemli ve soğuktu. Bir tartışmanın yapılacağı haberi hızla yayılmıştı. Halk meclisi üyelerinin yanı sıra iki ila üç yüz kişi Merthin'le Elfric'in arasında gerçekleşecek çatışmayı izlemeye gelmişti. Caris bile oradaydı. Merthin bunun sadece bir mühendislik problemi hakkında yapılan bir tartışma olmadığının farkındaydı. Yaşlı boğaya meydan okuyan genç ufaklıktı Merthin ve bütün sürü onları izliyordu.

Bill Watkin, on iki ve on üç yaşlarında, üstlerinde sadece iç donları olduğu için soğuktan titreyen iki çocuğu tanıştırdı. Mark Webber'in iki küçük oğlu Dennis ve Noah'dı bunlar. On üç yaşında olan Dennis annesi gibi kısa ve tombuldu. Kızılımsı kahverengi saç-

ları sonbahar yaprakları gibiydi. Noah, iki yaş daha küçüktü, ama daha uzun boyluydu, Mark kadar iri olacağa benziyordu. Merthin kendini kısa boylu kızıl kafayla özdeşleştirmişti. Dennis de o yaşlarda Merthin gibi küçük kardeşi kendisinden iri ve uzun olduğu için utanıyor muydu acaba?

Merthin, Elfric'in Mark'ın oğullarının dalgıç olarak orada bulunmasına itiraz edebileceğini düşündü. Elfric babalarının onlara olanları daha önceden anlattığını ve ne söylemeleri gerektiğini öğrettiğini zannedebilirdi. Neyse ki Elfric hiçbir şey söylemedi. Mark'ın şeffaflık derecesinde dürüst bir adam olduğunu herkes biliyordu. Hiç kimse onun böyle bir riyakârlık yapacağını aklına bile getirmezdi. Görünen oydu ki Elfric bunun farkındaydı, daha doğrusu Godwyn farkındaydı.

Merthin çocuklara ne yapacaklarını anlattı.

"Ortadaki payandaya yüzün, sonra dalın. Tonozun suyun dibine doğru dümdüz indiğini göreceksiniz. Sonra temele geleceksiniz. Bu, harçla birleştirilmiş büyük bir taş kütlesi. Nehir yatağına ulaştığınızda temelin altına dokunun. Muhtemelen hiçbir şey göremeyeceksiniz, çünkü su, çok çamurlu olacak. Ama nefesinizi mümkün olduğunca uzun tutun ve temelin bütün etrafını araştırın. Sonra yukarı çıkın ve ne bulduğunuzu açıkça anlatın."

Çocuklar birlikte suya atladılar ve yüzerek açıldılar. Merthin oraya toplanan kasabalılara döndü: "Bu nehrin yatağı kayalık değil, çamur. Akıntı, payandaların etrafında girdap oluşturuyor ve direklerin altındaki çamuru sürükleyip götürüyor. Oluşan boşluğu da su dolduruyor. Aynı şey eski tahta köprüde de olmuştu. Meşe tonozlar artık nehir yatağına oturmuyor, köprünün üst kısmından aşağı doğru boşlukta sallanıyorlardı. İşte köprü bu yüzden çökmüştü. Aynı şeyin yeni köprüye de olmasını engellemek için tonozların ayaklarına, büyük taş parçalarının yığılmasını öngörmüştüm. Bu taş yığınları, akıntının gücünü kesecek ve böylece tonozlar çok az zarar görecekti. Oysaki taşlar belirtilen yerlere yığılmamış ve bu yüzden tonozların altı akıntıyla oyulmuş. Artık köprüyü desteklemiyorlar, ona asılı vaziyette duruyorlar. İşte, tonozların kemerle birleştiği yerlerdeki çatlakların sebebi bu."

Elfric malum şüpheciliğiyle homurdandı, ama diğerleri çok ilgilenmişlerdi. Çocuklar nehrin ortasına geldiler, orta tonoza dokundular, derin nefes alarak gözden kayboldular.

Merthin: "Döndüklerinde, tonozun nehir yatağına oturmadığını, su dolu bir çukurun üstünde asılı durduğunu söyleyeceklerdir. Bu çukur bir adamı içine alabilecek büyüklükte olabilir."

Haklı olduğunu umuyordu.

Çocukların ikisi de suyun altında insanı şaşırtacak kadar uzun kaldılar. Merthin kendini onların yerine koyuyor, nefesinin kesildiğini hissediyordu. Sonunda önce kırmızı sonra kahverengi bir kafa suyun üstüne çıktı. İki çocuk kısaca konuştular, aynı şeyleri yaptıklarından emin olarak başlarını salladılar ve sahile doğru kulaç atmaya başladılar.

Merthin teşhisinden yüzde yüz emin değildi ama çatlakları başka bir açıklama yolu yoktu. Öte yandan, kendinden çok emin görünmesi gerektiğinin farkındaydı. Eğer yanılıyorsa aptal durumuna düşecekti.

Çocuklar kıyıya ulaştılar ve soluk soluğa sığ suda yürüyerek dışarı çıktılar. Madge'in getirdiği battaniyeleri titreyen omuzlarına sardılar. Nefesleri düzene girene kadar birkaç dakika bekledi Merthin. Sonra sordu: "Eee, ne buldunuz?"

"Hiçbir şey." dedi büyük olanı Dennis.

"Ne demek hiçbir şey?"

"Direğin dibinde hiçbir şey yok."

Elfric zafer kazanmış gibi gururla:

"Sadece nehir yatağının çamuru var demek istiyorsun herhalde."

"Hayır!" dedi Dennis.

"Çamur yok, sadece su var."

Noah söze girdi:

"Senin bile kolaylıkla girebileceğin büyük bir çukur var. O büyük sütun suyun içinde boşlukta asılı gibi duruyor, altında hiçbir şey yok."

Merthin rahatladığını gizlemeye çalıştı.

Elfric yaygarayı bastı. "Bir moloz taş yığınının bütün sorunu halledeceğini söyleyen bir başka yetkili kişi yok daha."

Ama kimse onu dinlemiyordu. Kalabalığın gözünde Merthin iddiasını kanıtlamıştı. Yorumlar yaparak, sorular sorarak etrafında toplandılar. Birkaç dakika sonra Elfric tek başına yürüyerek uzaklaştı.

Merthin bir an ona acıdı. Ama sonra Elfric'in bir tahta parçasıyla nasıl yüzüne vurduğunu hatırlayınca acıma duygusu sabahın ayazında buharlaşıp havaya karıştı.

56

Ertesi gün, Merthin'i görmek isteyen bir keşiş geldi Bell'e. Kukuletasını arkaya itince, Merthin önce onu tanıyamadı. Sonra keşişin dirseğinden kesilmiş sol kolunu görünce Keşiş Thomas olduğunu anladı. Thomas şimdi kırk yaşlarındaydı, sakalı kırlaşmış, gözlerinin ve ağzının kenarlarında derin çizgiler oluşmuştu. Bunca yıldan sonra sırrı hâlâ tehlikeli miydi diye merak etti Merthin. Eğer sırrı ortaya çıkarsa Thomas'ın hayatı yine tehlikede olur muydu?

Ama Thomas bundan söz etmeye gelmemişti.

"Köprü konusunda haklıydın." dedi.

Merthin başını eğdi. Bu baş eğişte acı bir tatmin duygusu vardı. Haklıydı, ama Başrahip Godwyn onu kovmuştu ve sonuçta köprüsü asla mükemmel olamayacaktı.

"O moloz taş yığınlarının önemini anlatmak istedim o zaman." dedi. "Ama Elfric'le Godwyn'in beni asla dinlemeyeceklerini biliyordum. Bu yüzden ben de Edmund'a anlattım. Ama o da öldü."

"Bana söylemeliydin."

"Keşke öyle yapsaydım."

"Benimle kiliseye gel." dedi Thomas.

"Madem çatlaklardan bu kadar iyi anlıyorsun, sana bir şey göstermek istiyorum."

Merthin'i kilisenin güney kanadına götürdü. Elfric buradaki ve koro bölmesinin güney koridorundaki kemerleri on bir yıl önce kısmi çökmeden sonra tamir etmişti. Merthin, Thomas'ın kaygılandığı şeyi hemen gördü. Çatlaklar yeniden görülmeye başlamıştı.

"Yeniden çatlayacaklarını söylemiştin."

"Sorunun ana sebebini bulamadığınız sürece, evet."

"Haklıymışsın. Elfric ikinci kez yanılmış."

Merthin'in yüreği ağzına geldi. Eğer kulenin yeni bir tamire ihtiyacı olursa...

"Bunu siz anlıyorsunuz, ama ya Godwyn?"

Thomas cevap vermedi.

"Asıl sebebin ne olduğunu düşünüyorsun?"

Merthin hemen bu acil sorun üzerine yoğunlaştı. Yıllardır bunun üzerinde kafa patlatmıştı.

"Bu orijinal kule değil, değil mi?" diye sordu.

"*Timothy'nin Kitabı*'na göre bu kule daha yüksek olarak yeniden yapılmış."

"Evet, yüz yıl kadar önce. Ham yün ticaretinin patlama yaptığı yıllarda. Çok mu yüksek yapmışlar sence?"

"Her şey temellere bağlı."

Katedralin bulunduğu bölge güneye, nehre doğru hafif meğilliydi. Bu da bir etken olabilirdi. Geçit boyunca, kulenin altından kuzey kanadına doğru yürüdü. Geçitin kuzeydoğu köşesindeki masif sütunun ayağında durup başının üstünde, kuzey kanadından duvara kadar uzanan kemere baktı.

"Ben en çok güney kanadından endişeliyim." dedi Thomas.

"Buralarda pek sorun yok."

Merthin: "Kemerin tam tepe yayının içinde bir çatlak var." dedi çatlağı işaret ederek. "Köprü payandaları da gerektiği gibi yerleştirilmezse, orada da böyle çatlaklar oluşur ve ayaklar ayrılmaya başlar."

"Ne diyorsun sen? Kule kuzey kanadından kopuyor mu?"

Merthin tekrar geçitten geçerek kemerin güney kanadındaki eşine baktı.

"Bu da çatlamış, üst taraftan, görüyor musunuz? Üstteki duvarda da çatlaklar var."

"Çok büyük çatlaklar değil."

"Ama, neler olduğunu açıklıyor. Kuzey tarafta kemer esnemiş, güney taraftakini sıkıştırıyor. Bu demektir ki kule güneye doğru kayıyor."

Thomas çok endişelenmiş görünüyordu.

"Dimdik duruyor gibi." dedi.

"Gözle fark edemezsiniz. Ama kuleye çıkıp geçitteki sütunlardan birinin tepesinden aşağı doğru bir çekül sallarsanız, çekülün yere değdiği noktanın, sütunun bir on-on beş santim güneyinde kaldığını göreceksiniz. Kule eğildikçe, koro bölümünün duvarından ayrılacak ve en büyük hasar da burada olacak."

"Ne yapılabilir?"

Merthin'in içinden: "Beni, yeni bir kule yapmakla görevlendirebilirsiniz" demek geçti, ama bu fazla acelecilik olurdu.

"Herhangi bir işe başlamadan önce biraz daha araştırma yapmalıyız." dedi heyecanını frenleyerek.

"Çatlakların, kulenin kaymasından kaynaklandığını bulduk, ama şimdi sorun şu, neden kayıyor?"

"Bunu nasıl öğreneceğiz?"

"Bir çukur kazacağız." dedi Merthin.

Sonunda Jeremiah çukuru kazdı. Thomas, doğrudan Merthin'i görevlendirmek istemiyordu. Godwyn'den araştırmalar için gereken parayı koparmak her zamanki gibi çok zordu zaten. Godwyn'in hiçbir zaman parası olmazdı, üstelik kesinlikle herhangi bir araştırmaya gerek olmadığını söyleyecekti. En iyisi Merthin'in eski öğrencisi Jeremiah idi.

Jeremiah ustasından öğrendiği gibi hızlı çalışmayı seviyordu. İlk gün güney kanadındaki döşeme taşlarını kaldırdı. Ertesi gün adamları, geçitin büyük güneydoğu payandasının etrafındaki toprağı kazmaya başladılar.

Çukur derinleştikçe, biriken toprağı çıkartmak için tahtadan bir çeşit asansör yaptı Jeremiah. İkinci hafta, çukurun duvarlarına, işçilerin dibe inebilmeleri için tahta merdivenler yapmak zorunda kaldı.

Bu arada halk loncası, Merthin'le köprünün tamiratı için özel bir sözleşme yaptı. Doğal olarak Elfric yine itiraz etti, ama artık bu işin en iyisi olduğunu iddia edecek durumda değildi. Üstelik tartışmak da istemiyordu.

Merthin bütün enerjisi ve hızıyla yeni işine başladı. İki sorunlu köprü payandasının etrafına koferdamlar yaptı, içindeki suyu boşalttı ve payandaların altındaki çukurları, harçla karıştırdığı moloz

taşlarla doldurdu. Daha sonra payandaların etrafına büyük kaya parçaları yerleştirecekti ki başından beri olması gereken buydu. Sonunda Elfric'in o çirkin demir çemberlerini çıkarabilecek, çatlakları harçla sıvayabilecekti. Temeller iyice sağlamlaştıktan sonra çatlaklar bir daha oluşmazdı.

Ama Merthin'in asıl istediği kulenin yeniden yapılması işinin kendisine verilmesiydi.

Kolay olmayacaktı tabii. Önce projenin manastır ve halk meclisi tarafından kabul edilmesi, iki can düşmanı Godwyn ve Elfric tarafından onaylanması gerekiyordu. Ve tabii Godwyn'in para bulması lazımdı.

İlk adım olarak Merthin, Mark'ı, halk meclisi başkanı seçimlerinde Elfric'in yerine adaylığını koyması için ikna etti. Başkan yılda bir kez; Toplu Kutsama Gününde, kasımın birinde seçilirdi. Genelde bütün başkanlar ya istifa eder ya da ölünceye kadar yeniden seçilirlerdi. Ama yine de seçimler herkese açıktı, isteyen bu yarışa katılabilirdi. Aslında Elfric de adaylığını, eski başkan Edmund Wooler hâlâ görevi başındayken koymuştu.

Mark biraz daha teşvik bekliyordu. Elfric'in yönetimine son vermek için can atıyordu. Elfric, Godwyn'e o kadar yakındı ki ayrı bir halk meclisinin olmasına gerek kalmıyordu. Kasaba aslında manastırın dar, tutucu, yeni fikirlere karşı güvensiz, kasabalıların ihtiyaçlarıyla ilgilenmeyen kafasıyla yönetiliyordu.

İki aday, seçim kampanyalarına başladılar. Elfric'in destekçileri genellikle ya iş verdiği ya da malzeme satın aldığı kişilerden oluşuyordu. Ama köprü konusundaki son tartışmada Elfric fena halde bozguna uğrayınca yandaşları çok üzülmüşlerdi. Mark'ın destekçileri ise aksine son derece çoşkulu ve heyecanlıydılar.

Merthin her gün katedrale gidiyor ve Jeremiah'ın kazılarıyla ortaya çıkan güçlü sütunun temellerini inceliyordu. Temeller, kilisenin diğer bölümleriyle aynı taştan yapılmıştı, harçla karıştırılmış katmanlardı, ancak görünmeyecekleri için pek özenli düzeltilmemişlerdi. Her katman bir üsttekinden daha genişti, piramitler gibi. Kazı derinleştikçe her katı bir zayıflık var mı diye dikkatle inceliyordu, ama bulamamıştı. Sonunda bulacağından emindi.

Merthin aklından geçenleri kimseyle paylaşmadı. Eğer şüpheleri doğru çıkar da on üçüncü yüzyılda yapılan kulenin on ikinci yüzyılda yapılan temellere ağır geldiğini kanıtlayabilirse, çözüm belliydi. Kule yıkılacak ve yerine yenisi yapılacaktı. Ve yeni kule, İngiltere'nin en yüksek kulesi olacaktı.

Ekimin ortalarında bir gün Caris kazının yapıldığı yere geldi. Sabahın erken saatleriydi, kış güneşi büyük doğu penceresinden içeriyi aydınlatıyordu. Kukuletası, başının etrafında bir hale gibi görünüyordu. Çukurun kenarında durdu. Merthin'in kalp atışları hızlandı. Belki cevabını vermeye gelmişti. Hızla merdivenleri tırmandı.

Her zamanki gibi güzeldi. Kuvvetli güneş ışığında, geçen dokuz yılın yüzünde yaptığı küçük değişikliklere rağmen çok güzeldi. Cildi eskisi kadar gergin değildi, dudaklarının kenarında incecik çizgiler oluşmuştu. Ama yeşil gözleri Merthin'in hayran olduğu zekâsıyla hâlâ pırıl pırıldı.

Birlikte büyük salonun güney kanadını geçtiler ve bir sütunun yanında durdular. Bu sütun Merthin'e daima Caris'i burada nasıl arzuladığını hatırlatıyordu.

"Seni gördüğüme çok sevindim. Saklanıyor gibiydin."

"Ben bir rahibeyim. Benim saklanarak yaşamam gerekiyor."

"Ama yeminini geri almayı düşünüyorsun."

"Daha karar vermedim."

Merthin yavaş yavaş ümidini kaybediyordu.

"Ne kadar zamana ihtiyacın var?"

"Bilmiyorum."

Bakışlarını başka yöne çevirdi. Onun böyle tereddüt etmesinin kendisini nasıl yaraladığını belli etmek istemiyordu. Hiçbir şey söylemedi. Mantıksız davranmaya başladığını söyleyebilirdi, ama ne işe yarayacaktı?

"Teneh'deki aileni ziyarete gideceksin herhalde."

Merthin başını eğdi. "Yakında, Lolla'yı görmek isteyeceklerdir." dedi.

Kendisi de onları görmek istiyordu. Kule ve köprünün sorunlarıyla çok meşgul olduğu için ziyaretini geciktirmişti.

"O zaman, kardeşinle, Wigleigh'de Wulfric hakkında konuşmanı çok isterim."

Merthin kendisi ve Caris hakkında konuşmak istiyordu, Wulfric ve Gwenda'ya dair değil. Soğuk bir sesle cevap verdi.

"Ralph'a ne söylememi istiyorsun?"

"Wulfric para karşılığında değil, boğaz tokluğuna çalışıyor. Çünkü Ralph ona bir dönüm bile toprak vermedi."

Merthin omuzlarını silkti.

"Wulfric de Ralph'ın burnunu kırdı."

Konuşmanın tartışmaya döneceğini hissetti ve kendi kendine neden kızgın olduğunu sordu. Caris haftalardır onunla konuşmuyordu, sessizliğini Gwenda'nın hatırı için bozmuştu. Kızgınlığı, Gwenda'nın Caris'in gözündeki değeri içindi. Önemli bir şey değildi belki, ama kafasından çıkaramıyordu.

Caris öfkeyle parladı.

"On iki yıl önceydi o! Ralph'in artık Wulfric'i cezalandırmaya bir son vermesi gerekmez mi?"

Merthin, Caris'le aralarında yaşadıkları ciddi boyutlu anlaşılmazlıkların çoğunu unutmuştu, ama bu konu her zaman karşısına çıkıyordu. Merthin konuyu kapatmak istercesine:

"Elbette bir son vermeli, benim düşünceme göre. Ama burada önemli olan Ralph'ın fikri."

"Öyleyse fikrini değiştirmeye çalış."

Onun hükmedici tavırlarına gücenmişti.

"Emrinize amadeyim efendim." dedi.

"Bu sitem niye şimdi?"

"Çünkü, ben senin emrinde değilim, oysa sen öyle görüyor gibisin. Ve kendimi, seninle birlikte olmaya çalıştığım için biraz aptal gibi hissediyorum."

"Ah, Tanrı aşkına!" dedi. "Senden bir şey yapmanı istedim diye mi hakarete uğramış gibi hissediyorsun?"

Merthin, bazı nedenler yüzünden Caris'in kendisini reddedip manastırda kalmayı kafasına koyduğundan emindi. Duygularını kontrol altına almaya çalıştı:

"Eğer evli bir çift olsaydık benden her şeyi isteyebilirdin. Ama, hem beni reddetme seçeneğini elinde koz olarak tutuyorsun hem de böyle davranıyorsun. Bu sence biraz küstahlık olmuyor mu?"

Biraz abarttığının farkındaydı, ama kendini tutamamıştı. Eğer gerçek duygularını açıklasaydı, gözyaşlarına boğulacaktı.

Wulfric'e yapılan haksızlığa karşı duyduğu öfke gözlerini o kadar kör etmişti ki Merthin'in rahatsızlığını fark edememişti.

"Ama kendim için bir şey istemedim." diye itiraz etti.

"Ah, yüce gönüllülüğün yüzünden bunları yaptığının farkındayım. Ama nedense hâlâ beni kullandığını hissediyorum."

"Tamam öyleyse, yapma."

"Gayet tabii ki yapacağım."

Birden daha fazla dayanamayacağını anladı. Arkasını dönerek Caris'den uzaklaştı. Adlandıramadığı bir hırsla titriyordu. Büyük kilisenin koridorunu geniş adımlarla geçerken kendini toparlamaya uğraşıyordu. Kazının yapıldığı yere geldi. Çok aptalcaydı diye düşündü ve arkasını döndü, ama Caris gitmişti.

Çukurun kenarında durdu, içindeki fırtınanın dinmesini bekleyerek aşağı baktı.

Bir süre sonra kazının can alıcı bir noktaya geldiğini fark etti. Çukurun derinliği on metreyi bulmuştu. Adamlar taş temelleri geçmiş, onun altında neler olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Şu anda Caris konusunda yapabileceği bir şey yoktu. En iyisi kendini işine vermekti. Derin bir nefes aldı, yutkundu ve merdivenlerden aşağı inmeye başladı.

Gerçeğe iyice yaklaşmışlardı artık. Kazmaya devam eden adamları izlerken, Caris'e duyduğu öfke hafifliyordu. Birbiri ardına kürekler dolusu çamur kazılıp atılmıştı. Merthin temellerin altında açığa çıkan toprak tabakasını inceledi.

Kumla küçük taşların karışımı gibi bir şeydi. Adamlar bir yandan çamuru çıkarırken, kumlu nesne de açtıkları çamura damlıyordu.

Merthin durmalarını söyledi. Yere çömelip o kumlu materyalden bir avuç aldı. Çevredeki toprağa hiç benzemiyordu. Bu bölgede olması normal değildi, öyleyse inşaatçıların koydukları bir şey olmalıydı. Keşfettiği şeyin heyecanı bütün vücudunu sardı. Üzüntüsünü hatırlamıyordu bile.

"Jeremiah!" diye seslendi.

"Rahip Thomas'ı bul hemen, çabuk ol."

Adamlara kazmaya devam etmelerini ancak çukurun çapını küçültmelerini söyledi. Bu noktada geniş bir çukur binaya zarar verebilirdi. Bir süre sonra Jeremiah, Thomas'la birlikte döndü. Üçü birden adamların çukuru derinleştirmelerini izliyorlardı. Yavaş yavaş kumlu katman bitti ve yeniden doğal çamurlu toprak tabakası başladı.

"Bu kumlu şey nedir? Çok merak ettim." dedi Thomas.

"Sanırım ben biliyorum." dedi Merthin.

Çok gururlu görünmek istemiyordu. Yıllar önce, sorunun köküne inmeden Elfric'in tamirlerinin bir işe yaramayacağını söylemişti ve haklıydı işte. Ama "Ben demiştim" demek pek akıllıca olmazdı.

Jeremiah ve Thomas merakla yüzüne baktılar.

Merthin açıkladı.

"Temel çukuru kazdığınız zaman dibini harçla karışık molozla örtersiniz. Sonra temel taşlarını bunların üzerine koyarsınız. Temel, üstündeki binayla uygun orantıdaysa, gayet iyi bir sistemdir."

Thomas sabırsızlıkla:

"İkimiz de bunları biliyoruz." dedi.

"Burada olan şey şu: Kendisi için planlanmamış temeller üzerine fazla yüksek bir kule yapılmış. Bu fazladan ağırlık, yüz yıldan uzun bir süredir orada dururken moloz ve harç karışımını ezmiş ve kum haline getirmiş. Kum başka materyallere yapışmaz, bu yüzden baskı altında kalınca etraftaki toprağın içine karışmış ve böylece üstteki taşlar çökmeye başlamış. Bu durum güney kanadında daha fazla etkili olmuş, çünkü arazi doğal olarak o tarafa meyilli."

Merthin sorunu nihayet açıklayabildiği için tam bir tatmin duygusu yaşıyordu.

Diğer ikisi düşünceli görünüyorlardı.

Thomas: "Sanırım temelleri güçlendirmek zorundayız."

Jeremiah başını salladı.

"Taşların altına herhangi bir destek koymadan önce o kumlu materyali boşaltmamız gerek. O zaman da temellerin altı boş kalır ve kule çöker."

Thomas'ın kafası karışmıştı.

"Öyleyse ne yapabiliriz?"

İkisi birden Merthin'e baktılar.

"Geçitin üstüne geçiçi bir çatı yapılır, iskeleler kurulur ve kule taş taş sökülür. Ondan sonra temeller güçlendirilir."

"Yani, yeni bir kule yapmak zorundayız."

Merthin'in istediği de buydu, ama öyle söylemedi. Thomas'ın kararının, arzuları tarafından etkilendiğinden kuşku duymamalıydı.

"Korkarım öyle." dedi.

"Başrahip Godwyn bundan hiç hoşlanmayacak."

"Biliyorum." dedi Merthin. "Ama başka şansı yok."

Ertesi gün Merthin, Lolla'yı eğerin üstünde önüne oturtarak Kingsbridge'den çıktı. Ormandan geçerken, Caris'le karşılıklı birbirlerine söylediklerini yeniden gözden geçirdi. Çok kaba davrandığını biliyordu. Aşkını geri kazanmaya çalışırken bu olanlar ne kadar aptalcaydı. Eline ne geçmişti sanki. Caris'in ricası son derece mantıklıydı. Evlenmek istediği kadına bu kadar küçük bir hizmette bulunmaktan neden kaçınmıştı?

Ama, evlenmeyi kabul etmemişti Caris henüz. Hâlâ, ona karşı gelmeye hakkı vardı. Merthin'in kızgınlığının asıl sebebi buydu. Nişanlı bir kızın ayrıcalıklarını kullanıyor ama yemin etmeye yanaşmıyordu.

Şimdi görülüyordu ki ona karşı çıkarak tartışmayı büyüten kendisiydi. Çok aptalca davranmıştı, son derece keyifli ve özel olabilecek bir anı kavgaya çevirmişti.

Öte yandan, üzüntüsünün altında yatan neden çok gerçekti. Caris, onun bir cevap alabilmek için daha ne kadar bekleyeceğini sanıyordu? Ne kadar bekleyebilirdi? Bunu düşünmek istemiyordu.

Her neyse, eğer Ralph'ı zavallı Wulfric'e eziyet etmekten vazgeçirebilirse ne iyi olurdu. Teneh hayli uzaktaydı. Merthin geceyi rüzgârlı Wigleigh'de geçirdi. Gwenda ve Wulfric'i buldu. Yağmurlu bir yazdan sonraki ikinci hasat gibiydiler, çok zayıftılar. Wulfric'in yarası, içine göçmüş yanağında daha bir belirgin duruyordu. İki küçük oğlanın suratları bembeyazdı. Burunları akıyordu, dudaklarında yaralar vardı.

Merthin onlara bir koyun budu, küçük bir fıçı şarap bir de altın florin verdi sanki Caris göndermiş gibi yaparak. Gwenda eti ateşte pişirdi, öfke doluydu. Kendilerine yapılan haksızlıkları anlatırken yılan gibi tıslıyor, ağzından tükürükler saçılıyordu.

"Perkin, köyün neredeyse yarısının sahibi." dedi.

"Hepsinin altından kalkabilmesinin tek sebebi Wulfric, üç kişinin yapacağı işi yapıyor. Ama doymak bilmiyor, daha fazlasını istiyor. Amacı bizi böyle beş parasız bırakmak."

"Ralph size hâlâ kin güttüğü için çok üzüldüm." dedi Merthin.

"Bu savaşı kendisi kışkırttı."

Gwenda: "Lady Philippa bile öyle söyledi."

"Eski davalar..." dedi Wulfric filozofça.

"Onu mantıklı olmaya ikna etmeye çalışacağım. Beni dinlemesi durumunda -ki pek sanmıyorum ama- ondan gerçekten ne istiyorsunuz?"

"Ah!" dedi Wulfric, gözleri uzaklara daldı.

Bunu sık sık yapmazdı.

"Her pazar ayininde, babamın işlediği toprakları geri almak için dua ediyorum."

"Bunun gerçekleşmesi imkânsız." dedi Gwenda hemen. "Perkin kolay kolay değişmez. Ölse bile mirasını bekleyen bir oğlu ve evli bir kızı, her gün daha çok boy atan iki torunu var. Biz kendimize ait küçük bir toprak parçası istiyoruz. Son on bir yıldır Wulfric, başkalarının çocuklarını doyurmak için çok çalıştı. Bu gücünden biraz da biz faydalanalım."

"Bu cezalandırma işinin fazla uzadığını kardeşime söyleyeceğim." dedi Merthin.

Ertesi gün Lolla ile birlikte Wigleigh'den Teneh'e doğru yola çıktı. Wulfric için bir şeyler yapmaya kararlıydı. Yalnızca Caris'i memnun etmek, kendi huysuz davranışlarını affettirmek için istemiyordu bunu. Gwenda ve Wulfric gibi iki namuslu ve çalışkan insanın, sırf Ralph'ın kindarlığı yüzünden böyle fakir ve zayıf durumda olmasına, çocuklarının hastalıklı haline çok üzülmüş, çok da öfkelenmişti.

Anne ve babası Teneh Sarayı'nda değil, köyde bir evde yaşıyorlardı. Merthin annesinin ne kadar yaşlandığını görünce çok şaşırdı,

Lolla'yı gördüğü zaman çok neşelendi. Babası daha iyi görünüyordu.

"Ralph bize çok iyi davranıyor." dedi Gerald.

Her ne kadar aksini düşünüyorsa da, Ralph'ı savunur gibi konuşmuştu. Evleri yeterince güzeldi ama onlara kalsa sarayda Ralph'la birlikte yaşamayı tercih ederlerdi. Merthin, Ralph'ın yaptığı her şeyin annesi tarafından izlenmesini istemediğini tahmin etti.

Evlerini gezdirdiler ve Gerald, Kingsbridge'de işlerin nasıl olduğunu sordu.

"Kral'ın Fransız savaşlarının kötü etkisine inat kasaba giderek zenginleşiyor." diye cevap verdi Merthin.

"Ah! Ama Kral, doğuştan sahip olduğu haklar için savaşıyor." dedi babası. "Ne de olsa Fransız tahtının yasal varisi."

"Bana kalırsa o bir rüya baba!" dedi Merthin.

"Edward Fransa'yı kaç kez işgal ederse etsin, Fransız asilzadeleri bir İngilizi, kralları olarak asla kabul etmezler. Ve bir kral lordlarının desteği olmadan ülkesini yönetemez."

"İyi, ama güney sahilindeki limanlara yapılan Fransız akınlarını durdurmak zorundaydık."

"Onları durdurmak, sekiz yıl önce Fransız donanmasını yaktığımız Sluys Savaşı'ndan beri, büyük bir sorun olmamıştı. Zaten, köylünün ürünlerini yakmak, korsanları durdurmaz, aksine sayılarını arttırır."

"Fransızlar, kuzey bölgemize saldırmaya devam eden İskoçları destekliyor."

"Sence, Kral Fransa'nın kuzeyinde o kadar vakit geçireceğine, İngiltere'nin kuzeyinde olup İskoç saldırılarıyla uğraşsa daha iyi olmaz mı?"

Gerald şaşırmıştı. Herhalde şimdiye kadar savaşın mantığını sorgulamamıştı.

"Eee, Ralph da şövalye oldu. Ve annene Calais'den gümüş bir şamdan getirdi."

Büyük bir şey olmalı diye düşündü Merthin. Savaşın asıl sebebi yağma ve şan, şöhret kazanmaktı.

Hep birlikte lordun evine yürüdüler. Ralph Alan Fernhill'le ava gitmişti. Büyük salonda kocaman, oymalı ahşap bir koltuk vardı,

herhalde lordundu. Merthin, kendisine Ralph'ın karısı diye tanıştırılan karnı burnundaki genç kadını, ilk gördüğünde hizmetçi sanmıştı. Tilly şarap getirmek için mutfağa gidince Merthin annesine yavaşça sordu.

"Kaç yaşında?"

"On dört."

Kızların on dördünde gebe kalmaları çok görülmemiş bir şey değildi ama Merthin yine de aklı başında insanların farklı davrandıklarını düşünüyordu. Bu kadar genç yaşta gebelikler genellikle kraliyet ailelerinde bir varis için yoğun politik baskılar olduğunda, bir de en cahil ve en aşağı tabakadan köylüler arasında, o da hiçbir şey bilmedikleri için görülürdü. Orta sınıf ise yüksek standartlarını koruyordu.

"Biraz küçük değil mi?" diye sordu sükûnetle.

Maud cevap verdi: "Hepimiz Ralph'a beklemesi için ısrar ettik, ama bizi dinlemedi." Onun da bu evliliği onaylamadığı açıkça görülüyordu.

Tilly arkasında, bir sürahi şarap ve bir kâse elma taşıyan bir hizmetçiyle döndü.

Güzel olabilir, ama çok yıpranmış diye düşündü Merthin. Babası zoraki bir neşeyle:

"Biraz neşelen Tilly. Kocan birazdan burada olacak. Onu asık suratla karşılamak istemezsin değil mi?" dedi.

"Hamile olmaktan usandım." dedi Tilly. "Bebeğin bir an önce dışarı çıkmasını istiyorum."

"Az kaldı." dedi Maud.

"En fazla üç ya da dört hafta."

Dışardan at sesleri geldi.

"Ralph geldi herhalde." dedi.

Dokuz yıldır görmediği kardeşini beklerken, Merthin her zamanki gibi karışık duygular içindeydi. Ralph'a karşı duyduğu sevgi işlediğini bildiği günahlarla gölgelenmişti. Annet'e tecavüz etmesi başlangıçtı. Kanun kaçağı olarak yaşadığı günlerde Ralph birçok masum erkeği, kadını ve çocuğu öldürmüştü. Merthin Normandiya'da seyahat ederken, Kral Edward'ın ordusunun yaptığı canavarlıklar hakkında çok şey duymuştu. Gerçi, Ralph'ın neler yaptığını bilmi-

yordu, ama onun bu toplu tecavüz, yakma, yağmalama ve cinayet olaylarına karışmadığını ümit etmek aptallık olurdu. Ama Ralph kardeşiydi.

Ralph'ın da duyguları karmakarışıktı, bundan emindi Merthin. Kanun kaçağıyken yerini yetkililere bildirdiği için onu hâlâ affetmemişti. Merthin her ne kadar Rahip Thomas'dan Ralph'ı öldürmeyeceğine dair söz almışsa da bir kere yakalansaydı büyük bir olasılıkla idam edileceğini biliyordu. Ralph'ın Merthin'e Kingsbridge'deki lonca binasının bodrumundaki zindanda söylediği son söz "Bana ihanet ettin!" olmuştu.

Ralph Alan'la birlikte girdi içeri. İkisi de çamur içinde avdan dönüyorlardı. Merthin onun aksadığını görünce şok oldu. Ralph'ın Merthin'i tanıması birkaç dakikasını aldı. Sonra kocaman gülümseyerek:

"Benim büyük kardeşim." dedi içtenlikle.

Aralarındaki eski bir şakaydı. Merthin daha büyüktü, ama daha ufak tefekti.

Kucaklaştılar. Merthin her şeye rağmen içinin ısındığını hissetti. En azından ikimiz de hayattayız diye düşündü, savaş ve vebaya rağmen. Birbirlerinin sırtına vurduktan sonra, Merthin bir daha karşılaşıp karşılaşamayacaklarını düşündü.

Ralph, kendini büyük koltuğa attı.

"Bira getirin! Susadık." dedi Tilly'ye.

Karşılıklı suçlama olmayacağı sonucuna vardı Merthin.

Kardeşi Ralph'ı incelemeye koyuldu. Ralph 1339'da, savaşa katılmak üzere ayrıldığı o günden bu yana değişmişti. Sol elinin birkaç parmağını muhtemelen savaşta kaybetmişti. Sefahata dalmış gibi görünüyordu, içkiden yüzünün damarları çıkmıştı, cildi kuru ve pençe pençe kırmızıydı.

"İyi bir av oldu mu?" diye sordu.

"İnek kadar bir dişi geyik getirdik eve." diye cevap verdi. "Bu akşam ciğerini yiyeceksiniz."

Merthin Kral'ın ordusunda savaşmanın nasıl olduğu hakkında sorular sordu, Ralph savaştan ilgi çekici anekdotlar anlattı. Babaları çok heyecanlıydı.

"Bir İngiliz şövalyesi on Fransız şövalyesine bedeldir." dedi. "Crecy Savaşı'nda gördük."

Ralph'ın cevabı şaşırtıcı derecede ölçülüydü.

"Bir İngiliz şövalyesiyle Fransız şövalyesi arasında fazla bir fark yok bana göre." dedi. "Ama Fransızlar bizim dizildiğimiz tırmık formatını anlayabilmiş değillller. Atsız şövalyelerle atsız süvarilerin iki tarafında okçular... Bizi hâlâ intihar eylemcisi sanıyorlar; dilerim uzun bir süre daha öyle sanırlar. Ama mutlaka bir gün gerçeği anlayacaklar ve taktik değiştirecekler. Bu arada, savunmada geçilmemiz imkânsız. Maalesef tırmık formatı saldırıya uygun değil. Bu yüzden galibiyet biraz zor oluyor."

Merthin kardeşinin ne kadar olgunlaştığını görebiliyordu. Savaş, ona daha önce sahip olmadığı bir derinlik, bir incelik kazandırmıştı.

Daha sonra Merthin Floransa'dan söz etti. Şehrin inanılmaz büyüklüğünü, tüccarlarının zenginliğini, kiliseleri ve sarayları anlattı. Ralph hikâyenin özellikle köle kızlar bölümüyle çok ilgilenmişti.

Karanlık çökünce, hizmetçiler önce lamba ve mumları getirdiler, sonra akşam yemeğini. Ralph bir hayli şarap içti. Merthin onun Tilly'yle neredeyse hiç konuşmadığına dikkat etti. Belki de şaşırmamak gerekiyordu. Ralph otuz bir yaşında, erginliğinin yarısını savaş alanlarında geçirmiş bir asker, Tilly rahibe okulunda okumuş on dört yaşında bir kızdı. Ne hakkında konuşacaklardı?

Akşamın geç saatlerinde Gerald ve Maud evlerine döndükten ve Tilly yattıktan sonra Merthin, Caris'in kendisinden dile getirmesini istediği konuyu açtı. Eskisinden daha iyimserdi. Ralph'da olgunlaşmanın işaretleri görülüyordu. 1339'da olanlar için Merthin'i bağışlamıştı. Ve Fransız ve İngiliz savaş taktikleri hakkındaki soğukkanlı analizi, fanatik milliyetçiliğinden kurtulmuş olduğunu gösteriyordu.

Merthin başladı: "Buraya gelirken geceyi Wigleigh'de geçirdim. Yıkama değirmeninin harıl harıl çalıştığını görüyorum. Kırmızı kumaş Kingsbridge için kârlı bir iş olmuş."

Ralph omuzlarını silkti.

"Mark Webber kiralarını vaktinde ödüyor."

İş konuşmak asilzadelerin asaletine yakışmazdı.

"Gwenda'yla Wulfric'lerde kaldım." diye devam etti. "Biliyorsun Gwenda Caris'in çocukluk arkadaşıdır."

"Hep birlikte ormanda Thomas Langley'le karşılaştığımız günü hatırlıyorum."

Merthin çabucak Alan Fernhill'e baktı. Hepsi de çocukça yeminlerine sadık kalmış, hiç kimseye bu olaydan bahsetmemişlerdi. Merthin, Thomas için hâlâ önemli olduğunu hissettiği için gizliliğin devam etmesini istiyordu; neden olduğunu tam olarak bilmese de. Ama Alan hiç tepki vermedi; bir hayli şarap içmişti ve imaları anlayacak durumda değildi.

Merthin çabuk çabuk devam etti.

"Caris seninle Wulfric hakkında konuşmamı rica etti. O dövüş yüzünden Wulfric'i yeterince cezalandırdığını düşünüyor. Ben de aynı fikirdeyim."

"Benim burnumu kırdı."

"Ben de oradaydım hatırlıyor musun? Sen de masum sayılmazdın."

Merthin işi yumuşatmaya çalışıyordu. "Nişanlısına sarkıntılık ettin. Adı neydi kızın?"

"Annet."

"Eğer kızın meme uçları bir kırık buruna değmemişse, kendi kendini suçlamalısın." Alan güldü, ama Ralph pek hoşlanmadı.

"Wulfric, Annet kendisine tecavüz ettiğim masalını uydurduktan sonra, Lord William'ı bana karşı kışkırtarak neredeyse beni astırıyordu."

"Ama asılmadın ve mahkeme salonundan çıkarken adamın yanağını boydan boya kestin. Korkunç bir yaraydı. Neredeyse arka dişleri görünüyordu. Suratındaki o iz hiçbir zaman geçmeyecek."

"İyi olmuş."

"Wulfric'i on bir yıldır cezalandırıyorsun. Karısı bir deri bir kemik, çocukları hasta. Yeterince intikam almadın mı Ralph?"

"Hayır."

"Ne demek istiyorsun?"

"Yeterli değil."

"Neden?"

Merthin öfkeyle haykırdı: "Seni anlamıyorum!"

"Wulfric'i cezalandırmaya devam edeceğim, hep köstekleyeceğim, onu ve kadınlarını aşağılayacağım."

Merthin Ralph'ın açıksözlülüğü karşısında şaşırmıştı.

"Tanrı aşkına, ne zamana kadar?"

"Normalde bu soruya cevap vermezdim. Kendini açıkça ifade etmenin sadece zarar getirdiğini öğrendim artık. Ama sen benim büyük kardeşimsin ve çocukluğumdan beri her zaman senin onayına ihtiyaç duymuşumdur."

Ralph aslında hiç değişmemişti. Sadece gençliğinde hiç başaramadığı kadar kendini tanımış ve anlamış görünüyordu.

"Sebebi basit," diye devam etti Ralph. "Wulfric benden korkmuyor. O gün yün panayırında da benden korkmamıştı, şimdi de korkmuyor, ona bunca yaptıklarımdan sonra bile korkmuyor. İşte bu yüzden ona çektirmeye devam edeceğim."

Merthin dehşete kapılmıştı. "Bu bir idam kararı."

"Bana bakarken gözlerinde korku gördüğüm gün istediği her şeye sahip olacak."

"Senin için bu kadar önemli mi?" dedi Merthin kulaklarına inanamayarak. "İnsanların senden korkması?"

"Dünyanın en önemli şeyi." dedi Ralph.

57

Merthin'in dönüşü bütün kasabayı etkiledi. Caris, değişiklikleri hayret ve hayranlıkla izliyordu. Halk meclisinde Elfric'e karşı kazandığı zaferle başlamıştı işe. Kasabalılar, Elfric'in yetersizliği yüzünden kasabanın köprüsünü neredeyse kaybedeceğini anladılar ve bu gerçek onları sarsarak, hareketsizliklerine son verdi.

Ama herkes Elfric'in Godwyn'in maşası olduğunu biliyordu, bu yüzden de öfkelerinin odak noktası manastır haline geldi.

İnsanların manastıra karşı davranışları da değişmeye başlamıştı. Bir meydan okuma, bir başkaldırma havasındaydılar. Caris iyimserdi. Mark Webber'in kasımın birinde yapılacak seçimleri kazanıp başkan olma şansı yüksekti. Eğer bu gerçekleşirse, Başrahip Godwyn artık kendi bildiğini okuyamayacak ve belki de cumartesi-

leri kurulan pazarları, yeni değirmenleri, tüccarların güvenebileceği bağımsız mahkemeleri ile kasaba büyüyecekti.

Caris vaktinin büyük bir kısmını kendi durumunu düşünmekle geçiriyordu. Merthin'in dönüşü, hayatının temellerini sarsan bir deprem olmuştu. Dokuz yıldan fazla bir süredir yapmaya çalıştığı her şeyi, manastırdaki pozisyonunu, annesi gibi olan Cecilia'yı, sevgi dolu Mair'i, yaşlı Koca Julie'yi, eskisinden çok daha güler yüzlü, yeterli ve temiz olan hastaneyi bir anda bırakmak fikrine karşı ilk tepkisi dehşete kapılmak olmuştu.

Ama günler kısalıp havalar soğudukça Merthin, köprüsünün tamiratını bitirip Cüzam Adası'nda yaratmak istediği, üstünde yeni binaların yer alacağı caddenin temellerini atmaya başlayınca, Caris'in rahibe olarak kalma kararı zayıfladı. Çoktandır üstünde durmaktan vazgeçtiği manastır yeniden rahatsızlık vermeye başlamıştı. Mair'in daha önceden romantik bir eğlence gibi gelen aşırı düşkünlüğü, artık sinirlerini bozuyordu. Merthin'in karısı olarak nasıl bir hayat süreceğini düşünmeye başlamıştı.

Uzun uzun Lolla'yı ve Merthin'den doğabilecek olan kendi çocuğunu düşündü. Lolla siyah saçlı ve koyu renk gözlüydü, muhtemelen İtalyan annesine benziyordu. Caris'in kızı da belki Wooler ailesinin yeşil gözlerini almış olacaktı. Başka bir kadının çocuğuna bakmak için her şeyden vazgeçme fikri Caris'i teorik olarak korkutuyordu ama küçük kızla tanışınca yumuşadı.

Tabii ki bu konuda manastırda kimseyle konuşamıyordu. Rahibe Cecilia, yeminine sadık kalmasını söyleyecek, Mair kalması için yalvaracaktı. Bu yüzden geceler boyu tek başına işkence çekiyordu.

Merthin'le Wulfric yüzünden yaptıkları tartışma, Caris'i ümitsizliğe sürüklemişti. Merthin gittikten sonra eczanesine giderek ağlamıştı. Neden her şeyin bu kadar zor olması gerekiyordu? Bütün istediği, doğru olanı yapmaktı.

Merthin Teneh'deyken sıkıntısını Madge Webber'le paylaşmaya gitti.

Merthin'in gitmesinden iki gün sonra Madge şafaktan hemen sonra hastaneye geldi. Mair ve Caris hastaları dolaşıyorlardı.

"Mark için çok endişeleniyorum." dedi.

Mair, Caris'e: "Dün onu görmeye gittim. Melcombe'a gitmiş, oradan yüksek ateş ve mide bulantısı ile dönmüş. Sana söylemedim, çünkü ciddi bir şey gibi değildi." dedi.

"Şimdi kan tükürüyor." dedi Madge.

"Ben giderim." dedi Caris.

Webberler eski dostlarıydılar, Mark'la kendisi ilgilemeyi tercih ederdi. Çantasına birkaç temel ilaç koyarak Madge'le birlikte ana-caddedeki evlerine gitti.

Yaşama alanı üst katta, dükkân üstündeydi. Mark'ın üç oğlu, yemek odasında endişeyle dolaşıyordu. Madge Caris'i çok kötü kokan yatak odasına götürdü. Caris, hasta odalarının ter, kusmuk ve dışkı kokan havasına alışkındı. Mark saman bir şilte üzerinde yatıyor, su gibi terliyordu. Koca göbeği, hamile kadınlar gibi havaya dikilmişti. Kızı Dora yatağın başındaydı.

Caris Mark'ın yanına diz çökerek: "Nasılsın?" diye sordu.

"Çok kötü." dedi Mark çatlak bir sesle.

"İçecek bir şey verir misin?"

Dora Caris'e bir bardak şarap uzattı, Caris de Mark'ın dudaklarına uzattı. Bu kadar iri bir adamın böyle çaresiz yatması çok garipti. Mark her zaman hiç yaralanmazmış, hastalanmazmış gibi görünürdü. Çok sinir bozucu bir durumdu. Sanki bütün ömür boyunca orada duran koca bir meşe ağacının yıldırım çarpmasıyla devrilmesi gibi bir şeydi.

Alnına dokundu. Yanıyordu. Bu kadar susamasına şaşmamalıydı.

"İstediği kadar su verin." dedi. "Sulandırılmış bira şaraptan daha iyi gelir."

Mark'ın hastalığına çok şaşırıp endişelendiğini Madge'e söylemedi. Ateş ve mide bulantısı bir de öksürürken ağzından kan gelmesi tehlikeli bir işaretti.

Çantadan küçük bir şişe gülsuyu çıkardı, bir kumaş parçasına döktü, Mark'ın yüzünü ve boynunu sildi. Mark biraz rahatladı. Su onu biraz serinletmiş ve gül kokusu da odadaki kötü kokuları bastırmıştı.

"Eczaneden biraz gülsuyu vereceğim size." dedi Madge'e.

"Doktorlar ateşli hastalara bunu tavsiye ediyor. Ateş, sıcak ve nemli, güller serin ve kuru olur der keşişler. Sebebi ne olursa olsun onu biraz rahatlatacaktır."

"Teşekkür ederim."

Ama Caris, kanlı tükürüğün tedavisi için ne gerektiğini bilmiyordu. Doktor keşişler, kan fazlalığı teşhisi koyarak kan almayı tavsiye edeceklerdi, ama bunu her türlü rahatsızlık için öneriyorlardı ve Caris faydasına inanmıyordu.

Mark'ın boğazını silerken, Madge'in sözünü etmediği bir belirti dikkatini çekti. Mark'ın boynunda ve göğsünde morumsu siyah lekeler vardı.

Daha önce hiç karşılaşmadığı bir hastalıktı bu. Çok endişelendi, ama Madge'e belli etmedi.

"Benimle gel, sana gülsuyu vereyim." dedi.

Evden çıkıp hastaneye doğru yürürken güneş doğuyordu.

"Aileme karşı çok iyi davrandın." dedi Madge.

"Kasabanın en fakir ailesiydik, sen şu kırmızı kumaş işine başlayana kadar."

"Sizin emeğiniz ve gücünüzle oldu bütün bunlar."

Madge başını eğdi. O, Caris'in ne yaptığını biliyordu. "Yine de sen olmasan başaramazdık."

Bir dürtüyle Caris, Madge'i rahibe manastırlarının arasından geçirip baş başa konuşabilecekleri eczanesine götürdü. Genelde sıradan insanların içeri girmesi yasaktı, ama istisnalar vardı elbette ve Caris artık kuralların ne zaman çiğneneceğine karar verecek kadar kıdemliydi.

Küçük odada yalnızdılar. Caris toprak bir şişeye gülsuyu doldurdu ve Madge'den altı peni istedi. Sonra: "Yeminimi geri bozmayı düşünüyorum." dedi.

Madge başını salladı, şaşırmamıştı.

"Herkes ne yapacağını merak ediyor." dedi.

Caris, kasabalıların düşüncelerini tahmin ettiğini duyunca şok oldu.

"Nerden biliyorlar?"

"Müneccim olmaya gerek yok. Manastıra büyücülük yüzünden aldığın ölüm cezası yüzünden girdin. Burada yaptıkların yüzünden

bağışlanmayı çoktan hak etmiş olmalısın. Sen ve Merthin birbirinize âşıktınız, birbirinize de çok yakışıyordunuz. Şimdi o da geri döndü. Eh, en azından onunla evlenmeyi düşünüyorsundur."

"Birinin karısı olarak nasıl bir hayat süreceğim, bilmiyorum."

Madge omuzlarını silkti.

"Sen de benim gibi yapacaksın. Mark ve ben kumaş işini beraber yürütüyoruz. Bu arada ben ev işlerini de ayarlamak zorundayım -bütün kocalar bunu bekler- ama inan ki hiç zor değil, özellikle de hizmetçi tutacak paran varsa. Ve çocuklar babalarından çok her zaman senin sorumluluğunda olacak. Ama ben idare edebildiğime göre sen nasıl olsa yaparsın."

"Bu anlattıklarına bakılırsa evlilik hiç de heyecanlı bir şey gibi görünmüyor."

Madge gülümsedi.

"Sanırım iyi taraflarını biliyorsundur. Sevildiğini ve arzulandığını hissetmek, şu dünyada her zaman senin tarafını tutacak birinin var olduğunu bilmek, her gece seninle sevişmek isteyen güçlü ve müşfik biriyle yatağa girmek... Bence mutluluk bu..."

Madge'in bu basit sözleri öyle canlı bir resim çizmişti ki Caris birden dayanılmaz bir özlemin içini doldurduğunu hissetti. Başka bir insana dokunmanın yasak olduğu soğuk, zor ve sevgisiz manastır hayatını bir an önce terk etmek istiyordu şimdi. Eğer o dakika Merthin içeri girmiş olsaydı, üstünü başını parçalayarak çıkarır, hemen oracıkta onunla sevişebilirdi.

Madge'in kendisini gülümseyerek izlediğini ve aklından geçenleri okuduğunu fark etti, kıpkırmızı oldu.

"Utanma." dedi Madge. "Seni anlıyorum."

Tezgâhın üstüne altı gümüş peniyi bıraktı, şişeyi aldı.

"Eve gidip erkeğime baksam iyi olacak." dedi.

Caris eski sükûnetine kavuşmuştu.

"Onu rahat ettirmeye çalış ve eğer bir değişiklik olursa mutlaka beni çağır."

"Teşekkür ederim hemşire." dedi Madge. "Sen olmasan ne yaparız bilmem."

Merthin Kingsbridge'e dönerken çok düşünceliydi. Lolla'nın anlamsız, cıvıl cıvıl konuşmaları bile onu bu havadan çıkaramıyordu. Ralph çok şey öğrenmiş ama çok değişmemişti. Hâlâ zalim bir adamdı. Çocuk karısını ihmal ediyor, ailesine son derece tahammülsüz davranıyor ve manyaklık derecesinde kin güdüyordu. Lord olmaktan dolayı çok mutluydu ama kendini, idaresi altındaki köylülerin dertleriyle uğraşmaya hiç zorunlu hissetmiyordu. Etrafındaki insanlar da dahil her şeyin kendisini memnun etmek için var olduğuna inanıyordu.

Yine de Kingsbridge hakkında iyimserdi. Bütün belirtiler Mark'ın Toplu Kutsanma Günü'nde meclis başkanı seçileceği yönündeydi. İşte asıl bomba o zaman patlayacaktı.

Merthin, ekimin son günü, Toplu Kutsanma Günü'nden önceki akşam döndü. Bu yıl cumaya tesadüf ediyordu, o yüzden kötü ruhların gecesinin cumartesiye rastladığı zamanlarda olduğu gibi yoğun bir kalabalık yoktu. Merthin'in on bir yaşında olduğu ve Caris'le tanıştığı yıl da cumartesiye gelmişti. Her zamanki gibi insanlar gergindi, herkes gece olmadan yatmış olmayı planlıyordu.

Anacaddede Mark Webber'in büyük oğlu John'u gördü.

"Babam hastanede." dedi çocuk. "Ateşi yüksek. Hastalanacak zaman değil şimdi. Uğursuz bir gün bugün. Tarihi kastetmedim. Yarın halk meclisinin toplantısına katılması gerekiyordu. Kendisi orada değilken onu başkan seçemezler ki. Yarın herhangi bir toplantıya katılabilecek gibi görünmüyor."

Çok kötü olmuştu. Merthin atını Bell'e sürdü ve Lolla'yı Betty'e emanet etti.

Manastır topraklarına girince Godwyn'le annesini gördü. Akşam yemeğini birlikte yediklerini ve Godwyn'in onu yolcu etmek için birlikte yürüdüğünü tahmin etti. Endişeli bir konuşmaya dalmışlardı. Adamları Elfric'in yarınki başkan seçimlerini kaybetme ihtimali hakkında konuşuyorlardı diye düşündü Merthin. Onu gördükleri zaman hemen durdular. Petranilla tatlı bir dille:

"Mark'ın hasta olmasına çok üzüldüm." dedi.

Nazik davranmaya gayret ederek: "Sadece ateşi var." dedi.

"Çabuk iyileşmesi için dua edeceğiz."

"Teşekkür ederim."

Merthin hastaneye girdi. Madge çılgın gibiydi.

"Kan tükürüyor." dedi. "Ve susuzluğunu bir türlü dindiremiyorum."

Mark'ın dudaklarına doğru bir bardak bira uzattı.

Mark'ın yüzünde ve kollarında iri mor lekeler vardı. Terliyor ve burnu kanıyordu.

Merthin: "Bugün pek iyi değiliz galiba Mark?"

Mark onu görmüyordu bile, karga gibi bir sesle: "Çok susadım." dedi.

Madge bardağı yeniden uzattı.

"Ne kadar içerse içsin bir türlü kanmıyor."

Merthin'in daha önce hiç duymadığı panik içinde bir ses tonuyla konuşuyordu.

Merthin de paniklemişti. Mark, sık sık Melcombe'a gidiyor, orada vebanın kol gezdiği Bordeaux'dan gelen gemicilerle konuşuyordu.

Yarınki meclis toplantısı Mark'ın umurunda bile değildi, Merthin'in de açıkçası.

Merthin'in aklına gelen ilk şey, dışarı çıkıp avaz avaz herkese ölümcül tehlike içinde olduklarını haykırmak oldu. Ama çenesini tuttu. Hiç kimse panik içinde bir adamı dinlemezdi, ayrıca daha yüzde yüz emin değildi.

Mark'ın hastalığının korktuğu şey olmaması çok küçük bir ihtimaldi. Tamamen emin olduğu zaman Caris'i yalnız yakalayıp sakin ve mantıklı bir şekilde konuşacaktı. Ama çabuk davranmalıydı.

Caris, Mark'ın yüzünü güzel kokulu bir su ile siliyordu. Merthin'in o çok iyi tanıdığı ifadesiz maskesini takmıştı, duygularını saklıyordu. Mark'ın hastalığının ne kadar ciddi olduğunu biliyordu.

Mark elinde sıkı sıkı bir parşömen parçası tutuyordu. Merthin üzerinde bir dua ya da bir büyü olduğunu tahmin etti. Madge'in fikri olmalıydı. Caris'in böyle şeylere inancı yoktu.

Başrahip Godwyn içeri girdi, yanında her zaman olduğu gibi Philemon vardı.

"Yatağın yanından çekilin biraz." dedi Philemon hemen. "Adam sunağı göremezse nasıl iyi olacak."

Merthin ve iki kadın geri çekildiler. Godwyn hastanın üzerine eğildi. Mark'ın alnına ve boynuna dokundu, sonra nabzını saydı.

"İdrarını gösterin." dedi.

Keşiş doktorlar idrara çok önem veriyorlardı. Hastanede bu iş için "idrarlık" denilen özel cam kaplar vardı. Caris bunlardan birini Godwyn'e uzattı. Mark'ın idrarındaki kanı görmek için uzman olmaya gerek yoktu.

Godwyn idrarı geri uzattı.

"Bu adamın kanı fazla sıcak." dedi. "Kan almak gerekiyor, sonra da ekşi elma ve işkembe yedirin."

Merthin, Floransa'daki veba tecrübesinden çok iyi biliyordu ki Godwyn'in söyledikleri tamamen saçmaydı ama yorum yapmadı. Artık kafasında Mark'ın hastalığı hakkında en ufak bir kuşku kalmamıştı. Ciltteki lekeler, kanama, susama; Floransa'da yakalandığı, Silvia'yı ve bütün ailesini öldüren hastalık buydu. Bu, büyük ölümdü.

Veba Kingsbridge'e ulaşmıştı.

Toplu Kutsanma akşamında karanlık yavaş yavaş çökerken, Mark'ın nefes alması zorlaştı. Caris onun giderek güçten düşmesini izliyordu. Bir hastaya yardım edemediği zaman duyduğu o yetersizlik hissi doldurdu içini. Mark şimdi huzursuz bir baygınlık durumuna geçmişti. Terliyor, gözleri kapalı, güçlükle nefes almaya çalışıyordu. Dış dünya ile bütün bağlantısını kesmiş gibiydi. Merthin'in önerisiyle Caris koltuk altlarına baktı ve orada çıbana benzer şişlikler gördü. Merthin'e bunun neye işaret ettiğini sormadı, daha sonra soracaktı. Madge ve dört çocuğu yatağın etrafında, çaresizlik içinde üzüntüden deliye dönmüş gibi dururken, rahibeler dua ediyor, ilahiler söylüyorlardı.

Sonunda Mark'ın bütün vücudu kasıldı ve ağzından sel gibi kan boşaldı. Sonra sırtüstü, hareketsiz kaldı. Artık nefes almıyordu.

Dora hıçkırarak ağlamaya başladı. Üç oğlu sersemlemiş bir halde, erkeğe yakışmadığını düşündükleri gözyaşlarıyla boğuşuyorlardı. Madge acı acı ağlıyordu.

"Dünyanın en iyi adamıydı." dedi Caris'e. "Tanrı neden aldı onu?"

Caris kendi üzüntüsünü bastırmaya çalışıyordu. Onun kaybı ötekilerinkiyle kıyaslanamazdı bile. Tanrı neden hep iyileri alıp, kötüleri daha fazla kötülük yapsınlar diye sağ bırakıyordu? Böyle zamanlarda, yardımsever bir Tanrı'nın herkesi izlediği fikrine inanmak mümkün değildi. Rahipler, hastalıkların işlenen günahların cezası olduğunu söylerlerdi. Mark ve Madge birbirlerini seviyorlar, çocuklarına iyi bakıyorlar ve çok çalışıyorlardı; neden cezalandırılsınlardı ki?

Dinle ilgili soruların cevabı yoktu ama Caris'in şu anda bazı acil araştırmalar yapması gerekiyordu. Mark'ın ölümüne son derece üzülmüştü, Merthin'in bu konuda bir şeyler bildiğini tahmin ediyordu. Gözyaşlarını içine akıttı.

Önce Madge ve çocukları dinlenmeleri için eve gönderdi ve rahibelere ölüyü defin için hazırlamalarını söyledi. Sonra Merthin'e döndü.

"Seninle konuşmak istiyorum." dedi.

"Ben de seninle." dedi Merthin.

Onun korkmuş göründüğüne dikkat etti Caris. Bu pek sık olmazdı. Caris daha da çok korktu.

"Kiliseye gel." dedi. "Orada rahat konuşabiliriz."

Kış habercisi bir rüzgâr kilisenin önündeki yeşilliğin üstünde ıslıklar çalıyordu. Hava açıktı, yıldızların ışıkları net bir şekilde görünüyordu. Kilisenin büyük salonunda keşişler Toplu Kutsanma şarap ayinine hazırlanıyorlardı. Caris ve Merthin orta bölümün kuzeybatı köşesinde durdular, keşişlerden uzaktaydılar, kimse onları işitemezdi. Caris ürpererek pelerinine sıkıca sarıldı.

"Mark'ı neyin öldürdüğünü biliyor musun?" diye sordu.

Merthin derin bir nefes aldı.

"Veba." dedi. "Büyük ölüm."

Caris başını öne eğdi. O da bundan korkuyordu. Ama yine de meydan okudu.

"Nereden biliyorsun?"

"Mark Melcombe'a gidiyor ve Bordeaux'dan gelen gemicilerle konuşuyordu. Bordeaux'da ölüler sokaklarda yığılı."

Caris başını salladı.

"Daha yeni gelmişti."

Hâlâ Merthin'e inanmak istemiyordu.

"Yine de, bunun veba olduğundan emin misin?"

"Belirtiler aynı. Ateş, siyahımsı mor lekeler, kanama, koltuk altlarında çıbanlar ve hepsinden önemlisi susuzluk hissi. Çok iyi hatırlıyorum. Hastalıktan iyileşebilen birkaç kişiden biriydim. Hemen hemen herkes ilk beş gün içinde ölür, çoğunlukla daha kısa sürer."

Kıyamet günündelermiş gibi geliyordu Caris'e. İtalya'dan ve Güney Fransa'dan yok olan aileler, bomboş saraylarda çürüyen cesetler, sokaklarda ağlayarak dolaşan öksüz bebekler, hayalet köylerde ölen hayvanlar hakkında korkunç hikâyeler geliyordu. Kingsbridge'de de böyle mi olacaktı?

"İtalyan doktorlar neler yapıyorlardı?"

"Dua ediyor, ilahiler söylüyor, kan alıyor, servet karşılığında kocakarı ilaçları hazırlıyorlardı. Yaptıkları hiçbir şeyin faydası yoktu."

Birbirlerine çok yakın duruyor ve alçak sesle konuşuyorlardı. Caris Merthin'in yüzünü keşişlerin uzaktaki mumlarının loş ışığında görebiliyordu. Derin bir şekilde etkilendiği besbelliydi, ama Mark'ın üzüntüsü değildi bu. Tamamen Caris'e odaklanmıştı.

Caris sordu: "Bizim İngiliz doktorlarla kıyaslayınca İtalyan doktorlar nasıl?"

"İtalyan doktorları Müslümanlardan sonra dünyanın en iyileri olarak tanınıyor. Hatta, hastalıklar hakkında daha çok şey öğrenmek için ölülerin vücutlarını kesiyorlar. Ama onlar bile tek bir vebalıyı iyi edemediler."

Caris bu kadar ümitsiz olmayı reddediyordu.

"Tamamen çaresiz kalmış olamayız." dedi.

"Hayır. Tedavi edemeyiz, ama kaçabiliriz."

Caris hevesle sordu.

"Nasıl?"

"Hastalığın bir hastadan diğerlerine bulaştığını biliyoruz."

Caris başını salladı.

"Hastalıkların çoğu böyledir."

"Genellikle ailede bir kişi hastalanınca diğerlerine de geçiyor. Hastaya yakın olmak ana neden."

"Mantıklı geliyor. Bazıları, hastaların bakışından bile bulaştığını söylüyorlar."

"Floransa'da rahibeler bize mümkün olduğu kadar evden dışarı çıkmamamızı, pazarlardan, meclis toplantılarından, ziyaretlerden kaçınmamızı söylemişlerdi."

"Ya kilise ayinleri?"

"Onlar için bir şey söylemediler ama insanların çoğu kiliseden de ayaklarını çektiler."

Bu, Caris'in yıllardır düşündükleriyle birebir uyuşuyordu. Yeniden ümitlenir gibi oldu. Belki yöntemleri sayesinde veba belasını savuşturabilirlerdi.

"Peki rahibelerin kendileri, doktorlar, hastalarla karşılaşmak ve onlara dokunmak zorunda olanlar ne yapıyorlardı?"

"Rahipler fısıldayarak günah çıkartmayı kaldırdılar, fazla yakın olmamak için. Rahibeler ağızlarını ve burunlarını pamuklu maskelerle kapattılar, hastalarla aynı havayı solumamak için. Bazıları hastaya dokunduktan sonra ellerini sirkeyle yıkadılar. Rahip doktorlar, bütün bunların hiçbir işe yaramayacağını söylediler, zaten çoğu da şehri terk etti."

"Peki bütün bu önlemler işe yaradı mı bari?"

"Söylemesi zor. Veba iyice yayılana kadar bu önlemlerin hiçbiri uygulanmadı. Ve sistematik değildi. Herkes farklı şeyler yapmaya çalışıyordu."

"Her şeye rağmen biz elimizden geleni yapmalıyız."

Merthin başını salladı. Kısa bir süre sonra: "Çok güvenli bir önlem var."

"Nedir?"

"Kaçmak."

Başından beri bunu söylemeye çalıştığını anladı Caris.

Merthin devam etti. "Atasözü der ki: 'Erken ayrıl, çabuk uzaklaş, uzun süre kal.' Hastalıktan kaçanlar öyle yaptılar."

"Biz gidemeyiz."

"Neden?"

"Saçmalama. Kingsbridge'de altı yedi bin insan yaşıyor. Hepsi birden kasabayı terk edemez. Nereye gidecekler?"

"Ben onlardan bahsetmiyorum. Sadece seni kastediyorum. Dinle, Mark'tan veba kapmamış olabilirsin. Madge ile çocuklara geçtiği neredeyse kesin, ama sen onunla daha az vakit geçirdin. Eğer şimdi iyiysen kaçabiliriz. Hemen bugün, sen, ben ve Lolla."

Hastalığın bulaşmaya başlamış olma ihtimali, Caris'i dehşete düşürmüştü. Ona da bulaşmış olabilir miydi?

"İyi de, nereye?"

"Galler'e, İrlanda'ya. Yıllarca hiçbir yabancının uğramadığı uzak bir köy bulmalıyız."

"Sen de hastalanmıştın. İnsanların ikinci kez aynı hastalığa yakalanmadığını söylemiştin."

"Asla. Bazıları da hiç yakalanmıyor. Lolla da öyle mesela. Annesinden almadığına göre, başka kimseden almaz."

"Neden Galler'e gitmek istiyorsun?"

O her zamanki yoğun bakışlarıyla gözlerini Caris'e dikti, işte o zaman Caris Merthin'in gözlerindeki korkunun kendisi için olduğunu anladı. Hastalanıp ölmesinden deli gibi korkuyordu. Gözleri yaşardı. Madge'in söylediklerini hatırladı. "Dünyada her zaman senin yanında olacak birinin var olduğunu bilmek..." demişti. Merthin onu her şeyden korumak istiyordu, Caris'in ne yaptığı önemli değildi. Zavallı Madge'i düşündü. Hayatta daima yanında olacağını bildiği insanı kaybetmek üzüntüsüyle mahvolmuştu. Caris, nasıl Merthin'i reddetmeyi düşünebilirdi?

Ama reddetti.

"Kingsbridge'den ayrılmam." dedi. "Sadece şimdi değil, hiçbir zaman. Biri hastalandığında bana güveniyorlar, veba yayılmaya başladığında yardım etmek için ilk koşacakları kişi benim. Eğer ben de kaçarsam... eee nasıl anlatacağımı bilmiyorum."

"Sanırım anlıyorum." dedi Merthin. "Eğer böyle bir şey yaparsan, atılan ilk okta savaş alanından kaçan asker gibi hissedeceksin kendini, bir korkak olduğunu düşüneceksin."

"Evet ve bir yalancı. Bu kadar yıl rahibelik yaptıktan ve başkalarına hizmet etmek için yaşadığımı söyledikten sonra bunu yapamam."

"Böyle düşüneceğini biliyordum." dedi Merthin. "Ama denemek zorundaydım." Sesindeki keder Caris'in kalbini parçaladı.

Merthin ekledi: "Sanırım bu, yakın bir gelecekte rahibelik yeminini bozmayacağın anlamına geliyor."

"Evet. Hastane, onların ihtiyaçları olduğunda koştukları ilk yer. Manastırda olmalı ve görevimi yapmalıyım. Ben bir rahibe olmak zorundayım."

"İyi öyleyse."

"Moralini bozma."

Çok belirgin bir hüzünle Merthin: "Neden moralimi bozmayacakmışım?"

"Vebanın Floransa'da nüfusun yarısını öldürdüğünü söyledin."

"Onun gibi bir şey."

"Öyleyse insanların en azından yarısı hastalığa yakalanmamış demektir."

"Lolla gibi. Kimse sebebini bilmiyor. Belki özel güçleri vardır. Belki hastalık rastgele vuruyordur, tıpkı düşman saflarına atılan oklar gibi, onlar da bazılarını vurur, bazılarını ıskalar."

"Her iki halde de hastalığa yakalanmama şansım var."

"Yüzde elli."

"Yazı tura atmak gibi."

"Yazı ya da tura." dedi Merthin.

"Yaşam ya da ölüm."

58

Mark Webber'in cenazesine yüzlerce kişi katıldı. Şehrin ileri gelenlerinden biriydi, ama tek sebep bu değildi. Çevre köylerin fakir dokumacıları saatlerce yürüyerek gelmişlerdi. Merthin onun ne kadar çok sevildiğini düşündü. Dev vücuduyla ince davranışlarının bir arada oluşu herkesi büyülemişti.

Yağmurlu bir gündü. Mezarın etrafındaki yoksul zengin herkes sırılsıklam olmuştu. Soğuk yağmur taneleri katılanların ılık gözyaşlarına karışıyordu. Madge kolları, iki küçük oğlu Noah ve Dennis'in omuzlarında, güçlükle ayakta duruyordu.

En büyük oğlu John ve kızı Dora da yanı başlarındaydılar. İkisi de annelerinden çok uzundu, ortalarında duran üç kişinin anne babasıymış gibi görünüyorlardı.

Merthin, bundan sonra Madge'in mi yoksa çocuklardan birinin mi öleceğini düşündü.

Altı güçlü adam, anormal büyüklükteki tabutu mezara zorlukla indirebildiler. Madge, keşişler son duaları okurken hıçkırıklara boğuldu. Sonra mezar kazıcılar, yanlarında biriken toprağı kürek kürek çukura doldurdular, kalabalık dağılmaya başladı.

Rahip Thomas, Merthin'e yaklaştı, ıslanmamak için kukuletasını başına çekmişti.

"Manastırın yeni bir kule yaptıracak parası yok." dedi. "Godwyn, eski kuleyi yıkıp yerine çatı yapılması için Elfric'i görevlendirdi."

Merthin veba konusundaki karamsar düşüncelerinden güçlükle sıyrılarak: "Godwyn, Elfric'in parasını nasıl ödeyecek?"

"Parayı rahibeler veriyor."

"Onların Godwyn'den nefret ettiklerini sanırdım."

"Para işlerine Hemşire Elizabeth bakıyor. Godwyn onun manastırın kiracısı olan ailesine çok iyi davranıyor. Öteki rahibelerin çoğu ondan nefret ediyor; doğru ama ne yapabilirler, sonuçta bu kiliseye ihtiyaçları var."

Merthin, kuleyi eskisinden daha yüksek olarak yapma hayallerinden vazgeçmiş değildi.

"Parayı ben bulabilirsem, manastır yeni kulenin yapılmasına izin verir mi?"

"Çok zor." diyerek omuzlarını silkti Thomas.

O öğleden sonra Elfric yeniden meclis başkanı seçildi. Toplantıdan sonra Merthin, Elfric'den sonra kasabanın en büyük inşaatçısı Bill Watkin'i buldu.

"Kulenin temelleri onarıldıktan sonra daha yüksek olarak yeniden yapılabilir." dedi.

"Neden olmasın?" dedi Bill.

"Ama neden yapılsın böyle bir şey?"

"Mudeford kavşağından bile görülebilsin diye. Birçok yolcu, seyyah, hacı, tüccar Kingsbridge yolunu kaçırdıkları için Shiring'e devam ediyor. Kasaba bu yüzden büyük para kaybına uğruyor."

"Godwyn parasının olmadığını söyleyecektir."

"Şöyle düşünelim." dedi Merthin. "Yeni kulenin tıpkı yeni köprü gibi finanse edildiğini varsayalım. Kasabanın tüccarları borç para verir, sonra da köprünün geçiş ücretleriyle paraları geri ödenir."

Bill, keşişlerinki gibi kesilmiş kır kâküllerini kaşıdı, alışılmadık bir durumdu.

"Ama kulenin köprüyle bir alakası yok ki."

"Fark eder mi?"

"Bence etmez."

"Köprü paraları halkın paralarının geri ödeneceğinin bir çeşit garantisi oluyor."

Bill kendi çıkarını gözeterek:

"Bu iş için ben de görevlendirilecek miyim?" diye sordu.

"Çok büyük bir proje bu. Kasabadaki bütün ustalara iş çıkacak."

"Çok iyi olur."

"Pekâlâ. Dinle. Eğer büyük bir kule projesi çizersem, gelecek toplantıda bana arka çıkar mısın?"

Bill kararsızdı.

"Meclis üyeleri fazla israftan hoşlanmaz."

"Çok masraflı olacağını sanmıyorum, sadece yüksek olacak. Mihrabın üstünü kubbe şeklinde bir tavanla kapatabiliriz. Desteğe ihtiyaç olmadan yapabilirim bunu."

"Kubbe? Yeni bir fikir."

"İtalya'da çok kubbe gördüm."

"Bu bize hayli para tasarruf ettirir."

"Kulenin üstüne de zarif bir ahşap tepelik yapabilirim, bu da ucuza mal olur ve şahane görünür."

"Bunların hepsini önceden hazırladın değil mi?"

"Aslında değil. Ama Floransa'dan döndüğümden beri hep aklımda."

"Eee, benim için iyi olur, iş için, kasaba için de iyi olur."

"Ve ölümsüz ruhlar için de iyi olur."

"Seni desteklemek için elimden geleni yapacağım."

"Teşekkür ederim."

Merthin, köprüyü tamir etmek, Cüzam Adası'nda yeni evler inşa etmek gibi daha sıradan işlere dönerken, yeni kulenin planı

üzerinde derin derin düşünüyordu. Böylece Caris'in vebaya yakalanma takıntısından da biraz uzaklaştırmış oluyordu kafasını. Chartre'daki güney kulesini düşünüyordu. Eski moda olmasına rağmen bir başyapıttı. İki yüzyıl önce inşa edilmişti.

Merthin'in bu kulenin en sevdiği tarafı kare kuleden yukarda sekizgen tepeliğe geçişi olmuştu, çok iyi hatırlıyordu. Kulenin tepesinde, her köşede bir tane olmak üzere karşılıklı, dış tarafta, küçük kuleler yerleştirilmişti. Aynı hizada, karenin kenarlarından her birinin ortasında kulelere benzer şekillerde, pencereler vardı. Bu sekiz birim, altlarında yükselen kulenin sekiz eğimli yüzeyini teşkil ediyordu. Dışardan bakanlar kare biçiminin sekizgene dönüştüğünü güçlükle ayırt edebiliyorlardı. Ancak Chartres, on dördüncü yüzyılın standartlarına göre gereksiz yere bodur ve tıknazdı. Merthin'in kulesinin ince uzun sütunları ve büyük pencere açıklıkları olacaktı. Bu açıklıklar, alttaki sütunların üstüne binen ağırlığı hafifletecek ve rüzgâr aralarından geçtiği için basınç yapmayacaktı.

Merthin, adadaki evinde kendine bir çizim tabanı yapmıştı. Burada ayrıntıları planlayarak, eski katedralin ince uzun pencerelerini iki ve dört misli büyüterek yeni kulenin pencerelerini tasarlıyor, sütun gruplarını ve başlıklarını güncelleştirerek kendi kendini oyalıyordu.

Yükseklik konusunda tereddütlüydü. Mudeford kavşağından görünebilmesi için ne kadar yükseklikte olması gerektiğini hesaplamanın bir yolu yoktu. Bu ancak deneme yanılma yoluyla yapılabilirdi. Kulenin yapımı bittikten sonra geçici bir kule başlığı koyacak ve net bir havada Mudeford'a gidip oradan görülüp görülmeyeceğini kontrol edecekti. Katedral yüksek bir arazi üzerinde yapılmıştı ve Mudeford'da, yol, nehir geçitine inmeden önce bir tümsek yapıyordu. İçgüdüleri Merthin'e kuleyi Chartres'dan biraz daha yüksek tutarsa -yaklaşık on dört metre- yeterli olacağını söylüyordu.

Salisbury Katedrali'nin kulesi on dört metreydi.

Merthin kendi kulesini on dört buçuk metre yapmayı planlıyordu.

Yere eğilmiş çatı kulelerini çiziyorken Bill Watkin göründü.

"Nasıl buldun?" diye sordu Merthin.

"Tepesine, cenneti gösteren bir haç mı koysam yoksa bizi koruyan bir melek mi?"

"Hiçbirini." dedi Bill. "Kule yapılmayacak."

Merthin ayağa kalktı, sol elinde bir cetvel, sağ elinde ucu sivri demirden bir çizim iğnesi vardı.

"Neden böyle konuşuyorsun?"

"Philemon ziyaretime geldi. Sen de bir an önce öğrensen iyi olur diye düşündüm."

"Ne söyledi o yılan?"

"Dostça davranıyormuş gibi yapıyordu. Kendi iyiliğim için bana öğüt vermeye gelmiş. Senin, kule için yaptığın herhangi bir projeyi desteklememin benim için iyi olmayacağını söyledi."

"Neden?"

"Çünkü bu, senin projelerinin ne olduğuna bile bakmadan reddeden Godwyn'in hoşuna gitmezmiş."

Merthin hiç şaşırmamıştı. Eğer Mark Webber başkan seçilmiş olsaydı, kasabadaki güç dengesi değişecek ve yeni kulenin yapım işlerini Merthin yapabilecekti. Mark'ın ölümü karşı tarafa üstünlük sağlamıştı. Çok ümitlenmişti, şimdi derin bir hayal kırıklığı yaşıyordu.

"Sanıyorum Elfric'e verecek görevi."

"Anladığım kadarıyla öyle."

"Hiç akıllanmayacak mı bu adam?"

"Adam kibirliyse, gururu sağduyusundan önce gelir."

"Peki halk meclisi, Elfric'in çizeceği bodur, çirkin kule için para verecek mi?"

"Herhalde. Belki çok hevesli olmazlar, ama yine de parayı bulurlar. Her şeye rağmen katedralleriyle gurur duyuyorlar, bilirsin."

"Elfric'in beceriksizliği neredeyse köprünün yıkılmasına yol açıyordu." dedi Merthin öfkeyle.

"Öyle olduğunu biliyorlar."

Merthin bütün duygularını döktü.

"Eğer ben kuledeki sorunu bulmasaydım, kule çökebilir ve bütün katedrali de kendisi ile birlikte çökertebilirdi."

"Bunu da biliyorlar. Ama sırf sana kötü davranıyor diye Godwyn'le çatışmayı göze alamıyorlar."

"Tabii ki alamazlar." dedi Merthin, son derece mantıklı olduğunu düşünüyormuş gibi, oysa çok gücenmişti.

Kingsbridge için Godwyn'den çok daha fazla şey yapmıştı ama insanlar şimdi onun için Godwyn'le mücadele etmekten kaçınıyorlardı. İşte bu Merthin'i çok incitmişti. Öte yandan da insanların büyük bir kısmının çoğu zaman kendi çıkarları doğrultusunda davrandığını biliyordu.

"İnsanlar nankördür." dedi Bill. "Çok üzgünüm."

"Evet. Neyse tamam."

Bill'e baktı, sonra uzaklara çevirdi gözlerini, elindeki çizim gereçlerini yere fırlatarak yürüdü, gitti.

Kuzey kanadında Caris, şafak ayini sırasında, kilisenin orta kısmına baktı, İsa'nın doğuşunu temsil eden bir duvar resminin önünde diz çökmüş bir kadın görerek şaşırdı. Yanındaki mumun titrek ışığında Caris onun tombul vücudunu ve öne doğru çıkık çenesini fark etti. Madge Webber'di.

Madge ayin boyunca orada, rahibelerin okuduğu ilahilere aldırmadan, kendi içinden ettiği dualara dalmış, öylece oturdu. Herhalde Mark'ın günahlarını affetmesi ve huzur içinde yatması için yakarıyordu Tanrı'ya. Oysa Caris'in bildiği kadarıyla Mark'ın öyle çok günahı yoktu. Madge daha çok Mark'ın gittiği ruhlar âleminden kendisine iyi şans göndermesi için dua ediyordu sanki. Madge kumaş işini, iki büyük çocuğunun yardımıyla sürdürüyordu. Genellikle biri ölüp arkasında dul bir eş ve başarılı bir iş bıraktığında böyle yapılırdı. Madge yaptıklarının hâlâ, ölmüş olsa bile kocası tarafından desteklenmesini bekliyordu.

Ama bu açıklama Caris'i tatmin etmemişti. Madge'in duruşunda başka bir şeyler vardı. Sükûnetinin altında derin bir endişe yatıyordu. Tanrı'ya çok önemli bir lütufta bulunması için yalvarıyor gibiydi.

Ayin bitince keşişler ve rahibeler kiliseden çıkmaya başladılar. Caris onlardan ayrılıp orta salonun alacakaranlığında, mumun ışığına doğru yürüdü.

Ayak seslerini işiten Madge ayağa kalktı. Caris'i tanıyınca, suçlayıcı bir ses tonuyla konuştu: "Mark vebadan öldü, değil mi?" dedi.

Sorun anlaşılmıştı.

"Sanırım öyle." dedi Caris.

"Ama bana söylemedin."

"Çok emin değildim, ayrıca basit bir tahmin yüzünden seni korkutmak istemedim, hem kasabayı da telaşa vermekten korktum."

"Vebanın Bristol'a kadar geldiğini duydum."

Öyleyse bütün kasaba bunu konuşuyordu.

"Ve Londra'ya." diye ekledi Caris.

Bir seyyahtan duymuştu.

"Neler olacak bize Caris?"

Keder, kalp ağrısı gibi içini acıttı Caris'in.

"Bilmiyorum." diye yalan söyledi.

"Bulaşıcıymış diye duydum."

"Birçok hastalık öyledir." dedi Caris.

Madge'in yüzündeki saldırgan ifade gitmiş, yerine Caris'in yüreğini parçalayan, yalvaran bir bakış gelmişti. Neredeyse fısıldayarak:

"Çocuklarım da ölecek mi?"

"Merthin'in karısı da vebaya yakalanmış. O ölmüş, bütün ailesi de ölmüş, ama Merthin iyileşmiş, Lolla da hiç yakalanmamış."

"Yani benimkiler de yakalanmayacaklar mı?"

Caris öyle söylemek istememişti.

"Hastalanabilirler de, bazıları hasta olabilir, bazıları olmayabilir."

Bu sözler Madge'i tatmin etmemişti. Hastaların çoğu gibi, kesinlik istiyordu, olasılık değil.

"Onları korumak için ne yapabilirim?"

Caris karşısındaki İsa'nın resmine baktı.

"Sen elinden geleni yapıyorsun zaten." dedi.

Kendini kontrol etmesi giderek güçleşiyordu. Boğazından yükselen hıçkırığı fark ettirmemek, duygularını gizlemek için döndü ve hızla katedralden çıktı.

Bir süre rahibelerin manastırında oturdu, kendini toparladıktan sonra her zamanki saatinde hastaneye gitti.

Mair orada değildi. Belki kasabadaki bir hastaya çağrılmıştı. Caris işe başladı, hastalara ve misafirlere kahvaltı servisi yapılmasına, her tarafın tertemiz olmasına ve hastaların kontrol edilmesine nezaret etti. Çalışmak Madge için duyduğu endişe ve üzüntüye iyi geldi. Koca Julie'ye İncil'den bir parça okudu. Bütün rutin işler tamamlandığı halde Mair'den ses seda çıkmamıştı, bu yüzden Caris onu aramaya çıkmıştı.

Mair'i yatakhanede yatağına yüzükoyun uzanmış bir halde buldu. Caris'in kalp atışları hızlandı.

"Mair, iyi misin?" diye seslendi.

Mair yüzünü döndü. Bembeyazdı ve terliyordu. Öksürdü, ama cevap vermedi.

Caris yanına diz çökerek elini alnına koydu.

"Ateşin var." dedi, bir yandan içinden, mide bulantısına benzer korkuyu bastırmaya çalışıyordu.

"Ne zaman başladı?"

"Dün öksürüyordum." dedi Mair.

"Ama iyi uyudum, bu sabah kalktım, kahvaltıya gittiğim zaman birden midem bulandı. Tuvalete koştum, sonra buraya gelip uzandım biraz. Uyuyakalmışım herhalde. Saat kaç?"

"Neredeyse Terce ayini için çanlar çalacak. Ama sen bugün izinlisin."

Caris kendi kendine, sıradan bir rahatsızlık olduğunu söyleyip duruyordu. Mair'in boynuna dokundu, sonra giysisinin yakasını indirdi.

Mair hafifçe gülümsedi.

"Göğüslerime mi bakmak istiyorsun?"

"Evet."

"Ah siz rahibeler, hepiniz aynısınız."

Caris'in görebildiği kadar bir kızarıklık yoktu vücudunda. Belki de sadece bir soğuk algınlığıydı.

"Ağrın var mı?" diye sordu.

"Koltuk altında son derece hassas, acıyan bir yer var."

Bu çok fazla bir şey ifade etmezdi. Koltuk altlarında ve kasıklarda ağrılı şişlikler vebanın olduğu kadar başka hastalıkların da belirtisi olabilirdi.

"Hadi seni hastaneye götüreyim." dedi.

Mair kafasını kaldırdığında Caris yastığın üzerindeki kan izlerini gördü.

Yumruk yemiş gibi oldu birden. Mark Webber de kan tükürmüştü. Ve Mair, hastalandığı zaman Mark'ı ilk muayene eden kişi olmuştu. Caris'den bir gün önce evlerine gitmişti.

Caris korkularını saklayarak Mair'i ayağa kaldırdı. Gözleri yaşlarla dolmuştu. Mair kolunu Caris'in beline dolamış, başını omzuna yaslamıştı, yürürken desteğe ihtiyacı vardı. Caris, kolunu Mair'in omzuna sardı. Birlikte merdivenlerden inip kadınlar manastırından hastaneye doğru yürüdüler.

Caris Mair'i sunağın yanında bir yatağa yatırdı. Manastırın çeşmesinden aldığı bir tas soğuk suyu Mair'e içirdi. Mair çok susamıştı. Caris onun yüzünü ve boynunu gülsuyu ile sildi. Bir süre sonra Mair uykuya daldı.

Terce ayini için çanlar çaldı. Caris genelde bu ayine katılmazdı. Ama bugün birkaç dakikalığına bile olsa derin bir sessizlik ihtiyacındaydı. Yaşlı gri taşlar bugün çok soğuk ve sert görünüyordu. Kalbinde fırtınalar koparken Caris otomatik olarak duaları okuyordu.

Mair vebaya yakalanmıştı. Kırmızı lekeler yoktu, ama ateşi vardı, çok susuyordu ve öksürünce ağzından kan gelmişti. Belki de ölecekti.

Caris müthiş bir suçluluk duygusu hissetti. Mair onu büyük bir bağlılıkla seviyordu. Caris hiçbir zaman Mair'in aşkına karşılık verememişti, en azından onun istediği gibi. Şimdi Mair ölüyordu. Caris başka türlü olabilseydim diye düşündü. O zaman Mair'i mutlu edebilirdi. Hayatını kurtarabilirdi. İlahiyi söylerken ağlıyordu, kendisini görenlerin, gözyaşlarının ilahi vecd halinden kaynaklandığını sanacaklarını umuyordu.

Ayin sona erdiğinde rahibe adaylarından birini güney kanadının kapısında telaşla kendisini beklerken gördü.

"Hastanede sizi acilen görmek isteyen biri var." dedi kız.

Caris orada yüzü korkudan bembeyaz kesilmiş haldeki Madge Webber'in beklediğini gördü.

Madge'in ne istediğini bile sormaya gerek yoktu. Hemen ilaç çantasını aldı ve Madge'le ikisi koşarak dışarı fırladılar. Katedralin çimlerini ısıran kasım rüzgârı altında geçip anacaddedeki Webberler'in evine gittiler. Madge'in çocukları üst kattaki oturma odasında bekliyorlardı. İki büyük çocuğu korku içinde masada oturuyor, iki küçük oğlan da yerde yatıyorlardı.

Caris çabucak onları muayene etti. Dördünün de ateşleri yüksekti. Kızın burnu kanıyordu. Üç oğlan da fena halde öksürüyorlardı.

Hepsinin de omuzlarında ve boyunlarında morumsu siyah lekeler vardı.

"Aynısı değil mi?" dedi Madge.

"Mark'ın öldüğü hastalığın aynısından. Vebaya yakalandılar!"

Caris başını salladı.

"Çok üzgünüm."

"Dilerim ben de ölürüm." dedi Madge.

"Böylece cennette hep birlikte oluruz."

59

Caris, hemen hastanede Merthin'in sözünü ettiği önlemleri almaya başladı. Vebaya yakalanan hastalara bakarken hemşirelerin ağız ve burunlarını kapamaları için keten kumaş parçaları kesip hazırladı. Herkese, bir hastaya dokunduktan sonra ellerini sirkeli suyla yıkamalarını tembihledi. Rahibelerin hepsinin elleri çatlak çatlaktı.

Madge, dört çocuğunu hastaneye getirdikten sonra kendisi de hastalandı. Mark Webber ölürken bitişiğindeki yatakta yatan Koca Julie de hastalığa yenik düşmüştü.

Caris'in onlar için yapabileceği çok az şey vardı. Serinlesinler diye yüzlerini siliyor, bahçedeki çeşmeden getirdiği soğuk, temiz sudan içiriyor, kanlı kusmuklarını temizliyor ve ölmelerini bekliyordu.

Kendi ölümünü düşünemeyecek kadar meşguldu. Onu vebaya yakalanmış hastaların ateş içinde yanan alınlarını okşarken gören kasabalılar korkuyla karışık bir hayranlıkla bakıyorlardı. Ama kendisini, öz benliğinden vazgeçmiş bir aziz olarak görmüyordu. O sadece derin derin düşüncelere dalmak yerine harekete geçmeyi yeğleyenlerdendi. Herkes gibi o da "Sıra kimde?" sorusundan huzursuzdu. Ama kesinlikle bu soruyu aklına getirmemeye çalışıyordu.

Başrahip Godwyn hastaları görmeye geldi. Kadınların saçmalığı diye nitelendirerek yüzüne maske takmayı reddetti. Mark'a koyduğu teşhisin aynısını söyledi.

"Beyin kanaması."

Kan alınmasını, ekşi elma ve koyun işkembesiyle beslenme önerdi.

Hastaların ne yediğinin çok önemi yoktu. Nasıl olsa yediklerinin hepsini çıkarıyorlardı. Caris, kan almanın hastalığı daha da arttırdığından emindi. Zaten çok kanamaları vardı, kan tükürüyor, kan kusuyor, kan işiyorlardı. Ama keşişler eğitimli doktorlar olduklarından talimatlara uymak zorundaydı. Artık ne zaman bir hasta yatağının yanına diz çökmüş rahibe ya da keşişi hastanın kolunu uzatıp, keskin bir bıçakla damarını kesip o kıymetli kan damlalarını yerdeki kâseye akıtırken görse kızmıyordu bile. Buna zamanı yoktu.

Caris, sonuna kadar Mair'in yanında kaldı; herkes ne der diye düşünmeden elini hiç bırakmadı. Çektiği acıyı biraz olsun hafifletmek için, Mattie'nin öğrettiği gelincikten yapılan rahatlatıcı haplardan bir tane vermişti Mair'e. Mair hâlâ öksürüyordu, ama artık canı çok acımıyordu. Her öksürük nöbetinden sonra biraz daha kolay nefes alabiliyor ve konuşabiliyordu.

"Calais'deki o gece için teşekkür ederim." diye fısıldadı.

"Senin gerçekten zevk almadığını biliyordum, ama ben kendimi cennette hissettim."

Caris ağlamamaya çalışıyordu.

"Senin istediğin gibi olamadığım için üzgünüm." dedi.

"Sen de beni kendi tarzında sevdin, biliyorum."

Yeniden öksürdü. Kriz bittiğinde Caris dudaklarına bulaşan kanı sildi.

"Seni seviyorum." dedi Mair ve gözlerini kapadı.

O zaman gözyaşlarını koyuverdi, kimin gördüğü ve ne düşündüğü umurunda bile değildi... Gözyaşlarının arasından Mair'i izliyordu. Mair'in rengi daha da beyazlaştı; nefes alıp verişleri yavaşladı ve sonunda durdu.

Caris, ölünün eli avuçlarında, yerde şiltenin yanı başında öylece oturdu kaldı. Mair, bu halde iken bile hâlâ çok güzeldi. Bembeyaz ve sonsuza kadar huzur içinde. Caris hayatta bir kişinin daha kendisini en az Mair kadar sevdiğini biliyordu. Merthin'di bu. Onun da aşkını reddetmişti ne tuhaf. Hatanın kendisinde olduğunu düşündü. Ruhunda yaradılıştan var olan bu kusur, Caris'in öteki kadınlar gibi olmasını, aşkı minnetle ve mutlulukla kabul etmesini engelliyordu.

O gece geç saatlerde, Mark'ın dört çocuğu da öldü, Koca Julie de öldü.

Caris çılgına dönmüştü. Yapabileceği hiçbir şey yok muydu? Veba hızla yayılıyor ve herkesi öldürüyordu. Bu, bir hapishanede yaşayıp, darağacına gitme sırasının kimde olduğunu beklemeye benziyordu.

Kingsbridge de, Bordeaux ve Floransa gibi sokaklarında cesetlerin yığılı olduğu bir şehir mi olacaktı? Gelecek pazar katedralin önündeki alanda pazar kurulacaktı. Yürüme mesafesindeki civar köylerden yüzlerce insan alışveriş yapmak için gelecek ve kiliselerde, hanlarda kasabalılarla haşır neşir olacaklardı. Kimbilir kaçı köylerine bu ölümcül hastalığa yakalanmış olarak dönecekti? Böyle düşündüğü, kendini korkunç güçler karşısında acı verecek kadar çaresiz hissettiği zaman, insanların neden ellerini açıp her şeyin ruhlar dünyasının kontrolü altında olduğunu söylediklerini anlayabiliyordu. Ama bu onun tarzı değildi.

Ne zaman manastırdan biri ölse, özel bir cenaze töreni yapılır, bütün keşişler ve rahibeler törene katılır, aralarından ayrılan ruh için fazladan dualar okunurdu. Mair ve Koca Julie'nin ikisi için de rahibelerin çoğu gözyaşı döktü. Madge'in çocuklarının da aynı törene dahil edilmesi sonucu yüzlerce kasabalı kiliseye akın etti. Madge, hastaneden çıkamayacak kadar hastaydı.

Hepsi, kurşuni gökyüzünün altında mezarlıkta toplandı. Caris, soğuk kuzey rüzgârının getirdiği kar kokusunu alabiliyordu. Rahip Joseph, mezar başı dualarını okudu ve altı tabut toprağa verildi.

Kalabalıktan yükselen bir ses, herkesin kafasındaki soruyu dile getirdi.

"Hepimiz ölecek miyiz Rahip Joseph?"

Joseph, keşiş-tabipler arasında en popüler olanıydı. Altmış yaşına yaklaşmıştı ve ağzında hiç dişi yoktu. Çok entelektüel ama hastanın başında son derece yumuşak bir adamdı.

"Hepimiz bir gün öleceğiz dostum ama hiçbirimiz ne zaman olacağını bilemeyiz. Bu yüzden her an Tanrı'yla karşılaşmaya hazırlıklı olmalıyız."

Her zaman en can alıcı soruları soran Betty Baxter sesini yükseltti:

"Vebayla nasıl başa çıkabiliriz?" dedi. "Bu veba, öyle değil mi?"

"En iyi korunma duadır." dedi Joseph. "Ve Tanrı ne olursa olsun sizi yanına almaya karar vermişse, kiliseye gelin, günah çıkarın."

Betty kolayca baştan savılacak bir kadın değildi.

"Merthin, Floransa'da insanların hastalara temas etmemek için evlerinden çıkmadıklarını söylüyor. Sizce bu iyi bir fikir mi?"

"Ben öyle düşünmüyorum. Floransalılar vebadan kaçabildiler mi?"

Herkes kucağında Lolla'yla duran Merthin'e baktı.

"Hayır, kaçamadılar." dedi Merthin.

"Ama, eğer evlerinden çıksalardı, şimdikinden çok daha fazla insan ölürdü."

Joseph başını iki yana sallayarak: "Eğer evde otururşanız kiliseye gidemezsiniz. İbadet en iyi ilaçtır." dedi.

Caris daha fazla sessiz kalamadı.

"Veba insandan insana geçiyor." dedi öfkeyle. "Eğer diğer insanlardan uzak durursanız, enfeksiyondan korunma şansınız artar."

Başrahip Godwyn: "Bakıyorum kadınlar da doktor olmuş, öyle mi?"

Caris ona aldırmadı.

"Pazarı iptal etmeliyiz." dedi. "Hayat kurtarmış oluruz."

"Pazarı iptal etmek mi?" dedi Godwyn hakaret eder gibi. "Nasıl yapacağız bunu? Her köye haberci göndererek mi?"

"Şehrin kapılarını kapatın." diye cevap verdi Caris. "Köprüden geçişleri yasaklayın. Bütün yabancıları kasabanın dışına çıkartın."

"Ama zaten kasabada hasta insan var."

"Bütün meyhaneleri kapatın. Meclis toplantılarını iptal edin. Düğün davetlerini engelleyin."

Merthin: "Floransa'da şehir meclisinin toplantılarını bile terk ettiler." dedi.

Elfric yüksek sesle: "Bu durumda insanlar nasıl iş yapacak?" diye sordu.

"İş yapmayı tercih ederseniz, ölürsünüz." dedi Caris. "Üstelik karınızı ve çocuklarınızı da öldürürsünüz. Seçim sizin."

Betty Baxter: "Ben dükkânımı kapatmak istemem, çok para kaybederim. Ama hayatımı kurtarmak için kapatacağım."

Caris biraz ümitlendi. Ama Betty yine ortalığı karıştırdı.

"Doktorlar bu konuda ne diyor? En iyisini onlar bilir."

Caris yüksek sesle homurdandı.

Başrahip Godwyn: "Veba, Tanrı tarafından günahlarımızı cezalandırmak için gönderilmiştir. Dünya ahlaksızlaşmaktadır. Her yerde, Tanrı'yı inkâr, şehvet düşkünlüğü ve saygısızlık hüküm sürmekte. Erkekler otoriteyi sorguluyor, kadınlar vücutlarını teşhir ediyor, çocuklar ana babalarına karşı itaatsiz. Tanrı kızıyor ve onun öfkesi korkutucudur. Onun adaletinden kaçmaya çalışmayın. Nereye saklanırsanız saklanın o sizi bulur."

"Ne yapacağız öyleyse?"

"Yaşamak istiyorsanız, kiliseye gidin, günah çıkartın, dua edin ve daha iyi bir hayat sürün."

Caris tartışmanın bir işe yaramayacağını biliyordu. Ama yine de dayanamadı.

"Açlıktan ölmek üzere olan bir adam kiliseye gidebilir, çünkü orada karnı doyar."

Rahibe Cecilia: "Hemşire Caris, başka bir şey söylemenize gerek yok." dedi.

"Ama, böyle çok hayat kurtarılabilir."

"Tamam!"

"Ama ölüm kalım meselesi."

Cecilia sesini alçaltarak: "Ama kimse seni dinlemiyor. Kapat çeneni."

Caris, Cecilia'nın haklı olduğunu biliyordu. Ne kadar çabalarsa çabalasın, insanlar ona değil, rahiplere inanacaklardı. Dudaklarını ısırdı ve bir daha konuşmadı.

Kör Carlus bir ilahiye başladı, keşişler kiliseye doğru yürüdüler, rahibeler de onları takip etti.

Kiliseden çıkıp rahibe manastırına giderken Rahibe Cecilia hapşırdı.

Bell'deki odalarında Lolla'yı yatağına her gece Merthin yatırıyordu. Ona şarkılar söylüyor, şiirler okuyor ya da hikâye anlatıyordu. Bu özel anlarda Lolla babasıyla konuşuyor, üç yaşındaki bir çocuğun beklenmedik, tuhaf, bazen kurnazca, bazen çocukça bazen de ilginç sorularını soruyordu.

Bu gece, Merthin bir ninni söylerken Lolla gözyaşlarına boğuldu.

Babası ne olduğunu sorunca:

"Neden Dora öldü?" diye hıçkırdı.

Mesele anlaşılmıştı. Madge'in kızı Dora Lolla'yla çok ilgilenmişti, birbirlerinin saçını örerek, sayı saymaca oyunları oynayarak birlikte çok iyi vakit geçiriyorlardı.

"Vebaya yakalandı." dedi Merthin.

"Annem de vebaya yakalanmıştı." dedi Lolla.

Hemen dili, henüz unutmadığı İtalyancaya dönmüştü.

"La moria grande."

"Ben de veba oldum, ama iyileştim."

"Libia da iyileşti."

Libia, Floransa'dan beri yanında taşıdığı tahta bebeğiydi.

"Libia da mı veba olmuştu?"

"Evet. Hapşırdı, ateşi çıktı, lekeler oldu, ama bir rahibe onu iyileştirdi."

"Çok memnun oldum. O zaman Libia güvende. Çünkü ikinci kez yakalanılmıyor hastalığa."

"Sen de güvendesin değil mi?"

"Evet."

Konuşmaya son vermenin zamanıydı.

"Hadi. Şimdi uyu."

"İyi geceler." dedi Lolla.

Merthin kapıya doğru yürürken seslendi.

"Bessie de güvende mi?"

"Uyu artık."

"Ben Bessie'yi seviyorum."

"Çok iyi. İyi geceler." dedi ve kapıyı kapattı.

Aşağıda salon boştu. İnsanlar kalabalık yerlere girmekten çekiniyorlardı. Godwyn'in sözlerine rağmen Caris'in mesajı yerine ulaşmıştı.

Nefis bir çorba kokusu aldı, kokuyu izleyerek mutfağa girdi. Bessie ateşin üstündeki tencereyi karıştırıyordu.

"Etli fasulye çorbası." dedi.

Merthin Bessie'nin babasıyla birlikte masaya oturdu. Paul elli yaşlarında iri bir adamdı. Paul maşrapasına bira boşaltırken Merthin de ekmek aldı, Bessie çorbaları dağıttı.

Bessie ve Lolla giderek birbirlerini daha çok seviyorlardı, farkındaydı. Gündüzleri Lolla'yla ilgilenmesi için bir bakıcı tutmuştu, geceleri de Bessie göz kulak oluyordu. Lolla her zaman Bessie'yi tercih ediyordu.

Merthin'in Cüzam Adası'nda bir evi vardı. Ama, Floransa'da yaşamaya alıştığı küçük sarayla kıyaslandığında çok ufak kalıyordu. Jimmie orada yaşamayı sürdürdüğü için Merthin çok memnundu. Burada Bell'de çok rahattı. Mekân sıcak ve temizdi, yiyecekler ve içecekler bol ve nefisti. Her cumartesi kirasını ödüyordu. Bunun dışında ailenin bir ferdi gibiydi adeta. Kendi yerine geçmek için hiç acelesi yoktu.

Öte yandan sonsuza kadar burada kalamayacağının da farkındaydı. Taşındıkları zaman, Bessie'den ayrıldığı için Lolla çok üzülecekti. Hayatındaki insanların çoğu onu bırakıp gitmişti zaten. Çocuğun devamlılığa, yerleşikliğe ihtiyacı vardı. Bessie'ye daha çok bağlanmadan bir an önce buradan ayrılmak en doğrusu olacaktı.

Yemeklerini bitirdiklerinde Paul odasına çekildi. Bessie Merthin'e biraz daha bira verdi, birlikte ateşin karşısına oturdular. Bessie sordu.

"Floransa da kaç kişi öldü?"

"Binlerce, on binlerce belki. Hiç kimse hesabını tutamadı."

"Kingsbridge'de sıranın kimde olduğunu merak ediyorum."

"Ben de sürekli bunu düşünüyorum."

"Belki de bendedir."

"Korkarım olabilir."

"Ölmeden önce bir erkekle yeniden sevişmek isterdim."

Merthin gülümsedi, ama cevap vermedi.

"Richard'ım öldüğünden beri hiçbir erkekle birlikte olmadım; bir yıldan fazla oldu."

"Onu özlüyorsundur."

"Ya sen, ne kadar zamandır bir kadınla yatmadın?"

Merthin Silvia hastalandığından beri seks yapmamıştı. Onun hatırlayınca içini bir hüzün kapladı. Silvia'nın aşkına yeterince karşılık verememişti.

"Aşağı yukarı aynı." dedi.

"Karın?"

"Evet, huzur içinde yatsın."

"Aşksız geçirmek için hayli uzun bir zaman."

"Evet."

"Ama sen önüne gelenle birlikte olabilecek bir adam değilsin. Sen sevebileceğin birini arıyorsun."

"Sanırım haklısın."

"Ben de öyle. Bir erkekle sevişmek harikulade bir şey, birbirinize âşıksanız, dünyanın en güzel şeyi. Hayatımda sadece bir erkek oldu, o da kocam. Ondan başka kimseyle olmadım."

Merthin doğru olup olmadığını merak etti. Emin olamıyordu. Bessie çok içten görünüyordu, ama bütün kadınlar aynı şeyleri söylerdi.

"Ya sen?" diye sordu.

"Kaç kadın oldu hayatında?"

"Üç."

"Karın, ondan önce Caris, öteki kim? Ah, hatırlıyorum Griselda."

"Kim olduklarını söylemem."

"Merak etme, herkes biliyor."

Merthin pişmanlıkla gülümsedi. Elbette herkes biliyordu. Belki emin değiller ama tahmin ediyorlardı ve genellikle tahminler doğru çıkıyordu.

"Griselda'nın oğlu küçük Merthin kaç yaşında şimdi yedi, sekiz?"

"On."

"Dizlerim çok tombul." dedi Bessie birden.

Merthin'e göstermek için eteklerini yukarı topladı.

"Ben dizlerimden hep nefret ettim, Richard çok severdi."

Merthin baktı, dizleri tombul ve gamzeliydi. Yukarı sıyırdığı eteğinin altından beyaz kalçaları görünüyordu.

"Dizlerimi öperdi hep." dedi. "Çok tatlı bir adamdı."

Sonra elbisesini düzeltmek istedi, düzeltmek isterken de eteklerini kaldırdı ve bir an için kasıklarındaki o davetkâr karanlık ortaya çıktı.

"Her tarafımı öperdi bazen, özellikle banyo yaptıktan sonra. Çok hoşlanırdım. Her şeyden hoşlanırdım. Bir erkek sevdiği kadına istediği her şeyi yapabilir. Sen de öyle düşünmüyor musun?"

Bu iş biraz fazla uzamıştı. Merthin ayağa kalktı.

"Muhtemelen haklısındır, ama böyle konuşmaların sonu iyi değildir, onun için bir günah işlemeden ben yatayım."

Bessi üzgün üzgün gülümsedi.

"İyi uykular." dedi. "Eğer kendini yalnız hissedersen ben burada, ateşin başındayım."

"Bunu aklımda tutarım."

Rahibe Cecilia'yı bir şilteye değil, karyolaya yatırdılar ve sunağın hemen önüne yerleştirdiler, burası hastanenin en kutsal yeriydi. Gece gündüz bütün rahibeler yatağının etrafında dua edip ilahiler söylediler. Her an yüzünü serin gülsuyu ile silecek birileri ve bahçedeki çeşmeden getirilmiş bir tas soğuk su yanı başında duruyordu. Hiçbiri bir işe yaramadı. Aynı ötekiler gibi hızlı bir şekilde kötüledi. Burnundan ve vajinasından kanlar boşandı, nefes alması gitgide zorlaştı, susuzluğu dindirilemeyecek boyutlara ulaştı.

Hapşırmaya başladıktan sonraki dördüncü gece Caris'e haber gönderdi.

Caris derin uykudaydı. Gündüzleri çok yoruluyordu. Hastane ağzına kadar doluydu. Caris rüyasında Kingsbridge'in bütün çocuklarının vebaya yakalandığını, onlara yardım etmek için hastanede koşuşturduğunu, aniden kendisinin de hastalandığını fark ettiğini görüyordu. Çocuklardan biri eteğine yapışmıştı ama Caris ona aldırmıyor, ümitsizce kendisi de bu kadar hastayken bunca çocukla nasıl uğraşabileceğini düşünüyordu. Sonra birinin artan bir sabırsızlıkla omzunu sarstığını fark etti.

"Uyanın hemşire, lütfen, başrahibenin size ihtiyacı var."

Birdenbire ayıldı. Bir rahibe elinde bir mumla yatağının yanı başına diz çökmüştü. Caris sordu. "Nasıl?"

"Giderek kötüleşiyor ama hâlâ konuşabiliyor, sizi istiyor."

Caris yatağından kalktı, sandaletlerini ayağına geçirdi. Çok soğuk bir geceydi. Üzerinde rahibe kıyafeti vardı. Yataktaki battaniyeyi alarak omuzlarına sardı. Sonra taş merdivenlerden aşağı koştu.

Hastane ölmekte olan hastalarla doluydu. Yerdeki şilteler, balık kılçığı biçiminde dizilmişti, böylece oturabilecek durumdaki hastalar baktıkları zaman sunağı görebiliyorlardı. Aileler, yatakların etrafına kümelenmişlerdi. Her tarafta ağır bir kan kokusu vardı. Caris, kapının yanındaki sepetten bir parça kumaş alıp ağzını ve burnunu bağladı.

Dört rahibe Cecilia'nın yatağının yanında diz çökmüş ilahi söylüyorlardı. Cecilia, sırtüstü yatıyordu, gözleri kapalıydı. Caris ilk bakışta çok geç kaldığını zannetti. Sonra yaşlı başrahibe sanki onun geldiğini sezinlemiş gibi, başını çevirerek gözlerini açtı.

Caris yatağın kenarına oturdu. Bir kumaş parçasını gülsuyu dolu kâseye batırdı ve Cecilia'nın ağzından sızan kanı sildi.

Cecilia'nın nefes alıp vermesi işkence gibiydi. İki nefes arasında sordu: "Hiç bu illetten kurtulan var mı?"

"Sadece Madge Webber."

"Yaşamayı en az isteyen de o."

"Bütün çocukları öldü."

"Ben de yakında öleceğim."

"Böyle söylemeyin."

"Ne olduğunu unutma. Biz rahibeler ölmekten korkmayız. Bütün hayatımız boyunca İsa ile bir an cennette buluşmayı özleriz. Ölüm geldiği zaman da mutlulukla karşılarız."

Caris çenesindeki kanı sildi.

"Evet Başrahibem. Ama arkada kalanlar ağlayabilir."

Gözlerinden yaşlar boşaldı. Mair'i ve Koca Julie'yi kaybetmişti ve şimdi Cecilia'yı kaybetmek üzereydi.

"Ağlama. Bırak başkaları ağlasın. Sen güçlü olmalısın."

"Neden, hiç anlamıyorum."

"Sanırım Tanrı senin, benim yerime geçip başrahibe olmanı istiyor."

Bu durumda Tanrı yanlış bir seçim yapmış diye düşündü Caris. Genellikle daha Ortodoks kafalıları seçerdi. Ama bunları söylemenin hiçbir işe yaramadığını uzun zaman önce öğrenmişti.

"Eğer kız kardeşlerim beni seçerlerse elimden geleni yaparım." dedi.

"Seni seçeceklerine inanıyorum."

"Elizabeth Hemşire de seçilmek isteyecektir."

"Elizabeth çok zeki, ama sen sevgi dolusun."

Caris başını eğdi. Cecilia haklıydı. Elizabeth bu görev için fazla sertti. Manastırın başına gelebilecek en iyi isim Caris'ti. Gerçi dua etmek ve ilahi söylemekle geçirilen zamanın çok fazla olduğunu düşünüyordu. O daha çok okul ve hastanede vakit geçirmeyi tercih ediyordu. Tanrı esirgesin, Elizabeth onun hastaneyi yönetmesine son verebilirdi.

"Başka bir şey daha var." dedi Cecilia.

O kadar alçak sesle konuşmuştu ki Caris başını iyice eğmek zorunda kaldı.

"Başrahip Anthony ölürken bana bir sır verdi. Ölene kadar bu sırrı saklamıştı, sonra ben de aynı şeyi yaptım."

Caris böyle bir sırrın yükünü taşımak istediğinden emin değildi. Ama ölüm döşeği böyle vicdani ilkeleri geçersiz kılıyordu.

Cecilia: "Eski Kral', düşme sonucu ölmedi." dedi.

Caris şok olmuştu. Kral öleli yirmi yıl olmuştu, Caris o zamanki dedikoduları hatırlıyordu. Bir kralı öldürmek hayal edilebilecek en ağır suçtu. İki misli kötüydü; hem cinayet hem de devlete ihanetti

ki bunların her ikisi de çok önemli suçlardı. Böyle bir şeyi bilmek bile çok tehlikeliydi. Anthony'nin bunu sır olarak saklaması çok normaldi.

Cecilia devam etti: "Kraliçe ve sevgilisi Mortimer, II. Edward'ın yollarından çekilmesini istediler. Tahtın varisi küçük bir çocuktu. Bu yüzden ülkeyi ismen olmasa da fiilen Mortimer yönetmeye başladı. Sonuçta, bu saltanat Mortimer'ın umduğu kadar uzun sürmedi. II.Edward çok çabuk büyüdü."

Cecilia yine öksürüdü, bu sefer daha güçsüzdü.

"Ben daha küçüktüm, Mortimer'ın idam edildiğini duymuştum."

"Edward bile, babasına gerçekte neler olduğunu kimsenin bilmesini istemiyordu. Böylece olay sır olarak kaldı."

Caris çok şaşkındı. Kraliçe Isabella hâlâ hayattaydı. Kral'ın saygıdeğer annesi olarak Norfolk'ta bolluk içinde yaşıyordu. Eğer insanlar, onun ellerinde kocasının kanını taşıdığını anlasalardı, siyasal bir deprem olurdu. Caris böyle bir şeyi öğrendiği için kendini suçlu hissetti.

"Yani Kral'ın öldürüldüğünü mü söylüyorsunuz?"

Cecilia cevap vermedi. Caris daha dikkatli baktı. Başrahibe, hareketsiz, yüzü kıpırtısız, gözleri tavana dikili yatıyordu. Ölmüştü.

68

Cecilia'nın öldüğünün ertesi günü Godwyn Elizabeth'i yemeğe davet etti.

Kritik bir durumdu. Cecilia'nın ölümü kuvvetler dengesini bozmuştu. Godwyn'in kadınlar manastırına ihtiyacı vardı; çünkü manastır kendi başına ayakta duramazdı. Godwyn asla mali durumu düzeltmeyi başaramamıştı. Rahibelerin büyük bir kısmı onun kendilerinden çaldığı para yüzünden hâlâ kızgındılar, ona karşı derin bir düşmanlık besliyorlardı. Eğer, intikam peşinde bir başrahibenin idaresi altına girerlerse -Caris gibi- bu manastırın sonu olurdu.

Ayrıca vebadan da çok korkuyordu. Ya o da vebaya yakalansaydı? Ya Philemon ölseydi? Böyle kâbuslar sinirlerini bozuyor, ama

bir şekilde bu kötü düşünceleri aklından silmeyi beceremiyordu. Vebanın kendisini uzun vadeli amaçlarını gerçekleştirmekten alıkoymasına izin vermemeye kararlıydı.

En yakın tehlike, başrahibe seçimiydi. Manastırın kapandığını, kendisinin itibarını kaybetmiş olarak Kingsbridge'den ayrıldığını, başka bir yerde sıradan bir keşiş olmaya mecbur kaldığını ya da kendisine hükmedip aşağılayacak bir başrahibin yardımcısı olduğunu hayal ediyordu. Öyle bir şey olursa kendini öldürebilirdi.

Öte yandan bu olay, bir tehdit olduğu kadar bir şans da olabilirdi. Eğer her şeyi akıllıca idare edebilirse, yönetimi seve seve kendisine bırakabilecek, ona sempati duyan bir başrahibeyi seçtirebilirdi. Elizabeth bu iş için biçilmiş kaftandı.

Dediğini yaptıran, şerefinden asla ödün vermeyen bir yönetici olacağı kesindi. Ama Godwyn onunla çalışabilirdi. Pragmatik bir kadındı. Caris'in hazine hesaplarını kontrol edeceğini önceden haber vererek bunu kanıtlamıştı. İyi bir yandaş olacağından kuşkusu yoktu.

Elizabeth, başı yukarda içeri girdi. Birdenbire kıymetinin arttığının farkındaydı ve bundan müthiş bir zevk alıyordu. Godwyn bunu görebiliyordu. Acaba önereceğim planı kabul eder mi diye düşündü Godwyn. Çok dikkatli davranmak gerekiyordu.

Elizabeth büyük yemek salonunda etrafına bakındı.

"Muhteşem bir saray yaptırmışsınız." dedi, gerekli parayı bulmasına yardımcı olduğunu ima ediyordu.

Saray biteli bir yıl olmasına rağmen Elizabeth buraya hiç gelmemişti. Godwyn kadınların erkekler manastırında dolaşmasından hoşlanmazdı. Bugüne kadar sadece Petranilla ve Cecilia buraya kabul edilmişlerdi.

"Teşekkür ederim." dedi. "Bize güçlü ve asil insanların saygısını kazandırdığına inanıyorum. Şimdiden Monmouth Başpiskoposunu ağırladık bile."

Rahibelerin parasının son florinlerini de peygamberlerin hayatından alınan sahneleri canlandıran duvar goblenleri satın almak için harcamıştı. Elizabeth, Daniel'i aslanların ininde gösteren resmi inceledi.

"Çok güzel." dedi.

"Arras'dan."

Elizabeth kaşını kaldırarak:

"Büfenin altındaki kedi sizin mi?" diye sordu.

"Hiç sormayın." dedi.

"Bir türlü başımdan atamıyorum." diye yalan söyledi.

Ayağının ucuyla kediyi dışarı itti. Keşişlerin evcil hayvan beslemesi yasaktı, ama Godwyn kedide kendisini yatıştıran bir huzur buluyordu.

Uzun bir ziyafet masasının bir ucuna oturdular. Godwyn, burada bir kadının, sanki bir erkek kadar değerliymiş gibi oturup yemek yemesinden nefret ediyordu ama rahatsızlığını belli etmedi.

Pahalı bir yemek hazırlatmıştı: Elma ve zencefille pişirilmiş domuz budu. Philemon, kadehlerine Gaskonya'dan gelen şaraptan doldurdu. Elizabeth etin tadına baktı.

"Nefis olmuş." dedi.

Godwyn'in yemekle pek arası yoktu. Ama şık bir yemeği insanları etkilemek için kullanmayı severdi ve açgözlülükle tıkınmaya başlamıştı bile.

Godwyn işten söz etmeye başladı.

"Bu seçimleri kazanmak için ne planlarınız var?"

"Caris'den çok daha iyi bir aday olduğuma inanıyorum."

Godwyn, Caris'in adını anarken kadının bastırmaya çalıştığı duygularını sezebiliyordu. Caris için kendisini reddeden Merthin'e hâlâ kızgın olduğu besbelliydi. Şimdi eski rakibesiyle yeni bir yarışa girmek üzereydi. Bu kez kazanmak için adam bile öldürebilir diye düşündü Godwyn.

Bu iyi bir işaretti.

Philemon: "Neden daha iyi olduğunuzu düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"Caris'den daha büyüğüm." dedi Elizabeth. "Daha uzun süredir rahibe ve manastır memuruyum. Son derece dindar bir çevrede doğdum ve yetiştim."

Philemon başını iki yana sallayarak: "Bunların hiçbiri önemli değil."

Elizabeth bu pervasızlıktan şaşırarak, kaşlarını kaldırdı. Godwyn Philemon'un bu kadar zalim olmamasını tercih ederdi.

"Onun yardımına ihtiyacımız var." diye fısıldamak istedi. "Fazla zorlama."

Philemon insafsızca devam etti.

"Caris'den sadece bir yıl daha fazla tecrübeniz var. Ve babanız, piskopos da size sahip çıkmayacaktır. Sonuçta piskoposların çocuk sahibi olmaları yasaktır."

Elizabeth kıpkırmızı oldu.

"Başrahiplerin de kedi beslemeleri yasaktır."

"Biz şimdi başrahibi tartışmıyoruz." dedi sabırsızlıkla.

Hakaret eder gibi konuşuyordu, Godwyn rahatsız oldu. Kendisi düşmanlığını maskelemeyi ve dostça bir tavır sergilemeyi iyi becerirdi, ama Philemon bu inceliği asla öğrenememişti.

Elizabeth şaşkınlıkla:"Siz beni buraya kazanamayacağımı söylemek için mi çağırdınız?" dedi Godwyn'e döndü. "Sadece bu zevki tatmak için pahalı bir yemek sunmak pek sizin tarzınız değil." dedi.

"Kesinlikle haklısınız." dedi Godwyn.

"Sizin başrahibe olmanızı istiyoruz ve size yardım etmek için elimizden geleni yapacağız."

Philemon: "Bunun için de, elimizdekileri gerçekçi bir bakışla değerlendirmemiz gerek. Rahibeler, keşişler, tüccarlar ve asilzadeler, herkes Caris'i çok sever. Yaptığı iş de kendisine büyük avantaj sağlıyor. Rahibe ve keşişlerin çoğu ve yüzlerce kasabalı hastalık şikâyetiyle birçok kez hastaneye gelmiş ve Caris tarafından tedavi edilmiştir. Buna karşılık sizi nadiren görüyorlar, siz haznedarsınız, hesap işleri kadar soğuk olduğunuzu düşünüyorlar."

"Açıksözlülüğünüz için minnettarım." dedi Elizabeth. "Belki adaylığımı geri çeksem iyi olacak."

Godwyn onun dalga mı geçtiğini anlayamadı.

"Siz kazanamazsınız." dedi Philemon. "Ama o kaybedebilir."

"Bulmaca gibi konuşmayın, çok sıkıcı oluyorsunuz." dedi Elizabeth. "Açık açık ne yapmak istediğinizi söyleyin."

Godwyn, neden kimsenin onu sevmediği anlaşılıyor diye düşündü.

Philemon ses tonuna aldırmayarak: "Göreviniz, önümüzdeki birkaç hafta içinde Caris'i etkisiz hale getirmek." dedi. "Rahibele-

rin gözündeki çalışkan, sevilen, şefkatli Caris'i bir canavara dönüştürmelisiniz."

Elizabeth'in gözleri hevesle ışıldadı. "Bu mümkün mü?"

"Bizim yardımımızla evet."

"Devam edin."

"Hâlâ rahibelere hastanede maske taktırıyor mu?"

"Evet."

"Ve ellerini yıkatıyor?"

"Evet."

"Bunların Galen ya da öteki tıp kitaplarının hiçbirinde bir dayanağı yok, kesinlikle İncil'de de yok. Tamamen batıl inançlarla ilgili."

Elizabeth omuzlarını silkti.

"İtalyan doktorlar vebanın hava yoluyla bulaştığına inanıyorlarmış. Hasta insanlara bakarak, dokunarak ya da nefeslerini soluyarak hastalık kapabilirmişsiniz."

"İtalyanlar bu fikri nerden bulmuşlar?"

"Hastaları inceleyerek herhalde."

"Merthin'in İtalyan doktorların Araplardan sonra en iyi doktorlar olduğunu söylediğini işittim."

Elizabeth başını salladı. "Ben de duydum."

"Yani, şu maske takma hikâyesi muhtemelen Araplardan kaynaklanıyor."

"Olabilir."

"Başka bir deyişle kâfir işi."

"Öyle sanırım."

Philemon, bir şey kanıtlamış gibi yerine oturdu.

Elizabeth hâlâ anlamamıştı.

"Yani biz Caris'i bir putperest hurafesini manastırda uygulamaya çalıştığı gerekçesiyle mi oyuna getireceğiz?"

"Tam olarak öyle değil." dedi Philemon.

"Caris'in büyücülük yaptığını söyleyeceğiz."

Ancak anlamıştı.

"Tabii ya. Neredeyse unutmuştum bunu."

"Mahkemede aleyhinde tanıklık etmiştiniz."

"Çok zaman önceydi."

"Bence, düşmanınızın böyle bir suçla yargılandığını asla unutmamanız gerekirdi."

Philemon, şahsen böyle şeyleri asla unutmazdı. İnsanların zayıf yönlerini bilmek ve bundan utanmazca istifade etmek Philemon'un özelliğiydi. Godwyn bile zaman zaman Philemon'un düşmanlığının derinliğinden suçlu hissederdi kendini. Fakat bu kin çoğunlukla işine yaradığı için hoşnutsuzluğunu belli etmezdi. Philemon'dan başka hiç kimse rahibelerin kafasını zehirleyerek onları Caris'e düşman etmeyi hayal bile edemezdi.

Bir rahibe adayı elma ve peynir getirdi. Philemon herkese biraz daha şarap verdi.

Elizabeth: "Pekâlâ. Mantıklı görünüyor. Bunu nasıl gerçekleştirebileceğimizi ayrıntılarıyla düşündünüz mü?"

"Zemin hazırlamak çok önemli." dedi. "Böyle bir suçlamayı, çok sayıda insan daha önceden inanmamışsa yapamazsınız."

Godwyn, Philemon bu konuda çok iyi diye düşündü.

Elizabeth: "Peki bunu nasıl sağlayacağız?" diye sordu.

"Hareketler, sözlerden daha etkilidir. Önce siz, maske takmayı reddedeceksiniz. Size nedeni sorulduğunda, bunun bir Müslüman icadı olduğunu ve korunmak için Hıristiyan usullerini tercih ettiğinizi söylersiniz. Arkadaşlarınızı sizi desteklemek için maske takmamaya teşvik edin. Ellerinizi de çok sık yıkamayın. Caris'in önerilerini uygulayanları gördüğünüzde onaylamadığınızı belli etmek için kaşlarınızı çatın, ama bir şey söylemeyin."

Godwyn aynı fikirde olduğunu göstermek için başını sallıyordu. Philemon'un kurnazlığı bazen deha derecesine ulaşıyordu.

"Kâfirlikten hiç bahsetmeyecek miyiz?"

"Doğrudan doğruya Caris'le bağlantı kurmadan istediğiniz kadar bahsedebilirsiniz."

"Mesela, Tanrı'yı inkâr eden birinin geçenlerde başka bir yerde idam edildiğini duyduğunuzu ya da Fransa'da bir yerlerde şeytana tapan birinin bütün bir kadınlar manastırını yoldan saptırdığını işittiğinizi anlatacaksınız."

"Doğru olmayan bir şey söylemek istemezdim." dedi Elizabeth.

Philemon herkesin kendisi kadar vicdansız olmadığını bazen unutuyordu. Godwyn aceleyle müdahale etti. "Elbette istemezsiniz.

Philemon böyle hikâyeleri duyarsanız ya da duymanız halinde, rahibeleri tehlikeye karşı uyarmalısınız demek istiyor."

"İyi o zaman."

None ayini için çanlar çalınca Elizabeth ayağa kalktı.

"Ayini kaçırmamam gerek. Kimsenin yokluğumu fark edip burada olduğumu tahmin etmesini istemiyorum."

"Çok haklısınız." dedi Godwyn.

"Her neyse planımız üstünde anlaştık."

Elizabeth başını salladı.

"Maske takmıyorum."

Ama Godwyn onun biraz tereddüt ettiğini fark etti, sordu: "Maskelerin bir işe yaradığını sanmıyorsunuz değil mi?"

"Hayır. Elbette hayır. Ne işe yarayabilirler ki?"

"Kesinlikle."

"Yemek için teşekkür ederim."

Godwyn görüşmenin iyi gittiğini düşünse de biraz endişeliydi. Philemon'a döndü.

"Elizabeth tek başına rahibeleri Caris'in hâlâ bir büyücü olduğuna ikna edemeyecek sanırım."

"Ben de öyle düşünüyorum. Biraz yardım etmemiz gerekecek."

"Bir vaazla olabilir belki."

"Kesinlikle."

"Kilise kürsüsünden veba hakkında konuşacağım."

Philemon düşünceli görünüyordu.

"Caris'e doğrudan saldırmak tehlikeli olabilir, geri tepebilir."

Godwyn kabul etti. Eğer Caris'le aralarında açık bir savaş olursa kasabalılar kesinlikle Caris'i desteklerdi.

"Onun adını anmayın. Sadece şüphe tohumlarını serpin, sonra bırakın insanlar kendileri bir karara varsınlar."

"Ben sadece Tanrı'yı inkârı, şeytana tapmayı ve kâfirliği lanetleyeceğim."

Godwyn'in annesi Petranilla içeri girdi. İyice topallıyor, ancak iki baston yardımıyla yürüyebiliyordu ama büyük kafası, kemikli omuzlarının üzerinde hâlâ iddiacı bir tavırla yükseliyordu. Caris'e saldırması için Godwyn'i o zorlamış, Philemon'un planını beğenmişti.

"Nasıl gitti?" diye sordu.

"Elizabeth istediğimiz şeyleri yapacak." derken Godwyn hayatından memnundu.

Annesine iyi haberler vermek her zaman onu mutlu ederdi.

"İyi. Şimdi ben seninle başka bir şey hakkında konuşmak istiyorum."

Philemon'a döndü.

"Sana ihtiyacımız olmayacak."

Bir an için Philemon, hiç beklemediği anda tokat yemiş bir çocuk gibi bozuldu. Sert ve acımasız kişiliğine rağmen kolayca yaralanabiliyordu. Her şeye rağmen çabucak toparlandı, aldırmıyormuş gibi, hatta biraz da eğleniyormuş gibi yaparak: "Emredersiniz madam." diye abartılı bir saygıyla eğildi.

Godwyn: "Nones ayinini benim yerime sen yönetir misin, lütfen?"

"Pekâlâ."

Philemon çıktıktan sonra Petranilla büyük masaya oturdu.

"Biliyorum, bu genç adamın yeteneklerinden faydalanmaya seni ben teşvik ettim, ama kabul etmek zorundayım ki son günlerde endişeleniyorum."

"Her zamankinden çok daha fazla işe yarıyor."

"İnsafsız bir adama asla güvenmemelisin. Başkalarına ihanet ediyorsa sana neden etmesin?"

"Dikkat ederim." dedi Godwyn.

Oysa şu anda Philemon'a o kadar bağımlıydı ki onsuz herhangi bir iş yapmayı aklından bile geçiremezdi. Ama bunu annesine söylemek istemiyordu. Konuyu değiştirerek sordu.

"Bir kadeh şarap içer misin?"

Petranilla başını salladı. "İstemem. Zaten yeterince başım dönüyor. Sen şuraya otur da beni dinle."

"Peki anne."

Masaya, annesinin yanına oturdu.

"Veba daha fazla yayılmadan Kingsbridge'den uzaklaşmanı istiyorum."

"Bunu yapamam. Ama istersen sen gidebilirsin."

"Ben önemli değilim. Nasıl olsa yakında ölürüm."

Düşüncesi bile Godwyn'i dehşete düşürdü.

"Böyle konuşma!"

"Aptal olma. Altmış yaşındayım. Halime bak, ayakta bile zor duruyorum. Benim gitme zamanım geldi. Ama sen daha kırk iki yaşındasın ve önünde yaşayacağın çok şey var. Piskopos, başpiskopos hatta kardinal bile olabilirsin."

Her zamanki gibi, annesinin kendisi hakkındaki sınırsız ihtirası Godwyn'in başını döndürdü. Gerçekten kardinal olabilecek donanıma sahip miydi yoksa sadece bir annenin yanılsaması mıydı? Gerçekten bilmiyordu.

"Senin kaderinde yazılanları yaşamadan, vebadan ölmeni istemiyorum."

"Anne, sen ölmeyeceksin."

"Beni boş ver!" dedi Petranilla öfkeyle.

"Kasabayı terk edemem. Rahibelerin Caris'i başrahibe seçmeyeceklerini kesinleştirmek zorundayım."

"Seçimin hemen yapılmasını sağla. Yapamazsan ne olursa olsun kasabadan git ve seçimi Tanrı'ya emanet et."

Godwyn'in vebadan ödü kopuyordu, ama başarısızlık da aynı derecede korkutucuydu.

"Eğer Caris'i seçerlerse her şeyimi kaybederim."

Petranilla'nın sesi yumuşadı.

"Godwyn, beni dinle. Sen benim tek çocuğumsun. Seni kaybetmeye dayanamam."

Annesinin sesindeki bu ani değişiklik Godwyn'i düşüncelere itti.

Petranilla devam etti: "Lütfen, sana yalvarıyorum bu kasabadan çık ve vebanın sana ulaşamayacağı bir yerlere git."

Godwyn onun yalvardığını daha önce hiç duymamıştı. Çok sinir bozucuydu. Korktu. Sadece onu susturmak için,

"Bu konuyu düşüneceğim." dedi.

"Bu veba, ormanda karşılaştığın bir kurt gibi. Görür görmez kaçacaksın, düşünmeyeceksin." dedi Petranilla.

Godwyn Noel'den önceki pazar günü, tasarladığı vaazı verdi.

Çok soğuk bir gündü. Ayaz vardı. Açık renkli bulutlar gökyüzünde yükseklerde küme halinde birikmişti. Katedralin orta kulesi dallar ve iple örülmüş bir iskeleyle örtülmüştü. Bunun üstünde Elfric tepeden başlayarak kuleyi söküyordu. Yeşil alanda kurulan pazarda soğuktan titreyen satıcılar birkaç kafası karışık müşteriyle, önemsiz bir iki alışveriş yapabilmişlerdi. Pazar yerinin arkasında, mezarlığın donmuş otları, yüzden fazla taze mezarın kahverengi dikdörtgenleriyle kaplanmıştı.

Ama kilise doluydu. Prime ayini sırasında dikkatini çeken, iç duvarları kaplamış donun, binlerce vücudun ısısıyla erimesi olmuştu. Godwyn Noel ayinini yönetmek üzere kiliseye girdi. İnsanlar ağıldaki hayvanlar gibi, kalın toprak rengi palto ve pelerinlerinin içinde birbirlerine sokulmuşlardı. Veba yüzünden buraya geldiklerini biliyordu. Binlerce kişilik kasaba halkına ilaveten, çevre köylerden gelen yüzlerce kişi, şimdiden köylerde ve kasabalarda, her sokakta en az bir aileyi mahvetmiş olan hastalığa karşı Tanrı'dan koruma istiyorlardı. Godwyn onları anlıyordu. Kendisi bile eskisinden çok daha şevkle dua ediyordu.

Normalde, sadece ön sıradakiler ayini ciddiyetle takip ederdi. Arkadakiler arkadaşlarıyla, komşularıyla sohbet eder, küçükler arka tarafta oyunlar oynayarak eğlenirlerdi. Ama bugün büyük salonda çok az gürültü vardı. Bütün başlar keşiş ve rahibelere dönmüş, olağandışı bir dikkatle yaptıklarını izliyorlardı. Kalabalık umutsuzca bütün kutsal makamlardan yardım dilemek için titizlikle dualara katılıyordu. Godwyn yüzlerini inceledi, yüz ifadelerini okumaya çalıştı. Gördüğü tek şey korkuydu. Onlar da Godwyn gibi, bundan sonra kimin hapşıracağını ya da burnunun kanayacağını veya siyahımsı mor lekeler dökeceğini korkuyla bekliyorlardı.

Kont William, karısı Philippa ve yetişkin iki oğulları Roland ve Richard, küçük kızları on dört yaşındaki Odila ile en ön sıradaydılar. William bölgeyi tıpkı babası Roland gibi düzen ve adaletle, zaman zaman acımasız olabilen bir disiplinle yönetiyordu. Endişeli görünüyordu. Kontluğunda patlak veren veba, bütün sıkı disiplinine rağmen kontrol edebileceği bir şey değildi. Philippa kolunu, korumak istermiş gibi küçük kızının omuzlarına sarmıştı.

Onların yanında Teneh Lordu Sir Ralph vardı. Ralph hiçbir zaman duygularını saklayamazdı. Şimdi de dehşete düşmüş gibi görünüyordu. Çocuk karısı, kucağında bir erkek bebek taşıyordu. Godwyn kısa bir süre önce bebeği, dedesinin adı Gerald'la vaftiz etmişti. Gerald da karısı Maud'la birlikte yanlarında duruyordu.

Godwyn'in gözleri sıraların arasında Ralph'in kardeşi Merthin'i aradı. Merthin Floransa'dan döndüğünde Godwyn Caris'in yeminini bozarak kiliseden ayrılacağını ummuştu. Sade bir vatandaşın karısı olarak daha az baş belası olacağını düşünmüştü. Ama beklediği olmamıştı. Merthin, küçük İtalyan kızının elini tutmuştu. Yanlarında Bell Hanından Bessie Bell vardı. Bessie'nin babası Paul Bell, çoktan vebaya yenilmişti.

Biraz ilerde Merthin'in bireyi olmayı nefretle reddettiği aile duruyordu. Elfric, kızı Griselda, Griselda'nın Merthin adını verdikleri ve şimdi on yaşında olan oğlu, Griselda'nın Merthin'den ümidi kestikten sonra evlendiği kocası Harry Mason, Elfric'in yanındaysa ikinci karısı, Godwyn'in kuzeni Alice duruyordu. Elfric'in gözü hep tavandaydı. Kuleyi yıkarken, geçiş yerinin üstüne geçici bir tavan yapmıştı. Yaptığı işe hayranlıkla mı yoksa kaygıyla mı baktığı belli olmuyordu.

Çok göze çarpan bir eksik vardı, Shiring Piskoposu Henri of Mons. Normalde Noel günü vaazı piskopos verirdi. Ama bugün gelmemişti. O kadar çok din adamı vebadan ölmüştü ki piskopos, bölgeleri ziyaret edip, ölenlerin yerine yenilerini tayin etmekle son derece meşguldu. Şimdiden ortalıkta rahip sıkıntısı çekildiği, yirmi beş yaşından küçük olanlara hatta gayrimeşru çocuklara bile rahiplik payesi verildiği söylentileri yayılmaya başlamıştı bile.

Godwyn konuşmasına başlamak üzere ileri çıktı. Çok hassas bir görevi vardı. Kingsbridge'in en sevilen kişisi hakkında korku ve nefret uyandırmak zorundaydı. Bunu yaparken de asla onun adını ağzına almamalıydı. Hatta kimse onun Caris'e düşman olduğunu bile aklına getirmemeliydi. Ona olan sevgileri nefrete dönüşmeli, ama bunun Godwyn'in değil kendilerinin fikri olduğuna inanmaları gerekiyordu.

Her ayinde vaaz verilmezdi. Sadece büyük kalabalıkların katıldığı özel durumlarda Godwyn cemaaate seslenirdi. Bu seslenmele-

rin hepsinde de öğüt vermezdi. Genellikle, ulusal olaylar hakkında kraldan ya da başpiskopostan gelen mesajlar, askeri zaferler, vergiler, kraliyet ailesindeki doğumlar ve ölümler gibi duyuruları iletirdi. Ama bugün özel bir gündü.

"Hastalık nedir?" diye başladı.

Kilise zaten sessizdi, şimdi cemaat daha da sessizleşmişti. Herkesin kafasındaki soruyu dile getirmişti Godwyn.

"Tanrı neden bize işkence etmek ve öldürmek için belalar ve hastalıklar gönderiyor?" Elfric'le Alice'in arkasında duran annesiyle göz göze geldi. Yakında öleceğine dair kehanetini anımsadı. Bir an için dondu kaldı, korkudan felç olmuş gibiydi, konuşamıyordu. Cemaat huzursuzca kıpırdanarak bekliyordu. İlgilerini kaybedeceğini bilmek onu daha da telaşlandırdı. Tutukluğu daha da artmıştı. Sonra toparlandı.

"Hastalık, günahların cezasıdır." diye devam etti.

Yıllar boyunca bir konuşma tarzı geliştirmişti. Rahip Murdo gibi ağız kalabalığı yapmazdı. Daha çok karşılıklı konuşuyormuş gibiydi. Bir demagogdan çok, mantıklı bir adam izlenimi bırakırdı. Ama bu tarzının, insanları Caris'in aleyhine kışkırtmak için uygun olup olmadığından emin değildi. Philemon böyle daha inandırıcı olduğunu söylüyordu.

"Veba, özel bir hastalık, demek ki Tanrı bizi özel bir cezaya çarptırıyor."

Kalabalıktan inlemeyle mırıldanma arası karışık bir ses yükseldi. İşte bunları duymak istiyorlardı. Godwyn cesaretlendi.

"Böyle bir cezayı hak etmek için ne günahlar işlediğimizi kendi kendimize sormalıyız."

Bunları söylerken ilerde tek başına dikilen Madge Webber'e ilişti gözleri. Kiliseye son geldiğinde kocası, dört çocuğu vardı. Bir an, onun büyücülükle hazırlanan boyalarla zengin olduğuna dikkatleri çekmek istedi ama bundan vazgeçti. Çünkü Madge çok sevilen ve sayılan biriydi.

"Size diyorum ki, Tanrı bizi kendisini inkâr ettiğimiz için cezalandırıyor. Dünyada, bu kasabada, hatta bugün bu büyük katedralde öyle insanlar var ki Tanrı'nın kutsal kilisesinin ve yöneticilerinin otoritesini sorguluyorlar. Kutsal ayinin, ekmeği İsa'nın gerçek bede-

nine dönüştürdüğünden şüphe duyuyorlar, ekmek ve şarap ayininin ölüler için ne kadar faydalı olduğunu inkâr ediyorlar, azizlerin heykelleri önünde dua etmenin putperestlik olduğunu iddia ediyorlar."

Bunlar Oxford'da öğrenci rahiplerin kendi aralarında tartıştıkları sıradan sapkınlıklardı. Kingsbridge'de çok az insan bu tartışmalarla ilgilenirdi. Nitekim Godwyn insanların yüzünde hayal kırıklığı ve sıkıntı ifadesini gördü. İlgilerini kaybetmekte olduğunu fark etti ve yine paniğe kapıldı.

"Bu kasabada büyücülük yapanlar var."

Bu sözler yeterince dikkat çekiciydi. İnsanların adeta nefesleri kesildi.

"Batıl dinlere karşı uyanık olmalıyız." dedi. "Şunu unutmayın, yalnızca Tanrı insanları iyileştirebilir. Dualar, günah çıkarma, komünyon, kefaret... Bütün bunlar Hıristiyanlığın uygun gördüğü yollar ve çarelerdir."

Biraz sesini yükseltti.

"Bunların dışındaki her şey küfürdür, günahtır."

Yeterince açık olamadığına karar verdi. Daha kesin bir şeyler söylemesi gerekiyordu. "Eğer Tanrı bizi cezalandırmışsa, bundan kaçmak, onun emirlerine karşı gelmek değil midir? Tanrı'ya yalvarmalıyız, belki o zaman hastalığımızı iyileştirir. Ama kâfir işi tedavi yöntemleri işleri daha da kötüleştirir."

Dinleyiciler büyülenmiş gibiydiler. Godwyn son darbeyi vurmaya hazırlandı.

"Sizi uyarıyorum. Büyü, cin ve perilerden yardım ummak, Hıristiyanlık dışı sihir ve özellikle putperest âdetler, bunların hepsi büyücülüktür ve Tanrı'nın kutsal kilisesi tarafından kesinlikle yasaklanmıştır.

Godwyn'in bugünkü asıl hedef kitlesi, arkasındaki koro bölümünde duran otuz iki rahibeydi. İçlerinden sadece birkaçı Caris'e karşı olduklarını belirtmiş, Elizabeth'i desteklemek için vebaya karşı maske takmayı reddetmişlerdi. Her şey olduğu gibi kalsaydı, Caris gelecek haftaki seçimleri yüzde yüz kazanırdı. Godwyn'in rahibelere Caris'in tıbbi fikirlerinin, Hıristiyanlığa aykırı olduğunu açıkça göstermesi gerekliydi.

"Böyle uygulamalardan suçlu bulunanlar..." daha etkili olmak için bir an durdu, öne doğru eğilip gözlerini cemaate dikti "kasabadan biri..." dönüp arkasına, korodaki keşiş ve rahibelere baktı, "... hatta manastırın içinden biri bile olsa..."

Tekrar geri döndü. "Kısacası, böyle bir eylemden suçlu bulunan kim olursa olsun aforoz edilecektir."

Sözlerinin etkisini arttırmak için bekledi.

"Tanrı günahlarını affetsin."

61

Paul Bell Noel'den üç gün önce gömüldü. O aralık soğuğunda buz tutmuş mezarlığa gelen herkes, anısına kadeh kaldırmak için Bell'e davetliydi. Artık mekânın sahibi, kızı Bessie'ydi. Yalnız başına yas tutmak istemiyordu, bu yüzden meyhanenin en iyi birasını cömertçe dağıttı. Lennie Fiddler beş telli çalgısında acıklı havalar çaldı ve taziyeye gelenler sarhoş oldukça daha çok ağladılar.

Merthin Lolla ile birlikte bir köşede oturuyordu. Dünkü pazardan aldığı Corinth'den gelmiş tatlı kuru üzümler oldukça pahalıydı. Lolla'yla paylaşıyor, bir yandan da ona sayı saymayı öğretiyordu. Kendisi için dokuz üzüm sayıyor, ama onunkileri sayarken çift sayıları atlıyordu.

"Bir, üç, beş, yedi, dokuz."

"Hayır!" dedi küçük kız.

"Doğru değil."

Babasının şaka yaptığını bildiğinden gülüyordu.

"İkimiz için de dokuz saydım."

"Ama senin daha çok var."

"Eee, nasıl oldu peki?"

"Çünkü doğru saymadın."

"Öyleyse kendin say, bakalım daha iyisini yapabilecek misin?"

Bessie gelip yanlarına oturdu. Biraz dar olmasına rağmen en iyi elbisesini giymişti.

"Ben de biraz üzüm alabilir miyim?" diye sordu.

Lolla: "Evet, ama sakın babam saymasın." dedi.

"Merak etme." dedi Bessie. "Ben onun bütün numaralarını bilirim."

"Buyrun." dedi Merthin Bessie'ye.

"Bir, üç, dokuz, on üç... ah, on üç çok fazla."

Sonra üç üzümü geri aldı.

"On iki, on bir, on. Şimdi on üzümün var."

Lolla deli gibi gülüyordu.

"Ama sadece bir tane üzümü var." dedi.

"Ah yine mi yanlış saydım?"

"Evet!"

Lolla Bessie'ye baktı. "Hile yaptığını biliyoruz, değil mi?"

Kapı açıldı, buz gibi bir hava doldu içeri. Kalın bir pelerine sarılmış olarak Caris girdi. Merthin gülümsedi, onu her görüşünde hâlâ hayatta olduğu için Tanrı'ya şükrediyordu.

Bessie ihtiyatlı ama tatlı bir sesle Caris'i karşıladı.

"Merhaba hemşire. Babamı hatırlamanız ne incelik."

Caris: "Babanın ölümüne çok üzüldüm. İyi bir adamdı." dedi.

Gayet mesafeli ve kibardı. Merthin bu iki kadının kendisi yüzünden birbirlerini rakip olarak gördüklerini fark etti. Böyle bir bağlılığı hak etmek için ne yaptığını kendisi de bilmiyordu.

"Teşekkür ederim." dedi Bessie Caris'e. "Bir bardak bira alır mıydın?"

"Çok naziksin ama hayır. Merthin'le konuşmalıyım."

Bessie Lolla'ya baktı. "Ateşte fındık kavuralım mı seninle?"

"Evet, lütfen!"

Bessie Lolla'yı götürdü.

"Çok iyi anlaşıyorlar." dedi Caris.

Merthin başını salladı.

"Bessie'nin altın gibi bir kalbi var, kendi çocuğu da yok."

"Benim de çocuğum yok, ama benim altın gibi bir kalbim yoktur belki."

Merthin onun eline dokundu.

"Seni çok iyi tanıyorum." dedi. "Senin o kadar iyi ve kocaman bir yüreğin var ki sadece bir ya da iki çocuğa değil, düzinelerce insana bakıyorsun."

"Böyle düşünmekle nezaket gösteriyorsun."

"Hayır, gerçeği söylüyorum sadece. Hastanede işler nasıl?"

"Dayanılmaz bir durumda. Hastane ölmekte olan insanlarla dolu. Ve onlar için hiçbir şey yapamıyorum, sadece gömüyorum."

Merthin'in içi şefkatle doldu. Her zaman o kadar güçlü, o kadar güvenilirdi ki... Ama şu anda çok gergindi, zor durumdaydı ve bunu dünyada bir tek kişiyle, Merthin'le paylaşabilirdi.

"Çok yorgun görünüyorsun." dedi Merthin.

"Tanrı biliyor ya, çok yorgunum, evet."

"Seçimler de seni kaygılandırıyor sanırım."

"Bir konuda yardımını istemeye geldim."

Merthin duraksadı. Çelişkili duygular içindeydi. Bir parçası, Caris'in emeline ulaşıp başrahibe olmasını istiyordu. Ama böyle olursa hiçbir zaman karısı olamayacaktı. Utanç verici bir bencillikte onun seçimleri kaybedip, yeminini bozmasını bekliyordu. Ama yine de istediği her şeyi yapacaktı. Çünkü onu çok seviyordu.

"Elbette." dedi.

"Godwyn'in dünkü vaazı beni çok yaraladı."

"Şu eski büyücülük suçlamasından hiç kurtulamayacak mısın sen? Çok saçma."

"İnsanlar aptal. Vaaz rahibeleri çok etkiledi."

"Amaç da buydu zaten."

"Ona ne şüphe. Elizabeth, benim maskelerimin kâfir işi olduğunu söylediğinde çok az kişi ona inanmıştı. Sadece yakın arkadaşları Gessie, Elaine, Jeannie, Rosie ve Simone maske giymeyi kabul etmediler. Ama ötekiler katedral kürsüsünden verilen mesajı duyunca işler değişti. Çok etkili hemşireler bile maske giymeyi reddediyor. Bazıları da bir seçim yapmak zorunda kalmamak için hastaneye uğramıyor. Bir avuç kişi maske takıyoruz, ben ve bana yakın dört rahibe."

"Ben de bundan korkuyordum."

"Rahibe Cecilia, Mair ve Koca Julie öldüğüne göre oy verme yetkisi olan otuz iki rahibe var. Kazanmak için on yedi oya ihtiyacım var. Elizabeth'in beş yeminli destekçisi var. Vaazdan sonra bunların sayısı on altıya çıktı. Kendi oyuyla on yedi eder. Benim sadece beş oyum var, bütün kararsızlar bana oy verseler bile kazanamam."

Merthin, Caris'in namına çok sinirlenmişti. Manastır için yaptığı bunca şeyden sonra seçilememek çok incitici olmalıydı.

"Ben ne yapabilirim?"

"Son ümidim piskopos. Eğer Elizabeth'e karşı tavrını koyar ve onun seçilmesi halinde onaylamayacağını ilan ederse, destekçilerin bir kısmı vazgeçebilir. O zaman da benim için bir şans doğabilir."

"Onu nasıl etkileyebilirsin ki?"

"Ben değil, ama sen yapabilirsin ya da en azından halk meclisi bir şey yapabilir."

"Bence de mümkün."

"Bu akşam meclis toplantısı var. Sen de orada olacaksın sanırım."

"Evet."

"Şöyle düşün. Kasaba zaten Godwyn'in avucunun içinde. Godwyn Elizabeth'e yakın. Elizabeth'in ailesi manastırın kiracıları ve Godwyn her zaman onları kolluyor. Eğer başrahibe seçilirse Elizabeth de tıpkı Elfric gibi Godwyn'in sözünden çıkmayacak. Böylece Godwyn herhangi bir muhalefetle karşılaşmayacak. Ve bu da Kingsbridge'in sonu olacak."

"Doğru. Ama meclis üyeleri senin için piskoposa aracılık ederler mi acaba?"

Caris birden bütün cesaretini kaybetti.

"Sadece dene. Eğer seni reddederlerse... ne yapalım, bırak."

Ümitsizliği Merthin'e çok dokundu, daha iyimser konuşabilmeyi çok isterdi.

"Tabii ki deneyeceğim."

"Teşekkür ederim." dedi Caris ve ayağa kalktı. "Bu konuda kafan karışık olmalı. Gerçek bir dost olduğun için teşekkür ederim."

Hüzünle gülümsedi. Onun kocası olmak istiyordu, dostu değil. Ama yine de elinden geleni yapacaktı.

Caris dışarı çıktı, buz gibi havada uzaklaştı. Merthin, ateşin başındaki Lolla ve Bessie'ye katıldı, kavurdukları fındıktan tattı ama kafası çok meşguldu. Godwyn'in habis bir etkisi vardı, ama yine de her gün daha fazla güçleniyordu. Neden? Belki çok hırslı fakat bilinçsiz -ki bu çok güçlü bir kombinasyondu- bir adamdı.

Karanlık bastığında Lolla'yı yatağına yatırdı, bir komşu kızına da ona göz kulak olması için para verdi. Bessie, işleri barmen Sairy'ye bıraktı. Kalın pelerinine sarınarak anacaddeden aşağı, meclis binasına doğru yürüdüler. Halk meclisinin kış ortası toplantısı vardı.

Uzun salonun arka tarafında üyeler için bir fıçı taze bira konulmuştu. Cümbüş, bu Noel erken başlamış diye düşündü Merthin. Paul Bell'in cenazesinden sonraki toplantıda çok içmişlerdi, Merthin'den sonra içeri gelenlerin bir kısmı doğru fıçının başına gidip bir haftadır ağızlarına bile sürmemiş gibi içmeye başladılar. Belki de kafalarından vebayı silmek için öyle yapıyorlardı.

Yeni kaydedilen dört üyeden biri Bessie'ydi. Diğerleri, vefat eden kasaba ileri gelenlerinden üçünün oğullarıydı. Godwyn, kasaba halkının mutlak hâkimi olarak veraset vergilerinin artmasından çok memnun olmalıydı, Merthin bunu anlayabiliyordu.

Rutin işler tamamlandıktan sonra Merthin yeni başrahibe seçimi konusunu açtı.

"Bu bizi ilgilendirmez." dedi Elfric hemen.

"Aksine, sonuç bu kasabanın gelecek yıllardaki ticari hayatını etkileyecek, belki de son bulmasına neden olacaktır."

"Ama bizim yapabileceğimiz bir şey yok, oy hakkımız yok ki."

"Oy hakkımız yok ama etkimiz var. Piskoposa rica edebiliriz."

"Daha önce hiç böyle bir şey olmamıştı. Tartışılacak çok bir şey yok."

Bill Watkin araya girdi.

"Kimler aday?"

Merthin cevap verdi.

"Affedersiniz, bildiğimizi sanıyordum. Hemşire Caris ve Hemşire Elizabeth. Caris'i destekleyeceğimizi düşünüyorum."

"Tabii öyle düşünürsün. Ve neden olduğunu da herkes biliyor."

Gülüşmeler duyuldu. Herkes Merthin'le Caris arasındaki yılan hikâyesine dönen, bir dargın bir barışık aşk hikâyesini biliyordu.

Merthin gülümsedi.

"Gülün, gülün, aldırmıyorum artık. Sadece unutmayın, Caris yün işinin içinde, babasına yardım ederek büyüdü. O yüzden sorun-

ları anlayabilir ve tüccarlara meydan okuyabilir. Öte yandan rakibesi bir piskopos kızı ve başrahibe, Caris'den çok daha yakın."

Elfric'in yüzü kıpkırmızı olmuştu, biraz içtiği biralar yüzünden ama daha çok da kızgınlığından.

"Neden benden nefret ediyorsun Merthin?" dedi.

Merthin şaşırmıştı.

"Tam tersi olduğunu düşünüyordum ben de."

"Kızımı iğfal ettin, sonra onunla evlenmeyi kabul etmedin. Köprüyü yapmamı engelledin. Tam senden kurtulduk derken geri döndün ve köprüdeki çatlaklar yüzünden beni aşağıladın. Geleli birkaç gün olmuştu ki beni başkanlıktan alıp yerime arkadaşın Mark'ı getirmeye kalkıştın. Hatta katedraldeki çatlakların bile benim hatam yüzünden olduğunu ima etmeye çalıştın. Oysa katedral ben doğmadan çok önce yapılmıştı. Şimdi yine soruyorum. Neden benden nefret ediyorsun?"

Merthin ne söyleyeceğini bilemedi. Elfric Merthin'e neler ettiğini nasıl bilmezdi? Ama bu tartışmayı halk meclisinin önünde yapmak istemiyordu, çok çocukça geliyordu.

"Ben senden nefret etmiyorum Elfric. Ben çırakken sen çok zalim bir ustaydın, dağınık bir inşaatçıydın ve şimdi de Godwyn'in dalkavuğusun. Bütün bunlara rağmen senden nefret etmiyorum."

Yeni üyelerden Joseph Blacksmith: "Halk meclisinde yaptığınız iş bu mu sizin? Böyle aptalca şeyler mi tartışırsınız?"

Merthin nasıl cevap vereceğini bilemedi. Konuyu kişiselliğe döken kendisi değildi. Ama bu aptal tartışmayı sürdürmekle suçlanan Caris olmuştu. Hiçbir şey söylemedi ve Elfric'in ne kadar şeytanca davrandığını düşündü.

"Joe haklı," dedi Bill Watkin. "Biz buraya Merthin ve Elfric'in atışmalarını dinlemeye gelmedik."

Merthin, Bill'in kendisi ve Elfric'i aynı kefeye koyma gayretinden rahatsız olmuştu. Genellikle meclis üyeleri onu sever, Elfric'e karşı -köprünün çatlakları üzerindeki tartışmadan sonra- düşmanlık duyarlardı. Aslında, Mark ölmeseydi Elfric'i kendileri görevden alacaklardı. Ama şimdi bazı şeyler değişmişti.

Merthin: "Caris'in başrahibe olmasını desteklemesi için piskoposa ricada bulunma konusuna geri dönebilir miyiz?" dedi.

"Ben buna karşıyım." dedi Elfric. "Başrahip Godwyn Elizabeth'i istiyor."

Yeni bir ses yükseldi.

"Ben de Elfric gibi düşünüyorum. Başrahiple aramızın bozulmasını istemeyiz."

Marcel Chandler'dı konuşan, manastırın mumlarının temini için Godwyn'le anlaşma yapmıştı. Godwyn onun en önemli müşterisiydi. Merthin hiç şaşırmadı.

Ama sonraki konuşmacı Jeremiah Builder, Merthin'i şok etti.

"Tanrı'yı inkâr etmekle suçlanan birini desteklemeyi düşünmüyorum." dedi.

Sağ ve sola iki kez tükürdü ve istavroz çıkardı.

Merthin cevap veremeyecek kadar şaşırmıştı. Gerçi Jeremiah insanı korkutacak kadar batıl inançlıydı ama Merthin bir inancın onu hocasına ihanete kadar sürükleyeceğini hayal bile edemezdi.

Caris'i savunmak Bessie'ye düşmüştü. "Bu suçlama son derece gülünç."

"Ama hiçbir zaman aksi ispat edilemedi." dedi Jeremiah.

Merthin ona baktı, ama Jeremiah gözlerini kaçırdı. "Senin içine ne kaçtı Jimmie?" diye sordu.

"Vebadan ölmek istemiyorum." dedi Jeremiah.

"Vaazı sen de dinledin. Putperest âdetlerini uygulamaya çalışanların aforoz edileceği söylendi. Oysa biz bu kişiyi başrahibe yapmak için piskoposa ricada bulunmaktan söz ediyoruz. Bu onu dışlamak değil."

Üyelerden aynı fikirde olduklarını belirten mırıltılar yükseldi. Merthin işlerin yokuşa sardığını anladı. Ötekiler Jeremiah kadar saf olmasalar da aynı korkuları paylaşıyorlardı. Veba, mantıklarını yerle bir edecek kadar korkutmuştu onları.

Vazgeçmeye karar verdi, ama sonra Caris'i düşündü, ne kadar bitkin ve morali bozuk olduğu gözünün önüne geldi, bir kez daha denemeye karar verdi.

"Bu felaketi daha önce Floransa'da da yaşadım." dedi. "Sizi şimdiden uyarıyorum. Rahipler ve keşişler kimseyi vebadan kurtaramaz. Bütün kasabayı bir hiç uğruna altın bir tabak içinde Godwyn'e sunuyorsunuz."

Jeremiah: "Dikkat et, günah işliyorsun." dedi.

Merthin etrafına bakındı. Diğerleri de Jeremiah ile aynı fikirdeydiler. Doğru düşünemeyecek kadar çok korkmuşlardı. Yapabileceği başka bir şey kalmamıştı.

Başrahibe seçimlerine hiç karışmamaya karar verdiler ve çok geçmeden toplantı bitti, biraz tatsız bir şekilde üyeler, ocaktan aldıkları yanan odunlarla yollarını aydınlatarak evlerine döndüler.

Merthin, Caris'e gidip olanları anlatmak için vaktin çok geç olduğuna karar verdi, rahibeler de keşişler gibi gece olur olmaz yatar, sabahın erken saatlerinde kalkarlardı. Ama dışarda büyük yün pelerine sarınmış bir şeklin, meclis binasının hemen dışında beklediğini gördü, elindeki meşale Caris'in sıkıntılı yüzünü aydınlatınca çok şaşırdı. Caris merakla sordu: "Ne oldu?"

"Beceremedim." dedi. "Özür dilerim."

Meşalenin ışığında yıkılmış görünüyordu.

"Ne söylediler?"

"Müdahele etmeyecekler. Vaaza inanmışlar."

"Aptallar!"

Birlikte, anacaddeden aşağı doğru yürüdüler. Manastır kapılarına geldiklerinde Merthin, "Manastırı bırak Caris. Benim için değil, kendin için. Elizabeth'in emrinde çalışamazsın. Senden nefret ediyor, yapmak isteyeceğin her şeyi engelleyecektir."

"Henüz kazanmadı."

"Ama kazanacak, sen kendin söyledin. Yeminini boz ve benimle evlen."

"Evlilik de bir yemin. Eğer Tanrı'ya ettiğim yemini bozarsam, sana verdiğim sözü tutacağıma nasıl güveniyorsun?"

Merthin gülümsedi. "Bu riski göze alıyorum."

"Düşünmem lazım."

"Aylardır düşünüyorsun." dedi Merthin gücenmiş gibi. "Şimdi ayrılmazsan bir daha hiç ayrılamazsın."

"Şimdi ayrılamam. İnsanların bana her zamankinden daha çok ihtiyaçları var."

Merthin kızmaya başladı. "Sonsuza kadar sana evlenme teklif edemem."

"Biliyorum."

"Aslında, bu geceden sonra bir daha etmeyeceğim."

Caris ağlamaya başladı. "Çok üzgünüm, ama hastaneyi vebanın ortasında bırakıp gidemem. Hastane... ve kasaba halkını."

"Peki ya sen?"

Merthin'in elindeki meşalenin alevleri Caris'in gözyaşlarını aydınlatıyordu.

"Bana çok ihtiyaçları var."

"Çok nankörler, hepsi; rahibeler, keşişler, kasabalılar... Bunu biliyorum."

"Fark etmez."

Merthin başını salladı. Kararını kabul ediyordu. Kendi bencilce kızgınlığını bastırmaya çalışıyordu.

"Eğer böyle hissediyorsan, görevini yapmalısın."

"Anlayışın için teşekkür ederim."

"Keşke her şey başka türlü olsaydı."

"Keşke."

"Bu meşaleyi sen al istersen."

"Teşekkür ederim."

Caris Merthin'in elinden yanan meşaleyi aldı ve uzaklaştı. Onu izlerken düşünüyordu. "Böyle mi bitecekti? Hepsi bu muydu?" Caris kendine has adımlarla, kararlı ve kendinden emin bir şekilde yürüyordu. Sadece başını öne eğmişti. Manastırın kapısından geçip gözden kayboldu.

Bell'in ışıkları, panjurların ve kapının deliklerinden neşeyle fışkırıyordu. İçeri girdi.

Son birkaç müşteri de sarhoş sarhoş vedalaşıyor, Sairy maşrapaları topluyor, masaları siliyordu. Merthin Lolla'yı kontrol etti, hâlâ derin uykudaydı. Ona bakan kıza parasını ödedi. Önce yatmayı düşündü ama uyuyamayacağını biliyordu. Son derece üzgündü. Neden sabrı taşmıştı birden? Çok kızmıştı. Kızgınlığının korkusundan kaynaklandığını anladı sakinleştikçe. Her şeyin altında, Caris'in vebaya yakalanıp öleceği korkusu yatıyordu.

Hanın salonunda bir sıraya oturdu, çizmelerini çıkarttı. Orada, gözlerini ateşe dikmiş oturuyordu. Hayatta en çok istediği tek şeye neden sahip olamadığını derin derin düşünüyordu.

Bessie içeri girdi, pelerinini astı. Sairy gitmişti. Bessie kapıları kilitledi, gelip Merthin'in karşısındaki her zaman babasının kullandığı büyük koltuğa oturdu.

"Toplantıda olanlara çok üzüldüm." dedi. "Kimin haklı olduğunu bilmiyorum, ama senin hayal kırıklığına uğradığını biliyorum."

"Yine de beni desteklediğin için teşekkürler."

"Seni her zaman destekleyeceğim."

"Belki benim için Caris'in savaşlarını yaşamaya son vermenin zamanı gelmiştir."

"Aynı fikirdeyim. Ama görüyorum ki bu seni üzüyor."

"Üzgün ve kızgınım. Hayatımın yarısını Caris'i bekleyerek ziyan etmişim."

"Aşk ziyan olmaz."

Merthin şaşırarak başını kaldırdı. Bir an durakladıktan sonra, "Sen akıllı bir kadınsın." dedi.

"Evde Lolla'dan başka kimse yok." dedi Bessie. "Bütün Noel konukları gitti."

Ayağa kalktı ve Merthin'in önünde diz çöktü.

"Seni rahatlatabilmek isterdim." dedi. "Bunun için elimden ne gelirse yaparım."

Merthin onun yuvarlak, dost yüzüne baktı ve vücudunun bu yakınlığa cevap verdiğini hissetti. Bir kadının yumuşak vücudunu kollarında tutmayalı uzun zaman olmuştu. Başını iki yana sallayarak, "Seni kullanmak istemiyorum." dedi.

Bessie gülümsedi: "Sana evlenme teklif etmiyorum. Beni sevmeni bile istemiyorum. Babamı daha yeni gömdüm, sen de Caris yüzünden hayal kırıklığına uğradın, her ikimizin de tutunacak bir dala ihtiyacı var."

"Acıyı dindirmek için, bir sürahi şarap gibi."

Bessie onun elini tutup avucunu öptü.

"Şaraptan daha iyi gelir." dedi, elini göğsüne bastırdı.

Kocaman ve yumuşacıktı, içini çekerek avuçladı. Bessie yüzünü kaldırdı, Merthin öne eğilerek dudaklarından öptü. Bessie zevkle inledi. Nefis bir öpücüktü, sıcak bir günde buz gibi bir içecek gibiydi, Merthin durmak istemiyordu.

Bessie yavaşça ondan ayrıldı, soluk soluğaydı. Ayağa kalktı, yünlü elbisesini başından çıkardı. Çıplak vücudu ateşin ışığında pespembe görünüyordu. Her tarafı yuvarlaktı, beli yuvarlak, kalçaları yuvarlak, memeleri yuvarlaktı... Oturur vaziyette, ellerini beline koyarak kendine çekti. Göbeğinin ılık tenini öptü, sonra memelerinin pembe uçlarını. Kızarmış yüzüne baktı: "Yukarı çıkmak ister misin?" diye mırıldandı.

"Hayır." dedi nefes nefese. "O kadar bekleyemem."

62

Başrahibe seçimi Noel'den sonraki gün yapıldı. O sabah Caris'in canı o kadar sıkkındı ki yataktan zor kalktı. Sabahın erken saatlerinde Matins ayini için çanlar çalmaya başladığı zaman, kafasını battaniyelerin altına sokup kendisini iyi hissetmediğini söylemeye iyice niyetlenmişti. Ama bunca insan ölüyorken oyun oynayamazdı, o yüzden kendini zorlayarak kalktı.

Manastırın buz tutmuş kaldırım taşlarının üstünde ayaklarını sürüyerek Elizabeth'le yan yana alayın önünde kiliseye doğru yürüdü.

Bu protokol, seçimlerde rakip olarak yarışacak iki adayın da nasıl olsa ayinde hazır bulunacakları varsayımına göre düzenlenmişti. Oysa Caris'in seçimlere filan aldırdığı yoktu. Sonuç şimdiden belliydi. İncil'den pasajlar okunup ilahiler söylenirken esneyerek ve titreyerek formalite icabı koroda bekledi. Çok kızgındı. Bugün öğleden sonra Elizabeth başrahibe seçilecekti. Caris, kendisini reddettikleri için rahibelere gücenmişti, düşmanlığından dolayı Godwyn'den nefret ediyordu ve olaya müdahale etmedikleri için kasabanın tüccarlarını aşağılıyordu.

Bütün hayatı koskoca bir başarısızlıktan ibaretmiş gibi geliyordu ona. Hayallerini kurduğu yeni hastane binasını yaptıramamıştı, bundan sonra da hiç yaptıramayacaktı.

Öte yandan Merthin'e de kabul edemeyeceğini bildiği bir teklifte bulunduğu için küsmüştü. Anlamıyordu hiç. Merthin için evlilikleri mimarlık hayatına destek verecek bir olay demekti. Caris içinse

evlilik, hayatını adadığı bu işin yerine geçecekti. Bunca yıldır kesin bir karar verememesinin nedeni buydu. Merthin'i istemiyor değildi. Aksine, dayanamayacak kadar büyük bir açlıkla özlüyordu onu.

Duaların son birkaç cümlesini de mırıldandıktan sonra, mekanik bir şekilde sıranın önündeki yerini alıp kiliseden çıktı. Tekrar manastır binalarının arasından geçerken arkadan biri hapşırdı. Arkasına dönüp kimin hapşırdığına bakmayı hiç canı istemedi.

Rahibeler yatakhanenin merdivenlerini çıktılar. Caris odaya girdiğinde birinin zor nefes aldığını işitti. Rahibelerden biri yatakhanede kalmış, ayine katılmamıştı. Elindeki mumun ışığında rahibe adayı Simone'u tanıdı. Hemşire Simone, orta yaşlı, sert görünüşlü, vicdanlı, çalışkan bir kadındı. Hasta rolü yapacak biri değildi. Caris hemen bir maskeyle ağzını bağladıktan sonra Simone'un yatağının yanına diz çöktü. Simone çok terlemişti ve korkmuş görünüyordu.

Caris sordu. "Neyin var?"

Simone: "İçecek bir şeyler verebilir misin?" dedi.

"Hemen."

"Soğuk algınlığı herhalde."

"Ateşten yanıyorsun."

"Vebaya yakalanmamışımdır değil mi? O kadar kötü değilim."

"Öyle de olsa hastaneye gitmen gerek."

Caris, kaçamak bir tavırla. "Yürüyebilir misin?" dedi.

Simone zorla ayağa kalktı. Caris yataktan bir battaniye alarak omuzlarına sardı.

Kapıya doğru yürürken Caris bir hapşırma sesi daha duydu. Bu sefer ses Hemşire Rosie'den, tombul eğitmenden geliyordu. Caris rastgele bir rahibeye işaret ederek: "Hemşire Cressie, sen Simone'u hastaneye götür, ben Rosie'ye bir bakayım."

Rosie'ye dikkatle baktı, gözleri korku doluydu.

Cressie, Simone'un kolundan tutarak merdivenlerden inmesine yardım etti.

Caris mumu Rosie'nin yüzüne tuttu. O da terliyordu. Caris elbisesinin yakasını aşağı doğru çekti. Omuzlarında ve göğsünde küçük, mor lekeler vardı.

"Hayır!" dedi Rosie. "Hayır, lütfen!"

"Önemli bir şey olmayabilir." diye yalan söyledi Caris.

"Vebadan ölmek istemiyorum." diye çatal çatal bir sesle inledi Rossie.

Caris sakin bir sesle: "Sakin ol ve benimle gel." diyerek Rosie'nin kolunu sıkıca tuttu.

Rosie direniyordu. "Hayır, ben iyileşirim."

"Bir dua okumaya çalış." dedi Caris. "Ave Maria'yı oku, haydi."

Rosie dua etmeye başladı, bir dakika sonra Caris onu kaldırıp götürebildi.

Hastane ölmekte olan insanlar ve aileleriyle tıklım tıklım doluydu. Hastaların çoğu sabahın bu saatinde bile uyanıktı. Yoğun bir ter, kusmuk ve kan kokusu kaplamıştı her yeri. Salon, yağ kandilleri ve sunaktaki mumlarla loş bir şekilde aydınlatılmıştı. Bir avuç rahibe hastalarla ilgileniyor, su getiriyor, temizliklerini yapıyordu. Bazılarının maskesi vardı, diğerleri maske giymemişti.

Keşiş doktorların en yaşlısı ve en sevileni Rahip Joseph da oradaydı. Kuyumcular loncasının başkanı Rich Silvers'a doğru eğilmiş, çocukları ve torunları tarafından çevrelenmiş adamın günah çıkarmasını duymaya çalışıyordu.

Caris Rosie'ye bir yer bularak onu yatmaya ikna etti. Rahibelerden biri bir tas temiz çeşme suyu getirdi. Rosie hareketsiz yatıyordu, ama gözleri bir o yana bir bu yana dönüp duruyordu. Başına gelecekleri biliyordu ve çok korkuyordu.

"Rahip Joseph gelip seninle konuşacak." dedi Caris.

"Sen haklıydın Hemşire Caris." dedi Rosie

"Ne demek istiyorsun?"

"Simone ve ben, Hemşire Elizabeth'in eski arkadaşlarıydık ve maske takmayı reddetmiştik. Şimdi halimize bak."

Caris, bunu hiç düşünmemişti. Söylediklerinin doğruluğu, kendisiyle aynı fikirde olmayanların ölümleriyle mi kanıtlanacaktı? O zaman yanılmış olmayı tercih ederdi.

Simone'a bakmaya gitti. Cressie'nin elini tutarak yatıyordu. Simone Rosie'den daha büyük ve daha soğukkanlıydı. Ama şu anda gözleri korku dolu olarak, Cressie'nin eline sıkı sıkı yapışmıştı.

Caris, Cressie'ye bir göz attı. Dudağının üstünde koyu bir leke vardı. Caris uzanıp elbisesinin koluyla sildi.

Cressie de maskeye hayır diyen çekirdek gruptandı.

Caris'in kolundaki lekeye bakarak: "O nedir?" diye sordu.

"Kan." dedi Caris.

Seçim yemekhanede, yemek vaktinden bir saat kadar önce yapıldı. Caris ve Elizabeth, yan yana odanın bir ucundaki masanın arkasında, rahibeler de dizi dizi sıralarda oturuyorlardı.

Her şey değişmişti. Simone, Rosie ve Cressie hastanede yatıyorlardı, vebaya yakalanmışlardı. Burada, yemekhanede, maske takmayı baştan reddeden gruptan iki kişi Elaine ve Jeannie'de de ilk belirtiler görünmeye başlamıştı. Elaine hapşırıyor, Jeannie terliyordu. Veba kurbanlarını baştan beri maskesiz tedavi eden Rahip Joseph da sonunda hastalığa yenilmişti. Öteki rahibelerin hepsi yeniden hastanede maske kullanmaya başlamışlardı. Eğer maske takmak Caris'e destek verme anlamına geliyorsa, Caris kazanmıştı.

Herkes son derece gergin ve huzursuzdu. Eski haznedar ve şu andaki en yaşlı rahibe olan Hemşire Beth, toplantıyı açmadan önce bir dua okudu. Daha bitirmeden birkaç rahibe birden konuşmaya başladı. Seslerden biri eski kilercibaşı Hemşire Margaret'a aitti.

"Caris haklıydı. Elizabeth yanılıyor." diye haykırdı. "Maske takmayı reddedenler şimdi teker teker ölüyor."

Uğultu halinde onay sözcükleri yükseldi.

Caris: "Keşke böyle olmasaydı." dedi. "Keşke Rosie, Simone ve Cressie de sağlıklı olarak burada olsalardı da, aleyhimde oy kullansalardı."

Gerçekten böyle hissediyordu. İnsanların öldüğünü görmekten bıkmıştı. Bu durum ona her şeyin ne kadar boş ve anlamsız olduğunu gösteriyordu.

Elizabeth ayağa kalktı. "Seçimi ertelemeyi öneriyorum." dedi. "Üç rahibe öldü, üçü de hastanede. Veba tehlikesi geçene kadar beklemeliyiz diye düşünüyorum."

Caris çok şaşırmıştı. Bu durumda Elizabeth'in yenilgiden kaçmak için yapacağı hiçbir şey kalmadığını düşünüyordu, ama yanıl-

mıştı. Şu anda kimse Elizabeth'e oy vermezdi, oysa taraftarları bir seçim yapmak zorunda kalmayı istemiyorlardı.

Caris'in umursamazlığı bir anda kayboldu. Birden başrahibe olmak istemesinin nedenlerini anımsadı: hastaneyi iyileştirmek, daha çok kız çocuğuna okuma yazma öğretmek ve kasabanın kalkınmasına yardımcı olmak... Eğer Elizabeth başrahibe seçilirse sonuç felaket olacaktı.

Hemşire Beth hemen Elizabeth'e arka çıktı: "Seçimleri panik içinde yapıp, her şey durulduğunda pişman olacağımız bir seçim faaliyetinde bulunmamalıyız."

Cümleleri önceden prova edilmişe benziyordu, bunu kesinlikle Elizabeth hazırlamış olmalıydı. Ama tartışma son derece mantıksızdı. Caris böyle düşünüyordu.

Margaret hoşnutsuz bir sesle: "Beth, Elizabeth'in kaybedeceğini bildiğin için böyle konuşuyorsun." dedi.

Caris, benzer sözlerin kendisine de söylenebileceğinden korktuğu için lafa karışmaya çekiniyordu.

Her iki tarafa da aynı uzaklıkta olan Hemşire Naomi: "Sorun, bir liderimizin olmayışı. Huzur içinde yatsın Rahibe Cecilia, Natalie öldükten sonra yerine yeni bir başrahibe yardımcısı atamamıştı."

"Bu o kadar kötü bir şey mi?" dedi Elizabeth.

"Evet." diye cevapladı Margaret. "Ayin alayının önünde kimin gideceğine bile karar veremiyoruz."

Caris pratik bir noktayı belirtmek için her türlü riski göze aldı. "Bir an önce alınması gereken kararlar, uzun bir liste oldu neredeyse, özellikle kiracıları vebadan ölen manastır topraklarının kime kalacağı ile ilgili. Bir başrahibe olmadan böyle devam edemeyiz."

Elizabeth'in en eski beş arkadaşından biri olan Hemşire Elaine, ertelemenin aleyhine konuştu bu kez.

"Seçimlerden nefret ediyorum." dedi.

Hapşırdı, sonra devam etti. "Kardeşi kardeşe düşürüyor, birçok sertleşme oluyor. Bir an önce bu konuyu halledip, şu korkunç vebaya karşı birlikte mücadele etmek istiyorum."

Bir destek alkışı yükseldi.

Elizabeth kızgın kızgın Elaine'e baktı. Elaine gözlerini kaçırmadan devam etti: "Görüyorsunuz. barışçı bir girişimde bile buluna-

mıyorum. Elizabeth sanki kendisine ihanet etmişim gibi bakıyor."

Elizabeth hemen bakışlarını başka yöne çevirdi.

Margaret: "Haydi oylamaya geçelim. Elizabeth'e oy verenler 'kabul' desin."

Bir an kimseden ses çıkmadı. Sonra Beth usulca "kabul" dedi.

Caris başkalarının da konuşmasını bekledi, ama Beth'den başka kimse ağzını açmadı.

Caris'in kalbi hızla atmaya başladı. Emellerine kavuşabilecek miydi?

Margaret: "Caris'e oy verenler?"

Cevap anında geldi. Koro halinde "kabul" diye bağrıştılar. Görünüşe göre, rahibelerin hepsinin oyunu Caris almıştı.

Başardım diye düşündü Caris. Başrahibeyim artık. Şimdi işe başlayabilirim.

Margaret: "Bu durumda..." diye söze başlamıştı ki aniden bir erkek sesi duyuldu.

"Durun!"

Birkaç rahibe soluklarını tuttu, biri çığlık attı. Hepsi kapıya baktı. Kapıda Philemon duruyordu. Dışardan konuşulanları dinliyor olmalıydı.

Philemon: "Fazla ileri gitmeden..."

Caris bunu kabul edemezdi. Ayağa kalktı. Sert bir sesle itiraz etti.

"Kadınlar manastırına ne cüretle girdin? Böyle bir şeyi yapmaya hakkın yok, ayrıca hiç hoş karşılanmadığını da söylemek isterim. Şimdi dışarı çık."

"Başpiskopos hazretleri tarafından gönderildim."

"Onun da hakkı yok!"

"Kendisi Kingsbridge kasabasının dini lideridir ve başrahibe ve yardımcısının yokluğunda rahibeler üzerinde de söz sahibidir."

"Artık başrahibesiz değiliz, Rahip Philemon."

Caris ona doğru ilerledi. "Biraz önce ben başrahibe seçildim."

Rahibeler Philemon'dan nefret ederlerdi; hepsi Caris'i alkışladı.

Philemon: "Rahip Godwyn bu seçime izin vermiyor."

"Çok geç. Ona Rahibe Caris'in manastırın idaresini üstlendiğini ve seni dışarı attığını söyle."

Philemon geriledi.

"Piskopos onaylamadan başrahibe olmuş sayılmazsınız."

"Dışarı!" dedi Caris.

Rahibeler hep bir ağızdan tempo tutmaya başladılar:

"Dı-şa-rı, dı-şa-rı..."

Philemon'un gözü korkmuştu. Böyle meydan okumalara alışık değildi. Caris ona doğru bir adım daha attı, Philemon bir adım daha geriledi. Olup bitene çok şaşırmıştı, aynı zamanda korkmuştu da. Tempo giderek yükseliyordu. Birden geri dönüp aceleyle dışarı çıktı.

Rahibeler kahkahalar atarak alkış tutuyorlardı.

Ama Caris adamın son söylediğinin doğru olduğunu biliyordu. Seçilmesinin Piskopos Henri tarafından onaylanması gerekiyordu.

Ve Godwyn bunu engellemek için elinden geleni yapacaktı.

Kasabadan bir grup gönüllü, nehrin öte yakasındaki bozuk ormanlık arazinin bir dönüm kadarını temizlemişlerdi ve Godwyn bu yeni toprağı mezarlık olarak takdis etme sürecindeydi. Kasabanın duvarları içindeki bütün kilise bahçeleri dolmuştu ve katedralin bahçesindeki uygun yerler de hızla azalıyordu.

Godwyn o ısıran soğuk rüzgârda yeni mezarlığın sınırlarını adımlıyor, bir yandan da toprağa değer değmez donan kutsal sudan serpiyordu. Keşişler ve rahibeler ilahiler söyleyerek arkasından yürüyorlardı. Daha tören bitmeden mezar kazıcılar yeniden işe koyulmuşlardı. Taze kazılmış toprak yığınları; yerden kazanmak için mümkün olduğunca birbirine yakın kazılmış çukurların yan taraflarında kümelenmişti. Ama bir dönüm de yetecek gibi görünmüyordu, bu yüzden adamların bir kısmı ormanlık araziden bir miktar daha yer açmaya başlamışlardı bile.

Böyle anlarda Godwyn soğukkanlılığını korumak için çok çaba sarfetmek zorunda kalıyordu. Veba, önüne geçilemez korkunç bir gelgit dalgası gibi önüne gelen herkesi yok ediyordu. Noel'den önceki hafta rahipler yüz kişiyi gömmüşlerdi ve bu sayı giderek artıyordu. Rahip Joseph iki gün önce ölmüştü ve bugün iki keşiş daha

hastalanmıştı. Bunun sonu nereye varacaktı? Dünyadaki herkes ölecek miydi? Godwyn de ölecek miydi?

Bu düşüncelerden o kadar korkmuştu ki durdu, elindeki su serptiği altından kutsal su kabına, buraya nereden geldiğini bilmiyormuş gibi baktı. O kadar paniklemişti ki bir an kımıldayamadı. Sonra arkadaki alayın en önündeki Philemon onu yavaşça arkasından itti. Godwyn öne doğru tökezledi ve sonra yürüyüşüne devam etti. Bu ürkütücü düşünceleri kafasından bir an önce atması gerekiyordu.

Düşüncelerini rahibelerin seçimi konusuna odaklamaya çalıştı. Vaazına gösterilen tepki o kadar olumluydu ki Godwyn seçimleri Elizabeth'in kazanacağına kesin gözüyle bakmıştı. Dalga geldiği gibi hızla geri dönmüştü. Caris'in korkutucu bir biçimde yeniden kazandığı popülaritesi Godwyn'i çok şaşırtmıştı. Philemon'un son andaki müdahalesi çok geç kalmış bir atak olmuştu. Bütün bunları düşündükçe Godwyn çığlık çığlığa bağırmak istiyordu.

Ama henüz her şey bitmemişti. Caris, Philemon'u küçük düşürmüştü ama Piskopos Henri'nin onayını alana kadar kendi konumunun garantide olmadığını düşünmüş olmalıydı.

Godwyn, maalesef kendini Henri'ye tanıtmak fırsatını yakalayamamıştı. Hiç İngilizce konuşmayan yeni piskopos Kingsbridge'i yalnızca bir kez ziyaret etmişti. Çünkü daha çok yeniydi. Bu yüzden Philemon henüz onun ölümcül bir zayıf noktası olup olmadığını anlayamamıştı. Ama sonuçta bir erkek ve rahip olarak Caris'e karşı Godwyn'in tarafını tutacaktı.

Godwyn Henri'ye bir mektup yazmış Caris'in rahibelere büyü yaparak, onun kendilerini vebadan kurtarabileceğine inanmalarını sağladığını belirtmişti. Caris'in hayat hikâyesini ayrıntılarıyla anlatmıştı: Sekiz yıl önceki putperestlik suçlamasını, mahkemeyi, hakkındaki kararı ve Cecilia'nın onu nasıl kurtardığını bütün ayrıntılarıyla yazmıştı. Henri'nin Kingsbridge'e, kafası Caris hakkında önyargılarla dolu olarak gelmesini bekliyordu.

Ama Henri ne zaman gelecekti? Piskoposun katedraldeki Noel ayinine katılmaması olağanüstü bir durumdu. Yaratıcılıktan yoksun, işini bilir Başdiyakoz Lloyd, bir mektup göndererek Henri'nin vebadan ölenlerin yerine yeni yöneticiler atamakla çok meşgul ol-

duğunu bildirmişti. Sadece Lloyd Godwyn'e karşı olabilirdi, kendisi Kont William'ın adamıydı, bugünkü durumunu William'ın merhum kardeşi Richard'a borçluydu. William'la Richard'ın babası Kont Roland da Godwyn'den nefret ederdi.

Ama sonuçta kararı Lloyd vermeyecekti, Henri verecekti. Ne olacağını kestirmek çok zordu. Godwyn kontrolü kaybettiğini hissediyordu. Kariyeri Caris, hayatı da acımasız veba tarafından tehdit ediliyordu.

Toprağı kutsama töreni sona ermek üzereyken hafiften kar yağmaya başladı. Temizlenmiş bölgenin hemen ötesinde yedi cenaze alayı, mezarlığın hazırlıklarının tamamlanmasını bekliyordu. Godwyn'in işaretiyle ilerlemeye başladılar. İlk ceset tabut içindeydi, diğerleri yalnızca kefenlere sarılmış teskereler üzerinde yatıyorlardı. İyi zamanlarda bile tabutlar, varlıklı kişilerin sahip olduğu bir lükstü; şimdi kereste çok pahalanmış ve tabut imalatçılarının işi o kadar çoğalmıştı ki ancak çok zenginler tahta bir tabutta gömülebiliyorlardı.

İlk cenaze alayının başında Merthin vardı, kar taneleri bakır kırmızısı saç ve sakalına düşüyordu. Kucağında küçük kızı vardı. Tabuttaki zengin merhume, Bessie Bell olmalı diye düşündü Merthin. Bessie'nin hayatta hiç akrabası yoktu ve Bell hanını Merthin'e bırakmıştı. Godwyn acı acı, para bu adama oluk gibi akıyor diye düşündü. Merthin'in zaten Cüzam Adası ve Floransa'dan getirdiği serveti vardı. Şimdi de Kingsbridge'in en işlek meyhanesine sahip olmuştu.

Godwyn Bessie'nin vasiyetnamesini biliyordu, çünkü manastırın veraset vergisini alma yetkisi vardı. Nitekim bu olayda da mekânın değeri üzerinden yüksek bir yüzdeyle paylarını almıştı. Merthin vergiyi hiç tereddüt etmeden altın florin olarak ödemişti.

Vebanın tek olumlu sonucu, manastırın aniden bol nakit paraya kavuşmuş olmasıydı. Godwyn yedi cenaze için tek bir tören yaptı. Bugünlerde standart buydu: Kaç cenaze olursa olsun sabahları ve öğleden sonraları olmak üzere birer tören düzenliyordu. Kingsbridge'de bütün ölüler için ayrı ayrı tören yapacak sayıda rahip yoktu.

Bu düşünce Godwyn'in korkularını yeniden harekete geçirdi. Ayin sonunda sözleri şaşırdı, kendini rüzgârlardan birinin içinde hayal ederek dehşete kapıldı, az sonra kendine hâkim olmayı başardı.

Sonunda tören bitti ve Godwyn rahip ve rahibe alayının başına geçerek katedrale döndü. Kiliseye girip büyük salonda dağıldılar. Keşişler normal görevlerinin başına döndü. Bir rahibe adayı Godwyn'e yaklaşarak: "Sayın Başrahip, lütfen hastaneye gelir misiniz?" dedi.

Godwyn rahibe adayından böyle buyurgan mesajlar almaktan hiç hoşlanmazdı.

"Ne için?" diye sordu gözlerinden kıvılcımlar saçarak.

"Özür dilerim, efendim, bilmiyorum. Sadece sizi çağırmam söylendi bana."

"Elimden geldiğince çabuk geleceğim." dedi sinirle.

Yapacak hiçbir acil işi yoktu, ancak sırf inat olsun diye, Rahip Eli'yle keşişlerin kıyafetleri konusunda konuşarak katedralde oyalandı. Birkaç dakika sonra da manastır binalarını geçerek hastaneye gitti.

Rahibeler, sunağın önüne konulmuş bir karyolanın etrafına toplanmışlardı. Önemli bir hasta olmalı diye düşündü. Kim olduğunu merak etti. Orada bulunan rahibelerden biri ona doğru döndü. Yüzünde ağzını ve burnunu örten bir maske vardı, ama Godwyn kendisiyle birlikte bütün ailenin de sahip olduğu altın benekli yeşil gözlerden Caris'i tanıdı. Yüzünün çok az bir kısmını görebilmesine rağmen gözlerindeki garip ifadeyi fark etti. Nefret ve hoşnutsuzluk görmeyi beklerken şefkat ve anlayışla karşılaşmıştı. Korkuyla yatağa yaklaştı. Godwyn'i görünce diğer rahibeler bir kenara çekildi. Ve bir saniye sonra hastayı gördü.

Annesiydi.

Petranilla'nın başı, beyaz bir yastığın üzerindeydi. Terliyordu ve burnundan sürekli kan geliyordu. Bir rahibe hemen siliyordu ama kan yine damlıyordu. Başka bir rahibe hastaya bir tas su verdi. Petranilla'nın kırışık boynunda mor lekeler görünüyordu.

Godwyn bir yere çarpmış gibi çığlık attı. Dehşet içinde bakakalmıştı. Annesi acılar içinde gözlerini ona dikmişti. Şüpheye meydan yoktu, vebanın kurbanı olmuştu.

"Hayır!" diye haykırdı. "Hayır! Hayır!"

Göğsünde bıçak sokulmuş gibi dayanılmaz bir acı vardı.

Yanı başında Philemon'un korkmuş bir sesle: "Sakin olmaya çalışın sayın Başrahip." dediğini duydu, ama olamıyordu.

Çığlık atmak için ağzını açtı ama sesi çıkmadı, hareketlerine hâkim olamıyordu. Sonra yerden siyah bir sis bulutu yükseldi ve Godwyn'i içine çekti, yavaş yavaş yükselerek ağzını ve burnunu kapladı, nefes alamıyordu, sonra gözlerine yükseldi, göremiyordu ve sonunda bilincini kaybetti.

Godwyn beş gündür yataktaydı. Hiçbir şey yemiyordu, sadece arada sırada Philemon'un dudaklarına uzattığı sudan bir parça içiyordu. Düzgün düşünemiyordu. Ne yapacağına karar veremediği için hareket de edemiyordu. Hıçkırarak ağlıyor, uyuyor, sonra uyanıp yeniden hıçkırmaya başlıyordu. Bir keşişin ateşine baktığını, idrar örneği aldığını, beyin kanaması teşhisi koyup kan aldığını hayal meyal hatırlıyordu.

Aralığın son gününde, gözleri korkuyla dolu haldeki Philemon gelip annesinin öldüğünü haber verdi.

Godwyn ayağa kalktı, kendi kendine tıraş oldu, yeni bir kıyafet giydi ve hastaneye gitti.

Rahibeler ölüyü yıkamışlar ve giydirmişlerdi. Petranilla'nın saçları fırçalanmıştı ve pahalı İtalyan kumaşından bir elbise giydirilmişti.

Onu böyle, yüzünde ölüm beyazlığı, gözleri sonsuza kadar kapalı görünce Godwyn bütün vücudunu kaplayan bir panik duygusuyla sarsıldı, ama bu kez üstesinden gelmeyi başardı.

"Cenazeyi katedrale götürün." diye emretti.

Normalde katedralde yatma onuru keşişlerin, rahibelerin, kıdemli din adamlarının ve aristokrasinin ayrıcalığıydı ama Godwyn kimsenin kendisine karşı çıkmaya cesaret edeceğini sanmıyordu.

Petranilla kiliseye götürülüp sunağın önüne yerleştirildiğinde Godwyn yanına diz çöküp dua etti. Dua etmek onu biraz sakinleştirdi ve yavaş yavaş ne yapacağına karar verdi. Sonunda aya-

ğa kalktığında Philemon'a papazlar meclisi binasında bir toplantı ayarlamasını emretti.

Her tarafı titriyordu ama bir an önce kendine gelmesi gerektiğinin de farkındaydı. Her zaman ikna kabiliyetine güvenmişti, şimdi onu sonuna kadar kullanma zamanıydı.

Keşişler toplandığında Yaradılış Kitabı'ndan bir bölüm okudu onlara: "Bütün bunlardan sonra Tanrı Abraham'ı denemek istedi ve dedi ki: Oğlunu, tek oğlun Isaac'ı al ve Moriah ülkesine git ve sana söyleyeceğim dağın üstünde onu yakarak kurban et. Ve Abraham sabah erkenden kalktı, eşeğini eyerledi, adamlarının en genç iki tanesini ve oğlu Isaac'ı ve onu yakmak için odunları alarak yola çıktı ve Tanrı'nın ona söylediği yere gitti."

Godwyn başını kitaptan kaldırdı. Keşişler onu dikkatle dinliyorlardı. Hepsi Abraham ile Isaac'ın hikâyesini biliyordu. Şu anda daha çok Godwyn'in kendisiyle ilgileniyorlardı. Diken üstünde, endişeli, arkasından ne geleceğini merak ederek bekliyorlardı.

"Abraham ile Isaac'in hikâyesi bize ne öğretiyor?" diye sordu sanatsal bir üslupla. "Tanrı Abraham'a oğlunu öldürmesini söylüyor, çocuklarının en büyüğünü değil, tek oğlunu. Abraham itiraz ediyor mu? Merhamet diliyor mu? Tanrı'yla tartışıyor mu? Isaac'i öldürmenin bir cinayet, çocuk katliamı yahut korkunç bir günah olduğunu mu söylüyor?"

Godwyn sorusunu bir an havada cevapsız bıraktı, sonra başını eğerek okudu: "Ve Abraham sabah erkenden kalktı, eşeğini eyerledi..."

Yeniden başını kaldırdı.

"Tanrı bizi de deneyebilir. Yanlış gibi görünen birtakım şeyler yapmamızı isteyebilir. Hatta bize günah sayabileceğimiz bir şey yapmamızı söyleyebilir. Bunlar başımıza geldiğinde Abraham'ı hatırlayalım."

Godwyn en ikna edici olduğuna inandığı vaaz tarzında konuşuyordu; ritmik fakat karşılıklı konuşma biçiminde. Sekizgen papazlar meclisi binasında çıt çıkmıyordu, kimse kımıldamıyor, fısıldaşmıyor, ortada dolaşmıyordu.

Godwyn onların bütün dikkatlerini üstüne topladığından emindi.

"Sorgulamamalıyız." dedi. "Tartışmamalıyız. Tanrı bizi bir yöne yönlendiriyorsa o yönü takip etmeliyiz, biz âciz kullarına ne kadar aptalca, günahkârca ve zalimce gelse bile. Karar vermek, seçim yapmak bizlere düşmez. Görevimiz son derece basit: İtaat etmek."

Sonra onlara ne yapmaları gerektiğini anlattı.

Piskopos karanlık çöktükten sonra geldi. Beraberindekilerle bölgeye vardığında neredeyse gece yarısı olmuştu; meşalelerle yolculuk yapmışlardı. Manastırın büyük çoğunluğu yatalı saatler olmuştu, sadece hastanede çalışan bir grup rahibe ayaktaydı, onlardan biri Caris'i uyandırdı.

"Piskopos geldi." dedi.

"Neden beni görmek istiyor?" dedi Caris uykulu uykulu.

"Bilmiyorum Başrahibe."

Elbette bilemezdi. Caris zorla yatağından kalkıp üstüne bir pelerin aldı.

Manastır binalarının arasından geçerken durakladı. Uzun uzun çeşmeden su içti ve soğuk gece havasını içine çekti, uykusu iyice açılmıştı. Piskopos üzerinde iyi bir izlenim bırakmak istiyordu ki başrahibe seçilmesini onaylamada bir sorun çıkmasın.

Başdiyakoz Lloyd hastanedeydi, çok yorgun görünüyordu, uzun burnunun ucu soğuktan kıpkırmızı olmuştu.

"Gelin ve piskoposunuzu selamlayın." dedi kızgınlıkla, sanki Caris'in uyanık olup beklemesi gerekiyormuş gibi.

Caris Lloyd'un arkasından dışarı çıktı. Kapının dışında bir hizmetkâr elinde bir meşaleyle bekliyordu. Yeşil alanı geçerek piskoposun at üstünde beklediği yere geldiler.

Ufak tefek bir adamdı. Kocaman bir şapkası vardı ve çok sıkılmış gibi duruyordu.

Caris, Norman Fransızcasıyla:

"Kingsbridge Manastırı'na hoş geldiniz sayın piskopos." dedi.

Henri ters ters sordu:

"Sen kimsin?"

Caris onu daha önce görmüş, ama hiç konuşmamıştı.

"Ben Hemşire Caris, yeni seçilen başrahibe."

"Büyücü."

Kalbi duracak gibi oldu. Godwyn Henri'yi çoktan zehirlemeye çalışmıştı demek. Çok üzülmüştü.

"Hayır efendim, burada büyücü yoktur." dedi.

Sesinde terslikten çok acı bir ifade vardı. "Sadece bir grup sıradan rahibe olarak vebanın kasıp kavurduğu bir kasaba için elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz."

Adam aldırmadı. "Başrahip Godwyn nerede?"

"Sarayında."

"Hayır, orada yok."

Başdiyakoz açıkladı.

"Oraya baktık. Binada kimse yok."

"Gerçekten mi?"

"Evet." dedi Başdiyakoz sinirlenerek. "Gerçekten."

O anda Caris, Godwyn'in kuyruğunun ucunda beyaz lekesi olan kedisini fark etti. Rahibe adayları ona "Başpiskopos" diyorlardı. Katedralin batı duvarından karşıya geçti ve sütunların arasından boşluğa baktı, sanki sahibini arıyor gibiydi.

Caris çok şaşırmıştı.

"Çok garip. Belki de Godwyn diğer keşişlerle birlikte yatakhanede uyumak istemiştir."

"Neden böyle bir şey yapsın? Umarım bir terslik yoktur."

Caris başını iki yana salladı. Piskopos iffetsizlikten kuşkulanmıştı, ama Godwyn'in o özel günahla bir işi olmazdı.

"Annesi vebaya yakalandığı zaman çok kötü oldu. Bir çeşit kriz geçirdi ve bayıldı. Annesi bugün öldü."

"Eğer kendini iyi hissetmiyorsa kendi yatağında uyuması gerekmez mi?"

Her şey olmuş olabilirdi. Godwyn, annesinin hastalığından çok fazla etkilenmişti.

Caris: "Piskopos hazretleri yardımcılarından biriyle görüşmek isterler mi?"

Henri öfkeyle söylendi. "Bulabilirsem neden olmasın?"

"O zaman ben Başdiyakoz Lloyd'u yatakhaneye götüreyim..."

"Hemen gidelim."

Lloyd hizmetkârlarından birinin elinden bir meşale aldı. Caris çabucak onu katedralden çıkarıp manastır binalarına doğru götürdü. Bina, gecenin geç saatinde bütün manastırlar gibi çok sessizdi. Yatakhaneye çıkan merdivenlerin başına geldiklerinde Caris durdu.

"Siz yalnız çıksanız daha iyi olur." dedi. "Rahibelerin keşişleri yatakta görmeleri yasak."

'Tabii." dedi Lloyd ve elindeki meşaleyle Caris'i karanlıkta bırakarak merdivenleri çıktı. Caris aşağıda merakla bekliyordu. Onun yukarda seslendiğini duydu.

"Merhaba?"

Garip bir sessizlik vardı. Birkaç dakika sonra Lloyd aşağı seslendi: "Hemşire?"

"Evet."

"Yukarı gelebilirsiniz."

Caris merak içinde merdivenleri çıkıp yatakhaneye girdi. Lloyd'un yanında durdu, yanan meşalenin titrek ışığında odayı dikkatle inceledi. Keşişlerin saman şilteleri odanın öteki tarafında özenle serilmişti, ama içlerinde kimse yoktu.

"Burada kimse yok!" dedi.

"Hiç kimse." dedi Lloyd. Tanrı aşkına neler oluyor?"

"Bilmiyorum, ama tahmin edebiliyorum."

"Öyleyse beni de aydınlatır mısınız, lütfen?"

"Çok açık değil mi?" dedi Caris. "Kaçmışlar."

VI. BÖLÜM

Ocak 1349 -
Ocak 1351

63

Godwyn ayrılıyorken, keşişlerin hazinesindeki bütün değerli şeyleri yanına almıştı. Rahibelerin Godwyn'in kilitli sandığından almayı asla başaramadıkları sözleşmeler de buna dahildi. Ayrıca Aziz Adolphus'un kemiklerinin de aralarında bulunduğu bütün kutsal emanetleri o paha biçilmez mahfazalarıyla birlikte götürmüştü.

Caris bunu ancak ertesi sabah, ocağın birinde, İsa'nın sünnet bayramında fark edebildi. Piskopos Henri ve Hemşire Elizabeth'le birlikte güney kanadındaki hazine odasına gittiler. Henri'nin Caris'e karşı tutumu soğukluk derecesinde resmiydi ki bu endişe verici bir şeydi. Ama huysuz bir adamdı, belki herkese karşı böyle davranıyordur diye düşündü Caris.

Gilbert Hereford'un yüzülmüş vücut derisi hâlâ kapıda asılıydı; artık yavaş yavaş sertleşiyor ve sararıyor, hafif bir çürüme kokusu yayıyordu etrafa.

Ama kapı kilitli değildi.

İçeri girdiler. Caris, Godwyn sarayını yaptırmak için rahibelerin yüz elli poundunu çaldığı günden beri bu odaya hiç girmemişti.

İçerde neler olduğu ortadaydı. Altındaki çukurları gizleyen döşeme taşları kaldırılmış, bir daha yerlerine konmamıştı ve demir çemberli sandığın kapağı açıktı. Çukurlar ve sandık bomboştu.

Caris, Godwyn'den nefret etmekte ne kadar haklı olduğunu bir kez daha anladı. Eğitimli bir doktor, bir rahip, keşişlerin lideri; insanların kendisine en fazla ihtiyaç duydukları bir anda kaçıp gitmişti.

Şimdi herkes onun gerçek karakterini anlayacaktı.

Başdiyakoz Lloyd öfkeden deliye dönmüştü.

"Her şeyi almış!"

Caris Henri'ye: "Sizden benim başrahibe seçilmemi iptal etmenizi isteyen adam, işte bu."

Henri hiçbir yorum yapmadan homurdandı.

Elizabeth, ümitsizce Godwyn'in davranışlarına bir mazeret bulmaya çalışıyordu.

"Eminim Sayın Başrahip bütün bu değerli şeyleri emniyette olsunlar diye yanına almıştır."

Bunun üzerine Piskopos cevap verme ihtiyacını duydu. "Saçma!" dedi öfkeyle.

"Eğer hizmetçiniz kesenizi çalıp kaçarsa, paranızı emniyete almıyordur, resmen çalıyordur."

Elizabeth başka bir yöntem denedi: "Muhakkak Philemon'un fikridir bu."

"Başrahip yardımcısının mı?" Henri aşağılayıcı bir tavırla: "Bu manastırın başı Godwyn, Philemon değil. Godwyn sorumludur."

Elizabeth sustu.

Caris Godwyn'in annesinin ölümüyle geçirdiği tramvayı atlattığını düşündü, en azından şimdilik. Bu kadar keşişi tek tek ikna edebilmek büyük başarıydı. Nereye gittiklerini merak ediyordu Caris.

Piskopos Henri de aynı şeyi merak ediyordu.

"Bu sefil korkaklar nereye gitmiş olabilirler?"

Caris Merthin'in de kendisini ikna etmeye uğraştığını hatırladı.

"Ancak seneden seneye bir yabancının uğradığı uzak bir köy..." demişti Merthin.

Piskoposa dönüp: "Hiç kimsenin gitmediği, her yerden uzak bir köyde saklanıyor olabilirler."

"Tam olarak nerede olduklarını bulun." dedi.

Caris, başrahibe seçilmesine karşı bütün itirazların Godwyn'le birlikte ortadan kaybolduğunu fark etti.

Kendini zafer kazanmış gibi hissetti ama yine de çok fazla memnun olmuş gibi görünmemeye gayret etti.

"Kasabada bir araştırma yapayım." dedi. "Mutlaka giderken gören birileri vardır."

"İyi." dedi piskopos.

"Bu durumda çabuk döneceklerini sanmıyorum, bu yüzden erkekler olmadan burayı elinizden geldiğince iyi idare etmeye çalışın. Hiçbir şey olmamış gibi rahibelerle ayinlere devam edin. Ekmek ve şarap ayini için de komşu köylerden bir rahip bulun, eğer sağ kalan birini bulabilirseniz tabii, ama günah çıkarmaları siz dinleyebilirsiniz. Çok fazla din adamı öldüğü için Başpiskopos kuralları biraz gevşetmişti.

Caris, Henri'nin seçim sorununu es geçmesine izin vermeyecekti.

"Benim başrahibeliğimi onaylıyor musunuz?" diye sordu.

"Elbette." dedi Henri sinirli bir şekilde.

"Bu durumda ben de bu şerefi kabul etmeden önce..."

"Seçim yapacak durumda değilsiniz, Başrahibe." dedi hoşnutsuzlukla. "Bana itaat etmek göreviniz." dedi.

Bu görevi deli gibi istiyordu, ama bunu belli etmeyecekti. Sıkı bir pazarlık yapacaktı.

"Çok garip bir dönemde yaşıyoruz değil mi?" dedi. "Rahibelere günah çıkarmaları dinleme yetkisi verdiniz, rahiplerin eğitim dönemini kısalttınız ama işittiğim kadarıyla bu yeni atamalar vebadan ölümlerin hızına yetişemiyormuş."

"Kilisenin şu anda içinde bulunduğu zor durumu kendi çıkarlarınız için mi kullanmaya çalışıyorsunuz?"

"Hayır, ama talimatlarınızı uygulayabilmem için sizin yapmanız gereken bazı şeyler var."

Henri içini çekti. Bu tür konuşmalardan hiç hoşlanmadığı açıkça belliydi. Ama Caris'in de düşündüğü gibi, Henri'nin Caris'e, Caris'in ona olduğundan çok daha fazla ihtiyacı vardı.

"Pekâlâ, sorun nedir?"

"Dini mahkemeyi toplayıp, benim büyücülük davamı yeniden açmanızı istiyorum."

"Tanrı aşkına, neden?"

"Benim suçsuz olduğumu ilan etmek için elbette. Bu gerçekleşene kadar yetkilerimi kullanmam biraz zor olacak. Aksi halde benimle aynı fikirde olmayan herhangi biri kolaylıkla hakkımdaki bu eski ve yanlış karara güvenerek itaatsizlik edebilir."

Başdiyakoz Lloyd'un düzenli sekreter kafası bu fikri beğenmişti.

"Sorunu bir kerede ve kökünden halletmiş oluruz efendim."

"İyi o zaman." dedi Henri.

"Teşekkür ederim."

İçini müthiş bir keyif ve rahatlık duygusu doldurdu, yüzündeki zafer ifadesini hiç kimse görmesin diye başını öne eğdi.

"Kingsbridge başrahibeliğinin şerefini yüceltmek için elimden gelenin en iyisini yapacağım, efendim." dedi.

"Godwyn'in nereye gittiğini araştırmak için vakit kaybetmeyelim. Kasabadan ayrılmadan önce cevaplanmasını istediğim bazı sorularım var."

"Halk meclisinin başkanı, Godwyn'in yakın arkadaşıdır. Nereye gittiklerini bilen biri varsa o da Elfric'dir. Gidip onu göreceğim."

"Çok çabuk, lütfen."

Caris çıktı. Piskopos Henri cazip bir adam değildi belki ama işinin uzmanı gibi görünüyordu, Caris pekâlâ onunla çalışabilirdi. Kendisine yakın hissettiği kişilerin tarafını tutarak değil de durumun gerektirdiği gibi karar vermeyi bilen bir adamdı belki de. Godwyn'den sonra çok hoş bir değişiklik olacaktı.

Bell'in önünden geçerken içeri girip Merthin'e iyi haberleri vermek istedi bir an, ama daha önce Elfric'i bulması gerektiğini düşündü.

Holly Bush'un önündeki sokaktan geçerken Duncan Dyer'ı gördü. Adam boylu boyunca yerde yatıyor, karısı Winnie, meyhanenin önündeki bir sıraya oturmuş, ağlıyordu. Caris adamın yaralanmış olabileceğini düşünerek yaklaştı, Winnie: "sarhoş" dedi.

Caris çok şaşırmıştı. Yemek zamanı bile değildi daha.

"Amcası Peter Dyer, vebaya yakalanıp öldü. Karısı ve çocukları da öldüler. Bütün parası Duncan'a kaldı. O da şimdi paraları içkiye harcıyor. Ne yapacağımı bilmiyorum."

"Önce onu eve götürelim." dedi Caris. "Yardım edeyim de kaldıralım."

İkisi birer koluna girerek Duncan'ı ayağa kaldırdılar. Yarı sürükleyerek sokağın aşağı kısmındaki evine götürdüler. Yere bırakıp üstüne bir battaniye örttüler.

Winnie: "Her gün böyle çalışmaya gerek olmadığını, nasıl olsa hepimizin vebadan öleceğini söylüyor. Ne yapacağım ben?"

Caris bir an düşündü. "Parayı bahçeye göm. Şimdi, hazır o uyuyorken. Uyandığı zaman bütün parayı, şimdi kasabadan ayrılmış olan bir seyyar satıcı ile oynadığı kumarda kaybettiğini söyle."

"Bunu yapabilirim."

Caris, Elfric'in caddenin karşısındaki evine geçti, içeri girdi. Kız kardeşi Alice mutfakta oturmuş çorap yamıyordu. Alice, Elfric'le evlendiğinden bu yana pek yakın değildiler ve aralarındaki ilişkiden geriye ne kaldıysa hepsi, Elfric'in putperestlik davasında Caris'in aleyhinde tanıklık etmesiyle yok olup gitmişti. Kız kardeşiyle kocası arasında bir seçim yapması gerektiğinde Alice, Elfric'e sadık kalmayı tercih etmişti. Caris bunu anlayabiliyordu da kardeşinin kendisine bu kadar yabancılaşmasına akıl erdiremiyordu.

Alice onu gördüğünde ayağa fırladı, dikişi elinden düştü.

"Burada ne arıyorsun?"

"Keşişlerin hepsi birden kayboldu." diye açıkladı Caris. "Gece yarısı yola çıkmış olmalılar."

"Eee, öyleyse olan olmuş."

"Onları gördün mü?"

"Hayır. Ama birçok adam ve atın geçtiğini duydum. Şimdi düşünüyorum da ses çıkarmamaya uğraşıyorlardı, ama atları susturamazsın, ayrıca sokakta yürüyen adamlar da ister istemez gürültü çıkarıyor. Uyandım ama kalkıp da bakmadım ne oluyor diye, çok soğuktu. On yıldan beri evime ilk kez bunun için mi geldin?"

"Kaçtıklarını bilmiyor muydun?"

"Kaçmışlar mı? Veba yüzünden mi?"

"Öyle sanıyorum."

"Yok canım, öyle değildir. Doktor, hastalıktan kaçar mı hiç?"

Alice kocasının patronunun bu davranışından çok rahatsız olmuştu.

"Acaba Elfric bu konuda bir şey biliyor mu?"

"Bilse bile bana söylemez ki?"

"Onu nerde bulabilirim?"

"St.Peter'da. Rich Silvers kiliseye biraz para bıraktı ve rahip de kilisenin orta bölümüne taş döşetmeye karar verdi."

"Neyse, gidip onu bulayım."

Caris nazik olmak için bir şeyler yapıp yapmamaya karar veremiyordu. Alice'in kendi çocuğu yoktu, ama bir üvey kızı vardı.

"Griselda nasıl?" diye sordu Caris.

"Çok iyi ve mutlu."

Caris'in aksi olmasını istediğini düşündüğü için sesinde hafif bir meydan okuma vardı.

"Ya torunun?"

Caris, çocuğun Merthin olan adını ağzına alamadı.

"Harika. İkinci torun da yolda."

"Onun adına sevindim."

"Evet. Senin şu Merthin'le evlenmediğin çok iyi oldu, işler tersine döndü baksana."

Caris tartışmaya girmeyi reddetti.

"Ben gidip Elfric'i bulayım."

St. Peter Kilisesi kasabanın batı ucundaydı. Caris dolambaçlı sokaklarda yolunu bulmaya çalışırken kavga eden iki adama rastladı. Birbirlerine küfürler yağdırıyor, vahşice yumruklaşıyorlardı. Karıları olduğu belli iki kadın tiz sesleriyle haykırarak hakaretler yağdırıyorlardı. Etraflarında komşuları toplanmıştı. Daha yakın olan evin kapısı kırılmıştı. Yerde içinde üç canlı tavuğun bulunduğu bir kafes vardı.

Caris adamlara doğru yürüdü ve aralarına girdi.

"Hemen kavgayı kesin!" dedi. "Tanrı'nın adına emrediyorum."

Fazla ısrara gerek kalmamıştı, durdular. Muhtemelen ilk birkaç darbede hırsları geçmişti. Kavgayı bitirmek için ortaya çıkan bir bahaneyi minnetle karşıladılar. Geri adım atarak kollarını indirdiler.

"Neden kavga ediyordunuz?" diye sordu Caris.

İkisi aynı anda konuşmaya başladılar, karıları da onlara katıldı.

"Teker teker!" dedi Caris.

İki adamdan daha iri yapılı olana işaret etti. Siyah saçlı bir adamdı, suratının yakışıklılığı, gözünün etrafındaki şişlikle bozulmuştu.

"Sen Joe Blacksmith'sin değil mi? Anlat bakalım."

"Toby Peterson'u Jack Marrow'un tavuklarını çalarken yakaladım. Kapıyı kırmıştı."

Toby dövüş horozu gibi kabadayılık taslayan ufak tefek bir adamdı. Dudağı kanıyordu: "Jack Marrow'un bana beş şilin borcu vardı. Bu tavukları almaya hakkım var."

Joe: "Jack ve bütün ailesi iki hafta önce vebadan öldüler. O zamandan beri bu tavukları ben besliyorum. Ben olmasaydım öleceklerdi. Onları alacak birisi varsa o da benim." dedi.

Caris: "İkinizin de hakkı olduğunu söylüyorsunuz değil mi? Toby alacağı yüzünden, Joe onları kendi cebinden beslediği için." dedi.

Adamlar, ikisinin de haklı olabileceğini hiç düşünmemişlerdi.

Caris: "Joseph, tavuklardan birini kafesten çıkart." dedi.

Toby atıldı. "Bir dakika..."

"Bana güven Toby." dedi Caris. "Asla adaletsizce davranmayacağımı biliyorsun değil mi?"

"Evet, bunu inkâr edemem."

Joe, kafesi açtı, kahverengi tüylü bir tavuğu bacaklarından yakaladı. Tavuğun kafası, dünyayı baş aşağı görmekten şaşkın, sağa sola sallanıp duruyordu.

"Ne?"

"Seni hiç aldatır mıyım, Joseph?"

Joe, istemeye istemeye tavuğu hayli asık suratlı bir kadın olan Toby'nin karısına uzattı.

"Buyur, al, Jane."

Jane tavuğu sevinerek aldı.

Caris onu uyardı: "Joe'ya teşekkür et."

Jane huysuzlandı, ama yine de: "Teşekkür ederim Joseph Blacksmith." dedi.

Caris: "Şimdi, Toby sen de Ellie Blacksmith'e bir tavuk ver." dedi.

Toby koyun gibi sırıtarak itaat etti. Joe'nun hamileliği hayli ilerlemiş olan karısı Ellie gülümseyerek teşekkür etti.

"Teşekkür ederim Toby Peterson."

Normale dönüyorlardı artık. Yaptıkları şeyin ne kadar aptalca olduğunu anlamışlardı.

Jane sordu. "Üçüncü tavuk ne olacak?"

"Ben de ona geliyorum." dedi Caris.

Kendilerini izleyen kalabalığa göz gezdirdi ve aklı başında gibi görünen on iki, on üç yaşlarında bir kız çocuğuna işaret etti.

"Senin adın ne?"

"Ben Jesca'yım sayın Başrahibe, John Constable'ın kızı."

"Bu üçüncü tavuğu al, St.Peter Kilisesi'ne götür, Peder Michael'e ver. Toby ve Joe'nun işledikleri açgözlülük günahının bağışlanması için kendisini ziyaret edeceklerini söyle."

"Peki hemşire."

Jesca üçüncü tavuğu aldı ve koşarak uzaklaştı.

Joe'nun karısı Ellie, "Belki hatırlarsınız Rahibe Caris, kocamın kız kardeşi Minnie'yi bebekken demirci ocağında kolunu yaktığı zaman tedavi etmiştiniz."

"Ah, elbette." dedi Caris.

Çok kötü bir yanık olduğunu hatırlıyordu.

"Şu sıralar on yaşında olmalı."

"Evet."

"İyi mi?"

"Çok iyi. Size minnettarız, tabii Tanrı'nın lütfuna da."

"Bunu duyduğuma sevindim."

"Evime gelip bir bardak bira içmeye ne dersiniz, sayın başrahibe?"

"Çok isterdim, ama acelem var."

Erkeklere döndü. "Tanrı sizi korusun. Bir daha kavga yok." dedi.

Joe: "Teşekkür ederim." dedi.

Caris uzaklaştı.

Arkasından Toby seslendi: "Teşekkürler rahibe."

Caris arkasını dönmeden elini salladı. Yol üzerinde birçok evin kapısının kırık olduğu gözüne çarptı. İçinde oturanlar öldükten sonra yağmalandığını tahmin etti. Bu konuda birileri bir şeyler yapmalı diye düşündü. Ama meclis başkanı Elfric'di ve Başrahip ortalarda yoktu. Yani inisiyatif kullanacak kimse kalmamıştı.

St. Peter'a ulaştı ve Elfric'i bir grup taşçı ve onların çıraklarıyla birlikte kilisenin orta bölümünde buldu. Her tarafa kesilmiş taşlar yığılmıştı, adamlar zemini hazırlamak için yere kum döküyor ve tahtayla düzeltiyorlardı. Elfric, elinde karmaşık bir aletle yüzeyin

düz olup olmadığını ölçüyordu. Bu aletin tahta bir çerçevesi ve bundan sarkan bir ipi vardı. İpin ucuna bir parça kurşun bağlanmıştı. Alet minyatür bir daracağına benziyordu. Bu Caris'e Elfric'in on yıl önce kendisini astırmak için ne kadar uğraştığını hatırlattı. Artık ona karşı nefret beslemediğini fark edince çok şaşırdı. O kadar aşağılık ve dar kafalı bir adamdı ki ona baktığı zaman Caris sadece iğreniyordu.

İşini bitirmesini bekledi, sonra asık bir suratla sordu.

"Godwyn ve diğer bütün keşişlerin kaçtığını biliyor muydun?"

Onu şaşırtmak istemişti, gözlerindeki şaşkınlıktan bu konuda hiçbir bilgisi olmadığı anlaşılıyordu.

"Neden kaçsınlar ki? Ne zaman?... Ah, dün gece mi?"

"Onları görmedin mi?'

"Bir şeyler işittim sadece."

"Ben gördüm." dedi taş döşemecilerinden biri. Konuşurken küreğine dayanmıştı.

"Holly Bush'tan çıkıyordum. Çok karanlıktı, ama ellerinde meşaleler vardı. Başrahip at üstündeydi, diğerleri yürüyorlardı. Çok yükleri vardı. Şarap fıçıları, peynir tekerleri ve ne olduğunu anlamadığım bir sürü şey."

Caris Godwyn'in rahiplerin yiyecek kilerlerini boşalttığını biliyordu zaten. Rahibelerin malzemelerine bile dokunmaya teşebbüs etmemişti.

"Saat kaçtı?"

"Çok geç değildi. Dokuz ya da ondu."

"Onlarla konuştun mu?"

"Sadece iyi geceler diledim."

"Nereye gittiklerine dair bir işaret görebildin mi?"

Taşçı başını salladı.

"Köprüden geçtiler ama Gallows kavşağından hangi yöne döndüklerini bilmiyorum."

Caris Elfric'e döndü.

"Birkaç gün öncesini düşün. Godwyn bununla ilgili olabilecek üstü kapalı bir şeyler söyledi mi sana? Herhangi bir yer isminden bahsetti mi? Monmouth, York, Antwerp, Bremen gibi?"

"Hayır. Ben hiçbir şey fark etmedim."

Elfric, kendisine daha önceden bir şeyler söylenmediği için çok kızmıştı. Bu görüntüsü onun doğruyu söylediğini kanıtlıyordu.

Elfric bile bu kadar şaşırmışsa, kasabada hiç kimsenin Godwyn'in planlarından haberi yok demekti. Godwyn vebadan kaçıyordu ve kesinlikle hastalık taşıyabilecek herhangi birinin kendisini takip etmesini istemiyordu. "Erken ayrıl, uzağa git, uzun kal" demişti Merthin. Godwyn herhangi bir yerde olabilirdi.

"Eğer ondan ya da keşişlerden bir haber alırsan, lütfen bana bildir." dedi Caris.

Elfric hiçbir şey söylemedi.

Caris, sesini çalışanların da iyice duyması için yükselterek: "Godwyn kilisenin bütün değerli eşyalarını çaldı." dedi.

Bir hayret mırıltısı yükseldi işçilerden. Adamlar bu kutsal eşyalar üzerinde kendilerinin de hakkı olduğunu düşünüyorlardı, gerçekten de öyleydi, çoğunun parası kasabanın zengin zanaatkârları tarafından karşılanmıştı.

"Piskopos, onları geri istiyor. Godwyn'e yardım eden, yerini bildiği halde söylemeyen, kim olursa olsun kutsal değerlere saygısızlık suçuyla yargılanacak."

Elfric allak bullak olmuştu. Hayatının temel amacı kendini Godwyn'e sevdirmekti. Ama şimdi sevgili patronu gitmişti.

"Tamamen masum bir açıklaması olabilir..." diye başlamıştı ki Caris sözünü kesti.

"Eğer böyle bir şey varsa neden Godwyn kimseye bir şey söylemedi? Ya da hiç olmazsa bir mektup bırakmadı?"

Elfric söyleyecek bir şey bulamadı.

Caris, kasabanın önde gelen tüccarlarıyla da konuşmak zorunda olduğunun farkındaydı. Ne kadar çabuk olursa o kadar iyi olurdu.

"Bir toplantı yapmanı istiyorum." dedi Elfric'e.

Sonra isteğini daha etkili kılmak için, "Piskopos, halk meclisinin bugün yemekten sonra toplanmasını istiyor. Lütfen üyelere duyurun." dedi.

"Olur." dedi Elfric.

Caris hepsinin büyük bir merakla orada olacaklarından emindi.

St.Peter Kilisesi'nden ayrılarak manastıra doğru yola koyuldu. Beyaz At meyhanesinin önünden geçerken gördüğü bir şey Caris'i durdurdu. Genç bir kız, yaşlıca bir adamla konuşuyordu ve bu konuşmada Caris'in tüylerini diken diken eden garip bir şey vardı. Kızların o kolay incinebilirliklerini her zaman hissederdi, belki kendi ergenliğini hatırladığı için, belki de hiçbir zaman sahip olamadığı kız evladı yüzünden, bu konuda çok hassastı. Bir kapı girişine gizlenerek dikkatle onları izledi.

Adam başındaki pahalı kürk şapka dışında çok hırpani giyinmişti. Caris onu tanımıyordu ama bir işçi olduğunu, başındaki şapkanın da miras kaldığını tahmin etti. O kadar çok insan ölmüştü ki ortalıkta şık giysi bolluğu vardı ve bazen işte böyle garip manzaralar ortaya çıkabiliyordu. Kız on dört yaşlarındaydı, daha ergenlikten çıkmamıştı bile. Şık bir kadın gibi davranmaya çalışıyordu, ama pek inandırıcı değildi. Adam kesesinden bir miktar para çıkardı. Tartışıyor gibiydiler. Sonra adam birden kızın küçük göğüslerinden birini avuçladı.

Caris yeteri kadar izlemişti. Doğru ikilinin üzerine yürüdü. Adam bir rahibenin yaklaştığını görünce çabucak uzaklaştı. Kız suçlu ve pişman görünüyordu.

Caris: "Ne yapıyorsun sen? Vücudunu satmaya mı çalışıyorsun?"

"Hayır efendim."

"Doğru söyle. Neden göğsüne dokunmasına izin verdin?"

"Ne yapacağımı bilmiyorum. Yiyecek hiçbir şeyim yok. Şimdi siz de onu kovaladınız."

Gözyaşlarına boğulmuştu.

Caris kızın aç olduğuna inanıyordu. Son derece zayıf ve solgundu.

"Benimle gel." dedi. "Sana yiyecek bir şeyler vereyim."

Kızın kolunu tutarak manastıra doğru yürüdü.

"Adın ne?" diye sordu.

"Ismay."

"Kaç yaşındasın?"

"On üç."

Manastıra varınca Caris Ismay'i mutfağa götürdü. Mutfakta Oonagh adındaki rahibe adayının nezaretinde rahibelerin yemekleri hazırlanıyordu. Mutfak sorumlusu Josephine vebaya yakalanmıştı.

"Bu çocuğa biraz ekmek ve tereyağı ver." dedi Oonagh'a.

Oturup kızın yemek yemesini izledi. Kesinlikle günlerdir yemek yememişti. Hızı kesilmeden önce bir somun ekmeği bitirmişti.

Caris ona bir bardak da elma şarabı verdi.

"Neden böyle aç kaldın?"

"Bütün ailem vebadan öldü." dedi Ismay.

"Baban ne iş yapıyordu?"

"Terziydi. Ben de çok güzel dikiş dikerim, ama bugünlerde kimse elbise satın almıyor. İstedikleri her şeyi ölülerin evlerinden alabiliyorlar."

"Bu yüzden mi fahişelik yapmaya kalkıştın?"

Ismay önüne baktı. "Çok üzgünüm efendim. Ama çok açtım."

"Bu ilk denemen miydi?"

Caris'in yüzüne bakamadan başını iki yana salladı Ismay.

Caris'in gözleri öfke yaşlarıyla doldu. Nasıl bir adam on üç yaşında açlıktan ölmek üzere bir çocukla cinsel ilişkiye girmek isterdi? Nasıl bir Tanrı bu yaştaki bir çocuğu böylesine ümitsizliğe sürüklerdi?

"Burada, rahibelerle birlikte yaşamak ve mutfakta çalışmak ister misin?" diye sordu. "Bir sürü yiyeceğin olur."

Ismay hevesle Caris'e baktı.

"Ah evet rahibe, çok isterim." dedi.

"Öyleyse kalıyorsun. Oanagh'ya rahibelerin yemeğini hazırlamakta yardım etmekle başlayabilirsin. Oanagh, işte sana mutfakta bir yardımcı."

"Teşekkürler rahibe Caris. Her türlü yardıma ihtiyacım var."

Caris mutfaktan çıkıp Sext ayini için kiliseye doğru yürümeye başladı. Veba sadece fiziksel bir hastalık değildi, bunu şimdi anlıyordu Caris. Ismay hastalıktan kaçabilmiş ama ruhunu tehlikeye atmıştı.

Ayini Piskopos Henri yönetti, bu arada Caris de düşünme fırsatı buldu. Halk meclisinin toplantısında sadece keşişlerin firarıyla

ilgili konuşmamaya karar verdi. Artık bütün kasabanın vebanın etkilerine karşı organize olmasının zamanı gelmişti, ama nasıl?

Bütün bu sorunları yemek boyunca düşündü durdu.

Bir sürü nedenden dolayı, önemli kararlar almak için uygun bir zamandı. Hazır piskopos burada, Caris'in otoritesini destekliyorken sınırlarını zorlamalıydı, aksi halde birçok itirazla karşılaşabilirdi.

Piskopostan istediğini koparmak için de uygun bir zamandı. Bu düşünceler böylece uzayıp gitti.

Yemekten sonra başrahibin evinde kalmakta olan piskoposu görmeye gitti. Piskopos, Başdiyakoz Lloyd'la birlikte masadaydı. Rahibelerin mutfağından gelen yemekleri yemişler, bir manastır görevlisi masayı toplarken, şaraplarını içiyorlardı.

"Umarım yemeklerimizi beğenmişsinizdir Sayın Başpiskopos.", dedi resmi bir tavırla.

Her zamankinden biraz daha az huysuz gibiydi.

"Çok güzeldi. Teşekkür ederim Rahibe Caris. Turnabalığı çok lezzetliydi. Kaçak başrahibimizden bir haber var mı?"

"Hedefine varana kadar arkasında hiçbir iz bırakmamaya çok özen gösteriyor."

"Kötü haber."

"Soruşturma yapmak için kasabada dolaşırken beni çok rahatsız eden bir iki olayla karşılaştım. On üç yaşında bir kız çocuğu vücudunu pazarlamaya çalışıyor, normalde yasalara saygılı iki vatandaş, ölmüş bir adamın geride bıraktıkları için dövüşüyor, adamın biri körkütük sarhoş olmuş, caddenin ortasında yatıyordu."

"Bunlar hep vebanın etkileri. Her yerde aynı."

"Bu kötü etkilerle bir an önce savaşmaya başlasak iyi olur."

Henri kaşlarını kaldırdı. Böyle bir işe kalkışmayı hiç düşünmemiş olduğu belliydi.

"Nasıl?"

"Başrahip, Kingsbridge'in efendisidir. Kararı verecek olan odur."

"Ama ortalarda yok."

"Bu durumda teknik olarak başrahibimiz sizsiniz. Bundan sonra sürekli olarak Kingsbridge'de kalmanız ve kasabayla ilgilenmeniz gerektiğine inanıyorum."

Aslında bu Caris'in isteyebileceği son şeydi. Allah'tan piskoposun kabul etme şansı hemen hemen yok gibiydi, onun başka yerlerde yapacak daha başka işleri vardı. Caris sadece onu köşeye sıkıştırmak istiyordu.

Henri birkaç dakika tereddüt edince Caris, onu yanlış değerlendirdiğini ve önerisini kabul edeceğini sandı bir an. Sonra Henri:

"Böyle bir şey söz konusu bile olamaz. Bu yöredeki her kasabanın sorunları aynı. Shiring en kötü durumda olanı. Rahiplerim ölüyorken herkesi Hıristiyanlık bünyesi içinde tutmaya çalışmam gerek. Orospularla, sarhoşlarla uğraşacak vaktim yok benim."

"O zaman birinin Kingsbridge başrahipliğini üstlenmesi gerek. İnsanların manevi bir lidere ihtiyacı var."

Henri: "Eh bu durumda, bunların hepsini siz yapmak zorundasınız Başrahibe Caris."

Sanki daha önce hiç aklından geçirmemişçesine teklifi düşünüyormuş gibi yaptı Caris.

"Keşişlerin paralarını ve topraklarını yönetmek gibi önemsiz işleri yapabilirim, ama sizin yapmanız gereken şeyleri yapamam efendim. Örneğin bazı kutsal ayinleri yönetemem."

"Bunu daha önce de tartışmıştık." dedi Henri sabırsızlanarak.

"Mümkün olduğu kadar çabuk yeni rahipler yetiştirmeye uğraşıyorum. Bunun dışındaki her şeyi siz yapabilirsiniz."

"Yani benden Kingsbridge başrahibinin bütün yetkileriyle davranmamı istiyorsunuz."

"Evet, tam bunu istiyorum."

Caris sevincini göstermek istemiyordu. Gerçek olamayacak kadar muhteşem bir şeydi bu. Hiç aldırmadığı önemsiz birkaç şeyin dışında her şeyin sahibi ve tek yetkilisiydi. Aklına şu anda gelmeyen gizli saklı başka engeller kalmış mıydı acaba?

Başdiyakoz Lloyd: "İsterseniz başrahibenin yetkilerini belirten bir mektup yazayım, otoritesini kullanırken herhangi bir zorlukla karşılaşırsa diye." dedi.

Caris: "Kasabanın dediklerinizi yapmasını istiyorsanız, bunun sizin kişisel kararınız olduğunu iyice belirtmeniz gerek. Şu anda halk meclisi toplantısı başlamak üzere. Eğer siz de isterseniz Pis-

kopos hazretleri, bu toplantıya katılıp durumu sizin ilan etmenizi tercih ederim."

"Peki, gidelim o halde."

Godwyn'in sarayından çıkıp meclis binasının bulunduğu anacaddeye doğru yürüdüler. Bütün üyeler, keşişlere ne olduğunu öğrenmek için merakla bekliyorlardı. Caris onlara bildiklerini anlatmakla başladı sözlerine. Önceki gün, karanlık bastırdıktan sonra bir grubun kasabadan ayrıldığını gördüklerini ya da işittiklerini, ama kimsenin bütün keşişlerin hep birlikte manastırı terk ettiklerinden kuşkulanmadığını belirtti.

Üyelerden, seyyahlar arasında yolda yükleriyle birlikte büyük bir keşiş grubu gördüklerine dair konuşmalar duyarlarsa dikkatli olmalarını istedi.

"Keşişlerin kısa bir süre sonra dönmeyecekleri gerçeğini de kabul etmemiz gerekiyor. Bununla ilgili olarak piskoposumuzun bir duyurusu olacak."

Son ve vurucu sözleri Henri'nin söylemesini istiyordu, kendisinin değil.

Henri boğazını temizleyerek söze başladı.

"Caris'in başrahibe seçilmesini onaylamış bulunuyorum. Ve kendisini başrahip olarak tayin ettim. Onu benim temsilcim olarak kabul etmenizi istiyorum. Sadece papazlık rütbesi taşıyan rahiplere özel bazı konular dışındaki bütün sorunlarınızda tek yetkili bundan sonra Caris'tir."

Caris karşısındaki yüzleri inceliyordu. Elfric öfkesinden çıldırmış gibiydi. Merthin hafifçe gülümseyerek bu mevkiye atanmak için neler yapmış olabileceğini tahmin ediyordu, hem onun hem de kasabanın adına çok memnun olmuştu. Ağzının kenarında beliren bir çarpıklık, Merthin'in bu durumun Caris'i kollarından alıp götürdüğünü hüzünle düşündüğünün kanıtıydı. Ondan başka herkes mutluydu. Onu tanıyor ve güveniyorlardı. Godwyn kaçtığı halde, Caris'in onlarla birlikte kalması kendisine duyulan bağlılığı ve minneti bir kat daha arttırmıştı.

Caris bunu sonuna kadar kullanacaktı.

"Başrahip olarak göreve başladığım ilk gün, acil olarak ele almak istediğim üç sorun var." dedi.

"Birincisi sarhoşluk. Bugün Duncan Dyer'ı, öğleden önce sokakta sızmış olarak gördüm. Bu, kasabamızda bir sefahat eğiliminin başladığının bir göstergesidir ki şu korkunç kriz günlerinde ihtiyacımız olan en son şey bu."

Üyeler yüksek sesle onayladılar. Halk meclisinde orta yaşlı, tutucu tüccarlar çoğunluktaydılar. Eğer sabah sabah sarhoş olmak isterlerse bunu evlerinde, kimseye görünmeden yaparlardı.

Caris devam etti.

"John Constable'a fazladan bir yardımcı vererek gündüz vakti sarhoş dolaşan herkesi tutuklamasını sağlayacağım. Ayılana kadar onları zindanda tutacak."

Elfric bile başını sallayarak destek veriyordu.

"İkinci sorun, arkalarında varis bırakmadan ölenlerin mallarının ne olacağı. Bu sabah, Joseph Blacksmith ve Toby Peterson'u, Jack Narrow'a ait tavuklar yüzünden caddenin ortasında dövüşürken buldum."

Böyle saçma bir şey yüzünden iki adamın dövüşmesi herkesi güldürdü.

Caris bu sorunun çözümünü daha önceden düşünmüştü.

"Prensip olarak bu mallar mal sahibine, yani Kingsbridge'de manastıra kalır. Ama ben manastır binalarının eski giysilerle dolup taşmasını istemiyorum. Bu yüzden, manastırın bu hakkından, tüm varlığı iki pounddan az olanlar lehine feragat etmesini teklif ediyorum. Bu gerçekleşmezse iki en yakın komşu, hiçbir şeyin kaybolmaması için sahipsiz evi kilitleyecek, içindekiler bir papaz tarafından kayda geçirilecek, papaz bu arada alacaklıların taleplerini de dikkate alacak. Papaz yoksa bana başvurabilirler. Bütün borçları ödendikten sonra, merhumun tüm kişisel eşyaları -elbiseler, mobilya, yiyecek, içecek- komşuları arasında bölüştürülecek. Eğer nakit para kalmışsa o da kiliseye verilecek."

Bu öneri de geniş bir kabul gördü. Herkes başını sallayarak ve mırıldanarak Caris'e katıldığını belli etti.

"Son olarak on üç yaşında bir kız çocuğuna rastladım, Beyaz At'ın önünde vücudunu satmaya çalışıyordu. Adı Ismay, böyle yapıyordu çünkü açtı."

Caris gözlerini salondakiler üzerinde gezdirdi, onlara meydan okurcasına bakıyordu. "Bir Hıristiyan kasabasında böyle bir şey nasıl olabilir, kim cevap verecek bana? Bütün ailesi ölmüş olabilir ama hiç komşusu, arkadaşı yok mu bu insanların. Kim bir çocuğu açlığa mahkûm eder?"

Edwar Butcher alçak sesle konuştu:

"Ismay Taylor kötü davranışları olan bir çocuktur."

Caris'in mazeret dinlemeye niyeti yoktu.

"Daha on üç yaşında." dedi.

"Belki kendisine yardım teklif edilmiştir de o reddetmiştir demek istedim."

"Ne zamandan beri çocukların böyle karar almalarına izin veriyoruz? Eğer bir çocuk öksüz kalmışsa ona sahip çıkmak herkesin görevidir. Aksi halde dinimizin anlamı nerede kalır?"

Hepsi utanmış gibiydi.

"Bundan sonra, bir çocuk yetim ve öksüz kaldığı zaman en yakın iki komşusunun onu bana getirmesini istiyorum. İyi bir ailenin yanına yerleştiremezsek, manastırda kalır. Kızlar rahibelerle yaşayabilirler ve keşişlerin yatakhanesini oğlanlar için yatak odası olarak yeniden düzenleyebiliriz. Sabahları hep birlikte derse girer, öğleden sonraları kendilerine uygun işler yapabilirler."

Bu da genel bir onay aldı.

Elfric yüksek sesle sordu: "Bitti mi Başrahibe Caris?"

"Sanırım evet. Önerdiklerimin ayrıntıları hakkında tartışmak isteyen var mı?"

Hiç kimse sesini çıkarmadı, üyeler sanki toplantı bitmiş gibi yerlerinden kalkmaya başladılar.

Sonra Elfric sesini yükseltti: "Buradakilerin bazıları, beni meclis başkanı olarak seçtiklerini unutmuş galiba."

Sesinde güceniklik vardı. Herkes sabırsızlıkla kıpırdandı.

"Gördük ki Kingsbridge başrahibi burada hırsızlıkla suçlandı ve mahkeme edilmeden hüküm giydi." diye devam etti Elfric.

Elfric, her şeyi daha da batırdı. İtiraz sesleri uğultuya döndü. Kimse Godwyn'in masum olduğuna inanmıyordu.

Elfric odada oluşan havaya aldırmadan: "Ve bizler de burada, köleler gibi oturmuş, bir kadının bize şehrin kanunlarını dikte et-

mesine izin veriyoruz. Sarhoşlar kimin emriyle hapse atılacak? O kadının! Miras davalarında son hakem kim olacak? O. Kasabanın yetimlerinin kaderine kim karar verecek? O. Size ne oldu böyle? Erkek değil misiniz?

Betty Baxter cevapladı.

"Hayır."

Adamlar güldüler.

Caris bu olaya karışmamaya karar verdi. Gerek yoktu. Piskoposa baktı, kendisini Elfric'e karşı savunup savunmayacağını merak etti ama Piskoposun arkasına yaslanmış, ağzı sımsıkı kapalı oturmayı sürdürdüğünü gördü. Elfric sonucun mağlubiyet olduğunu bile bile, boşuna uğraşıyordu.

Elfric sesini yükseltti: "Bu kadının başrahip olmasına, hatta ona vekâlet etmesine bile karşı çıkalım, başrahibenin halk meclisi toplantısına gelip emirler yağdırmasını kabul etmeyelim." dedi.

Birkaç kişi isyankâr bir tonda homurdandı, iki üç tanesi ayağa kalkıp öfkeyle salonu terk etmeye hazırlandı, bazıları seslendi: "Unut bunu, Elfric."

Elfric ısrar etti: "Ve kendisi büyücülükle suçlanıp idama mahkûm edilmiş bir kadındır."

Bütün üyeler ayağa kalkmıştı. Biri kapıya doğru yürüdü.

"Geri dönün." diye seslendi Elfric. "Toplantıyı kapatmadım henüz."

Hiç kimsenin ona aldırdığı yoktu.

Caris kapıdaki gruba katıldı. Piskopos ve Başdiyakoz'a yol açtı. Salondan en son o ayrıldı. Çıkışta arkasına dönüp Elfric'e baktı. Odanın bir ucunda, tek başına oturuyordu.

Dışarı çıktı.

64

Godwyn ve Philemon St. John in the Forest hücresini ziyaret etmeyeli on iki yıl olmuştu. Godwyn o zaman tarlaların muntazamlığından, düzgün kesilmiş çitlerden, temizlenmiş hendeklerden ve meyve bahçelerinde dümdüz sıralar halinde uzanan elma ağaçla-

rından çok etkilendiğini hatırlıyordu. Bugün de aynıydı. Görünüşte Saul Whitehead de değişmemişti.

Godwyn ve kervanı, dama tahtası görünümündeki donmuş tarlalardan geçip manastır binalarına doğru ilerledi. Yaklaştıkça Godwyn bazı değişikliklerin yapılmış olduğunu gördü. On iki yıl önce kilise, manastır ve yatakhanesinin etrafı mutfak, süthane, ahırlar ve fırın gibi küçük ahşap yapılar tarafından çevrilmişti. Şimdi ise o dayanıksız, keresteden yapılmış dış binalar gitmiş, yerlerine kiliseye bitişik düzgün taş binalar yapılmıştı.

"Bu biçimde bir arada toplanmaları eskisinden daha güvenli olmuş." dedi Godwyn.

"Fransız savaşından eve dönen asker kaçaklarından korunmak için yapmış olmalılar." dedi Philemon.

Godwyn kaşlarını çattı. "Bu binaların yapılması için benden izin alındığını hatırlamıyorum."

"İzin alınmadı zaten."

"Hmmm."

Maalesef şikâyet etmeye pek hakkı yoktu. Eğer Godwyn denetleme görevini ihmal etmemiş olsaydı Saul böyle bir projeyi Godwyn'in haberi olmadan gerçekleştiremezdi.

Ayrıca dışardan gelenlere kolayca kapatılabilecek durumda olan bu yer, Godwyn'in amacına fevkalade uygundu.

İki günlük yolculuk, bir şekilde onu sakinleştirmişti. Annesinin ölümü onu ölesiye korkutmuştu. Kingsbridge'de kaldığı her saat ölüme biraz daha yaklaştığını hissediyordu. Duygularını güçlükle kontrol altına alarak, papaz evinde bir toplantı yapmış, kaçış planını organize etmişti. Bütün ikna kabiliyetine rağmen birkaç keşiş kaçış konusunda endişeliydi. Neyse ki hepsi bağlılık yemini etmişlerdi ve kendilerine her söyleneni yapma alışkanlığı ağır basmıştı. Yine de Godwyn, çifte köprüleri geçip meşalelerin ışığında, gecenin içinde gözden kaybolana kadar kendisini emniyette hissedememişti bir türlü.

Hâlâ da sınıra çok yakındı. Ara sıra bir şey tasarlayıp Petranilla'ya ne düşündüğünü sormaya karar veriyordu, sonra bir daha asla onun tavsiyelerini alamayacağını hatırlayınca panik duygusu boğazını yumruk gibi tıkıyordu.

Vebadan kaçıyordu. Ama bunu üç ay önce, Mark Webber öldüğünde yapmış olmalıydı. Çok mu geç kalmıştı acaba? İçinde yükselen dehşet duygusunu bastırmaya çalıştı. Bütün dünya ile ilgisini kesene kadar güvende olamayacaktı.

Düşüncelerini şimdiki zamana yoğunlaştırmaya çalıştı. Yılın bu vaktinde tarlalarda kimse yoktu; sadece manastırın önündeki toprak avluda bir avuç keşiş çalışıyordu; biri at nallıyor, öteki bir sabanı tamir ediyor, birkaç kişi de elma cenderesinin kolunu çeviriyordu.

Hepsi işlerini bırakarak şaşkınlık içinde kendilerine doğru gelen kalabalık gruba baktılar: yirmi keşiş, altı keşiş adayı, dört araba ve on yük beygiri... Godwyn ardında manastır hizmetçilerinden başka kimseyi bırakmamıştı.

Elma presinin başındakilerden biri gruptan ayrıldı ve gelenlere doğru yürüdü. Godwyn onun Saul Whitehead olduğunu fark etti. Saul'un Kingsbridge'e yaptığı yıllık ziyaretleri sırasında karşılaşmışlardı ama Godwyn ilk kez Saul'un kül sarısı saçlarındaki gri telleri fark ediyordu.

Yirmi yıl önce ikisi de Oxford'da öğrenciydiler. Saul çok çabuk öğrenen, tartışmaların yıldızı, çok parlak bir öğrenciydi. Ayrıca hepsinden daha dindardı. Eğer maneviyatla biraz daha az uğraşsaydı, kariyer planlarını Tanrı'ya havale edeceğine kendisi yapsaydı Kingsbridge başrahibi bile olabilirdi. Ama öyle yapmadığı için Başrahip Anthony öldükten sonra yapılan seçimlerde Godwyn kolayca Saul'u alt edebilmişti.

Her şeye rağmen Saul zayıf biri değildi. Godwyn'i çok korkutan inatçı bir dürüstlük çizgisi vardı. Bugün Godwyn'in planlarına rıza gösterecek miydi yoksa sorun mu çıkaracaktı? Bir kez daha Godwyn içinde yükselen panikle savaşıp sakin olmaya çabaladı.

Saul'un yüzünü dikkatle inceledi. St.John'un Başrahibi, Godwyn'i görünce çok şaşırmış ve açıkçası hiç memnun olmamıştı. Yüzüne zorlayarak nazik bir ifade oturtmuştu ama gülümsemiyordu.

Seçim kampanyası sırasında Godwyn herkesi kendisinin bu işi istemediğine inandırmış, ancak Saul de dahil öteki bütün adayları elemişti. Acaba Saul nasıl aldatıldığını fark etmiş miydi?

"İyi günler sayın başrahip." dedi Saul yaklaşırken. "Ne kadar beklenmedik bir mutluluk."

Demek ki açıkça düşman gibi davranmayacaktı. Şüphesiz böyle davranmanın bağlılık yeminine ters düşeceğini düşünmüştü. Godwyn biraz rahatladı.

"Tanrı seni korusun, oğlum. St. John'daki çocuklarımı ziyaret etmeyeli çok uzun zaman oldu."

Saul keşişlere, atlara ve malzeme yüklü arabalara baktı. "Basit bir ziyaretten daha fazlasına benziyor." dedi.

Godwyn'e atından inmesi için yardım etmeye kalkışmadı bile. Onları içeri davet etmeden önce bir açıklama bekliyor gibiydi. Tabii bu çok saçmaydı, amirini geri çevirmek gibi bir hakkı yoktu.

Yine de Godwyn bir açıklama yaptı:

"Vebadan söz edildiğini duydunuz mu hiç?"

"Sadece söylentiler." dedi Saul. "Buraya haber getirecek çok az ziyaretçimiz olur."

İşte bu iyiydi. Fazla gelen giden olmadığı için Godwyn burayı tercih etmişti.

"Hastalık Kingsbridge'de yüzlerce insanı öldürdü. Manastırı da mahvedeceğinden korktum. Bu yüzden de keşişleri buraya getirdim. Hayatta kalmamızı sağlamanın en güvenilir yolu bu."

"Ziyaretinizin sebebi ne olursa olsun, manastırımıza hoş geldiniz."

"Kimseye söylemeden ayrıldık." dedi Godwyn sert bir sesle. Kendini savunmak zorunda kaldığı için çok kızmıştı.

Saul düşünceli görünüyordu.

"Herkesi nerede yatıracağımı bilemiyorum..." dedi.

"Ona ben karar veririm." dedi Godwyn, otoritesini vurgulayarak.

"Mutfaktakiler yemek için bir şeyler hazırlarken sen de bana etrafı göster."

Kimsenin yardımı olmadan atından indi ve manastıra girdi. Saul mecburen arkasından gitti. Her taraf tertemiz fırçalanmış ve bomboştu. Bu, keşişlerin mülkiyetten feragat yemini konusunda Saul'un ne kadar ciddi olduğunu gösteriyordu. Ama şu anda Godwyn'i en çok ilgilendiren şey manastırın yabancılara nasıl kapatılacağıydı.

Neyse ki Saul'un düzen ve kontrole düşkünlüğü sayesinde binaların sadece birkaç girişi vardı. Manastıra girmek için üç yol vardı, biri mutfaktan, biri ahırdan biri de kiliseden. Her girişte kalın, ağır, sürgülenebilen bir kapı vardı.

Yatakhane küçüktü; normalde dokuz ya da on keşiş yatabilirdi ve başrahip için ayrı bir yatak odası yoktu. Yirmi tane daha keşişi yerleştirmenin tek yolu, onları kilisede yatırmaktı.

Godwyn önce yatakhaneyi kendisine ayırmayı düşündü, ancak katedralin hazinesini saklamak için uygun bir yer yoktu ve Godwyn onları kesinlikle gizli tutmak istiyordu. Neyse ki küçük kilisenin yanında kilitlenebilen kapısı olan bir şapel vardı. Godwyn burayı kendi odası olarak seçti. Kingsbridge'li keşişlerin geri kalanı kilisenin orta kısmının sıkıştırılmış toprak tabanına saman yaydılar ve olabildiğince yerleştiler.

Yiyecekler ve şaraplar mutfağa ve kilere taşındı. Philemon kilise aksesuarlarını Godwyn'in şapelden bozma yatak odasına getirdi. Philemon St.John keşişleriyle bir hayli sohbet etmişti.

"Saul her şeyi bildiği gibi idare ediyor." diye rapor verdi.

"Tanrı'ya ve St.Benedict kurallarına kesin bir itaat beklermiş keşişlerden, ama diyorlar ki kendine asla yüksek paye vermezmiş. Keşişlerin yatakhanesinde uyur, ötekilerle aynı yemeği yermiş ve genelde hiçbir ayrıcalığını kullanmazmış. Söylemeye gerek yok, onu bu yüzden çok seviyorlar. Ama sürekli cezalandırılan bir keşiş var, adı Jonquil kardeş."

"Ah, onu hatırlıyorum. Jonquil Kingsbridge'de rahip adayıyken de sürekli başını derde sokardı, her zaman geç kalan ağırkanlı, tembel ve açgözlüydü. Kendi kendini kontrol edemiyordu, büyük bir ihtimalle manastıra da kendinin beceremediği bu kontrolü onun adına yapacak birilerini bulmak için girmişti.

"Bize yardımcı olabileceğinden kuşkuluyum."

"Biraz şans verilse çok işler becerir."

"Ama hiçbir otoritesi yok. Kimse onun peşinden gitmez." dedi Philemon.

"Yani Saul'den yana hiçbir şikâyetleri yok mu? Geç yatmaz mı? Hoş olmayan küçük işler çevirmez mi? Ya da şarabın en iyisini kendisine saklamaz mı?"

"Görünüşe bakılırsa yok."

"Hmm."

Saul her zamanki gibi mükemmeldi. Godwyn hayal kırıklığına uğramış fakat çok şaşırmamıştı.

Akşam duası sırasında Godwyn, St.John keşişlerinin ne kadar ciddi ve disiplinli olduğuna dikkat etti. Yıllardır, en sorunlu keşişleri buraya yollamıştı: en asi, ruh hastası, kilise öğretisini sorgulamaya meraklı, putperestliğe ilgi duyan bütün baş belalarını. Saul aslında şikâyet etmemiş, hiçbirini geri göndermemişti. Böylesi yaratıklardan örnek keşişler yaratmayı başarmıştı.

Ayinden sonra Godwyn Kingsbridge'lilerin çoğunu akşam yemeği için yemekhaneye göndermişti. Yanında sadece Philemon ve iki güçlü genç keşiş vardı. Kilisede yalnız kaldıkları zaman, Philemon'a manastırdan girilen kapıda nöbet tutmasını söyledi sonra iki genç keşişe, oymalı tahtadan yapılmış sunağı kaldırıp altına bir çukur kazmalarını emretti.

Çukur yeterince derinleştiğinde, Godwyn katedralden getirdiği eşyaları şapelden çıkarıp, sunağın altına gömmeye hazırlandı. Ama işini tamamlayamadan Saul kapıya geldi.

Godwyn Philemon'un: "Başrahip efendimiz yalnız kalmak istiyor." dediğini duydu.

Sonra Saul'un sesi geldi.

"Öyleyse bunu kendisi söylesin."

"Benim söylememi istedi."

Saul'un sesi iyice yükseldi. "Kimse kendi kilisemin kapılarını yüzüme kapatamaz, en azından sen yapamazsın."

"Bana, Kingsbridge başrahibinin yardımcısına şiddet mi kullanacaksın?"

"Eğer yolumda durmaya devam edersen seni tuttuğum gibi çeşmenin yalağına fırlatırım."

Godwyn müdahale etti. Saul'un hiçbir şeyden haberi olmamasını tercih ederdi ama anlaşılan bu gerçekleşmeyecekti.

"Bırak gelsin, Philemon." dedi.

Philemon yana çekildi ve Saul içeri girdi. Bir kenarda duran eşyaları gördü ve izin istemeden rastgele bir çuvalın ağzını açtı ve içine baktı.

"Aman Tanrı'm!" dedi şaşkınlık içinde.

Çuvaldan gümüş kaplama bir sunak şişesi çıkararak: "Bunlar ne böyle?" diye sordu.

Godwyn'in içinden, üstlerinin işine burnunu sokmamasını söylemek geçti. Saul böyle bir azarlanmayı kabul edebilirdi, çünkü prensip olarak yumuşak başlı olmak gerektiğine inanıyordu. Ama Godwyn Saul'un aklına şüphe tohumları ekmek istemiyordu, bu yüzden; "Katedralin hazinesini de birlikte getirdim." dedi.

Saul'un yüzü memnuniyetsizlikle buruştu.

"Böyle cicili bicili süs eşyalarının büyük katedrallere yaraştığını anlayabilirim ama ormandaki basit bir kilise için çok aykırı düşer."

"Onlara bakmak zorunda değilsin. Hepsini saklayacağım. Nereden olduklarını bilmende bir sakınca yok ama seni bu bilginin yükünden korumak istemiştim."

Saul şüphelenmişti.

"Neden hepsini getirdiniz?"

"Güvende olsunlar diye."

Saul kolay kolay ikna olmuyordu.

"Piskoposun bunların katedralden uzaklaştırılmasına izin vermesine şaşırdım."

Kimse piskopostan izin istememişti tabii ama Godwyn bunu söylemedi.

"Şu sıralar Kingsbridge'de her şey o kadar kötü ki bu değerli şeylerin manastırda bile güvende olacağından emin olamadık."

"Burada daha güvende olacaklar öyle mi? Emin misiniz? Her tarafımız kanun kaçaklarıyla dolu biliyorsunuz. Tanrı'ya şükür yolda onlarla karşılaşmamışsınız."

"Tanrı yukardan bizi gözetir."

"Ve mücevherleri de umarım."

Saul'un tavırları giderek karşı gelmeye dönüşüyordu ama Godwyn onu azarlamadı. Çünkü tepki gösterirse suçlu olduğunu düşünmesinden korkuyordu.

Yine de Saul'un itaatkârlığının da bir sınırı vardı. Belki de Saul, on iki yıl önce kendisini nasıl kandırdığını biliyordu.

Godwyn: "Lütfen keşişlere yemekten sonra yemekhanede kalmalarını söyler misin? İşim biter bitmez onlarla konuşacağım."

Saul bu sepetlenmeyi kabul ederek dışarı çıktı. Godwyn süs eşyalarını, manastır sözleşmelerini, azizlerin kutsal emanetlerini ve sahip olduğu paranın hemen hepsini çukura gömdü. Keşişler çukuru toprakla doldurdular, sıkıştırdılar ve sunağı yerine koydular. Biraz toprak artmıştı onu da dışarı çıkarıp etrafa serptiler.

Sonra yemekhaneye gittiler. Küçük oda Kingsbridge'den gelenlerle iyice kalabalıklaşmıştı. Bir keşiş kürsü gibi yerde durmuş İncil'den bir pasaj okuyordu. Godwyn'i görünce sustu.

Godwyn, keşişe oturmasını işaret etti, yerine kendisi geçti.

"Bu kutsal bir geri çekiliştir." diye başladı. "Tanrı bu korkunç vebayı günahlarımızdan dolayı bizi cezalandırmak için gönderdi. Biz buraya şehrin mahvolmasına sebep olan günahlarımızı affettirmek için geldik."

Godwyn bir tartışma başlatmayı planlamamıştı, ama Saul lafa karıştı: "Özellikle ne gibi günahlar Peder Godwyn?"

Godwyn fazla düşünmeden sıraladı.

"Erkekler Tanrı'nın kutsal kilisesinin otoritesine meydan okuyorlar, kadınlar vücutlarını teşhir ediyorlar, keşişler kendilerini kadın toplumundan tamamen koparamıyorlar, rahibeler büyücülüğe ve putperestliğe soyunuyorlar."

"Bu günahların temizlenmesi ne kadar sürer?"

"Veba salgını sona erdiğinde, başarıya ulaştığımızı anlayacağız."

Başka bir St. John keşişi konuştu, Godwyn onu tanıdı, Jonquil'di. Kocaman orantısız vücutlu, vahşi bakışlı bir adamdı.

"Kendinizi nasıl arındıracaksınız?"

Godwyn burada keşişlerin üstlerini gayet özgürce sorgulayabildiklerini fark etti.

"Dua, meditasyon ve oruç ile."

"Oruç tutma iyi bir fikir." dedi Jonquil. "Bizim fazla yiyeceğimiz yok."

Yer yer gülüşmeler duyuldu.

Godwyn dinleyenlerinin kontrolünü kaybedeceğinden endişelendi bir an. Sessizliği sağlamak için yumruğunu kürsüye indirdi.

"Şu andan itibaren buraya dışardan gelen herkes bizim için tehlike demektir." dedi.

"Dışarı açılan bütün kapıların, gece gündüz içerden sürgülenmesini istiyorum. Benim kişisel iznim olmadan hiçbir keşiş dışarı çıkamayacak, acil durumlar hariç. Buraya gelenlerin hepsi geri gönderilecek. Veba tehlikesi geçene kadar kendimizi buraya kilitleyeceğiz."

Jonquil: "Ya eğer..."

Godwyn sözünü kesti.

"Yorum yapmanızı istemedim kardeşim."

Gözlerini odada dolaştırdı, sessizlik sağlanınca: "Sizler keşişsiniz, göreviniz itaat etmek." dedi.

"Şimdi, dua edelim."

Kriz ertesi gün patlak verdi.

Godwyn, Saul ve diğerlerinin emirlerini geçici olarak kabul ettiklerini hissediyordu. Herkes çok şaşırmıştı, önceden hazırlıklı olmadıkları için de şiddetle karşı çıkamamışlardı. Böylece başkaldırmak adına güçlü bir neden bulamadıkları için içgüdüsel olarak üstlerine boyun eğmişlerdi. Ama Godwyn gerçek kararlarını verme zamanlarının geleceğini biliyordu. Bunun hemen olmayacağını ümit ediyordu.

Prime ilahisini söylüyorlardı. Kilisenin içi buz gibiydi. Godwyn, rahatsız bir geceden sonra dimdik ayaktaydı ama her tarafı ağrıyordu. Sarayını, şöminelerini ve yumuşak yataklarını özlemişti. Bir kış şafağının gri ışıkları pencerelerden girmeye başlamıştı ki kilisenin kalın batı kapısının yumruklandığını duydular.

Godwyn gerildi. Buradaki durumunu sağlamlaştırmak için fazladan bir iki güne ihtiyacı vardı.

Keşişlere kapının vurulmasına aldırmamalarını ve ayine devam etmelerini işaret etti. Kapıdaki gürültü haykırışlarla daha da arttı ama Godwyn elleriyle "oturun" işareti yaptı yine, kısa bir tereddütten sonra Saul yerine oturdu. Godwyn harekete geçmemekte kararlıydı. Keşişler hiçbir ses çıkarmazsa, gelenler ümitlerini kesip uzaklaşabilirdi.

Ama Godwyn keşişleri hiçbir şey yapmadan oturmaya ikna etmenin giderek güçleştiğinin farkındaydı.

Keşişler dikkatlerini okudukları bölüme veremeyecek kadar rahatsız olmuşlardı. Aralarında fısıldaşıyorlar, omuzlarının üzerinden batı kapısına doğru bakıp duruyorlardı. Duanın düzeni bozuldu, sözler birbirine karıştı, giderek herkes sustu. Şimdi sadece Godwyn'in sesi duyuluyordu.

Çok sinirlendi. Eğer söylediklerini yapsalardı, bu rahatsızlığa aldırmazlardı. Adamların zayıflıklarına kızarak sonunda kürsüden ayrıldı ve kapıya giden kısa yolu yürüdü. Kapı içerden sürgülenmişti.

"Ne istiyorsunuz?" diye bağırdı.

"Bizi içeri alın." diye bir cevap geldi.

"İçeri giremezsiniz!" diye bağırdı Godwyn. "Defolun!"

Saul yanı başında belirdi.

"Onları kilisenin kapısından geri mi çevireceksiniz?" dedi dehşet içinde.

"Size söyledim. Ziyaretçi yok."

Dışardakiler kapıyı yumruklamaya devam ettiler.

"Bizi içeri alın!"

Saul seslendi.

"Kimsiniz?"

Birden sessizlik oldu. Sonra bir ses: "Biz orman adamlarıyız."

Philemon: "Kanun kaçakları." dedi.

Saul öfkeyle: "Bizim gibi günahkârlar ama onlar da Tanrı'nın çocukları."

"Bizi öldürmelerine izin veremeyiz."

"Önce niyetlerinin ne olduğunu öğrensek daha iyi olur."

Saul kapının sağ tarafındaki pencereye gitti. Kilise alçak bir binaydı ve pencere pervazları tam göz hizasındaydı. Pencerelerin hiçbirinde cam yoktu. Soğuğa karşı yarı şeffaf ketenle kapatılmıştı. Saul keteni açarak ayak parmaklarının üstünde yükselip dışarı baktı.

"Buraya neden geldiniz?" diye seslendi.

Godwyn cevabı çok net bir şekilde işitti.

"Bir arkadaşımız hastalandı."

Saul'a: "Bırak onlarla ben konuşayım." dedi.

Saul dik dik bakınca, "Çekil pencerenin önünden!" diye sertleşti Godwyn.

Hiç istemese de Saul boyun eğmek zorunda kaldı.

Godwyn bağırdı: "Sizi içeri alamayız, gidin buradan!"

Saul, duyduklarına inanamazmış gibi bakıyordu Godwyn'e.

"Hasta bir adamı geri mi göndereceksiniz? Biz hem keşiş hem de doktoruz."

"Eğer adamlar vebaya yakalanmışsa onun için yapabileceğimiz bir şey yok. Onu içeri almak kendi kendimizi ölüme mahkûm etmek demektir."

"Orasını Tanrı bilir."

"Tanrı bizim intihar etmemize izin vermez."

"Adamın nesi olduğunu bile bilmiyorsunuz. Belki de kolu kırılmıştır."

Godwyn bu kez sol taraftaki pencereyi açıp dışarı baktı. Dışarda altı tane hırpani görünüşlü adam, kilisenin kapısının önüne koydukları bir sedyenin etrafında duruyorlardı. Elbiseleri pahalı fakat çok kirliydi. Sanki bayramlık elbiseleriyle toprak üstünde uyumuşlar gibi görünüyorlardı. Tipik kanun kaçaklarıydılar, seyyahlardan pahalı giysiler çalmış ve çabucak berbat etmişlerdi. Adamlar silahlıydı, en iyi cins kılıçlar, hançerler, uzun yaylar vardı ellerinde. Terhis edilmiş askerler olabilirdi.

Sedyede yatan adam yoğun bir şekilde terliyordu -oysa bu ocak sabahında müthiş bir dondurucu soğuk vardı- ve burnu kanıyordu. Birden Godwyn'in belleğinde annesinin hastanede ölürkenki hali canlandı, rahibeler ne kadar sık silseler de, burnundan dudaklarına doğru hiç durmadan akan kanı anımsadı. Kendisinin de böyle ölebileceği ihtimali Godwyn'i o kadar dehşete düşürmüştü ki kendini Kingsbridge Katedrali'nin çatısından atmayı istemişti. Kısacık bir an acı duyarak ölüvermek, üç, dört ya da beş gün süren çılgınca çırpınışlar ve acı veren, hiç dinmeyen susuzluktan çok daha iyiydi.

"Bu adam vebaya yakalanmış." diye açıkladı Godwyn.

Sesinden bir isteri krizi geçirmek üzere olduğu anlaşılıyordu.

Kanun kaçaklarından biri öne çıktı.

"Seni tanıyorum." dedi. "Sen Kingsbrigde'in başrahibisin."

Godwyn kendini toparlamaya çalışıyordu. Korku ve öfkeyle liderleri olduğu belli olan adama baktı. Bir asilzadenin özgüvenini taşıyordu adam, bir zamanlar yakışıklı olduğu da kesindi. Ama zor şartlar altında geçirdiği yıllar adamın görüntüsünü bozmuştu.

"Peki, sen kimsin de keşişler Tanrı'ya dua ederken kilisenin kapısını yumruklamaya cüret ediyorsun?"

Saul Jonquil'e dönerek: "Sakin ol. Hepimiz Tanrı'nın istediği zaman öleceğiz, daha önce değil." dedi.

"Evet efendim."

Saul pencereye dönerek: "Geçen yıl tavuklarımız çalmıştınız!" dedi.

"Kusura bakmayın Peder." dedi Tam. "Ama açlıktan ölüyorduk."

"Şimdi de benden yardım mı bekliyorsun?"

"Çünkü Tanrı bağışlayıcı dersiniz hep."

Godwyn Saul'a: "Bırak ben halledeyim." dedi.

Saul'un içindeki mücadele yüzünden okunuyordu, bir an utanç içinde, bir an isyan etmek üzereymiş gibi görünüyordu ama sonunda başını öne eğdi.

Godwyn Tam'a seslendi: "Tanrı gerçekten pişman olanları bağışlar."

"Bu adamın adı Win Forester ve bütün günahları için gerçekten pişmanlık duyuyor. Kiliseye girmek, iyileşmek için Tanrı'ya yalvarmak, olmazsa kutsal bir yerde ölmek istiyor."

Öteki kaçaklardan biri hapşırdı.

Saul pencereden çekilerek elleri kalçalarında Godwyn'in karşısına dikildi.

"Onu geri gönderemeyiz."

Godwyn sakin olmaya çalışarak: "Şu hapşırığı duydun, değil mi? Bunun ne demek olduğunu anlamıyor musun?"

Keşişlere döndü. Söyleyeceklerini iyice anlamalarını istiyordu.

"Hepsi vebaya yakalanmış."

Hepsi korkuyla fısıldaşmaya başladılar. Godwyn onları korkutmak istiyordu. Böylece Saul ona karşı çıksa da keşişler kendisini destekleyeceklerdi.

Saul: "Vebaya yakalanmış olsalar bile onlara yardım etmek zorundayız. Hayatlarımız bize ait değil, onları toprağın altına gömülmüş altınlar gibi koruyamayız. O istediği gibi kullansın diye kendimizi Tanrı'ya adadık ve ancak o, uygun gördüğü zaman hayatlarımızı sonlandırır."

"Bu kaçakları içeri almak intihar demektir. Hepimizi öldürürler."

"Biz Tanrı'nın adamlarıyız. Bizim için ölüm, İsa'yla yeniden buluşmak mutluluğudur. Neden korkacakmışız sayın Başrahip?"

Saul çok mantıklı konuşuyordu ama Godwyn'in sesi korku dolu çıkıyordu. Sakin ve filozofça görünmeye çalıştı.

"Ölümümüzü aramak günahtır."

"Ama ölüm kutsal görevlerimizi yaparken gelirse, onu mutlulukla kucaklarız."

Godwyn Saul'le bütün gün tartışıp hiçbir şey elde edemeyeceğini anlamıştı. Otoritesini kabul ettirmenin yolu bu değildi. Perdeyi kapattı.

"Pencereni kapat Saul kardeş ve buraya gel." dedi.

Bekliyordu.

Kısa bir tereddütten sonra Saul söylenenleri yaptı.

Godwyn sordu: "Hangi üç şey için yemin etmiştin?"

Saul cevap vermeyi reddedecek gibi oldu ama aldığı eğitim ağır bastı.

"Yoksulluk, iffet ve itaat."

"Kime itaat etmeniz gerekiyor?"

"Tanrı'ya ve St.Benedict Kuralları'na, bir de başrahibime."

"Ve başrahibin karşında duruyor işte, sen de itaat edeceksin."

Godwyn etrafına bakındı. "Hepiniz, yerlerinize dönün."

Buz gibi bir sessizlik oldu. Kimse konuşmadı, kimse kımıldamadı.

Godwyn durumun çok kritik olduğunu düşündü. Her şey olabilirdi. Boyun eğme ya da isyan, düzen ya da anarşi, zafer ya da yenilgi...

Nefesini tutarak bekledi.

Sonunda Saul kımıldadı. Başını eğdi ve geri döndü, kısa koridoru geçerek sunağın önündeki yerini aldı.

Ötekiler de aynı şeyi yaptılar.

Dışardan birkaç bağrışma daha duyuldu ama gitmeye hazırlandıkları belliydi. Belki kaçaklar bir doktoru hasta yoldaşlarına bakmaya mecbur edemeyeceklerini anlamışlardı.

Godwyn sunağa döndü ve yüzünü keşişlere çevirerek,

"Yarım kalan bölümü bitireceğiz." dedi ve söylemeye başladı.

Yüce Babamız
ve Oğlu
ve Kutsal Ruh'a
Saygılar...

Okunan ayetler hâlâ bölük pörçüktü. Keşişler ayine gerektiği gibi adapte olamayacak kadar heyecanlıydılar. Buna rağmen yerlerine dönmüşler, ellerinden geldiğince ayini hatırlamaya çalışıyorlardı.

Godwyn başarmıştı.
Başlangıçta da öyleydi
Şimdi de öyle
Ve sonsuza kadar öyle kalacak,
Sonu olmayan dünya...
Amin.
Amin diye tekrarladı Godwyn.
Keşişlerden biri hapşırdı.

65

Godwyn'in kaçmasından kısa bir süre sonra Elfric vebadan öldü.

Caris, dul kalan Alice için çok üzüldü. Ama bunun dışında Elfric öldüğü için en ufak bir üzüntü duymuyordu.

Her zaman zayıfları ezmiş, güçlülere yalakalık yapmıştı, mahkemede kendisi hakkında söylediği yalanlar yüzünden neredeyse asılıyordu. Dünya onsuz kesinlikle daha iyi bir yer olacaktı. İnşaat işleri bile damadı Herold Mason tarafından çok daha iyi yürütülecekti.

Halk meclisi Elfric'in yerine Merthin'i başkan seçti. Merthin her yerde batan gemiye kaptan tayin edildiğini söyleyip duruyordu.

Ölümler sonu gelmeyecekmiş gibi sürüyor ve insanlar akrabalarını, komşularını, arkadaşlarını, müşterilerini ve işverenlerini gömmeye devam ediyordu. Bu sürekli dehşet duygusu insanların çoğunu o kadar zalimleştirmişti ki artık hiçbir şiddet ya da zulüm şaşırtıcı olmuyordu. Ölüme mahkûm olduklarını düşünen insanlar bütün direnme güçlerini kaybetmiş ve sonuçlarını hiç düşünmeden içlerinden geldiği gibi davranmaya başlamışlardı.

Caris ve Merthin, Kingsbridge'de hayatın en azından normale yakın sürebilmesi için birlikte savaş veriyorlardı. Caris'in programının en başarılı bölümü "yetimhane" olmuştu. Çocuklar, ana babalarını vebaya kurban vermenin büyük üzüntüsünden sonra kendilerine kucak açan kadınlar manastırının sıcaklığı ve güvenine minnettardılar. Çocuklara bakmak, onlara okumayı, ilahi söylemeyi öğretmek, rahibelerin uzun yıllardır baskı altında tutmaya çalıştıkları annelik içgüdülerini meydana çıkarıvermişti. Çok az insan kış için yiyecek depolamaya uğraştığından yiyecek çok boldu. Ve Kingsbridge manastırı çocuk sesleriyle dolmuştu.

Kasabanın içinde her şey daha zordu. Ölenlerin malları için hâlâ vahşi kavgalar ediliyordu. İnsanlar ellerini kollarını sallayarak boş evlere giriyor, canları ne isterse alıyorlardı. Kendilerine para ya da kumaş veya tahıl dolu bir ambar miras kalmış çocuklar yasalarla başları derde girmesin diye hemen vicdansız komşuları tarafından evlat ediniliyorlardı. Boş yere ümide kapılmak insanları mahvediyor diye düşünüyordu Caris.

Toplumsal ahlakın çöküşüne karşı Caris ve Merthin'in verdiği savaş çok başarılı değildi. John Constable'ın sarhoşluk için aldığı önlemler de hayal kırıklığı yaratmıştı Caris'te. Giderek sayıları artan kadın ve erkek dullar deli gibi eş arayışına girişmişlerdi. Bu yüzden meyhanelerde ya da kapı önlerinde birbirlerine ihtirasla sarılmış orta yaşlı insanlara sık sık rastlanır olmuştu. Caris'in tek başına buna pek itirazı yoktu ancak sarhoşlukla genel bir ahlaksızlığın bir araya gelmesi çoğunlukla kavgalara neden oluyordu. Merthin ve halk meclisi de bunun önüne geçemiyordu.

Kasaba halkının en çok birlik olmaya ihtiyacı olduğu zamanda keşişlerin kasabadan kaçması tam tersi bir etki yapmıştı. Herkesin morali daha çok bozulmuştu. Tanrı'nın temsilcileri gitmişti. Her şeye gücü yeten Tanrı, kasabayı terk etmişti.

Bazılarına göre azizlerin kutsal kalıntıları her zaman kasabaya iyi şans getirmişti, ama şimdi kemikler gitmiş, şansları tersine dönmüştü. Pazar ayinlerinde artık görünmeyen değerli haçlar ve şamdanlar da her hafta insanlara Kingsbridge'in yok olmakta olduğunu hatırlatıyordu. Öyleyse neden sarhoş olmasınlar ve sokaklarda zina yapmasınlardı?

Ocağın ortalarında Kingsbridge yaklaşık yedi bin kişi olan nüfusunun en az binini kaybetmişti. Öteki kasabalar da böyleydi. Caris'in icat ettiği maskelere rağmen rahibeler arasında da ölüm oranı yüksekti. Çünkü devamlı veba kurbanlarıyla yakın ilişki içindeydiler. Otuz beş rahibe vardı, şu anda sadece yirmi tane kalmıştı. Ama neredeyse bütün keşiş ve rahibelerin öldüğü sadece birkaç hatta bazen bir kişinin kaldığı yerler de vardı. Bu yüzden kendilerini şanslı sayıyorlardı. Bu arada Caris rahibelerin stajyerlik süresini kısaltmış, eğitimlerini hızlandırarak hastaneye daha çabuk ve fazla sayıda yardımcı eleman sağlamaya çalışıyordu.

Merthin, Holly Bush'dan bir barmen tutmuş ve Bell'in idaresini ona vermişti. Ayrıca Martina adında on yedi yaşında aklı başında bir kızı da Lolla'ya bakıcı olarak tutmuştu.

Sonra veba giderek yavaşlamaya başladı. Noel'den önceki hafta yüz kişiyi gömdükten sonra Caris bu sayının ocakta elliye, şubatta yirmiye düştüğünü gördü. Kâbusun sona ermek üzere olduğunu ümit etmeye bile cesaret etti.

Bu dönemde hastalanan şanssızlardan biri bir zamanlar yakışıklı olduğu şimdi bile belli olan otuz yaşlarında siyah saçlı bir adamdı. Kasabaya gelmiş bir ziyaretçiydi. Kapıdan içeri girdiği zaman; "Dün soğuk aldığımı düşünmüştüm. Ama şu anda durduramadığım bir burun kanamam var." demişti. Elindeki kanlı bez parçasını burun deliklerine bastırıyordu.

"Size yatacak bir yer bulayım." dedi Caris maskesinin ardından.

"Veba bu, değil mi?" diye sordu.

Herkes gibi paniğe kapılacağına soğukkanlılıkla durumunu kabullenişine çok şaşırmıştı Caris.

"Tedavi etmek için bir şey yapabilir misiniz?"

"Sizi rahat ettirebilir ve sizin için dua edebiliriz."

"Bunun bir yararı olmaz. Gördüğüm kadarıyla siz bile buna inanmıyorsunuz."

Caris içinden geçenleri nasıl okuduğuna hayret etti.

"Ne dediğinizi bilmiyorsunuz." diye itiraz ediyormuş gibi yaptı Caris. "Ben bir rahibeyim. Buna inanmalıyım."

"Bana gerçeği söyleyebilirsiniz. Ne zaman öleceğim?"

Caris dikkatle adamın yüzüne baktı. Gülümsüyordu. Bu büyüleyici gülümsemenin zamanında çok kadının kalbini yaktığını tahmin edebiliyordu.

"Neden korkmuyorsunuz?" dedi. "Herkes korkuyor."

"Ben rahiplerin söylediklerine inanmam."

Zeki bakışlarla Caris'e bakıyordu.

"Nedense sizin de inanmadığınızı hissediyorum."

Bu konuyu ne kadar çekici olursa olsun bir yabancı ile tartışamazdı.

"Vebaya yakalananhemen herkes üç ila beş gün arasında ölür." dedi açık açık. "Birkaç kişi kurtulabiliyor, kimse nasıl olduğunu bilmiyor."

"Tam düşündüğüm gibi."

"Buraya uzanabilirsiniz."

Adam o yaramaz çocuk ifadesiyle sırıttı yine; "Bir işime yarayacak mı?"

"Eğer hemen yatmazsanız düşeceksiniz."

"Peki."

Caris'in işaret ettiği yere uzandı.

Caris ona bir battaniye verdi.

"Adınız ne?"

"Tam."

Yüzünü dikkatle inceledi Caris. Bütün hoşluğuna rağmen zalim, acımasız bir tarafı olduğunu hissetti. Bir kadını baştan çıkarmaya kalkışabilir, başaramazsa tecavüz bile edebilirdi bu adam. Açık havada yaşamaktan cildi sertleşmiş, çok içki içmekten burnu kızarmıştı. Giysileri pahalı fakat kirliydi.

"Kim olduğunu biliyorum." dedi. "Günahlarından dolayı cezalandırılmaktan korkmuyor musun?"

"Eğer korkacak olsaydım hiç günah işlemezdim. Siz cehennemde yanmaktan korkuyor musunuz?"

Bu, Caris'in normalde kaçamak cevap verdiği bir soruydu. Ama ölmekte olan bu kanun kaçağı dürüst bir cevabı hak ediyordu.

"Yaptığım her şeyin benim bir parçamı oluşturduğuna inanırım." dedi. "Yürekli ve güçlü iken, hastalara, yoksullara, çocuklara bakarken daha iyi bir insan olurum. Ama acımasız ya da korkakça davranırsam ya da yalan söylersem veya sarhoş olursam, daha az değerli biri olurum ve kendime saygı duyamam. İşte benim inandığım ilahi değerlendirme bu."

Düşünceli bir ifadeyle yüzüne baktı.

"Keşke sizinle yirmi yıl önce karşılaşsaydık."

Caris itiraz edermiş gibi bir ses çıkararak: "O zaman ben daha on iki yaşında olurdum."

Adam kaşlarını kaldırdı.

Bu kadarı kâfi diye karar verdi Caris. Adam flört etmeye çalışıyordu, işin kötüsü Caris de bundan hoşlanıyordu. Arkasını döndü.

"Bu işi yaptığınıza göre çok cesur bir kadın olmalısınız." dedi. "Bu hastalık sizi de öldürebilir."

"Biliyorum." dedi Caris tekrar ona dönerek.

"Ama benim kaderim bu. Bana ihtiyacı olan insanlardan kaçamam."

"Başrahibiniz öyle düşünmüyor herhalde."

"Ortadan kayboldu."

"İnsanlar kaybolmaz."

"Yani, kimse Başrahip Godwyn ve keşişlerin nerede olduğunu bilmiyor demek istiyorum."

"Ben biliyorum." dedi Tam.

Şubatın sonunda hava güneşli ve yumuşaktı. Caris, boz renkli bir midilliyle St. John in the Forest'a doğru yola çıktı. Siyah bir atın üzerindeki Merthin de onunla birlikte gidiyordu. Normalde, yanın-

da bir adamla bir rahibenin yalnız başlarına seyahat etmesi skandal olurdu ama çok garip günlerde yaşıyorlardı.

Kanun kaçaklarının saldırıları azalmıştı. Bir çoğu vebadan ölmüştü. Bunu ölmeden önce Tam Hiding söylemişti. Aynı zamanda nüfustaki ani azalma, ülke genelinde bir yiyecek, şarap ve giysi bolluğu yaratmıştı -ki normalde kaçaklar bunları çalardı- şimdi, vebadan kurtulabilmiş kanun kaçakları hayalet kasabalara ve terk edilmiş köylere rahatça girip istedikleri her şeyi alabiliyorlardı.

Caris Godwyn'in Kingsbridge'den iki günlük mesafede olduğunu ilk öğrendiğinde çılgına dönmüştü. Bir daha geri dönemeyeceği kadar uzak bir yere gittiğini düşünmüştü. Yine de, manastırın parasını, değerli eşyalarını, özellikle de kadınlar manastırına ait sözleşmeleri geri alabileceği için çok memnundu. Çünkü bu kayıtlar, mülkiyet ya da haklar konusunda bir anlaşmazlık olduğunda hayati değer taşıyordu.

Eğer Godwyn'le yüz yüze gelebilirse manastıra ait her şeyi geri vermesini piskopos adına talep edecekti. Henri'den kendisini destekleyen bir de mektup almıştı. Eğer Godwyn yine reddederse, onları güvencede tutmak için değil de resmen çaldığı hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde kanıtlanmış olacaktı. O zaman da Piskopos, geri almak için yasal yollara başvuracaktı ya da en basiti, silahlı bir süvari gücüyle orayı basacaktı.

Hayatından tamamen ve sürekli olarak çıkmadığını öğrenince hayal kırıklığına uğramıştı Caris, ama böyle bir yerde Godwyn'in kendi korkaklığı ve namussuzluğuyla yüzleşme şansını bulduğunu ümit ederek teselli buluyordu.

Kasabadan uzaklaşırken son uzun yolculuğunu Mair'le birlikte Fransa'ya yaptığını anımsadı. Her bakımdan gerçek bir maceraydı. Mair'i düşündüğü zaman eksikliğini derinden hissediyordu. Vebadan ölen bunca insan arasında en çok Mair'i özlüyordu, o güzel yüzünü, müşfik kalbini, aşkını...

Ama iki gün boyunca Merthin'le yalnız olmak da büyük zevkti. Ormanın içinden geçen yolda atlarının üstünde yan yana ilerlerken akıllarına gelen her şey hakkında sürekli konuşuyorlardı, tıpkı yeni yetmeliklerinde olduğu gibi.

Merthin'in kafası her zaman olduğu gibi parlak fikirlerle doluydu. Vebaya rağmen Cüzam adasında dükkânlar ve tavernalar inşa ediyordu. Caris'e Bessie Bell'den miras kalan hanı yıkıp yerine iki misli büyüklüğünde yenisini yapacağını anlatmıştı.

Caris Merthin ve Bessie'nin sevgili olduklarını tahmin ediyordu. Aksi halde Bessie mirasını neden ona bıraksındı? Caris kendinden utanmalıydı. Merthin'in gerçekten istediği tek kadın kendisiydi, Bessie ancak ikinci en iyi olabilirdi. İki kadın da bunu biliyorlardı. Ama yine de Caris, Merthin'i o tombul barmen kızla yatakta hayal ettiği zaman kıskançlıktan ve öfkeden deli oluyordu.

Öğle vakti dinlenmek için bir derenin kenarında durdular. Ekmek, peynir ve elma yediler. Bunlar bir zamanlar en zengin seyyahların yiyebileceği şeylerdi. Atlara da biraz yem verdiler. Bütün gün bir adamla bir kadını sırtlarında taşıdıktan sonra sadece otlamak yetmiyordu. Yemeklerini bitirdikten sonra birkaç dakikalığına güneşe uzandılar, ama toprak uyumak için fazla ıslak ve soğuktu, bu yüzden çabucak kalkıp yollarına devam ettiler.

Gençliklerinin o aşk dolu yakınlığına geri dönmüş gibiydiler. Merthin her zaman Caris'i güldürmeyi başarmıştı ve hastanede her gün insanlar ölüyorken Caris'in de gerçekten biraz neşelenmeye ihtiyacı vardı. Bessie'ye olan kızgınlığını unutmuştu.

Kingsbridge'li keşişlerin yüzyıllardır kullandıkları yoldan gidiyorlardı. Geceyi her zaman herkesin yaptığı gibi Red Cow hanında geçireceklerdi. Han, yolun tam yarısındaki küçük bir kasaba olan Lordsborough'daydı. Akşam yemeğinde biftek ve bira aldılar.

Caris, Merthin'i istiyordu. Son on yıl hafızasından silinmiş gibiydi, onu kollarına almak, eskiden yaptıkları gibi sevişmek istiyordu. Ama maalesef bu gerçekleşemeyecekti. Çünkü Red Cow'da sadece iki yatak odası vardı. Biri kadınlar öteki de erkekler içindi. Herhalde bu yüzden keşişlerin tercih ettiği bir yerdi. Caris ve Merthin ayrıldılar. Caris bir şövalyenin karısının horlamaları ve baharat satıcısının karısının hırıltılarını dinleyerek yerine uzandı. Kendi kendini okşamaya başladı, kasıklarının arasındaki elin Merthin'inki olmasını dileyerek uzun süre uyuyamadı.

Yorgun ve moralsiz uyandı, kahvaltıdaki lapayı mekanik olarak yedi. Ama Merthin onunla olmaktan o kadar mutluydu ki morali

düzeldi. Lordsborough'dan ayrılırken dünkü gibi keyifle konuşup gülüşüyorlardı.

İkinci gün, yolculukları sık bir ormanın içinden geçiyordu; bütün sabah boyunca hiçbir yolcuya rastlamadılar. Konuşmaları giderek kişiselleşmeye başlamıştı. Caris Merthin'in Floransa'daki hayatı hakkında bir sürü şey öğrenmişti. Silvia ile nasıl tanıştığını, onun nasıl bir insan olduğunu...

Caris sormak istiyordu. Onunla sevişmek nasıldı? Benden farklı mıydı? Nasıldı? Ama vazgeçti, çünkü ölmüş olsa bile böyle soruların Silvia'nın özeline tecavüz olacağını hissediyordu. Yine de Merthin'in sesinin tonundan bir çok şeyi tahmin etmek mümkündü. Anladığı kadarıyla yatakta Silvia ile mutluymuş ama ilişkileri asla Caris'le olduğu gibi tutkulu değilmiş.

Hiç alışık olmadığı şekilde at sırtında geçen saatler Caris'i çok yormuştu. Yemek molası verdiklerinde çok rahatladı. Yemeklerini yedikten sonra sırtlarını geniş bir ağaç gövdesine dayayarak yere oturdular. Biraz dinlenmek, yediklerini sindirmek ihtiyacındaydılar.

Caris Godwyn'i düşünüyor, St. John in the Forest'ta neyle karşılaşacağını merak ediyordu. Aniden Merthin'le sevişmek üzere olduklarını fark etti, nereden bildiğini açıklayamıyordu -birbirlerine dokunmuyolardı bile- ama hiç kuşkusu yoktu. Ona bakmak için başını çevirdiğinde Merthin'in de aynı şeyleri hissettiğini anladı. Merthin pişmanlıkla gülümsüyordu. Caris onun gözlerinde on yıldır birikmiş ümit, pişmanlık, acı ve gözyaşlarını gördü.

Elini tutup avucunun içini öptü Merthin, sonra dudaklarını bileğinin iç tarafında gezdirdi ve gözlerini kapadı.

"Nabzını hissedebiliyorum." dedi usulca.

"Sadece nabızdan fazla bir şey anlaşılmaz." diye karşılık verdi nefes nefese. "Baştan ayağa dikkatle muayene etmen lazım."

Merthin Caris'in alnını, gözkapaklarını ve burnunu öptü.

"Umarım çıplak vücuduna bakmamdan utanmazsın."

"Saçmalama. Bu havada elbiselerimi çıkaramam."

Kıkırdaştılar.

Merthin: "Lütfen giysinizin eteklerini kaldırırsanız, muayeneye başlayabilirim."

Caris eğilip elbisesinin eteklerini tuttu. Dizlerine kadar gelen uzun çoraplar giymişti. Elbisesini yavaş yavaş kaldırarak önce ayak bileklerini, sonra baldırlarını, dizlerini ve kasıklarının beyaz tenini Merthin'in gözlerine sundu. Oyun oynuyor gibiydi ama aklının bir köşesinde Merthin'in son on yılın vücudunda yaptığı değişiklikleri fark edip etmeyeceğini merak ediyordu. Zayıflamıştı, ama kalçaları biraz genişlemişti. Derisi eskiden daha az esnek ve daha az pürüzsüzdü. Göğüsleri sert ve dik değildi artık. Ne düşünecekti acaba, endişelerini bastırarak oyununu sürdürdü.

"Tıbbi amaçlarınız için bu kadarı yeterli mi acaba?"

"Pek sayılmaz."

"Korkarım iç çamaşırım yok. Böyle lüks şeyler rahibeler için uygun değildir."

"Biz doktorlar, her şeyi bir dikkatle incelemeliyiz. Ne kadar zevksiz olursa olsun."

"Aman Tanrım." dedi Caris gülümseyerek. "Ne ayıp. Peki öyleyse."

Yüzünü izlemeye devam ederken yavaş yavaş eteklerini belinin hizasına kadar açtı.

Merthin onu seyrediyordu. Caris güçlükle nefes aldığını görebiliyordu.

"Ah, ah!" dedi. "Çok ciddi bir vaka. Aslında..."

Caris'in yüzüne baktı, yutkundu.

"Artık şakayı sürdüremeyeceğim." dedi.

Caris Merthin'e sarıldı, vücudunu kendine çekti. Bütün gücüyle sıktı. Sanki onu boğulmaktan kurtarıyormuş gibi sıkı sıkı yapışmıştı.

"Benimle seviş Merthin!" dedi. "Şimdi, hemen."

St. John in the Forest manastırı bu öğleden sonra çok sakin görünüyordu, kesin kötü bir şeyler oluyor diye düşündü Caris. Bu küçük birim geleneksel olarak kendine yeterli yiyeceği olan bir yerdi. Etrafı yağmurdan ıslanmış sürülmeye ve ekilmeye hazır tarlalarla çevriliydi ama çalışan kimse yoktu.

Daha yaklaştıkları zaman kilisenin bitişiğindeki mezarlıkta bir sıra yeni kazılmış mezar gördüler.

"Veba buralara kadar gelmiş gibi görünüyor." dedi Merthin.

Caris başını salladı.

"Yani Godwyn'in korkakça kaçma planı işe yaramamış." dedi.

Kin dolu bir tatmin duygusunun içini doldurmasına engel olamamıştı.

Merthin: "Acaba kendisi de hastalandı mı?"

Caris bütün kalbiyle öyle olmasını diledi, ama bunu söylemeye utandı.

Caris ve Merthin sessizlik içindeki manastırın etrafından dolaşarak ahır olduğunu sandıkları bir yere geldiler. Kapı açıktı, atlar dışarı salınmıştı. Bir havuzun etrafındaki otlakta otluyorlardı. Ziyaretçilerin atlarından inmelerine yardım etmeye hiç kimse gelmedi.

Boş ahırlardan geçip içeri girdiler. Ürkütücü bir sessizlik vardı her tarafta. Caris bütün keşişlerin ölüp ölmediğini merak etti. Mutfağa baktılar. Burası olması gerektiği gibi temiz değildi. Ekmek fırını soğuktu. Ayak sesleri, manastırın gri taşlarında yankılanıyordu. Kilisenin girişine yaklaşırken Rahip Thomas'la karşılaştılar.

"Bizi buldunuz!" dedi. "Tanrı'ya şükür!"

Caris onu kucakladı. Kadın vücudunun Thomas'ı etkilemediğini biliyordu.

"Seni sağ gördüğüme sevindim." dedi.

"Ben de hastalanmıştım ama iyileştim." diye açıkladı Thomas.

"Çoğu insan sağ kalamaz."

"Biliyorum."

"Neler olduğunu anlat bize."

"Godwyn ile Philemon her şeyi planlamışlar." dedi Thomas.

"Bizi daha önceden hiç uyarmadılar. Godwyn rahipler toplantısındaki herkese hitap ederek, Abraham ile Isaac'in hikâyesini anlattı. Tanrı'nın bazen bizden, yanlış gibi görünen birtakım şeyler yapmamızı isteyebileceğini söyledi. O gece manastırdan ayrılacağımızı bildirdi. Keşişlerin çoğu vebadan uzaklaşacakları için çok sevindi, itiraz etmeye kalkanlara da ettikleri itaat yemini hatırlatıldı."

Caris başını salladı.

"Tahmin edebiliyorum. Kendi çıkarlarıyla yakından ilgiliyse emirlere boyun eğmek zor gelmez insana."

"Yaptıklarım için kendimle gurur duymuyorum."

Caris adamın, kesik sol koluna dokundu.

"Sana sitem etmiyorum Thomas." dedi.

Merthin: "Kimsenin gideceğiniz yeri ağzından kaçırmamasına çok şaşırdım." dedi.

"Çünkü Godwyn bize nereye gideceğimizi söylemedi. Çoğumuz geldikten sonra bile nerede olduğumuzu bilmiyorduk. Buranın neresi olduğunu manastırın keşişlerinden öğrenmek zorunda kaldık."

"Ama veba size de yetişmiş."

"Mezarlığı gördünüz herhalde. Bütün St.John keşişleri orada yatıyor. Sadece Başrahip Saul kiliseye gömüldü. Kingsbridge'den gelenlerin de hemen hepsi öldü. Birkaç kişi hastalık burada da baş gösterince kaçtı. Başlarına neler geldiğini Tanrı bilir."

Caris, Thomas'ın her zaman yumuşak huylu, kendinden birkaç yaş küçük bir keşişe özel bir ilgi duyduğunu hatırladı.

"Ya keşiş Matthias?"

"Öldü." dedi Thomas acı içinde.

Gözleri yaşlarla doldu, bakışlarını başka tarafa çevirdi, utanmıştı.

Caris elini omzuna koyarak,

"Çok üzüldüm." dedi.

"O kadar çok insan ayrılık acısı çekiyor ki."

Caris, Matthias konusunda fazla konuşmamaya karar verdi.

"Godwyn ve Philemon'a ne oldu?"

"Philemon kaçtı. Godwyn hayatta ve iyi. Hastalanmadı."

"Godwyn'e piskopostan bir mesaj getirdim."

"Tahmin edebiliyorum."

"Beni ona götür."

"Kilisede. Bitişikteki küçük şapelde kendine bir yatak hazırladı. Bu yüzden hastalanmadığına inanıyor. Benimle gelin."

Manastır binalarını geçtiler ve küçük kiliseye girdiler. Burası daha çok bir yatakhane gibi kokuyordu. Kıyamet gününü canlandıran bir duvar resmi, duvarın doğu ucunu kaplamıştı, içinde bulundukları ana çok uyuyordu.

Yere saman serilmiş, sanki burada birçok insan uyuyormuş gibi, üzerine battaniyeler atılmıştı. Ama içerde sadece Godwyn vardı. Sunağın önünde, kirli samanların üzerine yüzükoyun yatmış kollarını iki yana doğru uzatmıştı. Caris bir an onun ölmüş olduğunu düşündü, sonra bu tavrın duyduğu aşırı pişmanlıktan kaynaklandığını anladı.

Thomas: "Ziyaretçileriniz var sayın Başrahip." dedi.

Godwyn yerinden kımıldamadı. Caris önce numara yaptığını sandı ama bu kadar ısrarla hareketsiz kalışının nedeni içtenlikle bağışlanmak istediğine işaret herhalde diye düşündü.

Sonra Godwyn yavaşça ayağa kalktı ve gelenlere doğru döndü. Bembeyaz ve çok zayıftı. Ayrıca yorgun ve kaygılıydı.

"Sen!" dedi.

"Sonunda seni bulduk Godwyn." dedi Caris.

Bundan sonra ona Peder demeyecekti artık. O kötü bir adamdı ve Caris onu yakalamıştı.

"Sanırım Tam Hiding bizi ele verdi."

Kafası her zamanki gibi iyi çalışıyordu diye düşündü Caris ve: "Adaletten kaçmaya çalıştın ama başaramadın." dedi.

"Ben adaletten korkacak bir şey yapmadım." dedi küstahça. "Ben buraya keşişlerin hayatını kurtarabilmek ümidiyle geldim. Ama ne yazık ki çok geç kalmışım."

"Masum bir insan gece karanlığında kimseye haber vermeden kaçmaz."

"Gideceğim yeri gizlemek zorundaydım. Herkes bizi izlemeye kalksaydı amacımı gerçekleştiremezdim."

"Katedralin aksesuarlarını çalmak zorunda değildin."

"Çalmadım. Sadece güvende olmalarını sağlamaya çalıştım. Her şey yatıştıktan sonra onları ait oldukları yere geri götürecektim."

"Öyleyse neden kimseye bu değerli eşyaları da yanınıza aldığınızı söylemediniz?"

"Ama, söyledim. Piskopos Henri'ye bir mektup yazdım. Mektubumu almadı mı?"

Caris öfkelenmeye başlamıştı. Godwyn bu işten yakasını kolay kolay kurtaramayacaktı.

"Kesinlikle hayır!" dedi. "Herhangi bir mektup almadı ve ben böyle bir mektubun gönderildiğine bile inanmıyorum!"

"Belki götürecek kişi, mektubu teslim edemeden vebadan ölmüştür."

"Bu aniden kaybolan adamın adı neydi peki?"

"Ben bilmiyorum. Philemon tutmuştu adamı."

"Ve Philemon da burada değil... ne tesadüf." dedi Caris alay eder gibi.

"Sen ne dersen de, Piskopos Henri seni hazineyi çalmakla suçluyor. Ve beni buraya onları geri almam için gönderdi. Elimde her şeyi bana teslim etmeni emreden bir mektubu var."

"Buna gerek yok. Ben kendim götürürüm."

"Piskoposun yapmanı emrettiği şey bu değil."

"Neyin en iyi olduğuna ben karar veririm."

"Eşyaları bana teslim etmeyi reddetmen bir hırsız olduğunun kanıtı."

"Piskopos Henri'yi olayları farklı açıdan değerlendirmeye ikna edebilirim."

Caris Godwyn'in bunu becerebileceğinden korkuyordu. İstediği zaman son derece makul ve güven verici görünebilirdi ve Henri de piskoposların çoğu gibi yüzleşmekten elinden geldiği kadar kaçınırdı. Zaferin ellerinin arasından kayıp gitmek üzere olduğunu hissetti.

Godwyn durumu tersine çevirmişti. Keyifle sırıttı. Caris öfkeden çıldırmak üzereydi ama söyleyecek başka bir şeyi yoktu. Yapabileceği tek şey geri dönüp olanları Piskopos Henri'ye anlatmaktı.

İnanılır gibi değildi. Godwyn gerçekten Kingsbridge'e dönüp başrahip olarak görevine devam etmeyi mi düşünüyordu? Kingsbridge Katedrali'nde bundan sonra nasıl başı dik duracaktı? Sonuçta manastıra, kasabaya ve kiliseye zarar vermek için bunca şey yapmıştı. Piksopos onu kabul etse bile, kasaba kesinlikle ayaklanırdı. Manzara son derece vahimdi, ayrıca bir sürü garip şey de olmuştu. Adalet yok muydu?

Caris Godwyn'e baktı. Godwyn'in yüzündeki zafer ifadesiyle, Caris'in yüzündeki yenilgi ifadesi birbirine çok uymuştu.

Sonra Caris'in dikkatini, ibreyi kendi lehine çevirecek bir şey çekti.

Godwyn'in üst dudağında, sol burun deliğinin altında bir damla kan vardı.

Ertesi sabah Godwyn yatağından kalkmadı. Caris maskesini takıp onunla ilgilendi. Gülsuyuyla yüzünü yıkadı, her istediğinde sulandırılmış şarap içirdi. Ona her dokunduktan sonra ellerini sirkeyle yıkadı.

Godwyn ve Thomas'dan başka sadece iki keşiş kalmıştı, her ikisi de Kingsbridge'li keşiş adaylarıydı. Onlar da vebadan ölmek üzereydiler. Bu yüzden Caris onları da yatakhaneden indirip kilisenin içine yatırdı. Kilisenin loş ışığında ölmek üzere olan adamların birinden diğerine bir gölge gibi koşuşturarak onlarla ilgilendi.

Godwyn'e katedral hazinesinin nerede olduğunu sordu ama o, cevap vermeyi reddetti.

Merthin ve Thomas bütün manastırı aradılar. İlk önce sunağın altına baktılar. Buraya kısa bir süre önce bir şeyin gömüldüğü belliydi. Toprak burada yeni kazılmış gibi duruyordu. Sunağın altını kazdılar -Thomas tek eliyle şaşılacak kadar iyi kazıyordu- ama bir şey bulamadılar. Buraya her ne gömmüşlerse, geri almışlardı.

Terk edilmiş manastırda, yankı yapan her odayı kontrol ettiler, çoktan soğumuş ekmek fırınının içine, kurumuş bira fıçılarına bile baktılar ama ne mücevherleri, ne kutsal kalıntıları, ne de sözleşmeleri bulabildiler.

İlk geceden sonra Thomas kendisine rica edilmesine fırsat bırakmadan sessizce yatakhaneden ayrıldı ve Merthin'le Caris'i baş başa bıraktı. Ne göz kırpmış, ne dirseği ile Merthin'i dürtmüş ne de bir yorum yapmıştı. Thomas'ın bu zarif suç ortaklığına minnet duyarak, Caris ve Merthin battaniyelerin altına girip seviştiler. Daha sonra Caris bir süre uyuyamadı. Çatıda bir yerlerde bir baykuş vardı. Caris onun ötüşünü ve arada sırada pençelerine takılan küçük hayvanların çığlıklarını dinledi. Bir ara hamile kalabileceği aklına geldi. İşinden vazgeçmek istemiyordu ama Merthin'in kollarında

olmak arzusuna da karşı koyamıyordu. Bu yüzden, geleceği düşünmeyi bir kenara bıraktı.

Üçüncü gün Caris, Merthin ve Thomas yemekhanede yemek yiyorken Thomas: "Bir daha Godwyn içecek bir şey istediğinde, hazineyi nereye sakladığını söyleyene kadar hiçbir şey verme." dedi.

Caris düşündü. Fevkalade yararlı olurdu ama bu işkence etmek demekti.

"Bunu yapamam." dedi. "Çoktan hak ettiğini biliyorum ama, yine de yapamam. Eğer hasta biri içecek bir şey isterse, vermeliyim. Bu Hıristiyan dünyasının bütün hazinelerinden çok daha önemli."

"Ona insaflı davranmak zorunda değilsin. O sana hiç acımamıştı."

"Kiliseyi hastaneye çevirdim ama burasının bir işkence odası olmasına izin veremem."

Thomas tartışmayı sürdürmek niyetindeydi ama Merthin hafif bir baş işaretiyle onu engelledi.

"İyi düşün Thomas." dedi. "Bu eşyaları en son ne zaman gördün?"

"Buraya geldiğimiz gece." dedi Thomas. "Deri çantalar ve kutular içinde iki ata yüklenmişti. Öteki eşyalarla birlikte indirildi ve sanırım kiliseye götürüldü."

"Sonra ne oldu?"

"Bir daha hiç görmedim. Ama akşam ayininden sonra, hepimiz yemeğe gittiğimiz zaman Godwyn ile Philemon'un iki keşişle birlikte arkada kaldıklarını fark etmiştim. Juley ve John ile."

Caris: "Dur tahmin edeyim. Juley ve John, her ikisi de güçlü kuvvetli genç adamlar." dedi.

"Evet."

Merthin: "Muhtemelen o zaman hazineyi sunağın altına gömdüler. Ama çukuru ne zaman kazdılar?"

"Kilisede kimsenin olmadığı zamanlarda olmalı. Bu da ancak yemek saatlerinde mümkün."

"Hiç yemeğe gelmedikleri oldu mu?"

"Birkaç kez belki. Godwyn ve Philemon her zaman sanki kurallar onlar için geçerli değilmiş gibi davranıyorlardı. Yemeklere ve

ayinlere o kadar sık gelmiyorlardı ki hepsini hatırlamam mümkün değil."

Caris sordu: "John ile Juley'in yemeğe ikinci bir kez gelmedikleri oldu mu? Godwyn ve Philemon'un yine yardıma ihtiyaçları olmuş olmalı."

"Buna gerek yok." dedi Merthin.

"Bir kez kazılmış toprağı yeniden kazmak çok daha kolaydır. Godwyn kırk iki, Philemon otuz dört yaşında. Eğer gerçekten istemişlerse bu işi yardımsız da yapabilirlerdi."

O gece Godwyn sayıklamaya başladı. Bazen İncil'den bir parça okuyor, bazen vaaz veriyor, bazen de özür diliyormuş gibi bir şeyler söylüyordu. Caris belki bir ipucu bulurum diye dikkatle dinledi bir süre.

"Büyük Babil, yıkıldı ve bütün insanlar zina şarabından içti. Yangın tahttan çıktı ve arkasından yıldırımlar geldi... Dünyanın bütün tüccarları gözyaşı dökecek. Nedamet getirin ah, nedamet getirin ey siz, orospu anneleriyle zina yapanlar. Hepsi yüce bir amaç uğruna yapıldı, hepsi ulu Tanrı için yapıldı. Tanrı aşkına bana içecek bir şey verin."

Sayıklamalarındaki bu vahiy tonu muhtemelen karşısındaki cehennem işkencelerini gösteren duvar resimlerinin etkisiydi.

Caris dudaklarına bir bardak su uzatarak: "Katedralin hazinesi nerede Godwyn?" diye sordu.

"Yedi şamdan gördüm, incilerle, değerli taşlarla kaplıydı, ince kumaşlara sarılmıştı. Mor ve kırmızı kumaşlara. Sedir ağacından yapılmış bir sandıktaydı. Sedir ağacı, sandal ağacı ve gümüşten yapılmış bir sandık. Kızıl bir canavarın üstünde bir kadın gördüm. Canavarın yedi başı, on boynuzu vardı, küfürler savuruyordu."

Kilisenin salonu, Godwyn'in ağzından dökülen saçma sapan sözlerle çınlıyordu.

Ertesi gün iki keşiş adayı öldü. Öğleden sonra Thomas ve Merthin keşişleri manastırın kuzeyindeki mezarlığa gömdüler. Soğuk ve ıslak bir gündü ama her ikisi de mezarları kazarken harcadıkları çabadan sırılsıklam olmuşlardı. Cenaze törenini Thomas yaptı. Caris ile Merthin mezarın başında durdular. Her şeyin paramparça dağıldığı bir zamanda âdetlerin yerine getirilmesi normal yaşamı

sürdürüyormuş gibi hissetmelerine yardımcı oluyordu. Etraflarında öteki keşişlerin yeni kapanmış mezarları vardı. Saul'unki orada değildi. Saul'un cesedi kilisede mihrabın yanında papazlara ayrılmış küçük bölmenin altına gömülmüştü. Bu, çok saygın başrahiplere özel bir şerefti.

Daha sonra Caris kiliseye dönüp Saul'un mezarını incelemeye başladı. Kilisenin bu bölümü kaldırım taşlarıyla döşenmişti. Mezarın kazılabilmesi için taşların kaldırılması gerekmişti tabii. Yeniden yerine konan taşlardan biri cilalanmış, üzerine bir şeyler kazınmıştı.

Godwyn bir köşede yedi başlı canavar sayıklarken, herhangi bir şeye yoğunlaşmak mümkün değildi.

Caris'in düşünceli duruşu Merthin'in dikkatini çekti. Nereye baktığını görünce, ne düşündüğünü hemen anladı. Dehşete kapılmış bir halde sordu: "Gerçekten, Godwyn hazineyi Saul Whitehead'ın mezarına saklamış olamaz, değil mi?"

"Keşişlerin bir mezara saygısızlık edebileceklerini hayal etmek bile zor." dedi.

"Öte yandan hazine kiliseden dışarı çıkarılmış olamaz."

Thomas: "Saul siz gelmeden bir hafta önce öldü. İki gün sonra da Philemon ortadan kayboldu."

"Öyleyse Philemon, Godwyn'e mezarı açmakta yardım etmiş olabilir."

"Evet."

Üçü, Godwyn'in çılgınca hezeyanlarını duymamaya çalışarak birbirlerine baktılar.

"Bunu açıklamanın bir tek yolu var." dedi Merthin.

Merthin ve Thomas tahta kürekleri aldılar. Saul'un anısına dikilmiş tahta parçasını ve etrafındaki taşları kaldırarak kazmaya başladılar.

Thomas tek elle bir teknik geliştirmişti. Sağlam koluyla küreği toprağa saplıyor, toprağı kaldırıyor, sonra elini küreğin sapından ucuna kadar kaydırıp, bu noktada toprak dolu küreği kaldırıyordu. Bu tür uygulamalar yüzünden sağ kolunun kasları iyice gelişmişti.

Yine de bir hayli uzun sürdü. Bugünlerde mezarlar sığ kazılıyordu ama Başrahip Saul için iki metrelik bir mezar kazmışlardı. Dışar-

da gece olmuştu. Caris mumları getirdi. Duvar resmindeki şeytanlar titrek mum ışığında hareket ediyormuş gibi görünüyorlardı.

Merthin ve Thomas çukuru sadece başları dışardan görülecek kadar kazmışlardı ki Merthin, "Dur, burada bir şey var." dedi.

Caris, çamura bulanmış, yağlı kumaşa benzeyen beyaz kefeni gördü.

"Cesedi buldunuz." dedi.

Thomas: "İyi de tabut nerede?"

"Tabutla mı gömülmüştü?"

Tabutlar yalnızca seçkin insanlar içindi, fakirler sadece kefenle gömülürlerdi.

Thomas: "Saul tabutla gömüldü, gördüm. Burada ormanın içindeyiz, her taraf odun dolu. Bütün keşişler tabutla gömüldüler, ta ki Silas ölene kadar. Silas marangozdu."

"Bir dakika!" dedi Merthin.

Küreğini kefenin ayak ucuna, altına doğru sokup kaldırdı. Küreğin ucuyla yere vurdu, Caris tahtanın tahtaya vurmasından çıkan tok sesi duydu.

"Tabut burada, kefene sarılı cesedin altında." dedi.

Thomas: "Ceset nasıl dışarı çıkmış?"

Caris korkuyla ürperdi.

Köşeden Godwyn sesini yükseltti.

"Ve ona ateş ve kükürtle, kutsal meleklerin gözü önünde işkence edilecek. Vücudundan çıkan dumanlar sonsuza kadar tütecek."

Thomas Caris'e döndü. "Şunu susturamaz mısın?"

"Yanımda hiç sakinleştirici ilaç yok."

Merthin: "Burada doğaüstü bir şey yok. Bence Godwyn ve Philemon cesedi tabuttan çıkarıp, tabutu hazineyle doldurdular." dedi.

"Öyleyse tabutun içine bakalım." dedi Thomas.

Kendini toparlamıştı.

Önce, kefenlenmiş cesedi dışarı çıkardılar. Merthin'le Thomas eğildiler, cesedi omuzlarından ve dizlerinden tutarak kaldırdılar. Ceset omuz hizasına kadar yükseldiğinde, onu dışarı çıkarmanın tek yolu vardı, onlar da onu yaptılar. Cesedi başlarıyla destekleyerek, çukurdan dışarı attılar. Tok bir sesle yere düştü. İkisi de korkmuş

gibiydiler. Ruhlar âlemine dair anlatılanlara pek inanmayan Caris bile yaptıkları şeyden dehşete kapılmıştı; ürpererek omzunun üzerinden kilisenin gölgeli köşelerine doğru baktı.

Merthin tabutun üzerindeki toprağı temizlerken, Thomas demir bir çubuk getirdi. Sonra tahta sandıkların kapağını kaldırdılar.

Daha iyi görebilsinler diye Caris mezarın üzerinde iki mum tutuyordu.

Tabutun içinde başka bir kefenli ceset vardı.

"Bu çok garip!" dedi Thomas.

"Sesi hafifçe titriyordu.

"Şimdi, mantıklı düşünelim." dedi Merthin.

Gayet sakin ve toparlanmış gibiydi ama onu çok iyi tanıyan Caris böyle görünmek için ne büyük bir çaba harcadığını anlıyordu.

"Tabutta kim var?" dedi.

"Bakalım."

Eğildi, kefeni iki eliyle tuttu ve baş kısmındaki dikişlerinden yırttı. Ceset bir haftalıktı. Çok kötü kokuyordu ama hiç ısıtılmayan kilisenin altındaki buz gibi toprakta fazla bozulmamıştı. Caris'in tuttuğu mumların loş ışığında bile cesedin kimliği hiçbir şüpheye yer bırakmayacak kadar net bir şekilde belliydi. Cesedin başı eşine az rastlanır kül rengi saçlarla kaplıydı.

Thomas: "Bu Saul Whitehead." dedi.

"Kendi tabutunun içinde." dedi Merthin.

Caris: "Öyleyse öteki ceset kime ait?" diye sordu.

Merthin Saul'un sarışın başını tekrar kefene sardı ve tabutun kapağını kapattı.

Caris öteki cesedin yanına diz çöktü. Çok sayıda ölü bedenle ilgilenmişti ama mezarından çıkarılmış bir cesede hiç dokunmamıştı. Elleri titriyordu. Yine de kefeni yırttı ve cesedin yüzünü açtı. Cesedin gözleri açıktı, insanlara bakıyormuş gibiydi. Kendini zorlayarak buz gibi gözkapaklarını kapattı.

Caris'in tanımadığı, iri yarı, genç bir keşişti. Thomas, mezarın içinde, parmaklarının ucunda yükselerek cesede baktı.

"Jonquil bu, Başrahip Saul'dan bir gün sonra ölmüştü."

Caris: "Ve nereye gömüldü?"

"Mezarlığa, yani hepimiz öyle sanmıştık."

"Tabutla mı?"

"Evet."

"Ama içinde Jonquil yok. O burada."

"Tabutu çok ağırdı. Ben de taşınmasına yardım ettim..."

Merthin: "Ne olduğunu anladım. Jonquil'in cesedi burada kilisede, tabutunun içinde, gömülmek için başrahibi bekliyordu. Öteki keşişler yemekteyken, Godwyn ve Philemon geldiler, tabutu açıp cesedi çıkardılar. Saul'un mezarını açıp Jonquil'i Saul'un tabutunun üstüne yerleştirdiler, sonra mezarı kapattılar. Sonra da katedralin hazinesini Jonquil'in boş tabutuna doldurup yeniden kapattılar."

Thomas: "Bu durumda Jonquil'in mezarını açmamız gerekiyor." dedi.

Caris kilisenin pencerelerine baktı. Kapkaranlıktı. Onlar Saul'un mezarıyla uğraşırken, dışarda gece olmuştu.

"Gerisini sabaha bıraksak..." dedi Caris.

İki adam kısa bir süre sustular, sonra Thomas: "Hadi başladığımız işi bitirelim." dedi.

Caris mutfağa gitti, yakacak odun yığınından iki uzun dal çekti, ateşte uçlarını yaktı ve kiliseye döndü.

Üçü birlikte dışarı çıkarken Godwyn'in haykırdığını duyuyorlardı.

"Tanrı'nın gazabının üzüm cendereleri, şehrin dışında çalışıyor, üzümlerden su yerine kan akıyor, kan seli atların omuzlarına kadar yükseliyor."

Caris ürperdi. St.John'un vahiy kitabından alınan çirkin bir sahneydi okuduğu parça. Caris'in midesi bulandı, sonra o görüntüyü kafasından uzaklaştırmaya çalıştı.

Çabuk çabuk mezarlığa yürüdüler. Meşalelerin kırmızı ışığı yollarını aydınlatıyordu. O garip duvar resminden ve Godwyn'in kulakları sağır eden deli saçmalıklarından uzaklaşmak Caris'e iyi gelmişti. Jonquil'in mezar taşını buldular ve kazmaya başladılar.

İki adam sabahtan beri, keşiş adayları için iki mezar kazmış, Saul'unkini de yeniden kazmışlardı. Yemekten bu yana kazdıkları dördüncü mezardı. Merthin yorulmuştu. Thomas şakır şakır terliyordu. Ama kazmaya devam ettiler. Yavaş yavaş çukur derinleşiyor, yana attıkları toprak yığını yükseliyordu. Sonunda küreklerden biri

tahtaya çarptı. Caris Merthin'e bir kol demiri uzattı ve elinde iki meşaleyle mezarın yanına diz çöktü. Merthin tabutun kapağını açıp mezardan dışarı çıktı.

Tabutta ceset yoktu.

Onun yerine içine sıkı sıkı çantalar ve kutular doldurulmuştu. Merthin deri çantalardan birini açtı ve içinden bir haç çıkardı.

"Şükürler olsun." dedi zayıf bir sesle.

Thomas kutulardan birini açtı; içinde parşömen rulosu doluydu. Rulolar balık istifi dizilmişti. Sözleşmelerdi bunlar.

Caris omuzlarından büyük bir ağırlık kalktığını hissetti. Kadınlar manastırının tüm sözleşmelerini geri almıştı.

Thomas elini başka bir çantadan içeri soktu. Neyi tuttuğuna baktı, bir kafatasıydı bu. Korkuyla bir çığlık atarak elinden fırlattı.

"Aziz Adolphus!" dedi Merthin çok bilmiş bir edayla. "Hacılar bunun içinde bulunduğu sandığa dokunabilmek için yüzlerce millik yoldan geliyorlar."

Kafatasını elinde tutup "Ne mutlu bize." diyerek çantanın içine geri koydu.

"Bir şey önerebilir miyim?" dedi Caris.

"Bütün bu eşyaları Kingsbridge'e arabayla götürmek zorundayız. Neden tabutun içinde bırakmıyoruz? Zaten hepsi paketlenmiş güzelce. Hem tabutun görüntüsü de hırsızlar için caydırıcı olabilir."

"İyi fikir." dedi Merthin.

"O zaman tabutu mezardan çıkaralım."

Thomas manastıra dönüp biraz ip buldu, ikisi tabutu çukurdan çıkardılar. Kapağını sıkıca kapattılar. İpi tabutun etrafına bağladılar. Böylece kiliseye kadar sürükleyerek götürebileceklerdi.

Tam çekmeye başlayacakken bir çığlık duydular.

Caris de korkuyla bir çığlık attı.

Hepsi kiliseye doğru baktılar. Gözleri camlaşmış, ağzından kanlar boşalan biri onlara doğru koşuyordu. Caris'in şimdiye kadar ruhlar hakkında duyduğu bütün batıl inançlar kafasına üşüştü bir an ve inanılmaz bir paniğe kapıldı. Sonra fark etti ki gelen Godwyn'di.

Her nasılsa ölüm döşeğinden kalkacak gücü bulmuştu. Sendeleyerek kiliseden çıkmış, meşalelerin ışığını görmüş ve şimdi deli gibi onlara doğru koşuyordu.

Şaknlıktan donakalmış bir halde onu izliyorlardı.

Godwyn durdu ve tabuta baktı, sonra titrek meşale ışığında boş mezara çevirdi gözlerini. Caris, onun karmakarışık suratında bir anlayış kıvılcımı görür gibi oldu. Sonra bütün gücünü yitirdi ve yere yığıldı. Jonquil'in boş mezarının yanındaki toprak yığınının üstüne düşmüştü. Sonra buradan çukurun içine yuvarlandı.

Hepsi birden ilerleyerek mezarın içine baktılar. Godwyn arka üstü, açık ama görmeyen gözlerini onlara dikmiş yatıyordu.

66

Caris Kingsbridge'e döner dönmez yeniden ayrılmaya karar verdi.

St. John in the Forest'dan aklında kalanlar sadece mezarlık ve Thomas'la Merthin'in çıkardığı cesetler değildi. O, hiç kimsenin işlemediği düzgün tarlaların görüntüsünü aklından çıkaramıyordu. Arabayı süren Thomas ve Merthin'le birlikte eve dönerken aynı durumda bir sürü arazi gördü. Caris bir krizin patlak vermek üzere olduğunu öngörebiliyordu.

Keşişler ve rahibeler gelirlerinin çoğunu kiralardan elde ediyorlardı. Kiracılar manastıra ait arazinin üzerinde ürün ve çiftlik hayvanları yetiştiriyor, ayrıcalık kazanmak için kontlar ve şövalyeler yerine başrahip ya da başrahibeye ödeme yapıyorlardı. Genellikle hasatın belli bir miktarını katedrale getirirlerdi -on iki çuval un, üç koyun, bir araba dolusu soğan- ama bu günlerde herkes nakit ödemeyi tercih ediyordu.

Toprağı kimse ekip biçmezse, kiralar da ödenmezdi. O zaman rahipler ne yiyip içeceklerdi?

Caris'in St. John in the Forest'dan kurtardığı katedralin aksesuarları, para ve sözleşmeleri, Rahibe Cecilia'nın Jeremiah'ye kimsenin bulamayacağı bir yerde yaptırttığı yeni ve gizli hazine odasına yerleştirilmişti. Bütün aksesuarlar tamamdı, biri hariç. Kingsbridge'in

mum yapımcılarını temsil eden, mum yapımcıları loncasından bir grubun hediye ettiği altın şamdan ortada yoktu. Kaybolmuştu.

Caris, o pazar ayinini azizlerin kurtarılan kemiklerini göstererek, muzaffer bir edayla yönetmişti. Thomas'ı yetimhanedeki erkek çocukların başında görevlendirdi. Gerçi çocuklardan bazıları yetişkin bir erkek görünümündeydi. Kendisi başrahibin sarayına taşındı; merhum Godwyn sarayının bir kadın tarafından işgal edildiğini görseydi ne kadar şaşırırdı diye düşünüyordu ara sıra. Bütün bu ayrıntıları hallettikten sonra Outhenby'ye gitti.

Outhen Vale, verimli toprakları olan, Kingsbridge'e bir günlük uzaklıkta bir vadiydi. Yüz yıl kadar önce, ömrü boyunca işlediği günahların bağışlanması için ölmek üzereyken sefil bir şövalye tarafından rahibelere bağışlanmıştı.

Outhen Nehri'nin bir kıyısında belli aralıklarla beş köy sıralanmıştı. Öteki yakasında bütün araziyi, tepelerin eteklerini tarlalar kaplamıştı. Tarlalar farklı ailelere ait olduğu belli olsun diye çizgilerle ayrılmıştı. Caris'in korktuğu gibi birçok bölüm işlenmiyordu. Veba her şeyi değiştirmişti ama kimsede yeni şartlara göre yeniden organizasyon yapacak kafa, daha doğrusu cesaret kalmamıştı. Caris yapılması gerekenler hakkında kabaca bir fikir sahibiydi, ayrıntılar üzerinde zaman geçtikçe duracaktı.

Yanında adaylık dönemini yeni bitirmiş genç bir rahibe, Hemşire Joan vardı. Joan, Caris'e on yıl önceki halini hatırlatıyordu. Görüntüsüyle değil, çünkü siyah saçlı ve mavi gözlüydü ama sorgulayan zekâsı ve şüpheciliğiyle tıpkı Caris'e benziyordu.

Önce köylerin en büyüğü Outhenby'e gittiler. Bütün vadiden sorumlu kâhya Will, kilisenin bitişiğinde, büyük ahşap bir evde yaşıyordu. Evinde değildi, en uzak tarlalardan birine yulaf ekiyordu. İri yarı, ağırkanlı bir adamdı. Yandaki tarla nadasa bırakılmıştı. Çayırlar ve yabani otlar iyice büyümüştü, üzerlerinde birkaç koyun otluyordu.

Will kâhya, köylerden topladığı kiraları vermek için yılda birkaç kez manastıra uğrardı, bu yüzden Caris'i tanıyordu. Ama kendi topraklarında onunla karşılaşmaktan rahatsız olmuştu.

"Hemşire Caris!" dedi hayretle. "Hangi rüzgâr attı sizi buraya?"

"Ben artık Rahibe Caris'im Will, ve buraya rahibelerin topraklarının iyi işlenip işlenmediğini kontrol etmeye geldim."

"Ah!" diye başını salladı Will.

"Elimizden geleni yapıyoruz ama gördüğünüz gibi çok adamımızı kaybettik, bu yüzden işler çok zorlaştı."

Kâhyalar her zaman işlerin zorluğundan yakınırlardı ama bu sefer adam haklıydı.

Caris atından indi.

"Birlikte yürüyelim, bana olanları anlat."

Birkaç metre ötede, dağın tatlı bir eğimle uzanan eteklerinde Caris bir çiftçinin sekiz öküzle çift sürdüğünü gördü. Durup dikkatle baktı, o tarafa yöneldi.

Will kendine güvenini yeniden kazanmıştı. Caris'in yanında yürürken konuşmaya başladı.

"Hayatını Tanrı'ya adamış sizin gibi muhterem bir kadın toprağın işlenmesi ile ilgili çok şey bilemez elbette; ama ben size elimden geldiğince önemli noktaları anlatayım."

"Çok iyi olur."

Will gibi adamların lütfeder gibi konuşmalarına alışkındı. Meydan okuyup tartışmak yerine onları sahte bir güven duygusuyla avutmanın en iyisi olduğunu öğrenmişti çoktan. Bu yolla daha fazla şey öğrenilebiliyordu.

"Vebadan kaç adam kaybettiniz?"

"Oh, çok adam öldü."

"Kaç tane?"

"Eee, şimdi... bakalım... William Jones ile iki oğlu vardı... sonra Richard Carperter'la karısı..."

"İsimlerine ihtiyacım yok." dedi Caris sinirlerine hâkim olmaya çalışarak. "Kabaca bir hesapla, kaç tane?"

"Düşünmem lazım."

Çift sürülen yere gelmişlerdi. Sekiz öküzlük takımı idare etmek yetenek isteyen bir işti, çift sürenler genellikle akıllı çiftçilerin arasından çıkardı. Caris genç adama hitaben:

"Outhenby'de vebadan kaç kişi öldü?" dedi.

"Yaklaşık iki yüz kişi diyebiliriz."

Caris dikkatle delikanlıyı süzdü. Kısa boylu fakat adaleliydi. Çalı gibi sık, sarı sakallara sahipti. Bütün genç adamlar gibi kendini beğenmiş bir havası vardı.

"Sen kimsin?" diye sordu Caris.

"Adım Harry. Babamın adı da Richard'dı hemşire."

"Ben başrahibe Caris'im. Bu iki yüz rakamını nasıl hesapladın?"

"Burada, Outhenby'de benim hesabıma göre kırk iki ölü var. Ham ve Shortacre'de hemen hemen aynısı, yaklaşık yüz yirmi eder. Longwater'lılar köyü tamamen boşalttılar ama Oldchurch'de yaşlı Roger Breton hariç herkes, yaklaşık seksen kişi öldü, bununla iki yüz ediyor."

Caris Will'e döndü.

"Bütün vadide yaşayanların sayısı aşağı yukarı kaçtı?"

"Ah, bir düşüneyim..."

Harry Plowman: "Vebadan önce aşağı yukarı bin kişiydi." dedi.

Will: "Kendi tarlamı kendim ekmemin nedeni de bu. Bu işleri ırgatlar yaparlardı ama hiç ırgat kalmadı ortada, hepsi öldüler." dedi.

Harry: "Ya da daha yüksek ücret veren başka yerlere gittiler." diye atıldı.

Caris hoppa bir tavırla: "Yaaa?" dedi.

"Kimmiş o daha yüksek ücret ödeyenler?"

"Bitişik vadideki zengin köylülerin bazıları." dedi Will öfkeyle.

"Krallık, işçilere günde bir peni ödüyor. Eskiden de böyleydi ve ilerde de böyle olacak ama bazıları canlarının istediği gibi davranabileceklerini sanıyorlar."

"Ama sonuçta topraklarını ektirebiliyorlar." dedi Caris.

Will: "İyi de bir de doğru ve yanlış diye bir şey var." diye cevap verdi.

Caris, üzerinde koyunların otladığı nadasa bırakılmış tarlayı göstererek,

"Bu tarlaya ne olmuş? Neden sürülmemiş?" diye sordu.

Will cevapladı.

"Orası William Jones'a ait.

William Jones ve iki oğlu öldüler, karısı da Shiring'de oturan kız kardeşinin yanına taşındı.

"Yeni kiracı bulamadınız mı?"

"Bulamadım."

Harry yine söze karıştı.

"Eski anlaşma şartlarına göre kiracı yok artık."

Will kötü kötü baktı.

Caris: "Ne demek istiyorsun?" diye sordu.

"Fiyatlar düştü. Görüyorsunuz, şimdi ilkbahar, mısır fiyatlarının en yüsek olması gereken zaman."

Caris başını salladı. Ticaret böyle bir şeydi, herkes bilirdi bunu, eğer alıcı azsa fiyatlar düşerdi.

"Ama insanlar da bir şekilde yaşamak zorunda."

"Buğday, arpa, yulaf yetiştirmek istemiyorlar, ama en azından bu vadide çiftçiler, kendilerine söyleneni yetiştirmek zorunda. Onun için kiralık bir yer arayanlar başka yerleri tercih ediyor."

"Peki o gittikleri yerlerde ne buluyorlar?"

Will sinirli bir şekilde sözünü kesti. "Canlarının çektiğini yapmak istiyorlar." dedi.

Harry ona aldırmadan Caris'in sorusunu cevapladı.

"Özgür kiracılar olmak, kiralarını nakit olarak ödemek, haftanın bir günü Lord'un tarlalarında çalışma zorunluluğundan kurtulmak ve değişik şeyler yetiştirmek istiyorlar."

"Ne gibi?"

"Keten, kenevir, elma, armut gibi pazarda satabilecekleri şeyleri yetiştirmek istiyorlar. Her sene değişik bir şey ekebilirler. Ama Outhenby'de buna kesinlikle izin verilmiyor."

Harry kendini toparladı ve ekledi.

"Kutsal düzeniniz ya da herkes tarafından dürüst bir adam olarak bilinen Will Bailiff'i kötülemiyorum, sakın yanlış anlamayın." dedi.

Caris durumu kavramıştı. Kâhyalar hep tutucu olmuşlardır. İyi zamanlarda bunun pek bir zararı yoktu, eski usuller ihtiyaca cevap veriyordu. Ama şimdi kriz zamanıydı.

En otoriter tavrını takınarak: "Pekâlâ." dedi.

"Dikkatle dinleyin şimdi. Will ve ben size ne yapacağınızı söyleyeceğiz."

Will şaşırmıştı. Kendisinin fikrine başvurulacağını düşünmüştü, emir verileceğini değil.

"Önce, tepenin yamaçlarını sürmekten vazgeçeceksiniz. Daha ekilmemiş bunca iyi yer varken yokuşlarla uğraşmak aptallık olur."

"Ama..."

"Sesini kes ve beni dinle. Bütün kiracılara bir değiş tokuş önereceksin. Yamaçlardaki her dönüme karşılık verimli vadi yatağından bir dönüm."

"Yamaçtaki tarlalar ne olacak?"

"Otlak yapın. Vadideki sığırlarla tepelerdeki koyunlar buralarda otlasınlar. Bunun için fazla adama da ihtiyacımız olmaz. Birkaç çocuk sürüleri güdebilir."

"Ah!" dedi Will.

Tartışmak istediği açıktı ama hemen bir itiraz nedeni bulamamıştı.

Caris devam etti.

"Sonra, vadide hâlâ kiralanamamış toprak kalırsa, bunlar nakit ödeme yapabilecek herkese 'özgür kiracı' statüsünde kiralanacak. Özgür kiracılık da, kiracı köle değildi, Lord'un tarlasında çalışmak, evlenmek ya da bir ev yaptırmak için Lord'dan izin almak zorunda değildi. Yapması gereken tek şey kirasını vaktinde ve nakit olarak ödemekti.

"Eski köye yeni âdetler getiriyorsunuz."

Caris, işlenmeden bırakılmış toprakları göstererek: "Eski âdetler toprağın ziyan olmasına neden oluyor. Bunun önüne geçmek için bir öneriniz var mı?"

"Eee..." dedi Will.

Uzun bir sessizlik oldu, sonra sessizce başını iki yana salladı.

"Üçüncüsü, tarlalarda çalışacak herkese günde iki peni ödenecek."

"Günde iki peni mi!..."

Caris Will'in bütün bu değişiklikleri istekle uygulayacağına güvenmiyordu. Ayak sürüyecek, mazeretler bulacaktı.

Kibirli çift sürücüye döndü. Yapacağı reformların şampiyonu olarak Harry'i seçmişti.

"Harry, önümüzdeki birkaç hafta, bu yöredeki bütün pazarlara gitmeni istiyorum. Outhenby'de hareket edebilen herkes için iş olduğu haberini yay. Para kazanmak isteyen ırgatlar varsa, buraya gelmelerini istiyorum."

Harry sırıtarak başını salladı, Will hâlâ şaşkın şaşkın bakıyordu.

"Bu yaz bu verimli topraklarda her çeşit ürünün büyüdüğünü görmek istiyorum. Yeterince açık mı?"

"Evet." dedi Will. "Teşekkür ederim Başrahibe."

Caris, Hemşire Joan'la birlikte bütün sözleşmeleri gözden geçirdi. Her birinin konusunu ve tarihini bir yere kaydetti. Her birinin tek tek kopyalarının çıkarılmasına karar vermişti. Bu fikri Godwyn vermişti; gerçi o, sözleşmeleri rahibelerin elinden almak için bahane olarak kullanmıştı kopyalama işini. Ama çok akıllıca bir önlemdi. Ne kadar çok kopya çıkarılırsa kıymetli evrakların kaybolma ihtimali o kadar çok azalırdı.

1327 yılında yapılmış bir sözleşme dikkatlerini çekti. Bu sözleşmeyle Norfolk'ta Lynn yakınlarında Lynn Grange diye bilinen büyük bir çiftlik papazlara veriliyordu. Ancak bu armağanı verenin bir şartı vardı. Sir Thomas Langley adlı şövalye keşiş adayı olarak manastıra kabul edilecekti.

Caris çocukluğuna, Merthin, Ralph ve Gwenda'yla korkunç bir macera yaşadıkları o güne geri döndü. Hepsi de Thomas'ın kolunun kesilmesine sebep olan yarayı nasıl aldığını görmüşlerdi.

Sözleşmeyi Joan'a gösterdi. Joan omuzlarını silkerek, "Zengin bir aileden birileri keşiş olduğu zaman böyle bağışlar yapmak âdettendir."

"Ama bağışı yapana bak."

Joan yeniden baktı.

"Kraliçe Isabella."

Isabelle II. Edward'ın dul karısı ve III. Edward'ın annesiydi.

"Kraliçe'nin Kingsbridge'le ne alakası var?"

"Ya da Thomas'la ne alakası var?"

Birkaç gün sonra öğrenme fırsatını buldu. Lynn Grange'in kâhyası Andrew, iki yılda bir yaptığı ziyaretlerinden birini gerçekleştirmek üzere Kingsbridge'e gelmişti. Norfolk doğumlu, elli yaşını geçkin Andrew manastıra bağışlandığından bu yana çiftliğin kâhyalığını yapıyordu. Şimdi beyaz saçlı tombul biri olmuştu. Görüntüsü Caris'e, çiftliğin vebaya rağmen refah içinde olduğu izlenimini veriyordu. Çünkü Norfolk birkaç günlük yoldaydı, çiftlik manastıra borçlarını tam zamanında ve araba dolusu mahsul ya da sığır yerine nakit olarak ödüyordu. Andrew borçları, bir yüzünde Kral Edward'ı bir gemi güvertesinde dururken gösteren bir resim olan ve bir poundun üçte biri değerindeki yeni altın paralarla ödüyordu. Caris paraları sayıp yeni hazine odasında saklaması için Joan'a verirken Andrew'a: "Kraliçe Isabella'nın yirmi iki yıl önce bu araziyi bize neden verdiğini biliyor musunuz?" diye sordu.

Andrew'un pembe suratının bembeyaz olduğunu görünce şaşırdı Caris. Saçma sapan bir şeyler geveledikten sonra:

"Majestelerinin kararlarını sorgulamak bana düşmez."

"Elbette düşmez." dedi Caris yatıştırıcı bir tonla. "Sadece sebebini merak ettim."

"Kraliçe hazretleri birçok dindarca bağış yapmış kutsal bir kadındır." dedi Andrew.

Kocasını öldürmek de yaptığı işlerden biriydi diye düşündü Caris.

"Her neyse Thomas'ın keşiş adayı olarak kabulünü isterken bir nedeni vardı mutlaka."

"Thomas, Kraliçe'den bir iyilik yapmasını istemiştir, öteki yüzlerce kişi gibi ve Kraliçe'miz de bütün yüce hanımefendilerin sık sık yaptığı gibi kendisine bir lütufta bulunmuştur."

"Genellikle istekte bulunanla bir şekilde bağları varsa..."

"Hayır, hayır. Hiçbir bağ olmadığına eminim."

Caris, adamın telaşını görünce yalan söylediğine iyice inandı ve aynı zamanda gerçeği asla söylemeyeceğini de anladı, bu yüzden konuyu değiştirdi ve akşam yemeğini yemesi için Andrew'u hastaneye gönderdi.

Ertesi sabah, manastırda sağ kalan tek keşişle, binaların önünde burun buruna geldi. Thomas çok kızgın görünüyordu.

"Neden Andrew Lynn'i sorguya çektin?"

"Çünkü merak ediyordum." dedi Caris cevap olarak.

"Ne yapmaya çalışıyorsun?"

"Ben bir şey yapmaya çalışmıyorum."

Thomas'ın saldırgan tavırlarına çok sinirlenmişti ama onunla tartışmak istemiyordu. Gerginliği yumuşatmak için sıra kemerlerin etrafındaki alçak duvara oturdu. İlkbahar güneşi dörtgen avluyu ısıtıyordu. Sohbet ediyormuş gibi sordu: "Neden böyle davranıyorsunuz?"

Thomas öfkeyle: "Neden beni soruşturuyorsun?" diye sordu.

"Soruşturmuyorum." dedi Caris. "Sakin ol. Bütün sözleşmeleri elden geçiriyor, listeliyor ve kopyalarını çıkarttırıyorum. Beni çok şaşırtan bir tanesine rastladım."

"Üstüne vazife olmayan işlere burnunu sokuyorsun."

Caris dizginleri ele aldı hemen: "Ben Kingsbridge başrahibesiyim ve başrahibin de vekiliyim. Buradaki hiçbir şey benden sır olarak saklanamaz."

"Eh, eski defterleri karıştırmaya kalkarsan pişman olursun, yemin ederim."

Tehdit ediyormuş gibiydi ama Caris onu daha fazla kışkırtmamaya karar verdi.

"Thomas, arkadaş olduğumuzu sanıyordum. Senin benim herhangi bir şeyi yapmamı engellemeye hakkın yok, böyle yapmaya kalkıştığını görünce hayal kırıklığına uğradım. Bana güvenin yok mu?"

"Sen ne sorduğunun farkında değilsin."

"Öyleyse aydınlat beni. Kraliçe Isabella'nın seninle, benimle Kingsbridge'le ne ilgisi var?"

"Hiçbir ilgisi yok. O şimdi her şeyden uzak yaşayan yaşlı bir kadın."

"Elli üç yaşında. Bir kralı tahttan indirmiş, eğer aklına koyarsa bir ikincisini de tahttan indirebilir. Kendisinin benim manastırımla çok uzun bir süreden beri saklanan bir ilişkisi var ve sen bunu benden gizlemekte kararlısın."

"Senin iyiliğin için."

Caris duymazlıktan geldi.

"Yirmi iki yıl önce birileri seni öldürmek istiyordu. Bunu başaramayan kişiyle, senin manastıra kabul edilmen için bağış yapan kişi aynı mı?"

"Andrew, Lynn'e geri dönecek ve Isabella'ya senin sorular sorduğunu anlatacak farkında mısın?"

"Isabella neden aldırsın ki? İnsanlar senden neden bu kadar korkuyor Thomas?"

"Her şey ben öldükten sonra ortaya çıkacak. O zaman da hiçbir şeyin önemi kalmayacak zaten."

Thomas arkasını dönerek uzaklaştı.

Yemek çanı çaldı. Caris başrahibin sarayına döndü. Çok düşünceliydi. Godwyn'in kedisi Başpiskopos, kapının eşiğinde oturuyordu. Dik dik Caris'e bakıyordu. Caris onu ayağıyla uzaklaştırdı. Onu içeri sokamazdı.

Her gün Merthin'le yemek yemeyi âdet haline getirmişti. Başrahibin halk meclisi başkanıyla yemek yemesi normaldi de bunu her gün yapması olağan değildi, ama bu günler olağan dışı günlerdi zaten.

Bu, bir dereceye kadar mazeret olarak gösterilebilirdi soran olursa ama hiç kimse sormuyordu. Bu arada ikisi de yeniden baş başa kalabilecekleri bir yolculuk fırsatı çıkmasını dört gözle bekliyorlardı.

Merthin, Cüzam Adası'ndaki inşaattan çamur içinde geldi. Artık Caris'e yeminini bozup manastırdan ayrılması için baskı yapmaktan vazgeçmişti. En azından şimdilik hayatından memnundu. Onu her gün görüyor ve daha yakın olacakları bir geleceğin hayallerini kuruyordu. Manastır hizmetçilerinden biri kış sebzeleriyle pişmiş domuz eti getirdi. Hizmetçi gittikten sonra Caris Merthin'e sözleşmeden ve Thomas'ın gösterdiği tepkiden söz etti.

"Ortaya çıktığı zaman yaşlı kraliçeye zarar verebilecek bir sır saklıyor bence."

"Ben de öyle düşünüyorum." dedi Merthin.

"1327'deki Toplu Kutsanma gününde, ben kaçtıktan sonra seni yakalamıştı ormanda değil mi?"

"Evet. Bir mektubu gömmesine yardım ettim. O ölene kadar bu sırrı saklayacağıma dair bana yemin ettirdi. O öldükten sonra gömdüğümüz yerden çıkarıp mektubu bir rahibe teslim etmemi istedi."

"Bana da bütün sorularımın ancak o öldükten sonra cevaplanabileceğini söyledi."

"Bence o mektup düşmanlarına karşı elinde tuttuğu bir tehdit. İçindekilerin Thomas öldükten sonra bir şekilde açıklanacağını bildikleri için, onu öldürmeye korkuyorlardı. Onun sağ ve güvende kalması için Kingsbridge'de keşiş olmasına yardım ettiler."

"Hâlâ bir önemi kalmış olabilir mi?"

"Mektubu gömdükten on yıl sonra sırrını kimseye söylemediğimi hatırlatmıştım, bir gün o da bana "söyleseydin şimdiye kadar ölmüş olurdun" demişti. Ödüm kopmuştu"

"Rahibe Cecilia, II.Edward'ın eceliyle ölmediğini söyledi."

"Böyle bir şeyi nasıl bilebilir?"

"Amcam Anthony söylemiş ona da. Sanıyorum sır, Kraliçe Isabella'nın kocasını öldürmüş olması."

"Ülkenin yarısı öyle sanıyor zaten. Ama kanıt yok. Cecilia nasıl öldürüldüğünü de söylemiş miydi?"

Caris iyice düşündü.

"Hayır. Şimdi bütün söylediklerini hatırlamaya çalışıyorum da, söylediği tek şey merhum Kral düştüğü için ölmedi olmuştu. Öldürüldü mü diye sormuştum ama cevap veremeden ölmüştü."

"Demek ki Kral'a oynadıkları o menfur oyunu örtbas etmek için bu hikâyeyi uydurdular."

"Thomas'ın mektubu, iğrenç bir oyun oynandığını, Kraliçe'nin de işin içinde olduğunu kanıtlıyor herhalde."

Düşünceli bir sessizlik içinde yemeklerini bitirdiler. Manastırda her gün, yemekten sonraki saat dinlenmek ve okumaya ayrılmıştı. Caris ve Merthin bu saatte sohbet ederek vakit geçirirlerdi. Bugün Merthin, Cüzam Adası'nda yaptığı "Köprü" adını verdiği yeni meyhanenin yükselen çatı iskeletinin açıları hakkında çok kaygılıydı. Büyük bir açlıkla öpüştüler. Merthin kendini güçlükle Caris'ten koparark inşaat alanına döndü. Hayal kırıklığına uğrayan Caris, "*Ars Medica*" adında bir kitabı açtı. Kitap, eski Yunanlı doktorlardan Galen'in yazdığı eserin Latince çevirisiydi. Üniversitedeki

tıp eğitiminin temel taşlarından biriydi. Caris rahiplerin Oxford ve Paris'te neler öğrendiklerini anlamak için okuyordu; ama kendisine yardımcı olabilecek çok az şey vardı içinde.

Hizmetçi geri dönüp masayı temizledi.

"Thomas kardeşe gelip beni görmesini istediğimi söyle lütfen." dedi Caris.

O sinir bozucu konuşmalarına rağmen hâlâ dost olduklarını göstermek istiyordu.

Thomas gelmeden önce dışardan bir gürültü işitildi. Bir asilzadenin ilgi beklediğini haykıran bir ses atların nal seslerine karışıyordu. Birkaç dakika sonra kapı ardına kadar hızla açıldı ve Sir Ralph Fitzgerald, Teneh Lordu içeri girdi.

Çok öfkeliydi ama Caris görmezlikten geldi. Elinden geldiğince arkadaşça olmasına dikkat ettiği bir sesle: "Merhaba Ralph." dedi. "Ne kadar güzel bir sürpriz! Kingsbridge'e hoş geldiniz."

"Boş ver bu lafları şimdi." dedi Ralph kabaca.

Caris'in oturduğu tarafa yöneldi ve saldıracakmış gibi yakınında durdu.

"Bütün bölgedeki rençperlik düzenini mahvettiğinin farkında mısın?"

Küçük kafalı, iri vücutlu bir adam daha belirdi. Ralph'ın arkasında, kapıda durdu. Caris Ralph'ın çok eski yoldaşı Alan Fernhill'i tanıdı. İkisinin de üstünde kılıçları ve hançerleri vardı. Caris birden koca sarayda yalnız olduğunu hatırladı. Ortalığı yumuşatmaya çalışarak: "Biraz et yemek ister misin Ralph? Ben şimdi yemekten kalktım."

Ralph'ın konuyu değiştirmeye hiç niyeti yoktu.

"İşçilerimi çalıyorsun!" dedi.

"İşçilerini mi, dişlilerini mi çalıyorum?"

Alan Fernhill gülmeye başladı.

Ralph kıpkırmızı oldu, şimdi çok daha fazla tehlikeli görünüyordu. Caris keşke bu şakayı hiç yapmasaydım diye düşündü.

"Benimle dalga geçme, pişman olursun."

Caris bir kupaya bira doldurdu.

"Seninle dalga geçmiyorum." dedi. "Ne düşündüğünü açık açık söyle bana."

Birayı uzattı.

Caris'in titreyen elleri korkusunu belli ediyordu. Ralph birayı görmezlikten gelerek parmağını ona doğru uzattı.

"İşçiler teker teker köylerimden kayboluyor. Araştırdığım zaman, size ait olan köylere gittiklerini öğreniyorum, oralarda daha yüksek ücret alıyorlarmış."

Caris başını salladı.

"Eğer bir at satıyorsan, iki tane de alıcısı varsa, daha fazla para verene satmaz mısın sen olsan?"

"Aynı şey değil."

"Bence aynı şey. Bir bira alır mısın?"

Elinin yan tarafıyla Caris'in elindeki kupaya hızla vurdu. Kupa yere düştü, bira her tarafa sıçradı.

"Onlar benim işçilerim." dedi öfkeyle.

Caris'in eli acımıştı ama aldırmamaya çalıştı. Eğildi, kupayı yerden alıp büfenin üstüne bıraktı.

"Aslında tam olarak senin sayılmazlar. Adamlar işçiyse, onlara hiç toprak vermemişsin demektir, o zaman başka bir yere gitmeye hakları var."

"Kahretsin, ben onların lorduyum hâlâ! Başka bir şey daha var. Önceki gün boş adamlardan birine kiracı olmasını teklif ettim, reddetti. Kingsbridge Manastırı'yla daha iyi pazarlık yapabileceğini söyledi."

"Aynı şey işte Ralph. Bulabileceğim her adama ihtiyacım var, bu yüzden de onlara istediklerini veriyorum."

"Sen bir kadınsın, bu işlerin nasıl yürüdüğünü bilmezsin. Görmüyor musun bu durum işçilerin fiyatını arttıracak?"

"Öyle olması gerekmez. Yüksek ücretler şu anda hiçbir işi olmayanlar için, mesela kanun kaçakları veya vebanın boşalttığı köylerde bulduklarıyla yaşayan serseri insanlar için çekici olabilir. Şu anda işçi olarak çalışanlar kiracı olabilir ve kendi topraklarını işledikleri için de daha çok çalışırlar."

Ralph, yumruğunu masaya indirdi, Caris bu ani gürültüyle irkildi.

"Eski usulleri değiştirmeye hakkın yok!"

"Korkarım var."

Ralph, Caris'i yakasından kavradı.

"Ben bunlara katlanmak zorunda değilim."

"Çek ellerini üstümden seni beceriksiz budala!" dedi Caris.

O anda Thomas içeri girdi.

"Bana haber gönder..., kahretsin neler oluyor burada?"

Hızla odayı geçerken, Ralph eli ateşe değmiş gibi Caris'in yakasını bıraktı. Thomas'ın silahı yoktu, tek kolu vardı sadece ama daha önce Ralph'ın hakkından gelmişti, Ralph ondan korkuyordu.

Ralph bir adım geriledi, sonra korkusunun geçtiğini fark etti.

Yüksek sesle: "Burada işimiz kalmadı." dedi ve kapıya doğru yürümeye başladı.

Caris: "Outhenby ve başka yerlerde yaptığım her şey kanunlara uygundur, Ralph." dedi.

"Doğal düzenle çelişiyor." dedi Ralph.

"Bu yaptıklarımın suç olduğunu söyleyen bir yasa yok."

Alan efendisi için kapıyı açtı.

"Bekle de gör." dedi Ralph ve dışarı çıktı.

67

1349 Martında Gwenda ve Wulfric, kâhya Nathan Reeve'le birlikte Northwood'daki hafta içi pazarına gidiyorlardı.

Şimdi Sir Ralph için çalışıyorlardı. Gwenda ve Wulfric vebadan kurtulabilmişlerdi ama Ralph'ın işçilerinin çoğu ölmüştü bu yüzden adama ihtiyacı vardı. Ve Wigleigh kâhyası Nate, kendilerine iş vermeyi teklif etti. Perkin sadece karın tokluğuna çalıştırırken Nate normal ücreti ödeyebilecekti.

Ralph için çalışacaklarını söyler söylemez Perkin de artık normal ücreti ödeyebileceğini söyledi ama geç kalmıştı.

Bugün de Ralph'ın ormanından kestikleri bir araba kütüğü Nortwood'a götürüyorlardı. Burada ne zaman kurulduğunu kimsenin bilmediği bir odun pazarı vardı.

Oğulları Sam ve David de onlarla birlikteydiler. Çünkü onlara göz kulak olacak kimse yoktu. Annesi iki yıl önce ölmüştü, Gwenda babasına güvenemezdi. Wulfric'in ailesi öleli de çok olmuştu.

Pazarda Wigleigh'den gelmiş başkaları da vardı. Peder Gaspard bahçesine ekmek için tohum satın alıyordu, Gwenda'nın babası Joby daha yeni öldürdüğü tavşanları satıyordu.

Kâhya Nate, kısa boylu bir adamdı. Sırtı iyice eğilmişti artık, bu yüzden kütükleri kaldıramıyor, taşıma işini Wulfric ve Gwenda hallederken o da müşterilerle ilgileniyordu. Öğlen vakti Old Oak'ta yemek yemeleri için bir peni verdi. Old Oak meydanın etrafındaki tavernalardan biriydi. Pırasayla pişirilmiş jambon aldılar ve çocuklarıyla birlikte yediler.

Sekiz yaşındaki David hâlâ çocuksu iştahsızlığını sürdürürken çabuk büyüyen on yaşındaki Sam sürekli açtı.

Yemeklerini yiyorken Gwenda'nın dikkatini çeken bir konuşmaya kulak misafiri oldular.

Bir köşede bir grup genç adam ayakta dikilerek büyük kupalarla bira içiyorlardı.

Hepsinin de üstü başı dökülüyordu. Bir tanesi hariç. Çalı gibi sarı sakalı olan genç adamın üstünde zengin köylülerin ya da zanaatkârların giyeceği türden pahalı giysiler vardı. Deri pantolonlar, iyi cins çizmeler ve yeni bir şapka. Gwenda'nın kulak kabartmasına neden olan cümle "Outhenby'de biz gündelik iki peni ödüyoruz işçilere." olmuştu.

Daha fazla şey öğrenmek için dikkatle dinledi ama bölük pörçük bir şeyler işitebildi ancak. Veba yüzünden işçilerin sayıları çok azaldığı için bazı işverenlerin geleneksel günde bir peniden fazlasını teklif ettiklerini duyabilmişti. Bu tür hikâyelere inanması çok zordu çünkü gerçek olamayacak kadar güzeldi.

O an için Wulfric'e bir şey söylemedi. Ama kalbi hızla atmaya başlamıştı. O ve ailesi çok uzun yıllar yoksulluk çekmişlerdi. Hayatın onlar için de daha iyi olmasının zamanı gelmiş olabilir miydi acaba?

Daha çok şey öğrenmeliydi.

Yemeklerini yedikten sonra hanın dışındaki sıraya oturarak çocuklarının öteki oğlanlarla birlikte hana adını veren ağacın geniş gövdesinin etrafında koşuşmalarını seyretmeye başladılar.

"Wulfric" dedi Gwenda sakin bir sesle.

"Adam başı günde iki peniye çalışmaya ne dersin?"

"Nasıl?"

"Outhenby'ye gideceğiz."

Duyduklarını Wulfric'e anlattı.

"Bizim için yeni bir hayatın başlangıcı olabilir bu." diye bitirdi.

"Yani, babamın topraklarını asla geri alamayacak mıyım?"

Gwenda o an Wulfric'i sopayla dövebilirdi. Hâlâ bu hayalin gerçekleşeceğini mi düşünüyordu? Nasıl bu kadar aptal olabilirdi?

Elinden geldiğince nazik olmaya çalışarak:

"Mirastan mahrum edilmenden bu yana on iki yıl geçti." dedi.

"Bu süre içinde Ralph her gün daha da güçlendi. Sana karşı yumuşayacağına dair en ufak bir işaret bile yok. Daha neyi bekliyorsun?"

Wulfric Gwenda'nın sorusuna cevap vermedi.

"Nerede yaşayacağız?"

"Outhenby'de evler vardır mutlaka."

"Ralph gitmemize izin verir mi?"

"O bizi durduramaz. Biz işçiyiz, toprağa bağlı köleler değil. Sen de biliyorsun."

"Ralph'ın haberi var mı?"

"Karşı çıkmasına izin vermeyelim."

"Nasıl becereceğiz?"

"Eee..."

Daha bu konuyu iyice düşünmemişti Gwenda, ama şimdi bir an önce harekete geçmeleri gerektiğini anlıyordu.

"Hemen bugün gidebiliriz, eve bile dönmeden, buradan."

Aslında korkutucu bir fikirdi. İkisi de bütün hayatları boyunca Wigleigh'de yaşamışlardı. Hatta Wulfric evini bile hiç değiştirmemişti. Oysa şimdi, kimseye hoşça kal bile demeden hayatlarında görmedikleri bir köyde yaşamayı düşünüyorlardı.

Wulfric, bir konuda daha endişeliydi. O sırada meydanı geçerek mumcuların dükkânına doğru giden kambur bir kâhyayı işaret etti.

"Nathan bu işe ne diyecek?"

"Planlarımızı ona söylemeyeceğiz. Bir hikâye uydururuz, örneğin, bu geceyi burada geçirmek istediğimizi ve eve yarın döneceği-

mizi söyleriz. Böylece kimse nerede olduğumuzu bilemez. Bir daha asla Wigleigh'e dönmeyiz."

"Bir daha asla geri dönmek yok." dedi Wulfric. Çok kederliydi.

Gwenda sabırsızlığını hissettirmemeye çalışıyordu. Kocasını tanıyordu. Bir şeye karar verdi mi artık onu durdurmak imkânsızdı ancak karar vermesi uzun sürerdi. Bu fikre yavaş yavaş alışacaktı. Öyle dar kafalı bir adam değildi, sadece ihtiyatlı ve tedbirliydi. Acele karar vermekten nefret ederdi. Oysa Gwenda, en iyi yolun bu olduğuna inanıyordu.

Sarışın sakallı genç adam Old Oak'tan dışarı çıktı. Gwenda önce etrafına bakındı. Görünürde Wigleigh'li kimse yoktu. Ayağa kalkıp adama yaklaştı.

"İşçilere iki peni gündelik ödediğinizi duydum sanki yanılıyor muyum?"

"Doğrudur, bayan. Buraya sadece yarım günlük mesafede, güneybatıda Outhenby vadisinde çok adama ihtiyacımız var."

"Siz kimsiniz."

"Ben Outhenby'nin çift sürücüsüyüm. Adım Harry."

Outhenby, büyük ve zengin bir köy olmalı, kendisine ait bir çift sürücüsü bile var diye akıl yürüttü Gwenda. Çift sürenlerin çoğu bir grup köy için çalışırlardı, tek bir köy için değil.

"Toprak sahibiniz kim?"

"Kingsbridge Başrahibesi."

"Caris!"

Bu harikulade bir haberdi. Caris'e güvenebilirdi. Gwenda'nın morali yüksekti.

"Evet, şu andaki başrahibe o." dedi Harry.

"Çok kararlı bir kadın."

"Biliyorum."

"Rahibelerini besleyebilmek için bütün tarlaların işlenmesini istiyor ve hiçbir mazeret kabul etmiyor."

"Outhenby'de işçilerin ve ailelerinin yaşayabileceği evler var mı?"

"Maalesef, fazla fazla. Vebadan çok insanımız öldü."

"Buranın güneybatısında olduğunu söylemiştiniz."

"Güneye, Badford'a giden yola çıkın, sonra Outhen Nehri'ni yukarı doğru takip edin."

Gwenda birden ihtiyatlı olmak ihtiyacını hissetti.

"Ben gitmeyeceğim." dedi çabucak.

"Ah, tabii."

Harry ona inanmamıştı.

"Gerçekten, bir arkadaşım için soruyorum."

"Pekâlâ, arkadaşınıza söyleyin, mümkün olduğu kadar çabuk gelsin, ilkbahar çifti ve ekimini daha bitiremedik."

"Tamam."

Gwenda'nın hafiften başı dönüyordu, sanki şarap içmiş gibiydi.

Günde iki peni, hem de Caris için çalışacaktı, Ralph'tan, Perkin'den ve cilveli Annet'den millerce uzakta olacaktı. Rüya gibiydi.

Wulfric'in yanına dönüp oturdu.

"Her şeyi duydun mu?"

"Evet." dedi Wulfric.

Parmağıyla kapıda duran birini işaret ederek.

"Sadece ben değil, o da duydu."

Gwenda baktı. Babasıydı.

"Şu atın koşumlarını tak." dedi Nate Wulfric'e.

Öğleden sonra olmuştu.

"Eve dönme zamanı."

Wulfric: "Bu haftaki ücretlerimizi alabilir miyiz, lütfen?"

"Her zamanki gibi ödemeler pazartesi yapılacak." dedi Nate sinirlenerek. "Bağla şu hayvanı."

Wulfric yerinden kıpırdamadı.

"Paramızı bugün ödemenizde ısrar ediyorum, kusura bakmayın. Paranız var biliyorum. Bütün tomrukları sattınız."

Nate döndü ve dik dik Wulfric'e baktı.

"Niye erken ödeme yapacakmışım?" dedi öfkeyle.

"Çünkü sizinle Wigleigh'e dönmüyoruz bu akşam."

Nate şaşırmıştı.

"Neden?" diye sordu.

Gwenda lafa karıştı.

"Melcombe'a gidiyoruz."

"Ne?"

Nate'nin tepesi iyice atmıştı.

"Sizin gibilerin Melcombe'da ne işi olabilir?"

"Bir balıkçıyla tanıştık. Günlüğü iki peniye tayfaya ihtiyacı varmış."

Gwenda bu hikâyeyi biraz önce uydurmuştu. Nereye gittiklerine dair herhangi bir ipucu bırakmak istemiyordu.

Wulfric ekledi: "Sir Ralph'a saygımız sonsuz, gelecekte Tanrı yardımcısı olsun."

Gwenda tamamladı. "Ama onu bir daha göreceğimizi hiç sanmıyorum."

Bu sözleri söyleyebilmek ne kadar güzeldi. Ralph'ı bir daha görmeyecekti.

Nathan öfkeyle: "Sizi bırakmak istemeyebilir." dedi.

"Bizler toprağa bağlı köleler değiliz, toprağımız yok. Ralph bize engel olamaz."

"Sen öyle bir babanın oğlusun ama." dedi Nate Wulfric'e dönerek.

"Ama Ralph benim varisliğimi iptal etti. Şimdi benden sadakat bekleyemez."

"Sizin gibi fakir insanların hak aramaları tehlikeli bir iştir."

"Doğru." dedi Wulfric. "Ama ben arıyorum yine de."

Nate yenilmişti. "Başınız epey ağrıyacak." dedi.

"Atı arabaya koşmamı ister misiniz?"

Nate kaşlarını çatarak baktı. Tek başına yapamazdı. Sırtından dolayı karışık fiziksel hareketleri yapamıyordu. Üstelik at kendisinden daha uzundu.

"Evet, tabii." dedi. "Zevkle. Ama önce paramızı öder misiniz lütfen?"

Nate öfkeden kudurarak kesesini çıkardı ve altı gümüş peni ayırdı.

Gwenda paraları aldı, Wulfric atı arabaya koştu.

Nate tek bir kelime etmeden arabayı sürerek uzaklaştı.

"Eh." dedi Gwenda. "Bu iş tamam."

Wulfric'e baktı. Yüzünde kocaman bir tebessüm vardı.

"Ne oldu?" diye sordu.

"Bilmiyorum." diye cevapladı Wulfric. "Sanki yıllardır boynumda bir tasma varmış da aniden çıkarmışlar gibiyim."

"Güzel." dedi Gwenda.

Onun böyle hissetmesini istiyordu.

"Bu geceyi geçirecek bir yer bulalım."

Old Oak, pazar yerinin bir numaralı hanıydı ve fiyatları çok yüksekti. Daha ucuz bir yer bulmak için bütün kasabayı dolaştılar. Sonunda Gate House diye bir yer buldular. Gwenda, akşam yemeği, yere serilmiş şilteler ve kahvaltı için bir peniye pazarlık etti. Bütün sabah yürüyecekleri için oğlanların iyi bir uykuya ve kahvaltıya ihtiyaçları olacaktı.

Heyecandan bütün gece uyuyamadı. Kaygılıydı da. Ailesini nereye götürüyordu? Outhenby'de neyle karşılaşacakları hakkında tek bildiği, yabancı bir adamın sözleriydi sadece. Gerçekten de karar vermeden önce iyi bir araştırma yapmış olmalıydı.

Ama Wulfric ile birlikte on yıldır bir çukura saplanmışlardı ve Outhenby'li Harry Plowman adındaki o adam o çukurdan çıkmaları için yol gösteren ilk kişi olmuştu.

Kahvaltı çok yavandı, sulu bir lapa ve sulandırılmış elma suyu. Gwenda yolda yemek için koca bir somun taze ekmek aldı, Wulfric de deri matarasına bir pınardan soğuk su doldurdu. Güneş doğduktan bir saat kadar sonra şehrin kapılarından çıktılar ve güneye doğru yola koyuldular.

Gwenda yürürken babası Joby'yi düşünüyordu. Wigleigh'e dönmediklerini öğrenir öğrenmez, kulak misafiri olduğu konuşmayı hatırlayacaktı mutlaka ve onların Outhenby'e gittiklerini tahmin edecekti. Melcombe hikâyesini yutmayacağı kesindi. Yetenekli bir sahtekâr olarak böyle basit bir hileye kanmazdı. Kimse nerede olduklarını babasına sorar mıydı acaba? Sorsalardı şüphelendiklerini ağzından kaçırır mıydı? Yoksa artık iyice azalmış babalık duygularıyla kızını korur muydu?

Bu konuda yapabileceği hiçbir şey yoktu. Onun için babasını aklından çıkardı.

Yolculuk etmek için güzel bir havaydı. Toprak, son zamanlardaki yağmurlardan yumuşamıştı. Hiç toz yoktu. Bugün kuru ve gü-

neşli bir gündü, ne soğuk ne de sıcaktı. Oğlanlar çabuk yoruldular, özellikle de David ama Wulfric şarkılar ve tekerlemeler söyleyerek çevredeki ağaç ve bitkilerin adlarını sorarak, sayı oyunları oynayarak ve hikâyeler anlatarak ilgilerini başka yönlere çekmeyi başarıyordu.

Gwenda yaptıklarına inanamıyordu. Daha dün hayatları hiç değişmeyecekmiş gibi geliyordu, köle gibi çalışma, yoksulluk ve asla gerçekleşmeyecek hayalleri... Sonsuza kadar kaderleri böyleydi. Oysa şimdi yeni bir hayata doğru yola çıkmışlardı bile.

On yıldır Wulfric ile birlikte oturdukları evi düşündü. Arkasında çok fazla bir şey bırakmamıştı. Birkaç tencere, bir yığın yeni kesilmiş yakacak odun, yarım domuz budu ve dört battaniye. Üzerindekinden başka elbisesi yoktu. Wulfric'le çocukların da öyle. Ne mücevherleri, kurdeleleri, eldivenleri ne de tarakları vardı. On yıl önce Wulfric'in bahçesinde tavukları ve domuzları vardı. Ama o fakirlik yıllarında hepsi yavaş yavaş yenmiş ya da satılmıştı. Sahibi oldukları her şeyi Outhenby'de kendilerine vaat edilen bir haftalık ücretleriyle yeniden alabilirlerdi.

İlerledikçe nehir daralıyor, toprak tepelerin arasında iki vadi gibi uzanıyordu.

"Çok verimli toprak." dedi Wulfric. "Derin sürülmesi gerekiyor."

Öğlende, taş kilisesi olan büyük bir köye vardılar. Kilisenin bitişiğindeki ahşap malikâne konağının kapısına geldiler. Gwenda korkudan titreyerek kapıyı çaldı. Ya birisi çıkar da Harry Plowman'ın ne dediğini bilmediğini, burada iş olmadığını söylerse? Bütün ailesini yarım gün bir hiç uğruna mı yürütmüştü? Wigleigh'e geri dönmek zorunda kalmak ve Nathan Reeve'a yeniden işe alınmaları için yalvarmak ne kadar utanç verici olurdu?

Kır saçlı bir kadın kapıyı açtı. Bütün köylülerin bütün yabancılara yaptığı gibi şüpheci gözlerle Gwenda'ya baktı.

"İyi günler, bayan." dedi Gwenda. "Burası Outhenby mi?"

"Evet."

"Bizler işçiyiz, iş arıyoruz. Harry Plowman buraya gelmemizi söyledi."

"Öyle mi? Şimdi mi?"

Bir sorun mu var diye düşündü Gwenda yoksa bu kadın sadece şişko bir inek olduğu için mi böyle davranıyordu? Soruyu yüksek sesle sormak üzereyken kendini zor tuttu.

"Harry bu evde mi yaşıyor?"

"Elbette hayır." diye cevap verdi kadın.

"O sadece bir çift sürücü. Burası kâhyanın evi."

Kahya ile çiftçinin arası pek iyi değil galiba diye akıl yürüttü Gwenda.

"Öyleyse kâhyayla görüşebilir miyiz, lütfen?"

"Evde değil."

Gwenda sabırla: "Nerede bulabileceğimizi söyler misiniz?" diye sordu.

Kadın eliyle vadinin karşı tarafını göstererek:

"Kuzey tarlasında." dedi.

Gwenda dönerek kadının işaret ettiği yere baktı. Geriye döndüğünde kadın çoktan evin içinde kaybolmuştu.

Wulfric: "Bizi gördüğüne pek memnun olmadı." dedi.

"Yaşlı kadınlar, değişiklikten nefret ederler." diye yorum yaptı Gwenda.

"Hadi gidip şu kâhyayı bulalım."

"Çocuklar çok yoruldu."

"Biraz sonra dinlenirler."

Tarlaların arasından yürümeye başladılar. Epey bir faaliyet vardı tarlalarda. Çocuklar sürülmüş topraktaki taşları ayıklıyor, kadınlar tohum ekiyor, adamlar da arabalarla gübre taşıyorlardı. Gwenda uzak tarlaların birindeki öküz grubunu görebiliyordu. Sekiz güçlü hayvan sabırla sabanı ıslak, ağır toprakta sürmeye uğraşıyordu.

Atla çekilen bir kesek kırma makinesini düştüğü hendekten çıkarmaya çalışan bir grup kadın ve erkekle karşılaştılar. Gwenda ile Wulfric hemen yardıma koştular. Wulfric'in geniş sırtı hemen etkisini gösterdi ve makine hendekten çıkarıldı.

Bütün köylüler dönüp Wulfric'e baktı. Uzun boylu, yüzünün yarısının görüntüsünü bozan bir yanık iziyle yaşlıca bir adam dostça bir sesle: "İyi bir adama benziyorsun, kimsin?" diye sordu.

"Ben Wulfric. Bu da karım Gwenda. İş arayan işçileriz."

"Tam ihtiyacımız olan adamsın Wulfric." dedi adam. "Ben Carl Shaftesbury."

Elini uzattı.

"Outhenby'ye hoş geldiniz." dedi.

Ralph sekiz gün sonra geldi.

Wulfric'le Gwenda küçük, sağlam, taştan yapılmış bir ocağı ve üst katta çocuklardan ayrı olarak uyuyabilecekleri bir yatak odası bulunan bir eve taşınmışlardı. Daha yaşlı ve tutucu köylülerden bile iyi kabul görmüşlerdi, özellikle de Will Bailiff ve karısı Vi'den. Oysa Vi, ilk geldikleri gün onlara çok kaba davranmıştı. Harry Plowman ve daha genç kesim, bu değişiklikten çok heyecanlanmışlar, tarlalarda kendilerine yardımcı geldiği için de çok mutlu olmuşlardı.

Söz verdikleri gibi günde iki peni ödüyorlardı. Gwenda, ilk hafta sonlarını dört gözle bekliyordu. Her biri on iki peni -bir şilin- alacaktı, şimdiye kadar aldıkları haftalığın iki misli. Bu kadar parayı ne yapacaklardı?

Gwenda ve Wulfric Wigleigh'den başka bir yerde çalışmamışlardı; bütün köylerin aynı olmadığını görünce çok şaşırmışlardı. Burada en yüksek otorite Kingsbridge Başrahibesiydi; yaptığı değişiklikler hemen fark ediliyordu. Ralph'ın kuralları kişisel ve keyfiydi; herhangi bir şey için kendisine başvurmak çok riskliydi. Oysa Outhenby halkı, çoğu durumlarda başrahibenin ne istediğini biliyor, karar vermesi için kendisine başvurduklarında Başrahibenin ne söyleyeceğini tahmin ederek sorunlarını kendileri çözüyorlardı.

Ralph geldiğinde böyle hafif bir tartışma sürüyordu.

Günbatımında hep birlikte tarlalardan evlerine dönüyorlardı. Yetişkinler işten yorgundular, çocuklar önlerinde koşturuyor ve Harry Plowman koşum takımları çıkarılmış öküzleriyle en arkadan geliyordu. Carl Shaftesbury, yüzü yanık olan adam, o da Gwenda ile Wulfric gibi köye yeni gelenlerdendi. Şafakta, cuma günü olmasına rağmen ailesinin akşam yemeği için üç tane yılanbalığı yakalamıştı. Sorun, işçilerin de, kiracılar gibi oruç günlerinde Outhen Nehri'nden balık tutmaya hakları olup olmadığıydı. Harry Plowman bu hakka

Outhenby'da oturan herkesin sahip olması gerektiğini söylüyordu. Vi Bailiff de, kiracıların toprak sahibine vergi ödediğini -ki işçiler bunu ödemiyordu- ekstra yükümlülükleri olanların ekstra ayrıcalıklara sahip olması gerektiğini savunuyordu.

Bir karar versin diye Will Bailiff çağrıldı ve o da karısının aksine karar verdi.

"Eminim Başrahibemiz olsaydı şunları söylerdi: Kilise insanların balık yemesini istiyorsa, önce balıkların sağlanması gerekir." dedi ve kararı herkes tarafından kabul edildi.

Köye doğru bakarken Gwenda iki atlı gördü.

Buz gibi bir el boğazını sıktı birden.

Ziyaretçiler tarlalardan yarım mil kadar uzaktaydılar. Köylülerin yürüdüğü patikayla bir açı yapacak şekilde evlere doğru at sürüyorlardı. Gwenda onların atlı asker olduklarını görebiliyordu. Atları çok büyüktü, giysileri de şişirilmiş gibi duruyordu. Böyle dövüşken adamlar genellikle destekli ağır paltolar giyiyorlardı. Dirseğiyle Wulfric'i dürttü.

"Gördüm." dedi Wulfric endişeyle.

Bu adamlar köylere tesadüfen gelmezlerdi. Ürünlerini yetiştirip hayvan besleyen köylülere tepeden bakarlardı. Köylere normal ziyaretlerini sadece alışveriş için yaparlardı. Kendilerini bu işleri yapamayacak kadar büyük gördükleri için ekmek, et, bira gibi ihtiyaçlarını köylerden satın alırlardı. Kendilerine verilen yetkiler ve aldıklarının karşılığında ne kadar para ödeyecekleri konusundaki fikirleri asla köylülerinkiyle uyuşmazdı. Bu yüzden her zaman sorun çıkardı.

Bir iki dakika sonra bütün köylüler gelenleri gördü ve grup sessizliğe büründü. Gwenda Harry'nin öküzlerini belli etmeden köyün öteki ucuna doğru sürmeye başladığını fark etti, ama nedenini anlayamadı.

Gwenda bu iki adamın kaçak işçileri yakalamak için geldiklerine emindi. Gelenlerin daha önceden Carl Shaftesbury'nin yanında çalışmış olanlar ya da yeni işçiler olması için dua etmeye başladı. Köylüler atlılara iyice yaklaşınca Gwenda Ralph Fitzgerald'le Alan Fernhill'i tanıdı. Kalbi duracak gibi oldu.

En korktuğu şey başına gelmişti. Ralph'ın onların nereye gittiğini er ya da geç bulacağını biliyordu. Belki babası başarılı bir tahmin yapmış olabilirdi. Onun çenesini kapalı tutacağına asla güvenmemeliydi.

Ralph'ın onları zorla götürmeye hakkı yoktu, ama o bir şövalye ve asilzadeydi artık, ve canının istediği her şeyi yapabilirdi.

Kaçmak için çok geçti. Grup, sürülmüş iki geniş tarlanın arasındaki patikadan yürüyordu, birisi sıradan çıkıp kaçmaya kalkışsa Ralph ve Alan hemen fark eder ve peşlerine düşerlerdi. Böylece Gwenda ve ailesi köylülerle birlikte yürümenin avantajını kaybederdi. Açık alanda kapana kısılmışlardı.

Çocuklara seslendi.

"Sam, David, buraya gelin."

Çocuklar işitmediler ya da işitmek istemediler. Koşmaya devam ettiler. Gwenda arkalarından koştu, çocuklar bunu bir oyun sandılar ve annelerinden kaçmayı sürdürdüler. Neredeyse köye varmışlardı. Gwenda onlara yetişemeyecek kadar yorulmuştu. Gözyaşları içinde bağırdı.

"Geri dönün!"

Atlılar kilisenin içine girmek üzereydiler. Sam onlara doğru koşarken Ralph atını dürtüledi, eğerinin üzerinden aşağı doğru eğildi ve küçük oğlanı gömleğinden tutarak yukarı çekti. Sam korkuyla bir çığlık attı.

Gwenda çaresizlikle haykırdı.

Ralph, oğlanı atın eyerine oturttu.

Wulfric kucağında David'le Ralph'ın önüne dikildi.

"Senin oğlun herhalde." dedi Ralph.

Gwenda şok olmuştu. Oğlu için korkuyordu. Ralph bile bir çocuğa saldıracak kadar alçak olamazdı ama bir kaza olabilirdi her an. Başka bir tehlike daha vardı.

Sam'le Ralph'ı yan yana görünce Wulfric onların baba oğul olduklarını anlayabilirdi.

Sam henüz küçük bir çocuktu, daha vücudu ve yüzü bebeklikten kurtulamamıştı ama, saçları ve gözleri tıpkı babasınınkiler gibi simsiyah, kemikli omuzları geniş ve köşeliydi.

Gwenda kocasına baktı. Wulfric, karısına son derece belirgin gelen benzerliği fark etmemişe benziyordu. Öteki köylülerin yüzüne baktı. Onlar da bu apaçık gerçekten habersiz gibi duruyorlardı. Sadece Vi Bailiff Gwenda'ya dik dik bakıyordu. Bu eski kulağı kesik gerçeği tahmin etmiş olabilirdi. Ama kimse bir şey anlamamıştı, henüz.

Will öne çıkarak ziyaretçilere: "İyi günler, efendiler." dedi. "Ben Will, Outhenby'in kâhyasıyım. Sorabilir miyim..."

"Kapa çeneni kâhya!" dedi Ralph.

Wulfric'i işaret etti.

"Bunun ne işi var burada?"

Gwenda, lordun öfkesinin kendilerine yönelik olmadığını anlayınca köylülerdeki gerginliğin biraz yumuşadığını sezinledi.

Will cevap verdi:

"Lordum, o bir işçidir. Kingsbridge Başrahibesinin emirleriyle işe alın..."

"O bir kaçak ve şimdi eve dönecek." dedi Ralph.

Will hiçbir şey söylemedi, korkmuştu.

Carl Shaftesbury: "Hangi makam adına onları eve götüreceksin?"

Ralph suratını hafızasına kazımak ister gibi gözlerini Carl'a dikti.

"Söylediklerine dikkat et yoksa, yüzünün öteki tarafını da ben hallederim."

Will sinirlenerek: "Biz kan dökülsün istemiyoruz, lütfen." dedi.

"Çok akıllıca, kâhya." dedi Ralph. "Şu haddini bilmez köylü de kim?"

"Benim kim olduğumu boş ver şövalye." dedi Carl kaba bir tavırla.

"Ben senin kim olduğunu biliyorum. Sen Ralph Fitzgerald'sın ve ben senin Shiring Mahkemesi'nde tecavüz suçundan yargılanıp ölüme mahkûm edildiğini görmüştüm."

"Ama ölmemişim, değil mi?" dedi Ralph.

"Ölebilirdin de. Senin işçiler üzerinde hiçbir feodal hakkın yok. Eğer güç kullanmaya kalkışırsan dersini alırsın."

Birkaç kişi nefesini tuttu. Silahlı bir şövalye ile bu kadar da pervasızca konuşulmazdı.

Wulfric: "Sakin ol Carl." dedi. "Benim yüzümden öldürülmeni istemem."

"Senin yüzünden değil." dedi Carl. "Eğer bu eşkıyanın bugün seni sürükleyerek götürmesine izin verirsek, yarın başkaları aynı şeyi bana da yapmaya kalkışır. Birbirimize kenetlenmeliyiz. Çaresiz ve yalnız değiliz."

Carl iriyarı bir adamdı. Wulfric'den uzun, hemen hemen onun kadar yapılıydı. Ve Gwenda onun söylediğini yapmaya kararlı olduğunu görebiliyordu. Çok şaşkındı. Bir kavgaya başlarlarsa korkunç bir vahşet olacağı kesindi. Sevgili Sam'i hâlâ eyerin üstünde Ralph'la birlikte oturuyordu.

"Biz Ralph'la gideriz." dedi Gwenda kendinden geçmiş gibi. "En iyisi bu."

Carl: "Hayır, değil." dedi.

"Siz isteseniz de istemeseniz de, onun sizi götürmesine izin vermeyeceğim. Kendi iyiliğim için." dedi.

Herkes mırıldanarak Carl'ı destekledi. Gwenda etrafına bakındı. Adamların çoğunun ellerinde kürekler ve tırmıklar vardı, ne kadar korkmuş gibi görünseler de, her an onlara saldırmaya hazırdılar.

Wulfric Ralph'a arkasını döndü ve alçak, kararlı bir sesle:

"Siz kadınlar, çocukları alıp kiliseye gidin, hemen, çabuk."

Birkaç kadın bebeklerini kucaklarına alıp çocuklarının kollarını sıkı sıkı tuttular. Gwenda genç kadınların birkaçı ile birlikte olduğu yerden kımıldamadı. Köylüler içgüdüsel olarak birbirlerine sokulmuş, omuz omuza duruyorlardı.

Ralph ve Alan canları sıkılmış gibi öylece duruyorlardı. Böyle kavgacı elli ya da daha fazla köylüyle karşılaşacaklarını hesap etmemişlerdi. Ama onlar atlıydı, istedikleri an buradan uzaklaşabilirlerdi.

Ralph:

"Eee, o zaman ben de bu küçük oğlanı götüreyim Wigleigh'e." dedi.

Gwenda dehşetle nefesini tuttu.

Ralph devam etti: "Eğer anne ve babası onu istiyorsa, ait oldukları yere geri dönebilirler."

Gwenda çıldırmış gibiydi. Sam Ralph'ın elindeydi, her an atını topuklayarak uzaklaşabilirdi.

Boğazına kadar yükselen isterik çığlığı zor zaptetti. Eğer Ralph atının başını çevirirse Gwenda kararlıydı, üstüne atlayacak, eyerden aşağı çekmeye çalışacaktı. Bir adım daha yaklaştı.

Sonra, Ralph'la Alan'ın arkasındaki öküzleri gördü Gwenda. Harry Plowman köyün öteki ucundan öküzleri onlara doğru sürüyordu. Sekiz kocaman hayvan, hantal hantal yürüyerek kilisenin önüne geldiler, orada şaşkın şaşkın, nereye gideceklerini bilemeden durdular. Arkalarında Harry vardı. Ralph ve Alan kendilerini üçlü bir kıskaçta buldular, köylüler, öküzler ve taş kilise tarafından kuşatılmışlardı.

Gwenda Harry'nin bu planı Ralph'ın kendisi ve Wulfric'i götürmesine engel olmak için hazırladığını tahmin etti. Plan son derece başarılı olmuştu.

Carl: "Çocuğu yere bırak Sir Ralph ve barış içinde git." dedi.

Ralph'ın itibarını kaybetmeden teslim olması çok zor diye düşündü Gwenda. Aptal durumuna düşmemek için bir şeyler yapmak zorunda hissedecekti kendini, çünkü böyle bir durum bütün mağrur şövalyeler için korkunç bir utanç kaynağıydı.

Sürekli onurdan, şereften bahsederlerdi ama bunların gerçek anlamını bildikleri bile şüpheliydi. Çünkü işlerine geldiği zaman son derece onursuzca davranabilirlerdi. Değer verdikleri tek şey itibarlarıydı. Aşağılanmaktansa ölmeyi tercih ederlerdi.

Görüntü bir an donmuş gibi kaldı. Atın üstünde bir şövalye ve bir çocuk, asi köylüler ve şaşkın öküzler.

Sonra Ralph Sam'ı usulca aşağı bıraktı.

Gwenda'nın gözlerinden yaşlar boşandı.

Sam annesine koştu, kollarını beline sararak ağlamaya başladı.

Köylüler gevşediler, erkekler ellerindeki kürek ve tırmıkları indirdiler.

Ralph atının dizginlerini çekerek bağırdı:

"Hop, hop!"

Atı geri yürüdü. Ralph mahmuzları batırınca kalabalığın üstüne doğru ileri atıldı. Kalabalık kaçıştı. Alan da arkadan geliyordu. Köylüler telaşla yoldan kaçıştılar. Kaçarken ayakları takılıp çamurların içine yuvarlananlar oldu. Birbirlerini ezdiler ama mucize eseri atlar tarafından ezilmekten kurtuldular.

Ralph ile Alan köyden çıkarken yüksek sesle kahkahalar atıyorlardı. Sanki bütün olanlar kocaman bir şakadan başka bir şey değilmiş gibi davranıyorlardı.

Oysa gerçekte Ralph çok utanmıştı.

Gwenda, onun geri geleceğinden emindi.

68

Earlscastle hiç değişmemişti. Merthin hatırlıyordu, on iki yıl önce buraya eski kaleyi yıkıp yerine barışçı bir ülkenin lorduna yakışan yeni ve modern bir saray yapması için çağrılmıştı. Ama o, Kingsbridge'in yeni köprüsünü yapmayı tercih ettiği için teklifi reddetmişti. O zamandan bu yana projeyle kimse ilgilenmemiş gibiydi. Çünkü sekiz rakamı biçimindeki duvarlar ve iki asma köprü hâlâ duruyordu. Eski moda kale, ırmağın yukarı kavisinde yerleşmiş ve aile tilki tehlikesinin geçtiğinden habersiz hâlâ oyuğun dibinde korkuyla titreyen tavşanlar gibi burada yaşamlarını sürdürüyordu. Kale, Lady Aliema ve Jack Builder'ın zamanındakinin hemen hemen aynısı gibiydi.

Merthin'in yanında Kontes Philippa tarafından davet edilen Caris vardı. Kont William hastalanmıştı ve Philippa onun vebaya yakalanmış olmasından korkuyordu. Caris'in canı sıkılmıştı. Veba tehlikesinin geçtiğini düşünüyordu. Kingsbridge'de son altı haftadır kimse ölmemişti.

Caris ve Merthin aceleyle yola çıkmışlardı. Habercinin Earlscastle'dan Kingsbridge'e gelmesi iki gün sürmüştü; onların Earlscastle'a ulaşmaları da iki gün sürünce, bu dört gün içinde Kont ya ölmüş ya da ölmek üzere olmalıydı. Caris yan yana atlarını sürerken, "Yapabileceğim tek şey, biraz gelincik esansı vererek acılarını hafifletmek olacak." demişti.

"Senin elinden bundan daha fazlası gelir." demişti Merthin. "Varlığın bile insanları rahatlatmaya yetiyor. Sen sakin ve bilgilisin, onların anlayacağı şeylerden söz ediyorsun şişlik, zihin karışıklığı, ağrı gibi. Hormonlar hakkında tıbbi terimler kullanarak onları etkilemeye çalışmıyorsun, çünkü bunun sadece kendilerini daha cahil, daha güçsüz ve korkmuş hissettirdiğini biliyorsun. Sen yanlarındayken, gereken her şeyin yapıldığına inanıyorlar; bütün istedikleri de bu zaten."

"Umarım haklısındır."

Merthin az bile söylemişti. Birçok kez isteri krizi geçiren bir kadın veya erkeğin Caris'le birkaç dakikalık sohbetten sonra sakinleştiklerine tanık olmuştu; onunla konuştuktan sonra, olabilecek her şeyle baş edebilecek normal insanlar haline geliyorlardı.

Doğuştan sahip olduğu yeteneğiyle özellikle veba salgınından bu yana olağanüstü bir şöhrete sahip olmuştu. Millerce uzakta bile insanlar Caris ve rahibelerinin, vebaya yakalanma riskine rağmen hastalara bakmaya devam ettiklerini biliyorlardı. Oysa keşişlerin hepsi de kaçmıştı. Onu bir azize olarak görüyorlardı.

Kalenin içindeki havada bir boyun eğmişlik vardı. Yakacak odun ve su getirmek, atları beslemek, silahları bilemek, ekmek yapmak, et kesmek gibi rutin görevleri olanlar onları yerine getiriyor; diğerleri yani sekreterler, silahşörler, haberciler bir arada hiçbir şey yapmadan oturuyor, hastanın odasından gelecek haberleri bekliyorlardı.

Kalenin içine giren köprüyü geçerken, ekin kargaları alay eder gibi öterek Caris ve Merthin'i karşıladılar. Merthin'in babası Sir Gerald her zaman kendilerinin doğrudan doğruya Jack ve Aliema'nın oğulları Kont Thomas'ın soyundan geldiklerini iddia ederdi. Merthin binlerce çizmenin aşındırdığı basamaklara dikkatle basarak büyük salona çıkan merdivenleri çıkarken atalarının da muhtemelen aynı eski taşlara bastığını düşünüyordu.

Merthin'e göre böyle düşünceler merak uyandırıcı ama boş şeylerdi. Oysa kardeşi Ralph, aileye eski ihtişamını geri kazandırmayı takıntı haline getirmişti.

Caris önündeydi, merdivenleri çıkarken kalçalarının sallanmasını dudaklarında bir tebessümle izliyordu. Her gece onunla birlikte

uyuyamadığı için çok kızıyordu. Ama, baş başa kalabildikleri nadir zamanlar bile onu her şeyden daha çok heyecanlandırıyordu. Dün, ılık bir ilkbahar öğleden sonrasını, güneş ışıklarıyla yıkanan bir orman açıklığında sevişerek geçirmişlerdi. Bu arada atları, ihtiraslarına tamamen ilgisiz bir şekilde otlatmışlardı.

Çok garip bir ilişkiydi ama Caris de sıradışı bir kadındı. Kilise öğretilerine kuşkuyla yaklaşan bir başrahibe, doktorların önerdiği ilaçları reddeden, çok takdir edilen bir şifacı ve her fırsat bulduğunda erkeğiyle çoşkuyla sevişen bir rahibeydi. Normal bir ilişki isteseydim, normal bir kız seçerdim dedi kendi kendine.

Salon insan doluydu. Kimi yere temiz saman seriyor, kimi ateşi canlandırıyor, kimi yemek için masayı hazırlıyor, diğerleri sadece bekliyorlardı. Uzun odanın uzak ucunda, Kont'un özel bölümüne çıkan merdivenlerin dibinde Merthin on beş yaşlarında iyi giyimli bir kız gördü. Kız ayağa kalktı, azametli bir yürüyüşle onlara doğru geldi. Merthin onun Lady Philippa'nın kızı olduğunu anladı. Tıpkı annesi gibi uzun boylu, kum saati gibiydi.

"Ben Lady Odila'yım." dedi Philippa'nınkinin aynısı kibirli bir tavırla. Bütün sakin görünüşüne rağmen genç gözlerinin etrafı kıpkırmızıydı, cildi ağlamaktan tahriş olmuştu.

"Siz Başrahibe Caris olmalısınız. Babama bakmak üzere geldiğiniz için teşekkür ederim."

Merthin: "Ben de Kingsbridge Halk Meclisi Başkanı Merthin Bridger'im. Kont William nasıl?"

"Çok hasta, kardeşlerim de yatağa düştüler."

Merthin, Kont ve Kontes'in on dokuz ve yirmi yaşlarında iki oğulları olduğunu anımsadı.

"Annem, sayın başrahibenin gelir gelmez içeri girmesini rica etti."

Caris: "Elbette." dedi.

Odila merdivenleri çıktı. Caris çantasından çıkardığı kumaş parçasıyla ağzını ve burnunu örtecek şekilde bağladıktan sonra onu takip etti.

Merthin bir sıraya oturarak beklemeye başladı. Ara sıra yaptığı seks ne kadar onu tatmin ediyorsa da, yeni yeni fırsatlar aramaktan alıkoyamıyordu kendini. Keskin gözleriyle binayı tarayarak Caris'le

sevişebileceği bir yer aradı. Maalesef bina geleneksel bir biçimde yapılmıştı. Bu büyük oda ve büyük salon herkesin birlikte yemek yiyip yattığı yer olmalıydı. Merdivenler de herhalde, güneşe göre hesaplanmış, Kont ve Kontes'in yatak odasına çıkıyordu. Modern şatolarda aile ve konuklar için ayrı suitler vardı, ama burada böyle bir lüks görünmüyordu.

Merthin ve Caris bu gece, burada, bu salonda, yerde yan yana yatacaklar ama uyumaktan başka bir şey yapamayacaklardı; aksi halde skandal çıkardı.

Bir süre sonra Lady Philippa odadan çıktı ve merdivenlerden indi. Merthin bu kadının daima bir odaya herkesin gözlerinin üstünde olduğunu bilen bir kraliçe edasıyla girerdi. Duruşundaki azamet kalçalarının çekici yuvarlaklığını ve dolgun göğsünü daha da belirginleştiriyordu. Normalde pürüzsüz olan yüzü bugün parça parça lekeli, gözlerinin etrafı kıpkırmızıydı. Modaya uygun toplanmış saçları hafifçe gevşemiş, birkaç buklesi, başlığının altından çıkmıştı. Bu durum muhteşem dalgınlığına ayrı bir güzellik katıyordu.

Merthin ayağa kalkarak soru sorar gibi yüzüne baktı.

Philippa: "Korktuğum gibi kocam vebaya yakalanmış, iki oğlum da öyle."

Odadakiler dehşet içinde mırıldandılar. Bu olay, salgının son kalıntıları olabileceği gibi, yeni bir salgının habercisi de olabilirdi. Tanrı korusun diye düşündü Merthin.

"Kont nasıl?" diye sordu.

Philippa sıraya, yanına oturdu.

"Rahibe Caris biraz ağrılarını azalttı. Ama sona yaklaştığını söylüyor."

Dizleri neredeyse birbirine değiyordu. Merthin, kadının üzüntüsü içinde olmasına ve Caris için duyduğu baş döndürücü aşka rağmen Philippa'nın cinsel çekiciliğini hissedebiliyordu.

"Ya oğullarınız?" diye sordu.

Philippa gözlerini, mavi elbisesini süsleyen gümüş ve altın iplikleri inceliyormuş gibi eteklerine dikmişti.

"Onlar da babaları gibi."

Merthin alçak bir sesle:

"Sizin için çok zor olmalı Lady'm, çok zor."

Philippa gözlerini kaldırarak:

"Hiç kardeşinize benzemiyorsunuz, değil mi?" dedi.

Merthin, Ralph'ın yıllardan beri kendi takıntılı tarzında Philippa'ya âşık olduğunu biliyordu. Acaba Philippa bunu fark etmiş miydi? Merthin bilmiyordu. Ralph iyi seçim yapmamış diye düşündü. Eğer insan ümitsiz bir aşka düşecekse hiç olmazsa bekâr bir kadını seçmeliydi.

"Ralph'la ben birbirimize hiç benzemeyiz." dedi.

"Siz daha delikanlıydınız. O zaman çok küstahtınız, gözlerimin rengine uysun diye yeşil ipek almamı söylemiştiniz. Sonra kardeşiniz kavga çıkartmıştı."

"Bazen düşünüyorum da, iki erkek kardeşten küçüğü sırf daha farklı görünmek için kasten ağabeyinin tam tersi davranmaya çalışıyor."

"Benim iki oğlum da aynı. Rollo, babası ve büyükbabası gibi, hırslı ve iddiacıdır. Ama Rick her zaman iyi huylu ve itaatkâr olmuştur."

Ağlamaya başladı.

"Aman Tanrım, şimdi hepsini kaybediyorum."

Merthin elini tuttu.

"Neler olacağını bilemezsiniz." dedi kibarca. "Ben de Floransa'dayken vebaya yakalanmıştım ama kurtuldum. Kızım hiç hastalanmadı."

Philippa ona baktı.

"Ya karınız?"

Merthin birbirlerine dolanmış ellerine baktı. Philippa'ınkiler kesinlikle kendisininkilerden daha kırışıktı. Oysa aralarında en fazla dört yaş vardı.

"Silvia öldü." dedi.

"Ben de hastalanayım diye Tanrı'ya dua ediyorum. Bütün erkeklerim ölüyor, ben de ölmek istiyorum."

"Böyle yapmayın."

"Sevmedikleri erkeklerle evlenmek asil kadınların kaderidir. Ama ben şanslıydım. William da benim için seçilmiş bir eşti. Ama başından beri onu sevdim."

Sesi titremeye başlamıştı.

"Başka birinin bana dokunmasına dayanamam."

"Şimdi elbette böyle hissedeceksiniz."

Kocası henüz hayattayken böyle konuşmaları Merthin'e çok garip geliyordu. Ama üzüntüsü o kadar büyüktü ki böyle incelikleri düşünecek halde değildi; aklına gelenleri olduğu gibi söylüyordu.

Kendini toparlamaya çalışarak: "Ya siz?" diye sordu. "Yeniden evlendiniz mi?"

"Hayır."

Kingsbridge Başrahibesi ile bir aşk yaşadığını nasıl anlatabilirdi?

"Evlenebilirdim, eğer doğru olan tek kadın da isteseydi. Siz de zaman içinde böyle düşüneceksiniz."

"Ama anlamıyorsunuz. Mirasçı olmayan bir kontun dul eşi olarak Kral Edward'ın benim için seçeceği biriyle evlenmek zorundayım. Ve Kral asla benim isteklerimi dikkate almaz. Onun için önemli olan tek şey, yeni Shiring Kontu'nun kim olacağıdır."

"Anlıyorum." dedi Merthin.

Bunu hiç düşünmemişti. İlk kocasını gerçekten seven bir kadın için, ayarlanmış bir evliliğin ne kadar iğrenç bir şey olacağını tahmin edebiliyordu.

"Kocam henüz yaşıyorken başka bir kocadan söz etmem ne kadar korkunç bir şey." dedi. "Bana ne olduğunu anlayamıyorum."

Merthin anlayışla kadının elini okşadı.

"Anlaşılabilir bir şey bu."

Merdivenlerin başındaki kapı açıldı ve Caris ellerini bir beze kurulayarak dışarı çıktı. Merthin birden, Philippa'nın elini tuttuğu için rahatsız oldu. Hemen elini çekmek istedi, ama sanki suçluymuş gibi görüneceğini fark edince bu isteğinden vazgeçti. Gülümseyerek Caris'e sordu: "Hastaların nasıl?"

Caris'in gözleri birbirlerine kenetli ellerine gitti, ama hiçbir şey söylemedi. Pamuklu maskesini çözerek merdivenlerden indi.

Philippa acele etmeden elini çekti.

Caris maskesini çıkardı ve: "Çok üzgünüm Lady'm ama Kont William öldü."

Yeni bir ata ihtiyacım var dedi Ralph Fitzgerald. En sevdiği atı Griff yaşlanıyordu. Yetenekli doru at, sol arka ayağını burkmuş, iyileşmesi aylar sürmüştü. Şimdi aynı ayağı yine sakatlanmıştı. Ralph üzgündü. Griff'i ona genç bir silahşörken Kont Roland hediye etmişti, o zamandan beri birlikteydiler, hatta Fransa'daki savaşa bile beraber gitmişlerdi. Sadece kendi arazisinin içindeki köyler arasında kısa yolculuklara çıkarak birkaç yıl daha hizmet edebilirdi, ama ava çıkması mümkün değildi.

"Yarın Shiring pazarına gidip yeni bir at alalım." dedi Alan Fernhill.

Ahırda Griff'in topuğuna bakıyorlardı. Ralph ahırları severdi. Toprağın kokusundan, atların gücü ve güzelliğinden, yaptıkları fiziksel güce dayanan işlerden dolayı elleri nasır tutmuş adamlarla sohbet etmekten çok hoşlanırdı. Gençlik günlerine, dünyanın çok basit bir yer olduğu zamanlara geri dönerdi burada.

Alan'ın önerisine cevap vermedi. Alan'ın bilmediği bir şey vardı. Ralph'ın at alacak parası yoktu.

Veba Ralph'ı önce veraset vergileriyle zengin etmişti. Normalde babadan oğula her kuşakta bir kez olmak üzere miras kalan topraklar, birkaç ayda iki veya daha fazla el değiştirmiş ve hepsi de Ralph'a vergilerini ödemişlerdi. Bu ödemeler geleneksel olarak birkaç en iyi cins hayvan ve en çok da önceden belirtilmiş miktarda nakit olarak yapılıyordu. Ama bir süre sonra işleyecek insan kalmadığı için tarlalar kullanılmaz oldu. Aynı zamanda, tarım ürünlerinin fiyatları da düştü. Sonuçta Ralph'ın para ve ürün olarak geliri hızla azaldı.

Bir şövalyenin yeni at almaya gücü yetmiyorsa işler gerçekten kötü gidiyor demekti.

Bu sabah Nate Reeve'in, Wigleigh'den üç ayda bir topladığı vergilerle gelmesi gerekiyordu. Wigleigh köyü her bahar lorda yirmi dört tane bir yaşında koyun vermek zorundaydı. Bu koyunları Shiring pazarına götürüp satabilirler, av atı olmasa da bir binek atı almaya yetecek kadar parayı toplayabilirlerdi.

"Peki." dedi Ralph Alan'a. "Bakalım Wigleigh'in kâhyası gelmiş mi?"

Salona girdiler. Burası kadınların bölümüydü. Ralph'ın suratı hemen asıldı. Tilly ateşin başında oturmuş kucağında üç aylık oğul-

ları Gery ile ilgileniyordu. Tilly'nin genç yaşına rağmen anne ve bebek son derece sağlıklıydılar. İnce genç kız vücudu hızla değişmişti, bebeğin açgözlülükle süt emdiği, kocaman meme başlarıyla göğüsleri çok irileşmişti. Göbeği, yaşlı kadınlarınki gibi gevşemiş hatta sarkmıştı. Ralph aylardır onunla yatmıyordu, muhtemelen hiçbir zaman da yatmayacaktı.

Tilly'nin yanı başında bebeğin adını taşıdığı büyük baba Sir Gerald ile Lady Maud oturuyorlardı. Ralph'ın anne babası artık yaşlanmış ve güçten düşmüşlerdi, ama yine de her gün torunlarını görmek için köydeki evlerinden malikâneye yürüyerek geliyorlardı. Maud bebeğin Ralph'a benzediğini söylüyordu ama Ralph aralarındaki benzerliği göremiyordu.

Ralph, Nate'in de salonda olduğunu görünce sevindi.

Onu görür görmez, kambur kâhya oturduğu sıradan fırladı.

"İyi günler Sir Ralph." dedi.

Sinsi bir görünüşü vardı.

"Neyin var Nate?" dedi. "Koyunlarımı getirdin mi?"

"Hayır efendim."

"Kahretsin, neden?"

"Hiç yok efendim. Wigleigh'de hiç koyun kalmadı, sadece birkaç tane yaşlı dişi koyundan başka koyun yok."

Ralph çok şaşırmıştı.

"Birisi mi çalmış?"

"Zaten birazını sahipleri öldüğü zaman size veraset vergisi olarak vermiştik. Sonra Jack Shepherd'ın arazisine kiracı bulamayınca kış boyunca koyunların büyük bir kısmı öldü. Bu baharda, yeni doğan kuzularla ilgilenen kimse olmayınca da hemen hemen hepsini kaybettik, annelerinin de çoğu öldü."

"Ama bu olacak iş değil." dedi Ralph öfkeyle. "Topraklarında çalışanlar hayvanlarını açlıktan öldürürse asilzadeler nasıl yaşayacak?"

"Ocak ve şubatta hızı kesilince veba tehlikesinin geçtiğini düşünmüştük ama yeniden başlıyor gibi görünüyor."

Ralph, dehşetle ürperdi. Herkes gibi o da vebadan kurtulabildiği için Tanrı'ya şükrediyordu. Gerçekten yeniden başlayabilir miydi?

Nate devam etti.

"Perkin, bu hafta öldü. Karısı Peo, oğlu Rob, damadı Billy Howard, hepsi öldü. Onca dönüm arazi Annet'e kaldı. O da tek başına mümkün değil idare edemez."

"Öyleyse toprakları devralacak birinin olması lazım."

"Olacak, bir kiracı bulabilirsem olacak."

Parlamento yeni bir yasayı yürürlüğe koyma aşamasındaydı. Buna göre işçilerin daha yüksek ücret karşılığında bile olsa ülkede yer değiştirmeleri yasaktı. Tasarı kanunlaşır kanunlaşmaz Ralph hemen yürürlüğe koyacak ve başka yerlerde çalışan işçilerini geri alacaktı.

Şimdi anlıyordu ki öyle yapsa bile kiracı bulması imkânsızdı.

Nate: "Kont'un da öldüğünü duymuşsunuzdur sanırım." dedi.

"Hayır!" dedi Ralph, yeniden şok olmuştu.

"Ne olmuş?" diye sordu Gerald. "Kont William ölmüş mü?"

"Vebadan." diye açıkladı Nate.

Tilly: "Zavallı William amca." dedi.

Bebek annesinin üzüntüsünü hissetmiş gibi ağlamaya başladı.

Ralph sesini yükselterek sordu.

"Ne zaman oldu bu?"

"Üç gün önce." diye cevap verdi Nate.

Tilly memesini bebeğin ağzına sokuşturunca bebek sustu.

"Öyleyse William'ın büyük oğlu kont oldu."

Ralph düşüncelere dalmıştı. "Yirmi yaşından büyük değildir o."

Nate başını salladı. "Rollo da vebadan öldü."

"Bu durumda küçük oğlu..."

"O da öldü."

"İki oğlu birden ha..."

Ralph'ın içinde bir şeyler kımıldadı. Shiring Kontu olmak hayatının rüyasıydı. Şimdi veba kendisine bu şansı sunuyordu. Veba ayrıca bu unvana aday olanları da yok ederek Ralph'ın şansını arttırıyordu.

Babasıyla göz göze geldi. Sir Gerald da aynı şeyleri düşünüyordu.

Tilly: "Rollo ve Rick de ölmüşler, korkunç bir şey bu." diyerek ağlamaya başladı.

Ralph ona aldırmadan olasılıkları gözden geçirmeye başladı.

"Bakalım hangi akrabaları hayatta?"

Gerald Nate'ye dönerek.

"Kontes de öldü sanırım." dedi.

"Hayır efendim. Lady Philippa yaşıyor. Kızı Odila da."

"Ah!" dedi Gerald.

"Bu durumda Kral kimi seçerse seçsin kont olmak için Philippa'yla evlenmek zorunda."

Ralph yıldırım çarpmışa dönmüştü. Çocukluğundan beri Lady Philippa ile evlenmeyi düşlemişti. Şimdi iki rüyasına da bir hamlede ulaşması mümkündü.

Ama zaten evliydi.

Gerald: "Bu iş buraya kadar." dedi ve sandalyesine geri oturdu. Heyecanı geldiği gibi geri gitmişti.

Ralph gözyaşları içinde çocuklarını emziren Tilly'e baktı. On beş yaşında, en fazla 1.50m boyundaydı ama ömrünce özlemini çektiği şeyler arasında bir kale duvarı gibi duruyordu.

Ondan nefret ediyordu.

Kont William'ın cenaze töreni Kingsbridge Katedrali'nde yapıldı. Thomas'tan başka keşiş yoktu, bu yüzden Piskopos Henri töreni yönetti, rahibeler ilahiler söylediler. Lady Philippa ile Lady Odila yüzlerinde kalın peçeleriyle tabutun arkasından yürüdüler. Siyah giysilere rağmen Ralph, törenin nüfuzlu kişilerin cenaze törenlerinde sıklıkla rastlanan o önemli duygudan yoksun olduğunu düşünüyordu. Zamanın büyük bir nehir gibi akıp gittiği duygusundan... Ölüm her gün her yerdeydi. Asillerin ölümü bile sıradanlaşmıştı.

Acaba törene katılanlar arasında hastalık taşıyan kimse var mıydı? Hastalığı şu anda nefesiyle ya da gözlerinden çıkan görünmez ışınlarla etrafa yayıyor muydu? Bunu düşünmek bile Ralph'ı ürpertti.

Birçok kereler ölümle yüz yüze gelmiş ve savaş alanlarında korkusunu kontrol altına almayı öğrenmişti ama bu düşmanla savaşmak mümkün değildi. Veba, hain bir suikastçı gibiydi. İnsanları

uzun hançerleriyle arkadan vuruyor ve yakalanmadan sıvışıyordu. Ralph silkinerek artık bu konuyu düşünmemeye çalıştı.

Ralph'ın yanında, geçmişte Kingsbridge'le ilgili davalarla ilgilenen uzun boylu avukat Gregory Longfellow vardı. Gregory şimdi Kraliyet Konseyi üyesiydi. Konsey Kral'a tavsiyelerde bulunan, seçkin teknik uzmanların oluşturduğu küçük bir gruptu. Kral'a ne yapacağı değil -çünkü bu Parlamento'nun göreviydi- nasıl yapacağı konusunda önerilerde bulunuyordu.

Kral'la ilgili duyurular genellikle kilise ayinleri, özellikle de böyle büyük törenler sırasında yapılırdı. Bugün Piskopos Henri de yeni işçi yasası hakkında açıklama yapmak şansını yakalamıştı. Ralph, Sir Gregory'nin haberleri getirdiğini ve nasıl karşılandığını görmek için beklediğini tahmin etti.

Dikkatle dinledi. Hiç Parlemento'ya çağrılmamıştı ama işçi krizi hakkında lordlarla içli dışlı olan Kont William ve avam kamarasında Shiring'i temsil eden Sir Peter Jeffries ile konuşmuştu, bu yüzden neyin tartışıldığını biliyordu.

"Herkes, oturduğu köyün sahibi olan lord için çalışmak zorundadır, başka bir köye taşınamaz ve lordunun izni olmadan başka bir efendi için çalışamaz." dedi Piskopos.

Ralph'ın keyfi yerine gelmişti. Bunun olacağını biliyordu ama işte sonunda resmileşmişti.

Vebadan önce işçi sıkıntısı çekilmezdi. Aksine birçok köyün ne yapacaklarını bilemedikleri kadar fazla işçisi vardı. Toprağı olmayanlar, ücret ödenen bir iş bulamadıkları zaman lordun insafına sığınırlardı. Başvuranlara yardım edip etmeme konusu her zaman Ralph'ı sıkıntıya sokmuştu. Bu yüzden, başka bir köye taşınmak istediklerinde lord, en azından rahatlardı, onları evlerinde tutmak için yasalara ihtiyaç yoktu. Şimdi üstünlük işçilere geçmişti ve bu durumun sürmesine kesinlikle izin verilemezdi.

Piskoposun duyurusu üzerine cemaatten olumlu sesler yükseldi. Kingsbridge halkı fazla etkilenmemişti ama cenaze için komşu köylerden gelenlerin çoğunluğu işçi değil işverenlerdi. Yeni kurallar onlar için ve onlar tarafından konulmuştu.

Piskopos devam etti: "Benzer işler için 1347'de ödenen ücretten fazlasını talep etmek, teklif etmek ya da kabul etmek suçtur."

Ralph başını sallayarak onayladığını belirtti. Aynı köyde oturan işçiler bile son zamanlarda fazla para istemeye başlamışlardı. Bu yasanın, bu olaylara bir son vereceğini umuyordu Ralph.

Sir Gregory, onunla göz göze geldi.

"Görüyorum ki başını sallıyorsun." dedi. "Onaylıyor musun?"

"Biz bunu istiyorduk zaten." dedi Ralph. "Yasayı önümüzdeki birkaç gün içinde uygulamaya başlayacağım. Hele benim topraklarımdan kaçan bir çift var ki onları özellikle eve geri getirmek istiyorum."

"Vaktim olursa ben de seninle gelirim." dedi avukat. "İşlerin nasıl yürüyeceğini görmek istiyorum."

69

Outhenby'deki rahip vebadan ölmüştü. O zamandan bu yana kilisede herhangi bir ayin düzenlenmiyordu. Bu yüzden, Gwenda pazar sabahı çanların çaldığını duyunca çok şaşırdı.

Wulfric ne olduğunu anlamak için gitti ve döndüğünde kiliseye konuk bir papaz, Rahip Derek'in geldiğini söyledi. Gwenda oğlanların yüzlerini çabucak yıkadı ve çıktılar.

Güzel bir ilkbahar sabahıydı, küçük kilisenin eski gri taşları güneş ışıklarıyla yıkanıyordu. Bütün köylüler yeni geleni merak ettikleri için kiliseye doluşmuşlardı.

Peder Derek, ağzı iyi laf yapan şehirli bir din adamı çıktı. Bir köy kilisesi için fazla şatafatlı giyinmişti. Gwenda onun buraya gelmesinin özel bir anlamı olup olmadığını merak ediyordu.

Kilise hiyerarşisi neden birdenbire bu bölgenin varlığını hatırlamıştı? Her zaman en kötüyü düşünmenin kötü bir alışkanlık olduğunu söylerdi kendi kendine ama yine de bir şeylerin yolunda gitmediğini hissediyordu.

Kilisenin orta bölümünde Wulfric ve çocuklarla birlikte dururken rahibin ritüelleri yerine getirmesini izliyordu, karamsarlığı giderek artıyordu. Papazlar dua ederken ya da ilahi söylerken bütün bunların kendi iyilikleri için olduğunu vurgulamak amacıyla kilisedeki cemaate bakarlardı, Tanrı'yla özel olarak konuşuyormuş gibi

davranmazlardı. Oysa Peder Derek başlarının üzerinden arkaya doğru bakıyordu.

Çok geçmeden nedenini anladı. Ayinin sonunda Derek, Kral ve Parlamento'nun onayından geçen yeni bir yasadan söz etti.

"Topraksız işçiler, ihtiyaç olduğu takdirde kendi köylerinin lordu için çalışmak zorundadır."

Gwenda öfkeden çıldırmış gibiydi.

"Bu nasıl olabilir?" diye bağırdı.

"Zor zamanlarda lord işçilere yardım etmek zorunda değil."

"Biliyorum çünkü babam da topraksız bir işçiydi ve işi olmadığı zaman aç kalırdık. Bu yüzden işçi kendisine hiçbir şey vermeyen lorda neden sadakat borçlu olsun?"

Köylülerin aynı fikirde olduklarını belirten bir uğultu koptu ve rahip sesini yükseltmek zorunda kaldı.

"Kral böyle karar verdi ve Kral, Tanrı tarafından bizleri yönetmesi için seçildi, bunun için hepimiz onun isteklerini yerine getirmeliyiz."

"Kral yüzyılların geleneklerini değiştirebilir mi?" diye ısrarını sürdürdü Gwenda.

"Zor zamanlar geçiriyoruz. Çoğunuzun Outhenby'ye son birkaç hafta içinde geldiğinizi biliyorum."

"Onları çift sürücü davet etti." diye sözünü kesti Carl Shaftesbury.

"Bütün köy davet etti." dedi rahip.

"Ve geldiğiniz için size minnettarlar. Ama Kral böyle olayların devam etmemesi gerektiğine karar vermiş."

"Yani fakirler fakir kalmalı." dedi Carl.

"Tanrı'nın takdiri bu. Herkes yerini bilmeli."

Harry Plowman: "Tanrı, yardım almadan bu tarlaları nasıl süreceğimizi de belirlemiş mi? Bütün yeni gelenler ayrılırsa işlerimizi asla bitiremeyiz."

"Bütün yeni gelenlerin gitmesi gerekmeyebilir." dedi Derek.

"Yeni yasaya göre sadece çağrılanlar dönmek zorunda."

Bu onları biraz yatıştırdı. Göçmenler lordlarının kendilerini geri götürüp götürmeyeceğini hesaplamaya çalışıyor, yerliler kaç kişinin kalacağını düşünüyorlardı.

Ama Gwenda geleceğinin ne olduğunu biliyordu. Er ya da geç Ralph, Gwenda ve ailesi için geri dönecekti.

Öyleyse buradan gideceklerdi. Gwenda kararını vermişti.

Rahip sözlerini bitirdi, cemaat kilisenin kapısına yöneldi.

"Buradan gitmek zorundayız." dedi Gwenda Wulfric'e alçak sesle. "Ralph bizim için geri gelmeden önce."

"Nereye gideceğiz?"

"Bilmiyorum, böylesi daha iyidir belki. Biz bile nereye gideceğimizi bilmezsek, başka hiç kimse bilemez."

"Ama nasıl yaşayacağız?"

"İşçiye ihtiyacı olan başka bir köy buluruz."

"Öyle çok köy var mıdır?"

Her zaman Gwenda'dan daha yavaş düşünürdü.

"Bir sürü olmalı." dedi sabırla.

"Kral bu yasayı sadece Outhenby için çıkarmadı herhalde."

"Elbette."

"Bugün buradan gidelim." dedi Gwenda.

Kararlıydı.

"Bugün pazar, bu yüzden iş kaybımız olmaz."

Kilisenin pencerelerine bakarak saati tahmin etmeye çalıştı.

"Daha öğlen olmadı, gece olmadan epey bir yol alabiliriz. Kimbilir belki yarın sabah yeni bir yerde işe başlamış olabiliriz."

"Katılıyorum." dedi Wulfric. "Ama Ralph'ın ne kadar hızlı olduğunu söylememe gerek yok herhalde."

"Kimseye bir şey söyleme. Eve gidip yanımızda götürmek istediklerimizi toplayalım, ve hemen tüyelim."

"Peki."

Kapıya ulaştılar, güneş ışığına çıktılar ama çok geç kalmışlardı.

Altı tane atlı, kilisenin önünde bekliyordu, Ralph, yakın dostu Alan, Londralılar gibi giyinmiş uzun boylu bir adam ve üç tane herhangi bir meyhaneden birkaç peniye kiralanmış kirli, yüzleri yara izi dolu, kötücül görünüşlü sefil.

Ralph, Gwenda'yla göz göze geldi ve zafer kazanmış gibi sırıttı.

Gwenda çaresizlik içinde etrafına bakındı. Birkaç gün önce köylüler omuz omuza Ralph ve Alan'a karşı gelmişlerdi ama şimdi du-

rum başkaydı. Karşılarında altı tane adam vardı, iki değil. Köylüler silahsızdı, kiliseden çıkıyorlardı, oysa daha önceki olayda tarladan dönüyorlardı ve ellerinden tırmıklar, kürekler, kazmalar vardı. En önemlisi, ilk olayda haklı olduklarından kesinlikle emindiler, oysa bugün o kadar emin değildiler.

Göz göze geldiği birkaç kişi hemen gözlerini kaçırdı. Bu da şüphelerini doğruluyordu. Köylüler bugün savaşmayacaklardı.

Gwenda o kadar hayal kırıklığına uğramıştı ki dizlerinin bağı çözüldü. Düşeceğinden korktuğu için kilisenin duvarına dayanarak destek aldı. Kalbi, ağır, soğuk ve ıslak bir nesneye dönüşmüştü, tıpkı bir kış mezarından alınmış bir kaşık toprak gibi.

Birkaç gün özgür kalmışlardı. Ama hepsi rüya olmuştu. Ve şimdi rüya sona ermişti.

Ralph yavaş yavaş Wigleigh'e doğru at sürüyordu. Boynuna bir ip bağladığı Wulfric'i de yanında sürüklüyordu.

Öğleden sonra geç vakit köye vardılar. Hızları kesilmesin diye Ralph iki çocuğu da kiralık adamların atlarına bindirmişti. Gwenda arkalarından yürüyordu. Ralph onu bağlamaya bile gerek görmemişti. Nasıl olsa çocuklarının peşinden gelecekti.

Günlerden pazar olduğu için Wigleigh'lilerin çoğu evlerinin önüne çıkmış güneşin tadını çıkarıyorlardı. Ralph göründüğü zaman herkes dehşet içinde sessizce bu kederli geçit törenini izlemeye başladı. Ralph, Wulfric'in bu aşağılanma görüntüsünün, daha yüksek ücret peşinde koşanları caydıracağını umuyordu. Ralph'ın Teneh Hall'a taşınmadan önce yaşadığı küçük malikâne evine geldiler.

Wulfric'in boynundaki ipi çözdü ve bütün aileyi eski evlerine gönderdi. Kiraladığı adamların paralarını ödedi sonra Alan ve Gregory ile birlikte evine girdi.

Her yer tertemiz ve her an gelebilirmiş gibi her şey hazırdı. Vira'ya şarap getirmesini sonra da akşam yemeğini hazırlamasını emretti. Teneh'e gitmek için vakit çok geçti, gece yarısından önce oraya varamazlardı.

Gregory bir koltuğa oturarak uzun bacaklarını uzattı. Her yerde rahat edebilen bir kişi gibi görünüyordu. Düz siyah saçlarına ak düşmüştü artık, ama uzun burnu ve iri burun kanatları hâlâ ona mağrur bir ifade vermeye devam ediyordu. Ralph'a sordu.

"Nasıl gitti sence?"

Ralph yol boyunca yeni yasayı düşünmüştü.

"Bence bu iş yürümez."

Gregory kaşlarını kaldırdı.

"Yaa?"

Alan: "Seninle aynı fikirdeyim Sir Ralph." dedi.

"Sebep?"

Ralph cevap verdi. "Her şeyden önce kaçakların nereye gittiklerini bulmak çok zor."

Alan ekledi: "Wulfric'i bulmamız tamamen şans eseri. Biri, onu ve Gwenda'yı nereye gideceklerini konuşurlarken duymuş."

"İkincisi," diye devam etti Ralph. "Onları geri almak çok zahmetli bir iş."

Gregory başını salladı. "Sanırım bütün gün sadece bu işle uğraştık."

"Ayrıca şu üç serseriyi kiralamak ve onları bulmak zorunda kaldım. Ben paramı ve zamanımı bütün bölgede kaçakların izini sürerek harcayamam."

"Anlıyorum."

"Üçüncüsü, gelecek hafta yine kaçmalarına ne engel olacak?"

Alan: "Eğer nereden geldiklerini kimseye söylemezlerse onları asla bulamayız."

"Bu iş sadece bir şekilde yürür." dedi Ralph.

"Görevli biri köye gidecek, göçmen işçileri tespit edip cezalarını verecek."

Gregory: "Bir çeşit işçi komisyonu kurulsun istiyorsun." dedi.

"Kesinlikle. Her bölgeye bir jüri tayin edilir, on iki veya daha fazla adam köyden köye dolaşıp kaçakları bulurlar."

"Sen kendi işini başkaları yapsın istiyorsun."

Bu apaçık bir meydan okumaydı ama Ralph hiç üstüne alınmadı.

"Hiç de değil. İsterseniz görevlilerden biri de ben olurum. Sadece sorunun ancak bu şekilde hallolacağını söylemek istemiştim. Bütün bir tarlayı tek tırpan darbesiyle biçemezsiniz."

"İlginç!" dedi Gregory.

Vira şarabı ve kadehleri getirdi, üçüne şarap ikram etti.

Gregory: "Akıllı bir adamsınız Sir Ralph. Parlamento üyesi değilsiniz değil mi?" diye sordu.

"Hayır."

"Çok yazık. Fikirlerinizle Kral'ımıza çok yardımcı olacağınızı düşünüyorum."

Ralph sevincini saklamaya çalışarak: "Çok naziksiniz." dedi.

Sonra öne doğru eğildi ve: "Şimdi biliyorsunuz Kont William öldü ve Shiring'de bir boşluk var..." diye başlamıştı ki kapı açıldı. Ralph susmak zorunda kaldı.

Gelen Nate Reeve'di.

"İzninizle sizi tebrik etmek isterim Sir Ralph." dedi.

"Gwenda ve Wulfric eve döndüler, elimizdeki en çalışkan iki işçi."

Ralph, Nate'ın, bu kadar hayati bir konuyu bölmesine çok sinirlenmişti. Öfkeyle: "Artık köyünüzün vergilerini ödeyebileceğini umuyorum."

"Evet efendim, eğer kalırlarsa tabii."

Ralph kaşlarını çattı. Nate hemen konunun en zayıf noktasına parmak basmıştı. Wulfric'i Wigleigh'de kalmaya nasıl zorlayacaktı? Adamı gece gündüz saban demirine zincirleyemezdi ya.

Gregory, Nate'e dönerek:

"Anlat bakalım kâhya, lorduna söyleyecek bir önerin var mı?"

"Var efendim."

"Söyleyebilirsin."

Nate bunu bir davet olarak algılayıp Ralph'a döndü.

"Wulfric'in ölene kadar burada, Wigleigh'de kalmasını sağlamanın bir tek yolu var." dedi.

Ralph bir kurnazlık kokusu sezdi.

"Devam et." dedi.

"Babasının topraklarını ona geri verin."

Ralph Nate'in üstüne yürüyecek oldu ama Gregory üzerinde kötü bir izlenim bırakmak istemiyordu. Öfkesini dizginleyerek kararlı bir sesle: "Ben hiç öyle düşünmüyorum." dedi.

"Toprağa kiracı bulamıyorum." diye ısrar etti Nate.

"Annet orayı işletemez, hiç yaşayan erkek akrabası da yok."

"Beni ilgilendirmez. Wulfric o topraklara sahip olamaz."

Gregory sordu.

"Neden olamaz?"

Ralph, on iki yıl önceki bir kavgadan dolayı Wulfric'e hâlâ kin beslediğini itiraf etmek istemiyordu. Gregory, Ralph hakkında iyi bir izlenim edinmişti ve Ralph bunu bozmak istemiyordu. Kral'ın temsilcisi, bir çocukluk kavgasını kendi çıkarlarına rağmen sürdüren bir şövalye hakkında ne düşünürdü sonra? Kabul edilebilir bir mazeret uydurmaya çalıştı.

"Bu, kaçtığı için Wulfric'i ödüllendirmek olur." dedi sonunda.

"Yok canım." dedi Gregory.

"Nate'in söylediklerine bakılırsa siz zaten kimsenin istemediği bir toprağı veriyorsunuz ona."

"Yine de öteki köylüler için hiç de iyi bir örnek olmaz."

"Sanırım aşırı titizlik gösteriyorsunuz." dedi Gregory.

Düşündüklerini sadece kendine saklayanlardan değildi.

"Herkes sizin fena halde kiracıya ihtiyacınız olduğunu biliyor olmalı." diye devam etti.

"Lordların çoğu aynı durumda. Köylüler, çıkarlarınız doğrultusunda hareket ettiğinizi görecek ve şansın Wulfric'e güldüğünü düşüneceklerdir."

Nate ekledi.

"Gwenda ve Wulfric eğer kendi topraklarına sahip olurlarsa iki misli çalışacaklardır."

Ralph köşeye sıkıştırılmış gibi hissediyordu. Gregory'ye iyi biri gibi görünmek istiyordu. Kontluk konusundaki konuşmasına başlamış ama bitirememişti. Bu şansı Wulfric yüzünden tehlikeye atamazdı.

Teslim olmak zorundaydı.

"Belki de haklısındır." dedi.

Dişlerini sıkarak konuştuğunu fark etti. Soğukkanlı olmaya çalışarak: "Sonuçta eve getirildi, yeterince aşağılandı, bunlar yeterli ceza olabilir."

"Eminim yeterlidir."

"Pekâlâ Nate." dedi Ralph.

Bir an için sözcükler boğazında düğümlendi; Wulfric'e hayatının dileğini vermekten öyle nefret ediyordu ki. Ama bu konu daha önemliydi.

"Wulfric'e babasının topraklarını geri alabileceğini söyleyebilirsin."

"Gece olmadan önce söylerim." dedi Nate ve çıktı.

Gregory: "Kontluk hakkında ne söylüyordunuz?" diye sordu.

Ralph kelimeleri dikkatle seçerek: "Kont Roland, Crecy Savaşı'nda öldükten sonra, sanırım Kral, beni Shiring Kontu yapmayı düşünmüştü, özellikle de genç Wales Prensi'nin hayatını kurtardığım için."

"Ama Roland'ın iki tane yetişkin oğlu olan mükemmel bir varisi vardı."

"Kesinlikle haklısınız. Ama üçü de öldü."

"Hmmm!"

Gregory şarabından bir yudum aldı.

"Güzel bir şarap." dedi.

"Sanırım Melcombe'dan geliyor."

"Evet."

"Nefis."

Gregory biraz daha içti. Bir şey söylemeye hazırlanıyormuş gibiydi. Onun için Ralph sessizce bekledi. Gregory kelimeleri seçmekte zorlanıyordu. Sonunda, "Kingsbridge yakınlarında bir yerde bir mektup var... olmayabilir de..." dedi.

Ralph meraklanmıştı. Arkasından ne gelecekti acaba?

Gregory devam etti.

"Yıllardır bu doküman, güvenilir birinin elindeydi, bazı karışık nedenler yüzünden güvende olması gerekiyordu. Son zamanlarda bana sırrın açığa çıkma tehlikesi altında olduğu konusunda bazı sorular soruldu, önerilerde bulunuldu."

Bütün bu konuşulanlar bilmece gibiydi. Ralph sabırsızlanarak: "Anlayamadım. Bu can sıkıcı soruları kim soruyor?"

"Kingsbridge Başrahibesi."

"Ah!"

"Sadece bazı söylentiler duymuş da olabilir, soruları zararsız da olabilir. Ama Kral'ın arkadaşı mektubun başrahibenin eline geçmesinden korkuyor."

"Mektupta ne yazıyor?"

Gregory bir kez daha sözlerini, -azgın bir nehirde karşıya geçmek için konulan taşlara parmak uçlarıyla basar gibi- özenle seçti.

"Kral'ın sevgili annesine dokunan bir şeyler diyelim."

"Kraliçe Isabella."

Yaşlı cadı hâlâ hayattaydı, Lynn'deki şatosunda refah içinde yaşıyor, günlerini anadili olan Fransızca aşk romanları okuyarak geçiriyordu. İnsanlar öyle söylüyordu.

"Kısacası," dedi Gregory,

"Başrahibenin bu mektubu ele geçirip geçirmediğini öğrenmek zorundayım. Ama hiç kimse benim ilgilendiğimi bilmemeli."

Ralph: "Ya manastıra gidip, rahibelerin evraklarını incelersiniz ya da evraklar size gelir..."

"İkinci şık tercihimdir."

Ralph başını salladı. Gregory'nin kendisinden ne yapmasını istediğini anlamaya başlamıştı.

Gregory: "Çok ihtiyatlı soruşturmalar yaptım ve öğrendim ki rahibelerin hazine odasının nerede olduğunu kimse bilmiyor."

"Rahibeler biliyordur, en azından bazıları."

"Ama onlar da söylemezler. Her neyse, biliyorum ki siz... insanları sırlarını söylemeye ikna etme konusunda uzmansınız."

Demek Gregory onun Fransa'da yaptıklarını biliyordu. Ralph, bu konuşmanın öyle birdenbire, kendiliğinden ortaya çıkmadığını anladı. Aslında Gregory'nin Kingsbridge'e gelmesinin asıl sebebi buydu.

"Sorunun çözülmesinde Kral'ın arkadaşına yardım edebilirim sanıyorum."

"Güzel."

"...eğer karşılığında Shiring kontluğunu bana vermeye söz verirseniz."

Gregory kaşlarını çattı.

"Yeni lordun, eski kontesle evlenmesi gerekiyor."

Ralph ne kadar istekli olduğunu saklamaya karar verdi. İçgüdüleri ona Gregory'nin, kısmen de olsa bir kadına duyduğu şehvete esir olmuş bir adama saygı duymayacağını söylüyordu.

"Lady Philippa benden beş yaş büyük ama benim itirazım yok."

Gregory yan gözle bakarak: "Çok güzel bir kadındır." dedi.

"Kral'ın ona eş olarak seçeceği adam kendini çok şanslı saymalı." Ralph birden çok ileri gittiğini anladı. "Yanlış anlamayın." dedi aceleyle. "O gerçekten çok güzel bir kadın."

"Ama ben sizin evli olduğunuzu sanıyordum." dedi Gregory. "Yanılıyor muyum?"

Ralph Alan'la göz göze geldi ve onun kendisinin ne diyeceğini merakla beklediğini gördü.

Ralph içini çekerek: "Karım çok hasta." dedi. "Çok yaşamaz."

Gwenda, Wulfric'in doğduğundan beri yaşadığı eski evin mutfağında ateşi yaktı. Tencelerini buldu, birine kuyudan su doldurdu, içine biraz soğan attı, türlü yapmak için Wulfric biraz daha odun getirdi. Çocuklar eski arkadaşlarıyla oynamak için neşeyle dışarı çıktılar. Ailelerinin üzerine çöken trajedinin derinliğinden haberleri bile yoktu.

Gwenda, akşam karanlığına kadar ev işleriyle uğraştı. Düşünmemeye çalışıyordu. Aklına gelen her düşünce kendisinin daha da kötü hissetmesine yol açıyordu; gelecek, geçmiş, kocası, kendisi, her şey... Wulfric oturup gözlerini ateşe dikti. İkisi de konuşmuyordu.

Komşuları David Johns, elinde koca bir sürahi dolusu birayla kapıda göründü. Karısı vebadan ölmüştü, yetişkin kızı Joanna da arkasından içeri girdi. Gwenda onları gördüğüne hiç mutlu olmamıştı. Sıkıntısını gözlerden uzak yaşamak istiyordu. Ama komşuları iyi niyetliydiler ve onları kapıdan çevirmek imkânsızdı. Gwenda,

asık bir suratla, tahta kupaların tozunu sildi, David herkes için bira doldurdu.

"İşler böyle geliştiği için üzgünüz ama sizi gördüğümüze de sevindik." dedi David biraları içerken.

Wulfric kupasını büyük bir yudumla boşalttıktan sonra biraz daha istemek için uzattı.

Biraz sonra Aaron Appletree ve karısı Ulla geldiler. Elinde bir sepet dolusu küçük somunlar vardı.

"Ekmeğiniz olmadığını biliyorum, sizin için yaptım." dedi.

Ekmeklerden herkese uzattı; ev ağız sulandıran bir kokuyla dolmuştu. David Johns onlara da biraz bira koydu, oturdular.

"Kaçmaya nasıl cesaret edebildiniz?" diye sordu Ulla. "Ben olsam korkudan ölürdüm."

Gwenda maceralarını anlatmaya başladı. Jack ve Uli Fuller değirmenden dönerken uğradılar. Bir tabak balla pişmiş armut getirmişlerdi. Wulfric bir hayli yemek yedi, çok da içti. Evin havası aydınlandı sanki, Gwenda'nın morali de biraz düzeldi. Daha sonra başka komşular da geldi, her biri armağan getirdiler. Gwenda, Outhenby köylülerinin ellerinde kürekler ve tırmıklarla nasıl Ralph ve Alan'ın üstüne yürüdüklerini anlatırken herkes gülmekten katıldı.

Sonra sıra bugünün olaylarına geldi. O zaman Gwenda yeniden ümitsizliğe kapıldı.

"Her şey bize karşıydı." dedi acı acı. "Sadece Ralph ve kiralık serserileri değil, Kral ve kilise bile. Hiç şansımız yoktu."

Komşular ciddiyetle başlarını salladılar.

"Ve, Wulfric'imin boynuna ipi bağladığı zaman..." İçini korkunç bir acı doldurmuştu. Sesi tarazlandı, devam edemedi. Bir yudum bira içti ve yeniden denedi.

"Wulfric'in, hayatta tanıdığım en güçlü ve cesur erkeği, boynuna bir ip bağlayıp bir hayvan gibi köye doğru sürüklerken ve ipin ucu o kalpsiz, kaba, zorba Ralph'ın elindeyken gökyüzünün çöküp hepimizi birden öldürmesini istedim."

Bunlar büyük sözlerdi ama herkes aynı fikirdeydi. Orta sınıf aydın tabakasının köylülere yaptıkları aç bırakma, aldatma, tecavüz etme, soyma gibi şeylerin en kötüsü onları aşağılamaktı. Bunu asla unutamazlardı.

Birdenbire Gwenda komşularının gitmesini istedi içinden. Güneş batmış, alacakaranlık çökmüştü. Uzanmaya, gözlerini kapatıp düşünceleriyle baş başa kalmaya ihtiyacı vardı. Kimseyle, Wulfric'le bile konuşmak istemiyordu. Tam herkesten gitmelerini isteyecekti ki Nate Reeve içeri girdi.

Odada bir sessizlik oldu.

"Ne istiyorsun?" dedi Gwenda.

"Size iyi haberlerim var." dedi Nate neşeyle.

Gwenda yüzünü ekşitti.

"Bugün bizim için hiçbir haber iyi olamaz." dedi.

"Ben öyle düşünmüyorum. Hem daha işitmediniz bile."

"Pekâlâ neymiş?"

"Sir Ralph, Wulfric'in babasının topraklarını geri alabileceğini söyledi."

Wulfric ayağa fırladı.

"Kiracı olarak mı?"

"İşçi olarak değil, değil mi?"

"Kiracı olarak, babanla aynı şartlarda." dedi Nate sadece mesaj getiren bir haberci değil de, bu hakkı bağışlayan kendisiymiş gibiydi.

Wulfric'in yüzü sevinçten ışıl ışıldı.

"Harika bir şey bu."

"Kabul ediyor musun?" dedi neşeyle Nate.

Sanki her şey basit bir formaliteden ibaretmiş gibiydi.

Gwenda: "Wulfric, kabul etme!" dedi.

Wulfric hayretle Gwenda'ya baktı. Her zamanki gibi, dış görünüşün arkasındaki gerçeği hemen anlayamıyordu.

"Şartları konuş." diye zorladı Gwenda.

"Baban gibi toprağa bağlı köle olma. Özgür kiracı olmayı iste, herhangi bir feodal mecburiyeti kabul etme. Bir daha bu kadar güçlü konumda olmayabilirsin. Pazarlık et!"

"Pazarlık etmek mi?"

Kısacık bir an düşündü, sonra kendini mutluluğun kollarına bıraktı.

"Son on iki yıldır beklediğim an geldi. Pazarlık etmeyeceğim."

Nate'e döndü.
"Kabul ediyorum." dedi ve kupasını kaldırdı.
Herkes alkışladı.

70

Hastane yeniden dolmuştu. Veba, 1349'un ilk üç ayında geriliyor gibi olmuştu, nisanda iki misli öldürücü olarak geri döndü. Paskalya pazarından sonraki gün Caris yorgun bir şekilde balık kılçığı şeklinde dizilmiş şiltelerdeki hastalara bakıyordu. Yataklar o kadar sıkışıktı ki maske takmış hemşireler aralarından zorlukla geçiyorlardı. Etraflarından dolaşmak daha kolaydı.Yatakların başında çok az sayıda aile üyesi vardı. Ölmekte olan akrabalarının başında beklemek tehlikeliydi. Kendileri de vebaya yakalanabilirlerdi ve ne yazık ki insanlar acımasız olmuşlardı artık. İlk salgın başladığında insanlar hiçbir şeye aldırmadan sevdiklerinin, anneler çocuklarının, kocalar karılarının, orta yaşlılar yaşlı anne babalarının başında oturmuşlardı. O zaman sevgi korkuya galebe çalmıştı. Ama her şey değişmişti. En güçlü aile bağları bile ölüm korkusuyla zayıflamıştı. Bugünlerde artık anne veya baba, karı ya da koca hastaneye getiriyor, arkalarından yükselen acıklı çığlıklara aldırmadan hemen uzaklaşıyorlardı. Sadece yüzlerinde maskeleri, elleri sirkeyle yıkanmış rahibeler hastalıkla mücadele ediyordu.

Çok şaşırtıcıydı ama Caris hiç yardımcısız kalmıyordu. Ölen rahibelerin yerini almak içi akın akın yeni rahibe adayları geliyordu manastıra. Bunda Caris'in "azize"ye çıkmış ününün de payı büyüktü. Öte yandan manastırda bir çeşit rekabet de vardı. Thomas da bir sınıf dolusu rahip adayı yetiştiriyordu. Hep birlikte, çıldırmış bir dünyaya bir düzen getirmeye uğraşıyorlardı.

Bu kez veba, geçen sefer hastalıktan kaçabilmiş kasaba ileri gelenlerini de vurmuştu. Caris, John Constable'ın ölümüne çok üzülmüştü. Aslında onun üstünkörü adalet anlayışından -sorun çıkaranları önce dövüp sonra soru soran tarzından- hiç hoşlanmazdı ama onsuz da düzeni korumak çok zordu. Kasabanın her bayramı için özel çörekler yapan, halk meclisi toplantılarında akıllıca sorular so-

ran şişman Betty Baxter ölmüş ve işi, dört kavgacı kızının arasında alelacele paylaştırılmıştı. Caris'in babasının kuşağından kalan tek kişi Dick Brewer da ölmüştü. Para kazanmasını da, paranın keyfini sürmesini de çok iyi bilen dost canlısı bir adamdı.

Caris ve Merthin, halka açık büyük toplantıları iptal ederek vebanın yayılmasını biraz olsun azaltabilmişlerdi. Katedraldaki büyük Paskalya ayini bu yıl yapılmamıştı. yün panayırı da açılmayacaktı. Haftalık pazar, şehir duvarlarının dışında, Âşıklar Tarlası'nda kuruluyordu ama kasabalıların çoğu oradan uzak duruyordu. Caris bu önlemlerin alınmasını veba ilk patlak verdiğinde önermişti ama Godwyn ile Elfric karşı çıkmışlardı. Merthin bazı İtalyan kasabalarının, kapılarını otuz ila kırk gün süreyle tamamen kapadıklarını anlatmıştı. Buna "karantina" diyorlardı. Artık hastalığı içeri sokmamak için çok geç kalmışlardı ama Caris hiç olmazsa bundan sonra insanların hayatını kurtarmak için bazı kısıtlamalar getirmişti.

Sıkıntısı olmadığı tek konu paraydı. Giderek daha çok insan yaşayan akrabaları kalmadığı için servetlerini rahibelere bağışlıyordu, yeni rahibe adayları da manastıra katılırken araziler, sürüler, meyve bahçeleri ve altınlar getiriyorlardı beraberlerinde. Kadınlar manastırı hiç bu kadar zengin olmamıştı.

Tabii bu çok küçük bir teselliydi. Caris hayatında ilk kez kendini yorgun hissediyordu sadece yaptığı ağır işin yorgunluğu değildi bu, enerjisinin tükendiğini, iradesinin zayıfladığını, karşılaştığı üzüntülerin bütün gücünü alıp götürdüğünü hissediyordu. Veba, her zamankinden daha korkunçtu, bir haftada iki yüz insan ölmüştü ve Caris bu yükü nasıl taşıyacağını bilmiyordu artık. Adaleleri ağrıyordu, başı zonkluyor, zaman zaman görüşü bulanıklaşıyordu. Ne zaman bitecekti bu. Herkes ölecek miydi?

İki adam sendeleyerek kapıdan içeri girdiler, ikisinin de kanaması vardı. Caris yanlarına iyice yaklaşmadan adamların üstüne sinmiş alkol kokusunu aldı. İkisi de daha öğle bile olmamışken zil zurna sarhoş olmuşlardı. Öfkeyle homurdandı. Hep böyle yapıyorlardı.

Adamları hayal meyal hatırlıyordu. Edward Slaughterhouse'ın kesimhanesinde çalışan iki güçlü genç Barney ve Lou. Barney'in bir kolu kırılmış gibi sarkıyordu. Lou'nun suratı darmadağın olmuştu,

burnu kırılmış, gözünün biri ciddi bir şekilde şişmişti. İkisi de acı duymayacak kadar sarhoştu.

"Sadece bir kavgaydı." dedi Barney dili dolaşarak.

Söyledikleri zor anlaşılıyordu.

"Böyle olsun istemedim. O benim en iyi dostum. Onu çok severim."

Caris ve Hemşire Nellie, iki sarhoşu bitişik yataklara yatırdılar. Nellie Barney'i muayene etti, kolunun kırılmadığını, çıktığını söyleyerek Matthew Barber'i çağırmak üzere bir rahibe adayını gönderdi. Matthew onu yerine yeniden yerleştirdi. Caris Lou'nun yüzünü yıkadı. Gözü için yapacak bir şey yoktu, az pişmiş yumurta gibi patlamıştı.

Böyle şeyler Caris'i öfkeden çıldırtıyordu. Bu iki adam bir hastalıktan ya da kaza sonucu yaralanmadan dolayı acı çekmiyorlardı. İçkinin dozunu kaçırınca birbirlerine zarar vermişlerdi. İlk veba dalgasından sonra kasabalıları kanun ve nizamın yeniden tesisini sağlamaya ikna edebilmişti. Ama ikinci dalga insanların ruhunda korkunç yaralar açmıştı. İnsanları yeniden medeni davranmaya davet edecek olsa kimsenin ona aldırmayacağını biliyordu artık. Ne yapacağını bilemiyordu ve kendini çok yorgun hissediyordu.

Yerde omuz omuza sızmış yatan iki gencin başında düşüncelere dalmışken dışardan gelen garip bir gürültü duydu. Bir an için üç yıl öncesine, Crecy Savaşı'na geri döndü ve Kral Edward'ın düşman saflarına taştan gülleler atan yeni silahının çıkardığı o müthiş gürültüyü hatırladı. Bri dakika sonra gürültü yeniden duyuldu, o zaman bunun davul sesi olduğunu fark etti -belli bir ritmi olmayan bir sürü davul sesi- sonra flüt ve zil seslerini işitti. Şarkı filan değildi çaldıkları, sonra canhıraş feryatlar, ağıtlar ve zafer ya da ıstırap yahut ikisini birden içeren bağrışmalar duyuldu. Savaş seslerine de benziyordu ancak ölümcül okların hışırtısı ve yaralanan atların çığlıkları yoktu. Kaşlarını çatarak dışarı çıktı.

Kırk kadar adam, katedralin önündeki yeşil alanda çılgın, eski jig dansı yapıyorlardı. Bazıları bir müzik aleti çalıyor, bazıları müzik aleti sesi çıkarıyordu. Ne bir melodi ne de bir uyum vardı aralarında, sadece gürültü yapıyorlardı. Seyrek dokunmuş ince elbiseleri yırtık pırtık ve lekeliydi, bazıları yarı çıplaktı, en mahrem yerlerinin

görünmesine aldırış etmiyorlardı. Elinde bir müzik aleti olmayanların kamçıları vardı. Arkalarında kasabalılardan bir kalabalık hayret ve merak içinde onları izliyordu. Dansçıların başında Vaiz Murdo vardı. Her zamankinden daha şişmandı, yine de büyük bir enerjiyle dans ediyordu, ter damlaları kirli suratından aşağı süzülüyor, karmakarışık sakalına damlıyordu. Murdo, kalabalığı katedralin büyük batı kapısının önüne getirdi ve yüzünü onlara dönerek: "Hepimiz günahkârız!" diye gürledi.

Onu takip edenler, dilsizler gibi garip çığlıklar atarak, homurdanarak karşılık verdiler.

"Hepimiz pis, kirliyiz." dedi Murdo sesini titreterek.

"Hepimiz pislik içindeki domuzlar gibi kendimizi şehvete kaptırdık. Arzularımıza, tenimizin ihtiraslarına teslim olduk. Vebayı hak ediyoruz."

"Evet!"

"Ne yapmamız gerek?"

"Acı çekmeliyiz." diye bağrıştılar.

"Acı çekmeliyiz."

Gruptan biri öne fırladı, elindeki kırbacı gösterdi. Kırbacın üç deri sırımı vardı. Uçlarına sivri taşlar düğümlenmişti. Adam kendini Murdo'nun ayaklarının dibine atarak sırtını kırbaçlamaya başladı. Kırbaç elbisesinin ince kumaşını yırttı, sırtının derisi kanamaya başladı. Acıyla bağırıyordu. Ötekiler sevgi dolu sözcüklerle onu destekliyorlardı.

Sonra bir kadın öne çıktı. Elbisesinin yakasını beline kadar açtı, göğüslerini kalabalığa gösterdi ve sonra çıplak göğüslerine deminkine benzeyen bir kırbaçla vurmaya başladı. Arkadaşları figan ettiler yine. Birer, ikişer öne çıkıp kendilerini döverken Caris, birçoğunun cildinde çürükler, yarı iyileşmiş kesik izleri fark etti. Demek ki daha önce de yapmışlardı bunu, hatta bazılarının birden fazla yaptıkları meydandaydı. Kasaba kasaba dolaşıp bu gösteriyi mi sergiliyorlardı? Eğer Murdo'yu tanıyorsa, en geç birileri çıkıp para toplamaya başlardı.

Olayı izleyen kalabalıktan bir kadın birden haykırarak öne doğru koştu.

"Ben de!" dedi. "Ben de acı çekmeliyim."

Caris, Marcel Chandler'in çatık kaşlı genç karısı Mared'i görünce şaşırdı. Caris onun çok günah işlediğini sanmıyordu, ama belki monoton hayatında bir değişiklik yapma fırsatı bulmuştu. Elbisesini çıkardı, vaizin önünde çırılçıplak durdu. Cildi lekesizdi, aslında güzel görünüyordu.

Murdo ona uzun uzun baktıktan sonra:

"Ayaklarımı öp." dedi.

Mared, vaizin önünde diz çöktü. Kalçalarını kalabalığın gözleri önünde sererek eğildi ve adamın iğrenç ayaklarını öptü.

Murdo, bir müridinden kırbaç alıp kadına verdi. Mared kendini kırbaçlamaya başladı. Beyaz teni üzerinde kırmızı lekeler oluşurken acıyla haykırıyordu.

Sonra kalabalıktan çoğu erkek birkaç kişi daha öne geldi ve Murdo aynı töreni onlara da uyguladı. Çok geçmeden toplu bir çılgınlık ayinine dönüştü olay. Kendilerini kırbaçlamaya ara verdiklerinde davullarına vuruyor, zillerini çalıyor, jig dansı yapıyorlardı.

Hareketleri çığırından çıkmıştı ama Caris'in profesyonel gözleri, kırbaç darbelerinin dramatik ve şüphesiz acı verici olmasına rağmen kalıcı iz bırakmadığını fark etti.

Merthin Caris'in yanına yaklaşarak:

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Neden sadece öfke hissediyorum?"

"Bilmem."

"Eğer insanlar kendilerini kırbaçlamak istiyorlarsa neden itiraz edeyim ki? Belki böylece kendilerini daha iyi hissediyorlardır."

"Seninle aynı fikirdeyim aslında." dedi Merthin.

"Ama Murdo'nun bulaştığı her işte muhakkak bir hilekârlık vardır."

"Bu öylesi değil."

Caris, buradaki havanın pişmanlık olmadığına karar vermişti. Bu dansçılar hayatlarını ciddi ciddi gözden geçirmiş, işledikleri günahlardan dolayı pişmanlık ve üzüntü hissediyor değildiler kesinlikle. Günahlarından içtenlikle pişmanlık duyanlar, sessiz, düşünceli ve içe dönük olurlardı. Oysa Caris havada daha farklı bir şey algılıyordu. Bu "heyecandı".

"Bu bir sefahat ayini." dedi.

"Sadece içki yerine varlıklarından aşırı nefret ederek kendilerinden geçiyorlar."

"Bir çeşit orgazm işin içinde."

"Ama seks yok."

"Biraz bekle, onu da göreceksin."

Murdo, gösteri alayını manastır çevresinden uzaklaştırmaya hazırlanıyordu. Caris kendilerini kırbaçlayanlardan bazılarının ellerinde kâselerle kalabalıktan para dilenmeye başladıklarını fark etti. Bundan sonra, şehrin büyük caddelerinden aynı şeyi yaparak geçeceklerini tahmin edebiliyordu Caris. Büyük bir ihtimalle bu günlük mesailerini, insanların kendilerine yiyecek ve içecek ısmarlayacakları büyük meyhanelerden birinde tamamlayacaklardı.

Merthin Caris'in koluna dokundu.

"Çok solgun görünüyorsun." dedi. "Nasılsın?"

"Sadece yorgunum." dedi kısaca.

Nasıl hissettiğini fazla düşünmeden işini yapmak zorundaydı. Sürekli yorgun olduğunun hatırlatılması hiç yardımcı olmuyordu açıkçası. Ama Merthin'in buna dikkat etmesi çok hoş bir davranıştı, sesini yumuşatarak: "Başrahip evine gel." dedi. "Neredeyse yemek zamanı."

Alay gözden kaybolurken onlar da yeşil alanı geçtiler, saraya girdiler. Yalnız kalır kalmaz Caris kollarını Merthin'in boynuna dolayarak onu öptü. Birdenbire canlanmış gibiydi. Dilini Merthin'in ağzının içinde dolaştırdı, bundan çok hoşlandığını biliyordu. Merthin de karşılık olarak göğüslerini avuçlarına aldı, usulca okşamaya başladı. Sarayda daha önce hiç böyle öpüşmemişlerdi. Caris, Vaiz Murdo'nun Baküs ayininin normal yasaklamalarını kaldırdığını düşündü.

"Tenin çok sıcak." dedi Merthin kulağına.

Caris Merthin'in elbisesini çıkarıp göğüs uçlarını ağzına almasını istiyordu. Kontrolünü kaybettiğini hissetti, utanmadan oracıkta, yerde, en kolay yakalanacakları yerde sevişmek istiyordu.

Birden bir kız çocuğunun sesini duydular.

"Sizi gözetlemek istemezdim." diyordu.

Caris şok olmuştu. Hemen suçlu suçlu Merthin'den ayrıldı. Kimin konuştuğunu görmek için arkasını döndü. Odanın öteki ucun-

daki bir sırada kucağında bir bebekle genç bir kadın oturuyordu. Ralph Fitzgerald'ın karısıydı bu.

"Tilly!" dedi Caris.

Tilly ayağa kalktı. Çok bitkin ve korkmuş görünüyordu.

"Sizi rahatsız ettiğim için çok özür dilerim." dedi.

Caris rahatlamıştı. Tilly rahibelerin okulunda okumuş, yıllarca manastırda kalmıştı, Caris'i de çok severdi. Tanık olduğu öpüşmeyi kimseye söylemeyeceğine güveni tamdı. Ama burada ne arıyordu?

"İyi misin?" diye sordu Caris.

"Biraz yorgunum." diye cevap verdi Tilly.

Sendeleyince Caris onu kolundan yakaladı. Bebek ağlamaya başladı. Merthin bebeği kucağına alıp çok biliyormuş gibi sallamaya başladı.

"Hişş, hişş, benim küçük yeğenim." diye fısıldıyordu bir yandan.

"Buraya nasıl geldin?" diye sordu Caris.

"Yürüdüm."

"Tench Hall'dan mı? Gerry kucağında?"

Bebek şimdi altı aylık olmuştu, taşınması hayli zordu.

"Üç gündür yoldayım."

"Aman Tanrım. Bir şey mi oldu?"

"Kaçtım."

"Ralph peşine düşmedi mi?"

"Düştü, Alan'la birlikte. Onlar önümden geçerken ben ormanda saklandım. Gerry çok usluydu, hiç ağlamadı."

Manzara, Caris'in boğazını düğümledi.

"Ama..." yutkundu. "Ama neden kaçtın?"

"Çünkü kocam beni öldürmek istiyor." dedi Tilly ve hıçkırarak ağlamaya başladı.

Caris onu oturttu, Merthin de bir kadeh şarap getirdi. Hıçkırıklarının dinmesini beklediler. Merthin Gerry'yi kollarında sallarken, Caris Tilly'nin yanına oturup kolunu omuzlarına sardı. Sonunda Tilly'nin ağlaması bitince Caris sordu.

"Ralph ne yaptı?"

Tilly başını salladı.

"Hiçbir şey. Sadece bana bakışlarından, beni öldürmek istediğini anlıyorum."

Merthin: "Keşke kardeşimin bunu yapmaya cesaret edemeyeceğini söyleyebilsem." dedi.

Caris: "Ama neden böyle korkunç bir şey yapmak istesin?" dedi.

"Bilmiyorum." dedi Tilly kederle.

"Ralph, William amcamın cenaze törenine gitmişti. Orada Londra'dan gelmiş Sir Gregory Longfellow adında bir adamla tanışmış."

"Onu tanıyorum." dedi Caris. "Çok zeki bir adamdır ama ben pek sevmem."

"Her şey ondan sonra başladı. Bence bu olanlar Gregory ile ilgili."

Caris: "Bu kadar yolu sadece hayal ettiğin bir şey için kucağında çocukla yürümemeliydin." dedi.

"Biliyorum, uyduruyormuşum gibi geliyor size ama, Ralph öylece oturup nefretle gözlerini bana dikiyor. Bir erkek karısına nasıl böyle bakabilir?"

"Her neyse, doğru yere gelmişssin." dedi Caris. "Burada güvendesin."

"Burada kalabilir miyim?" diye yalvardı Tilly. "Beni geri göndermeyeceksiniz, değil mi?"

"Elbette hayır." dedi Caris.

O anda Merthin'le göz göze geldi. Onun ne düşündüğünü biliyordu. Tilly'ye garanti vermekte çok acele ettiğini düşünüyordu. Kaçaklar genel prensip olarak kiliseye sığınabilirlerdi, ama bir manastırın bir şövalye karısını koruma altına almaya ve ondan saklamaya ne kadar hakkı olduğu tartışmalı bir konuydu. Üstelik Ralph'ın tek oğlu ve varisini Tilly'nin elinden almaya hakkı vardı. Yine de Caris sesinin olabildiğince kendinden emin çıkmasına gayret ederek: "İstediğin kadar burada kalabilirsin." dedi.

"Ah, çok teşekkür ederim."

Caris içinden verdiği sözü tutabilmeyi diledi.

"Hastanenin üst katındaki özel konuk odalarından birinde kalabilirsin." dedi.

Tilly'nin canı sıkılmış gibi görünüyordu.

"Ya Ralph gelirse?"

"Buna cesaret edemez. Ama kendini daha güvende hissetmek istersen Rahibe Cecilia'nın odasını verebilirim sana; rahibelerin yatakhanesinin en ucunda."

"Evet, lütfen."

Bir manastır hizmetlisi masayı hazırlamak üzere içeri girdi. Caris, Tilly'ye: "Seni yemekhaneye götüreyim." dedi.

"Rahibelerle birlikte yemek ye, sonra da yatakhaneye çıkıp biraz uzan. Dinlenmelisin." diyerek ayağa kalktı.

Birden başı döndü. Düşmemek için masanın kenarına tutundu. Hâlâ kucağında bebeği tutan Merthin endişeyle sordu: "Neyin var?"

"Şimdi düzelirim..." dedi Caris. "Sadece biraz yorgunum."

Sonra yere yığıldı.

Merthin'in bütün bedenini korkunç bir panik dalgası sardı. Bir an dondu kaldı. Caris şimdiye kadar hiç hastalanmamıştı, hiç kimseye muhtaç olmamıştı, hastaları tedavi etmeye çalışan Caris'ti. Onun da bir kurban olabileceğini aklı almıyordu.

Bu şok hali, göz açıp kapayıncaya kadar geçti. Korkusuyla boğuşmakta olan Merthin, bebeği annesine dikkatle uzattı.

Hizmetçi kız, masayı hazırlamayı bırakmış, donmuş gibi, yerde baygın yatan Caris'e dikmişti gözlerini. Merthin sakin ama aceleci bir sesle:

"Hastaneye koş, Başrahibe Caris'in hastalandığını söyle. Hemşire Oonagh'ı buraya getir. Haydi, şimdi git, koş." dedi.

Kız aceleyle uzaklaştı.

Merthin Caris'in yanına diz çöktü. "Beni duyabiliyor musun sevgilim?" dedi.

Yumuşacık, küçük elini avuçlarına alıp okşadı, sonra yanaklarına dokundu ve gözkapağını kaldırdı.

Tilly: "Vebaya yakalandı, değil mi?" diye sordu.

"Ama Tanrım!" diyerek Caris'i kollarına aldı.

İnce bir adamdı ama kereste ve inşaatlardan alışmıştı, ağır şeyleri bile rahatça kaldırabilirdi. Caris'i kolayca kaldırdı ve yavaşça masanın üstüne yatırdı.

"Ölme!" diye fısıldadı kulağına, "Lütfen, ölme."

Alnından öptü. Teni ateş gibi yanıyordu. Birkaç dakika önce sarıldıkları zaman hissetmişti bunu ama başka bir şey düşünemeyecek kadar heyecanlıydı o zaman. Belki bu yüzden çok ihtiraslıydı. Yüksek ateşin böyle etkiler yaptığını duymuştu.

Hemşire Oonagh geldi. Merthin o kadar minnettar oldu ki gözleri yaşardı. Genç bir rahibeydi. Adaylık dönemi biteli bir ya da iki yıl olmuştu henüz ama Caris onun çok yetenekli bir hemşire olduğuna inanıyor ve bir gün hastanenin yönetimini ona bırakmayı planlıyordu.

Oonagh, ağzını ve burnunu bir maskeyle kapatarak arkadan bağladı. Sonra Caris'in alnına dokundu.

"Hapşırdı mı?" diye sordu.

Merthin gözlerini silerek: "Hayır." diye cevap verdi.

Hapşırsaydı mutlaka fark ederdi çünkü hapşırık çok belirgin bir işaretti.

Oonagh, Caris'in elbisesinin yakasını açtı. Ortaya çıkan küçük göğüsleriyle Merthin'in gözüne acı verecek kadar kırılgan görünüyordu. Ama göğsünde morumsu siyah lekeler yoktu, çok sevindi. Oonagh elbiseyi yeniden kapattı. Caris'in burun deliklerine baktı.

"Kanama yok." dedi.

Sonra düşünceli bir şekilde nabzını saydı.

Birkaç dakika sonra Merthin'e bakarak: "Veba olmayabilir, ama ciddi bir hastalık olduğu kesin. Ateşi var, nabzı yüksek ve solunumu yavaş. Onu yukarı taşıyıp yatağına yatırın ve yüzünü gülsuyuyla silin. Yanına yaklaşan herkesin maske takması gerek, siz de dahil."

Ona bir keten parçası uzattı.

Merthin maskeyi bağlarken gözlerinden yaşlar boşanıyordu. Caris'i üst kata çıkardı, odasındaki yatağa yatırdı, üstünü başını düzeltti. Rahibeler gülsuyu ve sirke getirdiler. Merthin, Caris'in Tilly'yle ilgili talimatlarını bildirdi, onlar da genç anne ve bebeğini yemekhaneye götürdüler. Merthin Caris'in yanı başına oturdu. Gül-

suyundan ıslattığı bezle alnını ve yanaklarını siliyor, kendine gelmesi için dua ediyordu.

Sonunda kendine geldi. Gözlerini açtı, ne olduğunu anlamaya çalışarak kaşlarını çattı. Sonra merakla Merthin'e sordu.

"Ne oldu bana?"

"Bayıldın."

Doğrulmaya çalıştı.

"Sakin ol." dedi Merthin. "Hastasın. Muhtemelen veba değilsin ama ciddi bir biçimde hastasın."

Yorulmuş olmalıydı ki hiç itiraz etmeden başını yastığa bıraktı.

"Bir saat dinleneyim." dedi.

İki hafta yattı.

Üç gün sonra gözlerinin akı hardal rengine döndü. Hemşire Oonagh onun sarılık olduğunu söyledi. Bitkilerden hazırladığı bir karışımı balla tatlandırdıktan sonra günde üç kez Caris'e içirdi. Ateşi düştü ama hâlâ çok halsizdi. Her gün endişeyle Tilly'i soruyor, Oonagh da cevap veriyordu. Ama manastırda olup bitenleri kesinlikle anlatmıyordu çünkü bunun Caris'i yoracağını biliyordu. Caris de zaten karşı koyamayacak kadar güçsüzdü.

Merthin başrahip evinden ayrılmadı. Gündüzleri çağırsa duyabileceği uzaklıkta, alt katta oturuyor, çalışanları yapmakta ya da yıkmakta oldukları binalar hakkında talimatlar almak üzere oraya geliyorlardı. Geceleri Caris'in yanı başına bir yatak atıyor, orada tavşan uykusuna yatıyordu. Caris'in nefes alışının her değişmesinde ya da yatağın içinde her dönüşünde uyanıyordu. Lolla, yandaki odada uyuyordu.

Birinci haftanın sonunda Ralph göründü.

"Karım kayboldu." dedi başrahibin sarayının salonundan içeri girerken.

Merthin büyük bir taş tahta üzerinde yapmakta olduğu çizimden başını kaldırdı.

"Merhaba kardeşim." dedi.

Ralph her zamanki gibi hilekâr görünüyordu. Tilly'nin ortadan kaybolması konusunda duyguları karmakarışıktı. Hiçbir erkek karısının kendisini terk etmesini hazmedemezdi.

Belki benim duygularım da karışık diye düşündü Merthin suçlulukla. Sonuçta karısının onu terk etmesine yardımcı oldum.

Ralph bir sıraya oturdu.

"Şarabın var mı? Boğazım kurudu." dedi.

Merthin büfeye giderek ona bir kadeh şarap doldurdu. Aklından Tilly'nin nerede olduğu hakkında hiçbir fikri olmadığını söylemek geçti ama içgüdüleri kendi kardeşine, hem de bu kadar önemli bir konuda yalan söyleme fikrine karşı çıkıyordu. Hem Tilly'nin manastırda kalması uzun süre sır olarak saklanamazdı. Çok fazla rahibe, rahibe adayı ve çalışan onu burada görmüştü. Dürüst olmak her zaman en iyisidir diye düşündü Merthin. Çok özel durumlar dışında tabii. Elindeki kadehi Ralph'a uzatırken:

"Tilly burada, bebeğiyle birlikte manastırda." dedi.

"Ben de burada olabileceğini düşünmüştüm."

Ralph kadehini sol eliyle, kesik üç parmağının yerini göstere göstere kaldırdı. Büyük bir yudum aldıktan sonra:

"Sorun neymiş?" dedi.

"Senden kaçmış Ralph."

"Bana haber vermen gerekirdi."

"Haklısın. Bu konuda ben de kendimi kötü hissediyorum ama ona ihanet edemezdim. Senden çok korkuyordu."

"Neden onun tarafını tutuyorsun? Ben senin kardeşinim."

"Çünkü seni tanıyorum. Eğer bu kadar korkmuşsa mutlaka bir sebebi vardır."

"Saçma."

Ralph kızmış gibi görünmeye çalışıyordu ama hareketleri hiç inandırıcı değildi.

Merthin gerçekte onun neler hissettiğini merak etti.

"Onu ortada bırakamazdık." dedi Merthin. "Bizden sığınma istedi."

"Gerry benim oğlum ve tek varisim. Onu benden uzak tutamazsınız."

"Hayır, kesinlikle öyle bir şey yok. Eğer yasal yollara başvurursan kazanacağından da eminim. Ama sen de bir bebeği annesinden ayırmak istemezsin, değil mi?"

"Eğer Gerry eve dönerse o da gelir."

Doğru olabilirdi. Merthin Ralph'ı ikna etmek için başka bir yol bulmaya çalışırken Thomas, Alan Fernhill'i çekiştirerek içeri girdi. Tek eliyle Alan'ın kolunu, kaçmasını engellemek istiyormuş gibi sıkı sıkı tutmuştu.

"Üstüne vazife olmayan işlere burnunu sokarken yakaladım." dedi.

"Sadece etrafa bakınıyordum." diye itiraz etti Alan. "Manastırı boş sanıyordum."

"Gördüğün gibi boş değil." dedi Merthin.

"Bir rahip, altı rahip adayı, yirmi beş otuz tane de kimsesiz çocuğumuz var."

Thomas: "Ama manastırda değildi. Rahibelerin bölümündeydi."

Merthin kaşlarını çattı. Uzaktan rahibelerin okuduğu ilahinin sesi geliyordu. Alan'ın zamanlaması mükemmeldi. Bütün rahibeler ve adayla Sext ayini için katedralde toplanmışlardı. Bu saatte manastır binalarının çoğu terk edilmiş gibi olurdu. Muhtemelen Alan bir süredir kimse görmeden oralarda dolaşıyordu.

Yalnızca meraktan dolaşıyor olamazdı.

Thomas ekledi: "Neyse ki mutfak çalışanlarından biri görmüş de haber vermek için kiliseye geldi."

Merthin Alan'ın ne aradığını merak etmişti. Tilly'yi mi? Rahibe manastırından birini güpegündüz kaçırmaya cesaret edemezdi. Ralph'a dönerek sordu:

"Siz ikiniz neler planlıyorsunuz?"

Ralph da aynı soruyu Alan'a yöneltti.

"Ne yaptığını sanıyorsun sen?"

Merthin sesindeki kızgınlığın sahte olduğunu hemen fark etmişti.

Alan omuzlarını silkti.

"Sadece sizi beklerken etrafa bakınıyordum."

Hiç mantıklı bir mazeret değildi. İşi olmayan silahşörler, efendilerini ahırlarda ve meyhanelerde beklerlerdi, manastır binalarında değil.

Ralph: "Eee,...bir daha yapma." dedi.

Merthin, bu hikâyeyi sonuna kadar sürdüreceğini anladı. Üzülerek, ben ona dürüst davrandım ama o bana karşı dürüst değil diye düşündü. Sonra asıl önemli konuya döndü.

"Neden Tilly'i bir süreliğine burada bırakmıyorsun?" dedi Ralph'a. "Burada fevkalade iyi bakılır. Belki bir süre sonra senin ona bir kötülük yapmayacağını anlayınca, sana geri döner."

"Çok utanç verici bir şey bu."

"Hiç de değil. Asil kadınlar, dış dünyadan uzaklaşmak istedikleri zaman manastıra gelir, birkaç hafta kalırlar."

"Dul kaldıkları ya da kocaları savaşa gittiği zaman."

"Her zaman öyle olmaz."

"Belli bir sebep yoksa herkes ne der? Kocasından kaçmak istiyor demez mi?"

"Bunun neresi kötü? Sen de bazen karından uzaklaşmak isteyebilirsin."

"Belki de haklısın." dedi Ralph.

Merthin bu cevaba çok şaşırmıştı. Ralph'ın bu kadar kolay ikna olacağını ummuyordu. Şaşkınlığını yenmesi bir dakika sürdü. Sonra: "Tamamdır. Ona üç ay ver. Üç ay sonra gelip onunla konuşursun." dedi.

Merthin Tilly'nin asla yumuşamayacağını hissediyordu ama bu teklif krizi hiç olmazsa üç ay ertelemişti.

"Üç ay." dedi Ralph.

"Peki."

Gitmek üzere ayağa kalktı.

Merthin elini sıktı: "Annem ve babam nasıllar? Aylardır onları görmedim." dedi.

"Yaşlanıyorlar. Babam artık evden hiç çıkmıyor."

"Caris iyileşir iyileşmez ziyaretlerine geleceğim. Sarılığa yakalanmıştı, yavaş yavaş iyileşiyor."

"Geçmiş olsun dediğimi söyle."

Merthin kapıya kadar gidip Alan'la Ralph'ın uzaklaşmasını izledi. Çok huzursuz hissediyordu kendini. Ralph bir işler çeviriyordu ve bu kesinlikle Tilly'yi geri almakla ilgili değildi. Çizimlerinin başına döndü, uzun süre hiçbir şey görmeden, gözlerini çizgilere dikip oturdu.

İkinci haftanın sonunda Caris kesinlikle daha iyiydi. Merthin yorulmuştu ama çok mutluydu. İdamdan kurtulmuş bir adam gibi, Lolla'yı erkenden yatırdı ve ilk kez dışarı çıktı.

Ilık bir ilkbahar akşamıydı. Güneş ve sakin hava başını döndürdü. Kendi meyhanesi Bell, tadilat dolayısıyla kapalıydı. Ama Holly Bush iyi iş yapıyordu. Müşterilerin çoğu ellerinde koca bira kupaları ile meyhanenin önündeki sıralara oturmuşlardı.

Dışarda havanın tadını çıkarmak için sokaklara dökülmüş o kadar çok insan vardı ki Merthin birini durdurup bugünün bayram olup olmadığını sordu. Hastanedeyken günleri takip edememiş olabilirdi.

"Artık her gün bayram." dedi biri.

"Hepimiz vebadan öleceğimize göre çalışmanın anlamı ne? Haydi sen de bir bira iç."

"Hayır, teşekkür ederim." deyip yürüdü.

İnsanların çoğu karnavala gidiyormuş gibi giyinmişlerdi. Normal zamanda alamayacakları şık başlıklar, işlemeli tünikler vardı üstlerinde. Merthin bunların onlara miras kaldığını ya da zenginlerin ölülerinden aldıklarını tahmin etti. Sonuç kâbus gibi bir şey olmuştu; kirli saçların üstünde kadife şapkalar, altın işlemelerin üzerinde yemek lekeleri, yırtık pırtık pantolonların altında değerli taş kakmalı ayakkabılar...

İki adam baştan ayağa kadın giysileri giymişti, etekleri yerlere kadar uzundu, omuzlarına şallar almışlardı. Servetleriyle gösteriş yapan tüccar karıları gibi kolkola girmiş, anacaddede yürüyorlardı, kocaman elleri ve ayakları, çenelerinde sakalları onların erkek olduklarına şüphe bırakmıyordu. Merthin'in kafası karışmaya başlamıştı, artık kime, neye güveneceğini şaşırmıştı.

Hava iyice kararınca köprüden geçip Cüzam Adası'na gitti. Köprünün iki parçasının arasına, dükkânların ve meyhanelerin sıralandığı bir sokak inşa etmişti. İş bitmişti ama dükkânlarda kiracı yoktu. Serserilerden korumak için kapılara ve pencerelere tahtalar çakılmıştı. Adada tavşanlardan başka kimse yaşamıyordu. Merthin, binaların veba geçip Kingsbridge normale dönene kadar boş kalacağını tahmin ediyordu. Veba hiç gitmezse binalar da hiçbir zaman dolmayacaktı. Ama şu durumda dükkânlarını kiraya vermek Merthin'in en son düşündüğü şeydi.

Kapılar kapanmak üzereyken şehre döndü. White Horse meyhanesinde büyük bir parti veriliyormuş gibiydi. Bina ışıklarla donatılmıştı, kalabalık, binanın önündeki caddeyi bile doldurmuştu.

"Ne oluyor?" diye sordu Merthin.

"Genç Davey vebaya yakalanmış. Meyhaneyi miras bırakacak kimsesi yok, bu yüzden bütün birayı bedava dağıtıyor." dedi adam keyifle sırıtarak.

"İçebildiğin kadar iç, bedava."

O ve birçok adam aynı prensiple hareket ediyordu. Bir kısmı davul çalıyor, diğerleri dans ediyordu. Daire biçiminde toplanmış bir grup adamın neyi gizlediklerini görmek için omuzlarının üstünden baktı. Yirmi yaşlarında çok sarhoş bir kadın bir masanın üzerine eğilmişti ve adamın biri arkadan giriyordu. Ötekiler de sıranın kendilerine gelmesini bekliyorlardı. Merthin midesi bulanarak uzaklaştı. Boş fıçıların yarım yamalak gölgelediği binanın köşesinde zengin bir at tüccarı olan Ozzie Ostler'a ilişti gözü. Genç bir adamın önünde diz çökmüş, penisini ağzına almıştı. Bu yasalara aykırı bir davranıştı ve cezası ölümdü ama kimsenin aldırdığı yoktu. Evli ve halk meclisi üyesi olan Ozzie Merthin'le göz göze geldi ama yaptığı işi kesmedi hatta daha büyük bir şevkle devam etti. İzlenilmek onu daha da heyecanlandırmıştı sanki. Merthin hayretler içinde başını salladı. Meyhanenin tam önünde üzeri bir kısmı yenmiş yiyeceklerle dolu bir masa vardı: kızarmış etler, füme balıklar, pudingler ve peynirler... Bir köpek masanın üstüne çıkmış, köftelere yumulmuştu. Adamın biri güveç kâsesinin içine kusuyordu. Meyhanenin kapısının yanında Davey Whitehorse kocaman bir sandalyeye oturmuştu. Elinde büyük bir bardak dolusu şarap vardı. Bir yandan hapşırıyor,

bir yandan buram buram terliyordu ve burnundan kan sızıyordu, ama o hiç aldırmadan keyifle etrafına bakınıyor, eğlenenleri alkışlıyordu. Veba işini bitirmeden, kendi kendisini içkiyle öldürmek istiyor gibiydi.

Merthin'in midesi bulandı: Hızla oradan ayrılarak manastıra doğru yürüdü.

Caris'i kalkmış, giyinmiş olarak görünce çok şaşırdı.

"Daha iyiyim." dedi Caris.

"Yarın işimin başına döneceğim."

Merthin'in şüpheci bakışlarını görünce: "Hemşire Oonagh yapabileceğimi söyledi." diye ekledi.

"Birinin emirlerine uyduğuna göre normale dönmüş sayılmazsın." dedi.

Caris güldü. Görüntüsü ve gülüşü Merthin'in gözlerini yaşlarla doldurdu. İki haftadır hiç gülmemişti ve öyle anlar olmuştu ki Merthin onun gülüşünü bir daha hiç duyamayacağı korkusuna kapılmıştı.

"Nerelerdeydin?" diye sordu Caris.

Merthin kasabadaki yürüyüşünü ve gördüğü manzarayı anlattı.

"Hiçbiri ahlaksız insanlar değildi." dedi.

"Bundan sonra ne yapacaklarını merak ediyorum. Bütün yasaklar kalkınca birbirlerini mi öldürecekler?"

Mutfak çalışanlarından biri büyük bir kâse çorba getirdi akşam yemeği olarak. Caris dikkatle bir yudum aldı. Uzun bir süredir bütün yiyecekler midesini bulandırıyordu. Yine de pırasa çorbasını çok lezzetli buldu ve bir kâse içti.

Hizmetçi masayı temizledikten sonra Caris: "Hastayken ölüm hakkında çok düşündüm."

"Rahip istemedin ama."

"Hayatın boyunca iyi de olsan kötü de, bir son dakika değişikliğiyle Tanrı'yı kandıramazsın."

"Öyleyse?"

"Kendi kendime gerçekten pişman olduğum bir şey yapıp yapmadığımı sordum."

"Var mıymış?"

"Bir sürü. Kız kardeşimle iyi arkadaş olamadım. Çocuğum yok. Annemin öldüğü gün babamın bana verdiği kırmızı paltoyu kaybettim."

"Nasıl kaybettin?"

"Manastıra girerken yanıma almama izin vermediler. Sonra ne oldu bilmiyorum?"

"En büyük pişmanlığın ne?"

"İki tane var. Birincisi hastanemi yaptıramamış olmam, ikincisi seninle yatakta çok az zaman geçirmiş olmam."

Merthin kaşlarını kaldırdı.

"İkincisini kolaylıkla telafi edebiliriz."

"Biliyorum."

"Ya rahibeler ne der?"

"Hiç kimse artık hiçbir şeye aldırmıyor. Kendin de kasabanın durumunu gördün. Biz burada, manastırda ölümle uğraşmaktan modası geçmiş kuralları uygulamaya fazla özen göstermiyoruz. Joan ve Oonagh hastanenin üst katındaki özel odalardan birinde her gece birlikte uyuyorlar. Hiç önemi yok artık."

Merthin kaşlarını çattı.

"Hem bunu yapıp hem de gecenin bir yarısı kilise ayinlerine katılmaları biraz garip. Bu iki şey nasıl bir arada yürütülür?" dedi.

"Dinle, St.Luke, İncil'inde der ki: 'İki elbisesi olan birini, hiç elbisesi olmayana vermeli.' Peki Shiring Kontu sandık dolusu elbiseleriyle bu kuralı nasıl bağdaştırıyor? Herkes kilise öğretisinden kendi istediği dersi alıyor, işine gelmeyeni yok sayıyor."

"Ya sen?"

"Ben de öyle yapıyorum. Ama hiç değilse dürüstüm. Bu yüzden, bundan sonra seninle karın olarak yaşayacağım, eğer biri soru sormak cüretinde bulunursa, zor günler geçirdiğimizi söyleyeceğim." dedi.

Ayağa kalktı, gidip kapıyı sürgüledi.

"Zaten iki haftadır burada uyuyorsun. Artık taşınmana gerek yok."

"Kapıyı üstüme kilitlemene gerek yok." dedi Merthin gülerek. "Ben burada kalmaya gönüllüyüm zaten."

Caris'i kollarının arasına aldı.

Caris: "Bayılmadan birkaç dakika önce bir şeye başlamıştık. Tilly engel olmuştu."

"Çok ateşliydin."

"Bir bakıma hâlâ öyleyim."

"O zaman kaldığımız yerden devam edelim."

"Peki."

El ele tutuşup yukarı çıktılar.

71

Ralph ve adamları Kingsbridge'in kuzeyindeki ormanın içinde saklanmış bekliyorlardı. Aylardan mayıstı, günler uzundu. Gece olduğu zaman Ralph, diğerlerine, kendisi nöbet tutarken biraz kestirmelerini söyledi.

Yanında Alan Fernhill ve dört kiralık adam vardı. Bunlar Kral'ın ordusundan terhis edilmiş askerler, barış zamanı toplumda bir türlü kendilerine uygun bir yer bulamamış savaşçılardı. Alan onları Gloucester'daki Red Lion meyhanesinden bulmuştu. Ralph'ın kim olduğunu bilmiyorlardı ve onunla gün ışığında hiç karşılaşmamışlardı. Sadece kendilerine söyleneni yapacaklar, iş bittikten sonra paralarını alacaklardı. Soru sormak yoktu.

Ralph uyanıktı, otomatik olarak zamanın geçmesini izliyordu tıpkı Fransa'da Kral'la birlikteyken yaptığı gibi. Şunu anlamıştı. Ne zaman kaç saat geçtiğini dikkatle hesaplamaya çalışsa yanılıyordu, ama sadece tahmin ederse, aklına gelen şey doğru çıkıyordu. Keşişler, üzerinde saatler için işaret konmuş mumları kullanamıyorlardı zamanı ölçmek için ya da içinde kum veya su olan kum saati kullanır ve onların bir huniden damla damla akmasını izleyerek zamanı ölçerlerdi. Ama Ralph'ın kafasında daha iyi bir ölçüm şekli vardı.

Sütun gibi bir ağaca dayanmış, yaktıkları küçük ateşe gözlerini dikmiş, son derece sakin bir şekilde oturuyordu. Bulunduğu yerden, ağaçların altındaki çalılarda yaşayan küçük hayvanların seslerini, ara sıra da yırtıcı bir baykuşun ötüşünü dinliyordu. Harekete geçmeden önceki bekleme süresinde, hiç olmadığı kadar sakin olurdu.

Sessizlik, karanlık ve düşünmek için bol vakit vardı. İnsanların çoğunu gerginleştiren, tehlikenin yaklaştığını bilmek Ralph'ı hep sakinleştirirdi.

Bu geceki esas tehlike çatışma olasılığından kaynaklanmıyordu. Belki yumruk yumruğa bir dövüş söz konusu olabilirdi ama düşmanlar şişko kasabalılarla, çıtkırıldım keşişlerdi yalnızca. Esas tehlike, Ralph'ın tanınmasıydı. Yapmak üzere olduğu şey dehşet verici bir şeydi. İngiltere'de hatta Avrupa'daki her kilisede nefretle anılacaktı.

Lanetler yağdıranların başında, bu görevi kendisine veren Gregory Longfellow gelecekti. Eğer o alçağın Ralph olduğu gerçeği ortaya çıkarsa, bu sefer kesin asılacaktı.

Ama eğer başarırsa, Shiring Kontu olacaktı.

Gece yarısını iki saat geçtiğine karar verdiğinde ötekileri uyandırdı.

Adamlar bağlı atlarını orada bırakıp yürüyerek ormandan çıktılar ve şehre giden yolu tuttular. Alan, Fransa'da savaşırken de yaptığı gibi malzemeyi taşıyordu. Elinde kısa bir merdiven, bir kangal ip ve Normandiya'da şehir duvarlarına saldırırken kullandıklarından demir bir kanca, kemerine takılı bir taşçı keskisi ve bir de çekiç vardı. Bu aletlere gerek kalmayabilirdi ama tedbirli olmanın en iyisi olduğunu öğrenmişlerdi.

Alan ayrıca bir bohçada, sıkıca dürülüp iple bağlanmış birkaç tane de çuval taşıyordu.

Şehre yaklaştıklarında Ralph göz ve ağız yerlerinde delik olan kukuletaları dağıttı, herkes bunları taktı. Ralph ayrıca sol eline, üç eksik parmağının kimliğini tespit etmemesi için bir eldiven giymişti. Yakalanmadığı sürece tanınmasına imkân yoktu.

Hepsi, çizmelerinin üstüne, ayak seslerini boğmak için keçe torbalar geçirmiş, dizlerinden bağlanmışlardı.

Kingsbridge'e yapılan son düşman saldırısının üstünden yüzlerce yıl geçmişti. Güvenlik son derece gevşekti, özellikle de veba salgınından sonra. Yine de kasabanın güney kapısı sıkıca kapatılmıştı. Merthin'in büyük köprüsünün kasaba tarafındaki ucunda, sağlam ahşap bir kapısı olan taş bir nöbetçi kulübesi vardı. Nehir kasabayı ancak doğu ve güney taraflarında koruyabiliyordu. Kuzey ve batı

kesimlerinde köprüye gerek yoktu. Kasaba yıkık dökük bir duvarla korunuyordu. Ralph da işte bu yüzden kuzeyden yaklaşıyordu.

Duvarın dışında yoksul görünüşlü evler, kasap dükkânının önündeki köpekler gibi dizilmişti. Alan, takip edecekleri yolu birkaç gün önce Ralph'la birlikte Kingsbridge'e gelip Tilly hakkında soruşturma yaptıkları gün iyice incelemişti. Şimdi Ralph ve kiralık adamlar harap kulübelerin arasında ses çıkarmamaya çalışarak Alan'ı takip ediyorlardı. Varoşlardaki fakirler bile uyanırlarsa tehlikeli olabilirdi. Bir köpek havladı, Ralph hemen gerildi, birisi hayvana küfretti, sonra yine sessizlik oldu. Bir süre sonra duvarın yıkık olduğu bir yere geldiler, taşlara takılıp düşmeleri işten bile değildi. Sonra kendilerini depoların arasında olan bir geçitte buldular. Geçit doğrudan kasabanın kuzey kapısının içine açılıyordu. Ralph kapıdaki kulübede bir nöbetçi olduğunu biliyordu. Altı adam sessizce yaklaştılar. Duvarların içinde oldukları halde, nöbetçi onlara sorular sorabilir, aldığı cevaplardan tatmin olmazsa bağırarak yardım isteyebilirdi. Ama Ralph'ın şansına nöbetçi uyuyakalmıştı. Taburenin üstüne oturmuş kulübenin kenarına dayanmış uyuyordu. Yanı başındaki rafın üzerinde bir mum titreyerek yanıyordu.

Buna rağmen Ralph adamın uyanma riskini göze almamaya karar verdi. Ayaklarının ucuna basarak yaklaştı, kulübeye yaslanarak, uzun bir bıçakla adamın boğazını kesti. Nöbetçi uyandı, acıyla haykırmaya çalıştı ama ağzından sadece kan boşandı. Tam yere yığılırken Ralph onu yakaladı ve kendinden geçene kadar öylece tuttu. Sonra ölü vücudu kulübenin duvarına fırlattı.

Bıçağını, ölünün tüniğinde temizledikten sonra kınına soktu.

Girişi kapatan çift kanatlı geniş kapının içinde adam boyunda küçük bir kapı daha vardı. Ralph acil bir kaçış için lazım olabilir diye küçük kapının sürgüsünü açtı.

Altı adam, manastıra giden yol boyunca sessizce yürüdüler.

Ay yoktu. Ralph bunun için bu geceyi seçmişti, sadece yıldızların ışığı vardı. Yolun iki tarafındaki evlerin üst kat pencerelerine endişeyle baktı. Uykusu kaçanlar pencereden bir baksala, kesinlikle uğursuz bir iş yapmakta olan altı maskeli adamı rahatlıkla görebilirlerdi. Neyse ki hava henüz pencereler açık yatacak kadar ısınmamıştı, kepenkle sıkı sıkı kapalıydı. Yine de Ralph pelerininin kuku-

letasını başına geçirdi, olabildiği kadar aşağı çekti. Böylece yüzünü kapatacağını, maskesini gizleyeceğini umuyordu, sonra ötekilere de aynı şeyi yapmalarını işaret etti.

Burası ergenliğinin geçtiği kasabaydı, bütün sokaklar tanıdıktı. Ralph nerede olduğunu kesin olarak bilmese bile kardeşi Merthin de burada yaşıyordu.

Anacaddeden aşağı doğru yürüdüler, Holly Bush'un önünden geçtiler. Meyhane saatler önce kapanmıştı. Katedral tarafına döndüler. Girişte demirle takviye edilmiş ahşap bir kapı vardı ama hep açık dururdu, yıllardır kapanmamıştı. Öyle ki menteşeleri paslanmış ve yerlerinden çıkmışlardı.

Hastanenin pencerelerinde soluk ışık dışında manastır kapkaranlıktı. Ralph, keşiş ve rahibelerin derin uykuda oldukları zamanı iyi hesaplamıştı. Bir ya da iki saat içinde şafak sökmeden önce başlayıp biten Matin ayini için kalkacaklardı.

Manastırı iyice incelemiş olan Alan, grubu kilisenin kuzey tarafına götürdü. Sessizce mezarlığı ve başrahibin sarayını geçtiler, sonra katedralin doğu ucunu nehir kıyısından ayıran dar kara parçasına yöneldiler. Alan kısa merdiveni, boş bir duvara dayadı ve fısıldadı.

"Rahibelerin binası. Beni takip edin."

Duvara tırmanıp çatıya çıktı. Ayakları kiremitlerin üzerinde çok az ses çıkarıyordu. Herkesi uyandırabilecek bir gürültü çıkarması mümkün demir kancayı kullanmak zorunda kalmadığına memnun olmuştu.

Ötekiler onu takip etti. En son Ralph çıktı. İçerde, teker teker yumuşak sesler çıkararak çatıdan dikdörtgen avlunun çimenlerine atladılar. Ralph, ihtiyatla etrafındaki taş sütunlara baktı. Kemerler, gözlerini dikmiş bakan gardiyanlar gibi geldi bir an, ama hiçbir şey kımıldamıyordu. Ayrıca, keşiş ve rahibelerin köpek beslemelerine izin verilmemesi de çok işlerine yaramıştı.

Alan, onları koyu gölgeli yan yoldan geçirerek ağır bir kapının önüne getirdi.

"Mutfak." diye fısıldadı.

Oda, büyük bir ateşten geriye kalmış közlerin ışığıyla hafifçe aydınlanmıştı.

"Çok dikkatli olun, tencereleri devirmeyin."

Ralph, gözleri alacakaranlığa alışana kadar bekledi. Kısa bir süre sonra büyük masayı, fıçıları ve bir yığın pişirme gerecini seçebildi.

"Kendinize oturacak ya da uzanacak bir yer bulun. Rahat edebileceğiniz bir yer olsun." dedi adamlara.

"Çünkü herkes kalkıp kiliseye gidene kadar buradayız."

Bir saat sonra, mutfaktan dışarıyı gözetleyen Ralph, yatakhaneden çıkıp manastır binalarının arasından katedrale doğru yürüyen rahibe ve adayları saydı. Bazılarının ellerinde kemerli tavana garip gölgeler bırakan lambalar vardı.

"Yirmi beş." diye fısıldadı Alan'a.

Beklediği gibi aralarında Tilly yoktu. Ziyaretçi asilzade hanımlardan gece yarısı ayinlerine katılmaları beklenmezdi.

Hepsi gözden kaybolduktan sonra Ralph harekete geçti, ötekiler arkada kaldılar.

Tilly'nin uyuyabileceği iki yer vardı. Biri hastane, öteki rahibelerin yatakhanesiydi. Ralph onun kendisini yatakhanede daha güvende hissedeceğini tahmin ettiğinden önce oraya yöneldiler.

Taş merdivenleri dikkatle çıktı, hâlâ çizmelerinin üstünde keçe torbalar vardı. Usulca yatakhaneye süzüldü. İçerde bir tek mum yanıyordu. Bütün rahibelerin kilisede olduklarını umuyordu. Başka insanların, durumu karıştırmasını istemiyordu. Bir ya da iki rahibe hastalık ya da sadece tembellikten yatakhanede kalmış olabilirdi. Ama oda bomboştu. Tilly bile yoktu. Tam geri dönecekken odanın uzak ucundaki kapıyı fark etti.

Mumu eline alıp yatakhaneyi boydan boya geçti ve sessizce kapıdan içeri süzüldü. Titrek ışık karısının yastığın üzerindeki genç başını aydınlattı. Saçları yüzünün etrafına dağılmıştı. O kadar masum ve güzel görünüyordu ki Ralph bir an vicdan azabı duydu, sonra kendisiyle parlak geleceği arasında bir engel olduğu için ondan nasıl nefret ettiğini hatırlattı kendi kendine.

Oğlu, bebek Gerry, Tilly'nin yanı başında bir sepetin içinde, gözleri kapalı, ağzı aralık huzur içinde uyuyordu.

Ralph hızlı bir hareketle yaklaştı, sağ elini sertçe Tilly'nin ağzına kapattı. Onu hem uyandırmış, hem de ses çıkarmasını engellemişti.

Tilly gözlerini açtı ve dehşetle baktı.

Ralph mumu yere koydu. Cebinde bir sürü ufak tefek şey vardı; kumaş parçaları, deri kaytanlar gibi. Tilly'nin ağzına sesi çıkmasın diye bir parça kumaş parçası tıktı. Maskesi ve eldivenine rağmen Tilly'nin kendisini tanıdığını hissetti. Oysa ağzını bile açmamıştı. Belki köpekler gibi kokusundan tanımıştı onu. Önemli değildi. Nasıl olsa kimseye söyleyemeyecekti.

Tilly'nin ellerini ve ayaklarını deri şeritlerle bağladı. Şimdilik mücadele etmiyordu, ama biraz sonra edecekti. Tıkacının sağlam olup olmadığını kontrol etti, sonra oturup beklemeye başladı.

Kiliseden gelen ilahi seslerini duyabiliyordu. Koroda kadın sesleri çoğunluktaydı arada da onlara ayak uydurmaya çalışan bir iki erkek sesi vardı. Tilly irileşmiş, yalvaran gözlerle Ralph'a bakıyordu. Yüzünü görmemek için Tilly'i yüzükoyun çevirdi.

Tilly, Ralph'ın kendisini öldüreceğini tahmin etmişti. Aklını okumuştu adeta. Büyücü olmalıydı. Belki de bütün kadınlar büyücüydü. Bir şekilde kafasında planladığı andan itibaren Tilly, niyetini biliyordu. Özellikle akşamları onu izlemeye başlamıştı. Ne yaparsa yapsın, korku dolu gözleri onu odanın her tarafında takip ediyordu. Geceleri o uyurken yanında tedbirli ve uyanık olarak yatıyor, sabahları her zaman ondan önce kalkmış oluyordu. Zaten birkaç gün sonra da ortalıktan kaybolmuştu. Ralph ve Alan onu aramışlar ama bulamamışlardı. Sonra Tilly'nin Kingsbridge Manastırı'na sığındığı dedikodusunu duymuşlardı.

Bu da Ralph'ın planlarına çok uymuştu.

Bebek uykusunda, sesli sesli nefes almaya başladı. Ralph ağlayacağından korktu. Ya rahibeler gelirse ne olacaktı? Ralph durumu şöyle bir gözden geçirdi. Rahibelerden bir ya da ikisi Tilly'nin yardıma ihtiyacı olup olmadığına bakmak için içeri girebilirlerdi. O zaman onları öldürmeye karar verdi. Bu ilk olmayacaktı. Fransa'da bir sürü rahibe öldürmüştü.

Sonunda rahibeler yatakhaneye döndüler.

Alan'ın onları mutfaktan gözetleyip sayıyor olması gerekiyordu. Herkes içeri girdiğinde Alan ve öteki dört adam kılıçlarını çekerek harekete geçeceklerdi.

Ralph Tilly'yi ayağa kaldırdı. Yüzü gözyaşlarından sırılsıklamdı. Arkası kendisine dönük olacak şekilde çevirdi, sonra koluyla beline sarılarak kalçasının üzerine yerleştirdi. Kuş gibi hafifti.

Uzun hançerini çıkardı. Dışarda bir erkek sesinin: "Sesinizi çıkarmayın, yoksa ölürsünüz." dediğini duydu.

Alan'dı. Maskesi sesini boğuklaştırmış olsa bile Ralph onu tanımıştı.

Çok kritik bir andı. Öteki binalarda da başka insanlar vardı -hastanede hastalar ve rahibeler, kendi bölümlerinde keşişler- Ralph onların da karışıp işlerini zorlaştırmalarını istemiyordu.

Alan'ın bütün uyarılarına rağmen bir iki korku çığlığı, hayret ünlemi duyuldu, ama çok yüksek değildi. Şimdiye kadar her şey yolunda gitmişti.

Ralph odanın kapısını ardına kadar açtı, kalçasının üstünde taşıdığı Tilly ile yatakhaneye girdi.

Rahibelerin lambaları odayı oldukça aydınlatıyordu. Yatakhanenin öteki ucunda Alan, bir kadını yakalamış, Ralph'ın Tilly'e yaptığı gibi bıçağını boğazına dayamıştı. Alan'ın arkasında iki adam daha vardı. Öteki iki kiralık adam da merdivenin alt başında nöbette olmalıydılar.

"Beni dinleyin!" dedi Ralph.

Sesini duyunca Tilly çırpınmaya başladı. Tanımıştı kocasını. Ama, başkaları tanımadığı sürece önemi yoktu.

Korku dolu bir sessizlik oldu.

Ralph sordu: "Hanginiz hazine sorumlusu?"

Hiç kimse cevap vermedi.

Ralph bıçağını Tilly'nin boğazına hafifçe bastırdı. Tilly çırpınmaya başladı, ama o kadar ufak tefekti ki Ralph onu kolayca zaptedebiliyordu. Onu öldürmenin tam zamanı diye düşündü Ralph ama durakladı. Birçok insanı öldürmüştü, çok sayıda kadın ve erkek, ama şu anda, kucaklayıp öptüğü, seviştiği bir vücuda, çocuğunu doğurmuş olan kadına bıçağını saplamak korkunç bir şey gibi geliyordu.

Hem, eğer öldürülen bir rahibe olursa öteki rahibelerin daha fazla etkileneceğini düşündü.

Alan'a başıyla işaret etti.

Tek bir darbeyle Alan tuttuğu rahibenin boğazını kesti. Kan, boğazından yerlere fışkırdı.

Birileri çığlık attı.

Bu sadece bir haykırma ya da sıradan bir çığlık değildi. Ölüyü bile yerinden kaldıracak kadar kuvvetli bir dehşet feryadıydı. Daha devam edecekti ama kiralanan adamlardan biri koşup çığlık atan rahibenin başına kuvvetle vurdu, kadın kendinden geçerek yere yığıldı, başından akan kan yanaklarından aşağı süzülüyordu.

Ralph yeniden sordu: "Hanginiz hazine sorumlusu?"

Matins ayini için çanlar çaldığında Merthin kısa bir süre için uyandı, Caris yataktan kalktı. Her zamanki gibi öteki tarafa dönerek uyumaya devam etti, öyle ki Caris döndüğünde sanki bir iki dakikalığına uzaklaşmış gibi geldi. Caris yatağa geri döndüğünde üşümüştü, Merthin onu kendine çekerek kollarını vücuduna sardı. Çoğunlukla bir süre uyumaz, konuşurlardı ya da yeniden uykuya dalmadan önce sevişirlerdi.

Caris bedenini Merthin'inkine yasladı. Göğüsleri onun göğsünde eziliyordu. Merthin alnından öptü. İyice ısındığı zaman, elini bacaklarının arasına uzatıp yumuşak tüylerini okşadı.

Ama Caris konuşmak istiyordu.

"Dünkü dedikoduyu duydun mu? Kasabanın kuzeyindeki ormanda kanun kaçakları varmış."

"Biraz uydurmuşlar gibi geldi bana."

"Bilmiyorum. O tarafta duvarlar yıkıntı halinde."

"İyi de ne çalacaklar? İstedikleri her şey zaten onların. Et isteseler tarlalarda başıboş otlayan binlerce koyun ve sığır var, hiç kimse sahip çıkmıyor."

"İşte bu yüzden garip ya."

"Bu günlerde hırsızlık yapmak, çitten uzanıp komşunun havasını solumak gibi bir şey."

Caris içini çekti.

"Üç ay önce, bu korkunç vebanın artık bittiğini sanmıştım."

"Ne kadar daha insanımızı kaybettik?"

"Paskalya'dan bu yana bin kişiyi gömdük."

Merthin doğru olduğunu tahmin ediyordu.

"Öteki kasabalarda da durum aşağı yukarı aynıymış."

Caris başını salladı, saçları Merthin'in omzunu gıdıkladı.

"Bence İngiltere'nin nüfusunun hemen hemen dörtte biri ölmüştür."

"Ve papazların yarısı."

"Çünkü her ayinde çok fazla insanla temas halindeler. Bundan kaçınmaları çok zor."

"Bu yüzden kiliselerin yarısı kapalı."

"Bana sorarsan iyi oldu. Kalabalığın, vebayı her şeyden daha hızlı yaydığına inanıyorum."

"Her neyse, insanların çoğu dine olan saygılarını yitirdiler."

Caris'e göre bu büyük bir trajedi sayılmazdı.

"Belki bu arada anlaşılması güç ilaçlara güvenmekten vazgeçerler de gerçekten tedavilerin işe yaradığını düşünmeye başlarlar."

"Bunu sen söylüyorsun, oysa sıradan insanların hangisinin gerçek tedavi, hangisinin uydurma ilaç olduğunu anlamaları zor."

"Sana dört kural söyleyebilirim."

Merthin karanlıkta gülümsedi. Her zaman bir listesi bulunurdu.

"Peki." dedi.

"Bir: Eğer bir rahatsızlık için düzinelerce ilaç varsa hiçbirinin işe yaramadığına emin olabilirsin."

"Neden?"

"Çünkü bir tanesi işe yarıyorsa insanlar ötekileri akıllarına bile getirmez."

"Mantıklı."

"İki: Bir ilaç sadece tadı kötü olduğu için iyi ilaç sayılmaz. Örneğin çiğ çalıkuşu beyni, boğaz ağrısına hiçbir şey yapamaz, oysa bir fincan sıcak ballı su insanı rahatlatır."

"Bunu öğrendiğim iyi oldu."

"Üç: İnsan ya da hayvan dışkısı hiçbir zaman hiç kimseye ya da hiçbir şeye iyi gelmez. Durumu daha da kötüleştirir."

"Bunu duyduğuma sevindim."

"Dört: Eğer ilaç hastalığın kendisine benziyorsa -örneğin, ardıç kuşunun benekli tüylerinin rengi için, koyun çişinin de sarılık için kullanılması- muhtemelen hayal ürünü bir saçmalıktır."

"Bu konuda kitap yazmalısın."

Küçümseyen bir edayla:

"Üniversiteler eski metinleri tercih eder."

"Üniversite öğrencileri için bir kitap yaz demiyorum, senin gibi insanlar, rahibeler, ebeler, berberler ve şifacı kadınlar için bir kitap kastediyorum."

"Ebelerle şifacı kadınlar okuma yazma bilmez."

"Bazıları bilir, bilmeyenlerin de kendilerine okuyacak yakınları vardır."

"Veba konusunda yapılacak olan şeyleri anlatan küçük bir kitapçık olsa, insanların çok işine yarardı."

Birkaç dakika düşündü.

Sessizliğin içinde bir çığlık duydular.

"Neydi o?"

"Baykuşa yakalanmış soreks sesine benziyor."

"Hayır, değil." dedi Merthin ve yataktan kalktı.

Rahibelerden biri öne doğru çıkarak, Ralph'a döndü. Çok gençti, siyah saçlı, mavi gözlüydü.

"Lütfen Tilly'nin canını yakmayın." diye yalvardı.

"Ben hazine sorumlusu Hemşire Joan'ım. Ne isterseniz vermeye hazırız, yeter ki bu vahşeti durdurun."

"Ben Tam Hiding." dedi Ralph.

"Rahibelerin hazine odasının anahtarları nerede?"

"Burada, kemerimde."

"Buraya getir."

Joan duraksadı. Belki de Ralph'ın hazine odasının nerede olduğunu bilmediğini sezinlemişti. Araştırma gezilerinde yakalanmadan önce manastırı neredeyse baştan aşağı araştırmıştı. İçeri giriş yollarını saptamış, mutfağın saklanmak için iyi bir yer olduğunu

belirlemiş ve rahibelerin yatakhanesinin yerini öğrenmişti, ancak hazine odasını bulamamıştı. Açıkçası Joan da yerini açıklamak istemiyordu.

Ralph'ın kaybedecek zamanı yoktu. O korkunç çığlığı kimlerin duyduğunu bilemiyordu. Bıçağının ucunu, kan çıkıncaya kadar Tilly'nin boğazına bastırdı.

"Hazine odasına gitmek istiyorum!" dedi.

"Peki sadece Tilly'nin canını yakmayın. Size yolu göstereceğim."

"Ben de öyle yapacağınızı düşünmüştüm."

Kiralık adamların ikisini rahibelerin sessiz durmasını sağlamak için yatakhaneye bıraktılar. Ralph ve Alan yanlarına Tilly'yi alarak Joan'ın arkasından merdivenlerden indiler. Manastır binalarına doğru yürüdüler.

Merdivenlerin dibinde öteki iki adam, bıçaklarıyla üç rahibeyi hareketsiz hale getirmişlerdi. Ralph onların hastanede nöbetçi hemşireler olduklarını, çığlığın nedenini araştırmak için geldiklerini tahmin etti. Bir bakıma memnun olmuştu. Bir tehlike daha bertaraf edilmişti. Ama keşişler neredeydi?

Üç rahibeyi yatakhaneye, ötekilerin yanına gönderdi. Adamlardan birini nöbetçi bırakıp ötekini yanına aldı.

Joan onları yemekhaneye götürdü. Yemekhane, yatakhanenin tam altında, zemin kattaydı. Lambasının titrek ışığı, yemek masalarını, sıraları, bir kürsü ve İsa'yı bir düğün töreninde gösteren bir duvar resmini hafifçe aydınlatıyordu.

Odanın öteki ucunda Joan bir masayı çekerek yerdeki kapak şeklindeki kapıyı meydana çıkardı. Dik duran kapılarda olduğu gibi normal bir anahtar deliği vardı. Anahtarı kilide sokarak çevirdi ve kapak kapıyı kaldırdı. Dar, spiral taş merdivenler göründü. Merdivenlerden aşağı indi. Ralph da kiraladığı adamı nöbetçi bırakıp, beceriksizce taşıdığı Tilly ile merdivenlerden indi. Alan arkasından geliyordu.

Ralph merdivenlerin sonuna geldiğinde tatmin olmuş bir ifadeyle etrafına bakındı. Burası kutsalların kutsalı, rahibelerin gizli odasıydı. Zindan gibi, bunaltıcı bir yeraltı odasıydı. Ama biraz daha düzgün inşa edilmişti. Duvarlar yontma kare taşlardandı, katedralde kullanılanların aynısıydı. Yer de sık kaldırım taşlarıyla özenle

döşenmişti. Hava soğuk ve kuruydu. Ralph, Tilly'i ayakları bağlı tavuk gibi yere bıraktı. Odanın büyük bir kısmı kocaman kapaklı bir sandık tarafından işgal edilmişti. Kutu, bir dev için yapılmış bir tabuta benziyordu, duvardaki bir halkaya zincirle bağlanmıştı.

Başka fazla bir şey yoktu, iki tabure, bir yazı masası, parşömen rulolarının durduğu bir raf -muhtemelen manastırın hesaplarıydı- vardı. Duvardaki iki kancada iki kalın palto asılıydı. Ralph bunların haznedar ve yardımcısı tarafından kışın soğuk aylarında çalışırken kullanıldığını tahmin etti.

Sandık, merdivenlerden indirelemeyecek kadar büyüktü. Muhtemelen parçalar halinde getirilmiş ve burada monte edilmişti. Ralph kilidi işaret etti, Joan belindeki başka bir anahtarla onu da açtı.

Ralph içeri baktı. İçerde yirmiden fazla parşömen rulosu vardı, bunlar bütün sözleşmeler, manastırın sahip olduğu mülklerin tapuları, içinde mücevher kakmalı süslemelerin bulunduğu bir yığın deri çantaydı. Ayrıca muhtemelen içinde para bulunan küçük bir sandık daha vardı.

Bu noktada Ralph çok dikkatli davranmak zorundaydı. Asıl hedefi bu sözleşmelerdi ama kimsenin bunu bilmesini istemiyordu. Hem çalacak hem de çalmamış gibi yapacaktı.

Joan'a küçük sandığı da açmasını emretti. İçinde birkaç altın para vardı. Bu kadar az para olduğunu görünce çok şaşırmıştı. Belki daha fazlası bu odada bir yerlerde gizlenmişti, muhtemelen duvar taşlarının arkasına. Bir yandan düşünmeye devam ediyordu. Tek ilgilendiği şey paraymış gibi yaptı, kutunun içindeki altınları kemerindeki keseye boşalttı. Bu arada beraberinde getirdiği büyük çuvallardan birini açtı, katedral süslemelerini içine doldurmaya başladı.

Joan'ın yaptıklarını yeterince gördüğüne kanaat getirince, onu merdivenlerin başına gönderdi.

Tilly hâlâ oradaydı, dehşetten irileşmiş gözlerle onu izliyordu, ama artık ne gördüğünün hiç önemi yoktu. Nasıl olsa kimseye anlatma şansı yoktu.

Ralph başka bir çuvalı açtı ve elinden geldiğince çabuk parşömen rulolarını içine doldurmaya başladı.

Her şeyi aldıktan sonra Ralph, Alan'a çekiç ve keski ile tahta sandıkları kırmasını söyledi. Askıdan yün pelerinleri aldı, bohça

gibi katladı ve mum alevinin ucunu bu bohçaya tuttu. Yün kumaş hemen alev aldı. Sandıklardan çıkan tahtaları yanan yün kumaşın üstüne yığdı. Kısa bir süre sonra şenlik ateşine dönüştü küçük yangın, duman boğazını yaktı. Tilly'ye baktı, zavallı kız, yerde çaresiz bir halde yatıyordu. Bıçağını çekti. Sonra bir kez daha durakladı.

Başrahibin sarayından doğrudan papazlar meclisi binasına açılan küçük bir kapı vardı, burası da katedralin kuzey kanadı ile bağlantılıydı. Merthin ve Caris çığlığın kaynağını araştırmak için bu yolu tercih etmişlerdi. Meclis binası boştu, kiliseye girdiler. Ellerindeki tek mum, bu geniş mekânı aydınlatamayacak kadar küçüktü, kilisenin tam ortasında durup dikkatle etrafı dinlediler.

Bir anahtar tıkırtısı duydular.

Merthin seslendi: "Kim var orada?" ve sesi korkudan titrediği için çok utandı.

"Rahip Thomas." diye verilen cevabı duydular.

Ses güney kanadından geliyordu. Bir dakika sonra Thomas, mumun ışığında belirdi.

"Bir çığlık duyar gibi oldum." dedi.

"Biz de öyle. Ama kilisede kimse yok."

"Etrafı araştıralım."

"Ya çocuklarla aday keşişler?"

"Onlara uyumaya devam etmelerini söyledim."

Güney kanadından geçip keşişlere ayrılan binalara girdiler. Yine hiç kimseyi görmediler, hiçbir şey duymadılar. Buradan, mutfak kilerlerinin arasındaki bir geçitten hastaneye geçtiler. Hastalar her zamanki gibi yataklarında yatıyor, kimi uyuyor, kimi acıyla hırlıyordu. Merthin bir dakika sonra hastanede hiç rahibe olmadığını fark etti.

"Çok garip." dedi Caris.

Çığlık buradan gelmiş olabilirdi ama acil bir durum ya da herhangi bir sorun olduğuna dair herhangi bir iz yoktu.

Sonra mutfağa gittiler, bekledikleri gibi burası da terk edilmişti.

Thomas, sanki bir koku almaya çalışıyormuş gibi derin derin havayı kokladı.

Merthin: "Ne oldu?" diye sordu. Fısıldayarak konuşuyordu.

"Keşişler temizdir." diye mırıldanarak cevap verdi Thomas. "Buraya pis birileri gelmiş."

Merthin herhangi bir olağadışı koku alamamıştı. Thomas tezgâhtan aşçının et ve kemik kesmek için kullandığı satırlardan birini aldı.

Mutfak kapısına gittiler. Thomas sol kolunu, uyarmak amacıyla kaldırdı, ötekiler oldukları yerde durdular. Rahibe manastırından soluk bir ışık görünüyordu. Kendilerine yakın uçtaki bir girintiden geliyor gibiydi ışık. Uzaktaki bir mumun yansıması olduğunu tahmin etti Merthin. Rahibelerin yemekhanesinden geliyor olabilirdi ya da yatakhaneye çıkan merdivenlerden. Belki de ikisinden birden geliyordu.

Thomas sandaletlerini çıkardı, ve ilerledi, çıplak ayakları döşeme taşları üzerinde hiç ses çıkarmıyordu. Binanın gölgeleri içinde kayboldu. Merthin göz ucuyla Thomas'ın duvarı takiben ilerlediğini fark etti.

Birden baygın ama keskin bir koku geldi Merthin'in burnuna. Thomas'ın mutfakta kokladığı kirli vücut kokusuna benzemiyordu, farklı ve yeni bir şeydi.

Bir dakika sonra Merthin bunun duman olduğunu anladı.

Thomas da bu kokuyu almış olmalıydı, çünkü duvara dayanarak olduğu yerde donakalmıştı.

Görünmeyen biri bir sürpriz yapmıştı, sonra bir gölge girintiden, manastır binasının duvarına doğru bir adım attı. Zayıf ışıkta bütün başını ve yüzünü kukuleta gibi bir şeyle örtmüş bir adamın silüeti fark ediliyordu. Adam yemekhanenin kapısına doğru yöneldi.

Thomas, satırı gölgeye doğru savurdu.

Satır karanlıkta bir an parlayarak, sanki bir insan vücuduna rastlamış gibi güm diye bir ses çıkardı. Adam dehşet ve acıyla haykırdı. Yere düşerken Thomas satırla bir kez daha vurdu. Adam cansız bir gümlemeyle döşeme taşlarının üstüne yığıldı.

Merthin'in yanı sıra Caris de korkuyla nefesini tuttu.

Merthin ön tarafa doğru koştu.

"Neler oluyor?" diye bağırdı.

Thomas ona dönerek, satırla "geri dön" işareti yaptı. Fısıldayarak: "Ses çıkarma." dedi.

Bir anda ışık değişti. Manastır binaları bir yangının parlak alevleriyle aydınlandı.

Ağır yük taşıyan bir adamın yemekhaneden koşarak çıktığını gördüler. İriyarı bir adam, bir elinde çuval, ötekinde yanan bir meşale taşıyordu. Hayalete benziyordu, sonra Merthin onun göz ve ağız yerleri delik bir tür kukuleta giymiş olduğunu fark etti.

Thomas koşan adamın önüne çıktı, satırını kaldırdı. İndiremeden, adam Thomas'a gülle gibi çarptı, Thomas adeta uçtu. O hızla Thomas bir sütuna çarptı, başı taşa çarpmış gibi bir çatırtı duyuldu. Yere yığıldı, kendinden geçmişti. Koşan adam da dengesini kaybetmiş, dizlerinin üstüne düşmüştü.

Caris Merthin'i iterek Thomas'ın yanına diz çöktü.

Hepsi de kukuletalı birkaç adam daha gördü, ellerinde meşaleler vardı. Merthin, ikisinin yemekhaneden, diğerlerinin yatakhane merdivenlerinden geldiklerini tahmin etti. Aynı anda ağlaşan, haykıran kadın sesleri duyuldu. Bir anda büyük bir kaos oluştu.

Merthin hemen Caris'in yanına koştu, koşuşanların ayakları altında kalmaması için vücuduyla onu korumaya çalıştı.

Saldırganlar yerde yatan arkadaşlarının yanına geldiklerinde o kadar acele içinde olmalarına rağmen hepsi de durakladılar, gördüklerinin şokuyla donakalmışlardı. Meşalelerin aydınlığında, boğazının boydan boya kesilmiş, kanının taş zemine sıçramış olduğunu gördüler. Öldüğüne hiç şüphe yoktu. Başlarını sağa sola çevirerek etraflarına bakındılar, kukuletalarının deliklerinden bakan gözleriyle deredeki balıklara benziyorlardı.

Bir tanesinin gözü, yerde Thomas'la Caris'in yanı başında duran, üzerinde kan izleri olan satıra ilişti. Ötekilere de gösterdi işaretle. Sonra bir öfke dalgasıyla kılıcını çekti.

Merthin Caris için çok korktu. Bir adım atarak kılıçlı adamın dikkatini üzerine çekti. Adam bu kez Merthin'e döndü ve kılıcını kaldırdı. Merthin, adamı Caris'ten uzaklaştırmaya çalışarak geri çekildi, Caris'i sağlama alınca, kendisi için korkmaya başladı. Kor-

kudan titreyerek geri geri yürürken, ölen adamın kanına basarak kaydı. Ayakları yerden kesildi, boylu boyunca yere serildi.

Adam elinde kılıç başında dikildi, öldürmek için silahını kaldırdı.

Sonra içlerinden biri müdahele etti. Saldırganların en uzun boylusuydu, ve şaşırtıcı bir hızla hareket ediyordu. Sol eliyle Merthin'i öldürecek olan adamın havaya kalkmış kolunu tuttu. Yetkili birisi olmalıydı ki hiç konuşmadan sadece kukuletalı başını iki yana "olmaz" anlamında sallayarak olayı durdurmuştu. Silahlı adam kılıcını indirdi.

Merthin, kurtarıcısının sol eline bir eldiven giydiğini ama sağ eline giymediğini fark etti.

Bütün olay, ona kadar sayma süresinde olmuş, başladığı gibi aniden bitmişti. Kukuletalı adamlardan biri mutfağa doğru dönüp koşmaya başladı, ötekiler de arkasından koştular. Oradan kaçmayı planladıklarını fark etti Merthin. Mutfağın katedralin önündeki yeşil alana açılan bir kapısı vardı ve dışarı çıkmanın en kestirme yolu buydu. Adamlar gözden kayboldular. Meşalelerin ışığı olmadan manastır binaları yeniden karanlığa gömüldü. Merthin, ne yapacağını bilemeden bir süre öylece kalakaldı. Saldırganların arkasından mı koşsaydı, yatakhaneye çıkıp rahibelerin neden çığlık attıklarını mı öğrenseydi, yoksa yangının nerede olduğunu mu bulsaydı?

Caris'in yanına çöktü: "Thomas yaşıyor mu?" diye sordu.

"Sanırım başını kötü çarptı, şimdi baygın ama nefes alıyor, kan filan da yok."

Arkasında Hemşire Joan'ın tanıdık sesini duydu Merthin. "Bana yardım edin, lütfen!" diyordu.

Döndü. Joan yemekhanenin kapısında duruyordu, yüzü elindeki lambanın ışığıyla garip bir şekilde aydınlanmıştı, başının üstünde dumandan bir çelenk varmış gibiydi.

"Tanrı aşkına, çabuk gelin!"

Merthin ayağa kalktı, Joan yemekhaneye geri dönmüştü, Merthin arkasından koştu.

Joan'ın lambası acayip gölgeler oluşturuyordu ama Merthin, odanın sonuna doğru ilerlerken, eşyalara takılıp düşmeden yürümeyi becerebildi. Duman, yerdeki bir delikten içeri doluyordu.

Merthin'in uzman gözleri, hemen bu deliğin dikkatli bir ustanın elinden çıktığını anladı. Kenarları muntazam, tam kare biçiminde; iyi yapılmış yalandan kapısı olan bir boşluktu bu. Buranın rahibelerin gizli hazine odası olduğunu, Jeremiah tarafından büyük bir gizlilikle yapıldığını tahmin etti. Ama bu gecenin hırsızları her nasılsa hazine odasını bulmuşlardı.

Ciğerleri dumanla doldu, öksürdü. Aşağıda neyin yandığını merak etti ve neden yandığını tabii, ama şu anda öğrenmeye çalışmaya hiç niyeti yoktu, çok tehlikeli gibi görünüyordu.

Sonra Joan'ın feryadını işitti. "Tilly burada."

"Aman Tanrım!" diyerek merdivenlerden aşağı inmeye başladı.

Nefesini tutmak zorundaydı, dumanların arasından etrafı görmeye çalıştı. Bütün korkusuna rağmen, mimar gözleri, spiral merdivenlerin de usta işi olduğunu fark etmişti: her basamak birebir aynı büyüklükte ve biçimdeydi ve hepsi de bir sonraki basamağa aynı açıyla oturmuştu, bu yüzden ayağının altında ne olduğunu göremese bile güvenle aşağı indi.

Bir saniye sonra yeraltı odasındaydı. Odanın ortasına yakın kısmından yükselen alevleri gördü. İçerisi son derece sıcaktı. Birkaç dakikadan fazla dayanamayacağını biliyordu. Duman daha da yoğunlaşmıştı. Hâlâ nefesini tutuyordu ama gözleri sulanmaya, görüşü bulanıklaşmaya başlamıştı. Gömleğinin koluyla gözlerini silerek karanlığın içini görmeye çalıştı. Tilly neredeydi? Yeri göremiyordu. Dizlerinin üzerinde görmesi biraz daha imkân tanıyordu, aşağıda duman daha az yoğundu. Elleri ve dizlerinin üstünde emekleyerek odanın köşelerine baktı, göremediği yerleri eliyle yokluyordu.

"Tilly!" diye bağırdı. "Tilly, nerdesin?"

Boğazına duman kaçtı, öyle bir öksürük nöbetine yakalandı ki kız cevap verse bile duyamazdı.

Daha fazla kalamazdı. Fena halde öksürüyor, öksürürken aldığı her nefes ciğerlerini daha fazla dumanla dolduruyordu. Gözlerinden o kadar çok yaş geliyordu ki önünü göremiyordu. Çaresizlik içinde ateşe çok fazla yaklaştığı için alevler kollarını yakmaya başlamıştı. Eğer kendini bırakır ve bayılırsa kesinlikle ölürdü.

Tam o sırada eli bir şeye değdi.

Yakaladı. Bir insan bacağıydı, küçük bir bacak, bir kızın bacağıydı. Kendine doğru çekti, kızın elbiseleri için için yanıyordu. Yüzünü güçlükle görebildi ama baygın olup olmadığını anlayamadı. Elleri ve ayakları deri şeritlerle bağlanmıştı, bu yüzden kendi kendine hareket etmesi mümkün değildi. Kollarını Tilly'nin koltuk altlarından sokup yerden kaldırdı.

Ayağa kalkar kalkmaz duman kör edercesine gözlerine doldu. Birden merdivenlerin ne tarafta olduğunu hatırlayamadı. Alevlerden sakınırken sendeledi, duvara çarptı, az kalsın Tilly'i düşürüyordu. Sola mı, sağa mı? Sola doğru yürüdü, bir köşeye geldi, fikrini değiştirerek geldiği yere geri döndü.

Boğuluyormuş gibi hissediyordu. Bütün gücü tükenmiş, dizlerinin üstüne çökmüştü. Onu kurtaran da bu oldu. Yere yakın olunca yeniden daha iyi görmeye başladı ve cennetten gönderilmiş bir manzara gibi taş bir basamak gördü hemen önünde.

Umarsızca Tilly'nin gevşemiş bedenini taşıyarak dizlerinin üstünde ilerledi ve merdivenlere ulaştı. Son bir gayretle ayağa kalktı. Bir ayağını en alt basamağa koyup kendini yukarı çekti, sonra ikinci basamağı da çıkmayı başardı. Bir yandan deli gibi öksürürken son basamağa kadar kendini sürükledi. Sonra, sendeledi, dizlerinin üstüne düştü, Tilly'yi bıraktı ve yemekhanenin zeminine yığıldı.

Birileri ona doğru eğildi. Güçlükle konuşarak: "Kapağı kapatın... yangını söndürün!" diyebildi.

Bir saniye sonra ahşap kapağın hızla kapatılırken çıkardığı gürültüyü duydu.

Sonra kollarının altında bir yere sürüklendiğini hissetti. Bir anlığına gözlerini açtı ve Caris'in yüzünü gördü tersten, sonra görüşü yine bulanıklaştı. Caris onu yerde sürükleyerek götürdü. Duman azaldı ve Merthin'in ciğerlerine hava dolmaya başladı. İçerden dışarı çıkarıldığını havanın değişmesinden anladı, temiz gece havasını içine çekti. Caris onu yere bıraktı. Merthin, onun yeniden içeri koşan ayak seslerini duydu.

Nefes aldı, öksürdü, nefes aldı, öksürdü. Kısa bir süre sonra normal şekilde nefes almaya başladı. Gözlerinin sulanması durmuştu, şafağın sökmekte olduğunu rahatlıkla görebiliyordu. Soluk ışıkta etrafını çeviren rahibeleri de ayırt edebiliyordu.

Doğruldu. O sırada Caris ve başka bir rahibe Tilly'yi sürükleyerek yemekhaneden çıkardılar ve getirip yanına uzattılar. Caris üstüne eğildi. Merthin konuşmaya çalıştı ama öksürdü, yeniden denedi.

"Nasıl?"

"Kalbinden bıçaklanmış." dedi Caris ve ağlamaya başladı.

"Sen oraya gitmeden önce ölmüş."

72

Merthin uyandığında her taraf gün ışığıyla pırıl pırıldı. Geç vakte kadar uyumuştu. Yatak odasının penceresinden giren ışığın açısı, kuşluk vakti olduğunu gösteriyordu. Önceki gece olanları kötü bir düş gibi anımsadı ve bir an için onların gerçekten olmadığını düşündü. Ama nefes aldığı zaman göğsü ağrıyordu, yüzünün kavrulan kısımları da çok acıyordu. Tilly'nin katledilmesinden duyduğu dehşeti yeniden hissetti ve Hemşire Nellie'yi de... Her ikisi de masum, genç kadınlardı. Tanrı böyle bir şeyin olmasına nasıl izin vermişti?

Kendisini neyin uyandırdığını fark etti. Caris, yatağın yanındaki küçük masanın üstüne bir tepsi yerleştiriyordu. Arkası Merthin'e dönüktü ama omuzlarının ve başının duruşundan Merthin onun çok kızgın olduğunu anladı. Hiç şaşırtıcı değildi. Bir yandan Tilly için üzülüyor, diğer yandan da kadınlar manastırının kutsallığı ve güvenliği saldırıya uğradığı için öfkeleniyordu.

Merthin yataktan kalktı, Caris masaya iki tabure çekti, ikisi de oturdular. Merthin şefkatle Caris'in yüzünü inceledi. Gözlerinin etrafında yorgunluk çizgileri belirmişti. Uyuyup uyumadığını merak etti. Yanağında kül izi vardı, Merthin baş parmağını ıslatarak yavaşça sildi.

Taze tereyağı, taze ekmek ve bir sürahi dolusu elma suyu getirmişti. Merthin acıktığını ve susadığını fark etti ve yiyeceklere yumuldu. Caris öfkesiyle beslendiği için hiçbir şey yemedi. Merthin, ağzında kocaman bir ekmek parçasıyla sordu: "Thomas bu sabah nasıl?"

"Hastanede yatıyor. Başı ağrıyor ama anlaşılır bir şekilde konuşabiliyor, sorulara cevap veriyor. Herhalde beyninde kalıcı bir hasar yok."

"İyi. Tilly ve Nellie konusunda bir soruşturma yapılacaktır sanırım."

"Shiring Şerifi'ne haber gönderdim."

"Muhtemelen suçlu olarak Tam Hiding'i ilan edeceklerdir."

"Tam Hiding öldü."

Merthin başını salladı. Arkasından ne geleceğini biliyordu. Morali kahvaltıyla düzelmişti ama şimdi yeniden bozuldu. Yutkundu ve tabağını itti.

Caris devam etti.

"Dün akşam buraya gelen her kimse, kimliğini gizlemek istedi -bu yüzden Tam'ın üç ay önce benim hastanemde öldüğünü bilmediği için- bir yalan söyledi.

"Sence kim olabilir?"

"Tanıdığımız biri, maske taktığına göre."

"Olabilir."

"Kanun kaçakları maske giymez."

Doğruydu. Kanundışı yaşadıkları için kim olduklarının ya da işledikleri suçların bilinmesine aldırış etmezlerdi. Dün akşamki saldırganlar farklıydı. Maskeler onların, tanınmaktan korkan saygıdeğer insanlar olduklarını gösteriyordu.

Caris acımasız mantığıyla devam etti.

"Joan'a hazine odasını açtırmak için Nellie'yi öldürdüler ama Tilly'i öldürmeleri gerekmiyordu, zaten hazine odasına girmişlerdi. Tilly'nin ölmesini başka bir nedenden istiyorlardı. Bu yüzden de, dumandan boğulup yanarak ölmesine güvenememişler, bir de ölümcül bir şekilde bıçaklamışlardı. Bir sebepten öldüğünden emin olmak istiyorlardı."

"Yani sen bundan ne anlıyorsun?"

Caris soruyu cevaplamadı.

"Tilly Ralph'ın kendisini öldürmek istediğini düşünüyordu."

"Biliyorum."

"Kukuletalı adamlardan biri seni öldürmek üzereydi."

Sesi çatallaştı, susmak zorunda kaldı. Merthin'in elma suyundan bir yudum içti, sonra devam etti.

"Ama liderleri ona engel oldu. Neden böyle bir şey yapsın ki? Zaten o zamana kadar bir rahibe ile bir kadını öldürmüşlerdi, basit bir mimarı öldürmekten neden çekinsinler?"

"Ralph olduğunu düşünüyorsun."

"Sen öyle düşünmüyor musun?"

"Evet!" dedi Merthin.

Derin derin içini çekerek sordu.

"Parmaksız eldivenleri gördün mü?"

"Eldiven giydiğini fark etmiştim."

Merthin başını salladı.

"Tek eldiven giyiyordu, o da sol eline. Parmakları olan normal bir eldiven değildi, parmaksız eldivendi."

"Yara izini saklamak için."

"Emin olamayız, hem kesinlikle bir şey kanıtlayamayız. Ama ben yine de o olduğuna kuvvetle inanıyorum."

Caris ayağa kalktı. "Gidip hasarı inceleyelim."

Birlikte rahibelerin manastır binalarına gittiler. Rahibe adayları ve öksüz çocuklar hazine odasını temizliyorlardı. Çuvallara doldurdukları kömürleşmiş tahtaları ve külleri, helezonik merdivenden yukarı çıkartıyor, tamamen zarar görmemiş her şeyi Hemşire Joan'a veriyorlar ve molozu gübre yığının üstüne atıyorlardı.

Yemekhane masalarından birinin üzerine katedral süslemeleri dizilmişti: altın ve gümüş şamdanlar, değerli taş kakmalı haçlar... Merthin bunları görünce şaşırdı.

"Bütün bunları götürmemişler miydi?" diye sordu.

"Evet sonradan fikirlerini değiştirmiş olacaklar ki çuvalı kasabanın dışında bir hendeğe atmışlar. Yumurtalarını satmaya götüren bir köylü bu sabah bulmuş. Neyse ki namuslu bir adammış."

Merthin, altın bir sürahiyi elini aldı. El yıkamak için kullanılan, yavru horoz biçiminde yapılmış, horozun ensesindeki tüyler başarıyla resmedilmiş bir sürahiydi.

"Böyle bir şeyi satmak, çok zordur. Ancak birkaç kişi satın alabilir, onlar da çalındığını tahmin ederler kesinlikle."

"Hırsızlar bunu eritip, altın olarak satabilirlerdi."

"Herhalde o kadar uğraşmamaya karar verdiler."

"Belki."

Caris ikna olmamıştı, Merthin'in de açıklaması tam yerine oturmamıştı. Soygun son derece dikkatle planlanmıştı, bu belliydi. Öyleyse hırsızlar süslemeler konusunda neden daha önceden bir karar vermemişlerdi? Onları alacaklar mıydı, bırakacaklar mıydı?

Caris ve Merthin, merdivenlerden inip odaya girdiler. Dün gece yaşadıklarını hatırlayınca Merthin'in midesine kramplar girdi. Şimdi daha çok sayıda rahibe kovalar ve bezlerle duvarları ve yerleri temizliyorlardı.

Caris rahibe adaylarını biraz dinlenmeleri için yukarı göndermişti. Caris Merthin'le yalnız kalınca, raflarından bir tahta parçası aldı, manivela gibi kullanarak ayaklarının altındaki döşeme taşlardan birini kaldırdı. Merthin daha önce bu taşın diğerleri kadar sıkı sıkı yerine oturmadığını fark etmemişti. Taşın altında dar bir oyuk vardı. Aşağıda, içinde tahta bir kutu bulunan bir mahzen vardı. Caris deliğe uzandı ve kutuyu dışarı aldı. Kemerinden çıkardığı bir anahtarla kapağını açtı. Ağzına kadar altın para ile doluydu.

Merthin şaşırmıştı.

"Bunu gözden kaçırmışlar."

"Üç tane daha böyle gizli kasa var." dedi Caris.

"Bir tanesi döşemenin altında, öteki ikisi duvarda. Hiçbirini bulamamışlar."

"İyice araştırmamış olmalılar. Hazine odalarının çoğunun böyle gizli kasaları vardır, herkes bunu bilir."

"Özellikle de hırsızlar."

"Ee, kilise aksesuarlarının istemiyorlarsa, hazine odasını gizli kasaları bulmak için iyice araştıracak kadar parayla ilgilenmiyorlarsa neden buraya geldiler o zaman?"

"Tilly'i öldürmek için. Soygunu, asıl amaçlarını gizlemek için yaptılar."

Merthin biraz düşündü.

"Böyle karmaşık bir hikâyeye ihtiyaçları yoktu ki..." dedi kısa bir süre durakladıktan sonra.

"Eğer tek istedikleri Tilly'i öldürmek olsaydı, bu işi yatakhanede yapar ve rahibeler Matins ayininden dönmeden kaçabilirlerdi.

Eğer bu işi dikkatlice yapmış olsalardı, yastıkla boğmuş olsalardı mesela onun öldürüldüğünü anlayamazdık bile. Sanki uykusunda ölmüş gibi olurdu."

"Öyleyse saldırının bir açıklaması yok. Neredeyse elleri boş döndüler, sadece birkaç altınla."

Merthin yeraltı odasında etrafına bakındı.

"Sözleşmeler nerede?"

"Onlar da yanmış olmalı. Çok önemli değil. Her şeyin bir kopyası var bende."

"Parşömen kolay yanmaz."

"Hiç yakmayı denemedim."

"İçin için yanar, küçülür, şekil değiştirir ama alev almaz."

"Belki sözleşmeler molozların arasındadır."

"Gidip bakalım."

Merdivenlerden çıkıp hazine odasını terk ettiler. Dışarda Caris Joan'a sordu.

"Küllerin arasında hiç parşömene rastladın mı?"

Joan başını salladı.

"Hayır, hiç görmedim."

"Gözden kaçırmış olabilir misin?"

"Hiç sanmıyorum, iyice yanmışlarsa bilemem."

"Merthin parşömenin yanmayacağını söylüyor."

Merthin'e dönerek sordu. "Bizim sözleşmelerimizi neden istesinler?" Kimsenin işine yaramaz ki?"

Merthin nereye götüreceğini görmek için kendi mantığının yolunu izledi.

"Farz edelim sende bir belge var -sende olabilir ya da onlar sende olduğunu sanabilirler- ve o belgeyi istiyorlar."

"Neyin belgesi olabilir bu?"

Merthin kaşlarını çattı.

"Belgeler, halka açık olur. Bir şeyi yazıya dökmekteki amaç, ilerde gerektiğinde ona yeniden bakabilmektir. Ama gizli belge, farklı bir şey..."

Birden aklına bir şey geldi.

Caris'i kolundan tutarak Joan'dan uzaklaştırdı ve manastır binalarının arasında kimsenin onları duyamayacağı bir yere gelene kadar yürüdüler. Sonra: "Biz gizli bir belge biliyoruz." dedi.

"Thomas'ın ormana gömdüğü mektup!"

"Evet."

"Ama neden onun burada olduğunu düşünsünler ki?"

"Eee, bir düşün bakalım, bu şüpheyi uyandıracak herhangi bir şey yaptın mı son günlerde?"

Caris'in yüzünden bir korku dalgası geçti.

"Aman Tanrım!" dedi. "Bir şey var!"

"Sana, yıllar önce Kraliçe Isabella'nın Thomas'ın manastıra kabulü karşılığında bağışladığı Lynn Grange'dan söz etmiştim sana."

"Kimseye bahsettin mi bundan?"

"Evet. Lynn'in kahyası. Ve Thomas böyle yaptığım için çok kızmış, bunun uğursuz sonuçlar doğuracağını söylemişti."

"Yani, senin Thomas'ın gizli mektubunu ele geçirmenden korkuyor?"

"Ralph olabilir mi?"

"Ralph'ın mektuptan haberi olduğunu bile sanmıyorum. Aramızda Thomas'ın mektubunu gömdüğünü gören tek kişi benim. Onun bu konuda söz ettiğini hiç işitmedim. Ralph başkalarının adına hareket ediyor olmalı."

Caris korkmuştu.

"Kraliçe Isabella?"

"Ya da Kral'ın bizzat kendisi."

"Kralın Ralph'a bir manastıra saldırmasını söylemiş olması mümkün mü?"

"Bizzat kendisi söylememiştir elbette. Ama, kendisine sadık, hırslı ve kesinlikle vicdansız bir aracısını kullanmış olabilir. Böyle adamlara Floransa'da da rastladım, Duka'nın sarayının etrafında dolaşıp dururlardı. Bu adamlar yeryüzünün pislikleri."

"Kim olduğunu merak ettim."

"Ben tahmin edebilirim sanırım." dedi Merthin.

Gregory Longfellow, iki gün sonra Wigleigh'de Ralph ve Alan ile buluştu. Küçük ahşap malikânede toplandılar. Wigleigh, Tench'den daha akıllı bir seçimdi. Tench Hall'da Ralph'ın her ha-

reketini izleyen birçok insan vardı, hizmetçiler, arkadaşları, ailesi... Ama Wigleigh'de köylülerin işleri o kadar ağırdı ki kimse Ralph'a Alan'ın taşıdığı çuvalın içinde ne olduğunu sormayı aklına bile getirmezdi.

Gregory: "Her şeyin yolunda gittiğini sanıyorum." dedi.

Manastıra yapılan saldırının haberleri hiç vakit kaybetmeden bölgenin her yerine dağılmıştı.

"Fazla zorlanmadık." dedi Ralph.

Gregory'nin bu önemsemez tepkisine sinir olmuştu. Sözleşmeleri almak için bu kadar uğraştıktan sonra Gregory'nin biraz pohpohlamasını bekliyordu doğrusu.

"Şerif hemen bir soruşturma başlattı tabii ki." dedi Gregory aksi bir suratla.

"Kanun kaçaklarının yaptıklarını sanacaklardır."

"Tanınmadığınızdan emin misin?"

"Kukuletalar geçirdik kafamıza."

Gregory tuhaf tuhaf Ralph'a baktı.

"Karının da manastırda olduğunu bilmiyordum."

"Çok iyi bir tesadüf oldu." dedi Ralph. "Bir taşla iki kuş vurdum böylece."

Gregory'nin gözlerindeki garip ifade yoğunlaştı. Avukat ne düşünüyordu? Ralph karısını öldürdü diye şok olmuş gibi mi yapacaktı? Eğer öyle bir şey yaparsa Gregory'nin manastırda olan her şeyde suç ortağı olduğunu söyleyecekti o da. Kendisini buna teşvik eden Gregory olmuştu. Onu yargılamaya hiç hakkı yoktu. Ralph Gregory'nin konuşmasını bekliyordu. Uzunca bir aradan sonra, Gregory'nin bütün söylediği: "Hadi şu sözleşmelere bir göz atalım." oldu.

Hizmetçi Vira'yı uzun sürecek bir işe gönderdiler. Ralph, Alan'ı her günkü ziyaretçileri uzak tutsun diye kapıya dikti. Sonra Gregory çuvalın içindeki sözleşmeleri masanın üzerine boşalttı. Kendine rahat bir yer bulduktan sonra teker teker incelemeye başladı. Bazıları rulo yapılmış, bir iple bağlanmıştı. Ötekiler düz bırakılmış, birkaç tanesi de kitapçık şeklinde dikilmişti. Birini açtı, pencereden gelen kuvvetli güneş ışığında, birkaç satırını okudu, sözleşmeyi çuvalın içine geri bıraktı ve bir yenisini aldı.

Ralph'ın Gregory'nin ne aradığı hakkında en ufak bir fikri yoktu. Sadece Kral'ı üzebilecek bir şey olduğunu biliyordu. Ralph, Caris'in elinde Kral'ı utandıracak ne gibi bir belge olabileceğini düşünüyordu.

Gregory'nin okumasını izlerken sıkıldı, ama odadan çıkmaya niyeti yoktu. Gregory'ye istediğini teslim etmişti, şimdi burada oturacak ve Gregory'nin anlaşmanın diğer yarısını yerine getirmesini bekleyecekti.

Uzun boylu avukat sabırla belgeleri okumaya devam ediyordu. Bir tanesi dikkatini çekti, baştan sonra okudu, sonra onu da diğerlerinin yanına, çuvalın içine attı.

Ralph ve Alan geçen haftanın büyük bir kısmını Bristol'de geçirmişlerdi. Yaptıklarının hesabının sorulacağından korktukları için değil, ne olur ne olmaz diye kendilerince önlem almak için gitmişlerdi. Kingsbridge'e gittikleri gece hariç her akşam meyhaneler dolaşmışlardı. Birlikte içtikleri insanlar, bedava içkileri unutmayacak ama muhtemelen Ralph ve Alan'ın o hafta bir gece orada olmadıklarını anımsamayacaklardı bile, ya da hatırlasalar bile Paskalya'dan sonraki dördüncü çarşamba mı yoksa perşembe mi olduğundan emin olamayacaklardı.

Sonunda masanın üstü boşaldı ve çuval yeniden doldu. Ralph: "Aradığını bulamadın mı?" diye sordu.

Gregory soruya cevap vermedi. "Her şeyi getirdiğinden emin misin?"

"Her şeyi."

"İyi."

"Yani, bulamadın mı aradığın şeyi?"

Gregory her zamanki gibi kelimelerini dikkatle seçerek: "Aradığım o özel belge burada yok. Ama yine de, bu konunun... neden son aylarda gündeme geldiğini açıklayan bazı...bilgilere rastladım."

"Yani tatmin oldun."

Ralph ısrarlıydı.

"Evet."

"Ve Kral'ın artık kaygılanmasına gerek yok."

Greg sabırsızlıkla:

"Senin kafanı Kral'ın kaygılarıyla yormana gerek yok. O benim işim."

"Öyleyse ödülümü hemen alabileceğim."

"Ah, evet." dedi Gregory. "Hasat zamanı Shiring Kontu olacaksın."

Ralph'ın içi mutlulukla doldu.

"Shiring Kontu sonunda..."

Her zaman özlemini çektiği ödüle nihayet kavuşmuştu ve babası bu haberleri duymak için hayattaydı şükürler olsun.

"Teşekkür ederim."

"Yerinde olsam," dedi Gregory. "Lady Philippa'ya kur yapardım."

Ralph şaşırmıştı.

"Kur yapmak mı?"

Gregory omuzlarını silkti. "Tabii onun tercih yapma şansı yok bu konuda, ama yine de formaliteler yerine getirilmeli. Kral'ın kendisine evlenme teklif etmene izin verdiğini söyle, senin onun sevdiğin kadar onun da seni seveceğini umduğunu anlat."

"Ah!" dedi Ralph. "Peki."

"Bir de hediye al." dedi Gregory.

73

Tilly'nin cenaze töreninin olduğu gün Caris ve Merthin, şafakta katedralin çatısında buluştular.

Çatı bambaşka bir âlemdi. Kayağan taşların yüzölçümlerinin hesaplanması, manastır okulunda ileri matematik sınıfının uğraştığı geometri alıştırmasıydı. İşçilerin bakım ve onarım işleri için sabit giriş yerlerine ihtiyaçları vardı, bu yüzden çatının eğimli yerlerine geçitler ve merdivenler bağlanmıştı. Köşeler, saçaklar, küçük ve biraz daha büyük süs kuleleri, su olukları ve onların sağındaki hayvan başı kabartmaları çatının her tarafına dağılmıştı. Geçiş yerinin üstündeki kule henüz yeniden yapılamamıştı ama katedralin batı kısmının tepesinden görünen manzara çok etkileyiciydi.

Manastırda hareket çoktan başlamıştı. Çok büyük bir cenaze töreni olacaktı. Tilly hayattayken bir "hiç"ti ama şimdi iğrenç bir cinayetin kurbanı, manastırda öldürülen soylu bir kadın olmuştu

ve hayatında iki üç kelime konuşmadığı insanlar arkasından yas tutacaklardı. Caris elinden gelse insanların yas tutmak için buraya toplanmalarını engellerdi, çünkü vebanın yayılmasında korkuyordu ama yapabileceği hiçbir şey yoktu.

Piskopos çoktan gelmişti. Başrahip sarayının en iyi odalarından birinde kalıyordu, bu yüzden de Caris ve Merthin geceyi ayrı odalarda geçirmek zorunda kalmışlardı. Caris rahibelerin yatakhanesinde, Merthin ve Lolla da Holly Bush'da kalmışlardı. Yaşlı dul koca Ralph, hastanenin üst katındaki özel bir odaya yerleşmişti. Bebek Gerry'ye rahibeler bakıyordu. Lady Philippa ve kızı Odila da, ölen kızın hayattaki tek akrabaları olarak hastanede kalıyorlardı.

Dün, Ralph geldiğinde ne Merthin ne de Caris onunla konuşmuşlardı. Ellerinden hiçbir şey gelmiyordu. Zavallı Tilly'nin hakkını arayamıyorlardı çünkü ellerinde kanıt yoktu. Ama ikisi de gerçeği biliyordu. Yine de bildikleri şeyi kimseye söylememişlerdi, bir faydası yoktu. Bugünkü tören sırasında her şey normalmiş gibi davranmak zorundaydılar. Çok zor olacaktı.

Önemli şahsiyetler uyurken, rahibeler ve manastır çalışanları cenaze yemeğini hazırlamakla meşguldüler. Fırından dumanlar yükseliyor, düzinelerce iki kiloluk buğday ekmekleri pişiriliyordu. İki adam, yeni bir şarap fıçısını yuvarlayarak Başrahip evine doğru götürüyorlardı. Birkaç rahibe adayı da, taziyeye gelen halk için masalar ve sıralar hazırlıyorlardı.

Güneş nehrin ilerisinden yükselirken Kingsbridge'in çatılarını son bir ışıkla aydınlatıyordu. Caris, dokuz ayda, vebanın kasabada bıraktığı izleri inceliyordu. Bu kadar yüksekten bakınca ev dizilerinin arasındaki çürük dişler gibi boşlukları görebiliyordu. Ahşap binalar her zaman, yangın, yağmur, kötü inşaat ya da sadece eskilikten yıkılabilirlirdi elbette. Farklı olan şey kimsenin yıkılanları tamir etme zahmetine girmeyişiydi. Evin yıkılırsa, aynı sokakta boş bir eve taşınırdın. Bir şeyler inşa eden tek kişi Merthin'di, herkes ona çok parası olan çılgın bir iyimser gözüyle bakıyordu.

Nehrin karşı kıyısında, yeni takdis edilmiş mezarlıkta, mezar kazıcılar çoktan işbaşı yapmışlardı. Veba hiç gerileyeceğe benzemiyordu. Ne zaman bitecekti? Bütün evler teker teker yıkılmaya devam mı edecekti? Muhtemelen sonunda hiçbir şey kalmayacak,

kasaba, ortasında terk edilmiş katedrali ve yanı başındaki yüz dönümlük mezarlığıyla kırık kiremit ve yanmış kereste çöplüğüne mi dönüşecekti?

"Buna izin vermeyeceğim!" dedi Caris.

Merthin önce anlamadı.

"Cenaze törenine mi?" diye sordu kaşlarını çatarak.

Caris eliyle kasabayı ve ötesindeki dünyayı süpürmüş gibi bir hareket yaptı.

"Her şeye. Sarhoşlar birbirini sakatlıyor, ana babalar da hasta çocuklarını hastanenin merdivenlerine terk ediyor. White Horse'un önünde adamlar, masanın üstündeki sarhoş kadını becermek için sıraya giriyor. Koyunlar, keçiler otlaklarda ölüyor. Yarı çıplak günahkârlar önce kendilerini kamçılıyor sonra seyircilerden para topluyor ve hepsinden önemlisi genç bir anne burada, benim manastırımda zalimce katlediliyor. Hepimiz vebadan ölecek olsak bile umurumda değil. Madem ki hâlâ yaşıyoruz, dünyamızın parça parça olmasına izin vermeyeceğim."

"Ne yapacaksın?"

Minnetle Merthin'e gülümsedi. İnsanların çoğu, bu durumla başa çıkamayacağını söylerlerdi. Oysa Merthin her zaman inanmaya hazırdı. Küçük bir kulenin üzerine oyulmuş taş meleklere baktı. Yüzleri yağmur ve rüzgârdan tahrip olmuştu. Katedrali inşa eden ustaları harekete geçiren heyecanı düşündü.

"Düzeni ve programı yeniden tesis edeceğiz. Kingsbridge halkını isteseler de istemeseler de normale dönmeye zorlayacağız. Bu kasabayı ve buradaki hayatı vebaya inat yeni baştan kuracağız."

"Tamam." dedi Merthin.

"İşe başlamanın tam zamanı."

"Herkes Tilly yüzünden çok kızgın olduğu için mi?"

"Ve silahlı adamların geceleyin kasabayı basıp istedikleri kişiyi öldürebileceklerinden korktukları için. Artık hiç kimsenin güvende olmadığını biliyorlar."

"Ne yapacaksın?"

"Bunun bir daha asla olmaması gerektiğini söyleyeceğim."

"Böyle bir olay bir daha asla olmamalı!" diye haykırdı Caris.

Sesi mezarlığı aşıp katedralin eski gri duvarlarında yankılandı.

Bir kadın asla kilisede ayin sırasında yüksek sesle konuşamazdı. Ama mezar başı seremonisi, gri bölgeydi, kilisenin dışında yer alan ağırbaşlı, ciddi bir an, ölenin ailesi gibi, papaz olmayanların da konuşma yapabilecekleri, yüksek sesle dua edebilecekleri bir zamandı.

Her şeye rağmen Caris kendini tehlikeye atıyordu. Ayini Piskopos Henri yönetiyordu, yanında Başdiyakoz Lloyd ve özel heyet üyesi Claude vardı. Lloyd, piskoposluk bölgesindeki ölümlerle ilgilenen memur, Claude de Henri'nin Fransa'dan gelen meslektaşıydı. Böyle seçilmiş ruhani liderler grubunun önünde bir rahibenin programda olmayan bir konuşma yapması düpedüz küstahlıktı.

Böyle düşünceler Caris için fazla bir şey ifade etmiyordu elbette.

Tam küçük tabut mezara indirilirken konuşmaya başlamıştı Caris. Cemaatten birçok kişi ağlıyordu. Mezarlıkta beş yüzü aşkın insan vardı, ama herkes büyük bir sessizlik içinde Caris'i dinliyordu.

"Silahlı adamlar gece vakti kasabamıza gelerek, manastırda genç bir kadını öldürdüler. Ben buna sessiz kalamam."

Kalabalık bir uğultuyla Caris'i destekledi.

Caris sesini yükselterek devam etti.

"Manastır bu olaya sessiz kalmayacaktır. Piskopos sessiz kalmayacaktır, Kingsbridge'in kadın ve erkekleri sessiz kalmayacaklardır."

Destek bu kez daha yüksek sesle geldi.

"Hayır!" ve "Amin!" diye bağrıştı kalabalık.

"İnsanlar vebanın Tanrı tarafından gönderildiğini söylüyor. Ben de diyorum ki Tanrı yağmur gönderdiği zaman bir yere sığınıyoruz. Tanrı kış gönderince ateş yakıyoruz. Tanrı yaban otlarını verince onları kökünden koparıyoruz. Kendimizi savunmalıyız!"

Caris Piskopos Henri'ye bir göz attı, hiç memnun olmamıştı. Kimse onu bu konuşma hakkında uyarmamıştı ve eğer kendisinden izin istenilseydi kesinlikle reddederdi; ama Caris'in herkesi kendi tarafına çektiğini görebiliyordu ve olaya müdahale etmeye cesareti yoktu.

"Ne yapabiliriz?"

Etrafına bakındı Caris. Herkes yüzünü cevabı almak için ona çevirmişti. Ne yapacakları hakkında hiçbir fikirleri yoktu ama Caris'den bir çözüm önermesini bekliyorlardı. Söylediği her şeyi memnuniyetle kabul etmeye hazırdılar, yeter ki Caris onlara ümit versin.

"Şehrin duvarlarını yeniden yapmalıyız."

Kabul diye kükrediler.

"Eskisinden daha yüksek, daha dayanıklı ve daha uzun bir duvar yapmalıyız."

Ralph'la göz göze geldi.

"Katillerin aşamayacağı bir duvar." dedi.

Kalabalık haykırdı.

"Evet!"

Ralph gözlerini kaçırdı.

"Ve yeni bir polis müdürü seçmeliyiz. Yardımcı güçler ve nöbetçiler seçmeliyiz. Bunlarla yasaları yüceltmeli, iyi davranışları desteklemeliyiz."

"Evet!"

"Bu gece halkı meclisi toplanacak. Orada ayrıntılar üzerinde konuşacağız. Meclisin kararı önümüzdeki pazar kiliseden duyurulacaktır. Teşekkür ederim. Tanrı hepinizi korusun."

Başrahip Sarayı'nın büyük yemek salonunda verilen cenaze yemeğinde, masanın başında Piskopos Henri oturuyordu. Sağında Shiring'in dul kontesi vardı. Onun yanına en yaslı kişi, Tilly'nin dul eşi Ralph Fitzgerald oturmuştu.

Ralph, Philippa'nın yanında olmaktan son derece mutluydu. Philippa yemeğine eğildiğinde Ralph onun göğüslerini görebiliyor, her arkasına yaslandığında, ince yazlık giysisinin kare yakasından içerisini dikizliyordu. Philippa daha henüz bilmiyordu ama Ralph'ın elbiselerini çıkartmasını, çırılçıplak karşısında durmasını emredeceği, bu muhteşem göğüsleri bütünüyle seyredeceği zamanlar çok uzak değildi.

Caris'in hazırlattığı yemek aşırı değil fakat boldu. Yaldızlı kuğular ya da şekerden kuleler yoktu ama bol bol kızarmış et, haşlanmış balık, taze ekmek, fasulye ve bahar kirazı vardı. Ralph, Philippa'ya badem sütlü tavuk çorbası ikram etti.

Philippa üzüntüyle: "Bu korkunç bir trajedi. Size en derin üzüntülerimi sunuyorum." dedi Ralph'a.

İnsanlar o kadar müşfik davranıyorlardı ki bazen bir anlığına Ralph kendisini korkunç bir haksızlığın kurbanı olmuş gibi hissediyor, Tilly'nin genç kalbine bıçağı saplayanın kendisi olduğunu unutuyordu.

"Teşekkür ederim." dedi ciddi bir tavırla.

"Tilly daha çok gençti. Ama biz askerler, ani ölümlere alışkınız. Bir gün biri sizin hayatınızı kurtarır ve ebedi dostluk ve bağlılık yemini eder, ertesi gün bir okla kalbinden vurulup ölür ve siz de onu unutursunuz."

Philippa bir zamanlar Sir Gerald'ın baktığı gibi garip bir bakışla baktı ona, merak ve hoşnutsuzluk karışımı bir bakıştı bu. Ralph, Sir Gerald sağ olsaydı Tilly'nin ölümüne ne tepki gösterirdi diye düşündü.

Philippa: "Bir bebeğiniz var." dedi.

"Gerry. Bugün ona rahibeler bakıyor ama yarın onu eve, Tench Hall'a götüreceğim. Bir de süt nine buldum."

Bir imada bulunma fırsatını kaçırmadı.

"Elbette kendisine annelik edecek birine ihtiyacı var."

"Evet."

Ralph Philippa'nın kaybını anımsayarak: "Ama siz zaten eşini kaybetmenin ne demek olduğunu bilirsiniz." dedi.

"Sevgili William'la yirmi bir yıl birlikte yaşayabildiğim için çok şanslıydım ben."

"Çok yalnız olmalısınız."

O an, evlilik teklifi için uygun zaman olmayabilirdi ama konuşmayı malum konuya yönlendirmek istiyordu.

"Gerçekten. Üç erkeğimi kaybettim. William ve iki oğlumuzu. Saray şimdi bomboş."

"Uzun süre boş kalmaz belki."

Philippa kulaklarına inanamıyormuş gibi baktı Ralph'a. O zaman Ralph yanlış bir şey söylediğini anladı. Kadın, başını çevirerek öteki yanındaki Piskopos Henri ile konuşmaya başladı.

Ralph'ın sağında Philippa'nın kızı Odila oturuyordu.

"Bu börekten alır mısınız biraz?" diye sordu. "Tavuskuşu ve tavşan etiyle yapılmış."

Odila başını eğdi ve Ralph bir dilim börek kesti.

"Kaç yaşındasınız?"

"Bu yıl on beş yaşında olacağım."

Uzun boyluydu. Vücudu annesine benziyordu. Göğüsleri dolgun, kalçaları geniş ve kadınsıydı. Ralph göğüslerine bakarak: "daha büyük gösteriyorsunuz." dedi.

Aslında kompliman yapmak istemişti. Gençler her zaman daha yaşlı görünmek isterlerdi. Ama Odila kızarak kafasını başka tarafa çevirdi.

Ralph bakışlarını tabağına kilitledi. Zencefilli domuz budundan bir parça alıp, keyifle yedi. Gregory'nin önerdiği "kur yapma" işinde pek başarılı değildi.

Caris Piskoposun sol tarafına oturtulmuştu, diğer yanında halk meclisi başkanı olarak Merthin oturuyordu. Merthin'in yanında da Sir Gregory Longfellow. Longfellow üç ay önce Kont William'ın cenazesi için gelmiş, o günden beri de o çevreden ayrılmamıştı. Caris, bir katil olan Ralph ve onu bu işe azmettirdiği yüzde yüz kesin olan Longfellow ile aynı masada olmaktan duyduğu nefreti bastırmakta zorlanıyordu. Ama yemekte yapılması gereken şeyler vardı. Kasabanın yeniden canlanması için yaptığı bir plan vardı. Duvarların onarımı sadece ilk bölümdü. İkincisi için Piskopos Henri'yi de kendi saflarına çekmek zorundaydı.

Piskopos'un kadehini berrak Gaskonya şarabıyla doldurdu, o da içkisinden büyük bir yudum aldı. Eliyle ağzını sildikten sonra:

"Çok güzel bir vaaz verdiniz." dedi.

"Teşekkür ederim." dedi Caris.

Kompliman altında yatan alaycı sitem dikkatini çekmişti.

"Bu kasabada hayat kanunsuzluk ve sefahata doğru giderek yozlaşıyor, eğer bunu düzeltmek istiyorsak önce kasaba halkını harekete geçirmeliyiz. Eminim siz de benimle aynı fikirdesinizdir."

"Fikrimi sormak için biraz geç kaldınız. Ama neyse, evet, aynı fikirdeyim." Henri kaybedilen savaşlar için yeniden çarpışacak türde insanlardan değildi. Caris de buna güveniyordu.

Caris, tabağına bir parça biber ve karanfille pişirilmiş balıkçıl aldı ama yemeye başlamadı; daha söyleyecek çok şeyi vardı.

"Duvarlar ve yeniden yapılanmadan başka planlarım da var."

"Olduğundan emindim."

"Kingsbridge Piskoposu olarak İngiltere'nin en yüksek katedraline sahip olduğunuzu biliyorum."

Henri kaşlarını kaldırdı.

"Bunu bilmiyordum."

"İki yüz yıl önce burası İngiltere'nin en önemli manastırlarından biriydi. Yeniden öyle olabilir. Yeni bir kilise kulesi kalkınmamızın sembolü olabilir. Ve sizin de öteki piskoposlar arasındaki itibarınızı arttırır."

İhtiyatla gülümsedi ama memnun olmuştu. Pohpohlandığının farkındaydı ve bu hoşuna gidiyordu.

Caris devam etti. "Kulenin kasabaya da çok yararı olacak. Çok uzaklardan da görülebileceğinden, hacıların ve tüccarların yolunu kasabaya çevirecektir."

"Parasını nasıl karşılayacaksınız?"

"Manastır zengin."

Henri yine şaşırmıştı.

"Başrahip Godwyn her zaman parasızlıktan yakınırdı."

"Pek iyi bir yönetici değildi."

"Bence daha çok işinin ehli biri olduğu izlenimini bırakmıştı."

"Birçok insanda da öyle. Ama yanlış kararlar verirdi. Başlangıçta kendisine bir hayli gelir getirecek olan yıkama değirmeninin onarılmasını reddetti, ama sonra kendisine hiçbir şey kazandırmayacak olan sarayın inşası için dünyanın parasını harcadı."

"Peki işler nasıl değişti?"

"Eski kâhyaların çoğunun işine son verdim, yerlerine yeniliklere açık daha genç kâhyalar atadım. Arazinin yarısını, bugünlerde işçi bulmak çok zor olduğundan otlak olarak bıraktım. Böylece buraları idare etmesi daha kolay oldu. Toprakların geri kalanını nakit para karşılığında kiraya verdim, geleneksel zorunlulukların hiçbirini yüklemedim kiracılara. Ve hepimiz veraset vergilerinden ve vebadan ölen ve mirasçısı olmayanların bıraktıkları miraslarla çok para topladık. Şu anda manastır, kadınlar manastırı kadar zengin."

"Yani kiracıların hepsi özgür mü?"

"Çoğu. Haftanın bir günü malikâne topraklarında çalışmak, toprak sahibinin ürünlerini toplamak, koyunlarını gütmek gibi bütün bu karışık hizmetler yerine sadece para ödüyorlar. Bu sistemi daha çok seviyorlar ve bu kesinlikle hayatımızı kolaylaştırıyor."

"Toprak sahiplerinin çoğu -özellikle başrahipler- bu tip kiracılıktan memnun değiller. Bunun rençperliği öldürdüğünü söylüyorlar."

Caris, omuzlarını silkti.

"Ne kaybettik? Küçük değişiklikleri kabul ettirme gücümüzü, toprağa bağlı kölelerin bazılarına iltimas ederken diğerlerine zulmetme yetkisini, herkese köle muamelesi yapma hakkını... Köylülere zulmetmek rahibelerle keşişlerin işi olamaz. Hem çiftçiler, hangi tohumu ne zaman ekmek gerektiğini, pazarda hangisinin daha çok satacağını biliyorlar. Karar kendilerine bırakıldığında daha çok çalışacaklardır."

Piskopos kuşkuluydu.

"Yani, manastır yeni kulenin parasını ödeyebilir diyorsunuz."

Henri, Caris'in kendisinden para istemesini bekliyordu belli ki.

"Evet, kasaba tüccarlarından alınacak bir miktar yardımla bu işi halledebiliriz. Ancak işte bu noktada yardımınız gerekiyor."

"Bir şeyler isteyeceğinizi biliyordum."

"Sizden para istemiyorum. Sizden istediğim şey paradan daha değerli."

"Beni meraklandırdınız."

"Bağımsız kasaba sözleşmesi için Kral'a başvurmak istiyorum."

Sözler ağzından çıkar çıkmaz Caris'in elleri titremeye başladı. On yıl önce Godwyn'le yaptığı ve kendisinin büyücülükle suçlan-

masıyla sonlanan savaşı anımsadı. Konu yine kasaba sözleşmesiydi ve bu uğurda savaşırken neredeyse ölüyordu. Durum şimdi tamamen farklıydı, ama sözleşme yine önemini ve değerini koruyordu. Çatalını bıçağını masanın üstüne bıraktı ve titremesin diye ellerini kucağında kavuşturdu.

"Anlıyorum." dedi Henri yorum yapmadan.

Caris güçlükle yutkunarak devam etti.

"Kasabanın ticari hayatının yeniden canlanması için bu şart. Çok uzun bir süre Kingsbridge, manastır kuralları yüzünden hep engellendi. Başrahipler fazla ihtiyatlı ve tutucu olurlar ve içgüdüsel olarak her türlü değişime ve ilerlemeye "hayır" derler. Oysa değişim tüccarların yaşam biçimidir, her zaman para kazanmak için yeni yollar ararlar. Eğer Kingsbridge'lilerin yeni kulenin yapımına katkıda bulunmalarını isteyeceksek, gelişmek ve ilerlemek için ihtiyaçları olan özgürlüğü vermeliyiz önce."

"Kasaba sözleşmesi."

"Kasabanın kendi mahkemesi olacak, kendi kurallarını kendisi koyacak, şu anda sahip olduğumuz halk meclisi yerine -ki gerçek bir yaptırım gücü yok- uygun bir meclis tarafından idare edilecek."

"Bakalım Kral size bu hakkı tanıyacak mı?"

"Krallar bağımsız kasabaları sever, çünkü bir sürü vergi öderler. Ama geçmişte, Kingsbridge başrahibi bu sözleşmeye hep karşı çıkmıştı."

"Başrahiplerin çok tutucu olduklarını mı söylüyorsunuz?"

"Korkak olduklarını söylüyorum."

"Pekâlâ," dedi piskopos gülerek.

"Sizi kimse, asla korkaklıkla suçlayamaz."

Caris asıl konuyu yine vurgulayarak: "Bence, yeni bir kule inşa edeceksek, sözleşme şart."

"Evet, anlıyorum."

"Öyleyse aynı fikirdeyiz."

"Kule konusunda mı, sözleşme konusunda mı?"

"İkisi de birbirine bağlı."

Henri eğleniyormuş gibi görünüyordu.

"Benimle bir anlaşma yapmaya mı uğraşıyorsunuz Başrahibe Caris?"

"Eğer siz de isterseniz."

"Peki. Siz bana bir kule yaptırın ben size sözleşme yapmanız için yardım edeyim."

"Hayır. Tam tersi olmak zorunda. Önce sözleşmeye ihtiyacımız var."

"Bu durumda size güvenmem gerekiyor."

"Bu o kadar zor mu?"

"Dürüst olmak gerekirse hayır."

"Güzel. Öyleyse anlaştık."

"Evet."

Caris öne eğildi, Merthin'i atlayarak: "Sir Gregory?" dedi.

"Evet Başrahibe Caris?"

Caris, nazik davranmak için kendini zorlayarak: "Bu soslu tavşandan denediniz mi? Tavsiye ederim." dedi.

Gregory kâseyi aldı, tabağına biraz koydu, "Teşekkür ederim." dedi.

Caris: "Hatırlayacaksınız, Kingsbridge bağımsız bir kasaba değil." dedi.

"Evet, biliyorum."

Gregory bu gerçeği on yıl kadar önce, yıkama değirmeni davasında Caris'e karşı koz olarak kullanmıştı.

"Piskopos, bağımsızlık sözleşmesi için Kral'a başvurmanın zamanının geldiğini söylüyor."

Gregory başını salladı.

"Eminim Kral bu konuya, özellikle kendisine doğru biçimde sorulursa, sıcak bakacaktır."

Sinirinin yüzünden okunmadığını umarak Caris: "Belki siz bize bir yol gösterebilirsiniz."

"Bu konuyu daha sonra, daha ayrıntılı olarak konuşalım mı?"

Gregory kesinlikle rüşvet isteyecek, sonra da buna avukatlık ücreti diyecekti.

"Elbette." dedi Caris içi ürpererek.

Hizmetçiler yiyecekleri toplamaya başladılar. Caris tabağına baktı. Hiçbir şey yememişti.

"Ailelerimiz akraba." diye anlatıyordu Ralph, Lady Philippa'ya. "Yakın akraba değil tabii." diye aceleyle ekledi.

"Babam, Lady Aliena ile Jack Builder'in oğlu olan Shiring Kontu'nun soyundan geliyor."

Masanın karşı tarafına, kardeşi Meclis Başkanı Merthin'e baktı. "Sanırım ben kontlara çekmişim, kardeşim de ustalara."

Ralph Philippa'nın nasıl karşıladığını anlamak için yüzüne baktı. Etkilenmiş gibi görünmüyordu.

"Ben merhum kayınpederiniz Kont Roland'ın malikânesinde büyüdüm." diye devam etti.

"Silahtar olduğunuzu hatırlıyorum."

"Kont'un kumandasında, Kral'ın ordusunda Fransa'da çarpıştım. Crecy Savaşı'nda, Galler prensinin hayatını kurtardım."

"Aman Tanrım! Ne harika!" dedi nezaketle.

Ralph, Philippa'nın kendisini eşiti birisi gibi görmesini sağlamaya uğraşıyordu. Böylece karısı olmasını teklif etmesini normal karşılayabilirdi. Ama Philippa'yı etkilemiş gibi görünmüyordu. Philippa sıkılmış, ayrıca konuşmanın bu yöne çekilmesinden rahatsız olmuştu. Tatlı olarak şekerli çilek, ballı bisküvi, hurma, kuru üzüm ve baharatlı şarap ikram edildi. Ralph şarabını bitirdikten sonra bir tane daha doldurdu, içkinin Philippa'nın karşısında kendisini rahatlatacağını umuyordu. Onunla konuşurken neden bu kadar zorlandığını anlayamıyordu. Kendi karısının cenazesinde olduğu için mi? Philippa bir kontes olduğu için mi? Ya da yıllardır ona ümitsizce âşık olduktan sonra sonunda gerçekten karısı olacağına inanamadığı için mi?

"Buradan ayrıldıktan sonra Earlscastle'a mı gideceksiniz?" diye sordu.

"Evet. Yarın gidiyoruz."

"Orada çok kalacak mısınız?"

"Başka nereye gidebilirim ki?" Kaşlarını çatmıştı. "Neden soruyorsunuz?"

"İzniniz olursa gelip sizi ziyaret edeceğim."

Cevabı buz gibiydi.

"Ne amaçla?"

"Sizinle burada ve şimdi konuşulması uygun olmayan bir konuyu tartışmak istiyorum."

"Ne demek istiyorsunuz Tanrı aşkına?"

"Önümüzdeki birkaç gün içinde gelip sizinle görüşeceğim."

Philippa iyice sinirlenmişti. Sesini yükselterek: "Bana söylemeniz gereken şey nedir?"

"Dediğim gibi, bu konuda bugün konuşmak uygun olmaz."

"Karınızın cenazesinde olduğumuz için mi?"

Ralph başını salladı.

Philippa bembeyaz oldu.

"Aman Tanrım!" dedi. "Şey demek istiyor olamazsınız, teklif..."

"Şu anda tartışmak istemediğimi söylemiştim."

"Ama bilmeliyim!" diye bağırdı. "Bana evlenme teklif etmeyi mi planlıyorsunuz?"

Ralph durakladı, omuzlarını silkti ve sonunda başını salladı.

"Neye dayanarak böyle bir şeye kalkışıyorsunuz?" dedi. "Her şeyden önce Kral'ın iznini almanız gerek."

Ralph kadına baktı, kaşlarını hafifçe kaldırdı. Philippa birden ayağa fırladı.

"Hayır!" diye haykırdı.

Masadaki herkes ona bakıyordu. Gregory'ye dönerek: "doğru mu bu?" diye sordu. "Kral beni bununla mı evlendirecek?"

Parmağını nefretle Ralph'a doğru uzattı.

Ralph'ın kalbi çok kırılmıştı. Philippa'nın böyle tepki göstereceğini ummuyordu. Ralph bu kadar nefret edilecek bir adam mıydı?

Gregory, suçlayıcı bakışlarla Ralph'a baktı: "Konuyu açmanın hiç zamanı değildi."

Philippa: "Yani doğru, öyle mi?" diye haykırdı. "Tanrım sen beni koru!"

Ralph Odila'yla göz göze geldi. Dehşetle bakıyordu. Ondan bu kadar nefret etmeleri için ne yapmış olabilirdi?

Philippa: "Ben buna dayanamam." dedi.

"Neden?" diye sordu Ralph. "Bunun neresi yanlış? Bana ve aileme böyle tepeden bakmaya ne hakkınız var?"

Etrafına baktı. Kardeşi, destekçisi Gregory, piskopos, başrahibe, ikinci dereceden asilzadeler ve şehrin ileri gelenlerine göz gezdirdi. Hepsi de büyük bir sessizlik içinde, Philippa'nın çıkışıyla şok olmuş, şaşkın bir haldeydiler.

Philippa sorusunu duymazdan geldi. Gregory'ye dönerek: "Evlenmeyeceğim." dedi. "Evlenmeyeceğim, beni duyuyor musunuz?"

Öfkeden bembeyaz kesilmişti. Yaşlar yanaklarından yağmur gibi dökülüyordu. Ralph, kendisini reddettiği, canını acıtarak aşağıladığı şu anda bile Philippa'nın ne kadar güzel olduğunu düşünüyordu.

Gregory sakin bir sesle: "Bu sizin kararınız değil Lady Philippa ve kesinlikle benim de değil. Kral nasıl istiyorsa öyle yapacaktır."

"Bana zorla gelinlik giydirebilirsiniz, zorla mihraba kadar yürütebilirsiniz."

Philippa öfkeden çıldırmış gibiydi. Piskopos Henri'yi işaret ederek: "Ama, piskopos Ralph Fitzgerald'ı kocalığa kabul edip etmediğini sorunca 'evet' demeyeceğim. Demeyeceğim. Asla, asla, asla!"

Fırtına gibi odadan çıktı. Odilla da arkasından gitti.

Cenaze yemeği sona erdikten sonra, kasabalılar evlerine döndüler, önemli konuklar da odalarına çekildiler. Caris ortalığın temizlenmesine nezaret etti. Philippa adına çok üzülmüştü. Ralph'ın ilk karısını öldürdüğünü bildiği için -her ne kadar Philippa bunu bilmese de- içtenlikle üzülmüştü. Ama onun işi bir kişinin değil bütün kasabanın kaderiyle ilgilenmekti.

Aklı, Kingsbridge için yaptığı planlardaydı. Her şey hayal ettiğinden daha iyi gidiyordu. Kasabalılar kendisini alkışlamış, Piskopos öne sürdüğü her teklifi kabul etmişti. Belki de vebaya rağmen medeniyet Kingsbridge'e geri dönecekti.

Arka kapının önünde, bir yığın et ve ekmek kalıntıları birikmişti. Godwyn'in kedisi, Başpiskopos, iştahla bir ördek iskeletini kemiriyordu. Caris onu kovaladı. Birkaç metre ileri kaçan kedi, ihtiyatla yavaş yavaş yürüyerek, beyaz uçlu kuyruğu küstah bir şekilde havaya kalkmış halde, yeniden çöp yığınına yaklaştı.

Derin düşüncelere dalmış olan Caris, sarayın merdivenlerini çıkarken, Henri'nin de kabul ettiği değişiklikleri uygulamaya nereden başlayacağını düşünüyordu. Hiç duraklamadan Merthin'le paylaştığı odanın kapısını açıp içeri girdi.

Bir an kafası karıştı. Odanın ortasında iki adam duruyordu. Yanlış eve geldim diye düşündü önce, sonra, yanlış odadayım herhalde diye aklından geçirdi. Ama sonra kendi odasını tanıdı, sarayın en güzel yatak odası doğal olarak Piskoposa verilmişti.

Odanın ortasındaki iki adam Henri ve yardımcısı Canon Claude'du. Caris, ikisinin de çırılçıplak, birbirlerine sarılmış vaziyette öpüşmekte olduklarını bir süre sonra fark edebildi.

Büyük bir şaşkınlıkla onlara baktı.

"Ah!" diyebildi sadece.

Odadakiler kapının açıldığını duymamışlardı. Caris konuşana kadar gözetlendiklerini fark etmemişlerdi bile. Caris'in hayret ünlemini duyduklarında ikisi birden ona doğru döndüler. Henri'nin yüzünü korkunç bir suçluluk ifadesi kapladı, ağzı açık kalakaldı.

"Özür dilerim!" dedi Caris.

Adamlar acele birbirlerinden ayrıldılar, sanki olanları inkâr etmeleri mümkünmüş gibi ama sonra çıplak olduklarını hatırladılar. Henri, şişman, koca göbekliydi, kolları ve bacakları tombul tombuldu, göğsü gri kıllarla kaplıydı. Claude daha genç ve inceydi, vücudunda, kasıklarındaki kızıl kahve tüylerden başka çok az tüy vardı. Caris, aynı zamanda dikilmiş iki penis birden görmemişti hayatında.

"Affınızı dilerim." dedi şaşkınlıktan zor konuşarak.

"Benim hatam. Unutmuşum."

Caris saçmaladığının farkındaydı. Öteki ikisinin de dili tutulmuş gibiydi. Zaten konuşmanın da bir anlamı yoktu. Söyleyecekleri hiçbir şey durumu düzeltmezdi.

Caris kendini toparlayarak geri geri kapıya doğru yürüdü, çıktı ve arkasından kapıyı hızla kapattı.

Merthin Madge Webber'le yürüyerek kıyıdan geliyordu. Bu ufak tefek, öne doğru çıkık çeneli, arkaya doğru çıkık popolu tık-

naz kadını çok severdi. Kocası ve çocuklarını vebadan kaybettikten sonra hayatını devam ettirme çabasına hayrandı. Kumaş dokuma ve Caris'in tarifine göre kırmızıya boyama işini devam ettirmişti.

"Aferin Caris'e!" dedi.

"Her zamanki gibi haklı. Bu şekilde devam edemeyiz."

"Ama sen her şeye rağmen normal bir şekilde devam edebildin."

"Benim tek sorunum iş yaptıracak adam bulamamak."

"Herkesin sorunu aynı. Ben de inşaat ustası bulamıyorum."

"Ham yün ucuz. Ama zenginler hâlâ kaliteli kırmızı kumaşa iyi para ödüyorlar." dedi Madge.

"Daha çok üretebilirsem daha çok satardım."

Merthin düşünceli bir şekilde:

"Biliyor musun, Floransa'da daha hızlı çalışan dokuma tezgâhları gördüm, ayakla çalışıyor."

"Sahi mi?"

Merakla Merthin'e baktı.

"Hiç duymamıştım."

Merthin nasıl anlatacağını bilemiyordu.

"Bütün tezgâhlarda, çözgüyü oluşturmak için çerçevenin içine birçok iplik gerersin, sonra başka bir ipliği bir ipliğin altından, ötekinin üstünden geçirerek bir taraftan öteki tarafa yürütürsün, sonra geri dönüp yeniden başlayarak 'atkı'yı oluşturursun, böylece kumaş dokunmuş olur."

"Evet, basit tezgâhlar böyle çalışır. Ama bizimkiler onlarda daha iyi."

"Biliyorum. İşlemi daha hızlandırmak için ikinci çözgü ipliklerini hareket edebilen bir kola bağlıyorsun, öyle ki iplik askısının yerini değiştirdiğinde ipliklerin yarısı diğer yarısından ayrılarak yükselir. Sonra, alttan üstte tek bir hareketle kolayca geçiriyorsun. Sonra askıyı geri dönüş için çözgü ipliklerinin altına indiriyorsun."

"Evet. Bu arada atkı ipliğini bir bobine bağlıyoruz."

"Bobinin soldan sağa, çözgü ipliklerinin arasından her geçişinde, bobini yere bırakman, sonra iki elinle iplik askısını hareket ettirmen, sonra bobini yeniden yerden alıp bu kez sağdan sola geçirmen gerekiyor."

"Evet, tam öyle."

"Ayakla çalışan tezgâhlarda iplik askısını ayağınla hareket ettiriyorsun ve bobini yere bırakmana gerek kalmıyor."

"Gerçekten mi? Aman Tanrım."

"Bu epey bir değişiklik yapar değil mi işlerde?"

"Hem ne değişiklik. İki misli fazla kumaş dokuyabiliriz."

"Ben de öyle düşünmüştüm. Denemen için sana bir tane yapayım mı?"

"Evet, lütfen."

"Yapılışını tam olarak hatırlamıyorum. Sanıyorum pedal, makara ve manivelalardan oluşan bir sistemle çalıştırıyor."

Kaşlarını çatarak hatırlamaya çalıştı. "Her neyse, becerebileceğimden eminim."

O gün akşamüstü Caris kütüphanenin önünden geçerken, elinde küçük bir kitapla dışarı çıkan Canon Claude'la karşılaştı. Canon, Caris'le göz göze gelince durdu. İkisi de aynı anda, bir saat önce Caris'in yanlışlıkla tanık olduğu sahneyi hatırladılar.

Başlangıçta Claude utanmış gibiydi. Sonra dudaklarının kenarları hafif bir gülümseyişle kıvrıldı. Eliyle yüzünü kapattı, komik bir şey olmadığının farkındaydı. Caris, iki çıplak adam ve kendisinin o anda ne kadar şaşırdıklarını anımsadı. Hiç yeni olmadığı halde içinden gülmek geldi. Tamamen içgüdüsel olarak, aklındakini söyleyiverdi.

"Siz ikiniz çok komik görünüyordunuz."

Claude kıkırdadı, Caris de kahkasını tutamadı ve ikisi yanaklarından yaşlar süzülerek birbirlerinin kollarına düşene kadar kahkahalarla güldüler.

O akşam Caris, Merthin'i manastır topraklarının güneybatısına, nehir boyundaki sebze tarlalarına götürdü. Hava ılıktı, nemli topraktan yeni yetişen bitkilerin güzel kokuları geliyordu. Caris bahar soğanlarını ve turplarını görebiliyordu.

"Nihayet kardeşin Shiring Kontu oluyor." dedi.

"Eğer Lady Philippa bir şeyler yapabilirse olamaz."

"Bir kontes, Kral'ın kendisine emrettiğini yapmakla yükümlüdür, değil mi?"

"Teorik olarak bütün erkeklere boyun eğmekle yükümlüdür." dedi Merthin gülümseyerek. "Her ne kadar bazıları geleneklere karşı çıksa da..."

"Kimden söz ettiğini anlayamadım."

Merthin'in havası aniden değişti. "Ne dünya ama." dedi. "Adam karısını öldürüyor, Kral da ödül olarak onu asilzadeliğin en üst mertebesine yükseltiyor."

"Böyle şeylerin olduğunu hepimiz biliyoruz." dedi Caris.

"Ama kendi ailenden olunca insan şok oluyor, zavallı Tilly."

Merthin, anımsadığı görüntüleri silmek ister gibi gözlerini oğuşturdu.

"Neden beni buraya getirdin?"

"Planımın son parçası üzerinde konuşmak için: Yeni hastane için."

"Ah, ben de merak ediyordum..."

"Burada inşa edebilir misin?"

Merthin çevresine bakındı.

"Olmaması için bir neden yok. Meyilli bir arazi ama zaten bütün manastır bir yamaç üstüne kurulmuş, ee biz de yeni bir katedral yapmıyoruz sonuçta. Tek katlı mı olacak iki katlı mı?"

"Tek katlı. Binanın orta büyüklükte odalara bölünmesini istiyorum; her biri dört ya da altı yatak alabilmeli. Böylece hastalıklar bir hastadan bir diğerine böyle hızla bulaşamaz. Kendine ait bir eczanesi olmalı, büyük, iyi aydınlatılmış bir oda, ilaçlar burada hazırlanmalı. Hemen önünde de şifalı bitkilerin yetiştirildiği bir bahçe olmalı. Ve geniş, havadar bir tuvalet istiyorum. Borularla getirilen suyu temiz tutması kolay olur. Aslında bütün bina bol ışık ve hava almalı. Ama en önemlisi manastırın diğer binalarından en az yüz metre uzakta olmalı. Hastaları iyilerden ayırmalıyız. En önemli nokta bu."

"Sabahtan birkaç çizim hazırlarım."

Caris etrafına bakındı, kendilerini görecek kimse olmadığına emin olunca Merthin'i öptü.

"Hayatımda yaptığım işlerin doruk noktası olacak bu, farkında mısın?" dedi.

"Daha otuz iki yaşındasın. Hayatında yaptığın işlerin doruk noktasından söz etmek için biraz erken değil mi?"

"Daha yapılmadı."

"Çok uzun sürmez. Yeni kulenin temeli kazılırken, bu iş üzerinde çalışmaya başlarım. Sonra hastanenin yapımı biter bitmez taş işçilerimi katedralde çalıştırmaya başlatabilirim."

Geri döndüler. Caris, Merthin'in gerçek çoşkusunun kule için olduğunu biliyordu.

"Ne kadar yükseklikte olacak?"

"Dört yüz beş kadem."*

"Salibury kaç kadem?"

"Dört yüz dört."

"Öyleyse İngiltere'nin en yüksek yapısı olacak."

"Biri, daha yükseğini yapana kadar, evet."

O da en büyük arzusuna kavuşacaktı diye düşündü Caris. Başrahip sarayına doğru yürürken Merthin'in koluna girdi. Çok mutluydu. Çok garipti. Binlerce Kingsbridge'li vebadan ölmüştü, Tilly öldürülmüştü ama Caris hâlâ ümidini yitirmemişti. Çünkü bir planı vardı. Kafasında bir planı olduğu zaman kendini mutlu hissederdi. Yeni duvarlar, polis teşkilatı, kule, bağımsız kasaba sözleşmesi ve hepsinden önemlisi yeni hastane. Bütün bunları organize etmeye nasıl vakit bulacaktı?

Merthin'le kol kola başrahip evinden içeri girdiler. Piskopos Henri ve Sir Gregory arkası Caris'e dönük üçüncü bir adamla derin bir konuşmaya dalmışlardı. Yeni gelenin arkası dönük olmasına rağmen hiç de hoş olmayan, tanıdık bir havası vardı. Caris huzursuzlukla ürperdi. Sonra adam arkasını döndü ve Caris yüzünü gördü: alaycı, muzaffer, küçümseyici, kin dolu bir surat...

Adam, Philemon'du.

---

* 28-317 cm uzunluğunda eski bir uzunluk ölçüsü birimi.

74

Piskopos Henri ve diğer konuklar, ertesi sabah Kingsbridge'den ayrıldılar. Rahibelerin yatakahanesinde kalan Caris de, kahvaltıdan sonra başrahip sarayına geri döndü ve doğruca yukarı, odasına çıktı.

Philemon oradaydı.

İki günde iki defadır, yatak odasındaki adamlar tarafından şaşırtılıyordu. Neyse ki Philemon yalnızdı ve tamamen giyinikti, pencerenin önünde, bir kitaba bakıyordu. Caris profiline bakınca son altı ayda olanların Philemon'u hayli zayıflattığını fark etti.

"Burada ne arıyorsun?" diye sordu.

Philemon şaşırmış gibi yaptı.

"Burası başrahibin evi. Neden burada olmayacakmışım?"

"Çünkü burası senin odan değil."

"Ben Kingsbridge başrahibinin yardımcısıyım. Kimse beni bu görevden azletmedi. Başrahip öldü. Burada benden başka kim yaşayabilir?"

"Ben, elbette."

"Keşiş bile değilsin sen."

"Piskopos Henri, beni başrahip vekili olarak ilan etti. Ve dün gece, dönmüş olmana rağmen beni bu görevden azletmedi. Ben senin üstünüm, bana itaat etmen gerek."

"Ama sen bir rahibesin ve rahibelerle birlikte yaşamalısın, keşişlerle değil."

"Aylardan beri burada yaşıyorum."

"Yalnız mı?"

Birden Caris tehlikeli sularda olduğunu fark etti. Philemon, Merthin'le Caris'in aşağı yukarı karı koca gibi yaşadıklarını biliyor olmalıydı. Hep tedbirli davranmışlar, ilişkilerini göz önünde yaşamamışlardı ama insanlar böyle şeyleri sezerlerdi. Ve Philemon zayıflıklar konusunda vahşi hayvanların içgüdüsüne sahipti.

Düşündü. Philemon'un hemen saraydan ayrılması konusunda ısrar edebilirdi. Gerekirse onu buradan attırabilirdi de. Thomas ve diğer keşiş adayları Caris'i dinlerlerdi, Philemon'u değil. Ama sonra ne olurdu? Philemon Merthin'le Caris'in sarayda birlikte yaşadıkla-

rına dikkati çekmek için elinden geleni yapardı. İkilik yaratıp kasabalıları taraf tutmaya zorlardı.

Büyük çoğunluk, ne yapmış olursa olsun Caris'i desteklerdi, öyle yaygın bir ünü vardı, ama davranışlarını onaylamayan birkaç kişi mutlaka çıkardı. Bu karışıklık otoritesini zayıflatır, yapmak istediği her şeyi tehlikeye sokardı. Yenilgiyi kabul etmek daha iyi olacaktı.

"Yatak odasını alabilirsin." dedi. "Ama salonu kullanamazsın. Ben orayı kasaba ileri gelenleriyle ve önemli konuklarla toplantı yapmak için kullanıyorum. Kilisedeki ayinlere katılmadığın zamanlarda manastırda kalacaksın, burada değil. Bir başrahip yardımcısının sarayı olmaz." dedi Caris, bir şey söylemesine fırsat vermeden odadan çıktı. Suçunu gizleyebilmişti ama kazanan Philemon'du.

Önceki gece Philemon'un ne düzenbaz bir adam olduğunu yeniden hatırlamıştı. Piskopos Henri sorular sorarken, yapmış olduğu her alçakça şey için kabul edilebilir bir açıklama bulmuştu. Görev yerini terk edip St.John-in-the-Forest'a kaçmasını nasıl savunabilirdi? Manastır yok olma tehlikesi içindeymiş de, onun kurtarmanın tek yolu, "erken çık, uzağa git, uzun kal" özdeyişine uyarak kaçmakmış. Vebadan korunmanın en iyi yolu genel kanıya göre, o civardan uzaklaşmakmış hâlâ. En büyük hataları Kingsbridge'de fazla zaman kaybetmeleri olmuş. Peki, neden kimse Piskoposa bu plandan söz etmemişti? Philemon çok üzgündü. Ama o ve diğer keşişler sadece Başrahip Godwyn'in emirlerine uymuşlardı. Öyleyse neden veba oraya da ulaşınca St.John'dan kaçmıştı? Tanrı onu Monmouth halkını yönetmeye çağırmıştı ve Godwyn de gitmesine izin vermişti.

Aslında verildiği kesinlikle inkâr edilen bu izinden, Rahip Thomas'ın nasıl haberi olmazdı? Kıskançlığa sebep olmaması için Godwyn'in bu kararından öteki keşişlere hiç söz edilmemişti. Peki, öyleyse Philemon Monmouth'u neden terk etmişti? Vaiz Murdo ile karşılaşmış, Kingsbridge Manastırı'nın kendisine ihtiyacı olduğunu öğrenmişti, bunu da Tanrı'nın bir mesajı olarak algılamış ve buraya gelmişti.

Caris, Philemon'un, vebaya yakalanmayan şanslı azınlıktan olduğunu anlayana kadar vebadan kaçtığı sonucunu çıkarmıştı an-

lattıklarından. Sonra Vaiz Murdo ile karşılaşmış ve ondan Caris'in Merthin'le başrahip sarayında birlikte yaşadığını öğrenmişti. Ve birden durumu kendi çıkarları için kullanabileceğini fark etmişti. Bunların Tanrı'yla bir ilgisi yoktu.

Ama Piskopos Henri, Philemon'un masallarına inanmıştı. Philemon, dalkavukluk derecesinde alçakgönüllü görünmeyi iyi bilirdi. Henri de adamı tanımadığı için gerçek yüzünü görememişti.

Caris Philemon'u sarayda bırakarak katedrale doğru yürüdü. Uzun, dar, sarmal merdivenlerden kuzeybatı kulesine çıktı ve Merthin'i taşçıların odasında, çizim yerinde, kuzeye bakan yüksek pencerelerden gelen ışıkta bazı desenler çizerken buldu.

İlgiyle yaptıklarına baktı. Plan okumak her zaman Caris'e zor gelmişti. Sıvanın üzerine çizilen incecik çizgilerin, bakanın hayalinde kalan taş duvarlara, pencere ve kapılara dönüşmesi gerekiyordu.

Caris çizimleri dikkatle incelerken Merthin, beklenti dolu gözlerle ona baktı. Kesinlikle heyecanlı bir tepki ümit ediyordu.

Caris ilk bakışta hiçbir şey anlamadı. Çizilenler onun hastanesine benzemiyordu.

"Ama, sen bir manastır çizmişsin..." dedi.

"Kesinlikle." dedi Merthin.

"Hastane neden kilise salonu gibi uzun ve dar bir oda görünümünde olsun? Sen aydınlık ve havadar bir yer istiyordun. Bu yüzden odaları yan yana sıkıştırmak yerine dikdörtgen bir avlunun etrafına yerleştirdim."

Caris gözünde canladırmaya çalıştı. Yeşil bir alan, etrafında binalar, dört ya da altı yataklı odalara açılan kapılar, üstü kapalı sundurmaların gölgesinde odadan odaya koşan rahibeler...

"Çok ilham verici." dedi.

"Bana kalsa asla bunları düşünemezdim. Mükemmel olacak."

"Dikdörtgen avluda şifalı otları yetiştirebilirsin. Bitkiler hem güneş ışığını alabilir hem de rüzgârdan korunmuş olurlar. Bahçenin ortasında taze su için bir çeşme olacak. Su tuvalet tarafına akıtılabilir, oradan da nehre dökülür.

Caris abartılı bir sevinçle Merthin'i öptü.

"Çok akıllısın." dedi.

Sonra ona söylemesi gereken haberleri hatırladı. Yüzünün asıldığını gören Merthin:

"Sorun ne?" diye sordu.

"Saraydan taşınmak zorundayız." dedi Caris.

Philemon'la konuşmasını ve neden teslim olmak zorunda kaldığını anlattı.

"Philemon'la aramızdaki büyük fikir ayrılıklarını görebiliyorum. Böyle sıkıntılarla işe başlamak istemiyorum."

"Mantıklı görünüyor."

Sesi sakindi, ama Caris'in yüzünden kızmış olduğunu anlamıştı. Merthin gözlerini çizimlere dikti, aslında onları görmüyordu bile.

"Ve, başka bir şey daha var." dedi.

"Herkese mümkün olduğu kadar normal yaşamalarını söylüyoruz. Sokaklarda düzen olsun, gerçek aile hayatına geri dönülsün, sarhoşlar toplu seks âlemleri yapmasın istiyoruz. Bu durumda bizim de örnek olmamız gerekiyor."

Merthin başını salladı.

"Âşığı ile yaşayan bir başrahibe, yeterince anormal sanırım." dedi.

Bir kez daha sesinin sükûnetiyle yüzünün kızgın ifadesi çelişiyordu.

"Çok üzgünüm." dedi Caris.

"Ben de."

"Ama ikimiz de uğruna savaş verdiğimiz şeyleri tehlikeye atamayız. Senin kulen, benim hastanem, kasabanın geleceği..."

"Hayır, ama birlikte yaşayacağımız hayatı kurban veriyoruz."

"Tam öyle sayılmaz. Ayrı yerlerde uyumak zorunda kalacağız, evet bu çok acı verici ama birlikte olmak için bir sürü fırsatımız olacak."

"Nerede?"

Caris omuzlarını silkti.

"Mesela burada."

Yaramaz bir çocuk gibi davranıyordu. Biraz uzaklaşarak odanın karşı tarafına yürüdü. Elbisesinin eteklerini yavaş yavaş yukarı kaldırmaya başladı. Merdiven sahanlığına gitti.

"Gelen giden yok." dedi ve eteklerini beline kadar kaldırdı.

"Gelen olsa duyardın zaten. Merdivenlerin başındaki kapı gürültü çıkarıyor."

Caris öne doğru eğilerek merdivenlerden aşağı doğru bakıyormuş gibi yaptı.

"Olduğun yerden sıradışı bir şey görüyor musun?"

Merthin kıkırdadı. Her zaman onu sinirli halinden kurtaracak bir oyun bulurdu.

"Bana göz kırpan bir şey görüyorum." diye güldü.

Caris ona doğru yürüdü. Rahibe giysisinin etekleri hâlâ belindeydi. Sevgiyle gülümseyerek: "Görüyorsun, her şeyden vazgeçmek zorunda değiliz."

Merthin bir tabureye oturup Caris'i kendine doğru çekti. Caris Merthin'in kalçalarını ayırarak yavaşça kucağına oturdu.

"Buraya bir saman şilte getirirsen iyi olacak." dedi arzudan kısılmış sesiyle.

Yüzünü göğüslerine gömerken Merthin mırıldandı.

"Taşçıların odasında neden bir yatağa ihtiyaç olduğunu nasıl açıklayacağım?"

"Sadece taşçıların aletlerini koymak için yumuşak bir yere ihtiyaçları olduğunu söylersin."

Bir hafta sonra Caris ve Thomas Langley yeniden yapılan şehir duvarlarını incelemeye gittiler. Büyük bir işti ama çok basitti. Ana hatları belli olduktan sonra taş işçiliğini tecrübesiz, genç taşçılarla çıraklar bile yapabilirlerdi. Caris, bu projenin böyle sorunsuz başlamasından çok memnundu. Şehrin zor zamanlarda kendini koruyabileceğinden emin olması gerekiyordu. Ayrıca Caris bunun başka şeyleri de tetikleyeceğini ümit ediyordu. Kasaba halkını dışardan gelecek tehlikelere karşı savunmak için bir araya getirmek, doğal olarak onları yeni bir düzen arayışına ve iyi davranış biçimlerine yöneltecekti.

Kaderin bu rol için Caris'i seçmesi son derece ironikti. Çünkü o hiçbir zaman kuralların savunucusu olmamıştı. Her zaman sofuluğun, insanları aşağılayan geleneklerin karşısında olmuştu. Kendi

kurallarını kendi koyma hakkını savunmuştu hep. Şimdi ise neşeyi, eğlenceyi, gününü gün etmeyi yasaklar duruma düşmüştü. Birinin çıkıp da onu ikiyüzlülükle suçlamaması mucize gibiydi.

Gerçek şuydu ki insanların bir kısmı bu anarşi ortamından fazlasıyla yararlanmışlar, geri kalanlar istifade edememişlerdi. Merthin de, bu kısıtlamalar gelmeden daha iyi olanlar grubundandı. Caris onun yaptığı akıllı ve aptal bâkire figürlerini anımsadı. Hiç kimsenin hayatında görmediği kadar farklı bir şeydi, bu yüzden Elfric bu farklılığı Merthin'in eserini tahrip etmek için bahane olarak kullanmıştı.

"Düzen" Merthin için bir dezavantajdı. Ama mezbahada çalışan Barney ve Lou gibi adamların da sarhoş kavgalarında birbirlerini yaralamamaları için bir "düzen"e, "yasalar"a ihtiyacı vardı.

Her halükarda Caris'in işi zordu. Bir yanda kanun ve nizamı uygulamaya çalışırken, bunları kişisel olarak kendine neden uygulamadığını açıklamak çok zordu.

Thomas'la birlikte manastıra dönerken bunları düşünüyordu. Katedralin önünde Hemşire Joan'ı son derece kızgın bir havada, bir aşağı bir yukarı yürürken buldu.

"Philemon'a çok kızdım." dedi Joan.

"Senin, onun parasını çaldığını ve bu parayı benim ödemem gerektiğini söylüyor."

"Sakin ol." dedi Caris ve Joan'ı kilisenin sundurmasına götürdü, taş bir sıraya oturdular.

"Derin bir nefes al ve bana olanları anlat." dedi.

"Philemon Terce ayininden sonra yanıma geldi ve St. Adolphus için mum satın alacağını, on şiline ihtiyacı olduğunu söyledi. Ben de önce sana sormam gerektiğini söyledim."

"İyi etmişsin."

"Çok kızdı ve bağırmaya başladı. Bu paranın keşişlerin parası olduğunu ve onu reddetmeye hakkım olmadığını söyledi. Benden anahtarları istedi, hatta zorla almaya kalkıştı, ama anahtarların işine yaramayacağını, hazine odasının yerini bile bilmediğini belirttim."

"Hazine odasının yerini sır olarak saklamak ne kadar akıllıca bir işmiş."

Thomas, yanlarında durmuş, onları dinliyordu.

"Benim ortalarda olmadığım bir zamanı seçmiş, korkak!" dedi.

Caris: "Joan, ona hayır demekle en doğru şeyi yapmışsın, seni hırpaladığı için çok üzgünüm. Thomas, git onu bul ve saraya getir."

Caris onlardan ayrıldı ve mezarlığa doğru derin düşünceler içinde yürüdü.

Philemon'un sorun çıkarmak üzere burada bulunduğu kesindi. Caris'in kolayca başa çıkabileceği patırdıcı kabadayılardan değildi Philemon. Çok kurnaz bir düşmandı, Caris adımlarına dikkat etmek zorundaydı.

Başrahip evinin kapısını açtığında Philemon, uzun masanın başında oturmuş, onu bekliyordu.

Kapıda durdu: "Burada olmaman gerekiyordu." dedi. "Bunu sana özellikle belirtmiştim."

"Seni arıyordum." dedi Philemon.

Caris bundan sonra kapıyı kilitlemesi gerektiğine karar verdi. Aksi halde emirlerine karşı gelmek için hep bir bahane bulacaktı. Öfkesini dizginleyerek: "Beni yanlış yerde aramışsın." dedi.

"Ama sonuçta buldum, öyle değil mi?"

Caris onu şöyle bir süzdü. Saçlarını kestirmiş, tıraş olmuştu, üzerinde yeni bir giysi vardı. Tam bir manastır görevlisi gibiydi, otoriter ve sakin.

Caris: "Hemşire Joan'la konuştum. Çok sinirleri bozulmuştu.

"Benim de."

Caris, Philemon'un en büyük koltuğa oturmuş olduğunu, kendisinin de önünde ayakta durduğunu fark etti. Sanki o başrahip, Caris de yardımcısı gibiydi. Böyle şeyleri ayarlamakta ne kadar becerikli olduğunu düşündü.

"Eğer paraya ihtiyacın varsa, benden istemen gerekiyor."

"Ben başrahip yardımcısıyım."

"Ben de başrahip vekili. Yani senden üst düzeydeyim."

Sesini yükselterek ekledi. "Bu yüzden, benimle konuşurken önce ayağa kalk."

Philemon, önce Caris'in ses tonundan şaşkına dönmüş bir halde aceleyle ayağa kalkmaya davrandı, sonra kendine hakim olarak, hakaret dolu bir yavaşlıkla koltuktan kalktı.

Caris, onun kalktığı koltuğa oturdu ve onu ayakta bıraktı.

Hiç utanmamıştı.

"Görüyorum ki manastırın parasını yeni bir kule yaptırmaya harcıyorsun."

"Piskoposun emirleriyle, evet."

Philemon'un yüzünden bir saniyeliğine bir rahatsızlık ifadesi geçti. Piskoposun gözüne girip, onu Caris'e karşı kendi yanına çekmeyi ummuştu. Daha çocuk yaştan beri güçlü kişilere dalkavuklık etmeyi alışkanlık haline getirmişti. Zaten bu yüzden manastıra kabul edilmeyi başarmıştı.

"Manastırın parasını kullanma yetkim olmalı. Bu benim hakkını. Keşişlerin malları benim idaremde olmalı." dedi Philemon.

"En son keşişlerin değerli mallarının yönetiminin sende olduğu zaman, onları çalmıştın."

Philemon'un yüzü bembeyaz oldu. Ok hedefini bulmuştu.

"Saçma!" dedi, sıkıntısını gizlemeye çalışarak, "Başrahip Godwyn, onları güvenlikte olsunlar diye yanına almıştı."

"İyi o zaman. Ben başrahip vekili olduğum sürece kimse onları "güvenlikte olsunlar" diye yanına alamayacak."

"Hiç olmazsa süslemeleri bana vermelisin. Onlar kutsal mücevherler, ancak rahipler dokunabilir, kadınlar değil."

"Thomas onlarla gerektiği kadar ilgileniyor. Ayinler için çıkarıyor ve işleri bitince yine hazine odasına yerleştiriyor."

"Ama bu yeterli değil..."

Caris'in aklına bir şey geldi ve hemen sözünü kesti.

"Ayrıca, aldıklarının hepsini vermedin daha."

"Para..."

"Süslemelerden söz ediyorum. Mumcular loncasının armağanı olan altın şamdan kayıp. Ne oldu ona?"

Philemon'un tepkisi Caris'i şaşırttı. Yine saldırgan bir inkar bekliyordu, ama şaşkın şaşkın bakarak, "O şamdan her zaman başrahibin odasında dururdu..."

Caris kaşlarını çattı.

"Ve...?"

"Onu ötekilerden ayrı sakladım."

Caris şaşırmıştı.

"Yani, bütün bu zaman boyunca şamdanın sende olduğunu mu söylemek istiyorsun?"

"Godwyn ona gözkulak olmamı istemişti."

"Bu yüzden de onu Monmouth'a ve gittiğin her yere beraberinde mi götürdün?"

"Ama Godwyn'in vasiyetiydi."

Hiç yutulacak bir yalan değildi, Philemon da biliyordu. Aslında şamdanı çalmıştı.

"Hala sende mi?" diye sordu Caris.

Başını salladı. Çok rahatsızdı.

O sırada Thomas içeri girdi.

"İşte buradasın!" dedi Philemon'a.

Caris: "Thomas, yukarı çık, Philemon'un odasını ara." dedi.

"Ne arayacağım?"

"Kayıp altın şamdanı."

Philemon müdahele etti. "Aramana gerek yok, başucundaki komodinin üstünde."

Thomas yukarı çıktı ve elinde şamdanla döndü, Caris'e uzattı. Çok ağırdı. Merakla inceledi Caris. Şamdanın kaidesinde mumcular loncasının on iki üyesinin isimleri kazınmıştı. Philemon bunu neden istiyordu? Satmak ya da eritmek için olmadığı kesindi. Başından atmak için bir sürü fırsatı olmuştu ama Philemon ondan ayrılamamıştı. Kendine ait bir altın şamdanı olsun istemişti sadece. Odasında yalnızken şamdanı inceliyor ya da dokunuyor muydu acaba?

Caris Philemon'a bakınca gözlerindeki yaşları gördü.

"Onu benden alacak mısın?" diye sordu Philemon.

Aptalca bir soruydu.

"Elbette." diye cevap verdi Caris. "O katedrale ait, senin yatak odana değil. Mum yapımcıları onu Tanrı'nın adını yüceltsin, kilisedeki ayinlere güzellik katsın diye armağan ettiler, tek bir keşişin özel zevki için değil."

Philemon tartışmadı. Oyuncağı elinden alınmış gibiydi, ama hiç pişman olmuş gibi değildi. Yaptığının yanlış olduğunu anlamamıştı bile. Hata yaptığı için vicdan azabı duymuyor aksine kendisinden zorla alınan şey için kederleniyordu. Hiç utanma duygusu olmadığını fark etti Caris.

"Umarım manastırın değerli eşyalarının yönetimi hakkındaki tartışmamız burada sona ermiştir." dedi Philemon'a. "Şimdi gidebilirsin."

Philemon dışarı çıktı.

Caris şamdanı Thomas'a teslim ederek, "Bunu Hemşire Joan'a götür ve yerine kaldırmasını söyle." dedi.

"Mumculara şamdanın bulunduğunu, önümüzdeki pazar kilisede kullanılacağını söylemek lazım."

Thomas da çıktı.

Caris oturduğu yerden kalkmadan düşüncelere daldı. Philemon ondan nefret ediyordu.

Kendini kırbaçlayanlar haziranda bir cumartesi akşamı geri döndüler.

Caris yazı odasında kitabını yazıyordu. Kitaba veba ve tedavi yöntemleri ile başlamaya karar vermişti. Ardından daha az önemli hastalıklarla devam edecekti. Kingsbridge hastanesinde kendi ürettiği maskelerden de söz ediyordu. Maskeler etkili olmuş ama tam bir korunma sağlayamamıştı. En etkili koruma yöntemi, veba başlamadan şehri terk etmek ve tamamen geçene kadar uzak kalmaktı. Ama kasaba halkının büyük bir çoğunluğunun böyle seçeneği yoktu. Kısmi korunma, mucizevi tedavilere inanan insanlar için gereksiz bir kavramdı. Aslında maske kullanan rahibelerden de vebaya yakalananlar olmuştu, ama sayıları hiç kullanılmaması durumunda hastalanabilecek olanlardan, kuşkusuz çok daha azdı. Caris "maske"leri kalkanlarla karşılaştırmaya karar verdi. Kalkan, sahibinin hayatta kalmasını garanti edemezdi ama hatırı sayılır bir koruma sağladığı da bir gerçekti. Bu yüzden bir şövalye, kalkansız savaşa katılmazdı.

Caris bütün bunları eski parşömen üzerine yazarken kendini kırbaçlayanların gürültüsünü duydu ve sıkıntıyla inledi.

Davullar, sarhoş ayak sesleri gibi ses çıkarıyordu, flütler acı içindeki vahşi hayvanlar gibiydi ve çanlar bir cenaze töreninin beceriksizce taklidini çağrıştırıyordu. Onlar manastıra yaklaşırken

Caris dışarı çıktı. Bu kez daha kalabalıktılar, yetmiş ya da seksen kişi kadar vardı ve geçen seferkinden daha vahşi görünüyorlardı, saçları uzun ve tiftik tiftik, elbiseleri yırtık pırtık, çığlıkları daha çılgıncaydı. Buradan önce kasabayı dolaşmışlar, arkalarına uzun bir izleyici kuyruğu toplamışlardı. Onlarında da bir kısmı eğlenerek izliyor, bir kısmı giysilerini yırtarak, kendilerini döverek gösteriye katılıyorlardı.

Caris onları yeniden görmeyi beklemiyordu açıkçası. Papa VI. Clement kendini kırbaçlayanları lanetlemişti. Ama o çok uzakta, Avignon'daydı ve kurallarını uygulamak başkalarına düşüyordu.

Grubu yine Vaiz Murdo yönetiyordu. Katedralin batı kapısına yanaştığında Caris büyük kapının ardına kadar açıldığını hayretle gördü. Kapıyı açmalarını söylememişti. Thomas da kendisine sormadan kesinlikle böyle bir şey yapmazdı. Bu işin sorumlusu Philemon olmalıydı. Philemon'un seyahatleri sırasında birçok kez Murdo ile karşılaşmış olduğunu hatırladı. Caris Murdo'nun bu ziyareti daha önceden Philemon'a haber vermiş olduğunu tahmin ediyordu. Mutlaka kendini kırbaçlayanları içeri sokma planını birlikte yapmışlardı. Hiç kuşkusuz Philemon, manastırdaki tek yetkili rahip olduğunu ve kilisede düzenlenecek ayinler hakkında karar vermeye hakkı olduğunu savunacaktı.

Philemon'un gerçek amacı neydi? Neden birden Murdo ve kendini kırbaçlayanları himayesine almıştı?

Murdo, tören alayını yüksek orta kapıdan geçirip kilisenin orta bölümüne soktu. Kasaba halkı da arkalarından içeri doluştu. Caris, böyle bir olayın içinde yer alıp almamakta kararsız kaldı bir an, sonra olan biteni bilmesi gerektiğine karar vererek isteksizce kalabalığın arkasından yürüdü.

Philemon, sunakta duruyordu. Vaiz Murdo da onun yanına gitti. Philemon elini kaldırarak herkesi susturduktan sonra:

"Bugün buraya ahlaksızlıklarımızı itiraf etmeye, günahlarımızdan pişmanlık duymaya ve tövbe ederek cezamızı çekmeye geldik." dedi.

Philemon iyi bir konuşmacı değildi. Karizmatik Murdo hemen devreye girdi.

"Düşüncelerimizin şehvet düşkünü, yaptıklarımızın iğrenç olduğunu itiraf ediyoruz." diye bağırdı, diğerleri de bağırarak ona katıldılar.

Gösteri, tıpkı önceki gibi cereyan etti. Murdo'nun sözleriyle coşan insanlar birbirlerini çiğneyerek öne doğru geldiler, günahkâr olduklarını haykırarak kendilerini kırbaçlamaya başladılar. Kasaba halkı bu şiddet ve çıplaklık gösterisinden hipnotize olmuş gibi onları izliyordu. Olay tamamen bir gösteri olmasına rağmen, kırbaçlar sahiciydi, Caris adamların sırtlarında açılan yara ve kesikleri görünce ürperdi.

Bazıları bunu daha önceden de birçok kez yapmıştı ve yara izleri hâlâ belirgindi. Ötekilerin yaraları hâlâ tazeydi bu yüzden kendilerini kırbaçladıkça bu yaralar da açılıyordu.

Kasaba halkı da çok geçmeden onlara katıldı. Öne doğru ilerlerken, Philemon elindeki kâseyi onlara doğru uzattı. Caris o zaman Philemon'un kâsesine para atmayan hiç kimsenin, itirafta bulunamadığını ve Murdo'nun ayaklarını öpemediğini fark etti. Bu arada Murdo da toplanan paraları dikkatle takip ediyordu. Caris, iki adamın daha sonra bu paraları aralarında paylaşacaklarını tahmin etti.

Kasabalılar akın akın geldikçe davullar ve flütlerin sesi yükseliyordu. Philemon'un kâsesi çabucak ağzına kadar doldu. Bağışlananlar kendilerinden geçerek çılgın müzik eşliğinde dans ediyorlardı.

Yavaş yavaş kendini kırbaçlayanların tamamı dans etmeye başladı, öne çıkmak isteyen kimse kalmadı. Müzik son bir kez en tiz perdeye yükseldikten sonra aniden durdu. Caris, o anda Philemon ve Murdo'nun ortadan kaybolduklarını fark etti. Caris ikisinin güneybatı kanattan dışarı sıvışıp, keşişlerin binasına, topladıklarını paylaşmaya gittiklerini düşündü.

Gösteri sona ermişti. Dans edenler yorgunluktan bitki bir halde yerlere serilmişlerdi. İzleyiciler, açık kapılardan, yaz akşamının temiz havasına çıkarak evlerine dağılmaya başladılar. Murdo'nun müritleri de toparlanıp kiliseden ayrıldılar. Caris de arkalarından çıktı. Kendini kırbaçlayanlardan çoğunun Holly Bush'a yöneldiklerini gördü.

Büyük bir rahatlamayla manastırın serin sessizliğine döndü. Karanlık basınca rahibeler akşam duasına gittiler. Ve sonra yemeklerini yediler. Yatmadan önce Caris hastaneyi kontrol etmeye gitti. Her yer doluydu. Vebanın hızı daha kesilmemişti.

Hastanede eleştirilecek hiçbir kusur yoktu. Hemşire Oonagh Caris'in disiplinini aynen uyguluyordu: yüz maskeleri, kan alma yok, temizlik konusunda aşırı bir titizlik...

Caris odasına gitmeye hazırlanıyordu ki kendini kırbaçlayanlardan birini getirdiler.

Adam Holly Bush'da bayılmış, düşerken başını bir sıraya çarpmıştı. Sırtı da hâlâ kanıyordu. Caris, bayılmasına başını çarpması kadar kan kaybetmesinin de sebep olduğunu tahmin etti.

Oonagh adamın yaralarını tuzlu suyla temizlerken o hâlâ baygındı. Kendine gelmesi için bir parça geyik boynuzu yaktı ve keskin kokuyu burnuna doğru üfledi.

Sonra yaklaşık bir litre tarçın ve şeker karıştırılmış su içirdi, bu vücudun kaybettiği sıvıyı yerine koymak içindi.

Ama bu olay daha ilkti. Ondan sonra çok sayıda adam ve kadın getirildi. Hepsi de kan kaybı, aşırı alkol ve kaza ya da kavgada oluşan yaralanmalardan dolayı gelmişlerdi. Toplu kırbaçlama ayini her zamanki cumartesi gecesi hastalarının sayısını ona katlamıştı. Adamın birinin sırtı, çok fazla kırbaçlanmaktan çürümüştü. En son gece yarısından sonra elleri kolları bağlanıp kırbaçlanarak tecavüz edilmiş bir kadını getirdiler.

Diğer rahibelerle birlikte getirilen hastalarla ilgilenirken Caris'in öfkesi tepesine çıkmıştı. Bütün bu olaylar, Murdo gibi adamların yanlış yorumladıkları dini sapkınlıklar yüzünden meydana gelmişti. Vebanın, işlenen günahların cezası olarak Tanrı tarafından gönderildiğini, ama insanların kendi kendilerini cezalandırarak vebadan korunabileceklerini söylüyorlardı.

Sanki Tanrı intikam düşkünü bir canavarmış da, çılgın kuralları olan bir oyun oynuyormuş gibiydi. Caris, Tanrı'nın adalet duygusunun, çete lideri on iki yaşında bir çocuktan daha gelişmiş olduğuna inanıyordu.

Pazar sabahı Matin ayinine kadar çalıştı Caris ve birkaç saat uyudu. Uyandıktan sonra Merthin'i görmeye gitti.

Merthin şimdi Cüzam Adası'nda inşa ettiği evlerin en büyüğü ve güzelinde oturuyordu. Ev güney sahilinde, yeni dikilmiş elma ve armut ağaçlarıyla geniş bir bahçenin ortasındaydı. Lolla'ya bakmaları için orta yaşlı bir çiftle anlaşmıştı. İsimleri Arnaud ve Emily'ydi ama birbirlerine Arn ve Em diye hitap ediyorlardı. Caris Em'i mutfakta buldu, o da Caris'i bahçeye gönderdi.

Merthin Lolla'ya ucu sivrilmiş bir çubukla harfleri toprağa çizerek isminin nasıl yazıldığını öğretmeye çalışıyordu. "O"ya bir surat çizerek Lolla'yı güldürüyordu. Lolla dört yaşında, kahverengi gözleri, zeytin renkli teniyle çok güzel bir çocuktu.

Onlar seyrederken Caris'in içini bir pişmanlık duygusu kapladı. Neredeyse altı aydır Merthin'le yatıyordu. Aslında, bütün tutkularının sonu olduğunu bileceğinden çocuk sahibi olmak istememişti. Yine de bir parçası hamile kalmadığı için üzgündü. İçi iki parçaya ayrılmıştı. Bu yüzden riski göze almış ama olmamıştı. Doğurma kabiliyetini mi kaybetmişti acaba? Belki de on yıl önce Mattie Wise'ın gebeliğini sonladırmak için verdiği iksir rahimine bir şekilde zarar vermişti. Her zamanki gibi, keşke insan vücudu ve hastalıklar hakkında daha çok şey bilseydim diye düşündü.

Merthin onu öptü ve bahçede dolaştılar, Lolla önlerinden yürüyor, her ağaçla konuşarak akıl sır ermez hayali bir oyun oynuyordu.

Bahçe, bitkiler daha yeni ekildiği için ekilmemiş gibi görünüyordu. Adanın taşlı toprağını zenginleştirmek için başka yerlerden arabalar dolusu toprak getirmişti buraya.

"Seninle şu kendini kırbaçlayanlar hakkında konuşmaya geldim." dedi Caris ve önceki gece hastanede olup bitenleri anlattı.

"Onları Kingsbridge'den atmak istiyorum." diye bitirdi sözlerini.

"İyi fikir!" dedi Merthin.

"Her gösteri Murdo için yeni bir kazanç kapısı."

"Philemon için de. Bugün kâseyi o tutuyordu. Halk meclisinde bundan söz eder misin?"

"Elbette."

Başrahip vekili olarak Caris bütün bölgenin Lord'u sayılıyordu ve teorik olarak hiç kimseden izin almadan kendini kırbaçlayanları şehirden kovabilirdi.

Bununla beraber, bağımsız kasaba olmak için yaptığı başvuru Kral'ın önündeydi ve Caris yakında kasabanın yönetimini halk meclisine devretmeyi ümit ediyordu, bu yüzden şu andaki durumunu bir geçiş süreci olarak düşünüyordu. Öte yandan, bir kuralı uygulamaya koymadan önce yandaş kazanmak daha akıllıca bir işti.

"Öğlen ayininden önce Murdo ve müritlerinin, jandarma eşliğinde kasabadan ayrılmalarını istiyorum."

"Philemon çok kızacak."

"Kimseye danışmadan kilisenin kapılarını açmaması gerekirdi."

Caris sorun çıkacağını biliyordu. Ama Philemon'un olası tepkisinden duyduğu korkunun, kasaba için doğru olan şeyi yapmasını engellemesine izin veremezdi.

"Papa bizden yana. Akıllıca davranır ve elimizi çabuk tutarsak bu işi Philemon kahvaltısını etmeden halletmiş oluruz." dedi Caris.

"Peki." dedi Merthin.

"Meclis üyelerini Holly Bush'da toplamaya çalışacağım."

"Bir saat sonra orada buluşuruz."

Halk Meclisinin de, kasabadaki birçok örgüt gibi içi boşalmıştı. Ancak bir avuç varlıklı tüccar vebadan yakayı kurtarabilmişti. Madge Webber, Jake Chepstow ve Edward Slaughterhouse da onlardan birkaçıydı.

Yeni polis müdürü olarak John'un oğlu Mungo atanmıştı. Yardımcıları, dışarda talimatlarını bekliyorlardı.

Tartışma uzun sürmedi. Şehrin ileri gelenlerinden hiçbiri o toplu isteri gösterilerine katılmamıştı ve bu tür halka açık gösterileri onaylamıyorlardı. Papa'nın kuralları da bu konuda Caris'den yanaydı. Resmen, Caris başrahip olarak sokaklarda kendini kırbaçlamayı, herkesin içinde çıplak dolaşmayı yasaklayan, bunları yapanların meclis üyelerinden sadece üçünün isteğiyle jandarma marifetiyle kasaban çıkarılmalarını öngören bir talimatname çıkarabilirdi.

Meclis yeni yasayı oybirliğiyle kabul etti.

Sonra Mungo yukarı çıkıp Vaiz Murdo'yu yatağından kaldırdı.

Murdo sessiz sedasız gitmedi. Merdivenlerden inerken deli gibi bağırıp çağırdı, ağladı, yalvardı ve küfretti. Mungo'nun yardımcılarından ikisi, kollarından tutarak sürüye sürüye meyhaneden çıkardılar. Sokağa çıkınca Murdo sesini daha da yükseltti. Mungo yolu

açtı, meclis üyeleri onu takip ettiler. Murdo'nun yandaşlarından birkaçı protesto etmeye kalkıştılar ama onlar da gözaltına alındılar. Birkaç kasabalı, grup anacaddeden Merthin'in köprüsüne doğru yürürken onların arkasından gitti.

Kasabalıların hiçbiri bu yapılanlara karşı değildi ve Philemon ortalarda görünmüyordu. Dün kendini kırbaçlayanların bile bugün sesleri çıkmıyordu, aksine dünkü davranışlarından utanıyormuş gibiydiler.

Kalabalık, grup köprüyü geçerken dağıldı. Seyirciler azalınca Murdo da sakinleşti. Haklı kızgınlığı yerini için için büyüyen bir kine bırakmıştı. Çifte köprülerin uzak ucunda serbest bırakıldığı zaman arkasına bakmadan varoşlara doğru sendeleyerek koşmaya başladı. Bir avuç taraftarı, gönülsüzce arkasından gittiler.

Caris onu bir daha hiç görmeyeceğini umuyordu.

Mungo ve adamlarına teşekkür edip manastıra döndü.

Hastanede Oonagh, dün geceki kaza vakalarını gönderip yeni veba kurbanlarına yer açıyordu. Caris öğlene kadar hastanede çalıştı, sonra pazar ayinini yönetti. Bu kez İncil'den parçalar ve dualar okuyarak sıkıcı bir vaaz vermeyi istiyordu. Bunun son derece dinlendirici olacağını düşünüyordu.

Philemon, arkasında Thomas ve keşiş adaylarıyla birlikte kiliseye girdiğinde, gözlerinde şimşekler çakıyordu. Murdo'nun şehirden sürülmesi olayını duymuş olmalıydı. Kuşkusuz kendini kırbaçlayanları Caris'den bağımsız olarak yalnızca kendisi için bir gelir kaynağı olarak görüyordu. Şimdi bu ümidini kaybetmiş, öfkeden mosmor kesilmişti.

Caris bir an Philemon'un bu öfkeyle ne yapacağını merak etti. Sonra, ne isterse yapsın diye düşündü. Bu olmasa, başka bir şeyden olay çıkaracaktı nasıl olsa. Caris ne yaparsa yapsın, eninde sonunda Philemon ona yine kızacaktı. Onun için endişelenmeye gerek yoktu.

Dualar okunurken başını önünden kaldırmamıştı, ama Philemon vaaz vermeye başlayınca dikkat kesildi.

Kürsü, iticiliğini daha da arttırıyordu. Genelde vaazları hiç önemsenmezdi. Ama bugünkü konusunun zina olduğunu söyleyerek dinleyicilerin dikkatini çekmeyi başardı.

Sözlerine, Aziz Paul'un, Korint'deki ilk Hıristiyanlara yazdığı mektubun başındaki satırlarla başladı.

"Bu mektubu, size, zina yapanlarla kesinlikle arkadaşlık etmemenizi söylemek için yazdım."

Bu satırları Latince okumuş, sonra tiz bir sesle çevirmişti.

Arkadaşlık etmenin anlamını açıkladı.

"Onlarla yemek yemeyin, onlarla içki içmeyin, onlarla yaşamayın, onlarla konuşmayın."

Caris sözü nereye bağlayacağını merak ediyordu. Doğrudan doğruya kürsüden kendisine saldırmaya cüret edebilir miydi? Koro bölümünden karşıya, diğer tarafta keşiş adaylarıyla birlikte duran Thomas'a baktı.

Thomas endişeli bir bakışla cevap verdi.

Tekrar Philemon'un öfkeden kararmış yüzüne baktı. Bu adamdan her şey beklenirdi.

"Bununla kimleri kastediyor?" diye sordu dramatik bir şekilde.

"Dışardakileri değil, aziz özellikle belirtmiş bunu. Onları Tanrı yargılayacaktır. Ama diyor ki sizler yakın çevrenizdeki arkadaşlarınızı yargılayabilirsiniz."

Cemaata bir göz attı.

"Siz!"

Önündeki kitaba bakarak devam etti.

"Bu sefil yaratığı aranızdan uzaklaştırın."

Cemaat sessizdi. Bunun her zamanki genel iyi ahlak vaazlarından biri olmadığını sezmişlerdi. Philemon bir mesaj vermek istiyordu.

"Kendi etrafımıza bakmalıyız." dedi. "Kendi kasabamıza, kilisemize, manastırımıza bakmalıyız. Zina yapan kimse var mı? Varsa, dışlanmalıdır."

Artık, kendisinden bahsettiğine hiç kuşkusu yoktu Caris'in. Bütün akıllı kasabalılar, er geç aynı sonuca varacaktı. Ne yapabilirdi? Ayağa kalkıp itiraz edemezdi. Kiliseden dışarı bile çıkamazdı, çünkü bu Philemon'un söylediklerini kabul etmek olurdu ve bu uzun tiradın hedefinin kendisi olduğunu cemaatin en aptallarına bile anlatmış olurdu.

Bu yüzden dinledi, kendini aşağılanmış hissediyordu. Philemon hayatında ilk kez güzel konuşuyordu. Tereddüt etmiyor, dili dolaş-

mıyor, söylemek istediklerini açıkça belirtiyordu. Sesini kullanarak, her zamanki monotonluğundan kurtulmayı becermişti. Nefret, ona ilham veriyordu.

Hiç kimse Caris'i manastırdan atamazdı. Gerçekten yetersiz bir başrahibe olsa bile, piskopos onun tarafındaydı, çünkü bu zamanda onun gibi bir dini görevli bulmak zordu. Bütün ülke genelinde bir sürü kilise ve manastır, ayinleri yönetecek, dua okuyacak kimse kalmadığı için kapanmıştı. Piskoposlar mümkün olduğunca çok rahip, keşiş, rahibe atamaya çalışıyorlardı, kovmaya değil. Ayrıca, kasaba halkı da, Caris'i kovmaya kalkan hangi piskopos olursa olsun isyan ederlerdi.

Bütün bunlara rağmen Philemon'un vaazı yine de zarar verici olmuştu. Bundan sonra kasabanın ileri gelenlerinin Caris'in Merthin'le ilişkisini görmezden gelmeleri mümkün olmayacaktı. Bu tür şeyler insanın saygınlığına gölge düşürürdü. Erkeklerin seksle ilgili kabahatleri kadınlarınkinden çok daha kolay bağışlanırdı. Ayrıca şunu da kabul etmek zorundaydı ki içinde bulunduğu durum ikiyüzlülük suçlamasına davetiye çıkarıyordu adeta. Bütün söylev boyunca dişlerini sıkarak oturdu Caris. Sürekli aynı mesajı yüksek sesle tekrar ediyordu Philemon. Rahipler ve rahibeler kiliseden çıkar çıkmaz Caris de eczanesine gitti ve Piskopos Henri'ye bir mektup yazdı. Philemon'u başka bir manastıra göndermesini rica ediyordu.

İnadına, Henri Philemon'u terfi ettirdi.

Vaiz Murdo'nun kovulmasından iki hafta sonraydı. Katedralin kuzey kanadındaydılar. Dışardaki yaz günü çok sıcak ama kilisenin içi her zamanki gibi serindi. Piskopos oymalı ahşap bir sandalyeye oturdu, diğerleri de. Philemon, Caris, Başdiyakoz Lloyd ve Canon Claude...

"Seni Kingsbridge başrahibi olarak atıyorum." dedi Henri Philemon'a.

Philemon yılışık yılışık gülümseyerek Caris'e muzaffer bir bakış fırlattı.

Caris'in nutku tutulmuştu. İki hafta önce Henri'ye Philemon'un burada neden sorumlu bir konumda kalamayacağını uzun bir liste ile açıklamıştı. Altın şamdanı çalmasıyla başlamıştı listeye. Ama mektubu tam tersi etki yapmışa benziyordu.

İtiraz etmek için ağzını açmıştı ki Henri ona baktı ve elini kaldırdı. Ve Caris sessiz kalıp bundan sonra söyleyeceklerini dinlemeye karar verdi. Henri Philemon'a hitap etmeyi sürdürdü.

"Bunu buraya döndükten sonra yaptıklarına rağmen yapmak zorundayım. Kötü ve kindar bir baş belasısın sen. Eğer kilisenin adama ihtiyacı olmasaydı, yüz yıl geçse seni yine terfi ettirmezdim."

Öyleyse neden şimdi yapıyor diye düşündü Caris.

"Ama bir başrahibimizin olması gerekiyor. Kimsenin kuşku duymadığı yeteneklerine ve gücüne rağmen, başrahibenin vekâleten bu işi yürütmesi pek tatminkâr olmuyor."

Caris, Henri'nin Thomas'ı başrahip atamasını tercih ederdi. Ama Thomas'ın kabul etmeyeceğini biliyordu. On iki yıl önce Başrahip Anthony'den sonra yapılan seçimlerde acı bir şekilde yaralanmıştı. Ve ondan sonra bir daha hiçbir başrahip seçimine karışmamaya yemin etmişti. Aslında Piskopos, bu konuda Caris'in haberi olmadan Thomas'la konuşmuş ve bunları öğrenmiş olmalıydı.

"Ancak, atanman bazı şartlara bağlı." dedi Henri Philemon'a.

"Birincisi Kingsbridge, bağımsız kasaba olma hakkını alana kadar, başrahipliğin yürürlüğüne girmeyecek. Kasabayı yönetecek donanımda değilsin, bu yüzden sana bu görevi vermiyorum. Rahibe Caris, geçici olarak başrahip vekili olmaya devam edecek. Sen de keşişlerin yatakhanesinde kalacaksın. Saray kapatılacak. Bu bekleme süresinde, yine uygunsuz davranışlarda bulunursan, atama kararını geçersiz kılarım."

Philemon söylenilenlere çok kızmış ve alınmıştı, ama çenesini tuttu, hiçbir şey söylemedi. Kazandığını biliyordu, şartları tartışmayacaktı.

"İkincisi, kendi hazinen olacak, ama bütün para işlerini Thomas idare edecek. Onun bilgisi ve izni olmadan bir peni bile harcayamayacak, değerli eşyaları başka yere götüremeyeceksin. Ayrıca; yeni bir kule yapılmasını istedim ve Merthin Bridger'in hazırladığı plana göre ödemeleri yapması için Thomas'ı görevlendirdim. Ma-

nastır bu ödemeleri keşişlerin birikimlerinden yapacak ve ne Philemon ne de bir başkası bu anlaşmayı değiştiremeyecek. Yarım bir kule istemiyorum."

Hiç olmazsa Merthin dileğine kavuştu diye düşündü Caris.

Henri Caris'e döndü.

"Değinmek istediğim bir konu daha var ve o da sizinle ilgili sayın başrahibe." dedi.

Şimdi ne istiyor diye düşündü Caris.

"Bir zina suçlaması var."

Caris piskoposa bakakaldı. Onu ve Claude'u çıplak yakaladığı anı hatırladı. Bu konuyu ne cüretle açıyordu?

Henri devam etti.

"Geçmişle ilgili hiçbir şey söylemeyeceğim. Ama gelecekte, Kingsbridge başrahibesinin bir adamla ilişkisi olması asla kabul edilemez."

Caris, ama sen âşığınla birlikte yaşıyorsun, demek istedi ama birden Henri'nin yüzündeki ifade dikkatini çekti. Yalvaran bir ifadeydi bu. O çok iyi bildiği suçlamayı yaparak kendisini ikiyüzlü duruma düşürmemesini rica ediyordu sanki. Yaptığının hiç de adil olmadığının farkındaydı ama başka seçeneği yoktu. Philemon zorlamıştı onu bu işe.

Caris, her şeye rağmen Henri'yi bir iki sözle iğnelemek istiyordu, ama kendini tuttu, nasıl olsa hiçbir faydası olmayacaktı. Henri köşeye sıkışmıştı ve bu durumda bile elinden geleni yapıyordu. Caris susmaya karar verdi.

Henri devam etti.

"Başrahibe Caris, şu andan itibaren, bir daha böyle suçlamalara zemin hazırlayacak davranışlarda bulunmayacağınıza söz veriyor musunuz?"

Caris gözlerini yere indirdi. Burada bir kez daha bulunmuştu. Bir kez daha uğruna savaş verdiği her şeyle; hastane, bağımsız kasaba sözleşmesi, kule... Merthin arasında bir seçim yapması isteniyordu. Ve bir kez daha işini seçti.

Başını kaldırıp, piskoposun gözlerinin içine baktı.

"Evet, sayın piskopos." dedi. "Söz veriyorum."

Merthin'le hastanede, etraflarında birçok insan varken konuştu. Titriyordu ve ağlamak üzereydi, ama buna mecburdu, Merthin'le yalnız konuşamazdı artık. Eğer yalnız olsalardı, çok iyi biliyordu ki ona sarılıp kendisini çok sevdiğini söyler, manastırı terk edip onunla evlenmeye söz verirdi. O yüzden bir mesaj gönderdi, hastanenin kapısında karşıladı Merthin'i. Caris, o kadar çok sevdiği adama dokunmamak için kollarını sıkı sıkı göğsünde kavuşturmuştu. Ciddi bir sesle konuştu.

Piskoposun ültimatomunu ve verdiği kararı anlatmayı bitirdiğinde Merthin onu öldürecekmiş gibi bakıyordu.

"Bu sondur." dedi.

"Ne demek istiyorsun?"

'Eğer bunu yaparsan, bir daha geri dönemezsin. Artık bir gün karım olacağını ümit ederek bekleyemem daha fazla."

Caris, sanki Merthin ona vurmuş gibi hissetti.

Merthin, her cümlesiyle başka bir darbe indirerek devam etti.

"Eğer söylediğin şeyi yapacaksan, şu andan itibaren seni unutmaya çalışacağım. Otuz üç yaşındayım. Sonsuza kadar vaktim yok. Babam, elli sekiz yaşında ve ölüyor. Başka biriyle evlenip çoluk çocuğa karışacağım ve onlarla birlikte bahçemde mutlu bir yaşam süreceğim."

Ortaya koyduğu tablo, Caris'e işkence gibi geldi. Dudağını ısırarak üzüntüsünü belli etmemeye çalıştı, ama ılık gözyaşlarının boşalmasına engel olamadı.

Merthin acımasızca devam etti: "Hayatımı seni sevmekle ziyan etmeyeceğim."

Caris'in göğsüne bıçaklar saplanıyordu.

"Ya şimdi manastırı terk edersin ya da sonsuza kadar orada kalırsın." dedi Merthin.

Titremeden gözlerine bakmaya çalıştı.

"Seni hiçbir zaman unutmayacağım. Her zaman seveceğim." dedi Caris.

"Ama bu yeterli değil."

Uzun bir sessizlik oldu. Öyle olmadığını biliyordu Caris. Aşkı zayıf ya da yetersiz değildi. Sadece önüne hep imkânsız seçenekler çıkıyordu. Ama artık tartışmanın bir anlamı yoktu.

"Buna gerçekten inanıyor musun?" diye sordu.

"Öyle görünüyor."

Caris başını eğdi, gerçekte öyle düşünmese bile ona saygı duyuyordu.

"Çok üzgünüm." dedi. "Hayatımda hiç olmadığım kadar üzgünüm."

"Ben de." dedi Merthin, arkasını döndü ve hastaneden çıktı.

75

Sir Gregory Longfellow sonunda Londra'ya döndü. Ama gitmesiyle o büyük şehrin duvarlarına çarpan futbol topu gibi geri gelmesi bir oldu. Bir akşam, yemek vakti Tench Hall'ın kapısında göründüğünde, tedirgindi; geniş burun deliklerinden sık sık nefes alıyordu, uzun kır saçları karmakarışık olmuş, ter içinde kalmıştı. Yoluna çıkan bütün insan ve hayvanların efendisi olduğuna inanan her zamanki havasından biraz farklı görünüyordu. Ralph ve Alan, bir pencerenin önünde durmuş, geniş ağızlı, "basilard" denen yeni bir hançeri inceliyorlardı. Gregory hiçbir şey söylemeden uzun bedenini Ralph'ın büyük, oymalı koltuğuna bıraktı; hâlâ davet beklemeden oturma üstünlüğü vardı.

Ralph ve Alan, soru sorar gibi baktılar. Ralph'ın annesi belli etmeden homurdandı, kaba davranışlardan hiç hoşlanmazdı.

Sonunda Gregory konuştu.

"Kral itaatsizlikten hoşlanmaz."

Bu sözler Ralph'ı korkutmuştu.

Endişeyle Gregory'ye baktı, Kral'ın itaatsizlik olarak yorumlayacağı ne yapmış olabilirdi? Aklına hiçbir şey gelmiyordu. Asabi bir tonla: "Majestelerinin hoşnutsuz olmasına çok üzüldüm, umarım sebep ben değilimdir."

"Seninle ilgili." dedi Gregoy rahatsız edici bir belirsizlikle.

"Ben işin içindeyim. Kral, isteklerinin yerine getirilmemesinin kötü örnek teşkil edeceğini söylüyor."

"Tamamıyla katılıyorum."

"İşte bu yüzden, yarın sen ve ben buradan çıkıp Earlscastle'a gideceğiz. Lady Philippa'yla görüşüp seninle evlenmeye ikna edeceğiz."

Demek hepsi buydu. Ralph büyük ölçüde rahatlamıştı. Philippa'nın güzel olduğu kadar inatçı olmasından Ralph sorumlu tutulamazdı. Zaten güzel olup olmaması Kral için fark etmezdi. Ancak, satır aralarını okuyunca asıl suçlanan kişinin Gregory olduğunu ve bu yüzden Gregory'nin Kral'ın planlarını gerçekleştirmeye ve kendini temize çıkarmaya kesin kararlı olduğunu tahmin etti.

Gregoy'nin yüz ifadesinde öfke ve kin vardı.

"Onunla işim bittiğinde söz veriyorum kendisi evlenmen için sana yalvaracak." dedi.

Ralph bunun nasıl gerçekleşeceğini hayal bile edemiyordu. Philippa'nın da dediği gibi, bir kadını zorla mihraba kadar götürebilirdin.

"Bir dulun yeniden evlenmeyi reddetme hakkının Magna Carta* tarafından garanti altına alındığını duydum." dedi.

Gregory hain hain baktı.

"Aman hatırlatma. Ben de Majestlerine aynı şeyden söz etme gafletinde bulundum."

Ralph bu durumda Gregory'nin Philippa'ya dediğini yaptırmak için ne vaatlerde bulunmayı, ne tehditler savurmayı planladığını merak etti. Ralph'a göre bu işi gerçekleştirmenin en kestirme yolu, Philippa'yı zorla kaçırıp kıyıda kenarda kalmış küçük bir kiliseye götürmek ve daha önceden cömertçe rüşvet verilmiş, onun "hayır, asla!" feryatlarını duymazlıktan gelecek bir rahibin önüne çıkarmaktı.

Ertesi sabah erkenden küçük bir silahtar grubuyla yola çıktılar. Hasat zamanıydı, North Field'de erkekler çavdarları biçiyor, arkadan gelen kadınlar demet yapıyorlardı.

Son zamanlarda Ralph, Philippa'dan çok, hasat konusunda endişeleniyordu. Havadan yana korkusu yoktu, havalar gayet iyi gidiyordu, ama veba yüzünden ancak birkaç tane kiracısı kalmıştı, üstelik hemen hemen hiç işçi bulamıyordu. Başrahibe Caris gibi

* Büyük sözleşme. 1215'te Kral John tarafından imzalanarak, halkın hak ve özgürlüklerini garanti altına alan belge.

bazı vicdansız toprak sahipleri daha yüksek ücret teklif ederek ya da daha cazip kiracılık imkânları sunarak işçilerin çoğunu ayartıyorlardı. Çaresiz kalan Ralph, toprağa bağlı bazı kölelere özgür kiracılık hakkı vermişti. Bu, kiracıların Lord'un topraklarında çalışmaya mecbur olmaması demekti. Bu anlaşmalar hasat zamanı Ralph'ı işgücünden yoksun bırakmıştı. Bunun sonucu olarak da ürünün bir kısmı tarlalarda çürüyeceğe benziyordu.

Yine de Lady Philippa ile evlenebilirse, dertlerinin biteceğini umuyordu. Şu anda sahibi olduğu toprakların on katı fazla toprağa hükmedecekti; fazladan mahkemeler, ormanlar, pazarlar ve değirmenler gibi bir düzineye yakın değişik kaynaktan gelir elde edecekti. Ve ailesi, asiller arasında hakları olan yere yeniden kavuşacaklardı. Sir Gerald ölmeden önce "lord babası" olacaktı.

Yine Gregory'nin aklından neler geçtiğini düşündü. Philippa, en yüksek makamdan gelen isteği ve Gregory'nin güçlü bağlantılarını hiçe sayarak meydan okumuştu.

Öğleden az önce Tench Hall'a vardılar. Ekin kargalarının, kale burçlarında kavga ederken çıkardığı sesler Ralph'a her zaman Kont Roland'ın hizmetinde bir silahtar olarak burada geçirdiği yılları hatırlatıyordu. Bazen bu yılların hayatının en mutlu günleri olduğunu düşünürdü. Ama, başlarında bir lord olmadığı için etraf çok sessizdi şimdi. Ne avlunun alt tarafında vahşi oyunlar oynayan seyisler ne tımar edilirken ayaklarını yere vurup burunlarından nefes alan savaş atları ne onların egzersiz yaptırılırken çıkardıkları ayak sesleri ne de zindanın merdivenlerinde zar atan silahşörler vardı.

Philippa, kızı Odilla ve bir avuç ziyaretçisi ile birlikte eski moda salonda oturuyordu. Ana kız tezgâhın önündeki sıraya yan yana oturmuş, birlikte halı dokuyorlardı. Desen bittiğinde bir orman manzarası olacak gibi duruyordu. Philippa ağaçların gövdelerini kahverengi iplikle nakşederken, Odilla parlak yeşil bir iplikle yaprakları işliyordu.

"Çok güzel!" dedi Ralph. "Ama biraz canlılık katmak gerek."

Sesinin neşeli ve dostça çıkmasına gayret etmişti.

"Birkaç kuş ve tavşan, belki geyik kovalayan bir köpek ekleyebilirsiniz."

Philippa Ralph'ın iltifatlarına karşı her zamanki gibi duyarsızdı. Ayağa kalktı ve Ralph'dan uzak durmak için birkaç adım geri gitti. Kızı da aynı şeyi yaptı. Ralph anne ile kızın hemen hemen aynı boyda olduklarını fark etti. Philippa: "Neden geldiniz buraya?" diye sordu.

Nasıl istersen güzelim diye düşündü Ralph. Hafifçe dönerek: "Sir Gregory'nin söylemek istediği bazı şeyler var." dedi ve bir pencereye giderek sıkılmış gibi dışarısını seyretmeye başladı.

Gregory iki kadını resmi bir şekilde selamladı ve işlerine engel olmadığını umduğunu söyledi. Saçmaydı. Özel hayatlarına zerre kadar değer vermiyordu ama bu nezaket gösterisi Philippa'yı biraz yatıştırmıştı, nazeketle oturmasını söyledi. Sonra Gregory söze başladı.

"Kral sizden memnun değil Kontes."

Philippa başını eğerek: "Majestelerinin canını sıktığım için gerçekten çok üzgünüm."

"Sadık hizmetkârı Sir Ralph'ı, Shiring Kontu yapmak suretiyle ödüllendirmek istiyor. Kendileri Ralph'ın aynı zamanda sizin için güçlü ve genç bir koca ve kızınız için de iyi bir üvey baba olacağını düşünüyor."

Philippa ürperdi ama Gregory bunu görmezlikten geldi.

"Majesteleri sizin bu teklifi inatla reddetmenize çok şaşırdı."

Philippa gerçekten korkmuş gibi görünüyordu. Ona arka çıkacak bir amcası ya da bir erkek kardeşi olsaydı bunların hiçbiri olmayacaktı, ama maalesef veba bütün ailesini yok etmişti. Hiç erkek akrabası olmayan bir kadın olarak, onu Kral'ın gazabından koruyacak kimsesi yoktu.

"Ne yapacak?" diye sordu endişeyle.

"Kral ihanetten söz etmedi... şimdilik."

Ralph Philippa'nın yasal olarak ihanetle suçlanabileceğinden emin değildi, ama tehdit yüzünden kadının rengi bembeyaz oldu.

Gregory devam etti: "Önce sizi ikna etmeye çalışmamı istedi benden."

Philippa: "Elbette Kral bu evliliği politik bir mesele olarak görüyor."

"Evet, politik."

Gregory sözünü kesti. "Farz edin ki güzel kızınız bulaşıkçı kadının yakışıklı oğluna âşık oldu; ne yapardınız? Benim size söylediklerimi yani asil bir kadının canının istediği ile evlenmeyeceğini söyler, onu odasına kilitler ve çocuğu kızınızın penceresinin önünde ebediyen ondan vazgeçtiğini söyleyinceye kadar kırbaçlatırdınız."

Philippa hakarete uğramış gibi hissediyordu. Basit avukatın görevleri üzerine kendisine nutuk çekmesinden hoşlanmamıştı.

"Aristokrat bir kadının mecburiyetlerini anlıyorum." dedi kibirle.

"Ben bir kontesim. Büyükannem de bir kontesti ve vebadan ölene kadar kız kardeşim de bir kontesti. Ama evlilik sadece 'politika' değildir. Aynı zamanda gönül işidir. Biz kadınlar, kendimizi lordumuz ve efendimiz olan, aynı zamanda kaderimizi akıllıca çizmekle görevli erkeklerin insafına bırakırız ve yüreğimizden hissettiklerimizin dikkate alınması için yalvarırız. Böyle istekler sık sık duyulur."

Philippa altüst olmuştu. Ralph bunu görebiliyordu, ama hâlâ kontrollü ve hâlâ nefret doluydu. "Akıllıca" sözcüğünde alaycı bir iğneleme vardı.

"Normal zamanda haklı olabilirdiniz belki ama şimdi zor günler yaşıyoruz." diye cevap verdi Gregory.

"Genelde Kral lordluğa layık birisini atamak için etrafına baktığında güçlü, gayretli, kendisine sadık ve ellerinden geldiğince Kral'a hizmet etmeye istekli, bu unvanı gönül rahatlığıyla verebileceği birçok genç adam bulabilir. Ama şimdi en iyi erkeklerin çoğu veba tarafından yok edildiğinden Kral, balıkçıya akşamüstü gittiği için tezgâhta ne kaldıysa onu almak zorunda kalan ev kadınları gibi."

Ralph tartışmanın sert geçtiğini görüyordu, ama aynı zamanda hakarete uğradığının da farkındaydı, duymamış gibi yaptı.

Philippa taktik değiştirdi. Az ötedeki hizmetçiye işaret ederek:

"En iyi Gaskonya şarabından bir sürahi getirin lütfen. Sir Gregory yemeğe kalacak, bu yüzden bu yılki kuzulardan bir yemek yapalım, sarmısak ve biber ile pişirin."

"Emredersiniz Lady hazretleri."

"Çok naziksiniz Kontes." dedi Gregory.

Philippa koketlik yapacak bir kadın değildi. Başka hiçbir amacı olmadan sadece konukseverlik gösteriyormuş gibi yapmak onun harcı değildi. Doğrudan doğruya konuya döndü.

"Sir Gregory, kalbim, ruhum, bütün varlığım Sir Ralph Fitzgerald'la evlenme fikrine isyan ediyor."

"Ama neden?" diye sordu Gregory. "O da ötekiler gibi bir adam."

"Hayır, değil."

Sanki odada yokmuş gibi Ralph'den bahsediyorlardı ve Ralph bu durumu son derece aşağılayıcı buluyordu. Ama Philippa çaresizlik içindeydi ve açıkçası Ralph, onun kendisinden bu kadar nefret etmesinin nedenini merak ediyordu.

Philippa durakladı, düşüncelerini toparladı.

"Tecavüzcü, işkenceci, katil desem... bu kelimeler yetersiz kalır." dedi.

Ralph çok şaşırmıştı. Kendini hiç böyle düşünmemişti. Evet, Kral'ın hizmetindeyken insanlara işkence yapmış, Annet'e tecavüz etmiş, kaçaklık günlerinde birkaç kadın, erkek ve çocuk öldürmüştü. Neyse ki diye teselli etti kendi kendini; Philippa Tilly'yi, kendi karısını öldüren kukuletalı şahsın o olduğunu tahmin edememişti.

Philippa devam etti:

"İnsanların içinde kendilerini böyle şeyler yapmaktan alıkoyan bir şey vardır. Bu, karşısındakinin acısını hissetme yeteneği... hayır içgüdüsüdür. Bunu düşünerek yapmayız, içimizden gelir. Siz, Sir Gregory, siz bir kadına tecavüz edemezsiniz, onun acısını ve üzüntüsünü hisseder, onunla birlikte ıstırap çekersiniz ve bu sizi merhamet göstermeye mecbur eder. Aynı nedenlerden dolayı kimseyi öldüremez, kimseye işkence edemezsiniz. İçinde, başkalarının acısını hissetme yeteneğini taşımayanlar, iki ayakları üstünde yürüyüp İngilizce konuşsalar bile insan değildir."

Öne doğru eğildi, sesini alçattı, ama Ralph onu rahatlıkla işitebiliyordu.

"Ve ben asla bir HAYVANLA aynı yatağa girmem."

Ralph dayanamadı. "Ben hayvan değilim!"

Gregory'nin kendisine arka çıkacağını sanmıştı, oysa Gregory teslim olmuş gibiydi.

"Son sözünüz bu mudur Lady Philippa?"

Ralph şaşkındı. Yarısı doğru bile olsa Gregory bu konuyu geçiştirecek miydi?

Philippa Gregory'ye: "Lütfen gidin Kral'a onun sadık ve itaatkâr tebaası olduğumu ve onun sevgisini kazanmayı çok istediğimi söyleyin, ama gökten Cebrail emretse, yine de Ralph'la evlenmezdim."

"Anlıyorum." dedi Gregory.

Ayağa kalktı. "Biz yemeğe kalmayacağız." dedi.

Hepsi bu muydu? Ralph, Gregory'nin sürprizini, gizli silahını, karşı konulamayacak bir rüşvet ya da tehdidi ortaya çıkarmasını bekliyordu. Bu zeki saray avukatının, pahalı brokar eteğinin altında hiçbir şeyi yok muydu?

Philippa da tartışmanın böyle aniden bitmesine çok şaşırmıştı.

Gregory kapıya doğru yürüdü, Ralph'ın da onu izlemekten başka seçeneği yoktu. Philippa ve Odila iki adama dikkatle bakıyorlardı; bu soğukkanlı yürüyüşün altından ne çıkacağını merak ediyorlardı.

Hanımlar sessizlik içinde beklediler.

Philippa: "Lütfen Kral'dan insaflı olmasını rica edin."

"Olacaktır Lady hazretleri." dedi Gregory. "İnadınızda ısrarcı olduğunuz takdirde majesteleri sizi nefret ettiğiniz bir adamla evlenmeye zorlamayacağını söylememi istemişti."

"Teşekkür ederim." dedi Philippa. "Hayatımı kurtardınız."

Ralph itiraz etmek için ağzını açtı. Ona söz verilmişti. Kutsal bir mekâna saygısızlık etmiş ve bir cinayet işlemişti bu ödül için. Şu anda elinden almaya mı kalkıyorlardı?

Ama Gregory sözlerini bitirmemişti.

"O zaman." dedi. "Kral, Ralph'ın kızınızla evlenmesini emrediyor."

Sustu ve annesinin yanı başında duran uzun boylu on beş yaşındaki kızı işaret etti.

"Odila." dedi, sanki kimden bahsettiğini açıklamasına gerek varmış gibi.

Philippa nefesini tuttu, Odilla bir çığlık attı.

Gregory eğilerek: "İkinize de iyi günler." dedi.

Philippa arkasından bağırdı. "Bekleyin!"

Gregory aldırmadan yürüdü.

Şaşkınlıktan dili tutulmuş olan Ralph da arkasından gitti.

Uyandığında Gwenda hâlâ çok yorgundu. Hasat zamanıydı ve uzun ağustos günlerinin her saatini tarlada geçiriyordu; Gwenda da Wulfric de güneşin doğmasından gece olana kadar orak sallayarak mısırları biçiyorlardı. Gwenda'nın işi biçilenleri demet yapmaktı. Bütün gün boyunca eğiliyor, biçilmiş sapları demetliyor, eğiliyor demetliyor, eğiliyor demetliyordu, ta ki sırtı ağrıdan yanana kadar. Göz gözü görmeyecek kadar karanlık olduğunda eve dönüyor, kendini yatağa atıyordu. Wulfric ve çocuklar da dolapta bulduklarıyla karınlarını doyuruyorlardı.

Wulfric şafakta kalktı. Hareketleri Gwenda'yı derin uykusundan uyandırdı. Güçlükle ayağa kalktı. Hepsinin iyi bir kahvaltıya ihtiyaçları vardı. Masaya soğuk et, ekmek, tereyağı ve bira koydu. On yaşındaki Sam kalkmıştı ama sekiz yaşındaki David'i sarsarak uyandırmak, sürükleyerek kaldırmak gerekiyordu.

"Bu topraklar şimdiye kadar asla bir tek adam ve karısı tarafından ekilip biçilmemiştir." dedi Gwenda ters ters yemek yerlerken.

Wulfric sinir bozacak kadar olumlu düşünüyordu.

"Sen ve ben, köprünün yıkıldığı yıl da tek başımıza bütün ürünü toplamıştık." dedi neşeyle.

"O zaman on iki yaş daha gençtim."

"Ama şimdi daha güzelsin."

Gwenda'nın hiç flört edecek hali yoktu. "Sen, baban ve erkek kardeşim sağken bile hasat zamanı parayla başkalarının tarlalarında da çalışırdın."

"Boş ver. Bu bizim toprağımız. Ürünü biz ektik, günlüğü bir peniye çalışmaktansa kendi hasatımızdan para kazanacağız. Ne kadar çok çalışırsak o kadar çok kazanırız, öyle değil mi?"

"Ben her zaman bağımsız ve kendi kendine yeten biri olmak istemişimdir, eğer söylemek istediğin buysa."

Kapıya doğru gitti.

"Rüzgâr batıdan esiyor, gökyüzünde de birkaç bulut var." dedi.

Wulfric endişelenmişti. "İki üç gün daha yağmur yağmaması lazım."

"Bence yağacak. Haydi çocuklar, tarlaya gitme zamanı. Yürürken yemeğe devam edebilirsiniz."

Öğle yemeği için biraz ekmek ve eti bir bez parçasına sararken Nat Reeve topallayarak kapıdan içeri girdi.

"Aman Tanrım, olamaz!" dedi.

"Bugün olmasın lütfen. Hasatı neredeyse bitirmek üzereydik."

"Lord'un da toplanacak ürünü var." dedi kâhya.

Nate'in arkasından on yaşındaki oğlu, John diye bilinen Jonathan içeri girdi ve girer girmez Sam'e kaş göz işaretleri yapmaya başladı.

Gwenda: "Kendi topraklarımızdaki işlerimizi bitirebilmemiz için bize üç gün izin ver." dedi.

"Boşuna bu konuda benimle tartışmayın." dedi Nate.

"Haftada bir gün, hasat zamanı haftada iki gününüzü lorda borçlusunuz. Bugün ve yarın Lord'un Brookfield'deki arpalarını biçeceksiniz."

"İkinci gün normalde mecburi değil. Uzun zamandır böyle uygulanıyor."

"Bir zamanlar, işçinin bol olduğu zamanlar öyleydi. Şu anda Lord zor durumda. O kadar çok kişi bağımsız kiracı sözleşmesi yaptı ki hasatı kaldıracak kimseyi bulamıyor."

"Yani sizinle pazarlığa oturup, geleneksel görevlerden kurtulanlar ödüllendiriliyor, bizim gibi eski usulde anlaşma yapanlar Lord'un tarlalarında iki misli çalıştırılarak cezalandırılıyor, öyle mi?"

Nate'le pazarlığa oturmasını söylediğinde ona hiç aldırmayan Wulfric'e suçlayan gözlerle baktı.

"Onun gibi bir şey işte." dedi Nate umursamadan.

"Cehennemin dibi..." dedi Gwenda.

"Küfür etme!" dedi Nate.

"Öğlen yemeğiniz bedava. Buğday ekmeği ile yeni açılmış bir fıçı bira var. İstediğiniz bir şey değil mi bu?"

"Sir Ralph çok koşturacağı atlarını yulafla besler."

"Fazla gecikmeyin!" dedi Nate ve dışarı çıktı.

Oğlu Jonna Sam'a dilini çıkardı. Sam onu yakalamak için atıldı ama oğlan Sam'in elinden kurtularak babasının arkasından dışarı fırladı.

Gwenda ve ailesi, yorgun argın tarlaların arasından Ralph'ın rüzgârda dalgalanan arpalarına doğru yürüdüler, çalışmaya başladılar. Wulfric biçiyor, Gwenda demet yapıyordu. Sam de arkasından onun gözden kaçırdığı sapları bir demet olana kadar topluyor, sonra bağlaması için annesine veriyordu. David de küçük becerikli parmaklarıyla sapları örerek, demetleri bağlamak için ip yapıyordu. Hâlâ eski usulde anlaşma yapmış olan kiracılar da Gwenda ve ailesinin yanı başında çalışırken, daha akıllı davranan diğerleri kendi ürünlerini biçiyorlardı.

Güneş tam tepelerine geldiğinde Nate, üzerinde bir fıçı olan bir arabayla geldi. Sözünü tutmuş, her aileye koca bir somun buğday ekmeği getirmişti. Herkes tıka basa yedi, yetişkinler gölgelere uzanırken çocuklar da oynamaya başladı.

Gwenda tam uykuya dalıyordu ki çocuk çığlıkları duyuldu. Sesin kendi oğullarından birinden gelmediğini anlamıştı ama yine de ayağa fırladı. Sam'in Jonna Reeve'le kavga ettiğini gördü. Aşağı yukarı aynı yaşta ve cüssede olmalarına rağmen Sam, Jonno'yu yere yatırmış, acımasızca yumrukluyor, tekmeliyordu. Gwenda oğlanlara doğru koşmaya başladı, ama Wulfric ondan daha hızlıydı, yetişip Sam'i kolundan kavradı ve Jonno'dan uzaklaştırdı.

Gwenda dehşet içinde Jonno'ya baktı. Çocuğun ağzı ve burnu kanıyordu, yüzü, özellikle bir gözünün etrafı kıpkırmızıydı, şişmeye başlamıştı bile. Midesini tutarak inliyor, ağlıyordu. Gwenda çocuk kavgalarında bir sürü ufak tefek bere görmüştü ama bu değişikti, Jonno resmen dövülmüştü.

Gwenda on yaşındaki oğluna baktı. Yüzünde bir çizik bile yoktu, Jonno bir fiske bile vuramamıştı anlaşılan. Sam yaptıklarından en ufak bir pişmanlık duymamıştı bile. Aksine muzaffer bir edayla sırıtıyordu. Yüzündeki ifade hayal meyal birini hatırlatıyordu Gwenda'ya. Kimse benzediğini hatırlamak için hafızasını zorladı. Birini dövdükten sonra kimin yüzünde böyle bir ifade gördüğünü anımsaması uzun sürmedi.

Aynı ifadeyi Sam'in gerçek babası Ralph Fitzgerald'ın yüzünde görmüştü.

Ralph ve Gregory'nin Earlscastle'ı ziyaretlerinden iki gün sonra Lady Philippa Tench Hall'a geldi.

Ralph, Odila ile evlenme ihtimali üzerine düşünüyordu. Odila genç ve güzel bir kızdı, ama Londra'da böyle kızları birkaç peniye satın alabilirdi. Ralph çocukluktan yeni çıkmış biriyle evlenmenin ne demek olduğunu biliyordu. İlk heyecan geçtikten sonra çocuk karısı Ralph'ı sıkmaya ve sinirlendirmeye başlamıştı.

Bir ara Odila'yla evlenip Philippa'yla ilişkiye girmeyi düşündü. Kızıyla evlenip annesini metres tutma fikri Ralph'ı heyecanlandırdı. İkisiyle aynı anda bile birlikte olabilirdi. Bir keresinde Calais'de ana kız fahişelerle birlikte seks yapmıştı ve bu aile içi cinsel ilişki, günah işlemenin gizli heyecanlarıyla doldurmuştu içini.

Ama mantıklı düşündüğünde böyle bir şeyin olamayacağını biliyordu. Philippa asla böyle bir şeye razı olmazdı. Onu zorlamanın yollarını arayabilirdi ama Philippa öyle kolay kolay faka basacak kadınlardan değildi.

"Odila ile evlenmek istemiyorum." dedi Gregory'ye Earlscastle'dan dönerken.

"Evlenmek zorunda kalmayacaksın." dedi Gregory ama fazla bir açıklama yapmadı.

Philippa bir nedime bir de muhafızla gelmişti, Odila yoktu yanında. Tench Hall'a girerken ilk kez kibirli değildi. Çok güzel de görünmüyordu, iki gecedir hiç uyumadığı belliydi.

Yemek için masaya yeni oturmuşlardı. Ralph, Alan, Gregory, birkaç silahtar ve bir de kâhya. Philippa odadaki tek kadındı.

Philippa Gregory'ye doğru yürüdü. Gregory daha önce gösterdiği nezaketi unutmuş gibiydi, oturduğu yerden kalkmadan Philippa'yı aşağıdan yukarı süzdü, sıkıntısından bir hizmetçi kıza bakar gibi bakıyordu.

"Evet?" dedi sonunda.

"Ralph'la evleneceğim."

"Oo!" dedi komik bir sürprizle karşılaşmış gibiydi. "Öyle mi, şimdi mi?"

"Evet. Kızımı ona kurban vermektense ben kendim evlenirim."

"Lady'm." dedi alaycı bir tonla. "Sanki Kral sizi üzeri çeşit çeşit yiyeceklerle dolu bir masaya götürmüşte en çok sevdiğinizi seçmenizi istemiş gibi davranıyorsunuz. Yanılıyorsuz. Kral sizin keyfinizi beklemez. Emreder. Bir emrine itaat etmediniz. O da ikinci bir emir vardı. Size seçme şansı tanımadı."

Philippa önüne baktı.

"Davranışımdan dolayı çok özür dilerim. Lütfen kızıma dokunmayın." dedi.

"Bana kalsa uzlaşmaz tutumunuza ceza olsun diye isteğinizi reddederdim. Ama Sir Ralph'a rica edin bir kez de."

Philippa Ralph'a baktı. Gözlerinde öfke ve ümitsizlik vardı. Ralph heyecanlandı. Hayatında gördüğü en burnu havada kadındı ve Ralph onun gururunu yenmişti. Hemen şimdi, oracıkta onunla sevişmek istedi. Ama daha her şey bitmemişti.

"Bana bir şey mi söyleyecektiniz?" dedi.

"Özür dilerim."

"Buraya gel!"

Ralph masanın başında oturuyordu. Philippa yaklaştı ve önünde durdu. Koltuğunun koluna oyulmuş aslan başını okşadı.

"Devam et." dedi.

"Sizi daha önce reddettiğim için çok üzgünüm. Söylediğim her şeyi geri almak isterdim. Teklifinizi kabul ediyorum. Sizinle evleneceğim."

"Ama ben evlenme teklifimi yenilemedim ki. Kral Odila ile evlenmemi emretti."

"Eğer Kral'a eski planına geri dönmesini rica ederseniz sizi kırmaz."

"Ve benden bunu yapmamı istiyorsun."

"Evet."

Gözlerinin içine baktı ve son aşağılanmayı da sineye çekerek:

"Size rica ediyorum... yalvarıyorum. Lütfen Sir Ralph karınız olmama izin verin." dedi.

Ralph sandalyesini geri iterek ayağa kalktı.

"Öyleyse öp beni." dedi.

Philippa gözlerini kapadı.

Ralph sol kolunu omuzlarına sararak Philippa'yı kendine çekti, dudaklarından öptü. Philippa öpücüğüne cevap vermeden kendini bırakmıştı. Sağ eliyle göğsünü avuçlayıp sıktı. Her zaman hayalini kurmuş olduğu gibi sert ve dolgundu. Elini vücudunda gezdirerek bacaklarının arasına soktu. Philippa bir an irkildi ama sonra karşı koymadan kollarının arasında öylece bekledi. Ralph avucunun içini kalçalarının çatalına bastırdı. Sonra eliyle hafifçe kabarık tümseği kavradı avucunda sıktı.

Pozisyonunu bozmadan ağzını dudaklarından çekti ve odadaki arkadaşlarına göz gezdirdi.

76

Ralph'ın Shiring Kontu ilan edildiği tarihte, David Caerleon adlı genç bir adam da Monmouth Kontu oldu. Sadece on yedi yaşındaydı ve ölen Kont'un çok uzaktan akrabası oluyordu, çünkü diğer bütün varisler veba yüzünden yok olmuşlardı.

O yıl Noel'den birkaç gün önce Piskopos Henri, Kingsbridge Katedrali'nde iki yeni kontu kutsamak için bir ayin düzenledi. Ayinden sonra David ve Ralph, Merthin'in meclis binasında verdiği ziyafetin onur konuklarıydılar. Ziyafete tüccarlar da katılmışlardı. Onlar da Kingsbridge'in bağımsızlık sözleşmesini kutluyorlardı.

Ralph David'in olağanüstü şanslı biri olduğunu düşünüyordu. Çocuk, krallığın dışına hiç çıkmamış, hiçbir savaşa katılmamış yine de on yedi yaşında kont olmuştu. Oysa Ralph bütün Normandiya'yı Kral Edward'la baştan başa geçmiş, katıldığı birçok savaşta hayatını tehlikeye atmış, üç parmağını kaybetmiş, Kral'ın uğruna sayısız günahlar işlemişti ama yine de otuz iki yaşına kadar beklemek zorunda kalmıştı.

Ne olursa olsun, sonunda başarmıştı. Şimdi masanın başında Piskopos Henri'nin yanında oturuyordu. Altın ve gümüş ipliklerle dokunmuş pahalı brokar ceketler giyiyordu. Onu daha önceden

tanıyanlar, tanımayanlara gösteriyor, zengin tüccarlar da ona yol veriyor ve o geçerken saygıyla başlarını eğiyorlardı; masada şarap servisi yapan hizmetçi kızın elleri heyecandan titriyordu. Babası Sir Gerald artık yataktan kalkamıyordu ama hâlâ hayata dört elle sarılmıştı.

"Ben bir kontun soyundan geliyorum ve bir kontun babasıyım. Hayatta istediğim her şeye kavuştum." demişti. Bütün bunlar yeterince tatmin edici şeylerdi.

Ralph, işçi bulma sorununu David'le konuşmak istiyordu. Sorun geçici olarak hafiflemişti çünkü ürünler toplanmış, sonbahar çifti bitmişti. Yılın bu zamanında günler kısa ve hava soğuk olurdu, bu yüzden tarlalarda fazla bir iş yapılamıyordu. Ne yazık ki, ilkbahar çiftinin zamanı gelince ve toprak rençperlerin tohum ekmelerine uygun bir şekilde yumuşayınca sorun yeniden başlayacaktı, işçiler daha yüksek ücret için ısrar edecekler, eğer reddedilirse yasadışı olarak daha fazla para veren işverenlere gideceklerdi.

Bunu durdurmanın tek yolu bütün asillerin birleşerek ayak diremeleri, yüksek ücret taleplerine karşı direnmeleri ve kaçak işçi çalıştırmamalarıydı. Ralph'ın David'e söylemek istedikleri bunlardı

Ama Monmouth'un yeni kontunun Ralph'la konuşmaya hiç niyeti yoktu. Daha çok, Ralph'ın üvey kızı Odila ile ilgileniyordu. Aşağı yukarı aynı yaştaydılar. Ralph onların daha önce tanışmış olduklarını tahmin etti. Philippa ve ilk kocası William, David'in silahtar olduğu dönemlerde sık sık şatoya misafir oluyorlardı. Bir şekilde tanışmışlardı ve şu anda arkadaştılar. David hararetli bir şekilde konuşuyor, Odila her kelimeyi yutar gibi dinliyordu, fikirlerine katılıyor, hikâyeleriyle heyecanlanıyor, şakalarına gülüyordu.

Ralph her zaman kadınları etkileyebilen erkekleri kıskanmıştı. Kardeşinde de bu yetenek vardı ve kızıl saçlı, kısa boylu dümdüz bir adam olmasına rağmen en güzel kadınları cezbetmeyi başarırdı.

Yine de Ralph Merthin için üzülüyordu. Kont Roland'ın Ralph'ı silahtar olarak seçip Merthin'in marangoz çırağı olmasına karar verdiği günden beri şansı hiç yaver gitmemişti. Merthin yaşça daha büyük olmasına rağmen kaderde Ralph'ın kont olması varmış. Kont David'in öteki tarafında oturan Merthin kendini basit bir meclis başkanı ve kadınlar üzerinde etkili biri olmakla avutabilirdi.

Ralph, kendi karısını bile etkileyememişti. Philippa onunla neredeyse hiç konuşmuyordu. Köpeğine söyleyecek daha fazla şeyi vardı.

Nasıl olur da, bir şeyi Philippa'yı istediği gibi ümitsizce arzular ve elde ettiği zaman bu kadar mutsuz olabilirdi? Philippa'yı yıllarca, daha on dokuz yaşında bir silahtar olduğu günden beri arzuluyordu. Şimdi, evlendiklerinden üç ay sonra bütün kalbiyle ondan kurtulmayı diliyordu.

Aslında şikâyet etmesi için hiçbir nedeni yoktu. Philippa, bir eşin yapması gereken bütün görevleri yerine getiriyordu. Şatoyu mükemmel bir şekilde yönetiyordu, ilk kocasının Crecy Savaşı'ndan sonra kont olmasından bu yana bu işi yapıyordu zaten. Eksik malzemeler ısmarlanıyordu, faturalar ödeniyor, elbiseler dikiliyor, ateşler yakılıyor, yiyecekler ve şarap masaya tam zamanında ve eksiksiz geliyordu. Ayrıca Ralph'ın cinsel isteklerine de tamamen teslim olmuştu. Ralph ona her istediğini yapabiliyordu. Elbiselerini yırtıyor, parmaklarını hoyratça içine sokuyor, ona ayakta ya da arkadan sahip olabiliyordu. Philippa asla şikâyet etmiyordu.

Ama asla onun okşamalarına karşılık vermiyordu. Dudakları asla Ralph'inkilerin üzerinde dolaşmamış, dili asla ağzının içine girmemişti, hiç tenini okşamamıştı. Elinin altında bir şişe badem yağı bulunduruyor, Ralph ne zaman sevişmek istese vücudunu onunla yağlıyordu. Ralph üstünde homurdanırken hiç kıpırdamadan, bir ceset gibi hareketsiz yatıyor, üstünden iner inmez yıkanmaya koşuyordu.

Bu evliliğin tek iyi tarafı, Odila'nın küçük Gerry'e olan düşkünlüğüydü. Bebek, Odila'nın gizli annelik duygularını açığa çıkarmıştı. Gerry'le konuşmayı, ona şarkılar söylemeyi ve uyutmak için sallamayı çok seviyordu. Kiralık bir hemşirenin asla veremeyeceği şefkatli bir anne sevgisi veriyordu Odila Gerry'ye.

Her şeye rağmen Ralph mutsuzdu. Philippa'nın yıllar boyu özlemle baktığı şehvetli vücudu şimdi Ralph'a başkaldırıyordu. Haftalardır ona dokunmamıştı, muhtemelen bir daha hiç dokunmayacaktı. Philippa'nın dolgun göğüslerine, yuvarlak kalçalarına baktı ve Tilly'nin bebeksi tenini ve ince uzun kol ve bacaklarını arzuladı. Tilly, kaburgalarının altından kalbine uzun, keskin bir hançer sapla-

yarak öldürdüğü çocuk karısı...İtiraf etmeye bile cesaret edemediği bir günahtı bu. Bunun için arafta kaç yıl ceza çekmesi gerekecekti?

Piskopos ve meslektaşları başrahip sarayında kalıyorlardı, Monmouth ve beraberindekiler manastırın konuk odalarını doldurmuşlardı; bu yüzden Ralph ve Philippa ile hizmetçileri bir handa kalıyorlardı. Ralph kalmak için Bell'i, kardeşinin sahip olduğu ve yeniden yaptığı hanı seçmişti. Kingsbridge'deki tek üç katlı binaydı. Giriş katında büyük açık bir salonu, yukarda kadın ve erkek yatakhaneleri, en üst katta da altı pahalı, özel konuk odası vardı. Ziyafet bittiğinde Ralph ve adamları hana gelmişler, ateşin karşısına oturup şarap istemişler ve zar atmaya başlamışlardı. Philippa arkada durmuş Caris'le konuşuyor, bir yandan da Kont David ile Odila'yı kontrol ediyordu.

Ralph ve arkadaşlarının çevresi, su gibi para harcayan asilleri hayranlıkla izleyen bir grup genç adam ve kadınla kuşatılmıştı. Ralph yavaş yavaş, içkinin verdiği aşırı neşe ve kumar heyecanı ile bütün dertlerini unutmaya başlamıştı. Zarları atıp gümüş peni yığınlarını keyifle kaybederken kendisini özlem dolu bir ifadeyle seyreden sarı saçlı genç bir kadına ilişti gözleri. Eliyle işaret ederek, onu yanına oturması için çağırdı. Kız adının Ella olduğunu söyledi. En gerilimli anlarda, sanki heyecandanmış gibi Ralph'ın kalçasını avuçluyordu, ama ne yaptığını kesinlikle bildiği belliydi. Kadınlar her zaman bilirlerdi.

Ralph giderek oyuna ilgisini kaybetti, Ella'ya yöneldi. O Ella'yı tanımaya çalışırken adamları iddialaşmaya devam ediyorlardı. Ella, Philippa'nın olmadığı her şeydi. Mutlu, seksi ve Ralph'a hayrandı. Sık sık kendine ve Ralph'a dokunuyordu. Saçını yüzünden kaldırıyor, sonra Ralph'ın kolunu okşuyor, elini boynuna götürüyor, sonra Ralph'ın omzunu cilveli bir tavırla itiyordu. Ralph'ın Fransa'daki maceralarından çok etkilenmişe benziyordu.

Merthin meyhaneye girip kardeşinin yanına oturdu. Ralph buradan pek memnun olmamıştı. Merthin Bell'i kendisi işletmiyordu. Betty Baxter'ın en küçük kızına kiralamıştı, ama kiracısının başarısıyla yakından ilgiliydi. Ralph'a her şeyin istediği gibi olup olmadığını sordu. Ralph yanındaki kızı Merthin'e tanıştırdı.

"Evet, Ella'yı tanıyorum." dedi baştan savarcasına. Böyle kaba konuşmalar Merthin'in tarzı değildi oysa.

İki kardeş Tilly'nin ölümünden bu yana üç ya da dört kez karşılaşmışlardı. Önceki karşılaşmalarından biri Ralph'la Philippa'nın düğünündeydi, hiç konuşmaya fırsat bulamamışlardı. Ama Ralph kardeşinin kendisine bakışından Merthin'in onun Tilly'nin katili olduğundan şüphelendiğini anlamıştı. Dile getirilmeyen düşünceler hayalet gibi varlıklardı, onlara ulaşılmaz ama varlıkları da inkâr edilemezdi. Ama, eğer Merthin düşündüklerini söyleseydi, bu son konuşmaları olurdu.

Bu gece de iki kardeş, her iki tarafın rızasıyla, bir kez daha anlamsız birkaç laf ettiler, sonra Merthin işi olduğunu söyleyerek ayrıldı. Ralph, aralık ayında loş bir akşamüstü, Merthin'in işi olduğunu düşündü. Gerçekten de Merthin'in vaktini nasıl geçirdiğini bilmiyordu. Ava gitmezdi, flört etmezdi, Kral'ın etrafında dolaşmazdı. Günlerinin tamamını çizim yapmak ve inşaat işçilerini denetlemekle geçirmek mümkün müydü? Böyle bir hayatı olsa Ralph iki günde çıldırırdı. Ayrıca Merthin'in yaptığı işlerden ne kadar para kazandığı da onu çok şaşırtmıştı, oysa Ralph Tench Lord'u iken bile hep para sıkıntısı çekmişti Merthin'in böyle bir sıkıntıdan haberi bile yoktu.

Ralph yeniden dikkatini Ella'ya çevirdi.

"Kardeşim biraz terstir." dedi özür dilemek istercesine.

Ella: "Altı aydır kadınsız kaldığı için olmalı." diye kıkırdadı.

"Önceleri başrahibenin tüylerini kaşıyordu, ama Philemon döndükten sonra kadın onu uzaklaştırmak zorunda kaldı."

Ralph çok şaşırmış gibi yaptı. "Rahibeler kaşınmaz diye bilirdim." dedi.

"Rahibe Caris mükemmel bir kadın ama şiddetli kaşıntısı var, yürüyüşünden belli."

Ralph bir kadının ağzından duyduğu bu sözlerle heyecanlanmıştı.

"Bir erkek için en kötü şey..." dedi oyunu sürdürerek, "bu kadar uzun zaman kadınsız kalmaktır."

"Bence de."

"Şeye sebep olur... ee, şişmeye."

Ella başını bir yana eğerek kaşlarını kaldırdı; Ralph önüne baktı, Ella da bakışlarını izledi.

"Aman tanrım." dedi. "Çok rahatsız görünüyor."

Elini, Ralph'in sertleşmiş penisinin üstüne koydu.

O anda Philippa içeri girdi.

Ralph donakaldı.

Hem suçlanmış hem de korkmuştu. Aynı zamanda Philippa'nın ne yaptığını görüp görmediğini önemsediği için kendine kızıyordu.

Ella, elini çekmedi. Aksine, Philippa'nın yüzüne, muzaffer bir gülümsemeyle bakarak avucundaki penisi hafif hafif sıkmaya devam etti.

Philippa kıpkırmızı olmuştu. Yüzünde utanç ve nefret vardı.

Ralph konuşmak üzere ağzını açtı, sonra vazgeçti, ne diyeceğini bilmiyordu çünkü. Cadaloz karısından özür dilemeye çok da istekli değildi. Sonuçta bu aşağılanmayı kendisi hak etmişti. Ama yine de karısı, Kontes önlerinde durmuş utanç içinde kendilerine bakıyorken bir meyhane gülünün organını mıncıklayıp durmasından biraz rahatsız olmuştu.

Bu resim, bir saniye sürdü. Ralph boğuluyormuş gibi bir ses çıkardı, Ella kıkırdadı, Philippa, "Ah!" dedi öfkeyle ve iğrenerek.

Sonra arkasını dönüp uzaklaştı. Kafası doğal olmayan bir şekilde dikilmişti. Geniş merdivenlere doğru yürüdü ve dağ yamacından bir ceylan gibi zarif yukarı çıktı, arkasına bakmadan gözden kayboldu.

Ralph hem kızgındı hem de utanmıştı ama böyle hissetmesine gerek olmadığını söylüyordu kendi kendine. Ella'ya olan ilgisi kaybolmuştu, elini iterek uzaklaştı.

"Biraz daha şarap iç." dedi ve bardağını masadaki sürahiden doldurdu. Ama Ralph'ın birden başı ağrımaya başlamıştı, tahta maşrapayı eliyle itti.

Ella elini gitmesini engellemek istercesine Ralph'ın koluna koyarak alçak ve yumuşak bir sesle:

"Beni bu kadar heyecanlandırmışken lütfen bırakıp gitme." dedi.

Ralph başını sallayarak ayağa kalktı.

Ella'nın yüzü birden sertleşti.

"O zaman telafi etmek için biraz bir şeyler ver."

Ralph elini kesesine daldırdı, bir avuç gümüş peni çıkardı. Ne kadar olduğuna bile bakmadan paranın hepsini masanın üstüne fırlattı.

Ella aceleyle paraları toplamaya girişti.

Ralph onu öylece bırakıp yukarı çıktı.

Philippa, sırtını yatağın başlığına dayamış dimdik oturuyordu yatakta. Sadece ayakkabılarını çıkartmıştı, tüm giysileri üzerindeydi. İçeri girmekte olan Ralph'a suçlayan gözlerle baktı.

Ralph: "Bana kızmaya hakkın yok." dedi.

"Kızgın değilim." diye cevap verdi Philippa. "Ama sen öylesin."

Her zaman kelimelerle öyle bir oynardı ki birden kendisi haklı, Ralph haksız oluverirdi.

Daha Ralph cevap veremeden Philippa devam etti: "Seni terk etmemi ister misin?"

Ralph hayretle karısına baktı. Hiç bunu beklemiyordu.

"Nereye gideceksin?"

"Burada kalırım." dedi. "Rahibe olmam ama rahibelerin manastırında kalabilirim. Yanıma bir hizmetçi, bir sekreter, bir de günah çıkardığım papazı alırım. Rahibe Caris ile konuştum bile, olumlu bakıyor."

"Ölen karım da aynı şeyi yapmıştı. İnsanlar ne düşünür?"

"Birçok asil kadın hayatlarının bir noktasında, geçici ya da daimi olarak manastırlara çekiliyor. Sen de herkese çocuk doğurma yaşını geçtiğim için -ki muhtemelen öyleyim- beni istemediğini söylersin. Ayrıca insanların ne dediği senin umurunda mı?"

Gerry'nin Odila'yı bir daha göremeyeceği için çok üzüleceği düşüncesi geçti bir an aklından. Ama Philippa'nın gururlu ve hiçbir şeyi onaylamayan varlığından kurtulmak için de karşı konulmaz bir istek duyuyordu.

"Pekâlâ, seni durduran yok. Tilly de izin istememişti."

"Önce Odila'nın evlendiğini görmek istiyorum."

"Kiminle?"

Sanki bir aptalmış gibi Ralph'a baktı.

"Aah," dedi Ralph. "Genç David'le sanırım."

"David Odila'ya âşık ve ben birbirlerine çok yakıştıklarını düşünüyorum."

"David henüz çok genç. Kral'dan izin alması gerekecek."

"Ben de sana onu söyleyecektim. Kral'ı görmeye onunla birlikte gider ve bu evliliği desteklediğini söyler misin? Eğer bunu benim için yaparsan, yemin ediyorum senden başka hiçbir şey istemeyeceğim, seni rahat bırakacağım."

Philippa'nın kendisinden istediği bir fedakârlık değildi. Aksine Monmouth'lu yabancı Ralph'a bir iyilik yapmış olacaktı.

"O zaman Earlscastle'dan ayrılıp manastıra mı gideceksin?"

"Evet. Odila evlenir evlenmez gideceğim."

Bir rüyanın sonuydu; acı ve soğuk bir gerçeğe dönüşen bir rüyanın sonu. Hata ettiğini kabul edip, her şeye yeniden başlayabilirdi.

"Pekâlâ." dedi.

Rahatlamayla karışık pişmanlık duyuyordu.

"Anlaştık öyleyse."

77

1350 yılında Paskalya erken geldi, o gece Merthin'in ocağında kocaman bir ateş yanıyordu. Masanın üstü isli balık, yumuşak peynir, taze ekmek, armut ve koca bir şişe ren şarabı gibi soğuk yiyeceklerle donatılmıştı. Merthin temiz iç çamaşırları ve sarı bir elbise giymişti. Ev süpürülmüş, büfenin üstündeki vazonun içine sarı nergisler konmuştu.

Merthin yalnızdı. Lola hizmetçileri Arn ve Em'le birlikteydi. Onların kulübesi bahçenin öteki ucundaydı, beş yaşındaki Lola geceyi orada geçirmeyi seviyordu. Kutsal yerleri ziyarete gittiğini söylüyor ve içine saç fırçası ile en sevdiği bebeği koyduğu seyahat çantasını da almayı unutmuyordu.

Merthin pencerelerden birini açıp dışarı baktı. Güneydeki otlaklardan, nehrin üstünden geçen buz gibi bir rüzgâr esiyordu. Akşamın son ışıkları da soluyordu. Işık gökyüzünden suya düşüyor, orada karanlıklara karışıyordu.

Merthin manastırdan çıkan kukuletalı bir gölge fark etti. Karaltının katedralin bahçesini çapraz olarak yürüdüğünü, Bell'in

ışıklarını aceleyle geçip çamurlu anacaddeden aşağı indiğini gördü. Yüzü örtülüydü, kimseyle konuşmamıştı. Merthin onun sahile indiğini canlandırdı gözünde. Acaba, kıyıdan nehrin soğuk ve karanlık sularına bakmış, canına kıymış olmayı düşünmüş olabilir miydi? Öyle olsa bile karaltı çabuk toparlandı ve Merthin'in köprüsünün taş döşeli yatağından geçti. İki köprü arasındaki açıklığı geçtikten sonra yeniden göründü. Burada anayoldan ayrıldı, tavşan yuvalarının bulunduğu alçak çalılıkların arasından geçti, eski cüzamlı evinin kalıntılarının etrafından dolaştı ve güneybatı kıyısına ulaştı. Sonra Merthin'in kapısına vurdu.

Merthin pencereyi kapatıp bekledi. Ses tekrarlanmadı. Kendi isteğiyle programın biraz önündeydi.

Biraz daha şarap içmek istiyordu, ama içmedi. Törensi alışkanlık olmuştu artık. Olayların sırasını değiştirmek istemiyordu.

Birkaç saniye sonra kapı yine vuruldu. Merthin kapıyı açtı. Karaltı içeri girdi, kukuletasını geriye çekti ve kalın gri pelerinini omuzlarından aşağı düşürdü.

Kadın, Merthin'den beş altı santim uzundu; birkaç yaş da büyük. Kendini beğenmiş de denebilecek gururlu bir yüzü vardı, ama gülümsemesi güneş gibi ışıldıyordu. Parlak Kingsbridge kırmızısından bir elbise giymişti. Merthin ona sarılarak arzu dolu vücudunu kendininkine bastırdı ve büyük ağzını öptü.

"Philippa!" dedi.

"Sevgilim."

Hemen oracıkta, güçbela giysilerini çıkartarak aceleyle sevişti-ler. Merthin onu çok özlemişti, Philippa da çok istekliydi. Merthin kalın, gri pelerinini yerdeki samanların üzerine serdi ve Philippa da eteğini kaldırarak uzandı. Boğulmakta olan bir insan gibi yapışmıştı Merthin'e. Bacaklarını Merthin'in beline dolamış, kollarının büyük gücüyle onu yumuşacık bedenine bastırıyordu. Yüzünü boynuna gömmüştü.

Philippa Merthin'e; Ralph'ı terk edip manastıra yerleştikten sonra vücuduna, kendisini cenazesi için hazırlayacak rahibelerden başka kimsenin dokunamayacağını düşündüğünü anlatmıştı. Bu düşünce Merthin'i ağlatmıştı.

Merthin'e gelince, o da Caris'i o kadar çok seviyordu ki ondan başka hiçbir kadının duygularını uyandıramayacağını düşünüyordu. Philippa için olduğu kadar Merthin için de bir armağandı bu aşk. Kavurucu çölün ortasında fışkıran soğuk bir su kaynağıydı sanki ve her ikisi de susuzluktan ölüyorlarmış gibi kana kana içiyorlardı bu pınardan.

Daha sonra, ateşin karşısında soluk soluğa, sarmaş dolaş yatarlarken, Merthin ilk defasını anımsadı.

Philippa, manastıra taşındıktan kısa bir süre sonra yeni kulenin inşaatıyla ilgilenmeye başlamıştı. Dua ve meditasyonla geçirmesi gereken uzun saatlerini nasıl dolduracağını bilemeyen tecrübeli bir kadındı. Kütüphaneye gitmekten hoşlanıyordu ama bütün gün kitap okuyamazdı. Bir gün taş ustalarının bölümüne gelmiş, Merthin de ona planlarını göstermişti. Kısa zamanda her gün Merthin'i ziyaret etmeyi, o çalışırken konuşmayı alışkanlık haline getirmişti. Merthin onun zekâsına ve gücüne hayrandı ve o odanın mahremiyeti içinde, mağrur tavırların altındaki cömert ve sıcak kişiliğini öğrendi. Daha sonra da Philippa'nın son derece canlı bir mizah yeteneği olduğunu ve onu nasıl güldüreceğini keşfetti. Daima sevişmeyi çağrıştıran, zengin, boğazdan gelen bir sesle gülerdi. Bir gün Merthin'e iltifat etti.

"Sen iyi yürekli bir adamsın." demişti. "Bugünlerde senin gibilere rastlamak zor."

İçtenliği Merthin'i duygulandırmış, Philippa'nın elini öpmüştü. Bir sevgi ifadesiydi bu, ama Philippa kabul etmeyebilirdi. Eğer istemeseydi sadece elini çeker, bir adım geri atardı ve Merthin de biraz ileri gittiğini anlardı. Ama öyle yapmamıştı, aksine, Merthin'in elini tutmuş gözlerinde aşka benzer bir şeylerle bakmıştı, o zaman Merthin ona sarılmış ve dudaklarından öpmüştü.

Taşçıların odasındaki şiltenin üzerinde sevişmişlerdi. Merthin, bu şilteyi oraya koyması için Caris'in kendisini teşvik ettiğini, taşçıların da aletlerini koymak için yumuşak bir yere ihtiyaçları olduğu konusunda bir de espri yaptığını neden sonra hatırladı.

Caris, onunla Philippa hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Philippa'nın hizmetçisi ile Arn ve Em'den başka hiç kimse bilmiyordu. Philippa da rahibelerin yatakhanelerine çekildikleri saatte,

ortalık kararınca hastanenin üst katındaki özel odasına çıkıyordu. Onlar uyuyunca da dışardaki merdivenlerden sıvışıyordu. Bu merdivenler, önemli konukların odalarına girip çıkarken, halktan insanların arasından geçmemelerini sağlıyordu. Şafaktan önce aynı yoldan, rahibeler Matin ilahileri söylerken geri dönüyor, sanki bütün geceyi odasında uyuyarak geçirmiş gibi kahvaltıya iniyordu.

Merthin, Caris'in kendisini son terk edişinin üzerinden altı ay geçmeden başka bir kadını sevebileceğini aklının ucundan bile geçiremezdi. Kesinlikle Caris'i unutmuş değildi. Aksine onu her gün düşünüyordu. Eğlenceli bir şey olduğunda hemen bunu Caris'le paylaşmak ihtiyacı duyuyor ya da karışık bir problemle karşılaştığında onun fikrini almak istiyor veya bir işi, onun istediği biçimde dikkat ederek yaptığını -Lolla'nın berelenmiş dizlerini ılık şarapla temizlerken olduğu gibi- fark ediyordu. Ayrıca onu neredeyse her gün görüyordu. Yeni hastane neredeyse bitiyordu ama katedralin kulesine daha yeni başlamışlardı ve Caris her iki inşaatı da dikkatle kontrol ediyordu. Manastır, kasaba tüccarlarını denetleme gücünü kaybetmişti ama Caris yine de yeni mahkemelerin kurulması, yün borsasının planlanması ve meslek loncalarının standart ve ölçüleri bir sisteme bağlamaya teşvik etmek gibi bağımsız bir kasabanın yeni müessselerinin oluşturulmasını ilgiyle takip ediyordu. Ama Merthin onu her düşündüğünde, acı biber yedikten sonra ağızda kalan acılık gibi hoş olmayan bir duygu uyanıyordu içinde. Caris'i bütün varlığıyla sevmiş ama sonunda reddedilmişti. Kavgayla biten mutlu bir günü hatırlamak gibiydi Caris'i anmak.

Tembel tembel yatarken Philippa'ya sordu: "Sence ben hep özgür olmayan kadınları mı çekici buluyorum?"

"Hayır, neden?"

"On iki yıl bir rahibeyi sevdikten ve dokuz aylık bir bekârlıktan sonra, kardeşimin karısına âşık olmak garip değil mi biraz?"

"Bana öyle deme." dedi Philippa hemen. "O bir evlilik değildi. İsteğim dışında birkaç günden fazla onun yatağını paylaşmadım ve eminim beni bir daha asla görmese çok mutlu olur."

Merthin, özür diler gibi omzuna vurdu.

"Ama yine de Caris'le olduğu gibi gizli saklı davranmak zorundayız."

Aslında bir erkeğin kendisine ihanet eden karısını öldürmeye yasal olarak hakkı olduğunu söylemek istiyordu. Merthin hiç böyle bir şeye tanık olmamıştı, özellikle de asiller arasında, ama Ralph'ın gururu korkunç bir şeydi. Merthin Ralph'ın ilk karısı Tilly'yi öldürdüğünü bildiğini Philippa'ya söylemişti.

Philippa: "Baban anneni ümitsizce çok uzun bir süre sevip beklemişti, değil mi?" diye sordu.

"Evet öyle yapmış."

Merthin bu eski hikâyeyi neredeyse unutmuştu.

"Ve sen de bir rahibeye âşık oldun."

"Ve kardeşim de yıllarca senin için yanıp tutuştu. Bir asilzade ile mutlu bir evliliği olan senin için. Din adamlarına göre babaların günahını oğullar çekermiş. Neyse bu kadar yeter. Yemek yemek ister misin?"

"Hemen."

"Daha önce yapmak istediğin bir şey var mı?"

"Sen biliyorsun."

Evet, biliyordu. Bacaklarının arasına diz çöküp Philippa'nın göbeğini ve kasıklarını öptü. İki kez doyuma ermeyi istemek Philippa'nın her zamanki âdetiydi. Diliyle organına dokunmaya başladı. Philippa inleyerek Merthin'in başını sıkıca bastırdı kendine.

"Bunu ne kadar sevdiğimi biliyorsun; özellikle içim senin tohumlarınla doluyken."

Merthin başını kaldırdı.

"Evet, biliyorum." dedi ve sonra görevine devam etti.

Baharla birlikte vebada bir duraklama oldu. İnsanlar hâlâ ölüyordu ama yeni hastalananlar azalmıştı. Piskopos Henri Paskalya pazar ayininde o yılki yün panayırının zamanında açılacağını bildirdi.

Aynı ayin sırasında altı keşiş adayı yemin ederek yetkili keşiş oldular. Hepsinin de çıraklık dönemleri olağanüstü kısa tutulmuştu. Henri Kingsbridge'deki keşiş sayısını arttırma konusunda çok

titizdi, ülkenin her yanında böyle yapıldığını söylüyordu. Altı keşişin yanı sıra beş tanesi de papazlığa terfi ettirilmişlerdi. Onlar da bu kısaltılmış programdan yararlanmışlardı. Ve bu beş papaz civar köylerde veba yüzünden ölen papazların yerine gönderilmişlerdi hemen. İki Kingsbridge keşişi de, üniversiteden doktorluk sertifikalarını alarak geri dönmüşlerdi. Ancak her zamanki beş ya da yedi yıllık tıp eğitimi yerine üç yıl eğitim görmüşlerdi.

Yeni doktorlar Austin ve Sime'di. Caris, üç yıl önce konuk öğretmenlik yaptığı zamanlarda her ikisinin de Oxford'daki Kingsbridge Koleji'ne gidişlerini hayal meyal hatırlıyordu. Paskalya pazartesi öğleden sonra Caris onlara bitmek üzere olan yeni hastaneyi gezdirdi. Tatil olduğu için ortalıkta hiçbir işçi görünmüyordu.

Her iki genç adamda da üniversitenin, teoriler ve Gaskonya şarabı alışkanlığının yanı sıra mezunlarına aşıladığı kibirli bir özgüven seziliyordu. Ama Caris'te de yıllardır hastalarla uğraşmanın verdiği bir özgüven vardı, hastanenin bölümlerini, işlerin nasıl yürütüleceğine dair planlarını son derece kendinden emin bir şekilde açıkladı.

Austin, ince uzun, sarı saçları açılmaya başlamış, gergin bir genç adamdı. Hasta odalarının manastırdakilere benzeyen yenilikçi düzenlemesinden çok etkilenmişti. Sime, ondan biraz daha büyüktü, yuvarlak yüzlü, Caris'in deneyimlerinden bir şeyler öğrenmeye hiç de hevesli olmayan bir adamdı. Caris, kendisi konuşurken onun başka yerlere baktığını fark etmişti.

"Ben, hastanelerin çok temiz olması gerektiğine inanıyorum." dedi.

"Hangi sebepten?" diye sordu Sime.

Sesinde, küçük bir kıza, arkadaşına neden vurduğunu soruyormuş gibi küçümseyen bir hava vardı.

"Temizlik erdemdir." dedi Caris.

"Ah, yani vücut salgılarının dengesiyle ilgili değil."

"O konuda bir fikrim yok. Biz salgıları pek önemsemiyoruz açıkçası. O yöntem veba karşısında hiçbir şey yapamadı çünkü."

"Ama yerleri süpürüp temizlemek vebaya karşı başarılı oldu öyle mi?"

"Bir dereceye kadar. Temiz bir oda hastanın moralini düzeltir."

Austin konuşmaya katıldı.

"Sime, kabul etmelisin ki Oxford'daki hocaların bir kısmı da başrahibenin bu yeni fikirlerini paylaşıyor."

"Küçük bir grup muhalif yalnızca."

Caris: "Asıl amacımız, bulaşıcı hastalığa yakalanmış bir hastayı diğerlerinden ayırabilmek."

"Ne zamana kadar?" dedi Sime.

"Bu hastalıkların yayılmasını önleyene kadar."

"Peki nasıl bulaşıyor bu hastalıklar?"

"Kimse bilmiyor."

Sime'ın dudakları müstehzi bir tebessümle kıvrıldı.

"Öyleyse sorabilir miyim bulaşmayı hangi yöntemlerle önleyeceksiniz?"

Sime Caris'i tartışmada alt ettiğini düşünüyordu -Oxford'da öğrendikleri en önemli şeylerden biriydi bu- ama Caris ondan daha iyi biliyordu.

"Deneyerek buluyoruz." dedi. "Bir çoban, koyunun rahminde kuzuyu büyüten mucizeyi anlayamayabilir, ama koçu sürüye salmazsa bu olayın gerçekleşmeyeceğini bilir."

"Hmm."

Caris Sime'ın "Hmm" deme şeklini beğenmedi. Zeki bir adam diye düşündü ama zekâsını dünya gerçekleri için kullanmıyor. Bütün entelektüel insanlarla Merthin gibilerin arasındaki zıtlık onu çok şaşırtıyordu. Merthin çok şey biliyordu ve aklının sorun çözebilme gücü hayranlık uyandırıcıydı. Ancak zekâsı asla materyalist dünya gerçeklerini görmezlikten gelemezdi, çünkü inşa ettiği binalarda en ufak bir hata yaparsa, binanın çökeceğini bilirdi. Babası Edmund da öyleydi. Zeki ama pratik. Sime ise Godwyn ve Anthony'ye benziyordu daha çok. Hastalarının yaşamasını ya da ölmesini umursamadan vücut salgıları konusundaki inançlarına sıkı sıkı bağlıydı.

Austin açık açık sırıtıyordu.

"Ağzının payını aldın Sime." dedi.

Züppe arkadaşının bu eğitimsiz kadın tarafından yenilgiye uğratılmış olmasından pek memnun olmuşa benziyordu.

"Hastalıkların nasıl bulaştığını bilemeyebiliriz ama hastaları, hasta olmayanlardan uzak tutmanın kimseye bir zararı olmaz."

O sırada içeri giren haznedar Hemşire Joan, konuşmalarını böldü.

"Outhenby kâhyası sizi görmek istiyor başrahibe Caris."

"Dana sürüsünü mü getirmiş?"

Outhenby, her Paskalya zamanı manastıra on iki tane bir yaşında dana getirmek zorundaydı.

"Evet."

"Hayvanları ağıla koyun ve kâhyaya buraya gelmesini söyleyin, lütfen."

Sime ve Austin çıktılar ve Caris tuvaletlerin taş döşemelerini incelemeye gitti. Kâhya geldiğinde oradaydı. Harry Plowman'dı gelen. Caris, yeniliklere ayak uyduramayan eski kâhyayı görevden almış, yerine köyün en parlak adamı Harry'i atamıştı.

Biraz daha samimi davranarak elini sıktı ama Caris Harry'yi severdi, aldırmadı.

"İlkbahar çiftleri de başlamışken sürüyü bunca yol boyunca gütmek sizin için zor olmalı." dedi.

"Evet, öyle." dedi Harry.

Çift sürücülerin çoğu gibi onun da omuzları geniş, kolları güçlüydü. Köyün ortak malı sekiz öküzlük sabanla ıslak killi toprağı sürmek beceri kadar güç de gerektiriyordu. Sağlıklı köylerin temiz havasını da beraberinde getirmiş gibiydi.

"Bunun yerine borcunuzu para olarak ödemek daha kolay olmaz mı?"

"Evet, çok daha uygun olur."

Gözleri köylü kurnazlığı ile kısıldı.

"Ama kaç para ödeyeceğiz?"

"Bir yaşında danalar, pazarda on, on iki şiline gidiyor, ayrıca fiyatları bu mevsim daha düşük."

"Neredeyse yarı yarıya. On iki danayı üç pounda satın alabilirsiniz."

"Ya da işlerin iyi olduğu zamanlarda altı pounda."

Harry sırıttı, pazarlık etmek hoşuna gitmişti.

"O sizin sorununuz."

"Ama nakit ödemeyi tercih ediyorsunuz değil mi?"

"Eğer hesapta anlaşırsak."

"Sekiz şilin diyelim."

"Ama, dananın fiyatı pazarda beş şilin olduğu zaman biz zavallı köylüler üstünü nasıl tamamlayacağız?"

"Ne yapacağınızı söyleyeyim. Bundan sonra Outhenby, kadınlar manastırına her yıl ya beş pound ya da on iki dana ödeyecek. Seçim sizin."

Harry biraz düşündü. Bir bahane aradı, bulamadı.

"Pekâlâ," dedi.

"Anlaşmayı mühürleyelim mi?"

"Nasıl yapacağız bunu?"

Harry Caris'i öptü. Caris çok şaşırmıştı.

Biçimli omuzlarını kaba elleriyle tutmuş, başını eğmiş ve dudaklarını Caris'inkilere bastırmıştı. Eğer bunu Sime yapmış olsaydı hemen geri çekilirdi. Ama Harry farklıydı ve belki de Caris onun güçlü erkeksi havasından etkilenmişti. Sebebi ne olursa olsun Caris bu öpüşe teslim olmuş, karşı koymadan vücudunu, kendisine çekmesine ve dudaklarını sakallarıyla çevrili ağzına almasına izin vermişti. Harry o kadar sıkı sarılmıştı ki Caris onun uyanan erekliğini hissedebildi. Birden adamın oracıkta, tuvaletin yeni döşenmiş taşları üzerinde kendisine keyifle sahip olabileceğini fark etti ve bu düşünce hemen aklını başına getirdi. Onu iterek: "Dur!" dedi. "Ne yaptığını sanıyorsun sen?"

"Seni öpüyorum sevgilim." Hiç utanması yoktu.

Caris bir sorun olduğunu anladı. Merthin'le kendisi hakkındaki dedikoduların her yerde duyulduğunu biliyordu; belki de Shiring'in en çok tanınan çiftiydi onlar. Harry gerçeği bilmediği için söylentiler kendisini yüreklendirmiş olabilirdi. Böyle şeyler kesinlikle Caris'in otoritesine zarar verirdi. Sorunu hemen halletmeliydi.

"Bir daha asla böyle bir şey yapmamalısın." dedi olabildiğince ciddi olmaya çalışarak.

"Sen de hoşlanmış gibiydin."

"O zaman günahın daha da büyük. Zavallı bir kadını, ettiği kutsal yemine ihanet etmeye kışkırttın."

"Ama seni seviyorum ben."

Doğru olduğuna inanıyordu ve neden olduğunu da tahmin edebiliyordu. Köylerine girmiş, her şeyi yeniden düzenlemiş ve köylülere isteklerini kabul ettirmişti. Harry'deki potansiyeli fark etmiş ve onu arkadaşlarından daha yüksek bir konuma getirmişti. Harry herhalde Caris'i bir çeşit Tanrıça olarak görüyor olmalıydı. Kendisine âşık olmasında şaşılacak bir taraf yoktu. Ancak bir an önce bu aşktan vazgeçmesi gerekiyordu.

"Benimle bir daha böyle konuşursan Outhenby'ye yeni bir kâhya atamak zorunda kalacağım."

"Ah." dedi Harry.

Bu tehdit, günah suçlamasından çok daha etkili olmuştu.

"Şimdi evine dön."

"Pekâlâ Başrahibe Caris."

"Ve kendine başka bir kadın bul. Dikkat et, fedakârlık yemini etmemiş olsun."

"Asla!" dedi Harry ama Caris ona inanmamıştı.

Harry uzaklaştı ama Caris olduğu yerde kaldı. Kendini çok huzursuz ve şehvetli hissediyordu. Görülmeyeceğinden emin olsa, oracıkta kendini tatmin edecekti. Dokuz aydır ilk kez fiziksel arzuları onu rahatsız ediyordu. Merthin'den kesin olarak ayrıldıktan sonra kendini cinsiyetsiz gibi hissetmiş ve seksi aklına bile getirmemişti. Diğer rahibelerle olan ilişkileri, ihtiyacı olan sevgi ve şevkati veriyordu, Joan ve Oonagh'ı da seviyordu, ama kimse Caris'i Mair'in sevdiği gibi fiziksel olarak sevmiyordu. Zaten kalbi başka ihtiraslar için atıyordu artık; yeni hastane, kule ve kasabanın yeniden doğuşu için.

Kuleyi düşünerek hastaneden ayrıldı ve yeşil alandan geçerek katedrale doğru yürüdü. Merthin son derece büyük, şimdiye kadar kimsenin görmediği derinlikte dört çukur kazdırmıştı kilisenin dışında, eski kulenin temellerinin olduğu alana. Toprağı dışarı çıkartmak için büyük vinçler kurmuştu. Bütün ıslak sonbahar ayları boyunca öküz arabaları gün boyunca caddeden aşağı inip Cüzam Adası'nda iki köprü arasındaki çamurlu boşluğu kurutmak için toprak taşımıştı. Sonra arabalar buradan, Merthin'in iskelesinden, taş yükleyip anacaddeyi geri tırmanıyor ve getirdikleri taşları giderek büyüyen yığınlar halinde kilisenin bahçesine boşaltıyordu.

Kış ayazları biter bitmez taşçılar temelleri atmaya başladılar. Caris katedralin kuzey tarafına giderek kilisenin orta bölümünün dış duvarı ile kuzey kanadın dış duvarının oluşturduğu üçgenin içindeki çukura baktı. Baş döndürecek kadar derindi. Dip kısmına düzgün bir şekilde taş döşenmişti. Muntazam sıralar halinde dizilmiş kare biçiminde taşlar ince bir kat harçla birbirine tutturulmuştu. Eski temeller yetersiz kaldığı için kule kendi bağımsız, yeni temelleri üzerinde yapılacaktı. Kilisenin eski duvarlarının dışında yükselecekti, bu yüzden de Elfric'in daha önceden üst kısmını yıktığı kuleden başka yıkılması gereken hiçbir şey kalmamıştı. Sadece kule tamamlandığında Merthin, Elfric'in mihraba yaptığı geçici tavanı kaldıracaktı. Tipik bir Merthin tasarımıydı, basit fakat sağlam, bölgenin önde gelen sorunlarına çözüm getiren bir projeydi.

Paskalya olduğu için hastanede olduğu gibi, burada da çalışan işçi yoktu. Ama Caris çukurun dibinde bir hareketlilik gördü ve temelin etrafında birilerinin dolaştığını anladı. Bir saniye sonra Merthin'i tanıdı. Ve insanı şaşırtacak kadar ince ip ve dallardan taşçılar için yapılmış merdivenlerden birine doğru yürüdü ve sallanarak indi.

Sonunda dibe ulaşınca rahatladı. Merthin merdivenden inmesine yardım etti. Gülümseyerek: "Biraz solgun görünüyorsun." dedi.

"Yukardan aşağıya bir hayli yol var. Nasıl gidiyor?"

"İyi. Çok uzun zaman alacak."

"Neden? Hastane daha karmaşık görünüyordu ama bitti işte."

"İki sebepten. Kule yükseldikçe üzerinde daha az sayıda işçi çalışabilecek. Şu anda temel atmak için on iki kişi çalışıyor. Ama kule yükseldikçe daralacak ve hepsine birden yer kalmayacak o zaman. Öteki sebep ise harcın dökülmesi çok zaman alıyor. Kış boyunca kurumaya bırakmalıyız ki üzerine fazla ağırlık binmeden iyice sertleşsin."

Caris Merthin'in anlattıklarını yarım yamalak dinliyordu. Yüzünü izlerken, sabah ve kuşluk ayinleri arasında başrahip evinde nasıl seviştiklerini anımsadı. Günün ilk ışıkları pencereden girer, kutsuyormuş gibi çıplak vücutlarını yıkardı.

Kolunu okşadı. "Neyse ki hastanenin bitmesi uzun sürmeyecek."

"Whitsun'da taşınabilirsiniz."

"Çok sevindim. Veba kısa bir ara vermiş gibi görünüyor, daha az insan ölüyor."

"Tanrı'ya şükür." dedi Merthin heyecanla. "Belki artık bitecektir."

Caris ümitsizce başını iki yana salladı.

"Daha önce de bir kez bitti sanmıştık, hatırladın mı? Geçen sene bu vakitler. Sonra daha hızlı geri döndü."

"Tanrı korusun."

Caris, avucunun içiyle Merthin'in yanağına dokundu, sakallarını elinin altında hissetti.

"Hiç olmazsa sen güvendesin." dedi.

Merthin biraz huzursuz olmuştu.

"Hastane biter bitmez yün borsası binasına başlayacağız."

"Bu işin bir an önce bitmesini istmekte haklısın sanırım."

"Eğer bitmezse hepimiz nasıl olsa öleceğiz."

"Öyle söyleme." dedi Caris ve yanağından öptü.

"Yaşayacağımızı farz ederek işimizi yapmalıyız."

Sanki Caris kendisini rahatsız ediyormuş gibi sinirliydi.

"Ama gerçek şu ki bilmiyoruz."

"Kötü şeyler getirmeyelim aklımıza." dedi Caris ve kollarıyla beline sarılarak onu kucakladı. Göğüslerini ince bedenine bastırıyor, çoktan teslim olmuş etinde sert kemiklerini hissediyordu.

Merthin onu şiddetle itti. Geri geri sendeleyerek giderken az daha düşüyordu.

"Yapma bunu!" diye bağırdı Merthin.

Sanki bir tokat yemiş gibi şok olmuştu Caris.

"Ne oldu?"

"Bana dokunmaktan vazgeç!"

"Ben sadece..."

"Yapma, hiçbir şey yapma. Dokuz ay önce ilişkimizi kendin bitirdin. Bu defa son demiştim ve hâlâ öyle düşünüyorum."

Caris bu öfkenin nedenini anlayamamıştı.

"Ama sadece kucakladım seni."

"İyi, onu da yapma. Ben senin sevgilin değilim. Buna hakkın yok!"

"Sana dokunmaya hakkım yok mu?"

"Hayır!"

"Böyle bir izne ihtiyacım olacağı aklıma bile gelmezdi."

"Bunları biliyorsundur tabii. Sen de insanların sana dokunmasına izin vermiyorsun."

"Sen 'insanlar' değilsin. Biz birbirimize yabancı değiliz."

Ama bunları söylerken bile kendisinin haksız, Merthin'in haklı olduğunu biliyordu. Onu reddetmişti ama sonuçlarını kabul etmiyordu. Outhenby'li Harry ile karşılaşması arzularını ateşlemiş, o da rahatlamak için Merthin'e koşmuştu. Kendi kendine dostça bir sevgiyle ona dokunduğunu söylüyordu ama bu koca bir yalandı. Merthin'e zengin ve boş bir kadının kitabını yeniden eline alması gibi, her zaman elinin altında bir şeymişçesine davranmıştı. Bütün dokuz ay boyunca onun kendisine dokunmasını yasakladıktan sonra adaleli bir çiftçi öptü diye her şeyi eski haline döndürmeye çalışmak hataydı.

Yine de Merthin'den bu gerçeği nazik ve sevgi dolu bir şekilde belirtmesini beklerdi. Oysa o, düşmanca ve zalimce davranmıştı. Aşkı gibi dostluğunu da mı kaybetmişti Merthin'in. Gözleri yaşlarla doldu ve ondan uzaklaşarak merdivenlere yürüdü.

Merdivenleri tırmanması zordu. Hayli yorucuydu ve Caris gücünün kalmadığını hissediyordu. Dinlenmek için durdu bir ara ve aşağı baktı. Merthin merdivenlerin dibinde durmuş, ağırlığıyla denge sağlamaya çalışıyordu.

Tepeye yaklaşmıştı ki yeniden aşağı baktı. Merthin hâlâ oradaydı. Düşerse bütün mutsuzluğun son bulacağını düşündü bir an. Bu affetmeyen taşlara düşmesi epey sürer ve düşer düşmez de ölürdü.

Merthin aklından geçenleri anlamış gibi, hafifçe merdiveni salladı, çabuk olmasını ve merdivenlerden çıkmasını istiyordu. Eğer kendini öldürürse Merthin'in nasıl mahvolacağını düşündü ve bir an için onun hissedeceği üzüntü ve suçluluk hissinden mutluluk duydu. Tanrı'nın öteki dünyada kendisini affetmeyeceğinden emindi, tabii eğer öteki dünya diye bir şey varsa.

Sonra, son birkaç basamağı da tırmanarak sağlam toprağa ayak bastı. Bir an için bile olsa ne kadar aptalca şeyler düşünmüştü. Hayatına kendisi son vermeyecekti. Daha yapacak çok işi vardı.

Manastıra döndü. Akşam duası vaktiydi, ayin alayını katedrale o götürdü. Genç bir rahibe adayıyken ayinlerde boşa harcanan zamana çok kızardı. Aslında Başrahibe Cecilia da ona çoğu kez bu ayinlere katılamayacağı görevler verirdi. Şimdi, bu anları düşünmek ve huzur bulmak için bir şans olarak minnetle kabul ediyordu.

Bu öğleden sonra çok kötü anlar yaşamıştı ama toparlanacaktı. Her şeye rağmen ilahileri okurken gözyaşlarıyla boğuşmak zorunda kaldı.

Akşam yemeğinde tütsülenmiş yılanbalığı vardı. Sert ve bol baharatlı bu yemeği sevmezdi. Aslında bu akşam hiç aç değildi. Bir parça ekmek yedi yalnızca.

Yemekten sonra eczanesine çekildi. Orada iki rahibe adayı Caris'in kitabını kopyalıyorlardı. Noel'den hemen sonra bitirmişti. Eczaneler, başrahibeler, cerrahlar, berberler, hatta bir iki doktor kitabının birer kopyasını rica etmişlerdi. Kitabı kopya etmek, hastanede çalışmak isteyen rahibe adayları için eğitimlerinin bir parçası olmuştu neredeyse. Kitabın kopyaları ucuzdu ve isteklerin sonu gelmiyordu.

Küçük oda üç kişiye bile dar geliyordu. Caris yeni hastanedeki ferah ve aydınlık eczaneyi dört gözle bekliyordu.

Yalnız kalmak istiyordu, bu yüzden rahibe adaylarını gönderdi. Yine de istediği huzura kavuşamamıştı. Birkaç dakika sonra Lady Philippa içeri girdi.

Caris, bu kibirli kontese bir türlü ısınamamıştı ama başına gelenlere üzülmüştü. Ralph gibi bir kocadan kaçan bir kadına sığınma sağlayabildiği için mutluydu. Philippa zahmetsiz bir konuktu, zamanının çoğunu odasında geçiriyor, çok az istekte bulunuyordu. Rahibelerin duaları ve dünyevi şeylerden vazgeçmeleriyle çok az ilgiliydi. Caris bunu anlayabiliyordu.

Caris, tezgâhın önündeki bir tabureye oturmasını işaret etti.

Philippa, bütün nazik tavırlarına rağmen son derece direkt bir kadındı. Hiçbir girişe gerek duymadan:

"Merthin'in yakasını bırakmanı istiyorum." dedi.

"Ne?"

Caris hem şaşırmış hem de hakarete uğramıştı.

"Onunla konuşmak zorunda olduğunu biliyorum ama ona dokunmamalısın, onu öpmemelisin."

"Bu ne cüret!"

Philippa ne biliyordu ve neden ilgileniyordu?

"O artık senin âşığın değil. Rahat bırak onu."

Merthin bu öğleden sonra olanları anlatmış olmalıydı.

"Ama neden sana söylesin ki?..." sorusu daha ağzından çıkmadan cevabını tahmin etti.

Philippa da söyledikleriyle tahminini doğruladı.

"O senin değil artık, benim."

"Aman Tanrım!"

Son derece şaşırmıştı.

"Sen ve Merthin!?"

"Evet."

"Yani siz... Birlikte oluyor musunuz?..."

"Evet."

"Hiç haberim yoktu."

Hiç hakkı olmamasına rağmen ihanete uğramış gibi hissediyordu kendini.

"Ama nasıl... nerede?..."

"Ayrıntıları bilmene gerek yok."

"Elbette yok."

Cüzam Adası'ndaki evinde olduğunu tahmin etti. Herhalde geceleri buluşuyorlardı.

"Ne kadar zamandır?..."

"Önemli değil."

Caris kolayca hesap edebilirdi. Philippa buraya geleli bir aydan az olmuştu.

"Çok hızlıymışsın." dedi.

Gereksiz bir suçlamaydı ve Philippa nezaketle duymazlıktan geldi.

"Seni kaybetmemek için elinden geleni yaptı. Ama sen onu fırlatıp attın. Şimdi onu rahat bırak. Senden sonra bir başkasını sevmek yeterince zordu ama başardı. Sakın karışayım deme."

Caris Philippa'yı azarlayarak susturmak ve kendisine emirler verip, ahlaki taleplerde bulunmaya hakkı olmadığını söylemek iste-

di ama ne yazık ki Philippa'nın haklı olduğunu kabul etmek zorundaydı, sonsuza kadar.

Caris, kalbinin nasıl kırıldığını Philippa'nın görmesini istemiyordu.

"Şimdi odadan çıkar mısın lütfen?"

Philippa gibi vakarla konuşuyordu.

"Yalnız kalmak istiyorum."

Philippa öyle kolayca itilip kakılacak bir kadın değildi.

"Dediğimi yapacak mısın?" diye ısrarla sordu.

Caris genelde köşeye sıkıştırılmaktan pek hoşlanmazdı, ama sinirleri dayanamıyordu artık.

"Evet, tabii." dedi.

"Teşekkür ederim." dedi Philippa ve odadan çıktı.

Philippa'nın kendisini duyamayacak kadar uzaklaştığından emin olunca Caris ağlamaya başladı.

78

Philemon, Godwyn'den daha iyi bir başrahip değildi. Manastırın malvarlığının idaresiyle boğuşup duruyordu. Caris, başrahip vekili olduğu sürede, keşişlerin başlıca gelir kaynaklarının bir listesini yapmıştı.

1. Kiralar
2. Üretim ve ticaretten alınan kâr payı (ondalık)
3. Kiralanan topraktan elde edilen tarımsal kâr
4. Yıkama ve öteki sanayi değirmenlerinden gelen kâr
5. Suyolu geçiş paraları ve avlanan bütün balıkların bir kısmı
6. Pazar yerlerindeki tezgâh kiraları
7. Mahkemelerden elde edilen hasılat (ücretler ve para cezaları)
8. Hacılar ve diğer dini bütünlerden gelen armağanlar
9. Kitap, kutsal su ve mum satışları

Caris listeyi Philemon'a vermiş, o da hakarete uğramış gibi Caris'e geri fırlatmıştı. Godwyn en azından bu konuda Philemon'dan daha iyiydi. O olsaydı teşekkür ederek listeyi alır, sonra da yok sayardı.

Rahibe manastırında, babasının yanında çalışırken Bounaventura Caroli'den öğrendiği yeni bir metotla hesap tutulmasını sağlamıştı. Eski yöntemde, bütün işlemler parşömen üzerine yazılır ya da küçük notlar alınırdı, böylece her zaman geri dönüp kontrol etme imkânı olurdu. İtalyan sistemine göre gelirler sayfanın sol tarafına, harcamalar sağ tarafına alt alta yazılıyor ve sayfanın sonunda toplanıyordu. İki toplam arasındaki fark müessesenin zarar mı yoksa kâr mı ettiğini gösteriyordu. Hemşire Joan bu sistemi büyük bir hevesle kabul etmiş ve uygulamaya başlamıştı, oysa Philemon'a açıklamak istediğinde kabaca reddetmişti. Bütün yardım tekliflerini, yeterliliğine hakaret sayıyordu.

Bir tek yeteneği vardı, o da Godwyn'inkinin aynıydı. İnsanları galeyana getirme kabiliyeti. Kurnazca bir davranışla yeni rahip alımlarını durdurmuş, ilerici kafalı iki doktoru -Rahip Austin ve diğer iki parlak, genç doktoru St. John in the Forest'a göndermiştiböylece otoritesine karşı gelemeyecek kadar uzakta olacaklardı.

Philemon şimdi Piskopos'un sorunu haline gelmişti. Onu o konuma Henri getirmişti ve onunla Henri uğraşmak zorundaydı. Kasaba bağımsızlığına, Caris de yeni hastanesine kavuşmuştu.

Hastane Whitsunday'de yani Paskalya'dan yedi hafta sonraki pazar, Piskopos tarafından kutsanacaktı. Birkaç gün önceden Caris araç ve gereçlerini yeni eczanesine taşımıştı. Tezgâhta iki kişinin rahat rahat çalışmasına, ilaç hazırlamasına yetecek kadar bol yer vardı, üçüncü bir kişi ile bir yazı masasına bile boş yer kalıyordu.

Caris mide bulantısı için bir ilaç hazırlıyordu. Oonagh kurutulmuş otları öğütüyor, ve rahibe adayı Greta Caris'in kitabının kopyasını çıkarıyordu. O sırada bir keşiş adayı kolunun altında küçük, tahta bir kutuyla içeri girdi. Josiah adında on üç on dört yaşlarında bir çocuktu, herkes ona Joshie diyordu. Üç kadının önünde bulunmaktan sıkılmış gibiydi.

"Bunu nereye koyayım?" dedi.

Caris başını kaldırdı.

"O nedir?"

"Bir kutu."

"Onu görüyorum." dedi sabırla.

Okuma yazmayı öğrenmenin maalesef insanları akıllı yapmadığı bir gerçekti.

"Kutunun içinde ne var?"

"Kitaplar."

"Neden bana bir kutu dolusu kitap getirdin?"

"Bana öyle söylediler."

Bir saniye sonra bu cevabın yeterli bilgi vermediğini fark ederek ekledi.

"Peder Sime gönderdi."

Caris kaşlarını kaldırarak: "Sime bana kitap mı armağan ediyor?"

Kutuyu açtı.

Joshie, soruya cevap vermeden kaçtı.

Kitaplar tıbbi konulardaydı ve hepsi Latince yazılmıştı. Caris şöyle bir karıştırdı. Klasik tıp kitaplarıydı. Avicenna'nın "Tıp üzerine şiirler"i Hipokrat'ın "Diyet ve Hijyen"i; Galen'in "Tıbbın Bölümleri" ve Isaac Judacus'un "İdrar"ı. Hepsi de üç yüz yıl önce yazılmıştı.

Joshie, başka bir kutuyla yeniden göründü.

"Yine ne var?" dedi Caris.

"Tıbbi aletler. Peder Sime onlara dokunmamanızı söyledi. Kendisi gelip uygun yerlere yerleştirecekmiş."

Caris'in canı sıkılmıştı.

"Sime kitaplarını ve tıbbi araçlarını burada mı tutmak istiyor? Burada mı çalışacakmış?"

Joshie, doğal olarak Sime'ın niyetleri konusunda hiçbir şey bilmiyordu.

Caris daha fazla konuşamadan Sime yanında Philemon ile eczanenin kapısında göründü. Odaya şöyle bir baktı; hiçbir açıklama yapmadan, eşyalarını açmaya başladı. Bir raftan Caris'in aletlerini indirdi, yerine kendi kitaplarını yerleştirdi. Damar açmak için keskin bıçaklar ve gözyaşı damlası biçiminde, idrar örneklerini saklamak için küçük cam şişeler çıkardı.

Caris sakin olmaya çalışarak:

"Hastanede uzun süre çalışmayı mı planlıyorsunuz Peder Sime?"

Onun yerine Philemon cevap verdi. Bu soruyu sormasını zevkle bekliyordu.

"Başka nerede çalışabilir?" dedi.

Sesi, sanki Caris kendisine meydan okumuş gibi öfkeliydi.

"Burası hastane, değil mi? Ve Sime da manastırdaki tek doktor. O tedavi etmezse hastalar nasıl iyileşecek?"

Birdenbire eczane, eskisi kadar ferah ve aydınlık değilmiş gibi geldi Caris'e.

Caris bir şey söylemeden kapıda bir yabancı belirdi.

"Peder Thomas buraya gelmemi söyledi." dedi.

"Ben Londra'dan Jonas Powderer."

Ziyaretçi, elli yaşlarında, işlemeli bir pelerin ve kürk bir şapka giymişti. Caris, onun ısmarlama tebessümünü ve kibar tavırlarını gördüğünde hayatını bir şeyler satarak kazanan biri olduğunu tahmin etti. Adam herkesle el sıkıştı, sonra odayı incelemeye başladı. Caris'in düzenli raflarında, etiketlenmiş kavanoz ve şişelerini görünce açıkça görünen bir beğeniyle başını salladı.

"Çok ilginç." dedi. "Londra'dan başka hiçbir yerde böyle mükemmel bir eczane görmedim."

"Siz de doktor musunuz, efendim?" dedi Philemon.

Sesi ihtiyatlıydı, Jonas'ın konumu hakkında bir fikri yoktu.

"Eczacıyım. Smithfield'de St.Barthelomew Hastanesi'nin yanında bir dükkânım var. Övünmek gibi olmasın ama şehrin en büyük dükkânı benimkidir."

Philemon rahatladı. Eczacı, basit bir tüccar sayılırdı ve hiyerarşik düzen içinde yeni başrahipten daha alt seviyedeydi. Küçümser bir ifadeyle: "Londra'nın en büyük eczacısını buralara kadar getiren sebep ne?"

"Kingsbridge Panaceası* kitabının bir kopyasına ulaşabilmeyi ümit ediyorum."

"Kingsbridge nesi?"

Jonas bilmiş bilmiş gülümsedi.

"Alçakgönüllülük gösteriyorsunuz sayın başrahip, ama şu anda bir rahibe adayının burada, eczanenizde bu kitabın bir kopyasını çıkartmakta olduğunu görüyorum."

* İçinde her derde deva bilgilerin bulunduğu kitap.

Caris: "Kitap? O bir panacea değil." dedi.

"Yine de bütün hastalıkların tedavi yöntemleri var içinde."

Adamın söyledikleri mantıklıydı.

"Siz nereden biliyorsunuz?"

"Çok seyahat ederim, az bulunan şifalı otlar ve reçeteler ararım, bu arada oğullarım da dükkânla ilgilenirler.

Bir gün Southamptonlu bir rahibe bana kitabın bir kopyasını gösterdi. O, buna "panacea" diyordu, bana Kingsbridge'de yazıldığını söyledi."

"Rahibe, Hemşire Claudia mıydı?"

"Evet. Bir kopyasını çıkarmak için kitabı bana ödünç vermesini rica ettim ama o, kitaptan ayrılamayacağını söyledi."

"Claudia'yı hatırlıyorum." dedi Caris.

Claudia, Kingsbridge'e ibadet amaçlı bir ziyarette bulunmuş, kadınlar manastırında kalmıştı. Kendi güvenliğini hiçe sayarak veba kurbanlarıyla ilgilenmişti. Caris de minnettarlığının bir ifadesi olarak kitabının bir kopyasını vermişti kendisine.

"Son derece ilginç bir kitap." dedi Jonas. "Ve İngilizce!"

"Daha çok papaz olmayan şifacılar için bir kitap bu. Onlar da Latince bilmez zaten."

"Hiçbir dilde böyle bir kitap yazılmamış."

"Çok mu alışılmadık bir şey?"

"Konuların düzenlenme şekli" diye şevkle konuşmaya devam etti Jonas. "Vücut salgıları ya da hastalıkların sınıflandırılması yerine hastanın şikâyetlerine göre düzenlenmiş bölümler. Böylece, hasta mide ağrısı ya da kanama, ateş, ishal veya hapşırma, neden yakınıyorsa, onunla ilgili sayfayı kolayca buluyorsun."

Philemon sabırsızlıkla homurdandı.

"Eczacılarla müşterileri hakkında yeteri kadar şey dinledik sanırım."

Jonas, bu alaycı ifadeyi duymazlıktan gelerek:

"Bahse girerim sayın Başrahip bu kitabın yazarı sizsiniz." dedi.

"Kesinlikle hayır." dedi Philemon.

"Öyleyse kim?"

"Ben yazdım." dedi Caris.

"Bir kadın!" dedi Jonas hayranlıkla.

"Ama bunca bilgiyi nereden edindiniz? Başka hiçbir kitapta yok bunlar."

"Eski metinler bana hiçbir zaman yeterince faydalı gelmemiştir Jonas. İlaç yapmayı bana ilk önce Kingsbridge'li bilge bir kadın öğretti. Adı Mattie'ydi. Daha sonra cadılık suçlamasıyla idam edileceğinden korktuğu için kasabayı terk etmek zorunda kaldı. Rahibe Cecilia'dan da çok şey öğrendim. Kendisi benden önceki başrahibeydi. Reçete ve tedavi yöntemleri toplamak o kadar zor değil. Herkesin bildiği yüzlerce metot var. Asıl zorluk aralarından en etkililerini seçmekte. Yıllardır uyguladığın her tedavinin etkilerini bir günlüğe yazarım. Kitabımda da sadece çalışırken, zaman içinde kendi gözlerimle tanık olduğum bu bilgileri topladım."

"Sizin gibi biriyle yüz yüze konuştuğuma inanamıyorum."

"Kitabımın bir kopyasını size vereceğim. Birinin bu kadar uzun bir yolu sırf bu kitap için gelmiş olması göğsümü kabarttı doğrusu."

Caris bir dolabı açtı. "St. John in the Forest manastırımız için hazırlanmıştı bu kitap ama bundan sonraki kopyayı bekleyebilirler."

Jonas Caris'in uzattığı kitabı kutsal bir eşya gibi tuttu.

"Size minnettarım." dedi ve yumuşak deriden yapılmış bir kese çıkararak Caris'e verdi.

"Ve minnettarlığımın ifadesi olarak, ailemin Kingsbridge rahibelerine gönderdiği bu naçiz armağanı lütfen kabul edin."

Caris keseyi açtı. Yünlü bir kumaşa sarılmış küçük bir nesneyi dışarı çıkardı. Kumaşı açtığında, değerli taşlarla bezenmiş altın bir haçla karşılaştı.

Philemon'un gözleri açgözlülükle parladı.

Caris şaşırmıştı.

"Bu çok pahalı bir hediye." diyebildi ancak.

Yeterince nazik davranmadığını fark ederek ekledi.

"Aileniz olağanüstü bir cömertlik göstermiş Jonas."

Jonas elini kaldırarak itiraz etti.

"Tanrı'ya şükür, oldukça varlıklıyız." dedi.

Philemon kıskançlıkla söylendi.

"Kocakarı ilaçlarından derlenmiş bir kitap için çok fazla bir hediye."

Jonas: "Ah, sayın başrahip, elbette siz böyle şeylerin çok üstündesiniz. Sizin yüksek entelektüel seviyenize ulaşamayız biz. Biz vücut salgılarını anlamaya çalışmıyoruz. Nasıl bir çocuk kesilen parmağını sırf acısını hafiflettiği için emerse, biz de bu tedavileri işe yaradıkları için uyguluyoruz. Bu işlerin neden ve nasıl olduğunu düşünmeyi bizlerden daha yüce akıllı olan sizlere bırakıyoruz. Tanrı'nın mucizeleri bizim gibilerin anlayamayacağı kadar karışık ve gizemli."

Caris Jonas'ın üstü kapalı bir şekilde alay ettiğini görebiliyordu. Oonagh'ın da kahkahasını güçlükle bastırdığını fark etti. Sime da bu istihzayı anlamış ve gözleri öfkeyle parlamıştı. Ama Philemon hiçbir şeyin farkında değildi, üstelik bu pohpohlanmadan çok memnun olmuş gibiydi. Yüzünde sinsi bir ifade belirdi. Caris onun kitabın getirilerine nasıl ortak olup kendisinin de nasıl mücevher kakmalı bir haç sahibi olabileceğinin hesabını yaptığını tahmin ediyordu.

Yün panayırı her zamanki gibi Whitsunday günü açıldı. Bugün genellikle hastane için yoğun bir gün olurdu, şimdi de kural değişmemişti. Orta yaşlılar panayıra yaptıkları uzun yolculuktan bitap düşmüşlerdi. Bebekler ve çocuklar değişik yiyecek ve sudan ishal olmuşlardı, kadınlar ve erkekler meyhanelerde içip içip birbirlerini yaralıyorlardı.

İlk kez Caris hastaları iki kategoriye ayırabilmişti. Sayıları hızla azalan veba kurbanları ile mide bulantısı ve frengi gibi bulaşıcı hastalıklara yakalanmış hastaları yeni binaya yerleştirmişti. -Bina o sabah erken saatlerde piskopos tarafından resmen kutsanmıştı.- Kaza ve dövüşlerde yaralananlar da, enfeksiyon riskinden uzak, eski hastaneye yerleştiriliyorlardı. İnsanların başparmağı çıktığı için hastaneye gelip zatürreeden öldüğü günler geride kalmıştı artık.

Kriz pazartesi günü patlak verdi.

Öğleden sonra Caris, panayırda yemek sonrası yürüyüşüne çıkmış, sağa sola bakınarak dolaşıyordu.

Eski günlerle kıyaslandığında panayır çok sakindi. O zamanlar yüzlerce ziyaretçi, binlerce kasabalı sadece katedralin önündeki ye-

şil alanı değil bütün anacaddeleri tıklım tıklım doldururdu. Yine de geçen yılki iptalden sonra, panayır beklenilenden daha kalabalıktı. Caris, insanların, vebanın şiddetinin azaldığını fark ettiklerini görüyordu. Vebadan sağ kurtulabilenler, kendilerini dokunulmaz olarak düşünmeye başlamışlardı, bazıları gerçekten de öyleydi ama veba hâlâ can almaya devam ettiğine göre diğerlerinin dokunulmazlığı yok demekti.

Madge Webber'in kumaşları, panayırın en çok konuşulan konusuydu. Merthin'in tasarladığı yeni dokuma tezgâhları çok hızlı değildi, ama karışık modelleri daha kolay uygulayabiliyordu. Madge şimdiden stoklarının yarısını satmıştı.

Kavga başladığında Caris Madge'le konuşuyordu. Madge, her zaman yaptığı gibi, Caris olmasaydı hâlâ beş parasız bir dokumacı olacağını söyleyerek onu utandırıyordu. Caris de her zamanki gibi itiraz edecekken, bağrışmaları duydular.

Caris, hemen saldırgan genç adamların göğüsten gelen seslerini tanıdı. Sesler, otuz metre kadar ilerde bir bira fıçısının yanından geliyordu. Bağrışmalar hızla arttı ve genç bir kadın çığlığı duyuldu. Caris hızla o yana doğru koştu, kontrolden çıkmadan kavgayı durdurabilmeyi umuyordu.

Biraz geç kalmıştı. Kıyamet çoktan kopmuştu. Kasabanın bıçkınlarından dördü, bir grup köylüyle şiddetli bir kavgaya tutuşmuşlardı. Adamların köylü oldukları giysilerinden belliydi, muhtemelen hepsi de aynı köydendi.

Hoş bir genç kız -çığlığı o atmış olmalıydı- birbirlerini acımasızca yumruklayan iki adamı ayırmaya uğraşıyordu. Kasabalı çocuklardan birinin elinde bıçak vardı ve köylüler ağır, tahta kürekler taşıyorlardı. Caris oraya vardığında, her iki taraftan da daha çok insan kavgaya karışmıştı.

Arkasından gelen Madge'e dönerek: "Mungo Constable'a haber vermek için birilerini gönder, olabildiğince çabuk. Muhtemelen lonca binasının bodrumundadır."

Madge hızla uzaklaştı.

Kavga giderek kötüleşiyordu. Kasabalı çocukların çoğu bıçaklarını çekmişlerdi. Köylü çocuklardan biri, kolundan kanlar akarak yerde yatıyor, bir başkası da yüzünden aldığı derin yaraya rağmen

dövüşmeye devam ediyordu. Caris'in gözü önünde iki kasabalı yerde yatan köylüyü tekmelemeye başladılar.

Caris bir an durakladı, sonra öne doğru atılarak en yakınındaki dövüşeni gömleğinden yakaladı.

"Willie Bakerson, kes kavgayı, hemen, şimdi." diye otoriter sesiyle bağırdı.

Neredeyse işe yarayacaktı.

Willie hasmından bir iki adım uzaklaştı, şaşkın ve suçlu bir ifadeyle Caris'e baktı. Caris tam bir şeyler söylemek için ağzını açmıştı ki başına şiddetli bir kürek darbesi aldı, oysa darbenin asıl hedefi Willie'ydi.

Canı çok acıdı. Görüşü bulanıklaştı, dengesini kaybetti ve hatırladığı son şey yere çarptığıydı. Şiddetli bir baş dönmesiyle bir süre öylece yattı, bir yandan da kendini toparlamaya çalışıyordu, dünya hâlâ etrafında dönüyordu sanki. Sonra birileri koltuk altlarından tutarak sürükledi.

"Yaralı mısınız Başrahibe Caris?"

Ses tanıdıktı ama kim olduğunu çıkaramamıştı.

Sonunda, kafası netleşti, kurtarıcısının yardımıyla ayağa kalkabildi. Ancak şimdi adaleli mısır tüccarı Megg Robbins'i tanıyabilmişti.

"Biraz sersemledim." dedi Caris.

"Birbirlerini öldürmeden bu çocukları durdurmalıyız."

"Jandarmalar da geliyor zaten. Gerisini onlara bırakalım."

Gerçekten de Mungo ile altı ya da yedi yardımcısı ellerinde sopalarla göründüler. Kavgaya karışarak insan ayırt etmeden kafaları kırmaya başladılar. En az dövüşenler kadar zarar veriyorlardı etrafa, ama onların gelmesiyle ortalık bir anda karıştı. Oğlanlar ne yapacaklarını şaşırdılar, bazıları kaçtı. Birkaç dakika içinde kavga bitmişti.

Caris: "Megg, manastıra koş, Hemşire Oonagh'a haber ver, biraz sargı bezi getirmesini söyle."

Karnından bıçaklanmış bir köylü delikanlı, bağırsaklarını içeri sokmaya çalışıyordu, kurtulması için hemen hiç ümit yoktu. Caris kanamasını durdurabilirse, kolundan yaralı çocuğun yaşama olasılığı vardı. Caris çocuğun kemerini çıkarttı, yaranın üst kısmından

bağladı ve kanama durana kadar elinin kemikleri kırılmış kasabalı bir çocuğun yanına koştu. Başı hâlâ çok acıyordu ama aldırmadı.

Oonagh ve birkaç rahibe adayı daha koşarak geldiler. Onlardan birkaç dakika sonra da Matthew Barber yetişti. Hep birlikte yaralıları üstünkörü tedavi ettiler. Caris'in talimatları doğrultusunda gönüllüler ağır yaralıları kaldırıp manastıra taşıdılar.

"Hepsini eski hastaneye götürün, yenisine değil." dedi.

Diz çöktüğü yerden doğrulurken başı döndü. Düşmemek için Oonagh'a tutundu.

"Neyin var?" diye sordu Oonagh.

"Düzelirim şimdi. Hastaneye gidelim."

Pazar tezgâhlarının arasından eski hastaneye yürüdüler. İçeri girdiklerinde yaralıların hiçbirinin orada olmadığını gördüler. Caris küfrederek:

"Aptallar, hepsini yanlış yere götürmüşler." dedi.

İnsanların değişikliği anlamaları bir hayli zaman alacağa benziyordu.

Caris ve Oonagh yeni binaya gittiler. Binaya uzun bir kemerli yolla giriliyordu. İçeri girerken, dışarı çıkan gönüllülerle karşılaştılar.

"Yanlış yere getirmişsiniz hastaları." dedi Caris öfkeyle.

Biri: "Ama Rahibe Caris..."

"Tartışma benimle, zamanımız yok." dedi sabırsızlıkla.

"Haydi, hemen, hepsini eski hastaneye taşıyalım."

Buradan içeri girerken kolu yaralı çocuğun, içinde beş vebalı hasta bulunduğunu bildiği odaya taşınmakta olduğunu gördü.

Aceleyle avluyu geçti.

"Durun!" diye haykırdı öfkeyle.

"Ne yaptığınızı sanıyorsunuz siz?"

Bir erkek sesi cevap verdi.

"Benim emirlerimi yerine getiriyorlar."

Caris durdu, etrafına bakındı. Peder Sime'dı.

"Aptallık etme." dedi.

"Çocuğun kolunda açık bıçak yarası var, vebadan ölmesini mi istiyorsun?"

Sime'ın yuvarlak yüzü kıpkırmızı oldu.

"Kararlarımı uygulamak için sizden izin alacak değilim Başrahibe Caris."

Çok aptalcaydı, Caris duymazlıktan geldi.

"Bütün bu yaralı çocuklar vebalı hastalardan uzak tutulmalı, aksi halde onlar da vebaya yakalanır."

"Sanırım sizin sinirleriniz çok bozulmuş, gidip biraz uzanmanızı tavsiye ederim."

"Uzanmak mı?"

Caris öfkeden çıldırmış gibiydi.

"Bütün bu adamlara biraz önce üstünkörü bir tedavi uyguladım, şimdi iyice muayene etmeliyim. Ama burada değil."

"Acil yardımınız için teşekkür ediyorum, rahibe. Şimdi beni rahat bırakın da hastalarımı muayene edeyim."

"Seni aptal, hepsini öldüreceksin."

"Lütfen hastaneyi terk edin ve sakinleşene kadar da geri dönmeyin."

"Beni buradan kovamazsın seni budala herif. Bu hastaneyi ben, rahibelerin parasıyla yaptırdım. Buradan ben sorumluyum."

"Öyle mi?" diye sordu Sime buz gibi bir sesle. Caris, böyle bir anı asla beklemiyordu, ama Sime'ın tahmin ettiği kesindi. Kızarmıştı ama duygularını kontrol altına alabilmişti. Bir planı vardı. Bir an duraklayarak hızla düşündü. Etrafına baktığında rahibelerin ve gönüllülerin kendilerini izlediklerini fark etti, olayın nasıl sonuçlanacağını bekliyorlardı.

"Bu çocuklarla ilgilenmeliyiz şimdi." dedi. "Biz burada tartışıp dururken kan kaybından ölecekler. Şimdilik uzaklaşalım."

Sesini yükselterek: "Herkesi şu anda oldukları yere bırakın lütfen." dedi.

Hava yumuşamıştı, hastaların içeri taşınmasına gerek kalmamıştı.

"Önce durumlarına bir bakalım, sonra nereye yatıracağımıza karar veririz."

Gönüllüler ve rahibeler, Caris'i tanıyor ve ona saygı duyuyorlardı; oysa Sime yeni biriydi, şevkle Caris'in dediğini yaptılar.

Sime, yenildiğini anlayınca son derece öfkelendi.

"Bu şartlarda hastaları muayene edemem." dedi ve yürüdü gitti.

Caris şok olmuştu. Sime'ın gururunu incitmemek için onunla uzlaşmaya bile razı olmuştu ama huysuzluğundan, hastaları oracıkta bırakıp gideceğini tahmin edememişti.

Çabucak onu aklından çıkarıp yeniden yaralılarla ilgilenmeye başladı.

Sonraki iki saat, yaraları temizlemek, dikiş atmak, yatıştırıcı bitkilerden rahatlatıcı içkiler hazırlamakla geçti. Matthew Barber da yanı başında çalışıyordu, kırık kemikleri onarıyor, çıkmış eklemleri yerine koyuyordu. Matthew şimdi elli yaşındaydı, kendisi gibi yetenekli oğlu Luke ona yardım ediyordu.

İşleri bittiğinde akşam olmuştu. Dinlenmek için manastırın duvarlarına oturdular. Hemşire Joan maşrapayla serin elma suyu getirmişti.

Caris'in başı hâlâ ağrıyordu. Çalışırken aldırmamıştı ama şimdi iyice rahatsız ediyordu. Erken yatmaya karar verdi.

Elma sularını içerken genç Joshie çıkageldi.

"Piskopos, uygun olduğunuz zaman sizi başrahip sarayında bekliyor başrahibe."

Öfkeyle homurdandı Caris. Kuşkusuz Sime şikâyet etmişti. Şu anda en son ihtiyacı olan şey piskoposla tartışmaktı.

"Hemen geleceğimi söyle." dedi.

Alçak sesle ekledi. "Bir an önce şu işi bitireyim." diyerek kalktı, maşrapasını sonuna kadar içti ve yürüdü.

Yorgun argın yeşil alanı geçti. Tezgâhı olan satıcılar gece için toplanıyorlardı, mallarının üstünü örtüyor, sandıklarını kilitliyorlardı. Mezarlıktan geçip saraya girdi.

Piskopos Henri masanın başına oturmuştu. Canon Claude ve Başdiyakoz Lloyd da yanındaydılar. Godwyn'in kedisi Başpiskopos, Henri'nin kucağında oturuyordu, tüyleri pırıl pırıldı. Piskopos: "Oturun, lütfen." dedi.

Caris Claude'ın yanına oturdu. Henri müşfik bir sesle:

"Çok yorgun görünüyorsunuz Başrahibe Caris." dedi.

"Bütün öğleden sonrayı büyük bir kavgaya karışan aptal çocukları tedavi etmekle geçirdim. Bu arada kendim de kafama kuvvetli bir darbe yedim."

"Kavgadan haberimiz var."

Henri ekledi. "Ve yeni hastanedeki tartışmadan da."

"Herhalde onun için buradayım."

"Evet."

"Yeni hastanenin yapılmasının en büyük amacı bulaşıcı hastalığa yakalanmış olanları ötekilerden ayırmak."

"Tartışmanın konusunu biliyorum." diye sözünü kesti Henri. Oradakilere dönerek: "Caris kavgada yaralananların eski hastaneye götürülmelerini söylemiş. Sime da Caris'inkinin tamamen zıttı emirler vermiş. Herkesin önünde bayağı tartışmışlar."

Sime: "Bu yüzden çok özür diyorum Piskopos hazretleri."

Henri duymazlıktan geldi.

"Başlamadan önce her şeyi açıklığa kavuşturmak istiyorum."

Bakışlarını Sime'dan Caris'e; Caris'den Sime'a çevirdi.

"Ben sizin Piskoposunuzum, eski devlet memuru, Kingsbridge Manastırı'nın başrahibiyim. Hepinize emretmeye hakkım ve gücüm var ve sizin göreviniz bana itaat etmektir. Bunu kabul ediyor musunuz Rahip Sime?"

Sime başını eğerek: "Ediyorum." dedi.

Henri Caris'e döndü. "Ya siz sayın başrahibe?"

Tartışılmazdı bile. Henri tamamıyla haklıydı.

"Evet!" dedi.

Henri'nin yaralı holiganların vebaya yakalanmalarını istemeyeceğine güveni tamdı.

Henri: "Tartışmayı anlamama izin verin. Yeni hastane Başrahibe Caris'in çabalarıyla, rahibelerin parasıyla yapıldı. O, buranın veba kurbanları ve bulaşıcı hastalıklara yakalanmış öteki hastalar için özel bir yer olmasını istiyordu. İki tipteki hastaları birbirinden ayırmanın esas olduğuna inanıyor. Planının uygulanması için ısrar etmeye yetkili olduğunu düşünüyor. Doğru mu Başrahibe?"

"Evet."

"Caris planlarını tasarlarken Sime burada değildi, bu yüzden kendisine danışılamadı. Kendisi üniversitede üç yıl tıp eğitimi almış ve başarı belgesi ile ödüllendirilmiştir. Caris'in eğitimli olmadığını, sadece yaşayarak edindiği tecrübelerden elde ettiği kadar bilgi sahibi olduğunu, hastalıkların doğasından neredeyse hiç anlamadığını

iddia ediyor. Donanımlı bir hekimdir, üstelik manastırdaki hatta Kingsbridge'deki tek doktordur.

"Kesinlikle." dedi Sime.

"Hiç eğitimim olmadığını nasıl söylersiniz?" diye patladı Caris. "Hastalara bakmakla geçirdiğim bunca yıldan sonra..."

"Sakin olun, lütfen." dedi sesini hafifçe yükselterek.

Sakin tavrındaki bir şeyler Caris'in susmasına neden oldu.

"Hizmetlerinizin tarihçesini anlatmak üzereydim ben de. Burada yaptığınız işler paha biçilemez değerdedir. Her yerde, veba salgını sırasında gösterdiğiniz fedakârlıklar konuşulmakta. Tecrübeniz ve pratik bilgilerinizin değeri tartışılmaz."

"Teşekkür ederim Piskopos hazretleri."

"Öte yandan, Sime bir rahip, bir üniversite mezunu... ve bir erkek. Sahip olduğu bilgi ve eğitim bir manastır hastanesini yönetmek için yeterlidir. Onu kaybetmek istemeyiz." dedi.

Caris: "Üniversitedeki hocaların bir kısmı benimle aynı fikirde, isterseniz Rahip Austin'e sorun." dedi.

Philemon: "Rahip Austin, St. John in the Forest'a gönderildi." dedi.

"Nedeni şimdi anlaşıldı." dedi Caris.

Piskopos: "Bu kararı ben vermek zorundayım, Austin ya da üniversitedeki hocalar değil."

Caris, planların bu kadar açıkça ortaya konulacağını beklemiyordu doğrusu. Çok yorgundu, çok kötü başı ağrıyordu ve doğru düşünemiyordu şu anda. Tam bir güç savaşının ortasındaydı ve hiçbir stratejisi yoktu. Eğer bir şeyden şüphelenseydi piskopos çağırdığında hemen gelmezdi. Yatağına girer, baş ağrısını geçirir ve sabahleyin dinlenmiş bir şekilde uyanır ve savaş planlarını yapmadan Henri'yle karşılaşmazdı.

Acaba böyle yapmak için çok mu geç kalmıştı?

"Piskopos hazretleri, bu gece tartışacak durumda değilim. Yarın, kendimi daha iyi hissettiğim bir zamana erteleyemez miyiz?"

"Gerek yok." dedi Henri.

"Sime'ın şikâyetlerini dinledim, sizin görüşlerinizi de biliyorum. Ayrıca yarın gün doğarken yola çıkıyorum."

Caris onun kararını vermiş olduğunu anladı. Söyleyeceği hiçbir şey durumu değiştirmeyecekti. Neye karar vermişti piskopos? Hangi yolu seçecekti? Hiçbir fikri yoktu. Ve o kadar yorgundu ki oturup, geleceğini belirleyecek kararı dinlemekten başka yapacak bir şeyi yoktu.

"İnsanoğlu zayıftır." dedi Henri.

"Havari Paul'un de belirttiği gibi bizler dünyayı bir camın arkasından görürüz. Hata yapabiliriz, yolumuzdan sapabiliriz, yanlış kararlar verebiliriz. Yardıma muhtacız. Bu yüzden Tanrı bize kiliselerini, papayı ve rahipleri göndermiştir, bize yol göstersinler diye. Çünkü kendi kaynaklarımız hatalı ve yetersiz olabilir. Eğer kendi bildiğimiz gibi düşünürsek yanılabiliriz. Yetkililere danışmamız gerekir."

Sime'ı destekliyormuş gibi diye düşündü Caris. Nasıl bu kadar aptal olabilirdi?

Ama maalesef öyleydi.

"Rahip Sime, tıbbi literatürün en eski metinlerini, üniversitedeki hocalarının nezareti altında öğrenmiştir. Öğretim süreci kilise tarafından da onaylanmıştır. Kilise otoritesini kabul etmemiz gerek, dolayısıyla Sime'ınkini de. Yargıları ne kadar yürekli ve hayranlık uyandırıcı olursa olsun sonuçta eğitimsiz bir keşişinkiler daha önemsiz olamaz. Onun kararları geçerlidir."

Caris o kadar yorgun ve hastaydı ki görüşmenin bitmesinden çok memnun olmuştu. Sime kazanmıştı ve Caris'in istediği tek şey uyumaktı. Ayağa kalktı.

Henri: "Sizi hayal kırıklığına uğrattığım için üzgünüm başrahibe Caris..."

Caris uzaklaşırken sesi onu takip ediyor gibiydi.

Philemon'un, "Ne çirkin bir davranış." dediğini duydu.

Henri sakin bir sesle: "Bırakın gitsin." dedi.

Caris kapıya vardı, arkasına bakmadan dışarı çıktı.

Yavaş yavaş mezarlıktan geçerken, bütün olanların ne anlama geldiği kafasında berraklaşıyordu. Hastanenin sorumlusu Sime olmuştu. Bundan böyle Caris, onun emirlerine uymak zorunda kalacaktı. Farklı kategorideki hastaların ayrı yerlerde bakılması diye bir şey olmayacaktı artık. Ne yüz maskeleri ne de elleri sirkeyle yıkama

mecburiyeti kalmıştı. Zayıf hastalar, kanları alınarak daha da zayıf düşürüleceklerdi. Açlıktan ölmek üzere insanlar lavmanlarla daha da zayıflayacaklardı; yaralar hayvan dışkısından yapılan lapalarla kapatılacak, bu yüzden iltihaplanacaktı. Hiç kimsenin temizliğe ve temiz havaya aldırdığı yoktu.

Manastır binalarının arasından geçerken hiç kimseyle konuşmadı. Merdivenleri çıktı, yatakhaneden geçip odasına girdi. Kendini yüzükoyun yatağına attı. Başı zonkluyordu.

Merthin'i kaybetmişti, hastanesini kaybetmişti, her şeyini kaybetmişti.

Kafa yaralanmalarının ölümcül olabileceğini biliyordu. Belki uykuya dalar ve bir daha uyanamazdı.

Belki de en iyisi buydu.

79

Merthin'in meyve bahçesindeki ağaçlar 1349 ilkbaharında dikilmişti. Bir yıl sonra ağaçların hemen hemen tümü tutmuş, ilk yapraklarını vermişti. İki ya da üçü hâlâ yaşamaya savaşıyordu, bir tanesi de kesinlikle ölmüştü. Merthin hiçbirinin henüz meyve vermeyeceğini düşünüyordu, ama temmuzda vaktinden önce gelişmiş bir fidan bir düzineden fazla minik, koyu yeşil armut vermişti. Çok küçük ve taş gibi serttiler ama sonbaharda olgunlaşacaklardı.

Bir pazar günü armutları Lolla'ya gösterdi. Lolla, bu küçük şeylerin, o çok sevdiği sulu meyveye dönüşeceğine bir türlü inanmak istemedi. Babasının yine, o şakacı oyunlarından birini oynadığını düşünüyordu. Merthin, olgun armutların nereden geldiğini sandığını sorduğunda Lolla küçümseyerek cevap verdi.

"Pazardan tabii, şaşkın."

O da bir gün olgunlaşacak diye düşündü Merthin, şimdi hayal etmesi bile zor ama kemikli vücudu bir kadının yumuşak hatlarına kavuşacaktı bir gün. Torun sahibi olabilecek miyim acaba diye geçirdi aklında. Daha beş yaşındaydı. O günün gelmesi için en azından bir on yıl gerekiyordu.

Kafası bu olgunlaşma konusuyla meşgulken, bahçenin içinden Philippa'nın geçtiğini gördü, göğüslerinin ne kadar dolgun ve yuvarlak göründüğünü fark etti. Philippa'nın gündüz vakti ziyareti pek alışılmış bir şey değildi, onu buraya getiren nedeni merak etti Merthin. Bir gören olursa diye yanağına dostça bir öpücük kondurdu. Herhangi bir kuşkuya meydan bırakmayan, her kayınbiraderin verebileceği cinsten, masum bir öpücüktü.

Philippa sıkıntılı görünüyordu, zaten son birkaç gündür normalden daha düşünceli ve huzursuzdu. Çimenlerin üzerine, Merthin'in yanına otururken, Merthin sordu:

"Canını sıkan bir şey mi var?"

"Kötü haberleri, alıştıra alıştıra söylemeyi hiç beceremem." dedi.

"Gebeyim."

"Aman Tanrım."

Tepkisini geri çekemeyecek kadar şaşırmıştı.

"Çok şaşırdım, çünkü sen bana demiştin ki..."

"Biliyorum. Yaşımın geçtiğinden emindim. Birkaç yıldır âdetlerim düzensizleşmişti, sonra hepten kesildi, yani ben öyle sanmışım. Ama bir süredir sabahları kusuyorum, göğüs uçlarım da ağrıyor."

"Bahçeden gelirken göğüslerin dikkatimi çekmişti zaten. Ama kesinlikle emin olabilir misin?"

"Daha önce altı kez hamile kaldım. Üç çocuk, üç düşük; o yüzden belirtileri çok iyi biliyorum. Hiçbir kuşkum yok."

Merthin gülümseyerek: "Desene bir çocuğumuz olacak."

Philippa gülümsemedi.

"Memnun olmuş gibi bakma. Sebep olacağı karışıklıkları hiç düşünmüyorsun. Ben Shiring Kontu'nun karısıyım. Ekimden beri onunla yatmıyorum. Şubattan bu yana aynı evde bile oturmuyoruz. Şimdi temmuz ve ben iki, en fazla üç aylık hamileyim. Hem o hem de bütün dünya bebeğin ondan olmadığını anlayacak; yani Shiring Kontesi'nin zina yaptığını öğrenecekler."

"Ama o seni..."

"Beni öldüremez mi? Ama Tilly'yi öldürdü, değil mi?"

"Aman Tanrım. Evet, öldürdü. Ama..."

"Beni öldürünce, bebeği de öldürmüş olacak."

Merthin bunun imkânsız olduğunu, Ralph'ın böyle bir şey yapmayacağını söylemek istedi ama yapabileceğini biliyordu.

"Ne yapacağıma karar vermeliyim." dedi Philippa.

"İksirle gebeliğini sonlandırmayı düşünmüyorsun sanırım, bu çok tehlikeli olur."

"Hayır, öyle yapmayacağım."

"Öyleyse bebeği doğuracaksın."

"Evet. Ama sonra ne olacak?"

"Manastırda kalsan ve bebeği sır olarak saklasan? Orası vebanın kimsesiz bıraktığı çocuklarla dolu."

"Ama, anne sevgisi sır olarak saklanamaz. Herkes benim o çocuğa özel bir ilgim olduğunu anlayacaktır. Sonra Ralph da anlayacaktır."

"Haklısın."

"Buradan uzaklaşabilirim, ortadan kaybolurum. Londra, York, Paris, Avignon... Nereye gittiğimi kimseye söylemem, böylece Ralph da arkamdan gelemez."

"Ben de seninle gelirim."

"Ama o zaman, kuleni bitiremezsin."

"Sen de Odila'yı özlersin."

Philippa'nın kızı altı aydır Kont David ile evliydi. Merthin kızından ayrılmanın Philippa için ne kadar zor olacağını tahmin ediyordu. Ayrıca kulesini yarım bırakarak gitmenin kendisi için büyük bir ıstırap kaynağı olacağı da bir gerçekti. Bütün ergin hayatı boyunca en büyük emeli İngiltere'nin en yüksek binasını yapmaktı. Nihayet başlayabilmişti. Şimdi projesini bırakıp gitmek kalbini çok kıracaktı.

Kuleyi düşününce Caris aklına geldi. İçgüdüsel olarak biliyordu ki Caris bu haberi duyunca mahvolacaktı. Onu haftalardır görmemişti. Yün panayırında başına aldığı darbeden sonra hastalanmış ve bir süre yatmıştı, şimdi tamamen iyileşmesine rağmen manastırdan nadiren çıkıyordu. Merthin onun bir iktidar kavgasını kaybettiğini, hastaneyi Rahip Sime'ın yönetmeye başlamasından anlamıştı. Philippa'nın gebeliği Caris için ayrı bir yıkım olacaktı.

Philippa ekledi: "Hem Odila da hamile."

"Ne çabuk! Çok güzel bir haber. Ama bu durumda kendini sürgüne mahkûm etmek hem kızını hem de torununu göremeyeceğin anlamına geliyor."

"Kaçamam, saklanamam, ama bir şey yapmazsam Ralph beni öldürecek."

"Bir yol olmalı." dedi Merthin.

"Bu işin tek bir çözümü var."

Merthin Philippa'ya baktı. Bu çözümü daha önceden düşünmüş olduğunu anlamıştı. Çözümünü bulana kadar sorunu Merthin'e anlatmamıştı besbelli. Başka hiçbir çıkar yol olmadığını göstermeye özellikle dikkat etmişti. Demek ki Merthin, Philippa'nın yaptığı plandan hoşlanmayacaktı.

"Söyle bakalım."

"Ralph'ı bebeğin kendisinden olduğuna inandırmamız gerekiyor."

"Ama o zaman, onunla..."

"Evet."

"Anlıyorum."

Philippa'nın Ralph'la yatacağı düşüncesi bile Merthin'in midesini bulandırmıştı. Önemli bir payı da olsa, yalnızca kıskançlıktan değildi. En çok düşündüğü Philippa'nın kendini ne kadar berbat hissedeceğiydi. Ralph'a karşı fiziksel ve duygusal bir nefret besliyordu. Merthin onun duygularını paylaşmasa bile anlayabiliyordu. Hayatı boyunca Ralph'ın zalimliklerine tanık olmuştu. Kardeşi bir hayvandı. Ralph ne yaparsa yapsın, bu gerçeği silemezdi. Her şeye karşın, Philippa'nın kendisini, dünyada en nefret ettiği adamla seks yapmaya zorlamaya mecbur olması, Merthin'in midesini bulandırıyordu.

"Keşke daha iyi bir çözüm düşünebilseydim."

"Ben de."

Sert sert Philippa'ya bakarak: 'Sen kararını çoktan vermişsin." dedi.

"Evet!"

"Çok üzgünüm."

"Ben de."

"İşe yarayacak mı dersin? Onu... baştan çıkarabilecek misin?"

"Bilmiyorum." dedi Philippa.

"Sadece denemek zorunda olduğumu biliyorum."

Katedral simetrikti. Taşçıların kullandığı tavan arası, alçak kuzey kulesinin batı ucundaydı, kuzey sundurmasına tepeden bakıyordu. Simetriği olan güneybatı kulesi de yaklaşık aynı büyüklükte ve aynı biçimde bir odaydı ve manastır binalarına üstten bakıyordu. İsa'nın hayatına dair oyunlarda kullanılan bütün kostümler ve sembolik eşyalar buraya konulmuştu, ayrıca fazla kullanılmayan şeyler, tahtadan yapılmış şamdanlar, paslı zincirler, çatlak çömlekler, kâğıt yaprakları zaman içinde çürümüş ve sözcükleri fazla lekelendiği için okunamaz hale gelmiş bir kitap da bu döküntülerin arasındaydı.

Merthin, duvarın üst kısmının ne durumda olduğunu kontrol etmek için bu odaya girmişti. Uzun bir ipin ucuna bağlı kurşun parçasını pencereden sarkıtarak incelemeler yaparken bir şey keşfetti.

Duvarda çatlaklar vardı. Çatlaklar her zaman duvarın zayıflığına işaret etmezdi. Ne anlama geldiklerini ancak deneyimli bir göz görebilirdi. Bütün binalar hareket ederdi ve çatlaklar binanın kendisinin bu değişikliğe nasıl uyum sağladığını gösterirdi. Merthin, bu deponun duvarlardaki çatlakların çoğunun iyi huylu ve tehlikesiz olduklarına karar verdi. Ama aralarından bir tanesi biçimiyle Merthin'in dikkatini çekti. Normal görünmüyordu. İkinci bir kez, daha dikkatle baktığında, birinin bu doğal çatlaktan küçük bir taşı yerinden oynatmak için yararlandığını anladı. Taşı yerinden çıkardı. Ve hemen buranın birilerinin gizli saklama yeri olduğunu anladı. Taşın arkasındaki boşluk bir hırsızın zulasıydı. İçerdeki eşyaları teker teker dışarı çıkardı. Büyük yeşil taşlı bir kadın broşu, gümüş bir toka, ipek bir şal ve üzerinde İncil'den bölümün yazılı olduğu bir parşömen rulosu çıktı. En dipte de hırsızın kimliğinin anlaşılmasına ışık tutacak bir şey buldu. Bu delikte parasal değeri olmayan tek şey oydu.

Basit, cilalı bir tahta parçası üzerine harfler kazınmıştı.

"M. Phmn. Amat."

M bir ismin baş harfi olmalıydı. "Amat" Latince aşk demekti ve Phmn kesinlikle Philemon'du.

Adı, "M" harfiyle başlayan bir kadın ya da erkek, bir zamanlar Philemon'a âşık olmuş ve ona bunu vermişti; o da bu tahta parçasını çalıntı hazinesiyle birlikte buraya saklamıştı.

Çocukluğundan beri Philemon'un elinin biraz uzun olduğu söylenirdi. Çevresindeki şeylerin bazıları ortadan kaybolurdu. Çaldıklarını buraya sakladığı açıkça görülüyordu. Merthin onun, muhtemelen geceleri buraya çıktığını, taşı yerinden çıkardığını ve şeytanca bir zevkle ganimetlerini buraya sakladığını tahayyül edebiliyordu. Kuşkusuz bu da bir çeşit hastalıktı.

Philemon'un âşık olduğu hakkında hiçbir söylenti duyulmamıştı şimdiye kadar. Hamisi Godwyn gibi o da, tensel aşka -sekse- ihtiyaç duymayan küçük azgınlığın içindeydi herhalde. Ama birileri ona âşık olmuştu bir zamanlar ve o da bunu bir anı olarak saklamıştı.

Merthin eşyaları yerine, bulduğu biçimde yerleştirdi. Bu konuda hafızası kuvvetliydi. Taşı yerine koydu. Sonra düşünceli bir şekilde odadan çıkıp helezoni merdivenlere yöneldi.

Philippa'nın eve gelmesi Ralph'ı çok şaşırtmıştı. Yağışlı geçen yaz aylarında nadir görülen güzel günlerden biriydi ve Ralph şahiniyle avlanmak için dışarda olmayı tercih ederdi ama ne yazık ki ava gitmesine imkân yoktu. Hasat başlamak üzereydi ve bölgesindeki yirmi otuz kâhyanın çoğu kendisiyle acilen görüşmek istiyorlardı. Hepsinin sorunu aynıydı. Ürün tarlalarda olgunlaşıyor ama biçmek için yeterli kadın veya erkek işçi bulamıyorlardı.

Onlara yardım etmek için yapacağı hiçbir şey yoktu. Daha yüksek ücretler için köylerinden ayrılarak anlaşmaya karşı çıkan köylüleri cezalandırmak üzere her yolu denemişti. Yakalanabilen birkaç kişi de, kazandıklarıyla, para cezalarını ödeyerek yeniden kaçmışlardı. Bunun için kâhyalar bir toplantı yapmayı talep etmişlerdi. Hepsi de Ralph'a çektikleri zorlukları anlatacaklar, Ralph da başka seçeneği olmadığı için dinleyecek ve sonunda geçici tedbir türünden planlarına onay verecekti.

Salon, insanlarla doluydu; kâhyalar, şövalyeler, silahşörler, iki tane rahip, on beş yirmi kadar hizmetçi... Hepsinin sessizleştiği bir anda Ralph dışarda ekin kargalarının sesini duydu, tiz sesleri bir uyarı gibi geldi. Başını kaldırdığında Philippa'yı holde gördü.

Philippa önce hizmetçilere döndü: "Martha, bu masada hâlâ yemek artıkları var. Sıcak su getir ve hemen temizle. Dickie, Kont'un en sevdiği av atının dünden kalan çamurları hâlâ üstünde ve sen hâlâ burada durmuş sopa yontmakla meşgulsun. Çabuk, ait olduğun yere, ahırlara dön ve o atı temizle. Sen, çocuk, hemen o köpek yavrusunu dışarı çıkar, görmüyor musun yere çişini yaptı. Bu eve sadece Kont'un köpeği girebilir, biliyorsun."

Hizmetçiler hemen harekete geçtiler. Kendilerine bir şey söylenmeyenler bile birden yapacak iş buldular.

Ralph, Philippa'nın hizmetçilere emirler yağdırmasına aldırmadı. Başlarında kendilerini harekete geçirecek hanımları olmayınca, iyice tembelleşmişlerdi.

Philippa, Ralph'a doğru yürüdü, tam önüne gelince derin bir reverans yaptı. Uzun bir ayrılıktan sonra böylesini münasip görmüştü. Ama onu öpmeye kalkışmadı.

Ralph ifadesiz bir sesle: "Gelişiniz... beklenmedik bir şey." dedi.

Philippa sinirlenerek: "Bu yolculuğa hiç çıkmamalıydım." dedi.

Ralph içinden homurdanarak: "Sizi buraya hangi neden getirdi?"

Sebebi her ne ise mutlaka sıkıntılı bir şeydi, bundan emindi Ralph.

"Ingsby'deki belediye başkanı."

Philippa'nın kendisine ait az sayıda mülkü vardı. Gloucestershire'da birkaç köyün kâhyası -ki vergilerini Kont'tan çok Philippa'ya ödemeyi tercih ediyorlardı- manastıra gittiğinden bu yana Philippa'yı Kingsbridge Manastırı'nda ziyaret ediyor ve borçlarını doğrudan ona ödüyorlardı. Ralph'ın bütün olanlardan haberi vardı. Ama Ingsby bir istinaydı. Başkan vergileri Ralph'a ödüyordu ve Philippa gittiğinden bu yana ödeme yapmayı unutmuştu.

"Lanet olsun!" dedi. "Tamamen aklımdan çıkmış."

"Ziyanı yok!" dedi Philippa. "Düşünecek çok şeyin var tabii."

Şaşırtıcı derecede yumuşak bir tavırdı. Philippa yukarı çıkıp, özel yatak odasına girdi. Ralph da işine döndü.

Altı aylık ayrılık onu epey adam etmiş diye düşündü. O sırada başka bir kâhya olgunlaşan mısır tarlalarını anlatıyor, işçi sayısının azlığından yakınıyordu. Yine de Philippa'nın çok kalmayacağını ümit ediyordu. Geceleri onun yanında yatmak ölü bir inekle birlikte uyumak gibiydi.

Philippa akşam yemeği saatinde aşağı indi. Masada Ralph'ın yanına oturup konuk şövalyelerle yemek boyunca nezaketle konuştu. Her zamanki gibi soğuk ve kapalıydı; konuşmalarında ne en ufak bir sevgi ne de mizah vardı. Ama Ralph evlendiklerinden beri sergilediği buz gibi nefret ve ulaşılmazlık ortadan kalkmış gibiydi. Ya hepten kaybolmuş ya da dikkatle gizleniyordu. Yemek bittiğinde Philippa, onu şövalyelerle içki içmesi için bırakarak yeniden odasına çekildi.

Ralph, Philippa'nın temelli kalma olasılığını düşündü, ama sonunda bu fikri kafasından attı. Philippa asla ona âşık olamazdı, hoşlanamazdı bile. Herhalde bu uzun süren ayrılık küskünlüğünü hafifletmişti.

Yukarı çıktığında Philippa'nın uyumuş olacağını tahmin ediyordu, oysa o fildişi renkli keten bir gecelik giymiş, yazı masasının başına oturmuştu. Masanın üzerindeki tek mum, mağrur çizgilerini ve gür siyah saçlarını yumuşak bir ışıkla aydınlatıyordu.

Önünde, şimdi Monmouth Kontesi olan Odila'dan geldiğini tahmin ettiği, çocukça bir el yazısıyla yazılmış uzun bir mektup duruyordu. Bütün aristokratlar gibi o da iş mektuplarını sekreterine dikte eder, özel mektuplarını da kendisi yazardı.

Giyinme odasına girdi, sonra dışarı çıktı ve giysilerini çıkardı. Mevsim yazdı, bu yüzden normalde iç çamaşırlarıyla uyuyordu.

Philippa mektubunu bitirdi, ayağa kalkarken mürekkep şişesini masanın üstüne devirdi. Geri kaçtı ama geç kalmıştı. Mürekkep, açık renkli geceliğin üstüne sıçramış, kocaman siyah bir leke yapmıştı. Philippa küfretti. Ralph içinden çok eğleniyordu, o kadar titiz, temiz bir kadının mürekkebe bulanması çok komikti.

Philippa bir an durakladı, sonra geceliğini başından çıkardı çabucak.

Ralph şaşırmıştı. Öyle kolay kolay giysilerini çıkarmazdı Philippa. Mürekkepten fazlasıyla rahatsız olmuştu anlaşılan. Çıplak vücuduna baktı uzun uzun. Manastırda biraz kilo almıştı. Göğüsleri eskisinden daha iri ve dolgundu, beli çok az kalınlaşmıştı. Kalçaları baştan çıkarıcı bir yuvarlaklıktaydı.

Elinde dertop ettiği geceliğiyle yere dökülen mürekkebi silmek için eğildi. Döşeme taşlarını silerken göğüsleri sallanıyordu. Biraz dönerek, sırtının muhteşem güzelliğini Ralph'ın gözleri önüne serdi. Eğer onu iyi tanımasaydı, kendisini baştan çıkarmaya çalıştığını düşünecekti. Ama Philippa hayatta hiç kimseyi baştan çıkarmaya uğraşmazdı, hele Ralph'ı hiç. Sadece mahçup olmuş, eli ayağına dolaşmıştı. Bu durumda onun yerleri silerken sergilediği çıplaklığını izlemek son derece uyarıcıydı.

Haftalardır bir kadınla yatmamıştı Ralph, en son Salisbury'de beceriksiz bir fahişeyle birlikte olmuştu.

Philippa işini bitirip ayağa kalktığında Ralph'ın erkekliği iyice uyanmıştı.

Onun gözlerini kendisine diktiğini görünce Philippa:

"Bana öyle bakma." dedi. "Yat haydi."

Kirlenmiş geceliğini çamaşır sepetine attı. Elbise sandığına gidip kapağını kaldırdı. Kingsbridge'e giderken elbiselerinin çoğunu burada bırakmıştı. Manastırda yaşarken, soylu konukların bile gösterişli şeyler giymeleri uygun görülmüyordu. Başka bir gecelik çıkardı. Geceliği yukarı kaldırırken Ralph onu yiyecek gibi süzüyordu. Yukarı doğru kalkan göğüslerine ve cinsel organının siyah tüylerinin kabarıklığına bakarken ağzı kupkuru olmuştu.

Philippa onun bu bakışını yakaladı.

"Sakın bana dokunma!" dedi.

Bunu söylemeseydi Ralph muhtemelen yatıp uyuyacaktı. Ama peşin peşin itirazı, Ralph'ı ateşlemişti.

"Ben Shiring Kontu'yum ve sen de benim karımsın." dedi. "İstediğim zaman sana dokunabilirim."

"Buna cesaret edemezsin." dedi Philippa ve geceliğini giymek üzere arkasını döndü.

Ralph çok kızmıştı. Philippa geceliğini başından geçirmek üzereyken çıplak poposuna bir şaplak indirdi. Çıplak tenine inen oldukça sert bir darbeydi ve Ralph onun canının acıdığını biliyordu. Philippa sıçrayarak bir çığlık attı.

"Cesaret etmekten de fazlasını yaparım." dedi Ralph.

Philippa ona döndü, tam itiraz etmek için ağzını açmıştı ki Ralph tamamen içgüdüsel olarak ağzına bir yumruk attı. Philippa geriye doğru sendeledi ve yere düştü. Elleriyle ağzını kapatmıştı, parmaklarının arasından kan sızıyordu. Sırtüstü, çırılçıplak, bacakları aralanmış bir halde yerde yatıyordu. Ralph o tüylü üçgeni ve davetkâr bir şekilde hafifçe aralanmış kadınlığını görünce aklı başından gitti.

Üzerine abandı.

Philippa öfkeyle kurtulmaya çalıştı ama Ralph kendisinden daha iri ve güçlüydü. Bir saniye sonra içine girmişti bile. İçi kuruydu ama bu bile Ralph'ı daha fazla heyecanlandırdı.

Her şey çabucak bitti. Nefes nefese yana doğru yuvarlandı Ralph. Birkaç dakika sonra kadına baktı. Ağzında kan vardı. Ralph'a bakmıyordu bile, gözleri kapalıydı. Yüzünde garip bir ifade olduğunu fark etti Ralph. Bir süre sonra ne olduğunu düşündü, çözünce biraz öncekinden daha fazla şaşırdı.

Philippa bir zafer kazanmış gibiydi.

Merthin Philippa'nın Kingsbridge'e döndüğünü biliyordu, çünkü hizmetçisini Bell'de görmüştü. Sevgilisinin o gece eve gelmesini bekledi ve gelmeyince büyük hayal kırıklığına uğradı. Kendini kötü hissettiğini tahmin edebiliyordu Merthin. Onun yaptıklarını yapan hiçbir kadın, şartlar ne kadar zorlayıcı olsa da, hatta sevdiği adam olayı biliyor ve anlayış gösteriyor olsa bile rahat davranamazdı.

Philippa ertesi gece de görünmedi. Sonra pazar günü geldi. Merthin onu kilisede göreceğinden emindi. Ama Philippa ayine de katılmadı. Soyluların pazar ayinini kaçırması duyulmuş bir şey değildi. Neden Philippa böyle uzak duruyordu?

Ayinden sonra Lolla'yı Arn ve Em'le birlikte eve yolladı, sonra yeşil alanı geçip eski hastaneye doğru yürüdü.

Önemli konuklar için ayrılan üç yatak odası üst kattaydı. Merthin dış merdivenleri kullandı.

Koridorda Caris'le burun buruna geldi.

Caris burada ne aradığını sormak zahmetine bile katlanmadı.

"Kontes kendisini görmeni istemiyor. Ama belki sen istersin." dedi.

Merthin cümlenin vurgusuna dikkat etmişti.

Caris, Kontes seni görmek istemiyor, dememişti.

Caris'in elindeki kâseye baktı. İçinde kanlı bezler vardı. Kalbi korkuyla sıkıştı.

"Bir sorun mu var?"

"Ciddi bir şey değil." dedi Caris. "Bebeğe bir şey olmamış."

"Tanrı'ya şükür."

"Tabii babası sensin."

"Lütfen bu söylediğini kimse duymasın."

Caris çok üzgün görünüyordu.

"Bunca yıl beraber olduk ve ben ancak bir kez hamile kalabildim." dedi.

Merthin gözlerini kaçırarak: "Hangi odada?" diye sordu.

"Kendimden söz ettiğim için bağışla lütfen. İlgilendiğin en son şey benim, biliyorum. Lady Philippa ortadaki odada."

Merthin Caris'in beceriksizce saklamaya çalıştığı üzüntüsünü anlamıştı, Philippa'yı çok merak etmesine rağmen durdu. Caris'in koluna dokundu.

"Lütfen seninle ilgilenmediğimi düşünme." dedi. "Her zaman başına gelenlerle ve mutlu olup olmadığınla ilgileneceğim."

Caris başını öne eğdi, gözleri yaşlarla dolmuştu.

"Biliyorum." dedi. "Bencillik ediyorum. Gidip Philippa'yı gör şimdi."

Ralph ortadaki odaya girdi. Philippa arkası kapıya dönük, yatağın önünde diz çökmüştü. Merthin duasını keserek: "İyi misin?" diye sordu.

Philippa ayağa kalktı ve ona doğru döndü. Suratı yangın yeri gibiydi. Dudakları normalin üç katı şişmişti, yaraları kabuk tutmuştu.

Merthin, Caris'in yaralarını temizlediğini tahmin etti.

"Ne oldu?" dedi. "Konuşabiliyor musun?"

Philippa başını salladı.

"Sesim biraz garip çıkıyor ama konuşabiliyorum."

Sesi mırıldanır gibiydi ama anlaşılıyordu söyledikleri.

"Çok canın acıyor mu?"

"Suratım korkunç görünüyor ama önemli bir şey yok. Bunun dışında iyiyim."

Merthin ona sarıldı. Philippa başını onun omzuna bıraktı. Öylece bir süre kaldılar, sonra kadın ağlamaya başladı. Merthin, o hıçkırıklarla sarsılırken başını ve sırtını okşadı.

"Tamam, tamam, geçti..." diyerek alnından öptü ama susturmaya çalışmadı.

Hıçkırıkları yavaş yavaş azaldı.

"Dudaklarını öpebilir miyim?" diye sordu.

Philippa başını salladı.

"Çok yavaş."

Dudaklarınını onunkilere dokundurdu. Badem tadı vardı. Caris kesiklerine badem yağı sürmüş olmalıydı.

"Neler olduğunu anlat bana."

"Başardım. Onu kandırdım. Kendi bebeği olduğuna inanacak."

Merthin parmak uçlarıyla dudaklarına dokundu.

"Ve sana bunları yaptı?"

"Sinirlenme. Onu kışkırtmaya çalıştım ve başardım. Bana vurduğu için çok mutlu olmalı."

"Mutlu mu, neden?"

"Çünkü, her defasında beni zorlaması gerektiğini düşünüyor. Şiddet görmeden teslim olmayacağıma inanıyor. Onu baştan çıkartmaya çalıştığımdan kuşkulanmadı bile. Gerçekten de hiçbir zaman kuşkulanmayacak. Bu da ben ve bebeğim güvencede olacağız demektir."

Merthin, elini Philippa'nın karnına koydu.

"Neden beni görmeye gelmedin?"

"Bu durumdayken mi?"

"Daha beteri bile olsa seninle birlikte olmak isterim."

Elini göğüslerine kaydırdı.

"Ayrıca, seni çok özledim."

Philippa elini uzaklaştırdı.

"Bir erkekten diğerine fahişe gibi koşamam ben."

"Oo!"

Hiç bu açıdan düşünmemişti.

"Anlıyor musun?"

"Sanırım."

Bir kadının kendini bu durumda ucuz hissettiğini anlıyordu, oysa aynı şeyleri bir erkek yapsa, yaptıklarıyla böbürlenirdi.

"Ne kadar sürecek?"

Philippa içini çekerek biraz uzaklaştı.

"Bir süresi yok bunun."

"Ne demek bu?"

"Bunun Ralph'ın bebeği olduğunu ilan etmeye karar vermiştik; ben de onun inanmasını sağladım. Şimdi bebeğini kendisi yetiştirmek isteyecektir."

Merthin buna hiç memnun olmamıştı.

"Detayları düşünmemiştim ama manastırda yaşamaya devam edeceğini sanıyordum."

"Ralph çocuğunun bir manastırda yetişmesine izin vermez, hele de erkek olursa."

"O zaman, ne yapacaksın? Earlscastle'a geri mi döneceksin?"

"Evet."

Çocuk şimdilik hiçbir şey değildi ve bir kişi de değildi, hatta bebek bile değildi henüz; sadece Philippa'nın karnında bir şişlikti. Ama yine de Merthin kalbine bir hançer saplanmış gibi oldu. Lolla hayatının en büyük sevinç kaynağı olmuştu ve öteki bebeğini de hevesle bekliyordu.

Ama hiç olmazsa bir süre daha Philippa buradaydı.

"Ne zaman gideceksin?" diye sordu.

"Hemen!" dedi.

Yüzündeki ifadeyi görünce gözlerinden yaşlar boşandı.

"Ne kadar üzgün olduğumu sana anlatmam, ama bir yandan Ralph'a dönmeyi planlarken seninle sevişmeyi sürdürmek çok yan-

lış olurdu. İki adamla aynı anda birlikte yaşamak gibi bir şey bu. Ayrıca kardeş olduğunuz gerçeği olayı daha da çirkinleştiriyor."

Merthin gözleri dolu dolu: "Yani aramızdaki her şey bitti. Şimdi mi?"

Philippa başını salladı.

"Sana söylemem gereken bir şey daha var. Bir daha sevgili olamamamız için bir neden daha var. Zina yaptığımı itiraf ettim."

Philippa'nın da yüksek sosyeteye mensup diğer asil kadınların çoğu gibi kendi kişisel günah çıkaran papazı vardı. Kingsbridge'e geldiğinden beri papaz, keşişlerle birlikte kalıyordu; sayıları çok az olduğu için aralarına katılmasını memnuniyetle karşılamışlardı. Yani, şimdi Philippa gönül macerasını papazına anlatmıştı. Merthin adamın sır saklayabilen biri olduğunu umuyordu.

Philippa: "Bağışlanma belgemi aldım. Bundan sonra bu günahı bir daha işlemeyeceğim."

Merthin başını salladı. Philippa haklıydı. İkisi de günaha girmişlerdi. O kocasını aldatmıştı, Merthin de kardeşini. Philippa'nın bir mazereti vardı. Zorla evlendirilmişti. Oysa Merthin'in hiçbir özrü yoktu. Önce güzel bir kadın Merthin'e âşık olmuş, sonra Merthin de ona âşık olmuştu; oysa bunu yapmaya hakları yoktu. İçini yakan üzüntü ve kaybetme duygusu bu davranışının doğal sonucuydu işte.

Uzun uzun baktı Philippa'ya; soğuk, gri yeşil gözlerine, ezilmiş ağzına, olgun vücuduna... ve onu kaybettiğini anladı. Belki de gerçek anlamda hiçbir zaman sahip olamamıştı. Neresinden bakılırsa bakılsın yanlış bir ilişkiydi ve bitmişti. Şimdi konuşmaya, "hoşça kal" demeye çalıştı, ama boğazına bir yumruk tıkanmıştı, sesi çıkmadı. Merthin Philippa'nın ağladığını neredeyse hiç görmemişti. Arkasını döndü, el yordamıyla kapıyı bulup bir şekilde dışarı çıktı.

Koridorda elinde bir sürahi ile bir rahibenin geldiğini fark etti. Kim olduğunu göremedi, ama Caris'i "Merthin? İyi misin?" diyen sesinden tanıdı.

Cevap veremedi. Aksi yöne dönüp kapıdan çıktı ve dış merdivenleri yuvarlanarak indi. Herkesin görmesine aldırmadan açık açık ağlıyordu. Hıçkırarak katedralin önündeki yeşil alandan geçti, anacaddeden aşağı yürüdü ve köprüyü geçerek adasına ulaştı.

80

1350 yılı Eylülü soğuk ve ıslak geçiyordu ama nedense her yerde bir neşe hüküm sürüyordu. Komşu köylerde ıslak buğday demetleri toplanıyorken Kingsbridge'de vebadan sadece bir kişi öldü: Marge Taylor, altmış yaşında bir terziydi. Ekim, kasım ve aralıkta da kimse vebaya yakalanmadı. Sanki hastalık kaybolmuş gibi düşünüyordu Merthin minettle; en azından zaman içinde kaybolacaktı bu illet.

Ticari amaçlı göçler ve huzursuz insanların köylerden kasabaya taşınması veba salgını sırasında hayli azalmıştı, şimdi yeniden artmaya başlıyordu. İnsanlar Kingsbridge'e geliyor, boş evlere yerleşiyor, buraları tamir ediyor ve manastıra kiralarını ödüyorlardı. Bazıları yeni işler kurmaya başlamıştı - fırıncılık, biracılık, mum imalathaneleri gibi - Bunlar, sahipleri ve bütün mirasçıları öldüğü için kaybolan eskilerinin yerini dolduruyordu. Merthin, halk meclisi başkanı olarak bir dükkan ya da pazar tezgahı açmayı manastırın dayattığı izin almak için gereken uzun süreci kaldırarak kolaylaştırmıştı. Haftalık pazar giderek daha da canlanıyordu.

Merthin Cüzam Adası'nda yaptığı dükkânlarını, evlerini ve meyhanelerini birer birer kiraya vermişti. Kiracıları ya yeni gelen müteşebbisler ya da daha iyi bir mekân arayan eski tüccarlardı çoğunlukla. Adanın ortasında, iki köprünün arasındaki yol, anacaddenin daha büyük bir kopyası haline gelmişti. Bu yüzden caddedeki binalar, ticari açıdan çok büyük değer kazanmıştı. Merthin bunu on iki yıl önce öngörmüştü. Oysa o zaman insanlar, köprüde çalışmasının karşılığı olarak bu çıplak kayaları almayı kabul ettiği için Merthin'e deli gözüyle bakmışlardı.

Kış bastırdı. Bir kere yakılan binlerce ateşten yükselen duman, kahverengi alçak bir bulut halinde kasabanın üstünde asılı kaldı. Ama insanlar çalışmaya, alışveriş yapmaya, yiyip içmeye, meyhanelerde zar atmaya ve pazar günleri kiliseye gitmeye devam ettiler. Halk meclisi; bağımsız halk meclisi olduktan sonra ilk kez meclis binasında bir Noel yemeği veriyordu.

Merthin başrahiple başrahibeyi de davet etmişti. Her ikisinin de artık tüccarları yönetme yetkisi yoktu ama hâlâ kasabanın en

önemli kişileri arasındaydılar. Philemon geldi ar
bul etmemişti. Endişe uyandıracak bir şekilde içine

Merthin Madge Webber'in yanına oturdu. Ma
Kingsbridge'in en zengin tüccarı ve en büyük işvereni,
Kingsbridge'de değil, bütün bölgede bir numaraydı. Meclis
vekiliydi ve bu pozisyona kadınların getirilmesi sıradışı olma
başkan bile olabilirdi.

Merthin'in bir sürü girişimi arasında Kingsbridge kırmızısı kumaşların kalitesini yükselten ayak pedallı tezgâhları üreten bir atölye de vardı. Ürettiklerinin yarısını Madge satın almıştı, geri kalanları ise ta Londra'dan gelen girişimci tüccarlar aldılar. Yeni tezgâhlar karışık makine parçalarından oluşuyordu; ölçülere tamamen uyup, birleştirirken son derece dikkatli olmak gerekiyordu. Merthin bu kadar dikkat isteyen bir iş için ulaşabileceği en iyi marangozlara iş veriyordu. Sonra da maliyetinin iki misli fiyat koyuyordu, buna rağmen insanlar Merthin'e parasını verebilmek için sabırsızlanıyorlardı.

Bazıları onun Madge ile evleneceği söylentilerini çıkarmışlardı, ama ne Merthin ne de Madge bundan hiç etkilenmedi. Mark'ın yerini tutacak bir adamı asla bulamazdı Madge. Dev gibi bir fiziğin içinde, azizlerinki gibi bir yürek taşırdı o. Madge her zaman tombul bir kadın olmuştu ama şimdi oldukça şişmandı. Kırklı yaşlarının başında, hızla bir fıçıya benzemeye başlamıştı. Omuzlarından kalçalarına kadar bütün bedeni aynı genişlikteydi. Şu andaki en büyük zevklerinden biri iyi yemek ve içmekti. Merthin onun zencefilli domuz budu ve karanfilli elma sosuna yumulmasını izliyordu. En çok hoşlandığı şeyler yemek ve para kazanmaktı.

Yemeğin sonunda "hippocras" adı verilen kaynatılıp içine şeker karıştırılmış şarap içtiler. Madge şarabından büyük bir yudum aldı ve oturdukları sıranın üstünde Merthin'e doğru kayarak, "Hastane hakkında bir şeyler yapmalıyız." dedi.

"Öyle mi?"

Bir problem olduğunun farkında değildi.

"Artık veba bitti. İnsanların hastaneye fazla ihtiyacı kalmadı."

"Deli misin? Elbette var." dedi heyecanla. "Hâlâ ateşleri çıkıyor, karınları ağrıyor, kanser oluyorlar. Kadınlar gebe kalmak

orlar, kalamıyorlar ya da doğum yaparken komplikasyon geıyorlar. Çocuklar kendilerini yakıyor ya da ağaçtan düşüyorlar, .lamlar atlarının ayakları altında kalıyor, düşmanları tarafından .ıçaklanıyor yahut kızgın delikanlılar kafalarını kırıyor."

"Tamam, tamam, anladım." dedi Merthin.

Madge'nin gevezeliği çok hoşuna gitmişti.

"Sorun nedir?"

"Hiç kimse hastaneye gitmeyecek artık. Rahip Sime'i sevmiyorlar. Daha da önemlisi mesleki açıdan ona güvenmiyorlar. Biz burada hepimiz veba ile başa çıkmaya çalışırken o, Oxford'da eski kitapları hatmediyordu. Artık kan alma ve kupa çekme gibi modası geçmiş tavsiyelere kimse inanmıyor ve uymuyor. Onlar Caris'i istiyorlar ama Caris ortada yok."

"Hastalandıkları zaman insanlar hastaneye gitmiyorlarsa, ne yapıyorlar?"

"Matthew Barber'a ya da Silas Pothecary'ye veya yeni gelen Marla Wisdom adındaki kadına gidiyorlar. Marla özellikle kadınların sorunları üzerinde uzman."

"Peki seni rahatsız eden ne?"

"Manastır hakkında söylenmeye başladılar. Keşişler ve rahibelerden yardım almazlarsa, kule için neden para ödesinlermiş?"

"Oo."

Kule dev bir projeydi. Hiçbir kişi veya kurul bunu tek başına finanse edemezdi, ama manastır, rahibeler manastırı ve şehir fonları hep birlikte karşılayabilirdi. Eğer kasaba taahhüdünden vazgeçerse, proje tehlikeye düşerdi.

"Evet, anlıyorum." dedi Merthin. Canı sıkılmıştı. "Gerçekten önemli bir sorun."

Noel günü ayininde yerinde otururken Caris bu yılın insanların çoğu için iyi geçtiğini düşünüyordu. İnsanlar vebanın tahribatına şaşırtıcı bir hızla alışıyorlardı. Veba, getirdiği korkunç acılar ve sosyal hayatın neredeyse yerle bir olmasının yanı sıra topyekün bir yeniden yapılanma şansı da sunmuştu insanlara. Hesaplarına göre

kasaba nüfusunun hemen hemen yarısı ölmüştü; ama sağ kalan köylüler sadece en verimli toprakları işledikleri için daha fazla ürün elde etmişlerdi. İşçi yasasının ve Kont Ralph gibi soyluların bütün zorlamalarına karşın, Caris insanların daha fazla ücret ödenen ve en verimli toprakların bulunduğu yerlere taşınmalarının devam ettiğini memnuniyetle gözlemledi. Bol miktarda tahıl elde edilmiş, koyun ve sığır sürüleri yeniden büyümeye başlamıştı. Kadınlar manastırının işleri yolundaydı ve Caris Godwyn'in kaçmasından sonra yeniden organize ettiği için manastır son yüz yıldaki en zengin seviyeye ulaşmıştı. Para parayı çekmiş, bölgeye hâkim olan refah, kasabalara daha fazla iş imkânı sağlamıştı. Böylece Kingbridge'li zanaatkârlar ve dükkâncılar eski bolluk günlerine geri dönmüşlerdi.

Ayinin sonunda, rahibeler kiliseden çıkarken Başrahip Philemon, Caris'e yaklaşarak: "Sizinle konuşmam gerek başrahibe. Evime gelir misiniz?" dedi.

Eskiden böyle teklifleri tereddüt etmeden nezaketle kabul ederdi ama artık o zamanlar geçmişti.

"Hayır." dedi. "Hiç sanmıyorum."

Philemon kıpkırmızı kesildi.

"Benimle konuşmayı reddedemezsiniz."

"Konuşmayı değil, sarayınıza gelmeyi reddettim. Bir yardımcı gibi muamele görmek istemem. Ne konuda konuşmak istiyorsunuz?"

"Hastane hakkında. Birçok şikâyet var."

"Rahip Sime'la konuşun. Oranın sorumlusu Sime, sizin de çok iyi bildiğiniz gibi."

"Sizde hiç mantık yok mu?" dedi öfkeyle. "Eğer Sime sorunu kendi başına çözebilcek olsaydı onunla konuşurdum, sizinle değil."

Şu anda keşişlerin manastırındaydılar. Caris, avlunun çevresindeki alçak duvarın üstüne oturdu. Taş buz gibiydi.

"Burada konuşabiliriz. Bana ne söyleyecektiniz?"

Philemon rahatsız olmuştu ama üstünde durmadı. Caris'in önünde durdu. Şu anda kendisi yardımcı gibi duruyordu.

"Kasabalılar hastaneden hiç memnun değil." dedi.

"Hiç şaşırmadım." dedi Caris.

"Merthin meclisin Noel yemeğinde, şikâyetleri aktardı bana. Artık hastaneye gelmiyorlar, Silas Pothecary gibi şarlatanlara gidiyorlar."

"Sime daha büyük şarlatan."

Philemon birkaç rahibe adayının yanlarda durarak tartışmalarını dinlediklerini fark etti.

"Defolun hepiniz." dedi. "İşinizin başına dönün."

Rahibeler kaçıştılar.

Philemon Caris'e: "Kasabalılar hastanenin başında senin olman gerektiğini düşünüyorlar."

"Ben de öyle düşünüyorum. Ama Sime'in yöntemlerini uygulamam. Tedavilerinin en iyisinin hiçbir etkisi yok. Çoğu kez hastanın durumu daha da ağırlaşıyor. İşte bu yüzden insanlar hastalanınca buraya gelmiyorlar."

"Sizin yeni hastanenizde o kadar az hasta var ki orasını konuk evi olarak kullanıyoruz. Bu sizi rahatsız etmiyor mu?"

Bu sitem yerini bulmuştu. Caris yutkundu ve gözlerini başka yere çevirdi. "Kalbimi parça parça ediyor." dedi.

"Öyleyse geri dönün. Sime'la uzlaşmanın bir yolunu bulun. Daha önce de buraya ilk geldiğinde keşiş doktorların altında çalışmıştın. Rahip Joseph, o zaman kıdemli doktordu. Sime'la aynı eğitimi almıştı."

"Haklısınız. O günlerde keşişlerin faydadan çok zarar verdiğini görürdük, ama yine de birlikte çalışabilirdik. Çoğu zaman onlara haber bile vermez, kendi doğru bildiklerimizi uygulardık. Eğer karışırlarsa da talimatlarını yerine getirmezdik."

"Her zaman hatalı olduklarına inanıyor olamazsınız."

"Hayır. Bazen insanları iyileştirdikleri de olurdu. Hatırlıyorum, bir keresinde Joseph bir adamın kafatasını açmış, orada birikmiş sıvıyı akıtarak dayanılmaz baş ağrılarını dindirmişti. Çok etkileyiciydi."

"Öyleyse şimdi de aynı şeyi yapın."

"Artık mümkün değil. Sime bitirdi bu işi, öyle değil mi? Kitaplarını, aletlerini eczaneye taşıdı ve hastanenin sorumluluğunu üzerine aldı. Ve eminim bunu yaparken sizden cesaret aldı. Aslında tamamen sizin fikriniz olduğunu düşünüyorum."

Philemon'un yüz ifadesinden Caris haklı olduğunu anladı.

"Siz ve o, beni dışlamayı planladınız. Ve başardınız. Şimdi de bunun cezasını çekiyorsunuz."

"Eski sisteme geri dönebiliriz. Sime'ın eski yerine taşınmasını sağlayabilirim."

Caris başını salladı.

"Başka değişiklikler de oldu. Vebadan çok şey öğrendim. Doktorların yöntemlerinin ölümcül olabileceğine her zamankinden daha çok eminim. Sizinle uzlaşmak uğruna insanların ölümüne göz yumamam."

"Ne kadar zor durumda olduğumuzun farkında değilsiniz."

Hafiften kendini beğenmiş bir havası vardı.

Demek ki başka şeyler de vardı. O da, Philemon'un bu konuyu neden açtığını merak edip duruyordu. Hastane için kaygılanmak Philemon'un tarzı değildi. Sağlık işleriyle yakından ilgilenmemişti. O sadece statüsünü yükseltecek, kırılgan gururunu koruyacak şeylerle ilgilenirdi.

"Pekâlâ." dedi Caris. "Eteğinizdekileri dökün bakalım."

"Kasabalılar yeni kule için bağış yapmaktan vazgeçeceklerini söylüyorlarmış. Bizden istedikleri hizmeti alamadıktan sonra, katedrale neden fazladan para ödesinlermiş? Kasaba şimdi bağımsız ilçe statüsünde ve başrahip olarak ben insanları para vermeye zorlayamam."

"Eğer para vermezlerse?..."

"Sizin sevgili Merthin'iniz, büyük projesinden vazgeçmek zorunda kalacak." dedi Philemon muzaffer bir edayla.

Caris, Philemon'un son kozunun bu olduğunu anladı. Gerçekten de gizli sırlarının açığa çıkmasının onu çok sarstığı günler olmuştu, ama artık buna aldırmıyordu.

"Merthin benim 'sevgili'm değil artık." dedi. "Siz ona da bir son vermiştiniz."

Bir panik duygusu geçti Philemon'un yüzünden.

"Ama Piskopos bu kuleyi bütün kalbiyle istiyor, onu riske atamazsınız."

Caris ayağa kalktı.

"Öyle mi?" dedi. "Nedenmiş o?" Döndü, kadınlar manastırına doğru yürümeye başladı.

Philemon hayretler içindeydi. Arkasından seslendi: "Nasıl bu kadar umursamaz olabilirsiniz?"

Caris önce onu duymazdan gelecekti ama sonra vazgeçti ve açıklamaya karar verdi. Geri döndü.

"Biliyorsunuz, değer verdiğim her şey elimden alındı." dedi. "Ve her şeyi kaybettiğiniz zaman..." Kalbi parçalanıyor, sesi çatallaşıyordu, ama kendini devam etmeye zorladı.

"Her şeyi kaybettiğiniz zaman, kaybedecek hiçbir şeyiniz kalmıyor."

İlk kar ocakta yağdı. Katedralin çatısını bir battaniye gibi örtmüş, kulelerin tepesindeki oymaları kapamış, batı kapısının üstündeki melek ve aziz heykellerinin yüzlerini maskelemişti. Kule temellerinin taş döşeme işleri, yeni dökülen harcın donması için samanla örtülmüştü. Şimdi kar, o samanların üstünü de örtmüştü.

Manastırda beş şömine vardı. Mutfakta da ateş yanıyordu tabii ki. Bu yüzden mutfak görevleri rahibe adaylarının en çok istediği işlerdi. Ama katedralde, keşişlerle rahibelerin her gün yedi, sekiz saatlerini geçirdikleri bu yerde hiç ateş yoktu. Geçmişteki kilise yangınlarının çoğu, çaresiz bir keşişin içeri getirdiği mangaldan kaynaklanmıştı. Kıvılcımlar ahşap tavana sıçramıştı. Kilisede değillerse ya da çalışmıyorlarsa keşişler ve rahibeler manastır binalarının arasında yürüyerek kitap okurlardı açık havada. Tek lüksleri, ısınma odasıydı. Sadece en soğuk havalarda bu küçük odada ateş yakılır ve rahip ve rahibelerin kısa süreler için buraya gelip ısınmalarına izin verilirdi.

Caris, her zamanki gibi kurallara ve geleneklere aldırmayarak rahibelerin kışın, giysilerinin altına yün pantolonlar giymelerine izin verdi. Tanrı'nın, el ve ayakları soğuktan şişmiş hizmetkârlara ihtiyacı olduğuna inanmıyordu.

Piskopos Henri, hastane konusunda çok endişeliydi -daha doğrusu kule konusunda endişeliydi- bu yüzden bu karda Shiring'den kalkıp Kingsbridge'e gelmişti. "Charatte" denilen ağır tahta bir

arabayla yapmıştı yolculuğunu. Arabaların oturma yeri yastıklarla kaplanmış, üzeri mumlanmış çuval örtülüydü. Beraberinde Canon Claude ve Başdiyakoz Lloyd vardı. Başrahibin sarayında giysilerini kurutup içlerini ısıtmak için birer kadeh şarap içtikten sonra Philemon, Sime, Caris, Oonagh ile Merthin ve Madge'ı acil bir kriz toplantısına çağırdı.

Caris bunun boşuna zaman kaybı olacağını biliyordu ama yine de toplantıya katıldı, gitmek reddetmekten daha kolaydı. Zaten gitmeseydi, manastırda oturacak, rica eden, emreden ya da tehdit eden sayısız mesajla ilgilenmek zorunda kalacaktı.

Piskopos, aslında hiç ilgilenmediği bir savaşı özetlerken, Caris pencerenin önünden geçen kar tanelerini seyrediyordu.

"Bu kriz, Başrahibe Caris'in sadakatsiz ve başkaldıran tutumundan dolayı patlak vermiştir." dedi Piskopos.

Bunun üzerine Caris cevap vermek ihtiyacını hissetti.

"Bu hastanede on yıldan fazla çalıştım." dedi. "Benim yaptığım ve benden önce de Başrahibe Cecilia'nın yaptığı işler yüzünden bu hastane kasabalılar arasında bu kadar popüler oldu."

Kaba bir tavırla parmağını piskoposa uzattı.

"Bu durumu siz değiştirdiniz. Başkalarını suçlamaya çalışmayın, boşuna sandalyenize oturdunuz ve bundan böyle hastane sorumlusunun Sime olduğunu ilan ettiniz. Şimdi bu aptal kararınızın sonuçlarına katlanma sorumluluğunu siz üstleneceksiniz."

"Bana itaat etmek zorundasınız!" dedi Henri.

Sesi öfkeden tizleşmişti.

"Siz bir rahibesiniz, bir yemin ettiniz."

Yüksek sesi, kedi Başpiskopos'u rahatsız etti. Hayvan, yerinden kalkıp odada dolaşmaya başladı.

"Farkındayım." dedi Caris. "Ve bu, beni çekilmez bir duruma düşürüyor."

Caris hazırlıksız konuşuyordu. Aslında bu sözler, aylar boyu düşündüklerinin meyvesiydi.

"Artık Tanrı'ya bu yolda daha fazla hizmet edemem." diye devam etti, sesi son derece sakindi ama kalbi küt küt atıyordu.

"Bu yüzden yeminimi bozup manastırdan ayrılmaya karar verdim."

Henri ayağa fırladı.

"Yapamayacaksın." diye bağırdı. "Kutsal yeminini bozmana izin vermeyeceğim."

"Tanrı'nın izin vereceğini umuyorum." dedi Caris, nefretini gizleyerek.

Bu sözler Henri'yi daha da kızdırdı.

"İnsanların kendi başlarına Tanrı'yla temasa geçebilecekleri düşüncesi ahlaksızca bir aymazlıktır. Böyle konuşmalar vebadan sonra fazlaca yapılmaya başlandı."

"Bunlar, insanların veba sırasında yardım istemek için kiliseye koştuklarında, rahip ve keşişlerin..." burada dönüp Philemon'a baktı. "...korkaklar gibi kaçtıklarını görmelerinden sonra başlamış olabilir mi sizce?"

Henri elini kaldırarak cevap vermeye hazırlanan Philemon'u susturdu.

"Hata yapmış olabiliriz; ama yine de, bütün insanlar ancak rahipler ve kilise vasıtasıyla Tanrı'ya ulaşabilirler."

"Siz öyle düşünüyorsunuz." dedi Caris. "Ama doğru olması gerekmiyor."

"Siz bir şeytansınız!"

Canon Claude müdahale etti.

"Bütün olanları düşünürsek Piskopos hazretleri, siz ve Caris'in arasındaki bu halka açık kavganın hiçbir şeye yardımı olmaz."

Caris'e dostça gülümsedi. Piskoposla kendisini öpüşürken görüp kimseye söylemediği o günden beri Caris'e karşı hep iyi duygular beslemişti.

"Caris'in bugün işbirliğine yanaşmayan tavrı yüzünden, yıllardır yaptığı fedakârca bazen de kahramanca hizmetlerini yok sayamazsınız. Ayrıca herkes onu çok seviyor."

Henri: "Ama yeminini bozmasına izin verirsek ne olacak? Bu izin sorunu nasıl çözecek?"

Tam o sırada Merthin ilk kez konuştu.

"Bir önerim var." dedi.

Bütün başlar ona döndü.

"Kasabada, yeni bir hastane yapılsın. Cüzam Adası'nda geniş bir sahayı bunun için bağışlayabilirim. Hastaneye, manastırla hiçbir

ilişkisi olmayan rahibelerden, yeni bir grup görevlendirilisin. Elbette hepsi, Shiring Piskoposu'nun manevi otoritesi altında olacaklar, ama Kingsbridge Başrahibi ve manastırdaki doktorlarla hiçbir bağlantıları olmayacak. Yeni hastanenin kiliseyle alakası olmayan sivil bir yöneticisi olsun; bir kişi, kasabanın ileri gelenlerinden biri olsun ve halk meclisi tarafından seçilsin ve başrahibeyi o atasın."

Uzunca bir süre herkes sustu, bu köktenci öneriyi sindirmeye çalışıyorlardı. Caris'in şaşkınlıktan dili tutulmuştu. Yeni bir hastane...Cüzam Adası'nda...kasabalıların yaptırdığı...yeni bir personel grubu...manastırla hiçbir ilgisinin olmayışı...

Caris etrafındakilere baktı. Philemon ve Sime kesinlikle bu fikirden nefret etmişlerdi. Henri, Claude ve Lloyd'un akılları karışmış gibiydi.

Sonunda Piskopos, "Hastanenin koruyucusu olacak olan patron çok güçlü olacak, bütün kasaba halkını temsil edecek, faturaları ödeyecek ve başrahibeyi atayacak. Bunları başarabilecek kimse, hastaneyi kontrol altında tutacak."

"Evet." dedi Merthin.

"Eğer bu yeni hastanenin açılmasına izin verirsem, kasabalılar kule için üstlerine düşen ödemeyi yapacaklar mı?"

Madge Webber ilk kez konuştu.

"Eğer hastaneye doğru kişi patron atanırsa, evet."

"Kim olacak bu kişi?" dedi Henri.

Caris, herkesin kendisine baktığını fark etti.

Birkaç saat sonra, Caris ve Merthin kalın pelerinlerine sarılmış, çizmelerini giymiş, karların içinde bata çıka adada yürüyorlardı. Merthin yeni hastane için düşündüğü yeri göstermişti. Adanın batı tarafında, Merthin'in evinden fazla uzak olmayan, nehre tepeden bakan bir yerdi.

Hayatındaki bu ani değişiklik yüzünden Caris'in başı dönüyordu hâlâ. Rahibelik yemininden affedilecekti. Yeniden normal bir vatandaş olacaktı, tam on iki yıl sonra. Manastırdan ayrılmayı hiçbir üzüntü duymadan kabullendiğini fark etti. Sevdiği bütün insanlar

ölmüştü. Başrahibe Cecilia, Koca Julie, Mair, Tilly... Hemşire Joan ile Hemşire Oonagh'ı da seviyordu ama aynı biçimde değil.

Hâlâ bir hastanede görevli olacaktı. Yeni kuruluşun başrahibesini atamak ya da kovmaya yetkisi olacak, veba ile ortaya çıkan yeni düşüncelerin ışığında hastaneyi yönetebilecekti. Piskopos her şeye evet demişti.

"Bence manastır planını kullanalım yine." dedi Merthin.

"Orada görevli olduğum kısa süre içinde çok işe yaradığını gördüm."

Caris, üzerinde hiçbir iz bulunmayan kar örtüsüne baktı ve kendisinin sadece bir beyazlık gördüğü bu yerde Merthin'in duvarlar ve odalar hayal etme yeteneğine bir kez daha hayran oldu.

"Giriş kemeri sanki bir kol gibi kullanılabilsin." dedi.

"İnsanların beklediği, rahibelerin hastanın muayenesini yapıp ne yapacaklarına karar verecekleri bir yer olsun."

"Daha büyük bir yer mi olsun istiyorsun?"

"Gerçek bir kabul salonu olsun."

"Tamam."

Caris'in aklı karışmıştı.

"Hâlâ inanamıyorum. Her şey tam benim istediğim gibi olmaya başladı birden."

Merthin başını salladı. "Ben öyle olmasını planlamıştım."

"Gerçekten mi?"

"Kendi kendime senin ne isteyebileceğini sordum, sonra bunu nasıl başaracağımı hesapladım."

Caris Merthin'e baktı. Merthin her şeyi hafifleterek, sanki kendisini sonuca götüren mantıklı süreci anlatıyormuş gibi basit bir şekilde açıklamıştı. Caris'in ne istediğini ve bunu nasıl gerçekleştireceğini düşünmesinin Caris için ne kadar muhteşem bir şey olduğunun farkında değilmiş gibiydi.

"Philippa daha bebeği doğurmadı mı?"

"Doğurdu. Bir hafta önce."

"Nesi oldu?"

"Bir oğlan."

"Tebrikler. Onu gördün mü?"

"Hayır. Herkes benim sadece amca olduğumu biliyor. Ama Ralph bana bir mektup yazmış."

"İsmini koydular mı?"

"Roland, ölen kontun anısına."

Caris konuyu değiştirdi.

"Nehrin suyu, aşağı kısımlarda çok temiz değil. Hastanenin temiz suya ihtiyacı var."

Merthin başını salladı.

"Sana nehrin yukarı kısmından su getirmek için boru döşeyeceğim."

Kar yağışı hafiflemişti, sonra durdu. Şimdi ada çok net görünüyordu.

Caris Merthin'e gülümseyerek:

"Her şeye verilecek bir cevabın var." dedi.

Merthin: "Bunlar basit sorular, temiz su, havadar odalar, kabul salonu..."

"Zor sorular ne?"

Merthin yüzünü Caris'e çevirdi. Kızıl sakalının üzerinde kar tanecikleri duruyordu.

"Örneğin, hâlâ beni seviyor mu?"

Uzun uzun birbirlerine baktılar.

Caris çok mutluydu.

81

Kırk yaşlarına gelmiş olan Wulfric, Gwenda için hâlâ dünyanın en yakışıklı erkeğiydi. Şimdi koyu kumral saçlarında gümüş teller de belirmeye başlamıştı ama daha akıllı ve olgun görünüyordu. Gençken geniş omuzları ince beline doğru daralarak inerdi, bu günlerde ne beli o kadar ince ne de daralma o kadar belirgindi ama hâlâ iki adamın yaptığı işi tek başına yapabiliyordu. Ve her zaman Gwenda'dan iki yaş küçüktü.

Gwenda, kendisinin daha az değiştiğini düşünüyordu. Daha uzun süre kırlaşmayacak gibi duran siyah saçları vardı. Kilosu yirmi yıl öncekinden daha fazla değildi. Sadece çocukların doğumundan sonra göğüsleri ve karnı eskisi kadar sıkı ve gergin değildi.

Ama oğlu Davey'in pürüzsüz cildine ve sıçrayarak yürümesine baktıkça yılların geçtiğini anlıyordu. Yirmi yaşındaki Davey, Gwenda'nın o yaştaki halinin erkek versiyonu gibiydi. Gwenda'nın o yaşlarda yüzünde hiçbir çizgi yoktu ve tıpkı oğlu gibi geniş adımlarla kaygısız bir havayla yürürdü. Bir ömür boyu, her türlü havada tarlalarda çalışmak; ellerini kırıştırmış, yanaklarında, cildinin altında kırmızılıklar oluşturmuş ve Gwenda'ya yavaş yavaş yürümeyi ve gücünü idareli kullanmayı öğretmişti.

Davey de annesi gibi ufak tefekti, çok akıllı ve ağzı sıkıydı; küçüklüğünden beri ne düşündüğünü asla anlayamazdı Gwenda. Sam de tam zıttıydı. İri, güçlü, kimseyi kandıracak kadar zeki olmayan bir çocuktu. Biraz tehlikeli duruşunu gerçek babası Ralph Fitzgerald'dan aldığını düşünüyordu Gwenda.

Birkaç yıldan beri iki çocuk da babaları Wulfric'le birlikte tarlalarına çalışmaya gidiyorlardı, ta ki Sam kaybolana kadar.

Sam'in neden gittiğini hepsi biliyordu. Bütün kış boyunca Wigleigh'den ayrılmak ve daha fazla para kazanabileceği bir köye gitmek istediğinden bahsetmişti. İlkbahar çiftini sürmeye başladıkları gün ortadan kayboldu.

Gwenda onun ücretler konusunda haklı olduğunu kabul ediyordu. Köyünü terk edip, 1347'de tespit edilen ücretlerden fazlasına çalışmak suçtu. Ama ülkenin her tarafında içi içine sığmayan delikanlılar yasaları deliyor ve çaresiz kalmış çitfçiler de onlara iş veriyorlardı. Kont Ralph gibi toprak sahiplerine de dişlerini gıcırdatmaktan başka yapacak bir şey kalmıyordu.

Sam nereye gideceğini söylememişti, hatta ayrılacağına dair en ufak bir işaret vermemişti. Eğer aynı şeyi Davey yapmış olsaydı Gwenda, onun her şeyi iyice düşündükten sonra en iyisine karar vereceğini bilirdi. Ama Sam'in yalnızca içinden gelen sese uyduğundan emindi. Mutlaka biri, bir köyden söz etmişti ve Sam de ertesi sabah uyanır uyanmaz hemen oraya gitmeye karar vermişti.

Kendi kendini sakinleştirmeye çalışıyordu. Yirmi iki yaşındaydı, iriyarı ve güçlüydü. Hiç kimse ona sataşmaya ya da kötü davranmaya cesaret edemezdi. Ama Gwenda anneydi ve kalbi acıyordu.

Eğer onu Gwenda bulamazsa başka hiç kimse bulamazdı, bunu biliyordu, bu da iyi bir şeydi. Yine de nerede yaşamak istediğini bilmek istiyor, efendisinin iyi biri olup olmadığını, insanların ona iyi davranıp davranmadığını merak ediyordu.

O kış, Wulfric topraklarının kumlu kısımları için hafif bir saban yapmıştı. İlkbaharda bir gün Gwenda'yla birlikte, sabanın kendi kendilerine yapamadıkları tek parçasını, saban demirini almak için Northwood'a gitmişlerdi. Her zamanki gibi bir grup Wigleigh'li birlikte pazara gidiyordu. Madge Webber'in yün yıkama değirmenini işleten Jack ve Eli ihtiyaçlarını alacaklardı, kendi toprakları olmadığı için bütün yiyeceklerini pazardan alıyorlardı. Annet ve on sekiz yaşındaki kızı Amabel bir sandığın içindeki bir düzine tavuğu pazara satmaya götürüyorlardı. Kâhya Natan da Sam'in çocukluk düşmanı ve artık bir yetişkin olan oğlu Jonno'yla birlikte pazara geliyordu.

Annet hâlâ gördüğü her yakışıklı erkekle flört etmeye devam ediyordu. Adamlar da aptal aptal sırıtarak karşılık veriyorlardı. Northwood'a giderken yolda Davey ile sohbet etti bir süre. Davey Annet'in yarı yaşından bile küçüktü. Buna rağmen Annet yol boyunca kıkırdadı, kafasını Davey'in kafasına vurdu, koluna şaka ile karışık şaplaklar attı; sanki kırk iki değil de yirmi iki yaşındaymış gibi davranıyordu. Artık genç bir kız olmadığının farkında değilmiş gibi diye düşündü Gwenda. Annet'in kızı, en az annesinin o yaşlarda olduğu kadar güzeldi. Amabel onlardan biraz uzak yürüyordu, annesinin davranışlarından utanmış gibi duruyordu.

Kuşluk vakti Northwood'a vardılar. Wulfric ve Gwenda alışverişlerini yaptıktan sonra Old Oak meyhanesine yemek yemeye gittiler.

Gwenda'nın hatırlayabildiği kadarıyla, hanın önünde yaşlı bir meşe ağacı vardı. Kalın, bodur ağacın yanında yumru olmuş dalları kışın beli bükülmüş yaşlı bir adama benzerken, yazın koyu gölgesiyle insanları karşılardı.

Gwenda'nın oğulları küçükken etrafında birbirlerini kovalarlardı. Ama ya kurumuş ya da hastalanmıştı ki o güzelim ağacı kesmişlerdi. Şimdi, yerinde koca bir kütük kalmıştı. Çapı neredeyse Wulfric'in boyu kadardı. Müşteriler masa ya da sandalye olarak kullanıyorlardı. Hatta yorgunluktan tükenmiş bir araba sürücüsü için yatak bile olabiliyordu.

Harry Plowman, Outhenby'yin kâhyası, kütüğün bir kenarına oturmuş, kocaman bir maşrapadan birasını içiyordu.

Gwenda bir an on iki yıl öncesine döndü. Gözleri yaşlarla dolarak, o ve ailesinin Northwood'dan ormanın içinden yürüyerek Outhenby'ye, yeni bir hayata doğru yola çıktıkları o sabahı hatırlamıştı. Yüreği nasıl da ümitle dopdoluydu. Ne yazık ki bütün ümitleri on beş gün sonra kırılmış ve Wulfric boynunda bir iple Wigleigh'e geri götürülmüştü. Bu anı hâlâ içini öfkeyle yakıyordu.

Ama, ondan sonra Ralph her şeyi kendi istediği gibi yapamaz olmuştu. Şartlar Ralph'ı, babasının topraklarını Wulfric'e geri vermeye zorlamıştı. Bu olay Gwenda için vahşice doyurucu bir sonuç demekti. Gerçi Wulfric, komşuları gibi özgür kiracılık hakkını isteyecek kadar akıllı davranamamıştı ama olsun. Gwenda işçi değil kiracı oldukları için çok mutluydu. Wulfric hayatının tek amacına ulaşmıştı ama Gwenda hâlâ biraz daha bağımsızlık istiyordu Feodal mecburiyetlerden kurtulmuş bir kiracılık, kiranın nakit olarak ödenmesi ve bütün sözleşmenin, malikâne kayıtlarına yazılı olarak geçmesiydi arzusu, böylece hiçbir lord anlaşmayı feshedemezdi. Toprağa bağlı işçilerin çoğunun isteği de aynıydı ve büyük bir kısmı vebadan sonra bu isteklerini elde etmişti.

Harry onları çoşkuyla selamladı ve bira ısmarlamak için ısrar etti. Wulfric'le Gwenda'nın Outhenby'de kaldıkları o kısa süreden sonra Harry, Başrahibe Caris tarafından kâhya olarak atanmıştı. Gerçi Caris uzun süre önce yeminini bozup manastırdan ayrılmış, yerine Hemşire Joan başrahibe seçilmişti, ama Harry hâlâ kâhyalık görevini sürdürüyordu. Outhenby'nin zenginleşmeye devam ettiği Harry'nin çenesinden ve bira göbeğinden belli oluyordu.

Diğer Wigleigh'lilerle birlikte Northwood'dan ayrılmaya hazırlanırken, Harry alçak sesle Gwenda'ya: "Sam adında genç bir adam benim yanımda işçi olarak çalışıyor." dedi.

Gwenda'nın yüreği ağzına geldi.

"Benim Sam'im mi?"

"Kesinlikle o olamaz, hayır."

Gwenda şaşırmıştı. Öyleyse neden kendisine söylüyordu bunu?

Harry, şaraptan kızarmış burnuna dokundu, o zaman Gwenda adamın bilmece gibi konuştuğunu anladı.

"Bu Sam, beni, efendisinin adını hiç duymadığım Hamshire'lı bir şövalye olduğuna, köyünden ayrılarak başka bir yere çalışmaya gitmesine izin verdiğine ikna etti. Oysa sizin Sam'in efendisi -Kont Ralph ki o da hiçbir işçisini hiçbir yere göndermez- yani ben kesinlikle sizin Sam'i almadım."

Gwenda anlamıştı. Resmi bir soruşturma yapılırsa Harry'nin hikâyesi bu olacaktı demek ki.

"Yani, o şimdi burada, Outhenby'de."

"Oldchurch'de. Vadideki küçük köylerden biri."

"Başarılı."

"Kendisi iyi mi?" diye sordu heyecanla. "Tanrı'ya şükür!"

"Güçlü bir çocuk ve iyi bir işçi, ama biraz kavgacı."

Gwenda bunu biliyordu.

"Yaşadığı ev sıcak mı?"

"Oğlun Kingsbridge'e deri tabaklamayı öğrenmeye gitmiş iyi kalpli yaşlıca bir çiftin evinde kalıyor."

Gwenda daha onlarca soru sormak istiyordu ama birden meyhanenin girişinde duvarın üstünden eğilip, kendisine bakan Nathan Reeve'i fark etti. Dilinin ucuna gelen küfürleri güçlükle engelledi. Öğrenmek istediği bir sürü şey vardı, öte yandan Nate'e Sam'in nerede olduğuna dair bir ipucu vermekten ödü kopuyordu, öğrenebildikleri ile yetinmesi gerekecekti. En azından onun nerede olduğunu biliyordu.

Havadan sudan bir konuşmayı bitirmiş gibi Harry'den uzaklaştı. Ağzının ucuyla, "Kavgalara karışmasına izin verme." dedi.

"Elimden geleni yaparım."

Elini dostça sallayarak Wulfric'in peşine takıldı.

Diğerleriyle birlikte eve doğru yürürken, Wulfric ağır saban demirini fazla bir efor sarf etmeden omzunda taşıyordu. Gwenda haberleri kocasına bir an önce söylemek için sabırsızlanıyordu ama

grubun yolda ayrılmasını ve kocasıyla kendisinin ötekilerden birkaç metre uzaklaşmasını beklemek zorundaydı.

Sonra, Harry ile aralarında geçen konuşmayı kelimesi kelimesine anlattı.

Wulfric rahatlamıştı.

"Hiç olmazsa oğlumuzun nereden olduğunu biliyoruz." Ağır yüküne rağmen son derece rahattı.

"Outhenby'ye gitmek istiyorum." dedi Gwenda.

Wulfric başını eğdi. "Bence gidebilirsin."

Karısına nadiren karşı çıkardı, ama şimdi kaygıları vardı.

"Çok tehlikeli. Nereye gittiğini kimsenin bilmediğinden emin olmalısın."

"Kesinlikle. Hele Nate asla bilmemeli."

"Nasıl becerebileceksin bunu?"

"İki gün köyde olmadığımı mutlaka fark edecektir. Bir hikâye uydurmalıyız."

"Hasta olduğunu söyleyebiliriz."

"Çok riskli. Kontrol etmek için eve gelebilir."

"Babanın yanına gittiğini söyleyebiliriz."

"Nate buna inanmaz. Gereğinden bir dakika bile fazla kalmayacağını bilir."

Parmağındaki şeytan tırnağını ısırarak koparttı. Kafasını var gücüyle çalıştırıyordu. Uzun kış gecelerinde, ateşin başında anlatılan peri masalları ya da hortlak hikâyelerinde karakterler birbirlerinin söylediklerine hiç sorgulamadan inanırlardı, ama gerçek insanları kandırmak zordu.

"Kinsgsbridge'e gittiğimi söyleriz."

"Ne için?"

"Pazara, yumurta tavuğu almaya gitmiş olabilirim mesela."

"Tavukları Annet'den alabilirsin."

"O fahişeden hiçbir şey almam ben, bunu herkes bilir."

"Doğru."

"Nate, Caris'in yakın arkadaşım olduğunu biliyor bu yüzden orada kaldığıma inanabilir."

"Peki."

Pek iyi bir hikâye olmamıştı ama daha iyisi aklına gelmiyordu. Üstelik oğlunu bir an önce görmeyi çok istiyordu.

Ertesi sabah yola çıktı.

Evden, şafaktan önce çıktı. Soğuk mart rüzgârına karşı kalın bir pelerine sarınmıştı. Alacakaranlıkta sessizce köyün içinden geçti, yolunu dokunarak ve hafızasında kalanlarla buluyordu. Daha mahalleden çıkmadan görülmek ya da sorgulanmak istemiyordu. Daha kimse kalkmamıştı. Nathan Reeve'in köpeği hafifçe hırladı, ama sonra ayak seslerini tanıdı. Gwenda keyifle salladığı kuyruğunun tahta kulübenin yan tarafına vururken çıkardığı sesi duydu.

Köyden çıkıp tarlaların arasında yürümeye başladı. Şafak söktüğünde köyden bir mil kadar uzaklaşmıştı. Geri dönüp geldiği yola baktı. Bomboştu. Kimse onu takip etmemişti.

Kahvaltı niyetine bir parça ekmek kabuğu çiğnedi. Öğleye doğru bir hana ulaştı. Han, Wigleigh-Kingsbridge yoluyla, Northwood-Outhenby yolunun keşiştiği noktadaydı. Hanın içindeki kimseyi tanımıyordu. Bir kâse tuzlu balıkla, elma şarabı içerken sinirli sinirli kapıyı gözlüyordu. Ne zaman içeri biri girse hemen yüzünü saklıyordu, neyse ki gelenlerin hepsi yabancıydı. Sonra Outhenby'ye doğru yola çıktı.

Akşam üstü vadiye ulaştı. Buraya gelmeyeli on iki yıl olmuştu, burası çok değişmemişti. Vebadan sonra oldukça çabuk toparlanmıştı. Evlerinin yanında oynayan çocuklar dışında köylülerin hemen hepsi çalışıyorlardı; çift sürüyor, tohum ekiyor, yeni doğmuş kuzularla ilgileniyorlardı. Gwenda tarlaların arasından geçerken, köylüler onun bir yabancı olduğunu fark edip kim olduğunu merak ederek dikkatle bakıyorlardı. Yakından görselerdi Gwenda'yı tanırlardı kesinlikle. Burada sadece on gün kalmıştı ama öyle dramatik olaylar olmuştu ki mutlaka hatırlarlardı. Köylüler böyle heyecanlı olaylarla pek sık karşılaşmazlardı.

İki tepenin arasındaki düz ovada kıvrımlar yaparak ilerleyen nehir boyunca yürüdü. Büyük köyden, burada yaşadığı günlerden bildiği daha küçük yerleşim birimlerine geçti. Ham, Ahortacre, Longwater'dan sonra en küçük uzak köy olan Oldchurch'a vardı.

Yaklaştıkça heyecanı artıyordu. Ayağının acısını bile unutmuştu. Oldchurch otuz hanelik küçük bir köydü. Evlerin hiçbiri,

malikâne konağı hatta kâhyanın evi olabilecek büyüklükte değildi. İsmiyle uyumlu olarak eski bir kilisesi vardı. Gwenda birkaç yüzyıllık olduğunu tahmin ediyordu. Hepsi işlenmemiş taştan yapılmış kısa ve kalın bir kulesi, küçük salonu, kalın duvarlarının içine yerleştirilmiş az sayıda kare biçiminde pencereleri vardı.

Gwenda kilisenin ötesindeki tarlalara doğru yürüdü. Uzakta, otlaklarda koyun güden bir grup çobana bakmadı bile. Akıllı Harry Plowman, koca Sam'i böyle hafif işlerde harcamazdı.

Ya toprak tırmıklıyor, ya hendekleri temizliyor ya da sekiz öküzlük çift takımını kullanmaya yardım ediyor olmalıydı. Üç tarlayı sistemli bir şekilde gözden geçirirken çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğu kalabalık bir gruba ilişti gözleri. Başlarında sıcak tutan şapkaları, çamurlu çizmeleri, bir uçtan diğerine seslenen koca sesleri vardı. Aralarında, diğerlerinden en az bir baş uzun, genç bir adam dikkatini çekti. Oğlunu ilk bakışta göremeyince, kalbi yeni bir endişeyle sıkıştı. Yoksa yakalanmış mıydı? Ya da başka bir köye mi gitmişti?

Sonunda oğlunu, yeni sürülmüş bir tarlada gübre döken bir sıra adamın içinde buldu. Soğuğa rağmen paltosunu çıkarmıştı. Elinde meşe bir kürek vardı, eski keten gömleğinin altında sırt adaleleri sıkışıp, gevşiyordu. Onu görünce kalbi gururla doldu. Böyle kocaman bir adamın kendi ufacık bedeninden çıkmış olması bir mucizeydi.

Hepsi başlarını kaldırıp yaklaşan kadına baktılar. Erkekler merakla gözlerini ona dikmişlerdi. Bu kadın kimdi ve burada ne arıyordu? Gwenda doğrudan Sam'e yürüdü ve at gübresine batarak oğluna sarıldı.

"Merhaba anne!" dedi Sam, ötekiler güldüler.

Gwenda onların kahkahalarına şaşırmıştı.

Göz çukurlarından biri boş, sırım gibi bir adam:

"Hadi, hadi Sam. İşin iş yine."

Sonra hep birlikte yeniden güldüler.

Gwenda, Sam gibi kocaman bir adamın küçücük annesinin gelip, haylaz bir çocukmuş gibi onu kontrol etmesine güldüklerini anladı.

"Beni nasıl buldun?" diye sordu Sam.

"Northwood pazarında Harry Plowman'a rastladım."

"Umarım kimse seni takip etmemiştir buraya kadar."

"Ortalık aydınlanmadan çıktım köyden. Baban köydekilere Kingsbridge'e gittiğimi söyleyecek. Kimse takip etmedi beni."

Birkaç dakika konuştular sonra Gwenda işine dönmesi gerektiğini söyledi aksi halde öteki adamlar işin hepsini üstlerine yıktığını düşüneceklerdi.

"Köye dön ve yaşlı Liza'yı bul." dedi Sam.

"Kilisenin karşısında oturuyor. Kim olduğunu söyle, sana içecek, yiyecek bir şeyler verir. Akşamüzeri ben de gelirim."

Gwenda gökyüzüne baktı. Karanlık bir öğleden sonraydı, adamlar bir iki saate kadar işi bırakmak zorunda kalacaklardı. Sam'i yanağından öperek oradan ayrıldı.

Gwenda Liza'nın ötekilerden biraz daha büyük -bir yerine iki odası olan- evini buldu. Kadın onu kocasıyla tanıştırdı, Rob kördü. Sam'in söylediği gibi Liza çok konukseverdi. Masaya ekmek ve lapa, bir bardak da bira getirdi.

Gwenda oğulları hakkında birkaç soru sordu. Sanki bir musluk açılmış gibi Liza durmaksızın onun hakkında konuştu; bebekliğinden çıraklığına kadar her şeyi anlattı. Sonunda yaşlı adam sertçe kadının sözünü kesti. Tek kelimeyle "At."

Sustular, Gwenda tırıs giden bir atın ritmik ayak seslerini duydu.

"Küçük bir binek atı olmalı." dedi Kör Rob. "Midilli olabilir. Bir şövalye ya da asilzade için fazla ufak, belki bir 'lady'yi taşıyordur."

Gwenda korkuyla ürperdi.

"Bir saat içinde iki ziyaretçi." dedi Rob.

"Birbiriyle ilgili olabilir."

Gwenda tam da bundan korkuyordu.

Ayağa kalkıp kapıdan dışarı baktı. Sağlam yapılı siyah bir midilli evlerin arasında patikada yürüyordu. Gwenda sürücüsünü hemen tanıdı ve kalbi duracak gibi oldu. Wigleigh kâhyasının oğlu Jonno idi.

Onu nasıl bulmuştu?

Gwenda çabucak geri çekilmek istedi ama Jonno kendisini görmüştü.

"Gwenda!" diye seslendi ve atının dizginlerini çekti. "Seni şeytan! Burada ne yapıyorsun merak ettim."

"Nasıl geldin buraya? Beni kimse takip etmemişti."

"Babam, orada ne işler karıştığını öğrenmem için Kingsbridge'e göndermişti beni. Cross Roads meyhanesinde mola vermiştim. Oradakiler senin Outhenby yoluna saptığını hatırladılar."

Bu cin gibi genç adamı kandırabilir miydi acaba?

"Buradaki eski dostlarımı ziyaret edemez miyim?"

"Saçma. Kaçak oğlun nerede?"

"Ben de burada olabileceğini ummuştum, ama burada değil."

Bir an için Gwenda'nın doğru söylediğine inanmış gibi durakladı.

"Belki saklanıyordur ben etrafa bakayım." diyerek atını mahmuzladı.

Gwenda onun uzaklaşmasını izledi. Delikanlıyı kandıramamıştı ama belki aklına bir şüphe tohumu ekebilmişti. Eğer Sam'e ondan önce ulaşabilirse, onu saklayabilirdi.

Çabucak durumu Liza ve Rob'a açıkladıktan sonra arka kapıdan çıktı. Çitlere yakın durmaya özen göstererek tarlalara doğru yürümeye başladı. Geriye dönüp köye baktığında bir atlının kendisiyle birlikte bir açı yaparak köyden çıktığını gördü. Hava kararıyordu, Gwenda kendi ufak tefek bedeninin çitlerin karanlık gölgesinde fark edilmeyeceğini düşünüyordu.

Kısa bir süre sonra, çizmeleri çamur içinde, kürekleri omuzlarında köye dönen Sam ve arkadaşlarına rastladı. Uzaktan Sam, ilk bakışta Ralph gibi duruyordu. Vücut yapısı aynıydı, kendinden emin, geniş adımlarla yürüyüşü ve güçlü boynunun üstünde yakışıklı başının duruşu tıpkı oydu. Ama konuştuğu zaman Gwenda, Wulfric'i de görüyor gibi oluyordu. Başını çevirmesi, utangaç gülümsemesi, bir şeye itiraz ederkenki el hareketi üvey babasının kopyasıydı.

Adamlar Gwenda'yı gördüler. Daha önceki gelişinde çok eğlenmişlerdi, şimdi de, o tek gözlü adam:

"Merhaba anne!" diye seslendi, hepsi güldüler.

Sam'i bir kenara çekerek,

"Jonno Reeve burada!" dedi.

"Canı cehenneme."

"Çok üzgünüm."

"Seni kimsenin takip etmediğini söylemiştin."

"Ben kimseyi görmedim, ama izimi sürmüş."

"Kahretsin. Şimdi ne yapacağım? Wigleigh'e dönemem."

"Seni arıyor ama köyden çıkıp doğuya doğru uzaklaştı. Gittikçe kararan çevreyi gözleriyle taradı ama fazla bir şey göremedi."

"Eğer hemen Oldchurch'e dönersek seni orada saklayabiliriz, kilisede mesela."

"Peki."

Adımlarını hızlandırdılar. Gwenda omzunun üzerinden: "Beyler, eğer Jonno adında bir kâhyaya rastlarsanız, Wigleigh'li Sam'i hiç görmediniz." dedi.

"Öyle birini tanımıyoruz, anne." dedi biri, ötekiler de aynı şeyi söylediler.

Köleler kâhyaya karşı birbirlerine yardım ederlerdi. Gwenda ve Sam, Jonno'yla karşılaşmadan köye döndüler. Kiliseye yöneldiler. Gwenda rahatça içeri girebileceklerini düşünüyordu. Çünkü kırsal kesimde kiliseler genellikle boş, içleri eşyasız ve kapıları açık olurdu. Eğer bu kilise bir istisnaysa ne yapacaklarını bilmiyordu açıkçası.

Evlerin arasından yürüdüler ve kiliseye geldiler. Liza'nın evinin önünden geçerken Gwenda, siyah bir midilli gördü. Çaresizlikle inledi. Alacakaranlıktan istifade ederek yeniden geri dönmüş olmalıydı. Gwenda'nın Sam'i bulacağını ve onu köye getireceğini tahmin ederek bir kumar oynamış ve ne yazık ki kazanmıştı. Babası Nate'in şeytani zekâsını almıştı bu çocuk.

Sam'in kolundan tutarak yolun karşısına, kiliseye doğru götürüyordu ki Jonno, Liza'nın evinden dışarı çıktı.

"Sam!" dedi. "Senin burada olduğunu biliyordum."

Gwenda ve Sam durdular, arkalarını döndüler.

Sam, tahta küreğine yaslanmıştı.

"Ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sordu.

Jonno, muzaffer bir tavırla sırıtıyordu.

"Seni Wigleigh'e götüreceğim."

"Hele bir dene!"

Çoğunluğu kadın olan bir grup köylü, köyün batı tarafından yaklaşmış, tartışmayı izlemek için oturmuşlardı.

Jonno, atının heybesine uzandı, içinden zincirli, garip bir şey çıkardı.

"Ayaklarına demir takacağım." dedim. "Eğer birazcık aklın varsa karşı koymazsın."

Gwenda Jonno'nun soğukkanlılığına şaşırmıştı. Gerçekten Sam'i tek başına tutuklayabileceğini mi sanıyordu? Tombul bir çocuktu ama Sam kadar iri değildi. Köylülerin kendisine yardım edeceğini mi umuyordu? Yasalar ondan yanaydı ama çok az köylü onu haklı bulurdu. Haddini bilmez bir delikanlıydı.

Sam: "Çocukken seni dövmüştüm, bugün de aynı şeyi yapacağım." dedi.

Gwenda onların kavga etmesini istemiyordu. Kazanan kim olursa olsun Sam yasalar karşısında suçlu olacaktı. O bir kaçaktı.

"Herhangi bir yere gitmek için vakit çok geç oldu. Neden bu konuyu sabah tartışmıyoruz?" dedi Gwenda.

Jonno hakaret eder gibi gülerek: "Ve senin Wigleigh'den sıvıştığın gibi Sam'in de şafaktan önce kaçmasına izin vereyim öyle mi? Kesinlikle olmaz. Bu gece demirlerle uyuyacak."

Sam'in birlikte çalıştığı arkadaşları göründüler ve neler olduğuna bakmak için durdular. Jonno, "Bütün yasalara saygılı insanların, bu kaçağı tutuklamama yardım etmeleri gerekir ve beni engellemeye kalkışan olursa yasalar tarafından cezalandırılacaklardır."

"Bana güvenebilirsin." dedi tek gözlü adam. "Ben atını tutabilirim."

Ötekiler kıkırdaştılar. Kimse Jonno'dan hoşlanmıyordu, ama kimse de Sam'i savunmak için bir şey söylemiyordu.

Jonno birden harekete geçti. İki elinde bacak demirleri, Sam'a doğru ilerledi, eğildi ve ani bir hareketle düzeneği Sam'in ayağına takmaya çalıştı.

Sam yavaş hareket eden daha yaşlıca bir adam olsaydı, Jonno başarabilirdi ama hemen karşılık verdi. Bir adım geriledi ve çamurlu çizmesiyle Jonno'nun uzanmış olan sol koluna bir tekme attı.

Jonno acı ve kızgınlıkla homurdandı. Doğruldu, sağ kolunu geri çekti ve Sam'in başına vurmak niyetiyle zincirini salladı. Gwenda farkında olmadan korku dolu bir çığlık attı. Sam arkaya doğru bir adım daha atarak Jonno'nun menzilinden çıktı.

Jonno, bu durumda hamlesinin boşa gideceğini anlayınca elindeki zinciri bırakıverdi.

Zinciri havada uçtu, Sam dönerek, çekilerek sakınmaya çalıştı ama zincirden kaçamadı. Demir kulağına çarptı ve zincir yüzünün ortasına indi. Gwenda kendi canı acımış gibi bir çığlık attı. İzleyenler nefeslerini tuttular. Sam sendeleyerek yere düştü. Bir an kimse yerinden kımıldayamadı. Sam'in kulağından ve burnundan kanlar akıyordu. Gwenda kollarını açarak ona doğru bir adım attı.

Sonra, Sam düştüğü şaşkınlıktan sıyrıldı.

Jonno'ya döndü, ve elindeki ağır tahta küreği tek bir hareketle ona doğru savurdu. Jonno, zinciri fırlattıktan sonra dengesini sağlayamamıştı henüz, bu yüzden darbeyi savuşturamadı. Sam çok güçlüydü, tahtanın kemiğe vurduğu zaman çıkardığı ses köyün sokaklarında yankılandı.

Sam, bir kez daha vurduğunda Jonno hâlâ yalpalıyordu. Bu defa kürek yukardan aşağı inmişti. Sam kollarının bütün gücüyle küreğin kenarını Jonno'nun başına indirmişti. Bu sefer darbe fazla ses çıkarmamıştı, daha çok "güm" diye bir ses duyulmuştu. Gwenda Jonno'nun kafatasının kırılmasından korktu.

Jonno, dizlerinin üstüne çökerken, Sam üçüncü kez vurdu. Ağır meşe kürekle bütün gücüyle indirdiği üçüncü darbe kurbanın alnına gelmişti. Gwenda, ancak demir bir kılıcın bu kadar hasar yaratabileceğini düşündü. Sam'i engellemek için öne doğru atıldı, köylü erkekler de aynı şeyi düşünmüş olmalıydılar ki Sam'e ondan önce ulaştılar. İki kişi kollarından tutarak Sam'i uzaklaştırdılar.

Jonno, başı bir kan gölü içinde yerde yatıyordu. Görüntü Gwenda'nın midesini bulandırdı ve elinde olmadan oğlanın babası Nate'i düşündü, oğlunun yaralanmasına ne kadar üzülecekti. Jonno'nun annesi vebadan ölmüştü, hiç olmazsa o, acının kendisine ulaşamayacağı bir yerdeydi.

Gwenda'nın görebildiği kadarıyla Sam'in yaraları çok ciddi değildi. Kanaması vardı ama hâlâ kendisini tutanlardan kurtulup yeniden Jonno'ya saldırmaya çalışıyordu. Gwenda Jonno'nun üstüne eğildi. Gözleri kapalıydı ve hiç kımıldamıyordu. Elini kalbine koydu, hiçbir şey hissetmedi. Caris'in öğrettiği gibi nabzını bulmaya çalıştı, ama nabzı atmıyordu. Jonno nefes de almıyordu.

Olup bitenleri kavrayınca ağlamaya başladı.
Jonno ölmüştü ve Sam artık bir katildi.

82

1361 yılının Paskalyasının pazar gününde Caris ve Merthin on yıllık evliydiler. Katedralde yan yana durmuş Paskayla ayini alayının geçişini izlerken Caris düğünlerini anımsadı. Çok uzun bir süredir bir dargın bir barışık da olsalar sevgiliydiler, evlilik seremonisini temeli uzun zaman önce atılmış bir ilişkinin yasal açıdan belgelenmesi olarak görüyorlardı, bu yüzden de St.Mark Kilisesi'nde küçük, basit bir tören yapıp arkasından Bell'de birkaç kişiye mütevazı bir yemek vermeyi planlamışlardı. Ama Peder Joffroi, bir gün önceden, hesaplarına göre en az iki bin kişinin düğüne katılmayı planladığını ve bu yüzden töreni katedralde yapmak zorunda kaldıklarını haber verdi. Madge Webber, onlardan habersiz meclis binasında, kasabanın ileri gelenleri için bir ziyafet ve Âşıklar Tarlası'nda bütün Kingsbridge'liler için bir piknik organize etmişti. Sonuçta onlarınki yılın düğünü olmuştu.

Caris anılarına gülümsedi. Kingsbridge kırmızısı bir kumaştan yeni bir kıyafet giymişti, herhalde piskopos bunun, böyle zengin bir kadın için çok uygun olduğunu düşünmüştü. Merthin, kestane rengi, altın ipliklerle süslenmiş İtalyan malı bir ceket giymişti. Mutluluktan parlıyordu adeta ikisi de. Sadece kendilerine ait uzatmalı bir hikâye olarak düşündükleri aşk maceralarının Kingsbridge halkını yıllardan beri eğlendirmekte olduğunu ve herkesin bu mutlu sonu kutlamak istediğini biraz geç de olsa anlamışlardı.

Caris'in keyifli anıları, eski düşmanı Philemon'un kürsüye çıkmasıyla kayboldu. Düğünden sonraki on yıl içinde oldukça şişmanlamıştı. Tıraş edilmiş tepesi ve tıraşlı yüzü boynunun üstünde kalın bir halka gibi duruyor, rahip giysileri, üzerinde çadır gibi dalgalanıyordu.

Otopsiye karşı bir vaaz verdi. Ölü vücutlar Tanrı'ya aittir dedi. Hıristiyanlar onları, özenle uygulanan ritüellerle gömmekle yükümlüdür; kutsanmış topraklarda güvende, başka herhangi bir yerde

affedilmemiş olurdu ölüler. Cesetlere başka şeyler yapmak Tanrı'nın emirlerine aykırıdır. Onları kesmenin, din kurallarına aykırı davranmak olduğunu, kişiliğine hiç uymayan çoşkulu bir ifadeyle anlattı. Hatta, orada toplanmış olanlardan, ortasından kesilerek açılmış, parçalara ayrılmış, dilimlenmiş ve sözüm ona tıbbi araştımacılar tarafından uzun uzun incelenen bir vücudun görüntüsünün ne kadar korkunç olduğunu hayal etmelerini isterken sesi bile titremişti. Gerçek Hıristiyanlar, bu mezar hırsızı kadın erkekleri asla bağışlamazlardı.

"Kadınlar ve erkekler" sözcüklerinin Philemon'un ağzından fazla çıkmadığını düşündü Caris ve mutlaka özel bir anlamı olmalıydı. Kilisenin orta bölümünde yanı başında duran kocasına baktı; Merthin de kaşlarını kaldırarak bunu ilginç bulduğunu işaret etti.

Cesetleri inceleme yasağı, Caris'in hatırlayamadığı kadar önceden kilise tarafından konulmuş bir kuraldı, ama veba salgınından sonra bu yasak biraz gevşemişti. İlerici genç din adamları, kilisenin salgın sırasında nasıl çuvalladığının farkındaydılar; bu yüzden rahipler tarafından öğretilen ve uygulanan tıbbi bilgilerin artık değişmesi konusunda ısrar ediyorlardı. Yine de yüksek mevkilerdeki kıdemli görevliler tutucu olmaya devam ederek eski yöntemlere bağlılıklarını sürdürüyor ve bütün yenilikçi politikaları engelliyorlardı. Sonuçta otopsi, teorik olarak yasak olsa da pratikte buna göz yumulabiliyordu.

Caris de ta baştan beri yeni hastanesinde otopsiler yapıyordu. Dışarda asla bu konudan konuşmazdı. Batıl inançları olan insanları rahatsız etmenin bir anlamı yoktu. Öte yandan bulduğu her fırsatı değerlendiriyordu.

Kendisine son yıllarda birkaç genç rahip doktor da eşlik ediyordu zaman zaman. Uzman doktorların çoğu, derin yaraları tedavi ettikleri zamanların dışında, insan vücudunun içini görmemişlerdi. Geleneksel olarak, sadece domuz leşlerini kesip açmalarına izin veriliyordu, çünkü iç organları insanlara en yakın hayvanların domuzlar olduğuna inanılıyordu.

Caris, Philemon'un bu saldırgan tavrına hem şaşırmış hem de endişelenmişti. Philemon Caris'den her zaman nefret etmişti, Caris bunu biliyordu. Ama neden olduğunu asla öğrenememişti.

1351 kışındaki büyük ertelemeden bu yana Philemon Caris'i yok sayıyordu. Kaybettiği gücüne karşılık olarak sarayını; goblenler, halılar, gümüş sofra takımları, renkli pencere camları, süslü el yazmaları gibi pahalı eşyalarla donatmıştı. Keşişler ve keşiş adaylarından daha özenli saygı bekleyerek kendi kendini yüceltmeye çalışıyordu. Ayinler ve seyahatleri için gösterişli kıyafetleri vardı, başka kasabalara gitmek zorunda kaldığında bindiği araba, düşeslerin kupa arabaları gibi döşenmişti.

Shiring Piskoposu Henri, Başpiskopos Pier, Başdiyakoz Regimald gibi birkaç önemli konuk da ayine katılmak üzere kilisenin din adamlarına ayrılmış bölümünde duruyorlardı. Philemon, muhtemelen doktrinal muhafazakârlık konusundaki çıkışıyla onları etkilemek istiyordu. Ama amacı neydi? Terfi mi bekliyordu? Başpiskopos hastaydı -kiliseye adamları tarafından taşınarak gelmişti- ama Philemon gerçekten bu makama uygun biri miydi? Wigleigh'li Jobby'nin oğlunun Kingsbridge başrahipliğine yükselmiş olması bile bir mucizeydi. Ayrıca başrahiplikten, başpiskoposluğa yükseltilmek, anormal büyüklükte bir sıçrama olurdu, şövalyelikten, baron ya da kont olmadan dük olmaya benziyordu. Sadece olağanüstü özel biri böyle hızlı bir terfi bekleyebilirdi.

Her şeye rağmen Philemon'un hırsının sınırı yoktu. Kendini fevkalade donanımlı ve kaliteli hissettiği için değil diye düşündü Caris. Kibirli bir kendine güven, daha çok Godwyn'in tarzıydı. Godwyn, kasabanın en akıllı adamı olduğu için kendisinin başrahip yapıldığını düşünürdü. Philemon ise tam aksi uçlardaydı; kalbinin derinliklerinde bir "hiç" olduğuna inanıyordu. Bütün yaşamı kendi kendini tamamen değersiz biri olmadığına ikna etmeye çalışmakla geçmişti. Reddedilmeye karşı o kadar duyarlıydı ki ne kadar yüksek olursa olsun herhangi bir makamı hak edip etmediğini düşünmeye bile tahammülü yoktu.

Caris, ayinden sonra Piskopos Henri ile konuşmayı düşündü. Kingsbridge başrahibinin hastanesinin Cüzam Adası'ndaki St.Elizabeth üzerinde yasal hiçbir söz hakkı olmadığını belirten, on yıl önceki anlaşmayı hatırlatabilirdi ona. Bu hastane, doğrudan piskoposun kontrolündeydi, bu yüzden hastaneye yapılan her saldırı, Henri'nin hak ve yetkilerine yapılmış sayılırdı. Biraz daha dü-

şündükçe böyle bir itirazın piskoposun önünde, otopsi çalışmaları yaptığını doğrulamak anlamına geleceğini fark etti. Şimdi asılsız bir şüphe olduğu için kolayca yararlanılabilecek olan durumu, herkesin bildiği ve ilgilenilmesi gereken bir gerçek haline getirmiş olacaktı. Bu yüzden susmaya kadar verdi. Caris'in yanında Merthin'in iki yeğeni, Kont Ralph'ın iki oğlu, on üç yaşındaki Gerry ve on yaşındaki Roland duruyordu. Çocukların ikisi de keşişlerin okulunda eğitim görüyorlardı. Manastırda yaşıyorlar ama vakitlerinin çoğunu Caris ve Merthin'in adadaki evlerinde geçiriyorlardı. Merthin elini çok sıradan bir şekilde Roley'in omzuna koymuştu. Dünyada sadece üç kişi Roley'in Merthin'in yeğeni değil öz oğlu olduğunu biliyordu. Merthin, Caris ve çocuğun annesi Philippa. Merthin Roley'e özel bir ilgi göstermemeye çalışıyordu, ama gerçek duygularını dizginleyemiyordu ve Roley okulda yeni bir şey öğrendiği ya da iyi bir şey yaptığı zaman özellikle mutlu oluyordu.

Caris sık sık Merthin'den olan ve düşürdüğü kendi çocuğunu düşünüyordu. Nedense hep bir kız olduğunu düşlemişti. Eğer yaşasaydı şimdi bir kadın olacaktı diye düşündü. Caris, yirmi üç yaşında, muhtemelen evli ve çocuk sahibi genç bir kadın olacaktı. Eski bir yaranın sızlaması gibiydi onu düşünmek; acı verici ama rahatsızlık vermeyecek kadar aşina.

Ayin bittiğinde hep birlikte dışarı çıktılar. Oğlanlar her zamanki gibi pazar yemeğine davet edildiler. Katedralin dışında Merthin, kilisenin yarısını çoktan geçmiş kuleye bakmak için arkasını döndü.

Kaşlarını çatarak, sadece kendisinin görebildiği ayrıntıları dikkatle incelemeye başladı. Caris büyük bir sevgiyle ona bakıyordu. Merthin'i on bir yaşından beri tanıyordu ve o zamandan beri seviyordu. Şimdi kırk beş yaşına gelmişti. Kızıl saçları alnından itibaren seyrelmeye başlamış, başının etrafında kıvırcık bir hale oluşturmuştu. Dikkatsiz bir taş ustasının iskeleden omzuna küçük bir taş parçası düşürdüğü günden beri kolunu bükemiyordu. Yine de yüzünde her zaman, otuz üç yıl önce Toplu Kutsama gününde on yaşındaki Caris'i kendine âşık eden o çocukça ifade vardı.

Caris, Merthin'in nereye baktığını görmek için döndü. Kule, haç biçiminde mihrabın dört duvarı üzerinde kusursuz bir şekilde yükseliyor, bütün ağırlığı kilisenin kanatlarının dış duvarlarındaki

masif payandalar taşıyordu. Payandalar, eski temellerden ayrı olarak inşa edilmişti. Kule, ince uzun sütunları, çok sayıda pencere açıklıklarıyla hafif ve havadar görünüyordu. Bu açıklıklardan iyi havalarda mavi gökyüzü rahat rahat seyredilebilirdi. Kulenin kare biçimindeki tepesinde, iskelelerden bir ağ vardı, üzerinde işçiler son aşamayı, kulenin sivri tepesini tamamlamak için çalışıyorlardı.

Caris gözlerini kuleden alabildiğinde kız kardeşinin yaklaşmakta olduğunu gördü. Alice kendisinden sadece bir yaş büyüktü, kırk beşindeydi henüz ama Caris, o sanki başka kuşaktan geliyormuş gibi hissediyordu. Kocası Elfric vebadan öldükten sonra bir daha evlenmemişti. Sanki dul bir kadının böyle olması gerekiyormuş gibi çok rüküştü. Caris, yıllar önce Elfric'in Merthin'e yaptıklarından dolayı Alice'le çok tartışmıştı. Zaman, birbirlerine duydukları düşmanlığı törpülemişti biraz ama "merhaba" derken Alice'ın sesinde hâlâ eski güçenikliğinden izler vardı. Yanında kendisinden bir yaş küçük üvey kızı Griselda vardı. Griselda'nın Merthin'in piçi olarak bilinen oğlu yanında duruyordu. Griselda'nın tepesinden bakan, tıpkı babası Thurstan gibi yüzeysel bir çekiciliği olan kocaman bir adam olmuştu. Merthin Bridger'a hiç benzemiyordu. Yanlarında bir de on altı yaşındaki kızı Petranilla vardı.

Griselda'nın kocası, Harold Mason, Elfric öldükten sonra onun işlerini devralmıştı. Merthin'e göre hiç de iyi bir inşaat ustası sayılmazdı; ama yine de iyi iş yapıyordu, her ne kadar Elfric'i zengin eden manastırın tadilat işlerini tekeline alamamışsa da kazancı fena sayılmazdı. Harold, Merthin'in yanına gelerek sordu: "Kulenin tepesini kalıp kullanmadan yapacağını düşünüyor insanlar."

Caris onun ne demek istediğini anlamıştı. Kalıp, harç kuruyana kadar yapılan tepeliği yerinde tutmaya yarıyordu.

Merthin: "Daracık kule tepeliğinin içinde tahta kalıplar için yer yok. Bu durumda nasıl desteklenecek?"

Ses tonu son derece nazikti ama Caris onun hareketlerinden Harold'u sevmediğini anlayabiliyordu.

"Eğer kulenin tepesi yuvarlak olsaydı, kalıpsız yapabileceğine inandırdım."

Caris bunu da anlamıştı. Yuvarlak kule başlıklarında, taşlar birbiri üzerine giderek daralan daireler şeklinde döşeniyordu. Her

daire bir öncekinden biraz daha dar oluyordu böylece kalıba ihtiyaç duyulmuyordu, çünkü daireler birbirlerini destekliyorlardı, taşlar içe doğru da düşemezdi, çünkü üst üste yığılıyordu. Ama bu yöntem köşeli kule tepeliklerinde geçerli değildi tabii.

"Çizimlerimi sen de gördün." dedi Merthin. "Tepelik sekizgen olacak."

Kare biçimindeki kulenin tepesindeki köşe kulecikleri dışa doğru karşılıklı olarak oturtulmuşlardı. Merthin bu biçimi Chartes'dan kopya etmişti.

Harold: "Ama, kalıp kullanmadan sekizgen bir kuleyi nasıl yapabilirsin?" diye sordu.

"Bekle ve gör." dedi Merthin ve uzaklaştı.

Anacaddeden aşağı doğru yürürken Caris, "Ne yapacağını neden anlatmıyorsun insanlara?" diye sordu.

"Beni işimden kovmasınlar diye." cevap verdi Merthin.

"Köprüyü yaparken, en zor kısmını bitirir bitirmez işime son vermişler, daha ucuza çalışacak birini bulmuşlardı."

"Hatırlıyorum."

"Aynı şeyi şimdi yapamazlar çünkü kule tepeliğini benden başka kimse yapamaz."

"O zamanlar çok gençtin. Şimdi meclis başkanısın. Kimse seni kovmaya cesaret edemez."

"Edemez belki. Ama bu işi benden başka kimsenin yapamayacağını bilmek, hoş bir duygu."

Anacaddenin bitiminde, eski köprünün olduğu yerde kötü şöhretli bir meyhane olan White Horse vardı. Caris, Merthin'in on altı yaşındaki kızı Lolla'nın, kendinden büyük bir grup erkekle birlikte meyhanenin dış duvarlarına yaslanarak durduğunu gördü. Lolla, esmer teni, parlak siyah saçları, çok şeyler vaat eden ağzı ve tutkulu kahverengi gözleriyle son derece çekici bir genç kızdı. Grup zar oynayanların etrafında toplanmıştı, hepsinin ellerinde kocaman bira maşrapaları vardı.

Caris şaşırmamıştı ama üvey kızını gün ortasında sokaklarda sarhoş gördüğü için çok üzülmüştü.

Merthin, çok kızmıştı. Lolla'ya doğru yürüyüp kolundan tuttu.

"Yemek için eve gelsen iyi olur." dedi gergin bir sesle.

Lolla gür saçlarını, babasından çok başkaları görsün diye savurarak: "Eve gitmek istemiyorum, burada iyiyim ben." dedi.

"Ne istediğini sormadım." diye cevap verdi Merthin ve kızını çekerek ötekilerden uzaklaştırdı.

Yirmi yaşlarında yakışıklı bir çocuk, gruptan ayrılarak onlara doğru yürüdü. Kıvırcık saçları, alaycı bir gülümsemesi ve dişlerinin arasında bir çöp parçası vardı. Caris, belirli bir işi olmamasına rağmen her zaman harcayacak parası varmış gibi görünen bu delikanlıyı tanıdı, Jack Riley'di. Ağır ağır yaklaştı.

"Neler oluyor burada?" dedi.

Dişlerinin arasındaki çöp parçası ağzından sarkarak, hakaret edici bir tavırla konuşmuştu.

"Seni hiç alakadar etmez." dedi Merthin.

Jake, Merthin'in yolunu kesti: "Kız gitmek istemiyor." dedi.

"Eğer günün geri kalanını boyundurukta geçirmek istemiyorsan yolumdan çekil evlat."

Caris endişeyle donakalmıştı. Merthin haklıydı. Yetişkin olmaya daha beş yılı olan Lolla'yı terbiye etmek onun göreviydi. Ama Jake, onu yumruklayıp sonuçlarına da katlanabilecek tipte bir çocuktu. Caris hiç karışmadı, Merthin'in Jake yerine kendisine kızabileceğinden korkmuştu.

Jake: "Herhalde babası sensin." dedi.

"Kim olduğumu pekâlâ biliyorsun. Bana "başkanım" de ve saygılı konuş, yoksa sonuçlarına katlanırsın."

Jake küstah bakışlarını uzun bir süre Merthin'e dikti, sonra umursamaz bir sesle, "Peki, tamam." dedi.

Caris bu horozlanmanın yumruk yumruğa kavgaya dönüşmeden bitmesiyle rahatladı. Merthin asla kavga etmezdi ama Lolla onu çıldırtabilirdi.

Köprüye doğru yürümeye devam ettiler. Lolla kolunu babasından hırsla kurtarıp önlerine düştü. Kollarını göğsünde kavuşturmuş, başı önünde, kaşları çatık kendi kendine homurdanarak, asık bir yüzle yürüyordu.

Bu, Lolla'nın kötü arkadaşlarla ilk yakalanışı değildi. Merthin, bu yaşta küçük bir kızın böyle adamlarla arkadaşlık etmesine çılgın gibi öfkelenmiş, dehşete düşmüştü.

"Neden böyle yapıyor?" dedi Caris'e Lolla'nın arkasından köprüyü geçip Cüzam Adası'na doğru yürürken.

"Tanrı bilir."

Caris bu tür davranışların ailesini kaybetmiş gençler arasında sık rastlandığını gözlemlemişti. Silvia öldükten sonra Bessie Bell, Lady Philippa, Merthin'in kâhyası Em ve en son da Caris Lolla'ya annelik etmişlerdi. Belki de bu yüzden çocuk kimin sözünü dinleyeceğini şaşırmıştı. Caris bu düşündüklerini yüksek sesle dile getirmedi, Merthin'in iyi bir baba olmadığını ima etmiş gibi olmaktan çekiniyordu.

"Ben de o yaşlardayken Petranilla halamla çok kavga ederdim."

"Ne konuda?"

"Benzer konularda. Halam benim Mattie Wise'la vakit geçirmemden hiç hoşlanmazdı.

"Ama o, tamamen farklı bir durum. Sen serserilerle birlikte sefil meyhanelere gitmiyordun."

"Petranilla da Mattie'nin kötü bir arkadaş olduğunu düşünürdü."

"Aynı şey değil."

"Bence öyle."

"Mattie'den bir sürü şey öğrendin sen."

Lolla da yakışıklı Jack Riley'den bir sürü şey öğreniyordu kuşkusuz. Ama Caris bu yangına körükle giden düşüncelerini kendine sakladı. Merthin yeterince öfkeliydi zaten.

Ada tamamen binalarla dolmuş ve şehrin çok önemli bir parçası haline gelmişti artık. Kendi kilisesi bile vardı. Bir zamanlar, kıraç topraklar üzerinde yürüdükleri yerlerde, şimdi evlerin arasında uzanan ve keskin köşeleri dönen yaya yolları vardı. Tavşanlar çoktan tükenmişti. Batı ucunun büyük bir kısmını hastane kaplamıştı. Caris buraya her gün gelmesine rağmen tertemiz gri taş yapıya, muntazam sıralar halinde dizilmiş geniş pencerelere ve asker gibi sıralanmış bacalara her bakışında gurur duyuyordu.

Merthin'in bahçe kapısından içeri girdiler. Meyve bahçesi artık iyice büyümüştü; bembeyaz çiçekler, elma ağaçlarını kar gibi örtmüştü.

Her zamanki gibi içeri mutfak kapısından girdiler. Evin, nehir kıyısına açılan büyük bir girişi vardı ama kimse orayı kullanmıyordu. Çok parlak bir mimar bile hata yapabiliyor, diye geçirdi içinden Caris, ama bugün kimbilir kaçıncı kez düşüncelerini dile getirmemeye karar vermişti.

Lolla, ayaklarını vura vura üst kata, odasına çıktı.

Ön pencerelerden bir kadın seslendi.

"Herkese merhaba!"

İki çocuk sevinç çığlıklarıyla odaya koştular. Gelen anneleri Philippa'ydı. Merthin ve Caris onu dostça karşıladılar.

Caris ile Philippa, Caris Merthin'le evlenince elti olmuşlardı. Ama geçmişteki rekabet, Caris'in birkaç yıl daha kendini Philippa'nın yanında huzursuz hissetmesine sebep olmuştu. Zaman içinde çocuklar onları bir araya getirmişti. Önce Gerry ve Rolley, manastır okuluna başladıkları zaman Merthin amcaları olarak mecburen çocuklarla ilgilenmiş, daha sonra da Merthin'in evine uğramayı alışkanlık haline getirmişti.

Başlangıçta Caris, cinsel açıdan Merthin'i cezbetmiş olduğu için Philippa'yı kıskanmıştı. Merthin hiçbir zaman Philippa'ya olan aşkının sadece yüzeysel, basit bir duygu olduğunu iddia etmemişti. Hâlâ açıkça onunla ilgileniyordu. Philippa son günlerde üzgün görünüyordu. Kırk dokuz yaşındaydı ama daha yaşlı gösteriyordu. Saçları kırlaşmış, yaşadığı hayal kırıklıkları yüzünde çizgiler bırakmıştı. Şimdi artık sadece çocukları için yaşıyordu. Sık sık kızı Monmouth Kontesi Odila'yı ziyarete geliyor, eğer o yoksa oğullarına yakın olmak için Kingsbridge Manastırı'na geliyordu. Earlscastle'da kocası Ralph ile mümkün olduğu kadar az vakit geçirmeye gayret ediyordu.

"Çocukları Shiring'e götürmem gerek." dedi, orada bulunmasının nedenini açıklamak için.

"Ralph onların kendisiyle birlikte bölge mahkemesine katılmasını istiyor. Eğitimlerinin bir parçası olduğunu söylüyor."

"Haklı." dedi Caris.

Gerry eğer yeterince uzun yaşarsa kont olacaktı. Eğer o ölürse unvan Rolley'e kalacaktı. Bu yüzden mahkemelere alışkın olmaları gerekiyordu.

Philippa ekledi: "Paskalya ayini için Katedralde olmaya niyetlenmiştim ama arabanın tekerleği kırıldı ve geceyi yolda geçirmek zorunda kaldım."

"Madem ki buradasın, birlikte yemek yiyelim." dedi Caris.

Yemek salonuna geçtiler. Caris, nehre bakan pencereleri açtı. Serin, temiz hava içeriye doldu. Merthin'in Lolla konusunda ne yapacağını merak ediyordu. Merthin hiçbir şey söylemedi Lolla'yı, üst katta endişeleri ile baş başa bıraktı. Caris rahatladı. Yemek masasında suratı asık, homurdanan bir yeniyetme herkesin moralini bozardı yoksa.

Pırasa ile pişirilmiş koyun budu yediler. Merthin kırmızı şarap ikram etti, Philippa susamış gibi hepsini içti. Çok şarap içiyordu. Belki de bu onun tesellisiydi.

Yemek yerlerken Em geldi, endişeli görünüyordu.

"Mutfak kapısında biri var, hanımefendiyi görmek istiyor." dedi.

Merthin sabırsızlıkla sordu.

"Kimmiş peki?"

"Adını söylemedi, ama hanımefendinin kendisini tanıyacağını belirtti."

"Nasıl biri?"

"Genç bir adam. Elbiseleri köylü gibi, kasabalıya benzemiyor."

Em'in köylülere karşı züppece bir tavrı vardı.

"Eh, zararsız birine benziyor, içeri al."

Bir dakika sonra, başında yüzünün çoğunu örten kukuletasıyla uzun boylu biri içeri girdi. Yüzünü açtığı zaman Caris, Gwenda'nın büyük oğlu Sam'i tanıdı.

Caris onu doğduğundan beri tanıyordu. Doğumuna tanıklık etmişti, kaygan başının annesinin küçük vücudundan çıkmasını izlemişti. Büyümesini, değişmesini ve bir erkek olmasını uzaktan da olsa takip etmişti. Konuşması, duruşu, konuşmak üzereyken elini hafifçe kaldırışı Wulfric'in aynısıydı. Caris de başından beri Wulfric'in onun gerçek babası olmadığından şüphelenmişti, ama bu kadar yakın olmasına rağmen Gwenda'ya kuşkularından hiç söz etmemişti. Bazı soruların sorulmadan kalması en iyisiydi. Sam'in

Jonno Reeve'in katil zanlısı olarak arandığını duyunca eski şüpheleri yeniden ayaklanmıştı. Çünkü Sam doğduğunda Ralph'a çok benziyordu.

Şimdi Caris'e gelmişti, Wulfric gibi bir el işaretiyle söze başlamak istedi, duraksadı, sonra tek dizinin üzerine çöktü:

"Beni kurtarın, lütfen." dedi.

Caris dehşete kapılmıştı.

"Seni nasıl kurtarabilirim?"

"Beni saklayın. Günlerdir kaçıyorum. Oldchurch'den karanlıkta ayrıldım, bütün gece yürüdüm, ondan sonra da çok az dinlenebildim. Biraz önce meyhanelerden birinden yiyecek bir şeyler almak istedim, birileri beni tanıdı. Koşarak kaçmak zorunda kaldım."

O kadar çaresiz görünüyordu ki Caris derin bir acıma duygusuyla sarsıldı.

"Yine de burada saklanamazsın, cinayetten aranıyorsun." dedi.

"Cinayet değildi. Kavga ediyorduk. Jonno vurdu önce. Bir pranga demiri ile vurdu bana, bakın."

Sam kulağına ve burnuna dokunarak kurumuş yara izlerini gösterdi.

Caris'in içindeki doktor, yaraların en az beş gün önce oluştuğunu, burnunun iyileşmekte olduğunu ancak kulağındaki yaranın kesinlikle dikişe ihtiyacı olduğunu fark etti hemen. Ama asıl düşündüğü şey, Sam'in burada kalamayacağı idi.

"Adalete teslim olmak zorundasın." dedi.

"Onlar mutlaka Jonno'nun tarafını tutacaklardır. Outhenby'deki yüksek ücretler yüzünden Wigleigh'den kaçmıştım. Jonno beni geri götürmeye çalışıyordu. Yargıçlar onun bir kaçağı zincire vurmaya yetkisi olduğunu söyleyeceklerdir."

"Bunu, ona vurmadan önce düşünecektin."

Sam suçlar gibi konuştu.

"Başrahibe iken siz de Outhenby'de kaçakları çalıştırıyordunuz."

Caris irkildi.

"Kaçakları evet, katilleri hayır."

"Beni asacaklar!"

Caris'in içi parçalanıyordu. Onu nasıl geri çevirebilirdi?

Merthin araya girdi. "Burada seni saklayamamızın iki nedeni var Sam. Birincisi, bir kaçağı saklamak suçtur ve ben de anneni çok sevmeme rağmen senin uğruna kanunlara karşı gelemem. İkinci sebep; herkes annenin Caris'in eski arkadaşı olduğunu biliyor ve eğer Kingsbridge polisi seni arıyorsa, bakacakları ilk yer burası olur."

"Öyle mi?" dedi Sam.

Çok akıllı biri değildi; Caris ailenin en akıllısının Davey olduğunu biliyordu.

Merthin: "Saklanmak için buradan daha kötü bir yer bulamazdın." diye devam etti.

Sonra biraz yumuşayarak: "Biraz şarap iç, yanına da bir somun ekmek al ve kasabadan çık." dedi.

Sesi biraz daha merhametliydi.

"Mungo Constable'ı bulup, senin buraya geldiğini haber vermek zorundayım, ama ben çok ağır yürüyebiliyorum."

Tahta bir kupaya şarap doldurdu.

"Teşekkür ederim." dedi Sam.

"İlk kurtuluş ümidin, seni kimsenin tanımadığı uzak bir yerlere gitmek ve yeni bir hayata başlamak. Güçlü bir delikanlısın, her zaman iş bulabilirsin. Londra'ya git, bir gemide iş bul. Ve bir daha sakın kavgaya karışma."

Philippa aniden konuştu. "Anneni hatırlıyorum... Gwenda mıydı?"

Sam başını salladı.

Philippa Caris'e dönerek: "William hayattayken, Gwenda ile Casterham'da karşılaşmıştık. Wigleigh'de Ralph'ın tecavüz ettiği şu kız için benimle konuşmaya gelmişti."

"Annet."

"Evet."

Philippa yeniden Sam'e döndü. "O zaman kucağındaki bebek sen olmalısın. Annen iyi bir kadın. Başın belada olduğu için onun adına çok üzüldüm."

Bir an sessizlik oldu. Sam bardağını başına dikti. Caris düşünüyordu, şüphesiz Philippa ve Merthin de düşünüyorlardı... Zamanın nasıl geçtiğini, geçen zamanın masum, sevilen bir bebeği nasıl bir katile dönüştürdüğünü...

O sessizlikte, dışardan gelen sesleri duydular.

Mutfak kapısında bir grup adam birikmişti.

Sam kapana sıkışmış bir ayı gibi etrafına bakındı. Kapının biri mutfağa açılıyordu, diğeri de evin ön tarafına. Ön kapıya doğru atıldı, kapıyı açtı ve dışarı fırladı. Hiç duraklamadan aşağı, nehre doğru yöneldi.

Bir dakika sonra Em, mutfak kapısını açtı ve Mungo Constable yemek salonuna girdi. Yanında dört yardımcısı vardı, hepsi de tahta sopalar taşıyorlardı.

Merthin ön kapıyı işaret ederek: "Şimdi çıktı." dedi.

"Koşun peşinden çocuklar!" dedi Mungo, hepsi koşarak odadan çıktılar.

Caris bir an durdu ve sonra telaşla dışarı çıktı. Ötekiler de arkasından geldiler.

Ev, sadece bir iki metre yüksekliğinde kayalık bir yerin üstünde kurulmuştu. Nehir hızla bu küçük uçurumun ayaklarının dibinden geçiyordu. Solda Merthin'in zarif köprüsü suyun üzerinden karşıya uzanıyordu, sağ taraf ise çamurlu bir kıyıydı. Nehrin karşı kıyısında, eski veba mezarlığına dikilen ağaçlar yapraklanmaya başlamıştı. Derme çatma varoş kulübeleri mezarlığın her iki tarafında ayrık otlar gibi çoğalmışlardı.

Sam, ya sağa ya da sola dönecekti. Caris onun yanlış tercih yaptığını fark etti. Kıyı boyunca çizmeleri çamurda koca koca izler bırakarak koşuyordu. Jandarmalar, tavşan peşinde köpekler gibi kovalıyorlardı onu. Caris Sam için çok üzüldü. Tavşanlar için de üzülürdü hep. Bu işin adaletle alakası yoktu. Sam sadece basit bir avdı.

Giderek hiçbir yer kalmayınca Sam kendini suya attı.

Mungo, evin önündeki taş döşeli patikada duruyordu, şimdi tam aksi istikamette, sola döndü ve köprüye doğru koşmaya başladı.

Yardımcılarından ikisi, ellerindeki sopaları bıraktılar, çizmelerini ve paltolarını çıkarttılar ve iç çamaşırlarıyla suya atladılar. Öteki ikisi sahilde kaldı. Belki yüzme bilmiyorlardı belki de böyle soğuk bir havada suya girmek istememişlerdi. Suya atlayanlar Sam'in peşinden yüzmeye başladılar.

Sam güçlüydü ama kalın kışlık paltosu suyu iyice emmiş, onu dibe doğru çekiyordu. Caris dehşet içinde, büyülenmiş gibi yardımcıların Sam'e yetişmesini izledi.

Öteki taraftan bir bağırma işitildi. Mungo köprüye ulaşmış, karşıya geçiyordu, durdu, kıyıda bekleyen iki yardımcısına kendisini takip etmelerini işaret etti. Adamlar işareti aldılar ve koşmaya başladılar. Mungo koşmasına devam etti.

Sam öteki kıyıya çıkmak üzereyken adamlar onu yakaladı. Ayaklarını yere bastı, sığ yerde sendeleyerek yürümeye başladı. Başını sallayarak suları silkeledi, üstünden sular süzülüyordu. Birden arkasını döndüğünde, yardımcının üzerine atlamak üzere olduğunu gördü. Adam tökezledi, elinde olmadan öne doğru eğildi, tam o sırada Sam sudan ağırlaşmış botuyla adamın suratının ortasına bir tekme attı. Yardımcı, haykırarak geriye doğru düştü.

İkinci yardımcı biraz daha dikkatliydi. Önce Sam'e yaklaştı, sonra durdu, hâlâ menzil dışındaydı. Sam dönerek ileri doğru koşmaya başladı; sudan çıkıp veba mezarlığının çimlerine ulaştı, yardımcı arkasındaydı. Sam yine durdu; yardımcı da durdu. Sam, onun kendisiyle oyun oynadığını anladı. Hırsla kükreyerek işkencecisinin üzerine atıldı. Yardımcı geriledi ama arkasında nehir vardı. Sığ yerde koşmaya çalıştı. Su hızını kesiyordu ve Sam onu yakaladı.

Adamı, omuzlarından tutarak kendine çevirdi ve bir kafa attı. Nehrin öteki yakasındaki Caris zavallının burnu kırılırken çıkan sesi duymuştu. Sam başının yan tarafına da bir kafa atınca adam düştü, kanı, nehrin sularına karıştı.

Sam sonra yeniden sahile koşmak için döndü ama orada Mungo bekliyordu. Sam kıyıdan biraz aşağıda, akan suyun bütün engellemelerine karşın ayakta durmaya çalışıyordu. Mungo ona doğru ilerledi, durdu, biraz öne gelmesini bekledi, sonra ağır sopasını kaldırdı. Vuracakmış gibi yaptı, Sam kaçtı, sonra Mungo sopayı Sam'in başına bütün gücüyle indirdi.

Korkunç bir darbeydi; Caris sanki sopa kendi başına inmiş gibi nefesini tuttu. Sam acıyla bağırdı ve içgüdüsel olarak elleriyle başını kapattı. Güçlü genç adamlarla dövüşmekte tecrübe sahibi olan Mungo, sopayla bir kez daha vurdu, bu kez savunmasız kaburgalarını hedef almıştı. Sam suya düştü. Mungo'nun arkasından köprüyü

geçen iki yardımcısı olay yerine gelmişlerdi. İkisi birden Sam'in üstüne atlayarak sığ suda onu kıskıvrak yakaladılar. Yaraladığı öteki iki yardımcısı da, meslektaşları Sam'i kollarından sıkı sıkı tutarken vahşice tekmeleyerek ve yumruklayarak Sam'den öçlerini aldılar. Sam boş bir çuval gibi yığılınca, vurmayı bırakıp kıyıya sürüklediler.

Mungo çabucak Sam'in ellerini arkasından bağladı. Sonra jandarmalar kaçağı kasabaya geri götürmek üzere yola koyuldular.

"Ne korkunç." dedi Caris.

"Zavallı Gwenda!"

83

Shiring kasabasında, bölge mahkemesi oturumları boyunca bir karnaval havası vardı. Meydanın etrafındaki bütün hanlar çok meşguldu. Salonlar, en iyi elbiselerini giymiş kadın ve erkeklerle doluydu, hepsi de yiyecek ve içecek siparişi için bağrışıp duruyorlardı. Şans eseri o gün de pazar kurulmuştu. Meydan tezgâhlarla o kadar doluydu ki iki yüz metre yürümek yarım saat sürüyordu. Yasal tezgâh sahiplerinin yanı sıra, onlarca özel girişimci de meydanda dolaşarak mallarını satmaya çalışıyorlardı. Tepsilerde poğaça satan fırıncılar, bir kemancı, topal ve kör dilenciler, göğüslerini gösteren fahişeler ve bir köşede vaaz veren bir vaiz.

Kont Ralph, meydanı hızla geçebilen birkaç kişiden biriydi. Önünde üç şövalye ve arkasında birkaç hizmetçiden oluşan maiyetiyle kalabalığı saban demiri gibi yararak, insanları hızlarıyla bir kenara çekilmeye mecbur ederek, önlerine çıkanların güvenliğini hiçe sayarak meydandan çıktılar. Atlarını şerifin sarayının bulunduğu tepeye doğru sürdüler. Sarayın bahçesinde gösterişli hareketlerle dizginlere asılarak atlarından indiler. Hizmetçiler hemen seyisleri ve hamalları çağırdılar. Ralph, insanların geldiğinden haberdar olmalarından hoşlanırdı.

Çok gergindi. Eski düşmanının oğlu cinayetten yargılanacaktı. Hayal edilebilecek en tatlı intikamın kıyısına kadar gelmişti, ama bir parçası bunun gerçekleşmeyeceğinden korkuyordu. O kadar sabırsızlanıyordu ki kendi kendinden utandı; bu olayın kendisi için ne

kadar önemli olduğunu şövalyelerinin anlamasını istemezdi. Sam'in asılmasını görmeye ne kadar istekli olduğunu herkesten, hatta Alan Fernhill'den bile özenle saklıyordu. Son dakikada bir şeylerin yolunda gitmemesinden korkuyordu açıkçası. Hiç kimse adalet mekanizmasının nasıl çökebileceğini ondan daha iyi bilemezdi. Sonuçta kendisi iki kez idamdan kurtulmuştu.

Duruşma esnasında hâkimlerin sırasında oturacaktı, bu onun hakkıydı ve bir sürpriz çıkmaması için elinden geleni yapacaktı.

Dizginleri bir seyisin eline tutuşturarak etrafına bakındı. Saray askeri bir koruma altında değildi. Daha çok, bahçeli bir taverna gibiydi ama biraz daha sağlam yapılmıştı ve nöbetçileri vardı. Shiring şerifi burada tutukladığı insanların intikam düşkünü yakınlarından korunmuş bir şekilde yaşayabilirdi. Bodrumda, mahkûmların kapatıldığı zindanlar ve konuk hâkimlerin rahatsız edilmeden kalabilecekleri misafir odaları vardı.

Şerif Bernard, Ralph'ı odasına götürdü. Şerif Kral'ın bölgedeki temsilcisiydi, vergileri toplamak ve adaleti tesis etmekle yükümlüydü. Son derece kârlı bir makamdı. Maaşı, armağanlar, rüşvetler, para cezalarından kesilen yüzdeler, kesinleşmiş kefâlet paraları ile destekleniyordu. Kont'la şerif arasındaki ilişki her zaman iyi olmayabilirdi. Kont sosyal statü olarak daha yüksekti ama şerifin adli gücü bağımsızdı. Bernard, Ralph'ın yaşlarında zengin bir yün tüccarıydı, Ralph'a dostlukla karışık bir saygıyla davranıyordu.

Philippa, kendileri için ayrılmış bölümde Ralph'ı bekliyordu. Uzun kır saçları çok zarif bir biçimde toplanmıştı, koyu gri ve kahverengi, pahalı bir pelerin giymişti. Kendini beğenmiş tavırları bir zamanlar ona mağrur bir güzellik katardı oysa şimdi rüküş, yaşlı bir kadın gibi duruyordu. Ralph'ın annesi gibiydi.

Ralph, oğulları Gerry ve Roley ile selamlaştı. Çocuklara nasıl davranılması gerektiğini bilemiyordu, aslında onları çok fazla görmemişti. Bebekken doğal olarak anneleri ilgilenmişti, şimdi de keşişlerin okulundaydılar. Zaman zaman onlara emrindeki silahtarlarmış gibi davranıyordu. Bir an emirler yağdırıyor, sonra onlarla arkadaşça şakalaşıyordu. Büyüdükleri zaman onlarla daha rahat konuşabileceğini düşünüyordu. Zaten bunun bir önemi de yok gibi

görünüyordu. Oğulları, ne yaparsa yapsın onu bir kahraman olarak görüyorlardı.

"Yarın, mahkeme salonunda yargıçların sırasında oturacaksınız." dedi. "Adaletin nasıl uygulandığını göreceksiniz."

Büyük oğlan Gerry: "Bu öğleden sonra pazarda dolaşabilir miyiz?" diye sordu.

"Olur. Dickie'yi de yanınıza alın."

Dickie, Earlscastle'daki hizmetkârlarından biriydi.

"Bunları da alın, harcarsınız." dedi ve her birine bir avuç dolusu gümüş peni verdi.

Çocuklar geri çıktılar. Ralph, odanın karşı tarafına, Philippa'dan uzağa oturdu. Ralph ona asla dokunmuyordu ve bir kaza olmasın diye aralarına belli bir uzaklık koymaya özen gösteriyordu. Ralph'a çekici görünmemek için özellikle yaşlı bir kadın gibi giyinip, yaşlı bir kadın gibi davrandığından emindi Ralph. Ayrıca, her gün kiliseye gidiyordu.

Birlikte bir çocuk sahibi olmuş iki insan için garip bir ilişkiydi onlarınki. Ama yıllardır böyle yaşamaya alışmışlardı ve bu durum asla değişmeyecekti. En azından hizmetçi kızlarla oynaşmak ve taverna gülleri ile düşüp kalkmakta özgür hissediyordu Ralph kendini.

Yine de çocuklar hakkında konuşmak zorundaydılar. Philippa'nın yıllardır kuvvetli görüşleri vardı ve Ralph, tek taraflı kararlar alıp Philippa'yla kavga etmektense onunla tartışmayı tercih ediyordu.

"Gerald silahtar olacak yaşa geldi." dedi.

"Bence de." dedi Philippa.

"Güzel." Ralph şaşırmıştı, tartışma çıkacağını sanıyordu.

"Onun için David Monmouth'la konuştum bile." diye ekledi Philippa.

Neden istekli olduğu şimdi anlaşılıyordu. Bir hamle öndeydi.

"Anlıyorum." dedi Ralph, zaman kazanmaya çalışıyordu.

"David kabul etti, on dört yaşına basar basmaz Gerry'yi ona göndermemizi önerdi."

Gerry daha on üçündeydi. Aslında Philippa Gerry'nin evden ayrılmasını bir yıl kadar ertelemiş oluyordu. Ama Ralph'in derdi bu değildi. Monmouth Kontu David, Philippa'nın kızı Odila ile evliydi.

"Silahtarlığın anlamı bir oğlan çocuğunu bir erkek yapmaktır." dedi Ralph.

"Oysa Gerry, David'in yanında çok fazla rahat olacak. Üvey kız kardeşi ona çok düşkün, mutlaka onu koruyacaktır. Çok kolay bir yaşamı olacaktır."

Bir an düşündükten sonra ekledi: "Sanırım bunun için Gerry'yi oraya göndermek istiyorsun sen de."

Philippa inkâr etmedi ama, "Monmouth Kontu ile dostluğunu pekiştirmek isteyeceğini düşünmüştüm." dedi.

Bu noktada haklıydı. David, asilzadelerin dünyasındaki en önemli yandaşıydı. Gerry'yi Monmouth'ların evine yerleştirmek iki kont arasında yeni bir bağ daha oluşturacaktı. David çocuğu sevebilirdi. Daha ilerki yıllarda belki David'in oğlu da Earlscastle'a silahtar olarak gelebilirdi. Böylesi aile bağlarının değeri ölçülemezdi.

"Oğlanın orada muhallebi çocuğu muamelesi görmeyeceğinden emin misin?"

"Elbette."

"Öyleyse tamam."

"Güzel. Bu sorun halledildiği için çok memnun oldum." dedi Philippa ayağa kalkarken.

Ama Ralph sözünü bitirmemişti.

"Peki Roley ne olacak? O da gidebilir, böylece birlikte olurlar."

Philippa bu fikirden hiç hoşlanmamıştı, ama açıkça karşı çıkmayacak kadar akıllı bir kadındı.

"Roley daha küçük." dedi sanki bu konuyu düşünüyormuş gibi. Daha derslerini tamamen bitirmedi."

"Bir asilzade için dersleri öğrenmek, savaşmayı öğrenmek kadar önemli değildir. Kontluğun ikinci derecede varisi Roley. Eğer Gerry'ye bir şey olursa..."

"Tanrı korusun."

"Amin."

"Yine de on dört yaşına kadar beklemesinin iyi olacağını düşünüyorum."

"Bilmiyorum. Roley her zaman biraz kadınsı bir çocuk olmuştur. Bana hep kardeşim Merthin'i hatırlatıyor."

Philippa'nın gözlerinde bir korku ifadesi yanıp söndü. Ralph onun bebeğinin evden ayrılmasına dayanamadığını tahmin etti. Sırf inat olsun diye ısrar etmeye niyetlendi. Ama on yaş silahtar olmak için çok erkendi.

"Bakalım." dedi yorum yapmadan.

"Er ya da geç sert olmayı öğrenmesi gerekecek."

"Her şeyin zamanı var." dedi Philippa.

Yargıç, Sir Lewis Abingdon, o bölgeden biri değildi. Londra Kraliyet Mahkemesi üyesi, bölge mahkemelerindeki ciddi davalara bakmak için dolaşan bir yargıçtı. Açık renk sakallı, pembe yüzlü, tombulca bir adamdı. Ralph'dan on yaş küçüktü.

Ralph kendi kendine şaşırmamasını söyledi. Kırk dört yaşındaydı. Kendi kuşağının yarısı vebaya kurban gitmişti. Yine de ne zaman kendinden genç, seçkin ve güçlü adamlar görse hâlâ şaşırıyordu.

Adalet Sarayı hanının bir odasında Gerry, Roley ve Ralph jürinin toplanmasını, mahkûmun şatodan getirilmesini bekliyorlardı. Sir Lewis'in genç bir silahtar olarak Crecy'de bulunduğu anlaşılmıştı ama Ralph onu hiç hatırlamıyordu. Ralph'a tedbirli bir nezaketle davranıyordu.

Ralph kurnazca yargıcın ağzını aramak ve ne kadar çetin ceviz olduğunu anlamaya çalışarak "İşçi Yasası'nı uygulamanın çok zor olacağını düşünmüyoruz biz." dedi.

"Köylüler, para kazanmak söz konusu olduğunda yasaları rahatlıkla çiğneyebiliyorlar."

"Yasadışı ücretle çalışan her kaçağın bu parayı ödeyen bir işvereni vardır mutlaka."

"Kesinlikle. Kingsbridge Manastırı'nın rahibeleri asla bu yasaya uymadılar."

"Rahibeler aleyhine dava açmak çok zor."

"Neden öyle olduğunu anlamıyorum."

Sir Lewis konuyu değiştirdi.

"Bu sabahki davaya özel bir ilginiz var mı?" diye sordu.

Muhtemelen Ralph'ın yargıcın yanına oturma ayrıcalığını çok sık kullanmadığını söylemişlerdi kendisine.

"Katil benim işçilerimden biri." dedi Ralph.

"Ama burada bulunmamın asıl sebebi şu: Oğullarımın adaletin nasıl işlediğini görmelerini istiyorum. Biri, ben bu dünyadan göçtükten sonra benim yerime kont olacak. Yarınki idamları da izleyecekler. İnsanların ölümünü görmeye ne kadar çabuk alışırlarsa o kadar iyi olur."

Lewis başını salladı. O da aynı fikirdeydi.

"Asilzadelerin oğullarının yufka yürekli olma lüksü yok."

Mahkeme kâtibinin gongu çaldığını duydular. Yandaki odadan gelen uğultu kesildi. Ralph'ın endişesi yatışmamıştı daha. Sir Lewis'in konuşmasından fazla bir şey anlaşılmamıştı. Ama genel havasından adamın kolayca etkilenen biri olmadığı anlaşılıyordu.

Yargıç kapıyı açtı ve önce Kont'un geçmesi için kenara çekildi.

Odanın kendilerine yakın ucunda, bir kürsünün üstüne iki sandalye konulmuştu. Hemen yanında, alçak bir sıra vardı. Gerry ve Roley'in sıraya oturduklarını görünce kalabalık ilgiyle mırıldandı. İnsanlar, ilerde kendilerine hükmedecek çocukları görmeye bayılıyorlardı. Ama daha çok, buluğ çağına bile girmemiş iki çocuğun yüzündeki masumiyetin işi şiddet, hırsızlık ve ahlaksızlık olan mahkeme ile hiç bağdaşmadığını konuşuyor olmalılar diye düşündü Ralph. Gerçekten de çocuklar, domuz ağılındaki kuzular gibi duruyorlardı.

Ralph sandalyelerden birine otururken, yirmi iki yıl önce, yine bu salonda tecavüzle suçlanan bir sanık olarak ayakta durduğu günü hatırladı. Aslında bir lordken kendi kölelerinden birine tecavüz ettiğini söylemek gülünç bir suçlamaydı.

Philippa da o kötü niyetli davacının destekçisi olmuştu. Ama sonra bunun acısını Philippa'dan kat kat çıkarmıştı.

O duruşmada Ralph, jüri kendisini suçlu ilan eder etmez salondan kaçmış, daha sonra da Kral'ın ordusuna katılıp Fransa'ya gitmek şartıyla bağışlanmıştı. Sam kaçamayacaktı, bir silahı bile yoktu ve ayak bilekleri prangaya vurulmuştu. Fransız savaşlarının da hızı kesildiğine göre öyle bedavadan af da yoktu.

Ralph, iddianame okunurken Sam'in yüzünü inceliyordu. Wulfric'in vücut yapısını almıştı, Gwenda'nın değil, uzun boylu bir çocuktu, geniş omuzluydu. Eğer asil doğmuş olsaydı mükemmel bir silahşör olabilirdi. Daha dikkatlice bakıldığında, Wulfric'e tam olarak benzemediği anlaşılıyordu, ancak bazı hareketleri onu çağrıştırıyordu. Suçlanan sanıkların çoğu gibi, korkusunu gizlemek için yapay bir meydan okuma havasına bürünmüştü. Ben de tıpkı böyle hissetmiştim diye düşündü Ralph.

İlk tanık Nathan Reeve'di. Ölen adamın babasıydı ama daha önemlisi, Sam'in Kont Ralph'in kölelerinden biri olduğunu ve Oldchurch'e gitmesine izin verilmediğini belirtti. Oğlu Jonno'yu kaçağın izini bulmak umuduyla Gwenda'yı takip etmek için gönderdiği söyledi. Nathan sevilen bir adam değildi ama üzüntüsü kesinlikle içtendi. Ralph memnundu. Harika bir tanıklıktı bu.

Sam'in annesi yanında duruyordu. Kadının başı oğlunun ancak omuzlarına geliyordu. Gwenda güzel değildi, kara gözleri gaga burnuna çok yakındı, alnı ve çenesi keskin bir biçimde bitiyordu, bu da ona kemirgen bir hayvan görüntüsü veriyordu. Ancak, orta yaşında bile çok güçlü bir cinselliği vardı. Ralph onunla yatalı yirmi yıl olmuştu ama olanları daha dünmüş gibi hatırlıyordu. Kingsbridge'de Bell'in bir odasında yapmışlardı, yatağın üzerinde diz çöktürmüştü Gwenda'ya. Bütün ayrıntılarıyla gözünün önündeydi, sımsıkı vücudunun anısı Ralph'ı heyecanlandırdı. Kapkara tüyleri olduğunu anımsadı.

Birden göz göze geldiler. Gwenda onun ne düşündüğünü sezmiş gibiydi. O yatağın üzerinde Gwenda, başlangıçta aldırışsız ve hareketsizdi, içine girişlerini pasif bir şekilde kabul ediyordu çünkü Ralph onu zorluyordu, ama sonunda, Gwenda'ya garip bir şeyler olmuştu, iradesinin dışında Ralph'la birlikte hareket etmeye başlamıştı. Gwenda da aynı şeyi hatırlamış olmalıydı ki ifadesiz yüzünden bir utanç dalgası geçti ve hemen gözlerini kaçırdı.

Gwenda'nın yanında başka bir genç adam daha vardı, herhalde ikinci oğlu olmalıydı. O, Gwenda'ya daha çok benziyordu. Ufak tefek, zayıf, biraz kurnaz görünüşlü bir çocuktu. Ralph'ın kendisine dikilmiş bakışlarına, yoğun bir ilgiyle cevap verdi. Bir kontun aklın-

dan neler geçtiğini merak ediyor ve bu sorunun cevabını Ralph'ın yüzünde bulmaya çalışıyor gibiydi.

Ama Ralph babayla ilgileniyordu. 1337'de yün panayırındaki kavgalarından bu yana Wulfric'den nefret ediyordu. Farkında olmadan kırık burnuna dokundu. Daha sonraki yıllarda birçok insan çok kez onu yaralamıştı ama hiçbiri gururunu o kadar incitmemişti. Her şeye rağmen Wulfric'den müthiş bir intikam almıştı. Doğal hakkı olan mirasına sahip olmasını on yıl engelledim, diye düşündü Ralph. Karısıyla yattım. Bu mahkeme salonundan kaçmamı engellemeye çalıştığında yanağını boydan boya kestim. Kaçmaya çalıştığında boynuna ip takarak geri getirdim. Ve şimdi oğlunu astıracağım.

Wulfric eskisinden daha kiloluydu ama ona yakışmıştı. Ralph'ın bıraktığı yara izinin üstünde çıkmayan kırçıl bir sakalı vardı. Suratı açık havada çalışmaktan çizgi çizgiydi. Gwenda ne kadar öfkeliyse Wulfric o kadar acılı görünüyordu. Oldchurch'lü köylüler Sam'in Jonno'yu meşe bir kürekle öldürdüğünü anlattıları zaman Gwenda'nın gözleri öfkeyle parladı. Oysa Wulfric'in geniş alnı şiddetli bir kederle kırışmıştı.

Jüri sözcüsü Sam'in hayatının tehlikede olup olmadığını sordu.

Ralph hiç memnun olmadı. Sorunun cevabı, katil için hafifletici bir neden olabilirdi.

Bir gözü kör, zayıf bir köylü cevap verdi.

"O kâhyadan korkmuyordu, bana kalırsa annesinden daha çok korkuyordu."

Kalabalık kıkırdaştı.

Jüri başkanı, Sam'i kavgaya Jonno'nun mu kışkırttığını sordu. Bu soru da Ralph'ı rahatsız etti, insanları Sam'e sempati duymaya yönlendirmişti.

"Kışkırtmak mı?" dedi tek gözlü adam.

"Sadece pranga demiriyle suratının ortasına vurdu. Bu kışkırtmak sayılır mı?"

Herkes yüksek sesle güldü.

Wulfric şaşkın şaşkın bakınıyordu. Benim oğlumun hayatı tehlikedeyken, insanlar nasıl böyle eğlenebiliyorlar dermiş gibiydi.

Ralph'ın endişeleri daha da artmıştı. Jüri sözcüsünde iş yoktu.

Tanıklık etmek için Sam kürsüye çağrıldı. Ralph genç adamın, Wulfric'e konuşurken daha çok benzediğine dikkat etti. Başını eğmesi, elinin bir hareketi hemen Wulfric'i çağrıştırıyordu. Sam, Jonno'ya ertesi sabah konuşmalarını teklif ettiğini, buna karşılık Jonno'nun ayaklarına pranga vurmaya çalıştığını anlattı.

Ralph yavaş bir sesle yargıca: "Bunlar hiçbir şeyi değiştirmez." dedi. "Korkmuş ya da kışkırtılmış olması, ertesi gün görüşmeyi teklif etmiş olması... bir alay saçma sapan laf."

Sir Lewis hiçbir şey söylemedi.

Ralph: "Gerçek ortada." dedi.

"O bir kaçak ve kendisini geri götürmeye gelen adamı öldürdü."

"Evet, kesinlikle öldürmüş."

Sir Lewis son derece ihtiyatlı konuşmuştu. Ralph yine tatmin olmamıştı. Jüri Sam'i sorgularken Ralph da dinleyicileri izliyordu. Merthin, karısı Caris'le birlikte kalabalığın arasındaydı. Rahibe olmadan önce Caris modaya uygun giyinmekten çok hoşlanırdı, yeminini bozduktan sonra yine eski havasını bulmuştu. Bu gün, iki zıt renk, mavi ve yeşil kumaştan yapılmış bir elbise giymiş, üzerine de Kingsbridge kırmızısı kumaştan, kenarları kürkle süslenmiş bir pelerin atmıştı. Başında da yuvarlak, küçük bir şapka vardı. Ralph, Caris'in Gwenda'nın çocukluktan beri arkadaşı olduğunu, Thomas Langley'in iki silahşörü öldürdüğünü gördükleri gün de yanlarında olduğunu anımsadı. Merthin ve Caris, Gwenda adına Sam'e iyi davranılmasını umuyorlardı.

Benim bu işle ilgim olduğunu düşünmüyorlardır herhalde diye düşündü Ralph.

Caris'ten sonra başrahibe olan Rahibe Joan da mahkeme salonundaydı çünkü Outhenby vadisi kadınlar manastırının malıydı ve dolayısıyla Sam'in yasadışı işverenleri durumundaydı. Ralph, Joan'ın da sanıkla birlikte yargılanması gerektiğini düşünüyordu ama gözleri karşılaştığında Joan ona suçlarcasına baktı, cinayetin kendisinden çok Ralph'ın hatası olduğunu düşünüyormuş gibiydi.

Kingsbridge Başrahibi, henüz ortada yoktu. Sam, Başrahip Philemon'un yeğeniydi, ama Philemon, bir katilin dayısı olduğuna fazla dikkat çekmek istemiyordu. Bunca yıldır Philemon sade-

ce bir kez kız kardeşini koruyucu bir tutum içinde olmuştu. Ralph hatırlıyordu, ama zaman içinde unutulup gitmişti. Sam'in büyük babası kötü şöhretli Joby de oradaydı. Bembeyaz saçlı, beli bükülmüş, dişsiz, yaşlı bir adamdı artık. Neden buraya gelmişti? Yıllardır Gwenda'yla araları açıktı ve torununa düşkün bir dede olduğu söylenemezdi. Muhtemelen herkes mahkemeye iyice dalmışken keselerinden para çalmaya gelmişti.

Sam yerine oturdu. Sir Lewis kısa konuştu. Olayı özetleme biçimi Ralph'ı memnun etmişti.

"Sam Wigleigh bir kaçak mıydı?" diye sordu.

"Jonno Reeve'in onu tutuklama yetkisi var mıydı? Sam Jonno'yu küreğiyle mi öldürdü? Eğer bu üç sorunun cevabı 'evet' ise Sam cinayetten suçludur."

Ralph hem şaşırmış hem de rahatlamıştı. Sam'in tahrik edildiği saçmalığından hiç bahsetmemişti. Ne de olsa sağlam adamdı yargıç.

"Kararınız nedir?" diye sordu yargıç.

Ralph Wulfric'e baktı. Adam yıkılmıştı. Bana karşı gelenlerin sonu budur diye düşündü Ralph ve keşke bunu yüksek sesle söyleyebilseydim diye geçirdi aklından.

Wulfric onunla göz göze geldi. Ralph de Wulfric'in ne düşündüğünü anlamak için gözlerini ona dikmişti. Neler hissediyordu acaba? Ralph Wulfric'in gözlerindeki duygunun "korku" olduğunu görmüştü. Wulfric daha önce Ralph'dan hiç korkmamıştı ama şimdi tükenmişti. Oğlu ölecekti ve bu onu perişan etmişti.

Wulfric'in korku dolu gözlerini görmek Ralph'ın bütün varlığını tam bir tatmin duygusuyla doldurmuştu. Sonunda seni ezdim, diye düşündü, yirmi dört yıl da geçse seni ezdim sonunda. Nihayet sen de korktun işte.

Jüri toplandı; jüri başkanı diğerleriyle tartışıyor gibiydi. Ralph sabırsızlıkla onları izliyordu. Yargıcın söylediklerinden sonra herhangi bir şüpheleri kalmış olabilir miydi? Ama jürilere güven olmazdı. Bu aşamadan sonra işler ters gitmezdi herhalde diye düşündü Ralph, gidebilir miydi yoksa?

Bir karara varmış gibi görünüyorlardı, ama kararın ne olduğunu tahmin edemiyordu. Sözcü ayağa kalktı.

"Sam Wigleigh'i cinayetten suçlu bulduk."

Ralph gözlerini eski düşmanına dikmişti. Wulfric göğsüne bıçak saplanmış gibiydi. Yüzü bembeyaz oldu ve acıyla gözlerini kapattı. Ralph zafer gülümsemesini zorlukla bastırabildi.

Sir Lewis, Ralph'a döndü ve Ralph gözlerini Wulfric'den güçlükle ayırarak ona baktı.

"Karar hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye sordu yargıç.

"Anladığım kadarıyla tek bir seçenek vardı zaten."

Sir Lewis başını salladı.

"Jüri af tavsiyesinde bulunmadı."

"Bir kaçağın kâhyayı öldürüp paçasını kurtarmasını istemiyorlar."

"En yüksek ceza, öyleyse?"

"Elbette."

Yargıç salona döndü. Ralph gözlerini Wulfric'e kilitlemişti yine. Ondan başka herkes Sir Lewis'e bakıyordu.

Yargıç: "Sam Wigleigh kâhyanın oğlunu öldürdün ve bu yüzden ölüme mahkûm edildin. Yarın, şafakta Shiring pazar meydanında asılacaksın. Tanrı ruhunu huzura kavuştursun."

Wulfric sendeledi. Küçük oğlu kolundan yakalayarak ayakta durmasına yardım etti. Aksi halde yere düşecekti. Bırak düşsün demek istedi Ralph, işi bitti nasılsa.

Ralph Gwenda'ya baktı. Sam'in elini tutuyor ama Ralph'a bakıyordu. Yüzündeki ifade şaşırtıcıydı. Ralph, üzüntü, gözyaşı, haykırma, isteri nöbetleri bekliyordu. Oysa Gwenda gözlerini dikmiş Ralph'a bakıyordu. Gözlerinde nefret ve dikkat çekici başka bir şey daha vardı: meydan okuma. Kocasının aksine Gwenda yıkılmamıştı. Davanın bittiğine inanmıyordu.

Ralph onun daha bütün kozlarını oynamamış gibi durduğunu fark etti.

84

Sam götürülürken Caris gözyaşlarına boğuldu. Ama Merthin üzüntüden ölüyormuş gibi yapmadı. Bu, Gwenda'nın trajedisiydi ve Wulfric için gerçekten çok üzülmüştü. Bununla beraber, dün-

yanın geri kalanı için Sam'in asılacak olması o kadar da kötü bir şey değildi. Jonno Reeve yasaları uyguluyordu. Kötü bir yasa, adaletsiz bir yasa, baskıcı bir yasa olabilirdi ama bu Sam'e Jonno Reeve'i öldürme hakkı vermezdi. Sonuçta Nate Reeve'in oğlu merhametsizce elinden alınmıştı. Kimsenin Nate'i sevmiyor olması bu gerçeği değiştirmezdi.

Mahkeme salonuna yargılanmak üzere bir hırsız getirildi. O zaman Merthin ve Caris salondan çıkarak hana gittiler. Merthin şarap ısmarladı ve Caris'in bardağını doldurdu. Bir dakika sonra Gwenda geldi oturdukları yere.

"Şimdi öğlen." dedi. "Sam'i kurtarmak için on sekiz saatimiz var."

Merthin şaşkınlıkla baktı.

"Ne öneriyorsun?"

"Ralph'ı, Sam'i affetmesi için Kral'a başvurmaya ikna etmeliyiz."

Hiç olacak bir işe benzemiyordu.

"Nasıl ikna edeceksin Ralph'ı?"

"Ben kesinlikle edemem." dedi Gwenda. "Ama sen edebilirsin."

Merthin köşeye sıkışmıştı. Sam'in affedilmeyi hak ettiğine inanmıyordu. Öte yandan yalvaran bir anneyi reddetmek çok zordu.

"Senin adına, kardeşimin işine daha önce bir kez daha karışmıştım, hatırlıyor musun?"

"Elbette." dedi Gwenda.

"Wulfric'in babasının mirasını elde edememesi konusundaydı."

"Beni reddetti."

"Biliyorum. Ama yine denemek zorundasın."

"Bu işi becerebileceğimi hiç sanmıyorum."

"Senden başka kimi dinler ki?"

Doğruydu. Merthin'in küçücük bir şansı vardı, başkalarının hiç yoktu.

Caris Merthin'in gönülsüz olduğunu görebiliyordu, bu yüzden ağırlığını Gwenda'dan yana koydu.

"Lütfen, Merthin." dedi. "Eğer söz konusu Lolla olsaydı ne hissederdin?"

Tam, kızlarının kavgaya karışmayacağını söyleyecekti ki Lolla'nın durumunun da çok farklı olmadığını hatırladı. İçini çekti.

"Bence boşuna çaba." dedi. Caris'e baktı. "Ama senin hatırın için yapacağım."

Gwenda: "Neden şimdi gitmiyorsun?" dedi. "Çünkü Ralph hâlâ mahkeme salonunda."

"Neredeyse yemek zamanı. Bitirmek üzeredirler. Siz özel odada bekleyin."

Gwenda'nın azmine hayran olmamak elde değildi.

"Peki." dedi.

Salondan çıkıp hanın arkasından dolaştı. Yargıcın özel odasının kapısında bir nöbetçi duruyordu.

"Ben Kont'un kardeşiyim." dedi Merthin nöbetçiye. "Kingsbridge Halk Meclisi başkanıyım."

"Evet Başkan, sizi tanıyorum." dedi nöbetçi. "İçerde bekleyebilirsiniz."

Merthin küçük odaya girdi ve bir yere oturdu. Kardeşinden bir iyilik istemekten çok rahatsız oluyordu. Asla birbirlerine yakın iki kardeş olmamışlardı. Uzun yıllar önce Ralph Merthin'in tanıyamayacağı kadar değişmişti. Merthin Annet'e tecavüz eden, Tilly'yi öldüren adamı tanımıyordu. Merthin'in "kardeşim" dediği çocuktan, böyle bir adamın çıkması imkânsız gibiydi. Anne ve babaları öldüğünden bu yana resmi olaylar dışında karşılaşmıyorlardı hiç, o zaman bile çok az konuşuyorlardı. Şimdi akrabalıklarını bir iyilik istemek için kullanmak zoruna gidiyordu. Bunu Gwenda için asla yapmazdı ama Caris için yapmak zorundaydı.

Çok beklemedi. Birkaç dakika sonra yargıç ve Kont içeri girdiler. Merthin, kardeşinin -Fransa'daki savaşlardan birinde aldığı yaranın sebep olduğu- topallamasının yaşlandıkça daha da arttığını fark etti.

Sir Lewis Merthin'i tanıdı, el sıkıştılar, Ralph da aynısı yaptı ve müstehzi bir edayla: "Kardeşimin ziyareti, çok ender nail olduğumuz bir onur."

Haksız bir sitem değildi, Merthin bir baş eğmesiyle kabul ettiğini belirtti.

"Üstelik senden bir iyilik yapmanı rica etmekle görevlendirildim."

"Senin ne iyiliğe ihtiyacın var ki? Birini mi öldürdün?"

"Henüz değil."

Sir Lewis kıkırdadı.

Ralph: "Öyleyse sorun ne?" dedi.

"Sen ve ben Gwenda'yı çocukluğumuzdan beri tanırız."

Ralph başını salladı.

"Senin yaptığın şu okla, köpeğini vurmuştum."

Merthin o olayı unutmuştu. Ralph'ın nasıl bir adam olacağının ilk işaretiydi oysaki. Ama Merthin bunu şimdi anlıyordu.

"Bu hesabı kapatmak için ona bir iyilik borçlusundur belki."

"Bence Nate Reeve'in oğlu, kahrolası bir köpekten daha değerli. Ya sence?"

"Aksini söylemek istemedim. Sadece o zamanki zalimliğini, şimdi yücegönüllülükle dengeleyebilirsin demek istiyorum."

"Dengelemek mi?" diye sordu Ralph.

Sesindeki kızgınlık perde perde artıyordu. Merthin davayı kaybettiğini hemen anladı.

"Dengelemek mi?" Kırık burnuna dokunarak,

"Bunu neyle dengeleyeceğim?" Saldırgan bir tavırla parmağını Merthin'e doğru uzattı. "Sam'i neden asla affetmeyeceğimi sana söyleyeyim. Bugün mahkemede Wulfric'in yüzüne baktım, oğlu cinayet suçundan hüküm giyerken, yüzünde ne gördüm biliyor musun? Korku. O aşağılık köylü benden korkuyordu nihayet. Ehlileşmişti sonunda."

"Senin için bu kadar önemli mi bu adam?"

"O korku dolu bakışı görmek için altı adam daha asardım."

Merthin'e kalsa çoktan vazgeçecekti ama Gwenda'nın üzüntüsünü hatırlayınca bir kez daha denemeye karar verdi.

"Onu yendiysen, amacına ulaşmışsın demektir, öyle değil mi?" diye devam etti. "Öyleyse bırak çocuğu gitsin. Kral'dan onu affetmesini iste."

"Hayır. Wulfric şu anda bulunduğu durumda kalsın istiyorum."

Merthin hiç gelmemiş olmayı diledi içinden. Ralph'a herhangi bir şey için baskı yapmaya çalışmak onu daha beter sinirlendiriyordu. Ralph'ın içindeki intikam arzusu ve kin Merthin'i şaşkına çevirmişti. Bir daha asla kardeşiyle konuşmak istemiyordu. Bu duy-

gu Merthin'e çok tanıdık geliyordu. Daha önce de Ralph'la aynı şeyleri yaşamıştı. Yine de nasıl bir adam olduğunu her fark edişinde yeniden şok oluyordu.

Merthin: "Eh, ben yapmam gerekeni yaptım. Denemek zorundaydım." dedi. "Hoşça kal."

Ralph neşeyle: "Şatoya, yemeğe gel." dedi. "Şerif şahane sofralar kuruyor. Caris'i de getir. Sohbet ederiz. Philippa artık benimle kalıyor, ondan hoşlanırdın değil mi?"

Merthin'in yemeğe filan gitmeye niyeti yoktu.

"Caris'le bir konuşayım." dedi.

Oysa Caris'in şeytanla yemek yemeyi tercih edeceğini biliyordu.

"Öyleyse görüşürüz."

Merthin kaçar gibi çıktı.

Salona döndü. Caris'le Gwenda ümitle onu bekliyorlardı. Başını iki yana sallayarak, "Elimden geleni yaptım." dedi.

"Çok üzgünüm."

Gwenda bunu bekliyordu. Hayal kırıklığına uğramış ama şaşırmamıştı. Önce Merthin kanalıyla şansını denemek zorunda olduğunu düşünmüştü. Kullanmayı planladığı son kozu çok ağır ve önemliydi.

Merthin'e baştan savma bir teşekkür ettikten sonra handan ayrıldı. Tepedeki şatoya yöneldi. Wulfric ve Davey varoşlarda, çeyrek peniye karınlarını doyurabilecekleri bir meyhaneye gitmişlerdi. Zaten Wulfric böyle işlerde hiç becerikli değildi. Gücü ve dürüstlüğü, Ralph ve onun gibi adamlarla pazarlık ederken hiçbir işe yaramıyordu.

Ayrıca Gwenda, Ralph'ı ikna etme planlarından kesinlikle Wulfric'e söz etmek niyetinde değildi.

Yokuş yukarı çıkarken arkasından at sesleri duydu ve döndü. Ralph, maiyeti ve yargıçtı gelenler. Gwenda kenara çekilip dik dik Ralph'a baktı, önünden geçerken göz göze gelmek istiyordu. Böylece onu görmeye geldiğini tahmin edebilirdi.

Birkaç dakika sonra, şatonun bahçesine girdi ama şerifin evine giriş kapalıydı. Ana binanın girişine yöneldi ve oradaki görevliye: "Benim adım Gwenda Wigleigh." dedi.

"Lütfen Kont Ralph'a kendisiyle özel olarak görüşmek istediğimi söyler misiniz?"

"Tabii, tabii." dedi polis müdürü.

"Şöyle bir etrafına bak, bütün bu insanlar Kont'u, yargıcı ya da şerifi görmek için bekliyorlar."

Avluda yirmi otuz kişi, bazılarının ellerinde parşömen rulolarıyla bekleşiyorlardı.

Gwenda, oğlunu asılmaktan kurtarmak için korkunç bir risk almaya hazırdı ancak şafaktan önce Ralph'la konuşmayı başaramazsa hiçbir şansı kalmayacaktı.

"Ne kadar?" dedi müdüre.

Adam biraz daha saygıyla baktı Gwenda'ya. "Sizinle görüştüreceğime garanti veremem."

"Ona benim ismimi ver yeter."

"İki şilin. Yirmi dört gümüş peni."

Çok paraydı. Ama Gwenda bütün birikimlerini kesesine doldurmuştu. Ancak parayı hemen vermeye niyeti yoktu.

"Adım neydi?"

"Bilmiyorum."

"Şimdi söyledim. Şimdiden adımı hatırlamıyorsun, Kont Roland'a ne diyeceksin peki?"

Adam omuzlarını silkti.

"Yine söyle adını."

"Gwenda, Wigleigh'den."

"Peki, kendisine söyleyeceğim."

Gwenda elini kesesine daldırdı, bir avuç küçük gümüş para çıkardı ve yirmi dört tanesini ayırdı. Bir işçinin dört haftalık ücretiydi bu para. Bu parayı kazanmak için canı çıkana kadar çalışmıştı. Şimdi bu tembel, kendini beğenmiş kapıcı neredeyse hiçbir şey yapmadan parasını istiyordu.

Adam elini uzattı.

Gwenda sordu: "Adım neydi?"

"Gwenda."

"Nereden geliyorum?"

"Wigleigh'den." dedi adam ve ekledi. "Bu sabahki katilin geldiği yer, değil mi?"

Gwenda parayı verdi.

"Kont mutlaka beni görmek isteyecektir."

Elinden geldiğince kendinden emin görünmek istiyordu.

Görevli paraları cebine koydu.

Gwenda avluya geri döndü. Parasını boşa harcadığından kuşkuluydu.

Bir dakika sonra, geniş omuzlarının üstünde küçücük kafasıyla tanıdık bir yüz gördü. Alan Fernhill. Küçük de olsa bir şanstı. Alan ahırlardan, salona geçiyordu. Öteki istek sahipleri kendisini tanımamışlardı. Gwenda, önünü kesti.

"Merhaba Alan." dedi.

"Sir Alan oldum artık."

"Tebrikler. Ralph'a onu görmek istediğimi söyler misin?"

"Ne için olduğunu sormaya gerek yok sanırım."

"Özel görüşmek istediğimi söyle."

Alan tek kaşını kaldırdı.

"Hakaret olarak alma ama o zaman genç bir kızdın. Şimdi yirmi yaş daha ihtiyarladın."

"Bıraksak da o karar verse, ne dersin?"

"Gayet tabii."

Hakaret eder gibi sertti.

"Bell'deki o öğleden sonrayı hiç unutamadığını biliyorum."

Alan da oradaydı. Gwenda'nın elbiselerini çıkarmasını izlemiş, çıplak vücuduna dikmişti gözlerini. Yatağa yürüdüğünü ve şiltenin üstünde diz çöktüğünü de görmüştü. Ralph, Gwenda'nın arkadan görünüşünün daha güzel olduğunu söylediğinde terbiyesizce gülmüştü.

İçinden yükselen isyanı ve utancı gizlemeye çalışarak: "Ben de hatırlayacağını umuyordum." dedi.

Elinden geldiğince soğukkanlı görünmek istiyordu. Öteki istek sahipleri Alan'ın önemli biri olduğunu anlamışlardı. Etraflarında toplanmaya başladılar; konuşuyor, yalvarıyor, bir şeyler istiyorlardı. Alan hepsini iterek yol açtı ve salona girdi.

Gwenda bir köşeye yerleşip beklemeye başladı.

Bir saat sonra, Ralph'ın kendisini yemekten önce görüp görmeyeceği kesinleşmişti. Gwenda çok çamurlu olmayan bir yer buldu, sırtını taş bir duvara yaslayarak oturdu, gözlerini sarayın giriş kapısından ayırmıyordu.

İki saat geçti, sonra üçüncüsü... Asilzadelerin yemeği bazen bütün öğleden sonra sürerdi. Gwenda, bu kadar uzun süre ne yiyip içtiklerini merak ediyordu. Nasıl patlamıyorlardı?

Bütün gün ağzına bir lokma koymamıştı, açlık hissetmeyecek kadar gergindi.

Gri bir nisan günüydü. Hava kararmaya başlamıştı bile. Gwenda buz gibi toprağın üstünde titriyor ama oturduğu yerden kımıldamıyordu. Bu onun son şansıydı.

Hizmetçiler bahçeye çıkıp avlunun etrafındaki meşaleleri yaktılar. Pencerelerin bazılarında da ışıkların yandığı görülüyordu. Gece oldu. Gwenda şafağa kadar yaklaşık on iki saat kaldığını hesapladı. Yerde otururken, şatonun bodrumundaki zindanlardan birinde kalan Sam'i düşündü. Üşüyor muydu acaba? Gözyaşlarını tutmaya çalıştı.

Daha her şey bitmedi dedi kendi kendine ama cesareti giderek zayıflıyordu. En yakın meşaleyle arasına uzun boylu bir şekil girdi birden. Başını kaldırdı, Alan'dı. Yüreği ağzına geldi.

"Benimle gel." dedi Alan.

Gwenda ayağa fırlayarak sarayın giriş kapısına yöneldi.

"Oradan değil."

Soru sorar gibi adama baktı Gwenda.

"Özel olarak demiştin, öyle değil mi?" dedi Alan.

"Seni Kontes'le paylaştığı odada görmek istemedi, bu taraftan."

Gwenda, Alan'ı takip ederek ahırların yanındaki küçük bir kapıdan girdi. Alan onu bir sürü kapıdan geçirip dar bir merdivenden yukarı çıkardı. Dar bir yatak odasının kapısını açtı. Gwenda içeri girdi. Alan kapıyı dışardan kapattı.

Bir karyolanın neredeyse tamamen doldurduğu alçak tavanlı bir odaydı. Ralph iç çamaşırlarıyla pencerenin önünde duruyordu. Çizmeleri ve bütün dış giyimleri yerde bir yığın halinde duruyorlardı. Suratı içkiden kıpkırmızı olmuştu, ama sözleri açık ve netti.

"Elbiselerini çıkart." dedi o günkü gibi gülümseyerek.

Gwenda: "Hayır!" dedi.

Ralph şaşırmıştı.

"Elbiselerimi çıkartmayacağım."

"Öyleyse neden Alan'a benimle özel olarak görüşmek istediğini söyledin?"

"Sen de, seninle sevişmek istediğimi sandın."

"Ama, eğer öyle değilse... neden buradasın?"

"Kral'dan Sam'in bağışlanmasını istemen için sana yalvarmaya geldim."

"Yani kendini teklif etmiyor musun bana?"

"Neden edecekmişim? Daha önce bir kez etmiştim ama sen sözünde durmadın. Anlaşmayı bozdun. Ben sana vücudumu verdim ama sen kocamın topraklarını vermedin."

Hissetiği nefretin sesinden anlaşılmasına aldırış ettiği yoktu.

"Yine aynısını yaparsın. Sen de şerefin zerresi yok. Tıpkı babam gibisin."

Ralph'ın rengi değişti. Bir konta kendisinin güvenilir biri olmadığını söylemek büyük hakaretti; hele onu ormanda sincaplara tuzak kuran topraksız bir işçiyle kıyaslamak daha da büyük hakaretti. Öfkeyle sordu.

"Beni böyle mi ikna edeceğini sanıyorsun?"

"Hayır. Ama sen affı bir şekilde sağlayacaksın."

"Neden?"

"Çünkü Sam senin oğlun."

Ralph bir an ona baktı.

"Hah!" dedi kibirli bir tavırla.

"Sanki ben de buna inandım."

"O senin oğlun." diye tekrarladı Gwenda.

"Bunu ispat edemezsin."

"Hayır, edemem." dedi.

"Ama Sam'in doğumundan dokuz ay önce seninle Kingsbridge'de yattığımı biliyorsun. Doğru, Wulfric'le de yattım. Öyleyse gerçek babası kim? Çocuğa bir bak. Wulfric'in bazı hareketleri onda da var, ama bunları yirmi iki yıl boyunca görerek öğrendi. Ama görünüşüne bir bak."

Gwenda, Ralph'ın yüzünde düşünceli bir ifadenin belirdiğini gördü ve söylediği bir şeyin önemli bir noktaya dokunduğunu hissetti.

"Her şeyden önce karakterini düşün." dedi.

"Mahkemede tanıkları dinledin. Sam Wulfric'in yapacağı gibi, Jonno'yla sadece dövüşmekle kalmadı. Önce yere serip sonra ayağa kalkması için elini uzatmadı. Böylesi Wulfric'in tarzı olurdu. Wulfric güçlüdür, çabuk sinirlenir ama çok yumuşak kalplidir. Sam öyle değil. Sam, Jonno'ya kürekle vurdu, öyle bir vuruştu ki herhangi bir adamı baygın yere düşürürdü, sonra Jonno yere düşmeden Sam ona yeniden vurdu, eskisinden daha sert, oysa Jonno zaten karşılık verecek durumda değildi; Jonno'nun iki büklüm bedeni yere değmeden Sam ona üçüncü kez vurdu. Eğer Oldchurch'lü köylüler Sam'in üstüne atlayıp onu engellemeseydiler, o kanlı kürekle, Jonno'nun beynini dağıtana kadar vurmaya devam edecekti. Sam, Jonno'yu öldürmek istedi."

Gwenda ağladığını fark etti, koluyla gözyaşlarını sildi.

Ralph dehşetle Gwenda'ya bakakalmıştı.

"Ondaki bu öldürme içgüdüsü nereden geliyor sence Ralph?" dedi.

"Kendi kara yüreğine bak. Sam senin oğlun. Ve Tanrı beni bağışlasın benim de oğlum."

Gwenda gittikten sonra Ralph küçük odadaki yatağın üzerine oturdu. Gözlerini mumun alevine dikmişti. Bu olabilir miydi? Eğer işine öyle geliyorsa Gwenda rahatlıkla yalan söylerdi. Ona bu konuda pek güvenilmezdi. Ama Sam, Wulfric'in olduğu kadar kendisinin de olabilirdi. İkisi de Gwenda'yla dönüm noktası olabilecek bir zamanda yatmışlardı. Gerçeği tam olarak bilmek olanaksızdı.

Sam'in kendi çocuğu olabileceği ihtimali bile Ralph'ın içini korkuyla doldurdu. Kendi oğlunu mu asmak üzereydi? Wulfric için tasarladığı korkunç ceza, kendi başına geliyor olabilirdi.

Gece olmuştu bile. İdam şafakta yapılacaktı. Ralph'ın karar vermek için fazla zamanı yoktu.

Mumu alarak küçük odadan çıktı. Şehvetli arzularını tatmin etmeye niyetlenmişti bu odada. Onun yerine hayatının şokunu yaşamıştı.

Binadan dışarı çıktı, avluyu geçip hücrelerin bulunduğu yere yöneldi. Binanın bodrum katında, şerif yardımcılarının ofisleri vardı. İçeri girdi ve nöbetçiyle konuştu.

"Katil Sam Wigleigh'i görmek istiyorum."

"Emredersiniz Lordum." dedi gardiyan. "Size yolu göstereyim."

Elinde bir lamba, Ralph'ı bitişikteki odaya götürdü.

Yerde bir ızgara ve içerde kötü bir koku vardı. Ralph, ızgaradan aşağı baktı. Hücre üç dört metre derinliğinde, duvarları taş, zemini pis bir yerdi. İçinde herhangi bir eşya yoktu. Sam, sırtını duvara dayayarak yere oturmuştu. Yanında tahta bir sürahi içinde su vardı. Yerdeki küçük delik tuvalet olarak kullanılıyor olmalıydı. Sam yukarı doğru baktı, sonra gözlerini umursamaz bir tavırla başka bir yere çevirdi.

"Aç!" dedi Ralph.

Gardiyan, ızgaranın kilidini bir anahtarla açtı. Izgara bir rezenin etrafında dönerek açıldı.

"Aşağı inmek istiyorum."

Gardiyan şaşırmıştı ama bir kontla tartışmaya cüret edemezdi. Duvara dayalı merdiveni alarak hücreye indi.

"Dikkatli olun lütfen, efendim." dedi sinirle. "Unutmayın bu alçağın kaybedeceği hiçbir şey yok."

Ralph, elinde mumla merdivenden aşağı indi. İçerisi iğrenç kokuyordu, ama onun aldırdığı yoktu. Sonunda merdivenin bitimine ulaştı ve döndü.

Sam öfkeyle ona baktı ve sordu: "Ne istiyorsun?"

Ralph da ona bakıyordu. Çömeldi, elindeki mumu Sam'in yüzüne tuttu. Aynaya baktığı zaman gördüğü yüzle karşılaştırıyordu.

"Neler oluyor?"

Sam Ralph'ın ısrarlı bakışlarından korkmuştu.

Ralph cevap vermedi. Sam onun oğlu muydu? Olabilir diye düşündü. Rahatlıkla olabilirdi. Sam yakışıklı bir çocuktu, Ralph'ın gençliğinde yakışıklı olduğu söylenirdi. Burnu kırılmadan önce...

Duruşma sırasında Ralph, Sam'in yüzündeki bir şeylerin birilerini çağrıştırdığını fark etmiş ama kim olduğunu çıkaramamıştı. Şimdi hafızasını zorluyor, Sam'in kimi hatırlattığını bulmaya çalışıyordu. Bu düz burun, koyu renk gözler, kızların bile kıskandığı gür saçlı başı...

Sonra birden buldu.

Sam, Ralph'ın annesine, merhum Lady Maud'a benziyordu.

"Aman Tanrım!" dedi fısıltıyla.

"Ne?"

Sam'in sesi korkusunu yansıtıyordu.

"Ne var?"

Ralph bir şey söylemek zorundaydı.

"Senin annen..." diye başladı, sonra vazgeçti.

Boğazı heyecandan kurumuş, sözcükler zorlukla çıkıyordu ağzından. Yeniden denedi.

"Annen, senin için yalvarmaya geldi... Çok dokunaklı konuştu."

Sam ihtiyatlı bir şekilde bekliyor, hiçbir şey söylemiyordu. Ralph'ın kendisiyle alay etmek için geldiğini düşünüyordu.

"Söyle bakalım." dedi Ralph. "Jonno'ya kürekle vurduğunda... gerçekten onu öldürmek mi istemiştin? Gerçeği söyleyebilirsin, korkacak bir şey kalmadı artık."

"Elbette onu öldürmek istedim." dedi Sam. "Beni içeri tıkmaya uğraşıyordu."

Ralph başını salladı.

"Ben de olsam aynı şeyi hissederdim." dedi.

Durakladı, sözleri Sam de yineledi.

"Ben de olsam aynı şeyleri hissederdim."

Ayağa kalktı, merdivene yürüdü, bir an durakladı ve mumu yere, Sam'in yanına bıraktı. Sonra yukarı çıktı.

Gardiyan ızgarayı yerine yerleştirerek kilitledi.

Ralph: "İdam olmayacak. Mahkûm bağışlanacak. Şerifle hemen konuşacağım." dedi.

Odadan çıkarken gardiyan hapşırdı.

85

Caris ve Merthin Shiring'den Kingsbridge'e döndüklerinde Lolla kayıplara karışmıştı.

Uzun süredir yanlarında çalışan Arn ve Em, bahçe kapısında bekliyorlardı. Sanki bütün gün oradaymış gibiydiler. Em konuşmaya başladı ama hıçkırıklara boğuldu; bu yüzden olanları Arn anlatmak zorunda kaldı.

"Lolla'yı bulamıyoruz." dedi. Aklı başından gitmiş gibiydi.

"Nerede olduğunu bilmiyoruz."

Merthin, anlamadı önce.

"Yemek zamanı döner nasıl olsa." dedi.

"Kendini bu kadar perişan etme Em."

"Ama dün gece de gelmedi eve, önceki gece de." dedi Arn.

İşte o zaman Merthin ne demek istediklerini anladı. Lolla kaçmıştı. Bir korku dalgası, kış ayazı gibi tenini ürpertti, kalbini sıkıştırdı. Daha on altı yaşındaydı. Mantıklı düşünemiyordu şu an. Sadece, yetişkinlikle çocukluğun arasında, koyu kahverengi derin gözleri, annesinden miras duyarlı ağzı, etrafına güven vermek için sergilediği sahte neşesiyle güzel kızı gözlerinin önünde canlanmıştı.

Aklını başına topladığında, nerede hata yaptığını sordu kendi kendine. Beş yaşından beri Lolla'yı birkaç günlüğüne Arn ve Em'e emanet ediyordu, hiçbir sorun olmamıştı şimdiye kadar. Bir şeyler mi değişmişti?

İki hafta önce, Paskalya pazarından bu yana onunla hemen hemen hiç konuşmamıştı. O gün kızını White Horse'un önünden, kolundan tutarak, kötü şöhretli arkadaşlarının yanından çeke çeke uzaklaştırmıştı. Bütün aile yemeğe oturduklarında, yukarda, odasında somurtup oturmuş, Sam tutuklandığı zaman bile dışarı çıkmamıştı. Daha sonra, Caris'le Merthin onu öperek Shiring'e gitmek için ayrıldıklarında bile hâlâ küstü.

Suçluluk duygusu içini acıttı Merthin'in. Ona çok sert davranmış, kendinden uzaklaştırmıştı. Acaba Silvia'nın ruhu onu izliyor ve kızlarına sahip çıkamadığı için kendisini suçluyor muydu?

Lolla'nın kötü şöhretli arkadaşları aklına geldi yine.

"Bu işin arkasında mutlaka Jake Riley denen o herif var." dedi. "Onunla konuştun mu Arn?"

"Hayır efendim."

"Hemen gidip onu bulsam iyi olur."

"Nerede oturduğunu biliyor musun?"

"St.Paul Kilisesi'nin arkasındaki balıkçının bitişiğinde yaşıyor."

Caris: "Ben de seninle geliyorum." dedi Merthin'e.

Gerisingeri köprüyü geçtiler ve batıya yöneldiler. St.Paul bölgesinde, sahilde birçok endüstriyel bina ve depolar kurulmuştu: mezbahalar, deri tabakhaneleri, tahıl değirmenleri ve Kingsbridge kırmızısı icat olduğundan beri eylül mantarları gibi biten boyama atölyeleri... Merthin evlerin alçak çatılarının üzerinden görülen St.Paul Kilisesi'nin kalın ve kısa kulesine doğru yürüdü. Balıkçı dükkânını kokusundan buldu ve yanındaki büyük, köhne evin kapısını çaldı.

Kapıyı, vebadan ölen, götürü işler yapan marangoz Sal Sawyer'ın zavallı karısı açtı.

"Jake buraya arada bir uğrar başkan." dedi kadın.

"Bir haftadır ben de görmedim. Kirayı ödediği sürece her istediğini yapabilir. Beni ilgilendirmez."

Caris: "Buradan giderken Lolla da yanında mıydı?" dedi.

Sal, Merthin'den çekiniyormuş gibi: "Ben dedikodu sevmem." dedi.

Merthin: "Lütfen, bütün bildiklerinizi bana anlatın. Dayanabilirim."

"Lolla hep onunla birlikte. Jake'in her istediğini yapıyor. Bundan fazla bir şey söyleyemem. Eğer Jake'i bulursanız kızınız da yanındadır."

"Nereye gitmiş olabilirler, bir fikriniz var mı?"

"Jake bana bir şey anlatmaz."

"Bilen birini tanıyor musunuz?"

"Lolla'dan başka hiçbir arkadaşını buraya getirmez. Ama arkadaşlarının çoğunlukla White Horse'a takıldıklarını biliyorum."

Merthin başını eğdi, "Oraya bakalım bir, teşekkür ederim Sal." dedi.

"Bence keyfi yerindedir." dedi Sal. "Sadece zor bir dönem geçiriyor."

"Umarım öyledir."

Merthin ve Caris, geldikleri yoldan geriye, köprünün yanında, nehir kıyısındaki White Horse'a döndüler. Merthin, vebanın en dehşetli günlerinde ölmek üzere olan Davey Whitehorse'un bütün biralarını dağıttığı gün tanık olduğu toplu orgazm çılgınlığını anımsadı. O olaydan sonra dükkân birkaç yıl boş kalmıştı ama şimdi yine çok iş yapan bir meyhane olarak çalışıyordu. Merthin burasının neden bu kadar popüler olduğunu anlamıyordu. Odaları kalabalık ve pisti, sık sık kavga çıkıyordu. Aşağı yukarı her yıl birisi öldürülüyordu.

Duman içinde bir salona girdiler. Henüz öğleden sonraydı ama daha şimdiden sıralara her kesimden bir sürü ayyaş dolmuştu bile.

Küçük bir grup bir tavlanın etrafına toplanmıştı; masanın üzerindeki birkaç gümüş peni yığını, burada aynı zamanda sonuçlar üzerine bahis de oynatıldığını gösteriyordu. Kırmızı yanaklı fahişe Joy, bir ümitle yeni gelenlere baktı, kim olduklarını görünce sıkıntıyla yine yerine oturdu. Bir köşede adamın biri bir kadına pahalı görünüşlü bir palto gösteriyordu, muhtemelen satmaya çalışıyordu. Ama Merthin'i görür görmez, paltoyu aceleyle katlayıp ortadan kaldırdı. Merthin onun çalıntı mal olduğunu anlamıştı.

Mal sahibi Evan, geç bir öğlen yemeği niyetine kızarmış jambon yiyordu. Ayağa kalktı, ellerini tüniğine silerek, gergin bir sesle: "İyi günler Başkan, sizi burada görmek ne şeref. Size bira ikram edebilir miyim?"

"Kızım Lolla'yı arıyorum." dedi Merthin heyecanla.

"Bir haftadır görmüyorum." dedi Evan.

Merthin, Jake için Sal'in de aynı şeyleri söylediğini hatırladı.

"Jake Riley ile birlikte olabilir." dedi Evan'a.

"Evet, yakın arkadaş oldukları dikkatimi çekmişti." dedi Evan nezaketle. "O da aşağı yukarı aynı süredir ortalıkta görünmüyor."

"Nereye gittiğini biliyor musun?"

"Jake'in ağzı çok sıkıdır." dedi Evan.

"Buradan Shiring ne kadar uzaklıkta diye sorsan, kafasını sallasan, kaşlarını çatar, böyle şeylerin onu alakadar etmediğini söyler."

Fahişe Joy, konuşmalarını dinliyordu, söze karıştı. "Çok da eli açıktır." dedi. "Doğruya doğru."

Merthin sert sert baktı,

"Parayı nereden buluyor?"

"Atlardan." dedi Joy. "Köyleri dolaşarak tay alır sonra kasabalarda satar."

Merthin, herhalde dikkatsiz yolcuların atlarını çalıyordur diye düşündü.

"Şu anda yaptığı iş bu mu, at ticareti?"

Evan cevap verdi. "Aşağı yukarı. Panayır sezonu geliyor, stoklarını tamamlıyordur herhalde."

"Belki Lolla da onunla birlikte gitmiştir."

"Siz üzmek istemem Başkan ama öyleye benziyor."

"Beni üzen sen değilsin." dedi Merthin.

Başıyla bir veda işareti yaparak meyhaneden çıktı, Caris de arkasındaydı.

"Şu yaptığı işe bak." dedi öfkeyle. "Jake ile birlikte gitmiş. Herhalde büyük bir macera yaşadığını zannediyor."

"Korkarım ki haklısın." dedi Caris. "Umarım gebe kalmaz."

"Keşke en kötüsü o olsa."

Mekanik bir şekilde eve doğru yürüdüler. Köprüyü geçince Merthin yamacın en yüksek noktasında durdu, varoş evlerinin çatılarının üstünden arkadaki ormana doğru baktı. Küçük kızı oralarda bir yerlerde, karanlık bir at hırsızı ile birlikteydi ve onu korumak için elinden hiçbir şey gelmiyordu.

Merthin, ertesi sabah katedrale, yeni kuleyi kontrol etmeye gittiğinde bütün işin durdurulduğunu gördü.

"Başrahibin emri." dedi Thomas Merthin sorduğunda.

Thomas altmış yaşına gelmişti ve yaşını da gösteriyordu doğrusu. O dimdik ve asker gibi vücudu bükülmeye başlamıştı, yine de bölgeler arasında hiç durmadan dolaşıp duruyordu.

"Güney kanadında bir çökme olmuş." diye ekledi.

Merthin Normandiyalı, elleri boğum boğum yaşlı taş ustası Bartelmy French'e baktı. Bartelmy bir taşın üstünde oturmuş keskisini biliyordu. Başını sessizce hayır anlamında iki yana salladı.

"O çökme, yirmi dört yıl önceydi Rahip Thomas." dedi Merthin.

"Ah, evet, haklısın." dedi Thomas.

"Son zamanlarda hafızam eskisi kadar güçlü değil."

Merthin omzunu okşadı.

"Hepimiz yaşlanıyoruz."

Bartelmy: "Başrahip kuleye çıktı, eğer görmek istiyorsanız."

Merthin onu görmek istiyordu kesinlikle. Kuzey kanadına gitti, küçük bir kemerin altından geçti ve duvarın iç kısmındaki dar spiral merdivenlerden çıktı. Yeni kuleye geçerken taşların rengi fırtına bulutlarının koyu grisinden, sabah göğünün inci beyazına değişiyordu. Uzun bir merdivendi, kulenin yüksekliği neredeyse yüz metreyi geçmişti. Merthin alışmıştı tırmanmaya. On bir yıldır hemen her gün, her defasında daha fazla yükselen bir merdiven çıkıyordu. Bugünlerde oldukça şişmanlayan Philemon, koca gövdesini bu merdivenlerden yukarı sürüklemekte hayli zorluk çekiyor olmalıydı.

Tepeye yakın bir yerde Merthin büyük çarkın bulunduğu bölümden geçti. Tahtadan yapılmış, yaklaşık iki adam boyunda, taş, harç ve keresteyi yukarı çıkartmak için kullanılan sarmal bir mekanizmaydı bu. Kulenin tepeliği yerleştirildikten sonra da bu çark, yerinde kalacaktı, gelecek kuşaklar tamirat çalışmaları için bu düzeneği kullanabileceklerdi, ta ki kıyamet gününe kadar.

Kulenin tepesine çıktı sonunda, iğneleyici soğuk bir rüzgâr esiyordu; hava yer seviyesindekiyle kıyaslanamayacak kadar soğuktu burada. Kenarları korkuluklu bir yürüme yolu kulenin tepesinin iç kısmını dolanıyordu. Sekizgen boşluğun çevresinde, tepeyi yapacak olan taş ustaları için hazırlanmış iskeleler vardı. Kesilip şekillendirilmiş taşlar bir kenara üst üste konmuş, bir harç yığını tahta bir tezkere üzerinde boşu boşuna kuruyup, ziyan oluyordu.

Burada hiç işçi yoktu. Başrahip öteki tarafta, yanında Harold Mason bekliyordu. Koyu bir sohbete dalmışlardı ama Merthin'i görür görmez suçluluk duygusuyla hemen sustular. Merthin sesini duyurmak için rüzgâra doğru bağırdı.

"İnşaatı neden durdurdunuz?"

Philemon'un cevabı hazırdı.

"Planlarında bir sorun var."

Merthin Harold'a baktı.

"Bazılarının anlayamadığı bir şeyler var demek istiyorsun herhalde."

"Tecrübeli kişiler bunun yapılamayacağını söylüyor." dedi Philemon kibirle.

"Tecrübeli insanlar?"

Merthin tükürür gibi tekrarladı.

"Kingsbridge'de tecrübeli adam mı var? Hangisi bir köprü inşa etmiş? Hangisi Floransa'nın en büyük mimarıyla çalışmış? Kim Roma'yı, Avignon'u, Paris'i, Rouen'i görmüş. Herhalde Harold değil. Gücenme Harold ama sen Londra'ya bile gitmedin."

Harold: "Kalıp kullanmadan sekizgen bir kulenin inşa edilemeyeceğini ileri süren tek kişi ben değilim."

Merthin iğneleyici bir şeyler söylecekti ama vazgeçti. Philemon'un elinde bundan daha güçlü kozlar olmalıydı. Başrahip kesinlikle savaşmaya karar vermişti. Bu çok açıktı. Bu yüzden sadece Harold Mason'un fikirlerinden daha etkili bir silahı olmalıydı. Belki de meclis üyelerinin arasında bazı kişilerden destek bulmuştu, ama nasıl? Merthin'in kulesini imkânsız bulduklarını söylemeye hazırlanan öteki mimarlara da birtakım ödüller vaat edilmiş olmalıydı. Bu ödül inşaat işçileri olabilirdi.

"Neler oluyor?" dedi Philemon'a. "Ne yaptırmak istiyorsun?"

"Ne demek istediğini anlamıyorum."

"Alternatif bir projen var ve öyle anlaşılıyor ki Harold ve arkadaşlarına da bir şeyler vaat etmişsin. Ne binası bu?"

"Ne söylediğini bilmiyorsun sen?"

"Kendin için daha büyük bir saray mı? Yeni bir papazlar meclisi binası mı? Hastane olamaz, üç tane var zaten. Hadi, bana söyleyebilirsin. Tabii utanılacak bir şey değilse."

Philemon artık cevap vermek gereğini duydu.

"Keşişler, bir Meryem Ana şapeli yapılmasını istiyorlar."

"Ah!"

Şimdi anlaşılmıştı. Kutsal Bakire mezhebi giderek yayılıyordu. Kilise hiyerarşisi de bunu memnuniyetle kabul ediyordu. Çünkü Bakire Meryem ile ilgili alevlenen dindarlık, vebadan sonra insanları çok etkileyen şüphecilik ve Tanrı'ya isyan eğilimlerini dengeliyordu.

Birçok katedral ve kilise binanın en kutsal bölümü olarak kabul edilen doğu ucuna Tanrı'nın annesine adanmış küçük, özel bir şapel eklemişti. Merthin mimari açıdan görünüşlerini hiç beğenmiyordu. Kiliselerin çoğunda Meryem şapeli, sonradan akıl edilmiş alelusul kondurulmuş bir çıkıntı gibi duruyordu.

Philemon'un amacı neydi? Sürekli birilerine yağcılık yapıyordu. Onun hayat tarzıydı bu. Kingsbridge'de yapılacak Meryem şapeli kuşkusuz tutucu üst düzey kilise yöneticilerini çok memnun edecekti.

Philemon'un birilerine yaranmak için yaptığı ikinci hamleydi bu.

Paskalya'nın pazar gününde, katedralin kürsüsünden, cesetlerin kesilip biçilmesini lanetlemişti. Sanki bir kampanya başlatıyor diye düşündü Merthin. Ama asıl amacı neydi?

Merthin, Philemon'un niyetini tam olarak anlayana kadar daha fazla bir şey yapmamaya karar verdi. Lafı fazla uzatmadan çatıdan ayrıldı, merdivenlerden aşağı inmeye başladı.

Yemek saatinde Merthin eve döndü, bir dakika sonra da Caris geldi hastaneden.

"Rahip Thomas giderek kötüleşiyor." dedi Caris.

"Onun için yapılabilecek bir şey var mı?"

Caris başını salladı iki yana.

"Maalesef bunaklığın tedavisi yok."

"Güney kanadının göçtüğünü söyledi, sanki olay dün olmuş gibi."

"Tipik belirtiler. Uzak geçmişi hatırlıyor, ama bugün olanları bilmiyor. Zavallı Thomas, çok çabuk ilerliyor hastalığı. Neyse ki tanıdık bir mekânda. Manastırlar on yıllarca fazla değişmez. Günlük yaşantısı da her zamanki gibi sürüyor. Bunlar da onun için bir kolaylık tabii."

Pırasa ve naneyle pişmiş koyun budunun başına oturduklarında Merthin sabahki gelişmeleri anlattı. Caris ve Merthin, ikisi birden yıllardır Kingsbridge başrahipleri ile mücadele etmekteydiler, önce Anthony, sonra Godwyn, şimdi de Philemon. Bağımsız kasaba hakkının verilmesi başrahiplerin sürekli hükümranlığına son vermişti. Bağımsızlık sözleşmesi birçok konuda faydalı olmuş ancak Philemon karşı çıkmaktan vazgeçmemişti.

"Kulenin tepeliği konusunda fazla endişeli değilim." dedi Merthin. "Piskopos Henri, Philemon'un kararını, olayı duyar duymaz geçersiz kılacak ve kulenin inşaatının hemen yeniden başlamasını emredecektir. Henri İngiltere'deki en yüksek katedralin piskoposu olmak istiyor."

"Philemon da bunu biliyor olmalı." dedi Caris düşünceli bir şekilde.

"Belki de Meryem şapeli yapmak için sadece bir girişimde bulunmak istemiştir. Bu teşebbüsü için alkış toplarken, başaramamanın suçunu da başkasına yükleyecekti."

"Belki..." dedi Caris kuşkuyla.

Merthin'in aklında daha önemli bir soru vardı.

"Ama, asıl peşinde olduğu şey ne? Philemon'un yaptığı her şey, kendini önemli hissetme ihtiyacından kaynaklanıyordur mutlaka."

Caris son derece emin bir sesle: "Bence, bir terfi peşinde."

"Kafasındaki iş ne olabilir? Monmouth Başpiskoposu ölmek üzere; yoksa Philemon o makama mı göz dikti?"

"Bizim bilmediğimiz bir şeyler biliyor olmalı."

Daha fazla konuşamadan Lolla içeri girdi.

Merthin'in ilk tepkisi rahatlama oldu. O kadar güçlüydü ki bu duygu, gözleri yaşlarla doldu. Geri dönmüştü ve güvendeydi artık. Baştan aşağı süzdü kızını. Görünürde yarası beresi yoktu, yaylanarak yürüyordu ve yüzünde her zamanki gibi karamsar ve somurtkan bir ifade vardı.

Önce Caris konuştu.

"Döndün!" dedi. "Çok sevindim."

"Öyle mi?" dedi Lolla.

Her zaman Caris'in kendisini sevdiğine inanmıyormuş gibi davranıyordu. Merthin bunun farkında değildi ama Caris kuşkulanabilirdi, çünkü Lolla'nın annesi olmadığı için bu konuda çok duyarlıydı.

"İkimiz de çok sevindik." dedi Merthin. "Bizi çok korkuttun."

"Neden?" diye sordu Lolla.

Pelerinini bir askıya astı, gelip masaya oturdu.

"Gayet iyiydim ben."

"Ama biz bunu bilmiyorduk ve korkunç derecede endişelendik."

"Endişelenmeyin." dedi Lolla.

"Ben kendi başımın çaresine bakabilirim."

Merthin, sert bir karşılık vermemek için kendini zor tuttu.

"Ben o kadar emin değilim." dedi elinden geldiğince yumuşak bir sesle.

Caris, ortalığı yatıştırmak için söze karıştı.

"Nerelere gittin?" diye sordu. "İki haftadır uzaklardaydın."

"Değişik yerlere gittim."

Merthin sinirlenmeye başlamıştı.

"Bir iki örnek verir misin?"

"Mudeford, Crossing, Casterham, Outhenby."

"Ne yaptın oralarda?"

"Ne oluyor? Sorgulanıyor muyum? Bu sorulara cevap vermek zorunda mıyım?"

Caris, daha ileri gitmesini engellemek için elini Merthin'in koluna koydu. "Tehlikeli bir durumla karşılaşıp karşılaşmadığını öğrenmek istedik sadece."

Merthin, "Ayrıca ben kiminle seyahat ettiğini de öğrenmek istiyorum." dedi.

"Özel biriyle değil."

"Jake Riley olabilir mi?"

Lolla, omuzlarını silkti, şaşırmış görünüyordu.

"Evet." dedi, sanki önemsiz bir ayrıntıdan söz ediyormuş gibi.

Merthin, kızını affetmeye ve kucaklamaya hazırdı ama Lolla işini güçleştiriyordu. Normal bir sesle konuşmaya çalışarak,

"Jake ve sen nasıl uyudunuz?"

"O beni ilgilendirir." diye bağırdı Lolla.

"Hayır efendim!" Merthin de bağırdı.

"Beni de ilgilendirir, üvey anneni de. Gebe kalırsan bebeğine kim bakacak? Jake'in durulmaya, koca ve baba olmaya hazır olduğundan emin misin? Bu konuda onunla konuştun mu?"

"Benimle bir daha konuşma." diye haykırdı Lolla.

Sonra gözyaşlarına boğularak merdivenlerden yukarı çıktı.

Merthin: "Bazen, keşke hepimiz tek bir odada yaşasaydık diyorum. O zaman bizi böyle uyutamazdı."

"Ama hiç de yumuşak davranmadın." dedi Caris hafif bir sitemle.

"Ne yapmam gerekiyordu?" dedi Merthin. "Sanki yanlış hiçbir şey yapmamış gibi konuşuyor."

"Ama gerçeği biliyor kendisi. O yüzden ağlıyor."

"Canı cehenneme..."

Kapı vuruldu ve keşiş adayı başını içeri uzattı.

"Rahatsız ettiğim için bağışlayın başkan." dedi. "Sir Gregory Longfellow manastırda ve müsaitseniz sizinle bir şey konuşmak istiyor."

"Kahretsin!" dedi Merthin. "Birkaç dakika sonra orada olacağımı söyle."

"Teşekkür ederim." dedi keşiş adayı ve gitti.

Merthin Caris'e: "Belki ona sakinleşmesi için zaman vermiş oluruz." dedi.

"Senin de sakinleşmen için tabii."

"Onun tarafını tutmuyorsun, değil mi?" diye sordu Merthin. Sinirleniyordu giderek.

Caris gülümseyerek koluna dokundu.

"Ben her zaman senin yanındaydım." dedi. "Ama on altı yaşında bir genç kız olmanın ne demek olduğunu hatırlıyorum. Jake ile ilişkisi konusunda en az senin kadar endişeli, ama bunu kendine bile itiraf etmiyor, çünkü gururunun incineceğini biliyor. Gerçeği söylediğin için sana kızıyor. Kendine olan saygısının etrafına kırılgan bir duvar örmüş, sen de bu duvarı yerle bir ettin."

"Ne yapmalıydım?"

"Daha iyi bir koruyucu duvar oluşturmasına yardım etmelisin."

"Ne demek istediğini anlamadım."

"Anlarsın."

"Gidip Sir Gregory'yi görsem iyi olur."

Merthin yerinden kalktı.

Caris, kollarını boynuna dolayarak dudaklarına bir öpücük kondurdu.

"Sen iyi bir adamsın, elinden geleni yapıyorsun. Seni bütün kalbimle seviyorum." dedi.

Bu öpücük bütün öfkesini geçirdi; köprüyü geçip anayoldan manastıra doğru yürürken daha da sakinleştiğini hissediyordu. Gregory'yi sevmezdi. Adam ilkesiz, sinsi herifin tekiydi, efendisi Kral için yapmayacağı şey yoktu. Philemon da başrahipken Godwyn için her şeyi yapardı. Merthin huzursuz bir şekilde, Gregory'nin kendisiyle ne konuşmak istediğini düşünüyordu. Herhalde vergiler hakkında görüşecekti, Kral'ın en büyük derdi vergilerdi zaten.

Merthin önce başrahibin sarayına gitti. Philemon kendinden hoşnut görünüyordu. Sir Gregory'yi katedralin güneyindeki keşişlerin binalarında bulabileceğini söyledi. Merthin, Gregory'nin bu toplantıyı orada yapma ayrıcalığını kazanmak için ne yapmış olabileceğini merak ediyordu.

Avukat yaşlanıyordu. Saçları beyazlamış, uzun gövdesi bükülmeye başlamıştı. O haşmetli burnunun iki yanında parantez biçiminde derin çizgiler oluşmuştu; mavi gözlerinden biri bulanıktı. Ama diğer gözü yeterince keskin görüyordu ve görür görmez Merthin'i tanıdı, on yıldır karşılaşmamışlardı.

"Başkan!" dedi. "Monmouth Başpiskoposu öldü."

"Huzur içinde yatsın." dedi Merthin otomatik olarak.

"Amin. Kral, Kingsbridge bağımsız bölgesinden geçerken size uğramamı, selamlarını söylememi ve bu önemli haberi vermemi istedi."

"Teşekkür ederim. Ölümü bekleniyordu. Başpiskopos çok hastaydı zaten."

Merthin, Kral'ın kesinlikle Gregory'den, Merthin'le buluşup sadece bu ilginç bilgileri kendisine iletmesini istemediğinden emindi.

"Çok ilgi çekici bir adamsınız." dedi Gregory açık açık.

"Karınızla, ilk kez yirmi yıl önce karşılaşmıştım. O zamandan bu yana, siz ikiniz yavaş yavaş fakat emin bir şekilde bu kasabayı elinize geçirdiniz. Ve siz, aklınıza koyduğunuz her şeyi elde ettiniz, köprüyü, hastaneyi, bağımsızlık sözleşmesini ve birbirinizi. Kararlı ve sabırlısınız."

Sözde bir alçakgönüllülük gösterisiydi bu ama, Gregory'nin bu pohpohlayıcı sözlerinin arasında bir parça da saygı olduğunu anlamak Merthin'i çok şaşırmıştı. Yine de ona pek güvenmemeye

kararlıydı; Gregory gibi adamlar insanları boşu boşuna övmezlerdi, mutlaka bir amaçları olurdu.

"Abergavenny'deki keşişlerimi görmeye gidiyorum. Yeni başpiskopos seçimlerinde oy kullanmaları gerekiyor."

Gregory sandalyesinin arkalığına yaslandı.

"Yüzlerce yıl önce, Hıristiyanlık İngiltere'ye ilk geldiği zamanlarda, keşişler, kendilerini yönetecek olan üstlerini kendileri seçerlerdi."

Bir şeyleri uzun uzun açıklamak yaşlı adamların âdetiydi. Merthin, genç Gregory'nin bu zahmete katlanmayacağını düşündü.

"Bugünlerde, piskopos ve başpiskoposlar, dünyadan kopuk yaşayan küçük bir grup idealist din adamının seçimine bırakılmayacak kadar önemli ve güçlüler. Kral seçimini yapıyor ve Kutsal Papa hazretleri de bu kararı onaylıyor."

Bu kadar basit olmadığını ben bile biliyorum diye düşündü Merthin. Genellikle bir güçler savaşı yaşanırdı. Ama bir şey söylemedi.

Gregory devam etti: "Gerçi keşişlerin seçim geleneği hâlâ devam ediyor ve olayı kontrol etmek, iptal etmekten daha kolay. Benim seyahatimin nedeni de bu."

"Yani, keşişlere, kimi seçmeleri gerektiğini söyleyeceksiniz." dedi Merthin.

"Açık söylemek gerekirse, evet."

"Peki hangi ismi önereceksiniz?"

"Ah, söylemedim mi? Sizin Piskoposu. Henri'yi. Mükemmel bir adam, sadık, güvenilir, sorun çıkarmaz..."

"Aman Tanrım."

"Memnun olmadınız mı?"

Gregory'nin rahat tavırları birden değişti ve dikkat kesildi.

Merthin, Gregory'nin gelme sebebinin bu olduğunu anladı. Merthin'in temsil ettiği Kingsbridge halkının, planladığı şey hakkında ne düşüneceğini öğrenmekti amacı. Acaba karşı mı çıkacaklardı yoksa destekleyecekler miydi?

Merthin düşüncelerini toparlamaya çalıştı. Yeni bir piskopos beklentisi, kule ve hastane için bir tehdit oluştururdu.

"Henri, bu kasabadaki güçler dengesinin temelidir." dedi. "On yıl önce keşişler, tüccarlar ve hastane arasında bir çeşit anlaşma yapılmıştı ve sonuç olarak, üç grup da güçlü bir şekilde zenginleştiler."

Gregory'nin -ve Kral'ın- en çok ilgilendiği konuya değinerek:

"Bu zenginleşme sayesinde böyle yüksek vergileri ödeyebiliyoruz." dedi.

Gregory başını sallayarak anladığını belirtti.

"Henri'nin ayrılması, ilişkilerimizin devamlılığına gölge düşürür."

"Yerine gelecek olan kişiye bağlı, ben böyle düşünüyorum."

"Gerçekten de öyle." dedi Merthin.

Şimdi can alıcı noktaya geldik diye düşündü.

"Aklınızda bir isim var mı?"

"En güçlü aday Başrahip Philemon."

"Hayır!" dedi Merthin.

Donakalmıştı şaşkınlıktan.

"Philemon mu? Neden?"

"Sıkı bir gelenekçi ki bugünlerde kilise hiyerarşisi için çok önemli; şüphecilik ve dine karşı başkaldırı çok yaygın."

"Elbette. Şimdi, neden otopsiye karşı bir vaaz verdiğini anlıyorum. Ve neden bir Meryem şapeli yaptırmak istediğini."

Bunu tahmin etmeliydim diye düşündü Merthin.

"Ayrıca kendisi, kilisenin vergilendirme sistemiyle hiçbir sorunu olmadığını da açık bir şekilde belirtti ki bu konu Kral'la, piskoposların bir kısmı arasında sürekli bir sürtüşme konusu olmuştur."

Philemon, bunu uzun zamandır planlıyordu. Merthin onun bu sinsice planlarını önceden sezemediği için kendi kendine kızıyordu.

"Başpiskopos hastalandığından beri sanırım."

"Bu büyük bir felaket olur."

"Neden böyle söylüyorsunuz?"

"Philemon, dövüşken ve kindardır. Eğer piskopos olursa Kingsbridge de devamlı bir mücadele yaratacaktır. Ona engel olmalıyız."

Gregory'nin gözlerinin içine baktı,

"Neden beni önceden uyarmak için geldiniz?"

Soruyu sorar sormaz da cevabını verdi.

"Siz de Philemon'u istemiyorsunuz. Benim, onun ne kadar sorun çıkaran bir adam olduğunu söylememe ihtiyacınız yoktu, zaten

biliyordunuz. Ama açıkça veto edemiyorsunuz, çünkü kıdemli yöneticiler arasında etkili destekleyiciler bulmuş herhalde kendine."

Gregory sadece bilmece gibi gülümsedi; Merthin bundan, haklı olduğu anlamını çıkardı.

"Sözün kısası, ne yapmamı istiyorsunuz benden?"

"Sizin yerinizde olsam," dedi Gregory, "Philemon'a alternatif olarak başka bir aday bulmakla başlardım işe."

İşte buydu. Merthin başını eğerek: "Bu konuda düşünmem gerek." dedi.

"Lütfen, düşünün."

Gregory yerinden kalktı, Merthin toplantının bittiğini anladı.

"Ve, kararınızı bana bildirin."

Merthin manastırdan çıkıp Cüzam Adası'na döndü. Derin düşüncelere dalmıştı. Kingsbridge Piskoposu olarak kimi önerebilirdi? Kasabalıların, Başdiyakoz Lloyd'la arası her zaman iyi olmuştu, ama o çok yaşlıydı. Eğer onu seçtirirlerse, aynı şeyleri bir yıl sonra yeniden yaşamak zorunda kalacaklardı.

Eve gidene kadar bir isim seçemedi. Caris salondaydı, ona sormaya karar vermişti. Caris solgun yüzünde, korkmuş bir ifadeyle yerinden kalkarken:

"Lolla yine gitmiş." dedi.

86

Din adamlarına göre pazar, dinlenme günüdür ama Gwenda için hiçbir zaman öyle olmamıştı. Bugün sabahtan kiliseye gitmiş, sonra yemek hazırlamıştı, şimdi de evlerinin arkasındaki bahçede Wulfric'le beraber çalışıyordu. İyi ve bakımlı bir bahçeydi, yarım dönüm kadardı, içinde bir kümes, bir armut ağacı bir de ambar vardı. Bahçenin en ucundaki sebze tarlasında Wulfric yaban otlarını temizliyor, Gwenda bezelyeleri dikiyordu.

Oğlanlar her pazar olduğu gibi bir futbol maçı için başka bir köye gitmişlerdi. Futbol, asillerin düzenlediği, bazen ciddi yaralan-

malara yol açan savaş oyunlarının köylüler arasındaki versiyonuydu. Gwenda sadece sağ salim dönmeleri için dua ediyordu.

Bugün Sam erken döndü.

"Top patladı." dedi homurdanarak.

"Davey nerede?" diye sordu Gwenda.

"Orada yoktu."

"Seninle birlikte olduğunu sanıyordum."

"Hayır. Zaten sık sık başını alıp gidiyor."

"Bunu bilmiyordum." dedi Gwenda kaşlarını çatarak.

"Nereye gidiyor?"

Sam omuzlarını silkti.

"Bana bir şey söylemedi."

Belki bir kızla buluşuyor diye düşündü Gwenda. Davey her şeyle ilgilenirdi. Eğer bir kızla görüşüyorsa, kız kimdi? Wigleigh'de eli yüzü düzgün çok kız yoktu. Vebadan kurtulabilenler, ülkenin nüfusunu arttırmaya pek hevesliymiş gibi yeniden evlenmişlerdi; o zaman doğanlar da çok küçüktü daha.

Belki komşu köyden birisiyle buluşuyordu; ormanda randevulaşmış olabilirlerdi. Böyle buluşmalar, kalp ağrısı kadar olağandı.

İki saat sonra Davey eve döndüğünde, Gwenda karşıladı. Gizlice sıvıştığını inkâr etmeye kalkışmadı bile.

"Eğer istersen, ne yaptığımı göstereyim sana." dedi. "Sonsuza kadar sır olarak saklayamam zaten. Gelin benimle."

Gwenda, Wulfric ve Sam hep birlikte gittiler. Sebt günü olduğu için tarlalarda kimse yoktu. Dördü şiddetle esen ilkbahar rüzgârında yürürken Hundredacre terk edilmiş gibiydi. Birkaç şerite hiç dokunulmamıştı. Hâlâ baş edeceklerinden daha fazla toprağa sahip köylüler vardı. Annet de onlardan biriydi. Kendisine yardım edecek sadece on sekiz yaşındaki kızı Anabel vardı; işçi bulmak hâlâ çok zordu. Yulaf tarlalarını yaban otları sarmaya başlamıştı bile.

Davey onları ormanın yarım mil kadar içine götürdü, yoldan uzak bir açıklığın kenarında durdu: "İşte bu." dedi.

Bir an için Gwenda onun neden bahsettiğini anlamadı. Ne olduğu belirsiz bir toprak parçasının kenarında durmuştu, yerde ağaçların arasında büyüyen çalı türünden bitkilere bakıyordu. Daha önce hiç görmediği bir cinsti. Karemsi sapları, dörtlü gruplar ha-

linde yükselen benekli yaprakları vardı. Toprağın üstünü kaplama biçiminden Gwenda bunun sürüngen bir bitki olduğunu düşündü. Bir kenara yığılmış köklü bitkiler, Davey'in otları temizleyerek yeni ekilecek alanlar açmakta olduğunu gösteriyordu.

"Bu nedir?" diye sordu Gwenda.

"Kızıl boya kökü olduğunu söylüyorlar. Melcombe'a gittiğimizde bir denizciden satın aldım tohumlarını."

"Melcombe'a mı? Üç yıl önceydi o." dedi Gwenda.

"Üç senede ancak bu hale geldiler." dedi Davey gülümseyerek. "Önce, hiç büyümeyeceklerinden korktum. O gemici, kumlu toprak ve hafif gölgeden hoşlandığını söylemişti. Bu açıklığı kazdım, tohumları ektim, ama ilk yıl ancak üç dört cılız bitki elde edebildim. Paramı boşuna harcadığımı düşünmeye başladım. Sonra ikinci yıl, toprağın altında kökler yayıldı, filizler belirdi, bu yıl da her tarafı kapladı."

Gwenda, çocuğunun bunu kendisinden bu kadar uzun süre saklayabilmiş olmasına çok şaşırmıştı.

"Bu bitkinin faydası ne?" dedi. "Tadı güzel mi?"

Davey güldü.

"Yok, bu yenmiyor. Kökleri çıkartıyorsun, kurutuyorsun, sonra toz haline getiriyorsun, işte bundan kırmızı boya elde ediliyor. Çok pahalı bir şey. Kingsbridge'den Madge Webber, yarım kilosuna yedi şilin veriyor."

Çok yüksek bir fiyat diye düşündü Gwenda. En pahalı tahıl olan buğdayın otuz iki kilosu yedi şiline satılıyordu.

"Buğdaydan altmış dört kat daha pahalı." dedi.

Davey gülümsedi. "Onun için diktim ben de."

"Neyi, niçin diktin?" dedi yeni bir ses.

Hepsi birden döndüler. Kendisi gibi eğri büğrü bir alıç ağacının yanında duran Nathan Reeve'i gördüler. Suratında zafer kazanmış gibi bir ifade vardı. Hepsini suçüstü yakalamıştı.

Davey cevap vermekte gecikmedi.

"Bu tıbbi bir bitki, adı... 'hagwort'" dedi.

Gwenda onun uydurduğunu biliyordu, ama Nate bilemezdi.

"Annemin göğüs hırıltılarına iyi geliyor."

Nate Gwenda'ya baktı.

"Göğsünün hırıldadığını bilmiyordum." dedi.

"Kışın oluyor."

"Şifalı bir bitki mi?" diye sordu şüpheyle. "Bütün Kingsbridge halkına yetecek kadar ot var. Hâlâ da daha fazla ekmek için tarla açıyorsun."

"Her şeyin en iyisini yapmaktan hoşlanırım ben." dedi Davey.

Zavallı bir cevaptı, Nate de duymazlıktan geldi zaten.

"Bu bitkiler izinsiz dikilmiş." dedi. "Hepsinden önce toprağa bağlı köleler, ektikleri her şey için izin almak zorundadırlar, öyle canlarının istediğini yetiştiremezler. Öyle olsa büyük kaos olur. İkinci olarak, şifalı bitki bile olsa mal sahibinin ormanında tarım yapamazlar."

Hiçbiri bir cevap vermedi. Kurallar böyleydi. Çok can sıkıcıydı; köylüler çok talep edilen ve çok para getiren sıradışı bitkileri biliyorlardı; ip yapmak için kenevir, pahalı iç çamaşırları için keten, zengin hanımları memnun etmek için kiraz... Ama mal sahipleri ve kâhyalarının çoğu geleneksel muhafazakârlıklarıyla bunların ekimine izin vermiyordu.

Nate'in yüz ifadesi düşmancaydı.

"Oğullardan biri bir kaçak ve katil." dedi. "Öteki efendisine isyan ediyor. Ne aile ama..."

Gwenda onun kızmaya hakkı olduğunu düşündü. Sam, Jonno'yu öldürmüş, paçasını kurtarmıştı. Nate kuşkusuz ölene kadar ailesinden nefret edecekti.

Nate eğildi, bir bitkiyi çekip çıkardı topraktan.

"Mahkemeye çıkacak bu." dedi tatmin olmuş bir ifadeyle, sonra döndü ve ağaçların arasından topallayarak uzaklaştı.

Gwenda ve ailesi de arkasından gittiler. Davey'in hiç korkusu yoktu.

"Nate bir ceza keser, ben de tıkır tıkır öderim." dedi. "Yine de param kalır."

"Ya bitkilerin sökülmesini emrederse?" dedi Gwenda.

"Nasıl?"

"Yakılabilir ya da çiğnenebilir."

Wulfric müdahele etti.

"Nate böyle bir şey yapmaz. Köylü bunu desteklemez. Bu durumlarda para cezası vermek gelenektir." dedi.

Gwenda: "Kont Ralph'ın ne diyeceğini merak ediyorum." dedi.

Davey, eliyle küçümseyen bir işaret yaptı.

"Kont böyle küçük bir şeyle neden ilgilensin ki?"

"Ralph ailemizle özel olarak ilgilenir."

"Evet, öyle." dedi Davey düşünceli bir ifadeyle.

"Hâlâ Sam'i neden affettiğini anlamış değilim."

Çocuk aptal değildi.

Gwenda: "Belki Lady Philippa ikna etmiştir."

Sam: "Lady Philippa seni hatırlıyor anne. Merthin'in evinde bunu bana kendisi söyledi."

"Kendimi onun gözünde değerli kılan bir şey yapmış olmalıyım." dedi Gwenda.

Aklına ilk geleni söylemişti.

"Belki de bir annenin başka bir anneye hissettiği acıma duygusundandır."

İyi bir hikâye olmamıştı ama Gwenda daha iyisini uyduramamıştı.

Sam'in salıverildiği günden bu yana sık sık Ralph'ın onu neden bağışladığı konusunu konuşmuşlardı. Gwenda da herkes gibi şaşırmış gibi yapıyordu. Neyse ki Wulfric şüpheci tiplerden değildi.

Evlerine geldiler. Wulfric gökyüzüne baktı, bir saat kadar daha vakitleri olduğunu söyledi ve bezelyelerin dikilmesini bitirmek üzere bahçeye gitti. Sam de babasına yardım etmeye gönüllü oldu. Gwenda, Wulfric'in pantolonundaki bir deliği yamamaya başladı. Davey Gwenda'nın karşısına oturdu.

"Sana söyleyecek bir sırrım daha var." dedi.

Gwenda gülümsedi. Annesine söyledikten sonra bir sırrının olması çok önemli değildi.

"Devam et."

"Ben âşık oldum."

"Harika bir şey bu."

Öne doğru eğilerek oğlunu yanağından öptü.

"Senin adına çok mutlu oldum. Neye benziyor?"

"Çok güzel."

Kızıl boya kökünü keşfetmeden önce Gwenda Davey'in başka köyden bir kızla buluşuyor olabileceğini düşünmüştü. Sezgileri yanıltmamıştı yine onu.

"Hissetmiştim zaten ben." dedi.

"Gerçekten mi?" Şaşırmış gibiydi Davey.

"Merak etme, bunda yanlış bir şey yok. Sadece birisiyle buluştuğun içime doğdu."

"Bitkileri yetiştirdiğim açıklığa gidiyoruz. Orada başladı gibi bir şey."

"Ne kadar zamandır sürüyor?"

"Bir yıldan fazla."

"Öyleyse ciddisin."

"Onunla evlenmek istiyorum."

"Çok memnun oldum."

Oğluna sevgiyle bakıyordu.

"Gerçi henüz yirmi yaşındasın ama eğer doğru insanı bulmuşsan çok genç sayılmazsın."

"Böyle düşündüğüne sevindim."

"Hangi köyden?"

"Buradan, Wigleigh'den."

"Ya?"

Gwenda şaşırmıştı. Buralarda öyle bir kız hatırlamıyordu.

"Kimmiş o?"

"Anabel, anne."

"Hayır!"

"Bağırma."

"Annet'in kızı olamaz."

"Kızmayacaktın."

"Kızmak ha!"

Gwenda sakinleşmeye çalışıyordu. Suratına bir yumruk yemiş kadar şaşırmıştı. Arka arkaya birçok derin nefes aldı.

"Beni dinle." dedi. "Yirmi yıldan fazla bir süredir o aileyle konuşmuyoruz biz. O inek Annet, babanın kalbini kırdı, sonra da asla rahat bırakmadı."

"Özür dilerim ama bunların hepsi geçmişte kaldı."

"Hayır, kalmadı. Annet eline geçen her fırsatta hâlâ babanla kırıştırıyor."

"Bu sizin sorununuz, bizim değil."

Gwenda yerinden kalktı, kucağındaki dikişi yere döküldü.

"Bunu bana nasıl yaparsın? O fahişe ailemizin bir parçası olacak. Benim torunum, onun da torunu olacak. Sürekli evimize girip çıkacak, cilveleriyle adamın aklını başından alacak ve sonrada bana gülecek."

"Ben Annet'le evlenmeyeceğim."

"Anabel de annesi kadar kötü. Ona bir bak, tıpkı annesi."

"Aslında değil..."

"Bunu yapamazsın. Yasaklıyorum."

"Yasaklayamazsın, anne."

"Ah, evet, yaparım. Daha çok gençsin."

"Sonsuza kadar genç kalmayacağım."

Kapıdan Wulfric'in sesini duydular.

"Ne bağrışıyorsunuz?"

"Davey, Annet'in kızıyla evlenmek istiyor, ama ben buna izin vermeyeceğim."

Gwenda'nın sesi çığlığa dönüştü.

"Asla, asla, asla!"

Kont Ralph, Davey'in garip bitkisine bir bakmak istediğini söyleyerek Nathan Reeve'i şaşırttı. Nate, Earlscastle'a yaptığı rutin ziyaretlerinden birinde, fazla üzerinde durmadan olaydan söz etmişti. Ormanda izinsiz yapılmış bir parça tarım, önemsiz bir kural ihlaliydi, bu da genellikle para cezası ile çözümlenebilirdi. Nate yüzeysel bir adamdı. Sadece rüşvet ve komisyonlarla ilgilenirdi; Ralph'ın Gwenda'nın ailesine olan takıntısının derinliği, Wulfric'e olan nefreti, Gwenda'ya karşı duyduğu arzu ve şimdi de Sam'in kendi oğlu olması ihtimali hakkında hiçbir fikri yoktu. Bu yüzden Ralph, o civardan geçerken bir dahaki sefere o bitkileri incelemek istediğini söyleyince şaşırdı.

Paskalya ile Yedinci Pazar arasında güzel bir gün, Alan Fernhill'le birlikte Earlscastle'dan Wigleigh'e doğru yola çıktı. Küçük ahşap malikâneye vardıklarında onları eski hizmetkâr Vira karşıladı. Vira'nın beli bükülmüş, saçları kırlaşmıştı ama hâlâ ayaktaydı.

Yemek hazırlamasını istediler. Sonra Nate'i bulup ormana gittiler.

Ralph bitkiyi tanıdı hemen. Çiftçi değildi ama bir çalıyla öteki arasındaki farkı bilirdi, ayrıca, orduyla Fransa'ya yaptığı seyahatlerde, İngiltere'de doğal olarak yetişmeyen birçok bitkiyi tanıma fırsatı bulmuştu. Eğerinden aşağı eğilerek bir avuç kopardı.

"Buna kızıl boya kökü denir." dedi.

"Flanders'da görmüştüm. Aynı adı taşıyan kırmızı boya üretiminde kullanılıyor."

Nate: "Davey hagwort adında şifalı bir bitki olduğunu, göğüs hırıltılarına iyi geldiğini söylemişti."

"Tıbbi birtakım faydaları olduğuna da inanıyorum. Ama insanların bu bitkiyi yetiştirmesindeki amaç o değil. Ne kadar olacak cezası?"

"Her zamanki kadar, bir şilin."

"Yeterli değil."

Nate sinirlendi.

"Gelenekler uygulanmadığı zaman çok sorun çıkıyor Lordum. Bana kalırsa..."

"Boş ver!" dedi Ralph.

Atını mahmuzladı ve bitkileri ezerek açıklığın ortasından geçti, "Hadi Alan!" dedi.

Alan da onu taklit etti ve ikisi iç içe daireler çizerek bütün bitkileri yerle bir ettiler. Birkaç dakika sonra bütün bitkiler yok edilmişti.

Yasadışı olmasına rağmen bitkilerin böyle ziyan edilmesine çok şaşırmıştı Nate. Köylüler, ürünlerin tahrip edilmesinden asla hoşlanmazlardı. Ralph Fransa'da, halkın moralini bozmanın en iyi yolunun tarlalardaki ürünü yakmak olduğunu öğrenmişti.

"Bu kadar yeter." dedi.

Çabucak sıkılmıştı. Davey'in bu bitkiyi ekerek gösterdiği küstahlığa çok sinirlenmişti, ama Wigleigh'e gelmesinin asıl nedeni o değildi.

Köye geri dönerken gözleriyle tarlaları taradı; uzun boylu, gür saçlı genç adamı arıyordu. Küreklerinin üstüne eğilmiş diğer işçilerin arasında, Sam'in uzun boyuyla dikkat çekeceğinden emindi.

Nitekim Brookfield'da uzaktan gördü onu. Atının dizginlerini çekti ve rüzgârlı tarlada, yirmi iki yaşındaki hiç tanımadığı oğlunu gizlice izledi.

Sam ve babası olduğunu sandığı adam Wulfric, bir atın çektiği sabanla çift sürüyorlardı. Habire duraklıyor ve koşumlarını düzeltiyorlardı. Wulfric'in saçları kumral, Sam'inki siyahtı. Wulfric fıçı gövdeli, öküz gibiydi, oysa Sam geniş omuzlu ve kaslıydı, at gibi. Wulfric'in hareketleri ağır ve dikkatli, Sam'inkiler hızlı ve zarifti.

Yabancı birine bakıp "oğlum" demek dünyanın en garip duygusuydu. Ralph kendinin kadınca duygulara karşı bağışıklığı olduğunu düşünürdü hep. Pişmanlık, şefkat gibi duyguların esiri olsaydı bugünlere kadar yaşayamazdı. Ama Sam'in ortaya çıkışı Ralph'ı hadım etmekle tehdit ediyordu.

Kendisini zorlayarak oradan ayrıldı, köye geri döndü, sonra merakına ve duygularına yenilerek Nate'i Sam'i bulup malikâne evine getirmek için gönderdi.

Çocukla ne yapmak istediğinden emin değildi. Konuşacak mıydı, önce yüz verip sonra tersleyecek miydi, akşam yemeğinde kendilerine katılmaya mı davet edecekti? Gwenda'nın kendisine seçme hakkı tanımayacağını tahmin ediyordu. Nate ve Sam'le birlikte Gwenda da geliyordu. Arkalarında Wulfric ve Davey vardı.

"Oğlumdan ne istiyorsun?" diye sordu Gwenda.

Ralph'la efendisi değil de eşiti biriymiş gibi konuşmuştu.

Ralph hiç düşünmeden cevap verdi.

"Sam tarla çapalamak için yaratılmamış." dedi.

O sırada kendisine şaşkınlıkla bakan Alan Fernhill'le göz göze geldi.

Gwenda'nın da kafası karışmıştı.

"Sadece Tanrı ne için yaradıldığımızı bilebilir." dedi. Zaman kazanması gerekiyordu.

"Tanrı hakkında bir şey öğrenmek istersem din adamlarına sorarım, sana değil." dedi Ralph.

"Oğlunda bir savaşçı havası var. Bunu görmek için dua etmeme gerek yok, savaşan bütün yetişkinler gibi ben de bunu gayet net görüyorum."

"O bir silahşör değil, o bir köylü, bir köylünün oğlu ve kaderi ürün yetiştirmek, koyun sürülerini büyütmektir, tıpkı babası gibi."

"Babasını boş ver."

Ralph, Gwenda'nın Shiring'de şerifin sarayında kendisine söylediklerini hatırladı. Sam'i bağışlaması için ikna etmişti onu.

"Sam'de öldürme içgüdüsü var." dedi. "Bu güdü bir köylüde tehlikeli ama bir askerde paha biçilmez bir hazinedir."

Gwenda Ralph'ın ne demek istediğini anlayınca korkmaya başlamıştı.

"Nereye varmak istiyorsun?" dedi.

Ralph bu mantık zincirinin kendisini nereye götüreceğinin farkındaydı.

"Bırak Sam tehlikeli olacağına faydalı olsun. Bırak savaş sanatını öğrensin."

"Saçma. Bunun için fazla büyük."

"Yirmi iki yaşında. Biraz geç ama son derece güçlü ve sırım gibi. Başarabilir."

"Nasıl olacak bilmiyorum."

Gwenda geçerli bahaneler bulmaya çalışıyordu ama Ralph onun davranışlarından bu fikirden bütün kalbiyle nefret ettiğini görebiliyordu. Bu durum kararını daha da pekiştirdi. Muzaffer bir tebessümle: "Çok kolay olacak. Önce silahtar olur. Gelip Earlscastle'da yaşar."

Gwenda'nın kalbine bıçak saplanmış gibi oldu. Bir an gözlerini kapadı, esmer teni bembeyaz olmuştu. "Hayır" demek için ağzını açtı ama sesi çıkmadı.

"Yirmi iki yıldır senin yanında." dedi Ralph. "Yeterince uzun bir süre."

Şimdi sıra bende diye düşündü ama: "Artık kocaman bir adam oldu." dedi sadece.

Gwenda sessiz kaldığı için Wulfric sesini yükseltti.

"Buna izin vermiyoruz." dedi. "Biz onun ailesiyiz ve buna razı değiliz."

"Ben sizden izin istemiyorum." dedi Ralph nefretle. "Ben sizin efendinizim, siz de benim kölelerimsiniz. Ben istemiyorum, emrediyorum."

Nate Reeve söze karıştı.

"Üstelik Sam yirmi bir yaşını geçmiş, kararını vermek onun hakkı, babasının değil."

Hepsi birden dönüp Sam'e baktılar.

Ralph ne olacağını merakla bekliyordu. Silahtar olmak, her sınıftan genç adamın rüyasıydı. Sam de onlardan biriydi. Şatoda hayat lüks ve heyecanlıydı. Hele de tarlalarda çalışmaktan belinin kırıldığı bir hayatla kıyaslandığında, ancak şu da bir gerçekti ki silahşörler genellikle genç ölürlerdi, daha da kötüsü, eve sakat döner, hayatlarının geri kalan sıkıntılı günlerini meyhane kapılarında dilenerek geçirirlerdi.

Her şeye rağmen, Ralph, Sam'in yüzüne bakar bakmaz gerçeği anladı. Sam'in ağzı kulaklarına varıyor, gözleri hevesle parlıyordu. Gitmek için sabırsızlandığı o kadar belliydi ki.

Gwenda kendi sesini tanıyamadı: "Yapma Sam!" diyordu. "Dolduruşa gelme; okların gözünü kör ettiğini, Fransız şövalyelerinin kılıçlarının yaraladığını veya savaş atlarının ayakları altında kalıp sakatlandığını görmek istemiyorum!"

Wulfric de: "Gitme evlat. Wigleigh'de kal ve uzun bir hayat yaşa." dedi.

Sam tereddüt etmeye başlamıştı.

Ralph: "Tamam evlat. Anneni ve seni yetiştiren köylü babanı dinledin. Ama karar senin. Ne yapacaksın? Bütün ömrünü burada Wigleigh'de kardeşinin yanı başında tarla çapalayarak mı geçireceksin? Yoksa kaçacak mısın?"

Sam sadece bir saniye tereddüt etti. Suçlu suçlu Wulfric ve Gwenda'ya baktı, sonra Ralph'a döndü. "Geleceğim." dedi. "Silahtar olacağım. Teşekkür ederim Lordum."

"Akıllı çocuk!" dedi Ralph.

Gwenda ağlamaya başladı. Wulfric kolunu omuzlarına doladı. Ralph'a bakarak: "Ne zaman gidecek?" diye sordu.

"Bugün." diye cevap verdi Ralph. "Yemekten sonra Alan ve benimle birlikte Earlscastle'a gelir."

"Bu kadar çabuk olamaz." diye hıçkırdı Gwenda.

Hiç kimse ona aldırmadı.

Ralph Sam'e döndü: "Evine git ve yanında getirmek istediğin şeyleri toparla. Annenle yemek ye. Sonra buraya dön ve ahırların önünde beni bekle. Bu arada Nate sana Earlscastle'a gitmek için bir at ayarlar." dedi.

Sam ve ailesiyle işi bitmişti.

"Şimdi, nerede benim yemeğim?"

Wulfric ve Gwenda Sam'le birlikte evden çıktılar ama Davey arkada kaldı. Otlarının imha edildiğini anlamış mıydı acaba? Yoksa başka bir derdi mi vardı?

"Ne istiyorsun?" diye sordu Ralph.

"Lordum, benim de sizden bir dileğim var."

Gerçek olamayacak kadar harika bir şeydi. İzinsiz kök boyası otu yetiştirmeye kalkan dik başlı köylü, şimdi kendisine yalvarıyordu. Ne kadar mükemmel bir gündü bu.

"Sen silahtar olamazsın, sen ana kuzususun daha." dedi Ralph, Alan kahkahalarla güldü.

"Annet'in kızı Anabel ile evlenmek istiyorum." dedi genç adam.

"Bu anneni hiç memnun etmemiştir."

"Birkaç ay sonra reşit olacağım."

Ralph Annet hakkındaki her şeyi biliyordu elbette. Onun yüzünden az daha asılacaktı. Ralph'ın hayatı Gwenda ve Annet'in hayatıyla iç içe geçmiş gibiydi. Annet'in ailesinin hepsinin vebadan öldüğünü hatırlıyordu.

"Annet'in babasından kalma toprakları vardır sanıyorum." dedi.

"Evet Lord'um. Kızıyla evlendiğim zaman hepsini bana devretmeyi planlıyor."

Böyle bir talep, normalde reddedilmezdi çünkü bütün Lordlar, devir işlemleri sırasında kayıt ücreti adı altında bir miktar vergi alıyorlardı. Zaten Lord'un onayını almak zorunluluğu yoktu. Lord'un ancak bir kapris ya da köylünün hayatını mahvedeceği durumlarda bu isteği reddetme hakkı vardı ki bu da köylülerin en büyük sıkıntılarından biriydi. Ama Lord'a olağanüstü etkileyici bir yetki kazandırıyordu.

"Hayır." dedi Ralph. "O toprakların sana geçmesine izin vermeyeceğim. Sen ve karın kök boyası otu yersiniz artık."

87

Caris, Philemon'un piskopos olmasını önlemek zorundaydı. Bu onun en küstah ve cüretkâr girişimi olmuştu ama hazırlıklarını son derece dikkatli yapmıştı ve bir şansı da vardı açıkçası. Eğer piskopos olmayı başarırsa hastanenin kontrolünü ele geçirecek ve Caris'in hayatını adadığı işini mahvedecekti. Daha kötüsünü de yapabilir, geçmişteki kör bağnazlığı yeniden canlandırabilirdi. Köy kiliselerine kendisi gibi katı kalpli rahipleri atayacak, kız okullarını kapatacak ve dans karşıtı vaazlar verecekti.

Caris'in piskopos seçiminde bir söz hakkı yoktu. Ama baskı uygulamanın çeşitli yolları bulunabilirdi.

Piskopos Henri ile başladı.

Merthin'le birlikte Shiring'e, piskoposu görmeye gittiler. Yolda Merthin rastladıkları her siyah saçlı kıza dikkatle bakıyordu, kimseyi görmezlerse, yol kenarındaki ormanı tarıyordu gözleriyle. Lolla'yı arıyordu ama Shiring'e kadar Lolla'nın izine bile rastlamadılar.

Piskopos'un sarayı büyük meydanda, kilisenin karşısında, yün borsasının bitişiğindeydi. Pazar yoktu o gün bu yüzden meydan tertemizdi. Orta yerde, ülkenin insanlarının kanunları çiğneyen alçaklara uyarı olsun diye diktiği darağacı duruyordu.

Saray, gösterişsiz, taş bir binaydı. Zemin katında bir şapel ve büyük bir salon, üst katta da bir dizi ofis ve özel oda vardı. Caris'e göre Piskopos Henri binanın Fransız stilinde olmasını istemişti. Her oda bir tablo gibiydi. Saray Philemon'un Kingsbridge'deki sarayı gibi aşırı bir müsriflikle döşenmemişti. Philemon'unki soyguncu mağarası gibi halılar ve mücevherlerle doluydu. Henri'nin evindeki her şeyde zarif, sanatsal bir hava vardı, pencereden ışık alacak şekilde yerleştirilmiş gümüş bir şamdan, cilalı, antika bir meşe masa, yanmayan şöminenin içinde bahar çiçekleri ve duvarda David ile Jonathan'ın küçük bir goblen işlemesi...

Piskopos Henri düşman değildi ama yandaş da sayılmazdı. Caris salonda onu beklerken sinirleri iyice gerilmişti. Kingsbridge'deki kavgaların dışında kalmak istediğini söyleyecekti büyük bir ihtimalle. Ne karar verirse versin odak noktası kesinlikle kendi çıkarları olacaktı. Philemon'u sevmezdi ama bunun kararlarını etkilemesine de izin vermezdi.

Henri, her zamanki gibi peşinde Canon Claude'la içeri girdi. İkisi de hiç yaşlanmıyor gibiydiler. Henri Caris'den biraz daha büyüktü, Claude da on yaş kadar küçüktü ama her ikisi de delikanlı gibiydiler. Caris din adamlarının aristokratlardan daha güzel yaşlandıklarını fark etti. Belki de diye düşündü Caris, bazı kötü istisnalar hariç rahiplerin çoğu ılımlı, aşırılıktan uzak bir hayat sürdükleri içindi bu.

Oruç diyetleri cumaları, Azizler günlerinde ve Lent boyunca balık ve sebze ile beslenme zorunluluğu getiriyor; teorik bile olsa sarhoş olmalarını yasaklıyordu. Oysaki asilzadeler ve eşleri et yeme ve şarap içme partilerine çok düşkünlerdi. O nedenle yüzlerinde çizgiler oluşuyor, ciltleri kırışıyor, vücutları eğiliyordu herhalde. Oysa sakin ve sessiz hayatlarında hep sıkı ve dinç kalıyorlardı.

Merthin, önce Monmouth Başpiskoposuluğu'na aday gösterildiği için Henry'yi kutladı, sonra doğrudan girdi.

"Başrahip Philemon kule inşaatını durdurdu." dedi.

Henri özenle tarafsız kalmaya çalışarak: "Bir nedeni var mı?" diye sordu.

"Bir bahane, bir de gerçek neden var." dedi Merthin. "Bahane, projede bir hata olması."

"Bu iddia edilen hata nedir?"

"Sekizgen kule tepeliğinin kalıpsız yapılamayacağını söylüyor. Genel olarak yapılamaz ama ben bir yolunu buldum."

"Yani?"

"Çok basit. Yuvarlak bir tepelik yapacağım ki bunun için kalıba ihtiyaç yok. Ondan sonra dışına ince taşlar ve harç kullanarak sekizgen şekli vereceğim. Görünüşte sekizgen bir tepelik olacak ama yapısal olarak aslında bir koni."

"Bunu Philemon'a anlattın mı?"

"Hayır. Anlatsaydım, başka bir bahane bulacaktı."

"Peki, gerçek neden nedir?"

"Onun yerine bir Meryem şapeli yaptırmak istiyor."

"Ah!"

"Kıdemli kilise mensuplarının sempatisini toplamak için başlattığı kampanyanın bir parçası bu. Başdiyakoz Reginald oradayken ölülerin otopsi yapılmasına karşı çıkan bir vaaz verdi. Ayrıca Kral'ın danışmanlarına, kilisenin vergilendirme sistemine karşı çıkmayacağını söyledi."

"Amacı ne?"

"Shiring Piskoposu olmak istiyor."

Henri kaşlarını kaldırdı.

"Philemon'un sinirleri her zaman bozuktur. Ben haddini bildiririm."

Claude ilk kez konuştu: "Nereden biliyorsun?"

"Gregory Longfellow söyledi."

Claude Henri'ye bakarak: "Gregory böyle şeyleri iyi bilir."

Caris, Claude'la Henri'nin Philemon'un ne kadar hırslı olduğunu anlayamadıklarını düşünüyordu. Söylenenlerin önemini gözden kaçırmamaları için hatırlattı: "Eğer Philemon arzusuna kavuşursa, Monmouth Başpiskoposu olarak Piskopos Philemon ile Kingsbridge halkı arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak için sonsuz bir mesai harcamak zorunda kalacaksınız. Geçmişte ne kadar çok sürtüşmeler yaşandığını biliyorsunuz."

Claude: "Çok iyi biliyoruz."

"Aynı fikirde olduğumuz için çok memnun oldum."

Claude yüksek sesle düşünerek: "Karşısına alternatif bir aday çıkarmalıyız." dedi.

Tam da Caris'in beklediği şeyleri söylemişti.

"Bizim aklımızda bir isim var." dedi.

Claude sordu.

"Kim?"

"Siz."

Bir sessizlik oldu. Caris, Claude'un bu fikirden hoşlandığına yemin edebilirdi. Henri'nin bir üst makama terfi ettirilmesini kıskandığını tahmin ediyordu Caris. Hep Henri'nin yardımcısı olarak mı kalacaktı? Piskoposluk bölgesini gayet iyi tanıyordu ve zaten yönetimle ilgili birçok işi o hallediyordu.

Yine de iki adamın kişisel hayatlarını düşündükleri çok açıktı. Caris onların karı koca gibi yaşadıklarını biliyordu, öpüşürken görmüştü onları. Ama aşkın ilk ateşli yılları geçmişti. Caris'in sezgileri yarı zamanlı bir ayrılığı kaldırabileceklerini söylüyordu.

"Yine birlikte çalışacaksınız sayılır."

Claude: "Başpiskoposun Kingsbridge ve Shiring'i ziyaret etmek için birçok nedeni olacak." dedi.

Henri de: "Ve Kingsbridge piskoposu da sık sık Monmouth'a gelmek zorunda kalacak." dedi.

Claude: "Piskopos olmak büyük bir onur." dedi. Ve gözlerinde özel bir pırıltıyla ekledi: "Özellikle sizin altınızda çalışmak Başpiskopos."

Henri bakışlarını kaçırdı, imayı anlamamış gibi yaparak: "Fevkalade bir fikir bence." dedi.

Merthin: "Kingsbridge Meclisi, Claude'u destekleyecektir. Bunu garanti edebilirim. Ama bu öneriyi Kral'a siz götürmelisiniz Sayın Başpiskopos." dedi.

"Gayet tabii."

Caris: "Ben bir öneride bulunabilir miyim?" diye sordu.

"Buyrun lütfen."

"Philemon'a yeni bir görev verin. Mesela Lincoln Başdiyakozluğu gibi bir makam önerin. Onun sevebileceği bir konum olmalı ama buradan millerce uzak olsun lütfen."

"Çok güvenli bir fikir." dedi Henri. "Eğer iki görevi birden üstlenirse görevlerden birinde başarısız olacaktır. Durumu dikkatle izleyeceğim."

Claude ayağa kalktı.

"Çok heyecanlı." dedi. "Yemeği bizimle yer misiniz?"

O sırada bir hizmetkâr içeri girerek Caris'e doğru yöneldi.

"Sizinle görüşmek isteyen biri var, hanımefendi." dedi. "Gelen küçük bir çocuk, çok sıkıntılı görünüyor."

Henri: "İçeri gönderin." dedi.

On üç yaşlarında bir çocuktu gelen. Kir pas içindeydi, ama giysileri pahalıydı. Caris onun iyi bir aileden geldiğini ama bir çeşit kriz içinde olduklarını tahmin etti.

"Benimle eve kadar gelir misiniz başrahibe Caris?" dedi.

"Ben artık rahibe değilim çocuğum, ama sorun ne?"

Çocuk çabuk çabuk anlattı.

"Annemle babam hasta, erkek kardeşim de. Annem sizin piskoposun sarayında olduğunuzu duymuş, sizi getirmemi söyledi. Sizin fakirlere yardım ettiğinizi biliyor ama para ödeyebiliriz, lütfen, lütfen gelir misiniz?"

Bu tür taleplerle çok sık karşılaşıyordu Caris, bu yüzden, içinde tıbbi malzemeler bulunan deri çantasını gittiği her yere götürüyordu.

"Elbette gelirim yavrum." dedi. "Adın ne senin?"

"Giles Spicer, rahibe. Sizi bekleyip geri getiririm."

"Peki." dedi Caris ve piskoposa döndü, "Lütfen siz yemeğinizi yiyin. Elimden geldiğince çabuk dönmeye çalışacağım." dedi.

Çantasını aldı, çocuğun peşinden dışarı çıktı.

Shiring, varlığını tepedeki şerifin şatosuna borçluydu, tıpkı Kingsbridge'in manastıra borçlu olduğu gibi. Pazar meydanının yakınlarında, şehrin ileri gelenlerinin, yün tüccarlarının, şerif yardımcılarının, kraliyet memurlarının azametli evleri bulunmaktaydı. Biraz daha ilerde daha orta halli tüccarların, zanaatkârların, kuyumcuların, terzilerin ve eczacıların evleri vardı. Giles'in babası baharatlarla ilgileniyordu, adından da belli olduğu gibi; Giles Caris'i bu bölgedeki evlerine götürdü. Bu sınıftan diğer evler gibi taştan yapılmış, dükkân ve depo olarak kullanılan bir zemin katı vardı. İnce tahtadan yaşama bölümleri yukardaydı. Bugün dükkân kapalı ve kilitliydi. Giles Caris'i dış merdivenlerden yukarı çıkardı.

Caris, içeri girer girmez hastalığın o tanıdık kokusunu algıladı. Sonra durakladı bir an. Özel bir kokuydu, hafızasında bir yerlere dokunmuş ve bir sebepten içini korkuyla doldurmuştu. Uzun uzun düşünmek yerine oturma odasından geçip yatak odasına girdi; korkunç cevabı orada buldu.

Odaya serilmiş şiltelerde üç kişi yatıyordu; kendi yaşlarında bir kadın, biraz daha yaşlıca bir adam ve ergenlik çağında bir çocuk. En çok adamın hastalığı ilerlemişti. İnleyerek yatıyor, ateşler içinde terliyordu, gömleğinin açık yakasından göğsünde ve boynundaki morumsu siyah lekeler görünüyordu. Dudaklarında ve burun deliklerinde kan vardı.

Vebaya yakalanmıştı.

"Geri gelmiş." dedi Caris. "Tanrı'm bana yardım et."

Korku bir an Caris'i felç etmişti. Hareketsiz durmuş, manzaraya bakıyor, kendini çok güçsüz hissediyordu. Teorik olarak vebanın her an tekrarlayabileceğini biliyordu, kitabını yazmasının yarı sebebi de buydu ama o kızarıklıkları, o ateşi, o burun kanamasını bir kez daha görmenin şokuna hazırlıklı değildi.

Kadın dirseğine dayanarak biraz doğruldu. Hastalığı fazla ilerlememişti, kırmızılıkları ve ateşi vardı ama kanama başlamamıştı henüz.

"Bana içecek bir şeyler verin Tanrı aşkına." dedi.

Giles bir maşrapa şarabı uzatmak üzereyken Caris'in aklı çalışmaya, donmuş vücudu çözülmeye başladı.

"Şarap verme ona." dedi.

"Daha çok susatır, öteki odada bir fıçı bira gördüm. Annene bir bardak getir."

Kadın Caris'e odaklanmıştı.

"Siz başrahibesiniz değil mi?" dedi.

Caris de onu düzeltmedi.

"İnsanlar sizin bir azize olduğunuzu söylüyorlar. Ailemi iyileştirebilir misiniz?"

"Denerim. Ama ben bir azize değilim, sadece insanları hastalıkta ve sağlıkta gözlemleyen bir kadınım."

Caris çantasından bir parça kumaş çıkarıp ağzını kapattı. On yıldır hiçbir veba vakasıyla karşılaşmamıştı ama hastalığın bulaşıcı olabileceği vakalarla ilgilenirken bu önlemi almayı alışkanlık haline getirmişti. Temiz bir bezi gülsuyuna batırarak kadının yüzünü sildi. Her zamanki gibi bu işlem hastayı sakinleştirdi.

Giles elinde bir maşrapa bira ile geri döndü ve kadın hepsini içti. Caris çocuğa, "İstedikleri kadar sıvı içsinler, ama bira ya da sulandırılmış şarap ver sadece."

Sonra babanın yanına gitti. Adamın fazla bir ömrü kalmamıştı. Anlaşılır bir şekilde konuşamıyor, gözlerini Caris'in üzerinde odaklayamıyordu. Yüzünü sildi, burnunun ve ağzının etrafındaki kurumuş kanları temizledi. En son Giles'in kardeşine yaklaştı. Hastalığa daha yeni yakalanmıştı, hâlâ hapşırıyordu, ne kadar hasta olduğunu anlayacak kadar büyüktü ve dehşet içindeydi.

İşini bitirdikten sonra Caris Giles'a: "Onları rahat ettirmeye çalış ve içecek bir şeyler ver. Yapabileceğin başka bir şey yok. Hiç akraban filan yok mu? Amcalar, kuzenler?"

"Hepsi Galler'deler."

Öksüz bir çocuk için birtakım düzenlemeler yapmak zorunda kalınabileceğini söylemeliyim diye not etti kafasına Caris.

"Annem size para vermem gerektiğini söyledi." dedi çocuk.

"Fazla bir şey yapamadım senin için." dedi Caris. "Altı peni yeter."

Annesinin yatağının yanında deri bir kese vardı. İçinden altı gümüş peni çıkardı.

Kadın yine biraz doğruldu. Şimdi daha sakindi.

"Neyimiz var bizim?" diye sordu.

"Çok üzgünüm." dedi Caris. "Ama vebaya yakalanmışsınız."

Kadın kaderine boyun eğmiş gibi: "Ben de bundan korkuyordum." dedi.

"Geçen seferden, belirtileri tanımadınız mı?"

"Galler'de, küçük bir köyde yaşıyorduk o yüzden vebadan korunabilmiştik. Hepimiz ölecek miyiz?"

Caris böyle önemli konularda insanları kandırmanın doğru olmadığına inananlardandı.

"Birkaç kişi sağ kalabilir." dedi. "Ama çok değil."

"Tanrım bize merhamet et!" dedi kadın.

Caris "Amin." dedi.

Kingsbridge'e dönerken Caris bütün yol boyunca vebayı düşündü durdu. Son defasında olduğu gibi hızla yayılacaktı yine. Binlerce kişiyi öldürecekti. Bu düşünce yüreğini öfkeyle doldurdu. Savaşlardaki anlamsız katliama benziyordu. Şu farkla ki savaşları adamlar çıkarıyordu, vebayı değil. Ne yapacaktı? Arkasına yaslanıp, on üç yıl önceki olayların zalimce tekrar edilmesine seyirci kalamazdı.

Vebanın bilinen bir tedavisi yoktu ama ölümcül ilerlemesini yavaşlatan birtakım yöntemler keşfetmişti Caris. At üstünde ormanın içinden geçerken, hastalık hakkında bütün bildiklerini aklından geçiriyor ve savaşmanın yollarını araştırıyordu. Merthin suskundu.

Karısının huyunu bildiği için o anda aklından neler geçtiğini tahmin edebiliyordu mutlaka.

Eve döndüklerinde Caris Merthin'e ne yapmak istediğini açıkladı.

"Buna karşı çıkanlar olacaktır." diye uyardı Merthin. "Planın çok katı. Geçen sefer ailesini ve arkadaşlarını kaybetmeyenler kendilerinin bağışıklığı olduğunu düşünecek ve senin aşırı tepki gösterdiğini söyleyeceklerdir."

"İşte sen de bana bu noktada yardımcı olacaksın."

"Bu durumda potansiyel karşı çıkacakları bölelim ve her grupla ayrı ayrı ilgilenelim."

"Peki."

"Aşmak zorunda olduğun üç grup var: halk meclisi, keşişler ve rahibeler. Halk meclisi ile başlayalım işe. Bir toplantı yapacağım ve Philemon'u çağırmayacağım."

Son günlerde halk meclisi kumaş borsasının anacaddedeki büyük, yeni taş binasında toplanıyordu. Bu bina tüccarların kötü havalarda bile işlerini görmelerini sağlıyordu. Kingsbridge kırmızısından elde edilen kârla finanse edilmişti.

Meclis toplanmadan önce Caris ve Merthin önde gelen üyelerle birebir görüşerek desteklerini baştan kazanmaya çalıştılar. Merthin bu tekniği uzun yıllar önce geliştirmişti. İlkesi şu idi: "Sonucundan emin olmadan toplantı yapma."

Caris Madge Webber'i görmeye kendisi gitti.

Madge yeniden evlenmişti. Herkesin dalga geçmesine rağmen ilk kocası kadar yakışıklı ve kendisinden on beş yaş daha genç bir köylü bulmuştu. Adı Anselm'di, Madge'e tapıyordu adeta. Oysa Madge her zamanki gibi tombuldu ve kırlaşmış saçlarını egzotik başlıklarla kapatıyordu. Daha da şaşırtıcı bir şey yapmış, yeniden hamile kalıp sağlıklı bir kız bebek dünyaya getirmişti. Şimdi sekiz yaşındaki Selma, rahibelerin okuluna gidiyordu. Annelik Madge'i asla işini yapmaktan alıkoymamıştı. Kingsbridge kırmızısı pazarına, yardımcısı Anselm ile birlikte hükmetmeye devam etmişti.

Hala, anacaddedeki dokuma ve boyama işlerinden para kazanmaya başladığı ilk günlerde Mark'la birlikte taşındıkları büyük evde oturuyordu.

Caris, Anselm ve Madge'i, kırmızı kumaşları teslim alıp ağzına kadar dolu olan depoda yeni gelen mallara yer açmaya çalışırken buldu.

"Yün panayırı için stok yapıyorum." diye açıkladı Madge.

Caris, Madge teslimatı denetleyene kadar bekledi, sonra dükkânı Anselm'e emanet ederek birlikte yukarı çıktılar. Caris oturma odasına girdiğinde on üç yıl önce Mark'ı görmek için buraya ilk çağrıldığı günü çok canlı bir şekilde hatırladı. Mark, Kingsbridge'in ilk veba kurbanıydı. Birden kendini kötü hissetti.

Madge onun değişken yüz ifadesine dikkat etmişti. "Ne oldu?" diye sordu.

Birtakım şeyler kadınlardan, erkeklerden olduğu kadar kolayca gizlenemiyordu.

"Buraya ilk kez on üç yıl önce Mark'ın hastalığına bakmak için girmiştim." dedi Caris.

Madge başını salladı. "O gün hayatımın en kötü döneminin başlangıcıydı." dedi açık bir sesle. "O gün harikulade bir kocam, dört sağlıklı çocuğum vardı. Üç ay sonra çocuksuz, yaşamak için hiçbir nedeni kalmamış bir dul oldum."

"Çok zor günler geçirdik."

Madge bardaklarla sürahinin bulunduğu büfeye doğru gitti, Caris'e içki ikram edeceği yerde gözlerini duvara dikerek öylece durdu.

"Sana garip bir şey söyleyeyim mi?" dedi. "Onlar öldükten sonra hiçbir duaya "amin" diyemedim."

Yutkundu, sesi şimdi biraz daha sakinleşmişti.

"Biraz Latince anlarım bilirsin. Babam öğretmişti. "Fiat voluntas tua"

"Tanrı'nın dediği gibi olur."

"Bu satırı söyleyemedim. Tanrı bütün ailemi almıştı, bu kâfi bir işkenceydi zaten. Bir de bunu kaldıramazdım." Bunları hatırlar hatırlamaz gözlerinden yaşlar boşaldı.

"Tanrı'nın emrinin gerçekleşmesini değil, çocuklarımı geri istiyorum. "Tanrı'nın dediği olur" cehenneme gideceğim biliyorum ama bir türlü kabul edemedim."

Caris: "Veba döndü." dedi.

Madge sendeledi, düşmemek için büfeye tutundu. O sağlam bedeni birden çok kırılgan bir vücuda dönüşmüştü. Kendine güveni kaybolduğu için yüzü şimdi daha yaşlı görünüyordu.

"Hayır!" dedi.

Caris bir sandalye çekti, Madge'i kolundan tutarak oturttu.

"Seni çok şaşırttım, özür dilerim." dedi.

"Hayır!" dedi Madge yine. "Geri dönemez. Anselm ve Selma'yı da kaybedemem. Buna dayanamam, dayanamam."

Yüzü o kadar beyaz ve boğuluyormuş gibiydi ki Caris onun kriz geçireceğinden korktu.

Caris sürahiden biraz şarap doldurdu bir bardağa, Madge'e verdi. Madge otomatik olarak dibine kadar içti. Rengi biraz düzeldi.

"Şimdi hastalığı tanıyoruz." dedi. "Belki bu sefer mücadele edebiliriz."

"Mücadele etmek mi? Ne yapabiliriz?"

"Ben de sana ondan söz etmek için gelmiştim. Biraz daha iyi misin?"

Madge sonunda Caris'le göz göze geldi.

"Mücadele etmek." dedi.

"Elbette. Yapmamız gereken şey bu. Nasıl olacak, anlat."

"Şehir kapılarını kapatacağız, duvarlara nöbetçiler dikip dışardan kimsenin içeri girmesine izin vermeyeceğiz."

"Ama şehir ne yiyecek?"

"İnsanlar, ihtiyacımız olanları Cüzam Adası'na getirecekler. Merthin aracı olarak görev yapacak ve paralarını ödeyecek. Daha önce o veba geçirdi, bu yüzden ikinci bir kez vebaya yakalanması imkânsız. Tüccarlar mallarını köprüye bırakacaklar. Onlar gittikten sonra şehirden insanlar çıkacak ve yiyeceklerini alacaklar."

"İnsanlar şehirden çıkabilecekler mi?"

"Evet, ama bir daha geri dönemeyecekler."

"Ya Yün Fuarı ne olacak?"

"En zor kısmı bu." dedi Caris. "Yün Fuarı'nı iptal etmek zorundayız."

"Ama o zaman Kingsbridge tüccarları yüzlerce pound kaybedecek."

"Ölmekten daha iyidir."

"Eğer dediklerini yaparsak, vebadan korunabilir miyiz? Ailem yaşar mı?"

Caris durakladı. Rahatlatıcı bir yalan söylememek için kendini zor tuttu. "Söz veremem Madge." dedi.

"Veba bize ulaşmış bile olabilir. Şu anda, limanın yakınlarında biri tek başına ölüyor olabilir. Bu yüzden korkarım yüzde yüz korunamayabiliriz. Ama Noel'de Anselm ve Selma yanında olsun istiyorsan, benim planım sana bu şansı veriyor."

"Öyleyse yapıyoruz!" dedi Madge kararlılıkla.

"Senin desteğin çok önemli." dedi Caris.

"Doğruyu söylemek gerekirse, panayırın iptal edilmesinde en çok parayı sen kaybedeceksin. Bu yüzden insanlar sana rahatlıkla inanır. Bu işin ne kadar ciddi olduğunu herkese anlatmanı istiyorum."

"Merak etme." dedi Madge. "Ben onlara anlatırım."

"Harika bir fikir." dedi başrahip Philemon.

Merthin şaşırdı. Şimdiye kadar Philemon'un, meclisin herhangi bir önerisine dünden razıymış gibi katıldığını hiç görmemişti.

"Öyleyse destekleyeceksiniz." dedi, duyduklarının doğru olduğunu kanıtlamak ister gibi.

"Evet, gerçekten." dedi başrahip.

Elinde bir kâse dolusu üzüm vardı. Ağzındakileri bitirir bitirmez bir avuç daha tıkıştırıyordu. Merthin'e ikram etmemişti bile.

"Elbette." dedi. "Bu yasak keşişlere uygulanmayacak."

Merthin içini çekti. Philemon'u daha iyi tanıyor olmalıydı.

"Aksine, herkes için geçerli." dedi.

"Hayır, hayır." dedi Philemon, bir çocuğu eğitiyormuş gibi konuşuyordu. "Halk meclisinin keşişlerin hareketlerini kısıtlamaya hakkı yoktur."

Merthin Philemon'un ayaklarının dibinde bir kedi olduğunu fark etti. Kendisi gibi şişko ve hain suratlıydı. Godwyn'in kedisi Başpiskopos'a benziyordu ama o yaratık şimdiye kadar ölmüş ol-

malıydı. Belki yavrularından biriydi. Merthin, "Halk meclisinin şehrin kapılarını kapatma yetkisi var."

"Ama istediğimiz gibi girip çıkmak bizim hakkımız. Meclisin otoritesine boyun eğmek zorunda değiliz. Komik olur biraz."

"Öyle bile olsa şehri meclis kontrol eder ve biz, veba salgını sürdüğü sürece kimsenin içeri girmemesine karar verdik."

"Manastırla ilgili kararları siz alamazsınız."

"Ama şehirle ilgili kararları alabilirim. Ee, manastır da şehrin içinde olduğuna göre..."

"Yani bana, bugün Kingsbridge'den ayrılırsam, yarın içeri giremeyeceğimi mi söylüyorsunuz?"

Merthin çok emin değildi. Kingsbridge başrahibini kapının önünde giriş izni için beklerken görmek çok ayıp olurdu. Philemon'u kısıtlamayı kabul etmeye ikna etmeyi umuyordu. Meclisin kararını böyle dramatik bir şekilde sınamak istemiyordu. Yine de sesinin kararlı çıkmasına gayret ederek:

"Kesinlikle, evet." dedi.

"Sizi piskoposa şikâyet edeceğim."

"Ona Kingsbridge'e giremeyeceğinizi de söyleyin lütfen."

Kadınlar manastırının personeli on yıldır çok az değişmişti. Manastırlar böyleydi, sonsuza kadar orada kalacağınız varsayılırdı. Rahibe Joan hâlâ başrahibeydi ve Hemşire Oonagh da Peder Sime'ın denetiminde hastaneyi yönetiyordu. Artık bu hastaneye tıbbi müdahale için çok az hasta geliyordu. Çoğunluk Caris'in adadaki hastanesini tercih ediyordu. Sime'ın çoğu sofuca inanan hastaları, mutfaklarının yanındaki eski hastanede tedavi ediliyor, yeni hastane de konuklar için kullanılıyordu.

Caris; Joan, Oonagh ve Sime ile -şimdi yeni başrahibenin özel ofisi olarak kullanılan- eski eczane odasında oturup planını açıkladı.

"Şehir duvarlarının dışında vebaya yakalanmış olanlar benim adamdaki hastaneme kabul edilecek." dedi. "Veba süresince rahibeler ve ben, gece gündüz hastanede kalacağız. İyileşen şanslı hastaların dışında hiç kimse oradan ayrılmayacak."

Joan sordu: "Ya burada, eski şehirde ne olacak?"

"Eğer bütün önlemlerimize rağmen veba şehre girerse şu andaki hasta baktığınız yerlerde çok fazla sayıda kurban verirsiniz. Meclis, veba kurbanları ve ailelerini evlerinde karantinaya alma kararı aldı. Vebaya yakalanan kişiyle aynı evde yaşayan kim varsa hepsi karantinaya alınacak. anne baba, çocuklar, torunlar, hizmetçiler, çıraklar... Kaçmaya teşebbüs eden kim olursa olsun asılacak."

"Çok sert olmuş." dedi Joan.

"Ama son defasında vebanın yaptığı acımasız katliamı önleyebilecekse, değer."

"Bunu anlayacağınızı biliyordum."

Sime hiçbir şey söylememişti. Veba haberleri kibirli havasını söndürmüşe benziyordu.

Oonagh: "Hastalar, evlerine hapsedilirse nasıl yemek yiyecekler?"

"Komşular kapının önüne yiyecek bir şeyler bırakabilir. Rahibeler ve keşiş doktorlardan başka hiç kimse içeri girmeyecek. Onlar da hastayı ziyaret edecek ama sağlam olanlarla hiçbir temasları olmayacak. Manastırdan eve gidecekler, evden doğrudan doğruya manastıra dönecekler, yol üzerinde hiçbir binaya girmeyecek, kimseyle konuşmayacak, daima maske takacak ve her hastaya dokunduktan sonra ellerini sirkeyle yıkayacaklar."

Sime dehşetle bakıyordu: "Bu önlemler bizi korur mu?"

"Bir dereceye kadar." dedi Caris. "Tamamen değil."

"O zaman bizim hastaları ziyaret etmemiz son derece riskli."

Oonagh cevap verdi: "Biz korkmuyoruz." dedi. "Ölüme hazırlıklıyız. Bizim için ölüm İsa'ya kavuşmaktır."

"Elbette öyle." dedi Sime.

Ertesi gün bütün keşişler Kingsbridge'i terk ettiler.

88

Gwenda, Ralph'ın Davey'in bitkilerine yaptıklarını görünce sinirden çıldıracak hale gelmişti. Bitkilerin sebepsiz yere imhası günahtı. Köylülerin yetiştirmek için döktüğü onca teri hiçe sayan asiller için cehennemde özel bir yer olmalıydı.

Ama Davey çok üzülmemişti.

"Çok önemli değil." dedi.

"Asıl değerli olan kökler ve Ralph onlara dokunmamış."

"Bunca emeğine çok yazık olacaktı." dedi Gwenda ekşi bir suratla. Ama içten içe keyfi yerine geldi.

Gerçekten de çalı görüntüsündeki bitki çabuk toparlandı. Ralph herhalde kökboyası bitkisinin asıl toprak altında geliştiğini bilmiyordu. Bütün mayıs ve haziran boyunca, bir yandan vebanın yayılma haberleri Wigleigh'e ulaşıyor, diğer yandan da kökler yeni filizler veriyordu. Temmuz başında Davey hasat zamanının geldiğine karar verdi. Bir pazar Gwenda, Wulfric ve Davey bütün öğleden sonrayı kökleri sökmekle geçirdiler. Önce bitkinin etrafındaki toprağı gevşettiler sonra tutup kökü dışarı çektiler. Yapraklarını temizleyip kısa bir sapın ucundaki kökleri bir kenara yığdılar. Gwenda'nın hayatı boyunca yaptığı, sırt ağrıtan bir işti bu.

Bütün yaprakları ve sapları olduğu gibi bıraktılar, gelecek yıl kendi kendine yeniden çıkacağını umuyorlardı.

Bütün kökleri bir el arabasına doldurup ormanın içinden Wigleigh'e geri döndüler; sonra kökleri ambara boşalttılar ve kuruması için samanlığa serdiler.

Davey bu kadar ürünü ne zaman satacağını bilmiyordu. Kingsbridge kapalı bir şehirdi şimdi. İnsanlar elbette hâlâ ihtiyaç maddelerini satın alıyorlardı ama sadece aracılar kanalıyla. Davey yeni bir şey yapıyordu. Bu yüzden durumu alıcıya açıklamak zorundaydı. Ve bu açıklamayı aracı kanalıyla yapmak çok saçma olacaktı. Denemesi gerekecekti. Önce kökleri kurutmalı, sonra toz haline getirmeliydi. Bu da hayli zaman alırdı zaten.

Davey o günden sonra Anabel hakkında hiç konuşmamıştı ama Gwenda onların hâlâ görüştüklerinden emindi. Davey, kaderine uysallıkla boyun eğmiş gibi yapıyordu. Eğer gerçekten kızdan vazgeçmiş olsaydı, en azından çok üzülüyor olması gerekirdi.

Gwenda'nın yapabileceği tek şey, Davey'in izin almadan evlenme yaşına gelene kadar bu sevdadan vazgeçeceğini ummaktı. Ailesinin, Annet'in ailesiyle birleşeceğini düşünmeye bile tahammülü yoktu. Annet, Wulfric'le flört ederek onu aşağılamaktan hiç vazgeçmemişti. Wulfric de onun her aptal cilvesine aptalca sırıtmayı

sürdürüyordu. Oysa Annet, artık kırk yaşına gelmiş, pembe yanaklarında çatlamış kılcal damarların izleri görünmeye başlamıştı. Sarı bukleleri arasına aklar düşmüştü. Davranışları sadece utanç verici değil aynı zamanda çok acayipti. Yine de Wulfric ona hâlâ bir genç kız muamelesi yapıyordu.

Gwenda, şimdi de oğlum aynı tuzağa düştü diye düşündü. Tükürmek geldi içinden. Anabel, Annet'in yirmi beş yıl önceki halinin tam bir kopyasıydı, uçuşan bukleleriyle, uzun boynuyla, dar, beyaz omuzlarıyla ve ana kızın pazarda sattığı yumurtalara benzeyen küçük memeleriyle ona çok benziyordu.

Saçlarını tıpkı annesi gibi savuruyor, tıpkı onun gibi erkeklere şakacı bir yaklaşımla cilveleniyor, elinin tersiyle adamın göğsüne vuruyormuş gibi yaparak aslında okşuyordu.

Her şeye rağmen hiç olmazsa fiziksel olarak iyi ve güvendeydi Davey. Gwenda Sam için daha fazla endişeleniyordu. Oğlu şimdi Kont Ralph'la birlikte şatoda yaşıyor, savaşçı olmayı öğreniyordu. Kilisede, av sırasında ya da kılıç kullanmayı öğrenirken ya da bir dövüş turnuvasında yaralanmaması için dua ediyordu. Yirmi iki yıl boyunca onu her gün görmüştü, sonra birden onu kendisinden koparmışlardı. Kadın olmak çok zor diye düşündü. Bebeğini bütün kalbinle ve ruhunla seviyordun ve bir gün o seni terk ediyordu.

Birkaç haftadır Earlscastle'a gidip Sam'i yoklamak için bir bahane arıyordu. Sonra, vebanın oraya ulaştığını duydu ve kararını verdi. Hasat mevsimi başlamadan gidecekti. Wulfric onunla birlikte gelemeyecekti, tarlada yapacak çok işi vardı. Zaten yalnız başına seyahat etmekten korkmazdı. "Soyulamayacak kadar fakir, tecavüz edilemeyecek kadar yaşlı" diye alay ediyordu kendi kendiyle. Gerçekten de her ikisi için de kolay lokma değildi. Ayrıca uzun bir bıçak da taşıyordu yanında. Sıcak bir temmuz günü, yukarı kaldırılabilen köprüden geçip Earlscastle'a girdi. Nöbetçi kulübesinin üstündeki gözetleme kulesinde bir ekin kargası nöbetçi gibi dikiliyordu, güneş, kuzguni siyah tüylerinde parlıyordu. Gaklaması bir uyarı gibi geldi Gwenda'ya. Sanki "git, git!" diyordu. Bir kere vebadan kurtulmuştu, ama bir şans eseriydi, buraya gelmekle hayatını tehlikeye atıyordu. Yukarıdan görünen avluda biraz fazla sakin olsa da her şey normaldi. Bir oduncu, bir araba dolusu yakacak odunu

fırının önüne boşaltıyordu, bir seyis ahırın önünde kum rengi bir atın koşumlarını çözüyordu. Ama öyle telaşlı bir koşuşturma, bir hareket yoktu. Küçük kilisenin batı kapısının önünde bir grup kadın ve erkek dikkatini çekti. Hemen o tarafa yürüdü. Bir hizmetçi kız Gwenda'nın meraklı sorusuna, "İçerde veba kurbanları var." diye cevap verdi.

Yüreğinde buzdan yumruk gibi korkuyla kapıdan geçip içeri girdi.

On iki şilte, yatanların yüzleri sunağa dönük olacak şekilde yere serilmişti, tıpkı hastanedeki gibi. Hastaların yarısına yakını çocuktu. Üç tane yetişkin erkek vardı. Gwenda çabucak yüzlerini gözden geçirdi.

Hiçbiri Sam değildi.

Diz çöküp şükran duası okudu.

Dışarı çıkıp daha önce konuştuğu kadına yaklaştı.

"Ben Wigleigh'li Sam'i arıyorum." dedi. "Yeni silahtar oldu."

Kadın iç avluya giden köprüyü işaret ederek, "Bir de kaleyi dene." dedi.

Gwenda işaret edilen yöne doğru yürüdü. Köprüdeki nöbetçi onu görmezlikten geldi. Kaleye çıkan merdivenleri tırmanmaya başladı.

Büyük salon karanlık ve serindi. Şöminenin soğuk taşlarında kocaman bir köpek uyuyordu. Duvarlar boyunca oturacak yerler konmuştu. Adanın uzak ucunda bir çift büyük koltuk duruyordu. Gwenda ortada hiç yastık, kumaş döşeli sandalye ya da duvar süsü olmadığına dikkat etti. Lady Philippa'nın buraya pek sık uğramadığı ve evin dekorasyonuyla ilgilenmediği anlaşılıyordu.

Sam, yanında üç genç adamla birlikte bir pencerenin yanında oturuyordu. Önlerinde, yerde, parçalara ayrılmış bir şekilde bir takım zırh vardı, yüz maskesinden baldır zırhına kadar her şeyi tamamdı. Adamlardan her biri bir parçasını temizliyordu. Sam, göğüs kısmını, üstündeki pası temizlemek için düz bir çakıl taşıyla ovuşturuyordu.

Gwenda bir an durup onu izledi. Shiring kontluğunun kırmızı siyah üniformasını giymişti. Esmer tenine çok yakışmıştı giysileri. Bolluk içindeymiş gibi görünüyordu. Çalışırken, diğerleriyle oradan

buradan konuşuyordu. Sağlıklı ve iyi beslenmiş gibiydi. Gwenda bunu bekliyordu ama oğlunun kendisi olmadan da çok iyi olduğunu görünce hayal kırıklığına uğramıştı.

Sam birden başını kaldırdı ve onu gördü. Yüzünde önce şaşkınlık, sonra memnuniyet daha sonra da eğleniyormuş gibi bir ifade belirdi.

"Çocuklar!" dedi. "Aranızda en büyük benim, siz benim kendi başımın çaresine bakabileceğimi düşünebilirsiniz ama öyle değil. Annem iyi olduğumdan emin olmak için her gittiğim yere gelir peşimden."

Ötekiler de Gwenda'ya bakıp güldüler. Sam işini bırakıp annesinin yanına geldi. Ana oğul yukarı kata çıkan merdivenlerin başında, bir köşede sıraya oturdular.

"Harika vakit geçiriyorum." dedi Sam.

"Herkes gün boyu oyun oynuyor. Ava gidiyor, güreş karşılaşmaları yapıyor, atçılık yarışmaları oluyor, futbol oynuyoruz. Çok şey öğreniyorum. Bu yeniyetmelerle gruplaşmak biraz utanç verici oluyor ama üstesinden gelebiliyorum. Bir yandan at sürerken, kılıç ve kalkan kullanmakta ustalaşmalıyım."

Konuşması bile değişmişti şimdiden. Köylü şivesinin yavaş ritmini kaybediyordu giderek. Arada sırada Fransızca sözler de kullanıyordu. Asillerin hayatına uyum sağlamaya başlamıştı.

"Çalışmaktan ne haber?" diye sordu Gwenda. "Hep oyun oynamıyorsunuz herhalde."

"Tabii iş de yapıyoruz."

Eliyle zırhı temizleyenleri işaret etti.

"Çift sürme ve çapa yapmaya kıyasla çok kolay işler."

Sam, kardeşini sordu ve Gwenda evle ilgili bütün haberleri verdi. Davey'in bitkileri yeniden canlanmış, kökleri çıkartmışlardı. Davey hâlâ Anabel'le ilgileniyordu, kimse vebaya yakalanmamıştı henüz. Konuşurlarken, Gwenda gözetlendiğini hissetti ve bu duygusunun hayal ürünü olmadığından emindi. Bir dakika sonra omzunun üstünden arkaya baktı.

Kont Ralph, merdivenlerin üst başına açık bir kapının önünde duruyordu. Odasından tesadüfen çıkmıştı. Gwenda onun ne zamandır kendilerini izlediğini merak etti. Bakışları karşılaştı. Bir

şeyler söylemek istiyordu ama Gwenda ne demek istediğini anlayamadı. Bakışlarının rahatsız edici bir şekilde özelleştiğini hissetti ve kafasını çevirdi.

Yeniden dönüp baktığında Ralph gitmişti.

Ertesi gün evin yolunu yarılamışken arkasında bir atlı belirdi. Hızla giden atlı Gwenda'ya yaklaştıkça yavaşladı ve sonunda durdu.

Gwenda'nın eli kemerindeki uzun bıçağa gitti.

Atlı Sir Alan Fernhill'di.

"Kont seni görmek istiyor." dedi.

"Seni göndereceğine neden kendisi gelmedi?" diye cevap verdi Gwenda.

"Her şeye verilecek akıllıca bir cevabın var, değil mi? Bunun seni efendilerine sevdireceğini mi düşünüyorsun?"

Alan'ın bir amacı vardı mutlaka. Gwenda şaşırmıştı çünkü yıllardır Ralph'ın yalakalığını yapıyordu, Gwenda onun şimdiye kadar zekice bir şey söylediğine tanık olmamıştı. Eğer Gwenda onun dediği gibi akıllı biri olsaydı, Alan gibilerinden istifade ederdi, onlarla alay etmezdi.

"Pekâlâ." dedi bezgin bir sesle.

"Kont beni ayağına çağırıyor. Şatoya kadar bütün yolu yürüyecek miyim şimdi?"

"Hayır. Buradan fazla uzak olmayan bir yerde bir av kulübesi var. Av sırasında bazen dinlenmek için uğrar. Şimdi orada."

Yolun yan tarafındaki ormanın içine doğru uzattı parmağını.

Gwenda bundan hiç hoşlanmamıştı, ancak bir köle olarak Kont'un çağrılarına uymamazlık edemezdi. Zaten reddetse bile Alan muhakkak onu bir yumrukta yere serer, ellerini bağlayarak götürürdü.

"Çok iyi." dedi.

"İstersen, önüme, eğerin üstüne atla, ben götüreyim."

"Hayır, teşekkür ederim. Yürümek daha iyi."

Yılın bu zamanında ağaçların altında bitki örtüsü kalın olurdu. Atın eğreltileri ve ısırganları ezerek açtığı yolda ormanın içlerine

doğru yürümeye başladı. Geçtikleri yol üzerindeki yeşillikler anında kapanarak yolu gözlerden saklıyordu. Duyacaklarının kendisi ve ailesi için hiç de hayırlı şeyler olmadığını hissediyordu.

Çeyrek mil kadar yürüdüler; çatısı sazlarla örtülmüş alçak bir kulübeye geldiler. Gwenda buranın Kral'ın ormancısının kulübesi olduğunu tahmin etti. Alan dizginleri bir ağacın dalına dolayarak, içeri girdi.

Gwenda'nın Earlscastle'da dikkatini çeken faydacı anlayışın aynısı vardı burada da, oda neredeyse çıplaktı. Zemin sıkıştırılmış topraktı, duvarlar çamurla karışık ince dallardan yapılmıştı ve daha tamamlanmamıştı, tavan ise çatıyı örten sazların alt yüzünden ibaretti. Eşya, yok denecek kadar azdı, bir masa, bir iki tabure ve kaba tahtadan yapılmış bir karyolayla üstünde samandan bir şilte vardı. Arka taraftaki yarı aralık kapı, muhtemelen Ralph'ın hizmetkârlarının Ralph ve av arkadaşları için yemek hazırladığı küçük bir mutfağa açılıyordu.

Ralph, önünde bir bardak şarapla masada oturuyordu. Gwenda Ralph'ın önünde durarak bekledi. Alan, onun arkasındaki duvara yaslanmıştı.

"Demek Alan seni buldu." dedi Ralph.

"Burada başka kimse yok mu?" diye sordu Gwenda, gerilmişti.

"Sadece sen, ben ve Alan."

Gwenda'nın endişesi bir kat daha arttı.

"Neden beni görmek istedin?"

"Sam hakkında konuşmak için tabii."

"Onu benden aldın. Konuşacak ne kaldı ki?"

"O iyi bir delikanlı, biliyorsun... oğlumuz..."

"Ona oğlum deme!"

Gwenda Alan'a baktı. Hiç şaşırmışa benzemiyordu; herhalde bu sırdan haberi vardı. Çok rahatsız olmuştu. Wulfric gerçeği asla bilmemeliydi.

"Ona oğlumuz deme!" dedi. "Asla babalık etmedin. Wulfric büyüttü Sam'i."

"Ben nasıl büyütebilirdim? Benim oğlum olduğunu bile bilmiyordum. Ama şimdi kaybettiğim zamanı telafi etmeye çalışıyorum. Oldukça iyi şeyler yapıyor, sana anlatmadı mı?"

"Dövüşlere katılıyor mu?"

"Elbette. Silahtarların dövüşmeyi öğrenmesi gerekiyor. Savaşa gitmek için tecrübe kazanıyorlar. Kazanıp kazanmadığını sormalısın bence."

"Onun için istediğim hayat bu değildi."

"Ama o böyle bir hayat için doğmuş."

"Beni buraya yaptıklarınla övünmek için mi çağırdın?"

"Neden oturmuyorsun?"

İstemeye istemeye masaya, Ralph'ın karşısına oturdu. Ralph bir bardağa şarap doldurup Gwenda'nın önüne doğru itti. Gwenda ikramı kabul etmedi.

"Hayır, teşekkür ederim."

"Neşemi kaçırıyorsun."

"Bana neşeden söz etme. Hayatımın üstüne bir afet gibi çöktün. Bütün kalbimle seni hiç görmemiş olmayı diliyorum. Seninle yakın olmak istemiyorum. Senden uzak durmak istiyorum. Kudüs'e bile gitsen yeterince uzak sayılmaz benim için."

Ralph'ın yüzü öfkeyle karardı ve Gwenda fazla ileri gittiğini anladı. Alan'ın azarlamasını hatırladı. Böyle iğneleyici laflar yerine basit ve sakin sakin konuşsaydı keşke. Ama Ralph kimsenin başaramayacağı kadar çok attırıyordu tepesini.

"Görmüyor musun?" diye başladı Gwenda, bu kez mantıklı olmaya çalışıyordu. "Çeyrek yüzyıldır kocamdan nefret ediyorsun, ne için? O senin burnunu kırdı, sen de onun yüzünü kestin. Onu mirasından mahrum bıraktın, sonra ailesinin topraklarını geri vermek zorunda kaldın. Bir zamanlar âşık olduğun kadına tecavüz ettin. Kaçtı, bu sefer boynunda bir iple sürüye sürüye geri getirdin. Bütün bu yaptıklarından sonra, ikimiz bir çocuk yapmış olsak bile seninle ben dost olamayız."

"Ben öyle düşünmüyorum." dedi Ralph. "Belki arkadaş olamayız ama sevgili olabiliriz."

"Hayır."

Alan yolda karşısına çıkıp önünde durduğu andan itibaren aklının bir köşesinde korktuğu şey buydu.

Ralph gülümsedi.

"Neden elbiselerini çıkartmıyorsun?"

Gwenda kaskatı oldu.

Alan, arkasından uzanıp kemerindeki uzun bıçağı sert bir hareketle aldı. Bunu yapmayı mutlaka daha önceden planlamıştı. O kadar çabuk davranmıştı ki Gwenda bir tepki gösteremedi.

Ralph: "Hayır, Alan, hiç gerek yok. Kendi isteğiyle yapacak."

"Yapmayacağım!" diye haykırdı Gwenda.

"Bıçağını geri ver Alan."

Alan, gönülsüz bir tavırla bıçağı ucundan tutarak Gwenda'ya uzattı.

Gwenda bıçağı kaptığı gibi ayağa fırladı.

"Beni öldürebilirsiniz ama Tanrı'nın adına yemin ederim ki ikinizden biri de benimle gelir." dedi.

Geri geri yürüdü; bıçağı kolunun yettiğince öne doğru uzatmıştı, kavgaya hazırdı.

Alan önünü kesmek için kapıya doğru birkaç adım attı.

"Onu rahat bırak." dedi Ralph. "Hiçbir yere gitmiyor."

Ralph'ın neden bu kadar kendinden emin olduğuna aklı ermiyordu ama Ralph yanılıyordu. Bu kulübeden çıkacak, sonra gücünün yettiği kadar hızla koşarak kaçacaktı; yorgunluktan ölene kadar durmayacaktı.

Alan yerinden kımıldamadı.

Gwenda kapıya ulaştı, elini arkasına uzatarak tahta mandalı kaldırdı.

Ralph: "Wulfric bilmiyor, değil mi?" dedi.

Gwenda dondu birden.

"Neyi bilmiyor?"

"Sam'in babasının ben olduğumu."

Gwenda'nın sesi fısıltı gibi çıktı ancak, "Hayır, bilmiyor."

"Öğrenince ne yapacak çok merak ediyorum."

"Bu onu öldürür."

"Ben de öyle düşünmüştüm."

"Lütfen, ona söyleme." diye yalvardı Gwenda.

"Söylemem, ancak söylediklerimi yaparsan..."

Gwenda ne yapabilirdi? Ralph'ın kendisine cinsel açıdan bir düşkünlüğü olduğunu biliyordu. Şerifin şatosunda onu görmeye gittiğinde bu zaafından yararlanmıştı. Uzun yıllar önce Bell'deki bu-

luşmaları -Gwenda için iğrenç bir anı olarak kalsa da- Ralph'ın belleğine altın bir hatıra olarak yerleşmiş, yıllar geçtikçe değeri daha da artmıştı. Ve Gwenda Ralph'ın kafasına o anıyı yeniden yaşama fikrini sokmuştu.

Bu Gwenda'nın suçuydu.

Bir şekilde yanlış düşündüğünü açıklayabilir miydi Ralph'a?

"Yıllar önceki insanlar değiliz artık ikimiz de." dedi.

"Ben asla yeniden masum bir genç kız olamam. Sen, hizmete hazır fahişelerine dön en iyisi."

"Ben hizmete hazır fahişe istemiyorum. Seni istiyorum."

"Hayır." dedi Gwenda. "Lütfen!" Gözleri yaşlarla dolmuştu.

Ralph sözden anlamıyordu.

"Elbiselerini çıkar."

Gwenda, bıçağını kınına soktu, kemerinin tokasını çözdü.

89

Merthin gözlerini açar açmaz Lolla'yı düşündü.

Üç aydır kayıptı. Merthin Gloucester, Monmouth, Shaftesbury, Exeter, Winchester ve Salisbury'deki yetkililere haber göndermişti. Ülkenin önemli şehirlerinden birinde meclis başkanından gelen mektuplar ciddiye alınmış ve Merthin hepsinden gayet dikkatli cevaplar almıştı. Sadece Londra belediye başkanı yardımcı olmamıştı, ülkedeki kızların hemen hemen yarısının babalarından kaçtığını, onları evlerine göndermenin belediye başkanının görevi olmadığını belirtmişti.

Merthin, Shiring, Bristol ve Melcombe'da kendi başına özel araştırmalar yapmıştı. Her meyhanenin mal sahibi ile konuşmuş, hepsine Lolla'nın eşkâlini vermişti. Hepsi de çok sayıda siyah saçlı genç kadın görmüşlerdi, kadınların hepsi de Jake, Jack ya da Jock isimli yakışıklı serserilerle birlikteydiler ama kimse Merthin'in kızını gördüğünü ya da Lolla adını duyduğunu hatırlamıyordu.

Jake'in arkadaşları da kısa bir süre sonra yanlarında bir ya da iki kız arkadaşla birlikte ortadan kaybolmuşlardı. Diğer kayıp kızlar da Lolla'dan daha büyüktüler.

Lolla ölmüş olabilirdi -Merthin bunu biliyordu- ama ümidini kaybetmiyordu. Vebaya yakalanmış olma ihtimali de zayıftı. Yeni veba salgını köyleri ve kasabaları sarsıyor, en çok da on yaşından küçük çocukları hedef alıyordu. Ayrıca Lolla ve Merthin gibi birinci dalgadan sağ kurtulabilmiş olanların hastalığa karşı nasıl olduğu bilinmeyen bir direnç gösterdiği ya da kendisininkine benzer birkaç nadir örnekte olduğu gibi iyileşebildiği ve ikinci kez hastalanmayacağı biliniyordu. Gerçi veba, on altı yaşında evden kaçmış bir genç kızın başına gelebilecek belalardan sadece biriydi. Merthin'in üretken hayal gücü, o kısa gecelerde, kızının başına neler gelmiş olabileceği konusunda kendisine işkence ediyordu.

Vebanın zarar veremediği tek kasaba Kingsbridge'di. Hastalık bu kez eski kasabada yüz evden bir evi etkilemişti. Merthin bunları şehrin giriş kapısında Madge Webber'la yaptığı sohbetlerden öğrenmişti. Madge şehir duvarlarının içinde bir çeşit başkanlığı yürütürken Merthin de dışardaki işleri hallediyordu. Kingsbridge varoşlarında ve öteki kasabalarda her beş evden birinde hastalığa rastlanıyordu. Caris'in önlemleri vebayı yenmiş miydi yoksa sadece geciktirmiş miydi? Hastalık ısrarcı olup zaman içinde Caris'in koyduğu engelleri aşabilecek miydi? Sonuçta tahribat son defaki kadar kötü mü olacaktı? Hastalık patlaması hızını alana kadar kimse bir şey söyleyemezdi; bu da aylar ya da yıllar sürebilirdi.

Merthin içini çekerek yalnız başına yattığı yatağından kalktı. Şehir kapıları kapandığından bu yana Caris'i görmemişti. Caris Merthin'in evinden birkaç yüz metre ilerde hastanede kalıyordu ama binadan ayrılamıyordu. İnsanlar içeri giriyor ama dışarı çıkamıyorlardı. Caris, rahibeleriyle omuz omuza çalışmazsa hiçbir saygınlığının kalmayacağına karar vermişti ve böylece hastanede sıkışıp kalmıştı.

Merthin, hayatının yarısını ondan ayrı geçirmişti. Ama artık eskisi kadar kolay olmuyordu. Aslında bu orta yaşlarda, gençliğinden daha çok özlüyordu onu.

Evin kâhyası Em, Merthin'den önce kalkmıştı, mutfakta tavşanların derisini yüzüyordu. Merthin bir parça ekmek yedi, biraz hafif bira içti, sonra dışarı çıktı.

Adanın karşısındaki anacadde şimdiden, ihtiyaç malzemeleri getiren köylüler ve arabalarıyla dolmuştu. Merthin ve bir yardımcı grubu herkesle tek tek konuşuyorlardı. Daha önceden üzerinde anlaşılmış fiyatlarla standart ürünleri getirenlerin işi kolaydı. Merthin onları iç köprüden geçip yüklerini nöbetçi kulübesinin kapısına boşaltmaya gönderiyordu, sonra boş arabalar geri döndüklerinde paralarını ödüyordu. Meyve ve sebze gibi mevsimlik ürünleri getirenlerle fiyat konusunda pazarlık ediyor, ondan sonra yüklerini boşaltmalarına izin veriyordu. Bazı özel siparişler için günlerce öncesinden anlaşma yapılıyordu, Merthin bunu da sıraya koymuştu. Dericiler için hayvan postu, Piskopos Henri'nin emriyle kulenin tepesini yapmaya yeniden başlayan şehrin üreticileri taşçılar için demir, çelik, kenevir ve kereste getiriliyordu. Çünkü her ne kadar geçici olarak müşterileri ile ilişkileri kesilmişse de onlar çalışmaya devam etmek zorundaydılar.

Son olarak özel teslimatlar kalmıştı, bunlar için Merthin şehirdeki bazı kişilerden talimat almak zorundaydı. Bugün şehirdeki terzilerden birine satılmak üzere bir top İtalyan brokar kumaşı, mezbahada kesilmek üzere getirilmiş bir yaşında bir dana, bir de Wigleigh'li Davey vardı.

Merthin Davey'in hikâyesini şaşkınlık ve keyifle dinledi. Çocuğun kökboyası tohumlarını alarak pahalı boya maddesi elde etme girişimine hayran kalmıştı. Ralph'ın onun projesini mahvetmeye kalkışmasına hiç şaşırmamıştı. Bütün asilzade sınıfı, üretim ve ticaret ile ilgili her şeyden nefret ederdi. Ama Davey akıllı olduğu kadar soğukkanlı bir çocuktu ve projesinden vazgeçmedi. Hatta bir değirmenciye para verip kuru kökleri değirmende öğüttürdü.

"Değirmenci, daha sonra değirmen taşlarını yıkadığı zaman, köpeği akan sudan içmiş." diye anlattı Davey Merthin'e.

"Köpek bir hafta kırmızı çiş yapınca boyanın işe yaradığını anladık."

Şimdi, değerli bir boya maddesi olduğuna inandığı şeyle doldurduğu yirmi kiloluk un çuvalını bir el arabasına yüklemiş gelmişti Kingsbridge'in kapısına.

Merthin, çuvallardan birini alıp kapıya getirmesini söyledi. Oraya vardıklarında öteki taraftaki nöbetçiye seslendi. Adam, gözetleme mazgalına tırmanıp aşağı baktı.

"Bu çuval Madge Webber için." diye bağırdı.

"Sadece kendisine teslim edeceksin. Anlaşıldı mı nöbetçi?"

"Başüstüne başkanım." dedi nöbetçi.

Her zamanki gibi çevre köylerden birkaç veba kurbanı, akrabalar tarafından adaya getirildi. İnsanların çoğu, vebanın tedavisi olmadığını biliyor ve sevgili varlıklarını ölüme terk ediyorlardı, birkaçı da ya çok cahil ya da çok iyimser oldukları için Caris'in bir mucize yaratmasını bekliyorlardı. Hastalar, tıpkı şehir kapısına bırakılan ihtiyaç maddeleri gibi hastane kapılarının önüne bırakılıyordu. Akrabalar gittikten sonra, geceleyin rahibeler çıkıp hastaları içeri alıyorlardı. Ara sıra şanslı bir hasta iyileşerek ayrılıyor, ama çoğu arka kapıdan çıkarılıp hastane binasının biraz uzağındaki yeni mezarlığa gömülüyorlardı.

Öğlende, Merthin Davey'i yemeğe davet etti. Tavşanlı börek ve taze bezelyeyi yedikten sonra Davey, annesinin eski düşmanının kızına âşık olduğunu itiraf etti.

"Annemin Annet'den neden bu kadar nefret ettiğini bilmiyorum; ama hepsi uzun zaman önceydi, üstelik benimle ve Anabel'le hiçbir alakası yok." dedi.

Ailelerin mantıksızlığa karşı gençlik öfkesiyle doluydu. Merthin anlayışla gülümseyince David sordu: "Senin ailen de böyle sana engel olmaya çalışmış mıydı?"

Merthin bir an düşündü: "Evet." dedi. "Silahtar olmak ve hayatımı Kral için savaşan bir şövalye olarak yaşamak istiyordum. Beni bir marangozun yanına çırak verdiklerinde kalbim çok kırılmıştı. Ama benim durumumda böylesi daha iyi olurdu."

Merthin'in anlattığı anı, Davey'in pek hoşuna gitmemişti.

Öğleden sonra iç taraftaki köprüye giriş kapatıldı ve şehrin kapıları açıldı. Hamallar çıktılar, bırakılan her şeyi toparlayıp malları şehirdeki adreslerine taşıdılar.

Boya konusunda Madge'den bir haber çıkmamıştı.

O gün Merthin'in bir ziyaretçisi vardı. Akşama doğru, alışverişin hafiflediği saatlerde Canon Claude geldi.

Claude'in arkadaşı ve patronu Piskopos Henri şimdi Monmouth Başpiskoposluğu'na getirilmişti. Ancak yeni Kingsbridge piskoposu daha seçilmemişti. Bu makamı Claude istiyordu ve bu yüzden

Londra'ya Sir Gregory Longfellow'u görmeye gitmişti. Şimdilik Henri'nin sağ kolu olarak çalışmaya devam edeceği Monmouth'a dönüyordu.

"Kral, Philemon'un din adamlarının vergilendirme sistemi konusundaki fikirlerini çok beğeniyor." dedi.

Soğuk tavşanlı börek yemiş, Merthin'in en iyi Gaskonya şarabından bir kadeh içmişti. Kıdemli din adamları, otopsi hakkındaki vaazını ve bir Meryem şapeli yaptırma planını takdirle karşılamışlar. Öte yandan, Gregory Philemon'u sevmiyor, onun güvenilmez biri olduğunu söylüyor. Sonuçta, Kral, Kingsbridge keşişlerinin St. John in the Forest'da sürgündeyken seçim yapamayacaklarını öne sürerek kararını erteledi.

"Sanıyorum Kral, veba tehlikesi sürerken ve şehir karantinadayken bir piskopos seçmekte acele etmiyor."

Claude, başını sallayarak onayladı. "Gerçi küçük ama ben bir yol buldum galiba." diye devam etti.

"Papa nezdindeki İngiliz elçiliği makamı şu an boş. Atanan kişinin Avignon'da oturması gerekiyor. Ben Philemon'u önerdim. Önerim Gregory'nin ilgisini çekti. En azından hemen hayır demedi."

"Güzel."

Philemon'un bu kadar uzağa gönderilmesi fikri Merthin'in moralini yükseltmişti. Keşke kendisi de Claude'u desteklemek adına bir şeyler yapabilseydi. Gerçi Gregory'ye meclisin Claude'u desteklediğini belirten bir mektup yazmıştı ve yapabileceği şeyler bununla sınırlıydı.

"Bir haberim daha var, aslında acı bir haber." dedi Claude. "Londra'ya giderken, St. John in the Forest'a uğramıştım. Teknik olarak hâlâ oranın başkanı Henri; beni izinsiz yer değiştirdiği için Philemon'u azarlamak üzere göndermişti. Boşuna zaman kaybı aslında. Neyse, Philemon Caris'in önlemlerini uyguluyordu, beni içeri almadı ancak kapıdan konuşabildik. Kısacası, keşişler vebadan kaçabilmişler. Ama eski dostun Peder Thomas yaşlılıktan ölmüş. Çok üzüldüm."

"Tanrı günahlarını affetsin." dedi Merthin üzüntüyle.

"Son zamanlarda çok zayıflamıştı. Aklı da bir gidip bir geliyordu."

"St. John'a gitmek onun için pek iyi olmamıştı herhalde."

"Thomas, genç bir inşaat ustasıyken beni çok yüreklendirmişti."

"Tanrı'nın iyi adamları aramızdan alıp kötülerini bırakması ne garip."

Claude, ertesi sabah erkenden gitti.

Merthin günlük işleriyle uğraşırken şehir kapısından dönmekte olan bir arabacı bir mesaj getirdi. Madge Webber mazgallardaydı, Merthin ve Davey'le konuşmak istiyordu.

İkinci köprüye doğru yürürken Davey sordu: "Sence kökboyamı alacak mı?"

Merthin'in hiçbir fikri yoktu.

"Umarım." dedi.

Kapalı kapının önünde yan yana durup yukarı baktılar. Madge duvardan eğilerek seslendi.

"Bu mal nereden geldi?"

"Ben yetiştirdim." dedi Davey.

"Sen kimsin?"

"Wigleigh'li Davey. Wulfric'in oğlu."

"Ah, Gwenda'nın oğlu mu?"

"Evet, küçüğü."

"Eee, boyanı denedim."

"İşe yarıyor, değil mi?" diye sordu Davey hevesle.

"Çok zayıf. Köklerin hepsini öğüttün mü?"

"Evet. Başka ne yapmalıydım?"

"Öğütmeden önce kabuklarını soyman gerekirdi."

"Bilmiyordum." dedi Davey.

Yılgın bir tavırla başını öne eğdi.

"Dediğim gibi çok zayıf. Saf boya parası ödeyemem."

Davey o kadar mutsuz görünüyordu ki Merthin'in yüreği parçalandı.

Madge: "Ne kadar var yanında?"

"Size gönderdiğim yirmi kiloluk çuvallardan dokuz tane daha var." dedi Davey ümitsizce.

"Rayiç fiyatın yarısını veririm, yarım kilosuna üç şilin, altı peni. Çuvalı on dört şilin eder, yani on çuvalı tam tamına yedi pound."

Davey'in yüzü mutluluğun resmiydi adeta. Merthin, bu anı paylaşmak için Caris'in yanında olmasını diledi bütün kalbiyle.

"Yedi pound!" diye tekrarladı Davey.

Madge, onun hayal kırıklığına uğradığını düşünerek: "Bundan fazlasını veremem, boya yeterince güçlü değil." dedi.

Yedi pound Davey için bir servet demekti. Bir işçinin kaç yıllık ücretiydi, bugünkü şartlarda bile. Merthin'e baktı.

"Zengin oldum." dedi.

Merthin gülerek: "Hepsini birden harcama!"

Ertesi gün pazardı. Merthin sabah ayini için şifacıların hamisi Macaristan St.Elizabeth'in adını taşıyan küçük kiliseye gitti. Sonra eve dönüp bahçıvanın kulübesinden meşe bir kürek aldı. Kürek omzunda, dış taraftaki köprüden geçip varoşlara ve geçmişine doğru yürüdü.

Otuz dört yıl önce Caris, Ralph ve Gwenda'yla birlikte gittikleri yolu hatırlamakta zorlanıyordu. Hatırlaması mümkün görünmüyordu, hatta geyiklerin ayak izlerinden başka yol yoktu. O zamanki fidanlar şimdi kocaman ağaç olmuşlardı; o zamanın yaşlı meşe ağaçları Kral'ın oduncuları tarafından çoktan kesilmişti. Yine de hâlâ hatırlayabildiği bir haç işareti kalmıştı; on yaşındaki Caris'in diz çökerek su içtiği pınar, Caris'in cennetten düşmüş olabileceğini söylediği büyük kaya, Caris'in çamura saplandığı, tabanı bataklık, iki yanı dik yokuş olan küçük vadi...

Yürürken çocukluğundaki o günün anısı daha bir canlandı. Köpek Hog'un kendilerini nasıl takip ettiğini ve Gwenda'nın köpeğinin peşine düşmesini hatırladı. Caris, o gün şakasını anladığı için yine mutluluk duydu. Caris'in önünde elinde kendi yaptığı yayla nasıl beceriksizce davrandığını ve kardeşinin nasıl kolaylıkla koca yaya hâkim olduğunu hatırlayınca yüzü kızardı.

Her şeyden çok Caris'i bir kız çocuğu olarak hatırlıyordu. Henüz ergenlik öncesi çağdaydılar ama yine de Caris'in kıvrak zekâsı, cesareti ve küçük gruba hiç çaba göstermeden hükmedebilmesi Merthin'i büyülemişti. Aşk değildi belki ama aşktan çok da uzak olmayan sihirli bir duyguydu.

Anılara dalarak yol bulma işini ihmal etmişti; üstelik kerterizlerini de kaybetmişti. Tamamen yabancı bir bölgede olduğunu düşün-

meye başlamıştı ki birden bir açıklığa çıktı. O zaman doğru yerde olduğunu anladı Merthin. Çalılar daha da sıklaşmış, meşe ağacının gövdesi daha da genişlemişti. Ve açıklık yaz çiçekleriyle donanmıştı. 1327'nin o kasım gününde böyle değildi. Ama hiç kuşkusu yoktu; yıllardır görmediği o yer, biraz değişmiş ama yanılgıya yer bırakmayan bir yüz gibiydi.

Daha kısa boylu ve daha zayıf bir Merthin, ağaçların dibindeki bitkileri ezerek yaklaşan koca adamdan saklanmak için çalıların altına girmişti sürünerek. Bitkin ve nefes nefese kalmış olan Thomas'ın arkası meşe ağacına dönük olarak durduğunu, kılıcını ve bıçağını çektiğini hatırladı.

Hayalinde o günün olaylarını yeniden yaşadı. Sarı ve yeşil üniformalı iki adam Thomas'ı yakalayıp mektubun nerede olduğunu sormuşlardı. Thomas çalıların arasından birinin kendilerini gözetlediğini söyleyerek adamların dikkatini dağıtmıştı. Merthin, kendisinin ve öteki çocukların öldüreleceğinden o kadar emindi ki... Sonra, daha on yaşındaki Ralph, silahşörlerin birini öldürmüştü. Daha o zamanlar sahip olduğu çevik ve öldürücü refleksler daha sonra Fransız savaşlarında kendisine çok yardımcı olmuştu. Thomas da öteki adamı öldürmüştü. Ama bundan birkaç saniye önce kendisini kolundan yaralamasına engel olamamıştı. Aldığı bu yaranın sonunda Kingsbridge Manastırı'nın hastanesinde uygulanan tedaviye rağmen, daha doğrusu tedavi yüzünden sol kolunu kaybetmişti. Sonra Merthin mektubu gömmesi için Thomas'a yardım etmişti.

"Tam burası," demişti Thomas. "Tam meşe ağacının önü."

Mektupta bir sır saklıydı. Merthin şu anda o sırrı biliyordu. O kadar güçlü bir sırdı ki üst düzeyden birçok insan ondan korkuyordu. Sir Thomas'ın himayesine emanet edilmişti. Ve manastırda kalmak talebinde bulunmadığı halde ömrünü orada geçirmişti.

"Öldüğümü duyduğun zaman." demişti Thomas çocuk Merthin'e. "Bu mektubu çıkarıp bir rahibe vermeni istiyorum."

Adam Merthin, küreğine yapıştı ve kazmaya başladı.

Thomas'ın asıl niyetinin bu olduğundan emin değildi Merthin. Gömülü mektup Thomas'ın vahşice öldürülmesine karşı bir önlemdi, elli sekiz yaşında doğal nedenlerle ölmesine değil. Acaba yine de mektubun çıkarılmasını ister miydi? Merthin bunu bilmiyordu.

Mektubu okuyunca ne yapacağına karar verecekti. İçindekileri öğrenmek için karşı konulmaz bir merak duyuyordu.

Çantayı nereye gömdüklerini tam olarak hatırlayamıyordu; ilk denemesi başarısızdı. Yaklaşık 40-50 santim kazdıktan sonra yanıldığını anladı. Gömdükleri çukurun en fazla 25-30 santim olduğuna emindi. 5-10 santim sola doğru kayarak yeniden denedi.

Bu sefer doğru yerdeydi.

30 santim aşağıda kürek, toprak olmayan bir şeye çarptı. Yumuşacıktı ama dağılmamıştı. Küreği bir kenara bırakıp elleriyle çukuru araştırdı. Bir parça eski, çürümeye yüz tutmuş deriye dokundu parmakları. Yavaşça toprağı süpürdü ve elinin dokunduğu şeyi çıkardı. Thomas'ın uzun yıllar önce kemerine taktığı çantanın ta kendisiydi.

Çamurlu ellerini tuniğine silerek temizledi ve çantayı açtı.

İçinde mumlu kumaştan yapılmış bir kese vardı, hiç bozulmamıştı. Kesenin ağzındaki ipi gevşetti ve içine ulaştı. Bir parşömen sayfası çıkardı, rulo halinde katlanmış ve mühürlenmişti. Dikkatle eline aldı ama yine de balmumu mühür, Merthin dokunur dokunmaz paramparça oldu. Özenle ruloyu açtı. O da bozulmamıştı; otuz dört yıl toprağın altında kalmasına rağmen oldukça iyi durumdaydı.

Merthin hemen bunun resmi bir doküman olmadığını, kişisel bir mektup olduğunu anladı. Bir kâtibin çok çalışılmış yazısından ziyade eğitimli birinin özenle süslenmiş el yazısı olduğunu anladı.

Okumaya başladı.

Berkeley Şatosu;

İngiltere Kralı II. Edward'dan sadık hizmetkârı Thomas Langley eliyle sevgili oğlu Edward'a saltanatlı selamlar ve babaca sevgiler.

Merthin korkmuştu. Eski kraldan yeni krala bir mesajdı bu. Mektubu tutan eli titriyordu, gözlerini mektuptan ayırıp etrafındaki yeşilliğe baktı, sanki çalıların arasında biri kendisini gözetliyormuş gibi.

"Sevgili oğlum, çok yakında ölüm haberimi alacaksın. Doğru olmadığını bilmeni istiyorum."

Merthin kaşlarını çattı. Böyle bir şey beklemiyordu.

"Annen, Kraliçe, kalbimin kadını, Shiring Kontu Roland ve oğullarını ayartmış ve katilleri buraya göndermelerini sağlamıştı. Ancak Thomas beni önceden uyardı ve katiller öldürüldü."

Öyleyse Thomas bir hain değildi, Kral'ın kurtarıcısıydı.

"Annen ilk denemesinde beni öldüremeyince, yeniden deneyecekti mutlaka, çünkü o ve yasak aşkı ben yaşadığım sürece güvende olmayacaklardı. Bu yüzden, katillerden benim boyumda ve görünümü bana biraz benzeyeniyle elbiselerimi değiştirdim. Birkaç kişiye rüşvet vererek cesedin bana ait olduğuna yemin etmelerini sağladım. Elbette annen cesedi görünce gerçeği anlayacaktı ama bu yalanı sürdüreceğinden emindim. Çünkü ben ölü olarak bilinirsem onun için tehdit oluşturmayacaktım ayrıca tahta karşı bir isyanı ya da rakibi de destekleyemeyecektim."

Merthin çok şaşırmıştı. Bütün ulus II. Edward'ın öldüğüne inanmıştı. Bütün Avrupa kandırılmıştı. Peki, sonra Kral'a ne olmuştu?

"Nereye gitmeyi planladığımı sana söylemeyeceğim. Sadece, İngiltere krallığını terk etmeye ve bir daha da geri dönmemeye kararlıyım. Ölmeden önce seni yeniden görmek için dua ediyorum."

Thomas, bu mektubu sahibine teslim etmek yerine neden gömmüştü? Çünkü kendi hayatından korkmuştu ve mektubun kendisini korumak için güçlü bir silah olduğunu görmüştü. Kraliçe Elizabeth, kocasının hileli ölüm oyununu kabul ettikten sonra, gerçeği bilen birkaç kişiyle ilgilenmek zorunda kalmıştı. Merthin şimdi hatırlıyordu. Daha ergenlik çağındayken Kent Kontu II. Edward'ın yaşadığını iddia ettiği için ihanet suçundan yargılanmış ve boynu vurulmuştu.

Kraliçe Elizabeth Thomas'ı öldürmek için de adamlar göndermişti ve katiller Thomas'ı Kingsbridge'in hemen dışında yakalamışlardı. Ama Thomas, on yaşındaki Ralph'ın yardımıyla onlardan kurtulmuştu. Daha sonra Thomas Kraliçe'yi çevirdikleri bütün dolapları açıklamakla tehdit etmişti. Elinde eski kralın mektubu gibi sağlam bir kanıtı vardı. Kingsbridge Manastırı'ndaki hastaneye yattığı o gece Thomas Kraliçe'yle daha doğrusu ajanları olan Kont Roland ve oğullarıyla pazarlık etmişti. Keşiş olarak manastıra kabul edilmesi koşuluyla sırrı saklayacağına söz vermişti. Manastırda kendini güvende hissedecekti, Kraliçe'nin sözünü tutmaması

halinde, mektubun emin bir yerde olduğunu, ölümü halinde açıklanacağını söylemişti. Bu yüzden Kraliçe Thomas'ı sağ bırakmak ve korumak zorunda kalmıştı.

Merhum Başrahip Anthony, bu olayın bir kısmını biliyordu ve bunu ölürken Rahibe Cecilia'ya anlatmıştı, o da ölüm döşeğindeyken hikâyenin bir kısmını Caris'e aktarmıştı. İnsanlar, bir sırrı on yıllar boyunca saklayabiliyor ama ölüm yaklaştığında gerçeği söyleme ihtiyacı hissediyorlar diye düşündü Merthin. Caris de, Lynn Grange'ı, Thomas'ın keşişliğe kabul edilmesi şartıyla manastıra bağışlayan belgeyi görmüştü. Merthin, Caris'in bu belge hakkında yaptığı kasıtlı araştırmaların başına neden dert açmış olduğunu anlıyordu. Sir Gregory Longfellow, Ralph'ı manastıra gizlice girip rahibelerin bütün sözleşmelerini çalmaya ikna etmişti. O da bu suçlayıcı mektubu bulmayı umuyordu.

Bu parşömen kâğıdının tahrip edici etkisi zaman içinde azalmış mıydı acaba? Isabella uzun bir hayat yaşamış ve üç yıl önce ölmüştü. II. Edward da herhalde ölmüştü, hâlâ yaşıyorsa, yetmiş yedi yaşında olmalıydı. II. Edward, bütün dünya onu ölmüş bilirken, sağ olduğunu açıklamaya cesaret edebilecek miydi? Artık ciddi olarak hiçbir tehdidin sarsamayacağı kadar güçlü bir kraldı, ama büyük bir utanç ve aşağılanmayı göze almak zorundaydı.

Merthin ne yapacaktı?

Ormanın çayırlık zemininde yaban çiçeklerinin arasında kalakalmıştı Merthin uzun süre. Sonunda kâğıdı yine rulo yaptı, kesenin içine yerleştirdi, keseyi de eski deri çantanın içine koydu.

Çantayı çukurun dibine koyup üstünü örttü. Sonra yanlışlıkla açtığı ilk çukuru da doldurdu. İkisinin de üstündeki toprağı düzeltti, üzerlerine çalılardan kopardığı dalları ve yaprakları serpiştirdi. Geri dönüp yaptığı işe baktı, tatmin olmuştu. Kazılan yerler sıradan bir bakışla fark edilemeyecek durumdaydı.

Sonra arkasını açıklığa dönerek evine gitti.

90

Ağustosun sonunda Kont Ralph, çok uzun süredir yakın arkadaşı olan Alan Fernhill ve yeni bulduğu oğlu Sam'le birlikte,

Shiring civarındaki topraklarında bir tura çıktı. Sam'in yanında olmasından çok hoşlanıyordu. Oğlu artık yetişkin bir adam olmuştu. Öteki oğulları Gerry ve Roley bu gibi etkinliklere katılmak için çok küçüktüler. Sam onun babası olduğunu bilmiyordu; Ralph bu sırrı zevkle saklıyordu.

Dolaşırken gördükleri şeyler karşısında dehşete düşmüşlerdi. Ralph'ın yüzlerce işçisi, ya ölmüş ya da ölmek üzereydi ve bütün mısırlar toplanmadan tarlalarda kalmıştı. Bir köyden bir başka köye at sürerlerken Ralph'ın öfkesi ve kızgınlığı artıyordu. Ralph'ın iğneleyici sözleri yanındakileri ürkütüyor ve sinirli tavırları atını huzursuzlandırıyordu.

Her köyde, kölelerin toprakları kadar birkaç dönüm toprak Kont'un kişisel kullanımına ayrılmıştı. Bu tarlalar, Kont'un kendi çalışanları ve haftada bir gün Kont için çalışmak mecburiyetinde olan köleler tarafından işleniyordu. Bunlar hepsinden daha kötü durumdaydılar. Ralph'ın çalışanlarından çoğu ölmüştü, kendisine iş yapmak zorunda olan kölelerin de çoğu ölmüştü. Diğer köleler, son veba salgınından sonra daha cazip şartlarda kiracılık anlaşmaları yapmışlardı. Bunlar artık Kont için çalışmak zorunda değillerdi. Sonuç olarak kiralık işçi bulmak imkânsızdı.

Ralph, Wigleigh'e geldiğinde, malikâne evinin arkasından dolaşıp tahta ambara bir göz attı; yılın bu zamanında ambar öğütülmeyi bekleyen tahılla dolu olurdu her zaman, ama şimdi boştu; bir kedi samanların üzerinde bir sürü yavru doğurmuştu.

"Nasıl ekmek yiyeceğiz biz?" diye gürledi Natan Reev'e. "Bira yapmak için arpa yok, ne içeceğiz? İnşallah iyi bir planın vardır."

Nate son derece kaba bir tavırla: "Yapabileceğimiz tek şey, size ait olan toprakların yerini yeniden belirlemek."

Ralph Nate'in bu terslenmesine çok şaşırdı, genellikle dalkavukça davranırdı. Sonra Nate gözlerini genç Sam'e dikince Ralph bu davranışının sebebini anladı. Nate, Jonno'yu öldürdüğü için Sam'den nefret ediyordu. Sam'i cezalandırmak yerine Ralph onu affetmiş üstelik bir de silahtar yapmıştı. Boşuna darılmamıştı Nate.

"Fazladan bir iki dönümü işleyecek bir iki genç adam vardır herhalde köyde." dedi Ralph.

"Ah, evet, ama onlar da kayıt parasını ödemek istemiyorlar."

"Yani toprağı bedava mı almak istiyorlar?"

"Evet. Çok toprağınız, az işçiniz olduğunun farkındalar ve bu pazarlıkta güçlü taraf olduklarını biliyorlar."

Eskiden Nate bu merhametsiz köylülerin hemen hakkından gelirdi oysa şimdi Ralph'ın içinde bulunduğu zor durumdan zevk alıyor gibiydi.

"İngiltere asillere değil de kendilerine aitmiş gibi davranıyorlar." dedi Ralph. Çok kızmıştı.

"Çok utanç verici Lordum." dedi Nate.

Şimdi daha nazikti ve yüzünde içten pazarlıklı bir ifade vardı.

"Mesela, Wulfric'in oğlu Davey, Amabel ile evlenmek ve annesi Annet'in mallarını üstüne geçirmek istiyor. Aslında olumlu bir şey. Annet toprağına hiçbir zaman sahip çıkamamıştır."

Sam yüksek sesle konuştu: "Ailem kayıt ücretini ödemeyecek, zaten bu evliliğe karşılar."

Nate: "Ama Davey kendisi ödeyebilir."

Ralph şaşırdı.

"Nasıl?"

"Ormanda yetiştirdiği yeni bitkiyi sattı."

"Kökboyası kökü. Demek ki iyice yok edememişiz. Ne kadar para kazanmış?"

"Kimse bilmiyor. Ama Gwenda genç bir süt ineği aldı. Wulfric'in de yeni bir bıçağı var. Ve Amabel, pazar günü kiliseye gelirken sarı bir eşarp takmıştı."

Ve Nate'e de dolgun bir rüşvet teklif edilmiş diye düşündü Ralph.

"Davey'in itaatsizliğini ödüllendirmekten nefret ediyorum." dedi. "Ama çok çaresizim. Toprakları Davey'e verin."

"Ailesinin arzusuna rağmen evlenmesine izin vermeniz gerekecek."

Davey, bunun için Ralph'a da rica etmişti ve Ralph bu isteği geri çevirmişti. Ama bu, vebanın köylülerin büyük bir kısmını yok etmesinden önceydi. Böyle kararları değiştirmekten hiç hoşlanmıyordu, ama ödenecek küçük bir bedeldi bu.

"İstediği izni vereceğim." dedi.

"Çok güzel."

"Ama önce gidip kendisini görelim. Teklifimi yüzüne karşı söylemek istiyorum."

Nate şaşırdı. Ama hiç itiraz etmedi doğal olarak.

Aslında Ralph Gwenda'yı yeniden görmek istiyordu. Onda öyle bir şeyler vardı ki, düşünmek bile boğazını kurutuyordu. O küçük av kulübesindeki son karşılaşmalarının verdiği tatmin duygusu fazla uzun sürmemişti. O günden sonraki haftalarda sık sık düşünmüştü Gwenda'yı. Genellikle birlikte olduğu kadınlar -genç fahişeler, meyhane gülleri, hizmetçi kızlar- son günlerde onu yeterince tatmin etmiyordu. Hepsi de zevk alıyormuş gibi yapıyordu, ama Ralph onların sadece sonradan gelecek olan parayı istediklerini biliyordu. Onların aksine Gwenda, Ralph'dan nefret ettiği ve her dokunuşunda tüylerinin diken diken olduğu gerçeğini hiç saklamıyordu. Bu da Ralph'ı mutlu ediyordu, çünkü dürüst ve bu yüzden de gerçekti. Av kulübesinde birlikte olduktan sonra Ralph, Gwenda'ya bir kese dolusu gümüş peni vermiş ve o da keseyi öyle bir geri fırlatmıştı ki Ralph'ın göğsünü morartmıştı.

"Bugün Brookfield'deler, biçilmiş arpaları altüst ediyorlar." dedi Nate. "Sizi oraya götüreyim."

Ralph ve adamları Nate'i takip ederek köyün dışına çıktılar, dere boyunca, büyük tarlanın kenarına kadar ilerlediler. Wigleigh her zaman rüzgârlı olurdu ama bugün ılık ve yumuşak bir yaz esintisi vardı, tıpkı Gwenda'nın göğüsleri gibi.

Arazinin bazı parselleri biçilmişti, ama bazılarında fazla olgunlaşmış yulafları, çürümeye başlamış arpaları görmek Ralph'ı fazlasıyla ümitsizliğe boğmuştu. Bir başka parselde de çavdarlar biçilmiş ancak demet yapılmamıştı; hasat toprağın üstünde yayılmış duruyordu.

Ralph, bir yıl önce, bütün mali sorunlarının bittiğini düşünmüştü. Son Fransız savaşından bir esir; Neuchate Markisi'yle dönmüş, elli bin poundluk bir fidye istemişti. Ama Marki'nin ailesi bu parayı verecek durumda değildi. Fransa Kralı II. Jean'la da aynı şey olmuştu. Galler Prensi Poitiers Savaşı'nda Kral'ı esir almıştı. Kral Jean, dört yıl Londra'da, teknik olarak bir mahkûm olarak, Lancester dükünün inşa ettirdiği yeni saray Savoy'da lüks içinde yaşa-

mıştı. Kral'ın fidyesi düşürülmüş ama yine de tamamı ödenmemişti. Ralph, Alan Fernhill'i elindeki esir için fidye pazarlığı yapmak üzere Neuchatel'e göndermiş ve Alan parayı yirmi bin pounda düşürmüştü ama aile bu parayı da ödeyememişti. Sonra Marki vebadan ölmüş ve iflas etmiş durumdaki Ralph, hasat konusunda endişelenmeye başlamıştı bu kez.

Öğlen olmuştu. Köylüler tarlanın bir kenarında öğle yemeklerini yiyorlardı. Gwenda, Wulfric ve Davey bir ağacın altına oturmuş soğuk etle çiğ soğandan oluşan yemeklerini bitirmek üzereydiler. Atlılar yaklaşınca hepsi birden ayağa fırladılar. Ralph diğer köylüleri eliyle selamlayarak Gwenda ve ailesinin bulunduğu yere doğru ilerledi.

Gwenda, vücut hatlarını saklayan bol, yeşil bir elbise giymişti. Saçlarını arkasında toplamıştı. Bu tarz yüzünün fareye benzer biçimini daha çok belirginleştirmişti. Elleri kirliydi, tırnaklarının altına toprak dolmuştu. Ama Ralph ona baktığında, onu, çırılçıplak, hazır, biraz sonra yapacağı şeye duyduğu nefretle kendisini beklerken hayal etti. Erkekliği uyanmıştı.

Gözlerini Gwenda'dan ayırarak kocasına baktı. Wulfric'in bu gibi bakışlarında ne küstah ne de korkmuş bir ifade vardı. Kumral sakallarında çok az ak vardı, ama Ralph'ın kılıcıyla açtığı yaranın yerinde hâlâ sakal çıkmamıştı.

"Wulfric, oğlun Amabel'le evlenip Annet'in mallarını üstüne geçirmek istiyor."

Gwenda anında tepki verdi. Ancak kendisine söz verildiğinde konuşması gerektiğini bir türlü öğrenememişti.

"Oğlumun birini elimden aldın, şimdi de ötekini mi almaya çalışıyorsun?" dedi acı acı.

Ralph ona aldırmadı.

"Veraset vergisini kim ödeyecek?"

Nate açıkladı: "Otuz şilin."

Wulfric: "Benim otuz şilinim yok." dedi.

David büyük bir sakinlikle: "Ben ödeyebilirim." dedi.

Kökboyası kökünden iyi para kazanmış olmalıydı ki bu kadar büyük bir parayı gözünü kırpmadan ödemeye hazır diye düşündü Ralph.

"Güzel." dedi. "Bu durumda..."

Davey sözünü kesti. "Hangi şartlarla bu öneriyi yapıyorsunuz?"

Ralph yüzünün kızardığını hissetti.

"Ne demek istiyorsun?"

Nate yine müdahale etti: "Annet'in topraklarına sahip olduğu şartlarla elbette."

Davey: "O zaman ben Kont'a teşekkür ediyorum ama bu cömert teklifini kabul edemeyeceğim."

Ralph:"Ne saçmalıyosun sen?" dedi.

"Ben toprakları üzerime geçirmek istiyorum efendim, ancak özgür kiracı olarak kirayı nakit ödeyeceğim ve geleneksel zorunlu görevlerden muaf tutulacağım."

Sir Alan, tehditkâr bir tavırla: "Seni küstah köpek, efendinle pazarlık etmeye mi cüret ediyorsun?" dedi.

Davey korkmuştu ama küstahlığına devam etti: "Amacım hakaret etmek değildi efendim. Ama satabileceğim ürünü yetiştirmek istiyorum. Nate Reeve'in seçtiklerini ekmek istemiyorum. Onun pazardaki fiyatlardan haberi bile yok."

Ralph, Davey'in bu inatçı kararlılığını Gwenda'dan aldığını tahmin etti. Öfkeyle, "Nate benim isteklerimi sana iletti. Sen Kont'tan daha iyi bildiğini mi sanıyorsun?"

"Bağışlayın efendim, ama siz ne toprağı çapalamayı, ne de pazara gitmeyi bilirsiniz."

Alan'ın eli kılıcının kabzasına gitti. Ralph, Wulfric'in yerde duran, keskin ağzı güneşte parlayan tırpanına baktığını fark etti. Ralph'ın öteki tarafında duran Sam'in atı, binicisinin gerginliğini fark etmiş gibi sinirli bir şekilde eşiniyordu. Eğer bir kavga çıkarsa diye düşündü Ralph, Sam, ailesinin yanında mı yoksa kendi yanında mı dövüşecekti?

Ralph kavga çıksın istemiyordu. O, hasatın bir an önce içeri alınmasını istiyordu; köylülerini öldürmek, işini daha da zorlaştıracaktı. Bir el hareketiyle Alan'ı engelledi.

"İşte veba, ahlakımızı böyle bozdu." dedi iğrenerek. "İstediğini vereceğim sana Davey, çünkü mecburum."

Davey güçlükle yutkunarak: "Bunu yazıya dökebilir miyiz efendim?"

"Bir kopyasını da sana göndereyim mi?"

Davey başını salladı, konuşamayacak kadar korkmuştu.

"Kont'un sözüne güvenmiyor musun?"

"Öyle demek istemedim efendim."

"Öyleyse neden yazılı bir belge talep ediyorsun?"

"Gelecek yıllarda herhangi bir kuşkuya yer bırakmamak için."

Hepsi de sözleşmenin bir kopyasını isterken aynı şeyi söylerdi. Eğer kira sözleşmesi yazıya dökülürse, mal sahibi şartları ilerde kolay kolay değiştiremezdi, köylülerin asıl amacı bunu sağlamaktı. Ki bu da zamanın taçlandırdığı geleneklerin çiğnenmesi demekti. Ralph, daha fazla yorum yapmak istemedi, bir kez daha seçeneksiz kalmıştı. Hasatı içeri almak istiyorsa, kabul edecekti.

Sonra bu durumu, istediği bir başka şeyi kabul etmek için kullanabileceğini fark etti ve birden neşesi yerine geldi.

"Peki." dedi. "Sana yazılı bir sözleşme göndereceğim ama hasat sırasında tarlaları terk etmeni istemem. Annen gelecek hafta Earlscastle'a gelip belgeleri alabilir."

Gwenda, son derece sıcak bir günde Earlscastle'a kadar yürüdü. Ralph'ın kendisini neden istediğini biliyordu ve bu düşünce Gwenda'yı hasta ediyordu. Şatoya girmek için yukarı kaldırılabilen köprüden geçti, ekin kargaları haline gülüyormuş gibi geldi.

Güneş, duvarların rüzgârı engellediği iç avluyu acımasızca ısıtıyordu.

Silahtarlar, ahırların önünde oyun oynuyorlardı. Sam de aralarındaydı ve Gwenda'yı fark edemeyecek kadar oyuna dalmıştı.

Bir direğe, göz hizasında bir kedi bağlamışlardı; ama kedi başını ve ayaklarını oynatabiliyordu. Silahtarlardan biri, elleri arkasında bağlı olarak kediyi öldürmek zorundaydı. Gwenda bu oyunu daha önce de görmüştü. Silahtar zavallı hayvanı ancak tos vurarak öldürebilirdi, ama bu arada kedi de doğal olarak kendisini saldırganın yüzünü ısırarak ve tırmıklayarak koruyordu. Ebe, yaklaşık on altı yaşında bir gençti, direğin yanında duruyordu, dehşet içindeki kedi de onu izliyordu. Çocuk aniden kediye bir kafa attı. Alnı kedi-

nin göğsüne çarptı, kedi tırnaklarını çıkarmış pençesiyle kendini savundu. Silahtar acıyla haykırarak geri sıçradı, yanaklarından kanlar akıyordu. Öteki silahtarlar kahkahalarla güldüler. Öfkeden çılgına dönen delikanlı direğe doğru bir hamle daha yaptı ve kediye bir tos daha attı. Bu kez daha kötü tırmalanmıştı, arkadaşları daha fazla güldüler. Üçüncü kez denerken daha dikkatliydi. Yaklaştı, başıyla vuracakmış gibi yaptı, zavallı kedi havayı tırmaladı, sonra çocuk dikkatle nişan alarak, hayvanın kafasına kafasıyla vurdu. Kedinin ağzından, burnundan kan boşaldı ve hâlâ nefes almasına rağmen kendinden geçti. Son olarak, öldürücü darbeyi vurdu; izleyiciler çoşkuyla alkışladılar.

Gwenda'nın midesi bulandı. Kedileri çok sevmezdi, köpekleri tercih ederdi ama zavallı, âciz bir hayvana işkence edilmesini izlemek iğrenç bir şeydi. Çocuklar bu tür oyunları savaşta insanları öldürmeyi ve sakatlamayı öğrenmek için oynuyorlardı. Eğitimin bu biçimde olması şart mıydı?

Oğluyla konuşmadan yoluna devam etti. Ter içinde ikinci köprüyü geçti, kaleye çıkan merdivenleri tırmandı.

Sam onu görmediği için çok memnundu. Onunla mümkün olduğu kadar uzun bir süre karşılaşmak istemiyordu. Sam duyarlı bir çocuk değildi ama annesinin sıkıntısını fark edebilirdi.

Salonun kapısındaki nöbetçiye neden burada olduğunu anlattı, o da Kont'a haber vereceğine söz verdi.

"Lady Philippa burada mı?" diye sordu Gwenda ümitle.

Belki Ralph karısının varlığından çekinirdi.

Ama nöbetçi başını iki yana salladı.

"Monmouth'da, kızıyla beraber."

Gwenda işkence altındaymış gibi sıkıntıyla başını eğdi ve beklemeye başladı. Ralph'la av kulübesindeki buluşmalarını hatırlamaktan alıkoyamıyordu kendini. Büyük salonun çıplak duvarlarına bakarken onu gördü. Gwenda'ya sanki çırılçıplakmış gibi bakıyordu, ağzı beklentiyle hafifçe aralanmıştı. Sevdiğin adamla seks yapmak ne kadar mutluluk verici bir şeyse, nefret ettiğin bir adamla da yatmak da o kadar iğrenç bir şeydi.

Ralph, yirmi yıl önce onu sevişmeye zorladığı zaman Gwenda'nın vücudu kendisine ihanet etmiş, fiziksel olarak zevk almıştı, oysa o

anda ruhsal bir karmaşa yaşıyordu. Kanun kaçağı Alwyn'le ormandayken de aynı şey olmuştu. Ama av kulübesinde birlikte olduklarında öyle hissetmemişti. Bu değişikliğe yaşının sebep olduğunu düşünüyordu. Genç bir kızken, arzu ile doluyken, fiziksel temas, otomatik olarak bir tepki uyandırıyordu. Gwenda'nın elinde değildi, oysa çok utanıyordu sonradan. Şimdi olgunluk çağında, bedeni o kadar duyarlı değildi, refleks olarak cevap veremiyordu. En azından bunun için minnettardı.

Salonun öteki ucundaki merdivenler Kont'un çalışma odasına çıkıyordu. Sürekli pek çok insan inip çıkıyordu: şövalyeler, hizmetkârlar, kiracılar, kâhyalar... Bir saat sonra nöbetçi gelip yukarı çıkmasını söyledi.

Gwenda Ralph'ın orada seks yapmak isteyeceğinden korkuyordu ama meşgul bir gününde olduğunu görünce biraz rahatlamıştı. Ralph'ın yanında Sir Alan ve masanın başında oturmuş bir şeyler yazan iki kâtip keşiş vardı. Kâtiplerden biri rulo yapılmış bir parşömen uzattı Gwenda'ya.

Gwenda kâğıda bakmadı bile. Okumasını bilmiyordu.

"İşte." dedi Ralph.

"Artık oğlun özgür bir kiracı. Her zaman istediğin şey bu değil miydi?"

Özgürlüğü kendisi için istemişti Gwenda ve Ralph bunu çok iyi biliyordu. Ve hiçbir zaman elde edememişti ama Ralph haklıydı. Davey özgürlüğüne kavuşmuştu. Böylece hayatı tamamen boşa harcanmamış sayılırdı. Torunları özgür ve bağımsız olacaklar, kendi seçtikleri ürünü yetiştirecek, kiralarını ödeyip kazançlarından geri kalanını kendilerine saklayacaklardı. Gwenda'nın doğarken mahkûm olduğu açlık ve yoksulluğun acı veren varlığını hiç tanımayacaklardı.

Yaşadığı bunca şeye değer miydi? Bilmiyordu.

Ruloyu aldı ve kapıya doğru yürüdü.

Tam kapıdan çıkarken Alan arkasından geldi ve alçak sesle: "Bu akşam burada kal, salonda." dedi.

Ziyaretçilerin çoğu büyük salonda uyurdu.

"Yarın, öğlenden iki saat sonra av kulübesinde ol."

Cevap vermeden gitmeye çalıştı.

Alan koluyla önünü kesti.

"Anladın mı?" diye sordu.

"Evet." dedi Gwenda fısıltıyla. "Öğleden sonra orada olacağım."

Alan geçmesine izin verdi.

O akşam geç saatlere kadar Sam'le konuşmadı. Silahtarlar bütün öğleden sonrayı çeşitli vahşi oyunlar oynayarak geçirmişlerdi. Kendisine biraz zaman kaldığı için memnundu Gwenda. Serin salonda düşünceleriyle baş başa oturdu. Kendi kendine, Ralph'la cinsel ilişki yaşamanın hiçbir anlamı olmadığını söylemeye çalışıyordu. Sonuçta bâkire bir genç kız değildi. Yirmi yıldır evliydi. Binlerce kez seks yapmıştı. Birkaç dakikada bitecek ve hiçbir iz bırakmayacaktı. Yapacak ve unutacaktı.

Bir dahaki sefere kadar.

En kötüsü de buydu. Ralph onu zorlamaya canı istediği kadar devam edebilirdi. Sam'ın babası olduğu sırrını açıklama tehdidi, Wulfric yaşadığı sürece Gwenda'yı korkutacaktı.

Ralph, çok geçmeden ondan sıkılacak ve meyhane güllerinin diri, genç vücutlarına dönecek miydi acaba?

Silahtarlar akşamüzeri yemeğe geldiklerinde Sam annesine sordu.

"Neyin var?"

"Hiçbir şeyim yok." dedi Gwenda çabucak. "Davey bana bir süt ineği aldı."

Sam biraz kıskanmış gibiydi. Burada hayat çok keyifliydi ama silahtarlara para ödenmiyordu. Zaten paraya hemen hemen hiç ihtiyaçları yoktu, yiyecek, içecek, giysi ve barınma ihtiyaçları karşılanıyordu ama yine de genç bir adamın kesesinde birkaç peni olmalıydı.

Davey'in yaklaşan düğününden söz ettiler.

"Sen ve Annet büyükanne olacaksınız." dedi. "Onunla barış yapman gerekecek."

"Aptallaşma!" dedi Gwenda.

Gözlerinde şimşekler çakıyordu.

"Ne dediğini bilmiyorsun sen."

Akşam yemeği dağıtılırken Ralph ve Alan çalışma odasından çıktılar. Bütün ziyaretçiler ve şato sakinleri salonda toplanmıştı. Mutfak çalışanları çeşitli otlarla pişirilmiş üç büyük turnabalığı getirmişlerdi masaya. Gwenda masanın bacağına yakın bir yerde, Ralph'dan oldukça uzağa oturmuştu. O da Gwenda'yla hiç ilgilenmedi zaten.

Yemekten sonra yere serilen samanların üstüne, Sam'in yanına uzandı. Küçük bir çocukken yaptığı gibi oğlunun yanına uzanmak çok iyi gelmişti. Gecenin sessizliğinde onun yumuşak, sakin, bebek soluklarını dinlediği günleri hatırladı. Sonra, çocukların nasıl büyüyüp ana babalarının beklentilerine karşı geldiklerini düşündü. Kendi babası Gwenda'ya pazarlanacak bir mal muamelesi yapmak istemiş o bu şekilde kullanılmaya şiddetle karşı çıkmıştı, şimdi de kendi oğullarının her biri hayatın içinde kendi yollarını bulmuşlardı ve her ikisi için de Gwenda bunları planlamıştı. Sam şövalye olacak, Davey Annet'in kızıyla evlenecekti. Eğer böyle değişeceklerini bilseydi onları doğurmaya bu kadar istekli olur muydu acaba?

Rüyasında Ralph'ın av kulübesine gittiğini ve onun orada olmadığını gördü. Yatağın üstünde bir kedi vardı. Kediyi öldürmek zorunda olduğunu biliyordu ama elleri arkadan bağlanmıştı, bu yüzden kafasıyla vura vura kediyi öldürdü.

Uyandığında kulübede Ralph'ı öldürüp öldüremeyeceğini düşündü. Uzun yıllar önce Alwyn'i öldürmüştü. Kendi bıçağını boğazına batırmış, aşağıdan yukarı öyle itmişti ki bıçağın keskin ucu gözünden çıkmıştı. Sim Chapman'ı da öldürmüştü. Başını suyun altına sokmuş, adam kıvrılıp, çırpınırken ciğerlerine nehrin suyu dolup ölene kadar öylece tutmuştu. Eğer Ralph kulübeye yalnız gelirse ve Gwenda doğru anı yakalayabilirse onu öldürebilirdi.

Ama asla yalnız başına gelmezdi. Kontlar hiçbir yere yalnız gitmezlerdi. Daha önce de olduğu gibi yanında muhakkak Alan olacaktı. Beraberinde yalnızca bir kişiyle seyahat etmesi sıradışı bir olaydı. Yalnız başına gelmesi ise imkânsızdı.

İkisini birden öldürebilir miydi? Hiç kimse Gwenda'nın kulübede onlarla buluşacağını bilmiyordu. İkisini de öldürse ve hiçbir şey olmamış gibi eve gitse kimse ondan şüphelenmezdi bile. Hiç kimse onun ne yaptığını bilmiyordu; bu bir sırdı, işin püf noktası

buydu. Belki birileri onu kulübenin yakınlarında görebilirdi, ama ona sadece etrafta şüpheli birini görüp görmediğini sorarlardı. Büyük, güçlü Ralph'ın orta yaşlı küçük bir kadın tarafından öldürülmüş olabileceği akıllarına bile gelmezdi.

Ama yapabilir miydi? Kalbinin derinliklerinde bunun olanaksız olduğunu biliyordu. Adamların ikisi de deneyimli savaşçılardı. Yirmi yıldır ara ara savaşlara katılmış, geçen yıldan önceki kış da seferberliğe çağrılmışlardı. Refleksleri çabuk, reaksiyonları ölümcüldü. Birçok Fransız şövalye onları öldürmeyi denemiş ve öldürülmüşlerdi.

Belki birisini kandırarak, şaşırtarak öldürebilirdi ama ikisini değil.

Ralph'ın isteklerine boyun eğmek zorundaydı. Üzgün ve çaresiz dışarı çıktı, ellerini ve yüzünü yıkadı. Büyük salona geri döndüğünde mutfak çalışanları masanın üstüne çavdar ekmeği ile hafif bira koyuyorlardı. Kahvaltıda Sam, bayat ekmeği yumuşatmak için buraya batırıyordu.

"Yine aynı bakış var gözlerinde." dedi. "Sorun ne?"

"Hiçbir şey." dedi Gwenda.

Bıçağını çıkardı. Ekmekten kalın bir dilim kesti.

"Önümde uzun bir yol var." dedi.

"Bunun için mi endişeleniyorsun? İstersen yalnız başına gitme. Kadınların çoğu yalnız seyahat etmekten hoşlanmaz."

"Ben kadınların çoğundan daha sertimdir." dedi.

Sam onunla ilgilendiği için memnun olmuştu. Gerçek babası Ralph'ın asla yapamayacağı bir davranıştı bu. Sonuçta Wulfric'in oğlanın üstünde oldukça etkili olduğu görünüyordu. Gwenda oğlunun yüzünün ifadesini çözmesinden ve düşündüklerini tahmin etmesinden çok utanmıştı.

"Benim için endişenlenmene gerek yok." dedi.

"Seninle geleyim istersen." diye teklif etti. "Eminim Kont izin verir. Bugün silahtarlara ihtiyacı yok. Alan Fernhill'le birlikte bir yere gidiyor."

Hayatta en son isteyeceği şey buydu. Eğer randevusuna gitmezse Ralph sırrını açıklardı. Ralph'ın bunu ne kadar büyük bir zevkle

yapacağını tahmin edebiliyordu. Bunun için fazla kışkırtmaya ihtiyacı yoktu.

"Hayır." dedi kesin bir tavırla. "Sen burada kal. Kont'un seni ne zaman çağıracağı belli olmaz."

"Beni çağırmaz. Seninle gelebilirim."

"Kesinlikle olmaz."

Gwenda ekmeğinden koca bir lokmayı ağzına attı, geri kalanı da çantasına tıkıştırdı.

"Benim için endişelendin, çok tatlısın ama inan bana hiç gerek yok."

Oğlunu öptü.

"Kendine dikkat et. Gereksiz yere tehlikeye atılma. Benim için bir şey yapmak istiyorsan, lütfen sağ kal."

Sonra yürüdü. Kapıda arkasını döndü. Sam düşünceli düşünceli onu izliyordu. Kendini zorlayarak tasasız bir gülücük yolladı. Sonra dışarı çıktı.

Yolda Ralph'la ilişkisini birileri anlayacak diye endişelenmeye başladı. Böyle şeyler nedense gizli kalmazdı. Onunla bir kere buluşmuştu. Şimdi ikinci kez buluşmaya gidiyordu, bu buluşmaların daha birçok kez tekrar edeceğinden korkuyordu. Yani birileri yolculuğu sırasında onun belli bir noktada yoldan ayrılarak ormanın içine doğru gittiğini görüp, sebebini merak ederse? Ya birileri yanlış zamanda av kulübesinden içeri dalarsa? Ne zaman Gwenda Earlsacastle'dan Wigleigh'e doğru yola çıksa Ralph ve Alan'ın da yola koyulması kim bilir kaç kişinin dikkatini çekecekti?

Öğlenden hemen önce bir hana girerek biraz bira ve peynir aldı. Yolcular bu tür yerlerden genellikle gruplar halinde geçmeyi tercih ediyorlardı. Böylesi daha güvenli oluyordu; ama Gwenda yalnız yürüyebilmek için onların iyice uzaklaştıklarından emin olduktan sonra yola çıktı. Orman yoluna döndüğü noktaya gelince önüne arkasına iyice baktı, kimsenin kendisini izlemediğini görünce yola devam etti. Birden çeyrek mil kadar geride, çalıların arasında bir hareket görür gibi oldu. Gözlerini puslu uzaklara dikerek gördüğü

hareketin ne olduğunu anlamaya çalıştı, ama kimse yoktu. Sadece çok gergindi.

Yerdeki yaz bitkilerini ezerek yürürken yine Ralph'ı öldürmeyi düşündü. Eğer şans eseri Alan gelmemişse bir şansı olabilir miydi? Ama Alan, burada Ralph'la buluştuğunu bilen dünyadaki tek kişiydi. Eğer Ralph öldürülürse, Alan bunu kimin yaptığını kesinlikle anlardı. Onu da öldürmek zorundaydı Gwenda. Ve bu imkânsız bir şeydi.

Kulübenin dışında iki at vardı. Ralph ve Alan içerdeydiler, önlerinde yarım ekmek, bir but kemiği, bir parça peynir kabuğu ve yemek kırıntılarıyla dolu bir masanın başında oturuyorlardı. Gwenda kapıyı arkasından kapattı.

"İşte geldi, söz verdiği gibi." dedi Alan rahatlamış bir tavırla. Kendisine, Gwenda'yı randevuya mutlaka getirmesi görevi verilmişti, şimdi Gwenda emirlerine uyduğu için üstünden bir yük kalkmıştı.

"Tatlı olarak harika bir seçim." dedi. 'Kuru üzüm gibi, buruşuk ama tatlı."

Gwenda Ralph'a döndü.

"Neden onu dışarı çıkarmıyorsun?" dedi.

Alan ayağa kalktı.

"Her zaman aynı aşağılayıcı tavır." dedi. "Hiçbir zaman nazik olmayı öğrenemeyeceksin?"

Yine de odadan çıktı, mutfağa gidip kapıyı arkasından hızla çarptı.

Ralph, Gwenda'ya gülümsedi.

"Buraya gel." dedi.

Gwenda itaatkâr bir tavırla ona doğru yaklaştı.

"İstersen, Alan'a bu kadar kaba olmamasını söyleyebilirim."

"Lütfen yapma." dedi Gwenda korku içinde. "Bana karşı nazik olmaya başlarsa insanlar nedenini merak eder."

"Nasıl istersen."

Ralph, elini tutarak Gwenda'yı kendine doğru çekmeye çalıştı.

"Gel, kucağıma otur."

"Hemen düşürüp bu işi bir an önce bitirsek olmaz mı?"

Ralph güldü.

"Senin en çok sevdiğim yanın da bu; çok dürüstsün."

Ayağa kalktı, omuzlarından tutarak Gwenda'nın gözlerinin içine baktı, sonra başını eğerek onu öptü.

İlk defa yapıyordu bunu. İki kez seks yapmışlar, ikisinde de bir kez bile öpüşmemişlerdi. Şimdi Gwenda isyan etmek istiyordu. Ralph dudaklarını onunkilere bastırdıkça Gwenda penisini içine doldurduğundan çok daha fazla öfkelendi. Ralph ağzını açtı, Gwenda onun peynir kokan nefesini hissetti. İğrenerek geri çekildi.

"Hayır!" dedi.

"Neler kaybedeceğini hatırla."

"Lütfen bunu yapma."

Ralph kızmaya başlamıştı.

"Sana sahip olacağım." dedi yüksek sesle. "Çıkar elbiselerini."

"Lütfen, bırak gideyim." dedi Gwenda.

Ralph bir şeyler söylemeye çalışıyordu ama Gwenda sesini yükselterek onu bastırdı. Duvarlar inceydi; mutfaktaki Alan'ın yalvarmalarını duyacağını biliyordu ama aldırmadı bile.

"Beni zorlama. Sana yalvarıyorum."

"Ne söylersen söyle umurumda değil!" diye bağırdı Ralph. "Yat şu yatağa!"

"Lütfen bana bunu yapma."

Ön kapı hızla açıldı.

Kapıda Sam duruyordu.

Gwenda: "Aman Tanrım, olamaz!" diyebildi.

Üçü de, saniyenin onda biri kadar bir süre donup kaldılar ve bu süre içinde Gwenda ne olduğunu tahmin etti. Sam onun için endişelenmiş, bütün karşı çıkmalarına rağmen Earlscastle'dan itibaren annesinin peşine düşmüş, çok fazla geri kalmadan ama Gwenda'nın göremeyeceği bir uzaklıktan onu takip etmişti. Anayoldan ayrıldığını ve ormanın içine doğru yürüdüğünü görmüştü. Gwenda bir an arkasında bir hareket sezmiş ama kim olduğunu anlayamamıştı. Kulübeyi bulmuş, Gwenda'dan bir iki dakika sonra oraya varmıştı. Kapının önünde dururken bağrışmaları işitmiş olmalıydı. Ralph'ın Gwenda'yı istemediği bir seks ilişkisine zorladığını açıkça anlamıştı herhalde. Gwenda birden neler konuştuklarını hatırlamaya çalıştı ve burada olmasının gerçek nedeninden hiç söz etmediklerini anımsadı. Sırları açıklanmamıştı, henüz.

Sam kılıcını çekti.

Ralph ayağa fırladı. Sam üzerine doğru atılırken kılıcını çekmeyi becerdi. Sam, kılıcını Ralph'ın başına doğru salladı ancak Ralph kılıcını tam zamanında kaldırarak darbeyi etkisiz hale getirdi.

Gwenda'nın oğlu, babasını öldürmeye çalışıyordu.

Sam korkunç bir tehlikenin içindeydi. Çocukluktan yeni çıkmış bir delikanlı, savaşın sertleştirdiği bir askere karşıydı.

Ralph: "Alan!" diye haykırdı.

O zaman Gwenda Sam'in bir değil iki yetişkinle savaşmak zorunda olduğunu fark etti.

Aceleyle odanın karşı tarafına geçti. Mutfak kapısı açılınca, kapının uzak tarafında, duvara yapışmış bir halde bekledi. Kemerinden uzun bıçağını çıkardı.

Alan kapıyı ardına kadar açarak odaya daldı. Dövüşen iki adama bakarken Gwenda'yı fark etmedi. Bir an durakladı, önündeki manzarayı dikkatle inceledi. Sam'in kılıcı Ralph'ın boynunu hedef alarak havayı yırttı ama Ralph yine kılıcıyla hamleyi karşıladı.

Alan, efendisinin öfkeli bir saldırıya uğradığını kavradı. Eli kılıcının kabzasına gitti, bir adım ilerledi. Tam o sırada Gwenda bıçağını sırtına sapladı.

Gwenda bıçağı yukarı doğru batırmış, bir tarla işçisinin bütün gücüyle itmişti. Bıçağı Alan'ın sırtındaki adalelere saplanmış, yukarı doğru böbreklerini, midesini, akciğerlerini yırtarak çekmişti. Kalbine ulaşmayı umuyordu. Bıçak otuz kırk santim uzunluğundaydı. Ucu sivri ve keskindi, bütün iç organlarını kesmişti ama Alan'ı hemen öldürmemişti.

Alan acıyla böğürdü önce, sonra sesi kesildi. Sendeleyerek döndü, Gwenda'ya güreşçiler gibi sarılarak onu kendisine doğru çekti. O zaman Gwenda bıçağını bir kez daha sapladı, bu sefer midesine vurmuştu, deminki gibi bıçağı büyük bir güçle yukarı doğru çekerek bütün yaşamsal organlarını parçaladı. Ağzından kan boşaldı. Dizleri büküldü, kolları iki yana sarktı. Hayatına son veren nefret ettiği küçük kadına inanamıyormuş gibi baktı bir an, sonra gözleri kapandı ve yere yığıldı.

Gwenda ötekilere baktı.

Sam vuruyor, Ralph karşılıyordu. Ralph bir adım geri atıyordu, Sam bir adım ileri. Sam yeniden vurdu, Ralph yeniden karşıladı. Ralph kendini canla başla savunuyor ama saldıramıyordu.

Oğlunu öldürmekten korkuyordu.

Sam, rakibinin babası olduğunu bilmeden öne doğru baskısını sürdürüyor, kılıcıyla rastgele şiddetle vuruyordu.

Gwenda bunun fazla uzun sürmeyeceğini biliyordu. İkisinden biri, ötekini fena halde yaralayacak, sonunda iş ölümüne bir dövüşe dönüşecekti. Elinde, kanlı bıçağını hazır tutarak, araya girmek ve Alan'a yaptığı gibi Ralph'ı da bıçaklamak için fırsat kollamaya başladı.

"Bekle!" dedi Ralph sol elini kaldırarak, ama Sam o kadar kızgındı ki aldırmadan saldırmaya devam etti. Ralph hücumunu karşıladı ve yeniden konuştu, "Bekle."

Harcadığı efordan nefes nefeseydi. Ama birkaç kelime daha söyleyebilirdi.

"Bilmediğin bazı şeyler var."

"Gerektiği kadarını biliyorum." Sam haykırdı.

Gwenda oğlunun koca erkek sesinin içindeki çocukça isteriyi sezebiliyordu.

Kılıcını yine savurdu.

"Hayır, bilmiyorsun." diye bağırdı Ralph.

Gwenda, Ralph'ın Sam'e söylemek istediğini biliyordu. "Ben senin babanım." diyecekti.

Diyememeliydi.

"Beni dinle!" dedi Ralph ve sonunda Sam dinledi. Bir adım geriledi, kılıcını indirmemişti ama.

Ralph derin derin nefes alıp, konuşmaya çalışıyordu. Bu duraklama sırasında Gwenda ona doğru koştu. Onu karşılamak üzere Ralph'a döndü, dönerken de kılıcını sağa doğru salladı. Kılıcı Gwenda'nın bıçağına çarptı ve yere düşürdü. Gwenda tamamen savunmasız kalmıştı ve eğer kılıcı bir kez daha Gwenda'ya doğru savursaydı öleceği kesindi.

Bu arada, Sam kılıcını çektiği andan bu yana Ralph ilk kez açık verdi, vücudunun ön tarafı her türlü saldırıya karşı korunmasız kalmıştı.

Sam bir adım öne yürüdü ve kılıcını Ralph'ın göğsüne sapladı.

Kılıcının sivri ucu, Ralph'ın ince yazlık tüniğini delerek, göğüs kemiğinin sol tarafından vücuduna girdi. İki kaburganın arasından geçmiş olmalıydı ki kılıç hiçbir engelle karşılaşmadan ta içeri kadar gitti. Sam kana susamış bir zafer çığlığı atarak daha hızlı itti. Ralph bu vuruşla geri doğru sendeledi. Omuzları arkasındaki duvara çarptı, Sam hâlâ üstüne yürüyor, kılıcını bütün gücüyle itiyordu. Kılıç Ralph'ın göğsünü boydan boya delmişti. Ucu, Ralph'ın arkasından çıkıp tahta duvara saplanınca garip bir ses çıktı.

Ralph'ın gözleri Sam'in yüzünde dolaştı. Gwenda onun ne düşündüğünü biliyordu. Ralph ölümcül bir yara aldığını biliyordu. Ve ömrünün son birkaç saniyesinde kendi oğlu tarafından öldürüldüğünü algılayabilmişti.

Sam kılıcını bıraktı ama kılıç yere düşmedi. Duvarın içine gömülmüş, Ralph'ı korkunç bir şekilde kazığa geçirmişti. Sam geriledi, dehşete kapılmış gibiydi.

Ralph henüz ölmemişti. Kolları titreyerek kılıcı tutup göğsünden çıkarmaya uğraştı; ama hareketlerine hâkim olamıyordu. Gwenda'nın gözlerinin önünde bir an için korkunç bir sahne canlandı. Ve Ralph'ın silahtarların direğe bağladığı kedilere benzediğini fark etti.

Durdu, çabucak yere düşen bıçağını eline aldı.

Sonra inanılmaz bir şekilde konuştu.

"Sam," dedi. "Ben..." Ağzını birden dolduran kan konuşmasını engelledi.

Tanrı'ya şükür diye düşündü Gwenda.

Kan, akmaya başladığı gibi hızla durdu ve Ralph yeniden konuştu.

"Ben..."

Bu sefer onu durduran Gwenda oldu. Öne atılarak bıçağını ağzına sapladı. Boğuluyormuş gibi korkunç bir ses çıkardı. Bıçak gırtlağına kadar inmişti.

Gwenda bıçağı bırakarak geri çekildi.

Dehşet içinde yaptıklarına baktı. Bunca zamandır ona işkence eden adam, çarmıha gerilmiş gibi, göğsünden geçen bir kılıçla duvara çivilenmişti ve ağzına saplanmış bir bıçak vardı. Sesi çıkmıyordu

ama gözlerinden hâlâ hayatta olduğu anlaşılıyordu. Gwenda'dan Sam'e, sonra yine Gwenda'ya çevirdi bakışlarını; acı, dehşet ve ümitsizlik içindeydi.

Sam ve Gwenda sessizce bekleyerek ona bakıyorlardı.

Sonunda Ralph'ın gözleri kapandı.

91

Veba eylülde iyice kayboldu. Caris'in hastanesi ölen hastaların yerine yenileri gelmediği için yavaş yavaş boşaldı. Boş odalar süpürüldü, ovuldu, şömineler de ardıç kökleriyle yakıldı. Bütün hastane keskin bir sonbahar kokusuyla doldu. Kasımın başlarında son kurban da hastanenin mezarlığında toprağa verildi. Dört güçlü rahibe ketene sarılmış cesedi, açılan çukura indirirken güneş, bulutların arasından Kingsbridge'in üstünde yükselmeye başlamıştı. Ölen adam Outhenby'li kambur bir dokumacıydı. Caris mezarın içine baktı, orada eski düşmanı vebayı gördü, soğuk toprakta yatıyordu. Fısıldayarak sordu. "Gerçekten öldün mü, yoksa yine geri dönecek misin?"

Rahibeler cenaze töreninden hastaneye döndükten sonra yapacak başka işleri kalmamıştı.

Caris yüzünü yıkadı, saçlarını fırçaladı ve bugün için sakladığı yeni elbisesini giydi. Kingsbridge parlak kırmızısından yapılmıştı giysisi ve altı aydır ilk kez hastaneden dışarı adım attı.

Hemen Merthin'in bahçesine gitti.

Armut ağaçları sabah güneşinde uzun gölgeler düşürüyorlardı yere. Ağaçların yaprakları kızarmaya ve kurumaya başlamıştı, kahverengi, koca göbekli birkaç armut hâlâ çıplaklaşan dallarda sallanıp duruyordu. Bahçıvan Arn, baltasıyla yakacak odun kesiyordu. Caris'i gördüğünde önce şaşırdı ve korktu, sonra durumu anladı, yüzünü kocaman bir gülümseme kapladı. Baltasını yere atarak eve doğru koştu.

Mutfakta Em, neşeli neşeli yanan ateşin üstünde lapa pişiriyordu. Caris'e önce hayalet görmüş gibi baktı. O kadar duygulanmıştı ki Caris'in ellerini öptü.

Caris merdivenlerden çıkarak Merthin'in yatak odasına girdi.

Merthin, iç çamaşırlarıyla pencerede durmuş, evin önünden akıp giden ırmağa bakıyordu. Ona doğru döndü, o tanıdık, gayrımuntazam yüzü, o zeki bakışları ve dudaklarının kıvrımında beliren gülümsemeyi görünce Caris'in kalbi atmayı unuttu.

Açık kahverengi gözleri Caris'e sevgiyle bakıyordu. Dudakları kocaman bir hoş geldin gülümsemesiyle açıldı. Çok şaşırmamıştı. Hastaneye gelen hasta sayısının her gün daha azaldığına dikkat etmiş, beklemeye başlamış olmalıydı. Bütün ümitleri sonunda gerçek olmuş bir adam gibi duruyordu.

Caris pencerede, yanında durdu. Merthin kolunu onun omzuna attı; Caris de onun beline sarıldı. Kızıl sakallarındaki kırlar biraz artmıştı; başının üstünde bir hale gibi duran saçları biraz daha dökülmüş gibiydi. Tabii bütün bunlar bir hayal değilse.

Bir süre ikisi de ırmağa baktılar. Gri sabah aydınlığında su, demir rengi görünüyordu. Suyun yüzeyi hiç durmadan değişiyor, düzensiz aralıklarla bir ayna gibi parlak simsiyah oluyordu. Sürekli değişiyor ama hep aynı kalıyordu.

"Bitti." dedi Caris.

Sonra öpüştüler.

Merthin, şehir kapılarının yeniden açılmasını kutlamak için özel bir Sonbahar Panayırı düzenlemişti. Bu, ekimin son haftasında yapıldı. Yün mevsimi geçmişti ama artık ham yün Kingsbridge'in en önemli ticari malı değildi, binlerce insan şimdi kasabanın meşhur kırmızı kumaşını almak için geliyorlardı.

Panayırın açıldığını belirten cumartesi şöleninde halk meclisi Caris'i onurlandırdı. Kasaba vebadan tam olarak korunamadıysa da öteki şehirlerden çok daha iyi durumdaydı ve insanların çoğu hayatlarını alınan önlemlere borçlu olduklarını hissediyorlardı. Caris herkesin kahramanı olmuştu. Meclis üyeleri onun başarılarını vurgulamak için ısrar ettiler ve Madge Webber bir tören hazırladı. Törende Caris'e şehrin kapısının anahtarını sembolize eden altın bir anahtar sunuldu. Merthin karısıyla gurur duyuyordu.

Ertesi gün pazardı. Caris ve Merthin katedrale gittiler. Keşişler hala St. John in the Forest'daydılar. Bu yüzden ayini, kasabadaki St. Peter Halk Kilisesi'nden Peder Micheal yönetti. Shiring Kontesi Lady Philippa da gelmişti.

Merthin Philippa'yı Ralph'ın cenaze töreninden beri görmemişti. Ne Merthin kardeşi ne de Philippa kocası için fazla gözyaşı dökmüşlerdi. Kont'un normalde Kingsbridge Katedrali'ne gömülmesi gerekiyordu ancak şehrin kapıları kapalı olduğu için Shiring'de toprağa verilmişti.

Ölümü bir sır olarak kalmıştı. Cesedi bir av kulübesinde göğsünden vurulmuş olarak bulunmuştu. Alan Fernhill de yanı başında bıçak darbeleriyle öldürülmüş olarak yatıyordu. Görünüşe göre iki adam birlikte yemek yemişlerdi, masanın üstünde hâlâ yemek artıkları duruyordu. Bir kavga olduğu çok açıktı. Ancak bu ölümcül yaraları Ralph'la Alan'ın mı yaptığı yoksa başka birilerinin mi işe karıştığı açıklığa kavuşmamıştı. Hiçbir şey çalınmamıştı. Her iki cesedin üstünden de para çıkmıştı. Pahalı silahları yanlarında duruyor, değerli atları otluyorlardı. Bu yüzden Shiring'deki araştırma memuru, iki adamın birbirlerini öldürdüğü sonucuna varmıştı.

Başka açıdan bakıldığında olayda hiçbir gariplik yoktu. Ralph her zaman bir şiddet adamı olmuştu, sonunda da vahşi bir ölümle bitmişti hayatı. Bunda şaşıracak bir şey yoktu. Kılıçla yaşayanlar kılıçla ölür demişti İsa. Ancak bu özdeyiş, III. Edward zamanındaki rahipler tarafından anılmazdı pek. Bu olayda dikkate değer tek bir nokta vardı. Ralph birçok seferden, birçok kanlı savaştan, Fransız ordusunun sayısız ataklarından kurtulmayı başarmış ama evinden birkaç mil uzakta bir kulübede öldürülmüştü.

Merthin cenaze töreninde ağlayarak kendini bile şaşırttı. Neden bu kadar üzüldüğünü kendisi de bilmiyordu. Kardeşi başına bir sürü dert açmış alçak herifin tekiydi, ölümü herkes için hayırlı olmuştu. Tilly'yi öldürdüğünden beri Merthin kardeşiyle hiç yakın olamamıştı. Öyleyse yas tutacak ne vardı? Sonunda Mertin karar verdi, o, şiddeti hoşgörülmeyen ancak kontrol altına alınabilen, saldırganlığı kişisel zafer hırsı ile değil de, adalet duygusu ile yönlendirilen bir Ralph için üzülüyordu. Belki bir zamanlar Ralph'ın böyle bir adam olarak yetiştirilmesi mümkündü. Beş altı yaşlarında

çamurlu su birinkintilerinde tahta kayıklarını yüzdürerek oynarken Ralph zalim ve kindar bir çocuk değildi. İşte bunun için ağlıyordu Merthin.

Philippa'nın iki oğlu da anneleriyle birlikte cenazedeydiler. Büyük olanı Gerry, Ralph'ın zavallı Tilly'den olma oğluydu. Küçüğü Roley herkesin Ralph'ın oğlu olduğunu sanmasına rağmen Merthin'in çocuğuydu. Şans eseri Roley ufak tefek ve kırmızı kafalı değildi. Tıpkı annesi gibi uzun boylu ve ağırbaşlı biri olacaktı.

Roley elindeki küçük tahta oymayı büyük bir ciddiyetle Merthin'e sordu. Bu bir attı. On yaşındaki bir çocuk için çok güzel yapılmıştı. O yaştaki çocukların çoğu atı, dört ayağının üstünde dimdik dururken yaparlardı, oysa Roley atı hareket ederken yapmıştı. Her ayağı farklı bir pozisyondaydı ve yeleleri rüzgârda uçuşuyordu. Çocuk gerçek babasının karmaşık objeleri üç boyutlu olarak görebilme yeteneğini almıştı. Merthin boğazının düğümlendiğini hissetti. Eğilerek Roley'in alnından öptü.

Philippa'ya minnetle gülümsedi. Roley'i atı vermesi için Philippa teşvik etmiş olmalıydı. Merthin için ne anlama geleceğini biliyordu elbette. Caris'e baktı, o da bu atın Merthin için önemini biliyordu oysa bu konuyu hiç konuşmamışlardı.

Büyük kilisedeki atmosfer neşeliydi. Peder Micheal karizmatik bir vaiz değildi; ölüler için okunan duaları ağzının içinde yuvarlayarak okurdu. Ama rahibeler ilahileri her zamanki gibi çok güzel söylediler ve iyimser güneş, pencerelerin koyu renkli camlarından geçerek içeriyi aydınlattı.

Sonra serin ve canlandırıcı sonbahar havasında panayırı dolaştılar. Caris Merthin'in koluna girmişti, Philippa da öteki tarafında yürüyordu. İki çocuk önlerinde koşuşturuyor, Philippa'nın koruması ile nedimesi arkalarından geliyordu. Merthin işlerin yolunda gittiğini görebiliyordu. Kingsbridge'li esnaf ve zanaatkârlar yeniden servet kazanmaya başlamışlardı. Kasaba bu salgından sonra, bir öncekinden daha çabuk toparlanmıştı.

Kıdemli meclis üyeleri etrafta dolaşıyor, tartım ve ölçümleri denetliyorlardı. Bir çuval yünün ağırlığı, kumaşların eni, bir kilerin boyutu, hepsinin standartları vardı; bu yüzden insanlar ne aldıklarını biliyorlardı. Merthin bu denetimlerin gösterişli bir şekilde yapıl-

masını özellikle istiyordu, böylece alıcılar, meclisin esnafı ne kadar titizlikle izlediğini görebilirlerdi. Eğer birisinin hile yaptığından gerçekten şüphelenirlerse kontrollerini belli etmeden sürdürür ve suçlu bulurlarsa panayırdan kovabilirlerdi.

Philippa'nın iki oğlu heyecanla bir tezgâhtan ötekine koşuyorlardı. Roley'i izleyen Merthin yavaşça Philippa'ya sordu.

"Şimdi Ralph da öldüğüne göre neden Roley gerçeği öğrenmesin?"

Philippa düşünceli görünüyordu.

"Keşke ona söyleyebilsem. Ama bu onun mu yoksa bizim mi işimize yarayacak? On yıldır babasının Ralph olduğuna inanıyor. İki ay önce Ralph'ın mezarının başında gözyaşı döktü. Şimdi ona başka birinin oğlu olduğunu söylemek insafsızlık olur."

Alçak sesle konuşuyorlardı ama Caris hepsini duymuştu.

"Ben de Philippa'yla aynı fikirdeyim. Çocuğu düşünmek zorundasın, kendini değil." dedi.

Merthin kadınların söylediklerinin mantıklı olduğunu kabul etti. Mutlu bir günde küçük bir üzüntü olarak kalmalıydı bu da.

"Başka bir neden daha var." dedi Philippa. "Gregory Longfellow geçen hafta beni görmeye geldi. Kral, Gerry'i Shiring Kontu yapmak istiyormuş."

"On üç yaşındaki bir çocuğu mu?"

"Kontluk unvanı bir kez kazanıldıktan sonra babadan oğula geçer, oysa baronluklar öyle değildir. Neyse, önümüzdeki üç yıl kontluğu ben yöneteceğim."

"Ralph Fransızlarla savaşmak için uzaklara gittiğinde hep sen yönetmiştin zaten. Kral yeniden evlenmeni istemediği için rahatlamışsındır."

Philippa suratını buruşturarak: "Artık çok yaşlandım." dedi.

"Yani Roley kontluk sırasında ikinci olacak, tabii biz sırrımızı saklarsak."

Gerry'ye bir şey olursa diye düşündü Merthin, benim oğlum Shiring Kontu olacak. İşe bak.

"Roley iyi bir yönetici olabilir." dedi Philippa. "Akıllı ve oldukça azimli ama Ralph gibi zalim değil."

Ralph'ın kötü karakterli olduğu daha küçük yaşlardan belliydi. Gwenda'nın köpeğini vurduğu zaman daha on yaşındaydı, Roley'in şu anki yaşındaydı.

"Roley başka bir meslek seçebilir."

Merthin elindeki oyma tahta ata bir daha baktı.

Philippa gülümsedi. Sık sık gülümsemezdi ama gülümsediği zaman göz kamaştırıcı oluyordu. Hâlâ çok güzel olduğunu düşündü Merthin.

Philippa: "Olacakları kabul et ve onunla gurur duy."

Merthin, Ralph kont olduğunda babasının nasıl gururlandığını anımsadı. Ama kendisinin asla böyle hissedemeyeceğini biliyordu. O, Roley ne yaparsa yapsın onunla gurur duyacaktı, yeter ki işini iyi yapsın. Belki oğlu bir taş ustası olur, azizleri ve melekleri oyardı taşa. Belki de akıllı ve merhametli bir yönetici olurdu. Veya ailesinin hiç sıcak bakmadığı başka bir iş yapabilirdi.

Merthin, Philippa ve çocukları yemeğe davet etti ve hep birlikte katedralden çıktılar. Panayıra gelen yüklü araba selinin karşı yönünde köprüyü geçtiler. Cüzam Adası'nı boydan boya geçerek meyve bahçesinin içinden eve geldiler.

Mutfakta Lolla'yı buldular.

Lolla babasını görür görmez gözyaşlarına boğuldu. Merthin kızına sarıldı ve Lolla babasının omzunda hıçkırmaya devam etti. Her neredeyse, yıkanma alışkanlığını bırakmış gibiydi, domuz ağılı gibi kokuyordu ama Merthin buna aldırmayacak kadar mutluydu.

Ağzından bir laf alamadan epey bir süre geçti. Sonunda konuştuğunda, "Hepsi öldüler." dedi.

Yeniden gözyaşlarına boğuldu. Bir süre sonra sakinleşti ve daha anlaşılır biçimde konuşmaya başladı.

"Jake, Borjo, Netty, Hal, Joanie, Chalkie ve Ferret, birer birer öldüler. Ve ben onlara yardım edebilmek için hiçbir şey yapamadım."

Ormanda yaşıyorlardı. Merthin, periler ya da çobanlarmış gibi yapan bir grup genci gözünde canlandırdı. Ayrıntılar yavaş yavaş döküldü. Oğlanlar arada sırada bir ceylan vuruyorlardı, bazen bir iki gün yok oluyor ve bir fıçı şarap ve birkaç ekmekle geri dönüyorlardı. Lolla, bu malzemeleri satın aldıklarını söylemişti ama Mert-

hin onların yolcuları soyduklarını tahmin etti. Lolla her ne kadar bu biçimde sonsuza kadar yaşayabilmeyi hayal ediyorsa da, kışın şartların ne kadar değişeceğini hiç düşünmemişti. Sonunda hava değil ama veba bu tembelliğe bir son vemişti.

"Çok korktum." dedi Lolla.

"Caris'in yanında olmasını çok istedim."

Gerry ve Roley ağızları bir karış açık dikkatle dinliyorlardı. Kendilerinden oldukça büyük kuzen Lolla'yı gözlerinde çok yüceltmişlerdi. Gözyaşları içinde eve dönmüş olsa bile, macerasının hikâyesi onu gözlerinde daha da büyütmüştü.

"Asla. Bir daha aynı şeyleri hissetmek istemem." dedi Lolla. "Çok güçsüz ve çaresizdim. Arkadaşlarımın hepsi hastalanmış, ölüyorlardı."

"Duygularını anlıyorum." dedi Caris.

"Ben de annem öldüğünde aynı şeyleri hissetmiştim."

"Bana hastaları iyileştirmeyi öğretir misin?" diye sordu Caris'e. "Gerçekten onlara yardım etmek istiyorum, senin gibi. Sadece dualar okuyup melek resimleri göstermek istemiyorum. Kemikler, kan, şifalı otlar, insanları daha iyi hissettiren şeyleri öğrenmek istiyorum. Biri hastalandığı zaman ona yardım edebilmek istiyorum."

"Elbette öğretirim, eğer gerçekten istediğin buysa." dedi Caris.

"Çok memnun olurum."

Merthin şaşırmıştı. Lolla son birkaç yıldır çok isyankâr ve kötü huylu davranıyordu. Otoriteye başkaldırmasına bahane olarak da o üvey annesini, Caris'in gerçek annesi olmamasını, bu yüzden ona saygı göstermek zorunda olmadığını öne sürüyordu. Merthin bu yüz seksen derecelik dönüşten çok memnundu. Bunca zamandır çektiği acıya bile değerdi.

Bir dakika sonra mutfağa bir rahibe geldi.

"Küçük Annie Jones nöbet geçiriyor, neden olduğunu anlayamadık." dedi Caris'e. "Gelebilir misiniz?"

"Elbette." dedi Caris.

Lolla atıldı. "Ben de seninle gelebilir miyim?"

"Hayır." dedi Caris.

"İşte ilk dersin: temiz olmalısın. Gidip yıkan. Yarın gelebilirsin benimle."

Odadan çıkarken Madge Webber geldi.
"Haberi duydunuz mu?" dedi, suratı asılmıştı.
"Philemon dönmüş."

O pazar, Davey ile Amabel Wigleigh'deki küçük kilisede evlendiler.

Lady Philippa, parti için malikâne evinin kullanılmasına izin verdi. Wulfric, bir domuz kesti ve bahçede yaktığı ateşte bir bütün olarak kızarttı. Davey tatlı kuş üzümü bulmuş, Annet de onları yaptığı kurabiyelerde kullanmıştı. Bira yoktu, arpa hasatının çoğu, kaldıracak kimse bulunamadığı için tarlada çürümüştü ama Philippa Sam'i eve göndererek bir fıçı elma şarabı getirtmişti.

Gwenda hâlâ her gün, av kulübesindeki o sahneyi düşünüyordu. Gecenin yarısında gözlerini karanlığa dikiyor, Ralph'ı ağzında kendi bıçağı, bıçağının kabzası kahverengi dişlerinin arasından dışarı çıkmış ve vücudu Sam'in kılıcıyla duvara çivilenmiş haliyle yeniden görüyordu.

Gwenda ile Sam silahlarını Ralph'ın vücudundan çekip çıkardıkları zaman ceset yere yığıldı; iki adam birbirini öldürmüş gibi duruyorlardı. Gwenda onların temiz kılıçlarına biraz kan sürdü ve yanlarına yere bıraktı. Dışarda, atların iplerini iyice gevşetti, böylece birileri onları bulana kadar etraftan ot yiyebileceklerdi. Sonra Sam ve Gwenda uzaklaştılar.

Shiring'li araştırma memuru ölümlerin sorumlusu olarak önce kanun kaçaklarını düşündü, ama sonunda Gwenda'nın umduğu sonuca ulaştı. Kimse kendisiyle Sam'den şüphelenmemişti. Cinayetten yakayı sıyırmışlardı.

Sam'e Ralph'la aralarında geçenler için bir hikâye uydurmuştu. Ralph'ın kendisini ilk defa böyle bir şeye zorladığını, eğer reddederse onu öldürmekle tehdit ettiğini söylemişti. Sam bir kontu öldürdüğünü düşününce biraz paniğe kapılıyordu ama kuşkusuz bunun için geçerli nedenleri vardı. Tam bir askere yakışır kişiliğe sahipti, birini öldürdükten sonra asla pişmanlık duymayacağının farkındaydı Gwenda.

Her ne kadar o sahneyi hatırladıkça dehşete kapılsa da hiçbir pişmanlık duymuyordu. Alan Fernhill'i öldürmüş, Ralph'a son ölümcül darbeyi o indirmişti ama en ufak bir pişmanlık duymuyordu. Dünya o ikisi olmadan daha iyi bir yer olacaktı. Ralph, kendisini kalbinden bıçaklayanın kendi öz oğlu olduğunu bilmenin acısıyla ölmüştü, tam da ona layık bir cezaydı. Zaman içinde, bu kâbusun geceleri rüyalarına girip kendisini rahatsız etmekten vazgeçeceğinden emindi.

O korkunç anıyı zihninden kovdu ve malikâne evinin salonuna bir göz gezdirdi. Bütün köylüler kafa çekiyorlardı.

Domuzun hepsi tükenmişti, erkekler şimdi elma şarabının sonunu içiyorlardı. Aaron Appletree gaydasını çıkarmıştı. Annet'in babası Perkin öldüğünden beri köyün davulcusu yoktu. Gwenda Davey'in davulculuğu da devralıp almayacağını merak etti. Wulfric, içkiyi fazla kaçırdığı zamanlarda olduğu gibi dans etmek istedi. Gwenda ilk olarak Wulfric'le dans etti. Hoplayıp sıçramalarına ayak uydurmaya çalışırken gülmekten kırılıyordu. Wulfric Gwenda'yı kaldırıyor, havada sallıyor, vücuduna bastırıyor, sonra yere bırakıyor, büyük adımlarla etrafında daireler çiziyordu. Hiç ritim duygusu yoktu. Ama çoşkusu bulaşıcıydı. Biraz sonra Gwenda çok yorulduğunu söyledi, o zaman Wulfric yeni gelini Amabel'le dansetti.

Sonra doğal olarak Annet'le dansetti.

Şarkı biter bitmez Annet'i bıraktı. Gözleri Annet'e takılmıştı. Annet salonun bir köşesinde bir tabureye oturmuştu. Üzerinde ancak genç kızlara yakışacak kısa, yeşil bir elbise vardı, narin ayak bilekleri ortadaydı. Elbise yeni değildi ama göğsünü yeni sarı ve pembe çiçeklerle süslemişti. Her zamanki gibi birkaç bukle toplu saçlarından kurtulmuş, yüzünün etrafında sallanıyordu. Bu elbiseyi giymek için yirmi yıl geç kalmıştı ama farkında bile değildi, Wulfric de öyle.

Onlar dansetmeye başlayınca Gwenda gülümsedi. Mutlu ve aldırmıyormuş gibi görünmek istiyordu. Onun yerine farkında olmadan yüzünü buruşturduğunu fark edince uğraşmaktan vazgeçti. Gözlerini onlardan ayırarak Davey ve Amabel'i izlemeye başladı. Belki Amabel annesine tamamen benzemezdi. Annesinin cilveli ta-

vırlarının bazılarını almıştı ama Gwenda onun açık açık kimseyle flört ettiğini görmemişti, zaten şu anda da kocasından başka kimseyi gözü görmüyor gibiydi.

Gwenda, odayı gözleriyle şöyle bir taradı ve öteki oğlu Sam'i buldu. Birkaç genç adamla birlikteydi. Bir atın dizginlerini tutuyormuş ve neredeyse düşüyormuş taklidi yaparak bir hikâye anlatıyordu. Etrafındakiler büyülenmiş gibi onu dinliyorlardı. Muhtemelen silahtar olacak kadar şanslı olduğu için onu kıskanıyorlardı.

Sam, hâlâ Earlscastle'da yaşıyordu. Lady Philippa silahtarlarla silahşörlerin çoğunu göndermemişti. Oğlu Gerry'nin at binerken ya da ava çıkarken onlara ihtiyacı olacağını düşünüyordu. Gwenda, Philippa'nın yönetimi altında, Ralph'dan miras aldıklarından daha akıllı ve merhametli davranışlar öğreneceğini ümit ediyordu Sam'in.

Bakacak fazla bir şey yoktu. Gwenda gözlerini kocasına ve onun bir zamanlar evlenmek istediği kadına çevirdi. Korktuğu başına gelmişti. Annet, Wulfric'in çoşkunluğunu ve sarhoşluğunu sonuna kadar kullanıyordu. Dans ederken ayrıldıklarında Wulfric'e seksi gülücükler yolluyor, bir araya geldiklerinde ona sımsıkı yapışıyordu. Gwenda ıslak bir gömlek gibi diye düşündü.

Dans sonsuza kadar sürecekmiş gibiydi. Aaron Appletree aynı hareketli parçayı gaydasıyla tekrar tekrar çalıyordu. Gwenda kocasını çok iyi tanıyordu, şimdi de gözlerinde Gwenda'yla sevişmek istediği zamanlar parlayan o ışığı görüyordu. Annet ne yaptığını çok iyi biliyor diye düşündü öfkeyle. Sıkıntıyla sandalyesini değiştirdi, bir yandan da kızgınlığını belli etmemeye çalışıyordu. Müzik bittiğinde Gwenda öfkeden köpürmek üzereydi. Wulfric'i sakinleştirip yanına oturtmayı kafasına koydu. Geri kalan bütün zamanda yanından ayrılmayacaktı. Böylece hiçbir sorun çıkmazdı.

Ama Annet Wulfric'i öptü. Wulfric'in elleri hâlâ onun belindeyken ayaklarının ucunda yükseldi, Wulfric'in yüzünü okşadı ve dudaklarından öptü. Kısa fakat şiddetli bir öpücüktü. Ve Gwenda'nın sabrı taştı sonunda.

Oturduğu sandalyeden fırladı ve hızla salonu boydan boya geçmeye başladı. Yeni evli çiftin yanından geçerken Davey yüzündeki ifadeyi gördü ve annesini engellemeye çalıştı. Ancak Gwenda ona

aldırmadı bile. Doğruca, hâlâ birbirlerinin gözlerinin içine bakarak aptal aptal gülümseyen Annet'le Wulfric'in yanına gitti. Parmağıyla Annet'in omzuna dokundu ve yüksek sesle:

"Kocamı rahat bırak." dedi.

Wulfric: "Gwenda, lütfen." dedi.

"Sen hiç konuşma." dedi Gwenda. "Sadece bu fahişeden uzak dur."

Annet'in gözleri öfkeyle parladı.

"Fahişelerin parası dansla ödenmez." dedi.

"Fahişelerin ne yaptığını çok iyi bildiğinden eminim."

"Sen ne cüretle böyle konuşursun."

Davey ve Amabel yanlarına gelmişti. Amabel Annet'e: "Lütfen olay çıkarma anne." dedi.

Annet:"Ben bir şey yapmadım. Olay çıkaran Gwenda."

Gwenda: "Ben kimsenin kocasını baştan çıkarmaya çalışmıyorum."

Davey: "Anne, düğünü berbat ediyorsun." dedi.

Gwenda hiçbir şey dinlemeyecek kadar öfkenlenmişti. "Her zaman yapıyor bunu. Yirmi üç yıl önce onu terk etti, ama hâlâ yakasını bırakmıyor."

Annet ağlamaya başladı. Gwenda hiç şaşırmamıştı. Annet'in gözyaşları, istediğini elde etmek için kullandığı başka bir araçtı.

Wulfric Annet'in omzuna dokunmak için elini uzattı. Gwenda eline vurdu.

"Ona dokunma!"

Wulfric, elini ateşe değmiş gibi hızla çekti.

"Anlamıyorsun." diye hıçkırdı Annet.

"Ben çok iyi anlıyorum." dedi Gwenda.

"Hayır, anlamıyorsun." dedi Annet.

Gözlerini sildi ve şaşırtıcı bir dürüstükle Gwenda'nın gözlerinin içine baktı. "Kazananın sen olduğunu anlamıyorsun, o senin. Sana nasıl taptığını, saygı duyduğunu, hayran olduğunu bilmiyorsun. Başkalarıyla konuşurken sana nasıl baktığını görmüyorsun."

Gwenda çok şaşırmıştı.

"Eh, ee..." diye bir şeyler geveledi ağzının içinde, ne diyeceğini bilemiyordu.

Annet devam etti: "Hiç daha genç kadınlara bakıyor mu? Hiç senden habersiz bir şey yapıyor mu? Son yirmi üç yıldır kaç kez ayrı uyudunuz? İki mi, üç mü? Yaşadığı sürece başka hiçbir kadını sevemeyeceğini anlamıyor musun?"

Gwenda Wulfric'e baktı ve bütün bunların doğru olduğunu anladı. Aslında her şey çok açıktı. Bunu Gwenda biliyordu, başkaları da biliyordu. Annet'e neden bu kadar kızdığını hatırlamaya çalıştı ama aklından her şey silinmiş gibiydi.

Dans bitti, Aaron gaydasını yere bıraktı. Bütün köylüler genç çiftin annelerinin etrafına toplandılar.

Annet: "Gençken çok aptal ve bencil bir kızdım ve aptalca bir karar vererek hayatımda tanıdığım en iyi erkeği kaybettim. Ve onu sen kazandın. Bazen, öteki türlüymüş, o hâlâ benimmiş gibi davranmak isteğime engel olamıyorum. Bu yüzden ona gülümsüyorum, kolunu okşuyorum, bana karşı hep nazik davranıyor çünkü kalbimi kırdığını biliyor."

"Kalbini sen kendin kırdın." dedi Gwenda.

"Evet. Ben kırdım. Ve sen, şanslı kız, benim aptallığımdan istifade ettin."

Gwenda hayretler içindeydi. Annet'i asla üzgün biri olarak düşünemiyordu. Ona göre Annet her zaman güçlü, tehdit edici, sürekli Wulfric'i geri almanın peşinde bir varlıktı. Ama bir daha asla aynı şeyler olmayacaktı.

Annet: "Biliyorum, Wulfric'in bana iyi davranması seni rahatsız ediyor. Bir daha olmayacak demeyi çok isterdim ama kendi zayıflığımın farkındayım. Bu yüzden benden nefret etmek zorunda mısın? Lütfen bu olayın düğünün ve her ikimizin de çok istediği torunlarımızın sevincini bozmasına izin verme. Beni ömür boyu düşmanın olarak düşüneceğine, kötü bir kız kardeş, bazen yanlışlar yaparak seni kızdıran ama yine de aileden biri olarak muamele edilmesi gereken bir kardeş olarak kabul edemez misin?"

Haklıydı. Gwenda her zaman Annet'i güzel yüzlü, boş kafalı bir kadın olarak görmüştü ama bu olayda Gwenda'dan daha akıllıca davranmıştı; Gwenda mahcup olmuştu.

"Bilmiyorum." dedi. "Belki deneyebilirim."

Annet ilerledi ve Gwenda'yı yanağından öptü. Gwenda onun gözyaşlarını yüzünde hissetti.

"Teşekkür ederim." dedi Annet.

Gwenda bir an durakladı, sonra kollarını Annet'in kemikli omuzlarına sararak onu kucakladı.

Etraflarındaki herkes çoşkuyla alkışladılar.

Bir dakika sonra müzik yeniden başladı.

Kasım'ın ilk günlerinde Philemon vebanın sona ermesi üzerine bir şükran ayini düzenledi. Başpiskopos Henri, Canon Claude'la birlikte geldi. Sir Gregory Longfellow da oradaydı.

Gregory, Kingsbridge'e Kral'ın piskopos seçimini bildirmek için gelmiş olmalı diye düşündü Merthin. Resmi olarak keşişlere, Kral'ın bir kişiyi aday olarak belirlediğini bildirecekti. Bu ismi ya da bir başkasını seçmek keşişlerin işiydi artık, ancak sonunda keşişler genellikle Kral'ın seçtiği isme oy verirlerdi.

Merthin Philemon'un yüzünden hiçbir şey anlayamıyordu, bundan da Gregory'nin Kral'ın seçiminden haberi olmadığını tahmin etti. Karar Merthin ve Caris için çok önemliydi. Eğer Claude piskopos olursa bütün sorunlar bitecekti. Ilımlı ve aklı başında bir adamdı. Ama Philemon piskopos olursa daha uzun yıllar davalar ve kavgalarla uğraşmak zorunda kalacaklardı.

Ayini Henri yönetti ama vaazı Philemon verdi. Önce Kingsbridge keşişlerinin dualarını kabul ettiği ve kasabalıları vebanın korkunç zararlarından koruduğu için Tanrı'ya teşekkür etti. Ne keşişlerin St. John in the Forest'a kaçıp kasabalıları kendi başlarının çaresine bakmak üzere yalnız bıraktığından ne de Caris ve Merthin'in kasabanın kapılarını altı ay kapalı tutarak Tanrı'ya, keşişlerin dualarını kabul etmesi için yardım ettiklerinden söz etti. Kingsbridge'i kendisi kurtarmış gibi davranıyordu.

"Sinirlenmeye başlıyorum." dedi Merthin Caris'e, sesini alçaltmaya gerek bile görmemişti. "Gerçekleri tamamen saptırıyor."

"Sakin ol." dedi Caris. "Tanrı gerçeği biliyor, insanlar da biliyor. Philemon kimseyi kandıramaz."

Her zamanki gibi haklıydı. Savaştan sonra kazanan tarafın askerleri her zaman Tanrı'ya şükranlarını sunarlardı; ama yine de iyi komutanlarla kötülerin arasındaki farkı bilirlerdi.

Ayinden sonra Merthin meclis başkanı olarak Başpiskopos'la birlikte Başrahip'in evindeki yemeğe davet edilmişti. Yemekte Canon Claude'un yanına oturtulmuştu. Şükran duası okunur okunmaz masadan bir uğultu yükseldi. Herkes yanındakiyle konuşmaya başlamıştı. Merthin de Claude'a dönerek alçak sesle çabuk çabuk sordu:

"Başpiskopos, Kral'ın yeni piskopos olarak kimi seçtiğini bilmiyor mu daha?"

Claude belli belirsiz bir baş eğmesiyle cevap verdi.

"Sen misin?"

Claude aynı belirsizlikle başını iki yana salladı.

"Philemon öyleyse?"

Yeniden hafif bir baş eğmesiyle karşılık verdi.

Merthin'in kalbi sıkıştı. Nasıl olur da Kral, Claude gibi uzman ve duyarlı biri dururken, Philemon gibi aptal ve korkak birini piskopos seçerdi? Ama cevabı biliyordu. Philemon kartlarını doğru oynamıştı.

"Gregory keşişlere söylemedi mi daha?"

"Hayır." dedi Claude biraz daha yaklaşarak.

"Muhtemelen bu gece, yemekten sonra gayrıresmi olarak Philemon'a söyleyecek sonra yarınki toplantıda keşişlere bildirecek."

"Öyleyse gün bitene kadar vaktimiz var."

"Ne için?"

"Fikrini değiştirtmek için."

"Bunu yapamazsın."

"Deneyeceğim."

"Asla başaramazsın."

"Son derece ümitsizce bir durumda olduğumu unutma."

Merthin, Başpiskopos masadan kalkana kadar önündeki yiyeceklerle oynadı, çok az bir şey yedi ve sakin olmak için kendini çok zorladı. Sonra Gregory ile konuştu: "Eğer benimle katedralde biraz yürürseniz, sizi çok yakından ilgilendiren bir şey hakkında konuşacağım."

Gregory başını sallayarak kabul etti.

Yan yana kilisenin orta kısmında yürümeye başladılar. Burada hiç kimse konuştuklarını duyacak kadar yaklaşmaya cesaret edemezdi. Merthin, derin bir nefes aldı. Şimdi yapmak üzere olduğu şey çok tehlikeliydi. Kral'ı, kendi tarafına çekmeye çalışacaktı. Başaramazsa ihanetle suçlanacak ve idam edilecekti. Dedi ki: "Uzun zamandır Kingsbridge'de bir dokümanın varlığı konusunda dedikodular var, Kral bu belgeyi bulup yok etmeyi çok istiyormuş."

Gregory'nin yüzü taş gibiydi.

"Devam et." dedi.

Bu da en az onaylamak kadar iyi bir şeydi.

"Bu mektup, kısa bir süre önce ölen bir şövalyenin elindeydi."

"Öyle mi?" dedi Gregory şaşırarak.

"Siz aslında neden söz ettiğimi çok iyi biliyorsunuz."

Gregory avukat gibi cevap verdi.

"Hadi tartışmanın öneminin hatırına, biliyorum diyelim."

"Kral'ımıza, bu belgeyi sunarak bir hizmette bulunmak isterim, belge her neyse."

Belgenin ne olduğunu o da pekâlâ biliyordu ama büyük bir ihtiyatla tıpkı Gregory gibi bilmezlikten geliyordu.

"Kral minnettar olacaktır." dedi Gregory.

"Ne kadar minnettar?"

"Aklında ne var senin?"

"Kingsbridge halkının Philemon'dan daha çok seveceği bir piskopos."

Gregory ona sert sert baktı.

"İngiltere Kralı'na şantaj mı yapmaya çalışıyorsun?"

Merthin, bunun konunun en tehlikeli noktası olduğunu biliyordu.

"Biz Kingsbridge insanları esnaf ve zanaatkârlık yaparız." dedi.

Mantıklı olmaya çalışıyordu.

"Alır, satar, anlaşmalar yaparız. Sadece sizinle bir anlaşma yapmak istiyorum. Size bir şey satmak istiyorum, fiyatını söyledim. Ne şantaj ne de zorlama var. Kimseyi tehdit etmiyorum. Eğer sattığım şeyi almak istemezseniz, konu kapanır."

Sunağa gelmişlerdi. Gregory sunağın üstündeki büyük haça baktı. Merthin onun ne düşündüğünü biliyordu. Merthin'i tutuklayıp Londra'ya götürmek ve belgenin nerede olduğunu itiraf edene kadar işkence mi yapmalıydı? Yoksa Kingsbridge piskoposu olarak farklı bir isim belirlemek, Kral için daha basit ve daha uygun mu olurdu?

Uzun bir sessizlik oldu. Katedral buz gibiydi. Merthin pelerinine sıkıca sarıldı. Sonunda Gregory,

"Belge nerede?" diye sordu.

"Yakında bir yerde."

"Çok iyi."

"Pazarlığımız?"

"Eğer sözünü ettiğin kayıt gerçekten söylediğin belge ise, anlaşmanın bana düşen kısmını yerine getireceğim."

"Ve Canon Claude'u piskopos yapacaksınız?"

"Evet."

"Teşekkür ederim." dedi Merthin. "Ormanın içinde biraz yürümemiz gerekecek."

Anacaddeden yan yana aşağı indiler, köprüyü geçtiler, ağızlarından çıkan nefesler havada bulutçuklar oluşturuyordu. Ormana doğru yürürken kış günü çok az ısıtarak etrafı aydınlatıyordu. Merthin bu kez yolu hemen buldu; aynı yerden birkaç hafta önce yine geçmişti çünkü. Küçük pınarı, büyük kayayı, zemini bataklık olan vadiyi hemen tanıdı. Büyük meşe ağacının bulunduğu açıklığa çabucak geldiler. Merthin doğruca, ruloyu kazıp çıkardığı noktaya yöneldi.

Buraya kendilerinden önce birinin gelmiş olduğunu anlayınca Merthin çok öfkelendi. Kazılmış toprağı dikkatle düzeltmiş, üstünü de yapraklarla örtmüştü. Buna rağmen birileri bu gizli yeri bulmuştu. Otuz santim derinliğinde bir çukur vardı, yanına içinden çıkan boş toprak yığılmıştı ve çukur boştu.

Gözlerini çukura dikmiş, aptallaşmış bir halde:

"Kahretsin!" dedi.

Gregory: "Umarım bu bir çeşit salon oyunu değildir..."

"Dur bakayım!..."

Merthin parmaklarını şıklattı.

Gregory susuyordu.

"Bu konuyu sadece iki kiş biliyor."

Merthin yüksek sesle düşünüyordu.

"Ben kimseye söylemedim. O zaman Thomas söylemiş olmalı. Ölmeden önce bunamaya başlamıştı. Sanırım o açık etti her şeyi."

"Ama kime?"

"Thomas, son birkaç ayını St. John in the Forest'da geçirdi, orada keşişler kimseyi içeri almıyorlardı, yani bir keşiş olmalı."

"Kaç keşiş var?"

"Yirmi ya da biraz daha fazla. Ama çoğunun, yaşlı bir adamın, gömülü bir mektup hakkında geveleddiklerinin önemini anlayacak alt yapısı yoktur."

"Çok güzel ama mektup nerede?"

"Sanırım biliyorum. Bana bir şans daha verin."

"Peki."

Kasabaya döndüler. Köprüyü geçerlerken güneş Cüzam Adası'nın üzerinden batıyordu. Karanlıklaşan katedrale girdiler, güneybatı kulesine yürüdüler, dini oyun kostümlerinin saklandığı küçük odaya çıkan dar, spiral merdivenleri tırmandılar.

Merthin on bir yıldır buraya gelmemişti, ama tozlu sandık odaları fazla değişmezdi, özellikle de katedrallerde, burası da aynıydı. Duvardaki gevşemiş taşı buldu ve çekip çıkardı.

Philemon'un bütün hazinesi bu taşın arkasındaydı, tahtaya kazılmış aşk mektubu da oradaydı. Ve orada, yağlı kumaştan yapılmış bir torba duruyordu. Merthin torbayı açtı ve parşömen rulosunu çıkardı.

"Ben de böyle olduğunu düşünmüştüm." dedi Merthin. "Philemon, Thomas aklını kaybettiği zaman bu sırrı ağzından aldı."

Kuşkusuz Philemon mektubu, piskoposluk konusundaki kararı beklediği gibi çıkmazsa, pazarlık etmek için saklıyordu. Ama şimdi onun yerine Merthin kullanacaktı.

Ruloyu Gregory'ye verdi.

Gregory ruloyu açtı. Okudukça yüzünü bir hayret ifadesi kapladı.

"Güzel Allah'ım." dedi. "Bütün dedikodular doğruymuş."

Parşömeni yeniden rulo yaptı. Yıllardan beri aradığı şeyi bulmuş bir adam gibi görünüyordu.

"Umduğunuzu buldunuz mu?"

"Ah, evet."

"Kral müteşekkir kalır mı?"

"Kesinlikle."

"Bu durumda, anlaşmanın size düşen kısmı?"

"Yerine getirilecek." dedi Gregory. "Piskoposunuz Claude olacak."

"Tanrı'ya şükür." dedi Merthin.

Sekiz gün sonra, sabahın erken saatlerinde Caris hastanede Lolla'ya bandaj yapmayı öğretiyordu. Merthin içeri girdi.

"Sana bir şey göstermek istiyorum." dedi. "Katedrale gel."

Açık, soğuk bir kış günüydü. Caris kalın, kırmızı bir pelerine sarındı. Köprüyü geçerek şehre doğru ilerlerken Merthin durdu ve işaret etti.

"Kulenin tepeliği bitti." dedi.

Caris yukarı baktı. Kulenin biçimi, örümcek ağı gibi kuleyi saran iskelelerin arasından rahatlıkla görülebiliyordu. Kule çok uzun ve zarifti. Caris kuleyi tepesine doğru izlerken sonsuza kadar uzuyormuş gibi geldi.

"Şimdi bu İngiltere'nin en uzun binası."

Merthin gülümsedi.

"Evet."

Anacaddeyi geçip katedrale girdiler. Merthin, merkez kulenin duvarları içindeki merdivenlere götürdü Caris'i. Kendisi tırmanmaya alışkındı ama Caris, kulenin tepesine, açık havaya çıktıklarında nefes nefeseydi. Yukarda esinti sert ve soğuktu.

Caris nefesini toparlamaya çalışırken manzaraya baktılar. Bütün Kingsbridge ayaklarının altında kuzeye ve batıya doğru uzanıyordu, anacadde, sanayi bölgesi, nehir ve üzerinde hastanesi ile ada... Binlerce bacadan yukarı dumanlar yükseliyordu. Minyatür gibi insanlar sokaklarda acele acele yürüyor, ata biniyor ya da araba

sürüyor; alet çantaları, içi dolu sepetler ya da ağır çuvallar taşıyorlardı. Kadınlar, erkekler, çocuklar, şişman, zayıf, giysileri yoksul ya da eski, zengin ve kalın, çoğu kahverengi ve yeşil, arada bir tavuskuşu mavisi ve kırmızısı giymiş olarak caddedeydiler. Görünüşleri Caris'i hayran bıraktı; her bireyin farklı bir hayatı vardı; hepsi de zengin ve karmaşıktılar. Geçmişlerinde hikâyeler, geleceklerinde hayaller, anıları, gizli üzüntüleri vardı. Dostlar, düşmanlar, sevilenler, hepsi birden aşağıdaki kalabalığı oluşturuyordu.

"Hazır mısın?" diye sordu Merthin.

Caris başını salladı.

Merthin onu iskeleye çıkardı. İplerden ve ince dallardan yapılmış zayıf görünüşlü bir şeydi bu ve her zaman Caris'in sinirlerini bozardı ama bunu itiraf etmekten hiç hoşlanmazdı. Bu yüzden, eğer Merthin tırmanabiliyorsa o da yapabilirdi. Rüzgâr iskeleyi biraz salladı. Caris'in giysisinin etekleri, geminin yelkenleri gibi bacaklarına dolandı. Tepelik neredeyse kule kadar yüksekti, ip merdivenleri tırmanmak son derece güç isteyen bir işti.

Yarı yolda, dinlenmek için durdular.

"Kulenin tepesi çok düz." dedi Merthin, hiç dinlenmeye ihtiyacı yok gibiydi.

"Sadece köşelerde yuvarlaklaşıyor."

Caris daha önce gördüğü kule tepelerinin süsleme amaçlı, kemerleri renkli taş ya da kiremitten yapılmış ve pencere görünümlü girintileri olduğunu fark etti. Merthin'in tasarımının basitliği, sonsuza kadar yükseliyormuş havası vermişti kuleye.

Merthin aşağıyı işaret ederek: "Hey, bak aşağıda neler oluyor."

"Bakmasam daha iyi."

"Sanırım Philemon Avignon'a gidiyor."

Caris bunu mutlaka görmeliydi. Kalın tahtadan yapılmış geniş platformun üzerinde duruyordu, yine de iki eliyle düşmeyeceğinden emin olmak için sıkı sıkı bir direğe sarılmıştı. Güçlükle yutkundu ve gözlerini kulenin dikey tarafından aşağı indirdi.

Bu emeğine değdi. Başrahip sarayının önünde iki öküzün çektiği bir araba duruyordu. Her ikisi de atlı bir keşiş ve bir silahşörden oluşan eskort sabırla kapıda bekliyordu. Philemon, arabanın yanın-

da durmuştu. Kingsbridge'in bütün keşişleri teker teker gidip elini öpüyorlardı.

Hepsi öptükten sonra Peder Sime, Philemon'a siyah beyaz bir kedi uzattı. Caris Godwyn'in kedisi Başpiskopos'un yavrusunu tanıdı.

Philemon arabaya bindi ve sürücü öküzleri kırbaçladı. Araba hantal hantal, yavaşça, kapıdan çıktı ve anacaddeden aşağı ilerlemeye başladı.

Caris ve Merthin onun çifte köprüleri geçip varoşlara doğru gözden kaybolmasını izlediler.

"Tanrı'ya şükür, nihayet gitti." dedi Caris.

Merthin yukarı baktı.

"Tepeye az kaldı." dedi. "Biraz sonra İngiltere'deki bütün kadınlardan daha yükseğe çıkmış olacaksın."

Yeniden tırmanmaya başladı.

Rüzgâr şiddetini arttırıyordu, bütün endişesine rağmen Caris'in içi çoşkuyla dolmuştu. Bu Merthin'in rüyasıydı ve nihayet gerçekleştirmişti. Yüzyıllar boyunca her gün, millerce uzaktaki insanlar bile onun kulesiıne bakacak ve ne kadar güzel olduğunu düşüneceklerdi.

En tepeye ulaştılar ve kulenin zirvesini çevreleyen iskelenin üzerinde durdular. Caris, platformun etrafında, düşmelerini önleyecek bir parmaklığın olmadığını unutmaya çalışıyordu.

Kulenin sivri tepesinin en ucunda bir haç vardı. Aşağıdan bakıldığında ufacık görünüyordu ama Caris'ten uzundu.

"Tepenin ucunda daima bir haç bulunur." dedi Merthin. "Gelenektir bu. Bunun yanı sıra farklı uygulamalar da var. Chartes'da haçın üzerinde bir güneş sembolü var. Ben daha değişik bir şey yaptım."

Merthin haçın ayağına, insan boyunca taştan bir melek heykeli koymuştu. Diz çökmüş olan figür haça değil, batıya, kasabanın üstüne doğru bakıyordu. Biraz dikkatlice bakınca Caris meleğin, klasik meleklere benzemediğini gördü. Küçük yuvarlak yüz, açıkça bir kadın yüzüydü ve sanki kısa saçları, düzgün hatları ile tanıdık birine benziyordu.

Sonra fark etti ki bu, kendi yüzüydü.

Çok şaşırmıştı.

"Buna izin verirler mi?"

Merthin başını salladı.

"Kasabanın yarısı senin bir melek olduğunu düşünüyor zaten."

"Ama değilim."

"Hayır." dedi Merthin, Caris'in o çok sevdiği gülümsemesiyle. "Ama gördükleri arasında meleğe en yakın insan sensin."

Rüzgâr aniden hızını arttırdı. Caris Merthin'e sarıldı. Merthin ayakları güvenli bir şekilde iki yana açık, Caris'i sıkı sıkı tuttu. Esinti geldiği gibi hemen gitti. Merthin ve Caris birbirine kenetlenmiş halde orada, dünyanın tepesinde uzun süre kaldılar.

SON

TEŞEKKÜRLER

Tarih konusunda en önemli danışmanlarım Sam Cohn, Geoffrey Hindley ve Marilyn Livingstone oldu. Kingsbridge Katedrali'nin temelindeki zayıflık İspanya, Vitoria-Gasteiz'deki Santa Maria'ya benzediği için, yardımlarından ve verdikleri fikirlerden dolayı Carlos Rodriguez de Diego, Gonzalo Arroita ve çevirmen Luis Rivero başta olmak üzere, Fundación Catedral Santa Maria kadrosuna minnettarım. Başta John David olmak üzere York Minster çalışanlarından da yardım aldım. Cambridge'deki Fitzwilliam Müzesi'nden Martin Allen, III. Edward döneminden kalma madeni paraları incelememe izin verdi. Fransa'daki Le Mont St. Michel'den Soeur Judith ve Frère François'dan yardım aldım. New York'taki Research for Writers'ın kurucusu Dan Starer her zamanki gibi araştırmalarımda yardımcı oldu. Edebiyat alanındaki danışmanlarım Amy Berkower, Leslie Gelbman, Pyllis Grann, Neil Nyren, Imogen Taylor ve Al Zuckerman oldular. Başta Barbara Follett, Emanuele Follett, Marie-Claire Follett, Erica Jong, Tony McWalter, Chris Manners, Jann Turner ve Kim Turner olmak üzere, ailem ve arkadaşlarım yorumları ve eleştirileriyle katkıda bulundular.